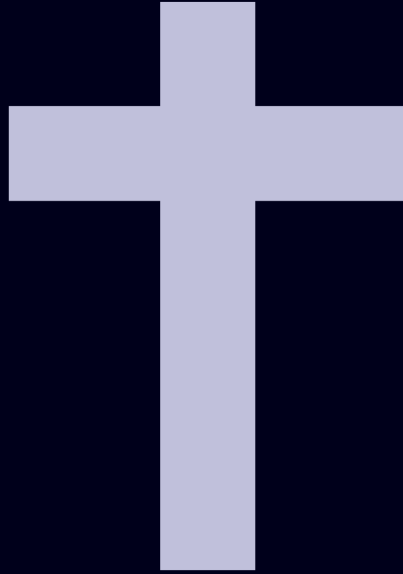

Bali -le 'fluba 'tre Zozi blamin pli Bali man 'e

pee

New Testament in Yaouré

**Bali -le 'fluba 'trε Zozi blamin pli Bali man 'e 'pee
New Testament in Yaouré**

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yaouré

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Yaouré

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
ff06db1d-9f3b-5426-a70e-8791739b38bc

Contents

Matie	1
Mark	47
Luk	74
Zan	121
Drɛwɪ (Actes)	154
Rɔmɛn	195
1 Korɛnti	218
2 Korɛnti	240
Galatɪ	254
Efɛz	262
Filipɒ	269
Kolɔs	274
1 Tesalonik	279
2 Tesalonik	283
1 Timote	286
2 Timote	292
Tit	296
Filemɔn	299
Ebre	301
Zaji	317
1 Pɪɛri	322
2 Pɪɛri	328
1 Zan	332
2 Zan	337
3 Zan	338
Zud	339
Apokalis	341

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nənnən nɛn Matie -a crɛn -tɛ

*Zozi Crizi tranun 'tə nɛn 'gʊ
(Lk 3.23-38)*

¹ Zozi Crizi a David kluda min -a, en e ya "nyian Abraam kluda min -a. Zozi tranun 'tə nɛn 'gʊ.

² Abraam Izak -ya.

En Izak Zago 'ya.

En Zago Zuda 'lee 'e "bɔɪnɪn yaa.

³ En Zuda 'lee Tama bɛ, o Faras 'lee Zara -ya.

En Faras Esrəm -ya.

En Esrəm Aram -ya.

⁴ En Aram Aminada -ya.

En Aminada Naashən -ya.

En Naashən Salmən -ya.

⁵ En Salmən 'lee 'e nan Rab bɛ, o Boazɪ -ya.

En Boazɪ 'lee 'e nan Rut bɛ, o Yobedi -ya.

En Yobedi Jese -ya.

⁶ En Jese David nɛn e drɛ mingənnən -a bɛ, -a -ya.

En David Salomən -ya 'o 'vale Uri -le -cale -a.

⁷ En Salomən Robəam -ya.

En Robəam Abia -ya.

En Abia Asa -ya.

⁸ En Asa Zozafa -ya.

En Zozafa Zoram -ya.

En Zoram Ozia -ya.

⁹ En Ozia Zoatan -ya.

En Zoatan Akaz -ya.

En Akaz Ezekia -ya.

¹⁰ En Ezekia Manase -ya.

En Manase Amən -ya.

En Amən Zozia -ya.

¹¹ En Zozia Zekonia 'lee 'e "bɔɪnɪn yaa. E o yaa tʊ nɛn o -ko Izraɛl 'nən 'a Babilən bɛ -a man.

¹² Zɪ o -kʊ Babilən "bɛ -sru "bɛ, en Zekonia Salatɪel -ya.

En Salatɪel Zorobabel -ya.

¹³ En Zorobabel Abiudi -ya.

En Abiudi Eliakim -ya.

En Eliakim Azo -ya.

¹⁴ En Azo Sadoci -ya.

En Sadoci Akim -ya.

En Akim Eliu -ya.

¹⁵ En Eliu Eleaza -ya.

En Eleaza Matan -ya.

En Matan Zago -ya.

¹⁶ En Zago Zozɛfʊ nɛn e cɪ Mari -sran -a bɛ, -a -ya.

Mari Zozi nɛn waa laabo min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi bɛ -a -ya.

¹⁷ Klu pɛɛnən zɪɛ -a "nɛn "nɛn 'gʊ:

-E e "sia Abraam da -trilii, -e 'e bɔ David man bɛ, e ya klu -fuda sinjɛn.

-E e "sia David da -trilii, -e 'e bɔ tʊ nɛn o -ko Izraɛl 'nən 'a Babilən bɛ -a man bɛ, e ya klu -fuda sinjɛn.

-E e "sia tʊ nɛn o -ko Izraɛl 'nən 'a Babilən -trilii, -e 'e bɔ min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi man bɛ, e ya klu -fuda sinjɛn.

*Bali "e 'nan, o "ta -daa Zozi 'yalɛ
(Lk 2.1-7)*

¹⁸ Zɪ Zozi 'yanan wɪ cɪ 'gʊ: Mari a Zozɛfʊ 'tə da 'nan -e 'e 'pa. Wa'a tian 'o cin -tələ lɪ 'lee -kənnɛn -a dɪ, en Mari 'e 'pən 'si Bali lei man.

¹⁹ Zozɛfʊ nɛn, e "ta -daa Mari 'palɛ bɛ, e ya min tɪgɪ 'a. E 'ka "vale 'nan 'e Mari 'ci bɔala dɪ -le "wɛan, yaa nrən 'e 'ji 'nan e "cɛan "man 'e yɔɔdɪ. ²⁰ E -fʊ 'e 'ci "nrənnan 'wɪ zɪɛ -a da, en Bali -le 'pasianən nɛn laji bɛ -a -tʊ -ta "va "nyrinvla. E -yrɛ 'nan: «David kluda min Zozɛfʊ, te Mari 'padɪ "klan 'e 'i 'tɛ dɪ! 'Nɛn nɛn -a -pən cɪ "man "bɛ, e "sia Bali lei va. ²¹ Mari "ta -daa 'nɛn 'klɔnmən -yalɛ. 'Nɛn zɪɛ 'i 'tə 'pa Zozi. -Yɛɛ "ta -daa 'yee minnɪn 'silɛ 'wɪ 'wɪdɪ "ji.»

²² 'Wɪ pɛɛnən zɪɛ, e drɛ 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -a 'lɛ sɔɔdɪ -a. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

²³ «"I 'yɪɔ! Nənbe "nɛn, ya'a tian 'kənnɛn -tələ dɪɛ, 'e 'pən "sia,

-e 'e 'nɛn 'klɔnmən -ya, waa 'tə "paa Emanuel.»

Emanuel -ci nɛn 'nan, Bali a -kaa 'va.

²⁴ Zɪ Zozɛfʊ fuɔ bɛ, 'wɪ nɛn Bali -le 'pasiazan -a 'vɪ bɛ yaa drɛ, e -kʊ Mari -a 'yee "kənnɛn, en yaa 'pa. ²⁵ 'Pian wa'a 'o cin -tələ lɪ 'lee 'kənnɛn -a "fo 'lɔɔ en Mari Zozi 'ya dɪ.

2

'Wɪ 'tɔnɔn 'si-kɔbli ɛn o-ta Zozi bɔle

1 O Zozi 'ya Betelem 'fla Zude 'leɣlɔn 'ji, te Erodi 'bɛ cɪ Zuif 'nɔn -le mingɔnnɛn -a.

Zɪ waa -ya bɛ, ɛn 'wɪ 'tɔnɔn nɛn o mlɛn crɛnnun -kɔnnɛn "paala bɛ, o 'si yidɛ wluan "nan 'zia, ɛn o -ta Zeruzalɛm. Zɪ o 'bɔla Zeruzalɛm bɛ, 2 ɛn waa laabɔ minnun lɔ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn, o "sia -a -yanan 'gɔɛ, e ya nyin zia? Kɔ -yee mlɛn crɛn 'yɪ yidɛ wluan "nan zia, ɛn kɔ -ta -a bɔle.»

3 Zɪ mingɔnnɛn Erodi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, -a ci srɛ. ɛn Zeruzalɛm 'nɔn pɛɛnɔn 'le 'ci srɛ "nyian. 4 Tɔɔn e Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn laabɔ, ɛn yaa laabɔ -wɔ 'nan: «Nyin zia nɛn, o min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi -yaa?» 5 O -yrɛ 'nan: «Waa -yaa Betelem, Zude 'leɣlɔn 'ji. Kɔ 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan -a crɛn -tɛ 'e 'cɛn bɛ -nyrɛn 'gɔ:

6 «Betelem 'nɔn, 'ka fla a Zude 'leɣlɔn 'ji 'fla "wɛnnɛn 'a, 'pian e ya 'fla nɛn -a 'tɔ -taa vɪɛ bɛ -a. Kɔ 'ka 'va nɛn o -taa Minsan -yalɛ, -yɛɛ si -kɔnnɛn 'mɛn minnun Izraɛl 'nɔn lɛ.» »

7 "Bɛ -sru ɛn Erodi 'wɪ 'tɔnɔn zɪɛ o laabɔ 'e yɔɔdɪ, ɛn yaa laabɔ -wɔ 'nan: «Tɔ "kɔ "man 'sɛzɛ nɛn, ka mlɛn crɛn zɪɛ -a 'yɪ?» ɛn waa 'vɪ -yrɛ. 8 -A -nan nɛn e 'o 'pa 'sia Betelem, yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «-Te ka 'bɔla 'nan nun bɛ, 'ka 'nɛn zɪɛ -a -wɛɛ tɪɣlɪ! ɛn -te kaa 'yɪ bɛ, 'ka 'ta "mɛn "vɪ, -e "an -kɔv -a bɔ.»

9 Zɪ e cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man -wɛ "bɛ, ɛn o -kɔdɪ "sia. "Wɛɛ -kɔn -kɔnan -sia bɛ, ɛn o mlɛn crɛn -tɔwɪ "nɛn, waa 'yɪ yidɛ wluan "nan 'zia bɛ -a 'yɪ "nyian. E -trɔa o 'lɛ, ɛn e -kɔ -tɔɛ 'kɔn nɛn 'nɛn 'bɔ cɪ -ji bɛ -a ta lou. 10 Zɪ o mlɛn crɛn zɪɛ -a 'yɪ bɛ, ɛn o 'ci nran 'sia 'kpa tɪɣlɪ. 11 O wɪa 'kɔn zɪɛ -a -ji, ɛn o 'nɛn 'lee 'e "bɔ Mari 'yɪ. O "pɔ sɔɔn, ɛn o 'nɛn zɪɛ -a 'bɔ. O 'wee -trɔ flu, ɛn o fɛnun -nɔn -yrɛ. -Siganun 'lee -lazɪɣlɔnun 'lee fɛnun nɛn waa laabɔ mire bɛ, -a 'bɔ nɛn waa -nɔn -yrɛ.

12 "Bɛ -sru "bɛ, ɛn Bali 'wɪ tin 'ba 'wɪ 'tɔnɔn zɪɛ -wɛ "nyrinvɪa. Yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «Te 'ka li "nyian 'ka da Erodi -va dɪ.» Zɪ o fuɔ bɛ, o -si pee 'sia, ɛn o -kɔ 'wee 'leɣlɔn 'ji.

Zozɛfv 'lee Mari-ta Zozi 'a min tiidii 'trɛda

13 Zɪ 'wɪ 'tɔnɔn "o -kɔv bɛ, ɛn Bali -le 'pasiazan -ta Zozɛfv -va nyrinvɪa. E -yrɛ 'nan: «Erodi a "va 'nan 'e 'nɛn 'gɔɛ -a -tɛa. -Yee "wɛan 'i 'wluan, 'i 'nɛn 'lee 'e "bɔ 'sia -e 'ka 'kɔ tada min tiidii "trɛda Ezipti 'leɣlɔn 'ji. 'Ka 'fv -nan nun -trilii, -te mɛin laabɔ 'vaa -e 'ka 'ta.»

14 ɛn Zozɛfv wluan, e 'nɛn 'lee e "bɔ 'sia, ɛn o Ezipti 'leɣlɔn 'ji si 'sia 'pei -man. 15 Zɪ o 'bɔla 'nan nun bɛ, o -fv -nan nun -trilii, ɛn Erodi -ka.

'Wɪ nɛn Minsan -a 'vɪ 'e 'cɛn 'e 'lewei vɪzan lɛ bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔ yaa 'vɪ 'nan: «Ezipti 'leɣlɔn 'ji nɛn 'an 'pɪ cɪ, ɛn maan laabɔ.»

O nannannun -tɛɛ Betelem

16 Zɪ Erodi -a 'yɪ 'nan, 'wɪ 'tɔnɔn 'e see paa bɛ, 'bli 'fɔ 'ji -wɪdɪ. ɛn e minnun 'pa 'sia 'nan 'o 'kɔ Betelem 'lee 'e "srɔn 'flanun pɛɛnɔn da, -e nannannun pɛɛnɔn nɛn o lɛ 'bɔ "fli 'lee o nɛn o lɛ 'ka tian bɔɛ "fli "dɪɛ, 'o o -tɛɛ. Tɔ nɛn 'wɪ 'tɔnɔn 'a 'vɪ Erodi lɛ bɛ -a da nɛn 'e 'ci nɔn ɛn e lɛ "fli 'wɪ 'vɪ.

17 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Zeremi -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔ yaa 'vɪ 'nan:

18 «O -paandɪ 'lee wu maan Rama 'fla. Rashɛl 'bɛ 'yee 'nɛnnun -wua.

'Yee 'nɛnnun kaa, e 'ka "vale 'wee "sii dɪ, kɔ o 'ka "nyian -nan dɪ.»

Zozɛfv 'lee Mari 'si Zozi 'a Ezipti 'leɣlɔn 'ji

19 Zɪ Erodi -ka bɛ, ɛn Bali -le 'pasiazan 'wɪ tin 'ba "nyian Zozɛfv lɛ nyrinvɪa Ezipti 'leɣlɔn 'ji. 20 E 'nan -yrɛ 'nan: «'I 'wluan! 'I 'nɛn 'lee 'e "bɔ 'sia -e 'ka li waa 'ka da Izraɛl 'leɣlɔn 'ji! Kɔ minnun nɛn waa -wɛɛman 'nan 'o 'nɛn 'gɔɛ -a -tɛa "bɛ, o pɛɛnɔn kaa.»

21 Zozɛfv wluan, e 'nɛn 'lee 'e "bɔ 'sia, ɛn o Izraɛl 'leɣlɔn 'ji si 'sia. 22 'Pian zɪ yaa 'man 'nan Akelausi 'bɛ 'tɔ mingɔnnɛn -a Zude 'leɣlɔn da 'e "tɪ

Erodi "pa 'ji bε, tɔɔn Zude 'lɛglɔn 'bɔ 'ji -nyrandi "klan -a -tɛ "nyian. -A -nan nɛn Bali 'wɪ tin 'ba -yrɛ "nyrinvla, ɛn e Galile 'lɛglɔn 'ji si 'sia. ²³ Zɪ o 'bɔla 'nan nun bε, ɛn o -kɔ -nyɛnlɛa 'fla nɛn waa laabo Nazareti bε -a da.

'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ 'e 'cɛn bε, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ waa 'vɪ 'nan: «Waa laabo Nazareti min.»

3

Zan minnun -batize drɛ (Mk 1.2-6; Lk 3.1-9; Zan 1.19-23)

¹ Tɔ zɪɛ -a man nɛn min -batize drɛzan Zan 'bɔla Zude "bui "da ɛn yaa vɪdɪ 'sia minnun lɛ 'nan: ² «'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ! Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ -kogo.»

³ Zan -le 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'li. Yaa 'vɪ 'nan:

«Min -tɔ wei 'bɛ "we "bui "da.

Min zɪɛ yaa ve 'nan:

«'Ka Minsan -le -si ta drɛ!

'Ka -yee -sinun ta -sɛn 'e cin va!» »

⁴ -Wi nɛn waa laabo Shamo bε, -a "cɛsɔ nɛn Zan da, ɛn -wi 'kɔlɛ nɛn 'e 'tɔdɪ "da -a -tɪɛn. Srɔ 'lee -srɔ 'nyrɔn nɛn yaa -ble fɛ -a. ⁵ Min "kaga "kɔ "va. O -mienun "sia Zeruzalɛm, ɛn o -mienun "sia Zude 'lɛglɔn 'ji, ɛn o -mienun "sia 'yi nɛn waa laabo Zudan bε -a "srɔn 'lɛglɔn 'ji. ⁶ O pɛɛnɔn 'ta ɛn o 'wee 'wɪ 'wɪdɪnɔn 'vɪ Bali lɛ 'wein minnun pɛɛnɔn yiɛ man, te Zan o -batize dra Zudan -va.

⁷ 'Pian zɪ Zan -a 'yɪ 'nan Farizɛn 'nɔn 'lee Saduze 'nɔn a -tanɔn 'e 'va "kaga -e 'e o -batize drɛ bε, ɛn yaa 'vɪ -wɪlɛ 'nan: «Min -wɪdɪnɔn! -Tɪɛ 'vɪ 'cɛɛ 'nan 'ka 'si Bali -le nyran -blɪdɪ nɛn e "ta -daa "bɛ -a wɪlɔ? ⁸ 'Ka -kɔɔn 'ka drɛ wɪ -a 'nan, ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man. ⁹ 'Pian te 'ka vɪ 'e "tun 'nan, ka 'si 'wɪ 'ji Abraam a 'ka "tra -a -le "wɛan dɪ! Maan ve 'cɛɛ 'nan, -kɔlɛnɔn nɛn 'lagɔɛ, Bali -kɔlamɔn o drɛdɪ -a Abraam klɔdanɔn 'a.

¹⁰ 'Ka "trɔɛn "tɔ -kɔnnɛn 'gɔɛ -yrɛ: 'Bɛ nɛn 'gɔɛ yibanun 'cɛndɪ -le "wɛan bε, -saanɛn lɛ a 'e "trandɪ 'va. Yiba "nɛn e baa, te -a 'blɔ 'ka 'yi "dɪɛ, waa "cɛan, -e 'o tɔv 'tɛ 'va.

¹¹ 'An 'ka -batize drɛ 'yi 'a, -a -kɔɔndɪ -a 'nan, ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man. 'Pian min -tɔ "ta -daa 'e 'fɔla "da, ɛn

-a 'pleblɛ "mlɪan 'an da. An 'ka -yee -manwua "tun "da baa "fluzan -a dɪ. Min zɪɛ -yrɛ 'ka -batize dra Bali lei 'lee 'tɛ 'a. ¹² -Yee -kɪlɔ "a 'e 'lɔ -e 'e fɛ 'lee 'e -flu 'cɛn 'e cin man. Yaa 'wɪlɛ -sɛan 'trɛbɔ -ji. 'Pian yaa -flu 'tɛ 'ble 'tɛ nɛn ya 'a 'drɪman 'mlɔnmlɔn dɪɛ -a va.»

Zan Zozi -batize drɛ

(Mk 1.9-11; Lk 3.21-22; Zan 1.29-34)

¹³ 'Bɛ -sru Zozi 'si Galile 'lɛglɔn 'ji, ɛn e -ta Zan va 'yi nɛn waa laabo Zudan bε -a man. E -ta 'nan -e 'yee -batize drɛ. ¹⁴ Zan "e -yrɛ 'nan: «-Cɛjɛ! 'I 'bɔ nɛn yiɛ 'an -batize dra bε, yiɛ ve 'pian 'mɛn 'nan, 'mɛin -batize drɛ?»

¹⁵ ɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «'I 'wɪ "man -e 'i drɛ, kɔɔ e ya 'wɪ "yi "a -e 'wɪ nɛn e cɪ Bali ci 'sɔa bε 'kɔ drɛ.» ɛn Zan 'ka 'wɪ 'pee vɪlɛ "nyian dɪ.

¹⁶ Zɪ Zan Zozi -batize drɛ bε, Zozi "ɛ 'si 'yia, tɔɔn labli 'lɛ 'sɔ, ɛn e Bali lei 'yɪ -sɔɔnlanɔn 'e da "le -plablo -le 'wɪ 'zɔ.

¹⁷ ɛn wei -tɔ wɪlɔ laji. E 'nan: «Min 'labɛ, e ya 'an 'pɪ nɛn maan ye "yi ɛn -yee 'wɪ 'an 'ci "nranman bε -a.»

4

Satan Zozi 'man -tan 'nan 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ

(Mk 1.12-13; Lk 4.1-13)

¹ 'Bɛ -sru, ɛn Bali lei -kɔ Zozi 'a "bui "da, -e Satan 'e man -tan -le "wɛan. ² Zɪ e fɛ 'sɔn yi -fuba sinjɛn bodrun funnin bε, ɛn dra -a -tɛdɪ 'sia. ³ -A -nan nɛn Satan nɛn min man -tanzan -a bε e pli "man, ɛn e -yrɛ 'nan: «-Te i ya Bali -pɪ -a bε, 'i 'wɪ 'tɔ vɪ -e -kɔlɛnɔn 'labɛ 'o lɪla -blɪfɛ -a!» ⁴ ɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-Blɪfɛ 'saza 'man "cɛɛ min "belia dɪ.

'Pian weinun pɛɛnɔn nɛn

e "sia Bali 'le bε,

-a da 'ta wɔdɪ man nɛn min "belia.» »

⁵ 'Bɛ -sru Satan -kɔ Zozi 'a Zeruzalɛm, ɛn e -kɔ -a -tɔlɛ Bali -pan 'kɔn 'win -ji lou. ⁶ -A -nan nɛn e 'nan Zozi lɛ 'nan: «-Te i ya Bali -pɪ -a bε, 'i 'sɔ -e 'i -sɔɔnla, kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: «Bali -a ve 'yee 'pasianɔn nɛn laji bε -wɪlɛ 'nan,

'wei 'kun 'o 'lɔ lou,

"tɔgɔ 'i 'cɛin 'e 'lɛ wɔ

-kɔlɛ -mie ji -le "wɛan.» »

⁷ Zozi 'e -yre 'nan: «-Ceje, ma'an dra di. Koo e ya 'nyian 'e 'cɾen -tɛdi 'nan: <Te blamin 'e Bali nen Minsan -a be -a man -tan di!> »

⁸ "Be -sru, en Satan -ku Zozi 'a 'nyian pɔn loulou "tu -win -ji. -A -nan nen e mingɔnnen trenun pɛɛnɔn nen 'trɛda be -a kɔɔn -yre 'o 'vale 'wee fɛnyian -a. ⁹ En "e -yre 'nan: «-Te i "po sɔɔnla 'an 'wlu -e 'yan bɔ be, mingɔnnen trenun pɛɛnɔn 'labɛ, maan -nɔan 'yiɛ.»

¹⁰ Tɔɔn Zozi 'e -yre 'nan: «Satan, 'i -pli 'i -sru! E ya 'e 'cɾen -tɛdi 'nan: <Bali nen Minsan -a be, -a 'bɔ nen min 'e bɔ, en -a -tɔwli "ce "nen min 'e 'su!> »

¹¹ -A -nan nen Satan 'si -a "srɔn, tɔɔn Bali -le 'pasianɔn nen laji be, o pli "man, en waa 'su.

*Zozi 'le 'nyranman pou sianan
(Mk 1.14-15; Lk 4.14-15)*

¹² Zi Zozi 'a 'man 'nan o Zan -fɔ -pu 'kuin be, en e 'li 'e da Galile. ¹³ Ya'a 'fulɛ Nazaretɪ di, 'pian e -ku -nyɛnɛa Kapanamo. 'Fla zɪɛ e ya Galile 'yi -dan "srɔn. E ya Zabulɔn 'lee Nefɔtali 'lɛglɔn 'ji. ¹⁴ 'Wɪ nen Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'e 'cɛn be, zi e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Koo yaa 'vɪ 'nan:

¹⁵ «Zabulɔn 'lee Nefɔtali 'lɛglɔn 'ji 'nɔn! Ka ya 'trɛ nen e ya Galile 'yi -dan "srɔn "be -a da 'nɔn 'a. En ka ya 'lɛglɔn nen e ya Zudan 'yi -sru "be -a -ji 'nɔn 'a. Galile nen minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a diɛ o -nyɛanla 'nan be -a -nan 'nɔn nen kaa! 'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gɔɛ -yre!

¹⁶ Minnun nen 'o -nyrandɪ klun tiidii 'va be, o 'tɛ 'san -dan 'yi. En minnun nen o cɪ -ka -lɔ be, 'tɛ 'san -sɛn o da.»

¹⁷ Tu zɪɛ -a man nen Zozi Bali -le 'wɪ vɪdi 'sia. Yaa 'vɪ 'nan: «'Ka 'si 'wɪ 'wɪdi "drɛdi man -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ! Bali -le mingɔnnen -blɪdi 'bɔ 'kogo.»

*Zozi -srunɔn tɛde
(Mk 1.16-20; Lk 5.1-11)*

¹⁸ Yi -tu da nen Zozi a cinan Galile 'yi 'plo da, en e min "fli 'yi, te o ya 'wee pɔ -tɛ "se 'wɛɛnnan 'yi 'va. Pɔ -tɛnɔn

nen waa. Simɔn nen waa laabo Pieri be 'lee 'e "bɔi Andre nen. ¹⁹ En e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Ka -sɔɔnla 'an -sru! An -taa 'ka drɛɛ minnun nen o min laabo 'an -sru "be waa.» ²⁰ Nun tɔɔn o 'wee "senun 'tɔi, en o sɔɔnla Zozi -sru.

²¹ "Yɛɛ -ku "nyian 'e 'lɛ be, te e min "fli "pee ye. Zebede -pɪ Zaji 'lee 'e "bɔi Zan nen, o ya 'o 'fɔdi -klɔ -ji 'o 'vale 'o "tɪ Zebede -a, te o 'wee "senun -peeman. Zozi o laabɔ. ²² Nun tɔɔn min "fli zɪɛ o 'si 'wee -klɔ -ji, o 'si 'o "tɪ -sru, en o sɔɔnla Zozi -sru.

Zozi cɪ Bali -le 'wɪ vɪdi -a Galile 'lɛglɔn 'ji

(Mk 1.39; Lk 4.44)

²³ Zozi cɪ Galile 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji. E 'wɪ paa minnun ji Zuif 'nɔn 'le cin yi 'kɔnnun -ji. E Bali 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ -yee mingɔnnen -blɪdi da. Minnun pɛɛnɔn nen -ce cɪ o man 'lee minnun pɛɛnɔn nen o man "yaaman be e 'o beli. ²⁴ -A -nan nen waa 'tɔ 'wɪdi 'man Siri 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji, en minnun -ta o pɛɛnɔn nen o cɪ see -blɪnan -ce 'tɔ 'tɔɔ pɛɛnɔn 'lɔ be waa -yre. Min -mienun man 'be "yaaman, en -yɔ -wɪdi 'be cɪ min -mienun -sru, en -tɔwli "ce 'be cɪ min -mienun man, en min -mienun a 'o -srandɪ "tra, o pɛɛnɔn zɪɛ o -ta waa -yre, en e o beli. ²⁵ -A -nan nen min "kaga 'kpa -sɔɔnla -a -sru. O -mienun "sia Galile 'lɛglɔn 'bɔ 'ji, en o -mienun "sia 'lɛglɔn 'tu nen waa laabo 'Fla 'fu be -a -ji, en o -mienun "sia Zeruzalem, en o -mienun "sia Zude, en o -mienun "sia 'yi nen waa laabo Zudan be -a -sru 'flanun da.

5

*Zozi Bali -le 'wɪ vɪ pɔn da
(Lk 6.20-26)*

¹ Zi Zozi min "kaga zɪɛ o 'yi be, -a -nan nen e pɔn tri, e -nyran, en -a -srunɔn pli "man. ² En e 'wɪ "paadi 'sia o ji. Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan:

-Tɪ man nen Bali -le -fɛa cɪ?

³ «Minnun nen waa -tɔa 'o 'fli 'lɔ 'nan, -te Bali 'ka 'palɛ 'o 'va diɛ, wa'a 'kolaman fɛ -tu drɛdi -a diɛ, Bali -le -fɛa a o man, koo -wɛɛ cɪ Bali -le mingɔnnen tredanɔn 'a.

⁴ Minnun nen o ci -trunna 'o 'man winun lo be, Bali -le -fea a o man, koo Bali o "siiman.

⁵ Minnun nen o ci min -troo -a be, Bali -le -fea a o man, koo 'tre nen Bali -a 'vi be -wee ci -a da 'non 'a.

⁶ Minnun nen Bali -le 'wi tigli dredi dra o -tea "be, Bali -le -fea a o man, koo Bali o ci -taa "tra 'wi zie -a dredi -a.

⁷ Minnun nen min nyrinda -sean "o da be, Bali -le -fea a o man, koo Bali o nyrinda "sia.

⁸ Minnun nen o 'wi dra 'o 'ci 'fidaa 'a be, Bali -le -fea a o man, koo o -taa Bali yle.

⁹ Minnun nen waa -weeman 'nan minnun yei 'e 'fu -troo be, Bali -le -fea a o man, koo Bali -taa "o laabule 'yee 'nennun.

¹⁰ Minnun nen o ci 'te 'panan o da Bali ci 'so wi dredi -le "wean be, Bali -le -fea a o man, koo -wee ci Bali -le mingonnen tredanon 'a.

¹¹ -Te o 'ka 'srannan 'men "wean oo, -te o 'te "paa 'ka da 'men "wean oo, -te o 'wi 'wli 'to 'tudu pennen ve 'ka man 'wlu 'a 'men "wean oo, Bali -le -fea a 'ka man! ¹² 'Ka 'ci 'e 'nran 'e 'ciula "da, koo 'ka 'kopa -koon -dan laji. Bali 'lewei vinnon nen 'ka 'lo 'e 'flin be, 'wi 'twli zie minnun -wee dre.»

Zozi -srannan a 'trada "le -we -le 'wi 'zv
(Mk 9.50; Lk 14.34-35)

¹³ «Ka ya 'trada "le -we -le 'wi 'zv. -Te -we 'nannan 'si "man "be, -me "a nen waa dra 'nannan? E 'ka fe -tu drev -a "nyian "fo "di. Waa weenman, -e minnun 'o "taanla "da.»

Zozi -srannan a 'trada "le 'te 'san -le 'wi 'zv
(Mk 4.21; Lk 8.16)

¹⁴ «Ka ya 'trada "le 'te 'san -le 'wi 'zv. 'Fla nen pan da lou "be, e 'ka 'e yoo di, -a -twli "nen "nyian 'cee ve -a. ¹⁵ En wa'a -kannen -foa "nen -e 'o yoo -pawlu di. 'Pian waa -tala fenan 'wein da, -e 'e min pennen nen 'kuin be o va dre 'wein. ¹⁶ 'Wi 'twli zie -a 'bo nen 'cee ve -a, minnun pennen 'o 'ka 'san yi! En 'wi "yi "nen kaa dra be 'o yi, -e 'o 'ka "ti "nen laji be -a 'to dre -dan.»

Zozi 'ta Bali -le -pei 'le soole
(Lk 16.17)

¹⁷ «Te -a -cin 'e 'kon 'ka 'ji 'nan, an -ta Moizi -le -pei klu -senlea ji di! Te -a -cin 'e 'kon 'ka 'ji "nyian 'nan, an -ta Bali 'lewei vinnon wei klu -senlea ji di! Ma'an 'tale 'winun zie -a klu -senlea ji di, an -ta 'nan -e 'an o 'le soo 'pian. ¹⁸ Maan ve 'cee 'wi tigli 'a 'nan, -te labli 'lee 'tre 'ka tian 'nyanle die, te -pei -le 'wi "wennen 'twli "ce 'ka 'sia "da "di -trilii, -e 'wi pennen nen -pei -a 'vi be 'e 'le soo. ¹⁹ -Yee "wean min nen e Bali -le -pei "wennen 'twli sre be, en e 'wi paa minnun ji 'nan, 'o dre "le 'yee 'wi 'zv be, Bali -le mingonnen treda be, min zie -yee -koon min "wennen 'a. 'Pian min nen e 'ta 'wola Bali -le -pei da, en yaa "paaman minnun ji 'nan 'o 'ta wola "da "be, Bali -le mingonnen treda be, min zie -yee -koon min -dan a. ²⁰ -Yee "wean maan ve 'cee 'nan, -te 'ka dre wi "yinnun 'ka 'mlinle 'fluba 'ci vinnon 'lee Farizen 'non 'le ve da die, ka'a -ko Bali -le mingonnen 'trada "fo "di.»

'Wi 'wli pennen a -twli
(Lk 12.57-59)

²¹ «Kaa 'man 'nan, waa 'vi -kaa tranun le 'nan:

<Te blamin 'e dre min -tezan -a di!

Min nen e min -te be,

o -ko -a tin 'banon 'cein -da.»

²² 'Pian 'an 'bo, "an "ve 'cee 'nan, min nen 'bli 'fo "ji 'e "bu man be, o -ko -a tin 'banon 'cein -da. En min nen yaa 'vi 'e "bu le -blazan be, o -ko -a tin 'banon -dandan cein -da. En min nen yaa 'vi 'e "bu le klinzan be, e ya "le 'o -fo 'te nen -a va yra yidi 'leda "ka "die, -a va.

²³ -Te i -ku Bali -panve -a Bali -pannan, en -a -cin -troa 'i 'ji 'nan, 'wi a 'ka 'vale 'i "bu -tu -a 'ka yei "be, ²⁴ 'i Bali -panve zie -a 'wola Bali -pannan be, -e 'i 'ku 'i "bu zie -a va. 'I 'ka yei "sen 'e cin va 'vaa -e 'i 'ta 'yie 'sraga bu Bali le.

²⁵ -Te min -tu 'i 'sanman dre, en ka "ta -ko -a tin 'bal be, 'i 'fo 'e 'flin 'i 'ka yei "sen 'e cin va, "togo 'yei 'non tin 'bazan le, -e tin 'bazan 'e 'i 'fo -pu 'kuin.

²⁶ Maan ve 'yie 'wi tigli 'a 'nan, 'yie vinnan i bola -pu 'kon zie -a -ji be, te i cee -yee "lala pennen boladi man.»

*Wa'a min nan 'lee min -sran -
wεεman dı*

(Mk 9.43-48)

²⁷ «Kaa 'man 'nan, Bali "e 'nan:
<Te blamin 'e min nan -wεε "dı,
εn te 'e min -sran -wεε "dı!»

²⁸ 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cεε 'nan, min
nen e min nan -nanjεεn, εn -a 'bli bu
"man "bε, te yaa wεε 'va.

²⁹ -Yee "wεan maan ve 'cεε 'nan, -te
'i 'pε "yi "da yiε 'bε -maan i 'wı 'wlıdı
"dra bε, 'i 'si "ji -e 'i tuv -kɔɔbli! Kɔɔ -
te 'i 'man 'mεn -tɔwlı "cε srε bε, -a "yi
"mlian 'i 'bɔ po -fɔdı 'tε nen -a va yra
yıdı 'leda "ka "dıε, -a va da. ³⁰ εn -te
'i 'pε "yi 'bε -maan i 'wı 'wlıdı "dra bε,
'i 'cεn -e 'i tuv -kɔɔbli! Kɔɔ -te 'i 'man
'mεn -tɔwlı "cε srε bε, -a "yi "mlian 'i
'bɔ po -fɔdı 'tε nen -a va yra yıdı 'leda
"ka "dıε, -a va da.»

*Min nan bɔladı da wı
(Lk 16.18)*

³¹ «Bali -a 'vı "nyian 'nan:
<Te min "ta 'e nan bɔala bε,
'fluba nen yaa -kɔɔnman 'nan yaa
'bɔla bε,
'e 'nɔn -yrε 'vaa -e 'e bɔla.»

³² 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cεε 'nan, min
nen e nan 'bɔla, te -kɔnnεn -wεεdı
man "cεε dıε, te min zıε -yεε vınan 'e
-kɔnnεn -wεε -kɔnnεn pee 'padı -a. εn
min nen e lı zıε -a 'pa bε, te Bali 'le zıa
bε e min nan wεε.»

*Zozi-srunɔn 'ka 'wı 'ji -pε wuanla
Bali 'tɔ da dı*

³³ «Kaa 'man 'nan, waa 'vı -kaa tra-
nun lε 'nan:

<Te blamin 'e 'wlu man -pε wluan Bali
'tɔ da dı!

'Pian 'wı ɔɔ 'wı nen
'e 'pε wluan 'ji Minsan Bali 'tɔ bε,
yaa 'le sɔɔman -kpɔ.»

³⁴ 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cεε 'nan, te
'ka fε -tɔ -ji -pε wluan "fo "dı! εn te
'ka lablı drε 'cee 'wı nan yızan -a "fo
"dı, kɔɔ e ya Bali -le mingɔnnεn pεin -
a. ³⁵ Te 'ka 'trε drε 'cee 'wı nan yızan
-a "fo "dı, kɔɔ e ya Bali cεin -trɔanan
"a. Te 'ka Zeruzalεm 'trε drε 'cee 'wı
nan yızan -a "fo "dı, kɔɔ e ya Bali nen
mingɔnnεn -dan a bε -a 'fla -a. ³⁶ εn
te 'ka vınan 'wı 'e 'bɔ 'ka man 'wı 'tɔ
-ji, -e 'ka 'wulo 'e 'kɔ -ji dı, kɔɔ ka'a
'kɔlaman 'ka 'wulo "jε pou -tɔwlı "cε

liladı -a 'fuvu dı, εn ka'a 'kɔlaman -a
liladı -a tiidii "dı. ³⁷ -Te e ya -inyan -a
bε, 'ka vı -inyan! -Te e ya -cεjε -a bε, 'ka
vı -cεjε! 'Wı pεεnɔn nen cεε ve -a -sru
"bε, 'e "sia Satan nen e 'wı 'wlıdı "paa
'nyranman -a bε -a va.»

*Zozi-srunɔn 'ka 'wı 'leji tɔa dı
(Lk 6.29-30)*

³⁸ «Kaa 'man 'nan waa 'vı 'nan:
<Te min 'i yiε -wı bε,

'i -yee vε -wı!

εn -te min 'i 'shε 'sɔ bε,

'i -yee vε 'sɔ!»

³⁹ 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cεε 'nan, te 'ka
'wı 'leji -tɔ 'wı 'wlıdı "drεzan lε dı. -Te
min 'pa 'fɔ 'i 'pε "yi "da 'klanbo "da bε,
'i 'pε bu davε -kɔɔn "nyian -yrε! ⁴⁰ -Te
min a "va 'nan 'e 'ko 'yia tin 'bazan
cεin -da, 'yie -tralε 'sidı -le "wεan bε, 'i
'ta sɔ nen -a 'wı cı 'i man bε, 'i 'nɔn -yrε
"nyian! ⁴¹ -Te min -tɔ -trɔ -tɔ 'i 'win -ji
-sa -a, 'nan 'i 'kɔ -a kilo -tɔ da bε, 'i 'pa
"da "nyian -tɔ! ⁴² -Te min fε laabı 'i 'lɔ
bε, 'i 'nɔn -yrε. εn te 'i koda -tɔ min nen
e -ta fε 'fεlε 'i 'lɔ bε -yrε "dı!»

*Zozi-srunɔn 'o 'nanmannɔn ye 'yi
(Lk 6.27-28, 32-36)*

⁴³ «Kaa 'man 'nan waa 'vı 'nan:

<Blamin 'e bɔεzan -tɔ yı "yi,

'pian 'e 'nan 'e 'nanmanzan man!»

⁴⁴ 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cεε 'nan, 'ka
'ka 'nanmannɔn yı "yi, εn "nyian bε
'ka Bali trɔ 'ba minnun nen o 'te "paa
'ka da bε, -wee 'wı man! ⁴⁵ 'Wınun
zıε -a 'bɔ nen 'ka drε, -e 'ka 'kɔn 'ka "tı
nen laji bε -yee 'nennun tıglı 'a. Kɔɔ
e yidε wuanla 'wı 'wlıdı "drεnɔn 'lee
'wı "yi "drεnɔn da, εn e laa -fεan min
-wlıdınun 'lee min tıglınun da. ⁴⁶ -Te
minnun nen o 'ka ye "yi "bε, o 'saza
nen ka o ye "yi "bε, te -a -cin 'e 'kɔn
'ka 'ji 'nan Bali -a man "yi "dra 'cεε dı!
'Sukɔlε 'sinɔn nen 'wı 'wlıdı "drεnɔn 'a
bε, 'wı 'bɔ zıε -nyrεn "o "dra. ⁴⁷ εn -te
'ka "bɔnun 'saza nen ka 'o 'tɔ bo bε,
ka'a 'wı -dan drεlε "fo "dı. Kɔɔ minnun
nen wa'a Bali tɔa dıε, 'wı 'tɔwlı zıε -a
'bɔ nen "o "dra. ⁴⁸ 'Ka 'kɔn tıglı "le zı
'ka "tı Bali nen laji bε e cı tıglı bε -yee
'wı 'zɔ.»

6

O fe -nɔan seenɔn le 'kɔ?

¹ «Fε oo fε nɛn ka "ta -a dra Bali lε bε, te 'ka -wεε 'nan 'ka dra minnun yiε lε 'nan -e 'o 'ka 'tɔ "yi "vɪ dɪ! Kɔɔ -te 'wɪ zɪε -a -cin a 'ka 'ji bε 'ka "tɪ "nɛn laji bε ya'a man "yi 'dra 'cεε "fo "dɪ.

² -Yee "wεan fε oo fε nɛn yia -nɔan seezan lε bε, te 'i 'nan wɪ fuila "man "dɪ! 'Wɪ zɪε -a 'bɔ nɛn minnun nɛn o 'wɪ dra min yiε lε bε, waa dra cin yɪ 'kuin, εn waa dra "nyian -guada. Waa -nan wɪ ve 'nan -e minnun 'e 'o 'tɔ "yi "vɪ -le "wεan. Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, o 'o -kopa 'yɪ 'va. ³ 'Pian 'yie vε bε, -te "yie "lala -nɔn seezan lε bε, te min pee 'e 'nan yɪ dɪ! ⁴ 'I drε zɪε 'dɔ -e -a 'wɪ 'e 'fɔ 'e yɔɔdɪ, -e 'i "tɪ "nɛn e fε yɔɔdɪ -tɔa "bε, 'yei -ko 'pa.»

Bali trɔv 'badɪ da wɪ

⁵ «En -te ka ya Bali trɔv 'banan bε, te 'ka drε "le minnun nɛn o 'wɪ dra min yiε lε bε, -wee 'wɪ 'zɔ dɪ! O Bali trɔv 'badɪ ye "yi 'o 'tɔdɪ lou cin yɪ 'kuin 'lee -guada, 'nan -e minnun 'e 'o yɪ -le "wεan. Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, o 'wee -kopa 'yɪ 'va. ⁶ 'Pian 'yie vε bε, -te i ya "va 'nan i Bali trɔv "baa bε, 'i wla 'yie 'kɔn "bɔ "ji, 'i 'lε wɔ, -e 'i "tɪ "nɛn e cɪ fε yɔɔdɪ 'bɔ zɪε -a -nan bε, 'i trɔv 'ba. -Te i ya -a drɛnan zɪε, 'i "tɪ "nɛn e 'wɪ yɔɔdɪ ye bε, yei -ko "paa.

⁷ -Te ka ya Bali trɔv 'banan bε, te 'ka 'wɪ "kaga "vɪ "le minnun nɛn wa'a Bali tɔa dɪε, -wee 'wɪ 'zɔ dɪ. E ya 'o 'ji "le 'nan 'wee tin "kaga 'padɪ man nɛn Bali 'e "trɔɛn -tɔa 'wɪε. ⁸ Te 'ka drε "le -wee 'wɪ 'zɔ dɪ! Kɔɔ 'ka "tɪ "nɛn laji bε, "cεε vɪnan 'ka fɛnun laabɔ -yrɔ "bε, te e 'ka 'man wɪnun 'bɔ -tɔa 'va.»

*Bali trɔv 'badɪ**(Lk 11.2-4)*

⁹ «Zɪ kɔ 'ka Bali trɔv 'ba bε -nyrɛn 'gɔ, 'ka vɪ 'nan:

'Kɔ "tɪ Bali nɛn laji bε,

'i drε -e minnun 'o 'i 'tɔ drε -dan.

¹⁰ 'Yie mingɔnnɛn -blɪdɪ 'e 'ta.

En 'i drε -e minnun 'o 'i 'ci 'sɔ wɪ drε 'trɛda,

"le zɪ e dra laji bε, -yee 'wɪ 'zɔ.

¹¹ 'I 'kɔε cεεgɔ -blɪfɛ nɛn kɔ cɪ "va "bε, -a -nɔn 'kɔε.

¹² 'Wɪnun nɛn kɔa dra 'yie -wɪdɪ "bε 'i 'cε 'kɔε,

"le zɪ minnun 'wɪ dra 'kɔε -wɪdɪ kɔa "cεa -wɪε "bε -yee 'wɪ 'zɔ.

¹³ Te 'i 'kɔ 'tɔvɪ -e Satan 'e 'kɔ 'man yɪ dɪ. 'Pian 'i 'kɔ 'si -yrɔ.

[Mingɔnnɛn -blɪdɪ, 'lee 'plɛblɛ, 'lee 'tɔ -dan a 'li 'e 'cɛn 'yie vε -a, -trilii. Amen!]

¹⁴ 'Wɪ 'wɪdɪ "nɛn minnun -a dra 'cεε bε, -te kaa "cεa -wɪε "bε, 'ka "tɪ "nɛn laji bε, 'wɪnun nɛn kaa drε -yrɛ "wɪdɪ "bε, e "cεa "nyian 'cεε. ¹⁵ 'Pian -te minnun 'wɪ drε 'cεε, εn ka'a 'cεε -wɪε "dɪε, 'ka "tɪ "nɛn laji bε, 'wɪnun nɛn kaa drε -yrɛ "wɪdɪ "bε, ya'a "nyian 'e cεa 'cεε dɪ.»

Fε 'sɔndɪ

¹⁶ «-Te ka ya fε 'sɔnnan bε, te 'ka 'fli ta drε -trɔdrɔ "le minnun nɛn o 'wɪ dra min yiε lε bε, -wee 'wɪ 'zɔ dɪ. 'O 'fli ta dra -trɔdrɔ, -e 'o -kɔɔn "minnun lε 'nan, 'o ya fε 'sɔnnan. Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, o 'wee -kopa 'yɪ 'va. ¹⁷ -Te i ya fε 'sɔnnan bε, 'i yra "foe, εn 'i -lazɪglɔ -sɛn 'i da, ¹⁸ -e minnun 'o vɪε o -kɔnnɛn "yɪ 'nan i ya fε 'sɔnnan dɪ. 'I "tɪ "nɛn e cɪ fε yɔɔdɪ 'bɔ zɪε -a -nan bε, -yεε -nan ye 'i 'lɔ, -e 'yei -ko 'pa.»

*Zozi -srɔnɔn 'o -wεε 'nan 'o yɪfɛnun 'e 'kɔn Bali "srɔn**(Lk 12.33-34; 11.34-36; 16.13)*

¹⁹ «Te 'ka fɛnun tre 'ka yɪfɛ -a 'trɛ 'gɔvɛ -a da dɪ! Fadrɔnɛn 'lee mɔnnɛnnun o srɛman, εn crinnɔn 'kɔn "fɔan, -e 'o 'koola. ²⁰ 'Pian 'ka fɛnun tre 'ka yɪfɛ -a laji. Fadrɔnɛn 'lee mɔnnɛnnun 'ka 'nan nun -e 'o fε srɛ dɪ, εn crinnɔn 'ka 'nan nun -e 'o crin wɔ dɪ. ²¹ Fε nɛn yaa -maan 'lɔɔ 'an 'wɪ zɪε -a 'vɪ bε, -yεε cɪ 'nan, fɛnan nɛn min yɪfɛ cɪ 'e pladɪ bε, -a -nan nɛn min -le cɪ "nrɔndɪ pɛɛnɔn -kɔan.

²² Min yiε 'bε -maan min fɛnan ye. -Te 'i yiε a "ji 'kpa bε, 'te 'san -sɛan 'i da, yia -tɔa. ²³ 'Pian -te 'i yiε 'ka fɛnan ye dɪε, 'te 'san -sɛan 'i da, yɪ'a tɔa dɪ. I ya tɔ pɛɛnɔn man klun va. -Te fε -tɔ -si -tɔ 'te 'san -lɔ εn i -fɔ klun va bε, te i ya klun tiidii -dan 'va!

²⁴ Min -tɔwɪ 'ka 'kɔlaman -e 'e drε min "fli 'suzan 'a dɪ. Kɔɔ -te yaa 'vɪ 'nan 'e dra bε, e "naan -a -tɔ man -e 'e -tɔ yɪ "yi. En -te 'bε "cεε dɪε, e kɔamlan

-a -tu man, -e 'e -tu dre 'e 'pela koda. -A -towli "nen "nyian 'cee ve -a, ka'a 'kolaman -e 'ka Bali 'lee "lala yi "yi 'e cin -a di.»

Zozi-srunon yi-tɛala Bali da
(Lk 12.22-31)

²⁵ «-Yee "wean nen maan ve 'cee 'nan, te 'ka 'fu 'ka 'ci "nrōnnan 'cee 'trɛda da di! -Yee ci "le: «-Mɛ "nen kva -ble? -Mɛ "nen kva -mlian? Kva dra 'kɔ, -e 'ku 'man sōnun yi?» 'Pian -a -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan, 'belidi nen 'ka 'lɔ bɛ -a "yi "mlian -blifɛ da, ɛn 'ka 'kɔlɛ nen 'ka da bɛ, -a 'kpa "mlian sōnun da.

²⁶ 'Ka 'ci "nrōn "lomannun da! Wa'a 'saa 'fɔa di, ɛn wa'a 'saa 'tɛa di, ɛn wa'a 'saa 'sɛan 'trɛbōnun -ji di. 'Pian 'ka "ti "nen laji bɛ e -blifɛ -nōan -wlɛ. -A -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan Bali 'lɛ bɛ 'ka "yi "mlian o da! ²⁷ 'Cee ci "nrōndi 'cee 'trɛda da bɛ, ya'a 'kolaman -e 'e yi -towli "cɛ 'pa 'cee 'belidi da "fo "di.

²⁸ Sōnun nen 'kɔ ka 'wɔ 'ka man bɛ te 'ka 'ci "nrōn -a 'wɔ 'a di! Lunun nen 'o -fui -tɛa "lua bɛ, 'ka 'ci "nrōn o da! Wa'a 'nyranman paa di, ɛn wa'a 'nanwlɛ 'taan di. ²⁹ 'Pian maan ve 'cee 'nan, Salomōn nen e ya mingōnōn -dan tu a 'li bɛ, -yee sɔ -tu fɛnyian 'ka 'mlinlɛ lu -fuinun zɛ -a -towli "le fɛnyian da di.

³⁰ Lu -fui "nen 'bɛ ci lua, "trɛ wɛɛ "cɛan -e 'wɛɛ 'fɔ 'tɛ 'va bɛ, -te Bali 'bɛ 'man dreve wɛɛ fɛnyian zɛ bɛ, 'lɔ kaa "nun? 'Cee yi -tɛradɪ Bali da a "wɛnnōn.

³¹ -Yee "wean te 'ka 'fu 'ka 'ci "nrōnnan -a laabɔdi -a 'nan: «-Mɛ "nen kva -ble? -Mɛ "nen kva -mlian? Kva dra 'kɔ, -e 'ku 'man sōnun yi?» ³² Ci "nrōndi nun zɛ e ya minnun nen wa'a Bali tɔa diɛ, -wee ve -a. 'Ka "ti "nen laji bɛ yaa -tɔa 'nan fɛnun zɛ -a 'wɔ a 'ka man. ³³ 'Ka -wɛɛ 'e tɛdɛ 'nan, Bali 'e mingōnōn -bli 'ka da, ɛn 'ka -wɛɛ "nyian 'nan, 'ka Bali ci 'sɔ wɔ dra. "Bɛ -sru -e Bali 'e fɛ pɛɛnōn zɛ -a dre 'cɛɛ.

³⁴ "Trɛ "tu 'lee 'e 'ci wɔ, ɛn yi -tu 'lee 'yee "koe "nyan. -Yee "wean te 'ka 'ci "nrōn "trɛ "wɔ da di!»

7

Zozi-srunon 'ka min 'tɔ 'tɛa di
(Lk 6.37, 38, 41-42)

¹ «Te 'ka min 'tɔ 'tɛ di, "tɔgɔ tu nen Bali 'trɛdanōn 'le 'wɔ tin "baa bɛ, 'e tin

-tɛ 'ka da! ² Kɔɔ Bali 'cee tin "baa "le zɔ ka minnun -le ve 'pa bɛ -yee 'wɔ 'zɔ. Zɔ i 'wɔ dra 'i bɔɛzan -tu -va bɛ, -a da nen Bali "yie "dra.

³ -Mɛ "le "wean nen i yiba -flunen ye 'i bɔɛzan -tu yie -goei, te 'i 'bɔ 'le ve nen yiba -dan 'bɔ ci 'bɛ 'ji bɛ, yi'a 'bɛ 'ye di? ⁴ 'I 'bɔ nen yiba -dan ci 'i 'yie -goei "bɛ, -mɛ "le "wean nen "yie "ve 'i bɔɛzan lɛ 'nan: «'I 'tɔ -e 'an yiba -flu 'si 'i 'yie -goei!» ⁵ -Blɔzan, 'i yiba -dan 'si 'i 'yie -goei 'vaa, -e 'i fɛnan yi 'wein. "Bɛ -sru i -kolaman yiba -flu 'sidɪ -a 'i bɔɛzan -tu yie -goei.

⁶ Te 'ka Bali -le fɛnun -nōn -plennun lɛ di, "tɔgɔ 'o li 'o da -e 'o 'ka 'wɔ "cɛɛn 'e cin man! ɛn te 'ka 'cee -siga -fɔla 'srunun lɛ di, "tɔgɔ 'o 'tran "da!»

Zozi-srunon Bali tru "baa 'nan 'e 'pa 'o 'va
(Lk 11.9-13)

⁷ «'Ka fɛ tru 'ba, waa -nōan 'cɛɛ! 'Ka fɛ -wɛɛ, kaa ye! 'Ka 'kōn 'tɛ, waa 'lɛ "so 'cɛɛ! ⁸ Kɔɔ min nen e fɛ tru "baa bɛ, waa -nōan -yrɛ. Min nen e fɛ -wɛɛman bɛ, yaa ye. ɛn min nen e 'kōn -tɛa "bɛ, waa 'lɛ "so -yrɛ.

⁹ Min -tu 'ka 'ka yei, -te 'yee 'nen -blifɛ tru 'ba -yrɔ, -e 'e 'kɔlɛ -nōn -yrɛ "di. ¹⁰ ɛn min -tu 'ka 'ka yei, -te -yee 'nen pɔ tru 'ba -yrɔ, -e 'e -mlɛn -nōn -yrɛ "nyian di. ¹¹ Ka ya -wlidi, 'pian ka fɛ "yi -tɔa -e 'ka -nōn 'cee 'nɛnnun lɛ. 'Ka "ti "nen laji bɛ, -a ci "yi "mlian 'ka da, -yee "wean 'ka -tɔ 'nan, e fɛ "yi -nōan minnun nen waa laabo -yrɔ "bɛ -wlɛ!

¹² 'Wɔ pɛɛnōn nen ka ya "va 'nan minnun 'o dre 'cɛɛ bɛ, -a 'wɔ 'bɔ -towli zɛ -nyrɛn 'ka -wee "drɛ! 'Wɔ zɛ -a 'bɔ nen Moizi -le -pei -a 'vɪ 'nan blamin 'e dre. ɛn -a -towli "nen "nyian Bali 'lewei vɪnōn -a 'vɪ 'nan blamin 'e dre.»

-Si nen min -a "siala -e 'e 'beli bɛ, e ya -towli
(Lk 13.23-24)

¹³ «'Kōn -yrɛ "fɪnɛn bɛ -a -ji nen 'ka -wla -e 'ka 'belidi yi! Kɔɔ 'kōn -yrɛ nen min -wlamlan 'ji, te -a 'le 'srannan "nen -kadɪ -a bɛ e ya -dan, ɛn -a -si a -gbagbla. -Si zɛ -a da ta wɔdi nen min "kaga -a ye "yi. ¹⁴ 'Pian 'kōn -yrɛ nen min -wlamlan 'ji -e 'e 'belidi yi bɛ e ya

"funon, en -a -si a "wennon. -Yee "wean min "soglo 'nen 'be 'ta wola "da.»

Yiba 'kpa 'lee yiba -wliđi
(Mt 12.33-35; Lk 6.43-44)

¹⁵ «'Ka yiε 'tō 'ka 'fli -va, minnun nen waa ve 'nan Bali 'lewei vinon nen waa, 'pian te o 'ka 'a diε -wee "wean. 'O 'fli dra 'ka yei "le 'blanun -le 'wı 'zv, "tōgō te plō winun nen waa. ¹⁶ O dre winun man nen ka o -kōnnen "ye. Kōō kaa -tōa 'nan wa'a -lomin naan -tein "man di, en wa'a -wen bewle 'naan "trōen 'fōn lei man di. ¹⁷ Yiba "nen e ya 'kpa be -a 'blv a "yi, en yiba "nen e ya -wliđi "be -a 'blv a -wliđi. ¹⁸ Yiba "nen e ya 'kpa be -a 'blv 'ka 'wliđi "di, en yiba "nen e ya -wliđi "be -a 'blv 'ka "yi "di. ¹⁹ Yiba "nen e baa te -a 'blv 'ka "yi "diε, waa "cean -e 'o 'fō 'tea. ²⁰ -Yee "wean minnun zıε, o dre winun man nen 'ka -taa "o -tōε.»

Zozi -srunon tıgłı
(Lk 6.46; 13.27)

²¹ «'An laabudı Minsan, Minsan be, -a 'saza 'ka 'ko min -a Bali -le mingōnnen trēda di. 'Pian min nen yaan "tı "nen laji be -a ci 'sō wı dra be, -yεε ko -nan nun. ²² Yi nen an 'trēdanon 'le tin "baa be, min "kaga -taa -a vıε 'men 'nan: «Minsan, Minsan! Kō Bali 'lewei 'vı 'i 'tō da, en kō -yv -wliđi "pin minnun -sru 'i 'tō da, en kō 'lebo "fō winun dre 'i 'tō da.» ²³ 'Pian maan ve -wle 'nan: «Ma'an 'ka 'tōa "fo "di, 'ka 'si 'an 'srōn "kōōbli, ka ya 'wı 'wliđi "drēnōn 'a.»

²⁴ -Yee "wean nen, 'winun nen maan ve 'cεε 'gυε, -te min nen yaa 'man, en yaa ta 'ta 'wυ be, te -a san a "le 'nan 'wı 'tōzan nen e 'yee 'kōn -klu cēen 'e trūdı, en yaa -pυ -fō 'pleble be, -yee 'wı 'zv. ²⁵ Fulō fēen, en laa 'fēn, en 'yi yrv, -a pēenōn -sēn 'kōn zıε -a man, en ya'a 'wıε di, e ya 'e 'tōdı -kli -le "wean. ²⁶ 'Pian min nen e 'winun nen maan ve 'gυε -a 'man, en ya'a 'ta wōε "da "diε, -a san a "le 'nan -blōzan nen e 'yee 'kōn 'tō nyren va be, -yee 'wı 'zv. ²⁷ Fulō fēen, en laa 'fēn, en 'yi yrv, -a pēenōn -sēn 'kōn zıε -a man, en e wiila 'nan "fo.»

²⁸ Zı Zozi cēen 'winun zıε -a vıdı man be, -yee 'wı "paadı minnun pēenōn zıε

o 'kan, ²⁹ kōō -yee 'wı "paadı 'ka "le 'fluba 'ci vinon 'le vε zv di. 'Pian yaa "paaman "le min nen Bali -kōladi -nōn -yre "be, -yee 'wı 'zv.

8

Zozi -kogobe 'tezan -tv beli
(Mk 1.40-44; Lk 5.12-14)

¹ Zı Zozi 'si pōn da be, en min "kaga sōōnla -a -sru. ² -A -nan nen -kogobe 'tezan -tv pli "man, e "po sōōn "wlu, en e -yre 'nan: «Minsan, maan -tōa 'nan, -te i wı "man "be, i -kōlaman i -kogobe "sia 'an man, -e 'an dre 'saun Bali 'le.»

³ Zozi 'e 'pε 'sυ "ji, e klε "man, en e -yre 'nan: «An "we "man, 'I dre 'saun Bali 'le!» 'Nun tōōn -kogobe 'bō 'si "man, en e dre 'saun Bali 'le.

⁴ -A -nan nen Zozi "e -yre 'nan: «Te 'i -nan sēε wυ min -tv le 'mlōnmlōn di! 'Pian 'i 'kō Bali -panzan -tv -va, -e 'yei 'nanjen! "Be -sru -e 'i 'sraga bυ Bali le, "le zı Moizi -a cren -te Bali -le 'fluba 'ji be -yee 'wı 'zv. Tōōn -e minnun pēenōn 'o -kōnnen "yi 'nan i beli.»

Rōm min nen 'sounjanun tazan 'a be, e pli Zozi man
(Lk 7.1-10; Zan 4.46-54)

⁵ Zozi Kapanamo si 'sia. Zı e 'bōla 'fla zıε -a da be, en 'sounjanun tazan -tv pli "man. Yaa trv 'ba ⁶ -a vıdı -a 'nan: «Minsan, 'yian 'suzan 'beli! -Cε -fō "man, en e -sran "tra. E ya 'e nyinnandı "kōnnen, en e ya 'e yra ynan -wliđi.»

⁷ Zozi "e -yre 'nan: «An "ta "lo, -e 'an -cε 'si "man.»

⁸ En 'sounjanun tazan "e -yre 'nan: «Minsan, an 'ka min nen i -wlamlan -yee 'kuin be -a di, kōō Zuif min "cεε man di. 'Pian 'i 'wı 'tv vı, -e 'an 'suzan 'e 'beli. ⁹ 'An 'bō 'gυε, 'an 'tanōn 'be 'an "paala, en 'men 'sounjanun be mēen 'o "paala. -Te maan 'vı -a -tv le 'nan: «'I 'kō», -e 'e 'kō. En -te maan 'vı -a pee le 'nan: «'I 'ta», -e 'e 'ta. En -te maan 'vı 'men nōan le 'nan: «'I 'wı 'gυε -a dre be», yaa dra.»

¹⁰ Zı Zozi 'winun zıε -a 'man be, 'wı -a 'kan, en minnun nen -a -sru "be, e -wle 'nan: «An 'wı tıgłı ve 'cεε! Ma'an tian min -tv yıε Izrael 'nōn 'va, te e yi -teala

'an da tigli zɪɛ dɪ. ¹¹ Maan 'lɛ "cɛan 'cɛɛ 'nan, min "kaga "sia yidɛ wluan "nan 'lee yidɛ 'fɔ -nan "va, o -taa -e 'o "fɛdi -bli Bali fla 'o 'vale Abraam 'lee Izak 'lee Zago nun -a. ¹² 'Pian minnun nɛn Bali o 'si "va 'e tɛdɛ 'yee mingɔnnɛn trɛdavɛ -a bɛ, Izrael 'nɔn nɛn. Bali -taa -wee 'tu wɔlɛ klun va bei. Fɛnan nɛn -wuɔdɪ 'lee 'shɛ da -blidɪ cɪ bɛ -a -nan.»

¹³ Tɔɔn Zozi "e 'sounjanun tazan zɪɛ -yrɛ 'nan: «'I 'kɔ 'yie "kɔnnɛn. 'Wɪ nɛn, i 'yi -tɛra "da "bɛ 'e 'lɛ sɔɔ 'yie!» Tɔ 'bɔ 'lein zɪɛ -a wlu nɛn 'sounjanun tazan 'suzan bɛ, e beli.

Zozi Piɛri 'sɛa 'lee -cɛ -tɛnɔn "kaga beli

(Mk 1.29-34; Lk 4.38-41)

¹⁴ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ Piɛri -le "kɔnnɛn. Yaa nan "bɔ 'yɪ 'e nyinnandɪ 'kɔlɛ 'tɔndɔn 'lɔ. ¹⁵ E klɛ -a -pɛla man, ɛn -a 'kɔlɛ 'ji 'e 'trɔ -fɔ. 'Nun tɔɔn lɪ zɪɛ e wluan lou, ɛn e fɛ -nɔn -yrɛ.

¹⁶ Zɪ funninmlan 'pla bɛ, ɛn minnun -ta minnun nɛn -yɔ -wɪdɪnɔn cɪ o -sru "bɛ o "kaga "a Zozi lɛ. Yaa 'vɪ -yɔ -wɪdɪnɔn lɛ 'nan, 'o 'si minnun -sru, ɛn e -cɛ -tɛnɔn pɛɛnɔn beli. ¹⁷ 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

«E 'kɔɛ yra yɪdɪ 'si 'kɔ man, ɛn e 'kɔ 'man -cɛ pɛɛnɔn 'si 'kɔ man.»

Zozi-sru 'ta wɔdɪ
(Lk 9.57-60)

¹⁸ Zɪ Zozi min "kaga 'yɪ 'e "srɔn "bɛ, ɛn yaa 'vɪ 'e -srɔnɔn lɛ 'nan: «-Kaa kɔ 'yɪ -sru.» ¹⁹ -A -nan nɛn 'fluba 'ci vɪzan -tɔ pli "man, ɛn yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, fɛnan pɛɛnɔn nɛn i -kɔ bɛ, kɔɛ 'kɔ 'yia.»

²⁰ ɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «-Canjannɛnnun nyinnan a, ɛn "loman -nun "kɔɛ "a, 'pian Blamin -pɪ "le "fɛ -tɔ -nan "ka -e 'e 'wulo 'pla 'nan dɪ.»

²¹ ɛn -a -sruzan 'pee -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, i 'si -nɔn 'mɛn -e 'an 'kɔ 'an "tɪ "wɔ 'vaa, -e 'an 'ta.»

²² Zozi "e 'vɪ -yrɛ 'pian 'nan: «'I -sɔɔnla 'an -sru! Minnun nɛn Bali "le 'va o cɪ 'o 'kadɪ bɛ, 'i 'o 'tɔɪ 'o 'wee min wɔ.»

Zozi fulɔ 'plɛblɛ 'tɔ ta -tɔ
(Mk 4.35-41; Lk 8.22-25)

²³ Zozi 'fɔ -klɔ -ji 'o 'vale 'e -srɔnɔn 'a, ɛn o -kɔdɪ 'sia. ²⁴ Tɔɔn fulɔ 'plɛblɛ 'tɔ "fɛɛndɪ 'sia 'yɪ zɪɛ -a yɪɛ da, ɛn 'yɪ 'sɛndɪ 'sia -klɔ -ji. Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te Zozi "e "yɪ -tɛa. ²⁵ -A -nan nɛn -a -srɔnɔn pli "man, waa fuɔ, ɛn o -yrɛ 'nan: «Minsan, i 'pa 'kɔ 'va, 'kɔ 'nan "ta -nyaan!»

²⁶ ɛn Zozi "e -wɛ 'nan: «-Mɛ "klan 'bɛ 'ka -tɛa? 'Cɛe yɪ -tɛradɪ Bali da a "wɛnɔn!» -A -nan nɛn e wluan, ɛn e paan fulɔ 'lee 'yɪ da 'plɛblɛ. Tɔɔn fɛnan -tɔ flu.

²⁷ 'Wɪ zɪɛ e minnun pɛɛnɔn 'kan, ɛn waa laabɔ 'nan: «-Mɛ "sɔ -man min 'bɛ cɪ zɪɛ, ɛn 'bɛ 'wɪ tin "baa fulɔ 'lee 'yɪ lɛ -e 'o drɛla "da.»

Zozi 'yɔ -wɪdɪ "pin min "fli -sru Gadara 'lɛglɔn 'ji

(Mk 5.1-20; Lk 8.26-39)

²⁸ Zɪ Zozi 'bɔla 'yɪ -sru Gadara 'lɛglɔn 'ji bɛ, ɛn min "fli "nɛn -yɔ -wɪdɪnɔn cɪ o -sru "bɛ, o -ta -a 'lɛ. Min -yrɛ nɛn waa bɔ -kɔlɛ -ji bɛ -a -mie ji nɛn o nyian. O nyran wo -wɪdɪ "le "wɛan, min -tɔ 'ka 'ciala fɛ zɪɛ -a -nan dɪ. ²⁹ Tɔɔn o -paandɪ 'sia 'nan: «Bali -pɪ! -Mɛ "nɛn 'yie 'nan 'e dra 'kɔɛ? I -ta 'tɛ 'palɛ 'kɔ da 'va? Tɔ nɛn Bali -a kɔɔn bɛ ya'a tian bɔlɛ dɪ.»

³⁰ Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ te 'sru 'pa 'tɔ a 'e 'blɔnɔn. 'Srunun 'bɔ 'ka o man -kɔɔbli dɪ. ³¹ ɛn -yɔ -wɪdɪnɔn toba -fɔ Zozi lɛ. Waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Tɛ i 'kɔ 'pin bɛ, 'i 'kɔ 'pa 'sia 'sru 'pa 'labɛ -a va.»

³² Zozi "e -wɛ 'nan: «'Ka 'kɔ!» Tɔɔn o 'si min "fli zɪɛ o -sru, ɛn o -fɔ 'srunun -sru. 'Sru 'pa 'tɔ zɪɛ, o flan 'sia pɔn 'sɛan man zia, o -sɛn 'yia. ɛn o pɛɛnɔn kaa "fɔ. ³³ Minnun nɛn o 'srunun 'bɔ 'ta -pian "bɛ, "o "sɛn 'wɔ 'ji flan -a. O 'bɔla 'ji 'fla, ɛn 'wɪ nɛn e drɛ o yɪɛ man bɛ, 'lee 'wɪ nɛn e drɛ minnun nɛn -yɔ -wɪdɪnɔn "cɪ o -sru "bɛ -wɛ "bɛ, waa -nan 'sinan 'pa. ³⁴ ɛn 'flanɔn pɛɛnɔn 'kɔ Zozi lɛ. Zɪ waa 'yɪ bɛ, ɛn o toba -fɔ -yrɛ 'nan, 'e 'si 'wee 'lɛglɔn 'ji.

9

Zozi min -srandɪ "tra "tɔ beli
(Mk 2.1-12; Lk 5.17-25)

¹ -A -nan nɛn Zozi 'fɔ -klɔ -ji "nyian, e 'yɪ cɛɛn, ɛn e 'bɔla Kapanamo. 'Fla zɪɛ -a da nɛn e -nyɛanla. ² Tɔɔn minnun -ta min -tɔ nɛn e -sran "tra "bɛ -a -yrɛ

"se 'ji. Z₁ Zozi -wee yi -teradi 'e da 'y₁ bε, εn e 'nan min -srandi "tra z₁ε -yrε 'nan: «'An bee, nyen 'e 'si 'i 'ji! 'Winun nen yia dre 'w₁lidi "bε, maan fui!»

³ 'W₁ z₁ε -a da nen 'fluba 'ci v₁nōn -mienun -a 'v₁ 'o 'ji 'nan: «Min 'labε, e Bali srōn!»

⁴ Z₁ Zozi -wee ci "nrōndi 'y₁ bε, εn yaa laabv -w₁lō 'nan: «-Mε "le "wεan nen ci "nrōndi -w₁lidi z₁ε, e ya 'ka 'ji? ⁵ -Te maan 'v₁ -yrε 'nan: «'Winun nen yia dre 'w₁lidi "bε, maan fui», 'bε a -tv. En -te maan 'v₁ -yrε 'nan: «'I 'w₁luan, 'i 'tō lou, 'i 'ta wv», 'bε a -tv. 'W₁ "fli z₁ε -a "cεn "v₁di 'bε ci 'plεble? ⁶ 'Pian an "ta -a -ci -kōnman 'cεε 'nan, Bali -koladi -nōn Blamin -p₁ lε, -e 'e min -le 'w₁ -w₁lidi nun fui 'trēda.» -A -nan nen yaa 'v₁ min -srandi "tra z₁ε -yrε 'nan: «'I 'w₁luan! 'I 'yie nyinnan "dave 'sia! 'I 'k₁v 'yie "kōnnεn!»

⁷ 'Nun tōn e w₁luan lou, εn e 'yee "kōnnεn "si 'sia. ⁸ Z₁ min "kaga 'w₁ z₁ε -a -nan 'y₁ bε, "klan -sεn o ji, εn o Bali 'tō bōdi 'sia, kōō e -koladi z₁ε -a -nōn blamin lε.

Zozi Matie laabv
(Mk 2.13-17; Lk 5.27-32)

⁹ Zozi 'si fε z₁ε -a -nan. "Yεε -k₁v 'e 'le bε, εn e min -tv nen waa laabo Matie bε -a 'y₁. 'Sukōlε 'sizan nen, εn e ya 'yee 'nyranman 'bō z₁ε -a 'panan. En Zozi 'e -yrε 'nan: «'I -sōnla 'an -sru!» Matie w₁luan, εn e sōnla -a -sru.

¹⁰ "Bε -sru Zozi 'lee 'e -srunōn a 'o -nyrandi -blifε -sru 'kuin. En 'sukōlε 'sinōn "kaga 'lee 'w₁ 'w₁lidi "drēnōn 'ta, o -nyran fε -sru o va. ¹¹ Z₁ Farizen 'nōn -a -nan 'y₁ bε, εn waa laabv Zozi -srunōn lō 'nan: «-Mε "le "wεan nen 'ka 'san fε -ble 'o 'vale 'sukōlε 'sinōn 'lee 'w₁ 'w₁lidi "drēnōn 'a?»

¹² Zozi 'w₁ z₁ε -a 'man, εn e 'nan Farizen 'nōn lε 'nan: «Minnun nen -cε 'ka o man d₁ε, wa'a -dōdrō -sru -wεεman d₁. 'Pian minnun nen -cε ci o man bε, -wεε -dōdrō -sru -wεεman.

¹³ 'Ka 'ci "nrōn 'w₁ nen Bali -a 'v₁ bε -a da. E 'nan:

«Min nyrynda 'e 'sεn 'ka da!»

'Bε ci 'w₁ "y₁ "a, 'pian 'sraga bōdi bε 'bε a 'e "tun. 'Ka -wεε 'nan 'ka 'w₁ z₁ε -a -ci maan 'kpa! 'W₁ 'bō z₁ε -yee "wεan nen an -ta. An -ta 'nan -e 'an 'w₁ 'w₁lidi "drēnōn laabv, -e 'o 'si 'w₁ 'ji.

Ma'an 'talε minnun nen o ci tigh bε -wee "wεan d₁.»

Zozi 'le 'w₁ "paadi a "le fε -trε -le 'w₁ 'zv
(Mk 2.18-22; Lk 5.33-39)

¹⁴ "Bε -sru Zan -srunōn 'ta Zozi 'va, εn waa laabv -yrō 'nan: «-Mε "wεan nen 'k₁v 'vale Farizen 'nōn 'a, k₁v fε "sōan, te 'i -srunōn 'ka "o "fε sōan dōv?»

¹⁵ En Zozi 'e -w₁lε 'nan: «-Te minnun a l₁ 'pa "fēdi drēnan bε, tv nen l₁ -trε 'pazan a o yei "bε, o man 'ka 'kōan 'yuo d₁. 'Pian tv nen e 'ka "nyian o yei "d₁ε, -a -nan nen o -kōlaman o fε "sōan.

¹⁶ En "nyian bε, -a -cin 'e 'tō 'ka 'ji 'nan, wa'a sō -trε 'f₁v 'sia -e 'o 'pa sō ceje 'f₁v bōnan d₁. -Te 'bε "cεε d₁ε, sō -trε z₁ε e sō ceje 'f₁v bōnan "paa "va te e srε. ¹⁷ Wa'a 'w₁εn -trε sεan -wi 'kōlε tre cejenun -ji d₁. -Te 'bε "cεε d₁ε -wi 'kōlε tre cejenun fεaman, -e -w₁εn 'e 'sran, te 'o srε. 'Pian o -w₁εn -trε -sεan -wi 'kōlε tre 'trēnun -ji, -e -w₁εn 'lee -wi 'kōlε 'trēnun 'o v₁lε 'e srε d₁.»

'Plεble a Zozi 'lō fε pεεnōn da
(Mk 5.21-43; Lk 8.40-56)

¹⁸ Zozi a 'winun z₁ε -a v₁nan -w₁lε, tōn εn min tazan -tv -ta. E "po sōn "w₁lu, εn e -yrε 'nan: «'An 'lu "sia -kanan 'nun -naagv. 'Pian 'i yra 'si, 'i 'ta 'i 'pε 'pla "da, -e 'e 'fu!» ¹⁹ Zozi w₁luan, εn e sōnla -a -sru 'o 'vale 'e -srunōn 'a.

²⁰ Tōn l₁mōn -tv nen nyen -sεanla "man -a -nan lε -fuda "fli 'bō, te ya'a 'nyan d₁ε, e pli Zozi man 'e koda zia, εn e klε -yee sō 'lεbo "man. ²¹ Kōō yaa 'v₁ 'e 'ji 'nan: «-Te an -kōla an klε 'e "tun -yee sō man bε an "belia.»

²² Zozi 'e 'man lila, yaa 'y₁, εn e -yrε 'nan: «'An 'lu, nyen 'e 'si 'i 'ji! 'Yie yi -teradi 'an da 'i beli.» 'Nun tōn l₁mōn z₁ε e beli.

²³ Z₁ Zozi 'bōla min tazan z₁ε -yee "kōnnεn "bε, e 'bei 'fεnnōn 'lee min "kaga 'y₁. O -ta -w₁uōlε -cēda. ²⁴ En e -w₁lε 'nan: «'Ka bōla! Nōnbε 'labε ya'a 'kalε d₁, 'pian e ya yi -tēnan.» En waa sεε w₁di 'sia. ²⁵ Z₁ o cεεn minnun bōlad₁ man bε, εn Zozi wlala, e nōnbε z₁ε -a 'kun 'e 'pε man, εn nōnbε 'bō w₁luan lou. ²⁶ 'W₁ z₁ε e fuila "man 'lεglōn pεεnōn 'ji.

Zozi yie 'winōn "fli "beli

²⁷ Zi Zozi 'si fe zɪe -a -nan be, en yie 'winən "fli sɔnla -a -sru -paandɪ -a. O -paanman 'nan: «David kluda min Zozi, 'kɔ nyrinda 'e 'sɛn 'i da!»

²⁸ Zi e 'bɔla "kɔnnən "be, en yie 'winən 'bɔ pli "man. Zozi 'a laabv -wɔ 'nan: «Ka yi -teala "da 'nan, an -kɔlaman 'padɪ -a 'ka 'va?»

En waa wun -fɔ -yre 'nan: «-Inyan, Minsan!»

²⁹ -A -nan nən 'e 'pɛ kle o yie man, en e 'nan -wɛ 'nan: «'Wɪ nən ka yi -tɛra "da "be, 'e 'lɛ sɔɔ 'cɛɛ.» ³⁰ En o yie 'lɛ 'sv. Zozi 'wɪ 'pla -wɛ, yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «Te 'ka -nan sɛɛ wɔ min lɛ dɪ.» ³¹ 'Pian o -kɔ, en waa 'sinan 'pa 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji.

Zozi bobo -tv beli (Lk 11.14-15)

³² Zi min "fli zɪe o -kɔ be, en minnun -ta min -tv nən -yv -wɪdɪ -a drɛ bobo -a be -a Zozi lɛ. ³³ Zozi -yv -wɪdɪ zɪe -a -pin -a -sru, en e 'wɪdɪ 'sia. 'Wɪ zɪe e minnun 'lɛbo "fɔ, en waa vɪdɪ 'sia 'nan: «Kɔ'a tian 'wɪ 'gɔvɛ -a tɛdɛ -nan yɪlɛ Izraɛl 'lɛglɔn 'ji 'mlɔnmlɔn dɪ.»

³⁴ 'Pian Farizen 'nɔn "o 'vɪ 'nan: «-Yɔnun tazan -le 'plɛblɛ 'a nən e -yɔnun -pian "minnun -sru.»

Minnun nyrinda -sɛn Zozi da (Mk 6.34; Lk 10.2)

³⁵ Zozi ciɪ 'fla -dandannun 'lee 'fla "wɛnnɛnnun pɛɛnɔn da. E 'wɪ paa minnun ji -wee cin yɪ 'kɔnnun -ji. E 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ -wɛ 'nan, Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ -kogo. Minnun pɛɛnɔn nən -cɛ cɪ o man 'lee minnun pɛɛnɔn nən o man "yaaman be, e 'o 'beli. ³⁶ Zi e minnun 'yɪ "kaga "be, en o nyrinda -sɛn "da. Kɔɔ e o 'yɪ be, o "koe 'ka 'o da dɪ, en o ya 'fogo 'fogo "le 'blanun nən o -sru "pinzan "ka -e 'e o 'lɛ bɔ tɪglɪ dɪ -wee 'wɪ 'zɔ. ³⁷ -A -nan nən yaa 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «'Saa 'be tran "kaga "be, 'pian -a -tɛnɔn a "wɛnnɔn. ³⁸ -Yee "wɛan 'ka Minsan nən fei zɪe e cɪ -yee vɛ -a be -a trɔ 'ba 'nan, 'e -a -tɛnɔn 'pa 'sia -e 'o -yee 'saa be -a -tɛ!»

10

Zozi minnun 'si "va yee 'pasianɔn 'a (Mk 3.13-19; Lk 6.12-16)

¹ Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli "be o cin 'yɪ, en e -kɔladɪ -nɔn -wɛ 'nan, 'o -yv -wɪdɪnun -pin minnun -sru, en "nyian 'o minnun pɛɛnɔn nən -cɛ cɪ o man 'lee minnun pɛɛnɔn nən o man "yaaman be o 'beli.

² Min -fuda "fli "nɛn Zozi o 'si "va 'yee 'pasianɔn 'a be, o 'tɔ nən 'gɔ: Simɔn nən waa laabo "nyian Pɛri be, 'lee 'e "bɔvɪ Andre, 'lee Zebede -pɪ Zaji 'lee 'e "bɔvɪ Zan, ³ 'lee Filipɔ, 'lee Batelemi, 'lee Toma, 'lee Matie nən e ya 'e tɛdɛ 'sukɔlɛ 'sizan 'a be, 'lee Alife -pɪ Zaji, 'lee Tade, ⁴ 'lee Simɔn -tv nən waa laabo "nyian Zelo be, 'lee Zudazi Karioti. Min nən e "ta -daa Zozi 'nɔnlɛ 'e 'nanmannɔn lɛ be, -nyrɛn. Minnun zɪe o 'bɔ nən Zozi o 'si "va 'yee 'pasianɔn 'a.

'Wɪ nən kɔ Zozi 'le 'pasianɔn 'o drɛ be *Zozi -a 'vɪ -wɛ* (Mk 6.7-13; Lk 9.2-6)

⁵ Min -fuda "fli zɪe, o nən Zozi o 'pa 'sia. 'Wɪ nən yaa 'pla -wɛ 'vaa, en e o 'pa 'sia be -nyrɛn 'gɔ. E -wɛ 'nan: «Te 'ka 'kɔ minnun nən o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe o va dɪ! En te 'ka 'kɔ Samari 'nɔn 'le 'flanun da dɪ! ⁶ 'Ka 'kɔ 'pian Izraɛl 'nɔn 'va. -Wɛɛ cɪ 'blanun nən o 'san be waa! ⁷ 'Ka 'kɔ Bali -le 'wɪ vɪ -wɛ! 'Ka vɪ -wɛ 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ 'kogo.» ⁸ Minnun nən 'cɛ cɪ o man be, 'ka o 'beli! Minnun nən o -ka be, 'ka o 'fuvɪ! 'Ka 'kogobe 'si minnun man -e 'o drɛ 'saun Bali 'lɛ! 'Ka 'yv -wɪdɪnun -pin minnun -sru! 'Ka 'wɪ pɛɛnɔn zɪe -a drɛ minnun lɛ 'e "tun! Te 'ka fe -tv 'si "man "dɪ, kɔɔ an 'plɛblɛ zɪe -a -nɔn 'cɛɛ 'e "tun. ⁹ Te 'ka -siga 'lee "lala 'sia 'ka -tɛn "ji dɪ! ¹⁰ Te 'ka 'pada 'sia dɪ! En te 'ka 'tralɛ 'sia "fli "dɪ! Te 'ka 'manwua pee 'sia dɪ! En te 'ka "tonyrin pee 'sia dɪ! Kɔɔ -a -nɔan da nən -e 'nyranman 'pazan 'e 'yee -pan yɪ.

¹¹ -Te 'fla -dan da nən ka 'bɔla oo, -te 'fla "wɛnnɛn da nən ka 'bɔla oo, min nən e ya 'fla zɪe -a da, e "we "man -e 'e 'ka 'pɛ 'kun be, -a 'bɔ nən 'ka -wɛɛ. 'Ka 'fɔ -a san va -trilii -e 'cee -kɔ yɪ 'e bɔ. ¹² -Te ka wɪa 'kɔn 'tv -ji be, 'ka 'kɔn zɪe -a -ji 'nɔn 'tɔ bɔ! ¹³ -Te 'kɔn zɪe -a -ji 'nɔn 'ka 'pɛ 'kun be, 'cee -fɛa 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -nɔn -wɛ. 'Pian -te wa'a 'ka 'pɛ

'kunjε dε, 'cee -fεa "nεn 'e 'fυ 'e "tun.
¹⁴ Minnun nεn wa'a 'ka 'pε 'kunjε dε,
 εn wa'a o "trεn "tεlε 'ka 'wei lε dε, 'ka
 'pε 'e 'si -wee 'wι 'ji -e 'ka 'si 'o fla, -te
 'bε "cεε dε, 'ka 'si 'wee "konnεn -e 'ka
 'kυ! ¹⁵ Maan ve 'cεε 'wι tiglι 'a 'nan, yi
 nεn Bali minnun -le tin "baa bε, 'fla zε
 -a da 'nεn 'o yra ye 'pleble. E "mlian
 Sodom 'nεn 'lee Gomεr 'nεn 'le yra yidι
 da.»

*Minnun -taa 'tε 'palε Zozi 'le
 'pasianεn da*

(Mk 13.9-13; Lk 12.11-19; 21.12-19)

¹⁶ «'Ka "trεn "tε 'wι 'gυε -yρε! An "ta
 'ka "paa -sia 'trεdanεn 'va, 'pian ka ya
 o yei "le 'nan 'blanun nεn plε winun
 yei "bε -wee 'wι 'zυ. -Yee "wεan 'wι
 'tεdι -a nεn 'ka 'ta wυ o yei, εn 'ka 'kεn
 o va -trεε. ¹⁷ 'Pian 'ka yie 'tε 'ka 'fli -
 va minnun -le "wεan! Kεε o -taa 'ka -
 nεnle tin 'banεn lε, -e 'o 'ka 'sεn -ngble -
 a Zuif 'nεn 'le cin yι 'kεnnun -ji. ¹⁸ Mεn
 "wεan o -ko 'ka 'a -kεnmandannun 'lε,
 εn o -ko 'ka 'a mingεnnεnnun 'lε. Fε
 zε -a -nan nεn ka 'mεn 'wι 'nεnnεn
 vι. Ka dra 'mεn 'wι 'nan yιnεn 'a o 'lε,
 εn ka dra "nyian 'mεn 'wι 'nan yιnεn
 'a minnun o 'ka Zuif 'nεn 'a dε o 'lε.
¹⁹ 'Pian -te o 'ka 'nεn -wλε "bε, 'wι nεn
 kε 'ka vι bε, te -a nyεn 'e 'kεn 'ka 'ji dι.
 Kεε -te -a tυ 'bε bε, 'wι zε -a -cin -tεa 'ka
 'ji. ²⁰ -Yεε cι 'nan 'ka "tι Bali lei 'bε 'wι
 "paa 'ka 'lε, -e 'ka vι. Cεε "cεε tin 'baa
 dι!

²¹ Tυ -tυ -taa "bεlε bε, "bυι -mie 'e
 'bε 'fli "bυι -nεan "minnun lε 'nan 'o -
 tε. Εn "nyian 'nεn "tι -mie 'yee 'nεn -
 nεan "minnun lε 'nan 'o -tε. Nεnnun
 -mienun wuanla 'o "tι 'lee 'o "bυ "man
 'nan minnun 'e o -tεε. ²² Mεn "wεan
 bε, minnun pεεnεn -taa 'nanlε 'ka
 man. 'Pian min nεn e -tε 'pleble 'trilii,
 εn e 'bεla -a 'le 'sran "nan "bε, e "sia
 'wι 'ji. ²³ -Te minnun a 'tε 'panan 'ka
 da 'fla 'tυ da bε, 'ka 'si 'bε 'nan, -e 'ka
 'kυ 'fla 'pee da. Maan ve 'cεε 'wι tiglι
 'a 'nan, ka'a 'cεan cidι man Izrael 'fla
 pεεnεn da Bali -le 'wι vidι -a 'vaa -e 'an
 'bε Blamin -pι -tadι 'e 'bε dι.

²⁴ Maan ve "nyian 'cεε 'nan, 'wι -
 tranlazan 'ka 'mlian 'wι "paazan da
 dι. Εn min 'suzan 'ka 'mlian 'e plazan
 "da dι. ²⁵ -Yee "wεan te 'wι 'e 'ka 'kan
 dι. 'Wι nεn waa dre 'wι "paazan lε

bε, waa dra "nyian -a -tranlazan "lε.
 Εn 'wι nεn waa dre min plazan "lε
 bε waa dra "nyian -a 'suzan lε. Εn
 "nyian bε "kεnnεnzan ceje 'bε bε min-
 nun -a laabυ -yεnun tazan Belzebul,
 -yee "wεan 'wι nεn o -taa -a vιlε -yee
 "kεnnεn 'nεn man bε, e "mlianla "da!»

Te 'ka "klan min lε dι!
(Lk 12.2-9)

²⁶ «'Pian minnun nεn o 'wιnun zε -a
 dra 'cεε bε, te 'ka "klan -wλε "dι! Kεε
 'wι nεn e ya tian 'e yεεdι minnun man
 bε, -a ta -taa "bεlεa. Εn 'wι pεεnεn nεn
 minnun 'ka tian -a tεa dε, -a -ci -taa
 'silε -wλε. ²⁷ -Yee "wεan 'wι nεn maan
 ve 'cεε klun tiidii 'va bε, 'ka vι yidεa,
 εn 'wι nεn maan ve 'cεε 'sure -ji bε, 'ka
 trεan -tε -guada.

²⁸ Εn te 'ka "klan minnun lε dι!
 O -kεlaman min po -tεdι -a, te wa'a
 'kεlaman -a lei -tεdι -a dι. 'Pian 'ka
 "klan Bali lε! Kεε e -kεlaman min
 po -tεdι -a, εn e -kεlaman min lei -
 tεdι -a. Yaa dra 'tε nεn ya'a 'driman
 'mlεnmlεn dε -a va. ²⁹ -A -cin 'e 'kεn
 'ka 'ji 'nan, "loman "wεnwεnnεnnun
 nεn min 'ka o taan "lala "kaga 'va dε,
 'ka "tι Bali yie a o da. -A -tυ 'ka 'sia "va
 -e 'e 'tria te Bali 'bε "cεε 'vι dι. ³⁰ Εn
 'cee vε bε, 'ka 'wulo "jε pεεnεn nεn
 'ka 'win -ji bε, Bali -a pou "nεn -tεa.
³¹ -Yee "wεan te "klan -tυ 'e 'kεn 'ka
 'ji 'mlεnmlεn dι, Bali 'ka "siala e -cia
 "lomannun "da.

³² Min nεn yaa 'lε "cεan minnun 'lε
 'nan, 'e ya 'an -sruzan 'a bε, maan 'lε
 "cεan "nyian 'an "tι "nεn laji bε -a 'lε
 'nan, min 'gυε 'an -sruzan nεn. ³³ 'Pian
 min nεn e 'ka "vale 'e ve minnun yie
 man 'nan, 'e ya 'an -sruzan 'a dε, an
 'bε "nyian "an "ve 'an "tι "nεn laji bε -a
 'lε 'nan, 'an -sruzan "cεε dι.»

*Minnun "cεan 'e cin man Zozi -le
 "wεan*

(Lk 12.51-53; 14.26-27; 17.33)

³⁴ «Te 'e 'kεn 'ka 'ji 'nan, an -ta 'trεda
 'nan -e 'ka 'man 'e 'fεla -trεε dι! Ma'an
 'talε 'nan -e 'ka 'man 'e 'fεla -trεε dι,
 'pian an -ta 'wι 'fεlεa 'ka man. ³⁵ Kεε
 an -ta 'wι 'fεlεa 'nεn -kεn mεn 'lee 'e
 "tι yei, εn an -ta 'wι 'fεlεa nεnbε 'lee 'e
 "bυ yei, εn "nyian bε an -ta 'wι 'fεlεa
 'nεn "bυ 'lee 'e 'pι nan yei. ³⁶ Εn min

'bɔ 'mangulinun 'bɛ -taa 'drɛɛ -a 'nan-mannɔn 'a.

³⁷ Min nɛn e 'tɪ ye 'yi, -te 'bɛ 'cɛɛ dɪ, 'e 'bɔ ye 'yi e 'mlian 'an da bɛ, ya'a nyɛnɛ 'an -sruzan 'a dɪ. En min nɛn e 'pɪ ye 'yi, -te 'bɛ 'cɛɛ dɪ, e 'lu ye 'yi e 'mlian 'an da bɛ, ya'a nyɛnɛ 'an -sruzan 'a dɪ. ³⁸ Min nɛn e ya 'vale 'e -sɔɔnmlan 'an -sru 'bɛ, 'e 'wɪ yɾa yɪdɪ man, ɛn 'e 'wɪ -kadɪ man yiba 'plan da! -Te ya'a drɛɛ zɪ dɪɛ, ya'a nyɛnɛ 'an -sruzan 'a dɪ. ³⁹ Min nɛn e ya 'e 'ladɪ 'yee 'trɛda da bɛ, ya'a ye dɪ. 'Pian min nɛn 'e 'pɛ 'si 'yee 'trɛda da 'fo, ɛn 'e 'fli -nɔn 'mɛn bɛ, yaa ye.»

Min nɛn e 'ka 'pɛ 'kun bɛ Bali -a -ko 'paa

(Zan 13.20; Lk 10.16; Mk 9.41)

⁴⁰ «Min nɛn e 'ka 'pɛ 'kun bɛ, te yaan 'pɛ 'kun. En min nɛn yaan 'pɛ 'kun bɛ, te e min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a -pɛ 'kun. ⁴¹ Min nɛn e Bali 'lewei vɪzan -pɛ 'kun 'nan e ya Bali 'lewei vɪzan -a -le 'wɛan bɛ, Bali -a san -ko 'paa 'le Bali 'lewei vɪzan -le 'wɪ 'zɔ. En min nɛn e min tɪglɪ 'pɛ 'kun 'nan e ya min tɪglɪ 'a -le 'wɛan bɛ, Bali -a san -ko 'paa 'le min tɪglɪ 'le 'wɪ 'zɔ. ⁴² 'An -sruzan nɛn minnun 'ka -a siala fɛ -tɔ -a dɪɛ, min nɛn e 'yi 'kulɛnɛn 'tɔ -nɔn -yrɛ 'nan e ya 'an -sruzan 'a -le 'wɛan bɛ, maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, Bali -a -ko 'paa 'wɪ nɛn yaa drɛ bɛ -a man.»

11

¹ Zɪ Zozi cɛɛn 'winun pɛɛnɔn zɪɛ -a vɪdɪ man 'e -srunɔn 'fuda 'fli 'lɛ bɛ, ɛn e 'si fɛ zɪɛ -a -nan. E -kɔ 'wɪ 'paadɪ -a minnun ji 'lee Bali -le 'wɪ vɪdɪ -a minnun lɛ fɛ zɪɛ -a 'srɔn 'flanun da.

Min -batize drɛzan Zan minnun 'pa 'sia Zozi 'va
(Lk 7.18-35)

² Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te Zan a -pɔ 'kuin. 'Winun nɛn Crizi -a dra bɛ yaa 'man, ɛn 'e -srunɔn 'pa 'sia 'va, ³ 'nan o laabɔ -yrɔ 'nan: «Yiɛ cɪ min nɛn kɔa 'man 'nan e -taa 'bɛ -a, -baa kɔa pee man -pɛan tian?»

⁴ En Zozi 'e -wlɛ 'nan: «'Ka 'kɔ! 'Winun nɛn kaa 'man bɛ, 'lee 'winun nɛn kaa -nan 'yɪ bɛ, 'ka 'sinan 'pa Zan

lɛ. ⁵ 'Winun zɪɛ -nyrɛn 'gɔ: An yiɛ 'winɔn yiɛ 'lɛ 'sɔ. Minnun nɛn o -sran 'tra 'bɛ an o wluan lou. An -kogobe 'si -kogobe 'tɛnɔn man. An 'trɔɛn 'winɔn 'trɔɛn 'lɛ 'sɔ. Minnun nɛn o -ka bɛ an o fuv. En an Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'yalɛ -tɛnɔn lɛ. ⁶ Min nɛn e yi -tɛra an da ɛn -a -pɛ -sru 'ka tɔalɛ 'mlɔnmlɔn dɪɛ, Bali -le -fɛa a -a san man.»

⁷ Zɪ Zan -le 'pasianɔn zɪɛ o lidɪ 'sia 'o da bɛ, ɛn Zozi Zan -le 'wɪ vɪdɪ 'sia minnun nɛn -nan bɛ -wlɛ. Yaa laabɔ -wlɔ 'nan: «-Mɛ 'le 'wɛan nɛn ka -kɔ Zan -nanjɛnɛ 'bui 'da? -Cɛan nɛn fulɔ cɪ -a nyɔɔnnan bɛ, -a yɪnan 'cɛɛ ka -kɔ dɪ. ⁸ En -mɛ 'le 'wɛan nɛn ka -kɔ 'mɛn? Min nɛn e sɔ fɛnyian 'wɔ 'e da bɛ, -a yɪnan 'cɛɛ ka -kɔ dɪ. Kɔɔ kaa -tɔa 'nan sɔ fɛnyian fɛnyian bɛ, mingɔnnɛn -le 'kuin nɛn waa ye. ⁹ 'Ka 'ci nrɔn 'nan Bali 'lewei vɪzan nɛn, -yee 'wɛan nɛn ka -kɔ. 'Wɪ 'kpa nɛn! 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Zan -dan 'mlian Bali 'lewei vɪzan da. ¹⁰ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

‘An 'bɔ Bali,
an 'mɛn min -tɔ -tɔala 'i 'lɛ,
-yɛɛ 'i 'lɛ si dra.»

Min nɛn Bali -a 'vɪ bɛ Zan nɛn. ¹¹ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'trɛda blamin -tɔ -dan 'ka 'mlian min -batize drɛzan Zan da dɪ. 'Pian minnun nɛn o ya Bali -le mingɔnnɛn trɛdavɛ -a bɛ, o va min 'wɛnnɛn -dan 'mlian Zan da. ¹² Tɔ nɛn min -batize drɛzan Zan Bali -le 'wɪ vɪdɪ 'sia, 'trilii -e 'e bɔ cɛɛgɔ yi -a bɛ, minnun a 'o 'tɔdɪ lou 'nan te Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'e 'kɔ 'e 'lɛ dɪ. En minnun 'bɔ nɛn -wee 'wɪ a 'tɔndɔn zɪɛ, o ya 'va 'nan 'e drɛ 'wee vɛ -a. ¹³ Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ pou siadɪ bɛ, Bali 'lewei vɪnɔn pɛɛnɔn -a 'vɪ 'e 'cɛn, ɛn 'wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nyian Moizi -le -pei 'fluba 'ji. En Zan 'e 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -a 'vɪ 'nyian. ¹⁴ 'Winun zɪɛ -te ka yi -tɛala 'da 'nan 'wɪ 'kpa nɛn bɛ, maan ve 'cɛɛ 'nan, Eli nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ 'nan e -taa 'vaa -e Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'e pou sia bɛ -a 'bɔ nɛn Zan -a. ¹⁵ Min nɛn 'wɪ man 'trɔɛn 'cɪ -a -wulo -man bɛ 'e man.

¹⁶ -Naagɔnɔn bɛ an o -kɔɔnman -tɪnun man? O ya 'le nannannun nɛn o ya srɔan -tɛnan -guada bɛ, -wee 'wɪ

'zv. -A -mienun -a ve 'o bəenun le 'nan:
 17 <Kv -pv -te 'cεε, 'pian ka'a 'tanle di.
 "Drenun nen o min -wulo -man -taa
 "be kva -fə 'cεε, 'pian ka'a 'wuəle di.
 18 Fe nen maan 'vi zite -yεε ci 'nan, zi
 Zan -ta be, e fe 'sən, en ya'a -wen mlinle
 di, 'pian minnun -a 'vi "man 'nan: <-
 Yv -wliđi 'be ci -a -sru.> 19 'Be nen 'gυe
 'an 'bə Blamin -pı -ta, "an "fe -ble, en
 "an "wen -mlian, en minnun -a 'vi 'an
 man 'nan: <Fe -bli -lagu nen 'maan,
 en -wen -tezan nen 'maan.> En "nyian
 minnun -a 'vi 'an man 'nan: <'Sukəle
 'sinən 'lee 'wı 'wliđi "drenən bee nen
 'maan.> 'Pian 'an dre winun 'be Bali -
 le 'wı 'tədi -ci -kənnman.»

*Flanun nen -a danən 'ka yi -telea
 Zozi da diε, Zozi 'wı 'pla -wle
 (Lk 10.13-15)*

20 "Be -sru en Zozi 'wı 'tə 'flanun nen
 e 'lebo "fə wı "kaga dre "da "be o man,
 kəw wa'a 'wile "man -e 'o 'si 'o dre wı
 -wliđinun man di. Yaa 'vi -wle 'nan:
 21 «Koraze 'nən, 'wı -taa "bəle 'ka man!
 Bezaida 'nən, 'wı -taa "bəle 'ka man!
 'Lebo "fə winun nen o dre 'ka fla 'gυe,
 "te o dre Tir 'lee Sidən 'flanun da be,
 "te o 'te 'yie 'wi 'o da -a -nan 'mən, en
 "te 'o -ce bυ sə cεen 'o man -a -nan 'mən.
 -A -ci -kəndi nen 'nan o 'si 'o dre wı
 -wliđinun man. 22 -Yee "wean maan
 ve 'cεε 'nan, yi nen Bali minnun -le
 tin "baa be, 'cee yra yidi 'pleble "mlian
 Tir 'nən 'lee Sidən 'nən 'le vε da. 23 En
 kaa nen ka ci Kapanamo 'nən 'a be,
 e ya 'ka 'ji 'nan ka -ko Bali va laji? -
 Cεje, 'pian Bali 'ka -sənnmlan -kanən
 'va. Kəw 'lebo "fə winun nen o dre 'ka
 'va 'gυe, "te o dre Sodəm 'nən fla be, "te
 'fla zite e ya -nan tian cεεgυ yi -a. 24 -Yee
 "wean maan ve 'cεε 'nan, yi nen Bali
 minnun -le tin "baa be, 'cee yra yidi
 'pleble "mlian Sodəm 'nən 'le vε da.»

*Zozi 'e "ti 'tə 'bə
 (Lk 10.21-22)*

25 Tv zite -a man nen, Zozi Bali trv
 'ba. Yaa 'vi 'nan: <'An "ti, yie ci labli
 'san -a, en yie ci 'tre 'san -a. Mein 'tə "yi
 "ve 'nan, 'winun nen yia yəw minnun
 nen 'o 'fli "siala 'wı 'tənən -a be o man
 be, yia ta 'bəla minnun nen 'o 'fli dre
 nannannun -a be -wle. 26 'Wı 'kpa nen,
 kəw 'wı nen e ci 'i 'ci 'sə 'a be, -a 'bə nen
 yia dre.

27 Fe pεenən 'peba a 'e wədi 'an 'lə,
 'an "ti yie dre zi. 'An "ti 'saza 'be 'an 'bə
 nen an ci -a -pı -a be 'an -təa. En 'an 'bə
 nen an ci -a -pı -a be 'an 'saza 'be 'an "ti
 -təa. En "nyian 'an 'bə nen an ci -a -pı -a
 be, min nen an ya "va 'nan 'an ta bəala
 -yre "be, -a san 'be 'an "ti -təa.

28 'Ka pεenən, 'ka 'ta 'an 'va! 'Ka "koe
 "a 'e 'nyandi, kəw -trə nen 'ka 'win -ji be
 -a cibən a, -yee "wean 'ka 'ta 'an 'va -e
 'an 'ka 'trəa. 29 'Ka 'wı "man -e 'an dre
 'ka 'tazan -a! 'Ka -sənnla 'an -sru -e 'ka
 'wı -tranla 'an 'va! Ma'an 'te 'paa 'ka
 da di, en "nyian be, an 'ka 'tədv pεenən
 "siala min -a. 'An 'va zia be, 'ka 'ci yra
 "tra. 30 Kəw -si nen maan -kənnmlan
 'cεε -e 'ka 'sia be, e ya 'ka 'sia -si -a. En
 -trə nen maan -nəan 'cεε -e 'ka 'sia be,
 e ya 'fogo 'fogo.»

12

*Zozi 'wı tin 'ba Zuif 'nən 'le 'flinla 'yi
 man*

(Mk 2.23-28; Lk 6.1-5)

1 "Be -sru 'flinla "yi -tv da be, en Zozi
 'lee 'e -srunən fei -tv 'cəndi 'sia 'ji. Tv
 zite -a wlu be, te dra -a -srunən -teā. Fe
 'wle nen fei zite -a da be, waa cεen, en
 waa -bliđi 'sia. 2 Zi Farizen 'nən -a -nan
 'yi be, en waa 'vi Zozi le 'nan: «"I 'yio 'i -
 srunən 'a! 'Wı nen wa'a dra -cee 'flinla
 "yi da diε, -a 'bə nen o ci -a drenan be.»

3 En Zozi -a laabv -wlv 'nan: <'Wı
 nen -kaa tra David -a dre 'o 'vale 'yee
 minnun -a be, ka'a tian -a ta vle dvv?
 Te dra o -teā "be, 4 e wla Bali -le 'kuin,
 en 'kpəun nen waa 'pla Bali -le vε -a
 be, yaa 'sia, yaa bli, en e 'yee minnun
 "le "nən, 'pian te -a 'kpəun 'bə zite Bali
 -pannən 'saza 'be -ble. 5 En "nyian be,
 kaa ta 'vi Bali -le 'fluba 'ji 'nan, 'flinla
 "yi da be, Bali -pannən 'ko 'nyranman
 'palε Bali -pan 'kuin. 'Flinla "yi 'srəen
 nen waa srε zite, 'pian o ya Bali -pan
 'kuin -le "wean be, min -tv 'ka 'wı 'təa o
 man di. 6 Maan ve 'cεε 'nan, fe nen 'be
 -dan "mlian Bali -pan 'kən da be, 'be a
 'gυ. 7 E ya 'e 'crən -teđi Bali -le 'fluba 'ji
 'nan:

<Min nyrinda 'e 'sən 'ka da!
 'Be ci 'wı "yi "a,
 'pian 'sraga budı be,
 'be a 'e "tun.>

"Te ka 'wɪ zɪɛ -a -ci 'man bɛ, 'mɛn minnun nɛn wa'a 'wɪ 'wɪdɪ "tʊ drɛlɛ 'labɛ dɪɛ, "te ka'a 'wɪ 'tɔa o man "fo "dɪ.
⁸ Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, 'an 'bɔ Blamin -pɪ mɛɛn cɪ 'flinla "yi san -a.»

Min -tʊ nɛn -a -pɛla 'ka 'e man bɛ Zozi -a beli
(Mk 3.1-6; Lk 6.6-11)

⁹ Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan, ɛn e -kʊ -wee cin yɪ 'kuin. ¹⁰ 'Kɔn zɪɛ -a -ji bɛ, min -tʊ nɛn -a -pɛla 'ka 'e man bɛ, e ya -nan. -A -nan nɛn minnun 'wɪ 'gʊɛ -a laabu Zozi 'lɔ 'nan -e 'o -kɔla 'wɪ 'tɔdɪ -a "man "le "wɛan. O -yrɛ 'nan: «-Cee -pei -tɔ wɪ -a -si -nɔn 'nan min 'e 'cɛ 'si min man 'flinla "yi da?»

¹¹ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «Min -tʊ 'ka 'ka yei, -te -yee 'bla a -tʊwɪ "cɛ, ɛn e -tɛ -klu -ji 'flinla "yi da bɛ, -e 'e vɪɛ 'e 'si dɪ. ¹² Blamin 'wɪ a e -cia 'bla da. -Yee "wɛan -a -si a min lɔ -e 'e 'wɪ "yi "drɛ min lɛ 'flinla "yi da.»

¹³ ɛn Zozi -a 'vɪ min nɛn -a -pɛla 'ka 'e man bɛ -yrɛ 'nan: «'I 'pɛ 'sʊ "ji!» Min zɪɛ 'e 'pɛ 'sʊ "ji, ɛn -a -pɛ zɪɛ e drɛ "plɔnblɔn "le -a -pɛ -tʊ -le 'wɪ 'zʊ. ¹⁴ Zɪ e 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, ɛn Farizen 'nɔn 'bɔla bei. O -kʊ 'o cin yɪɛ. Waa 'pla "da 'nan, 'o Zozi 'man -wɛɛ -e 'o -tɛ.

Bali 'suzan nɛn Bali -a 'si "va "bɛ Zozi nɛn
(Mk 3.7-12; Lk 6.17-19)

¹⁵ 'Wɪ nɛn -a -cin cɪ Farizen 'nɔn 'ji 'nan 'o dra bɛ, Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ, ɛn e 'si fɛ zɪɛ -a -nan, e -kʊ. Min "kaga "kɔla -a -sru, ɛn minnun nɛn 'o 'man "yaaman bɛ, e -cɛ 'si o pɛɛnɔn man, ¹⁶ 'pian e 'wɪ 'pla -wɛ 'kɪagla 'nan, te 'wee 'tɔ fuila "man "dɪ! ¹⁷ 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan: ¹⁸ «Bali "e 'nan:

«An 'suzan nɛn maan 'si "va "bɛ, -nyrɛn "bɛ.

Maan ye "yi ɛn -yee 'wɪ 'an 'ci "nran -man.

An 'mɛn lei 'saun -nɔan -yrɛ.

Zɪ an min "siala min tɪglɪ 'a 'an 'lɛ bɛ, -yɛɛ ve 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn lɛ.

¹⁹ Ya'a ve -sa -a dɪ, ɛn ya'a -paanman -a vɪdɪ -a dɪ.

ɛn "nyian bɛ,

ya'a ve -guada -trilii dɪ.

²⁰ Maan ve 'cɛɛ 'nan,

-cɛan nɛn e ya 'e 'widɪ bɛ,

'an 'suzan zɪɛ,

ya'a sʊʊmlan "nɛn "dɪ.

ɛn 'tɛ nɛn e cɛɛn "dridɪ man bɛ,

ya'a 'driman dɪ.

Yaa dra -bleble zɪɛ -trilii,

-e zɪ an min "siala min tɪglɪ 'a 'an 'lɛ bɛ,

minnun pɛɛnɔn 'o -ci man.

²¹ 'Trɛdanɔn pɛɛnɔn yɪɛ 'fo -yrɛ 'nan,

-yɛɛ min "sia 'wɪ 'ji.»

Zozi 'wɪ 'pla Farizen 'nɔn lɛ
(Mk 3.22-30; Lk 11.14-23; 12.10; 6.43-45)

²² "Bɛ -sru ɛn minnun -ta min -tʊ nɛn -yʊ -wɪdɪ "a -a -sru "bɛ, -a Zozi lɛ. Min zɪɛ -yʊ -wɪdɪ 'bɔ -a yɪɛ 'wɪ, ɛn yaa drɛ bobo -a. Zozi -a beli, ɛn e wɪ, ɛn e fɛnan yɪ. ²³ 'Wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ, e minnun pɛɛnɔn 'plo 'fɔ, ɛn waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «Min 'labɛ e -kɔan David kluda min -a 'kpagba.»

²⁴ Zɪ Farizen 'nɔn 'wɪ nɛn minnun -a 'vɪ bɛ -a 'man bɛ, ɛn waa 'vɪ -wɛ 'nan: «-Yɔnɔn tazan Belzebul -le 'plɛblɛ 'a nɛn min 'labɛ e -yʊ -wɪdɪnɔn -pian "minnun -sru.»

²⁵ 'Wɪ nɛn Farizen 'nɔn 'ji bɛ, Zozi -a -tɔ, ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «-Te 'lɛglɔn 'tʊ -ji minnun cɛɛn 'e cin man, ɛn o ya -kuli -tanan 'o cin man bɛ, 'lɛglɔn zɪɛ e -wia. -Te 'fla -tʊ da 'nɔn 'bɛ cɪ 'wɪ 'tʊwɪ zɪɛ -a drɛnan oo, 'fla zɪɛ ya'a 'mɔan dɪ, -e 'e -wi. ɛn -te 'kɔn 'tʊwɪ 'lɛ "nɛn 'nɔn 'bɛ cɪ 'wɪ 'tʊwɪ zɪɛ -a drɛnan oo, "kɔnnɛn zɪɛ e -wia. ²⁶ -A -tʊwɪ "nɛn "nyian Satan 'lee -yee -yɔnɔn -le vɛ -a. "Te -wɛɛ cɛɛn 'e cin man, ɛn o ya -kuli -tannan 'o cin yei "bɛ, "te -yee mingɔnnɛn trɛ -wi -a -nan 'mɔn.

²⁷ Kaa 'vɪ 'an man 'nan, Belzebul 'bɛ 'plɛblɛ -nɔan 'mɛn ɛn an -yʊ -wɪdɪ -pian "minnun -sru, 'lɔɔ 'cee 'nɛnnun -le vɛ bɛ cɛɛ ve -nɔn? 'Wɪ nɛn kaa ve 'an man, -te ka'a ve 'cee 'nɛnnun man dɪɛ, yaa -kɔnman 'nan -tin a 'e 'tɛdɪ 'ka da. ²⁸ 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, Bali lei 'bɛ 'plɛblɛ -nɔan 'mɛn, ɛn an -yɔnɔn -pian "minnun -sru. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔnman 'nan Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔla 'ka 'va. ²⁹ ɛn "nyian bɛ, maan ve 'cɛɛ 'nan, Satan nɛn e ya min 'plɛblɛ 'a bɛ, waa "kuan waa -yrɪman 'vaa, ɛn min

-kɔlamən 'e -wlamlan -yee 'kuin -e 'e -yee fɛnun "koola.

³⁰ Min nɛn e 'ka 'an 'va dɪɛ, te -a pei a 'e 'padɪ 'an man. ɛn min nɛn ya'a 'paa 'an 'va -e 'kʊ fɛ tre 'e cin man dɪɛ, yaa fuimlan "man. ³¹ E ya "le 'an 'wɪ 'pla 'cɛɛ 'nan, 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn nɛn min -a dra bɛ, Bali -kɔlamən -a 'cɛdɪ -a min lɛ. ɛn "nyian -te min Bali sɔn bɛ, Bali -kɔlamən -a 'cɛdɪ -a min lɛ. 'Pian 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a dra bɛ, min nɛn e "we "man -wɪdɪ "bɛ, Bali 'ka -a cɛa -a san lɛ 'li "fo "dɪ. ³² Min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ 'an 'bɔ Blamin -pɪ man bɛ, waa "cɛa -yrɛ. 'Pian min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ Bali lei 'saun man bɛ, -te -a yɪɛ a "man 'trɛda 'gʊ oo, -te e -ka oo, wa'a cɛa -yrɛ "fo "dɪ.

³³ O yiba 'kpa -tɔa 'e 'blv man. -Te yiba "a "yi "bɛ, -a 'blv -kɔan "yi, ɛn -te yiba "a -wɪdɪ "bɛ, -a 'blv -kɔan -wɪdɪ. ³⁴ Min -wɪdɪnun! 'Wɪ "yi 'ka 'kɔlamən -e 'e 'bɔla 'ka 'le dɪ, kɔɔ 'ka 'ci wɪ a -wɪdɪ. -Yɛɛ cɪ 'nan 'wɪ nɛn 'e fadɪ min -ji bɛ -yɛɛ bɔala min 'le. ³⁵ Min nɛn -a ci wɪ a "yi "bɛ, -a 'le nɛn 'wɪ "yi bɔala, ɛn min nɛn -a ci wɪ a -wɪdɪ "bɛ, -a 'le nɛn 'wɪ 'wɪdɪ bɔala. ³⁶ Maan ve 'cɛɛ 'nan, yi nɛn Bali minnun -le tin "baa bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn min a 'bɔla 'e 'le bɛ, yi zɪɛ -a da nɛn min -a -ci ve. ³⁷ Kɔɔ 'wɪ pɛɛnɔn nɛn min -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ -tin -tɛa "min da, ɛn -yɛɛ min -le tin dra 'nɔnnɔn.»

Zozi 'ka 'wɪlɛ "man -e 'e 'lɛbo 'fɔ wɪ drɛ dɪ

(Mk 8.11-12; Lk 11.16, 29-32)

³⁸ "Bɛ -sru ɛn 'fluba 'ci vɪnɔn -mienun 'lee Farizen 'nɔn -mienun 'wɪ laabʊ Zozi 'lɔ. O -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, 'i 'wɪ 'tʊ drɛ -e 'e -ci -kɔɔn 'kʊɛ 'nan i "sia Bali va!»

³⁹ ɛn Zozi "e 'nan -wɪlɛ 'nan: «-Naagʊnɔn, ka ya min -wɪdɪnun -a, ka cɛɛn Bali man, ɛn ka ya "va 'nan, 'an 'wɪ 'tʊ drɛ -e 'e -kɔɔn 'nan 'an "sia Bali va. 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'ka "nyian 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vɛ pee dra 'ka 'va 'gʊ dɪ, -te ya'a 'silɛa 'wɪ nɛn e 'bɔ Bali 'lewei vɪzan Zonazi man bɛ -a dɪɛ.

⁴⁰ 'Wɪ nɛn e 'bɔ Zonazi man bɛ -nyrɛn 'gʊ. E yi drɛ pɔ -dan tʊ pɔn -ji yaaga. 'Wɪ 'tʊwɪ zɪɛ e bɔa 'an 'bɔ Blamin -pɪ man, an yi dra 'trɛ 'ji yaaga.

⁴¹ Yi nɛn Bali minnun -le tin "baa bɛ, Ninivi 'nɔn 'bɛ 'wɪ -tɔa -naagʊnɔn man. Kɔɔ zɪ Zonazi Bali -le 'wɪ 'vɪ Ninivi 'nɔn lɛ bɛ, o 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, ɛn o -sɔɔnla Bali -sru. ⁴² ɛn "nyian bɛ, lɪmɔn -tʊ nɛn 'li e ya mingʊnnɛn -a 'trɛda "tre 'zia bɛ, yi nɛn Bali minnun -le tin "baa bɛ, -yɛɛ 'wɪ -tɔa -naagʊnɔn man. Kɔɔ e 'si 'trɛda fɛnan -kɔɔbli 'nan, 'nan -e 'e Salomɔn -le 'wɪ 'tɔdɪ yɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn -a -dan "mlian Salomɔn da bɛ, e ya 'gʊ.»

-Yʊ -wɪdɪ "lɪdɪ 'e da
(Lk 11.24-26)

⁴³ «-Te -yʊ -wɪdɪ 'si min -tʊ -sru "bɛ, e -cia "wɔdɪ -a fɛnan -kadɪnun -nan. E -cia "fɛnan -wɛɛdɪ -a 'nan -e 'e -nyran nan, 'pian -te ya'a yɪlɛ dɪɛ, ⁴⁴ -e 'e vɪ 'nan: «An lia 'an da 'mɛn 'kɔn nɛn an cɪ "nɛn "ji bɛ, -a -ji.» -Te e -ta, te -a -nan a e "koodɪ, te fɛnun a 'e wɔɔladɪ "da, ɛn -a -ci a 'e "tun "bɛ, ⁴⁵ tɔɔn e -ko 'e -sru, -e 'e -yʊ -wɪdɪ 'sɔravɪ "nɛn o -wɪdɪ "mlian "da "bɛ o 'pa 'e 'va, -e 'o 'ta -nyran 'kɔn zɪɛ -a -ji. "Yɛɛ 'le 'sran bɛ, min zɪɛ -yee -kɔndɪ -wɪdɪ "mlian -a tɛdɛ vɛ da "fo. 'Wɪ -tʊwɪ zɪɛ -yɛɛ dra -naagʊnɔn lɛ.»

-Tɪ nɛn Zozi -a "siala 'e drɪ 'a?
(Mk 3.31-35; Lk 8.19-21)

⁴⁶ Zozi 'fʊ tin 'banan minnun zɪɛ -wɪlɛ, ɛn -a "bʊ 'lee -a "bʊnun -ta. O -fʊ 'o 'tɔdɪ bei, ɛn o 'nan 'o ya "vale 'o 'wɪ tin "baa -yrɛ. ⁴⁷ ɛn minnun nɛn o cɪ Zozi wei mannan bɛ, o va min -tʊ -kʊ -a vɪlɛ -yrɛ 'nan: «'I "bʊ 'lee 'i "bʊnun a bei, o ya "vale 'o tin "baa 'yɪɛ.»

⁴⁸ 'Pian Zozi "e min zɪɛ -yrɛ 'nan: «-Tɪnun 'bɛ cɪ 'an "bʊ "a, ɛn -tɪnun 'bɛ cɪ 'an "bʊnun -a?» ⁴⁹ Zɪ e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -a -nan nɛn 'e 'pɛ 'sʊ "ji 'e -srunɔn da, ɛn e 'nan: «"Ka 'yɪɔ, 'an "bʊ 'lee 'an "bʊnun nɛn 'gʊ. ⁵⁰ Fɛ nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ cɪ 'nan min nɛn yaan "tɪ "nɛn laji bɛ -a ci 'sɔ wɪ dra bɛ, -yɛɛ cɪ 'an "bʊ "a, ɛn -yɛɛ cɪ 'an "blu -a, ɛn -yɛɛ cɪ 'an "bʊ -a.»

13

'Saa 'fɔzan man -kɔnnɛn
(Mk 4.1-9; Lk 8.4-8)

¹ Yi -tʊwɪ zɪɛ -a da bɛ, Zozi 'si 'kuin, ɛn e -kʊ -nyɛnlɛa Galile 'yi 'plo man.

2 Minnun a trenan "man "kaga, -yee "wεan e -ku -fɔle -klɔ -ji, εn e -nyran. Minnun pεεnɔn "o -fɔv 'yi 'plo da, 3 εn e 'wɪ "paadı 'sia o ji -kɔnnennun -fɔdɪ -a -wlε. E 'nan -wlε 'nan:

«Min -tv 'bε 'kɔ 'saa 'fɔle. 4 "Yεε -kɔn -a wεennan bε, εn -a 'wlε plɔεn 'sran si man. "Lomannun -ta, εn waa blɪ. 5 -A 'wlε -mie -sran "nyian puo da, fεnan nεn 'trε 'ka "kaga "dɪε, -a -nan. E bɔdɪ 'sia tada, kɔɔ 'trε 'ka "da "kaga "dɪ. 6 'Pian zɪ yidε "ε bɔla "ji "bε, 'saa zɪε e 'tε blɪ, εn e -ka, -a "sεin 'ka 'kɔle -kɔɔbli dɪ -le "wεan. 7 εn -a 'wlε -mie -sran "nyian fεnan nεn -tεin -taa "bɔle bε -a -nan. -Tεin zɪε e 'tu, yaa -maan 'saa 'ka bɔle dɪ. 8 εn -a 'wlε -mie -sran 'trε "yi "da, e 'bɔ, e -sεn "da. 'Saa bε -tv 'wlε a "man -yaa tv, εn -a bε -tv 'wlε a "man -fuba 'shεεdɔ, εn -a bε -tv 'wlε a "man -fuba yaaga. 9 Min nεn 'wɪ man "trɔεn "cɪ -a -wulo -man bε, -a san 'e man!»

-Mε "le "wεan nεn Zozi 'wɪ tin 'ba -kɔnnεn "ji?

(Mk 4.10-12; Lk 8.9-10)

10 Zozi -srunɔn pli Zozi man, εn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «-Mε "le "wεan nεn i 'wɪ tin 'ba minnun 'labε -wlε -kɔnnεn "ji?»

11 εn Zozi "e -wlε 'nan: «Kaa 'gɔε, 'ka lε nεn Bali 'yee 'wɪ yɔɔdɪ nεn 'e min "paala 'a bε -a -ci 'si. 'Pian minnun nεn o 'ka 'an -sru "dɪε, "o 'wɪ pεεnɔn maan -kɔnnεn "ji. 12 'Wɪ 'kpa nεn, kɔɔ min nεn e ya -yrɔ "bε, -a lε nεn waa -nɔan, -e 'e -tɔ 'e 'ciɪla "da. 'Pian min nεn -yee "ka "dɪε, -a "tiennεn nεn yaa -tɔa "bε, waa "sia -yrɔ. 13 'Wɪ zɪε -yee "wεan nεn an 'wɪ tin "baa minnun 'labε -wlε -kɔnnεn "ji, kɔɔ o yɪε a "ji fεnan yɪ vε -a, 'pian wa'a fεnan ye dɪ. εn 'wɪ man "trɔεn "a o -wulo -man, 'pian wa'a 'wɪ maan dɪ, εn waa 'wɪ 'ci maan dɪ. 14 'Wɪ nεn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ bε, -yεε 'bɔ o man. Yaa 'vɪ nan: <'Ka "trɔεn -tɔa 'wɪ lε 'kpa tɪglɪ, 'pian ka'a -ci maan dɪ. Ka fεnan -nanjεan 'kpa tɪglɪ, 'pian ka'a -kɔnnεn 'ye dɪ.

15 -Yεε cɪ 'nan minnun 'labε 'o 'bli da -tɔ 'plεblε, 'o 'fli "trɔεn drε "yuyu, εn 'o yɪε 'lε 'wɔ 'o 'bɔ 'a.

Waa drε zɪε 'nan,

-e 'o vɪlε 'o fεnan yɪ dɪ,

εn -e 'o vɪlε 'o 'wɪ man dɪ,

εn -e 'o vɪlε 'o 'wɪ 'ci man dɪ.

'Wɪ pεεnɔn zɪε waa drε 'nan,

"tɔgɔ 'o -sɔɔnla 'an -sru

-e 'an o 'si 'wɪ 'ji.»

16 'Pian kaa nεn ka cɪ 'an -srunɔn 'a 'gɔε, Bali -le -fεa a 'ka man, kɔɔ 'ka yɪε fεnan ye, εn 'ka "trɔεn 'wɪ 'ci maan.

17 Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, Bali 'lewei vɪnɔn "kaga, 'lee minnun nεn o 'ta 'wɔla Bali wei da bε o "kaga -a man wεε 'nan, fε nεn kaa ye bε "o "ye, 'pian wa'a -kɔlale -a yɪdɪ -a dɪ. εn "nyian waa man wεε 'nan, 'wɪ nεn kaa maan 'gɔε "o maan, 'pian wa'a -kɔlale -a mandɪ -a dɪ.»

Zozi 'saa 'fɔzan man -kɔnnεn "ci 'vɪ (Mk 4.13-20; Lk 8.11-15)

18 «Kaa nεn ka cɪ 'an -srunɔn 'a bε, -kɔnnεn "nεn maan -fɔ 'saa 'fɔzan man bε, an "ta -a -ci ve 'cεε. 19 Min -mienun -le vε bε, 'wɪ nεn e 'bɔ 'saa 'wlε nεn e -sran -si man bε -a man bε, -yεε bɔa "nyian -wee "man. 'O "trɔεn "tɔ Bali -le mingɔnnεn -blɪdɪ min da 'wɪ lε, 'pian o "trɔεn "yuyu 'tan. Tɔɔn εn Bali 'nan -manzan 'ta 'winun nεn -a -cin -fɔla o ji bε, -a "koolε. 20 Min -mienun -le vε bε, 'wɪ nεn e 'bɔ 'saa 'wlε nεn e -sran puo da bε, -a man bε, -yεε bɔa "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ maan, 'nun tɔɔn o "we "man ci "nrandɪ -a. 21 'Pian o 'ka 'o 'tɔdɪ "da 'plεblε dɪ, -Te 'wɪ 'tɔndɔn bɔdɪ "sia o man, εn minnun 'tε 'padɪ 'sia o da 'nan o wɪ Bali -le 'wɪ man -le "wεan bε, tɔɔn -e 'o 'pε 'si Bali -le 'wɪ -sru. 22 Min -mienun -le vε bε, 'wɪ nεn e 'bɔ 'saa 'wlε nεn e -sran fεnan nεn -tεin -taa "bɔle bε, -a -nan bε, -yεε bɔa -wee "man. O Bali -le 'wɪ maan, 'pian -wee ci "nrandɪ 'trɛda fεnun da, 'lee -wee "lala yɪdɪ "yi "bɔv "bε, e -si -tɔa Bali wei lɔ -e 'e 'nyranman 'pa o man. 23 'Pian min -mienun -le vε bε, 'wɪ nεn e 'bɔ 'saa 'wlε nεn e -sran 'trε "yi "da bε, -a man bε, -yεε bɔa "o man. O Bali -le 'wɪ maan, o "we "man, tɔɔn 'nyranman nεn Bali wei -a 'padɪ 'siala o man bε -a "nεn bɔala -dan. Te o drε "le 'nan 'saa nεn -a bε -tɔwli 'wlε a "man -yaa tv, εn -a -tɔwli 'wlε a "man -fuba 'shεεdɔ, εn

-a -tɔwli 'wɛ a "man -fuba yaaga bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ.»

Zozi-kɔnnɛn "fɔ lu 'wɛ -wɪdɪ "da

²⁴ Zozi-kɔnnɛn "pee -fɔ "nyian -wɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -nyrɛn 'gɔ. E ya "le min -tɔ 'bɛ 'yee fei 'pa, ɛn e 'saa 'fɔ "da. ²⁵ 'Pian, zɪ -pei 'tan, ɛn minnɔn a yi -tɛnan bɛ, min zɪ -a 'nanmanzan 'ta, e lu -wɪdɪ 'wɛ wɛɛn fei zɪ -a da, ɛn e -kɔ. ²⁶ 'Saa zɪ e 'bɔ, e -sɛn "da, ɛn lu -wɪdɪ "e 'bɔ 'wɔ "nyian.

²⁷ Minnɔn nɛn 'o yɪɛ -tɔa "fei 'bɔ 'va te waa man dra bɛ, o -ta -a vɪɛ fei san lɛ 'nan: «'Kɔ 'san, 'saa 'saza nɛn yia -fɔ 'yie fei. E drɛ 'kɔ, ɛn lu -wɪdɪ 'bɔ 'ji?»

²⁸ ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «'An 'nanmanzan 'bɛ drɛ.» ɛn -yee minnɔn 'bɔ -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Kɔ "ta -ko -a "sɔɔlɛa?»

²⁹ ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «-Cɛjɛ, te 'ka drɛ dɪ! "Tɔgɔ "cɛɛ vɪ 'nan ka lu -wɪdɪ 'sɔla bɛ, 'ka 'saa 'pa 'va. ³⁰ 'Ka o 'tɔvɪ 'o trɔv 'e cin va -trilii, -e 'saa 'tɛ tɔ 'e bɔ. 'Saa 'tɛ tɔ -man bɛ, maan ve 'saa 'tɛnɔn lɛ 'nan, 'o lu 'wɛ -wɪdɪ "sɔɔla 'e 'flin, 'wɛɛ -yrɪ, -e 'wɛɛ 'tɛ 'bli. ɛn 'saa bɛ, 'wɛɛ 'tɛ, -e 'wɛɛ 'sɛn 'mɛn 'trɛbɔ -ji.» »

Fei fɛ 'wɛ 'tɔ man -kɔnnɛn 'lee 'mannyan man -kɔnnɛn

(Mk 4.30-32; Lk 13.18-21)

³¹ Zozi-kɔnnɛn "pee -fɔ "nyian -wɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -nyrɛn 'gɔ. E ya "le min -tɔ 'bɛ fei fɛ 'wɛ "wɛnnɛn 'tɔ 'si, ɛn yaa -fɔ 'yee fei. ³² Fei fɛ 'wɛ zɪ -a "wɛnnɛn "mlian fei fɛ 'wɛ pɛɛnɔn nɛn min -a -fɔa "fei bɛ -a da. 'Pian -te waa -fɔ ɛn e 'bɔ bɛ, -a -dan "mlian fei 'wɛ pɛɛnɔn da. E dra "le yiba 'zɔ, te "lomannɔn a o "kɔɛ "tɔnan -a plan -ji.»

³³ ɛn e -kɔnnɛn "pee -fɔ "nyian -wɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -nyrɛn 'gɔ. E ya "le lɪmɔn -tɔ 'bɛ -fari puu "sonun yaaga 'si, e 'mannyan "wɛnnɔn 'wɔ "va, ɛn yaa baa. 'Mannyan zɪ e -fari -pɔ 'bɔ siiman 'e pɛɛnɔn.»

-Mɛ "le "wɛan nɛn Zozi 'wɪ tin 'ba -kɔnnɛn "ji?

(Mk 4.33-34)

³⁴ -Kɔnnɛn "ji nɛn Zozi wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a 'vɪ minnɔn "kaga "nɛn 'o cin 'yɪ bɛ -wɛ. Ya'a 'wɪ 'tɔ vɪɛ -wɛ te e 'ka -kɔnnɛn "ji dɪ. ³⁵ Zozi -a drɛ zɪɛ 'nan, -e 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan -a 'vɪ bɛ, 'e 'lɛ sɔɔ. Bali 'lewei vɪzan -a 'vɪ 'nan: «-Kɔnnɛn "ji nɛn an 'wɪ tin "baa minnɔn lɛ.

'Wɪnɔn nɛn o -fɔ 'e yɔɔdɪ 'trɛda pou sianan "trilii -e 'e 'bɔ cɛɛgɔ yɪ -a bɛ, maan ve minnɔn lɛ.»

Zozi lu 'wɛ -wɪdɪ "man -kɔnnɛn "ci 'vɪ

³⁶ "Bɛ -sru, Zozi minnɔn "kaga zɪɛ o 'tɔvɪ, ɛn e -kɔ "kɔnnɛn 'o 'vale 'e -srunɔn 'a. -A -srunɔn pli "man, ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «-Kɔnnɛn "nɛn yia -fɔ lu 'wɛ -wɪdɪ "da bɛ, 'i -ci vɪ 'kɔvɛ!»

³⁷ ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «Min nɛn, e 'saa 'fɔ bɛ, 'an 'bɔ Blamin -pɪ nɛn. ³⁸ Fei 'bɔ bɛ, 'trɛda nɛn. 'Saa 'wɛ bɛ, minnɔn nɛn o 'ta wɔla Bali -sru "bɛ o nɛn. Lu 'wɛ 'wɪdɪ "bɛ, minnɔn nɛn o 'ta wɔla Satan -sru "bɛ o nɛn. ³⁹ Min zɪɛ -a 'nanmanzan nɛn e lu 'wɛ 'wɪdɪ wɛɛn bɛ, Satan nɛn. 'Saa 'tɛ tɔ bɛ, yɪ nɛn Bali 'trɛdanɔn -le tin "baa bɛ -nyrɛn. ɛn 'saa -tɛnɔn bɛ, Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ o nɛn. ⁴⁰ O lu 'wɛ 'wɪdɪ 'tɛ bli, 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -yɛɛ dra yɪ nɛn Bali 'trɛdanɔn -le tin "baa bɛ -a da. ⁴¹ 'Wɪ nɛn e -taa "drɛɛ bɛ -nyrɛn 'gɔ: 'An 'bɔ Blamin -pɪ 'an 'mɛn 'pasianɔn nɛn laji bɛ o "paa -sia. 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn, 'lee minnɔn nɛn waa dra -e min 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ bɛ, 'mɛn 'pasianɔn o bo "va minnɔn nɛn Bali mingɔnnɛn -ble o da bɛ o yɛi. ⁴² O minnɔn zɪɛ o -sɛan 'tɛ -dan 'va. Fɛnan nɛn -wuɔdɪ 'lee 'shɛ da -blɪdɪ cɪ bɛ -a -nan. ⁴³ Tɔɔn -e minnɔn nɛn o 'ta 'wɔla Bali -sru "bɛ, o ta 'e 'sɔ 'o "tɪ "le mingɔnnɛn trɛda, te o -san a "le yidɛ 'san -le 'wɪ 'zɔ. Min nɛn 'wɪ man "trɛɛn "cɪ -a -wɔlo -man bɛ -a san 'e man!»

Zozi-kɔnnɛn "fɔ -gan da

⁴⁴ Zozi "e 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ -nyrɛn 'gɔ. E ya "le 'nan -gan -tɔ nɛn 'e yɔɔdɪ fei -tɔ da. Min -tɔ -kɔ, e -gan zɪɛ -a 'yɪ, ɛn "e yɔɔ "nyian. -A ci "nranman "bɔɔ -le "wɛan, e 'yee fɛnɔn pɛɛnɔn 'tan, ɛn e -kɔ fei zɪɛ -a 'lɔlɛ -a man "lala -a.»

⁴⁵ En e -kønnen "pee -fɔ "nyian -wle. E 'nan: «Bali -le mingønnen -blidi min da be, -nyren 'gv. E ya "le 'fle 'tanzan -tu 'be ci fe -tu nen -a 'fle a "le -siga -zɔ be -a -mie -wennan 'nan -e 'e 'lɔ. ⁴⁶ Fe zɛ yaa -tu 'yi te -a 'fle a 'kpa tɪgl. E -kv, e 'yee fenun pɛnɔn 'tan, en e -ta -a 'lɔle -a man "lala -a.»

Zozi-kønnen "fɔ pɔ -te "se "da

⁴⁷ Zozi-kønnen "pee -fɔ "nyian -wle. E 'nan: «Bali -le mingønnen -blidi min da be, -nyren 'gv. E ya "le min -tu 'be 'kv 'yee "se 'wennle 'yi 'va. "Se zɛ pɔ 'tɔ 'tɔv pɛnɔn 'sen -ji. ⁴⁸ Zi e 'fa be, minnun -a klan 'yi 'plo da, o -nyran, en waa fa bɔdi 'sia. Pɔ 'kpa nun nen "va "be, -wee -sen -pɔ -ji, en -a -wliɔnun be, -wee wɛn. ⁴⁹ 'Wɪ 'tɔwli zɛ -yɛɛ dra yi nen Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa be, -a da. Bali -le 'pasianɔn nen laji be, o -taa "min -wliɔnun bɔle "va minnun nen o 'ta 'wɔla Bali -sru "be o yei. ⁵⁰ O minnun zɛ o -sɛan 'te -dan 'va. Fenan nen -wuɔdi 'lee 'she da -blidi ci be -a -nan.»

⁵¹ En Zozi -a laabv 'e -srunɔn 'lɔ 'nan: «Ka 'wɪ pɛnɔn zɛ -a -ci 'man?»

O -yrɛ 'nan: «-Inyan!»

⁵² En e -wle 'nan: «Kaa 'vɪ 'kpa. Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nen e Bali -le 'fluba -tɔa en e -sɔnla 'an -sru "be, te e dre "le "kønnen san ceje -le 'wɪ 'zɔ. E 'wɪ cejenun 'lee 'wɪ 'trɛnun "paaman 'yee "kønnen 'nɔn 'ji.»

*Zozi 'kv Nazaretɪ
(Mk 6.1-6; Lk 4.16-30)*

⁵³ Zi Zozi cɛɛn -kønnen "nun zɛ -a -fɔdi man be, en e 'si 'nan, ⁵⁴ e -kv 'e fla. Zi e 'bɔla -nan nun be, e 'wɪ "paadi 'sia -wee cin yi 'kuin. Min pɛnɔn 'plo 'fɔ en o 'nan: «-Tɛ 'wɪ 'tɔdi paa "ji? En yaa dra 'kɔ 'lɔɔ en e 'lebo "fɔ winun dra? ⁵⁵ Min nen e ci -a be, kɔa -tɔa. Yiba "nyaanzan nen 'gvɛ -a -pɪ nen. En Mari 'be ci -a "bv "a. En -a "bɔvunun nen Zaji 'lee Zozɛfv 'lee Simɔn 'lee Zud -a. ⁵⁶ En "nyian be, -a "blunun pɛnɔn a -kaa fla 'gv. -Yee 'wɪ 'tɔdi 'lee 'lebo "fɔ winun dreɔdi 'labɛ nyin zia nen yɛɛ 'si?» ⁵⁷ 'Wɪ zɛ ya'a o ci 'sɔle di. -Yee "wɛan nen wa'a 'wɪle "man -e 'o yi -tera "da "di.

-A -nan nen Zozi 'e 'nan -wle 'nan: «-Te Bali 'lewei vizan a 'e fla, en -te

'be "cɛɛ di 'nan e ya 'yee "kønnen "be, minnun yiɛ 'ka "naan "man "di.»

⁵⁸ Minnun 'ka yi -tɛɛa Zozi da di -le "wɛan, ya'a 'lebo "fɔ wɪ "kaga "dreɛ fe zɛ -a -nan di.

14

Min -batize drezan Zan -kanan wɪ nen 'gv

(Mk 6.14-29; Lk 9.7-9)

¹ Tu zɛ -a man nen, mingønnen Erodi nen e Galile 'leɟlɔn "paala be, e Zozi 'le 'wɪ 'man. ² Yaa 'vɪ 'e 'wɪlunɔn le 'nan: «Min 'labɛ min -batize drezan Zan nen! E wluan -kanɔn 'va, -yee "wɛan 'pleble a -yrɔ en e 'lebo "fɔ winun dra.»

³ 'Wɪ nen e dre 'lɔɔ en Zan 'bɔ 'ka be, -nyren 'gv: Erodi 'be 'vɪ 'nan o Zan 'kun, o -yrɪ, -e 'o -fɔ -pɔ 'kuin. Erodi 'e "bɔvɪ Filipɔ nan nen waa laabo Erodi be -a 'si 'e 'lɔ, en yaa 'pa. ⁴ 'Wɪ zɛ e 'nan Zan man, tu pɛnɔn man be te yaa ve Erodi le 'nan: «-A -si 'ka 'i 'lɔ -e 'i "bɔvɪ nan 'pa di.» ⁵ -Yee "wɛan Erodi a "va 'nan 'e Zan -tɛa. 'Pian "klan a "ji minnun "le "wɛan, kɔɔ min pɛnɔn Zan "siala Bali 'lewei vɪzan -a.

⁶ Erodi -ya yi "fɛdi dreɔdi 'bɔ. Yi zɛ -a da be Erodi 'lu "dre 'tan minnun nen Erodi o laabv "fɛdi da be o 'le. -Yee "dre 'tandi Erodi ci 'sɔ "fo. ⁷ -Yee "wɛan e -tɔ 'e 'wei da nɔnbe zɛ -yrɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Fe oo fe nen i ya "va "be, 'i vɪ 'mɛn, maan -nɔan 'yiɛ.»

⁸ -A "bv 'wɪ wɔv "ji, en e 'nan Erodi le 'nan: «Min -batize drezan Zan -wulo -va nen an ci. 'I -nɔn 'mɛn -naagv "plɛdi da!» ⁹ 'Wɪ zɛ e trun -fɔ mingønnen Erodi man. 'Pian e -tɔ 'e wei da 'va, en "nyian be minnun nen "fɛdi da be -wee "wɛan, ya'a 'kɔlaman -e 'e vɪ -cɛje di. -A -nan nen e wɪ "man, ¹⁰ en e min 'pa 'sia 'nan 'e 'kv Zan -wulo 'cɛn -pɔ 'kuin. ¹¹ Yaa cɛɛn, en e -ta -a "plɛdi da. Waa -nɔn nɔnbe zɛ -yrɛ, en e -kv -a 'e "bv "le.

¹² "Be -sru, Zan -srunɔn 'ta Zan -kadɪ 'silɛa, en o -kv -a wɔle. 'Wɪ nen e 'bɔ "man "be, en o -kv -a 'sinan 'palɛ Zozi le.

*Zozi 'blɛ -nɔn min -kpi 'soolu le
(Mk 6.30-44; Lk 9.10-17; Zan 6.1-13)*

13 Zi Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, e -fɔ -klɔ -ji, ɛn e 'si fɛ zɪɛ -a -nan. E ya 'vale 'e -kɔan fɛnan nɛn e ci flu bɛ -a -nan. 'Pian min "kaga -a -kɔnnɛn 'yɪ, o 'si 'fla, ɛn o -kɔla -a -sru 'o 'cɛin ji. 14 Zi e sɔɔnla -klɔ -ji bɛ, e minnun 'yɪ "kaga, ɛn o nyirinda -sɛn "da. -A -nan nɛn -cɛnɔn nɛn minnun zɪɛ o yei "bɛ e o beli.

15 Zi funninmlan "ta "paala bɛ, ɛn -a -srunɔn pli "man, o -yrɛ 'nan: «Pei "ta taan, min 'ka 'nyɛanla 'gɔ dɪ. -Yee "wɛan 'i vɪ minnun lɛ 'nan, 'o 'kɔ 'fla -e 'o 'wee -blɪfɛnɔn 'lɔ, o -blɪ.»

16 ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «O -kɔlamɔn o -fo 'gɔ, 'ka 'blɪfɛ -nɔn -wlɛ 'ka 'bɔa!»

17 ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «'Kpɔun 'soolu 'lee pɔ 'fiili "cɛ "nɛn 'kɔ 'lɔ 'gɔ.»

18 ɛn Zozi "e 'nan: «'Ka 'ta -a 'mɛn!»
19 "Bɛ -sru ɛn yaa 'vɪ minnun "kaga zɪɛ -wlɛ 'nan, 'o -nyran lu da. E 'kpɔun 'soolu 'lee pɔ "fli zɪɛ -a 'si, 'e yra -tɔ laji, e Bali muo "fɔ. "Bɛ -sru e 'kpɔunɔn 'bɔ "nɛn jɛɛn, ɛn yaa -nɔn 'e -srunɔn lɛ 'nan 'o -pli "minnun 'bɔ man. 20 O pɛɛnɔn -a blɪ, o 'kan. -A plɔɛn nɛn e -fɔ bɛ, waa tre 'e cin man, e saannɛn -fuda "fli 'fa. 21 Minnun nɛn waa blɪ bɛ, o "nɛn bɔa -kpi 'soolu, te wa'a nannannun 'lee lɪmɔnnun "nrɔnlɛ dɪ.

Zozi 'ta 'wɔ 'yɪ yɪɛ da (Mk 6.45-52; Zan 6.15-21)

22 "Bɛ -sru, ɛn e -tɔ 'e -srunɔn man 'nan, 'o 'fɔ -klɔ -ji 'o 'trɔa 'e 'lɛ 'yɪ -sru. E -fɔla "da 'nan -e 'e -si -nɔn minnun 'bɛ -wlɛ. 23 Zi minnun -nyan -nan bɛ, e pɔn -tɔ tri ɛn e -kɔ Bali trɔ 'balɛ 'e 'saza. Funninmlan 'pla te e ya fɛ zɪɛ -nan 'e 'tɔwli. 24 Tɔ zɪɛ -a man bɛ, te -klɔ -sru 'bɔ 'kɔɔbli. 'Pian te -klɔ 'bɔ a 'e yra yɛnan 'yɪ nɛn e 'blɔ -fɔa "bɛ -yrɔ, kɔɔ fulɔ "fɛɛnman o da zia.

25 Zi tɔ 'cɛn mannɛn 'wɪdɪ 'sia bɛ, ɛn Zozi 'kɔla o -sru 'ta wɔdɪ -a 'yɪ yɪɛ da. 26 Zi -a -srunɔn -a 'yɪ, te e ya 'ta wɔnan 'yɪ yɪɛ da bɛ, o ci nrɔn 'nan: «Min lei nɛn!» "Klan o -tɛa "le "wɛan o -paandɪ 'sia 'plɛblɛ.

27 ɛn Zozi "e -wlɛ 'nan: «'Ka 'fɔ flu. Maan nɛn, te 'ka "klan dɪ!»

28 ɛn Pieri "e 'nan -yrɛ 'nan: «Minsan, -te bii nɛn bɛ, 'yian laabɔ -e 'an 'lɔ 'i 'va 'ta wɔdɪ -a 'yɪ yɪɛ da.»

29 ɛn e -yrɛ 'nan: «'I 'ta!»

Pieri 'si -klɔ -ji, ɛn e 'ta wɔladɪ 'sia 'yɪ 'yɪɛ da te e -ko Zozi 'va. 30 'Pian zɪ yaa 'yɪ 'nan fulɔ "fɛɛnman 'plɛblɛ bɛ, "klan -sɛn "ji, ɛn e -wladɪ 'sia 'yɪ 'wlu. -A -nan nɛn e -paandɪ 'sia. E 'nan: «Minsan, 'yian 'sɔ 'yɪ 'lɔ.»

31 'Nun tɔɔn Zozi 'e 'pɛ 'sɔ "ji, yaa 'kun, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'Yie yɪ -tɛradɪ 'an da a "wɛnnɔn. -Mɛ "le "wɛan nɛn 'i 'ci -fɔɔdɪ 'sia?»

32 -A -nan nɛn o -fɔ -klɔ -ji, ɛn fulɔ "fɛɛndɪ 'le 'tɔ. 33 Tɔɔn ɛn -a -srunɔn 'o "pɔ sɔɔn "wlu, waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-A -sa 'ka "fo "dɪ, Bali -pɪ nɛn yia.»

Zozi -cɛ -tɛnɔn beli Jenezaret (Mk 6.53-56)

34 O 'yɪ zɪɛ -a cɛɛn 'ji, ɛn o 'bɔla Jenezaret 'lɛglɔn 'ji. 35 Minnun nɛn o -nyɛanla fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, zɪ o Zozi 'yɪ bɛ, waa -kɔnnɛn 'yɪ. -A -nan nɛn o minnun 'pa 'sia 'o "srɔn 'flanun da, ɛn minnun -ta -cɛ -tɛnɔn pɛɛnɔn 'a -yrɛ. 36 ɛn o toba -fɔ Zozi lɛ 'nan 'e 'si -nɔn 'wlɛ -e 'o klɛ -yee sɔ 'lɛbo "tun "man. Minnun pɛɛnɔn nɛn o -kɔla klɛdɪ -a -yee sɔ 'lɛbo "man bɛ, -cɛ 'si o man "fo.

15

Zuif 'nɔn tranun kluda wɪ (Mk 7.1-13)

1 "Bɛ -sru, ɛn Farizɛn 'nɔn -mienun 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn -mienun 'si Zeruzalɛm, o -ta Zozi 'va, ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: 2 «-Mɛ "le "wɛan nɛn 'i -srunɔn 'ka 'ta 'wɔla -kaa tranun kluda wɪnɔn da dɪ? "Wɛɛ fɛnɔn -blɪ bɛ, wa'a 'o 'pɛ -man foeman "le zɪ -kaa tranun -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ dɪ.»

3 ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka 'bɔ "nun, -mɛ "le "wɛan nɛn -kaa tranun kluda wɪ 'tɔ 'ji bɛ, ka'a 'ta 'wɔla Bali -le -pei -tɔ wɪnɔn da dɪ? 4 Bali "e 'nan: «'I "tɪ 'lee 'i "bɔ "bɛ, 'i yɪɛ 'e 'nan o man.» ɛn yaa 'vɪ "nyian 'nan: «Min nɛn e wu -wɪdɪ 'e "tɪ "lɛ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ e wu -wɪdɪ 'e "bɔ "lɛ bɛ, -a san zɪɛ 'o -tɛ.» 5 'Pian 'ka 'bɔ "ka "paaman minnun ji 'nan, min nɛn yaa 'vɪ 'e "tɪ -te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'e "bɔ "lɛ 'nan: «"Lala nɛn 'an 'ci nrɔn 'nan 'an "paa -a 'ka 'va bɛ, an "ta -a -nɔan Bali lɛ.» 6 -A san zɪɛ -te -a yɪɛ 'ka 'nanlɛ 'e "tɪ 'lee 'e "bɔ "man dɪɛ, ya'a fɛ -tɔ dra

di. 'Wɪ zɪɛ yaa -kɔɔnman 'nan, ka Bali wei klu -sran 'ji 'ka tranun kluda wɪ -a. ⁷Wei "flivli 'nɔn! 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'ka man bɛ, 'wɪ 'kpa nɛn. Yaa 'vɪ 'nan:

⁸«Bali "e 'nan: Minnun 'labɛ, waan 'tɔ "yi 've 'o 'le lou, 'pian o jinun bɛ, o ya 'o 'sidi 'an man -kɔɔbli.

⁹-Wee 'an 'sudi bɛ -a "nɛn "ka "di. Kɔɔ -peinun nɛn blamin a -tɔ bɛ, -a 'bɔ nɛn waa "paaman minnun ji 'nan -yɛɛ cɪ Bali -le -si -a.» »

-Mɛ "wɪ 'bɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ?
(Mk 7.14-23)

¹⁰"Bɛ -sru ɛn Zozi minnun laabu 'e "srɔn "kogo, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka "trɔɛn "tɔ -e 'ka 'wɪ 'gʊɛ -a -ci man 'kpa!

¹¹Fɛ nɛn e "sia bei -e 'e -wla "min ji bɛ, ya'a min "tri 'tɔa Bali 'lɛ di. 'Pian fɛ nɛn e "sia min ji -e 'e bɔla bei "bɛ, -yɛɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ.»

¹²Tɔɔn ɛn -a -srunɔn pli "man, ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «'Wɪ nɛn yia 'vɪ 'gʊɛ, e wla Farizen 'nɔn man. Yia -tɔa zi?»

¹³ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «Fɛ pɛɛnɔn nɛn 'an "tɪ "nɛn laji bɛ, -yɛɛ "cɛɛ 'wɪɛ 'fɔ 'trɛ 'ji diɛ, o -taa -a "sʊɪɛa.

¹⁴'Ka o 'tʊɪ zɪɛ! Yɪɛ 'winɔn nɛn waa, ɛn o ya "vale 'o -si -kɔɔnman minnun nɛn o yɪɛ a 'e 'widɪ bɛ -wlɛ. -Te yɪɛ 'wizan -tʊ a -si -kɔɔnman yɪɛ 'wizan -tʊ lɛ bɛ, o "flinɔn -tɛa "klu -ji.»

¹⁵ɛn Pieri -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «-Kɔnɛn "nɛn yia -fɔ 'nan min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ, 'i -ci vɪ 'kʊɛ.»

¹⁶ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Ka 'bɔ "nyian, "ka "ya wo tian minnun nɛn wa'a 'wɪ 'ci maan diɛ waa? ¹⁷-Mɛ drɛ ka'a 'wɪ 'ci maan di? Fɛ pɛɛnɔn nɛn e -wɪamlan min 'le bɛ, e -ko min -pɔn -ji, ɛn -a 'bɔ 'a nɛn o -fɔa "lua. ¹⁸'Pian fɛ pɛɛnɔn nɛn e bɔala min 'le bɛ, e "sia min souba ji, -yɛɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ.

¹⁹Kɔɔ min souba ji nɛn ci "nrɔndɪ -wɪldɪ pɛɛnɔn "sia: min -tɛdɪ a -tʊ, min nan -wɛɛdɪ a -tʊ, min -sran -wɛɛdɪ a -tʊ, nyinnandɪ lɪ 'lee -kɔnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ diɛ e ya -tʊ, crin wɔdɪ a -tʊ, 'wɪɪ 'sendɪ minnun man a -tʊ, 'widɪ min man -wɪldɪ "a -tʊ. ²⁰'Wɪnun zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ. 'Pian -te

min fɛ -blɪ 'e 'pɛ -man "tri "a bɛ, ya'a min "tri 'tɔa Bali 'lɛ di.»

-Pɛn lɪ -tʊ yɪ -tɛra Zozi da
(Mk 7.24-30)

²¹Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan, ɛn e -kʊ Tir 'lee Sidɔn 'lɛglɔn 'ji. ²²'Lɛglɔn zɪɛ -a -ji 'nɔn bɛ Zuif 'nɔn "cɛɛ waa di. -A -nan lɪmɔn -tʊ 'bɛ 'ta Zozi 'lɛ, ɛn e paan -yrɛ. E 'nan -yrɛ 'nan: «Minsan, David kluda min, 'an nyrinda 'e 'sɛn 'i da. -Yʊ -wɪldɪ "a see 'panan 'an 'lu man.»

²³'Pian Zozi 'ka 'wɪ 'tʊ 'silɛ "da "man "di. ɛn -a -srunɔn pli "man, o toba -fɔ Zozi lɛ 'nan: «'I fɛ -tʊ drɛ -e lɪ 'gʊɛ 'e lɪ 'e da, kɔɔ -a -nan 'mɔn te e -paanman -kaa -sru.»

²⁴ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «Izraɛl 'nɔn 'saza 'va nɛn Bali 'an 'pa 'sia. -Wɛɛ cɪ "le 'blanun nɛn -si 'san -wɪɔ "bɛ -wee 'wɪ 'zʊ.»

²⁵'Pian lɪ zɪɛ e -ta 'e "po sɔɔnla Zozi 'wɪɪ ɛn e -yrɛ 'nan: «Minsan 'i yra 'si, 'i 'pa 'an 'va!»

²⁶Zozi "e -yrɛ 'nan: «E 'ka 'wɪ "yi "a -e min 'e 'yɛɛ 'nɛnnun -blɪfɛ 'si 'e -nɔn -plɛnnun lɛ di.»

²⁷ɛn lɪ zɪɛ e 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, Minsan! 'Pian -plɛnnun bɛ, o "tɪ 'nɛan plɔɛn nɛn e -sɛanla bɛ, -nyrɛn waa -ble.»

²⁸Tɔɔn Zozi "e -yrɛ 'nan: «'Yɪɛ yɪ -tɛradɪ Bali da a -dan. 'Wɪ nɛn i cɪ "va "bɛ 'e 'lɛ sɔɔ 'yɪɛ!» Tʊ 'bɔ 'leɪn zɪɛ -a wɪɪ nɛn -a 'lu beli.

Zozi min "kaga beli
(Mk 7.31-37)

²⁹"Bɛ -sru Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan, ɛn e -kʊ Galile 'yi man. E pɔn -tʊ tri, ɛn e -nyran "da. ³⁰ɛn minnun -tadɪ 'sia "va "kaga. O -ta 'o 'lɔ le minnun nɛn o "tun "bo bɛ waa, 'lee yɪɛ 'winɔn, 'lee minnun nɛn o man mɛn -mie -ka o man bɛ waa, 'lee bobonun, 'lee -cɛ -tɛnɔn "kaga "pee "nyian. O -ta waa ɛn o o -sran -a 'lɛ, ɛn e o pɛɛnɔn beli.

³¹Bobonun wɪɪ, minnun nɛn o man mɛn -mie -ka o man bɛ e drɛ "plɔnblɔn 'e "pa 'ji, minnun nɛn o "tun "bo bɛ o 'ta 'wɔ, yɪɛ 'winɔn fɛnan 'yɪ, zɪ minnun 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, o 'plo 'fɔ, ɛn o Izraɛl 'nɔn 'le Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia.

Zozi 'kpɔun pli min -kpi sinjɛn man
(Mk 8.1-10)

³² Zozi 'e -srunon laabu, en e 'nan -wle 'nan: «Min "kaga 'labε, o nyrinda -εan 'an da, koo o yi yaaga nen 'an "srøn 'gυ, en o -blife "ka "nyian dı. An 'ka "va 'nan 'an o lia 'o da 'o 'ci le dra -a dı, "togo o "koe 'e 'si 'o da -sia.»

³³ -A -srunon "e -yre 'nan: «Fenan nen -kaa cı 'gυε, min 'ka 'nyεanla 'nan dı. Nyin zia nen kv -blife "kaga "ye -e 'kv -nøn min "kaga zıε -wle o 'kanve -a?»

³⁴ En Zozi -a laabu -wlo 'nan: «-Blife "ce "nen 'ka 'lɔ?»

En o -yre 'nan: «'Kpoun 'sɔravli 'lee pɔnen "wenwennen -mie nen 'kv 'lɔ.»

³⁵ Tɔon Zozi "e 'nan minnun le 'nan 'o -nyran "tra. ³⁶ E 'kpoun 'sɔravli 'lee pɔnennun zıε -a 'si, e Bali muo "fɔ, en yaa "nen jεen. "Bε -sru yaa -nøn 'e -srunon le, en waa pli minnun man.

³⁷ O pεenon -a bli, o 'kan. -A pløen nen e -fv bε, waa tre 'e cin man, e saannen 'sɔravli 'fa. ³⁸ Minnun nen waa bli bε, o "nen bɔa -kpi sinjen, te wa'a nannannun 'lee lımōnnun "nrønle dı. ³⁹ Zi Zozi 'si -nøn minnun le o -kv bε, en e -fɔ -klo -ji, e Magadan 'leɣlon 'ji si 'sia.

16

Zuif 'nøn 'tanon 'ka Zozi -le 'wı 'ci maan dı

(Mk 8.11-21; Lk 12.54-56)

¹ Farizen 'nøn 'lee Saduze 'nøn pli Zozi man, en o 'tan "man 'wı 'tu laabudı -a -yrɔ. Waa 'vı -yre 'nan, 'e 'lebo "fɔ wı -tu dre laji -e 'o -tɔ 'nan Bali -le 'pleble a -yrɔ.

² En Zozi "e 'nan -wle 'nan: [«-Te funninmlan 'pla te laji a 'tendɛn bε, kaa ve 'nan, "tre "bε fenan -kɔan 'e siadı "da. ³ En bodrun -te fenan a -suglɔ bε, kaa ve 'nan, cεεgυ laa -fεan. 'Wı nen e "ta dra laji bε, kaa -tɔa. 'Pian 'wı nen 'bε cı drenan 'ka 'bɔ yıε man 'gυε, ka'a 'bε 'ci maan dı.] ⁴ -Naagvōn, ka ya min -wlıdınun -a, ka cεen Bali man, en ka ya "va 'nan, 'an 'wı 'tu dre -e 'e -kɔon 'nan Bali -le 'pleble a 'an 'lɔ. 'Pian maan ve 'cεε 'nan, Bali 'ka "nyian 'wı 'nɔan -kɔon "ve pee dra 'ka 'va 'gυ dı, -te ya'a 'sile a 'wı nen e 'bɔ Bali 'lewei vızan Zonazi man bε -a dıε.» En e o 'tuı, e -kv.

Zozi 'wı 'pla 'e -srunon le Farizen 'nøn 'le 'wı 'paadı da

(Mk 8.14-21)

⁵ Te -a -srunon "ta -ko 'yi -sru 'zia-nun bε, o ci 'san 'kpoun siadı man. ⁶ Zi o 'bɔla 'nan nun bε, en Zozi "e -wle 'nan: «'Ka yıε 'tɔ 'ka 'fli -va 'kpa Farizen 'nøn 'lee Saduze 'nøn 'le 'mannyan 'le "wεan.»

⁷ -A -srunon 'o 'ci nrøn, en waa 'vı 'o cin yei 'nan: «-Ka'a tale 'kpoun -a dı, -yee "wεan nen e 'wı zıε -a 'vı.»

⁸ Zozi -a -kōnnen 'yı, en e 'nan -wle 'nan: «'Cee yi -teradı Bali da a "wεnnon. -Mε "le "wεan nen 'ka 'ci nrøn 'nan, ka'a 'tale 'kpoun -a dı, -yee "wεan nen an 'wı zıε -a 'vı. ⁹ 'Wı klo 'ka 'ka 'ji dɔv? -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, an 'kpoun 'soolu pli min -kpi 'soolu man, waa bli o 'kan. -A pløen nen e -fv bε e saannen 'fa wεa? ¹⁰ En -a cin 'e 'tɔ 'ka 'ji "nyian 'nan, an 'kpoun 'sɔravli pli min -kpi sinjen man, waa bli o 'kan. -A pløen nen e -fv bε e saannen 'fa wεa? ¹¹ 'Cee 'wı 'ci mandı a 'pleble. Ma'an 'kpoun -le 'wı vıle 'cεε dı. 'Pian maan 'vı 'cεε 'nan, 'ka yıε 'tɔ 'ka 'fli -va Farizen 'nøn 'lee Saduze 'nøn 'le 'mannyan 'le "wεan.»

¹² En -a -srunon -a -ci 'man "mɛn 'nan, 'mannyan nen waa -εan 'kpoun -va bε, -yee "wεan "cεε e 'nan 'o yıε 'tɔ 'o 'fli -va dı. 'Pian Farizen 'nøn 'lee Saduze 'nøn -le 'wı "paadı nen yaa ve.

Min nen Zozi cı -a bε Pieri -a 'vı
(Mk 8.27-30; Lk 9.18-21)

¹³ Zi Zozi 'bɔla Sezare Filipv 'leɣlon 'ji bε, en yaa laabu 'e -srunon 'lɔ 'nan: «'An 'bɔ Blamin -pı bε minnun "o 'nan, -tı nen 'maan?»

¹⁴ En o 'nan -yre 'nan: «Min -mienun "o 'vı 'nan, min -batize drezan Zan nen e -ka bε, -nyren 'yia. En min pløen "o 'vı 'nan, Bali 'lewei vızan Eli nen 'li bε, -nyren 'yia. En o -mienun "o 'vı 'nan Bali 'lewei vızan Zeremi nen 'li bε, -nyren 'yia. En -te 'bε "cεε dıε, Bali 'lewei vınon nen 'li bε -a -tu 'bε fuu, -nyren 'yia.»

¹⁵ En yaa laabu 'e -srunon 'lɔ 'nan: «Kaa "nun, "ka 'vı 'nan, -tı nen 'maan?»

¹⁶ Simōn Pieri "e -yre 'nan: «I ya Crizi nen Bali -a 'pa 'sia -e 'e minnun

'si 'wɪ 'ji bɛ -a. Bali nɛn -a yie ci "man "bɛ -a -pɪ nɛn 'yia.»

¹⁷ En Zozi "e 'nan: «Zonas -pɪ Simɔn, 'yie 'wɪ a "yi. Kɔɔ blamin "cɛɛ 'wɪ zɪɛ -a -cin -tɔ 'i 'ji dɪ, 'pian 'an "tɪ "nɛn laji bɛ -yɛɛ -cin -tɔ 'i 'ji. ¹⁸ Maan ve 'yie 'nan, 'i 'tɔ nɛn Pɪeri, -a -ci puo. En puo zɪɛ -a da nɛn an -taa 'mɛn -leglizi -tɔlɛa. Fɛ -tɔ 'ka 'trɛ 'gʊɛ -a da -e 'e -leglizi zɪɛ -a -wi dɪ. ¹⁹ Bali -le mingɔnnɛn trɛ bɛ, maan -lagle 'wɛ -nɔan 'yie. Fɛ oo fɛ nɛn yia ve "man "cɛjɛ 'trɛ 'gʊɛ -a da bɛ, te o -cɛjɛ 'vɪ "man laji. En fɛ oo fɛ nɛn yia "kuan 'i 'pɛ "fli "a 'trɛ 'gʊɛ -a da bɛ, te waa 'kun o -pɛ "fli "a laji.»

²⁰ -A -nan nɛn Zozi 'e -srunɔn "trɔɛn nyuɔn 'kɪglɛ. Yaa 'vɪ -wɛ 'nan, te 'o -nan sɛɛ wɔ min lɛ 'nan, min nɛn Bali -a 'si "va -e 'e minnun 'si 'wɪ 'ji bɛ -nyrɛn 'yaa dɪ.

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandi -kanɔn 'va wɪ 'vɪ
(Mk 8.31-33; Lk 9.22)

²¹ -E 'e 'sia tɔ zɪɛ -a man bɛ, -a -nan nɛn 'wɪ nɛn e "ta -daa "bɔlɛ Zozi man bɛ yaa vɪdɪ 'sia 'e -srunɔn lɛ. E 'nan -wɛ 'nan: «An -ko Zeruzalɛm. Min cejenun, 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'tɛ "kaga "paa 'an da. Waan -tɛa, -a yi yaagazan da -e 'an 'wluan -kanɔn 'va.»

²² -A -nan nɛn Pɪeri -a laabu 'o "fli yei, en e 'wɪ pladɪ 'sia -yrɛ 'kɪglɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, 'wɪ zɪɛ te 'an man 'i da "fo "dɪ, te Bali 'e -si -nɔn dɪ.»

²³ Zozi 'e yra -tɔ Pɪeri da, en e -yrɛ 'nan: «Satan! 'I 'si 'an -sru! Te 'i 'si -tɔ 'an 'lɔ dɪ! 'Wɪ nɛn 'i 'ci "nrɔnman "da "bɛ, -a da "cɛɛ Bali e ci "nrɔnman dɪ. Blamin -le ci "nrɔndɪ nɛn 'i 'wulo -ji.»

Zozi -sru 'ta wɔdɪ
(Mk 8.34-9.1; Lk 9.23-27)

²⁴ "Bɛ -sru en Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «Min nɛn e ya "vale 'e dra 'an -sruzan 'a bɛ, 'e 'wɪ yra yɪdɪ man, en 'e 'wɪ 'kadɪ man yiba "plan da, -e 'e -sɔɔnla 'an -sru. ²⁵ Kɔɔ min nɛn e ci 'e 'ladɪ 'yee 'trɛda da bɛ, ya'a ye dɪ. 'Pian min nɛn 'e 'pɛ 'si 'yee 'trɛda da "fo en yaa -nɔn 'mɛn bɛ, -a san 'bɛ 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a ye. ²⁶ En -te min 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'yɪ, te 'belidɪ 'ka -yrɔ "dɪɛ, -a -ci nɛn 'nɔn? Fɛ -tɔ 'ka 'trɛ 'gʊɛ

-a da -e min 'e 'yee 'belidɪ ta pan wɔ -a dɪ. ²⁷ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ maan -cin -tɔ 'ka 'ji, kɔɔ tɔ nɛn an -ta pee wo bɛ, 'an 'bɔ Blamin -pɪ, an -taa 'an "tɪ "le 'tɛ 'san da 'kɔ 'vale 'mɛn 'pasianɔn nɛn laji bɛ waa. Tɔ zɪɛ -a man nɛn min -tɔ 'e drɛ wɪ man -kopa ye. ²⁸ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'ka pɛɛnɔn nɛn 'an 'le 'gʊɛ, ka'a 'cɛan -kaadɪ man 'vaa -e 'ka yɪ 'nan, 'an 'bɔ Blamin -pɪ mingɔnnɛn -blidɪ 'sia dɪ.»

17

Zozi -srunɔn yaaga Zozi 'yɪ 'yee 'tɛ 'san wlu
(Mk 9.2-13; Lk 9.28-36)

¹ Yi 'shɛɛdɔ, "bɛ -sru en Zozi 'kɔ pɔn loulou "tɔ da 'o 'vale Pɪeri 'lee Zaji 'lee 'e "bɔɪ Zan -a. ² Zozi 'kɔlɛ lila o yie man. -A yra 'bidɪ 'sia "le yidɛ 'le 'wɪ 'zɔ, en -yee sɔ drɛ 'fuvu 'yrɪyrɪ. ³ En o Moizi 'lee Eli 'yɪ -a "srɔn, te o -sɛɛ "wo 'o 'vale Zozi 'a.

⁴ -A -nan nɛn Pɪeri -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Minsan, e drɛ 'wɪ "yi "a en -kaa ta 'gʊ. -Te 'i wɪ "man "bɛ, an segle pannɛn yaaga -tɔa. -A -tɔ -kɔan 'yie vɛ, -a -tɔ -kɔan Moizi -le vɛ, en -a -tɔ -kɔan Eli -le vɛ -a.»

⁵ E -fɔ 'wɪ zɪɛ -a tin 'banan, en "lolu -koei "nɛn e ya 'fuvu 'yrɪyrɪ bɛ, e -trɔa o da. -A -nan nɛn wei -tɔ wɪ "lolu -koei zɪɛ -a va. Yaa 'vɪ 'nan: «Min 'labɛ, e ya 'an 'pɪ nɛn maan ye "yi "bɛ -a. E ya 'an 'bli 'pa "da "nɛn -a. 'Ka "trɔɛn "tɔ -a wei lɛ!»

⁶ Zɪ -a -srunɔn wei zɪɛ -a 'man bɛ, "klan -sɛn o ji, o tɛɛla 'o 'kɔlɛnɛn, en 'o yra blula. ⁷ 'Pian Zozi pli o man, e kle o man, en e -wɛ 'nan: «Te 'ka "klan dɪ! 'Ka 'wluan lou!» ⁸ -A -nan nɛn 'o 'wulo wluan lou, en o Zozi 'yɪ 'e 'saza.

⁹ Zɪ o ya 'sinan pɔn da -e 'o -sɔɔn "ji "bɛ, en e 'wɪ 'pla 'e -srunɔn lɛ. Yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «'Wɪ nɛn ka "sia -a -nan yɪnan 'gʊɛ, te 'ka -nan sɛɛ wɔ min lɛ dɪ, -trilii -e 'an 'bɔ Blamin -pɪ 'an 'wluan -kanɔn 'va.»

¹⁰ -A -nan nɛn -a -srunɔn 'wɪ laabu -yrɔ. Waa laabu 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn 'fluba 'ci vɪnɔn "o 'nan, Eli 'bɛ -taa 'e 'flin 'vaa -e min 'sizan 'wɪ 'ji 'e 'ta?»

¹¹ En Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «-Wee tin a 'nɔnnɔn. Eli 'bɛ -taa 'e 'flin, -e 'e

fɛnɔn pɛɛnɔn -tɔla 'e "pa 'ji. ¹² 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Eli -ta 'va, ɛn wa'a 'silɛa min -a dɪ. 'Wɪ nɛn o cɪ "va "bɛ, waa drɛ -yrɛ. 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -yɛɛ bɔa 'an 'bɔ Blamin -pɪ man, 'an yra ye -wɔ.»
¹³ -A -nan nɛn -a -srunɔn -a -ci 'man 'nan, min -batize drɛzan Zan -le 'wɪ nɛn yaa 'vɪ.

Zozi -yɔ -wɪdɪ 'si 'nɛn 'tv -sru
(Mk 9.14-29; Lk 9.37-43)

¹⁴ Minnɔn nɛn o cɪ Zozi 'pɛnnan bɛ, Zozi 'lee 'e -srunɔn yaaga 'bɔ o man, ɛn min -tv -ta 'e "po "sran Zozi 'wɪ, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: ¹⁵ «Minsan, 'an 'pɪ nyirinda 'e 'sɛn 'i da! -Tɔwli "cɛ a "man, ɛn e ya 'e yra ynan -yrɔ "wɪdɪ. Tv -mie man bɛ, yaa -tɛa 'tɛ 'va, ɛn tv -mie man bɛ yaa -tɛa 'yi 'va. ¹⁶ An -ta -a 'i -srunɔn lɛ, wa'a -kɔlɛ -a 'belidɪ -a dɪ.»

¹⁷ Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «-Naagɔnɔn, 'cee yi -tɛradɪ Bali da "ka "dɪ, ɛn ka 'wɪ 'wɪdɪ "dra. 'An "koe -nyaan 'ka man 'e "tun. Tv wɛa nɛn maan dra "nyian 'ka 'va? 'Ka 'ta 'nɛn 'bɔ 'a 'gɔ!» ¹⁸ ɛn Zozi 'a 'vɪ 'yɔ -wɪdɪ zɪɛ -yrɛ 'nan: «'I 'si 'nɛn 'gɔɛ -a -sru.» E 'si -a -sru ɛn 'nɛn zɪɛ e beli 'nun.

¹⁹ "Bɛ -sru, zɪ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'fɔ 'o 'saza bɛ, ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn kɔ'a -kɔlɛ -yɔ -wɪdɪ zɪɛ -a -pindɪ -a dɪ?»

²⁰ ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Cee yi -tɛradɪ Bali da a "wɛnnɔn, -yee "wɛan ka'a -kɔlɛ -a drɛdɪ -a dɪ. Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te 'cee yi -tɛradɪ Bali da a "wɛnnɔn "le fei fɛ 'wɛɛ "wɛnnɛn -tv -le 'wɪ 'zɔ bɛ, kaa ve pɔn 'labɛ -yrɛ 'nan: «'I 'sɔra fɛ 'gɔɛ -a -nan 'i 'trɔa -mɛn», yaa dra. 'Wɪ 'tv 'ka 'kɔan, te ka'a 'kɔlaman -a drɛdɪ -a dɪ. ²¹ ['Pian -yɔ -wɪdɪ zɪɛ, min fɛ "sɔan, e Bali trɔ "baa 'vaa ɛn e -kɔlaman -a -pindɪ -a min -sru.»]

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluannan -kanɔn 'va wɪ 'vɪ "nyian
(Mk 9.30-32; Lk 9.43-45)

²² Yi -tv da te Zozi 'lee 'e -srunɔn a ciinan Galile 'lɛglɔn 'ji, ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛɛ 'nan: «'An 'bɔ Blamin -pɪ bɛ, o "ta -daa 'an -nɔnɛ minnɔn lɛ, ²³ -e 'waan 'tɛ. -A yi yaagazan da -e 'an 'wluannan -kanɔn 'va.» 'Wɪ zɪɛ yaa -srunɔn 'ta drɛ 'trɔdrɔ 'kpa.

Zozi 'lee Pieri 'sukɔɛ -pan 'wɔ

²⁴ Lɛ -tvɔv pɛɛnɔn man bɛ Zuif 'nɔn nɛn -klɔnmɔnnɔn -a bɛ, o "lala -nɔan Bali -pan 'kɔn 'le vɛ -a. -Yee "wɛan yi -tv da, zɪ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'bɔla Kapanamo bɛ, minnɔn nɛn o "lala zɪɛ -a "sia bɛ, o pli Pieri man, ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «'Lala nɛn minnɔn -a -nɔan Bali -pan 'kɔn 'le vɛ -a bɛ, 'ka 'san "e -nɔan?»

²⁵ Pieri "e 'nan: «-Inyan, yaa -nɔan.»
 "Bɛ -sru ɛn e wɛɛ 'kuin. -A -nan nɛn Zozi 'fɔ 'e 'flin, e 'wɪ 'gɔɛ -a laabɔ -yrɔ. Yaa laabɔ -yrɔ 'nan: «Simɔn, 'i 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔɛ -a da. Mingɔnnɛnnɔn nɛn 'trɛ 'gɔɛ -a da bɛ, -tnun lɔ nɛn o 'sukɔɛ "sia? 'O 'bɔ 'le "kɔnnɛn 'nɔn 'lɔ nɛn waa "sia, -baa min peenun lɔ nɛn waa "sia?»

²⁶ ɛn e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Min peenun lɔ nɛn waa "sia.»

Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, wa'a sia 'o 'bɔ 'le "kɔnnɛn 'nɔn 'lɔ dɪ. ²⁷ 'Pian -te kɔa drɛ ɛn 'wɪ 'nan o man bɛ, e 'ka "yi "dɪ. -Yee "wɛan 'i 'kɔ 'yi man, 'i -kopa -fɔla 'yia. Pɔ tɛdɛ nɛn e -kopa zɪɛ -a "siala bɛ 'i -tɛ. 'I yie 'tɔ -a 'le! 'Lein 'wɛɛ nɛn -nan bɛ, 'i 'si -e 'i -nɔn -wɛɛ 'mɛn vɛ 'lee 'yie vɛ -a.»

18

-Tɛ cɪ Zozi -sruzan -dan a?
(Mk 9.33-37; Lk 9.46-48)

¹ Tv zɪɛ -a man nɛn, Zozi -srunɔn pli "man, ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «-Tɛ cɪ min -dan a Bali -le mingɔnnɛn trɛda?»

² Zozi 'nɛn "wɛnnɛn 'tɔ laabɔ, yaa -tɔ o yei. ³ ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te ka'a lilɛa -e 'ka 'fli drɛ "le nannannɔn -le 'wɪ 'zɔ dɪɛ, ka'a 'ko Bali -le mingɔnnɛn trɛda dɪ. ⁴ 'Pian min nɛn 'e 'fli drɛ "wɛnnɔn bɛ, Bali -le mingɔnnɛn trɛda, e ya min -dan a.

⁵ ɛn min oo min nɛn e min nɛn "le 'nɛn "wɛnnɛn 'zɔ -gɔ -a 'kun tɪglɪ 'mɛn "wɛan bɛ, te 'an 'bɔ nɛn yaan 'kun tɪglɪ.»

'Ka drɛ "yi -e 'ka vɛɛ 'ka 'si Zozi -sru "dɪ!
(Mk 9.42-48; Lk 17.1-2)

⁶ «Minnɔn nɛn o yi -tɛala 'an da "le nannannɔn -le 'wɪ 'zɔ bɛ, min oo min nɛn yaa drɛ ɛn -a -tɔwli "cɛ 'si 'an -sru

"bε, -a "yi mlin -e 'o 'kələbu -dan -fɔ -a 'klan -e 'o -fɔ jemie -va.

⁷ 'Wɪ -taa "bɔlə 'trɛdanɔn 'gʊɛ o man, kɔɔ -wɛɛ dra -e 'mɛn minnun 'o 'si 'an -sru. 'Winun nɛn waa -maan 'lɔɔ -e min 'e 'si 'an -sru "bε, o ya 'trɛda "kaga. 'Pian min nɛn yaa drɛ ɛn 'mɛn min -tu 'si 'an -sru "bε, 'wɪ -taa "bɔlə -a san man. ⁸ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'i 'pɛ, -te 'bε "cɛɛ dɪ 'i 'cɛin 'bε -maan i 'wɪ 'wɪdɪ "dra bε, 'i 'cɛn -e 'i tuv -kɔɔbli. Kɔɔ -te i -ku Bali va 'i 'pɛ ponɛn 'a, -te 'bε "cɛɛ dɪ 'i 'cɛin ponɛn 'a 'i man bε, -a "yi mlin 'i 'pɛ "fli 'lee 'i 'cɛin "fli 'o 'fʊ 'i man -e 'wei 'tuv 'tɛ 'va bε, -a da. ⁹ ɛn -te 'i yie 'bε -maan 'i 'wɪ 'wɪdɪ "dra bε, 'i 'si 'ji, -e 'i tuv -kɔɔbli. Kɔɔ -te i -ku Bali va yie 'tɔwli "a bε, 'bε "yi mlin 'i yie "fli 'o 'fʊ 'ji, -e 'wei 'tuv 'tɛ 'va bε -a da.

¹⁰ 'Ka drɛ "yi! Minnun nɛn o yi -tɛala 'an da "le nannannun -le 'wɪ 'zʊ bε, te 'ka o drɛ 'ka 'pɛla koda dɪ! Kɔɔ maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali -le 'pasianɔn nɛn o yie -tɔa "minnun zɪɛ o va bε o ya bodrun funnin 'o 'tɔdɪ 'an "tɪ "nɛn laji bε -a 'lɛ. 'Wɪ nɛn e bɔa "minnun zɪɛ o man bε -e 'o -nan 'sinan 'pa -yrɛ.»

-Te min 'wɪ 'wɪdɪ drɛ bε, waa dra 'kɔ?

(Lk 15.3-7)

¹¹ [«'An 'bɔ Blamin -pɪ an -ta 'nan -e 'an minnun nɛn o 'san bε o 'si 'wɪ 'ji.]

¹² 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gʊɛ -a da! Min -tu -le 'bla a -yaa tu, ɛn -a -tu 'san "va. Yaa dra 'kɔ? Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'bla -fuba 'sɔrasien 'wɛ 'sɔrasien bε e 'o 'tʊɛ zɪɛ, -e 'e 'kʊ 'bla -tu nɛn e 'san bε -a -wɛɛ. ¹³ -Te yaa 'yɪ bε, -a ci "nranman. Ci "nran zɪɛ e -ciala 'bla -fuba 'sɔrasien 'wɛ 'sɔrasien nɛn wa'a 'sanlɛ dɪɛ, -wee ci "nran nɛn waa -nɔan min lɛ bε -a da. ¹⁴ 'Ka "tɪ "nɛn laji bε, 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn yaa dra. -A ci 'sɔ "cɛɛ 'nan, minnun nɛn o yi -tɛala 'an da "le nannannun -le 'wɪ 'zʊ bε, o -tɔwli "cɛ 'e 'san "va "dɪ.

¹⁵ -Te 'i bɔɛzan -tu nɛn e ya 'an -sruzan 'a "le 'yie 'wɪ 'zʊ 'nan e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'yie bε, 'i 'kʊ "va -e 'ka 'nan wɪ vɪ 'ka "fli yei. -Te yei wei 'man bε, te yie drɛ ɛn 'ka yei "sɛn 'e cin va. ¹⁶ 'Pian -te e 'ka "va 'nan 'yei wei maan "dɪɛ, 'i min -tu 'pa 'i 'va, -te 'bε "cɛɛ dɪ 'i min

'fli 'pa 'i 'va, -e 'ka 'kʊ 'wɪ zɪɛ -a -pɛ 'pa 'e cin man o yie man. ¹⁷ -Te e 'ka "vale 'e 'o 'wei maan "dɪɛ, 'i 'wɪ zɪɛ -a 'pla -leglizinɔn lɛ. ɛn -te e 'ka "vale 'e -leglizinɔn wei maan "dɪɛ, 'i "bʊɪ zɪɛ -a 'sia 'sien "le min nɛn e 'ka Bali -le 'nɛnnun va dɪɛ, -yee 'wɪ 'zʊ.

¹⁸ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, fɛ oo fɛ nɛn kaa ve "man "cɛjɛ 'trɛ 'gʊɛ -a da bε, te o -cɛjɛ 'vɪ "man laji. ɛn fɛ oo fɛ nɛn kaa "kuan 'ka 'pɛ "fli "a 'trɛ 'gʊɛ -a da bε, te waa 'kun o -pɛ "fli "a laji.

¹⁹ ɛn maan ve "nyian 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te ka ya min "fli ɛn 'ka 'ci drɛ -tɔwli, ka 'wɪ 'tu laabʊ 'an "tɪ "nɛn laji bε -yrɔ "bε, yaa -nɔan 'cɛɛ. ²⁰ Kɔɔ -te min "fli, min yaa 'o cin yɪ 'nan -e 'waan 'tɔ drɛ -dan bε, an ya o yei.»

-Mɛ "le "wɛan nɛn Zozizan 'e bɔɛzan man wɪ "cɛa?
(Lk 17.4)

²¹ ɛn Pɛri -a laabʊ -yrɔ 'nan: «Min -san, min nɛn e ya 'i -sruzan 'a "le 'mɛn 'wɪ 'zʊ bε, -te e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'mɛn bε, maan "cɛa -yrɛ 'e 'pa -a wɛa? 'An 'cɛ -yrɛ -trilii 'e 'pa -a 'sɔravli?»

²² Zozi "e -yrɛ 'nan: «Yi'a dra 'e 'pa 'sɔravli "cɛ "dɪ, 'pian 'i drɛ -trilii -fuba 'sɔravli 'pa 'sɔravli.

²³ Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bε, -nyrɛn 'gʊ: Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bε, e ya "le 'nan mingɔnnɛn -tu 'bɛ 'vɪ 'e 'wlunɔn lɛ 'nan, 'yee fiɛnnun nɛn o da bε, 'o 'ta -e 'e "nrɔn! ²⁴ Zɪ yaa "nrɔndɪ 'sia bε, ɛn o -ta min -tu -a -yrɛ. 'Bɛ 'ta fiɛn bɔa -mlinyɔn (1.000.000) "kaga. ²⁵ Min zɪɛ fɛ -tu 'ka -yrɔ -e 'e -yee "lala 'bɔ bɔla dɪ. -A -nan nɛn mingɔnnɛn zɪɛ e 'nan, 'o min 'bɔ 'tan, 'o -a nan 'lee 'yee 'nɛnnɛnnun -tan. ɛn "nyian bε, o -a yɪfɛ pɛɛnɔn 'tan -e 'o 'yee "lala -mie bɔla.

²⁶ Min zɪɛ e "pɔ -sɔɔn mingɔnnɛn bε -a 'wɪ, ɛn e -yrɛ 'nan: «'An 'san, 'i yra 'si! 'I tu -kɔɔn 'mɛn "nyian! An 'yie "lala -wɛɛ "man -blɛblɛ -e 'an pɛɛnɔn bɔla 'yie.» ²⁷ -A nyrinda -sɛn mingɔnnɛn zɪɛ -a da, ɛn e fiɛn pɛɛnɔn 'bɔ 'cɛ -yrɛ, ɛn e 'si "man.

²⁸ "Yɛɛ -kʊ bε, min -tu nɛn o 'nyran -man -tɔwli "paa 'e cin va bε yaa 'yɪ. -Yee "lala "wɛnnɛn a 'bɛ 'lɔ fiɛn -ji. Yaa

-blɔ man sɔ 'kun, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan:
<'Mɛn "lala nɛn 'i 'lɔ bɛ, 'i -nɔn 'mɛn!>

²⁹ Min zɪɛ e "po -sɔɔn "wlu, ɛn e toba
-fɔdɪ 'sia, -yrɛ. E 'nan: <'I yra 'si! 'I tɔ
-kɔɔn 'mɛn! An 'yie "lala -wɛɛ "man -
blɛblɛ -e 'an pɛɛnɔn bɔla 'yiɛ.>

³⁰ 'Pian ya'a 'wlɛ "man "fo "dɪ. E -ku
-a -fɔlɛ -pɔ 'kuin. Min zɪɛ, e 'cɛn -yee
"lala -nɔndɪ man 'vaa ɛn 'e bɔla.

³¹ -A bɔɛnɔn -mienun nɛn o 'nyran-
man "paa waa 'e cin va bɛ, waa -nan
'yɪ. 'Wɪ zɪɛ e o 'kan ɛn o -ku -a 'sinan
'palɛ mingɔnnɛn lɛ.

³² -A -nan nɛn mingɔnnɛn 'e 'suzan
zɪɛ -a laabɔ "nyian, ɛn e 'nan -yrɛ
'nan: <'An 'suzan, i ya 'tɛɛ -wɪdɪ! I
toba -fɔ 'mɛn -yee "wɛan fiɛn nɛn 'i da
bɛ, maan pɛɛnɔn 'cɛ 'yiɛ. ³³ I bɔɛzan
nyrinda "sia paan "le 'mɛin nyrinda
'si bɛ -yee 'wɪ -zɔ!> ³⁴ 'Bli 'fɔ mingɔnnɛn
zɪɛ -a ji -wɪdɪ, ɛn yaa -nɔn minnɔn lɛ
'nan 'o 'ku 'tɛ 'pa "da -pɔ 'kuin. E cɛɛn
-yee "lala -nɔndɪ man 'vaa ɛn 'e bɔla.

³⁵ -A -tɔwli "nɛn "nyian 'cee vɛ -a. -Te
ka'a cin man wɪ 'cɛlɛ 'ka 'ci 'fidaa 'a dɪɛ,
'an "tɪ "nɛn laji bɛ 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -nyrɛn
yaa dra 'cɛɛ.>

19

Zozi 'wɪ tin 'ba li bɔladɪ da (Mk 10.1-12; Lk 16.18)

¹ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪnɔn zɪɛ -a "paadɪ
man 'e -srunɔn 'ji bɛ, e 'si Galile, ɛn e
-ku Zude 'lɛglɔn 'fɔɪ nɛn Zudan 'yi -sru
'zia bɛ -a -ji. ² Min "kaga "kɔla -a -sru,
ɛn minnɔn nɛn -cɛ cɪ o man bɛ e o beli.

³ -A -nan nɛn Farizen 'nɔn pli "man.
O 'wɪ laabɔ -yrɔ -a wei 'kundɪ -le
"wɛan. Waa laabɔ -yrɔ 'nan: <-Cee -pei
-tɔ wɪ -a -si -nɔn 'nan min -kɔlaman 'e
nan bɔala 'wɪ pɛɛnɔn 'ji 'e "tun?>

⁴ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: <'Wɪ nɛn
e ya 'e 'cɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ,
ka'a ta vɪlɛ dɔv? E ya 'e 'cɛn -tɛdɪ 'nan,
'trɛda pou sianan "bɛ, Bali -klɔnmɔn
drɛ 'o 'vale lɔmɔn -a. ⁵ ɛn Bali -a 'vɪ
"nyian 'nan:

<-Klɔnmɔn "sia 'e "tɪ 'lee 'e "bɔ 'srɔn,
-e 'e lɛa 'e nan man,
te o drɛ min -tɔwli "a.>

⁶ O 'ka "nyian "le min "fli "le 'wɪ 'zɔ dɪ,
'pian te o drɛ min -tɔwli "a. Min "fli zɪɛ

Bali o 'pa 'e cin man. Te min 'e o 'cɛn
'e cin man "fo "dɪ!>

⁷ ɛn Farizen 'nɔn -a laabɔ -yrɔ
"nyian 'nan: <-Mɛ "le "wɛan nɛn Moizi
-a cɛn -tɛ "mɛn 'nan, min -kɔlaman
'e nan bɔala, 'pian yaa 'fluba dra -e 'e
-nɔn -yrɛ 'vaa -e 'e bɔla?>

⁸ Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: <'Ka "trɔɛn
"a "yuyɔ, -yee "wɛan nɛn Moizi -si -
nɔn 'cɛɛ 'nan 'ka li bɔla. 'Pian 'trɛda
pou sianan "bɛ, 'wɪ zɪɛ e 'ka -nan dɪ.

⁹ 'An 'bɔ maan ve 'cɛɛ 'nan, min o
min nɛn 'e nan 'bɔla, te -kɔnnɛn -wɛɛdɪ
man "cɛɛ dɪ, ɛn e li pee 'pa bɛ, te e 'wɪ
'wɪdɪ drɛ 'e nan 'tɔdɪ -a ɛn e li pee
wɛɛ.>

¹⁰ ɛn -a -srunɔn 'a 'vɪ -yrɛ 'nan: <-Te
'wɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ -klɔnmɔn 'lee lɔmɔn yei
"bɛ, "te e ya 'wɪ "yi "a -e min 'e vɪlɛ 'e li
'pa dɪ!>

¹¹ Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: <'Wɪ nɛn an
"sia -a vɪnan 'gɔvɛ, min pɛɛnɔn 'ka -a -
ci maan dɪ, 'pian minnɔn nɛn Bali -a
-ci 'si -wlɛ "bɛ, -wɛɛ -ci maan. ¹² Min
-mienun a bɛ, o "bɔ "o -ya te o 'ka -
klɔnmɔn -a dɪ. ɛn min -mienun a bɛ,
min 'bɛ o "saa -e 'o 'si -klɔnmɔn -va. ɛn
min -mienun a bɛ, o 'ka "vale 'o li "paa
dɪ -e 'o Bali -le 'nyranman 'pa 'kpa.
Min nɛn e 'wɪ 'ci maan "bɛ 'e man.>

Zozi -fɛa 'vɪ nannannun man (Mk 10.13-16; Lk 18.15-17)

¹³ Minnɔn a -tanan nannannun -a
Zozi lɛ, -e 'e 'pɛ 'pla o da, -e 'e Bali tru
'ba -wlɛ 'nan Bali 'e -fɛa vɪ o man. -A
-nan nɛn -a -srunɔn 'si -tɔ -wɔ 'nan 'o
'li 'o da.

¹⁴ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: <'Ka
nannannun 'tɔ 'o 'ta 'an 'va, te 'ka 'si -
tɔ -wɔ "dɪ! Kɔɔ minnɔn nɛn "le -wee
'wɪ 'zɔ bɛ, Bali -le mingɔnnɛn trɛ a -
wee vɛ -a.> ¹⁵ 'E 'pɛ 'pla o da. "Bɛ -sru
ɛn e -ku fɛ pee -nan.

-Gobonɛn fɛzan -tɔ -le 'wɪ (Mk 10.17-31; Lk 18.18-30)

¹⁶ Yi -tɔ da bɛ, -gobonɛn 'tɔ pli Zozi
man, ɛn e 'wɪ 'gɔvɛ -a laabɔ -yrɔ. Yaa
laabɔ -yrɔ 'nan: <'Bali -le 'wɪ "paazan!
'Wɪ "yi "kɔ "nɛn maan dra, -e an 'belidɪ
nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yi?>

¹⁷ Zozi "e -yrɛ 'nan: <-Mɛ "le "wɛan
nɛn yia laabo 'an 'lɔ 'nan, 'wɪ "cɛn 'bɛ
cɪ "yi -e 'i drɛ? Bali -tɔwli 'bɛ cɪ "yi. -Te
i ya "vale 'i 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ,

-a ye bε, 'i 'ta wɔla -yee -pei -tɔ winun da.»

¹⁸ En -gobo zɪε yaa laabu Zozi 'lɔ 'nan: «-Yee -pei -tɔ winun 'bɔ "cɛn?»

En Zozi 'e 'nan -yrε 'nan: «Te 'i drε min -tɛzan -a dɪ! Te 'i min nan -wεε "dɪ! Te 'i crin wɔ dɪ! Te 'i 'wlu -sɛn min man dɪ! ¹⁹ 'I yie 'e 'nan 'i "tɪ 'lee 'i "bɔ "man! En 'i bɔezan -tɔ yɪ "yi "le 'yie 'wɪ 'zɔ!»

²⁰ -Gobonɛn bε, e 'nan Zozi lε 'nan: «'Wɪ pɛɛnɔn zɪε -a da nɛn an 'ta wɔla. -Mε "wɪ 'bε klɪ 'an man "nyian?»

²¹ En Zozi 'e 'nan -yrε 'nan: «-Te i ya "vale 'yie 'wɪ 'e 'kɔn tɪglɪ Bali 'lε bε, 'i 'kɔ, fɛnun nɛn 'i 'lɔ bε, 'i -tan, -e 'i man "lala -pli 'yale -tɛnɔn man. E ya "le i ya 'i yifε planan "laji. "Bε -sru -e 'i -sɔɔnla 'an -sru.»

²² Zɪ -gobonɛn 'winun zɪε -a 'man bε, -a 'ta drε -trɔdrɔ, ɛn e -kɔdɪ 'sia. -A yifɛnun a "kaga "le "wɛan.

²³ En Zozi 'a 'vɪ 'e -srunɔn lε 'nan: «Maan ve 'cɛε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, fɛzan -le drɛdɪ Bali -le mingɔnnɛn trɛdavɛ -a bε, e ya 'plɛblɛ. ²⁴ En maan ve "nyian 'cɛε 'nan, -wi -dan nɛn waa laabo shamo bε, ya'a -kɔlaman -wladɪ -a 'mɛnzrɛn -yrε ji dɪ. -A -tɔwli "nɛn "nyian fɛnɔn 'le vɛ -a. Drɛdɪ Bali -le mingɔnnɛn trɛdavɛ -a bε, e ya -wɔlɔ 'plɛblɛ 'wɪdɪ.»

²⁵ Zɪ -a -srunɔn 'winun zɪε -a 'man bε, e wla o man -wɪdɪ, ɛn waa laabu -yrɔ 'nan: «-Te 'bε a zɪε, -tɪε -kɔlaman -e 'e 'si 'wɪ 'ji "mɛn?»

²⁶ Zozi o -nanjɛɛn, ɛn e 'nan -wɪε 'nan: «Min 'ka 'kɔlaman 'e 'fli 'sidɪ -a 'wɪ 'ji dɪ, 'pian Bali -kɔlaman 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -a.»

²⁷ -A -nan nɛn Pieri 'e -yrε 'nan: «Kɔ 'si fɛ pɛɛnɔn -sru, ɛn kɔ sɔɔnla 'i -sru. -Mε "nɛn "kɔ "ye -ji?»

²⁸ En Zozi e 'nan -wɪε 'nan: «Maan ve 'cɛε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, tɔ nɛn fɛnun pɛɛnɔn dra 'e 'trɛ, te 'an 'bɔ Blamin -pɪ an ya 'an -nyrandɪ 'mɛn tin 'ba pɛin -dan da bε, kaa nɛn ka 'ta 'wɔla 'an -sru "bε, ka -kɔan 'ka -nyrandɪ "nyian mingɔnnɛn pɛin -fuda "fli "da, ɛn cɛε Izraɛl 'lɛglɔn 'fuda "fli "le tin "baa.

²⁹ En min oo min nɛn 'mɛn "wɛan e 'si 'e 'fla, -te 'bε "cɛε dɪ e 'si 'e "bɔunun -sru, -te 'bε "cɛε dɪ e 'si 'e "blunun -sru, -te 'bε "cɛε dɪ e 'si 'e "tɪ 'lee 'e "bɔ -sru, -te

'bε "cɛε dɪ e 'si 'e nan 'lee 'yee 'nɛnnun -sru, -te 'bε "cɛε dɪ e 'si 'yee -yɔ -sru "bε, -a san zɪε yaa pɛɛnɔn zɪε -a ye 'e 'pa -a -yaa tɔ. En 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪε, e dra -yee vɛ -a. ³⁰ Minnun nɛn o -trɔa 'si 'lε bε, o "kaga -taa "fɔlɛa "da, ɛn minnun nɛn o -fɔla "da "bε, o "kaga -taa "drɛlɛ -si 'lɛnɔn 'a.»

20

'Nyrman 'panɔn 'man -kɔnnɛn

¹ Zɪ Zozi 'wɪ zɪε -a 'vɪ bε, ɛn e -kɔnnɛn "tɔ -fɔ -wɪε. Yaa 'vɪ -wɪε 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blidɪ min da bε, -nyrɛn 'gɔ, e ya "le fei san -tɔ 'bε 'bɔla bodrun puunɔn ɛn e minnun -wɛɛdɪ 'sia 'nan -e 'o 'kɔ 'nyranman 'pa 'yee rɛzɛn fei. ² E min -mienun 'yɪ, ɛn o wei drε waa -tɔ 'nan yi -tɔ nyranman -pan nɛn 'e -nɔan -wɪε. En o -kɔ 'yee fei zɪε -a da.

³ E 'bɔla "nyian te bodrun yidɛ wluan loulou 'kpa. En e min -mienun 'yɪ 'o -nyrandɪ -guada, te 'nyranman 'ka -wɔlɔ -e 'o 'pa dɪ. ⁴ En "e 'nan -wɪε 'nan: «Ka 'kɔ 'nyranman 'pa 'mɛn fei! Maan man -ko "paa 'cɛε.» ⁵ -A -nan nɛn minnun zɪε o -kɔ -yee rɛzɛn fei.

Fei san zɪε e 'bɔla "nyian te yidɛ 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ, ɛn e 'bɔla "nyian te funninmlan yidɛ tɛɛnla. Minnun nɛn e 'bɔ o man bε, 'wɪ 'tɔwli zɪε -nyrɛn yaa 'vɪ -wɪε. ⁶ Zɪ yidɛ 'pla plɔ da bε, ɛn e 'bɔla "nyian, e 'bɔ min -mienun man -guada, ɛn yaa laabu -wɔlɔ 'nan: «-Mε "le "wɛan nɛn ka -fɔ 'ka -nyrandɪ bodrun 'trilii funninmlan, ɛn ka'a 'nyranman 'tɔ 'palɛ dɪ?»

⁷ O 'nan -yrε 'nan: «Min -tɔ 'ka 'kɔ 'silɛ 'nan 'kɔ 'yee 'nyranman 'pa dɪ.»

En fei san "e 'nan -wɪε 'nan: «Ka 'kɔ 'nyranman 'pa 'mɛn rɛzɛn fei!»

⁸ Zɪ funninmlan 'pla bε, ɛn fei san zɪε e min nɛn e yie -tɔa 'yee 'nyranman 'panɔn 'va bε -a laabu. E 'nan -yrε 'nan: «'I 'nyranman 'panɔn pɛɛnɔn laabu -e 'i o -ko 'pa. 'I 'sia minnun nɛn o -fɔla "da "bε o da -e 'i 'le 'sran minnun nɛn o -trɔa -si 'lε bε o da.»

⁹ -A -nan nɛn minnun nɛn o -kɔ 'nyranman 'palɛ te yidɛ 'pla plɔ da bε o -ta, ɛn e yi -tɔ nyranman man "lala -nɔn o pɛɛnɔn lɛ. ¹⁰ Yaa drε zɪε -trilii ɛn

e 'bɔ minnun nɛn o -trɔa -si 'lɛ bɛ o da. -A -cin a o ji 'nan 'o -kopa -taa 'ciɪɛa "da, 'pian yi -tɔ nyranman man "lala nɛn waa 'yɪ 'o pɛnɛn.

11 -A -nan nɛn o 'wɪ 'blɪdɪ 'sia fei san va. 12 Waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minnun nɛn o -ta 'e -fɔla "da 'gʊɛ, wa'a 'mɔnlɛ 'nyranman 'panan "fo "dɪ. 'Kv 'bɔ nɛn kv 'nyranman 'pa yi -tɔ "fo, ɛn kv -fʊ yɪdɛa "trilii bɛ, i 'kv 'pan 'bɔ waa 'e cin man. -Mɛ "le "wɛan yaa drɛ zɪ?»

13 ɛn fei san 'wɪ 'si "va o va min -tɔ lɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «An bee! Ma'an 'wɪ 'wɪdɪ "drɛɛ 'yɪɛ dɪ. Yi -tɔ nyranman "lala da nɛn 'kv wei -tria, -njɛɛ dʊv? 14 -Yɛɛ cɪ 'yɪe vɛ -a, i 'si -e i 'kv. Min nɛn e -fɔla "da "bɛ, -te maan -ko "paa "le 'yɪe 'wɪ 'zʊ oo, e "siala 'an 'bɔ 'a. 15 'Wɪ nɛn e 'sɔ 'an 'ji bɛ, -a 'bɔ nɛn maan dra 'an yɪfɛ -a. -Te an "yi drɛ min lɛ bɛ, -mɛ drɛ -a 'wɪ "naan 'i man?» »

16 ɛn Zozi 'a 'le 'sran -wɛɛ 'nan: «Minnun nɛn o -fɔla "da "bɛ, zɪ o -taa "drɛɛ -si 'lɛnɔn 'a zɪɛ, ɛn minnun nɛn o -trɔa -si 'lɛ bɛ, zɪ o -taa "fɔlɛa "da zɪɛ.»

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandi -kanɔn 'va wɪ 'pa yaagan 'vɪ (Mk 10.32-34; Lk 18.31-34)

17 Zozi 'lee 'e -srunɔn a -kɔnan Zeruzalɛm. -A -nan nɛn Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli laabʊ 'o 'saza, ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: 18 «-Kaa "ta -ko Zeruzalɛm 'gʊɛ, minnun 'an 'bɔ Blamin -pɪ -nɔan Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn lɛ. O tin -tɛa 'an da -e 'an 'ka -a 'wɪ 'ji. 19 Waan -nɔan "minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛɛ. Minnun zɪɛ waan sɛɛ wo, waan -sɔan -ngble -a, ɛn waan -pɛinman yiba "plan da -e 'an 'ka. 'Pian -a yi yaagan da bɛ, -e 'an 'wluan -kanɔn 'va.»

Zaji 'lee 'e "bvɪ Zan bɛ, o "bv "fɛ -tɔ -si laabʊ Zozi 'lɔ (Mk 10.35-45; Lk 22.24-27)

20 "Bɛ -sru ɛn Zebede nan pli Zozi man 'o 'vale -yee 'nɛnnun -a. E "po sɔɔn Zozi 'wlu 'nan -e 'e 'wɪ 'tɔ -si laabʊ -yrɔ.

21 ɛn Zozi 'a laabʊ -yrɔ 'nan: «-Mɛ 'va nɛn i cɪ?»

Lɪ zɪɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'Mɛn 'nɛnnun "fli 'gʊɛ, tɔ nɛn i dra

mingɔnnɛn -a bɛ, i 'wɪ "man -e 'o -nyran 'i "srɔn. -A -tɔ 'e -nyran 'i 'pɛ "yi "da, -e -a -tɔ 'e -nyran 'i 'pɛ bʊ da.»

22 ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Wɪ nɛn ka cɪ -a laabʊnan bɛ, ka'a 'ci tɔa dɪ. 'Wɪ yɪdɪ nɛn e "ta -daa "bɔlɛ 'an man bɛ, 'ka 'wulo "sɔa "wlu?»

ɛn -yee 'nɛnnun 'bɔ -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Inyan, 'kv 'wulo "sɔa "wlu.»

23 Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, 'wɪ nɛn e "ta -daa "bɔlɛ 'an man 'gʊɛ e bɔa "nyian "cee "man. 'Pian -nyrandɪ 'an 'pɛ "yi 'lee 'an 'pɛ bʊ da bɛ, 'an 'bɔ "cɛɛ -si -nɔan "min lɛ dɪ. Minnun nɛn 'an "tɪ -a pla o 'tɔ man bɛ -wee vɛ 'bɛ cɪ -a.»

24 Zozi -srunɔn 'fu nɛn o -fʊ bɛ, zɪ o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn 'bli 'fɔ o ji Zan 'lee 'e "bvɪ Zaji man. 25 -A -nan nɛn Zozi o pɛnɛn laabʊ, ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan:

«Kaa -tɔa 'nan, 'trɛda mingɔnnɛnnun min "paala -sa wɪ -a. ɛn minnun nɛn o cɪ min -dandannun -a bɛ, o -va -ble minnun da. 26 'Pian te 'wɪ zɪɛ -nyrɛn 'e 'kɔn 'ka yei "dɪ. Min oo min nɛn e ya "vale 'e dra min -dan a 'ka yei "bɛ, 'e 'fli 'pla 'ka pɛnɛn 'wlu o 'sudɪ -a!

27 ɛn min oo min nɛn e ya "vale 'e dra 'ka 'tazan -a bɛ, 'e 'fli drɛ 'ka pɛnɛn 'le nɔan -a! 28 'Wɪ 'tʊwɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn an 'bɔ Blamin -pɪ maan drɛ. Ma'an 'talɛ 'nan -e minnun 'waan 'su dɪ, 'pian an -ta 'nan -e 'an minnun 'su. ɛn an -ta 'nan -e 'an 'ka -e min "kaga 'o 'sʊ Satan -le 'plɛblɛ 'lɔ.»

Zozi yɪe 'winɔn "fli yɪe 'lɛ 'sv (Mk 10.46-52; Lk 18.35-43)

29 Zɪ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'si Zeriko bɛ, min "kaga 'kpa sɔɔnla o -sru. 30 Yɪe 'winɔn "fli "a 'o -nyrandɪ -si man, waa 'man 'nan Zozi a cinan, ɛn o -paandɪ 'sia. O paan 'nan: «Minsan, David kluda min, 'kv nyrinda 'e 'sɛn 'i da!»

31 ɛn minnun paan o da 'nan 'o 'lɛbo 'pla da. 'Pian yɪe 'winɔn zɪɛ o paan "nyian 'plɛblɛ 'kpa. O paan 'nan: «Minsan, David kluda min, 'kv nyrinda 'e 'sɛn 'i da!»

32 Zozi 'tɔ, e o laabʊ, ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «Ka ya "vale 'an drɛ 'cɛɛ 'kɔ?»

33 O 'nan -yrɛ 'nan: «Minsan, kv ya "vale 'i 'kv yɪe 'lɛ 'sʊ!»

³⁴ O nyrinda -sen Zozi da, -a -nan nen 'e 'pe kle o yie man, 'nun toun o yie 'le 'su, en o sounla -a -sru.

21

Zozi 'bala Zeruzalem
(Mk 11.1-11; Lk 19.28-40; Zan 12.12-19)

¹ Zozi 'lee 'e -srunon a -plinan Zeruzalem. O 'bo 'fla nen waa laabo Befaze be -a "srn. 'Fla zie e ya Olivie pon man. En Zozi 'e -srunon "fli 'pa 'sia 'o 'le. ² Yaa 'vi -wle 'nan: «'Ka 'ku 'fla nen 'ka 'le be -a da! -Te 'ka 'bala 'nan nun be, ka -aflumun "bu "tu 'lee -yee 'nen ye 'o 'baa -todi. 'Ka o baa 'su -e 'ka 'ta waa 'men! ³ -Te min -tu 'wi laabu 'ka 'lo be, 'ka vi -a san le 'nan: «Minsan "e 'nan -aflumun 'wi a 'e man.» 'Nun toun 'e 'pe sia "da -e 'ka 'ta -a.»

⁴ 'Wi pennen zie, e dre 'wi nen Bali 'lewei vizan -a 'vi 'e 'cen be -a 'le sadi -a. Koo yaa 'vi 'nan:

⁵ «'Ka vi Zeruzalem 'non le 'nan: "Ka 'yio, 'cee mingonnen a -tanen 'ka 'va!

E -taala 'e man -trou.

E ya 'e -nyrandi -aflumun da.

-Aflumun nen e -tro "siala be,
-a 'nen da nen e ya 'e -nyrandi.»

⁶ Zozi -srunon "fli zie o 'ku, en 'wi nen yaa 'vi -wle "be waa dre la "da. ⁷ O -ta -aflumun "bu 'lee -yee 'nen 'a, o 'wee sounun -sen "da, en Zozi -nyran "da. ⁸ Minnun "kaga 'wee sounun paala -a 'le. En min -mienun yiba "penennun ceen, en waa 'pla -a 'le. Zi "o min -dan "siala zie. ⁹ Min "kaga yra -a 'le, en min "kaga -fola "da -a koda, te o pennen plaman 'e cin va. Waa ve 'nan:

«-Fava o! -Fava o!

David kluda min -le -fava o!

Bali -le -fa 'e 'kon min nen

Minsan -a 'pa 'sia be -a man.

Bali 'to 'e dre -dan laji lou!»

¹⁰ Zi 'e 'bala Zeruzalem be, -wee pladi Zeruzalem 'si "fo, en 'flanon pennen 'man nyon -a laabudi -a 'nan: «-Ti nen min 'bo 'lab -a?»

¹¹ Minnun "kaga "nen waa si -fo be, o 'nan: «Zozi nen! Bali 'lewei vizan nen, e "sia Nazareti Galile 'leglon 'ji.»

Zozi fenun -tannon 'pin Bali -pan 'kuin

(Mk 11.15-19; Lk 19.45-48; Zan 2.13-17)

¹² "Be -sru en Zozi 'ku Bali -pan 'kuin. Minnun nen o ya Bali -pan fenun -tannon 'lee minnun nen o ya -a 'lonan Bali -pan 'kuin be, e o -pin. E "lala ta -fannon 'le 'tablonun 'lee -plablo -tannon 'le peinnun fuila "man. ¹³ En e 'nan -wle 'nan: «E ya e 'cenen -tedi Bali -le 'fluba 'ji 'nan, Bali "e 'nan: «'Men 'kon -kon 'an tru 'ba 'kon 'a.» 'Pian kaa dre 'cee crin wonan -a.»

¹⁴ "Be -sru en yie 'winon 'lee minnun nen o "tun "bo be, o pli Zozi man Bali -pan 'kuin, en e o beli. ¹⁵ Bali -pannon 'tanon 'lee 'fluba 'ci vinon 'wi -dandan nen Zozi ci -a dnan be -a -nan 'yi. En o nannannun 'yi "nyian te o plaman Bali -pan 'kuin -a vidi -a 'nan: «Bali David kluda min 'to dre -dan!»

-A 'wi 'nan o man, ¹⁶ en o 'wi 'pla Zozi le. Waa 'vi -yre 'nan: «'Wi nen o ci -a vnan 'lab, yi'a maan du?»

En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Maan maan. -Me "le "wean nen ka 'wi zie -a laabu 'an 'lo? 'Wi nen 'e 'cenen -tedi Bali -le 'fluba 'ji be ka'a tian -a ta vle du?» Koo e ya 'e 'cenen -tedi 'nan:

«Yia dre en nannannun 'lee 'nyonmlin 'nennun 'i 'to 'yi 'vi.» »

¹⁷ -A -nan nen e o 'tu, en e 'si Zeruzalem. E -ku 'fla nen waa laabo Betani be -a da, e 'nyin 'nan nun.

Yiba "tu nen ya'a 'baa die Zozi -a -te
(Mk 11.12-14, 20-25)

¹⁸ Tu ceen bodrun en Zozi Zeruzalem si 'sia "nyian. "Yee -kon -konan 'sia be, -a -nan nen dra -a -tedi 'sia. ¹⁹ E fijie yiba 'yi 'si man, en e pli "man 'nan -e 'e 'blu -mie 'cen 'e -bl. 'Pian -a 'la 'saza nen yaa 'yi "da, en e 'nan fijie yiba zie -yre 'nan: «Te 'i 'blu -towli 'e ba 'i man 'li "fo "di!» 'Nun toun fijie yiba 'bo 'ka.

²⁰ Zi -a -srunon 'wi zie -a -nan 'yi be, o 'lebo "fo, en o 'nan -yre 'nan: «E dre 'ko, en fijie yiba "ka 'nun zie?»

²¹ Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Maan ve 'cee 'wi tighi 'a 'nan, -te ka yi -teala Bali da be, en "nyian -te ka'a 'ci -foman die, 'wi nen maan dre fijie yiba 'lab -yre "be, 'ka 'pe "sa -a dredi -a. En "nyian

-te kaa 'vɪ pɔn 'labɛ -yrɛ 'nan: <'I 'sɔra 'gɔ, 'i 'kɔ -trɔa jemie -va bɛ>, yaa dra.
²² -Te ka yi -teala Bali da, ɛn ka fɛ -tu laabu -yrɔ -a trɔ 'badɪ -a bɛ, kaa ye.»

*Zozi 'le -kɔladɪ "sia nyin zia?
 (Mk 11.27-33; Lk 20.1-8)*

²³ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ Bali -pan 'kuin, e 'wɪ "paadɪ 'sia minnun -ji. -A -nan nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun -ta, ɛn waa laabu -yrɔ 'nan: «-Kɔladɪ "cɛn "a nɛn i 'winun zɪɛ -a drɛ? ɛn -tɪɛ -si -nɔn 'yie?»

²⁴ Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «An 'bɔ "nyian an "ta 'wɪ 'tɔwli "cɛ laabo 'ka 'lɔ. -Te kaa -sru 'vɪ 'mɛn bɛ, -kɔladɪ nɛn an 'winun zɪɛ -a drɛ 'a bɛ, maan -ci "sia 'cɛɛ. ²⁵ -Tɪɛ Zan 'pa 'sia 'nan 'e 'ta min -batize drɛ? Minnun 'bɛ 'pa 'sia, -baa Bali 'bɛ 'pa 'sia? 'Ka vɪ 'mɛn!»

-A -nan nɛn waa vidɪ 'sia 'o cin yei 'nan: «-Te -kaa 'vɪ 'nan: <Bali 'bɛ 'pa 'sia bɛ>, e -taa -a laabɔɛ -kaa 'lɔ 'nan: <-Mɛ "le "wɛan nɛn ka'a yi -teala 'wɪ nɛn Zan -a 'vɪ bɛ -a da dɪ?» ²⁶ ɛn -te -kaa 'vɪ 'nan: <Minnun 'bɛ 'pa 'sia bɛ>, minnun pɛɛnɔn -taa 'wunɛa -kaa man, kɔɔ o pɛɛnɔn Zan "siala Bali 'lewei vɪzan -a.»

²⁷ -A -nan nɛn waa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Kɔ'a san -tɔa dɪ.»

ɛn Zozi "e 'vɪ "nyian -wɪɛ 'nan: «An 'bɔ "nyian min nɛn e -si -nɔn 'mɛn ɛn an 'winun zɪɛ -a drɛ bɛ, ma'an -ci sia 'cɛɛ dɪ.»

Zozi -kɔnnɛn "fɔ 'nɛn 'klɔnmɔn "fli "man

²⁸ «'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔɛ -a da! Min -tu a, ɛn 'yee 'nɛn 'klɔnmɔnnun a 'fili. Yi -tu da bɛ yaa 'vɪ -a ceje 'nɛnzɔn lɛ 'nan: <'Mɛn 'nɛn 'i 'kɔ 'nyranman 'pa cɛɛgɔ 'mɛn rɛzɛn fei.»

²⁹ -Yee 'nɛn zɪɛ e 'nan -yrɛ 'nan: <Ma'an 'ko dɪ. 'Pian "bɛ -sru -a ci lila, ɛn e -kɔ.»

³⁰ 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ yaa 'vɪ "nyian 'yee 'nɛn 'fɔla "dazan lɛ. 'Nɛn zɪɛ e wɪ "man. Yaa 'vɪ 'e "tɪ "lɛ 'nan: <'An "tɪ, maan 'man>, 'pian "bɛ -sru ya'a 'kɔlɛ dɪ.

³¹ 'Nɛnnun "fli zɪɛ o yei "bɛ, -tɪɛ 'e "tɪ "ci 'sɔ wɪ drɛ?»

Minnun tanɔn nɛn o ci 'wɪ zɪɛ -a mannan bɛ, o -yrɛ 'nan: «'Nɛn ceje 'nɛnzɔn nɛn.»

ɛn Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'sukɔɛ 'sinɔn 'lee -kɔnnɛn -wɛɛnɔn -tɔala 'ka 'lɛ -wɪladɪ -a Bali -le mingɔnnɛn trɛda. ³² Zan -ta -si tɪglɪ -kɔnnɛn 'cɛɛ, ɛn ka'a yi -tɛɛa 'wɪ nɛn yaa 'vɪ bɛ -a da dɪ. 'Pian 'sukɔɛ 'sinɔn 'lee -kɔnnɛn -wɛɛnɔn yi -tɛra "da. 'Wɪ zɪɛ kaa -nan 'yɪ, 'pian ka'a 'wɪɛ "man -e 'ka yi -tɛra 'wɪ nɛn Zan -a 'vɪ bɛ -a da, -e 'ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man dɪ.»

*Zozi -kɔnnɛn "fɔ rɛzɛn fei 'panɔn man
 (Mk 12.1-12; Lk 20.9-19)*

³³ «'Ka "trɔɛn "tɔ -kɔnnɛn "pɛɛ lɛ: Min -tu 'bɛ 'yee rɛzɛn fei 'pa, e -klɔn 'bɔ "man, e rɛzɛn 'blɔnan drɛ, ɛn e fɛ -tu drɛ, min -tɔa "da -e 'e fei 'bɔ 'ta -pin. "Bɛ -sru e fei zɪɛ -a -pɛba 'wɔ minnun lɔ 'nan 'o 'nyranman 'pa "da, te o 'yee vɛ -nɔan. Yaa drɛ zɪɛ, ɛn e -kɔ 'lɛglɔn 'kɔɔbli 'tu da. ³⁴ Zɪ rɛzɛn nan tu 'bɔ bɛ, ɛn min zɪɛ 'e 'sunɔn 'pa 'sia minnun nɛn o 'nyranman "paa 'yee rɛzɛn fei bɛ o va, 'nan 'nyranman nɛn waa 'pa bɛ 'o 'yee vɛ -nɔn.

³⁵ Fei 'panɔn zɪɛ waa 'sunɔn 'bɔ kuun. Waa -tu -sɔn, waa -tu -tɛ, ɛn waa yaagazan -tɛ -kɔɛnɔn -a. ³⁶ Fei san zɪɛ e 'sunɔn 'pa 'sia "nyian. O "kaga "mlian minnun nɛn o -kɔ 'e tɛdɛ bɛ o da. 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn fei 'panɔn -a drɛ -wɪɛ.

³⁷ "Bɛ -sru ɛn 'e 'pɪ 'pa 'sia o va. 'E 'ci nrɔn 'nan, o yie -taa 'nanɛ 'e 'pɪ man.

³⁸ 'Pian zɪ fei 'panɔn -yee 'nɛn zɪɛ -a 'yɪ bɛ, ɛn waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: <Min 'labɛ -yɛɛ 'e "tɪ -zia -ble. -Kaa -tɛ, -e -zia zɪɛ 'e drɛ -cɛɛ vɛ -a.» ³⁹ -A -nan nɛn waa 'kun, o ci 'a -klɔn -sru, ɛn waa -tɛ.

⁴⁰ Maan laabo 'ka 'lɔ 'nan, -te fei san zɪɛ e -ta bɛ, yaa dra 'yee fei 'panɔn lɛ 'kɔ?»

⁴¹ ɛn minnun tanɔn nɛn o ci 'wɪ zɪɛ -a mannan bɛ, o 'nan -yrɛ 'nan: «Min -wɪdɪnɔn zɪɛ, e o -tɛɛman "le 'nan plɔannɔn 'le 'wɪ 'zɔ. "Bɛ -sru -e 'e 'yee fei -pɛba wɔ min peenun lɔ. Yaa -pɛba wo minnun nɛn -te o 'nyranman 'pa, o -yee vɛ -nɔan 'e tu man bɛ -wɪɔ.»

⁴² ɛn Zozi -a 'le 'sran -wɪɛ 'nan: «'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, ka'a ta vɪɛ dɔɔ? Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Kòle nen 'kòn 'tònòn -a tuv 'o 'pela
koda be,
-yee dre 'kòn 'pυ -fò -kòle -a.
Minsan 'be dre,
en -kòle zie 'e dre 'kòn 'pυ -fò -kòle -a.
'Wì nen Minsan -a dre be,
e min 'plo -fò.»

⁴³ Maan 'nan 'an ve 'cee 'nan,
mingònne -blidi Bali va be Bali -taa
-a 'sile 'ka 'lò. Yaa -nòn 'leglòn 'pee -ji
'nòn nen, o 'ta 'wòla -a wei da be -wle.
⁴⁴ [Kò e ya 'e 'cren -tedi Bali -le 'fluba
'ji 'nyian 'nan:

«Min nen e -tria -kòle zie -a da be, e -
wia. En -te -kòle zie e -tria min
da be, yaa pòle "bo.» »]

⁴⁵ Zi Bali -pannòn 'tanòn 'lee Farizen
'nòn -kònne nùn zie -a 'man be, waa -
tò 'nan 'wee 'wì nen Zozi -a ve. ⁴⁶ En o
ya "vale 'nan 'o "kuan. 'Pian minnùn
-le "wean "klan a o ji, kò minnùn zie
o Zozi "siala Bali 'lewei vizan -a.

22

Lì 'pa "fedi man -kònne (Lk 14.16-24)

¹ "Be -sru en Zozi -kònne pee -fò
'nyian -wle. Yaa 'vì -wle 'nan: ² «Bali -
le mingònne -blidi min da be, -nyren
'gυ. E ya "le mingònne -tu 'be "ta 'e
'pì -le lì 'pa "fedi dra. ³ Minnùn nen e
"fedi zie -a 'wì 'vì -wle "be, e 'e 'sunòn
'pa 'sia 'nan 'o 'kυ o laabu. 'Pian wa'a
'wile "man -e 'o -ta "fedi da di.

⁴ En e 'e 'sunòn 'pee 'pa 'sia "nyian.
E 'nan -wle 'nan, 'o 'vì minnùn zie -
wle 'nan: «An cee -a dredi man. An
trinun tee, en an 'blanun tee. -A pèenòn
'man, -yee "wean 'ka 'ta "fedi da!»

⁵ 'Pian o 'wì zie -a -fòla 'o "tròn -sru.
O -mie -kυ 'wee fei, en o -mie -kυ 'wee
'fle 'tanle. ⁶ En o -mienun -a 'sunòn 'bò
kuun, o o -sòn, en o o tee.

⁷ 'Bli 'fò mingònne zie a ji -wli. E
'yee 'sounjanun 'pa 'sia 'nan 'o min -
tènòn zie o -tee, en 'o -wee 'fla 'te 'bli.

⁸ "Be -sru en e 'nan 'e 'sunòn le 'nan:
«An cee lì 'pa "fedi fènun dredi man.
'Pian minnùn nen maan 'vì -wle "be,
o 'ka "fedi zie -a da 'nòn 'a di. ⁹ -Yee
"wean 'ka 'kυ -si -plannun da. Min-
nùn pèenòn nen ka bòa "o man be,
'ka 'vì -wle 'nan 'o 'ta lì 'pa "fedi da.»

¹⁰ Mingònne 'sunòn zie waa drela

"da. Minnùn pèenòn nen o 'bò o man
be, o -ta waa. Min -wli o, min "yi
oo, o pèenòn 'ta, en o 'kòn zie -a -ci 'fa.

¹¹ Mingònne wlala o va 'nan -e 'e
minnùn nen o -ta "fedi da be o yi. E
min -tu 'yi o yei te lì 'pa "fedi da sò 'ka
"da "di. ¹² En e 'nan -yre 'nan: «An bee,
lì 'pa "fedi da sò 'ka 'i da di. E dre 'kò, en
i ya 'gυ?» Min zie ya'a -kòlale 'wì 'tu 'sidi
-a "da "di.

¹³ -A -nan nen mingònne -a 'vì 'e
'sunòn le 'nan: «Ka min 'labè -a 'kun,
'ka cèin 'lee -a -pè -yri, -e 'ka tuv klun
va bei, fènan nen -wuòdi 'lee 'shè da -
blidi ci be -a -nan.» »

¹⁴ En Zozi -a 'le 'sran -wle 'nan: «Min-
nùn nen Bali o laabu be, o ya "kaga.
'Pian minnùn nen Bali o "sia "va 'yee
ve -a be, o ya "wèenòn.»

'Sukòle -pan wòdi da wì (Mk 12.13-17; Lk 20.20-26)

¹⁵ "Be -sru en Farizen 'nòn 'kυ 'o cin
yile. Waa 'pla "da 'nan 'o Zozi 'kun
'e wei man. ¹⁶ -A -nan nen o 'wee
minnùn 'lee Erodi -le minnùn 'pa 'sia
'nan 'o 'wì laabu Zozi 'lò. Waa laabu -
yre 'nan: «Bali -le 'wì "paazan, kua -tò
'nan i ya 'wì tighì vizan -a, en i Bali -sru
'ta wòdi "paaman minnùn ji 'e tighì da.
Yi'a 'klanman min lò 'wì tighì 'ci 'sidi -a
-yre di. En yi'a min bo "va "di. ¹⁷ -Yee
"wean kua laabo 'i 'lò 'nan: «-A -si a -
kaa 'lò -e -kaa 'sukòle -pan wò Ròm 'nòn
'le mingònne Seza le, -baa te -ka'a dre
di? 'Wì nen "yie 'ji be, 'i 'vì 'kue!» »

¹⁸ 'Pian 'wì nen -a -cin ci o ji be Zozi -
a -kònne 'yi. En e 'nan -wle 'nan: «Wei
"flivli 'nòn! Ka ya 'an 'man -wèenan -
wli! ¹⁹ "Lala nen ka 'sukòle -pan wo
-a be, 'ka 'lein 'wle -tu 'si "va -e 'ka -kòn
'men!» -A -nan nen o 'lein 'wle -tu kòn
-yre. ²⁰ En Zozi -a laabu -wò 'nan: «-Tì
-wulo -fodo nen 'gυ? En -tì 'tò 'cren nen
'gυ?»

²¹ O 'nan -yre 'nan: «Ròm 'nòn 'le
mingònne Seza nen.»

En Zozi 'e 'nan -wle 'nan: «Fè nen
Seza -le ve -a be, 'cee 'nòn Seza le! En fè
nen Bali -le ve -a be, 'cee 'nòn Bali le!»

²² 'Wì zie -a mandì o 'plo 'fò, -a -nan
nen o 'si Zozi "sròn, en o -kυ.

Minnun nen o -kaa be o wuanla -kanon va

(Mk 12.18-27; Lk 20.27-40)

²³ Yi 'bo 'lein z1e -a da be, Saduze 'non-mie pli Zozi man. Saduze 'non "o 've 'nan -te min -ka be, ya'a 'wuanla -kanon 'va di. Zi o pli "man "be, en waa laabv -yrw 'nan: ²⁴ «Bali -le 'w1 "paazan, Moizi "e 'nan: «-Te min li 'pa, en -a san z1e e -ka, te wa'a tian 'nen 'yale 'o 'vale 'e nan 'bo 'a di, -yee -cale z1e -a "bv1 'e 'pa, -e 'e "bv1 klu b3la!» ²⁵ Bali -le 'w1 "paazan, min -tv a 'li 'kv 'va be 'yee 'nen 'klonm3n a 's3ravli. -A ted3 li 'pa. Wa'a tian 'nen 'yale 'e nan z1e -a di, en e -ka. -A klu 'ka 'fol3 di, -yee "wean -a -suannen 'e "bv1 -cale z1e -a 'pa. ²⁶ 'W1 'tw1 z1e -yee 'bo "nyian -yee "man, en -yee 'bo -a yaagazan man. E dre z1e -trilii, en o 's3ravli c3en -kaadi man. ²⁷ "Be -sru en li 'bo -ka. ²⁸ Tv nen minnun wuanla -kanon 'va be, li z1e e -k3an -ti nan -a? K3o o 's3ravli 'bo -a 'pa li -a.»

²⁹ En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Ka'a tian 'w1 'tv -ci manle "fo "di. 'W1 nen 'e 'c3en -tedi Bali -le 'fluba 'ji be, ka'a -ci maan di, en Bali -le 'pleble be, ka'a t3a di. ³⁰ K3o tv nen minnun wuanla -kanon 'va be, -klonm3nnun 'ka li paa di, en lum3nnun 'ka -k3nn3n paa di. O -k3an "le Bali -le 'pasian3n nen laji be -wee 'w1 'zv. ³¹ -Te -a -cin a 'ka 'ji 'nan, minnun nen o kaa be wa'a 'wuanla -kanon 'va di, te ka ya 'ka 'fli see "paanan. 'W1 'nen Bali -a 'v1 'yee 'fluba 'ji be, ka'a tian -a ta v1e dvv? ³² K3o yaa 'v1 'nan: «An ya Abraam -le Bali -a, en an ya Izak -le Bali -a, en an ya Zago 'le Bali -a.» Tv nen Bali 'w1 z1e -a ve be, te -kaa tranun z1e o kaa -a -nan 'm3n. 'Pian Bali "le 'va be, o yie a "man tian, k3o Bali a minnun nen o yie ci "man "be -wee Bali -a, e 'ka minnun nen o kaa be -wee Bali -a di.»

³³ Minnun nen o ci 'w1 z1e -a mannan be, Zozi 'le 'w1 "paadi o 'plo 'f3.

-Me "w1 be ci Bali -le -pei -to w1 -dan a?

(Mk 12.28-31; Lk 10.25-28)

³⁴ Farizen 'non -a 'man 'nan Zozi Saduze 'non k1i 'w1 'a. -A -nan nen o -ta 'o cin y1e Zozi man. ³⁵ En o va min -tv nen e Bali -le -pei -to winun -t3a

'kpa t1gl1 be, e 'w1 laabv Zozi 'lo 'nan -e 'e wei man. ³⁶ Yaa laabv -yrw 'nan: «Bali -le 'w1 "paazan, Bali -le -pei -to w1 p33n3n be, -a "c3en 'be ci "va -dan?»

³⁷ En Zozi "e 'nan -yre 'nan:

« 'I Minsan 'bo nen 'yie Bali -a be, -a y1 "yi 'i 'bli p33n3n 'a!

'I y1 "yi 'yie 'w1 dred1 p33n3n 'a!

En 'i y1 "yi 'i 'ci "nr3nd1 p33n3n 'a.»

³⁸ 'W1 z1e -yee ci Bali -le -pei -to w1 ted3 -a, en -yee ci "va -a -dan a. ³⁹ En -a "flizan nen o cin 'sia 'a be, -nyren 'gv:

« 'I b33zan -tv y1 "yi

"le 'yie 'w1 'zv!»

⁴⁰ 'W1 "fli z1e, -wee ci 'w1 p33n3n nen Bali -le -pei -to winun -a 'v1 be -a -wulo -a, en -wee ci 'w1 p33n3n nen Bali 'lewei vin3n -a 'v1 be -a -wulo -a.»

-Ti -p1 nen Crizi -a?

(Mk 12.35-37; Lk 20.41-44)

⁴¹ "Be -sru en Zozi -a laabv Farizen 'non p33n3n nen 'o cin 'y1 be -wlo 'nan:

⁴² «Crizi nen Bali -a 'si "va -e 'e min 'si 'w1 'ji be, -ti -p1 nen? "Cee 'ji min nen e ci -a be, 'ka v1 'men!»

En o 'nan -yre 'nan: «David -p1 nen!»

⁴³ En Zozi -a laabv -wlo 'nan: «-Te Crizi a David -p1 -a be, -me "le "wean nen z1 Bali lei 'saun 'ta 'to David man be, yaa laabv 'e 'san? K3o David -a 'v1 'nan:

⁴⁴ «Minsan Bali -a 'v1 'an 'san 3e 'nan:

'I -nyran 'an 'pe "yi "da -trilii, -e 'an 'c3en 'i 'nanmann3n 'k1ud1 man.»

⁴⁵ -Te David 'bo Crizi laabo 'e 'san be, e dre 'k3 en 'be -k3an David kluda min -a?»

⁴⁶ Min -tv 'ka -k3alale 'w1 'tv 'sid1 -a "da -yre "di. "Be -sru min -tv 'ka "nyian 'w1 laabvle Zozi 'lo 'nan -e 'e wei 'kun di.

23

Te 'ka 'w1 dre "le Farizen 'non 'le 'w1 'zv di!

(Mk 12.38-40; Lk 20.45-46)

¹ "Be -sru en Zozi 'w1 tin 'bad1 'sia 'e -srun3n 'lee minnun p33n3n 3e. ² Yaa 'v1 -wle 'nan: «'Fluba 'ci vin3n 'lee Farizen 'non 'be Moizi -le -pei -to winun "paaman 'ka 'ji. ³ -Yee "wean 'w1 p33n3n nen waa ve 'c3e be, 'ka 'ta w3la "da! 'Pian te 'ka 'ta w3la o dre winun da di! K3o 'winun nen waa "paaman 'ka 'ji be, -a da "c3e 'o 'bo "o 'ta w3la di.

4 'Winun nen o ya 'pleble be, -a 'bo nen waa -tea 'e cin da -e 'o vi minnun le 'nan 'o 'ta wola "da. 'Pian o 'ka "vale o "paa o va -a drenan di. 5 -Wee 'wi pēenōn drēdi be, e ya min yiē 'le. 'Fluba nen waa cren -tea, -e 'o 'pa o nyrenbōn da be, 'lee -nyren waa cren -tea -e 'o 'pa 'o 'pe -da be, 'lee sō 'lebo "nen 'e -plimlan be, -wee ve "mlianla "da. 6 -Te e ya "fēdi da -a oo, en -te e ya cin yi 'kuin -a oo, -nyran "nan 'kpagba nen waa 'sidi ye "yi. 7 Waa ye "yi "le 'nan min 'e 'o 'tō bu -guada, en waa ye "yi "le 'nan min 'e 'o laabu 'fluba "paazan.

8 'Pian 'cee ve be, te 'ka -wee 'nan min -tu 'e 'ka laabu 'fluba "paazan di! Kōō 'ka pēenōn ka drē "bōninun -a, en Bali -tōwli 'be ci 'wi "paazan -a 'ka 'ji. 9 En "nyian be, 'trē 'gōve -a da be, te 'ka min -tu bō -a laabudi -a 'nan 'ka "ti "di, kōō 'ka "ti "a laji lou, Bali nen. 10 Te 'ka -wee 'nan min -tu 'e 'ka laabu 'e 'tazan di! Kōō Crizi -tōwli 'be ci 'ka 'tazan -a. 11 'Ka 'va min -dan 'e drē 'ka pēenōn 'suzan 'a. 12 Min nen 'e 'fli drē -dan be, Bali -a dra "wennōn. En min nen 'e 'fli drē "wennōn be, Bali -a dra -dan.»

*Zozi 'wi 'pla 'fluba 'ci vīnōn 'lee Farizen 'nōn le
(Mk 12.40; Lk 20.47; 11.39-52)*

13 «'Fluba 'ci vīnōn 'lee Farizen 'nōn, ka 'wi dra min yiē 'le! 'Wi -taa "bōle 'ka man! Kōō ka -si -tō minnun lō 'nan te 'o 'kū Bali va di. 'Ka 'bō, ka 'ka "vale 'ka -wla "wo Bali -le mingōnnen trēda di, en minnun nen o ya "vale "o -wlamlan 'nan be, ka -si 'le 'wv -wlv.

14 ['Fluba 'ci vīnōn 'lee Farizen 'nōn, ka 'wi dra min yiē 'le! 'Wi -taa "bōle 'ka man! Kōō ka -calenun -le fēnun "sia 'o 'lō -dawli -a. "Be -sru -e 'ka Bali trv 'ba -plōun 'nan -e minnun 'o 'ka "sia min tiglī 'a. 'Winun zīe -yee "wēan Bali -wee tin "paa 'pleble.]

15 'Fluba 'ci vīnōn 'lee Farizen 'nōn, ka 'wi dra min yiē 'le! 'Wi -taa "bōle 'ka man! Kōō ka -ko min -weēle 'trēda fē -kōōbli 'nan, 'nan -e 'o 'ta wola 'cee -pei -tō winun da. En -te ka min 'yi be, 'cee 'wi "paadi a limlan min -wliidi "a "fō. -Yee -kōōndi -wliidi -ciala 'cee ve da 'e 'pa -a "fli.

16 'Ka yiē a 'e 'widi, en ka ya "vale 'ka -si -kōōnman minnun le. -Yee "wēan

'wi -taa "bōle 'ka man! Kaa paa minnun ji 'nan, -te min 'e 'pe wluan Bali -pan 'kōn da be, ya'a fē -tu dra min le di. 'Pian -te min 'e 'pe wluan -siga nen Bali -pan 'kuin be -a da be, -yēē ci 'wi -dan a. -A san -a 'ta ta wo -kpō. 17 -Blōnōn nen kaa, en 'ka yiē a 'e 'widi! -Siga be e ya fē -tu -a, 'pian Bali -pan 'kuin nen e dra 'saun Bali 'le. Ka'a tōa zīe dōv?

18 En ka paa minnun ji "nyian 'nan, -te min 'e 'pe wluan Bali -pan "dave da be, ya'a fē 'tu dra min le di. 'Pian -te min 'e 'pe wluan 'sraga bōve nen Bali -pan "dave da be, -a da be, e ya 'wi -dan a. -A san -a 'ta ta wo -kpō.

19 Yiē 'winōn! 'Sraga bōve be e ya fē -tu -a, 'pian Bali -pan "dave da nen e dra 'saun Bali 'le. Ka'a tōa zīe dōv?

20 Min nen 'e 'pe wluan Bali -pan "dave da be, te 'e 'pe wluan Bali -pan "dave 'lee 'sraga bōve pēenōn nen "da "be -a da. 21 Min nen 'e 'pe wluan Bali -pan 'kōn da be, te 'e 'pe wluan Bali nen e -nyēanla 'ji be -a da. 22 En min nen 'e 'pe wluan labli man be, te 'e 'pe wluan Bali -le mingōnnen pein man, en "nyian te 'e 'pe wluan Bali da kōō -yēē ci 'e -nyrandi pein zīe -a da.

23 'Fluba 'ci vīnōn 'lee Farizen 'nōn, ka 'wi dra min yiē 'le! 'Wi -taa "bōle 'ka man! Ka fē pēenōn 'fuzan -nōan Bali le. En "nyian fē 'finvinnun pēenōn be, kaa -fuzan -nōan Bali le, -nyren "le sinwlenun nen waa laabo manti 'lee anēti 'lee -cimen be -wee 'wi 'zv. 'Pian -pei -tō winun nen o ci -dan "le 'cēē drē be cēē "tve. 'Wi tiglī drēdi a -tu, en min nyrinta 'sidi a -tu, en yi -teradi Bali da a -tu, 'winun zīe -nyren kaa dra 'e tēde paan 'vaa -e 'ka pee drē "be -sru!

24 'Ka yiē a 'e 'widi, en ka ya "vale 'ka -si -kōōnman minnun le. -Te 'nyrōndrv "wēnen 'fō 'ka 'blife va be, kaa "sia "va. 'Pian -wi -dandan nen waa laabo shamo be, cēē "mēan te ka'a -kōōnen 'ye di.

25 'Fluba 'ci vīnōn 'lee Farizen 'nōn, ka 'wi dra min yiē 'le! 'Wi -taa "bōle 'ka man! Kōō ka 'kulenen 'lee -pō man "foeman fēnyian, 'pian fēnun nen kaa -ble -ji be, crinnan fēnun 'lee fēnun nen kaa "sia minnun lō 'ka 'bō 'ci 'sō

wɪnun da bɛ -nyɾɛn. ²⁶ Farizɛn 'nɔn, 'ka yie a 'e 'widɪ! 'Ka -wɛɛ 'nan 'ka 'ci 'e drɛ tɪɟɪ 'vaa -e 'ka 'kulɛnɛn 'lee -pɔ man "foe.

²⁷ 'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizɛn 'nɔn, ka 'wɪ dra min yie 'le! 'Wɪ -taa "bɔɛ 'ka man! Kɔɔ ka ya "le min -yɾɛnɛn nɛn o trɔɛ 'wɔ "man "bɛ -wee 'wɪ 'zɔ. O man bei "a fɛnyian, 'pian te o ci a 'e fadɪ min 'wɛ 'lee fɛ fɔɪɪɪ pɛɛnɔn 'a. ²⁸ 'Ka 'bɔ "nyian, minnɛn 'ka ye min tɪɟɪnɛn -a, 'pian te ka 'ka 'bɛ 'a dɪ. Ka 'wɪ dra min yie 'le, ɛn 'ka 'ci a 'e fadɪ 'wɪ 'wɪɪɪɪ tɔ 'tɔɔ pɛɛnɔn 'a.

²⁹ 'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizɛn 'nɔn, ka 'wɪ dra min yie 'le! 'Wɪ -taa "bɔɛ 'ka man! Kɔɔ Bali 'lewei vɪnɔn nɛn -kaa tranun o tɛɛ bɛ, ka 'kɔn drɛ o -yɾɛ da. ɛn "nyian ka min tɪɟɪnɛn -yɾɛ da drɛ fɛnyian fɛnyian. ³⁰ "Cɛɛ vɪ 'nan kaa 'kɔn 'wɪnɛn zɪɛ -a drɛnan bɛ, te kaa ve 'nan: <"Te tɔ nɛn 'kɔ tranun yie a "man, kɔ ya -nan bɛ, "te kɔ 'a 'palɛ o va -e 'kɔ Bali 'lewei vɪnɔn -tɛɛ "dɪ.> ³¹ ɛn 'wɪnɛn zɪɛ -a vɪɪɪ -a -kɔɔnman 'nan kaa 'vɪ 'ka 'fli -a 'nan 'ka tranun 'bɛ Bali 'lewei vɪnɔn tɛɛ. ³² 'Wɪnɛn nɛn 'ka tranun -a drɛ 'li bɛ, -te ka ya "va, "ka "drɛ 'e 'ciɪɪ -wee vɛ da!

³³ Ka ya min -wɪɪɪnɛn -a! Bali -le tin -tɛa 'ka da -kpɔ. Te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'tɛ nɛn ya 'a 'driman dɪɛ e 'ka "bluman dɪ! ³⁴ -Yee "wɛɛn 'ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gɔɛ -yɾɛ 'kpa! 'An "ta -daa Bali 'lewei vɪnɔn 'lee 'wɪ 'tɔnɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'palɛ -sia 'cɛɛ. Ka o -mie -tɛa "va, ɛn ka o -mie -tɛa "o -pɛɪɪɪɪ -a yiba "plan da, ɛn ka o -mie -sɔan -ngble -a 'cee cin yɪ 'kɔnnɛn -ji. Ka 'tɛ "paa o -mienun da 'flanun da, te wa 'a 'o 'wulo da ye 'ka 'lɔ dɪ. ³⁵ 'Wɪnɛn zɪɛ -a drɛɪɪɪ 'bɛ -maan -e minnɛn nɛn wa 'a 'wɪ 'wɪɪɪɪ "drɛɪɪɪ dɪ, ɛn 'ka tranun o tɛɛ bɛ, o -ka wɪ 'e 'pa 'ka da zia. Abel nɛn min tɪɟɪ 'a bɛ, -a da nɛn 'ka tranun -a 'sia -trilii, ɛn e 'bɔ Barashi -pɪ Zakari nɛn kaa -tɛ Bali -pan 'kɔn 'lee Bali -pan "dave yei "bɛ -a da. ³⁶ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɟɪ 'a 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -yee "wɛɛn bɛ, Bali -le tin -tɛa 'ka -naagɔnɔn da.»

Zozi 'wɔɔ Zeruzalɛm 'nɔn 'le "wɛɛn (Lk 13.34-35)

³⁷ «Zeruzalɛm 'nɔn, 'cee 'wɪ "naan 'an man -wɪɪɪɪ! Ka Bali 'lewei vɪnɔn tɛɛ,

ɛn minnɛn nɛn Bali o 'pa 'sia 'cɛɛ bɛ, ka o tɛɛ -kɔɛnɛn -a. Maan man -wɛɛ 'e 'pa -a "kaga 'nan 'an 'ka treman 'e cin man "le zɪ mɛɪn "bɔ 'yee 'nɛnnɛn treman 'e -pɛba wɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Pian ka 'a 'wɪɛ "man "dɪ. ³⁸ -Yee "wɛɛn an "ta 'an 'pɛ "sia 'ka -sru, -e 'cee Bali -pan 'kɔn 'e 'fɔ 'e "tun. ³⁹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, ka 'a "nyian 'an yɪ pee wo dɪ, -trilii -e 'ka vɪ 'nan: <Bali -le -fɛa 'e 'kɔn min nɛn e -taa Minsan 'tɔ da bɛ -a man.> »

24

Zozi Bali -pan 'kɔn 'wɪ wɪ 'vɪ (Mk 13.1-2; Lk 21.5-6)

¹ "Bɛ -sru Zozi 'bɔla Bali -pan 'kuin, ɛn e -kɔɪɪɪ 'sia. -A -nan nɛn -a -srunɔn pli "man, ɛn o 'nan -yɾɛ 'nan: «"I 'yɪɔ, Bali -pan 'kɔn a -miɛn!» ² ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «-A pɛɛnɔn 'labɛ 'ka -nanjɛn! Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɟɪ 'a 'nan, 'kɔn 'labɛ e -wia. -A -kɔɛ pɛɛnɔn fuimlan "man, -a -tɔ 'ka 'fo 'e bɔɛzan -tɔ da dɪ.»

'Wɪ yɪɪɪ -dandan bɔa minnɛn man 'vaa -e 'trɛda -nyan tɔ 'e bɔ (Mk 13.3-13; Lk 21.7-19)

³ Zɪ Zozi 'bɔla Olivie pɔn da bɛ, e -nyran, ɛn -a -srunɔn -a laabɔ -yɾɔ 'nan: «'Wɪ nɛn i "sia -a vɪnan 'gɔɛ, tɔ "cɛn "man nɛn e dra? ɛn "nyian -mɛ "wɪ 'bɛ dra 'vaa -e 'kɔ -tɔ 'nan 'i 'ta tɔ 'bɔ? ɛn -mɛ "wɪ 'bɛ dra 'vaa -e 'kɔ -tɔ 'nan 'trɛ 'nyan tɔ 'bɔ?»

⁴ ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Ka yie 'tɔ 'ka 'fli -va! Te min -tɔ 'e 'ka see "paa -e 'ka 'si -si tɪɟɪ da dɪ! ⁵ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, min "kaga -taa "talɛ 'an 'tɔ da. Waa ve 'o 'fli man 'nan, min nɛn Bali -a 'si "va "bɛ -nyɾɛn 'waa, -e min "kaga 'o -sɔɔnla o -sru. ⁶ Ka -kuli -tan wɪnɛn maan, ɛn ka 'fla -kɔɔbli -kɔɔbli da -kuli wɪnɛn maan. Te 'o 'ka 'cɛn nyɛn -a dɪ! Kɔɔ 'wɪnɛn zɪɛ -wɛɛ dra 'e 'flin, 'pian 'trɛda -nyan tɔ "cɛɛ dɪ. ⁷ 'Lɛɟɪɪn 'tɔ -ji 'nɔn -taa 'wunlɛa 'lɛɟɪɪn 'tɔ -ji 'nɔn man, ɛn mingɔnnɛn trɛ -tɔ -taa 'wunlɛa mingɔnnɛn trɛ -tɔ man. Dra minnɛn -tɛɛman fɛ "kaga "nan, ɛn 'trɛ 'nyɔɔnman fɛ "kaga "nan. ⁸ -A pɛɛnɔn zɪɛ e ya "le 'nan 'nɛn 'yadɪ -le ci -yaa pou sianan "wɛnnɛn 'zɔ.

⁹ T_v z₁ε -a man n_{en} minnun 'ka "ku-und_i "siala, te o 'tε "paa 'ka da, εn te o 'ka -tεεman. 'Lεgl_{on} p_{ee}n_{on} 'ji 'n_{on} "naan 'ka man, ka drε 'an -sr_{un}on 'a -le "wεan. ¹⁰ εn "nyian min "kaga "sia 'an -sru. 'O cin man wlε -f_oa, te o "naan 'o cin man. ¹¹ Minnun n_{en} o 'wlu w₁ "sia -e 'o v₁, te waa ve 'nan o ya Bali 'lewei v₁n_{on} 'a bε, o b_oala 'trεda "kaga. εn o min "kaga see "paaman. ¹² 'W₁ 'w₁l_id_i "drεd_i faa "da 'trεda -le "wεan, min "kaga "le min y_id_i "y_i 'e 'le -t_oa. ¹³ 'Pian min n_{en} e -t_o 'plεblε -trill_i, εn e 'b_o -a 'le 'srannan "bε, e "sia 'w₁ 'ji. ¹⁴ Bali -le ming_{on}n_{en} -bl_id_i min da bε, 'w₁ 'n_{on}n_{on} n_{en}. εn 'w₁ z₁ε minnun -a fuimlan "man 'trεda 'n_{on} p_{ee}n_{on} 'va, -e 'lεgl_{on} 't_od_v p_{ee}n_{on} 'o man. "Bε -sru 'vaa -e 'trεda -nyan t_v 'e b_o.»

*T_v n_{en} 'w₁ y_id_i "mlianla "da "bε, Zozi -a 'w₁ 'v₁
(Mk 13.14-23; Lk 21.20-24; 17.23-24)*

¹⁵ «Bali 'lewei v₁zan Daniel -a 'v₁ 'nan, 'w₁ 'w₁l_id_i "n_{on}n_{on}an -taa "drεlε Bali -le 'kuin. Min n_{en} e 'fluba 'g_vε -a ta ve bε 'e 'ci man 'kpa! T_v n_{en} 'w₁ z₁ε kaa -nan 'y₁ Bali -pan 'kuin bε, ¹⁶ minnun n_{en} o c_i Zude 'lεgl_{on} 'ji bε, 'o flan 'bli, 'o 'k_v p_{on}n_{un} yei! ¹⁷ εn -te min a bei "bε, te 'e -w₁a 'yee 'kuin -e 'e 'k_v fε -t_v 'sia d_i! ¹⁸ εn -te min a fei bε, te 'e li 'e da 'fla -e 'e 'k_v 'yee -tralε 'si 'yee 'kuin d_i! ¹⁹ L₁m_{on}n_{un} n_{en} o -p_{on} c_i 'o man t_v z₁ε -a man bε, 'lee l₁m_{on}n_{un} n_{en} 'n_{en} 'ny_{on} -mlian -w₁o t_v z₁ε -a man bε, -wee y₁a y_id_i "mlianla "da. ²⁰ -Yee "wεan 'ka Bali tr_v 'ba 'nan, te 'w₁ z₁ε 'e 'tria laa 'fεn t_v -man d_i, εn te 'e 'tria 'cee 'flinla "y_i da d_i! ²¹ K_oo 'w₁ y_id_i -k_oan -dan 'kpa t_v z₁ε -a man. Z₁ Bali 'trε drε 'li -e 'e b_o cεεg_v y_i -a bε, -a s_uman 'w₁ y_id_i 'ka tian drεlε d_i. εn 'w₁ y_id_i z₁ε -a pee 'ka 'dra "nyian 'li 'trεda "fo "d_i. ²² Yinun n_{en} 'w₁n_{un} z₁ε o dra "da "bε, Bali -a -mie cεεn "da. -Te ya'a 'w₁ z₁ε -a drεlε d_iε, "te min -t_v -wulo 'ka -taa b_olεa "va "d_i. 'Pian minnun n_{en} e o 'si "va 'yee vε -a bε, -wee "wεan e yinun -mie cεεn "da.

²³ -Te min -t_v -a 'v₁ 'cεε 'nan, min 'sizan 'w₁ 'ji Crizi a 'g_v, -te 'bε "cεε d_i, Crizi a -miεn bε, te 'ka y_i -tεra "da "fo

"d_i! ²⁴ K_oo minnun n_{en} o 'wlu -sεan 'nan 'wεε c_i Crizi -a bε, o -taa "k_{on}lε 'trεda. εn minnun n_{en} o 'wlu w₁n_{un} ve, te waa ve 'nan Bali 'lewei v₁n_{on} n_{en} waa bε, o -taa "k_{on}lε "nyian. O -taa 'lεbo "f_o w₁ -dandan 'lee -cε -sr_{on} "w₁ -dandan drεlε. Waa dra 'nan -te 'o 'pε 's_o 'a bε -e 'o minnun n_{en} Bali o 'si "va 'yee vε -a bε, o 'si -si t₁gl_i da. ²⁵ 'W₁n_{un} z₁ε maan -cin -tr_oa 'ka 'ji 'nan, te 'ka y_iε a 'ka 'fli -va.

²⁶ -Yee "wεan -te min -a 'v₁ 'cεε 'nan, Crizi a "bui "da bε, te 'ka 'k_v -nan d_i. εn -te waa 'v₁ 'cεε 'nan, e ya 'k_{on} 't_v -ji bε, te 'ka y_i -tεra "da "d_i. ²⁷ K_oo t_v n_{en} 'an 'b_o Blamin -p₁ 'an -taa "man "bε, e dra "le laa -paan 'z_v. Laa -paan, 'e 'wlei -wlei -f_oa, e "sia y_idε wluan 'nan 'zia, -e 'e 'k_v y_idε 'f_o -nan "va 'zia. 'Trεda 'n_{on} p_{ee}n_{on} -a -nan ye. ²⁸ -Kaa -t_oa 'wein 'nan fεnan n_{en} -wi -kad_i c_i 'e plad_i bε, -a ta lou "n_{en} -wi pεa "bli "lomannun 'o 'ble.»

Blamin -p₁ -tad_i da w₁

(Mk 13.24-27; Lk 21.25-28)

²⁹ «-Te 'w₁ y_id_i -dan z₁ε, e cεεn -nyand_i man bε, 'nun t_{on} y_idε y₁a klun -t_oala, mlεn 'bid_i 'e 'le -t_oa, mlεn crεnnun "sia laji, o -tεεmlan "tra, εn laji fεnun p_{ee}n_{on} n_{en} 'plεblε a -w₁o "bε, o "sia 'o 'k₁u -ji.

³⁰ T_{on} minnun p_{ee}n_{on} -a -k_{on}n_{en} ye laji 'nan 'an 'b_o Blamin -p₁ -tad_i 'b_o "mεn. "Bε -sru 'trεda 'n_{on} p_{ee}n_{on} 'an 'b_o Blamin -p₁ ye -tan_{an} "lolu -koei "da laji, -e 'o 'w₁u_od_i 'sia. 'Plεblε -dan -k_oan 'an 'l_o, εn 't_o -dan -k_oan 'an 'l_o. ³¹ Bali -le 'bei -dan "we, -e 'an 'b_o Blamin -p₁, 'an 'mεn 'pasian_{on} n_{en} laji bε o 'pa 'sia 'trεda fε p_{ee}n_{on} 'nan. Minnun p_{ee}n_{on} n_{en} an o 'si "va 'mεn vε -a bε, 'mεn 'pasian_{on} o cin ye. Fε -t_v -nan 'ka 'f_o 'trεda, te wa'a min 'silε 'bε 'nan d_i.»

'Ka 'man 'e 'k_{on} 'e w₁u_od_i t_v p_{ee}n_{on} man Blamin -p₁ -tad_i -le "wεan

(Mk 13.28-33; Lk 21.29-33)

³² «'W₁ n_{en} e dra fijie yiba "lε bε, 'e drε 'cee 'w₁ -k_oon "manvε -a! -Te -a 'la nrind_i 'sia "da "bε, kaa -t_oa 'nan 'munmun t_v a -tan_{an} b_od_i -a -kogo. ³³ -A -t_ow₁ "n_{en} "nyian, 'an 'b_o Blamin -p₁ -tad_i -le vε -a. -Te ka 'w₁n_{un} n_{en} maan 'v₁ 'cεε bε, -a 'y₁ drεnan bε, 'ka -t_o 'nan

'an 'tadi a bōnan 'kogo! ³⁴ Maan ve 'cee 'wi tigli 'a 'nan, 'ka -naagunōn 'gυe, ka'a 'cean -kaadi man 'vaa, -e 'winun zιe 'o dre di. ³⁵ Labli 'lee 'tre 'nyan tu a, 'pian 'an wei -fo -nan 'li 'trilii.

³⁶ Tu nen an -taa "man "be, blamin -tu 'ka -a tōa "fo "di. En Bali -le 'pasianōn nen laji be, wa'a tōa "fo "di, en 'an 'bō Blamin -pi ma'an tōa "fo "di, 'pian 'an "ti 'be -tōa 'e 'tōwli.

³⁷ Tu nen 'an 'bō Blamin -pi -taa "be, 'winun dra "le zi e dre Noe tu va be -yee 'wi 'zv. ³⁸ Kōō Noe tu va 'li te laa -dan 'ka tian 'fenle 'trēda diē, minnun fe bli, o -wen mlin, o li 'pa, o -kōnnēn 'pa. Waa dre zιe -trilii en Noe wla -klu -dan -ji, te waa dra tian. ³⁹ 'Wi 'tu -cin 'ka o ji di. O -fu -a dredi man zιe -trilii en laa -dan o -nan -nyan "fo. 'Wi 'tōwli zιe -yee dra 'an 'bō Blamin -pi -ta tu -man. ⁴⁰ Tu zιe -a man be, min "fli -kōan "fei, 'men 'pasianōn nen laji be waa -tu "siala -e 'o -tu 'tvi. ⁴¹ En "nyian be, lūmōn "fli -kōan 'saa 'sōnnan, 'men 'pasianōn nen laji be waa -tu "siala -e 'o -tu 'tvi.

⁴² -Yee "wean 'ka 'man 'e 'kōn 'e wōōdi tu pēēnōn man! Kōō yi nen 'ka 'san -taa "da "be, ka'a tōa di. ⁴³ 'Ka 'ci "nrōn 'wi 'gυe -a da! Tu nen crinzan -taa "min crin wōle -pei -man be, "te 'kōn san -a -tōa "be, "te -a yiē 'fo "man "trilii, en ya'a 'we "man -e crinzan 'e -yee fenun "koola di. ⁴⁴ 'Kōn san 'ka crinzan -ta tu tōa di. -A -tōwli "nen "nyian 'cee vε -a, Blamin -pi -le -tadi bōa 'ka man kligli, -yee "wean 'ka 'man 'e 'kōn 'e wōōdi tu pēēnōn man!»

Min man -kōan 'e wōōdi 'kō? (Lk 12.42-46)

⁴⁵ «Min 'suzan "cen 'be 'ta wōla 'e 'san wei da 'wi 'tōdi -a? Min 'suzan nen -a tazan 'yee 'kōn 'pēba 'wō -yrc, en yaa 'vi -yrc 'nan, 'e -blife -nōn min 'sunōn -mienun le 'e tu -man be, -nyren. ⁴⁶ Min 'suzan zιe -te -a tazan 'bō "man 'wi zιe -a drenan be -yee vε a "yi. ⁴⁷ Maan ve 'cee 'wi tigli 'a 'nan, -a tazan -a -tōa 'e yiē pēēnōn da.

⁴⁸ 'Pian -te min 'suzan -wli di "nen be, zi 'e 'ci "nrōnman 'gυ. Yaa ve 'nan: <'An 'tazan a 'mōnnan.> ⁴⁹ Tōōn -e 'e 'te 'padi 'sia minnun nen 'e yiē -tōa "o

va be o da, te e ya 'e 'fōdi -wen -tenōn -sru, o fenun -ble waa, te o -wen -mlian "waa. ⁵⁰ Tōōn yi nen -a -cin 'ka "ji 'nan 'e 'tazan -taa "diē, -e 'be bōla kligli, ⁵¹ -e -a tazan 'e "nen "jēēnla 'ji -wli di. E 'wi "nen -kōōnman -yrc "le zi o 'wi "nen -kōōnman minnun nen o 'wi dra min yiē le be -wle "be, -yee 'wi 'zv fenan nen -wōōdi 'lee 'she da -bli di ci be -a -nan.»

25

Nōnbe "fu man -kōnnēn

¹ En Zozi -kōnnēn pee -fō "nyian -wle. E 'nan: «Bali -le mingōnnēn -bli di min da be, -nyren 'gυ. E ya "le nōnbe "fu 'be 'wee -kannēnnun 'sia, en o -ku lūmōn -tu nen e "ta -kōnnēn "paa be -yee 'kuin. Min nen e "ta li "paa be waa -pendi 'sia, kōō -weē -ko o 'palē -sia o 'lō le 'wee -kannēnnun -a. ² Nōnbenun zιe -a 'soolu a "va "be -blōnōn nen waa, en -a 'soolu a "va "be 'wi 'tōnōn nen waa. ³ -A 'soolu nen -blōnōn 'a be, o 'wee -kannēnnun 'sia, 'pian wa'a 'kunle -a 'yi man di. ⁴ En -a 'soolu nen 'wi 'tōnōn 'a be o 'wee -kannēnnun 'sia, en o 'kun -a 'yi -mie man.

⁵ Min nen e "ta li "paa be, zi e ya 'mōnnan be, en yi -fōla nōnbenun zιe o da.

⁶ Zi bada -tō be, en minnun pladi 'sia. O pla 'nan: <Min nen e "ta li "paa be, e ya -tanān. 'Ka 'ku -a 'si 'sia.>

⁷ -A -nan nen nōnbenun zιe o wluan lou, en o 'wee -kannēnnun dre 'kpa.

⁸ Nōnbenun 'soolu nen -blōnōn 'a be, waa 'vi 'o "luenun le 'nan: <'Ka "kve 'cee -kannēn 'yi 'nōn, kōō 'kve -kannēnnun "ta "driman!»

⁹ 'Pian nōnbenun nen 'wi 'tōnōn 'a be, o 'nan -wle 'nan: <-Cēje, ku'a 'we "man "di. Ya'a 'bōa 'kve vε 'lee 'cee vε -a di. 'Ka 'ku 'cee vε 'lō -kannēn 'yi -tanzan -va!»

¹⁰ En nōnbenun zιe o -ku -a 'lōle. Tu zιe -a wlu nen min nen e "ta li "paa be e 'bōla. En nōnbenun 'soolu nen o man ci 'e wōōdi be, o -ku li 'pa "fēdi da. -A -nan nen minnun 'kōn 'le 'wō o da.

¹¹ "Be -sru en nōnbenun nen -blōnōn 'a be, o -ta. O 'kōn -te, te o -paanman 'nan: <'Kv 'san, 'ku 'san, 'i yra 'si, 'i 'kōn 'le 'sō 'kve!»

12 'Pian li 'pazan zɪɛ ya'a 'wɪɛ "man 'dɪ. E 'nan -wɪɛ 'nan: <Ma'an 'ka 'tɔa dɪ.> »

13 ɛn Zozi -a 'le 'sran -wɪɛ 'nan: «'Wɪ zɪɛ -a bɔdɪ 'ka man -le "wɛan bɛ, 'ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔwdɪ tɔ pɛɛnɔn man, kɔɔ tɔ nɛn an -taa "man "bɛ, ka'a tɔa dɪ.»

Zozi -kɔnnɛn pee -fɔ minnɔn nɛn 'o man cɪ 'o wɔwdɪ bɛ o man (Lk 19.12-17)

14 «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -nyrɛn 'gɔ. E ya "le min -tɔ 'bɛ "ta -ko 'ta wɔnan. Min zɪɛ 'e 'sunɔn laabu, ɛn 'e yɪfɛ pɛɛnɔn -pɛba 'wɔ -wɔ. 15 E -siga 'wɪɛ 'soolu 'nɔn -a -tɔ lɛ, ɛn yaa -nɔn -a -tɔ lɛ "nyian 'wɪɛ "fli, ɛn yaa -nɔn -a yaagazan lɛ 'wɪɛ 'tɔ. Zɪ min -tɔ -kɔlaman 'e 'pɛ man liladɪ -a bɛ, -a da nɛn yaa -nɔn -wɪɛ. ɛn e -kɔ.

16 'Nun tɔɔn min nɛn e -siga 'wɪɛ 'soolu 'yɪ bɛ, 'e 'pɛ man lila -siga zɪɛ -a, ɛn -a man 'pa "nyian -siga 'wɪɛ 'soolu. 17 Min nɛn e -siga 'wɪɛ "fli 'yɪ bɛ, 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn "e drɛ. -Yee vɛ man 'pa -siga 'wɪɛ "fli. 18 Min nɛn e -siga 'wɪɛ -tɔwli 'yɪ bɛ, e -klu cɛɛn, ɛn yaa yɔɔ "ji.

19 -A -nan 'mɔn 'trilii, ɛn o tazan zɪɛ e -ta. -A -nan nɛn 'e 'sunɔn zɪɛ o laabu 'nan -e 'o 'nyranman nɛn waa 'pa bɛ -a -sru "vɪ 'yrɛ. 20 Min nɛn e -siga 'wɪɛ 'soolu 'yɪ bɛ, e -ta 'e 'lɔ le -siga 'wɪɛ 'soolu -a "nyian. ɛn e 'nan 'e 'san lɛ 'nan: <An 'san, -siga 'wɪɛ 'soolu nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, maan drɛ ɛn -a man 'pa "nyian -siga 'wɪɛ 'soolu. -Nyrɛn 'gɔ.>

21 -A -nan nɛn -a tazan "e 'nan -yrɛ 'nan: <I muo, yia drɛ 'kpa. I ya 'an 'suzan 'kpa -a. Fɛ "wɛnnɛn nɛn maan -pɛba 'wɔ 'i 'lɔ 'gɔvɛ, i 'wɪ "yi drɛ 'a. -Yee "wɛan an fɛ -dan -pɛba wo 'i 'lɔ. 'I 'ta -e 'kɔ 'ci 'e "nran 'e cin va.>

22 Min nɛn e -siga 'wɪɛ "fli 'yɪ bɛ, e -ta ɛn e 'nan 'e 'san lɛ 'nan: <An 'san, -siga 'wɪɛ "fli "nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, maan drɛ ɛn -a man 'pa "nyian -siga 'wɪɛ "fli. -Nyrɛn 'gɔ.>

23 -A -nan nɛn -a tazan "e 'nan -yrɛ 'nan: <I muo, yia drɛ 'kpa. I ya 'an 'suzan 'kpa -a. Fɛ "wɛnnɛn nɛn maan -pɛba 'wɔ 'i 'lɔ 'gɔvɛ, i 'wɪ "yi drɛ 'a. -Yee

"wɛan an fɛ -dan -pɛba wo 'i 'lɔ. 'I 'ta -e 'kɔ 'ci 'e "nran 'e cin va.>

24 "Bɛ -sru min nɛn e -siga 'wɪɛ -tɔ 'yɪ bɛ, e -ta ɛn e 'nan 'e 'san lɛ 'nan: <An 'san, maan -tɔa 'nan, i ya min nɛn -yee 'wɪ a 'tɔndɔn bɛ -a. -Te min 'yie 'nyranman 'pa bɛ, -a ta -trɔn pɛɛnɔn nɛn yaa ye bɛ, yia "sia -yrɔ. 25 "Klan -fɔ 'an 'ji 'nan te 'yie -siga 'e 'san 'an 'lɔ dɪ, -yee "wɛan an -kɔ -a yɔɔɛ 'trɛ 'ji. -Nyrɛn 'gɔ, 'i 'si.>

26 ɛn -a tazan zɪɛ e 'nan -yrɛ 'nan: <I ya 'an 'suzan -wɪdɪ "a, ɛn kɔanzan nɛn yia. -Te -a -cin a 'i 'ji 'nan, min 'mɛn 'nyranman "paa, maan ta -trɔn pɛɛnɔn "sia -a san lɔ bɛ, 27 -mɛ "le "wɛan nɛn yi'a -kɔlɛ 'mɛn -siga 'palea fɛnan nɛn -a man "paa bɛ -a -nan dɪ? Yia dra paan zɪɛ, -te an -ta bɛ, -e 'an 'kɔ 'mɛn -siga 'si 'o 'vale 'e 'man 'pa 'a.

28 'Ka -siga 'labɛ -a 'si -yrɔ, -e 'ka -nɔn min nɛn -siga -fu a -yrɔ "bɛ -yrɛ! 29 Kɔɔ min nɛn fɛ a -yrɔ "kaga "bɛ -a lɛ nɛn waa -nɔan, -e -yee vɛ 'e 'pa "da. 'Pian min nɛn fɛ 'ka -yrɔ "kaga "dɪɛ, -a "tiennɛn nɛn -yrɔ "bɛ, waa "sia. 30 'An 'suzan 'gɔvɛ, -a -pɛ 'ka 'fɔala 'e man dɪ, 'ka 'ta -a tɔv klun va bei, fɛnan nɛn -wɔwdɪ 'lee 'shɛ da -blɪdɪ cɪ bɛ -a -nan.> »

Blamin -pɪ 'trɛdanɔn 'le tin "baa tɔ -fɔla "da "ji

31 «Tɔ nɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ an -taa 'kɔ 'vale 'mɛn 'pasianɔn nɛn laji bɛ waa bɛ, an -taa 'mɛn 'tɛ 'san da, -e 'an -nyran 'mɛn mingɔnnɛn pɛin -da.

32 'Lɛglɔn pɛɛnɔn 'jinɔn 'o cin ye 'an 'lɛ, -e 'an o 'cɛn 'e cin man "fli. Maan dra "le zɪ 'bla -sru "pinzan 'yee 'blanun 'lee 'yee bonun "cɛan 'e cin man bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 33 E 'blanun -sɛan 'e 'pɛ "yi "da, -e 'e bonun -sɛn 'e 'pɛ bɔ da.

34 Tɔɔn 'an 'bɔ mingɔnnɛn maan ve 'an 'pɛ "yi "danɔn lɛ 'nan: <Kaa 'gɔvɛ, 'an "tɪ -fɛa 'vɪ 'ka man! 'Ka 'ta! Mingɔnnɛn trɛ nɛn 'an "tɪ -a man drɛ 'trɛda pou sianan "bɛ, e drɛ 'cee vɛ -a. 'Ka 'si! 35 Fɛ -le "wɛan nɛn maan -nɔn 'cɛɛ bɛ, te dra 'an -tɛa "bɛ, ka fɛ -nɔn 'mɛn. ɛn te 'yi dra 'an -tɛa "bɛ, ka 'yi 'nɔn 'mɛn, ɛn te an 'lɔ 'ka 'va 'pɛn -a bɛ, kaan 'kun 'ka 'pɛ "fli "a. 36 ɛn te sɔ 'ka 'an da dɪɛ, ka sɔ

'wɔ 'an man, ɛn te 'an 'man "yaaman bɛ, 'ka yiɛ 'tɔ 'an 'va. ɛn te an ya -pɔ 'kuin bɛ, ka 'lɔ 'an 'nanjɛnɛ.>

³⁷ Tɔɔn -e min tɪɡlɪnɪn zɪɛ 'o laabu 'an 'lɔ 'nan: <Minsan, tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te dra 'i -tɛa ɛn kɔ fɛ -nɔn 'yiɛ? ɛn tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te 'yi dra 'i -tɛa ɛn kɔ 'yi 'nɔn 'yiɛ? ³⁸ Tɔ "cɛn "man nɛn i 'lɔ 'kɔ 'va 'pɛn -a, ɛn kɔi 'kun 'kɔ 'pɛ "fli "a? Tɔ "cɛn "man nɛn i ya 'i plɔdɪ, ɛn kɔ sɔ 'wɔ 'i da? ³⁹ Tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te 'i 'man "yaaman, ɛn 'kɔ yiɛ 'tɔ 'i 'va? Tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te i ya -pɔ 'kuin ɛn kɔ 'lɔ 'i 'nanjɛnɛ?>

⁴⁰ Tɔɔn 'an 'bɔ mingɔnnɛn, maan ve -wɛɛ 'nan: <Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɡlɪ 'a 'nan, tɔ nɛn ka ya 'wɪnɪn zɪɛ -a drɛnan 'an "bɔɪnɪn 'ɡvɛ o va min "wɛnnɛn 'tɔ lɛ bɛ, te 'an lɛ nɛn ka cɪ -a drɛnan.>

⁴¹ "Bɛ -sru maan ve minnɪn nɛn 'an 'pɛ bɔ da bɛ -wɛɛ 'nan: <'Ka -pli 'ka -sru "kɔɔbli! Bali wei a 'e pladɪ 'ka man. 'Ka 'kɔ 'tɛ nɛn ya'a 'drɪman dɪɛ, -a va. Bali -a man drɛ Satan 'lee 'yɛɛ 'pasianɔn 'le vɛ -a. ⁴² Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, te dra 'an -tɛa "bɛ, ka'a fɛ -nɔnɛ 'mɛn dɪ. ɛn te 'yi dra 'an -tɛa "bɛ, ka'a 'yi 'nɔnɛ 'mɛn dɪ. ⁴³ ɛn te an 'lɔ 'ka 'va 'pɛn -a bɛ, ka'an 'kunɛ 'ka 'pɛ "fli "a dɪ. ɛn te sɔ 'ka 'an da dɪɛ, ka'a sɔ wɔɛ 'an man dɪ. ɛn te 'an 'man "yaaman bɛ, ka'a yiɛ -tɔɛ 'an 'va dɪ. ɛn te an ya -pɔ 'kuin bɛ, ka'a 'lɔɛ 'an 'nanjɛnɛ dɪ.>

⁴⁴ Tɔɔn -e "o laabu 'an 'lɔ "nyian 'nan: <Minsan, tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te dra 'i -tɛa? ɛn tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te 'yi dra 'i -tɛa? ɛn tɔ "cɛn "man nɛn i 'lɔ 'kɔ 'va 'pɛn -a? ɛn tɔ "cɛn "man nɛn i ya 'i plɔdɪ? ɛn tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te 'i 'man "yaaman? ɛn tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te i ya -pɔ 'kuin? ɛn tɔ "cɛn "man nɛn kɔ'a 'palɛ 'i 'va dɪ?>

⁴⁵ Tɔɔn -e 'an vɪ -wɛɛ 'nan: <Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɡlɪ 'a 'nan, tɔ nɛn ka 'ka 'wɪnɪn zɪɛ -a drɛnan 'an "bɔɪnɪn 'ɡvɛ o va min "wɛnnɛn 'tɔ lɛ dɪɛ, te 'an 'bɔ lɛ nɛn ka 'ka -a drɛnan dɪ.>

⁴⁶ Minnɪn zɪɛ, wɛɛ -ko yɪa yɪdɪ nɛn -a 'leda "ka "dɪɛ -a va. 'Pian minnɪn nɛn o cɪ min tɪɡlɪnɪn -a bɛ, 'belɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -wee vɛ -a.>

26

Zuif'nɔn 'tanɔn 'o 'ci 'pa 'nan 'o Zozi 'tɛ
(Mk 14.1-2; Lk 22.1-2; Zan 11.45-53)

¹ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, ɛn yaa 'vɪ 'e -srɪnɔn lɛ 'nan: ² «Kaa -tɔa 'nan, e -fɔ yi -tɔ -a "fli -e -kaa tranun -le 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdɪ drɛdɪ 'e bɔ. Yi zɪɛ -a da nɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ waan -nɔan "minnɪn lɛ, -e 'waan 'tɛ 'an -pɛɪndɪ -a yɪba "plan da.»

³ Tɔ zɪɛ -a wɪlu bɛ te Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun a 'o cɪn yɪnan Bali -pannɔn 'tazan nɛn waa laabo Kaifa bɛ -yɛɛ -klɔn -ji. ⁴ -A -nan nɛn waa 'pla "da 'nan 'o Zozi 'kun cɪ 'cɛn 'a -e 'o -tɛ. ⁵ 'Pian waa 'vɪ 'o cɪn yɛi 'nan: «Te -kaa drɛ "fɛdɪ yi da dɪ! "Tɔɔ minnɪn 'o -nan yɪ -e 'o 'wɪuan -kaa man.»

Lɪmɔn -tɔ 'wɪ 'yi drɛ Zozi lɛ
(Mk 14.3-9; Zan 12.1-8)

⁶ Zozi a 'fla nɛn waa laabo Betani bɛ -a da. E ya Simɔn nɛn -kogobe a "nɛn "man "bɛ -yɛɛ 'kuin. ⁷ O ya fɛnɪn -blɪnan, -a -nan nɛn lɪmɔn -tɔ pli Zozi man 'e 'lɔ le -lazɪɡɔ nɛn -a 'flɛ a 'plɛblɛ 'kpa bɛ -a -pɔnɛn 'tɔ -a. ɛn yaa -sɛndɪ 'sia Zozi 'wɪn -ji.

⁸ Zɪ -a -srɪnɔn 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, -a 'wɪ 'nan o man, ɛn o 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn e -lazɪɡɔ 'kpa bɛ -a srɛ 'e "tun? ⁹ -Lazɪɡɔ 'labɛ yaa -taan paan 'flɛ 'plɛblɛ 'a, -e 'e man "lala -pli 'yale -tɛnɔn man.»

¹⁰ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man, ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ka 'wɪ -tɔa lɪ 'ɡvɛ -a man? E 'wɪ "yi drɛ 'mɛn. ¹¹ 'Yalɛ -tɛnɔn a 'ka 'va tɔ pɛɛnɔn man, 'pian "an 'ka 'wo 'ka 'va tɔ pɛɛnɔn man dɪ. ¹² -Lazɪɡɔ nɛn yaa -sɛn 'an da 'ɡvɛ, 'an 'man nɛn yaa drɛ 'nan -e 'waan wɔ -a. ¹³ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɡlɪ 'a 'nan, fɛnan pɛɛnɔn nɛn minnɪn Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve 'trɛda bɛ, 'wɪ nɛn lɪ 'ɡvɛ yaa drɛ bɛ, waa -nan 'sinan "paa, ɛn -yɛɛ -maan 'lɔɔ -e lɪ 'bɔ 'cɪn 'e 'fɔla minnɪn jɪ.»

Zudazi 'e pei -fɔ Zuif'nɔn 'tanɔn 'va
(Mk 14.10-11; Lk 22.3-6)

14 "Bε -sru en Zozi -srunon 'fuda "fli 'va min -tu nen waa laabo Zudazi Kar-ioti bε, e -ku Bali -pannon 'tanon 'va, 15 en e 'nan -wle 'nan: «-Te an Zozi 'non 'cee bε, -me "nen kaa -non 'men?» -A -nan nen o 'lein 'wle -fuba yaaga 'non -yre. 16 Yi zιε -a da nen Zudazi -a man -wεεdι 'sia 'nan, tu 'yi 'e 'pla -e 'e Zozi 'non Zuif 'non 'tanon 'bō lε.

Zozi 'lee 'e -srunon Zuif 'non 'le 'si nonba -ji "fedi bl

(Mk 14.12-26; Lk 22.7-23)

17 'Kpoun nen 'mannyan 'ka "va "dιε, Zuif 'non -a "fedi -ble 'fle 'tu. Zi 'fle zιε e 'bō bε, -a yi tede da nen Zozi -srunon -ta -a laabule -yrō 'nan: «Nyin zia nen i ya "vale 'ku 'ku -kaa tranun 'sidi nonba -ji "fedi bε -cee vε man dre?»

18 En Zozi min -tu 'tō 'vι -wle 'nan 'o 'ku "va. Yaa 'vι -wle 'nan: «'Ka 'ku Zeruzalem, -e 'ka vι -yre 'nan: «Bali -le 'wι "paazan 'e 'nan, 'ku vι 'yie 'nan, 'yee tu 'bō 'kogo. 'Yie 'kuin nen 'e -kaa tranun 'sidi nonba -ji "fedi -ble 'o 'vale 'e -srunon 'a.» » 19 'Wι nen Zozi -a 'vι -wle "bε -a -srunon -a drela "da, en o "fedi zιε -a man dre.

20 Zi funninmlan 'pla bε, en Zozi 'lee 'e -srunon 'fuda "fli "nyran fenun -sru. 21 O ya fenun -blunan en Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Maan ve 'cee 'wι tiglι 'a 'nan, min -tu a 'ka yei 'gυ, -yεε 'an -non "minnun lε.»

22 'Wι zιε e o ta dre 'trōdrō "fo, en waa laabudι 'sia -yrō "tudv 'nan: «Minsan, 'an 'bō nen?»

23 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Min nen 'ku 'vale -a 'ku 'pε wla 'pō -tōwli "ji 'gυε, -a san 'bε 'an -non "minnun lε.

24 'Wι 'kpa nen, 'an 'bō Blamin -pι an -kaa, zi waa cren -te Bali -le 'fluba 'ji zιε. 'Pian min nen yaan 'bō Blamin -pι -non "minnun lε bε, 'wι -taa "bōlε -a san man. E ya paan -a san -le 'wι "yi "a -e 'o vιlε o -ya dι.»

25 -A -nan nen Zudazi nen e "ta -daa -a -nonlε Zuif 'non 'tanon lε bε, yaa 'si "va. Yaa laabo -yrō 'nan: «Bali -le 'wι "paazan, 'an 'bō nen?»

En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «'Yie 'bε 'vι 'i 'bō 'a.»

26 O -fυ fenun zιε -a -blunan, en Zozi 'kpoun 'si, e Bali muo "fō, yaa "nen

jeen, en yaa -non 'e -srunon lε. E 'nan -wle 'nan: «'Ka 'si, 'ka -blι! -Nyren 'gυε, 'an 'kōlε nen.»

27 "Bε -sru e 'kulenen nen rezen -wen cι -ji bε -a 'si, e Bali muo "fō, en yaa -non 'e -srunon lε. E 'nan -wle 'nan: «'Ka mlin 'ka pεenon! 28 -Nyren 'gυε, 'an nyen nen. -A 'bō nen Bali "ta -a "sia -e 'e blamin 'lee 'e 'bō yei "sen 'e cin va. E "ta -seanla 'nan -e Bali 'e min "kaga "le 'wι 'wli dι 'fui. 29 Maan ve 'cee 'nan, ma'an "nyian rezen -wen 'mlian dι, -trilii -e yi nen -kaa pee -mlian 'e cin va 'an "tι "le mingonnen tre da bε 'e bō.»

30 Zi o cεen fenun -blidι man bε, o Bali 'tō bō "dre "fō. "Bε -sru en o -ku Olivie pōn da.

Zozi -a 'vι 'nan Pieri "sia 'e -sru

(Mk 14.26-31; Lk 22.31-34)

31 Tōon Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Cεεgv -pei 'gυε -a man bε, 'ka pεenon 'ci -taa "srεlε, -e 'ka 'si 'an -sru. Kōō e ya 'e 'cren -tedι Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali "e 'nan,
e 'bla -sru "pinzan -tea
-e 'blanun 'o fuila "man.»

32 'Pian "bε -sru, -te an wluan 'kanon 'va bε, an -tōala 'ka 'lε Galile 'lεglon 'ji.»

33 En Pieri "e 'nan -yre 'nan: «-Te 'yie "wean min pεenon 'ci srεman -e 'o 'si 'i -sru "bε, 'an 'tōwli 'gυε, ma'an 'sia 'i -sru 'li "fo "dι.»

34 -A -nan nen Zozi "e 'nan -yre 'nan: «Maan ve 'yie 'wι tiglι 'a 'nan, -pei 'bō 'gυε -a man bε, ya ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yi'an 'tōa dι, 'vaa -e mannen tede 'e 'wι.»

35 En Pieri -a 'vι -yre 'nan: «-Te e ya 'nan kvε -kaa 'ku 'vale 'yia oo, ma'an dra zιε "fo "dι.» En -a -srunon pεenon "o 'wι 'tōwli zιε -a 'vι "nyian.

Zozi 'ku Bali trv 'balε Zezemani

(Mk 14.32-42; Lk 22.39-46)

36 "Bε -sru Zozi 'lee 'e -srunon 'ku fei nen waa laabo Zezemani bε -a da. En e 'nan -wle 'nan: «'Ka 'nyran 'gυ! An "ta 'sia 'ka "srōn -e 'an Bali trv 'ba.» 37 E Pieri 'lee Zebede -pι "fli "fō 'e -sru, en o -ku waa. -A -nan nen Zozi 'ta dre dι 'sia 'trōdrō te "klan -a -tea. 38 En e 'nan -wle 'nan: «'An 'ta nen e dre 'trōdrō 'gυε, e "mlianla 'an da. 'Ka 'fυ 'gυ, -e -kaa yi 'sōn 'e cin va!»

39 E pli 'e 'le "wennon, e blula "tra, en e Bali trv 'badı 'sia. Yaa 'vı 'nan: «'An "tı, 'i yra 'si! -Te i "we "man "be, 'kulenen nen 'wı yıdı cı -ji e -taa 'labε, 'i drε -e 'e "paala 'an man! 'Pian te 'e drε 'an 'ci 'sɔ wı -a dı, 'i 'bɔ 'ci 'sɔ wı nen 'e drε!»

40 "Be -sru en e 'li 'e da 'e -srunon yaaga zıε o va. E 'bɔ o man te o ya yi -tenan, e Pieri fuɔ, en yaa 'vı -yrε 'nan: «Ka'a -kɔlale 'padı -a 'an 'va -e 'ka yi 'sɔn tɔ "wennεn 'gɔε -a wlu dɔv? 41 'Ka yi 'sɔn -e 'ka Bali trv 'ba, "tɔgɔ 'wı 'wlıdı 'e 'ka 'man yı! Blamin a "va 'nan 'e 'wı 'yi "dra, 'pian -a 'pleble 'ka -yrɔ "dı.»

42 Zozi 'li -bei "flizan 'wɔ 'e da, en e Bali trv 'ba "nyian. Yaa 'vı 'nan: «'An "tı, 'i yra 'si! -Te i 'ka "vale 'i "we "man -e 'kulenen nen 'wı yıdı cı -ji e -taa 'labε, e "paala 'an man dıε, 'i 'ci 'sɔ wı nen 'e drε!»

43 E 'li 'e da, en e 'bɔ o man "nyian yi -tenan, kɔɔ o "koe "nyan.

44 Zozi o 'tɔı "nyian, en e -kɔ Bali trv 'balε. -A cεin yaagazan nen te e 'wı 'tɔwlı zıε -a ve Bali lε.

45 -A -nan nen e 'li 'e da 'e -srunon 'va, en yaa laabo -wɔ 'nan: «Ka yi -tεa tian, te ka "flianla 'ka man -a -trɔɔ? Maan ve 'cεε 'nan, -a tɔ 'bɔ "mεn. Tɔ nen, minnun 'an 'bɔ Blamin -pı -nɔan 'wı 'wlıdı "drεnɔn lε bε, e 'bɔ. 46 'Ka 'wluan lou, -e -kaa kɔ! Min nen e "ta 'an -nɔan "minnun lε bε, e ya -plinan 'kogo.»

Zuif'nɔn 'tanɔn Zozi 'kun
(Mk 14.43-50; Lk 22.47-53; Zan 18.3-12)

47 Zozi 'fɔ 'wı zıε -a vınan, tɔɔn en Zudazi nen -a -srunon 'fuda "fli 'bɔ 'va min -tɔ -a bε, e 'bɔla. -Wεε cı 'o 'vale min "kaga "a, en sennun 'lee yibanun a -wɔ. Bali -pannon 'tanɔn 'lee min cejenun 'bε o 'pa 'sia. 48 Zudazi -a 'vı 'e 'cεn minnun zıε -wɔ 'nan: «Min nen an -atu -tε "man "bε, te Zozi nen. -A 'bɔ nen 'ka 'kun!» 49 -Yee "wεan zı o 'bɔla bε, tɔɔn en e pli Zozi man. E 'nan: «'An 'san, mεin 'tɔ bo.» -A -nan nen e -atu -tε "man.

50 En Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «'An bee, 'wı nen i -ta "man "bε, 'i drε!» Tɔɔn minnun nen e -ta waa bε, o Zozi 'kun.

51 -A -nan nen Zozi -sruzan -tɔ 'yee sɛn 'sɔ 'ji, en e Bali -pannon 'tazan 'suzan 'tɔ "trɔεn cεεn.

52 'Pian Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «'I 'yie sɛn wɔ 'e 'kɔlε 'ji! Maan ve 'yie 'nan, minnun pεεnɔn nen o sɛn "siala min man bε, sɛn "nen "nen o -kaala. 53 'I 'tɔ 'nan, "te an ya "va 'nan min 'e 'pa 'an va bε, maan ve 'an "tı "lε 'nan, 'e 'yee 'pasianɔn nen laji bε, o 'pa 'sia 'mεn. O 'kɔn -kuli 'pa 'tɔdɔ -fuda 'fili, -e 'waan 'ta kuli -tan. 54 'Pian -te 'wı zıε e drε bε, 'wı nen e ya 'e 'cɛn -tεdı Bali -le 'fluba 'ji bε, ya'a 'kɔlaman -e 'e 'lε sɔɔ dı. Kɔɔ e ya 'e 'cɛn -tεdı 'nan, zı 'e drε zıε.»

55 En Zozi 'a 'vı min "kaga zıε -wɔ 'nan: «-Mε "le "wεan nen ka -ta 'an 'kunlε 'ka 'lɔ le sennun 'lee yibanun -a "le ka -ta crinzan -sru? Tɔ pεεnɔn man an ya Bali -pan 'kuin, te an Bali -le 'wı "paaman 'ka 'ji, en ka'an 'kunlε dı.

56 'Pian 'wı pεεnɔn zıε, e drε -e 'wınnun nen Bali 'lewei vınnɔn -a cɛn -tε 'e 'cεn bε 'e 'lε sɔɔ.»

-A -nan nen Zozi -srunon pεεnɔn 'wi "man -a -sru, en o flan bli.

Minnun -kɔ Zozi 'a tin 'banɔn 'lε
(Mk 14.53-65; Lk 22.54-55, 63-71; Zan 18.12-14, 19-24)

57 Minnun nen o Zozi 'kun bε, o -kɔ Zozi 'a Bali -pannon 'tazan nen waa laabo Kaifa bε, -yee "kɔnnεn. 'Fluba 'ci vınnɔn 'lee min cejenun 'o cin 'yı fε zıε -a -nan. 58 Pieri -fɔ -kɔɔbli, te e -kɔla Zozi -sru. E -kɔ zıε -trilii, en e 'bɔla Bali -pannon 'tazan -le "kɔnnεn. E wla -yee -klɔn -ji, en e -nyran -a 'sunɔn yei, 'wı nen e bɔa Zozi man bε -a -nan yıdı -le "wεan.

59 Bali -pannon 'tanɔn 'lee tin 'banɔn pεεnɔn a "va 'nan o 'wlu wı -tɔ "paa Zozi da, -e 'o -kɔla -a -tεdı -a -le "wεan. 60 Min "kaga 'wlu 'sɛn Zozi man, 'pian 'wı pεεnɔn zıε ya'a tin -tεlε Zozi da "fo "dı.

"Be -sru min "fli "ta en "o 'vı 'nan: 61 «Min 'labε e 'nan: «'An -kɔlaman Bali -pan 'kɔn 'widı -a, -e 'an pee -tɔ yi yaaga 'wlu.» »

62 -A -nan nen Bali -pannon 'tazan wluan lou, en yaa 'vı Zozi lε 'nan: «'Wı nen minnun -a ve 'i man bε, yi'a sia

"va 'dubv?» ⁶³ Zozi 'ka -a 'sile "da -yre "di.

En Bali -pannon 'tazan -a 'vi -yre 'nan: «'I 'pe wluan Bali nen -a yiε ci "man "be -a 'le! Maan laabo 'i 'lo 'nan, min 'sizan 'wi 'ji nen yia? Bali -pi nen yia? 'Wl zie 'i -ci 'si 'kue!»

⁶⁴ En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «-Nyren, yia 'vi 'i 'bo 'a be. Maan ve 'cee 'nan, -e 'e 'sia cεεγv yi 'gve -a da be, kaan 'bo Blamin -pi ye 'an -nyrandi 'pleble pεenon 'san Bali -pe "yi "da. En "be -sru kaan ye "nyian laji, te an ya -tanant "lolu -koei "da.»

⁶⁵ -A vidı zie e Bali -pannon 'tazan ta kli, en 'e 'ta sōnun 'foi bodı 'sia. -A -nan nen e 'nan: «E Bali srōn! -Kaa 'ka "nyian -yee 'wi 'nan yızan pee -va "fo "di. "Srōn nen e "sia -a wōnan be, kaa 'man 'ka 'bo 'a. ⁶⁶ "Ka "ve -ji 'nōn?»

En minnun -a 'si "va -yre 'nan: «E 'sō -ka ve -a.»

⁶⁷ 'Wl zie -a da nen, o 'le 'yi 'sendı 'sia -a yra, en o -fōle wōvı "va 'sia. Min -mienun 'pa -fōa -a yra, te waa laabo -yrō 'nan: ⁶⁸ «'Yie 'nan min 'sizan 'wi 'ji nen 'yia. -Yee "wean -te i ya Bali 'lewei vızan a be, min nen e fe tuv 'yie be, 'i -kōon 'kue.»

Pieri yōo "da 'nan 'e 'ka Zozi -sruzan 'a di

(Mk 14.66-72; Lk 22.56-62; Zan 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Tv zie -a wlu be, te Pieri a tian 'e -nyrandi -klōn -ji. -A -nan nen nōan lımōn -tv pli "man, en e 'nan -yre 'nan: «Bii 'gve Galile min Zozi -sruzan 'tu nen 'yia.»

⁷⁰ 'Pian Pieri yōo "da min pεenon yiε man. E 'nan: «'Wl nen i ci "vale 'i ve be, ma'an tōa di.»

⁷¹ En Pieri -klōn -yre "nen -si 'sia, -a -nan nen nōan lımōn pee -a 'yi, en yaa 'vi minnun nen fe zie -a -nan be -wle 'nan: «Min 'lagve, e ya Nazareti min Zozi -sruzan 'tu -a.»

⁷² Pieri yōo "da "nyian, yaa -ci -pe wluan, en e 'nan: «Min 'labε, ma'an tōa "fo "di.»

⁷³ "Be -sru "nyian, minnun nen fe zie -a -nan be, o pli Pieri man en o 'nan -yre 'nan: «'Wl 'kpa nen. 'I 'bo 'gve, -a -sruzan -tv nen 'yia. 'Yie 'widı -a kōon "man zie.»

⁷⁴ -A -nan nen Pieri "e 'nan: «-Te 'wlu nen maan -sean "be, Bali 'e 'wl "nen -kōon 'men. Maan 'vi 'cee 'nan, ma'an min 'labε -a tōa "fo "di.»

'Nun tōon en mannen wlu. ⁷⁵ 'Wl nen Zozi -a 'vi Pieri le be, en -a -cin -trōa Pieri ji. Kōo Zozi -a 'vi -yre 'nan: «'Vaa -e mannen tede 'e 'wl be, te yia 'vi 'e 'pa -a yaaga 'nan yi'an 'tōa di.» -A -nan nen Pieri 'bōla bei, en e -wuōdı 'sia 'wl 'nanmandı -a.

27

Minnun -kv Zozi 'a Rōm min -kōnmandan Pilati 'le

(Mk 15.1; Lk 23.1; Zan 18.28)

¹ Zi tv cεen bodrun be, en Bali -pannon 'tanōn 'lee min cejenun pεenon 'wei 'pa 'e cin man 'nan 'o Zozi 'te. ² O Zozi yrı, "be -sru en o -kv -a -nōnle Rōm min -kōnmandan Pilati le. Mingōnnennun tazan nen Rōm be, -yεε Pilati -tō 'nan 'e 'lēglōn 'bo 'pla.

Zudazi -ka -nan wl

(Drewl 1.16-20)

³ Zudazi 'bo nen, e Zozi -nōn minnun le be, zi yaa 'yi 'nan minnun tanōn tin -te Zozi da 'nan 'e -ka -a 'wl 'ji be, -a -nan nen 'wl 'nandı "man 'sia, en e -kv 'lein 'wle 'fuba yaaga be -a -nōnle Bali -pannon 'tanōn 'lee min cejenun le 'e "pa 'ji. ⁴ E 'nan -wle 'nan: «An 'wl 'wlıdı dre min nen ya'a 'wl 'tv drele -wlıdı "dıε, -a -nōndı -a 'cee.»

-A -nan nen minnun zie o 'nan Zudazi le 'nan: «"Kve 'man wl 'ka 'ji di. 'I 'bo 'lo wl nen.»

⁵ Tōon Zudazi 'lein 'wlenun zie -a -sran Bali -pan 'kuin, en e -kv 'e 'blo wule baa -ji.

⁶ Bali -pannon 'tanōn 'lein 'wlenun zie -a koola, en o 'nan: «-A -si 'ka -kaa 'lo -e -kaa "lala 'gve -a -sen Bali -pan 'kuin "lala -va di, kōo "lala nen yaa -maan blamin nyen -sran be -nyren.»

⁷ 'Wl nen 'kō 'o dre "lala zie -a be, o wei dre "da -tvwli. -A -nan nen o -kv fei 'lōle -pō -tōzan -tv -lō. Fei zie waa 'lo 'nan -e 'e dre -pennōn 'le min wōnan -a. ⁸ 'Be nen -kaa ci cεεγv yi -a 'gve, minnun fei zie -a laabo nyen fei, kōo "lala zie -yεε -maan blamin nyen -sran.

9 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Zeremi -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ 'e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

«'Lein 'wɛ 'fuba yaaga nɛn waa 'si min nɛn Izraɛl 'nɔn 'a 'flɛ 'tan bɛ -a manvɛ nɛn.

10 ɛn "lala -tɔwli zɪɛ

-a 'bɔ nɛn waa -nɔn -pɔ -tɔzan -le fei man.

Zɪ Minsan -a 'vɪ 'mɛn zɪɛ.»

Zozi a Rɔm min -kɔnmandan Pilati 'lɛ

(Mk 15.2-15; Lk 23.2-5, 13-25; Zan 18.29-19.16)

11 Zɪ minnun 'bɔla Zozi 'a -kɔnmandan 'lɛ bɛ, ɛn -kɔnmandan 'wɪ laabu -yrɔ. Yaa laabu -yrɔ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn 'yia?»

Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan: «-Nyɛn, yia 'vɪ 'i 'bɔ 'a bɛ.»

12 'Wɪnun nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun -a 'vɪ Zozi man bɛ, Zozi 'ka 'wɪ 'tɔ 'silɛ "da "fo "dɪ. 13 -A -nan nɛn Pilati 'e 'nan -yrɛ 'nan: «'Wɪ pɛɛnɔn nɛn waa "paa 'i da bɛ, yi'a maan dɔv?» 14 'Pian Zozi 'ka 'wɪ 'tɔ 'silɛ "da -yrɛ "fo "dɪ. 'Wɪ zɪɛ e -kɔnmandan 'kan 'e 'cila "da.

15 Lɛ -tɔdɔ pɛɛnɔn man bɛ, -te Zuif 'nɔn tranun -le 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdɪ drɛdɪ 'bɔ bɛ, -kɔnmandan "sia -pɔ 'kɔnzɔn 'tɔ man. -Pɔ 'kɔnzɔn nɛn minnun cɪ "va 'nan 'o 'si man bɛ, -a man nɛn e "sia. 16 Lɛ 'bɔ zɪɛ -a -ji bɛ, te min -tɔ nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ -dan drɛ -a 'wɪ a 'e fuiladɪ "man "bɛ e ya -pɔ 'kuin. Min zɪɛ waa laabo Barabazi. 17 -Yee "wɛan zɪ minnun a 'o cin yɪdɪ bɛ, ɛn Pilati -a laabu -wɔ 'nan: «Barabazi 'lee Zozi nɛn waa laabo min 'sizan 'wɪ 'ji bɛ, -tɪ man nɛn 'an 'si o "fli yei?» 18 Pilati -a -tɔa 'nan minnun tanɔn "naan Zozi man 'e "tun, -yee "wɛan nɛn o -ta Zozi 'a 'yrɛ.

19 Pilati a 'e -nyrandɪ 'yee tin 'ba pɛin -da tin -sru, ɛn -a nan min 'pa 'sia -yrɛ. E 'nan: «Min 'labɛ ya'a 'wɪ 'tɔ drele -wɪdɪ "dɪ. Te 'i 'pɛ wɔ -yee 'wɪ 'ji dɪ. Kɔɔ paan 'pei -man nyɛn nɛn maan -tɛ bɛ, 'an "koe 'nyan -yee "wɛan 'kpa tɪglɪ.»

20 Tɔ zɪɛ -a wɔ bɛ, Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun -a 'vɪ minnun lɛ 'nan, 'o vɪ 'nan Barabazi man nɛn Pilati 'e 'si -e 'e Zozi 'tɛ.

21 -Yee "wɛan nɛn zɪ -kɔnmandan -a laabu -wɔ 'nyian 'nan: «Min "fli 'gɔɛ o yei "bɛ, -tɪ man nɛn 'an 'si?»

ɛn o pɛɛnɔn -a 'vɪ 'nan: «Barabazi man nɛn 'i 'si.»

22 Pilati -a laabu -wɔ 'nan: «Zozi nɛn waa laabo min 'sizan 'wɪ 'ji bɛ, 'an drɛ -yrɛ 'kɔ?»

ɛn o pɛɛnɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da.»

23 -A -nan nɛn Pilati -a laabu -wɔ 'nan: «'Wɪ 'wɪdɪ "cɛn "nɛn yaa drɛ -yee "wɛan 'an -pɛin yiba "plan da?»

ɛn o pɛɛnɔn paan 'nyian 'kpa 'plɛblɛ. Waa 'vɪ 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da!»

24 Pilati -a 'yɪ 'nan, 'e 'ka o 'klɪnan 'wɪ 'a dɪ, te minnun plaman "bɔv. -A -nan nɛn e 'yi 'si, 'e 'pɛ -man foe minnun pɛɛnɔn yɛ man, ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «Mɛɛn "cɛɛ vɪ 'nan o min 'lagɔɛ -a -tɛ dɪ. -Te e -ka bɛ, 'ka 'bɔ 'lɔ 'wɪ nɛn.»

25 ɛn minnun wɔ "man o pɛɛnɔn. Waa 'vɪ 'nan: «-A -ka wɪ 'e 'pa 'kɔ da, ɛn 'e 'pa 'kɔɛ 'nɛnnun da.»

26 -A -nan nɛn Pilati 'si Barabazi man, ɛn yaa 'vɪ 'yee 'sounjanun lɛ 'nan, 'o Zozi 'sɔn -ngble -a, -e 'o 'kɔ -a -pɛin yiba "plan da.

'Sounjanun Zozi sɛɛ 'wɔ

(Mk 15.16-20; Zan 19.2-3)

27 -Kɔnmandan -le 'sounjanun -kɔ Zozi 'a -kɔnmandan -le -klɔn -ji. ɛn o 'sounjanun pɛɛnɔn cin 'yɪ "man. 28 O -yee sɔnun 'sɔ 'e da, ɛn o mingɔnnɛn -tralɛ -gblɔ 'tɛndɛn 'tɔ 'wɔ "da. 29 O lei 'tan, ɛn waa 'wɔ -a -wulo -man "le mingɔnnɛn kle 'zɔ. ɛn o -cɛan -kɔ -tɔ -nɔn -a -pɛ "yi "lɛ, "le -yee mingɔnnɛn "tonyrin -zɔ. -A -nan nɛn 'o "pɔ -sɔɔnladɪ 'sia "wɔ, te waa sɛɛ wɔ. Waa ve -yrɛ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn, 'tɔ 'tɔ bo!» 30 O 'le 'yi -sɛan "da, ɛn "nyian o -cɛan -kɔ "sia -yrɔ, -e 'o 'lɛ wɔla -a -win -ji. 31 Zɪ o cɛɛn -a sɛɛ wɔdɪ man bɛ, ɛn o mingɔnnɛn -tralɛ zɪɛ -a 'sɔ "da. O -yee sɔnun 'wɔ 'e da, ɛn o -kɔ -a 'nan -e 'o -pɛin yiba "plan da.

Zozi -pɛinnan yiba "plan da

(Mk 15.21-32; Lk 23.26-43; Zan 19.17-27)

³² 'Sounjanun -kudı 'sia Zozi 'a, en 'o cin 'yı Sirene min -tu nen waa laabo Simōn be -a. 'Sounjanun 'tō Simōn zıe -a -sru "sa -a, 'nan 'e Zozi 'le yiba "plan 'sia.

³³ O 'bōla fēnan nen waa laabo Gōlgota be -a -nan. Gōlgota -ci nen 'nan, min -wulo klo. ³⁴ -Wēn nen waa baa fē -tu nyranrandı -a be, waa -nōn -yrē 'nan 'e mlin. 'Pian zı yaa -nanjēn 'e 'le be, ya'a 'wle "man -e 'e mlin dı.

³⁵ Waa -pēin yiba "plan da, "be -sru en o -yee sōnun pli 'o cin yei. Waa drē 'lein 'wle 'tuoladı da. ['Wı nen Bali 'lewei vızan -a 'vı 'e 'cēn be, zı e 'le sō zıe. Kō yaa 'vı 'nan:

«O 'mēn sōnun pli 'o cin yei,
en o 'mēn sō -gblō 'sia
'lein 'wle 'tuoladı da.»]

³⁶ "Be -sru en 'sounjanun -nyran, te o Zozi 'nanjēan. ³⁷ 'Wı nen -yee "wēan o Zozi -pēin yiba "plan da be, waa crēn -te en waa 'pa -a -wulo da lou. Waa crēn -te 'nan:

«Min 'gūe Zozi nen,
e ya Zuif 'nōn 'le mingōnnen -a.»

³⁸ O 'wı 'wlıdı "drēnōn "fli pēin "nyian yiba "plan da. Waa -tu pēin yiba "plan da Zozi 'pē "yi "da, en waa -tu pēin yiba "plan da -a -pē bυ da.

³⁹ Minnun nen o -ciala fē zıe -a -nan be, o Zozi "srōnman, te 'o 'wulo nyōnman. ⁴⁰ Waa ve 'nan: «Yıe "cēe 'vı 'nan 'i Bali -pan 'kōn -wia -e 'i pēe -tō yi yaaga 'wlu 'gū dūv? -Te i ya Bali -pı -a be, 'i 'fli 'si 'wı 'ji, -e 'i 'si yiba "plan 'labē -a da!»

⁴¹ Bali -pannōn 'tanōn 'lee 'fluba 'ci vınōn 'lee min cejenun "o sēe 'wū "nyian. "O 'vı 'nan: ⁴² «E min peenun 'si 'wı 'ji, 'pian ya'a 'kōlaman 'e 'fli 'sidı -a 'wı 'ji dı. -Te e ya Izraēl 'nōn 'le mingōnnen -a be, 'e 'si yiba "plan da 'e -sōnla -e 'kū yi -tēra "da. ⁴³ E yi -tēra Bali da 'nan Bali "paa 'e 'va, en yaa 'vı 'nan 'e ya Bali -pı -a. -Yee "wēan -te Bali -a ye "yi "be, Bali 'e 'si 'wı "mēn!»

⁴⁴ 'Wı 'wlıdı "drēnōn nen minnun o pēin yiba "plan da Zozi "srōn "be, "o Zozi srōn "nyian 'wı 'tūwlı zıe -a vıdı -a.

Zozi 'ka -nan

(Mk 15.33-41; Lk 23.44-49; Zan 19.28-30)

⁴⁵ Zı yıde 'bō min -win -ji 'sēze be, en klun -trōa 'lēglōn pēenōn 'ji. E -fū zıe -trilii en funninmlan yıde tēenla.

⁴⁶ Zı funninmlan yıde tēenla be, en Zozi paan 'kpa 'plēble. Yaa 'vı 'e fla wei -ji 'nan: «Eli, Eli lama sabatani?» 'Wı zıe -a -ci nen 'nan: «'Mēn Bali, 'mēn Bali, -mē "le "wēan nen 'i 'pē 'si 'an -sru?»

⁴⁷ Min -mienun nen fē zıe -a -nan be, waa 'man, en o 'nan: «E ya Eli laabōnan.»

⁴⁸ 'Nun tōn 'sounja min -tu flan bli, e -kū sō 'silē, yaa 'wū -wēn 'wle 'cēn 'va, yaa 'wū 'cēan -kō "nen, en yaa 'pa Zozi 'lēbo "nen 'nan -e 'e 'yi flōn "ji. ⁴⁹ 'Pian 'sounja -mienun "o 'vı 'nan: «'I 'tō -e -kaa -nan yı, -te Eli -taa -a 'silē 'wı 'ji -o.»

⁵⁰ Zozi paan "nyian 'kpa 'plēble, en 'e yıe 'le 'wū.

⁵¹ 'Nun tōn sō -dan nen 'e 'tındı Bali -pan 'kuin be, e 'fū 'bū 'ji "fli. E 'fū būdı 'sia lou, en yaa -sēn "tra. 'Trē nyōn, en puo -kōlenun 'fū būv. ⁵² Min -yrēnun 'lē sūv, en Bali -le minnun "kaga wluan 'kanōn 'va, ⁵³ te o bōala 'yrē -ji. 'Pian zı Zozi wluan 'kanōn 'va be, -a -nan nen o -kū 'o 'fli -kōnle. 'O 'fli kōn min "kaga "lē Zeruzalem nen Bali -le 'fla 'saun -a be -a da.

⁵⁴ 'Sounjanun tazan 'lee 'yee minnun nen 'o yıe 'tō Zozi 'va be, zı 'trē nyōn waa -nan 'yı be, en 'wı pēenōn nen e drē waa -nan 'yı be, -a "klan o -tēdı 'sia. -A -nan nen waa 'vı 'nan: «'Wı 'kpa nen, min 'labē Bali -pı nen.»

⁵⁵ Fē 'bō zıe -a -nan be, lımōn "kaga "a 'o 'tōdı -kōbıli, te o yıe a -nan nun. Lımōnnun nen o sōnla Zozi -sru Galile, te o 'nyranman "paa Zozi le be o 'bō nen. ⁵⁶ Lımōnnun zıe, Madala lı Mari a o va, en Zaji 'lee Zozefū "bū Mari a o va, en Zebede -pınun "bū "a o va.

Zozi wū -nan

(Mk 15.42-47; Lk 23.50-56; Zan 19.38-42)

⁵⁷ Zı funninmlan 'pla be, en fēzan -tu nen e 'sia Arimate be e -ta. Waa laabo Zozefū. Zozi -sruzan 'tū nen. ⁵⁸ E -kū toba -fōle Pilati le 'nan 'e Zozi pa -nōn

'yre. En Pilati -a 'vɪ 'yee minnun lɛ 'nan 'o -nɔn -yre. ⁵⁹ Zozɛfɔ Zozɪ 'kadɪ zɪɛ -a 'si, e sɔ -trɛdrɛ 'pa "man, ⁶⁰ ɛn e -kɔ -a wɔlɛ. Yaa 'wɔ min -yre -trɛ nɛn waa cɛɛn puo -kɔlɛ ji bɛ -a -ji. Waa cɛɛn paan -a 'bɔ 'fli -le vɛ -a. "Bɛ -sru e -kɔlɛ -dan blu, yaa -tɔ -yre zɪɛ -a "nɛn, ɛn e -kɔ. ⁶¹ Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te Madala lɪ Mari 'lee Mari -tɔ a -nan. O -fɔ 'o -nyrandɪ -yre 'bɔ 'lɛ "nɛn.

'Sounjanun 'o yie 'tɔ Zozɪ 'yre -va

⁶² Zɪ tɔ cɛɛn bɛ, Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Farizɛn 'nɔn 'kɔ Pilati -va. Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi da nɛn o -kɔ. -Yɛɛ cɪ Saba yi -a. ⁶³ O 'nan -yre 'nan: «'Kɔ 'san, 'wɪ 'tɔ -cin -trɔa 'kɔ 'ji, -yee "wɛan nɛn kɔ -ta. 'Wluzan 'labɛ, te -a yie a tian "man "bɛ, e 'nan, -te e -ka bɛ, e yi dra yaaga -e 'e 'wluan 'kanɔn 'va. ⁶⁴ -Yee "wɛan kɔi trɔ "baa 'nan 'i vɪ 'yie minnun lɛ -e 'o yie 'tɔ -a -yre -va -trilii yi yaaga. 'I drɛ zɪɛ "tɔgɔ Zozɪ -srunɔn 'o 'kɔ Zozɪ pa 'si -yre -ji, -e 'o 'wlu 'sɛn minnun lɛ 'nan e wluan -kanɔn 'va. 'Wlu zɪɛ 'bɛ 'cibɛn -taa 'mlinlɛ -a tɛdɛ da.»

⁶⁵ -A -nan nɛn Pilati "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Sounja 'pa 'tɔ 'labɛ, maan -nɔn 'cɛɛ. 'Ka 'kɔ waa, -e 'o yie 'tɔ -yre 'bɔ 'va "le zɪ ka cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.» ⁶⁶ O -kɔ, o -yre 'bɔ "kɔnnɛn 'pla, ɛn o 'sounjanun -tɔ -a 'lɛ "nɛn.

28

Zozɪ wluan -kanɔn 'va
(*Mk 16.1-11; Lk 24.1-12; Zan 20.1-18*)

¹ 'Mɔnnɛn yi nɛn 'bɛ cɪ Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi -sru "yi -a. 'Mɔnnɛn yi zɪɛ, -a bodrun puunɔn nɛn Madala lɪ Mari 'lee Mari -tɔzan bɛ, o -kɔ -yre da.

² 'Nun tɔn 'trɛ nyɔn 'kpa 'plɛblɛ. Minsan -le 'pasiazan -tɔ 'bɛ 'si laji, e -kɔlɛ nɛn waa -tɔ -yre "nɛn "bɛ -a 'sinan, ɛn e -nyran "da. ³ E "bia "le zɪ laa 'e 'wlei -wlei -fɔa e "bia bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn -yee sɔ a 'fuvu, -a -kɔn "manvɛ "ka "dɪ. ⁴ Nyɛn 'sounjanun cɛɛn, ɛn o nyɔndɪ 'sia. -A -nan nɛn o tɛɛla "tra. O drɛ "le minnun nɛn o kaa bɛ -wee 'wɪ 'zɔ.

⁵ ɛn Bali -le 'pasiazan tin 'badɪ 'sia lɪmɔnnun lɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «Te "klan 'e 'ka 'tɛ dɪ! Maan -tɔa 'nan, ka

ya Zozɪ nɛn waa -tɛ yiba "plan da bɛ -a -wɛɛnan. ⁶ E 'ka 'gɔ dɪ. E wluan -kanɔn 'va "le zɪ yaa 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Ka 'ta, -e 'ka yie 'tɔ fɛnan nɛn waa 'pla bɛ -a -nan. ⁷ "Bɛ -sru 'ka 'kɔ "nyiandɔ -a vɪ -a -srunɔn lɛ. 'Ka vɪ -wlɛ 'nan: E wluan 'kanɔn 'va, e -trɔa 'ka 'lɛ Galile, ka bɔa "man "nan nun. 'Wɪ nɛn an -ta -a vɪlɛ 'cɛɛ bɛ, -nyɛn zɪɛ.»

⁸ Lɪmɔnnun zɪɛ o 'si "nyiandɔ -yre da. Nyɛn o cɛɛn, 'pian ci "nrandɪ -dan a -wlɔ, ɛn o -kɔ flɛn 'blidɪ -a. 'Wɪ zɪɛ o "ta -ko -a 'sinan 'panan Zozɪ -srunɔn lɛ. ⁹ 'Nun tɔn Zozɪ 'bɔla o 'lɛ, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «An 'ka 'tɔ bɔ.» Lɪmɔnnun pli Zozɪ man, o "po sɔn "wlu, ɛn waa cɛɛn 'kun -a bɔdɪ -a. ¹⁰ -A -nan nɛn Zozɪ "e 'nan -wlɛ 'nan: «Te "klan 'e 'ka 'tɛ dɪ! 'Ka 'kɔ -a vɪ 'an -srunɔn nɛn o drɛ "le 'an "bɔnɔn -zɔ bɛ -wlɛ. 'Ka vɪ -wlɛ 'nan 'o 'kɔ Galile. O bɔa 'an man -nan nun.»

Bali -pannɔn "lala -nɔn 'sounjanun lɛ 'nan -e 'o 'wlu 'sɛn

¹¹ Te lɪmɔnnun a -kɔnan -sia bɛ, -a -nan nɛn 'sounja -mienun 'bɔla Zeruzalɛm 'fla. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn e drɛ bɛ, waa 'sinan 'pa Bali -pannɔn 'tanɔn lɛ. ¹² Bali -pannɔn 'tanɔn zɪɛ 'o cin 'yɪ 'o 'vale min cejenun -a, ɛn o 'wɪ 'pla "da. -A -nan nɛn o "lala "kaga "nɔn 'sounjanun lɛ, ¹³ ɛn o 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka vɪ 'nan, Zozɪ -srunɔn 'ta Zozɪ pa crin wɔlɛ -pei -man, te ka ya yi -tɛnan. ¹⁴ 'Wɪ zɪɛ -te -kɔnmandan -a 'man bɛ, kɔ toba -fɔa -yre, -e 'kɔ 'wɪ 'si 'ka man.» ¹⁵ 'Sounjanun "lala zɪɛ -a 'si, ɛn 'wɪ nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn -a 'vɪ -wlɛ "bɛ, waa drɛla "da. 'Wɪ nɛn waa 'vɪ zɪɛ Zuif 'nɔn -a ve tian cɛɛgɔ yi -a.

Zozɪ 'e 'fli kɔn 'e -srunɔn lɛ
(*Mk 16.14-18; Lk 24.36-49; Zan 20.19-23; Drɛwɪ 1.6-8*)

¹⁶ Zozɪ -srunɔn 'fuda -tɔ -kɔ Galile, pɔn nɛn Zozɪ -a kɔn -wlɛ "bɛ -a da. ¹⁷ Zɪ o Zozɪ 'yɪ bɛ, o "po sɔn "wlu -a bɔdɪ -a. 'Pian te o va min -mienun 'o 'ci -fɔman.

¹⁸ Zozɪ pli 'e -srunɔn man, ɛn e 'wɪ tin 'ba -wlɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «Bali 'plɛblɛ 'nɔn 'mɛn fɛ pɛɛnɔn da laji, ɛn yaa -nɔn 'mɛn fɛ pɛɛnɔn da 'trɛda. ¹⁹ 'Ka 'kɔ, 'ka 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn drɛ 'an -srunɔn 'a! 'Ka o -batize drɛ -kaa

"ti Bali 'lee 'e 'pi 'lee 'yee lei 'saun 'to da. ²⁰ En 'wi pεεnɔn nɛn maan paa 'ka 'ji bε, 'ka "paa o ji, -e 'o 'ta wɔla "da "le "wεan. En-a-cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, an-fo 'ka 'va yi pεεnɔn man 'li 'trilii, -e 'trε 'nyan tɔ 'e bɔ.»

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nənnən nən Mark -a crɛn -tɛ

*Zan a Zozi 'lɛ drɛnan
(Mt 3.1-12; Lk 3.1-18; Zan 1.19-28)*

¹ Bali -pɪ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nənnən pou sianan "nən 'gʊ. ² E pou 'sia "le 'wɪ nən 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali 'lewei vɪzan Ezai -le 'fluba 'ji bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Bali "e 'nan:

«An 'mɛn min -tʊ -tɔala 'i 'lɛ,
-yɛɛ 'i 'lɛ si -tɛa.»

³ Min zɪɛ -a wei "we "bui "da.

Yaa ve 'nan:

«Ka Minsan -le -si ta drɛ!

'Ka -yee -sinun ta -sɛn 'e cin va!» »

⁴ Min zɪɛ Zan nən. E 'bɔla 'ji "bui "da, ɛn e Bali -le 'wɪ vɪdɪ 'sia minnun lɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'ka 'fli -nən Bali lɛ! 'Ka 'ta 'ka -batize drɛ, -e Bali 'e 'cee 'wɪ 'wɪdɪ 'fui.»

⁵ Minnun nən o -nyɛanla Zude 'lɛglɔn 'ji 'lee Zeruzalɛm bɛ, o "kaga "ta Zan wei manlɛ. O 'wee 'wɪ 'wɪdɪnun 'vɪ 'wein Bali lɛ minnun pɛɛnən yɪɛ man, te Zan o -batize dra 'yi nən waa laabo Zudan bɛ, -a va.

⁶ -Wi nən waa laabo Shamo bɛ, -a "ɛsɔ nən Zan da, ɛn -wi 'kɔlɛ nən 'e 'tɔdɪ "da -a -tɪɛn. Srɔ 'lee -srɔ 'nyrɔn nən yaa -ble fɛ -a. ⁷ E 'nan minnun lɛ 'nan: «Min -tʊ "ta -daa 'e 'fɔla "da, ɛn -a 'plɛblɛ "mlɪan 'an da. 'An 'ka -yee -manwua "tun "da baa "fluzan -a dɪ. ⁸ An 'ka -batize dra 'yi 'a, 'pɪan -yɛɛ 'ka -batize dra Bali lei 'saun 'a.»

*Zan Zozi -batize drɛ
(Mt 3.13-17; Lk 3.21-22; Zan 1.32-34)*

⁹ Tʊ zɪɛ -a wɪ bɛ, ɛn Zozi 'si Galile 'fla nən waa laabo Nazaretɪ bɛ -a da, ɛn e -ta Zan -va. -A -nan nən Zan -a -batize drɛ Zudan 'yi 'va. ¹⁰ Zozi "ɛ 'si 'yɪa bɛ, te e labli ye 'e 'lɛ 'sɔdɪ, ɛn e Bali lei 'yɪ e sɔɔn "da "le -plablo -le 'wɪ 'zʊ.

¹¹ -A -nan nən wei -tʊ wɪ laji. E 'nan: «I ya 'an 'pɪ nən maan ye "yi ɛn -yee 'wɪ 'an 'ci "nranman bɛ -a.»

Satan Zozi 'man -tan 'nan 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ

(Mt 4.1-11; Lk 4.1-13)

¹² "Bɛ -sru, ɛn Bali lei -kʊ Zozi 'a "bui "da. ¹³ E yi drɛ 'nan nun -fuba sinjɛn, te Satan -a man -taan. E ya -winun va lu -ji, te Bali -le 'pasianən -a "sua.

Zozi 'le 'nyranman pou sianan

(Mt 4.12-17; Lk 4.14-15)

¹⁴ Zɪ minnun Zan -fɔ -pʊ 'kuin bɛ, ɛn Zozi 'li 'e da Galile 'lɛglɔn 'ji. -A -nan nən e Bali -le 'wɪ 'nənnən vɪdɪ 'sia minnun lɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: ¹⁵ «Tʊ nən Bali -a kɔɔn bɛ, e 'bɔ. Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ 'kogo. 'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'ka 'fli -nən Bali lɛ! 'Ka yi -tera Bali -le 'wɪ 'nənnən da!»

Zozi pɔ -tɛnən sinjɛn drɛ 'e -srɛnən 'a

(Mt 4.18-22; Lk 5.1-11)

¹⁶ Zozi a cɪnan 'yi -dan nən Galile bɛ -a man, ɛn e Simɔn 'lee 'e -suannɛn Andre 'yɪ, te o ya pɔ -tɛnan "se "a. ¹⁷ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka -sɔɔnla 'an -sru! An -taa 'ka drɛlɛ minnun nən o min laabo 'an -sru "bɛ waa.» ¹⁸ 'Nun tɔɔn o 'wee "senun -sran, ɛn o sɔɔnla Zozi -sru.

¹⁹ E -kɔdɪ 'sia "nyɪan 'e 'lɛ, ɛn e Zebede -pɪnun 'yɪ, te o ya 'wee "senun -peenən -klʊ -ji. Zaji 'lee 'e "bʊɪ Zan nən. ²⁰ Zozi o laabʊ, -a -nan nən o 'si 'o "tɪ Zebede 'lee 'wee 'nyranman 'panən -sru, ɛn o sɔɔnla Zozi -sru.

Zozi -yʊ -wɪdɪ "pin min -tʊ -sru

(Lk 4.31-37)

²¹ Zozi 'lee 'e -srɛnən 'kʊ 'fla nən, waa laabo Kapanamo bɛ, -a da. 'Flinla "yi da bɛ, e wla -wee cin yɪ 'kuin, ɛn e Bali -le 'wɪ "paadɪ 'sia minnun ji. ²² -Yee 'wɪ "paadɪ minnun 'plo 'fɔ, kɔɔ yaa "paaman o ji "le Bali -a -kɔladɪ -nən -yrɛ. Ya'a "paalɛ o ji "le 'nan 'fluba 'ci vɪnən 'le vɛ -zʊ dɪ.

²³ Min -tʊ a cin yɪ 'kɔn 'bɔ 'ji bɛ, -yʊ -wɪdɪ "a -a -sru. Min zɪɛ e -paandɪ 'sia, yaa 'vɪ 'nan: ²⁴ «Nazaretɪ min Zozi, -mɛ "wean nən i -tɔa 'kʊe 'wɪ 'ji? I -ta 'kʊ klu 'sʊlɛ. Mɛɪn -tɔa. Bali -le min tɪglɪ nən 'yɪa.»

²⁵ Zozi 'wɪ 'pla -yrɛ 'nan: «'I 'ta -tɔ! 'I 'si min 'gʊɛ -a -sru!» ²⁶ -Yʊ -wɪdɪ "min zɪɛ -a nyɔɔndɪ 'sia 'plɛblɛ, te e -paanman, ɛn e 'si -a -sru.

27 'Wɪ zɪɛ e ciɫa min pɛɛnɔn da. Waa laabɔdɪ 'sia 'o cin lɔ 'nan: «-Mɛ "sɔ -man wɪ 'bɛ cɪ zɪɛ? Min 'gʊɛ -yee 'wɪ "paadɪ a 'e 'trɛ, ɛn Bali -a -kɔɫadɪ -nɔn -yrɛ. E -yɔnɔn -le 'plɛblɛ yi -kaa. 'Wɪ nɛn yaa ve -wɫɛ "bɛ, waa drala "da.»
28 -A -nan nɛn minnɔn Zozi 'sɪ -fɔdɪ 'sia 'kpa tɪglɪ Galile 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji.

Zozi Simɔn 'sɛa 'lee -cɛ -tɛnɔn "kaga beli

(Mt 8.14-17; Lk 4.38-41)

29 Zɪ Zozi 'bɔla cin yɪ 'kuin bɛ, ɛn e -kɔ Simɔn 'lee Andre -le "kɔnnɛn 'o 'vale Zaji 'lee Zan -a. 30 "Wɛɛ 'bɔla "kɔnnɛn "bɛ, te Simɔn nan "bɔ "a 'e nyinnandɪ 'kɔɫɛ -wɔandɪ 'plɛblɛ 'lɔ, ɛn waa 'vɪ Zozi lɛ. 31 Zozi pli "man, yaa 'kun 'e 'pɛ -man, ɛn yaa wɫuan. 'Nun tɔɔn -a 'kɔɫɛ 'ji 'e 'trɔ -fɔ. -A -nan nɛn e fɛ -nɔn -wɫɛ.

32 Zɪ funninmlan 'pla yidɛ 'fɔ plɔ va bɛ, ɛn minnɔn -tadɪ 'sia -cɛ -tɛnɔn pɛɛnɔn 'lee minnɔn pɛɛnɔn nɛn -yɔ -wɫidɪ "a o -sru "bɛ waa Zozi lɛ. 33 'Flanɔn "kaga "ta -sɛnɫɛ 'kɔn zɪɛ -a 'lɛ "nɛn. 34 Zozi min "kaga beli -cɛ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'sidɪ -a o man. ɛn e -yɔ -wɫidɪ 'si min "kaga -sru "nyian. Zozi 'ka -yɔ -wɫidɪnɔn 'tɔɫɛ -e 'o 'wɪ dɪ, kɔɔ min nɛn Zozi cɪ -a bɛ waa -tɔa.

Zozi Bali -le 'wɪ 'vɪ Galile 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji

(Lk 4.42-44)

35 Bodrun te klun a tian bɛ, Zozi wɫuan, ɛn e 'bɔla bei. E -kɔ Bali trɔ 'balɛ 'fla -sru fɛnan nɛn -a -nan cɪ flu bɛ -a -nan. 36 Simɔn 'lee Zozi -srunɔn -mienun bɛ, o -kɔ Zozi -wɛɛɫɛ. 37 Zɪ waa 'yɪ bɛ, ɛn o -yrɛ 'nan: «Minnɔn pɛɛnɔn a 'i -wɛɛnan.»

38 ɛn Zozi 'a 'vɪ -wɫɛ 'nan: «-Kaa kɔ fɛ pee -nan! -Kaa kɔ 'fla 'gʊɛ -a "srɔn 'flanun da, -e 'an Bali -le 'wɪ vɪ -nan nun. Kɔɔ 'wɪ zɪɛ -a man nɛn an -ta 'trɛ da.»
39 ɛn e cidɪ 'sia Galile 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji. E Bali -le 'wɪ 'vɪ cin yɪ 'kɔnnɔn -ji, te e -yɔ -wɫidɪ -pian "minnɔn -sru.

Zozi -kogobe 'tɛzan -tɔ beli

(Mt 8.1-4; Lk 5.12-16)

40 Yɪ -tɔ da bɛ, -kogobe 'tɛzan -tɔ -ta Zozi 'lɛ. E "pɔ sɔɔn "wɫu, ɛn yaa trɔ 'badɪ 'sia. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Maan -tɔa

'nan -te i wɫu "man "bɛ, i -kɔɫaman i -kogobe "sia 'an man, -e 'an drɛ 'saun Bali 'lɛ.»

41 -A nyrinda -sɛn Zozi da. 'E 'pɛ 'sɔ 'ji, e klɛ "man, ɛn yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «An "we "man! 'I drɛ 'saun Bali 'lɛ!»

42 'Nun tɔɔn -kogobe 'si "man, ɛn e drɛ 'saun Bali 'lɛ.

43 Zozi 'wɪ 'pla -yrɛ -a "trɔɛn nyuɔndɪ -a. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: 44 «Te 'i 'wɪ nɛn e drɛ 'gʊɛ -a -nan sɛɛ wɔ min -tɔ lɛ "fɔ "dɪ! 'Pian 'i 'kɔ Bali -panzan -tɔ -va -e 'yei 'nanjɛn! "Bɛ -sru 'sraga nɛn Moizi -a kɔɔn bɛ 'i drɛ, -e minnɔn 'o -kɔnnɛn "yɪ 'nan, i beli!»

45 'Pian min zɪɛ 'wɪ nɛn Zozi -a drɛ -yrɛ "bɛ, yaa 'sinan 'padɪ 'sia min 'tɔdɔ pɛɛnɔn lɛ. -Yee "wɛan Zozi 'ka -kɔɫalɛ "nyian -e 'e 'fli -kɔɔn 'fla dɪ. ɛn e -fɔ 'fla -sru fɛnan nɛn min "ka "dɪɛ -a -nan. 'Pian te minnɔn "sia fɛ pɛɛnɔn 'nan, o -ko "va "nun.

2

Zozi min -srandɪ "tra "tɔ beli

(Mt 9.1-8; Lk 5.17-26)

1 Yɪ 'fli yaa "bɛ -sru, ɛn Zozi 'li 'e da Kapanamo. Minnɔn -a 'man 'nan Zozi a "kɔnnɛn, 2 ɛn o "kaga "kɔ "va. Min a "kaga "bɔɔ "le "wɛan, 'tɔnan 'ka 'fɔɫɛ "nyian 'kɔn 'lɛ "nɛn "dɪ. Zozi Bali -le 'wɪ vɪdɪ 'sia -wɫɛ.

3 -A -nan nɛn, minnɔn -tadɪ 'sia min -srandɪ -tɔ -a Zozi lɛ. E ya min sinjɛn lɔ "se "ji. 4 'Pian wa'a -kɔɫalɛ -plidɪ -a Zozi man dɪ, min a "kaga "le "wɛan. -A -nan nɛn o 'kɔn tri, waa 'fɔn 'e 'win -ji fɛnan nɛn Zozi cɪ 'e 'tɔdɪ bɛ -a -nan. O -cɛzan zɪɛ -a sɔɔnɫa. 5 Zɪ Zozi -wee yi -tɛradɪ 'e da 'yɪ bɛ, ɛn yaa 'vɪ -cɛzan zɪɛ -yrɛ 'nan: «'An 'pɪ, 'wɪ 'wɫidɪnɔn nɛn yia drɛ bɛ maan fui.»

6 Bali -le 'fluba 'ci vɪnɔn -mie a min "kaga zɪɛ o yei 'o -nyrandɪ. Waa nrɔn 'o 'ji 'nan: 7 «-Mɛ "wɛan nɛn, min 'labɛ, e 'wɪ zɪɛ -a ve? E Bali srɔn. -Te ya'a 'silɛa Bali -tɔwɫi "a dɪɛ, -tɪɛ -kɔɫaman min -le 'wɪ 'wɫidɪnɔn fuidɪ -a?»

8 Zozi -wee ci "nrɔndɪ 'yɪ, ɛn yaa 'vɪ -wɫɛ 'nan: «-Mɛ "wɛan nɛn ci "nrɔndɪ zɪɛ, e ya 'ka 'ji? 9 -Te maan 'vɪ min -srandɪ "tra 'gʊɛ -yrɛ 'nan: <'Wɪ 'wɫidɪnɔn nɛn yia drɛ bɛ maan fui>, 'bɛ a -tɔ. ɛn -te maan 'vɪ -yrɛ 'nan:

«I wluan, 'i 'yie nyinnan "dave 'sia, 'i 'ta wu», 'be a -tu. 'Wl "fli zie, -a "cen "vudi 'be ci 'pleble? 10 'Pian an "ta -a -ci -koonman 'cee 'nan -koladi a 'an 'bo Blamin -pi -lo -e 'an min -le 'wl 'wolidunun fui 'trada.» -A -nan nen yaa 'vi -cezan zie -yre 'nan: 11 «'I 'wluan! 'I 'yie nyinnan "dave 'sia! 'I 'ku 'yie "konnem!» 12 'Nun toun min zie e wluan, e 'yee nyinnan "dave 'sia, en e 'ta wudi 'sia min pegenon yie man, e 'bola bei. 'Wl zie e cila 'o pegenon da. O Bali 'to 'yi 'vi, en waa 'vi 'nan: «'Wl 'gub ku'a tian 'li -a -nan yile di.»

Zozi Levi laabu
(Mt 9.9-13; Lk 5.27-32)

13 Zozi 'ku "nyian Galile 'yi man. Min "kaga "kola -a -sru, en e Bali -le 'wl 'nannon paa o ji. 14 "Yee -ku 'e 'le be, te e Alife -pi Levi ye 'e -nyrandi fenan nen o 'sukole "sia be -a -nan. E ya 'yee 'nyranman 'panan. En Zozi -a 'vi -yre 'nan: «'I -sounla 'an -sru!» Levi wluan, en e sounla -a -sru.

15 "Be -sru en Zozi 'lee 'e -srunon 'ku Levi -le "konnem fenun -blile. 'Sukole 'sinon 'lee 'wl 'wolidi "drenon -mienun yra fe zie -a -sru. Koo min "kaga 'be 'kola -a -sru. 16 'Fluba 'ci vinon nen o ya Farizen 'non 'a be, zi waa 'yi 'nan Zozi a fe -blinan 'o 'vale 'sukole 'sinon 'lee 'wl 'wolidi "drenon -mienun -a be, en waa 'vi -a -srunon le 'nan: «-Me "le "wean nen e fe bli 'o 'vale 'sukole 'sinon 'lee min -wolidi -mienun -a?»

17 Zozi 'wl zie -a 'man, en e 'nan -wle 'nan: «Minnun nen -ce 'ka o man die, wa'a -dadrō -sru -wεεman di. 'Pian minnun nen -ce ci o man be, -wεε ci -dadrō -va. En "nyian be minnun nen o ci tigli be, -wee "wean "cee an -ta di, 'pian an -ta 'wl 'wolidi "drenon 'va. An -ta o laabule -e 'an Bali -le -si -koon -wle.»

Zozi 'le 'wl "paadi a "le fe -tre -le 'wl 'zv
(Mt 9.14-17; Lk 5.33-39)

18 Zan -srunon 'lee Farizen 'non a fe 'sounnan. En minnun -ta 'wl laabule Zozi 'lo 'nan: «-Me "le "wean nen, Zan -srunon 'lee Farizen -srunon fe "soan, te "yie -srunon 'ka fe soan di?»

19 En Zozi -a 'vi -wle 'nan: «-Te minnun -a li 'pa "fedi drenan be, tu nen li -tre 'pazan a o yei "be, minnun fe

"soan? -Ceje, tu nen li -tre 'pazan a o va be wa'a 'kolaman fe 'sondi -a di! 20 'Pian yi nen li -tre 'pazan -taa 'sile o yei "be, -a nyan nen o -taa "fe 'sone.

21 En "nyian be, min 'ka so -tre 'fui 'sia, -e 'e 'pa so ceje 'fui bunan di. -Te 'be "cee "die, so -tre -a ceje 'fui bunan "paa "va. 22 En "nyian be min 'ka 'wen -tre sean -wi 'kole 'tre cejenun -ji di. -Te 'be "cee "die, -wen -tre -wi 'kole 'tre cejenun fεaman, te -wen 'lee 'trenun 'bo sre. 'Pian e ya "le min 'e 'wen -tre -sen -wi 'kole 'tre -trenun -ji!»

Zozi 'wl tin 'ba Zuif 'non 'le 'flinla "yi man

(Mt 12.1-8; Lk 6.1-5)

23 'Flinla "yi da nen, Zozi 'lee 'e -srunon 'ciidi 'sia fei -tu da. Fe 'wle nen fei zie -a da be, e ya 'lee 'saa 'le 'wl 'zv. -A -srunon 'ko -a "ceendi -a, te waa -ble. 24 -A -nan nen Farizen 'non -a 'vi Zozi le 'nan: «'I 'yio 'wl nen 'i -srunon -a dra be -a. -Cee 'flinla "yi da be, wa'a 'wl 'labε -a dra di.»

25 En Zozi 'e 'nan -wle 'nan: «'Wl nen -kaa tra David -a dre 'li, te dra -a -tea 'o 'vale 'yee minnun -a be, ka'a tian -a ta vile duv? 26 E wla Bali -le 'kuin, en Bali -le 'kpoun nen Bali -pannon 'saza 'be -ble be, yaa 'sia, yaa bli, en e 'yee minnun "le "non. Tu zie -a va be, te Abiata 'be ci Bali -pannon 'tazan -a.»

27 En Zozi -a 'pla "da 'nan: «Bali 'flinla "yi dre minnun -le ve -a! Ya'a minnun drele 'flinla "yi -le ve -a di. 28 -Yee "wean nen 'an 'bo Blamin -pi, mεen ci 'flinla "yi san -a.»

3

Min -tv nen -a -pela 'ka 'e man be Zozi -a beli
(Mt 12.9-14; Lk 6.6-11)

1 Zozi 'ku pee 'wu "nyian cin yi 'kuin. Min -tv a 'kon zie -a -ji, -a -pela 'tu a 'e 'kadl. 2 Farizen 'non nen 'kon zie -a -ji be, o Zozi 'nanjendi 'sia -gōεen 'nan, -te e min zie -a "belia 'flinla "yi da -o. Waa dre zie 'nan -e 'o -kola 'wl 'todi -a "man. 3 Zozi -a 'vi -pe -kazan le 'nan: «'I 'wluan! 'I 'to min yei 'gu!»

4 En Zozi -a laabu -wle 'nan: «-Me "wl nen -cee -pei -a vi? -Si a 'e 'nondi min le 'nan 'e 'wl "yi "dre 'flinla "yi da, -baa

'wɪ 'wɪdɪ 'nɛn e drɛ? Ɛn 'nyian bɛ, e min 'belia, -baa e min 'tʊe -e 'e 'ka?» Min -tʊ 'ka 'wɪ 'silɛ 'da 'dɪ.

⁵ Zozi o pɛɛnɔn -nanjɛn 'tʊdʊ nyran da. -Wee 'trɔɛn 'yuyu nɛn waa 'taan Bali va bɛ, -yee 'wɛan -a ta drɛ 'trɔdrɔ. -A -nan nɛn yaa 'vɪ -cɛzan zɪɛ -yrɛ 'nan: «'I 'pɛ 'sʊ 'ji!» E 'e 'pɛ 'sʊ 'ji, ɛn -a -pɛ drɛ 'plɔnblɔn 'e 'pa 'ji.

⁶ Farizen 'nɔn 'bɔla bei. O -kʊ Erodɪ -le minnun 'va -a 'palɛa 'da 'nan 'o Zozi 'man -wɛɛ -e 'o -tɛ.

*Min "kaga "ta Zozi "va
(Mt 12.15-16; Lk 6.17-19)*

⁷ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'kʊ Galile 'yi man. Min 'kaga 'kɔla o -sru. O -mie 'si Galile 'lɛglɔn 'ji, ɛn o -mie 'si Zude 'lɛglɔn 'ji, ⁸ ɛn o -mie 'si Zeruzalɛm, ɛn o -mie 'si Idume 'lɛglɔn 'ji, ɛn o -mie 'si 'lɛglɔn nɛn Zudan 'yi -sru 'bɛ -a -ji, ɛn o -mie 'si 'lɛglɔnnun nɛn Tir 'lee Sidɔn 'srɔn 'bɛ o ji. Min 'kaga zɪɛ o -ta Zozi 'va, kɔɔ 'wɪnun nɛn yaa dra bɛ waa 'man. ⁹ -Yee 'wɛan Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan, 'o 'klʊ -tʊ man wʊʊ, 'tɔgɔ minnun 'o trun 'e man 'kaga. ¹⁰ Fɛ -le 'wɛan nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ -yɛɛ cɪ 'nan, e min 'kaga 'beli, ɛn -cɛnɔn pɛɛnɔn 'o cin -mɛandɪ 'sia 'nan -e 'o klɛ 'man. ¹¹ Minnun nɛn -yʊ -wɪdɪ 'cɪ o -sru 'bɛ, -te o Zozi 'yɪ bɛ, o -tɛɛmlan 'wɪlʊ, te o -paanman 'nan: «Bali -pɪ nɛn 'yia.» ¹² Pian Zozi 'wɪ 'paala -wlɛ 'kɪglɛ. Yaa ve -wlɛ 'nan: «Te 'ka min nɛn 'an cɪ bɛ -a ta bɔla minnun lɛ dɪ!»

*Zozi min 'si "va -fuda "fli 'yee 'pasianɔn 'a
(Mt 10.1-4; Lk 6.12-16)*

¹³ 'Bɛ -sru ɛn Zozi pɔn -tʊ tri. Minnun nɛn Zozi cɪ 'va 'bɛ, e o laabʊ 'e 'va. Ɛn o -kʊ -a 'srɔn. ¹⁴ Zɪ e min -fuda 'fli 'si 'va zɪɛ, ɛn e o 'tɔ 'pa 'yee 'pasianɔn. Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e 'o 'kɔn -a 'srɔn. Ɛn yaa drɛ 'nan -e 'o 'kʊ Bali -le 'wɪ vɪ, ¹⁵ te -kɔladɪ a -wlɔ -e 'o -yʊ -wɪdɪnun -pin minnun -sru. ¹⁶ Minnun nɛn e o 'si 'va 'bɛ, o 'tɔ nɛn 'gʊ: Simɔn nɛn yaa 'tɔ 'pa Pieri bɛ, ¹⁷ 'lee Zebede -pinun Zaji 'lee 'e 'bʊɪ Zan nɛn Zozi o 'tɔ 'pa Boanɛzi bɛ, -a -ci nɛn 'nan laa -paan 'sʊ -man minnun, ¹⁸ 'lee Andre, 'lee Filipʊ, 'lee Batelemi, 'lee Matie, 'lee Toma, 'lee Alife -pɪ Zaji, 'lee Tade, 'lee

Simɔn -tʊ nɛn waa laabo 'nyian Zelo bɛ, ¹⁹ 'lee Zudazi Karioti. Min nɛn e 'ta -daa Zozi 'nɔnlɛ 'e 'nanmannɔn lɛ bɛ -nyrɛn.

*Zozi 'le 'pleblɛ "sia nyin?
(Mt 12.22-32; Lk 11.14-23)*

²⁰ 'Bɛ -sru ɛn Zozi 'kʊ 'kɔnnɛn. Minnun 'o cin 'yɪ 'nyian 'man 'kaga 'le 'wɛan, Zozi 'lee 'e -srunɔn 'ka 'o 'wulo -da yɪɛ -e 'o fɛ -blɪ dɪ. ²¹ Zɪ Zozi 'mangulinun 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o -si 'sia 'nan 'o 'kɔ -a 'kunlɛ. Kɔɔ -a -cin a o ji 'nan, -a -wulo srɛ 'e da.

²² Ɛn 'nyian bɛ, 'fluba 'ci vɪnɔn nɛn o 'si Zeruzalɛm bɛ, o 'nan, -yʊ -wɪdɪnun tazan nɛn waa laabo Belzebul bɛ, e ya Zozi -sru. Ɛn -yee 'pleblɛ 'a nɛn e -yʊnun -pian 'minnun -sru.

²³ -A -nan nɛn Zozi o laabʊ, ɛn e 'wɪ tin 'badɪ 'sia -kɔnnɛn 'ji. E 'nan: «Satan 'ka 'kɔlaman -e 'e 'bɔ 'fli -pin dɪ. ²⁴ -Te 'lɛglɔn 'tʊ -ji minnun cɛɛn 'e cin man, ɛn o ya -kuli -tannan 'o cin man bɛ, 'lɛglɔn zɪɛ, e -wia. ²⁵ Ɛn -te 'kɔn 'tʊwɪ 'le 'nɛn 'nɔn 'bɛ cɪ 'wɪ 'tʊwɪ zɪɛ -a drɛnan oʊ, 'kɔnnɛn zɪɛ e -wia. ²⁶ -A -tʊwɪ 'nɛn 'nyian Satan 'lee -yee -yʊnun -le vɛ -a. "Te -wɛɛ cɛɛn 'e cin man, ɛn o ya -kuli -tannan 'o cin yei 'bɛ, "te -yee mingɔnnɛn trɛ -wi -a -nan 'mɔn. ²⁷ 'Ka -tɔ 'nan, Satan nɛn e ya min 'pleblɛ 'a bɛ, min 'ka 'kɔlaman -e 'e -wɪa -yee 'kuin -e 'e -yee fɛnun crin wʊ, -te ya 'a Satan 'bɔ -yrɪɛ dɪ.

²⁸ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn nɛn min -a dra bɛ, Bali -kɔlaman -a 'cɛdɪ -a min lɛ. Ɛn 'nyian wei -wɪdɪ pɛɛnɔn min -a -fɔa Bali lɛ bɛ, Bali -kɔlaman -a 'cɛdɪ -a min lɛ. ²⁹ 'Pian 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a dra bɛ, min nɛn e "we 'man -wɪdɪ 'bɛ, Bali 'ka -a cɛa -a san lɛ 'li "fo "dɪ. 'Wɪ 'kpa, 'wɪ 'wɪdɪ zɪɛ e -fo -yrɔ 'li "fo "le vɛ -a.»

³⁰ Minnun nɛn o 'nan, -yʊ -wɪdɪ 'a Zozi -sru 'bɛ, o 'tɔ 'ji nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.

*-Tɪ nɛn Zozi -a "siala 'e drɪ 'a?
(Mt 12.46-50; Lk 8.19-21)*

³¹ Zozi 'bʊ 'lee -a 'bʊnun -ta. O -fo 'o 'tɔdɪ bei, ɛn o min -tʊ 'pa 'sia 'nan 'e 'kʊ Zozi laabʊ. ³² Minnun 'kaga 'a 'o -nyrandɪ Zozi 'srɔn. Waa si -fɔ. O 'nan

-yre 'nan: «'I "bv 'lee 'i "bvunun a bei. O 'nan, 'i 'lv!»

³³ Zozi "e 'nan -wle 'nan: «-Tinun 'be ci 'an "bv "a? En -tinun 'be ci 'an "bvunun -a?»

³⁴ Zi e 'wɪ zɪe -a 'vɪ bɛ, e minnun nen waa si -fɔ bɛ, o -nanjɛɛn, ɛn e 'nan: «"Ka 'yɪɔ! 'An "bv 'lee 'an "bvunun nen 'gʊ. ³⁵ Fɛ nen maan 'vɪ zɪe -yɛɛ ci 'nan, min nen e Bali ci 'sɔ wɪ dra bɛ, -yɛɛ ci 'an "bvɪ -a, ɛn -yɛɛ ci 'an "blu "a, ɛn -yɛɛ ci 'an "bv "a.»

4

'Saa 'fɔzan man -kɔnnɛn (Mt 13.1-9; Lk 8.4-8)

¹ Yi -tv da bɛ, Zozi 'wɪ "paadɪ 'sia minnun ji "nyian Galile 'yi man. Minnun a trenan "man "kaga, -yee "wɛan e -fɔ -klɔ -ji 'yi yɪɛ da, ɛn e -nyran. Minnun -fʊ 'o 'sendɪ 'yi 'plo da. ² -Kɔnnɛn "ji nen e 'wɪ "kaga paa o ji. Yaa 'vɪ -wle 'nan: ³ «"Ka 'yɪɔ 'wɪ 'tv nen 'gʊ! 'Ka "trɔɛn "tɔ -yre! Min -tv 'bɛ 'kv 'saa 'fɔɛ. ⁴ Zi e ya -a wɛɛnnan bɛ, -a 'wle plɔɛn 'sran -si man. "Lomannun -ta, waa bli. ⁵ -A 'wle -mie -sran puo da, fɛnan nen 'trɛ 'ka "kaga "dɪe -a -nan. E bɔdɪ 'sia tada, kɔɔ 'trɛ 'ka "da "kaga "dɪ. ⁶ Zi yidɛ 'bidɪ 'sia bɛ, ɛn e kaala 'nan, -a "sɛin 'ka 'kʊɛ -kɔɔbli dɪ -le "wɛan. ⁷ -A 'wle plɔɛn 'sran fɛnan nen -tɛin -taa "bɔɛ bɛ -a -nan. -Tɛin zɪe e 'tu, e blala 'saa man, wa'a -kɔlɛɛ -sendɪ -a "da "dɪ, ɛn o kaa. ⁸ -A 'wle plɔɛn 'sran 'trɛ "yi "da. 'O 'bɔ, 'o trʊ, ɛn 'o 'sɛn "da. -A bɛ -tv 'wle a "man -fuba yaaga. -A bɛ -tv 'wle a "man -fuba 'shɛɛdʊ. -A bɛ -tv 'wle a "man -yaa tv. ⁹ Min nen 'wɪ man "trɔɛn "ci -a -wulo -man bɛ, -a san 'e man!»

-Mɛ "le "wɛan nen Zozi 'wɪ tin 'ba -kɔnnɛn "ji?

(Mt 13.10-17; Lk 8.8-10)

¹⁰ "Bɛ -sru, zɪ Zozi 'fʊ 'e 'saza 'o 'vale 'e -srunɔn 'fuda "fli 'lee min -mienun -a bɛ, ɛn waa laabʊ Zozi 'lɔ 'nan: «-Kɔnnɛn "nen, yia -fɔ 'gʊɛ, -a -ci nen 'nɔn?» ¹¹ -A -nan nen Zozi -a 'vɪ -wle 'nan: «Kaa 'gʊɛ, 'ka ɛ nen Bali 'yee 'wɪ yɔɔdɪ nen 'e min "paala 'a bɛ -a -ci 'si. 'Pian minnun nen o 'ka 'an -sru "dɪe, "o 'wɪ pɛɛnɔn maan -kɔnnɛn "ji. ¹² E drɛ

zɪe 'nan -e 'o fɛnan -nanjɛn, te wa'a -kɔnnɛn 'ye dɪ, ɛn -e 'o 'wɪ man, te wa'a -ci maan dɪ, "tɔgɔ 'o 'fli -nɔn Bali ɛ -e 'bɛ -wee 'wɪ 'wɪdɪnun fui.»

Zozi 'saa 'fɔzan man -kɔnnɛn "ci 'vɪ (Mt 13.18-23; Lk 8.11-15)

¹³ Zozi -a laabʊ -wɔ 'nan: «-Te ka'a -kɔnnɛn 'gʊɛ -a -ci manɛ dɪe, kaa dra 'kɔ -e 'ka peenun -ci man?»

¹⁴ -A -nan nen yaa 'vɪ -wle 'nan: «'Saa 'fɔzan -kv 'yee 'saa 'fɔɛ, e ya "le 'nan, min -tv 'bɛ 'kv Bali -le 'wɪ vɪɛ. ¹⁵ 'Saa 'wle nen e -sran -si man bɛ, minnun nen o Bali -le 'wɪ maan, 'nun tɔɔn -e Satan 'e 'ta -a 'si o ji bɛ, -wee 'wɪ nen. ¹⁶ En 'saa 'wle nen 'e 'sran puo da bɛ, minnun nen o Bali -le 'wɪ maan, 'nun tɔɔn o "we "man ci "nrandɪ -a bɛ, -wee 'wɪ nen. ¹⁷ Wa'a tʊɛ -e -a "sɛin 'e 'kv -kɔɔbli dɪ. Wa'a 'o "trɔɛn 'tɔala 'ji dɪ. -Te 'wɪ yɪdɪ 'lee 'tɛ 'padɪ o da a bɔnan o man Bali -le 'wɪ 'le "wɛan bɛ, tɔɔn -e 'o 'pɛ 'si Bali -le 'wɪ -sru. ¹⁸ En 'saa 'wle nen e -sran fɛnan nen -tɛin -taa "bɔɛ bɛ -a -nan bɛ, minnun nen o Bali -le 'wɪ maan, o "we "man "bɛ, -wee 'wɪ nen. ¹⁹ 'Pian minnun zɪe, o -taa 'o 'ci "nrɔndɪ 'silɛa 'trɛda fɛnun "kaga "da. Fɛ yɪdɪ o see "paaman. O ya "vale fɛ pɛɛnɔn 'e drɛ 'wee vɛ -a. 'Wɪ zɪe -si -tɔa Bali wei lɔ, -e 'e vɪɛ 'e 'nyranman 'pa o man dɪ. ²⁰ En 'saa 'wle nen o -sran 'trɛ "yi "da bɛ, minnun nen o Bali -le 'wɪ maan, o "we "man -e 'o 'ta wɔla "da "bɛ, -wee 'wɪ nen. Tɔɔn 'nyranman nen Bali wei -a 'padɪ 'siala o man bɛ, -a "nen bɔala -dan. Te o drɛ "le 'nan 'saa nen -a bɛ -tʊwɪ 'wle a "man -fuba yaaga, ɛn -a -tʊwɪ 'wle a "man -fuba 'shɛɛdʊ, ɛn -a -tʊwɪ 'wle a "man -yaa tv bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ.»

-Kannɛn man -kɔnnɛn (Lk 8.16-18)

²¹ "Bɛ -sru ɛn Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Min 'ka -kannɛn 'fɔa "nen -e 'e yɔɔ -pɔ wɪ dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ "dɪe, -e 'e yɔɔ nyin -nan "davɛ wɪ dɪ. 'Pian waa -tɔala fɛnan 'wein da, te minnun pɛɛnɔn -a ye. ²² Maan ve 'cɛɛ 'nan, fɛ -tv 'ka 'fo 'e yɔɔdɪ -trilii, -e 'e vɪɛ 'e bɔla 'ji dɪ. En 'wɪ yɔɔdɪ -tv "ka -e 'o vɪɛ 'o man fɛnan 'wein da dɪ. ²³ Min nen 'wɪ man "trɔɛn "ci -a -wulo -man bɛ, -a san 'e man!»

24 'Ka dre 'yi 'wɪ nɛn ka cɪ -a mannan 'gʊɛ -a va! Zi ka Bali wei 'man bɛ, -a da nɛn Bali 'wɪ 'tɔdɪ "paa "da 'cɛɛ, -e 'e 'ku 'e 'lɛ. 25 Kɔɔ min nɛn e cɪ -yrɔ "bɛ, -a lɛ nɛn waa "paa "da. 'Pian min nɛn e "ka -yrɔ "dɪɛ, -a "tiennɛn nɛn -yrɔ "bɛ, o -taa -a 'silɛ.»

Fei fɛ 'wlɛ bɔdɪ da -kɔnnɛn
(Ezai 55.10-11; 1 Ko 3.6-7)

26 ɛn Zozi -a 'vɪ "nyian 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ -nyrɛn 'gʊ. E ya "le min -tʊ 'saa -fɔ 'yee fei. 27 "Bɛ -sru e yi -tɛa "pei -man -e 'e 'fuɔ bodrun. Yaa dra zɪɛ yi -tʊdʊ pɛɛnɔn man. 'Pian fɛ nɛn e dra 'lɔɔ -e 'saa nyriɛn 'e bɔ -e 'e trʊ bɛ, ya'a tɔa dɪ. 28 'Trɛ -a bɔa 'e 'fli -a. Yaa nyriɛn bɔa 'e 'flin, "bɛ -sru -e 'e 'sɛn "da, -e 'e 'yi mlin. 29 -Te -a 'wlɛ tran bɛ, te -a -tɛdɪ 'bɔ. -A -nan nɛn min zɪɛ e -ko -a -tele sɛn 'a.»

Fei fɛ 'wlɛ 'tʊ man -kɔnnɛn
(Mt 13.31-35; Lk 13.18-19)

30 ɛn Zozi -a 'vɪ "nyian 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -mɛ "man "nɛn -kaa -kɔnnɛn? -Kɔnnɛn "cɛn "fɔdɪ -a nɛn maan -ci ve 'cɛɛ? 31 Maan -kɔnnɛn fei fɛ 'wlɛ 'tʊ man. -A 'wlɛ "wɛnnɛn "mlian 'trɛda fɛ 'wlɛ pɛɛnɔn da. 32 'Pian -te waa -fɔ bɛ, e bɔa -e 'e trʊ. -A -dan -cia fei sinwlɛ pɛɛnɔn da. 'E plan -tɔa, -e "lomannun 'o "kɔɛ "tɔ -a 'la 'va.»

33 -Kɔnnɛnnun zɪɛ -a "kaga "fɔdɪ -a bɛ, Zozi Bali -le 'wɪ paa minnun ji "le zɪ o -kɔlaman -a -ci mandɪ -a bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 34 -Kɔnnɛn 'saza 'ji nɛn e tin 'ba minnun lɛ. 'Pian -te 'o 'vale 'e -srunɔn 'a o -fʊ 'o 'saza bɛ, -e 'e pɛɛnɔn 'ci vɪ -wlɛ.

Zozi fulɔ 'plɛblɛ 'tʊ ta -tɔ
(Mt 8.23-27; Lk 8.22-25)

35 Yi -tʊwli 'bɔ zɪɛ -a funninmlan nɛn, Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «-Kaa ku 'yi -sru!» 36 O -si -nɔn minnun lɛ. -A -nan nɛn o -kʊdɪ 'sia. -Klɔ nɛn Zozi cɪ -ji paan bɛ, -a -ji nɛn e -fʊ ɛn o -kʊdɪ 'sia. -Klɔ -mienun yra o -sru. 37 ɛn fulɔ 'plɛblɛ 'tʊ "fɛɛndɪ 'sia. 'Yi 'sɛndɪ 'sia -klɔ -ji. 'Siɛn vɛ bɛ 'yi "ta -klɔ faa. 38 Tʊ zɪɛ -a wlu bɛ, te Zozi a yi -tɛnan -klɔ pei 'ji. -A -wulo a 'e pladɪ -sunmun da. -A -srunɔn 'a fuɔ, ɛn o -yrɛ 'nan: «Bali

-le 'wɪ "paazan, 'ku 'nan cɛɛn 'nyandɪ man. "Yie 'man wɪ 'ka 'ji dʊv?»

39 -A -nan nɛn Zozi wluan, e paan fulɔ da, ɛn yaa 'vɪ 'yi lɛ 'nan: «'I 'ta -tɔ! 'I 'ta "tra!» 'Nun tɔɔn fulɔ "fɛɛndɪ 'le 'tɔ, ɛn fɛnan -tɔ flu. 40 Zozi -a laabʊ -wɔ 'nan: «-Mɛ "klan nɛn kaa wo zɪɛ? Ka'a tian yi tɛala 'an da dʊv?»

41 -A -nan nɛn "klan -sɛn o pɛɛnɔn 'ji, ɛn waa laabʊdɪ 'sia 'o cin lɔ 'nan: «-Mɛ "sʊ -man min bɛ cɪ zɪɛ? Fulɔ 'lee 'yi -a wei maan "yi.»

5

Zozi min -tʊ nɛn -yʊ -wɪdɪ "cɪ -a -sru
"bɛ -a beli
(Mt 8.28-34; Lk 8.26-39)

1 Zozi 'lee 'e -srunɔn 'bɔla Galile 'yi -sru Geraze 'nɔn 'le 'lɛglɔn 'ji. 2 Zi Zozi sɔɔnla -klɔ -ji bɛ, min -tʊ 'si min wɔnan zia, ɛn e -ta -a 'lɛ. -Yʊ -wɪdɪ "a min zɪɛ -a -sru. 3 Min wɔnan nɛn e -nyɛanla. Min -tʊ 'ka 'kɔlaman -a -yrɪdɪ -a dɪ. -Te -bulalɛ baa nɛn oo, wa'a 'kɔlaman dɪ. 4 Waa cɛinnun 'lee -a -pɛnun yrɪ -bulalɛ baa 'e 'pa -a "kaga, te yaa "cɛɛnman 'e man. Min -tʊ 'plɛblɛ 'ka 'cia "da 'lɔɔ -e -a -pɛ 'e 'sɔ -a pladɪ -a dɪ. 5 Bodrun funnin, e -cia "min wɔnan 'lee pɔnnun da -paandɪ -a 'plɛblɛ, te 'e 'man 'kɔlɛ bʊɔman -kɔlɛ -a.

6 Zi e Zozi 'yi 'kɔɔbli bɛ, e -ta flan -a, ɛn 'e "pɔ sɔɔnla "wlu. 7 -A -nan nɛn e paan 'plɛblɛ, ɛn yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Zozi, 'yie -mɛ "wɪ nɛn 'an man? Bali nɛn min ta lou "bɛ, -a -pɪ nɛn yia. Bali 'tɔ 'ji bɛ, te 'i 'tɛ 'pa 'an da dɪ!» 8 Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan, 'e 'si min zɪɛ -a -sru, -yee "wɛan nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ. 9 ɛn Zozi -a laabʊ -yrɔ 'nan: «'I 'tɔ nɛn 'nɔn?»

E 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'tɔ nɛn -kuli 'pa 'tʊ, kɔɔ ku ya min 'gʊɛ -a -sru "kaga.» 10 ɛn e toba -fɔdɪ 'sia Zozi lɛ 'nan, te 'e 'o 'pin 'lɛglɔn zɪɛ -a -ji dɪ.

11 Tʊ zɪɛ -a wlu bɛ, te 'sru 'pa 'tʊ a 'e 'blɪnan o "srɔn "pɔn -tʊ da. 12 ɛn -yɔnnun -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'I yra 'si! 'I 'ku 'pa 'sia 'srunun 'labɛ o va -e 'ku 'fɔ o -sru!» 13 Zozi 'si -nɔn -wlɛ. -A -nan nɛn -yʊ -wɪdɪnun 'si min zɪɛ -a -sru, ɛn o -ku -fɔlɛ 'srunun -sru. O flan 'sia

pən 'sean man zia, te o -sean 'yia, en o pəenən kaa. O ya 'sru -kpi "fli.

¹⁴ Zı 'sru -sru "pinnən 'wı zıe -a -nan 'yı be, o -te -ji flan -a, en o -ku 'fla 'lee fei -paannun da. 'Wı nen e drε be, waa -nan 'sinan 'pa. Minnun -ku 'wı zıe -a -nan yıe. ¹⁵ Zı o 'bɔ Zozi man be, en o min nen bləgɔ -yυ "kaga "ci -a -sru "be, -a 'yı. E ya 'e -nyrandı 'e 'ta le sɔ -a, te -a ta 'si. 'Wı zıe e o cεen nyen -a. ¹⁶ Minnun nen o ci -nan en Zozi min zıe -a beli be, 'wı nen e drε be waa -nan 'sinan 'pa -wle. En 'wı nen e 'bɔ 'srunun man be, waa -nan 'sinan 'pa "nyian. ¹⁷ -A -nan nen o toba -fɔdı 'sia Zozi le 'nan, 'e 'si 'wee 'leɣlɔn 'ji.

¹⁸ Zı Zozi "ta -fɔa "klv -ji be, en min nen yaa beli be, e 'nan Zozi le 'nan: «'I yra si, 'kuvε 'ko 'yia!» ¹⁹ Zozi 'ka 'wıle "man "dı. 'Pian "e 'nan -yrε 'nan: «'I 'ku 'yie "kɔnnen 'i 'mangulinun va! 'Wı pəenən nen Minsan -a drε 'yie be, 'i 'sinan 'pa -wle! En 'i nyrinda nen e -sen Minsan da be, 'i 'sinan 'pa -wle!» ²⁰ Min zıe e -ku, en 'wı pəenən nen Zozi -a drε -yrε "be, yaa -nan 'sinan 'padı 'sia 'leɣlɔn nen, waa laabv 'Fla 'fu be -a -ji. Minnun pəenən nen o 'wı zıe -a 'man be, o 'lebo "fɔ.

*Zozi Zairus 'lu 'lee li -tv beli
(Mt 9.18-26; Lk 8.40-56)*

²¹ Zozi 'fɔ -klv -ji, en e 'li 'e da Galile 'e "pa 'ji. Minnun 'o cin 'yı "man "kaga, te e ya tian 'yı 'plo da. ²² -A -nan nen cin yı 'kɔn 'tazan -tv nen waa laabo Zairus be, e -ta. Zı e Zozi 'yı be, e -tria "wlu, ²³ en e 'nan -yrε 'nan: «'I yra 'si! 'I 'pa 'an 'va "nyiandv! 'An 'lu cεen 'e yie 'le wɔdı man. 'I yra 'si, 'i 'ta 'i 'pε 'pla "da, -e 'e 'beli!»

²⁴ En Zozi sɔɔnla -a -sru, te min -a -mεan "man -pε pəenən da.

²⁵ Min "kaga zıe o yei "be, li -tv a -nan, -ce a "man. -Ce zıe e nyen -seanla "man, -a -nan le -fuda "fli 'bɔ. ²⁶ 'E yra 'yı -kɔdı -dɔdrɔ "kaga 'va 'le "wεan, en e 'yee "lala pəenən srε. 'Pian -yee -ce fa 'ka drεle "yı "dı, te e -ko 'padı -a "da. ²⁷ 'E Zozi 'le 'wı 'man, -yee "wεan e wla min "kaga zıe o yei. E pli Zozi man 'e koda zia, en e kle -yee sɔ man. ²⁸ Yaa nrən 'e 'ji 'nan, -te 'e 'pε kle 'e "tun -yee

sɔ man be, 'e "belia. ²⁹ 'Nun tɔɔn nyen -srandı "man 'le 'tɔ, en yaa -kɔnnen 'yı 'nan 'e beli.

³⁰ Zozi -a -tɔ 'nan, 'plεble 'tv 'bɔla 'e 'ji. -A -nan nen 'e 'man lila minnun da, en yaa laabv 'nan: «-Tıe kle 'an 'man sɔ man?»

³¹ -A -srunən -a 'vı -yrε 'nan: «"Wuo! Minnun 'i -mεan "man -pε pəenən da be, -e 'i laabv 'nan, -tıe kle 'i man?»

³² Zozi 'e yie 'tɔdı 'sia 'e man 'nan -e 'e min nen e kle 'e man be -a yı. ³³ -A -nan nen li zıe, e -ta nyɔɔndı -a. Nyen a cεen, kɔɔ 'wı nen e drε -yrε "be yaa -tɔa 'e 'bɔ 'a. E "po sɔɔn Zozi 'wlu, en e 'wı pəenən 'vı -yrε. ³⁴ Zozi 'e 'nan -yrε 'nan: «An 'lu, i yı -tera 'an da, -yee "wεan nen i beli. 'I 'ku -trɔɔ! 'Yie -ce 'si 'i man.»

³⁵ Zozi 'fɔ 'wı zıe -a tin 'banan, en Zairus -le "kɔnnen 'pa 'sianən 'ta -a vıle Zairus le 'nan: «'I 'lu 'ka 'va. Te 'i Bali -le 'wı "paazan "koe "nyan "nyian dı!»

³⁶ Zozi 'wı zıe -a 'man. E 'nan Zairus le 'nan: «Te 'i "klan dı! 'I yı -tera 'an da!»

³⁷ -Te ya 'a 'silεa Piəri 'lee Zaji 'lee 'e "bvı Zan -a dıe, Zozi 'ka 'wıle "man -e min pee 'e -sɔɔnla 'o -sru "dı. ³⁸ Zı o 'bɔla Zairus -le "kɔnnen "be, Zozi min "kaga 'yı 'baba 'fɔ o man, te o -wua. ³⁹ E wla 'kuin, en e 'nan -wle 'nan: «-Mε "le "wεan nen 'baba 'fɔ 'ka man, te ka -wua? 'Nen 'labε ya 'a 'kalε dı, 'pian e ya yı -tenan.» ⁴⁰ -A -nan nen minnun Zozi sεε wɔdı 'sia.

En e minnun pəenən 'bɔla bei. E 'nen "tı 'lee -a "bvı 'lee 'e -srunən yaaga 'sia, en o wla 'kɔn "bvı "nen 'nen 'bɔ ci -ji be -a -ji. ⁴¹ Yaa 'kun 'e 'pε -man, en yaa 'vı 'e wei -ji 'nan: «Talita kumu!» -A -ci nen 'nan, lımən 'nen, maan 'nan 'yie 'nan, 'i 'wluan lou. ⁴² 'Nun tɔɔn lımən 'nen zıe e wluan, en e 'ta wɔdı 'sia. -A le a -fuda "fli. Zı o 'wı zıe -a -nan 'yı be, o 'lebo "fɔ. ⁴³ 'Pian Zozi 'wı pla -wle o "trɔen nyuɔndı -a. Yaa 'vı -wle 'nan, te 'o -nan sεε wɔ min -tv le dı! En e 'nan: «'Ka fe -nɔn -yrε!»

6

*Nazarətı 'nən 'ka yı -tεεa Zozi da dı
(Mt 13.53-58; Lk 4.16-30)*

1 "Bε -sru Zozi 'kɔ 'e fla Nazareti 'o 'vale 'e -srunɔn 'a. 2 'Flinla "yi da bε, ɛn e 'wɪ "paadi 'sia minnun ji cin yi 'kuin. Min "kaga "nɛn o -yee 'wɪ "paadi 'man bε, o 'lɛbo "fɔ. ɛn waa laabɔdi 'sia 'o cin lɔ 'nan: «Nyin zia nɛn 'wɪ 'labɛ "yɛɛ tranla? -Tɪɛ 'wɪ 'tɔdi zɪɛ -a -nɔn -yrɛ? Yaa dra 'kɔ, ɛn e 'lɛbo "fɔ winun 'labɛ -a dra? 3 Yiba "nyaanzan "tun "nɛn, ɛn Mari -pɪ nɛn. Zaji 'lee Zoze 'lee Zud 'lee Simɔn nun flinzan nɛn. ɛn "nyian bε, -a -suannɛn lɪmɔnnun -nyɛanla -kaa va 'gɔ.» -Yee "wɛan wa'a wei 'silɛa 'wɪ 'a di.

4 -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «Fɛ pɛɛnɔn 'nan bε, Bali 'lewei vɪzan 'tɔ a 'e wluandi. 'Pian -te e ya 'e 'flanɔn 'lee 'e drɪnun 'lee 'e 'mangulinun yei "bε, wa'a siala min -a di.» 5 -Te ya'a 'silɛa -pɛ 'pladi -a -cɛ -tɛnɔn -mie da -e 'o 'beli diɛ, Zozi 'ka -kɔlɛ 'lɛbo "fɔ wɪ pee drɛdi -a 'fla zɪɛ -a da di. 6 Yi nɛn wa'a -tɛlɛa Zozi da diɛ, -a 'wɪ -a 'kan 'e 'ciɪla "da. "Bε -sru ɛn e -kɔ 'fla peenun da, ɛn e 'wɪ paa minnun ji.

Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli 'pa 'sia 'flivli

(Mt 10.5-15; Lk 9.1-6)

7 Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli laabɔ, ɛn e o 'pa 'sia "flivli. E -kɔladi -nɔn -wlɛ 'nan -e 'o -yɔ -wɪdinun -pin minnun -sru.

8 Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «-Te ya'a 'silɛa "tonyrin -a diɛ, te 'ka 'ta wɔ "man "fɛ pee 'sia di! Te 'ka 'blifɛ 'lee 'pada 'lee "lala 'sia di! 9 'Ka 'manwua "wɔ! Te 'ka 'tralɛ 'sia "fli "di!» 10 ɛn yaa 'vɪ "nyian -wlɛ 'nan: «-Te 'ka 'bɔla 'fla 'tɔ da bε, 'ka 'fɔ 'kɔn nɛn, o 'ka laabɔ 'ji bε -a -ji, -trilii -e 'ka 'kɔdi 'e bɔ. 11 'Pian -te ka 'bɔla 'fla, ɛn 'fla zɪɛ -a da 'nɔn 'ka 'ka 'silɛa min -a diɛ, ɛn wa'a "trɔɛn "tɔlɛ 'ka wei lɛ diɛ, 'ka 'kɔ 'ka 'lɛ! "Cɛɛ -kɔ bε, 'ka 'cɛin -man fuɔn -koei "trɔa o da 'wɪ pladi -a -wlɛ. -A -ci -kɔɔndi nɛn 'nan 'ka 'pɛ 'si -wee 'wɪ 'ji.»

12 -A -nan nɛn o -kɔ, ɛn o Bali -le 'wɪ vɪdi 'sia minnun lɛ. Waa 'vɪ -wlɛ 'nan, 'o 'si 'o drɛ wɪ -wɪdi "man -e 'o 'fli -nɔn Bali lɛ. 13 O -yɔ -wɪdi "kaga "pin minnun -sru. O 'nyrɔn ciɪ -cɛ -tɛnɔn "kaga "man, te o "belia.

Min -batize drɛzan Zan -kanan wɪ nɛn 'gɔ

(Mt 14.1-12; Lk 9.7-9)

14 Mingɔnnɛn Erodi Zozi 'le 'wɪ 'man, kɔɔ -a 'tɔ 'wɪdi fuɪla "man, te minnun -a ve 'nan: «Min -batize drɛzan Zan 'bɛ wluan -kanɔn 'va. -Yee "wɛan nɛn -kɔladi a -yrɔ ɛn e 'lɛbo "fɔ winun dra.»

15 ɛn min plɔɛnnun "o 'vɪ 'nan: «Eli nɛn.»

ɛn min -mienun "o 'vɪ 'nan: «Bali 'lewei vɪzan -tɔ nɛn "le Bali 'lewei vɪnɔn 'li bɛ -wee 'wɪ 'zɔ.»

16 Zɪ Erodi 'winun zɪɛ -a 'man bε, ɛn e 'nan: «Zan nɛn maan -wulo cɛɛn bε, -a 'bɔ nɛn. -Yɛɛ wluan -kanɔn 'va.»

17 Kɔɔ Erodi 'bɛ Zan -tɛ. 'Wɪ nɛn e drɛ 'lɔɔ yaa -tɛ bε, -nyrɛn 'gɔ. Erodi 'yee minnun 'pa 'sia, ɛn 'o -kɔ Zan 'kunlɛ, waa yrɪ, ɛn waa -fɔ -pɔ 'kuin. Yaa drɛ zɪɛ Erodi -le "wɛan, kɔɔ lɪ zɪɛ e ya Erodi "bɔlɪ Filipɔ nan -a, ɛn Erodi -a 'si "wlu. 18 'Wɪ zɪɛ Zan -a 'lɛ cɛɛn Erodi lɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Si 'ka 'i 'lɔ -e 'i "bɔlɪ nan 'si 'e 'wlu di.» 19 -A 'wɪ 'nan Erodi man -wɪdi. ɛn e Zan -sa 'pla 'nan 'e -tɛa. 'Pian -si nɛn kɔ 'e 'ciɪla "da "bɛ, ya'a tɔa di. 20 Kɔɔ -a -sran Erodi 'bɔ "e "klan wo Zan -lɔ. -Yaa -tɔa 'nan, Zan a Bali -le min tɪglɪ 'a, -yee "wɛan 'e yɪɛ -tɔa "va, "tɔgɔ 'o -tɛ. Erodi Zan wei mandɪ ye "yi, 'pian 'wɪ nɛn Erodi "e "yɪ -e "e "vɪ Zan lɛ bε, ya'a tɔa di.

21 Zɪ Erodi -ya lɛ 'lɛ sɔɔ yi 'bɔ bε, ɛn Erodi -si nɛn kɔ 'e 'ciɪla "da -e 'e Zan -tɛ bε -a 'yɪ. Yi zɪɛ -a da bε, Erodi min -dandannun 'lee 'yee 'sounjanun tanɔn 'lee Galile min cejenun laabɔ 'nan, 'o 'ta "fɛdi drɛ 'e 'va. 22 ɛn Erodi 'lu 'kɔ "dre 'tanlɛ o 'lɛ. Erodi 'lee 'yee minnun pɛɛnɔn 'ci 'sɔ 'e 'ciɪla "da.

-A -nan nɛn Erodi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Fɛ nɛn i ci "va bε, 'i laabɔ 'an 'lɔ, maan -nɔan 'yɪɛ!» 23 ɛn Erodi -tɔ 'e wei da -a vɪdi -a 'nan: «-Te 'mɛn mingɔnnɛn trɛ va nɛn i ci bε, maan 'fɔlɪ 'tɔ -nɔan 'yɪɛ.»

24 ɛn nɔnbɛ zɪɛ e 'bɔla, e -kɔ -a laabɔlɛ 'e "bɔ 'lɔ 'nan: «-Mɛ "fɛ nɛn 'an laabɔ -yrɔ?»

-A "bɔ "e -yrɛ 'nan: «Min -batize drɛzan Zan -wulo nɛn, 'i laabɔ -yrɔ!»

25 -A -nan nɛn e 'li 'e da "nyiandɔ mingɔnnɛn Erodi -va, ɛn yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Min -batize drɛzan Zan -wulo

va nen an ci. 'I-nən 'mən -naagv 'plēdi da!»

²⁶ Z₁ Erod₁ 'w₁ z₁ε -a 'man bε, -a ta drε 'trōdrō. 'Pian e -tō 'e wei da minnun nən o -ta "fēdi da bε o y₁ε man, -yee "wεan ya'a -kōlale -a v₁d₁ -a -cεjε d₁. ²⁷ -A -nan nən e 'sounja -tv 'pa 'sia 'nan, 'e 'k_v Zan -wulo 'cεn. 'Sounja z₁ε e -k_v -p_v 'kuin, εn e Zan -wulo cεεn. ²⁸ E -ta -a "plēdi da, εn yaa -nən nōnbε 'bō lε. En nōnbε z₁ε yaa -nən 'e "b_v "lε. ²⁹ Z₁ Zan -srunən 'w₁ z₁ε -a 'man bε, εn o -k_v -a -kad₁ 'silεa. O -k_v -a w₁lε.

Zozi -blifε -nən min -kpi 'soolu lε
(Mt 14.13-21; Lk 9.10-17; Zan 6.1-13)

³⁰ Minnun nən Zozi o 'pa 'sia paan bε, o -ta. 'W₁ pεεnən nən waa drε bε, 'lee 'w₁ nən waa paa minnun ji bε, waa 'sinan 'pa Zozi lε. ³¹ En Zozi -a 'v₁ -w₁lε 'nan: «-Kaa 'si fε 'g_vε -a -nan! -Kaa k_v fεnan nən e ci flu bε -a -nan, -e -kaa 'flinla "wennən!» Fε nən e 'w₁ z₁ε -a 'v₁ bε, -yεε ci 'nan, minnun nən o -ko 'lee minnun nən o -taa "bε, o ya "kaga "b_v -le "wεan, wa'a 'o 'wulo -da ye -e 'o fε -bli d₁.

³² -A -nan nən Zozi 'lee 'e -srunən -fō -kl_v -ji 'o 'saza, εn o -k_vd₁ 'sia fεnan nən e ci flu bε -a -nan. ³³ Minnun o -kōnan 'y₁. En 'w₁ z₁ε min "kaga -a 'man. -Yee "wεan o 'si 'fla pεεnən da, εn o -trōa o 'lε flan -a fε z₁ε -a -nan. ³⁴ Z₁ Zozi sōnla -kl_v -ji bε, e min "kaga z₁ε 'o 'y₁ o 'sēnd₁. O nyrinda -sēn "da, kōō e o 'y₁ "le 'nan 'blanun nən o -sru "pinzan "ka "d₁ε, -wee 'w₁ 'z_v. -A -nan nən e 'w₁ "kaga "paad₁ 'sia o ji.

³⁵ Z₁ funninmlan "ta "paala bε, εn Zozi -srunən pli "man. O 'nan -yrε 'nan: «-Pei "ta taan, εn min 'ka 'nyεanla 'g_v d₁. ³⁶ -Yee "wεan 'i v₁ minnun lε 'nan, 'o 'k_v fei -paannun 'lee 'flanun nən -kaa "srōn 'g_vε -a da -e 'o 'wee -blifεnun 'lō, 'o -bli!»

³⁷ En Zozi -a 'v₁ -w₁lε 'nan: «'Ka 'blifε -nən -w₁lε 'ka 'bō 'a!»

-A -nan nən waa laabv Zozi 'lō 'nan: «'K_va dra kō -e 'k_v 'blifε -nən -w₁lε? I ya "vale 'nan 'k_v 'k_v minnun "kaga 'labε o -blifε 'lō y₁ yaa "fli "da 'nyranman "lala -a?»

³⁸ En Zozi -a laabv -w₁lō 'nan: «'Kpōun wεa nən 'ka 'lō? 'Ka 'k_v -a -nanjen!»

Waa laabv 'o cin lō, εn o -yrε 'nan: «'Kpōun 'soolu 'lee pō "fli "nən 'k_v 'lō.»

³⁹ "Bε -sru εn Zozi -a 'v₁ 'e -srunən lε 'nan, 'o min pεεnən 'nyran "tra 'e 'kule -a, 'e 'kule -a. ⁴⁰ En minnun -nyran 'e 'kule -a, 'e 'kule -a. -A 'kule -mie bōa min -yaa tv, εn -a 'kule -mie bōa min -fuba 'soolu.

⁴¹ -A -nan nən Zozi 'kpōun 'soolu 'lee pō "fli z₁ε -a 'si, 'e yra -tō laji, εn e Bali muo "fō. E 'kpōunnun ta cεεn, εn yaa -nən 'e -srunən lε 'nan, 'o -pli "minnun man. E pō "fli pli "nyian minnun pεεnən man. ⁴² Min pεεnən fε bli, o 'kan. ⁴³ 'Kpōun ponennun 'lee pōnun nən o -f_v bε, -a -srunən -a -sēn saannən -fuda "fli "ji, yaa 'fa. ⁴⁴ Minnun nən o 'kpōun bli bε, -klōnmən a 'o va -kpi 'soolu.

Zozi 'ta 'w_v 'y₁ y₁ε da

(Mt 14.22-33; Zan 6.16-21)

⁴⁵ "Bε -sru εn Zozi 'tō 'e -srunən man 'nan, 'o 'fō -kl_v -ji -e 'o 'trōa 'e 'lε Bezaida fla 'y₁ -sru. E -fōla "da 'nan -e 'e 'si -nən minnun lε, te o -ko -wee "kōnnən. ⁴⁶ Z₁ o pεεnən cεεn 'k_vd₁ man bε, εn e -k_v Bali trv 'balε pōn -tō da.

⁴⁷ -Pei 'tan, εn -kl_v "e 'bō 'w_v 'y₁ y₁ε, te Zozi a tian 'e 'tōwli "tra. ⁴⁸ Zozi -a 'y₁ 'nan, 'e -srunən a 'o yra y₁nan -kl_v -fōd₁ -a, kōō fulō "fεenman e -taa "o da zia. -Pei -man, mannen tēdε -a bε, εn e -kōla o -sru 'ta wōd₁ -a 'y₁ y₁ε da. E "ta -cia "o da. ⁴⁹ -A -nan nən waa 'y₁, te e ya 'ta wōnan 'y₁ y₁ε da. -Wee 'ji "le 'nan min lei nən, εn o -paand₁ 'sia. ⁵⁰ Waa 'y₁ 'o pεεnən, εn nyen -sēn o ji.

'Pian Zozi -a 'v₁ -w₁lε 'nan: «'Ka -pōan 'kun! Te 'ka "klan d₁! 'An 'bō nən.»

⁵¹ -A -nan nən e -fō o va -kl_v -ji. 'Nun tōōn fulō 'ta 'tō. 'W₁ z₁ε e o 'plo 'fō 'e 'ciila "da. ⁵² 'Lεbo "fō w₁ nən Zozi -a drε 'kpōun -a bε, wa'a -ci manlε d₁. -Wee -ci mand₁ a -kōōbli -le "wεan.

Zozi -cε -tēnən beli Jenezaret

(Mt 14.34-36)

⁵³ Z₁ o 'y₁ cεεn bε, o 'bōla Jenezaret. ⁵⁴ O sōnla -kl_v -ji, 'nun tōōn minnun Zozi -kōnnən 'y₁. ⁵⁵ O ci₁ fε pεεnən

'nan -a vidi -a minnun le. -A -nan nen minnun -tadi 'sia -ce -tenon 'a "se "ji, fenan nen waa 'man 'nan e ya be -a -nan. ⁵⁶ Fenan pēenon nen e 'bō be, -te e ya 'fla "wennēn da -a oo, -te e ya 'fla -dan da -a oo, -te fei -paan "da "nen oo, minnun -taa "ce -tenon -a -guada. O toba -fōa Zozi le 'nan, 'e 'yee sō 'lēbo 'fēndaa 'tvi -e -ce -tenon 'o klē "man. -Ce -tenon pēenon nen o klē "man "bē, o beli.

7

Zuif 'nōn kluda wī

(Mt 15.1-9; Lk 11.37-41)

¹ Yi -tv da be, Farizen 'nōn 'lee 'fluba 'ci vinon -mienun 'si Zeruzalem, en o -ta Zozi 'va. ² Waa 'yi 'nan -a -srunon plōen fē bli, te wa'a 'o 'pē -man "foelē "le zī o tranun -a 'vī 'nan 'o drē be -yee 'wī 'zv dī.

³ Zuif 'nōn nen Farizen 'nōn 'a be, 'lee Zuif 'nōn pēenon be, -te wa'a 'o 'pē -man "foelē "le zī o tranun -a 'vī 'nan 'o drē be -yee 'wī 'zv dī, wa'a fē ble dī. ⁴ En -te o 'si 'fleji be, -te wa'a 'o -srulē "le zī o tranun -a 'vī 'nan 'o drē be -yee 'wī 'zv dī, wa'a fē ble dī. O kluda wī "kaga plōen a "nyian. E ya 'yi 'mlin 'kulenēnnun -ci "foedī da, en e ya -pōnun 'lee -daganun -ci "foedī da, [en e ya nyinnan "davenun -srudī da.]

⁵ -Yee "wēan Farizen 'nōn 'lee 'fluba 'ci vinon 'a laabu Zozi 'lō 'nan: «-Mē "le "wēan nen, 'i -srunon 'ka 'wī nen -kaa tranun -a 'vī 'nan -kaa drē be -a dra dī? 'Pian wa'a 'o 'pē -man dra 'saun Bali 'lē 'vaa -e 'o fē -bli.»

⁶ -A -nan nen Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Wei "flivli 'nōn! 'Wī nen Bali 'lewei vizan Ezai -a crēn -tē 'ka man be, 'wī 'kpa nen, kōo yaa 'vī 'nan:

«Bali "e 'nan:
Minnun 'labē,
waan 'tō "yi "ve 'o 'le lou,
'pian o jinun be,
o ya 'o 'sidi 'an man -kōōbli.

⁷ -Wee 'an 'sudi be -a "nen "ka "dī. Kōō -peinun nen blamin a -tō be, -a 'bō nen waa "paaman minnun ji 'nan -yēē cī Bali -le -si -a.»

⁸ En Zozi -a 'vī -wle 'nan: «'Ka "trōen 'si Bali -le -pei -va, en ka -sōōnla 'ka tranun kluda wī -sru. ⁹ 'Ka 'ci a 'e 'cēndī. Ka Bali -le -pei tuv 'ka 'pēla

koda, en ka lēa 'ka tranun kluda wī man.

¹⁰ 'Wī nen yaa -kōōnman be -nyren 'gū. E ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«'I yīē 'nan 'i "tī 'lee 'i "bū "man!»

En "nyian 'nan:

«Min nen,
'e wei 'pla 'e "tī "man,
-te 'be "cēē dī,
'e "bū "man be,
'o san -tē!»

-Pei zīē Bali 'be -nōn Moizi le, ¹¹ 'pian kaa "paaman minnun ji 'nan, -si a 'e 'nōndī min le -e 'e vī 'e "tī 'lee 'e "bū "le 'nan: «Ma'an 'kōlaman -e 'an 'pa 'ka 'va dī. "Lala nen kō "an -nōn 'cēē be, maan drē Kōrban -a. -A -ci nen 'nan, maan -nōn Bali le.» ¹² 'Cee 'wī "paadī zīē -e -si -tōa -yrō -e 'e 'pa 'e "tī 'lee 'e "bū 'va. ¹³ Zī ka Bali wei klu -sēanla 'ji 'ka tranun kluda wī -a zīē. En 'wī zīē -a -tōwli "nen kaa dra 'wī "kaga "ji.»

-Mē "fē 'be min "tri -tōa Bali 'lē?

(Mt 15.10-20)

¹⁴ "Bē -sru en Zozi min "kaga laabu "nyian, en e 'nan -wle 'nan: «'Ka "trōen "tō 'an wei le -e 'ka 'wī 'gūē -a -ci man 'kpa. ¹⁵ Fē nen e "sia bei, -e 'e -wla "min ji be, ya'a min "tri 'tōa Bali 'lē dī. 'Pian fē nen e "sia min ji -e 'e bōla bei "be, -yēē min "tri -tōa Bali 'lē. ¹⁶ [Min nen 'wī man "trōen "cī -a -wulo -man be, -a san 'e man!]

¹⁷ Zozi 'si min "kaga yei, en e wla 'kuin. -A -nan nen -a -srunon 'a laabu -yrō 'nan, 'e -kōōnen "nen yaa -fō be -a -ci vī 'wle! ¹⁸ En e 'nan -wle 'nan: «'Ka 'bō "nyian, ka'a 'kōlaman -e 'ka 'wī zīē -a -ci man dūv? Fē nen e -wlamlan min ji be, ya'a min "tri 'tōa Bali 'lē dī. Ka'a tōa zī dūv? ¹⁹ Kōō ya'a 'wlamlan min souba ji dī, 'pian e -ko min -pōan 'ji. "Bē -sru -e min 'e 'kū -fō -a lua.»

'Wī zīē -a vidi -a nen Zozi -a kōōn 'nan, -blifē -tv 'ka min "tri -tōa Bali 'lē dī.

²⁰ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Fē nen, e "sia min ji be, -yēē min "tri -tōa Bali 'lē. ²¹ Kōō blamin souba 'ji nen cī "nrōndī -wlidī pēenon "sia. -Kōōnen -wēēdī "kaga 'lee lī -wēēdī "kaga "a -tv, en crin wūdī a -tv, en min -tēdī a -tv, ²² en min nan -wēēdī 'lee min -sran -wēēdī a -tv, en "lala yidī "yi "būv "a -tv,

en nyannan dredi a -tu, en -dawli dredi a -tu, en fe -blidi 'lee -wen mlindi -e 'e 'ciula "da "be e ya -tu, en man budi a -tu, en 'widi min man -wli "a -tu, en fli dredi -dandan a -tu, en -blv 'tandi a -tu. ²³ 'Wl wli pænæn zɛ, o "sia min ji, en -wɛɛ min "tri -tɔa Bali 'le.»

*-Pen li -tu yi -tera Zozi da
(Mt 15.21-24)*

²⁴ Zozi 'si fe zɛ -a -nan, en e -ku Tir 'fla "sræn Fenizi 'leɣlɔn 'ji. E wla 'kɔn 'tu -ji. E 'ka "vale 'nan, minnun 'o -tɔ 'nan e ya -nan di. 'Pian ya'a -kɔlale dredi -a di. ²⁵ Lɔmɔn -tu a 'fla zɛ -a da. -Yv -wli "a -a 'lu -sru. 'Nun tɔɔn e Zozi 'le 'wl 'man, en e -ta "va, en 'e "po sɔɔnla "wlu. ²⁶ -A -nan nɛn e toba -fɔ -yrɛ 'nan, 'e 'yv -wli "pin 'e 'lu -sru. Lɔ 'bɔ zɛ Zuif li "cɛɛ di, e "sia Siri Fenizi 'leɣlɔn 'ji.

²⁷ En Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I nannannun 'tvi 'o fe -bli 'o 'kan 'lɔ! E 'ka 'wl 'yi, -e min 'e nannannun -lɔ 'kpɔun 'si 'e -nɔn -plennun le di.»

²⁸ En yaa 'vɪ Zozi le 'nan: «'Wl tɪɣl nɛn, yia 'vɪ, 'an 'san. 'Pian nannannun 'nean plæn nɛn e -sɛanla be, -plennun nɛn 'tablo wlu be, waa -ble.»

²⁹ En Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Yia 'vɪ fenyian. 'I 'ku, -yv -wli 'si 'yie 'nen -sru!»

³⁰ -A -nan nɛn li zɛ e 'li 'e da 'yee "kɔnnɛn. E 'bɔ 'yee 'nen man 'e nyinandi -saa da, te -yv -wli 'si -a -sru.

*Zozi bobo -tu beli
(Mt 15.29-31)*

³¹ "Be -sru en Zozi 'si 'leɣlɔn nɛn Tir 'fla "sræn "be -a -ji. E ciula Sidɔn, en e -ku 'leɣlɔn nɛn waa laabo 'Fla 'fu be -a da Galile 'yi man. ³² -A -nan nɛn minnun -ta bobo -tu -a Zozi le, en o toba -fɔ -yrɛ 'nan, 'e 'pe 'pla "da, -e 'e 'beli.

³³ Zozi -cɛzan zɛ -a 'si minnun "sræn "kogo, en e -ku -a -kɔɔbli fɔɔ. E 'pe 'wle 'wv -a "trɔɛn 'ji, en e 'le 'yi 'si, yaa kle -a nɛn man. ³⁴ -A -nan nɛn 'e 'yie -tɔ laji, e flin -vɛɛ, en yaa 'vɪ -yrɛ 'e wei -ji 'nan: «Efata!» -A -ci nɛn 'nan, 'i 'le 'sv!
³⁵ 'Nun tɔɔn -a "trɔɛn 'le 'sv, en -a nɛn flu. -A -nan nɛn e 'widi 'sia tɪɣl.

³⁶ Zozi 'wl 'pla minnun le 'nan, te 'o -nan wl vɪ minnun le di! E 'wl "paala

-wle te yaa "paala, 'pian 'be 'nan nɛn minnun -a fuimlan "man "bɔv. ³⁷ Min pænæn 'lebo "fɔ 'e 'ciula "da, te waa ve 'nan: «'Wl pænæn nɛn yaa dra be, e ya "yi. Yaa dre en "trɔɛn "winɔn "trɔɛn 'le 'sv, en yaa dre en bobonun nɛn baa flu.»

8

*Zozi -blife -nɔn min -kpi sinjen le
(Mt 15.32-34)*

¹ Tv zɛ -a man nɛn, min "kaga 'o cin 'yɪ "nyian Zozi man. En zɔ o -blife "ka -e 'o -bli diɛ, -a -nan nɛn yaa 'vɪ 'e -srunɔn le 'nan: ² «Minnun 'labɛ, o nyrinda -sɛan 'an da. Kɔɔ yi yaaga nɛn 'gɔ, te o ya 'an "sræn, en -blife -tu 'ka -wɔ "di. ³ -Te an o 'li 'o da 'o 'ci le dra -a be, o man -taa tɔale -sia. En "nyian be, o -mienun 'sinan a -kɔɔbli.»

⁴ -A -srunɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Nyin zia nɛn min -blife ye -e 'e -nɔn -wle fɛnan nɛn min 'ka 'nyɛanla 'gɔ diɛ -a -nan?»

⁵ En Zozi -a laabv -wɔ 'nan: «'Kpɔun a 'ka 'lɔ wɛa?»

O 'nan -yrɛ 'nan: «E ya 'sɔravli.»

⁶ Tɔɔn e 'nan minnun "kaga zɛ -wle 'nan, 'o -nyran "tra. E 'kpɔun 'sɔravli zɛ -a 'si, e Bali muo "fɔ, en yaa "nɛn jɛɛn. Yaa -nɔn 'e -srunɔn le 'nan, 'o -pli "o man. En waa pli o man.

⁷ Pɔ "wɛnwɛnnɛn -mie a "nyian -wɔ "tiennɔn. Zozi Bali muo "fɔ, en yaa 'vɪ 'e -srunɔn le 'nan: «'Ka -pli "nyian o man!» ⁸ Minnun pænæn -a bli, o 'kan. En -a ponennun nɛn o -fɔ be, waa tre 'e cin man, e saannɛn 'fa 'sɔravli. ⁹ Minnun nɛn waa bli be o "nɛn bɔa -kpi sinjen. "Be -sru en Zozi -si -nɔn -wle 'nan 'o 'li 'o da 'o fla. ¹⁰ En Zozi 'lee 'e -srunɔn -fɔ -klv -ji. O -ku 'tre nɛn, waa laabo Damanuta be -a da.

*Farizen 'nɔn 'ka Zozi 'le 'wl 'ci manle di
(Mt 16.1-4; Lk 12.54-56)*

¹¹ Farizen 'nɔn 'ta, en o -sa -fɔdi 'sia Zozi 'va. -A man -tandi -le "wɛan, waa laabv -yrɔ 'nan, -te -yee -kɔladɪ "sia Bali va be, 'e 'lebo "fɔ wl -tu dre laji. ¹² Zozi flin -vɛɛ, en e 'nan -wle 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn 'ka -naagɔnɔn, 'lebo "fɔ wl nɛn kaa -wɛɛman? Maan ve 'cɛɛ

'wɪ tɪɡlɪ 'a 'nan, wa'a 'lɛbo "fɔ wɪ -tʊ -kɔnman 'ka -naagʊnɔn lɛ dɪ.» ¹³ -A -nan nɛn e 'si o va, e -fɔ -klʊ -ji, ɛn e -kʊ 'yi -sru.

Zozi-srunɔn 'ka Zozi 'le 'wɪ 'ci manlɛ dɪ
(Mt 16.5-12)

¹⁴ Zozi -srunɔn 'ci 'san 'kpɔun siadɪ man. 'Kpɔun -tɔwli "nɛn -wɛlɔ "klʊ -ji. ¹⁵ ɛn Zozi 'wɪ pladɪ 'sia -wɛlɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «'Ka yiɛ 'tɔ 'ka 'fli -va! Erodi 'lee Farizen 'nɔn 'le 'mannyan 'le "wɛan nɛn maan ve zɪɛ.»

¹⁶ -A -nan nɛn -a -srunɔn -a vidɪ 'sia 'o cin yei 'nan, 'kpɔun nɛn e 'ka -kaa 'lɔ dɪɛ, -yee "wɛan nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.

¹⁷ Zozi 'wɪ zɪɛ -a -kɔnɛn 'yɪ, ɛn yaa 'vɪ -wɛlɛ 'nan: «-Mɛ "wɛan nɛn kaa ve 'nan, 'kpɔun -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ? 'Ka 'a tian 'wɪ 'ci manlɛ dʊʊ? ɛn ka 'a 'wɪ 'paala 'ka 'ka 'ji dʊʊ? -Mɛ "le "wɛan 'cee 'wɪ mandɪ 'le 'wʊ? ¹⁸ 'Ka yiɛ nɛn 'ji "bɛ, fɛnan yɪvɛ "cɛɛ dʊʊ? 'Ka "trɔɛn "nɛn 'ka 'wulo -man bɛ, 'wɪ manvɛ "cɛɛ dʊʊ? 'Wɪ 'cin 'ka 'fɔala 'ka 'ji dʊʊ? ¹⁹ Tʊ nɛn an 'kpɔun 'soolu -pliman min -kpi 'soolu man -e 'o 'kan bɛ, 'kpɔun ponɛn nɛn, e -fʊ bɛ, e saannɛn 'fa wɛa?»

O -yrɛ 'nan: «-Fuda "fli.»

²⁰ ɛn Zozi 'a laabʊ "nyian 'nan: «Tʊ nɛn an 'kpɔun 'sɔravli -pliman min -kpi sinjɛn man -e 'o 'kan bɛ, 'kpɔun ponɛn nɛn, e -fʊ bɛ, e saannɛn 'fa wɛa?»

O -yrɛ 'nan: «'Sɔravli.»

²¹ Zozi 'e -wɛlɛ 'nan: «-Te 'bɛ a zɪɛ, -mɛ "le "wɛan ka 'a tian 'wɪ 'ci manlɛ dɪ?»

Zozi yiɛ 'wizan -tʊ beli Bezaida

²² Zozi 'lee 'e -srunɔn 'bɔla Bezaida, ɛn minnʊn -ta yiɛ 'wizan -tʊ -a -yrɛ. O toba -fɔ Zozi lɛ 'nan 'e klɛ "man. ²³ -A -nan nɛn Zozi yiɛ 'wizan zɪɛ, -a 'kun 'e 'pɛ -man, ɛn e -kʊ -a 'fla lunɛn. E 'le 'yi 'pa -a yiɛ da, ɛn e 'e 'pɛ 'pla min zɪɛ -a da. "Bɛ -sru ɛn yaa laabʊ -yrɔ 'nan: «'I fɛ -tʊ ye?»

²⁴ E fɛnan -nanjɛn, ɛn e 'nan: «An minnʊn ye. E dra "le 'nan yibanun 'bɛ ci 'ta wɔnan.»

²⁵ ɛn Zozi 'e 'pɛ 'pla "nyian -a yiɛ da. -A -nan nɛn min zɪɛ e fɛnan 'yɪ 'wein, e beli. ²⁶ Zozi -a 'li 'e da 'e fla 'wɪ pladɪ -a -yrɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I

'kʊ 'i 'mangulinun va, 'pian te 'i 'ciɪla Bezaida 'fla yei "dɪ!»

Min nɛn Zozi ci -a bɛ Piɛri -a 'vɪ
(Mt 16.13-20; Lk 9.18-21)

²⁷ Zozi 'lee 'e -srunɔn a -kɔnan 'flanun nɛn Sezare Filipʊ "srɔn "bɛ -a da. O ya -sia, ɛn e 'wɪ 'gʊɛ -a laabʊ 'e -srunɔn 'lɔ. Yaa laabʊ 'nan: «Minnʊn "o 'nan, -tɪ nɛn 'maan?»

²⁸ ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «Min -mienun "o 'vɪ 'nan, min -batize drezan Zan nɛn 'yia. ɛn min plɔennʊn "o 'vɪ 'nan, Bali 'lewei vɪzan Eli nɛn 'li bɛ -nyrɛn 'yia. ɛn min -mienun "o 'vɪ 'nan, Bali 'lewei vɪnɔn nɛn 'li bɛ, -a -tʊ nɛn 'yia.»

²⁹ ɛn Zozi -a laabʊ -wɛlɔ 'nan: «Kaa 'nun, "ka 'vɪ 'nan, -tɪ nɛn 'maan?»

Piɛri 'e -yrɛ 'nan: «'I ya Crizi nɛn Bali -a 'pa 'sia -e 'e minnʊn 'si 'wɪ 'ji bɛ -a.»

³⁰ ɛn Zozi 'o "trɔɛn nyuɔn 'wɪ pladɪ -a -wɛlɛ 'nan, te 'o 'yee 'wɪ vɪ min lɛ "fo "dɪ.

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandɪ -kanɔn 'va wɪ 'vɪ
(Mt 16.21-23; Lk 9.22)

³¹ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'wɪ 'paadɪ 'sia 'e -srunɔn 'ji. Yaa vidɪ 'sia -wɛlɛ 'nan: «Yra yidɪ "kaga "ta -daa "bɔlɛ 'an 'bɔ Blamin -pɪ man. Min cejenun 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn -taa 'an dreɛ 'o 'pɛla koda. Waan -tɛa. 'Pian -a yi yaagazan da bɛ, -e 'an 'wluan -kanɔn 'va.»

³² E 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ -wɛlɛ 'wein. -A -nan nɛn Piɛri Zozi laabʊ 'o "fli yei, ɛn e 'wɪ 'pla Zozi lɛ. E -yrɛ 'nan: «Te 'i 'wɪ zɪɛ -a vɪ "fo "dɪ!»

³³ Zozi 'e 'man lila, 'e -srunɔn 'nanjɛn, ɛn e 'wɪ 'pla Piɛri lɛ 'klagla. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Satan, 'i 'si 'an "srɔn "kogo! 'Wɪ nɛn 'i 'ci "nrɔnman "da "bɛ, -a 'bɔ "cɛɛ Bali -a nrɔn 'e 'ji dɪ. 'Pian 'yie ci "nrɔndɪ a blamin -le vɛ da.»

Zozi -sru 'ta wʊdɪ
(Mt 16.24-28; Lk 9.23-27)

³⁴ -A -nan nɛn Zozi minnʊn pɛɛnɔn 'lee 'e -srunɔn laabʊ 'e "srɔn. ɛn e 'nan -wɛlɛ 'nan: «-Te min nɛn e ya "vale 'e 'ta wɔla 'an -sru "bɛ, 'e 'bli 'si 'e 'fli da, ɛn 'e 'wɪ yra yidɪ man, ɛn 'e 'wɪ 'kadɪ man yiba "plan da 'vaa, -e 'e -sɔnla 'an -sru. ³⁵ Min oo min nɛn e ya 'e 'ladɪ 'yee 'trɛda da bɛ, -yee 'trɛda -taa

'sile -yrɔ. 'Pian min nɛn 'e 'pɛ 'si -yee 'trɛda da "fo, ɛn yaa -nɔn 'mɛn 'an yɪdɪ "yɪ 'lee Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn yɪdɪ "yɪ "le "wɛan bɛ, Bali -le 'belidɪ dra -a san -le vɛ -a. ³⁶ -Te min 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'yɪ, ɛn 'belidɪ 'si -yrɔ "bɛ, -a -trɔn nɛn -mɛ "a? E 'ka "fo "dɪ. ³⁷ Kɔɔ ya'a 'kɔlaman -e 'e 'belidɪ zɪɛ -a ta pan wɔ 'e 'lɔ fɛ -tɔ -a dɪ. ³⁸ -Naagɔnɔn 'o 'fli cɛɛn Bali man, ɛn o ya 'wɪ 'wɪdɪ "kaga "drɛnan. Min nɛn, yra -a -tɛ o 'lɛ -a vidɪ -a 'nan 'e ya 'an -sruzan 'a bɛ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'mɛn 'wɪ vidɪ -wɛɛ yra -a -tɛ bɛ, Blamin -pɪ -yee vɛ yra -tɛa "nyian tɔ nɛn e -taa "man "bɛ -a man. E -taa 'e "tɪ "le 'tɛ 'san 'lee 'e "tɪ "le 'pasianɔn 'le 'tɛ 'san da.»

9

¹ ɛn Zozi -a 'le 'sran -a vidɪ -a 'nan: «Maan vɛ 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, 'ka pɛɛnɔn nɛn 'an 'lɛ 'gɔɛ, ka'a 'cɛɛn -kaadɪ man 'vaa -e 'ka yɪ 'nan Bali mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia 'yee 'plɛblɛ 'a dɪ.»

Zozi -srunɔn yaaga Zozi 'yɪ 'yee 'tɛ 'san wɪ
(Mt 17.1-13; Lk 9.28-36)

² Yɪ 'shɛɛdɔ "bɛ -sru Zozi Pɪɛrɪ 'lee Zajɪ 'lee Zan 'saza 'sia, ɛn e -kɔ waa pɔn loulou "tɔ da. -A -nan nɛn -a 'kɔlɛ lɪla o yɪɛ man. ³ -A man sɔnɔn drɛ 'fuvu 'yɪyɪ. Min -tɔ 'ka 'trɛda 'gɔ -e 'e -a sɔman fɛ 'fuvu drɛ dɪ. ⁴ ɛn o Eli 'lee Moizi 'yɪ Zozi 'srɔn te o ya -sɛɛ "wɔnan waa.

⁵ -A -nan nɛn Pɪɛrɪ -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'Kɔ 'san, e ya 'wɪ "yɪ "a -e -kaa -fɔ fɛ 'gɔɛ -a -nan. Kɔ segɛ pannen yaaga -tɔa. -A -tɔ a 'yɪɛ vɛ -a, -a -tɔ a Moizi -le vɛ -a, ɛn -a -tɔ a Eli -le vɛ -a.» ⁶ Pɪɛrɪ 'wɪ zɪɛ -a vɪ 'e lei -sru, kɔɔ nyɛn o cɛɛn.

⁷ ɛn "lolu -koeɪ "trɔa o da. -A -nan nɛn wei -tɔ wɪ "lolu -koeɪ zɪɛ -a va. Yaa 'vɪ 'nan: «'An 'pɪ nɛn, e 'sɔ 'mɛn tɪgɪ bɛ, -nyɛn "bɛ. 'Ka "trɔɛn "tɔ -a wei lɛ!»

⁸ 'Nun tɔɔn "wɛɛ vɪnan 'o yɪɛ 'tɔ 'o "srɔn "bɛ, te o Zozi 'tɔwɪ "ye 'e 'tɔdɪ.

⁹ Zɪ o pɔn -sɔɔndɪ "jɪ 'sia bɛ, ɛn Zozi 'wɪ pladɪ 'sia -wɛɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «-Te Blamin -pɪ 'ka tian 'wunlɛa -kanɔn 'va dɪɛ, 'wɪ nɛn kaa -nan 'yɪ 'gɔɛ, te 'ka -nan sɛɛ wɔ min -tɔ lɛ "fo "dɪ!» ¹⁰ O 'wɪ zɪɛ -a 'man "yɪ. 'Pian waa laabɔdɪ 'sia 'o cin

yei 'nan: «Wluandɪ -kanɔn 'va bɛ, -a -ci nɛn 'nɔn?»

¹¹ ɛn -a -srunɔn -a laabɔ -yrɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn Bali -le 'fluba 'ci vɪnɔn -a 'vɪ 'nan, Eli 'bɛ -taa 'e 'flin 'vaa -e min nɛn Bali 'si "va "bɛ 'e 'ta?»

¹² Zozi -a 'vɪ -wɛɛ 'nan: «-Wee tin a 'nɔnnɔn, Eli 'bɛ -taa 'e 'flin, -e 'e 'wɪ pɛɛnɔn drɛ 'e "pa 'jɪ. 'Pian e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'jɪ "nyian 'nan, Blamin -pɪ 'e yra ye "kaga, ɛn minnɔn -a dra 'o 'pɛla koda. -Mɛ "le "wɛan nɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ zɪɛ? ¹³ Maan vɪ 'cɛɛ 'nan, Eli -ta 'va, ɛn minnɔn 'ka 'a 'silɛa min -a dɪ. 'Wɪ nɛn o cɪ "va "bɛ, waa drɛ -yrɛ. 'Wɪ nɛn e 'bɔ "man zɪɛ, e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'jɪ 'e 'cɛn 'nan 'e dra.»

Zozi -yɔ -wɪdɪ "pin 'nɛn 'tɔ -sru
(Mt 17.14-21; Lk 9.37-43)

¹⁴ Zɪ Zozi 'lee 'e -srunɔn yaaga zɪɛ, o "ta bɔa -a -srunɔn plɔɛn nɛn o -fɔ pɔn wɪ bɛ o man bɛ, ɛn o min "kaga 'yɪ, te waa -srunɔn 'bɔ 'si -fɔ. Bali -le 'fluba 'ci vɪnɔn a o yei, te o -sa -fɔa 'o 'vale -a -srunɔn 'bɔ 'a. ¹⁵ Zɪ minnɔn zɪɛ o Zozi 'yɪ bɛ, o drɛ kɪgɪlɪ, ɛn o -kɔ "va "flan -a 'nan -e 'o 'tɔ bɔ.

¹⁶ -A -nan nɛn Zozi -a laabɔ 'e -srunɔn 'lɔ 'nan: «-Mɛ "sa nɛn, ka cɪ -a -fɔnan 'ka 'vale waa?»

¹⁷ ɛn min -tɔ -a 'vɪ Zozi lɛ minnɔn yei 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, an -ta 'mɛn 'nɛn 'a 'yɪɛ. -Yɔ -wɪdɪ "a -a -sru, ya'a 'kɔlaman 'wɪdɪ -a dɪ. ¹⁸ -Te e -ta "da "bɛ, yaa -tɪala "tra, te -a 'le -pɔɛ bɔa, te e 'shɛ ta -ble, -e 'e 'tɔ -jɛɪ. Maan 'vɪ 'i -srunɔn lɛ 'nan, 'o 'yɔ -wɪdɪ zɪɛ -a -pin -a -sru. 'Pian 'o 'pɛ 'ka 'sɔlɛ -a drɛdɪ -a dɪ.»

¹⁹ ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «-Naagɔnɔn, 'cɛɛ yɪ -tɛradɪ Bali da "ka "dɪ. Tɔ wɛa nɛn 'an drɛ "nyian 'ka 'va, 'vaa -e 'ka yɪ -tɛra 'an da? 'An drɛ "nyian 'cɛɛ 'kɔ? 'Ka 'ta 'nɛn 'bɔ 'a 'mɛn!»

²⁰ -A -nan nɛn o -kɔ -a -yrɛ. Zɪ -yɔ -wɪdɪ Zozi 'yɪ bɛ, 'nun tɔɔn e 'nɛn zɪɛ -a nyɔɔn 'plɛblɛ, ɛn e -tria. E kɔɔladɪ 'sia, te -a 'le -pɔɛ bɔa.

²¹ Zozi -a laabɔ -a "tɪ 'lɔ 'nan: «Tɔ 'cɛn "man nɛn, e drɛdɪ 'sia -yrɛ?»

-A "tɪ "e -yrɛ 'nan: «E drɛdɪ 'sia -yrɛ -a "wɛnnɛn da. ²² -Yɔ -wɪdɪ -a -tria 'e 'pa -a "kaga. Tɔ -mie 'bɔ bɛ, yaa -fɔ 'tɛa, ɛn

tu -mie 'bɔ bɛ, yaa -tɛ 'yia. Yaa dra zɛ 'nan -e 'e 'ka -le "wɛan. 'I yra 'si, -te i -kɔlaman 'wɪ 'tɔ drɛdɪ -a bɛ, 'kɔ nyrinda 'e 'sɛn 'i da, -e 'i 'pa 'kɔ 'va!»

²³ Zozi "e -yrɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn yia 'vɪ 'nan, -te an -kɔlaman? Min nɛn, e yi -tɛala Bali da bɛ, -a -pɛ "sɔa 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -a.»

²⁴ 'Nun tɔɔn ɛn 'nɛn "tɪ -a 'vɪ 'plɛblɛ 'nan: «An yi -tɛala Bali da, 'pian 'i 'pa 'an 'va -e 'mɛn yi -tɛradɪ Bali da 'e 'pa "da.»

²⁵ Zɪ Zozi -a 'yɪ 'nan, minnun a -tanan "kaga "bɛ, ɛn yaa 'vɪ -yɔ -wɪdɪ "lɛ yra 'tɔndɔn 'a 'nan: «-Yɔ -wɪdɪ "nɛn e 'nɛn 'gɔvɛ -a dra bobo -a bɛ, 'i 'si -a -sru! Te 'i 'ta "nyian -a -sru "fo "dɪ!»

²⁶ -Yɔ -wɪdɪ 'bɔ -paandɪ 'sia, ɛn e 'nɛn 'bɔ nyɔɔn 'plɛblɛ, -a -nan nɛn e 'si -a -sru. 'Nɛn 'bɔ yra flu "le min -kadɪ -le 'wɪ 'zɔ. ɛn min "kaga -a vidɪ 'sia 'nan: «E -ka.» ²⁷ 'Pian Zozi -a 'kun 'e 'pɛ -man, yaa wluan, ɛn e -tɔ lou.

²⁸ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ "kɔnnɛn. -A -nan nɛn -a -srunɔn -a laabɔ -yrɔ 'o 'saza yei 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn, kɔ'a -kɔlalɛ -yɔ -wɪdɪ zɛ -a -pindɪ -a dɪ?»

²⁹ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «-Yɔ -wɪdɪnɛn nɛn "le 'nan -yɔ -wɪdɪ 'labɛ -yɛ 'wɪ 'zɔ bɛ, -te ya'a 'silɛa Bali trɔ 'badɪ -a dɛ, min 'ka 'kɔlaman o -pindɪ min -sru "dɪ.»

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandɪ -kanɔn 'va 'wɪ 'vɪ "nyian (Mt 17.22-23; Lk 9.43-45)

³⁰ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'si fɛ zɛ -a -nan, ɛn o -kɔdɪ 'sia 'nan -e 'o Galile 'cɛn. 'Pian Zozi 'ka "vale minnun 'o -kɔnnɛn "yɪ 'nan 'e 'bɔ nɛn dɪ. ³¹ Kɔɔ e ya 'wɪ "paanan 'e -srunɔn 'ji. -A -nan nɛn 'wɪ nɛn e -taa "bɔlɛ "man "bɛ, yaa -ci 'vɪ -wɛ. E 'nan: «Minnun "ta -daa Blamin -pɪ -nɔnlɛ minnun lɛ -e 'o -tɛ. -A yi yaagazan da nɛn e wuanla -kanɔn 'va.» ³² 'Pian -a -srunɔn 'ka 'wɪ zɛ -a -ci manlɛ dɪ, ɛn -a -ci laabɔdɪ o -tɛa "klan -a.

-Tɛ cɪ Zozi -sruzan -dan a? (Mt 18.1-5; Lk 9.46-48)

³³ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'bɔla Ka-panamo. Zɪ o ya "kɔnnɛn "bɛ, ɛn Zozi -a laabɔ -wɔ 'nan: «-Mɛ "sa nɛn, kaa -fɔa paan 'sia?» ³⁴ 'Pian 'o 'ta -sɛn. Kɔɔ

-te o ya -sia bɛ, o -sa -fɔ 'o cin yei 'nan, -tɛ cɪ o yei Zozi -sruzan -dan a?

³⁵ -A -nan nɛn Zozi 'nyran, ɛn 'e -srunɔn 'fuda "fli laabɔ. E 'nan -wɛ 'nan: «Min nɛn, e cɪ "vale 'e dra 'an -sruzan -dan a bɛ, 'e 'fli 'pla min pɛɛnɔn 'wɪ 'nan -e 'e 'o 'su!»

³⁶ -A -nan nɛn Zozi 'nɛn "wɛnnɛn 'tɔ 'si, ɛn yaa -tɔ o 'lɛ. Yaa 'si, yaa -fɔ 'e man, ɛn e 'nan -wɛ 'nan: ³⁷ «Min oo min nɛn e min nɛn "le 'nɛn "wɛnnɛn 'zɔ 'gɔ -a 'kun tɪglɪ 'mɛn "wɛan bɛ, te 'an 'bɔ nɛn, yaan 'kun tɪglɪ. ɛn min nɛn yaan 'kun tɪglɪ bɛ, 'an 'tɔwɪ "cɛɛ yaa 'kun tɪglɪ dɪ, 'pian min nɛn, yaan 'pa 'sia 'trɛda bɛ, te -a san nɛn yaa 'kun tɪglɪ.»

Min -tɔ -yɔ -wɪdɪ "pin minnun -sru (Lk 9.49-50)

³⁸ Zan -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, kɔ min -tɔ 'yɪ, te e -yɔ -wɪdɪ -pian "minnun -sru 'i 'tɔ da. ɛn kɔa 'vɪ -yrɛ 'nan, te 'e drɛ dɪ, kɔɔ ya'a 'ta 'wɔla 'i -sru "le 'kɔvɛ 'wɪ 'zɔ dɪ.»

³⁹ ɛn Zozi 'e 'nan: «Te 'ka 'wɪ zɛ -a drɛ dɪ! Kɔɔ min -tɔ "ka -e 'e 'lɛbo "fɔ wɪ drɛ 'an 'tɔ da, "bɛ -sru -e 'e 'wɪ 'an man -wɪdɪ "dɪ. ⁴⁰ ɛn min nɛn, -a pei 'ka 'e 'padɪ -kaa man dɛ, te e ya -kaa -sru. ⁴¹ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min oo min nɛn e 'yi 'kulɛnɛn 'tɔ -nɔn 'cɛɛ, 'nan 'ka ya Crizi -le vɛ -a -le "wɛan bɛ, e -taa 'yɛe -kopa yɪlɛ.»

'Ka drɛ "yi -e 'ka vɪlɛ 'ka 'si Zozi -sru "dɪ! (Mt 18.6-9; Lk 17.1-2)

⁴² «Minnun nɛn o yi -tɛala 'an da "le nannannun -le 'wɪ 'zɔ bɛ, min oo min nɛn yaa drɛ ɛn -a -tɔwɪ "cɛ 'si 'an -sru "bɛ, -a "yi mlin -e 'o 'kɔlɛbu -dan -fɔ -a 'klan -e 'o -fɔ jemie -va. ⁴³ -Te 'i 'pɛ 'bɛ -maan i 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, 'i 'cɛn 'i man! Kɔɔ -te i wɪ 'i 'pɛ -tɔwɪ "a 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɛ -a va bɛ, 'bɛ "yi mlin -kɔdɪ 'tɛ 'va te 'i 'pɛ a "fli "bɛ -a da. 'Tɛ zɛ ya'a 'driman 'li "fo "dɪ. ⁴⁴ ['Wɪ 'kpa, fɛ zɛ -a -nan 'tɛ 'ka 'driman 'li "fo "dɪ, ɛn min -le yra yɪdɪ 'leda "ka "dɪ.] ⁴⁵ -Te 'i 'cɛin 'bɛ -maan i 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, 'i 'cɛn 'i man! Kɔɔ -te i wɪ 'i 'cɛin -tɔwɪ "a 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɛ -a va bɛ, 'bɛ "yi mlin -kɔdɪ 'tɛ 'va te 'i 'cɛin

a "fli "bε -a da. ⁴⁶ ['W₁ 'kpa, fε z₁ε -a -nan 'tε 'ka 'driman 'li "fo "d₁, εn min -le y₁a y₁d₁ 'leda "ka "d₁.] ⁴⁷ Εn -te 'i y₁ε 'bε -maan 'i 'w₁ 'w₁l₁d₁ "dra bε, 'i 'si "ji! K₃3 -te 'i -w₁l₁a 'i y₁ε -t₃w₁l₁i "a Bali -le ming₃nnεn trε da bε, 'bε "y₁i m₁l₁n -k₃u₁d₁ 'tε 'va te 'i y₁ε a "fli "bε -a da. ⁴⁸ 'W₁ 'kpa, fε z₁ε -a -nan 'tε 'ka 'driman 'li "fo "d₁, εn min -le y₁a y₁d₁ 'leda "ka "d₁.

⁴⁹ Fε nεn maan 'v₁ z₁ε -yεε c₁ 'nan, Bali -pan w₁ -t₃u₁d₁ pεεn₃ bε, o -wε -f₃3a "man. -A -t₃w₁l₁i "nεn "nyian 'cee vε -a, 'tε -taa 'ka 't₃u₁d₁ pεεn₃ 'nanjεn₁ε.

⁵⁰ 'W₁ 'kpa, -wε a fε "y₁ "a. 'Pian -te -wε 'n₃nn₃ 'si "man "bε, -mε "a nεn waa dra "nyian 'n₃nn₃? E "ka "fo "d₁. "Le z₁ -wε fε dra 'n₃nn₃ bε, 'ka 'b₃ "nyian 'ka 'n₃nn₃ 'e 'k₃n 'ka c₁n man, -e 'ka y₁e 'e 'f₃ -tr₃3.»

10

Zozi 'w₁ tin 'ba li b₃lad₁ da (Mt 19.1-9; Lk 16.18)

¹ "Bε -sru Zozi 'si Galile, εn e -k₃u Zude 'lεgl₃n 'f₃u nεn Zudan 'y₁ -sru "bε -a -j₁. Εn minn₃ o c₁n 'y₁ "man "nyian "kaga, -a -nan nεn e 'w₁ "paad₁ 'sia o j₁ "le z₁ yaa dra 'e 'c₁n bε -yee 'w₁ 'z₃.

² Farizen 'n₃n -mie pli "man. O 'w₁ laab₃ -y₁r₃ -a wei 'kund₁ -le "wεan. Waa laab₃ -y₁r₃ 'nan: «-Cee -pei -t₃ w₁ -a -si -n₃n 'nan min 'e nan b₃la?»

³ Εn Zozi -a laab₃ -w₁l₃ 'nan: «-Mε "w₁ nεn Moizi -a c₁εn -tε -pei 'fluba 'j₁ 'nan 'ka dre?»

⁴ Waa 'v₁ Zozi ε 'nan: «Moizi -a -si -n₃n 'k₃uε 'nan, -te min "ta 'e nan b₃la bε, 'e l₁ b₃la 'fluba dre -e 'e 'n₃n -y₁rε 'vaa -e 'e b₃la.»

⁵ Zozi "e -w₁lε 'nan: «'Ka "tr₃εn "a "yuyu, -yee "wεan nεn Moizi -pei z₁ε -a -t₃ 'cεε. ⁶ 'Pian z₁ Bali fε pεεn₃ dre bε, εn e -k₃l₃n₃m₃n dre 'o 'vale l₁m₃n -a. ⁷ -Yee "wεan -k₃l₃n₃m₃n "sia 'e "t₁ 'lee 'e "b₃ "sr₃n, -e 'e lεa 'e nan man. ⁸ -A -nan nεn o "fl₁n₃n dra min -t₃w₁l₁i "a. Wa'a 'k₃3an "nyian min "fli "a d₁, 'pian o dre min -t₃w₁l₁i "a. ⁹ -Yee "wεan -si 'ka 'e 'n₃nd₁ blamin ε 'nan fε nεn Bali -a 'pa 'e c₁n man bε, 'e 'c₁n 'e c₁n man d₁.»

¹⁰ Z₁ o 'b₃la "k₃nnεn "bε, εn -a -srun₃ "nyian "o 'w₁ laab₃ -y₁r₃ 'w₁ z₁ε -a da. ¹¹ Εn yaa 'v₁ -w₁lε 'nan: «Min o o min nεn 'e nan 'b₃la, εn e l₁ pee 'pa bε,

te e 'w₁ 'w₁l₁d₁ drε 'e nan 't₃u₁d₁ -a εn e l₁ pee wεε. ¹² -A -t₃w₁l₁i "nεn "nyian, -te l₁m₃n 'si 'e 'sran w₁l₁, εn e -k₃nnεn pee 'pa bε, te e 'w₁ 'w₁l₁d₁ drε 'e 'sran 't₃u₁d₁ -a εn e -k₃nnεn pee wεε.»

Zozi -fεa 'v₁ nannannun man (Mt 19.13-15; Lk 18.15-17)

¹³ Minn₃ -ta nannannun -a Zozi ε 'nan -e 'e k₃lε o man. 'Pian Zozi -srun₃ 'si -t₃ -w₁l₃. ¹⁴ Z₁ Zozi 'w₁ z₁ε -a -nan 'y₁ bε, e 'nan "man, εn yaa 'v₁ 'e -srun₃ lε 'nan: «'Ka nannannun 't₃u 'o 'ta 'an 'va! Te 'ka 'si -t₃ -w₁l₃ "d₁! K₃3 minn₃ nεn "le -wee 'w₁ 'z₃ bε, Bali -le ming₃nnεn trε a -wee vε -a. ¹⁵ Maan ve 'cεε 'w₁ t₁gl₁ 'a 'nan, minn₃ nεn wa'a 'w₁lε "man "le z₁ nannannun -le 'w₁ 'z₃ -e Bali 'e ming₃nnεn -bl₁ o da d₁ε, wa'a 'w₁lamlan -yee ming₃nnεn trεda d₁.»

¹⁶ -A -nan nεn e o 'si, εn e -f₃ 'e man. 'E 'pε 'pla o da -t₃u₁d₁, te e -fεa ve o man.

Fεzan -t₃ -le 'w₁ (Mt 19.16-30; Lk 18.18-30)

¹⁷ Z₁ Zozi 'si 'sia bε, t₃3n min -t₃ -ta -a 'lε flan -a, εn 'e "po s₃3n "w₁l₁. Yaa 'v₁ Zozi ε 'nan: «Bali -le 'w₁ "paazan t₁gl₁, maan dra 'k₃, -e 'belid₁ nεn ya'a 'nyaan d₁ε, "an "y₁?»

¹⁸ Εn Zozi "e 'nan -y₁rε 'nan: «-Mε "le "wεan nεn, yian laabo min t₁gl₁? -Te ya'a 'sileεa Bali -t₃w₁l₁ "a d₁ε, min -t₃ 'ka t₁gl₁ d₁. ¹⁹ I Bali -le -pei -t₃ w₁n₃n -t₃3a. Te 'i drε min -tεzan -a d₁! Te 'i min nan -wεε "d₁! Te 'i crin w₃ d₁! Te 'i 'w₁l₁ 'sεn min man d₁! Te 'i min ta -bl₁ d₁! 'I y₁ε 'e 'nan 'i "t₁ 'lee 'i "b₃ "man!»

²⁰ E Zozi ε 'nan: «Bali -le 'w₁ "paazan, -pei pεεn₃ z₁ε, an 'ta w₃lad₁ 'sia "da 'an "wεnnεn da.»

²¹ Zozi -a -nanjεεn tεin, yaa 'y₁ "y₁, εn e -y₁rε 'nan: «'Yie 'w₁ 'f₃ -t₃w₁l₁ -yεε kl₁ 'i man. 'I 'k₃, fenun nεn 'i 'l₃ bε, 'i 'tan, -e 'i man "lala -pli 'yalε -tεn₃n man! -Te yia dre z₁ε, 'i y₁fε -taa "k₃lε laji. "Bε -sru εn 'i -s₃3nla 'an -sru!»

²² 'Pian z₁ e 'w₁ z₁ε -a 'man bε, e -si 'sia, te -a ta a -tr₃dr₃, k₃3 -a y₁fε a "kaga.

²³ -A -nan nεn Zozi 'e -srun₃ 'nanjεεn 'e "sr₃n, εn yaa 'v₁ -w₁lε 'nan: «Minn₃ nεn, 'trεda fenun c₁ -w₁l₃ "bε, e ya 'plεblε -e 'o dre Bali -le ming₃nnεn trεdave -a.»

24 'Wl zɪe yaa -srunən 'ci baa 'ji, en Zozi -a 'vɪ -wlɛ "nyian 'nan: «'Mən 'nennun, e ya 'plɛblɛ -e min 'e drɛ Bali -le mingənnən trɛdavɛ -a. 25 Min nən e ya fɛzan -a bɛ, -e 'e drɛ Bali -le mingənnən trɛdavɛ -a bɛ, e ya "man 'plɛblɛ 'wliɔ. Kɔɔ 'vaa -e 'wlɪ zɪe 'e drɛ bɛ, te -wi -dan nən waa laabo shamo bɛ, e ci 'mɛnzrɛn -yrɛ ji.»

26 -A -nan nən -a -srunən 'ci baa 'ji "mən 'e ciɔa "da, en waa vɪɔ 'sia 'o cin lɛ 'nan: «-Te 'bɛ a zɪe, -tɪe -kɔlaman 'sɪɔ -a 'wlɪ 'ji "mən?»

27 Zozi o -nanjɛn tɛin, en e 'nan -wlɛ 'nan: «Min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'fli 'si 'wlɪ 'ji dɪ, 'pian Bali 'bɛ -kɔlaman -a drɛɔɔ -a. Kɔɔ Bali -kɔlaman 'wlɪ pɛɛnən drɛɔɔ -a.»

28 En Piɛri -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Kuu "nun? Kɔ 'si fɛ pɛɛnən -sru, en kɔ sɔɔnla 'i -sru.»

29 Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wlɪ tɪgɪ 'a 'nan, min oo min nən e 'si 'yee 'kɔn, 'lee 'e "bɔnun, 'lee 'e "blunun, 'lee 'e "bɔ, 'lee 'e "tɪ, 'lee 'yee 'nennun, 'lee 'yee feinun -sru 'mən "wɛan 'lee Bali -le 'wlɪ 'nɔnnən 'le "wɛan bɛ, 30 min zɪe, e fɛ pɛɛnən zɪe -a ye 'e 'pa -a -yaa tɔ 'trɛda. Yaa ye 'kɔnnun -a, en yaa ye "bɔnun -a, en yaa ye "blunun -a, en yaa ye "bɔnun -a, en yaa ye 'nennun -a, en yaa ye feinun -a. Minnun -tɛ "paa "da, 'pian yaa ye. "Bɛ -sru tɔ -fɔla "da ji bɛ, 'belidɪ nən, ya'a 'nyaan dɪe, e dra -yee vɛ -a. 31 Minnun nən o -trɔa 'si 'lɛ bɛ, o "kaga -taa "fɔlɛa "da, en minnun nən o -fɔla "da "bɛ, o "kaga -taa "drɛlɛ -si 'lɛnən 'a.»

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandɪ -kanən 'va wlɪ 'pa yaagazan 'vɪ

(Mt 20.17-19; Lk 18.31-34)

32 Zozi 'lee 'e -srunən a -kɔnan Zeruzalɛm, en Zozi nən 'si 'lɛ. -Kɔɔ Zeruzalɛm "klan -a -srunən 'fuda "fli 'bɔ 'tɛɔ 'sia, en minnun nən o -sru "bɛ, nyɛn a "nyian -wee 'ji. Zozi 'e -srunən 'fuda "fli laabɔ 'o 'saza, en 'wlɪ nən e "ta -daa "bɔlɛ "man "bɛ yaa vɪɔ 'sia -wlɛ. E 'nan: 33 «-Kaa "ta -ko Zeruzalɛm. -Te -kaa 'bɔla 'nan nun bɛ, minnun Blamin -pɪ -nɔan Bali -pannən 'tanən 'lee 'fluba 'ci vɪnən lɛ. O tin -tɛa "da 'nan 'e 'ka. Waa -nɔan "minnun nən o

'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe -wlɛ. 34 Minnun zɪe, waa sɛɛ wo, 'o 'le 'yi -sɛan -a yra, waa -sɔan -ngble -a, en waa -tɛa. 'Pian -a yi yaagazan da bɛ, -e 'e 'wluan -kanən 'va.»

Zaji 'lee 'e "bɔlɛ Zan fɛ -tɔ -si laabɔ Zozi 'lɔ

(Mt 20.20-28)

35 Zebede -pɪ Zaji 'lee 'e "bɔlɛ Zan pli Zozi man. O -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wlɪ "paazan, kɔ ya "vale 'wlɪ nən kɔ "ta -a laabɔ 'i 'lɔ 'gɔɛ, 'i drɛ 'kɔɛ.»

36 En Zozi -a laabɔ -wlɔ 'nan: «-Mɛ 'va nən, ka ci?»

37 O 'nan -yrɛ 'nan: «-Te i mingənnən -blɪɔ 'sia bɛ, 'i 'wlɪ "man -e 'kɔ -nyran 'i "srən! Min -tɔ -kɔan 'i 'pɛ "yi "da, -e min -tɔ 'e 'kɔn 'i 'pɛ bɔ da.»

38 Zozi "e -wlɛ 'nan: «'Wlɪ nən ka cɪ -a laabɔnan bɛ, ka'a 'ci tɔa dɪ. 'Wlɪ yɪɔ nən e "ta -daa "bɔlɛ 'an man bɛ, 'ka 'wulo "sɔa "wlu? En 'tɛ nən o "ta -daa -a 'palɛ 'an da bɛ, 'ka 'wulo "sɔa "wlu?»

39 O -yrɛ 'nan: «-Inyan, 'kɔ 'wulo "sɔa "wlu.»

En Zozi "e -wlɛ 'nan: «'Wlɪ tɪgɪ nən, 'wlɪ yɪɔ nən e "ta -daa "bɔlɛ 'an man bɛ, e bɔa "nyian "cee "man. En 'tɛ nən minnun "ta -daa -a 'palɛ 'an da bɛ, waa "paa "nyian "cee "da. 40 'Pian -nyrandɪ 'an 'pɛ "yi 'lee 'an 'pɛ bɔ da bɛ, 'an 'bɔ "cɛɛ -si -nɔan "min lɛ dɪ. Minnun nən Bali -a pla o 'tɔ man bɛ -wee vɛ 'bɛ cɪ -a.»

41 Zozi -srunən 'fu nən o -fɔ bɛ, zɪ o 'wlɪ zɪe -a 'man bɛ, en 'bli 'fɔ o ji Zaji 'lee Zan man. 42 -A -nan nən Zozi o pɛɛnən laabɔ, en e 'nan -wlɛ 'nan: «Kaa -tɔa 'nan, min tanən 'le min pladɪ 'bɛ cɪ -sa wlɪ -a. En minnun nən o cɪ min -dandannun -a bɛ, -wɛɛ -va -ble minnun da. 43 'Pian te 'wlɪ zɪe -nyrɛn 'e 'kɔn 'ka yei "dɪ. Min oo min nən e ya "vale 'e dra min -dan a 'ka yei "bɛ, 'e 'fli 'pla min pɛɛnən 'wlu o 'sudɪ -a! 44 En min oo min nən e ya "vale 'e dra 'ka 'tazan -a bɛ, 'e 'fli drɛ 'ka pɛɛnən 'le nɔan -a! 45 'Wlɪ 'tɔwli zɪe -a 'bɔ nən Blamin -pɪ -a drɛ. Ya'a 'talɛ 'nan -e minnun 'o 'su dɪ, 'pian e -ta 'nan -e 'e minnun 'su. En e -ta 'nan -e 'e 'ka -e min "kaga 'o 'sɔ Satan -le 'plɛblɛ 'lɔ.»

Zozi Batime yie 'le 'sv
(Mt 20.29-34; Lk 18.35-43)

⁴⁶ Zozi 'lee 'e -srunon ciula Zeriko, te o "ta -ko Zeruzalem. "Wεε 'si Zeriko bε, minnun "kaga sɔnla o -sru. Time -pɪ Batime yra 'e -nyrandɪ -si man, te e fɛnun trv "baa -a yie a 'e 'widɪ -le "wεan. ⁴⁷ Zi yaa 'man 'nan, Zozi nɛn 'e "sia Nazaretɪ bε, e ya cinan bε, ɛn e -paandɪ 'sia 'nan: «Minsan, David kluda min, 'yian nyirinda 'si!»

⁴⁸ ɛn minnun paan "da 'nan 'e 'lebo 'pla da. 'Pian e paan "nyian 'kpa 'pleble 'nan: «Minsan, David kluda min, 'yian nyirinda 'si!»

⁴⁹ -A -nan nɛn Zozi 'tɔ, ɛn e 'nan: «'Ka vɪ -yrɛ 'nan, 'e 'ta 'gɔ!»

Waa 'vɪ Batime lɛ 'nan: «'I -pɔan 'kun! E 'nan, 'i 'lɔ!» ⁵⁰ Tɔɔn e 'yee sɔ 'si 'e da, e wluan lou -blu, ɛn e -kɔ Zozi 'va.

⁵¹ Zozi "e -yrɛ 'nan: «-Mε "nɛn i ya "vale 'nan 'an dre 'yie?»

ɛn yie 'wizan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'An 'san, an ya "vale 'yian yie 'le 'sɔ!»

⁵² ɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «'I 'kɔ! 'Yie yi -teradɪ 'an da 'i beli.» 'Nun tɔɔn Batime yie 'le 'sv, ɛn e -sɔnla Zozi -sru.

11

Zozi 'bɔla Zeruzalem
(Mt 21.1-11; Lk 19.28-40; Zan 12.12-16)

¹ Zozi 'lee 'e -srunon a -plinan Zeruzalem. O 'bɔ 'flanun nɛn o o laabo Befaze 'lee Betani bε -a "srɔn. 'Flanun zɪɛ o ya Olivie pɔn man. ɛn Zozi 'e -srunon "fli 'pa 'sia 'o 'le. Yaa 'vɪ -wle 'nan: ² «'Ka 'kɔ 'fla nɛn, 'ka 'le bε -a da! -Te ka 'bɔla 'nan nun bε, ka -aflumun planɛn ye 'e 'baa -tɔdɪ. Min 'ka tian 'fɔle "da "dɪ. 'Ka baa 'sɔ -e 'ka 'ta -a 'mɛn 'gɔ! ³ -Te min -tv -a laabv 'ka 'lɔ 'nan, -mε "nɛn kaa dra -yrɛ "bε, 'ka vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan "e 'nan, -aflumun 'wɪ a 'e man. 'Pian e -taa "a -naagv.» »

⁴ O -kɔ, ɛn o 'bɔ -aflumun planɛn man 'e 'baa -tɔdɪ 'kɔn 'tv -kpɛin "man bei -si man. ɛn waa baa 'sv. ⁵ -A -nan nɛn minnun nɛn o cɪ -nan bε, o -mienun -a laabv -wɔ 'nan: «-Mε "nɛn kaa dra? -Mε "le "wεan nɛn kaa baa 'sɔ?» ⁶ 'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ -wle "bε, -a 'bɔ nɛn waa 'vɪ -wle. ɛn minnun o 'tvɪ,

waa dre. ⁷ O -kɔ -aflumun planɛn zɪɛ -a Zozi lɛ. O 'wee sɔnun paala -a koda, ɛn e -nyran "da. ⁸ Minnun "kaga 'wee sɔnun paala -a 'le. ɛn min -mienun yiba "pɛnɛnnun cɛɛn, ɛn waa 'pla -a 'le. ⁹ Minnun nɛn Zozi 'le bε, 'lee minnun nɛn o -sru "bε, o pladɪ 'sia -a vidɪ -a 'nan:

«-Fεavεa o! -Fεavεa o,
Bali -le -fεa 'e 'kɔn min nɛn
Minsan -a 'pa 'sia bε -a man!

¹⁰ Bali -le -fεa

'e 'kɔn mingɔnnɛn -blidɪ nɛn,
e "ta -daa "bε -a man!

'Kɔ tra David -le mingɔnnɛn -blidɪ nɛn.
Bali 'tɔ 'e dre -dan laji lou!»

¹¹ Zi Zozi wlala Zeruzalem zɪɛ. ɛn e -kɔ Bali -pan 'kuin 'nan -e 'e fε pɛɛnɔn -nanjɛn. Zi -pei "ta taan "bε, ɛn e 'bɔla, e -kɔ Betani 'o 'vale 'e -srunon 'fuda "fli "a.

Yiba "tv nɛn ya'a 'baa dɪε Zozi 'e wei 'pla "man

(Mt 21.18-19)

¹² Tv cɛɛn ɛn Zozi 'si Betani 'o 'vale 'e -srunon 'a. "Wεε -ta -sia bε, ɛn dra Zozi 'tɛdɪ 'sia. ¹³ -A -nan nɛn e fijie yiba "tv 'yɪ -kɔɔbli te -a 'la a "da. ɛn Zozi 'kɔ -a -nanjɛnle 'nan -te -a 'blv a "maan? Zi e 'bɔ yiba zɪɛ -a wlu bε, -a 'la 'saza nɛn yaa 'yɪ "da. Kɔɔ fijie ba tv "cɛɛ dɪ. ¹⁴ ɛn Zozi -a 'vɪ yiba zɪɛ -yrɛ 'nan: «Te min -tv 'e 'i 'blv -blɪ 'li "fo "dɪ!» -A -srunon 'wɪ zɪɛ -a 'man.

Zozi fɛnun -tannɔn 'pin Bali -pan 'kuin

(Mt 21.10-17; Lk 19.45-48; Zan 2.13-16)

¹⁵ "Bε -sru o 'bɔla Zeruzalem, ɛn Zozi wla Bali -pan 'kuin. Minnun nɛn o cɪ Bali -pan fɛnun -tannan, 'lee minnun nɛn o cɪ -a 'lɔnan bε, e o -pindɪ 'sia. E "lala ta -fɔɔnɔn 'le 'tablonun, 'lee -plablo -tannɔn 'le pɛinnun fuila "man. ¹⁶ ɛn ya'a min -tv 'tvɪɛ -e 'e 'ciɪ fε -tv -a Bali -pan 'kuin dɪ. ¹⁷ Zozi 'wɪ 'pla -wle. E 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan, Bali "e 'nan:

«'Mɛn 'kɔn -kɔan 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le
Bali trv 'ba 'kɔn 'a.»

'Pian kaa dre crin wɔnan -a.»

¹⁸ Zi Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'wɪ zɪɛ -a 'man bε, ɛn o Zozi 'man -wεɛdɪ 'sia 'nan -e 'o -tɛ. Kɔɔ

nyen o 'cændi 'sia, -yee 'wɪ "paadı nən e ya 'sɔnan minnun pɛɛnɔn lɛ bɛ, -yee "wɛan.

¹⁹ Zɪ funnin 'pla bɛ, ɛn Zozi 'lee 'e -srunɔn 'si Zeruzalɛm.

Yiba "nɛn Zozi 'e wei 'pla "man "bɛ e -ka

(Mt 21.20-22)

²⁰ Tɔ cɛɛn ɛn Zozi 'lee 'e -srunɔn lidɪ 'sia 'o da "nyian Zeruzalɛm. O fijie yiba zɪɛ -a 'yɪ, te e -ka e 'bɔ 'e "sɛin "man. ²¹ Tɔɔn 'wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ fijie yiba zɪɛ -a man bɛ, -a -cin -tɔ Pɪɛri ji. ɛn yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, "i 'yɪɔ! Fijie yiba "nɛn 'i wei 'pla "man "bɛ, e -ka.»

²² ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «'Ka yi -tɛra Bali da! ²³ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te min -tɔ -a 'vɪ pɔn 'labɛ -yrɛ 'nan: «'I 'sɔra 'gɔ, 'i 'kɔ -tɛ jemie -va,» ɛn min zɪɛ ya'a 'e 'ci -fɔɔlɛ dɪ, 'pian e yi -tɛra "da 'nan Bali -a 'lɛ sɔɔman 'yrɛ bɛ, e dra. ²⁴ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, fɛ pɛɛnɔn nɛn kaa laabo Bali 'lɔ te ka ya Bali trɔ 'banan bɛ, 'ka yi -tɛra "da 'nan kaa 'yɪ 'va, tɔɔn kaa ye! ²⁵ ɛn -te ka "ta Bali trɔ "baa, te min -tɔ man wɪ a 'ka 'ji bɛ, 'ka 'cɛ -yrɛ! 'Ka drɛ zɪɛ -e 'ka "tɪ "nɛn laji lou "bɛ, 'wɪnɔn nɛn kaa drɛ -yrɛ "wɪdɪ "bɛ, 'e 'cɛ 'cɛɛ. ²⁶ ['Pian -te ka'a min man wɪ cɛa dɪɛ, 'ka "tɪ "nɛn laji lou "bɛ, 'wɪnɔn nɛn kaa drɛ -yrɛ "wɪdɪ "bɛ, ya'a "nyian "e cɛa 'cɛɛ dɪ.»]

Zozi 'le -kɔladɪ "sia nyin zia?

(Mt 21.23-27; Lk 20.1-8)

²⁷ "Bɛ -sru Zozi 'lee 'e -srunɔn 'bɔla "nyian Zeruzalɛm. ɛn Zozi 'ciɪdɪ 'sia Bali -pan 'kuin. -A -nan nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee min cejenun pli "man. ²⁸ Waa laabɔ -yrɔ 'nan: «-Kɔladɪ "cɛn "a nɛn i 'wɪnɔn zɪɛ -a drɛ? ɛn -tɪɛ -si -nɔn 'yɪɛ?»

²⁹ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «An 'bɔ "nyian an "ta 'wɪ 'tɔwɪli "cɛ laabo 'ka 'lɔ. -Te kaa -sru 'vɪ 'mɛn bɛ, -kɔladɪ nɛn an 'wɪnɔn zɪɛ -a drɛ 'a bɛ, maan -ci "sia 'cɛɛ. ³⁰ -Tɪɛ Zan 'pa 'sia 'nan 'e 'ta min -batize drɛ? Minnun 'bɛ 'pa 'sia, -baa Bali 'bɛ 'pa 'sia? 'Ka vɪ 'mɛn!»

³¹ -A -nan nɛn waa vidɪ 'sia 'o cin yei 'nan: «-Te -kaa 'vɪ 'nan: «Bali 'bɛ

'pa 'sia bɛ, e -taa -a laabɔɛ -kaa 'lɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ka'a yi -tɛala 'wɪ nɛn Zan -a 'vɪ bɛ -a da dɪ?» ³² ɛn -te -kaa 'vɪ 'nan: «Minnun 'bɛ 'pa 'sia bɛ, minnun pɛɛnɔn -taa 'wunɛa -kaa man.» Zuif 'nɔn 'tanɔn zɪɛ, "klan a o ji, kɔɔ minnun pɛɛnɔn Zan "siala Bali 'lewei vɪzan -a.

³³ -Yee "wɛan nɛn waa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'Kɔ'a san tɔa dɪ.»

ɛn Zozi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «An 'bɔ "nyian min nɛn e -si -nɔn 'mɛn ɛn an 'wɪnɔn zɪɛ -a drɛ bɛ, ma'an 've 'cɛɛ dɪ.»

12

Zozi -kɔnnɛn "fɔ rɛzɛn fei 'panɔn man

(Mt 21.33-46; Lk 20.9-19)

¹ Zozi 'wɪ tin 'badɪ 'sia -wɪɛ -kɔnnɛn "ji. Yaa 'vɪ -wɪɛ 'nan: «Min -tɔ 'bɛ 'yee rɛzɛn fei 'pa, e -klɔn 'bɔ "man, e rɛzɛn 'blɔnan drɛ, ɛn e fɛ -tɔ drɛ, min -tɔa "da -e 'e fei 'bɔ ta 'pin. "Bɛ -sru e fei zɪɛ -a -pɛba 'wɔ minnun lɔ 'nan 'o 'nyranman 'pa "da, te o 'yee vɛ -nɔan. Yaa drɛ zɪɛ, ɛn e -kɔ 'lɛglɔn 'pee -ji. ² Zɪ rɛzɛn nan tɔ 'bɔ bɛ, ɛn min zɪɛ 'e 'suzan 'tɔ 'pa 'sia minnun nɛn o 'nyranman "paa -yee rɛzɛn fei bɛ o va, 'nan 'nyranman nɛn waa 'pa bɛ 'o 'yee vɛ -nɔn. ³ 'Pian waa 'suzan zɪɛ -a 'kun, waa -sɔn, ɛn waa 'li 'e da 'e 'lɔ 'a 'e "tun. ⁴ "Bɛ -sru ɛn e 'suzan 'pee 'pa 'sia "nyian o va. Wɛɛ 'kun, wɛɛ 'sɔn 'e 'wulo -man, wɛɛ srɔn. ⁵ Yaa yaagazan 'pa 'sia, ɛn wɛɛ 'tɛ. "Bɛ -sru min "kaga "le vɛ drɛ "nyian zɪ, waa -mienun -sɔn, ɛn waa -mienun tɛɛ.

⁶ Min -tɔwɪli "nɛn, e -fɔ fei san zɪɛ -yrɔ "bɛ, -yɛɛ cɪ -a 'bɔ 'pɪ -tɔwɪli "nɛn, e 'sɔ -yrɛ tɪglɪ bɛ -a. Yaa 'pa 'sia fei 'panɔn zɪɛ o va 'e -fɔla "da. Yaa 'vɪ 'e 'ji 'nan, o -taa 'yra -tɛɛ 'e 'pɪ man.

⁷ 'Pian fei 'panɔn -a 'vɪ 'o cin lɛ 'nan: «Min 'labɛ -yɛɛ 'e "tɪ -zia -ble. -Kaa -tɛ, -e -zia zɪɛ 'e drɛ -cee vɛ -a.» ⁸ -A -nan nɛn waa 'kun, waa -tɛ, ɛn waa -kadɪ tuv fei lunɛn -klɔn -sru.

⁹ 'Wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, -mɛ "wɪ nɛn fei san -taa -a drɛɛ? Maan ve 'cɛɛ 'nan, e -taa -e 'e 'yee fei 'panɔn zɪɛ o -tɛɛ, -e 'e 'yee rɛzɛn fei 'bɔ 'nɔn min peenun lɛ. ¹⁰ 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ,

ka'a ta vɪɛ dʊv? Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-Kɔɛ nɛn 'kɔn 'tɔnɔn -a tʊv 'o 'pɛla koda bɛ,

-yɛɛ drɛ 'kɔn 'pʊ -fɔ -kɔɛ -a.

¹¹ Minsan 'bɛ drɛ ɛn -kɔɛ zɪɛ 'e drɛ 'kɔn 'pʊ -fɔ -kɔɛ -a.

'Wɪ nɛn Minsan -a drɛ bɛ, e min 'plo -fɔa.»

¹² Zɪ Zuif 'nɔn 'tanɔn -kɔnnɛn zɪɛ -a 'man bɛ, waa -tɔ 'nan 'wee 'wɪ nɛn Zozi -a vɛ. -Yɛɛ "wɛan o ya "vale 'o "kuan, 'pian minnʊn lɔ "klandɪ -le "wɛan waa 'tʊɪ, ɛn o -kʊ.

'Sukɔɛ -pan wʊdɪ da wɪ

(Mt 22.15-22; Lk 20.20-26)

¹³ "Bɛ -sru ɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn zɪɛ o Farizɛn 'nɔn -mienun 'lee Erodi -le minnʊn -mienun 'pa 'sia Zozi 'va -a man -wɛɛdɪ 'nan -e 'o wei 'kun 'le "wɛan. ¹⁴ O -kʊ, ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, kʊa -tɔa 'nan, i ya 'wɪ tɪglɪ vɪzan -a. Yi'a 'klanman min lɔ 'wɪ tɪglɪ ci 'sidɪ -a -yrɛ dɪ. ɛn yi'a min bo "va "dɪ. 'Pian i Bali -sru 'ta wʊdɪ "paaman minnʊn ji 'e tɪglɪ da. -Yɛɛ "wɛan kʊa laabo 'i 'lɔ 'nan, -a -si a -kaa 'lɔ -e -kaa 'sukɔɛ -pan wʊ Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn Seza lɛ, -baa te -ka'a drɛ dɪ? 'I vɪ 'kʊɛ!»

¹⁵ 'Pian 'wɪ nɛn -a -cin cɪ o ji bɛ, Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ, ɛn yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn, ka ya "vale kaan wei "kuan? 'Ka 'ta 'lein 'wɛɛ 'tʊ -a 'mɛn -e 'an yɪ!»

¹⁶ Waa -tʊ -nɔn -yrɛ. -A -nan nɛn Zozi -a laabʊ -wɛɛ 'nan: «-Tɪ -wulo -fodo nɛn 'gʊ? ɛn -tɪ 'tɔ 'crɛn nɛn 'gʊ?»

O -yrɛ 'nan: «Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn Seza -le vɛ nɛn.»

¹⁷ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛɛ 'nan: «Fɛ nɛn Seza -le vɛ -a bɛ, 'cɛɛ 'nɔn Seza lɛ! ɛn fɛ nɛn Bali -le vɛ -a bɛ, 'cɛɛ 'nɔn Bali lɛ!»

'Wɪ zɪɛ -a mandɪ o 'plo 'fɔ.

Minnun nɛn o -kaa bɛ o wuanla -kanɔn 'va

(Mt 22.23-33; Lk 20.27-40)

¹⁸ "Bɛ -sru ɛn Saduze 'nɔn -mie pli Zozi man. Saduze 'nɔn "o "ve 'nan, -te min -ka bɛ, ya'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪ. Zɪ o pli "man "bɛ, ɛn waa laabʊ -yrɔ 'nan: ¹⁹ «Bali -le 'wɪ "paazan, 'wɪ nɛn Moizi -a crɛn -tɛ 'kʊɛ bɛ, -nyrɛn 'gʊ: «-Te min lɪ 'pa, ɛn -a san zɪɛ e -ka, te wa'a

tian 'nɛn 'yalɛ 'o 'vale 'e nan 'bɔ 'a dɪɛ, -yɛɛ -cale zɪɛ -a "bʊɪ 'e 'pa, -e 'e "bʊɪ klu bɔla!» ²⁰ Min -tʊ -le 'nɛn -klɔnmɔn a 'sɔravli. -A tɛdɛ lɪ 'pa, ɛn e -ka, te wa'a 'nɛn 'yalɛ 'e nan 'bɔ 'a dɪ. ²¹ -A "flizan "e -cale -tʊwli zɪɛ -a 'pa, ɛn e -ka, te wa'a 'nɛn 'yalɛ dɪ. -A yaagazan 'le vɛ drɛ "nyian zɪ. ²² O 'sɔravli "lɪ zɪɛ -a 'pa, ɛn o pɛɛnɔn kaa, te wa'a 'nɛn 'yalɛ dɪ. "Bɛ -sru ɛn lɪ 'bɔ "e "ka 'wʊ "nyian. ²³ Tʊ nɛn minnʊn wuanla -kanɔn 'va bɛ, lɪ zɪɛ e -kɔan -tɪ nan -a? 'I vɪ 'kʊɛ! Kɔɔ o 'sɔravli 'bɔ -a 'pa lɪ -a.»

²⁴ ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «Ka'a tian 'wɪ 'tʊ -ci manlɛ "fo "dɪ. 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, ka'a -ci maan dɪ, ɛn Bali -le 'plɛblɛ bɛ, ka'a tɔa dɪ. ²⁵ Kɔɔ tʊ nɛn minnʊn wuanla -kanɔn 'va bɛ, -klɔnmɔnnun 'ka lɪ paa dɪ, ɛn lɪmɔnnun 'ka -kɔnnɛn paa dɪ. O -kɔan "le Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. ²⁶ -Te -a -cin a 'ka 'ji 'nan, minnʊn nɛn o kaa bɛ wa'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪɛ, te ka ya 'ka 'fli see "paanan. 'Wɪ 'nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Moizi -le 'fluba 'ji bɛ, ka'a tian -a ta vɪɛ dʊv? Kɔɔ tʊ nɛn Bali a yiba "kpizɛnnɛn 'va ɛn e 'wɪ tin 'ba Moizi lɛ bɛ, yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «An ya Abraam -le Bali -a, ɛn an ya Izak -le Bali -a, ɛn an ya Zago 'le Bali -a.» ²⁷ Tʊ nɛn Bali 'wɪ zɪɛ -a vɛ bɛ, te -kaa tranun zɪɛ o kaa -a -nan 'mɔn. 'Pian Bali "le 'va bɛ, o yɪɛ a "man tian, kɔɔ Bali a minnʊn nɛn o yɪɛ cɪ "man "bɛ -wee Bali -a, e 'ka minnʊn nɛn o kaa bɛ -wee Bali -a dɪ. -Yɛɛ "wɛan ka'a 'wɪ 'tʊ -ci manlɛ "fo "dɪ.»

-Mɛ "wɪ 'bɛ cɪ Bali -le -pei -tɔ wɪ -dan a?

(Mt 22.34-40; Lk 10.25-28)

²⁸ 'Fluba 'ci vɪzan -tʊ -sa zɪɛ -a 'man. Zɪ yaa 'yɪ 'nan Zozi -a -ci 'vɪ Saduze 'nɔn lɛ fɛnyian bɛ, e pli Zozi man, ɛn yaa laabʊ -yrɔ 'nan: «Bali -le -pei -tɔ wɪ pɛɛnɔn bɛ, -a "cɛn 'bɛ cɪ "va -dan?»

²⁹ ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Bali -le -peinun pɛɛnɔn 'va bɛ, -pei -dan nɛn 'gʊ:

«Izraɛl 'nɔn,

'ka "trɔɛn "tɔ!

-Kaa 'san Bali

'bɛ cɪ Minsan -a 'e 'tʊwli.

³⁰ ɛn 'i Minsan 'bɔ nɛn 'yie Bali -a bɛ, -a yɪ "yɪ 'i 'bli pɛɛnɔn 'a!

'I yɪ 'yi 'yie 'wɪ drɛdɪ pɛɛnɔn 'a!
 'I yɪ 'yi 'yie ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'a!
 'I yɪ 'yi 'yie 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'a!>

³¹ ɛn -a "flizan nɛn 'gɔ:

<'I bɔɛzan -tɔ yɪ 'yi

"le 'yie 'wɪ 'zɔ!>

Bali -le -pei -tɔ wɪ pee -dan 'ka 'mlian
 -pei "fli zɪɛ o da dɪ.»

³² ɛn 'fluba 'ci vɪzan -a 'vɪ -yrɛ 'nan:
 «Bali -le 'wɪ "paazan, yia 'vɪ fɛnyian.
 'Yie tin a 'nɔnnɔn -a vɪdɪ -a 'nan, Min-
 san 'bɛ ci Bali a 'e 'tɔwli, -a pee "ka 'dɪ.

³³ -Yee "wɛan min 'e Bali yɪ 'yi 'e 'bli
 pɛɛnɔn 'a, 'lee 'yee ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'a,
 'lee 'yee 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'a! ɛn 'e bɔɛzan
 -tɔ yɪ 'yi "le 'e 'bɔ 'le 'wɪ 'zɔ! 'Wɪ zɪɛ -
 a drɛdɪ -dan "mlian 'sraga nɛn waa 'tɛ
 'ble Bali lɛ bɛ, -a da. ɛn -a -dan "mlian
 'sraga pɛɛnɔn bɔdɪ Bali lɛ da.»

³⁴ Zɪ Zozi -a 'yɪ 'nan, min zɪɛ yaa -sru
 'vɪ 'wɪ 'tɔdɪ -a bɛ, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan:
 «E -fɔ "wɛnnɔn -e Bali -le mingɔnnɛn
 -blɪdɪ 'e pou 'sia 'i 'va.» "Bɛ -sru 'wɪ
 laabɔdɪ -yrɔ "cin 'ka "nyian -tɔlɛ min
 -tɔ ji dɪ.

-Tɪ -pɪ nɛn Crizi -a

(Mt 22.41-46; Lk 20.41-44)

³⁵ Zozi a 'wɪ "paanan minnɔn ji Bali
 -pan 'kuin. ɛn yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «E
 drɛ 'kɔ ɛn 'fluba 'ci vɪnɔn "o 'nan, min
 'sizan 'wɪ 'ji Crizi a David kluda min -
 a? ³⁶ Kɔɔ David 'bɔ -a 'vɪ, tɔ nɛn Bali lei
 'saun 'ta 'tɔ "man "bɛ, -a 'nan:

<Minsan Bali -a 'vɪ 'an 'san lɛ 'nan:
 'I 'nyran 'an 'pɛ "yi "da -trilii,

-e 'an 'cɛn 'i 'nanmannɔn 'klɪdɪ man.>

³⁷ -Te David 'bɔ Crizi laabo 'e 'san bɛ,
 e drɛ 'kɔ ɛn 'bɛ -kɔan David kluda min
 -a?»

Min "kaga "trɔɛn "a 'e 'tɔdɪ -yrɛ ci
 "nrɔndɪ -a.

³⁸ ɛn yaa 'vɪ "nyian 'yee 'wɪ "paadɪ
 'bɔ 'va 'nan: «'Ka yie 'tɔ 'ka 'fli -va! -
 Te 'ka 'wɪ drɛ "le 'fluba 'ci vɪnɔn 'le 'wɪ
 'zɔ! O -tɔdɪ ye "yi -tralɛ -gblɔnɔn nɛn
 fɛnyian bɛ -a -ji. ɛn waa ye "yi "le 'nan
 min 'e o 'tɔ bɔ -guada. ³⁹ -Te e ya cin
 yɪ 'kuin -a oo, ɛn -te e ya "fɛdɪ da -a oo,
 -nyran "nan 'kpagba nɛn waa 'sidɪ ye
 "yi. ⁴⁰ O fɛnɔn "sia -calenun lɔ -dawli
 -a. "Bɛ -sru -e 'o Bali trɔ 'ba -plɔun 'nan
 -e minnɔn 'o o "sia min tɪglɪ 'a. 'Wɪnɔn

zɪɛ -a drɛdɪ -le "wɛan Bali -wee tin "paa
 'plɛblɛ 'kpa.»

-Cale seezan -le fɛ -nɔndɪ 'wɪ

(Lk 21.1-4)

⁴¹ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ -nyɛnlɛa -
 gbogbo nɛn minnɔn "lala -sɛan "ji Bali
 -le vɛ -a bɛ -a "srɔn. Minnɔn nɛn o
 ci "lala -sɛnnan -ji bɛ, e o -nanjɛndɪ
 'sia. Fɛnɔn "kaga "ta, ɛn o "lala -sɛn -
 ji "kaga. ⁴² "Bɛ -sru ɛn -cale seezan -tɔ
 -ta, e -bablu 'wlɛ 'tɔdɔ -fɔ -ji "fli.

⁴³ -A -nan nɛn Zozi 'e -srunɔn laabɔ
 'e "srɔn, ɛn yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «Maan ve
 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -cale seezan 'labɛ,
 e fɛ -nɔn Bali lɛ e mlin minnɔn pɛɛnɔn
 nɛn waa -nɔn 'gɔvɛ o da. ⁴⁴ Kɔɔ o pɛɛnɔn
 nɛn waa -nɔn 'gɔvɛ, "lala a -wlɔ "kaga.
 'Pian lɪ 'labɛ, "lala pɛɛnɔn nɛn -yrɔ -yee
 fɛ -blɪ "man "vɛ -a bɛ, -a 'bɔ nɛn yaa -
 nɔn Bali lɛ.»

13

Zozi Bali -pan 'kɔn 'wɪ wɪ 'vɪ

(Mt 24.1-4; Lk 21.5-7)

¹ Zozi a bɔlanɔn Bali -pan 'kuin, ɛn -
 a -sruzan 'tɔ -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ
 "paazan, "i 'yɪɔ, Bali -pan 'kɔn bɛ, waa
 -tɔ -kɔlɛ fɛnyian -a. ɛn waa -tɔ -dandan
 'e pɛɛnɔn.»

² ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Kɔn -
 dandannɔn nɛn kaa -sɪ -fɔa 'labɛ, yi
 nɛn o -wiiman bɛ, e ya -tanɔn bɔdɪ -a.
 -A -tɔ -kɔlɛ pɛɛnɔn fuimlan "man, -a -tɔ
 'ka -fo 'e bɔɛzan da dɪ.»

'Wɪ yɪdɪ -dandan bɔa minnɔn man
vaa -e 'trɛda -nyan tɔ 'e bɔ

(Mt 24.4-14; Lk 21.8-19)

³ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ -nyɛnlɛa Olivie
 pɔn da te -a yra a Bali -pan 'kɔn da zia.
 -A -nan nɛn Pieri, 'lee Zaji, 'lee Zan,
 'lee Andre 'wɪ laabɔ -yrɔ 'o 'saza yei.
 O 'nan: ⁴ «'Wɪ nɛn i "sia -a vɪnan 'gɔvɛ,
 tɔ "cɛn "man nɛn e dra? ɛn -mɛ "man
 nɛn, waa -kɔnnɛn "ye 'nan 'wɪnɔn zɪɛ
 o "ta dra? 'I vɪ 'kɔvɛ!»

⁵ Zozi -a vɪdɪ 'sia -wlɛ 'nan: «'Ka yie
 'tɔ 'ka 'fli -va! Te min -tɔ 'e 'ka see "paa
 -e 'ka 'si -si tɪglɪ da dɪ! ⁶ Min "kaga -
 taa "talɛ 'an 'tɔ da. Waa ve 'nan, 'wɛɛ
 ci Crizi -a. ɛn o -taa minnɔn "kaga see
 "paalɛ -e 'o 'si -si tɪglɪ da. ⁷ Ka -kuli -tan
 wɪnɔn maan, ɛn ka 'fla -kɔɔbli -kɔɔbli

da -kuli winun maan. 'Winun zɪe te 'o 'ka 'cɛn nyɛn -a dɪ! Kɔɔ 'winun zɪe -wɛɛ dra 'e 'flin, 'pian 'trɛda -nyan tɔ "cɛɛ dɪ. ⁸ 'Lɛglɔn 'tɔ -ji 'nɔn -taa 'wunlɛa 'lɛglɔn 'tɔ -ji 'nɔn man, ɛn mingɔnnɛn trɛ -tɔ -taa 'wunlɛa mingɔnnɛn trɛ -tɔ man. 'Trɛ -taa 'nyɔɔnlɛ fɛ "kaga "nan, ɛn dra -dandan -taa "minnɔn -tɛɛlɛ. 'Wɪ yɪdɪ pou sianan "nɛn. 'Pian -a pɛɛnɔn zɪe e ya 'le 'nan 'nɛn 'yadɪ -le ci -yaa pou sianan 'zo.

⁹ 'Ka yɪe 'tɔ 'ka 'fli -va! Minnɔn 'ka "kuan -e 'o -kɔ 'ka 'a tin 'banɔn 'cɛin -da. Zuif 'nɔn -taa 'ka 'sɔnlɛ sɔnba "a 'wee cin yɪ 'kɔnnɔn -ji. ɛn "nyian bɛ, minnɔn -taa "kɔlɛ 'ka 'a -kɔnmandannɔn 'lee mingɔnnɛnnɔn cɛin -da 'mɛn "wɛan. -A -nan nɛn ka dra 'mɛn 'wɪ 'nan yɪnɔn 'a o 'lɛ. ¹⁰ Kɔɔ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn fuimlan "man 'lɛglɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'ji, 'vaa -e 'trɛda -nyan tɔ 'e bɔ.

¹¹ -Te minnɔn 'ka 'kun, ɛn o -kɔ 'ka 'a tin 'banɔn 'cɛin -da bɛ, 'wɪ nɛn kɔ 'ka vɪ bɛ, te -a nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ! 'Pian 'wɪ nɛn Bali -a -cin -tɔa 'ka 'ji, te -a tɔ 'bɔ bɛ, -a 'bɔ nɛn 'ka vɪ! Ya'a 'taa 'silɛ 'ka 'bɔ 'va dɪ, 'pian Bali lei 'saun 'bɛ "paa 'ka 'lɛ.

¹² "Bɔɪ -mie -taa 'e 'bɔ 'fli "bɔɪ -nɔnlɛ minnɔn lɛ 'nan 'o -tɛ. ɛn 'nɛn "tɪ -mie -taa 'yee 'nɛn 'nɔnlɛ minnɔn lɛ 'nan 'o -tɛ. ɛn 'nɛnnɔn -mie -taa 'wunlɛa 'o "tinun 'lee 'o "bɔnnun man 'nan minnɔn 'e o -tɛɛ. ¹³ Ka drɛ 'mɛn vɛ -a -le "wɛan bɛ, min pɛɛnɔn -taa 'nanlɛ 'ka man, wa'a 'taa 'ka yɪlɛ "yɪ "dɪ. 'Pian min nɛn e -tɔ 'plɛblɛ, ɛn e 'bɔ -a 'lɛ 'srannan "bɛ, e "sia 'wɪ 'ji.»

Tɔ nɛn 'wɪ yɪdɪ "mlianla "da "bɛ, Zozi -a 'wɪ 'vɪ (Mt 24.15-28; Lk 21.20-24)

¹⁴ «Tɔ -tɔ -taa "bɔlɛ bɛ, 'wɪ 'wɪdɪ "nɔnnɔn -taa "kɔnlɛ fɛnan nɛn e 'ka "lɛ 'e 'kɔn dɪe -a -nan. Min nɛn e 'fluba 'gɔvɛ -a ta vɛ bɛ, 'e 'ci man 'kpa! Tɔ nɛn 'wɪ zɪe kaa 'yɪ drɛnan Bali -pan 'kuin bɛ, minnɔn nɛn o ci Zude 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'o flan 'bli, 'o 'kɔ pɔnnɔn yei! ¹⁵ ɛn -te min a bei "bɛ, te 'e -wɪa 'yee 'kuin -e 'e 'kɔ fɛ -tɔ 'sia dɪ! ¹⁶ ɛn -te min a fei bɛ, te 'e li 'e da 'fla -e 'e 'kɔ 'yee -tralɛ 'si 'yee 'kuin dɪ! ¹⁷ Lɪmɔnnɔn nɛn o -pɔn ci 'o man tɔ zɪe -a man bɛ, 'lee

lɪmɔnnɔn nɛn 'nɛn 'nyɔn -mlian -wɪlɔ tɔ zɪe -a man bɛ, -wee yra yɪdɪ "mlianla "da. ¹⁸ 'Ka Bali trɔv 'ba 'nan, te 'wɪ zɪe 'e 'tria laa 'fɛn tɔ -man dɪ! ¹⁹ Kɔɔ 'wɪ yɪdɪ -kɔan -dan 'kpa tɔ zɪe -a man. Zi Bali 'trɛ drɛ 'li -e 'e bɔ cɛɛgɔ yɪ -a bɛ, -a sɔman 'wɪ yɪdɪ 'ka tian drɛlɛ dɪ. ɛn 'wɪ yɪdɪ zɪe -a pee 'ka 'dra "nyian 'li 'trɛda "fo "dɪ. ²⁰ Yinun nɛn 'winun zɪe o dra "da "bɛ, Minsan Bali -a -mie cɛɛn "da. -Te ya'a 'wɪ zɪe -a drɛlɛ dɪe, "te min -tɔ -wulo 'ka -taa bɔlɛa "va "dɪ. 'Pian minnɔn nɛn e o 'si "va 'yee vɛ -a bɛ, -wee "wɛan e yinun -mie cɛɛn "da.

²¹ -Te min -tɔ -a 'vɪ 'cɛɛ 'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi a 'gɔv, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, e ya -miɛn bɛ, te 'ka yɪ -tɛra "da "fo "dɪ!

²² Kɔɔ minnɔn nɛn o 'wɪlɔ -sɛan 'nan 'wɛɛ ci Crizi -a bɛ, o -taa "kɔnlɛ 'trɛda. ɛn minnɔn nɛn o 'wɪlɔ winun vɛ, te waa vɛ 'nan Bali 'lewei vɪnɔn nɛn waa bɛ, o -taa "kɔnlɛ "nyian. O -taa 'lɛbo "fɔ wɪ -dandan 'lee -cɛ -srɔn "wɪ -dandan drɛlɛ. Waa dra 'nan, -te 'o 'pɛ 'sɔ 'a bɛ -e 'o minnɔn nɛn Bali o 'si "va 'yee vɛ -a bɛ, o 'si -si tɪglɪ da. ²³ 'Cee vɛ bɛ, 'ka yɪe 'tɔ 'ka 'fli -va 'kpa! An 'wɪ pɛɛnɔn 'vɪ 'cɛɛ 'va.»

Blamin -pɪ -tadɪ -le 'wɪ

(Mt 24.29-44; Lk 21.25-33)

²⁴ «-Te 'wɪ yɪdɪ -dan zɪe, e cɛɛn -nyandɪ man bɛ, 'nun tɔɔn yɪdɛ yra klun -tɔala, mlɛn 'bidɪ 'e 'lɛ -tɔa, ²⁵ mlɛn crɛnnɔn "sia laji, o -tɛɛmlan "tra, ɛn laji fɛnɔn pɛɛnɔn nɛn 'plɛblɛ a -wɪlɔ "bɛ, o "sia 'o 'kɪlɔ -ji. ²⁶ Tɔɔn te minnɔn pɛɛnɔn 'an 'bɔ Blamin -pɪ ye -tanɔn "lɔlu -koei "da. 'Plɛblɛ -dan -kɔan 'an 'lɔ, ɛn 'tɔ -dan -kɔan 'an 'lɔ. ²⁷ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, an o "paa -sia 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'nan -e 'o minnɔn nɛn an o 'si "va 'mɛn vɛ -a bɛ, o o cin yɪ. Fɛ -tɔ -nan 'ka 'fo 'trɛda, te wa'a min 'silɛ 'bɛ 'nan dɪ.

²⁸ 'Wɪ nɛn e dra fijie yiba "lɛ bɛ, 'e drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a! -Te -a 'la nrɪndɪ 'sia "da "bɛ, kaa -tɔa 'nan 'munmun tɔ a -tanɔn bɔdɪ -a -kogo. ²⁹ -A -tɔwɪ "nɛn "nyian, 'an 'bɔ Blamin -pɪ -tadɪ -le vɛ -a. -Te ka 'winun nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, -a 'yɪ drɛnan bɛ, 'ka -tɔ 'nan 'an 'tadɪ a bɔnan -kogo! ³⁰ Maan vɛ 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'ka -naagɔnɔn 'gɔvɛ, ka'a 'cɛan -kaadɪ man 'vaa -e 'winun

zɪɛ 'o drɛ dɪ. ³¹ Labli 'lee 'trɛ 'nyan tʊ a, 'pian 'an wei -fo -nan 'li 'trilii.

³² Tʊ nɛn an -taa "man "bɛ, blamin -tʊ 'ka -a tɔa "fo "dɪ. ɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, wa'a tɔa "fo "dɪ, ɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ ma'an tɔa "fo "dɪ, 'pian 'an "tɪ 'bɛ -tɔa 'e 'tʊwli. ³³ -Yee "wɛan 'ka yiɛ -tɔ 'ka 'fli -va! Te 'ka yi -tɛ dɪ! Kɔɔ tʊ nɛn, 'wɪ zɪɛ e dra "man "bɛ, ka'a tɔa dɪ.

³⁴ -A -kɔɔn "man wɪ nɛn 'gʊ. Min -tʊ 'bɛ "ta -ko 'ta -kɔɔbli wʊnan. E 'yee 'kɔn 'pɛba 'wʊ 'e 'sunɔn 'lɔ. Min -tʊ 'lee 'yee 'nyranman -a 'bɔ nɛn yaa -nɔn o -tʊdʊ pɛɛnɔn lɛ. ɛn yaa 'vɪ min nɛn 'e yiɛ -tɔa -klɔn -yrɛ "nɛn "bɛ, -yrɛ 'nan, te 'e yi -tɛ dɪ.

³⁵ -A -tʊwli "nɛn "nyian 'cee vɛ -a. -Yee "wɛan te 'ka yi -tɛ dɪ! Kɔɔ tʊ nɛn, 'kɔn san lia 'e da "man "bɛ, ka'a tɔa dɪ. -Te funninmlan nɛn oo, -te bada nɛn oo, -te mannɛn tɛdɛ -a nɛn oo, -te bodrun nɛn oo, ka'a tɔa dɪ. ³⁶ -Yee "wɛan te 'ka yi -tɛ dɪ! "Tɔgɔ e 'bɔ 'ka man kligli te ka ya yi -tɛnan. ³⁷ 'Wɪ nɛn an cɪ -a vɪnan 'cɛɛ 'gʊɛ, e ya min pɛɛnɔn 'le vɛ -a. Te 'ka yi -tɛ dɪ!»

14

Zuif'nɔn 'tanɔn 'o 'ci 'pa 'nan 'o Zozi 'tɛ
(Mt 26.1-5; Lk 22.1-2; Zan 11.45-53)

¹ Zuif 'nɔn tranun -le 'si nɛn waa 'wʊ nɔanba -ji bɛ, -a "fɛdi yi -fʊ "fli -e 'e bɔ. "Fɛdi zɪɛ -a da nɛn minnun 'kpɔun nɛn 'mannyan 'ka "va "dɪɛ -a -ble. Tʊ zɪɛ -a man bɛ, te Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn a Zozi 'man -fɔɔnan 'nan, -e 'o 'kun ci 'cɛn 'a -e 'o -tɛ. ² 'Pian waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «Te -kaa drɛ "fɛdi yi da dɪ! "Tɔgɔ minnun 'o -nan yi -e 'o 'wluan -kaa man.»

Lɪmɔn -tʊ 'wɪ "yi drɛ Zozi lɛ
(Mt 26.6-13; Zan 12.1-8)

³ Zozi a Betani. E ya Simɔn nɛn -kogobe a "nɛn "man "bɛ -yee 'kuin 'e -nyrandɪ fɛnun -sru. -A -nan nɛn lɪmɔn -tʊ pli Zozi man 'e 'lɔ le -pɔnɛn 'tʊ -a. -Laziglɔ nɛn waa laabo nard bɛ, e ya -ji. E 'ka 'e baadɪ fɛ -tʊ -a dɪ, ɛn -a 'flɛ a 'plɛblɛ 'kpa. Yaa 'lɛ 'sʊ, ɛn yaa -sɛn Zozi 'win -ji.

⁴ 'Wɪ zɪɛ e 'nan min -mienun man, ɛn waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn e -laziglɔ 'kpa bɛ -a srɛ 'e "tun? ⁵ -Laziglɔ 'labɛ yaa -taan paan. -A 'flɛ bɔa yi -yaa yaaga 'nyranman "lala -a, -e 'o -pli 'yalɛ -tɛnɔn man.» ɛn o 'wɪ bli lɪmɔn zɪɛ -a va.

⁶ 'Pian Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka lɪ 'labɛ -a 'tʊɪ flɪ! -Mɛ "le "wɛan nɛn, ka 'wɪ -tɔa "man? E 'wɪ "yi drɛ 'mɛn. ⁷ 'Yalɛ -tɛnɔn a 'ka 'va tʊ pɛɛnɔn man. ɛn tʊ nɛn e 'sɔ 'cɛɛ bɛ, ka -kɔlaman 'wɪ "yi "drɛdɪ -a -wlɛ. 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, an 'ka 'ka 'va 'gʊ tʊ pɛɛnɔn man dɪ. ⁸ 'Wɪ nɛn e -kɔlaman -a bɛ, -a 'bɔ nɛn yaa drɛ. -Laziglɔ nɛn yaa -sɛn 'an da 'gʊɛ, 'an 'man nɛn yaa drɛ 'nan -e 'waan wʊ -a. ⁹ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, fɛnan pɛɛnɔn nɛn minnun Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve 'trɛda bɛ, 'wɪ nɛn lɪ 'gʊɛ yaa drɛ bɛ, waa -nan 'sinan "paa, ɛn -yɛɛ -maan 'lɔɔ -e lɪ 'bɔ 'cin 'e 'fɔla minnun jɪ.»

Zudazi 'e pei -fɔ Zuif'nɔn 'tanɔn 'va
(Mt 26.14-16; Lk 22.3-6)

¹⁰ 'Bɛ -sru ɛn Zozi -srunɔn 'fuda "fli 'va min -tʊ nɛn waa laabo Zudazi Kar-ioti bɛ, e -kʊ Bali -pannɔn 'tanɔn 'va, 'nan -e 'e Zozi 'nɔn -wlɛ. ¹¹ Zɪ e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ -wlɛ "bɛ, e o ci nran. -A -nan nɛn o -tɔ "da 'nan, 'o -taa "lala -nɔnlɛ -yrɛ. Yi zɪɛ -a da nɛn Zudazi -a man -wɛɛdɪ 'sia 'nan, tʊ "yi 'e 'pla -e 'e Zozi 'nɔn Zuif 'nɔn 'tanɔn 'bɔ lɛ.

Zozi 'lee 'e -srunɔn Zuif'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi bli
(Mt 26.17-30; Lk 22.7-20; Zan 13.21-30)

¹² "Fɛdi nɛn Zuif 'nɔn 'kpɔun nɛn 'mannyan 'ka "va "dɪɛ, -a -ble "da "bɛ e 'bɔ. -A yi tɛdɛ da nɛn o 'blanun -tɛɛman -e 'o tranun 'si nɔanba -ji "fɛdi -bli. ɛn Zozi -srunɔn -a laabʊ -yrɔ 'nan: «Nyin zia nɛn i ya "vale 'nan 'kʊ 'kʊ "fɛdi fɛnun -tɔɛn 'yie?»

¹³ ɛn Zozi 'e -srunɔn "fli 'pa 'sia. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka 'kʊ Zeruzalɛm! Ka bɔa min -tʊ man. 'Yi 'tɔbɔ -kɔan -yrɔ. 'Ka -sɔɔnla -a -sru! ¹⁴ 'Kɔn nɛn, e wla 'ji bɛ, 'ka vɪ -a san lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan "e 'nan, 'kʊ laabʊ 'i 'lɔ 'nan, 'kɔn "bʊ "nɛn 'kʊ 'vale 'an -srunɔn 'a,

ku -kaa tranun 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdi -ble -ji bɛ, e ya nyin zia?»¹⁵ E -taa 'kɔn "bu -dan tu -kɔnɛ 'cɛɛ 'kɔn 'ta lou, te -a -ci a 'e drɛdɪ 'va. Fɛ zɪɛ -a -nan nɛn 'ka -cee fɛnun -tɔɛn!»

¹⁶ -A -nan nɛn -a -srunɔn zɪɛ, o -ku 'fla. Waa 'yɪ "le zɪ Zozi -a 'vɪ -wlɛ "bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn o 'si nɔanba -ji "fɛdi fɛnun man drɛ.

¹⁷ Zɪ funninmlan 'pla bɛ, ɛn Zozi 'ta 'o 'vale 'e -srunɔn 'fuda "fli "a. ¹⁸ Tu nɛn o yra fɛnun -sru "bɛ, ɛn Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -kaa nɛn -kaa cɪ fɛnun -blɪnan 'gʊɛ, 'ka 'va min -tu 'bɛ -taa 'an 'nɔnɛ minnɪn lɛ.»

¹⁹ -A -srunɔn 'ta drɛ 'trɔdrɔ, ɛn waa laabudɪ 'sia -yrɔ "tɔdɔ 'nan: «'An 'bɔ nɛn?»

²⁰ ɛn Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka min -fuda "fli "nɛn, -kaa cɪ fɛnun -blɪnan 'e cin va 'gʊɛ, 'ka 'va min -tu nɛn. ²¹ 'Wɪ tɪglɪ nɛn, Blamin -pɪ "ta -daa "kalɛ "le zɪ waa crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Pian min nɛn, e Blamin -pɪ -nɔan "minnɪn lɛ bɛ, 'wɪ -taa "bɔlɛ -a san man. E ya paan -a san -le 'wɪ "yi "a -e 'o vlɛ 'o -ya dɪ.»

²² O -fɔ fɛnun -blɪnan, ɛn Zozi 'kpɔun 'si. E Bali muo "fɔ, yaa "nɛn jɛɛn, ɛn yaa -nɔn -wlɛ. E 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka 'si! -Nyɛn 'gʊɛ, 'an 'kɔlɛ nɛn!»

²³ "Bɛ -sru e 'kulɛnɛn nɛn rɛzɛn -wɛn cɪ -ji bɛ -a 'si. E Bali muo "fɔ, yaa -nɔn -wlɛ, ɛn waa mlin 'o pɛɛnɔn.

²⁴ Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «-Nyɛn 'gʊɛ, 'an nyɛn nɛn. -Yɛɛ "ta -sɛanla -e 'e drɛ min "kaga -pli "vɛ -a "nyian Bali man 'e 'pee. ²⁵ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, ma'an "nyian rɛzɛn -wɛn pee mlian dɪ -trilii, -e yi nɛn maan -mlian 'e 'pee Bali -le mingɔnnɛn trɛda bɛ 'e bɔ.»

²⁶ Zɪ o cɛɛn fɛnun -blɪdɪ man bɛ, o Bali 'tɔ bɔ "dre "fɔ. ɛn o -ku Olivie pɔn da.

Zozi -a 'vɪ 'nan Pieri "sia 'e -sru (Mt 26.31-35; Lk 22.31-34; Zan 13.36-38)

²⁷ -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «'Ka pɛɛnɔn 'ci -taa "srɛlɛ -e 'ka 'si 'an -sru. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali "e 'nan, e 'bla -sru "pinzan -tɛa

-e 'blanun 'o fuila "man.»

²⁸ 'Pian "bɛ -sru, -te an wluan 'kanɔn 'va bɛ, an -tɔala 'ka 'lɛ Galile 'lɛglɔn 'ji.»

²⁹ ɛn Pieri -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te 'yie "wɛan min pɛɛnɔn 'ci srɛman -e 'o 'si 'i -sru "bɛ, ma'an 'sia 'i -sru "fo "dɪ.»

³⁰ -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Maan ve 'yie 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -pei 'bɔ 'gʊɛ -a man bɛ, yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yi'an 'tɔa dɪ, 'vaa -e mannɛn "flizan 'e 'wɪ.»

³¹ ɛn Pieri -a 'vɪ "nyian 'nan: «-Te e ya 'nan kʊɛ -kaa 'ku 'vale 'yia oo, ma'an dra zɪ "fo "dɪ.» ɛn -a -srunɔn pɛɛnɔn "o 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -a 'vɪ "nyian.

Zozi 'ku Bali trɔ 'balɛ Zezemani (Mt 26.36-46; Lk 22.39-46)

³² "Bɛ -sru Zozi 'lee 'e -srunɔn 'bɔla fei nɛn waa laabo Zezemani bɛ -a da. Yaa 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «'Ka 'nyran 'gʊ! An "ta -ko Bali trɔ 'balɛ.» ³³ E Pieri, 'lee Zaji, 'lee Zan -fɔ 'e -sru, ɛn o -ku waa. -A -nan nɛn nyɛn Zozi 'cɛndɪ 'sia ɛn "klan -dan 'kpa -a -tɛdɪ 'sia. ³⁴ ɛn yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «'An 'ta nɛn e drɛ 'trɔdrɔ 'gʊɛ, e "mlianla 'an da. 'Ka 'fɔ 'gʊ! Te 'ka yi -tɛ dɪ!»

³⁵ E pli 'e 'lɛ "wɛnnɔn, e blula "tra, ɛn e Bali trɔ 'badɪ 'sia 'nan, -te e -kɔlaman drɛdɪ -a bɛ, tu -wlidɪ 'gʊɛ 'e 'si 'e man -kɔɔbli. ³⁶ Yaa 'vɪ 'nan: «'An "tɪ -baba! I -kɔlaman 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -a. 'Kulɛnɛn nɛn 'wɪ yɪdɪ cɪ -ji 'gʊɛ, 'i drɛ -e 'e "paala 'an man! 'Pian te 'e drɛ 'an 'ci 'sɔ wɪ -a dɪ, 'i 'bɔ 'ci 'sɔ wɪ nɛn 'e drɛ!»

³⁷ ɛn e 'li 'e da, e 'bɔ 'e -srunɔn yaaga 'bɔ man, te o ya yi -tɛnan. -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ Pieri lɛ 'nan: «Simɔn, i yi -tɛ 'va? Yi'a -kɔlɛ -e 'i tu "wɛnnɛn 'gʊɛ -a drɛ, te 'i yie a "man "dɔv?» ³⁸ Te 'ka yi -tɛ dɪ! 'Ka Bali trɔ 'ba, "tɔgɔ 'wɪ 'wlidɪ 'e 'ka 'man yɪ! Blamin a "va 'nan 'e 'wɪ "yi "dra, 'pian -a 'pleblɛ 'ka -yrɔ "dɪ.»

³⁹ "Bɛ -sru ɛn e -ku "nyian Bali trɔ 'balɛ, te e 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -a ve. ⁴⁰ ɛn e 'li 'e da 'e -srunɔn 'va. E 'bɔ o man "nyian yi -tɛnan. Kɔɔ o yie 'cibɛn -tɔ. ɛn wa'a 'wɪ 'tɔ yɪɛ -e 'o vɪ -yrɛ "dɪ.

⁴¹ Zozi 'cɛin yaagazan da bɛ, ɛn yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka yi -tɛa tian, te ka "flianla 'ka man -a -trɔɔ? E -nyan, -a tu 'bɔ "mɛn. Minnɪn "ta -daa Blamin -pɪ -nɔnɛ 'wɪ 'wlidɪ "drɛnɔn lɛ. ⁴² 'Ka

'wluan lou, -e -kaa kv! Min nen e "ta 'an -nəan "minnun lε bε, e ya -plinan 'kogo.»

Zuif'nəon 'tanəon Zozi 'kun
(Mt 26.47-56; Lk 22.47-53; Zan 18.3-12)

⁴³ Zozi 'fv 'wɪ zɪε -a vɪnan, təon en Zudazi nən -a -srunəon 'fuda "fli 'bɔ 'va min -tv -a bε, e 'bɔla. -Wεε ci 'o 'vale min "kaga "a, en sennun 'lee yibanun a -wɔ. Bali -pannəon 'tanəon 'lee 'fluba 'ci vɪnəon 'lee min cejenun 'bε o 'pa 'sia.

⁴⁴ Zudazi nən e wɪε -fɔ bε, yaa 'vɪ 'e 'cən minnun zɪε -wɪε 'nan: «Min nən an -atu -tε "man "bε, te Zozi nən. -A 'bɔ nən 'ka 'kun -e 'ka 'kv -a! 'Pian 'ka 'kun "man 'kpa!» ⁴⁵ -Yee "wεan zɪ e 'bɔla bε, təon en e pli Zozi man. E 'nan -yrε 'nan: «'An 'san.» En e -atu -tε "man. ⁴⁶ -A -nan nən minnun nən o ci waa bε, o Zozi 'kun. ⁴⁷ Təon minnun nən -nan bε, -a -tv 'yee sən 'sɔ 'ji, en e Bali -pannəon 'tazan 'suzan 'tv "trəen cεen.

⁴⁸ Zozi -a 'vɪ -wɪε 'nan: «-Mε "le "wεan nən ka -ta 'an 'kun lε 'ka 'lɔ le sennun 'lee yibanun -a "le ka -ta crinzan -sru? ⁴⁹ Tv pεenəon man an ya 'ka yei Bali -pan 'kuin, te an 'wɪ "paaman minnun ji, en ka'an 'kun lε dɪ. 'Pian 'wɪ pεenəon zɪε, e drε -e 'wɪnun nən 'e 'crən -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bε 'e 'lε sɔɔ.» ⁵⁰ -A -nan nən -a -srunəon pεenəon 'wi "man -a -sru, en o flan bli.

⁵¹ -Gobonən 'tv səonla Zozi -sru 'e 'ta le sɔ -tɔwɪ "cε "a. Minnun -a 'kun, ⁵² 'pian e 'si 'yee sɔ man, en e flan bli 'e plɔdɪ.

Minnun -kv Zozi 'a tin 'banəon 'lε
(Mt 26.57-68; Lk 22.54-55, 63-71; Zan 18.13-14, 19-24)

⁵³ Minnun -kv Zozi 'a Bali -pannəon 'tazan -dan 'va. Bali -pannəon 'tanəon, 'lee min cejenun, 'lee 'fluba 'ci vɪnəon 'o cin 'yɪ fε zɪε -a -nan. ⁵⁴ Piəri -fv -kəɔbli, en e -kɔla Zozi -sru -trilii, en e wɪa Bali -pannəon 'tazan -dan le -klən -ji. E -nyran -a 'sunəon yei, te e 'tε "klanman.

⁵⁵ Bali -pannəon 'tanəon 'lee tin 'banəon pεenəon 'wɪ 'tv -wεɛdɪ 'sia 'nan -e 'o 'pa Zozi da -e 'o -kɔla -a -tɛdɪ -a -le "wεan. 'Pian wa'a 'wɪ 'tv yɪε "fo "dɪ.

⁵⁶ Min "kaga 'wɪ sən Zozi man, 'pian o wei 'ka drεε -tɔwɪ "dɪ.

⁵⁷ Min -mienun wluan en o 'wɪ 'gɔε -a -sən "man. Waa 'vɪ 'nan: ⁵⁸ «Kɔa 'yɪ -a vɪnan 'nan: «Bali -pan 'kən nən blamin -pε -a -tɔ bε, maan -wia, -e 'an pee -tɔ yɪ yaaga 'wɪ. 'Kən nən blamin "cεε -tɔ 'e 'pε -a dɪε, -a 'bɔ nən maan -tɔa.» ⁵⁹ 'Wɪ 'bɔ zɪε 'bε da oo, minnun wei 'ka "nyian drεε -tɔwɪ "dɪ.

⁶⁰ En Bali -pannəon 'tazan -dan wluan, e -tɔ minnun yei, en yaa laabo Zozi 'lɔ 'nan: «'Wɪ nən minnun -a ve 'i man bε, yɪ'a sia "va "dɔv?» ⁶¹ 'Pian Zozi 'ta -fv flu, ya'a 'wɪ 'tv 'silε "da "dɪ.

En Bali -pannəon 'tazan -dan -a laabo -yrɔ "nyian 'nan: «Min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi nən 'yia? Bali -pɪ nən 'yia?»

⁶² Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «-Inyan, -a 'bɔ nən 'maan. En 'ka pεenəon, ka -taa Blamin -pɪ yɪε 'e -nyrandɪ 'plεble pεenəon 'san Bali -pε "yɪ "da. En ka -taa -a yɪε 'sinan laji "lolu -koei "da.»

⁶³ -A -nan nən Bali -pannəon 'tazan -dan 'e 'ta sɔ 'fv 'bɔ, en yaa 'vɪ 'nan: «-Kaa 'ka "nyian -yee 'wɪ 'nan yɪzan pee -va "fo "dɪ. ⁶⁴ Bali srən nən yaa 'wɔ bε, kaa 'man. "Ka "ve -ji 'nəon?»

En minnun -a 'si "va -yrε 'nan: «E 'sɔ -ka vε -a.» ⁶⁵ En min -mienun 'le 'yɪ 'sɛndɪ 'sia Zozi da. O sɔ 'pa -a yra, en o 'pa 'fɔ -a yra, te waa laabo -yrɔ 'nan: «Bali 'lewei vɪzan, -tɪε fε tvɔ 'yɪε? 'I -kəon 'kɔε!» En Bali -pannəon 'sunəon -a 'kun, te o -ko -a -səndɪ -a.

Piəri yɔɔ "da 'nan 'e 'ka Zozi -sruzan 'a dɪ

(Mt 26.69-75; Lk 22.56-62; Zan 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Tv zɪε -a wɪ bε, te Piəri a tian -klən -ji. En Bali -pannəon 'tazan -le nəan lɪmən -tv -ta. ⁶⁷ E Piəri 'yɪ 'tε "klannan. Yaa -nanjεen tɛin, en yaa 'vɪ -yrε 'nan: «'I 'bɔ "nyian Nazaretɪ min Zozi -sruzan 'tv nən 'yia.»

⁶⁸ 'Pian Piəri yɔɔ "da. E 'nan: «'Wɪ nən i ci "vale 'i ve bε, ma'an tɔa dɪ, en ma'an ci man dɪ.» Təon e 'wluan, e -kv bei -sia, en mannən -tv wɪ.

⁶⁹ "Bε -sru nəan lɪmən zɪε, e Piəri 'yɪ "nyian, en yaa vɪdɪ 'sia minnun nən o ci -nan bε -wɪε 'nan: «Min 'lagɔε e ya 'o 'va.» ⁷⁰ Piəri yɔɔ "da "nyian.

Fəɔnən minnun nən fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, waa 'vɪ 'nyian -yrɛ 'nan: «'Wɪ 'kpa nən. 'I 'bɔ 'gʊɛ, -a -sruzan 'tʊ nən 'yia, kɔɔ Galile min nən 'yia.»

⁷¹ Tɔɔn Pɪɛri -a vɪdɪ 'sia: «-Tɛ 'wlu nən maan -sɛan "bɛ, Bali 'e 'wɪ "nən -kɔɔn 'mɛn. Maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, ma'an min 'labɛ -a tɔa "fo "dɪ.»

⁷² 'Nun tɔɔn mannen "flizan wɪ. 'Wɪ nən Zozi -a 'vɪ Pɪɛri lɛ bɛ, -a -cin -trɔa Pɪɛri ji. Kɔɔ Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Vaa -e mannen "flizan 'e 'wɪ bɛ, te yia 'vɪ 'e 'pa -a yaaga 'nan yi'an 'tɔa dɪ.» Tɔɔn e -wuɔdɪ 'sia.

15

Minnun -kv Zozi 'a Rəm min -kənmandan Pilati 'lɛ

(Mt 27.1-2, 11-14; Lk 23.1-5; Zan 18.28-38)

¹ Zɪ tʊ cɛɛn bodrun bɛ, ɛn Bali -pannən 'tanən 'lee min cejenun 'lee 'fluba 'ci vɪnən nən o ya Zuif 'nən 'le tin 'banən 'a bɛ, o wei 'pa 'e cin man 'nan 'o Zozi yrɪ, -e 'o 'kv -a -nən Rəm min -kənmandan Pilati lɛ.

² Pilati -a laabʊ Zozi 'lɔ 'nan: «Zuif 'nən 'le mingɔnnɛn nən 'yia?»

Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan: «-Nyɛn, yia 'vɪ 'i 'bɔ 'a bɛ.»

³ ɛn Bali -pannən 'tanən 'wɪ "kaga 'pa Zozi da. ⁴ -A -nan nən Pilati -a 'vɪ -yrɛ 'nyian 'nan: «Yi'a 'wɪ 'tʊ ve dʊʊ? 'Wɪnun nən, waa "paa 'i da bɛ, yi'a maan dʊʊ?»

⁵ 'Pian Zozi 'ka 'wɪ 'tʊ 'silɛ "da "dɪ. 'Wɪ zɪɛ e Pilati 'kan.

Minnun 'o 'nan Pilati 'e Zozi 'tɛ!
(Mt 27.15-26; Lk 23.13-25; Zan 18.39-19.16)

⁶ Lɛ -tʊdʊ pɛɛnən man bɛ, -te Zuif 'nən tranun -le 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdɪ drɛdɪ 'bɔ bɛ, -kənmandan "sia -pʊ 'kɔnzən 'tʊ man. -Pʊ 'kɔnzən nən minnun cɪ "va 'nan 'o 'si "man "bɛ, -a man nən e "sia. ⁷ Lɛ 'bɔ zɪɛ -a -ji bɛ, min -tʊ nən waa laabo Barabazi bɛ, te e ya -pʊ 'kuin 'o 'vale 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnən nən, o 'wɪ 'fɔla minnun 'lee min tanən yei, ɛn o min -tɛ 'wɪ zɪɛ -a -ji bɛ waa. ⁸ Minnun "kaga "kv Pilati -va, ɛn 'wɪ nən yaa dra -wɛɛ -wee "fɛdɪ da -tɪdɪ bɛ, waa laabʊ -yrɔ.

⁹ Pilati -a laabʊ -wɛɛ 'nan: «Ka ya "vale 'nan, 'an 'si Zuif 'nən 'le

mingɔnnɛn man?» ¹⁰ Kɔɔ Pilati -a -kɔnnɛn 'yɪ 'nan, Bali -pannən 'tanən "naan Zozi man 'e "tun, -yee "wɛan nən o -ta Zozi 'a 'yrɛ. ¹¹ Bali -pannən 'tanən -tɔa minnun man, -e 'o vɪ Pilati lɛ 'nan, Barabazi man nən 'e 'si.

¹² ɛn Pilati -a laabʊ minnun "kaga zɪɛ -wɛɛ 'nan: «-Mɛ 'va nən ka cɪ 'nan, 'an drɛ min nən kaa laabo Zuif 'nən 'le mingɔnnɛn bɛ -yrɛ?»

¹³ -A -nan nən o paan 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da!»

¹⁴ Pilati -a laabʊ -wɛɛ 'nan: «'Wɪ 'wɪdɪ "cɛn "nən yaa drɛ?»

'Pian o paan 'nyian 'kpa 'plɛblɛ. Waa 'vɪ 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da!»

¹⁵ Minnun cɪ "nrandɪ 'sɔ Pilati lɛ, -yee "wɛan e 'si Barabazi man. ɛn e Zozi 'nən 'yee 'sounjanun lɛ 'nan 'o -sɔn -ngble -a, -e 'o 'kv -a -pɛin yiba "plan da.

'Sounjanun Zozi sɛɛ 'wɪ

(Mt 27.27-31; Zan 19.2-3)

¹⁶ 'Sounjanun -kv Zozi 'a -kənmandan -le -klɔn -ji. ɛn o 'sounjanun pɛɛnən cin 'yɪ "man. ¹⁷ O mingɔnnɛn -tralɛ -gblɔ 'tɛndɛn 'tʊ 'wɪ Zozi da. O lei 'tan, ɛn waa 'wɪ -a -wulo -man "le mingɔnnɛn kle 'zʊ. ¹⁸ -A -nan nən waa 'tɔ bʊdɪ 'sia, te waa ve 'nan: «Kvɪ 'tɔ bo, Zuif 'nən 'le mingɔnnɛn!»

¹⁹ Waa -sɔndɪ 'sia 'e 'wulo -man -cɛan -kɔ -a, te o 'le 'yi -sɛan "da. ɛn 'o "pɔ -sɔnmlan "wɪ, te o "kuannan -a 'lɛ. ²⁰ Zɪ o cɛɛn -a sɛɛ wɔdɪ man bɛ, ɛn o mingɔnnɛn -tralɛ zɪɛ -a 'sv "da. O -yee sɔnun 'wɪ 'e da, ɛn o -kv -a 'nan -e 'o -pɛin yiba "plan da.

Zozi -pɛinnan yiba "plan da

(Mt 27.32-44; Lk 23.26-43; Zan 19.17-27)

²¹ 'Sounjanun -kvɔdɪ 'sia Zozi 'a, ɛn 'o cin 'yɪ Sirene min -tʊ -a. Waa laabo Simɔn, e "sia fei. Alɛzandre 'lee Rufus "tɪ "nɛn. 'Sounjanun 'tɔ Simɔn zɪɛ -a -sru "sa -a 'nan -e 'e Zozi 'le yiba "plan 'sia. ²² O -kv Zozi 'a fɛnan nən waa laabʊ Gɔlgota bɛ -a -nan. Gɔlgota -ci nən 'nan, min -wulo klo. ²³ -Wɛn nən waa baa 'yile nən waa laabo mire bɛ -a bɛ, o ya "vale 'nan 'o -nɔan -yrɛ. 'Pian Zozi 'ka -a mɪnɪɛ dɪ. ²⁴ ɛn waa pɛin yiba "plan da, "bɛ -sru ɛn o -yee

sɔnɔn pli 'o cin yei. Waa drɛ 'lein 'wle 'tuɔladi da.

²⁵ Waa pɛin yiba "plan da bodrun te yidɛ wluan fɔɔ. ²⁶ 'Wɪ nɛn waa -tɛ "man "bɛ, waa crɛn -tɛ yiba 'fɔɪ da, ɛn waa pɛin Zozi 'ta lou. Waa crɛn -tɛ "da 'nan:

«Min 'gɔɛ,

Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn.»

²⁷ O 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛnɔn "fli pɛin yiba "plan da. Waa -tɔ pɛin yiba "plan da Zozi 'pɛ "yi "da, ɛn waa -tɔ pɛin yiba "plan da -a -pɛ bɔ da. ²⁸ ['Wɪ nɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: «Minnun -taa -a 'silɛa 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛzan -a.»]

²⁹ Minnun nɛn o -ciala fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, o Zozi "srɔnman, te 'o 'wulo nyɔnman. Waa ve -yrɛ 'nan: «Ee! Yiɛ "cɛɛ 'vɪ 'nan 'i Bali -pan 'kɔn -wia -e 'i pee -tɔ yi yaaga 'wlu 'gɔɔ dɔɔ? ³⁰ 'I 'fli 'si 'wɪ 'ji, -e 'i 'si yiba "plan 'labɛ -a da!»

³¹ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn "o sɛɛ 'wɔ "nyian. "O 'vɪ 'o cin lɛ 'nan: «E min peenun 'si 'wɪ 'ji, 'pian ya'a 'kɔlamɔn 'e 'fli 'sidɪ -a 'wɪ 'ji dɪ. ³² -Te e ya min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi nɛn, e cɪ Izraɛl 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a bɛ, 'e 'si yiba "plan da! -Te 'kɔ 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, kɔ yi -tɛala "da.» ɛn min "fli "nɛn minnun o pɛin yiba "plan da Zozi "srɔn "bɛ, "o Zozi srɔn "nyian.

Zozi-ka-nan

(Mt 27.45-56; Lk 23.44-49; Zan 19.28-30)

³³ Yidɛ 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ, ɛn klun -trɔa 'trɛ pɛɛnɔn da. E -fɔ zɪɛ -trilii, ɛn funninmlan yidɛ tɛɛnla. ³⁴ Zɪ e 'bɔ zɪɛ, ɛn Zozi paan 'kpa 'plɛblɛ. Yaa 'vɪ 'e fla wei -ji 'nan: «Eloi, Eloi, lama sabatani?» 'Wɪ zɪɛ -a -ci nɛn 'nan: «'Mɛn Bali, 'mɛn Bali, -mɛ "le "wɛan nɛn 'i 'pɛ 'si 'an -sru?»

³⁵ Min -mienun nɛn fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, waa 'man, ɛn o 'nan: «'Ka "trɔɛn 'pla! E ya Eli laabɔnan.»

³⁶ 'Sounja min -tɔ flɔn bli, e -kɔ sɔ 'silɛ, yaa 'wɔ 'wɛn 'wle 'cɛn 'va, yaa 'wɔ -cɛan -kɔ "nɛn, ɛn yaa 'pa Zozi 'lɛbo "nɛn 'nan -e 'e 'yi flɔn "ji. ɛn min zɪɛ e 'nan: «'Ka 'tɔ -e -kaa -nan yɪ, -te Eli -taa -a 'silɛ yiba "plan da -o.»

³⁷ 'Pian Zozi paan 'plɛblɛ, ɛn 'e yɪɛ 'lɛ 'wɔ.

³⁸ -A -nan nɛn sɔ -dan nɛn 'e 'tɪndɪ Bali -pan 'kuin bɛ, e 'fɔɪ 'bɔ 'ji "fli. E 'fɔɪ bɔdɪ 'sia lou, ɛn yaa -sɛn "tra.

³⁹ Zɪ 'sounjanun tazan nɛn 'e 'tɔdɪ Zozi 'lɛ bɛ, yaa -kanan 'yɪ bɛ, e 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, min 'labɛ Bali -pɪ nɛn.»

⁴⁰ Fɛ 'bɔ zɪɛ -a -nan bɛ, lɪmɔn -mienun a 'o 'tɔdɪ -kɔɔbli, te o yɪɛ a -nan nun. Madala lɪ Mari, 'lee Salome, 'lee Mari nɛn, e cɪ Zaji -gobonɛn 'lee Zoze "bɔ "a bɛ, o ya 'o yei. ⁴¹ Tɔ nɛn Zozi a Galile bɛ, lɪmɔnnun zɪɛ o sɔɔnla -a -sru, te o 'nyranman "paa -yrɛ. Lɪmɔn -mienun nɛn 'o 'vale Zozi nun -a, o -kɔ Zeruzalɛm bɛ, "o ya "nyian -nan.

Zozi wɔ -nan

(Mt 27.57-61; Lk 23.50-56; Zan 19.38-42)

⁴² Yi zɪɛ, yaa yi nɛn, ɛn Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi "ta 'e pou "siala. -Yee "wɛan zɪ funninmlan 'pla bɛ, ⁴³ Arimate min Zoze fɔ -kɔ Pilati -va. E -pɔan 'kun 'plɛblɛ, ɛn e toba -fɔ Pilati lɛ 'nan 'e Zozi pa -nɔn 'yrɛ. Zoze fɔ zɪɛ, e ya Zuif 'nɔn 'le 'wɪ tin 'banɔn 'va min -dan tɔ -a. ɛn e ya -a man -pennan 'nan Bali 'e mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia 'yee minnun da. ⁴⁴ Pilati 'plo 'fɔ -a mandɪ -a 'nan Zozi 'ka 'va. ɛn e min 'pa 'sia 'sounjanun tazan laabɔnan. Zɪ e -ta bɛ, ɛn yaa laabɔ -yrɔ 'nan: «Zozi 'ka -a -nan 'mɔn?» ⁴⁵ Zɪ Pilati 'sounjanun tazan wei 'man bɛ, ɛn e Zozi pa -nɔn Zoze fɔ lɛ. ⁴⁶ Zoze fɔ sɔ fɛnyian 'lɔ, e Zozi 'kadɪ 'si yiba "plan da, ɛn yaa 'pa "man. -A -nan nɛn e -kɔ -a wɔlɛ -yrɛ nɛn waa 'bɔ puo -kɔlɛ ji bɛ, -a ji. "Bɛ -sru e -kɔlɛ -dan blu, ɛn yaa -tɔ -yrɛ zɪɛ -a "nɛn. ⁴⁷ Madala lɪ Mari 'lee Zoze "bɔ Mari bɛ, fɛnan nɛn o Zozi 'wɔ bɛ, waa -nan 'yɪ.

16

Zozi wluan -kanɔn 'va

(Mt 28.1-8; Lk 24.1-12; Zan 20.1-10)

¹ Zɪ Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi cɪ bɛ, Madala lɪ Mari, 'lee Salome, 'lee Zaji "bɔ Mari -kɔ tɔɔ nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ -a 'lɔlɛ. Kɔɔ o ya "vale 'nan 'o 'ko -a wɔlɛ Zozi man. ² ɛn 'mɔnnɛn yi

nɛn 'flinla "yi -sru "yi "a bɛ, -a bodrun puunɔn, te yidɛ "ta wuanla bɛ, lɛmɔnnun zɪɛ o -kɔ -yrɛ da. ³ Waa vɪ 'o cin lɛ 'nan: «-Tɪɛ "ta -tɔa -kɔlɛ -dan nɛn -yrɛ "nɛn "bɛ -a man -cɛɛ?»

⁴ Pian "wɛɛ 'o yɪɛ 'tɔ bɛ, waa 'yɪ 'nan, -kɔlɛ -dan 'bɔ nɛn -yrɛ "nɛn "bɛ, e ya 'e "bludɪ. ⁵ -A -nan nɛn o wla 'yrɛ 'bɔ 'ji, ɛn o -gobonɛn 'tɔ 'yɪ. -Tralɛ -gblɔ 'fuvu a "da, ɛn e ya 'e -nyrandɪ 'o 'pɛ 'yi "da. Nyɛn o cɛɛn.

⁶ Pian min zɪɛ e 'nan -wɪɛ 'nan: «Te nyɛn 'e 'ka 'cɛn dɪ! Ka ya Nazaretɪ min Zozi nɛn waa pɛin yiba "plan da bɛ, -a -wɛɛnan. E 'ka fɛ 'gɔvɛ -a -nan dɪ, e wluan -kanɔn 'va. "Ka 'yɪɔ, fɛnan nɛn waa 'pla "nɛn "bɛ, -a -nan nɛn 'gɔ. ⁷ 'Ka 'kɔ -a vɪ -a -srunɔn 'lee Pɪɛrɪ lɛ 'nan, e -trɔa o 'lɛ Galile. Ka bɔa "man "nan nun, "le zɪ yaa 'vɪ 'cɛɛ 'e 'cɛn bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zv.»

⁸ O 'bɔla 'yrɛ -ji "nyɪandɔ flɛn -a, glɪglɪ o 'kun. ɛn wa'a -kɔlɛ -a -nan wɪ vɪdɪ -a min -tɔ lɛ dɪ, nyɛn 'plɛblɛ o cɛɛn 'le "wɛan.

Zozi 'e 'fli kɔɔn Madala lɪ Mari lɛ

⁹ Zozi wluan -kanɔn 'va 'mɔnnɛn yɪ nɛn 'flinla "yi -sru "yi "a bɛ, -a bodrun puunɔn. 'E 'fli kɔɔn 'e tɛdɛ Madala lɪ Mari lɛ. Lɪ zɪɛ -a -sru "nɛn e -yɔ -wɪdɪ 'sɔravɪ "pɪn. ¹⁰ Minnɛn nɛn o cɪ "nɛn Zozi -sru "bɛ, trun -fɔ o pɛɛnɔn man, te o ya -a -wuɔnan, ɛn lɪ zɪɛ e -kɔ -a vɪɛ -wɪɛ. ¹¹ 'Pian zɪ yaa 'vɪ 'nan, Zozi a 'e 'belidɪ bɛ, wa'a yɪ -tɛɛa "da "dɪ.

Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn "fli lɛ

(Lk 24.13-35)

¹² "Bɛ -sru Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn "fli "lɛ, te o ya -kɔnan 'fla "wɛnnɛn 'tɔ da. 'Pian 'e 'fli kɔɔn 'e 'kɔlɛ pɛɛ -a. ¹³ O 'li 'o da, ɛn waa -nan wɪ 'vɪ -a -srunɔn -mienun lɛ, 'pian wa'a yɪ -tɛɛa "da "dɪ.

Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn 'fuda -tɔ lɛ
(Mt 28.16-20; Lk 24.36-49; Zan 20.19-23)

¹⁴ "Bɛ -sru Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn 'fuda -tɔ lɛ, te o ya fɛ -blɪnan. E 'o "trɔɛn nyuɔn, kɔɔ -wee yɪ -tɛradɪ 'wɪ da "ka "dɪ, ɛn o "trɔɛn a "yuyɪ. -Yɛɛ cɪ 'nan, minnɛn nɛn waa 'yɪ 'nan e 'beli ɛn waa 'vɪ -wɪɛ bɛ, wa'a yɪ -tɛɛa o da dɪ.

¹⁵ "Bɛ -sru e 'nan -wɪɛ 'nan: «'Ka 'kɔ 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'nan -e 'ka Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnɛn pɛɛnɔn lɛ! ¹⁶ Min oo min nɛn e yɪ -tɛra "da ɛn waa -batize drɛ bɛ, e -taa 'silɛ 'wɪ 'ji. 'Pian min oo min nɛn, ya'a yɪ -tɛɛa "da "dɪɛ, ya'a 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɛ dɪ. ¹⁷ Minnɛn nɛn o yɪ -tɛra "da "bɛ, o 'lɛbo "fɔ wɪnɛn 'gɔvɛ -a dra. O -yɔ -wɪdɪnɛn -pian "minnɛn -sru 'an 'tɔ da, ɛn o wei 'trɛ -fɔa. ¹⁸ -Te o -mlɛn 'kun 'o 'lɔ oo, -te o min -tɛ 'yɪɛ mɪn oo, ya'a fɛ -tɔ dra -wɪɛ "dɪ. 'O 'pɛ "paala -cɛ -tɛnɔn da, -e 'o 'beli.»

Zozi 'li 'e da Bali va *(Lk 24.50-53)*

¹⁹ Zɪ Minsan Zozi cɛɛn 'wɪnɛn zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, ɛn e wluan, e -kɔ laji, ɛn e -nyran Bali -pɛ "yi "da. ²⁰ -A -srunɔn 'kɔ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪɛ fɛ pɛɛnɔn 'nan. Minsan Zozi 'pa o -va. ɛn 'wɪ nɛn waa 'vɪ bɛ, Bali 'bɔ -a -ci kɔɔn 'nan 'wɪ tɪglɪ nɛn, kɔɔ e ciɪla o va, ɛn o 'lɛbo "fɔ wɪnɛn drɛ.

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn Luk -a crɛn -tɛ

1 'Tu Teofil,

'winun nɛn o drɛ 'kɔ 'va 'gɔɛ, min-
nun "kaga -a man wɛɛ ɛn waa crɛn -
tɛ. 2 Minnun nɛn 'winun zɪɛ o drɛ o
yɪɛ man -a pou sianan "bɛ, -wɛɛ 'sinan
'pa 'kɔɛ. ɛn 'o 'bɔ nɛn Bali o 'pla 'nan
'o 'yee 'wɪ 'nɔnnɔn fuila "man. 3 -Yee
"wɛan, zɪ an cɛɛn 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a pou
-wɛɛdɪ man 'e klɔji bɛ, 'an 'bɔ, "an 'yɪ
"nyian 'kpa, ɛn 'an "yie crɛn -tɛ 'e "nɛn
'e "nɛn. 4 Maan drɛ zɪɛ 'nan -e 'wɪ
pɛɛnɔn nɛn minnun -a paa 'i ji bɛ, 'i -
tɔ 'nan 'wɪ tɪglɪ nɛn.

Bali "e 'nan o "ta -daa Zan -yale

5 Tɔ nɛn mingɔnnɛn Erodi Zude
'lɛglɔn "paala bɛ, -a -nan nɛn 'wɪ 'gɔɛ
'e drɛ. Tɔ zɪɛ -a va bɛ, te min -tɔ a,
waa laabo Zakari. E ya Bali -panzan
-tɔ -a Abia nun va. ɛn waa nan laabo
Elizabethɪ. Bali -panzan -tɔ nɛn 'li, waa
laabo Arɔn bɛ, -a kluda lɪ nɛn. 6 Min
"fli zɪɛ o ya min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ. ɛn -wee
'wɪ drɛdɪ 'lee -wee 'ta wɔdɪ Minsan -le
-pei da bɛ, -a -pɛ -tɔwli 'ka "va "wliɪdɪ
"dɪ. 7 'Pian -wee 'nɛn "ka "dɪ, kɔɔ
Elizabethɪ a lɪmɔn nɛn ya'a nɛn 'yaa dɪɛ
-a, ɛn o "flinɔn drɛ "nyian ceje.

8 Yi -tɔ da bɛ, ɛn Zakari -kɔ 'yee Bali
-pan 'nyranman 'palɛ Bali -pan 'kuin.
Kɔɔ Bali -pannɔn nɛn e cɪ o va zia bɛ
o da nɛn e 'bɔ. 9 'Wɪ nɛn Bali -pannɔn
-a dra -tidi bɛ, -a 'bɔ nɛn waa drɛ. ɛn
cɛɛgɔɛ, Zakari da nɛn e -tria. E wla
Bali -pan 'kuin, ɛn e -kɔ fɛ -tɔ nɛn -a -
kɔɛi "a 'nɔnnɔn bɛ, -a 'tɛ 'blɪɛ Bali lɛ.
10 Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te minnun "kaga
"a 'o 'sɛndɪ 'kɔn 'lɛ "nɛn bei Bali trɔ
'banan.

11 -A -nan nɛn Bali -le 'pasiazan nɛn
laji bɛ, -a -tɔ 'e 'fli kɔɔn -yrɛ. E ya 'e 'tɔdɪ
lou, fɛnan nɛn o fɛ zɪɛ -a 'tɛ 'ble bɛ -a -
pɛ "yi "da. 12 Zɪ Zakari -a 'yɪ bɛ, nyɛn -a
cɛɛn, ɛn "klan -a -tɛdɪ 'sia. 13 ɛn Bali -le
'pasiazan 'e 'nan -yrɛ 'nan: «Zakari, te
"klan 'e 'i 'tɛ dɪ! 'Wɪ nɛn yia laa 'bɔ Bali
lɔ bɛ, e wɪ "man. 'I nan Elizabethɪ "ta

-daa 'yie 'nɛn 'klɔnmɔn -yale. 'I 'tɔ 'pa
Zan. 14 E -kɔan 'yie ci "nran wɪ -dan tɔ
-a, ɛn -a -yadɪ min "kaga 'ci "nranman.
15 E -kɔan min -dan tɔ -a Minsan 'lɛ.
Ya'a 'wɛn mlɪan dɪ, ɛn -wɛn nɛn e min
-tɛa "bɛ, ya'a mlɪan dɪ. -A -srandɪ man
'e "bɔ 'pɔn -ji bɛ, -e Bali lei 'saun 'e 'ta
"da. 16 -Yɛɛ dra -e Izraɛl 'nɔn 'o -sɔɔnla
"nyian Minsan nɛn -wee Bali -a bɛ -a
-sru 'e 'pee. 17 Min nɛn Bali -a -trɔa
Minsan 'lɛ bɛ, -nyɛn. E dra Bali 'lewei
vɪzan -a "le zɪ Eli cɪ 'li Bali 'lewei vɪzan
-a bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ. 'Plɛblɛ 'lee Bali lei
'saun nɛn Eli -lɔ 'li bɛ, -yɛɛ -kɔan -yrɔ. E
'nɛn 'lee 'e "tɪ -sɛan 'e cin va. Minnun
nɛn wa'a 'yra tɛa Bali man dɪɛ, yaa
dra -e 'o -sɔɔnla -si tɪglɪ da. ɛn "nyian
bɛ, yaa dra -e min "kaga 'o 'man wɔɔ
Minsan -pɛndɪ -a.»

18 Zɪ Zakari 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn e
'nan Bali -le 'pasiazan zɪɛ -yrɛ 'nan:
«Maan dra 'kɔ -e 'an -tɔ 'nan 'wɪ 'kpa
nɛn yia ve? Kɔɔ an drɛ ceje ɛn 'an nan
drɛ "nyian ceje.»

19 ɛn Bali -le 'pasiazan "e 'nan -yrɛ
'nan: «'An 'tɔ nɛn Gabriel, mɛɛn cɪ Bali
'lɛ. Bali 'an 'pa 'sia, 'nan -e 'an 'wɪ tin
'ba 'yie, -e 'an 'wɪ "yi zɪɛ -a vɪ 'yie. 20 'Wɪ
nɛn maan 'vɪ 'yie 'gɔɛ e dra te -a tɔ 'bɔ.
ɛn yi'a yi -tɛlɛa 'an wei da dɪ. -Yee
"wɛan i dra bobo -a. Yi'a 'we 'lɔɔ -e -a
drɛ yi 'e bɔ dɪ.»

21 Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ te minnun "kaga
"a Zakari -pɛnnan tian. ɛn 'wɪ o 'kan
'nan e ya 'mɔnnan Bali -pan 'kuin
"bɔɔ. 22 Zɪ e 'bɔla bɛ, ya'a -kɔlale 'wɪ
tin 'badɪ -a -wɛɛ "dɪ. Tɔɔn 'o 'ci nrɔn
'nan Bali 'e 'fli kɔɔn Zakari lɛ Bali -pan
'kuin. -A -nan nɛn e 'wɪ tin 'badɪ 'sia 'e
'pɛ -a, te ya'a 'we dɪ.

23 Zɪ -yee 'nyranman 'pa yi -nyan bɛ,
ɛn e -kɔ 'yee "kɔnnɛn.

24 "Bɛ -sru -a -nan 'ka 'mɔnlɛ dɪ, ɛn -a
nan Elizabethɪ 'e 'pɔn 'si. E -fɔ 'e yɔɔdɪ
"kɔnnɛn mlɛn 'soolu, te yaa ve 'nan:
25 «Minsan 'pa 'an 'va. ɛn 'wɪ nɛn e 'yra
"sia 'an yie man minnun yei "bɛ yaa
drɛ 'mɛn.»

Bali "e 'nan o "ta -daa Zozi 'yale (Mt 1.18-25)

26 Zɪ Elizabethɪ -pɔn mlɛn 'shɛɛdɔ
'bɔ bɛ, ɛn Bali 'yee 'pasiazan Gabriel
'pa 'sia Galile 'fla 'tɔ nɛn waa laabo

Nazareti be -a da. ²⁷ Yaa 'pa 'sia nɔnbe 'nen 'tu -va. Nɔnbe zɛ, -a 'tɔ nen Mari, en ya'a tian 'kɔnnɛn -tɔɛ "fo "di. 'Pian e ya Zozeɸv 'tɔ da 'nan -e 'e 'pa. Zozeɸv zɛ, David kluda min nen. ²⁸ Bali -le 'pasiazan wlala "va, en e 'nan -yɛ 'nan: «Mein 'tɔ bo. Bali "yi dre 'yie, en Minsan yie a 'i 'va.»

²⁹ 'Wɪ zɛ e Mari cɛen nyen -a, en yaa laabv 'e 'fli -lɔ 'nan, 'tɔ bɔdi "cɛn 'be ci zɛ?

³⁰ En Bali -le 'pasiazan "e 'nan -yɛ 'nan: «Mari, te "klan 'e 'i 'tɛ di! Bali "yi dre 'yie. ³¹ I "ta -daa 'i 'pɔn 'sile, -e 'i 'nen 'klɔnmɔn -ya. 'Nɛn zɛ 'i 'tɔ 'pa Zozi! ³² E -kɔan "min -dan tɔ -a, en waa laabo Bali nen min ta lou "be -a -pɪ. Minsan Bali -a -nyɛanla mingɔnnɛn pɛin nen -a tra David -nyran "da "be -a da. ³³ E mingɔnnɛn -ble Zago kludanɔn da 'li 'trilii, en -yee mingɔnnɛn -blidi 'le 'ka 'tɔa di.»

³⁴ En Mari "e 'nan Bali -le 'pasiazan zɛ -yɛ 'nan: «'Wɪ zɛ 'be dra 'kɔ -e 'be dre? Kɔɔ ma'an 'kɔnnɛn tɔa di.»

³⁵ En Bali -le 'pasiazan "e 'nan -yɛ 'nan: «Bali lei 'saun 'be dra. Bali nen min ta lou "be, -yee 'plɛble -taa 'i 'va "le fulɔ -le 'wɪ 'zv. -Yee "wɛan 'nen nen i "ta -daa -a -yalɛ be, waa laabo Bali -pɪ. E ya Bali -le vɛ -a. ³⁶ En "nyian be, 'i dri lɔmɔn Elizabeti "e 'pɔn 'si 'e ceje da. E "ta -daa 'nen 'klɔnmɔn -yalɛ. Lɔmɔn nen minnun -a ve "nen 'nan, ya'a 'nen 'yaa diɛ, -a -pɔn mlɛn 'shɛɛdv nen 'gv. ³⁷ Kɔɔ 'wɪ 'tɔ 'ka 'kɔlaman Bali 'klidi -a di.»

³⁸ En Mari "e 'nan: «An ya Bali 'suzan 'a, 'wɪ nen e ci "va "be -nyren 'e dre 'mɛn.» -A -nan nen Bali -le 'pasiazan 'si -a "srɔn.

Mari -kv Elizabeti -va

³⁹ "Be -sru en Mari -kv "nyiandv Zude 'lɛglɔn 'ji 'fla 'tɔ nen e ya pɔn da be -a da. ⁴⁰ E wla Zakari -le 'kuin, en e Elizabeti 'tɔ 'bv. ⁴¹ Zi Elizabeti Mari -le 'tɔ bɔdi 'man be, en 'nen nyɔɔn -a -pɔn -ji. -A -nan nen Bali lei 'saun 'ta Elizabeti da. ⁴² En e paan wei 'plɛble 'a 'nan: «Bali -fɛa 'vɪ 'i man lɔmɔn nun va. En 'nen nen 'i 'pɔn -ji be, Bali -fɛa 'vɪ "man. ⁴³ -Tɪ nen 'maan en 'mɛn Minsan "bv -taa 'an 'va? 'Wɪ zɛ yaan

'ci "nranman -dan. ⁴⁴ Zi an 'yie 'tɔ bɔdi 'man be, 'nen "le 'ci nran "nyian, en e nyɔɔn 'an 'pɔn -ji. ⁴⁵ Bali -le -fɛa a 'i man, kɔɔ 'wɪ nen Bali -le 'pasiazan -a 'vɪ 'yie be, i yi -tɛra "da 'nan e 'lɛ sɔɔman.»

Mari "dre "fɔ

⁴⁶ En Mari "e 'nan:

«An Minsan 'tɔ bɔa 'tandan.

⁴⁷ Bali nen yaan 'si 'wɪ 'ji be, -yee "wɛan ci "nran -dan a 'an 'lɔ.

⁴⁸ Kɔɔ 'an 'bɔ nen an ci -a 'suzan "tun "a be, 'an 'cin -trɔa "ji.

-E 'e 'sia cɛɛgv man be, blamin pɛɛnɔn -a ve 'an man 'nan Bali -le -fɛa a 'an man.

⁴⁹ Kɔɔ 'plɛble pɛɛnɔn 'san Bali 'wɪ -dandan dre 'mɛn.

E ya Bali nen "tri 'ka "man "diɛ -a.

⁵⁰ En e ya "yi 'li 'trilii minnun nen waa ye "yi,

en waa bɔa "be -wɛ.

⁵¹ E -pɛ 'plɛble 'ci kɔɔn

'wɪ -dandan dre di -a.

Minnun nen fli dre di -dan bli a o ji be, e o fuila "man.

⁵² E mingɔnnɛnnun 'sia 'wee mingɔnnɛn pɛin -da.

En minnun nen min 'ka o siala fɛ -tɔ -a diɛ,

e o wluan lou.

⁵³ Minnun nen dra o -tɛa "be,

e man yɪfɛ "kaga "nɔn -wɛ.

En e fɛnɔn 'li 'o da 'o 'lɔ 'a 'e "tun.

⁵⁴ E -ta 'palɛ Izraɛl nen yaa 'si "va 'nan 'e 'yee 'nyranman 'pa be -a va.

"Yi "nen e 'nan 'e dra -yɛ "be, -a -cin -trɔa "ji.

⁵⁵ 'Wɪ zɛ yaa 'vɪ 'e 'cɛn -kaa tranun lɛ.

E 'nan 'e "yi dra 'kɔ tra Abraam

'lee 'e kludanɔn lɛ 'li 'trilii.»

⁵⁶ Mari -fɔ Elizabeti -va mlɛn yaaga, "be -sru en e 'li 'e da 'e fla.

Zan -ya tv "bɔ

⁵⁷ Zi Elizabeti pɔn plala be, en e 'nen 'klɔnmɔn -ya. ⁵⁸ -A "srɔnnɔn 'lee -a drɪnɔn -a 'man 'nan Minsan "yi dre Elizabeti lɛ, en o ci nran 'o 'vale waa.

⁵⁹ En -a yi 'sɔrazan da be, o -ta 'nen zɛ -a -fɔlɛ -klɔnmɔn -va. O ya "vale 'o laabv 'e "tɪ 'tɔ 'a Zakari. ⁶⁰ 'Pian -a "bv 'ka 'wɛlɛ "man "di. E 'nan: «'O laabv Zan.»

61 En minnun zɪe o 'nan -yre 'nan:
«Wa'a 'i drɪ 'tɔ laabo 'tɔ zɪe -a dɪ. -Mɛ "le
"wɛan nɛn yie 'nan 'o laabɔ Zan?»

62 -A -nan nɛn o 'wɪ laabɔdɪ 'sia -a "tɪ
'lɔ 'o 'pɛ -a. Waa laabɔ 'nan: «'Nɛn 'bɔ
'tɔ nɛn 'nɔn?» 63 En Zakari yiba 'fɔnɛn
'tɔ -nan laabɔ 'nan -e 'e 'crɛn -tɛ. Yaa
crɛn -tɛ "da 'nan: «-A 'tɔ nɛn Zan.» En
'wɪ o pɛɛnɔn 'kan. 64 'Nun tɔɔn -a nɛn
flu ɛn e 'wɪdɪ 'sia te e Bali 'tɔ bɔa.

65 Minnun pɛɛnɔn nɛn o -nyɛanla
fɛ zɪe -a -nan -kogo bɛ, nyɛn o cɛɛn.
'Wɪ zɪe -a -nan sɛɛ nɛn waa wo Zude
pɔnnun pɛɛnɔn da. 66 Min -tɔdɔ
pɛɛnɔn nɛn o 'wɪ zɪe -a maan "bɛ, 'o 'ci
"nrɔndɪ "siala 'nan: «-Mɛ "a nɛn 'nɛn
zɪe e -taa "dreɛ?» Kɔɔ waa -tɔa 'wein
'nan Bali -pɛ -trɔɔ a 'e 'padɪ 'nɛn 'bɔ da.

Zakari Bali muo "fɔ "dre "a

67 Zakari nɛn 'nɛn zɪe -a "tɪ "a bɛ, Bali
lei 'saun 'ta "da, ɛn e Bali 'lewei vidɪ
'sia. E 'nan:

68 «Minnun pɛɛnɔn 'o Minsan 'tɔ bɔ!

-Yɛɛ cɪ Izraɛl 'nɔn 'le Bali -a.

E -ta 'palɛ 'yee minnun va,

ɛn e o 'si nɔnba -ji.

69 Bali -ta min 'plɛblɛ nɛn

e -kolaman e min "sia 'wɪ 'ji bɛ -a -cɛɛ.

-Yee 'nyranman 'pazan David kluda

min nɛn.

70 'Wɪ zɪe yaa 'pa 'e 'lewei vɪnɔn 'saun

'le 'e 'cɛn,

ɛn waa 'vɪ -a -nan lɛ 'ka lɛ va dɪ.

Yaa 'pa o 'le 'nan:

71 E -kaa "sia -kaa 'nanmannɔn 'le
nɔnba -ji,

ɛn minnun pɛɛnɔn nɛn o "naan -kaa
man bɛ,

e -kaa "sia -wee 'plɛblɛ 'wlu.

72 'Bɛ nɛn 'gɔɛ,

e "yi drɛ -kaa tranun lɛ,

ɛn cibɔ "da "wɪ 'saun nɛn

yaa 'vɪ bɛ -a -cin -trɔa "ji.

73 'Wɪ zɪe e -tɔ 'e wei da -a -kaa tra
Abraam lɛ.

Yaa 'vɪ -yre 'nan:

74 E -kaa "sia -kaa 'nanmannɔn 'le
'plɛblɛ 'wlu,

'nan -e -kaa -kɔla 'yee 'nyranman
'padɪ -a,

te nyɛn 'ka -kaa 'ji dɪ.

75 En "nyian

te -kaa ya -yee vɛ -a,

ɛn -kaa 'ta wɔla 'e wei da

tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn man -trilii,

-e -kaa ka yi 'e bɔ.

76 'Mɛn 'nɛn, minnun -taa 'i laabɔlɛ

Bali nɛn

min ta lou "bɛ -a 'lewei vɪzan.

Kɔɔ yie -tɔala Minsan 'lɛ

-e 'i -yee -si man drɛ.

77 Yiɛ ve -yee minnun lɛ 'nan,

o 'sizan 'wɪ 'ji a -tanan,

ɛn -yɛɛ -wee 'wɪ 'wɪdɪ "fuiman.

78 Kɔɔ -cee Bali ci a "yi,

ɛn e min ye "yi.

-Yee "wɛan e 'tɛ 'san 'si lou,

ɛn e bii -kaa da

"le yidɛ 'bɛ cɪ wluannan.

79 Yaa drɛ zɪe 'nan

-e -yee 'tɛ 'san 'bɔ 'e minnun nɛn o cɪ

klun "va,

te o "klanman -ka -lɔ bɛ,

o man drɛ 'wein.

En "nyian 'nan

-e 'e 'wɪ 'tɔdɪ nɛn

e blamin -fo -trɔɔ bɛ,

-a "paa -kaa 'ji.»

80 Zɪ Zan drɛ ceje bɛ, ɛn -yee 'wɪ 'tɔdɪ

'pa "da. "Bɛ -sru ɛn e -kɔ "bui "da, e -

fɔ -nan nun -trilii, ɛn yi nɛn e bɔala 'ji

Izraɛl 'nɔn 'lɛ bɛ, e 'bɔ.

2

Zozi 'ya tɔ 'bɔ

1 'Wɪ nɛn e drɛ Zozi 'ya tɔ man bɛ, -

nyɛn 'gɔ. Mingɔnnɛnnun tazan nɛn

Rɔm bɛ, waa laabo Ogust. E 'nan,

minnun pɛɛnɔn nɛn 'e mingɔnnɛn -ble

o da bɛ, o o "nrɔn. 2 Min "nrɔndɪ tɛdɛ

nɛn. E drɛ te Cirini 'bɛ cɪ Siri 'lɛglɔn da

-kɔnmandan -a. 3 En min -tɔdɔ pɛɛnɔn

'kɔ 'o 'tɔ 'crɛn -tɛlɛ 'o 'ya 'trɛ -da.

4 -Yee "wɛan Zozeɔvɔ 'si Galile 'lɛglɔn

'ji, 'fla nɛn waa laabo Nazaretɪ bɛ -a

da. En e -kɔ Zude 'lɛglɔn 'ji, 'fla nɛn

waa laabo Betelɛm bɛ -a da. 'Fla zɪe

-a da nɛn, o Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn

David -ya. Zozeɔvɔ a David kluda min

-a, -yee "wɛan nɛn e -kɔ -nan nun. 5 E

-kɔ 'e 'tɔ 'crɛn -tɛlɛ 'o 'vale Mari nɛn e

"ta -daa "dreɛ -a nan -a bɛ -a, te Mari

'pɔn a 'e man.

6 Zɪ o 'bɔla Betelɛm bɛ, ɛn -yee 'nɛn

'ya tɔ 'bɔ. 7 -A -nan nɛn Mari 'nɛn tɛdɛ

-ya -klɔnmɔn -a. E sɔ 'pa 'nɛn zɪe -a

man, en yaa 'nyinnan -winun -le fe -blive -ji. Koo wa'a nyinnan "nan "yile -pen 'non nyinnan di.

Bali-le 'pasianon 'wi tin 'ba 'bla-sru "pinnon le

⁸ Betelem 'fla 'bo zie -a "srōn 'be, 'bla -sru "pinnon a -nan. 'O yie -tōa 'wee 'blanun da -pei -man. ⁹ -A -nan nen Minsan -le 'pasiazan -tu 'bōla o va, en Minsan -le 'te 'san o si -fō. Nyen -dan sen o ji, ¹⁰ 'pian Bali -le 'pasiazan "e -wle 'nan: «Te "klan 'e 'ka 'te di! An -ta 'wi nen e minnun pēenon 'ci "nranman tigh be -a vile 'cēē! ¹¹ 'Wi zie -nyren 'nan, min nen e "ta -daa 'ka 'sile 'wi 'ji be, waa -ya cēēgv David fla. Crizi nen Minsan -a be -nyren! ¹² 'Ka 'ku -a -nanjen! -A -kōnnen "yi ve nen 'gv: Ka bōa 'nen 'tō man, te sō a 'e -bladı "man, te e ya 'e nyinnandı -winun -le fe -blive -ji. 'Nen zie -nyren.»

¹³ 'Nun tōon Bali -le 'pasianon "kaga 'si laji, en o -ta trele 'pasiazan tēde be -a "srōn, en o Bali 'tō bōdı 'sia. Waa 'vı 'nan:

¹⁴ «'Tō -dan a Bali -le ve -a laji lou.

En e -fōdı -trōō -nōn
'tredanōn pēenon nen
e o ye "yi "be -wee ve -a.»

¹⁵ Zi Bali -le 'pasianon 'li o da laji be, en 'bla -sru "pinnon a vıdı 'sia 'o cin le 'nan: «-Kaa kv Betelem, 'wi nen Minsan -a 'vı -cēē be -a 'yı.» -A -nan nen o -si 'sia.

¹⁶ Zi o -kv, o 'bōla 'nan nun be, o 'bō Mari 'lee Zozefv man. En o 'nen zie -a 'yi 'e nyinnandı -winun -le fe -blive -ji. ¹⁷ Zi waa 'yi be, tōon 'wi nen Bali -le 'pasiazan -a 'vı -wle 'nen zie -a man be, waa vıdı 'sia minnun pēenon le. ¹⁸ Minnun nen o 'wi zie -a 'man be, 'wi o 'plo 'fō. ¹⁹ 'Pian Mari "e 'winun pēenon zie -a klō "paala 'e 'ji, te 'e 'ci "nrōnman "da.

²⁰ "Be -sru en 'bla -sru "pinnon 'li 'o da, te o Bali 'tō bōa 'winun nen waa 'man 'lee waa -nan 'yi be -yee "wean. Koo 'wi nen Bali -le 'pasiazan -a 'vı -wle "be -a da nen e dre.

²¹ Zi 'nen zie -a yi 'sōrazaan 'bō be, en waa -fō -klōnmōn -va. -A -nan nen o Zozi 'tō 'pa "man. 'Tō zie Bali -le

'pasiazan 'be 'vı, te -a "bv 'ka tian 'e 'pōn 'sile di.

O -kv Zozi 'a Bali -pan 'kuin

²² Tō nen o Mari -sruman -e 'e dre 'saun Bali le "le zi Moizi -le -pei -a 'vı be -yee 'wi 'zō be e 'bō. -A -nan nen o -kv Zozi 'a Zeruzalem, 'nan -e 'o -kōon Minsan le, ²³ "le zi Minsan -le -pei -a 'vı be -yee 'wi 'zō. Koo e ya 'e 'crēn -tēdı 'nan:

«Fe pēenon 'nen flin nen,
waa -yaa te e ya 'e 'kōnnen -a be,
'o 'pla Minsan le kōnglōn -yee ve -a.»

²⁴ O -kv -nan nun, 'nan -e 'o Bali -pan "le zi e ya 'e 'crēn -tēdı Minsan -le -pei -a be -yee 'wi 'zō. 'Yale -tēnōn -a -nōan -plablo "fli, -te 'be "cēē di, -plablo 'nen "fli. -A 'bō nen Zozi 'mangulinun "o "nōn.

²⁵ Min -tō a Zeruzalem. -A 'tō nen Simeon. Min zie e ya min tigh 'a, en e 'ta 'wōla Bali wei da. E ya min nen e "ta -daa Izrael 'nōn 'sile 'wi 'ji be -a -pēnnan. Bali lei 'saun a -yrv. ²⁶ En Bali lei 'saun 'bō -a 'vı -yve 'nan, min 'sizan 'wi 'ji nen Minsan Bali -taa "tale -a be, yaa ye 'e yie 'a 'vaa en e -kaa.

²⁷ Bali lei 'saun -a -cin -tō Simeon -ji 'nan 'e 'kv Bali -pan 'kuin, en e -kv. Nun tōon Zozi "tı 'lee -a "bv wla 'o 'lō le 'nen 'linen 'bō 'a. 'Wi nen Bali -le -pei -a 'vı be -a 'bō nen o "ta -a dra -yve.

²⁸ Simeon Zozi 'si 'e 'pe -ji. E Bali 'tō 'bō, en e 'nan:

²⁹ «'An 'san,
'i 'si "mēn 'i 'suzan man,
-e 'e 'ka -trōō,
kōō 'wi nen yia 'vı be, e dre.

³⁰ -Yēē cı 'nan,
an min nen e min "sia 'wi 'ji be -a 'yı
'an yie 'a.

³¹ Min nen yia 'si "va
'tredanōn pēenon 'le ve -a be -nyren.

³² -Yēē cı 'te 'san nen,
e 'lēglōn pēenon 'ji dra 'wein be -a,
en -yēē 'yie minnun Izrael 'nōn 'tō dra
-dan.»

³³ 'Wi nen Simeon cı -a vınan Zozi man be, e Zozi "bv 'lee -a "tı 'plo 'fō.

³⁴ Simeon -fea 'vı 'o man, en e 'nan Zozi "bv Mari le 'nan: «'Nen 'gōe Bali -a 'si "va 'nan, Izrael 'nōn 'va be min "kaga -tiala -yee "wean, en min "kaga wuanla

-yee "wεan. En Bali -a 'si "va 'nan -e 'e 'kōn 'wī 'nōan -kōan "vε nen e 'wī "paala minnun lε bε -a. 'Pian minnun 'o 'ci "paa "man. ³⁵ 'Wī zīε -a drēdī bε, e o ci wī yōdī ta bōala 'wein. En bii nen i cī -a "bū "a bε, 'wī -taa 'nanlε 'i man "le srēn 'bε 'i 'fōn.»

³⁶ En "nyian bε Bali 'lewei vīzan lūmōn -tū -nyεanla Zeruzalēm 'bō 'nan nun. Waa laabo Anne, Panuēl -le 'nen nen Aser -le 'lēglōn 'ji. E ya ceje 'kpa. E -kōnnēn 'pa 'e nōnbε "da, en o lε drē 'e 'sran -a 'sōravli 'vaa en -a -sran 'bō 'ka. ³⁷ E -fū -cale -a -trilii, en -a lε 'bō -fuba 'sōra 'wlε sinjēn. E ya Bali -pan 'kuin, te e Bali "sua bodrun funnin fε 'sōndī 'lee Bali trū 'badī -a. ³⁸ Tū nen Simeōn a 'wī zīε -a vīnan 'nen man bε, te e ya -nan. -A -nan nen lī zīε, e Bali 'tō bōdī 'sia. E Zozi 'le 'wī vīdī "sia minnun pēēnōn nen o cī Zeruzalēm -le 'sidī nōanba -ji -pēnnan bε -wlε.

³⁹ Zī Zozi "tī 'lee -a "bū cēēn -a drēdī man "le Minsan -le -pei -a 'vī bε -yee 'wī 'zū bε, en o 'lī 'o da 'o fla Nazaretī Galilē 'lēglōn 'ji. ⁴⁰ Zozi drēdī 'sia ceje, en e -tōdī 'sia 'plēblε. E 'wī 'tōdī 'sia 'kpa tīglī, en Bali -le -fēa a 'e vīdī "man.

Zozi lε 'bō 'fuda "fli

⁴¹ Lε -tōdū pēēnōn man bε, Zozi 'mangulinun -ko Zeruzalēm Zuif 'nōn 'le 'si nōanba -ji "fēdī da. ⁴² Zī Zozi lε 'bō 'fuda "fli "bε, -wεε -kū waa "fēdī zīε -a da "le zī waa dra 'e 'cēn bε -yee 'wī 'zū. ⁴³ Zī "fēdī drēdī -nyan bε, Zozi "tī 'lee -a "bū 'o fla si 'sia. Zozi -fōla "da Zeruzalēm nun, 'pian wa'a -kōnnēn "yīlε dī. ⁴⁴ E ya o 'ji 'nan, Zozi a minnun nen o -taala waa bε o va. Zī o yī drē 'sia -tū bε, en waa -wεēdī 'sia o drīnun 'lee o beenun va. ⁴⁵ Wa'a yīlε dī -le "wεan, o 'lī 'o da "nyian Zeruzalēm -a -wεēdī -a.

⁴⁶ -A -wεēdī yī yaagazan da nen o -kū bōlε "man Bali -pan 'kuin. E ya 'e -nyrandī Bali -le 'fluba 'cī vīnōn -dandan yēi, te -a "trōēn yra 'o wei lε, te e 'wī -mienun laabo -wlō, en te o -yee -mie laabo 'e 'lō. ⁴⁷ Minnun pēēnōn nen o "trōēn "cī -a wei lε bε, -yee 'wīnun laabūdī 'lee -yee 'wīnun -cī vīdī o 'plo 'fō.

⁴⁸ Zī -a "tī 'lee -a "bū "ta bōlε "man 'kōn zīε -a -ji bε 'wī o 'kan. -A -nan nen -a "bū "e -yrē 'nan: «'Mēn 'nen, -mε "wεan nen yīa dra 'kūε zī? 'Kū 'vale 'i "tī "a, kūi -wεēdī 'sia, 'kū 'cī -tō lou.»

⁴⁹ En Zozi "e -wlε 'nan: «-Mε "le "wεan nen, kaan -wεēman? Fēnan nen 'an "tī "man wī cī bε -a -nan nen an -kōan. Ka'a tōa zī dūv?»

⁵⁰ 'Wī nen, yaa 'vī -wlε "bε, wa'a -cī manlε "fo "dī.

⁵¹ "Bε -sru en Zozi 'lee 'e "tī 'lee 'e "bū 'lī 'o da Nazaretī. Yaa 'sia 'e "tīnun 'wei -da. Mari 'wīnun zīε -a 'pla 'e 'ji.

⁵² Zozi trū en 'yee 'wī 'tōdī 'pa "da. 'Wī zīε e minnun cī nran, en e Bali cī nran.

3

Zan minnun -batize drē (Mt 3.1-12; Mk 1.3-8)

¹ Tū nen 'wī 'gūε e drē "man "bε, te Tiber 'bε cī mingōnnēnnun tazan -a Rōm. -A lε -fuda 'sooluzan nen, te e ya mingōnnēn -a 'lēglōn pēēnōn da. En tū zīε -a va bε te Rōm min Ponzū Pilatī 'bε cī -kōnmandan -a Zude 'lēglōn da. En te Erodi 'bε cī Galilē 'lēglōn 'tazan -a, en -a "bū Filipū 'bε cī Iture 'lēglōn 'lee Trakoni 'lēglōn 'tazan -a. En te Lisania 'bε cī Abilenēn 'lēglōn 'tazan -a. ² En te Ane 'lee Kaifa 'bε cī Bali -pannōn 'tanōn 'a. Tū zīε -a man nen Bali 'wī tin 'ba Zakari -pī Zan lε "bui "da.

³ -A -nan nen Zan cīdī 'sia 'yī nen waa laabo Zudan bε -a "srōn 'lēglōn pēēnōn 'ji, te e 'wī tin "baa minnun lε. Yaa 'vī -wlε 'nan: «'Ka 'si 'wī 'wlīdī "drēdī man -e 'ka 'fli -nōn Bali lε! 'Ka 'ta 'ka -batize drē -e Bali 'e 'cēe 'wī 'wlīdī 'fui!»

⁴ 'Wī nen e cī 'e 'crēn -tēdī Bali 'lewei vīzan Ezai -le 'fluba 'ji bε, zī 'e 'lε sōō zīε. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«Min -tū wei 'bε "we "bui "da.

Min zīε yaa ve 'nan:

'Ka Minsan -le -si ta drē!

'Ka -yee -sinun ta -sēn 'e cīn va!

⁵ 'Ka pōn -klo pēēnōn 'ji -sēn 'e cīn va!

'Ka pōnnun 'lee pōn 'nen 'ta "nyaan -e 'o 'ta "tra!

En 'ka 'si plinnan pēēnōn 'sū "ji tīglī!

En "nyian bε 'ka 'si srēdī pēēnōn 'ta drē "yī!

⁶ 'Ka drē zīε

-e minnun pɛɛnɔn 'o -kɔla min 'sizan
'wɪ 'ji nɛn

Bali -ta -a bɛ -a yɪdɪ -a.»

⁷ Minnun -ta Zan -va "kaga, 'nan -e
'e 'o -batize drɛ. -A -nan nɛn yaa 'vɪ -
wɛ 'nan: «Min -wɪdɪnɔn! -Tɪɛ 'vɪ 'cɛɛ
'nan, 'ka 'si Bali -le nyran -blɪdɪ nɛn e
"ta -daa "bɛ, -a wɪ? ⁸ 'Ka -kɔɔn 'ka drɛ
wɪ -a 'nan, ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man.
'Pian te 'ka vɪ 'e "tun 'nan, ka 'si 'wɪ 'ji
Abraam a 'ka tra -a -le "wɛan dɪ. Maan
ve 'cɛɛ 'nan, Bali -kɔlaman e -kɔlɛnɔn
'labɛ o dra Abraam kludanɔn 'a. ⁹ 'Ka
drɛ "yi! Tɔ nɛn o yibanun "cɛan bɛ, e
'bɔ 'va. Yiba "nɛn e baa te -a 'blɪ 'ka
"yi "dɪɛ, waa "cɛan -e 'o tuw 'tɛ 'va.»

¹⁰ -A -nan nɛn minnun nɛn o -ta "va
"bɛ, waa laabɔ -yrɔ 'nan: «Kɔa dra
"mɛn 'kɔ?»

¹¹ En Zan "e 'nan -wɛ 'nan: «Min nɛn
-tralɛ -a -yrɔ "fli "bɛ, 'e -tɔ -nɔn min nɛn
-yee "ka "dɪɛ -yrɛ. En min nɛn -blɪfɛ -a
-yrɔ "bɛ, 'e bɔɛzan "le "nɔn.»

¹² -Va "lala 'sinɔn "o "ta wɔ "nyian
'o -batize drɛɛ, en waa laabɔ Zan -lɔ
'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, "kɔ "drɛ
'kɔ?»

¹³ En Zan "e 'nan -wɛ 'nan: «Te 'ka
-va "lala 'si 'e 'ciɪla -nyrɛn waa 'vɪ 'cɛɛ
bɛ -a da dɪ!»

¹⁴ En 'sounjanun "o laabɔ "nyian -
yrɔ 'nan: «Kɔv "nun, "kɔ "dra 'kɔ?»

E 'nan 'wɛ 'nan: «Te 'ka "lala 'si
minnun lɔ -sa -a dɪ! En te 'ka 'si 'wɪ
wɪ man dɪ! 'Pian 'ka 'pan 'bɛ cɪ 'cee vɛ
-a!»

¹⁵ Minnun nɛn fɛ zɪɛ -a 'nan bɛ, 'wɪ
nɛn Bali "e 'nan, e -taa "drɛɛ bɛ -a -cin
a o ji. -Yee "wɛan 'o 'ci nrɔn 'nan, Zan
-kɔan Crizi nɛn e min "sia 'wɪ 'ji bɛ -a.

¹⁶ Tɔɔn en Zan "e 'nan o pɛɛnɔn lɛ 'nan:
«"An 'ka -batize dra 'yi 'a. 'Pian min
nɛn -a 'plɛblɛ "mlɪan 'an da bɛ, e "ta
-daa. An 'ka -yee -manwua "tun "da
baa "fluzan -a dɪ. -Yɛɛ 'ka -batize dra
Bali lei 'saun 'lee 'tɛ 'a. ¹⁷ -Yee -kɪu "a
'e 'lɔ, -e 'e fɛ 'lee 'e -flu 'cɛn 'e cin man.
Yaa 'wɛ -sɛan 'yee 'trɛbɔ -ji, 'pian -a -
flu "bɛ yɛɛ -sɛan 'tɛ nɛn ya'a 'driman
'mlɔnmlɔn dɪɛ -a va, -e 'e 'tɛ 'blɪ.»

¹⁸ 'Wɪ zɪɛ 'lee 'wɪ "kaga "pee nɛn Zan
-a 'vɪ minnun lɛ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn
'a. ¹⁹ En "nyian bɛ, Zan 'wɪ 'pla Galile
'lɛglɔn 'tazan Erodi lɛ. Kɔɔ Erodi 'e "bɔ
nan Erodi 'pa, en e 'wɪ 'wɪdɪ "pee drɛ

"nyian "kaga. ²⁰ "Bɛ -sru en e 'wɪ 'wɪdɪ
drɛ "nyian Zan -fɔdɪ -a -pɔ 'kuin.

Zan Zozi -batize drɛ
(Mt 3.13-17; Mk 1.9-11; Zan 1.32-
34)

²¹ Minnun pɛɛnɔn -ta 'o -batize drɛɛ
Zan -va. En Zozi "e "ta 'wɔ "nyian "e
-batize drɛɛ. "Bɛ -sru zɪ Zozi Bali tru
'badɪ 'sia bɛ, en labli 'lɛ 'sv. ²² -A -nan
nɛn Bali lei 'saun sɔɔn "da -goezee "le
-plablo -le 'wɪ 'zv. En wei -tɔ wɪ laji.
Yaa 'vɪ 'nan: «I ya 'an 'pɪ nɛn maan ye
"yi en -yee 'wɪ 'an 'ci "nranman bɛ -a.»

Zozi Crizi tranun 'tɔ nɛn 'gɔ
(Mt 1.1-17)

²³ Zozi lɛ a -fuba yaaga, en e Bali -le
'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia. Waa "siala 'nan
Zozɛfv nɛn Eli -pɪ -a bɛ, -yee 'nɛn nɛn.

²⁴ Mata -pɪ nɛn Eli -a
en Levi -pɪ nɛn Mata -a
en Mɛci -pɪ nɛn Levi -a
en Zanayi -pɪ nɛn Mɛci -a
en Zozɛfv -pɪ nɛn Zanayi -a.

²⁵ Matatia -pɪ nɛn Zozɛfv -a
en Amɔn -pɪ nɛn Matatia -a
en Naun -pɪ nɛn Amɔn -a
en Ezli -pɪ nɛn Naun -a
en Nagayi 'pɪ nɛn Ezli -a.

²⁶ Maati 'pɪ nɛn Nagayi 'a
en Matatia -pɪ nɛn Maati 'a
en Semeyi 'pɪ nɛn Matatia -a
en Yose 'pɪ nɛn Semeyi 'a
en Yoda -pɪ nɛn Yose 'a.

²⁷ Yoana 'pɪ nɛn Yoda -a
en Reza 'pɪ nɛn Yoana 'a
en Zorobabel -pɪ nɛn Reza -a
en Salatiel -pɪ nɛn Zorobabel -a
en Neri 'pɪ nɛn Salatiel -a.

²⁸ Mɛci -pɪ nɛn Neri 'a
en Adi 'pɪ nɛn Mɛci -a
en Kozan 'pɪ nɛn Adi 'a
en Emadan -pɪ nɛn Kozan 'a
en Eri -pɪ nɛn Emadan -a.

²⁹ Yesua 'pɪ nɛn Eri -a
en Elieze -pɪ nɛn Yesua 'a
en Yori 'pɪ nɛn Elieze -a
en Matatia -pɪ nɛn Yori 'a
en Levi -pɪ nɛn Matatia -a.

³⁰ Simeɔn -pɪ nɛn Levi -a
en Zuda -pɪ nɛn Simeɔn -a
en Zozɛfv -pɪ nɛn Zuda -a
en Yonan 'pɪ nɛn Zozɛfv -a

en Eliakim -pɪ nɛn Yonan 'a.

³¹ Melea -pɪ nɛn Eliakim -a
en Menan -pɪ nɛn Melea -a
en Matata -pɪ nɛn Menan -a
en Natan -pɪ nɛn Matata -a
en David -pɪ nɛn Natan -a

³² Jese -pɪ nɛn David -a
en Yobedi -pɪ nɛn Jese -a
en Boazɪ -pɪ nɛn Yobedi -a
en Sala -pɪ nɛn Boazɪ -a
en Naashɔn -pɪ nɛn Sala -a

³³ Aminada -pɪ nɛn Naashɔn -a
en Adimɛn 'pɪ nɛn Aminada -a
en Ani 'pɪ nɛn Adimɛn 'a
en Esrɔm -pɪ nɛn Ani 'a
en Faras -pɪ nɛn Esrɔm -a
en Zuda -pɪ nɛn Faras -a.

³⁴ Zago 'pɪ nɛn Zuda -a
en Izak -pɪ nɛn Zago 'a
en Abraam -pɪ nɛn Izak -a
en Tera 'pɪ nɛn Abraam -a
en Nawo -pɪ nɛn Tera 'a.

³⁵ Seru 'pɪ nɛn Nawo -a
en Rago -pɪ nɛn Seru 'a
en Pele 'pɪ nɛn Rago -a
en Ebe 'pɪ nɛn Pele 'a
en Salmɔn -pɪ nɛn Ebe 'a.

³⁶ Jena 'pɪ nɛn Salmɔn -a
en Apaza 'pɪ nɛn Jena 'a
en Sɛm -pɪ nɛn Apaza -a
en Noe -pɪ nɛn Sɛm -a
en Lame 'pɪ nɛn Noe -a.

³⁷ Matuzale 'pɪ nɛn Lame 'a
en Enɔk -pɪ nɛn Matuzale 'a
en Yarɛdɪ -pɪ nɛn Enɔk -a
en Malalɛ 'pɪ nɛn Yarɛdɪ -a
en Jena 'pɪ nɛn Malalɛ 'a.

³⁸ Eno 'pɪ nɛn Jena 'a
en Sɛtɪ -pɪ nɛn Eno 'a
en Adan -pɪ nɛn Sɛtɪ -a
en Bali -pɪ nɛn Adan -a.

4

*Satan Zozi 'man -tan 'nan 'e 'wɪ
'wɪdɪ 'drɛ*

(Mt 4.1-11; Mk 1.12-13)

¹ Bali lei 'saun a Zozi 'lɔ, ɛn e 'si
Zudan 'yi "srɔn. Bali lei 'saun 'kɔ -
a "bui "da. ² -A -nan nɛn 'wɪ 'wɪdɪ
"drɛzan nɛn waa laabo Satan bɛ, e
Zozi 'man -tandɪ 'sia "bui zɪɛ -a da. Zɪ
e yi -fuba sinjɛn drɛ, te ya'a fɛ ble dɪɛ,
ɛn dra -a -tɛdɪ 'sia 'plɛblɛ.

³ -A -nan nɛn Satan "e 'nan -yrɛ 'nan:
«-Te Bali -pɪ nɛn yia bɛ, 'i vɪ -kɔlɛ 'labɛ
-yrɛ 'nan 'e lila "da -blɪfɛ -a.»

⁴ ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «E ya 'e
'crɛn -tɛdɪ 'nan: «-Blɪfɛ 'saza man "cɛɛ
min "belia dɪ.» »

⁵ "Bɛ -sru ɛn Satan -kɔ -a "nyian
loulou, ɛn e mingɔnnɛn trɛ pɛɛnɔn nɛn
'trɛda bɛ -a kɔɔn -yrɛ. ⁶ -A -nan nɛn
e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'plɛblɛ -nɔan
'yɪɛ -e 'i drɛ mingɔnnɛn trɛ 'lee 'e da
fɛnun fɛnyian pɛɛnɔn 'labɛ -a tazan -a.
-A pɛɛnɔn 'labɛ waa -nɔn 'mɛn, ɛn "an
-nɔan "min nɛn an ya "va "bɛ -yrɛ. ⁷ -
Te 'i "pɔ sɔɔnla 'an 'wlu ɛn yian 'bɔ bɛ,
-a pɛɛnɔn zɪɛ te e drɛ 'yɪɛ vɛ -a.»

⁸ ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «E ya 'e
'crɛn -tɛdɪ 'nan: «Bali nɛn Minsan -a
bɛ, -a 'bɔ nɛn min 'e bɔ. ɛn -a -tɔwli "cɛ
"nɛn min 'e 'su.» »

⁹ "Bɛ -sru ɛn Satan -kɔ Zozi 'a
Zeruzalɛm. ɛn e -kɔ -a -tɔlɛ Bali -pan
'kɔn 'win -ji lou. -A -nan nɛn e 'nan -
yrɛ 'nan: «-Te i ya Bali -pɪ -a bɛ, 'i 'si 'i
'fli man -e 'i 'kɔ "tra. ¹⁰ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn
-tɛdɪ 'nan:

«Bali -a ve 'yee 'pasianɔn lɛ 'nan 'wei
'kun,

¹¹ 'o 'lɔ lou,
"tɔgɔ 'i 'cɛɪn 'e 'lɛ wɔ -kɔlɛ ji -le "wɛan.»
»

¹² ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «-Cɛjɛ
ma'an dra dɪ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ
"nyian 'nan:

«Te blamin 'e Bali nɛn
Minsan -a bɛ -a man -tan dɪ!» »

¹³ Zɪ Satan "koe "nyan Zozi 'man -
tandɪ man bɛ, ɛn e 'si -a "srɔn, -a man
-tandɪ pee man -pendɪ -a.

Zozi 'le 'nyranman pou sianan

(Mt 4.12-17; Mk 1.14-15)

¹⁴ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'li 'e da Galile
'lɛglɔn 'ji. Bali lei 'saun 'le 'plɛblɛ a -
yrɔ. ɛn -a 'tɔ 'wɪdɪ 'sia fɛ pɛɛnɔn 'nan.

¹⁵ E -cia Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔnnun -ji
te e Bali -le 'wɪ "paaman minnɔn ji. -A
'tɔ "yi "a min pɛɛnɔn 'le.

Nazaretɪ 'nɔn 'kayɪ -tɛlɛa Zozi da dɪ

(Mt 13.53-58; Mk 6.1-6)

¹⁶ Zozi 'bɔla Nazaretɪ, 'fla nɛn waa
'lɛ 'bɔ "da "bɛ -a da. Zuif 'nɔn 'le 'flinla
'yi bɛ, waa laabo Saba. -A -tɔ da nɛn e
wlala -wee cin yɪ 'kuin "le zɪ yaa dra 'e

'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. E wluən lou 'nan -e 'e Bali -le 'fluba ta vɪ. ¹⁷ ɛn o Bali 'lewei vɪzan Ezai -le 'fluba 'nɔn -yrɛ. Yaa 'lɛ 'sʊ, ɛn fɛnan nɛn 'wɪ 'gʊɛ e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ, yaa 'yɪ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: ¹⁸ «Minsan lei 'saun a 'an 'lɔ, kɔɔ yaan 'si "va, 'nan -e 'an Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ 'yalɛ -tɛnɔn lɛ, 'nan -e 'an minnun nɛn o cɪ 'o yra yɪnan bɛ, o 'si 'wɪ 'ji. 'Nan -e 'an minnun nɛn o yɪɛ a 'e 'widɪ bɛ, -a 'lɛ 'sʊ, 'nan -e 'an minnun nɛn o cɪ 'tɛ 'panan o da bɛ o 'si 'wɪ 'lɔ. ¹⁹ 'Nan -e lɛ nɛn Minsan 'yee "yi -kɔɔnman -ji bɛ, 'an vɪ 'cɛɛ.» ²⁰ Zɪ e cɛɛn 'fluba zɪɛ -a ta vɪdɪ man bɛ, yaa 'lɛ 'wʊ, ɛn yaa -nɔn cin yɪ 'kuin 'pasiazan lɛ. -A -nan nɛn e -nyran. Minnun pɛɛnɔn nɛn cin yɪ 'kuin bɛ, 'o yɪɛ 'sɛn "da. ²¹ -A -nan nɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «'Wɪ nɛn kaa 'man Bali -le 'fluba 'gʊɛ -a -ji bɛ, 'e 'lɛ sɔɔdɪ 'sia cɛɛgʊ.» ²² ɛn minnun pɛɛnɔn 'tɔ -a -sru. 'Wɪ 'nɔnnɔn nɛn e bɔala -a 'le bɛ e o 'plo 'fɔ, te waa ve 'nan: «Zozɛfv -pɪ "cɛɛ dʊv?» ²³ ɛn Zozi 'e 'nan -wlɛ 'nan: «Maan -tɔa 'nan -kɔnnɛn 'gʊɛ ka -taa -a -fɔlɛ 'mɛn. -Kɔnnɛn zɪɛ -nyrɛn 'nan: «Min 'belizan, 'i 'fli 'beli 'i 'bɔ 'a!» ɛn ka -taa "nyian -a vɪlɛ 'mɛn 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn yɪa drɛ Kapanamo kʊa 'man bɛ, 'i drɛ 'i fla 'gʊ! ²⁴ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, minnun 'ka Bali 'lewei vɪzan 'tʊ siala -dan 'e 'bɔ fla dɪ. ²⁵ ɛn e ya "le 'an 'wɪ 'gʊɛ -a -cin -tɔ 'ka 'ji. Tʊ nɛn Bali 'lewei vɪzan Eli a 'li bɛ, laa cɛɛn lɛ yaaga mlɛn 'shɛɛdʊ, ɛn dra -dan -ta 'fla pɛɛnɔn da. Tʊ zɪɛ -a man bɛ te -cale "kaga "a Izraɛl, ²⁶ 'pian Bali 'ka Eli 'palɛ -sia o -tʊ -va dɪ. -Pɛn lɪ -tʊ nɛn e ya -cale -a Sidɔn 'lɛglɔn 'ji 'fla nɛn waa laabo Saretɔ bɛ -a da bɛ, -a va nɛn Bali Eli 'pa 'sia. ²⁷ ɛn "nyian tʊ nɛn Bali 'lewei vɪzan Elize a 'li bɛ, te -kogobe 'tɛnɔn "kaga "a "nyian Izraɛl. -Kogobe 'ka 'silɛ min -towli "man dɪ, 'pian Siri min Naaman man nɛn -kogobe 'si.»

²⁸ Zɪ minnun 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, 'bli 'fɔ o pɛɛnɔn 'ji cin yɪ 'kɔn 'bɔ 'ji. ²⁹ O -sɛn lou, ɛn o Zozi 'bɔla bei "sa -a. -A -nan nɛn o -kʊ -a 'fla lu "nɛn, 'nan -e 'o 'ta 'tɔ "man pɔn -yro -ji. Kɔɔ -wee 'fla 'bɔ a pɔn da. ³⁰ 'Pian Zozi 'bɔla o yɛi 'e "tun, ɛn e -kʊ.

*Zozi -yʊ -wɪdɪ "pin min -tʊ -sru
(Mk 1.21-34)*

³¹ Zozi 'bɔla Kapanamo. E ya Galile 'lɛglɔn 'fla 'tʊ -a. ɛn -wee 'flinla "yi da bɛ e Bali -le 'wɪ "paadɪ 'sia -wee cin yɪ 'kuin. ³² -Yee 'wɪ "paadɪ minnun 'plo 'fɔ, kɔɔ yaa ve "le Bali -a -kɔladɪ -nɔn -yrɛ.

³³ Min -tʊ a cin yɪ 'kɔn 'bɔ 'ji bɛ, -yʊ -wɪdɪ "a -a -sru. E -paandɪ 'sia 'plɛblɛ. Yaa 'vɪ 'nan: ³⁴ «Nazaretɪ min Zozi, -mɛ "wɛan nɛn i -tɔa 'kʊɛ 'wɪ 'ji? I -ta 'kʊ klu 'sʊlɛ. Mɛin -tɔa. Bali -le min tɪglɪ nɛn 'yɪa.»

³⁵ ɛn Zozi -a -tɛra -a 'nɛan, e -yʊ -wɪdɪ "lɛ 'nan: «'I 'ta -tɔ! 'I 'si min 'labɛ -a -sru!» -A -nan nɛn -yʊ -wɪdɪ "min zɪɛ -a -tria minnun yɛi, ya'a fɛ -tʊ drɛlɛ -yrɛ "dɪ, ɛn e 'si -a -sru.

³⁶ 'Wɪ zɪɛ e min pɛɛnɔn 'kan, ɛn waa 'vɪ 'o cin lɛ 'nan: «-Mɛ "sʊ -man wɪ 'bɛ cɪ zɪɛ? Yaa ve -yʊ -wɪdɪnɪn lɛ 'yee 'plɛblɛ 'lee 'yee -kɔladɪ -a, 'nan 'o 'si minnun -sru -e 'o drɛla "da.» ³⁷ 'Wɪ nɛn Zozi 'a drɛ zɪɛ, -yee "wɛan -a 'tɔ "yi "vɪdɪ 'pa "nyian "da Galile 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji.

*Zozi Simɔn Pieri 'sɛa 'lee -cɛ -tɛnɔn
"kaga beli*

(Mt 8.14-17; Mk 1.29-34)

³⁸ Zɪ Zozi 'bɔla cin yɪ 'kuin bɛ, ɛn e -kʊ min -tʊ nɛn waa laabo Simɔn bɛ -yee "kɔnnɛn. Tʊ zɪɛ -a man bɛ, te Simɔn nan "bʊ "a 'e yra yɪnan 'kɔlɛ -wɔandɪ 'plɛblɛ 'lɔ. -A -nan nɛn minnun Zozi trʊ 'ba 'nan 'e -nanjɛn. ³⁹ Zozi 'kunnan lɪ zɪɛ -a da, ɛn e 'nan 'kɔlɛ -wɔan "cɛ lɛ 'nan: «'I 'si lɪ 'gʊɛ -a man.» Tɔɔn ɛn -a 'kɔlɛ 'e 'trɔ -fɔ. -A -nan nɛn e wluən, ɛn e fɛ -nɔn -wlɛ.

⁴⁰ Zɪ funninmlan 'pla bɛ, ɛn minnun -tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn -cɛ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn cɪ o man bɛ, o -ta waa Zozi lɛ. 'E 'pɛ 'pla o -tʊdʊ pɛɛnɔn da, ɛn e o beli. ⁴¹ E -yʊ -wɪdɪnɪn -pin min "kaga -sru "nyian. O "sia o -sru -paandɪ -a. O -paanman

'nan: «Bali -pı nen 'yia.» 'Pian Zozi 'ka o 'tule -e 'o 'wı dı, koo waa -təa 'nan Zozi a min 'sizan 'wı 'ji -a.

Zozi Bali -le 'wı 'vı Galile 'leɣlən pɛɛnən 'ji

(Mk 1.35-39)

⁴² Zı tı cɛɛn bɛ, ɛn Zozi 'si 'fla. E -kɔ fɛnan nen -a -nan cı flu bɛ -a -nan. 'Pian minnun -kɔ -a -wɛɛdı -a, ɛn o -kɔ bɔlɛ "man. O ya "vale o dra 'nan -e 'e vıle 'e 'si 'o "srən "dı. ⁴³ -A -nan nen e 'nan -wle 'nan: «Bali 'bɛ cı mingənnən -a fɛ pɛɛnən da. E ya "le 'an 'kɔ -yee mingənnən -blıdı 'wı vı min peenun lɛ "nyian, koo 'wı zıɛ -a man nen Bali 'an 'pa 'sia.» ⁴⁴ ɛn Zozi 'kɔ Bali -le 'wı vıle 'leɣlən pɛɛnən 'ji -wee cin yı 'kənnun -ji.

5

Zozi -srənən tɛdɛ

(Mt 4.18-22; Mk 1.16-20)

¹ Yi -tɔ da, te Zozi a 'e 'tɔdı 'yi nen waa laabo "nyian Jenezaret bɛ -a 'plo da, ɛn minnun tredi 'sia "man "kaga, 'nan -e 'o Bali -le 'wı man. ² -A -nan nen e -kɔ "fli 'yı 'e 'tɔdı 'yi 'bɔ zıɛ -a 'plo man, te pɔ -tɛnən sɔɔnla 'ji, 'nan -e 'o 'wee pɔ -tɛ "se -sru. ³ Zozi 'fɔ -kɔ zıɛ -a -tɔ -ji, te Simən -le vɛ nen. ɛn e 'nan Simən 'bɔ lɛ 'nan: «'Kɔ 'si 'yi 'plo man -kogo.» Tɔɔn ɛn e -nyran. E -fɔ -kɔ -ji, ɛn e 'wı "paadı 'sia minnun ji.

⁴ Zı e cɛɛn -a 'wıdı man bɛ, ɛn e 'nan Simən lɛ 'nan: «'I -pli "kɔ -a fɛnan nen 'yi -kɔ cı bɛ -a -nan, -e 'ka 'cee "se 'wɛɛn -e 'ka pɔ -tɛ.»

⁵ ɛn Simən "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Kɔ 'san, kɔ 'nyranman 'pa paan 'pei -man "fo, ɛn fɛ -tɔ 'ka 'fɔlɛ 'kɔvɛ "se "ji dı. 'Pian 'i wei da nen, an "ta "se 'gɔvɛ -a wɛɛnman.»

⁶ Zı waa dre bɛ, ɛn pɔ -sɛn -wee "se "ji "kaga 'kpa. -Yee "wɛɛn -wee "se "ta 'fɔı buuman. ⁷ -A -nan nen o pɔ -tɛnən nen -kɔ -tɔ -ji bɛ o laabı 'nan, 'o 'ta 'pa 'o 'va. Zı o -ta bɛ, ɛn o 'wee -kɔ "fli 'bɔ 'fa pənən 'a. -Kɔ "fli zıɛ o ya "vale 'o 'ko 'sıɛn 'yi 'wı.

⁸ Zı Simən Pieri 'wı zıɛ -a -nan 'yı bɛ, 'e "pɔ sɔɔnla Zozi 'wı, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «Mısan, 'i 'si 'an "srən "kogo,

koo an ya min nen e 'wı 'wıdı "dra bɛ -a.» ⁹ Pɔ "kaga "nen waa -tɛ bɛ, -yee "wɛɛn "klan -dan sɛn Simən 'lee o pɛɛnən nen o cı waa bɛ o ji, ɛn e 'wı zıɛ -a 'vı. ¹⁰ 'Wı 'tɔwı zıɛ -yɛɛ dre "nyian Zebede -pınun Zaji 'lee Zan nen Simən "srən "bɛ -wle.

ɛn Zozi "e 'nan Simən lɛ 'nan: «Te nyen 'e 'i 'cɛn dı! -Pɔ -tɛzan nen 'yia, 'pian -e 'e 'sia cɛɛgɔ man bɛ, i dre min nen e -taa "minnun laabɔlɛ 'an -sru "bɛ -a.» ¹¹ "Bɛ -sru ɛn o -ta 'wee -kɔ -a 'yi 'plo man. O 'si fɛ pɛɛnən zıɛ -a -sru, ɛn o sɔɔnla Zozi -sru.

Zozi -kogobe 'tɛzan -tɔ beli

(Mt 8.1-4; Mk 1.40-45)

¹² Yi -tɔ da bɛ, ɛn Zozi 'lee min -tɔ 'o cin 'yı 'fla 'tɔ da. Min zıɛ -kogobe a 'kɔlɛ pɛɛnən da 'si "fo. Zı e Zozi 'yı bɛ, 'nun tɔɔn 'e "pɔ sɔɔn "wı, ɛn 'e yra blula. -A -nan nen e toba -fɔdı 'sia -yrɛ. E 'nan: «Mısan, maan -təa 'nan, -te i wı "man "bɛ, i -kɔlaman i -kogobe "sia 'an man, -e 'an dre 'saun Bali 'lɛ.»

¹³ ɛn Zozi 'e 'pɛ 'sɔ "ji, e klɛ "man, ɛn yaa 'vı -yrɛ 'nan: «An "we "man. 'I dre 'saun Bali 'lɛ!» 'Nun tɔɔn ɛn -kogobe 'si "man.

¹⁴ "Bɛ -sru Zozi "e -yrɛ 'nan: «Te 'i vı min lɛ 'nan, mɛın beli dı! 'Pian 'i 'kɔ Bali -panzan -tɔ -va, -e 'yei 'nanjen! "Bɛ -sru -e 'i 'sraga bɔ Bali lɛ, "le zı Mozi -a cɛɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji bɛ -yee 'wı 'zɔ. Tɔɔn -e minnun pɛɛnən 'o -kənnən "yı 'nan, i beli.»

¹⁵ Zozi 'tɔ "yi "a min -tɔdɔ pɛɛnən 'le fɛ pɛɛnən 'nan, te minnun -taa "va 'nan -e 'o wei man -e 'e 'wee -cɛ 'si 'o man. ¹⁶ 'Pian Zozi 'si o va, ɛn e -kɔ fɛnan nen -a -nan cı flu bɛ -a -nan, 'nan -e 'e Bali trı 'ba.

Zozi min -srandı "tra "tɔ beli

(Mt 9.1-8; Mk 2.1-12)

¹⁷ Yi -tɔ da, te Zozi a Bali -le 'wı "paanan minnun ji bɛ, Farizen 'nən 'lee 'fluba 'ci vınən a -nan. O 'si Galile 'lee Zude 'fla pɛɛnən da, ɛn o -mie 'si "nyian Zeruzalɛm. Bali -le 'plɛblɛ a Zozi 'bɔ, te e minnun "belia -a.

¹⁸ -A -nan nen minnun -tadı 'sia, te min -srandı -tɔ a -wı "se "ji. O ya "vale 'o min zıɛ -a -wıman 'kuin 'nan -e 'o 'pla Zozi 'lɛ. ¹⁹ 'Pian wa'a -kɔlɛ -a -wıdı -a dı, koo min -a -nan "kaga.

Təən ən o 'kən tri. O 'kən bə 'fən 'e 'win -ji lou, ən o -cəzan zɪɛ -a səənla "se 'ji minnun pɛɛnən yei Zozi 'lɛ.

²⁰ Zɪ Zozi -wee yi -tɛradɪ 'e da 'yɪ bɛ, ən e 'nan -cəzan zɪɛ -yrɛ 'nan: «An 'yie 'wɪ 'wɪdɪnun fui.»

²¹ -A -nan nən 'fluba 'ci vɪnən 'lee Farizen 'nən 'o 'ci 'nrəndɪ 'sia, ən o 'nan: «-Tɪɛ Bali 'tə srɛman zɪɛ? Min -tʊ 'ka 'kəlamən -e 'e blamin -le 'wɪ 'wɪdɪ 'fui dɪ, -te ya'a 'silɛa Bali -tʊwɪ "a dɪɛ!»

²² 'Pian Zozi -wee ci 'nrəndɪ 'yɪ, ən yaa laabʊ -wɔb 'nan: «-Mɛ "wɛən nən 'ka 'ci 'nrənman zɪɛ? ²³ -Te maan 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Wɪnun nən yia drɛ -wɪdɪ "bɛ, maan fui», 'bɛ a -tʊ. Ən -te maan 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I 'wɪuan, 'i 'tə lou, 'i 'ta wʊ», 'bɛ a -tʊ. 'Wɪ "fli zɪɛ -a "cən "vɪdɪ 'bɛ cɪ 'plɛblɛ? ²⁴ 'Pian an "ta -a -ci -kəənman 'cɛɛ 'nan, Bali -kəladɪ -nən Blamin -pɪ lɛ, -e 'e min -le 'wɪ 'wɪdɪnun fui 'trɛda.» -A -nan nən yaa 'vɪ min -srandɪ "tra zɪɛ -yrɛ 'nan: «'I 'wɪuan! 'I 'yie nyinnan "davɛ 'sia! 'I 'kʊ 'yie "kənnən!»

²⁵ 'Nun təən min zɪɛ e wɪuan o yie man, ən e 'yee nyinnan "davɛ 'sia, ən e -kʊdɪ 'sia 'yee "kənnən, te e Bali 'tə bəa. ²⁶ 'Wɪ zɪɛ e min pɛɛnən 'plo 'fə, ən o Bali 'tə bədɪ 'sia. O klan Bali lə, ən waa vɪdɪ 'sia 'nan: «Cɛɛgʊ nən, kʊ -cɛ "srən wɪnun zɪɛ -a -nan 'yɪ.»

Zozi Levi laabʊ (Mt 9.9-13; Mk 2.13-17)

²⁷ "Bɛ -sru, ən Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan. "Yɛɛ -kʊ 'e 'lɛ bɛ, ən e 'sukələ 'sizan 'tʊ 'yɪ, te e ya 'yee 'nyranman 'panan. Waa laabo Levi. Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'I -səənla 'an -sru!» ²⁸ Levi fɛ pɛɛnən 'tʊ, e wɪuan, ən e səənla -a -sru.

²⁹ "Bɛ -sru ən Levi "fɛdɪ -dan da fɛnun təən Zozi lɛ 'yee "kənnən. 'Sukələ 'sinən "kaga 'lee min -mienun 'bɛ cɪ 'o -nyrandɪ 'o 'vale Zozi nun -a fɛ -sru. ³⁰ Farizen 'nən 'lee 'wee minnun nən o 'fluba 'ci ve bɛ o ci 'ka 'e 'sədɪ dɪ. -A -nan nən waa laabʊ Zozi -srunən lɛ 'nan: «-Mɛ "wɛən nən ka fɛnun -ble, 'e cin va 'sukələ 'sinən 'lee 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnən 'a? Ən -mɛ "wɛən nən ka 'yi -mlian 'e cin va waa?»

³¹ Ən Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «Minnun nən -cɛ 'ka o man dɪɛ, wa'a -dədrɔ -sru -wɛɛman dɪ. 'Pian minnun nən -cɛ cɪ o man bɛ, -wɛɛ cɪ -dədrɔ -va.» ³² Ən e

'nan "nyian -wɛɛ 'nan: «Min tɪglunun -le "wɛən "cɛɛ an -ta dɪ. 'Pian an -ta 'nan -e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnən 'o 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'o -səənla Bali -sru.»

Zozi 'le 'wɪ "paadɪ a "le fɛ -trɛ -le 'wɪ 'zʊ

(Mt 9.14-17; Mk 2.18-22)

³³ Minnun -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Zan -srunən 'lee Farizen 'nən -srunən fɛ "səən yi -mie da, te o Bali trʊ "baa. 'Pian "yie -srunən fɛ -ble, te o 'yi -mlian.»

³⁴ Zozi "e -wɛɛ 'nan: «-Te minnun -a lɪ 'pa "fɛdɪ drɛnan bɛ, tʊ nən lɪ -trɛ 'pazan a o yei "bɛ, wa'a fɛ sən dɪ. ³⁵ 'Pian tʊ -tʊ -taa "bələ bɛ, o lɪ -trɛ 'pazan "sia o yei. Tʊ zɪɛ -a man nən o fɛ "səən.»

³⁶ Ən Zozi -kənnən "tʊ -fədɪ 'sia -wɛɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «Min -tʊ 'ka sə -trɛ 'fʊɪ 'bʊ, -e 'e 'pa sə ceje 'fənnan dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪɛ, sə -trɛ 'bʊ 'fʊɪ 'bʊ 'e "tun, ən o yie 'ka 'kəən 'e cin va dɪ.

³⁷ Ən "nyian bɛ, e 'ka "le 'o -wɛn -trɛ -sɛn -wi 'kələ 'tre cejenun -ji dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪɛ, -wɛn -trɛ -wi 'kələ 'tre cejenun fɛaman -e -wɛn 'e 'sran, te -wi 'kələ 'trenun wii. ³⁸ 'Pian o -wɛn -trɛ -sɛən -wi 'kələ 'tre -trenun -ji!

³⁹ Ən "nyian bɛ, min nən -wɛn 'cɛn 'mlindɪ -trəa -a bɛ, ya'a 'wɛn -trɛ ye "yi "dɪ. Kəə yaa ve 'nan: «-Wɛn 'cɛn 'mlindɪ 'bɛ cɪ "yi.» »

6

Zozi 'wɪ tin 'ba Zuif 'nən 'le 'flinla "yi man

(Mt 12.1-8; Mk 2.23-28)

¹ 'Flinla "yi da nən, Zozi 'lee 'e -srunən fei -tʊ 'cɛndɪ 'sia 'ji. Fɛ 'wɛɛ nən fei zɪɛ -a da bɛ, -a -srunən 'ko -a 'cɛndɪ -a. Waa pləmɪan "man 'o 'lɔ, te waa -ble. ² -A -nan nən Farizen 'nən -mienun -a 'vɪ -wɛɛ 'nan: «-Mɛ "nən kaa dra bɛ? -Si 'ka -kaa 'lɔ 'nan -kaa 'wɪ zɪɛ -a drɛ -cɛɛ 'flinla "yi da dɪ.»

³ Ən Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Wɪ nən -kaa tra David -a drɛ 'li, te dra -a -tɛa 'o 'vale 'yee minnun -a bɛ, ka'a tian -a ta vɪɛ dʊʊ? ⁴ E wɪa Bali -pan 'kuin, ən 'kpəun nən waa 'pla Bali -le vɛ -a bɛ, yaa 'sia, yaa bli, ən e 'yee minnun "le 'nən. 'Wɪ zɪɛ yaa drɛ, 'pian te e ya 'e vɪdɪ 'nan Bali -pannən 'saza 'bɛ -ble.»

⁵ En Zozi -a 'le 'sran -wle 'nan: «'An 'bɔ Blamin -pɪ mɛɛn cɪ 'flinla "yi san -a.»

Min -tv nɛn -a -pɛla 'ka 'e man bɛ Zozi -a beli

(Mt 12.9-14; Mk 3.1-6)

⁶ 'Flinla "yi pee 'bɔ "nyian, ɛn Zozi wla cin yɪ 'kuin. E Bali -le 'wɪ "paadi 'sia minnun ji. Min -tv a 'kɔn zɪɛ -a -ji, -a -pɛ "yi "pɛla a 'e 'kadɪ 'e man.

⁷ En 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn Zozi -nanjɛndɪ 'sia -gɔɛɛn. O ya -a -nanjɛnnan 'nan -te e -cɛ "sia min man 'flinla "yi da -o. O ya -a man -wɛɛnan 'nan -e 'o 'wɪ 'tɔ yɪ, -e 'o -kɔla 'wɪ 'tɔdɪ -a "man.

⁸ 'Pian Zozi -wee ci "nrɔndɪ 'yɪ, ɛn e 'nan min nɛn -a -pɛla cɪ 'e 'kadɪ 'e man bɛ -yrɛ 'nan: «'I 'wluan lou -e 'i 'tɔ min yei 'gɔ!» E wluan, ɛn e -tɔ lou minnun yei.

⁹ -A -nan nɛn Zozi -a laabv -wɔɔ 'nan: «-Mɛ "wɪ nɛn -cee -pei -a 'vɪ? -Si a 'e 'nɔndɪ min lɛ 'nan 'e 'wɪ "yi "drɛ 'flinla "yi da, -baa te 'e drɛ dɪ? En "nyian min -kɔlamana e min "belia, -baa yaa "tɔv -e 'e 'ka?»

¹⁰ Zozi o pɛɛnɔn 'nanjɛndɪ 'sia 'tɔdɔ, ɛn e 'nan min nɛn -a -pɛla 'ka 'e man bɛ -yrɛ 'nan: «'I 'pɛ 'sɔ "ji.» Min zɪɛ yaa drɛ, 'nun tɔɔn ɛn -a -pɛ drɛ "plɔnblɔn.

¹¹ 'Wɪ zɪɛ e 'bli 'fɔ Zozi 'nanmannɔn 'ji, ɛn o 'wɪ nɛn o "ta -daa -a drɛɛ -yrɛ "bɛ, -a -sa -fɔdɪ 'sia 'o cin yei.

Zozi min -fuda "fli 'si "va 'yee 'pasianɔn 'a

(Mt 10.1-4; Mk 3.13-19)

¹² Yi -tv da ɛn Zozi 'kɔ Bali trɔv 'balɛ pɔn -tv da. E -fɔ Bali trɔv 'banan -trilii, ɛn tv cɛɛn.

¹³ Zi tv cɛɛn bɛ, ɛn 'e -srunɔn laabv. E min 'si o va -fuda "fli, e o 'tɔ 'pa 'yee 'pasianɔn. ¹⁴ O 'tɔ nɛn 'gɔv: Simɔn nɛn yaa 'tɔ 'pa Piɛri bɛ, 'lee 'e "bɔvɪ Andre, 'lee Zaji, 'lee Zan, 'lee Filipv, 'lee Batelemi, ¹⁵ 'lee Matie, 'lee Toma, 'lee Alife -pɪ Zaji, 'lee Simɔn -tv nɛn waa laabo "nyian Zelo bɛ, ¹⁶ 'lee Zaji -pɪ Zude, 'lee Zudazi Karioti. Min nɛn e "ta -daa Zozi 'nɔnle 'e 'nanmannɔn lɛ bɛ -nyrɛn.

Min "kaga "ta Zozi 'va
(Mt 4.23-25; 12.15-16; Mk 3.7-12)

¹⁷ Zozi pɔn sɔɔn "ji o 'vale 'yee 'pasianɔn 'bɔ 'a, ɛn e -tɔ fɛnan pablanɛn 'tv -nan. Min "kaga "a 'o 'sɛndɪ fɛ zɪɛ -a -nan 'o 'vale -a -srunɔn "kaga "a "nyian. Minnun zɪɛ o 'si 'lɛglɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'ji, ɛn o -ta. O -mie 'si Zude 'lɛglɔn 'ji, ɛn o -mie 'si Zeruzalɛm 'fla, ɛn o -mie 'si jemie "srɔn Sidɔn 'lee Tir 'lɛglɔn 'ji. ¹⁸ O -ta 'nan -e 'o Zozi wei man, ɛn 'nan -e 'e -cɛ 'si 'o man. Minnun nɛn -yɔ -wɪdɪ "cɪ o -sru "bɛ, o beli. ¹⁹ En minnun pɛɛnɔn -a -wɛɛman 'nan 'o kla Zozi man, kɔɔ 'plɛblɛ 'tv bɔala "ji, te e -cɛ "sia o pɛɛnɔn man.

-Tɪ man nɛn Bali -le -fɛa cɪ?

(Mt 5.1-12)

²⁰ Zozi 'e yɪɛ 'tɔ 'e -srunɔn 'va, ɛn e 'nan:

«Kaa nɛn ka ya 'yale -tɛnɔn 'a bɛ, Bali -le -fɛa a 'ka man, kɔɔ ka ya Bali -le mingɔnnɛn tredanɔn 'a.

²¹ Kaa nɛn dra cɪ 'ka -tɛnan bɛ, Bali -le -fɛa a 'ka man, kɔɔ ka -taa 'kanlɛ.

Kaa nɛn 'ka cɪ -wuɔnan bɛ, Bali -le -fɛa a 'ka man, kɔɔ 'ka 'ci -taa "nranlɛ.

²² -Te minnun "naan 'ka man Blamin -pɪ -le "wɛan oo, ɛn -te minnun 'ka 'si o 'va Blamin -pɪ -le "wɛan oo, ɛn -te minnun 'ka "srɔnman Blamin -pɪ -le "wɛan oo, ɛn -te minnun 'ka 'tɔ srɛman Blamin -pɪ -le "wɛan oo, Bali -le -fɛa a 'ka man.

²³ 'Wɪ zɪɛ 'e 'ka 'ci "nran, ɛn 'ka 'sɔv lou ci "nran -a, kɔɔ 'ka -kopa a -dan laji. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'wɪ -tɔwli zɪɛ o tranun -a drɛ Bali 'lewei vɪnɔn lɛ 'li.

²⁴ En "nyian bɛ, kaa nɛn ka cɪ fɛnɔn 'a bɛ, 'wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man, kɔɔ ka ya 'cee vɛ drɛnan 'va.

²⁵ En kaa nɛn ka cɪ 'ka kandɪ bɛ, 'wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man, kɔɔ dra "ta -daa 'ka 'tɛɛ.

En kaa nɛn ka cɪ 'shɛ 'blinan bɛ, 'wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man, kɔɔ ka "ta -daa "wuɔlɛ "le -cɛ 'bɔ 'ka da.

²⁶ -Te minnun -cee 'wɪ "yi "ve bɛ, 'wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'wɪ 'tɔwli zɪɛ o tranun -a drɛ minnun nɛn o Bali 'lewei 'vɪ 'li 'wlu 'a 'bɛ -wɛɛ.»

Zozi -srunɔn 'ka 'wɪ 'leji tɔa dɪ
(Mt 5.38-48; 7.12)

27 «Kaa nen 'ka "trɔɛn "ci 'men bɛ, maan ve 'cɛɛ 'nan: 'Ka 'ka 'nan-mannɔn yɪ "yi! 'Ka "yi "drɛ -wɛ! 28 'Ka 'fɛa vɪ minnɔn nen o -yɔ -saanman 'ka man bɛ o man! Minnɔn nen o 'tɛ "paa 'ka da bɛ, 'ka Bali trɔɛ 'ba -wɛ! 29 -Te min 'pa 'fɔ 'i 'klanbo "tu da bɛ, 'i -tu -tɔ "nyian -yrɛ. En -te min 'yie -sɛn "dasɔ 'si 'i 'lɔ bɛ, te 'i 'si -tɔ -yrɔ 'yie -tralɛ 'sinan dɪ.

30 Min oo min nen e fɛ -tu laabɔ 'i 'lɔ bɛ, -te e ya 'i 'lɔ, 'i -nɔn -yrɛ. -Te min 'yie fɛ 'si 'i 'lɔ, te yie "cɛɛ -nɔn -yrɛ "dɪɛ, te 'i vɪ -yrɛ 'nan 'e 'lɛji bɔla 'yie dɪ. 31 'Wɪ nen ka ci "vale minnɔn 'o drɛ 'cɛɛ bɛ, -a 'wɪ 'lein zɪɛ -nyrɛn 'ka -wee "drɛ.

32 -Te minnɔn nen o 'ka ye "yi "bɛ, o 'saza nen ka o ye "yi "bɛ, te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan Bali -a man "yi "dra 'cɛɛ dɪ! 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn "nyian, min nen e o ye "yi "bɛ, -nyrɛn waa ye "yi.

33 Minnɔn nen o "yi "dra 'cɛɛ, -te o lɛ nen ka "yi "dra bɛ, te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan Bali -a man "yi "dra 'cɛɛ dɪ! 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn "o "dra "nyian zɪ. 34 -Te ka fɛ "fɛa minnɔn nen kaa -tɔa 'nan waa 'lɛji bɔla bɛ -wɛ "bɛ, te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan Bali -a man "yi "dra 'cɛɛ dɪ! 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn fɛ "fɛa 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn lɛ, 'nan -e 'o 'lɛji bɔla.

35 Te 'cee vɛ 'e 'kɔn zɪ dɪ! 'Pian minnɔn nen o "naan 'ka man bɛ, 'ka o yɪ "yi! 'Ka "yi "drɛ -wɛ! En "nyian bɛ 'ka fɛ 'fɛ min lɛ 'e "tun. Te 'ka 'ci "nrɔn 'nan, e -kɔlaman -a 'lɛji bɔladɪ -a dɪ. -Te ka ya 'wɪnɔn zɪɛ -a drɛnan bɛ, 'ka -kɔpa -kɔan -dan. En ka -kɔan Bali nen lou "bɛ -yee 'nɛnnɔn -a. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali "yi "dra minnɔn nen wa'a min 'tɔ "yi 've dɪɛ -wɛ, en e "yi "dra nyannɛnɔn lɛ. 36 -Yee "wɛan 'ka 'ci 'e 'kɔn "yi "le zɪ 'ka "tɪ Bali ci ci "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.»

Zozi-srunɔn 'ka min 'tɔ 'tɛa dɪ (Mt 7.1-5)

37 «Te 'ka min 'tɔ 'tɛ dɪ, "tɔgɔ tu nen Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa bɛ, 'e tin -tɛ 'ka da! Te 'ka 'wɪ bɔ min man dɪ, "tɔgɔ tu nen Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa bɛ, 'e 'wɪ bɔ 'ka man! 'Ka 'wɪ 'cɛ min lɛ, -e Bali 'e "cee 'wɪ 'cɛ! 38 'Ka fɛ -nɔn min lɛ, -e Bali 'e "cee "nɔn! Bali -a faa 'coun -e 'e -sɛn 'ka 'man sɔ -ji. Zɪ i 'wɪ dra 'i

bɔɛzan -tu -va bɛ, -a da nen Bali "yie "dra.»

39 En Zozi 'wɪ 'tɔ 'vɪ -wɛ -kɔnnɛn "ji. E 'nan: «Yie 'wizan 'ka -si kɔnman 'e bɔɛzan yie 'wizan lɛ dɪ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, o "flinɔn -tɛa "klu -ji. 40 En min nen e ci 'wɪ -tranlanan "bɛ, ya'a 'mlian 'wɪ "paazan da dɪ, 'pian min nen e 'wɪ 'tɔ tɪglɪ bɛ, e dra "le min nen e 'wɪ paa "ji "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

41 -Mɛ "le "wɛan nen i yiba -flunɛn ye 'i bɔɛzan -tu yie -goei, te 'i 'bɔ 'le vɛ nen yiba -dan 'bɔ ci 'bɛ 'ci bɛ, yi'a 'bɛ 'ye dɪ? 42 'I 'bɔ nen yiba -dan a 'i 'yie -goei te yi'a 'ye dɪɛ, -mɛ "le "wɛan nen yie ve 'i bɔɛzan lɛ 'nan: «An "bɔvɪ, 'i 'tɔ -e 'an yiba -flu 'si 'i 'yie -goei!» -Blɔzan, 'i yiba 'si 'i 'yie -goei 'e 'flin 'vaa, -e 'i fɛnan yɪ 'wein. "Bɛ -sru i -kɔlaman yiba -flu 'sidɪ -a 'i bɔɛzan -tu yie -goei.»

Yiba 'kpa 'lee yiba -wɪdɪ (Mt 7.16-20)

43 «Yiba 'kpa 'ka 'baa yiba "bɛwɛ 'wɪdɪ "a dɪ! En yiba -wɪdɪ 'ka 'baa yiba "bɛwɛ "yi "a dɪ. 44 O yiba -tɔa 'e 'blɔ man, kɔɔ kaa -tɔa 'nan wa'a -lomin 'naan -tɛin "man dɪ, en wa'a -wɛn bɛwɛ 'naan "trɔɛn 'fɔn lei man dɪ.

45 Min nen -a ci wɪ a "yi "bɛ, -a 'le nen 'wɪ "yi bɔala. En min nen -a ci wɪ a -wɪdɪ "bɛ, -a 'le nen 'wɪ 'wɪdɪ bɔala. -Yɛɛ ci 'nan, 'wɪ nen 'e fadɪ min ji bɛ, -yɛɛ bɔala min 'le.»

Zozi-srunɔn tɪglɪ (Mt 7.24-27)

46 «-Mɛ "le "wɛan nen kaan laabo Minsan, Minsan, 'pian 'wɪ nen maan ve 'cɛɛ bɛ, te ka'a dra dɪ? 47 Min nen e drɛ 'an -sruzan 'a, te yaan wei maan, en e 'ta wɔla "da "bɛ, an "ta -a -kɔnman 'cɛɛ. 48 E ya "le min nen e "ta 'yee 'kɔn -tɔa, yaa -klu cɛɛn 'e trɔdɪ, en yaa -pɔ -fɔ 'plɛblɛ bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ. -Te 'yi 'fa, 'yi nen e "yro "bɛ, ya'a 'kɔlaman 'kɔn zɪɛ -a -widɪ -a dɪ, kɔɔ e ya 'e 'tɔdɪ -kli. 49 'Pian min nen yaan wei 'man, en ya'a 'ta wɔlɛa "da "dɪɛ, -a san a "le min nen e 'kɔn 'trɔa nyrɛn va, en ya'a -pɔ -fɔlɛ 'trɛ 'ji dɪɛ, -yee 'wɪ 'zɔ. Zɪ 'yi 'fa bɛ, e wɛɛn "man, en 'kɔn zɪɛ e -wi 'nun. E wiila 'nan "fo.»

7

Rəm min nən 'sounjanun tazan 'a bε e pli Zozi man

(Mt 8.5-13; Zan 4.46-54)

¹ Zi Zozi cεen 'wɪ tin 'badɪ man minnun lε bε, εn e -kɔ Kapanamo. ² 'Sounjanun tazan -le nɔan -tɔ man "yaaman 'fla zɪε -a da. -A -kadɪ -fɔla tɔ, εn -a tazan 'bɔ -a ye "yi 'kpa tɪglɪ. ³ Zi e Zozi 'le 'wɪ 'man bε, εn e Zuif min ceje -mienun 'pa 'sia "va, 'nan 'e 'ta 'yee nɔan 'beli. ⁴ Minnun zɪε o -kɔ, εn o 'bɔ Zozi man. O kɔala "man -a trɔ 'badɪ -a. Waa 'vɪ -yrε 'nan: «'Sounjanun tazan 'labε, e ya 'le 'i 'wɪ zɪε -a drε -yrε. ⁵ E -cee 'lεglɔn ye "yi, εn -yεε 'kɔε cin yɪ 'kɔn 'tɔ.» ⁶ En Zozi 'kɔdɪ 'sia 'o 'vale waa.

"Yεε -pli 'sounjanun tazan zɪε -yee vε -nan "srɔn "bε, εn min zɪε e beenun 'pa 'sia 'nan 'o vɪ -yrε 'nan: «Minsan, te 'i 'fli "koe "nyan dɪ! An 'ka min nən i -wɪmlan -yee 'kuin bε -a dɪ, kɔɔ Zuif min "cεε 'maan dɪ. ⁷ 'Wɪ zɪε -yee "wεan nən ma'an 'fli yɪε tɪglɪ -e 'an 'lɔ 'i 'va 'an 'bɔ 'a dɪ. 'Pian an ya "vale 'i 'wɪ 'tɔ vɪ -e 'mɛn nɔan 'e 'beli. ⁸ Kɔɔ 'an 'bɔ 'gɔvε, 'an 'tanɔn 'bε 'an "paala, εn 'mɛn 'sounjanun bε mεen o "paala. -Te maan 'vɪ -a -tɔ lε 'nan: <'I 'kɔ>, -e 'e 'kɔ. -Te maan 'vɪ -a pee lε 'nan: <'I 'ta>, -e 'e 'ta. -Te maan 'vɪ 'mɛn nɔan lε 'nan: <'I 'wɪ 'gɔvε -a drε bε>, yaa dra.»

⁹ 'Sounjanun tazan -le 'wɪ nən yaa 'pa 'e beenun 'le bε, zɪ Zozi -a 'man bε, yaa 'kan. -A -nan nən 'e man lila minnun "kaga nən o -kɔla -a -sru "bε o da, εn e 'nan: «Maan vε 'cεε 'nan, Izraēl 'nɔn 'va bε, ma'an min -tɔ yɪε te e yɪ -tɛala Bali da tɪglɪ zɪε dɪ.»

¹⁰ Minnun nən 'sounjanun tazan o 'pa 'sia bε, "wεε li 'o da "kɔnnɛn "bε, te -cε 'si nɔan zɪε -a man "fo.

Zozi min -kadɪ -tɔ fuv

¹¹ "Bε -sru εn Zozi 'kɔ 'fla 'tɔ nən waa laabo Naen bε -a da. -Wεε kɔ 'o 'vale 'e -srɔnɔn 'lee minnun "kaga "a. ¹² Zozi "ε vɪnan 'e -pli 'fla zɪε -a man -klɔn -kpɛin "srɔn "bε, te o "ta -ko min -kadɪ -tɔ -a -yrε da. -Cale lɪmɔn -tɔ -le 'nɛn -tɔwli "nɛn yaa -ya bε, -nyrɛn. 'Flanɔn "kaga 'lee -cale 'bɔ 'bε cɪ -kɔnan. ¹³ Zi

Minsan lɪ zɪε -a 'yɪ bε, -a nyɪrɪnda -sɛn "da, εn e 'nan -yrε 'nan: «Te 'i 'wɔɔ dɪ!»

¹⁴ -A -nan nən Zozi pli 'e 'lε, e klε -planɛn man. En minnun nən -planɛn 'bɔ cɪ o -win -ji bε, o -tɔ. En Zozi "e 'nan: «-Gobonɛn, 'an 'bɔ "e 'yɪε 'nan, 'i 'wɪuan lou!» ¹⁵ Min -kadɪ zɪε e wɪuan lou, εn e 'wɪdɪ 'sia. En Zozi "e 'nan -a "bɔ "lε 'nan: «'Yɪε 'nɛn nən 'gɔ.»

¹⁶ Nyɛn minnun pɛɛnɔn cεen, εn o Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia 'nan: «Bali 'lewei vɪzan -dan 'bɔla -kaa 'va, εn "nyɪan, Bali -ta 'palε 'yee minnun va.» ¹⁷ 'Wɪ nən Zozi -a drε zɪε, e fuila "man Zude 'lεglɔn 'lee 'e "srɔn 'lεglɔn pɛɛnɔn 'ji.

Min -batize drɛzan Zan minnun 'pa 'sia Zozi 'va
(Mt 11.2-19)

¹⁸ En Zan -srɔnɔn 'kɔ 'wɪ zɪε -a 'sinan 'palε Zan lε. 'E -srɔnɔn "fli laabu, ¹⁹ εn e o 'pa 'sia Minsan -va. E 'nan -wlε 'nan: «'Ka laabu -yrɔ 'nan, -yεε cɪ min nən kɔa 'man 'nan e -taa "bε -a, -baa 'kɔ min pee man -pɛn tian?»

²⁰ Zi o 'bɔ Zozi man bε, εn o 'nan -yrε 'nan: «Min -batize drɛzan 'kɔ 'pa 'sia 'i 'va, 'nan -e 'kɔ laabu 'i 'lɔ 'nan, min nən kɔa 'man 'nan e -taa "bε, -nyrɛn 'yia, -baa 'kɔ min pee -pɛn?»

²¹ Tɔ 'bɔ zɪε -a wɪ bε, te Zozi man "yaa 'nɔn "kaga beli, εn e -cε -tɛnɔn "kaga beli, εn e -yɔ -wɪdɪ "pin min "kaga -sru, εn e yɪε 'winɔn "kaga yɪε 'lε 'sɔ. ²² Zozi "e 'nan Zan -le 'pasianɔn zɪε -wlε 'nan: «'Wɪ nən -kaa -nan 'yɪ 'lee 'wɪ nən -kaa 'man bε, ka 'kɔ -a 'sinan 'pa Zan lε. 'Ka vɪ -yrε 'nan: Yɪε 'winɔn yɪε 'lε 'sɔ, "tun "bɔnɔn 'ta 'wɔ, -kogobe 'si -kogobe 'tɛnɔn man, "trɔɛn "winɔn "trɔɛn 'lε 'sɔ, εn minnun nən o kaa bε o fuv, εn 'yalε -tɛnɔn Bali -le 'wɪ 'nɔnɔn 'man. ²³ En "nyɪan bε, min nən e yɪ -tɛra an da εn -a -pɛ -sru 'ka tɔalε 'mlɔnmlɔn dɪε, Bali -le -fɛa a -a san man.»

²⁴ Zi Zan -le 'pasianɔn 'kɔ bε, εn Zozi Zan 'bɔ 'le 'wɪ vɪdɪ 'sia minnun lε. Yaa 'vɪ -wlε 'nan: «-Mε "le "wεan nən ka -kɔ Zan -nanjɛnle "bui "da? -Cεan nən fulɔ cɪ -a nyɔɔnnan bε, -a -nanjɛnnan "cεε ka -kɔ dɪ. ²⁵ En -mε "le "wεan nən ka -kɔ "mɛn? Min nən e sɔ fɛnyɪan 'wɔ 'e da bε, -a -nanjɛnnan "cεε ka -kɔ dɪ. Kɔɔ

kaa -təa 'nan minnun nən o sɔ fenyian wo 'o da, te 'o 'ci 'sɔ winun dra "lala -a bɛ, o -nyɛanla mingənnən -le 'kuin. ²⁶ 'Ka 'ci nrən 'nan Bali 'lewei vɪzan nən -yee "wɛan nən ka -kɔ. 'Wɪ 'kpa nən! 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Zan -dan "mlian Bali 'lewei vɪzan da. ²⁷ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali "e 'nan:

An 'mɛn min -tɔ -tɔala 'i 'lɛ, -yɛɛ 'i 'lɛ si dra.»

Min nən Bali -a 'vɪ bɛ Zan nən. ²⁸ Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'trɛda blamin -tɔ -dan 'ka 'mlian Zan da dɪ. 'Pian minnun nən o ya Bali -le mingənnən trɛdavɛ -a bɛ, o va min "wɛnnən -dan "mlian Zan da.

²⁹ Minnun pɛɛnən Zan wei 'man "yi. En 'sukɔlɛ 'sinən "nyian "o wei 'man "yi. O pɛɛnən zɪɛ, waa -tɔ 'o 'fli -a 'nan, Bali -le tin a 'nɔnnən, en Zan o -batize drɛ. ³⁰ 'Pian Farizɛn 'nən 'lee 'fluba 'ci vɪnən 'ka 'wɪlɛ 'wɪ nən Bali -a "vale 'e dra -wɪlɛ "bɛ -a man dɪ. -Yee "wɛan wa'a 'wɪlɛ "man -e Zan 'e o -batize drɛ dɪ.»

³¹ En Zozi "e 'nan "nyian 'nan: «-Tɪ man nən an -naagɔnən -kɔɔnman, en -tɪ nən waa 'sia? ³² O ya "le 'nan nannannun nən o ya srən -tɛnan -guada bɛ, -wee 'wɪ 'zɔ. -A -mienun -a ve 'o bɔɛnən lɛ 'nan: «Kɔ -pɔ -tɛ 'cɛɛ, 'pian ka'a 'tanlɛ dɪ. "Drenun nən o min -wulo -man -taa "bɛ kɔa -fɔ 'cɛɛ, 'pian ka'a 'wɔlɛ dɪ.» ³³ Fɛ nən maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan zɪ min -batize drɛzan Zan -ta bɛ, e fɛ 'sɔn, en ya'a -wɛn mlinlɛ dɪ, en kaa 'vɪ "man 'nan: «-Yɔ -wɪdɪ "a -a -sru.» ³⁴ 'Bɛ nən 'gɔɛ 'an 'bɔ Blamin -pɪ -ta, "an "fɛ -ble, "an "wɛn -mlian, en ka 'vɪ 'an man 'nan: «Fɛ -blɪ -lagu nən 'maan, en -wɛn -tɛzan nən 'maan, en 'sukɔlɛ 'sinən 'lee 'wɪ 'wɪdɪ "drenən bee nən 'maan.» ³⁵ 'Pian minnun nən o drɛ Bali -le 'nɛnnun -a bɛ, -wɛɛ Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ -ci -kɔɔnman.»

Zozi 'kɔ Farizɛn min Simən -va

³⁶ Farizɛn min -tɔ nən waa laabo Simən bɛ, e Zozi trɔ 'ba 'nan 'e 'kɔ fɛnən -blɪ 'e 'va. Zozi wla Farizɛn min zɪɛ -yee 'kuin en e -nyran fɛnən -sru.

³⁷ Limən -tɔ nən e -kɔnnən -wɛɛman 'fla zɪɛ -a da bɛ, yaa 'man 'nan Zozi a fɛnən -blɪnan Farizɛn min zɪɛ -yee 'kuin. -A -nan nən e -ta -kɔlɛ -tɔ nən waa -ci 'bɔ "le -pɔ -zɔ bɛ -a. E ya 'e

fadɪ 'nyrən nən -a -kɔɛi "a 'nɔnnən, en waa wo min man bɛ -a. ³⁸ E -tɔ Zozi 'cɛin "srən, en e -wɔdɪ 'sia te -a yɪɛ yɪ -sɛan Zozi 'cɛin -da. E -sɛan "da te yaa bɔɔman 'e 'wulo "jɛ "a, te yaa cɛin 'bɔ lɛaman 'e man. "Bɛ -sru en e 'nyrən 'bɔ 'sɛn -a cɛin -da.

³⁹ Zɪ Farizɛn min Simən 'bɔ 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, en 'e 'ci "nrɔndɪ 'sia 'nan: «"Te min 'labɛ Bali 'lewei vɪzan nən bɛ, "te lɪ nən e klɛ "man 'labɛ yaa -tɔa 'nan 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan nən.»

⁴⁰ En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Simən, an ya "vale 'an 'wɪ 'tɔ ve 'yɪɛ.»

En Simən "e 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, 'an "trɔɛn "a 'yɪɛ.»

⁴¹ -A -nan nən Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Min -tɔ 'bɛ "lala 'fɛ min "fli "lɛ. Min -tɔ "e 'si -kpi yaa tɔ, en min -tɔ "e 'si -kpi fu.

⁴² Zɪ fɛ -tɔ 'ka -wɔ -e 'o -yee "lala bɔla dɪɛ, en e "lala zɪɛ -a 'cɛ o "flinən lɛ. Min "fli zɪɛ o yɛi "bɛ, -tɪɛ min nən e "lala 'fɛ -wɪlɛ "bɛ -a ye "yɪ "bɔɔ? 'I vɪ 'mɛn.»

⁴³ En Simən "e 'nan -yrɛ 'nan: «"Mɛɛn 'ji "le 'nan, min nən e "lala "kaga 'cɛ -yrɛ "bɛ -a san nən.»

En Zozi 'a 'vɪ Simən lɛ 'nan: «Yɪa -tɛ.»

⁴⁴ -A -nan nən Zozi 'e 'man lila lɪ zɪɛ -a da. E 'nan Simən lɛ 'nan: «Lɪ 'gɔɛ yɪa ye? An wla 'yɪɛ 'kuin, yɪ'an cɛin -man "foe yɪ -nɔnlɛ dɪ. 'Pian "yaan cɛin -man foe 'e yɪɛ 'yɪ 'a, en yaa man bɔɔ 'e 'wulo "jɛ "a. ⁴⁵ Yɪ'a -atu -tɛlɛ 'an man dɪ. 'Pian -yee vɛ bɛ, zɪ an wla paan 'i 'va 'gɔɛ, ya'a tian 'flinlɛ 'an 'cɛin lɛadɪ -a 'e man dɪ. ⁴⁶ Yɪ'a 'nyrən 'sɛnlɛ 'an 'win -ji dɪ. 'Pian "e 'nyrən nən -a -kɔɛi "a 'nɔnnən bɛ -a -sɛn 'an 'cɛin -da. ⁴⁷ -Yee "wɛan maan ve 'yɪɛ 'nan, Bali -yee 'wɪ 'wɪdɪ fui. En lɪ 'bɔ -a -ci kɔɔn 'an yɪdɪ "yɪ -dan zɪɛ -a. Min nən Bali -yee 'wɪ 'wɪdɪ "wɛnnən fui bɛ, min zɪɛ ya'a yɪdɪ "yɪ -dan ci kɔɔnman Bali lɛ dɪ.»

⁴⁸ En Zozi "e 'nan lɪ zɪɛ -yrɛ 'nan: «Bali 'yɪɛ 'wɪ 'wɪdɪ fui.»

⁴⁹ Minnun nən o cɪra waa fɛnən -sru "bɛ, 'o 'ci "nrɔndɪ 'sia 'nan: «Min 'labɛ, -tɪ nən? En 'bɛ -kɔlaman blamin -le 'wɪ 'wɪdɪ "fuidɪ -a?»

⁵⁰ En Zozi 'a 'vɪ "nyian lɪ zɪɛ -yrɛ 'nan: «'Yɪɛ yɪ -tɛradɪ Bali da 'i 'si 'wɪ 'ji. 'I 'fɔ -trɔɔ.»

8

Lumənnun -kula Zozi -sru

¹ "Bε -sru ɛn Zozi 'ku 'fla -dandan 'lee 'fla "wɛnwɛnnɛnnun da, te e -ko Bali -le 'wɪ 'nənnən vɪdɪ -a -yee mingənnən -blɪdɪ da. -Wɛɛ cɪ 'o 'vale 'e -srunən 'fuda 'fli "a. ² ɛn lumən -mienun nɛn e -yɔ -wɪdɪ "pin o -sru, ɛn e -cɛ 'si o man bɛ o -kula Zozi -sru "nyian. Mari nɛn waa laabo Madala bɛ e ya o va. Zozi -yɔ -wɪdɪ 'səravli "pin lɪ zɪɛ -a -sru. ³ ɛn lumən -tɔ nɛn waa laabo Zanɛn bɛ e ya "nyian o va. Lɪ zɪɛ -a -sran 'tə nɛn Suza, -yɛɛ yɪɛ -təa Erodi -le 'kən 'va. ɛn lumən -tɔ waa laabo Sizanɛn bɛ e ya o va "nyian, 'lee lumən -mienun nɛn o 'pa Zozi 'lee 'e -srunən 'va 'wee fɛnun -a bɛ -wɛɛ cɪ.

'Saa 'fəzan man -kənnɛn (Mt 13.1-9; Mk 4.1-20)

⁴ Yi -tɔ da bɛ minnun "kaga "ta Zozi 'va. O 'si 'fla 'tɔdɔ pɛɛnən da, ɛn o -ta. ɛn Zozi 'wɪ "paadɪ 'sia o ji -kənnɛn "ji. Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan:

⁵ «Min -tɔ 'bɛ 'ku 'yee 'saa 'fələ. "Yɛɛ 'saa 'wɛɛn bɛ, -a 'wɛɛ plɛn 'sran -si man. Minnun taanla "da, ɛn "loman -nun -ta, waa blɪ. ⁶ -A 'wɛɛ -mie -sran puo da. "Yɛɛ 'bɔ bɛ, ɛn e -ka, 'yi 'ka "man "dɪ -le "wɛɛn. ⁷ -A 'wɛɛ -mie -sran fɛnan nɛn -tɛɪn -taa "bələ -a -nan. -Tɛɪn zɪɛ e 'tu, e blala 'saa man, ɛn yaa -tɛ. ⁸ -A 'wɛɛ plɛn 'sran 'trɛ "yi "da. E 'bɔ, ɛn e -sɛn "da. -A bɛ -tɔ 'wɛɛ a "man -yaa tɔ.»

ɛn Zozi -a 'le 'sran -wɛɛ 'nan: «Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cɪ -a -wulo -man bɛ, -a san 'e man!»

*-Mɛ "le "wɛɛn nɛn Zozi 'wɪ tin 'ba -kənnɛn "ji?**(Mt 13.10-17; Mk 4.10-12)*

⁹ ɛn Zozi -srunən -a laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «-Kənnɛn "nɛn yɪa -fɔ zɪɛ, -a -cɪ nɛn 'nɔn?» ¹⁰ ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «Kaa 'gɔɛ, 'ka lɛ nɛn Bali 'yee 'wɪ yɔɔdɪ nɛn 'e min "paala 'a bɛ -a -cɪ 'si. 'Pian minnun nɛn o 'ka 'an -srunən 'a dɪɛ, "o 'wɪ pɛɛnən maan -kənnɛn "ji. Bali -a drɛ zɪɛ 'nan -e 'o fɛ -nanjɛn, te wa'a -kənnɛn 'ye dɪ, ɛn -e 'o 'wɪ man, te wa'a -cɪ maan dɪ.»

Zozi 'saa 'fəzan man -kənnɛn "ci 'vɪ (Mt 13.18-23; Mk 4.13-20)

¹¹ ɛn Zozi "e -wɛɛ 'nan: «-Kənnɛn "nɛn maan -fɔ bɛ, -a -cɪ nɛn 'gɔ: 'Saa 'wɛɛ bɛ -yɛɛ cɪ "le Bali -le 'wɪ 'nənnən 'le 'wɪ 'zɔ. ¹² Min -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wɛɛ nɛn e -sran -si man bɛ -a man bɛ, -yɛɛ bɔa "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ 'nənnən maan, 'nun tɔɔn -e Satan 'e 'ta -a 'si o ji. Kɔɔ e 'ka "vale 'o 'ta wɔla "da -e 'o 'si 'wɪ 'ji dɪ. ¹³ Min -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wɛɛ nɛn e -sran puo da bɛ -a man bɛ, -yɛɛ bɔa "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ 'nənnən maan, 'nun tɔɔn o "we "man cɪ "nrandɪ -a. 'Pian wa'a tɔɛ -e -a "sɛɪn 'e 'ku -kɔɔblɪ dɪ. O yɪ -tɛala "da tɔ "wɛnnɛn 'a, 'pian -te 'wɪ 'təndən bɔdɪ 'sia o man bɛ, tɔɔn -e 'o 'si Bali -sru. ¹⁴ Min -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wɛɛ nɛn e -sran fɛnan nɛn tɛɪn -taa "bələ bɛ -a -nan bɛ -yɛɛ bɔa "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ 'nənnən maan, o "we "man. Minnun zɪɛ 'o 'cɪ "nrəndɪ "siala 'trɛda fɛnun "kaga "da. Fɛ yɪdɪ o see "paaman. O ya "vale fɛ pɛɛnən 'e drɛ -wee vɛ -a. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -si -təa Bali wei lɔ, -e 'e vɪɛ 'e 'nyranman 'pa o man dɪ. ¹⁵ Min -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wɛɛ nɛn e -sran 'trɛ "yi "da bɛ -a man bɛ, -yɛɛ bɔa "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ 'nənnən maan 'o 'cɪ 'fɪdaa 'a. Waa paala 'o 'ji te o 'ta wɔla "da -e -a "nɛn 'e bɔla.»

-Kənnɛn man -kənnɛn (Mk 8.21-25)

¹⁶ "Bɛ -sru ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ "nyian 'nan: «Min 'ka -kənnɛn 'fɔa "nɛn 'vaa -e 'e yɔɔ fɛ -tɔ -a dɪ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪɛ, -e 'e yɔɔ nyinnan "davɛ wlu dɪ. 'Pian yaa -tɔala fɛnan 'wein da, 'nan -e minnun nɛn o -wɪlamlan 'yee 'kuin bɛ, 'o -san yɪ. ¹⁷ Maan -cin -təa 'ka 'ji 'nan, fɛ -tɔ 'ka 'fo 'e yɔɔdɪ -trɪlɪɪ, -e 'e vɪɛ 'e bɔla 'ji dɪ. ɛn 'wɪ yɔɔdɪ -tɔ "ka -e 'o vɪɛ 'o man fɛnan 'wein da dɪ. ¹⁸ 'Wɪ nɛn maan ve 'cɛɛ bɛ, 'ka "trɔɛn "tɔ -yrɛ 'kpa tɪglɪ! Kɔɔ min nɛn yaa 'pla 'e 'ji bɛ, -a san lɛ nɛn maan "paa "da "nyian. 'Pian min nɛn ya'a 'palɛa 'e 'ji dɪɛ, -a "tɛɪnnɛn nɛn -yrɔ "bɛ, waa "sia -yrɔ.»

-Tɪ nɛn Zozi -a "siala 'e drɪ 'a? (Mt 12.46-50; Mk 3.31-35)

19 En Zozi 'bu 'lee Zozi 'buunun -ta. 'Pian minnun "kaga "le "wean wa'a -kolale -plidi -a Zozi "srøn "di. 20 Tøon en minnun -a 'vi Zozi le 'nan: «'I "bu 'lee 'i "buunun a bei, o ya "vale 'wei 'man ye.»

21 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Minnun nen, o Bali wei maan, te o 'ta wola "da "be, -wee ci 'an "bu "a, en -wee ci 'an "buunun -a.»

*Zozi fulo 'pleble 'tu ta -to
(Mt 8.18, 23-27; Mk 4.35-41)*

22 Yi -tu da be, Zozi 'fo -klu -tu -ji 'o 'vale 'e -srøn 'a, en e 'nan -wle 'nan: «-Kaa ku 'yi -sru.» En o -si 'sia. 23 "Wee -køn -køn 'yi yi da be, en yi -fola Zozi da. Tøon fulo 'pleble 'tu "fændi 'sia 'yi zle -a yi da, en 'yi 'sendi 'sia 'klu -ji. 'Wi nen e 'bo o man be, e ya 'pleble.

24 -A -nan nen -a -srøn -pli "man, en waa fuodi 'sia. Waa 'vi -yre 'nan: «'Ku 'san! 'Ku 'san! 'I 'fu! 'Ku 'nan cæn 'nyandi man.»

En Zozi wluan, e paan fulo 'lee 'yi da 'pleble. 'Nun tøon fulo "fændi -ta "tra, en 'yi 'ta "tra. En fenan -to flu.

25 "Be -sru en Zozi 'a laabu 'e -srøn 'lo 'nan: «Ka 'a yi tealala 'an da du?»

'Wi nen Zozi "sia -a dænan be, e o cæn nyen -a, en e o 'lebo "fo. Waa laabudi 'sia 'o cin lo 'nan: «-Me "su -man min 'be ci zle? Yaa 'vi fulo 'lee 'yi le 'nan, 'o 'ta -to, en waa wei 'man 'yi.»

Zozi min nen -yvu -wli "ci -a -sru "be -a beli

(Mt 8.28-34; Mk 5.1-20)

26 Zozi 'lee 'e -srøn Galile 'yi cæn 'ji, en o 'bala Geraze 'nøn 'le 'legløn 'ji. Geraze 'legløn 'lee Galile 'legløn a 'o cin yra 'seze, 'pian 'yi 'be o "cæn 'e cin man. 27 Zi Zozi 'si -klu -ji, e sønla "tra "be, en 'fla zle -a da min -tu -ta -a 'le. Min zle -yvu -wli "kaga "a -a -sru. -A -nan 'møn 'kpa te ya 'a sø wo 'e man di, en ya 'a 'nyian 'kuin di, 'pian e nyian min -yre da. 28 Zi e Zozi 'yi be, en e paan. E "po søn Zozi 'wlu, en yaa 'vi -yre wei 'pleble 'ji 'nan: «Zozi, 'yie -me "wi nen 'an man? Bali nen min ta lou "be -a -pi nen yia, maan -tøa zi. 'I yra 'si, te 'i 'te 'pa 'an da di!» 29 Zozi -a vnan -yvu -wli "le 'nan, 'e 'si -a -sru. -Yee "wean nen e 'wi zle -a 'vi.

Min zle -yvu -wliunun a -a -sru -a -nan 'møn. Minnun -a -pe -yrman -bulale baa -a, -e 'o -bulale -fo -a cæn -man. 'Pian e baa zle -a "cænman 'e man, -e -yvu -wliunun 'o 'ku -a "bui "da.

30 Zozi -a laabu -yrø 'nan: «'I 'to nen 'nøn?»

En e 'nan Zozi le 'nan: «'An 'to nen -kuli 'pa 'tu.»

-Yvu -wli "kaga "nen -a -sru, -yee "wean nen e 'wi zle -a 'vi.

31 -A -nan nen -yvnun 'bo toba -fodi 'sia Zozi le 'nan: «'I yra 'si, te 'i 'to 'ku man 'nan 'ku 'ku -klu nen -a 'leda "ka "di, -a ji di.»

32 Tu zle -a wlu be, te 'sru 'pa 'tu a 'e 'blnan o "srøn "pøn -tu da. En -yvu -wliunun -a 'vi Zozi le 'nan: «'I yra 'si, 'i 'ku 'pa 'sia 'srøn nen 'labo o va -e 'ku 'fo o -sru.» -A -nan nen Zozi 'si -nøn -wle, en o -ku. 33 -Yvu -wliunun 'si min zle -a -sru, en o -fo 'srøn -sru. 'Srunun 'bo flan 'sia pøn 'sean man zia, en o pænøn 'sen 'yi 'va, te 'yi o -teeman.

34 Zi 'sru -sru "pinnøn 'wi zle -a -nan 'yi be, o -te -ji flan -a. O -ku -a -nan 'sinan 'pale 'fla 'lee fei -paannun da.

35 -A -nan nen minnun -ku 'wi nen e dre be -a -nan yle. O 'bo Zozi man, en o min nen -yvnun 'si -a -sru "be, -a 'yi. Sø a "da 'e wodi, en e ya 'e -nyrandi Zozi 'cæn -man, te -a ta 'si. Zi o 'wi zle -a -nan 'yi be, "klan -sen o ji. 36 Minnun nen 'wi zle e dre o yie man be, zi e dre 'lo en -yvu -wli 'si min zle -a -sru "be, waa -nan 'sinan 'pa -wle. 37 -A -nan nen Geraze 'nøn "kaga toba -fodi 'sia Zozi le 'nan, 'e 'si 'wee 'legløn 'ji. Køo 'wi nen Zozi -a dre be "klan -dan -sen o ji. En Zozi 'fo -klu -ji, 'nan -e 'e 'li 'e da.

38 Min nen Zozi -a beli be e 'nan Zozi le 'nan: «'I yra 'si, 'ku 'ko 'yia!» 'Pian Zozi "e -yre 'nan: 39 «-Ceje! 'I 'ku 'yie "kønne, -e 'wi pænøn nen Bali -a dre 'yie be, 'i -nan 'sinan 'pa!» E -ku, en 'wi pænøn nen Zozi -a dre -yre "be, yaa 'sinan 'pa 'fla yei fe pænøn 'nan.

Zairus 'lu 'lee li nen e kle Zozi 'le sø man be

(Mt 9.18-26; Mk 5.21-43)

40 Zi Zozi 'li 'e da Galile 'legløn 'ji be, e 'bala, te min "kaga "a -a -pennan. O -ta -a 'sile -sia. 41 -A -nan nen Zuif 'nøn

'le cin yɪ 'kɔn 'tazan -tɔ nɛn, waa laabo Zairus bɛ, e -ta Zozi 'va, e "po sɔɔn "wlu. E Zozi trɔ 'badɪ 'sia 'nan 'o 'kɔ -a 'yee 'kuin. ⁴² Kɔɔ -yee 'nɛn 'tɔwli "a -kanan. 'Nɛn zɪɛ lɪmɔn nɛn, ɛn -a lɛ a -fuda 'fili.

En Zozi sɔɔnla -a -sru, te minnun -a -mɛan "man -pɛ pɛɛnɔn da. ⁴³ Minnun zɪɛ o yei "bɛ, lɪ -tɔ a -nan, -cɛ a "man. -Cɛ zɪɛ e nyɛn -sɛanla "man, -a -nan lɛ -fuda "fli 'bɔ. [E -dɔdrɔ drɛ "kaga "bɔɔ 'le "wɛan, -yee "lala pɛɛnɔn 'nyan -yrɔ.] 'Pian -dɔdrɔ -tɔ 'ka -kɔlale -yee -cɛ zɪɛ -a 'yile yɪdɪ -a "fo "dɪ. ⁴⁴ Lɪ zɪɛ e pli Zozi man 'e koda zia, ɛn e klɛ -yee sɔ 'lebo "man. 'Nun tɔɔn, nyɛn -srandɪ "man 'le 'tɔ.

⁴⁵ En Zozi 'a laabɔ 'nan: «-Tɪɛ klɛ 'an man?»

Zɪ min -tɔ 'ka 'wɪɛ dɪɛ, ɛn Piɛri "e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, min "kaga 'i 'si -fɔ, ɛn minnun 'i -mɛan "man -pɛ pɛɛnɔn da.»

⁴⁶ 'Pian Zozi "e 'nan: «'Wɪ 'kpa, min -tɔ klɛ 'an man. Maan -tɔa 'nan 'pleble 'tɔ 'bɔla 'an 'ji.»

⁴⁷ Zɪ lɪ zɪɛ, yaa -tɔ 'nan, Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ bɛ, e nyɔɔndɪ 'sia, ɛn e -ta. E "po sɔɔn Zozi 'wlu. 'Wɪ nɛn e drɛ 'lɔɔ, ɛn 'e klɛ Zozi man bɛ, yaa 'vɪ minnun pɛɛnɔn yɪɛ man. ɛn e 'yee -cɛ -nyandɪ wɪ 'vɪ "nyian. ⁴⁸ -A -nan nɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «An 'lu, i yɪ -tɛra 'an da, -yee "wɛan nɛn i beli. 'I 'fɔ -trɔɔ!»

⁴⁹ Zozi 'fɔ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan, ɛn cin yɪ 'kɔn 'tazan Zairus -le "kɔnnɛn 'pasiazan -tɔ -ta, ɛn e 'nan Zairus lɛ 'nan: «'I 'lu 'ka 'va. Te 'i Bali -le 'wɪ "paazan "koe "nyan "nyian dɪ.»

⁵⁰ Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn e 'nan Zairus lɛ 'nan: «Te 'i "klan dɪ. 'I yɪ -tɛra 'an da, -e 'e 'beli.»

⁵¹ Zɪ o 'bɔla "kɔnnɛn "bɛ, Zozi 'ka 'wɪɛ "man -e min -tɔ 'e -wla -a -sru 'kuin dɪ. 'Pian yaa -si -nɔn Piɛri 'lee Zan 'lee Zaji 'lee 'nɛn "tɪ 'lee 'nɛn "bɔ "lɛ 'nan 'o -wla. ⁵² Minnun nɛn 'kuin bɛ, o pɛɛnɔn a -wuɔnan, te o -pɛ a 'o 'win -ji. En Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «Te 'ka 'wuɔ dɪ! 'Nɛn 'gɔɛ ya'a 'kalɛ dɪ, 'pian e ya yɪ -tɛnan.»

⁵³ Minnun -a sɛɛ wɔdɪ 'sia, kɔɔ waa -tɔa 'nan e -ka. ⁵⁴ 'Pian Zozi 'nɛn 'bɔ 'kun 'e 'pɛ -man, ɛn yaa 'vɪ wei 'pleble

'ji 'nan: «'Nɛn, 'i 'wluan lou!» ⁵⁵ 'Nun tɔɔn 'nɛn zɪɛ e fuɔ, ɛn e wluan lou. Zozi "e 'nan, 'o fɛ -nɔn -yrɛ 'e -blɪ. ⁵⁶ 'Wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ, e 'nɛn "tɪ 'lee -a "bɔ 'kan. En Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «Te 'o 'wɪ zɪɛ -a -nan sɛɛ wɔ min -tɔ lɛ dɪ.»

9

Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli 'pa 'sia "flivli

(Mt 10.1, 5-14; Mk 6.7-13)

¹ Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli "bɛ o cin 'yɪ. E -kɔladɪ 'lee 'pleble -nɔn -wɪɛ 'nan -e 'o -yɔ -wɪdɪnɔn -pin minnun -sru, -e 'o -cɛ 'si minnun man. ² E o 'pa 'sia 'nan 'o 'kɔ -a vɪ minnun lɛ 'nan Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ, te o -cɛ "sia minnun man. ³ Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «Te 'ka fɛ -tɔ 'sia dɪ! -Yɛɛ cɪ "le "tonyrin -le 'wɪ 'zɔ, ɛn "le 'pada 'le 'wɪ 'zɔ, ɛn "le -blɪfɛ -le 'wɪ 'zɔ, ɛn "le "lala -le 'wɪ 'zɔ. -A pɛɛnɔn zɪɛ, te 'ka -tɔ 'sia "fo "dɪ! ɛn te 'ka 'tralɛ 'sia "fli "dɪ. ⁴ 'Kɔn nɛn 'ka wla 'ji 'nan o 'ka 'sia tɪglɪ bɛ, -a -ji nɛn 'ka 'fɔ, -e 'ka 'kɔdɪ 'e 'bɔ. ⁵ -Te ka 'bɔla 'fla 'tɔ da, ɛn -a -nannɔn 'ka 'ka 'silɛa dɪɛ, ɛn wa'a "trɔɛn "tɔlɛ 'cɛɛ dɪɛ, 'ka 'si 'fla zɪɛ -a da. 'Pian "cɛɛ 'si 'fla 'bɔ da bɛ, 'ka 'cɛin -man fuɔn -koei "trɔa o da, -a -ci -kɔɔndɪ nɛn 'nan 'ka 'pɛ 'si -wee 'wɪ 'ji.»

⁶ Zozi -srunɔn 'fuda "fli zɪɛ, o -kɔ. O cɪ 'flanun da, te o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnun lɛ, te o -cɛ "sia minnun man fɛ pɛɛnɔn 'nan.

Erodi cɪ 'kla "tra "dɪ

(Mt 14.1-2; Mk 6.14-16)

⁷ Erodi nɛn e Galile 'lɛglɔn "paala bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Zozi cɪ -a drɛnan bɛ yaa 'man. ɛn zɪ kɔ 'e cɪ "nrɔn bɛ, ya'a tɔa dɪ. Kɔɔ min -mienun -a ve 'nan: «Min -batize drɛzan Zan nɛn e -ka bɛ, -yɛɛ fuɔ.» ⁸ En min plɔɛnnun -a ve 'nan: «Bali 'lewei vɪzan Eli nɛn 'li bɛ, -yɛɛ 'ta 'e 'fli -kɔɔnlɛ.» ɛn min -mienun "o 'vɪ 'nan: «Bali 'lewei vɪnɔn nɛn 'li bɛ, -a -tɔ 'bɛ fuɔ.» ⁹ 'Pian Erodi "e 'vɪ 'nan: «'An 'bɔ 'gɔɛ, 'mɛn minnun 'bɛ Zan -wulo cɛɛn. ɛn min nɛn an -yee 'wɪ maan 'gɔɛ, -tɪ 'bɛ "mɛn 'bɛ 'a?» -Yee "wɛan Erodi -a man -wɛɛdɪ 'sia 'nan 'e Zozi ye.

Zozi-blifē-nən min-kpi 'soolu le
(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Zan 6.1-14)

¹⁰ Zozi 'le 'pasianən 'fuda "fli "bē o 'li 'o da. En 'wī pēənən nən, waa drē bē, waa 'sinan 'pa Zozi lē.

"Bē -sru en Zozi 'kū o 'saza 'a 'fla 'tū nən waa laabo Bezaida bē -a "srən.
¹¹ Min "kaga "o -kūnan 'yī, en o -kula Zozi -sru. Zozi 'ka o lilē 'o da dī. E Bali -le mingənnən -blīdī 'wī 'vī -wle, en minnūn nən -cē cī o man bē, e -cē 'sī o man.

¹² Zī funninmlan "ta "paala bē, en Zozi -srunən pli Zozi man. O 'nan -yrē 'nan: «'I vī minnūn lē 'nan, 'o 'kū fei -paannūn 'lee 'flanūn nən -kogo 'gūē -a da, -e 'o -blifē 'lee nyinnan "nan 'yī. Kōō fēnan nən -kaa cī 'gūē, min 'ka 'nyēanla 'nan dī.»

¹³ En Zozi "e -wle 'nan: «'Ka 'bō, 'ka 'blifē -nən -wle!»

En o 'nan -yrē 'nan: «'Kpoun 'soolu 'lee pō "fli "nən 'kū 'lō "cē. I ya "vale 'nan, 'kū 'kū minnūn "kaga 'labē o -blifē 'lō?» ¹⁴ Minnūn nən -nan bē, -klōnmən a 'o va -kpi 'soolu.

En Zozi -a 'vī 'e -srunən lē 'nan: «'Ka o -nyran 'e cin da -fuba 'souzou.»

¹⁵ Waa drēla "da, en o pēənən 'nyran.

¹⁶ Zozi 'kpoun 'soolu 'lee pō "fli zīē -a 'sī, 'e yra -tō laji lou, en e Bali muo "fō. E 'kpounnūn "nən jēen, en yaa -nən 'e -srunən lē 'nan 'o -pli "minnūn zīē o man. ¹⁷ O pēənən -a blī, o 'kan. En -a -mie nən e -fū bē waa -tē 'e cin da, e saannən 'fa -fuda "fli.

Min nən Zozi cī -a bē Pieri -a 'vī
(Mt 16.13-20; Mk 8.27-30)

¹⁸ Yī -tū da Zozi a Bali trū 'banan 'e 'saza, te -a -srunən a -a "srən. En yaa laabu -wlo 'nan: «Minnūn "o 'nan, -tī nən 'maan?»

¹⁹ O -yrē 'nan: «Min plōen "o 'vī 'nan, min -batize drēzan Zan nən 'yia. Min -mienūn "o 'vī 'nan, Bali 'lewei vīzan Eli nən 'li bē, -nyrēn 'yia. En o -mienūn "o 'vī 'nan, Bali 'lewei vūnən nən 'li bē, -a -tū 'bē fūv, -nyrēn 'yia.»

²⁰ En Zozi -a laabu -wlo "nyian 'nan: «Kaa "nūn, "ka 'vī 'nan, -tī nən 'maan?» En Pieri "e -yrē 'nan: «'I ya Crizi nən, Bali -a 'pa 'sia -e 'e minnūn 'sī 'wī 'jī bē -a.»

²¹ En Zozi 'wī 'pla -wle 'kagla 'nan, te 'o 'wī zīē -a vī min -tū lē 'mlōnmlōn dī!

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandī -kanən
'va wī 'vī

(Mt 16.21-23; Mk 8.31-33)

²² Zozi 'a 'pla "da "nyian -wle 'nan: «'E ya 'e vīdī 'nan, Blamin -pī 'e yra ye "kaga. En "nyian bē, min cejenūn 'lee Bali -pannən 'tanən 'lee 'fluba 'cī vūnən -a dra 'o 'pēla koda, en o Blamin -pī -tēa. -A yī yaagazan da -e 'e 'wluan -kanən 'va.»

Zozi -sru 'ta wvdi

(Mt 16.24-28; Mk 8.34-9.1)

²³ "Bē -sru en Zozi "e 'nan o pēənən lē 'nan: «'Min nən e ya "vale 'e dra 'an -sruzan 'a bē, 'e 'wī tū pēənən man yra yīdī man, en 'e 'wī -kadī man yiba "plan da -e 'e -sōnla 'an -sru. ²⁴ Kōō min nən e cī 'e 'ladī 'yee 'trēda da bē, -yee 'trēda -taa 'silē -yrō. 'Pian min nən 'e 'pē 'sī 'yee 'trēda da "fo, en yaa -nən 'mēn bē, -a san 'bē 'belidī nən ya'a 'nyaan dīē -a ye. ²⁵ -Te min 'trēda fē pēənən 'yī, en 'belidī 'sī -yrō "bē, -a -cī nən 'nən? -A -cī "ka "dī. ²⁶ Min nən, 'yra -a -tēa -a vīdī -a 'nan 'e ya 'an -sruzan 'a bē, en -te 'bē "cēē dī, 'mēn 'wī vīdī min pee lē yra -a -tēa "bē, Blamin -pī -yee vē yra -tēa "nyian tū nən e -taa "man "bē -a man. E -taa 'e 'bō 'le 'tē 'san 'lee 'e "tī "le 'tē 'san 'lee 'e "tī "le 'pasianən 'le 'tē 'san da. ²⁷ Maan vē 'cēē 'wī tūghī 'a 'nan, min -mienūn a fē 'gūē -a -nan bē, wa'a 'kaa 'vaa -e 'o -tō 'nan Bali mingənnən -blīdī 'sia dī.»

Zozi -srunən yaaga Zozi 'yī 'yee 'tē
'san wlu

(Mt 17.1-9; Mk 9.2-10)

²⁸ Zozi 'wī zīē -a 'vī, -a -nan yī 'sōra "bē -sru, en e Pieri 'lee Zan 'lee Zaji 'sia, en o -kū Bali trū 'balē pōn -tū da. ²⁹ E ya Bali trū 'banan, en -a yra liladī 'sia, en -yee sō drē 'fuvu 'yīyīyī. ³⁰ -A -nan nən 'o 'vale min "fli "a o -sēē "wvdi 'sia. Min "fli zīē Moizi 'lee Eli nən waa. ³¹ Bali -le 'tē 'san o sī -fō, en 'wī nən e "ta -daa "drēlē Zozi lē Zeruzalēm bē, waa -nan wī vīdī 'sia -yrē.

³² Tū zīē -a wlu bē, te yī -fōla Pieri 'lee min "fli "nən o -kū waa bē, o da "fo. 'Pian o fūv en o Zozi 'yī Bali -le 'tē 'san

wlu. En o min 'fli 'yɪ 'nyian 'o 'tɔdɪ -a "srɔn. ³³ Minnun zɪɛ "wɛɛ 'si Zozi 'srɔn "bɛ, ɛn Piɛri 'e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'san, e drɛ 'wɪ 'yi "a ɛn -kaa ta 'gʊ. Kʊ segle pannɛn yaaga -tɔa. -A -tu a 'yie vɛ -a, -a -tu a Moizi -le vɛ -a, ɛn -a -tu a Eli -le vɛ -a.» 'Wɪ nɛn Piɛri -a 'vɪ bɛ, yaa 'vɪ 'e lei -sru.

³⁴ Zɪ Piɛri a 'wɪ zɪɛ -a vɪnan bɛ, ɛn "lolu -koei "trɔa o da. "Lolu -koei "a -trɔanan Zozi -srɔnɔn da "fo. -A -nan nɛn nyɛn o cɛɛn. ³⁵ 'Nun tɔɔn wei -tu wu "lolu -koei 'bɔ 'va. E 'nan: «'An 'pɪ nɛn, maan 'si "va "bɛ, -nyɛn "bɛ. 'Ka "trɔɛn "tɔ -a wei lɛ!» ³⁶ Zɪ wei zɪɛ e wu bɛ, ɛn Zozi 'fʊ 'e 'tʊwli. 'Wɪ nɛn Zozi -srɔnɔn 'a -nan 'yɪ bɛ, wa'a -nan sɛɛ wʊlɛ min -tu lɛ "fo 'vaa ɛn Zozi 'kʊ laji dɪ.

*Zozi -yʊ -wliɪɪ "pin 'nɛn 'tu -sru
(Mt 17.14-21; Mk 9.14-27)*

³⁷ Zɪ tʊ cɛɛn bɛ, ɛn o pɔn sɔɔn "ji. Min "kaga "ta Zozi 'silɛ -sia. ³⁸ Minnun 'bɔ zɪɛ o yei "bɛ, min -tu -paandi 'sia. Yaa 'vɪ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, mɛin trʊ "baa, 'i 'mɛn 'nɛn 'gʊɛ -a -nanjɛn! -Yɛɛ cɪ 'mɛn 'nɛn 'tʊwli "a. ³⁹ -Yʊ -wliɪɪɪ "tʊ -taa "da, 'nun tɔɔn -e 'e -paandi 'sia. -Yʊ -wliɪɪɪɪ 'bɔ -a "cɛan "da, te yaa 'le -pɔɛ bɔa. "Yɛɛ vɪnan 'e 'si "da "bɛ, te e 'tɛ 'pa "da "kaga. ⁴⁰ Mɛin -srɔnɔn trʊ 'ba 'nan, 'o 'yʊ -wliɪɪɪ zɪɛ -a -pin -a -sru. 'Pian wa'a -kɔlɛɛ -a dɪ.»

⁴¹ ɛn Zozi "e 'nan: «-Naagʊnɔn, 'cee yi -tɛradɪ Bali da "ka "dɪ. 'Ka 'wɪ 'wliɪɪɪ "dra. Tʊ wɛa nɛn "nyian maan dra 'ka 'va? 'An "koe -nyaan 'ka man 'e "tun. 'I 'ta 'yie 'nɛn 'a 'gʊ!»

⁴² Zɪ 'nɛn 'bɔ "ɛ -pli Zozi man bɛ, ɛn -yʊ -wliɪɪɪ -a -tria "tra. Yaa cɛɛn "da. 'Pian Zozi 'e yra 'tɔn 'tɔ -yʊ -wliɪɪɪɪ "da, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'I 'si 'nɛn 'gʊɛ -a -sru.» Zɪ Zozi -a beli bɛ, ɛn e 'nan -a "tɪ "lɛ 'nan: «'Yie 'nɛn nɛn 'gʊ.» ⁴³ Bali -le -dan 'lee -yee 'plɛblɛ min pɛɛnɔn 'kan.

*Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandi -kanɔn
'va wɪ 'vɪ 'nyian
(Mt 17.22-23; Mk 9.30-32)*

'Wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ, min pɛɛnɔn 'plo 'fʊ 'e 'fɔdɪ. -A -nan nɛn Zozi 'a 'vɪ 'e -srɔnɔn lɛ 'nan: ⁴⁴ «'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gʊɛ -yrɛ 'kpa tɪglɪ! Minnun "ta -daa Blamin -pɪ -nɔnlɛ minnun lɛ -e 'o -tɛ.»

⁴⁵ -A -srɔnɔn 'ka 'wɪ zɪɛ -a -ci manlɛ dɪ. -A -ci a 'e yɔɔdɪ -wɔ, 'dʊ -e 'o vɪlɛ 'o -ci man dɪ. 'Pian -a -ci laabʊdɪ "klan o -tɛ.

*-Tɪɛ cɪ Zozi -sruzan -dan a?
(Mt 18.1-5; Mk 9.33-37)*

⁴⁶ "Bɛ -sru -sa -tu -tria Zozi -srɔnɔn yei. -Sa zɪɛ -nyɛn 'nan, -tɪɛ cɪ o yei Zozi -sruzan -dan a? ⁴⁷ Zozi 'a -kɔnnɛn 'yɪ -wɔ. -A -nan nɛn e 'nɛn "wɛnnɛn 'tʊ 'si, yaa -tɔ 'e "srɔn, ⁴⁸ ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «Min nɛn e 'nɛn "wɛnnɛn 'gʊ -a 'kun tɪglɪ 'mɛn "wɛan bɛ, te 'an 'bɔ nɛn yaan 'kun tɪglɪ. ɛn min nɛn yaan 'kun tɪglɪ bɛ, te min nɛn yaan 'pa 'sia 'trɛda bɛ, -a 'bɔ nɛn yaa 'kun tɪglɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'an -sruzan nɛn 'e 'fli drɛ 'nɛn "wɛnnɛn 'a bɛ, -a san 'bɛ cɪ -dan.»

*Min -tu -yʊ -wliɪɪɪ "pin minnun -sru
(Mk 9.38-40)*

⁴⁹ ɛn Zan "e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, kʊ min -tu 'yɪ, te e -yʊ -wliɪɪɪɪ -pian "minnun -sru 'i 'tɔ da. ɛn kʊa 'vɪ -yrɛ 'nan, te 'e drɛ dɪ, kɔɔ ya'a 'ta 'wʊla 'i -sru "le 'kʊɛ 'wɪ 'zʊ dɪ.»

⁵⁰ ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Te 'ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ dɪ! Kɔɔ min nɛn, -a pei 'ka 'e 'padɪ 'ka man dɪɛ, te e ya 'ka 'va.»

Zozi Zeruzalɛm si 'sia

⁵¹ Tʊ nɛn Bali Zozi "sia 'trɛ 'gʊɛ -a da -e 'e 'kʊ -a laji bɛ, e 'bɔ 'kogo. -A -nan nɛn Zozi 'nyinnan 'e 'fli da, ɛn e Zeruzalɛm si 'sia. ⁵² E minnun 'pa 'sia 'e 'lɛ. Minnun zɪɛ o -kʊ, ɛn o 'bɔla Samari 'nɔn fla. O nyinnan "nan -wɛɛdɪ 'sia Zozi lɛ 'fla zɪɛ -a da. ⁵³ 'Pian Samari 'nɔn 'ka 'wɪlɛ "man "fo "dɪ, kɔɔ Zeruzalɛm nɛn e "ta -ko.

⁵⁴ Zɪ Zozi -srɔnɔn Zaji 'lee Zan 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn waa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Minsan, i ya "vale 'kʊ 'tɛ 'si laji -e 'e o -nan -nyan?» ⁵⁵ Zozi 'e man lila o da, ɛn e 'wɪ 'pla -wɛɛ 'kɪglɪ. [Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan: «Min nɛn ka drɛ -yee 'nɛnnun -a bɛ -a -cin 'san 'ka 'ji 'va? ⁵⁶ Kɔɔ 'an 'bɔ Blamin -pɪ ma'an 'talɛ 'trɛda 'nan -e 'an minnun -tɛɛ "dɪ. 'Pian an -ta 'nan -e 'an minnun 'si 'wɪ 'ji.»] -A -nan nɛn o 'fla pee da si 'sia.

*Zozi -sru 'ta wɔdɪ
(Mt 8.19-22)*

⁵⁷ Zɪ o ya -kʊnan -sia bɛ, ɛn min -tu "e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Fɛnan pɛɛnɔn nɛn i -ko bɛ, kʊɛ 'ko 'yia.»

58 En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «-Canjannennun nyinnan a, en "loman-nun "kæ "a, 'pian Blamin -pı "le "fε -tu -nan "ka -e 'e 'wulo 'pla 'nan dı.»

59 En Zozi 'a 'vı min -tu le 'nan: «'I -səonla 'an -sru!»

Min zıe e 'nan Zozi le 'nan: «Minsan, 'i 'si -nən 'mən, -e 'an 'kū 'an "tı "wū 'vaadrə.»

60 Zozi "e 'nan -yre 'nan: «Minnun nən Bali "le 'va o cı 'o 'kadı bε, 'i o 'tū 'o 'wee min wū. 'Pian 'i 'bə 'i 'kū -a vı minnun le 'nan Bali -le mingənnən -blıdı 'bə.»

61 En min pee -a 'vı 'nan: «Minsan, an -taa -səonlea 'i -sru, 'pian an ya "vale 'i 'si -nən 'mən -e 'an 'kū -si trū 'ba 'an 'mangulinun lə.»

62 En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «-Te min -si -tu 'sia, te -a "trəən "a 'e koda bε, -a san zıe ya'a dra Bali -le mingənnən trədavε -a "fo "dı.»

10

Zozi 'e -srunən pee 'pa 'sia "flivli (Mt 9.37-38; 10.5-16)

1 "Bε -sru en Minsan min -fuba 'səravli 'wle "fli 'si "va, en e o 'pa 'sia "flivli 'e 'le. Yaa 'vı -wle 'nan 'o 'kū 'fla 'lee fənan pəənən nən 'e "ta -ko bε -a -nan. 2 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Saa 'bε tran "kaga "bε, 'pian -a -tənən a "wənnən. -Yee "wəan 'ka Minsan nən fei zıe e cı -yee vε -a bε -a trū 'ba, 'nan 'e -a -tənən 'pa 'sia -e 'o -yee 'saa bε -a -tε. 3 'Ka -si 'sia! 'Pian 'ka drε "yi, kə an "ta 'ka "paa 'sia "le 'bla 'nənnun nən o "ta -ko plə winun yei "bε -wee 'wı 'zū. 4 Te 'ka "lala 'lee 'pada 'lee -manwua 'sia dı, en te 'ka 'mən -sia min minnun 'tə bədı -a dı.

5 -Te ka wla 'kən 'tu -ji bε, 'ka -a -ji 'nən 'tə bυ 'nan, Bali 'e 'fūdı -trəə -nən -wle! 6 En -te min -tu a 'kən zıe -a -ji, te e ya -fūdı -trəə -wənan bε, 'cee -fəa -fūdı -trəə -nəan -yre. 'Pian -te 'bε "ka "dıe, 'cee -fəa "nən "fo 'e "tun. 7 'Kən nən -a 'le "nən 'nən 'ka 'pε 'kūn bε, -a -nan nən 'ka 'fū. En fε o o fε nən waa -nən 'cεε -ji -blıvε -a 'lee mlinvε -a bε, 'ka -blı en 'ka mlin. Kə min nən e ya 'nyranman -tu 'panan bε, -a -nəan da nən -e -a -pan 'e 'kən. 'Pian te 'ka 'cıt 'kən 'le "nən -təladı -a "da "dı.

8 'Fla nən ka 'bəla "da, en o 'ka 'kūn tıgı bε, fε nən o -taa 'cεε bε, 'ka -blı.

9 'Ka -cε 'si minnun man 'fla zıe -a da, en 'ka vı -wle 'nan, Bali -le mingənnən -blıdı 'sia 'ka 'va. 10 'Pian -te ka wla 'fla 'tu da, en 'fla zıe -a danən 'ka 'o yie 'təle 'ka yra dıe, 'ka 'kū -wee -guada, -e 'ka vı 'nan: 11 'Ka -tə 'nan, Bali -le mingənnən -blıdı 'bə 'kogo. 'Pian ka'a 'wle "man "dı. -Yee "wəan 'ka fla fuən nən e -fū 'kū 'cəin -man bε, kua -təala 'ka da. -A -kəndı nən 'nan 'kū 'pε 'si 'cee 'wı 'ji. 12 Maan ve 'cεε 'wı tıgı 'a 'nan, yi nən Bali 'trədanən 'le tin "baa bε, 'fla zıe -a da 'nən 'le yra yıdı 'pləble "mlıan Sodəm 'nən 'le vε da.»

*'Flanun nən -a da 'nən 'ka yi -təlea
Zozi da dıe, Zozi 'wı 'pla -wle*

(Mt 11.20-23)

13 En Zozi -a -tə "nən -a vıdı -a 'nan: «Koraze 'nən, 'wı -taa "bəle 'ka man! Bəzaida 'nən, 'wı -taa "bəle 'ka man! Kə, "te 'ləbo "fə winun nən o drε 'ka yie man 'gυε, 'nan o drε 'fla nən waa laabo Tir 'lee Sidən bε -a da bε, "te -a da 'nən 'si 'o drε wı -wlıdı "man -a -nan 'mən. En "te o 'te 'yie 'wı 'o da -a -nan 'mən, en "te o -cε bυ sə cəen 'o man -a -nan 'mən. 14 -Yee "wəan nən maan ve 'cεε 'nan, yi nən Bali minnun -le tin "baa bε, 'cee yra yıdı 'pləble "mlıan Tir 'lee Sidən 'nən 'le vε da. 15 En kaa nən ka cı Kapanamo 'nən 'a bε, e ya 'ka 'ji 'nan ka -ko Bali va laji? -Cεje, 'pian Bali 'ka -səonmlan -kanən 'va.

16 Min nən e 'ka wei 'man "yi "bε, te 'an 'bə nən yaan wei 'man "yi. En min nən ya'a 'e yie 'təle 'ka yra dıe, te 'an yra nən -a san 'ka 'e yie 'təle dı. En "nyian bε, min nən ya'a 'e yie 'təle 'an yra dıe, te -a san 'ka 'e yie 'təle min nən yaan 'pa 'sia 'trəda bε -a yra dı.»

*Min -fuba 'səravli 'wle "fli "bε o 'li 'o
da*

17 Min -fuba 'səravli 'wle "fli "nən Zozi o 'pa 'sia bε o 'li 'o da cı "nrandı -a. En waa 'vı Zozi le 'nan: «'Kū 'san, 'kūe cı -yū -wlıdınun da. 'Wı nən kua 'vı -wle 'i 'tə da 'nan 'o drε bε, waa dra.»

18 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Maan -təa zı. An Satan yı 'sinan laji, te e "ta -səonman "le laa -paan 'zū. 19 'An 'bə mēen -koladı -nən 'cεε, 'nan -e 'ka

'ta wɔla -sanjre 'lee -mlɛn 'lee Bali 'nanmanzan 'le 'plɛblɛ pɛɛnɔn da. 'Wɪ 'tɔ 'ka 'dra 'cɛɛ "fo "di. ²⁰ Ɛn te 'ka 'ci 'e "nran 'nan, cɛɛ cɪ -yɔ -wɪdɪnɔn da dɪ! 'Pian 'ka 'ci 'e "nran 'nan, 'ka 'tɔ a 'e 'cɛn -tɛdɪ Bali va!»

*Zozi 'e "tɪ 'tɔ 'bɔ
(Mt 11.25-27)*

²¹ Tɔ zɪɛ -a wɪlu bɛ, Bali lei 'saun ci "nrandɪ -nɔn Zozi lɛ. -A -nan nɛn Zozi 'e 'nan: «'An "tɪ, yɪɛ cɪ labli 'san -a, ɛn yɪɛ cɪ 'trɛ 'san -a. Mɛɪn 'tɔ "yɪ "ve 'nan 'wɪnɔn nɛn yɪa yɔɔ minnɔn nɛn 'o 'fli "sɪala 'wɪ 'tɔnɔn -a bɛ o man bɛ, yɪa ta 'bɔla minnɔn nɛn 'o 'fli drɛ nannannɔn -a bɛ -wɪɛ. 'Wɪ 'kpa nɛn, kɔɔ 'wɪ nɛn e cɪ 'i 'ci 'sɔ 'a bɛ, -a 'bɔ nɛn yɪa drɛ.

²² Fɛ pɛɛnɔn 'pɛba a 'e wɔdɪ 'an 'lɔ, 'an "tɪ yɪɛ drɛ zɪ. 'An "tɪ 'saza 'bɛ 'an 'bɔ nɛn an cɪ -a -pɪ -a bɛ 'an -tɔa. Ɛn 'an 'bɔ nɛn an cɪ -a -pɪ -a bɛ, 'an 'saza 'bɛ 'an "tɪ -tɔa. Ɛn "nyɪan 'an 'bɔ nɛn an cɪ -a -pɪ -a bɛ, min nɛn an ya "va 'nan 'an ta bɔala -yrɛ "bɛ, -a san 'bɛ 'an "tɪ -tɔa.»

²³ Zozi 'e 'man lɪla 'e -srunɔn 'saza da, ɛn yaa 'vɪ -wɪɛ 'nan: «Bali -le -fɛa a kaa nɛn ka 'wɪ zɪɛ -a -nan ye bɛ 'ka man. ²⁴ Maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'lewei vɪnɔn "kaga 'lee mingɔnnɛnnɔn -a man wɛɛ 'nan, 'wɪ nɛn kaa -nan ye bɛ, "o "ye, 'pian wa'a yɪɛ dɪ. Ɛn 'nan 'wɪ nɛn kaa maan "bɛ, "o maan, 'pian wa'a manɛ dɪ.»

*Zozi-kɔnnɛn "fɔ "yɪ "drɛzan -tɔ man
(Mt 22.34-40; Mk 12.28-31)*

²⁵ 'Fluba 'ci vɪzan -tɔ wɪuan 'nan -e 'e Zozi wei 'kun. Ɛn yaa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, maan dra 'kɔ -e 'an 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɪ?»

²⁶ Zozi 'e -yrɛ 'nan: «Bali -le -pei 'fluba 'jɪ bɛ, e ya 'e 'cɛn -tɛdɪ 'kɔ? -Mɛ "wɪ nɛn yɪa 'man 'jɪ?»

²⁷ Ɛn e 'nan:
«'I Mɪnsan Bali yɪ "yɪ
'i 'bli pɛɛnɔn 'a!
'I yɪ "yɪ 'yɪɛ 'wɪ drɛdɪ pɛɛnɔn 'a!
'I yɪ "yɪ 'yɪɛ 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'a!
'I yɪ "yɪ 'i 'ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'a!
Ɛn "nyɪan 'i bɔɛzan -tɔ yɪ "yɪ
'le 'yɪɛ 'wɪ 'zɔ.»

²⁸ Zozi 'e -yrɛ 'nan: «Yɪa 'vɪ 'kpa. 'I drɛ zɪ -e 'i 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɪ.»

²⁹ 'Fluba 'ci vɪzan zɪɛ e ya 'yee tin 'nɔnnɔn -wɛɛnan, -yee "wɛan yaa laabɔ "nyɪan Zozi 'lɔ 'nan: «-Tɪɛ cɪ 'an bɔɛzan -tɔ -a?»

³⁰ Ɛn Zozi 'wɪ zɪɛ -a -sru 'vɪ -kɔnnɛn "fɔdɪ -a. E 'nan -yrɛ 'nan: «Min -tɔ 'sɪ Zeruzalɛm, e "ta -ko Zeriko. Zɪ e 'bɔ -sɪ yei "bɛ, ɛn crinnɔn 'bɔ "man, o 'wɔ "da, ɛn o -yee fɛnɔn pɛɛnɔn koo -yrɔ. Waa -sɔn -trɪlɪɪ -a -kadɪ -fɔla tɔ, ɛn o 'sɪ -a -sru. ³¹ "Bɛ -sru ɛn Bali -panzan -tɔ -sɪ -tɔwɪ zɪɛ -a 'sɪa. Min nɛn crinnɔn -a -sɔn bɛ, yaa 'yɪ, ɛn e paala "man -kɔɔbli, e -kɔ. ³² "Bɛ -sru ɛn min -tɔ nɛn e 'nyranman "paa Bali -pan 'kuin bɛ e -sɪ -tɔwɪ zɪɛ -a 'sɪa "nyɪan. Min zɪɛ Levi min nɛn. 'Wɪ -tɔwɪ "nɛn Bali -panzan -a drɛ bɛ, -nyrɛn yaa drɛ. Min nɛn crinnɔn -a -sɔn bɛ, yaa 'yɪ, ɛn e paala "man "kɔɔbli, e -kɔ. ³³ Ɛn "nyɪan bɛ Samari min -tɔ "ta -ko 'ta wɔnan. E -sɪ -tɔwɪ zɪɛ -a 'sɪa. E 'bɔ min zɪɛ -a man. Zɪ yaa 'yɪ bɛ, ɛn -a nyrɪnda -sɛn "da. ³⁴ E pli "man, ɛn yaa mlɔnnɔn yra bɔɔ 'nyrɔn 'lee -wɛn -a, ɛn yaa ta yɪɪ. Zɪ e cɛɛn "man "bɛ, ɛn yaa 'sɪ 'yee -sɔ da, tɔɔn ɛn e -kɔ -a -pɛnnɔn nyɪn -jɪ 'kuin, ɛn 'e yɪɛ 'tɔ "va.

³⁵ -A ta tɔ cɛɛn, e 'lein 'wɪɛ 'sɪ "fli, yaa -nɔn -pɛnnɔn nyɪn -jɪ 'kɔn san lɛ, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'I yra 'sɪ, 'i yɪɛ 'tɔ min 'gɔvɛ -a va 'mɛn! "Lala nɛn i "ta -a srɛman -a -wulo -wɪlu bɛ, -te an -ta bɛ -e 'an bɔla 'yɪɛ.»

³⁶ Ɛn Zozi -a laabɔ 'fluba 'ci vɪzan zɪɛ -yrɔ 'nan: «"Yɪɛ 'jɪ, min yaaga zɪɛ o yei "bɛ, -tɪɛ drɛ min nɛn crinnɔn -a -sɔn bɛ, -a bɔɛzan -tɔ -a? 'I vɪ 'mɛn!»

³⁷ Ɛn 'fluba 'ci vɪzan 'e 'nan: «Min nɛn yaa nyrɪnda 'sɪ bɛ, -a san nɛn.»

Ɛn Zozi -a 'le 'sran -yrɛ 'nan: «'I 'kɔ! 'I 'bɔ "i "drɛ "nyɪan zɪɛ!»

Zozi 'kɔ Mat 'lee Mari -va

³⁸ Zozi 'lee 'e -srunɔn a -kɔnan -sɪa, ɛn o 'bɔla 'fla 'tɔ da. Lumɔn -tɔ a 'fla zɪɛ -a da, waa laabo Mat. E "yɪ drɛ Zozi lɛ 'e 'bɔ 'le "kɔnnɛn. ³⁹ -A "blu -tɔ a, wɛɛ laabo Mari. Mari zɪɛ e -nyran Mɪnsan cɛɪn -man, ɛn yaa wei mandɪ 'sɪa. ⁴⁰ Tɔ zɪɛ -a wɪlu, te Mat 'le yra 'kla "tra "dɪ, fɛnɔn -tɔɛndɪ 'lee 'wɪ "kaga

"drɛdɪ -le "wɛan. Tɔɔn e -ta, ɛn e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Minsan, 'an "blu 'an "tɔvɛ 'an 'tɔwli fɛnɔn drɛnan. 'Wɪ zɪɛ yɪ'a siala 'wɪ 'a dɔv? 'I vɪ -yrɛ 'nan 'e 'pa 'an 'va!»

⁴¹ ɛn Minsan "e 'nan -yrɛ 'nan: «Mat, 'i 'ci "nrɔnman 'wɪ "kaga "da, ɛn 'i yra 'kla "tra "dɪ. ⁴² 'Pian maan ve 'yɪɛ 'nan, 'wɪ nɛn e ci tɪglɪ bɛ e ya -tɔwli "cɛ. -A 'bɔ nɛn 'i "blu Mari -a -si 'sia 'gɔ, ɛn min 'ka -a sia -yrɔ "fo "dɪ.»

11

Bali trɔ 'badɪ (Mt 6.9-13)

¹ Yɪ -tɔ da bɛ, Zozi Bali trɔ 'badɪ 'sia fɛ -tɔ -nan. Zɪ e cɛɛn "man "bɛ, ɛn -a -sruzan 'tɔ "e -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i Bali trɔ 'badɪ "paa 'kɔ 'ji "le zɪ Zan -a paa 'e -srunɔn 'ji bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ.»

² ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «"Cɛɛ vɪ 'nan ka Bali trɔ 'ba bɛ, 'ka vɪ 'nan:

'Kɔ "tɪ Bali,
'i drɛ -e minnɔn 'o 'i 'tɔ drɛ -dan!
'Yie mingɔnnɛn -blɪdɪ 'e 'ta!

³ Yɪ -tɔdɔ pɛɛnɔn da bɛ,
'i 'kɔ 'blɪfɛ nɛn kɔ ci "va "bɛ -a -nɔn 'kɔɛ.
⁴ 'Wɪnɔn nɛn kɔa dra 'yɪɛ -wɪdɪ "bɛ, 'i 'cɛ 'kɔɛ!

Kɔɔ min 'wɪ dra 'kɔɛ -wɪdɪ "bɛ, kɔa "cɛa -yrɛ.

Te 'i 'kɔ 'tɔɪ -e Satan 'e 'kɔ 'man yɪ dɪ!»

⁵ "Bɛ -sru ɛn Zozi -kɔnnɛn "tɔ -fɔ -wɪɛ. E 'nan: «Min -tɔ a 'ka yei, ɛn -a bee -tɔ -a. Bada -tɔ, ɛn e -kɔ 'e bee zɪɛ -a -va. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: <'An bee, 'i yra 'si, 'i "mɛn 'kpɔun yaaga 'fɛ! ⁶ Min -tɔ "sia 'ta wɔnan, e 'bɔla 'an 'va. ɛn fɛ -tɔ 'ka 'an 'lɔ -e 'an -nɔn -yrɛ "dɪ.»

⁷ Tɔɔn -a bee zɪɛ, -e 'e vɪ -yrɛ 'nan: <'Yian 'tɔɪ flu! 'An 'kɔn 'fɔ -ji 'va. 'Kɔ 'vale 'mɛn 'nɛnnɔn -a kɔ ya yɪ -tɛnan. Ma'an 'wuanla -e 'an 'kpɔun -nɔn 'yɪɛ dɪ.»

⁸ -Te min zɪɛ e 'ka "vale 'e wuanla 'e bee -le "wɛan dɪɛ, maan ve 'cɛɛ 'nan, e wuanla 'nan 'e bee a 'e man drɛnan -wɪwɪ -le "wɛan.

⁹ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan: 'Ka fɛ trɔ 'ba, waa -nɔan 'cɛɛ! 'Ka fɛ -wɛɛ, kaa ye! 'Ka 'kɔn 'tɛ, waa 'lɛ "so 'cɛɛ!

¹⁰ Kɔɔ min nɛn e fɛ trɔ "baa bɛ, waa -nɔan -yrɛ. ɛn min nɛn e fɛ -wɛɛman bɛ,

yaa ye. ɛn min nɛn e 'kɔn -tɛa "bɛ, waa 'lɛ "so -yrɛ.

¹¹ Min "tɪ "tɔ 'ka 'ka yei, -te 'yee 'nɛn pɔ trɔ 'ba -yrɔ "bɛ -e 'e -mlɛn -nɔn -yrɛ -a "pa 'ji dɪ. ¹² ɛn "nyian bɛ, min "tɪ "tɔ 'ka 'ka yei, -te 'yee 'nɛn mannyrɛn trɔ 'ba -yrɔ "bɛ -e 'e -sanjre -nɔn -yrɛ -a "pa 'ji dɪ. ¹³ Ka ya min -wɪdɪ "a, 'pian ka fɛ "yɪ -tɔa -e 'ka -nɔn 'cee 'nɛnnɔn lɛ. 'Ka "tɪ "nɛn laji bɛ, -a ci "yɪ "mlɛn 'ka da, -yee "wɛan 'ka -tɔ 'nan, e lei 'saun -nɔan minnɔn nɛn waa laabo -yrɔ "bɛ -wɪɛ.»

Zozi 'le 'plɛblɛ "sia nyin? (Mt 12.22-30; Mk 3.22-27)

¹⁴ Yɪ -tɔ da bɛ, ɛn Zozi bobo -tɔ beli. -Yɔ nɛn e min zɪɛ -a drɛ bobo -a bɛ, Zozi -a -pin -a -sru. Zɪ -yɔ zɪɛ e 'si bobo -sru "bɛ, ɛn min 'bɔ 'wɪdɪ 'sia. Tɔɔn minnɔn pɛɛnɔn nɛn -nan bɛ, 'wɪ o 'plo 'fɔ.

¹⁵ 'Pian min -mienun "o 'vɪ 'nan: «-Yɔnɔn tazan nɛn waa laabo Bɛlzebul bɛ, -yɛɛ 'plɛblɛ 'nɔn Zozi lɛ, ɛn e -yɔ -wɪdɪnɔn -pian "minnɔn -sru.» ¹⁶ ɛn "nyian bɛ min -mienun -a laabɔ Zozi 'lɔ 'nan, 'e 'lɛbo "fɔ wɪ -tɔ drɛ, -e 'o 'tɔ 'nan e "sia laji.

¹⁷ Zɪ 'wɪ nɛn -a -cin ci o ji bɛ, Zozi 'a -kɔnnɛn 'yɪ bɛ, ɛn e 'nan -wɪɛ 'nan: «-Te 'lɛglɔn 'tɔ -ji minnɔn cɛɛn 'e cin man, ɛn o ya -kuli -tannan 'o cin man bɛ, 'lɛglɔn zɪɛ e -wia. 'Kɔnnɔn -wiiman 'o cin da. ¹⁸ -A -tɔwli "nɛn "nyian Satan 'lee -yee -yɔnɔn -le vɛ -a. "Te -wɛɛ cɛɛn 'e cin man, ɛn o ya -kuli -tannan 'o cin yei "bɛ, "te -yee mingɔnnɛn trɛ -wi -a -nan 'mɔn. -Yee "wɛan -te 'ka ve 'an man 'nan Bɛlzebul 'bɛ 'plɛblɛ -nɔan 'mɛn, ɛn 'an -yɔ -wɪdɪnɔn -pian "minnɔn -sru "bɛ, 'cee tin 'ka 'nɔnnɔn dɪ. ¹⁹ ɛn -te 'wɪ nɛn ka 'vɪ zɪɛ e ya 'wɪ 'kpa 'a bɛ, 'lɔɔ 'cee minnɔn bɛ, -tɪ -le 'plɛblɛ 'a nɛn "o "yɔ -wɪdɪnɔn -pian? 'Ka 'bɔ 'le minnɔn 'bɛ -kɔnnɔnman 'nan 'cee tin 'ka 'nɔnnɔn dɪ. ²⁰ 'Ka -tɔ 'nan, Bali -le 'plɛblɛ 'a nɛn an -yɔ -wɪdɪnɔn -pian "minnɔn -sru. ɛn 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ -kɔnnɔnman 'nan, Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ 'ka 'va.

²¹ Min 'plɛblɛ nɛn -kuli -tan fɛnɔn ci -yrɔ, ɛn -a yɪɛ a 'yee 'kɔn 'va bɛ, -a yɪfɛnɔn pɛɛnɔn 'man yra flu. ²² 'Pian

min nen -a 'plɛblɛ -cia "da "bɛ, -te e -ta, ɛn yaa klɪ bɛ, e -yee -kuli -tan fɛnun nen e yi -tɛra "da "bɛ -a "kooman -yrɔ -e 'e -a yɪfɛnun -pli.

²³ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, min nen e 'ka 'an 'va dɪɛ, te -a pei a 'e 'padɪ 'an man. ɛn min nen ya'a 'paa 'an 'va -e 'kɔ fɛ tre 'e cin man dɪɛ, yaa fuimlan "man.»

*Zozi -yv -wliɪ "liɪ 'e da 'wɪ 'vɪ
(Mt 12.43-45)*

²⁴ «-Te -yv -wliɪ 'si min -sru "bɛ, e -cia "wɔdɪ -a fɛnan -kadɪnun -nan. E -cia "fɛnan -wɛɛdɪ -a 'nan -e 'e -nyran -nan. 'Pian -te ya'a yɪɛ dɪɛ, -e 'e vɪ 'nan: «An lia 'an da 'mɛn 'kɔn nen an cɪ "nen 'ji bɛ, -a -ji.» ²⁵ -Te e -ta, te -a -nan a 'e "koodɪ, te -a -nan fɛ pɛɛnɔn yra "cɛjɛ, ²⁶ tɔɔn -e 'e 'kɔ 'e -sru, -e 'e -yv -wliɪ 'sɔravli "nen o -wliɪ "mlɪan "da "bɛ o 'pa 'e 'va, -e 'o 'ta -nyran 'kɔn zɪɛ -a -ji. "Yɛɛ 'le 'sran bɛ, min zɪɛ -yee -kɔndɪ -wliɪ "mlɪan -a tɛdɛ vɛ da.»

²⁷ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪnɪn zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, tɔɔn ɛn lɪmɔn -tɔ wei wɪ minnɪn yei. Yaa 'vɪ 'nan: «Bali -fɛa 'vɪ lɪmɔn nen yei 'ya ɛn e 'nyɔn 'nɔn 'yɪɛ bɛ -a man.»

²⁸ 'Pian Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Min nen e Bali wei maan te e 'ta wɔla "da "bɛ, -a san man nen Bali -le -fɛa cɪ.»

*Zozi 'ka 'wɪɛ "man -e 'e 'lɛbo "fɔ wɪ
drɛ dɪ
(Mt 12.38-42)*

²⁹ Zɪ minnɪn a trenan "kaga "bɛ, tɔɔn Zozi "e 'nan: «-Naagɔnɔn, ka ya min -wliɪnun -a. Ka ya "va 'nan, 'an 'wɪ 'tɔ drɛ -e 'e -kɔn 'nan 'an "sia Bali va. 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'ka "nyɪan 'wɪ 'nɔan -kɔn "vɛ pee dra 'ka 'va 'gɔ dɪ, -te ya'a 'silɛa 'wɪ nen Bali 'lewei vɪzan Zonazi -a drɛ bɛ -a dɪɛ. ³⁰ Kɔɔ Blamin -pɪ -taa "drɛɛ 'wɪ 'nɔan -kɔn "vɛ -a -naagɔnɔn lɛ, "le zɪ Zonazi -a drɛ 'li Ninivi 'nɔn lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

³¹ ɛn lɪmɔn -tɔ nen 'li e ya mingɔnnɛn -a 'trɛda "tre 'zia bɛ, yɪ nen Bali minnɪn -le tin "baa bɛ, -yɛɛ 'wɪ -tɔa -naagɔnɔn man. Kɔɔ e 'si 'trɛda fɛnan -kɔɔbli 'nan, 'nan -e 'e Salomɔn -le 'wɪ 'tɔdɪ yɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nen -a -dan "mlɪan Salomɔn da bɛ, e ya 'gɔ. ³² ɛn "nyɪan bɛ, yɪ nen Bali

minnɪn -le tin "baa bɛ, Ninivi 'nɔn 'wɪ -tɔa -naagɔnɔn man. Kɔɔ zɪ Zonazi Bali -le 'wɪ 'vɪ -wɪɛ "bɛ, o 'si 'wɪ 'wliɪ "drɛdɪ man, ɛn o -sɔɔnla Bali -sru. Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nen -a -dan "mlɪan Zonazi da bɛ, e ya 'gɔ.»

*Min nen e Zozi -tɔa "bɛ e ya 'tɛ 'san
da*

(Mt 5.15; 6.22-23; Mk 4.21)

³³ ɛn Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Min 'ka -kannɛn 'fɔa "nen -e 'e yɔɔ dɪ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, -e 'e wɔ -pɔ wɪ dɪ. 'Pian yaa -tɔala fɛnan 'wein da, -e minnɪn "ɛ -wɪa 'kuin bɛ, te waa -san ye.

³⁴ Min yɪɛ 'bɛ -maan min fɛnan ye. -Te 'i yɪɛ a "ji 'kpa bɛ, 'tɛ 'san -sɛan 'i da, yia -tɔa. 'Pian -te 'i yɪɛ 'ka fɛnan ye dɪɛ, 'tɛ 'san -sɛan 'i da, yɪ'a tɔa dɪ. I ya tɔ pɛɛnɔn man klun va. ³⁵ -Yee "wɛan 'ka drɛ "yɪ, te fɛ -tɔ 'e 'si -tɔ 'tɛ 'san -lɔ, -e 'ka 'fɔ klun va dɪ. ³⁶ Kɔɔ -te 'tɛ 'san a 'e -sɛndɪ 'i fɛ pɛɛnɔn 'nan, ɛn 'i fɛ -tɔ -nan 'ka 'fɔlɛ klun va dɪɛ, 'i man -kɔan 'wein "fo "le zɪ -kannɛn 'i 'man dra 'wein bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ.»

*Zozi 'wɪ 'pla Farizɛn 'nɔn 'lee 'fluba
'cɪ vɪnɔn lɛ*

(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

³⁷ Zozi 'fɔ 'wɪ tin 'banan, ɛn Farizɛn min -tɔ -ta -a trɔ 'balɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan, 'e 'kɔ fɛnɪn -bli 'yee "kɔnnɛn. Zozi wɪ "man. Zɪ e -kɔ, e wɪa -yee 'kuin bɛ, 'nɪn tɔɔn ɛn e -nyran fɛnɪn -sru. ³⁸ 'Wɪ zɪɛ e Farizɛn min 'plo 'fɔ. Kɔɔ Zozi 'ka 'e 'pɛ -man "foelɛ "le zɪ 'o tranun -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ dɪ.

³⁹ -A -nan nen Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Ka Farizɛn 'nɔn bɛ, ka 'kulɛnɛn 'lee -pɔ man bei "foeman fɛnyɪan. 'Pian 'ka 'pɔn -ji a 'e fadɪ crɪn -pɔan 'lee nyannɛn -pɔan "a. ⁴⁰ Ka ya -blɔ -a! Bali nen e fɛ man bei drɛ bɛ, -yɛɛ fɛ -ji drɛ. ⁴¹ -Yee "wɛan fɛ nen e cɪ 'cee 'kulɛnɛn 'lee 'cee -pɔ -ji bɛ, -nyrɛn 'ka -nɔn 'yalɛ -tɛnɔn lɛ, -e 'ka 'kɔn 'saun Bali 'lɛ.

⁴² Farizɛn 'nɔn, 'wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! Kɔɔ sinwɪɛnɪn nen waa laabo manti 'lee ru bɛ, 'lee 'cee sinwɪɛ pɛɛnɔn bɛ, kaa -fuzan -nɔan Bali lɛ. 'Pian ka'a Bali ye "yɪ "dɪ, ɛn ka'a va wɪ dra "yɪ "dɪ. Te 'wɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ "le blamin 'e drɛ 'vaa -e 'e fɛ -fuzan -nɔn Bali lɛ.

43 Farizen 'nən, 'wɪ -taa "bɔɛ 'ka man! Kɔɔ -te ka ya cin yɪ 'kuin bɛ, ka -nyran "nan 'kpagba 'sidi ye "yi. En -te ka ya -guada bɛ, ka ya "vale min yie 'e 'nan 'ka man -e 'e 'ka 'tɔ bu.

44 'Wɪ -taa "bɔɛ 'ka man! Kɔɔ ka ya "le min -yrɛ nɛn -a ta a 'e 'sandɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. -Te min 'tran "da bɛ, -e fɛ nɛn "ji "bɛ 'e min "tri "tɔ Bali 'lɛ.»

45 Zi Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -a -nan nɛn 'fluba 'ci vɪzan -tɔ -a 'si "da. Yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, -te yia vɪ zɪɛ, te i ya "nyian "kɔɛ "srɔn wɔnan.»

46 En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Fluba 'ci vɪnɔn, 'wɪ -taa "bɔɛ "nyian "cee "man! Kɔɔ 'wɪ 'pleblɛ nɛn kaa ve minnun lɛ 'nan 'o drɛ, te ka'a 'paa o va -a drɛnan dɪ.

47 'Wɪ -taa "bɔɛ 'ka man! Kɔɔ Bali 'lewei vɪnɔn nɛn 'ka tranun o tɛɛ bɛ, ka 'kɔn drɛ o -yrɛ da. 48 'Wɪ nɛn 'ka tranun -a drɛ bɛ, e ya 'ka 'ji 'wɪ "yi "a, -yee "wɛan nɛn ka 'kɔn drɛ Bali 'lewei vɪnɔn zɪɛ o -yrɛ da. 49 Bali nɛn 'wɪ 'tɔdɪ pɛɛnɔn a -yrɔ "bɛ, e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ 'e 'cɛn. Yaa 'vɪ 'nan: «An -taa 'an 'lewei vɪnɔn 'lee 'mɛn 'pasianɔn 'a -wɛ, 'pian o o -mie -tɛa, ɛn o 'tɛ "paa o -mie da.»

50 -Yee "wɛan Bali 'lewei vɪnɔn nɛn minnun o tɛɛ 'trɛda pou sianan "bɛ, -naagɔnɔn da nɛn Bali -a nyran -sɛan.

51 E 'sia Abɛl da -trilii, ɛn e 'bɔ Zakari nɛn waa -tɛ Bali -pan 'kɔn 'lee Bali -pan "dave yei "bɛ -a da. Maan ve 'cɛɛ 'nan, -naagɔnɔn da nɛn Bali -a nyran -sɛan.

52 'Fluba 'ci vɪnɔn, 'wɪ -taa "bɔɛ 'ka man! Kɔɔ -si nɛn minnun -a "siala -e 'o 'kɔ Bali va bɛ kaa 'lɛ 'wɔ. 'Ka 'bɔ 'ka -si 'bɔ zɪɛ -a da dɪ, ɛn "nyian bɛ minnun nɛn o ya "vale 'nan 'o 'si zɪɛ -a "siala bɛ, ka -si -tɔ -wɔ!»

53 Zi Zozi cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vidɪ man bɛ, ɛn e 'bɔla Farizen min zɪɛ -yee 'kuin. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn Zozi 'a 'vɪ bɛ, e 'bli 'fɔ 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nən 'ji "fo. -Yee "wɛan -e 'e 'sia tɔ zɪɛ -a man bɛ, o 'wɪ laabv 'sien -yrɔ "kaga. 54 Waa dra zɪɛ 'nan -e 'o wei 'kun -e 'o 'kɔla 'wɪ 'tɔdɪ -a man.

12

*'Ka wei 'e 'kɔn 'tɔwli!
(Mt 10.26-27)*

1 En minnun tredɪ 'sia "nyian Zozi man "kaga 'kpa 'nan -e 'o wei man. O ya "kaga "bɔɔ "le "wɛan o "taanmlan 'o cin cɛinla da. 'Pian Zozi 'wɪ tin 'badɪ 'sia 'e tɛdɛ 'e -srɔnɔn lɛ. Yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «'Ka yie 'tɔ 'ka 'fli -va Farizen 'nən 'le 'mannyan 'le "wɛan. O wei a "flivli, -yrɛ cɪ "le 'mannyan 'le 'wɪ 'zɔ. Te 'wɪ zɪɛ 'e 'ka 'sa -e 'ka 'wɪ drɛ "le -wee 'wɪ 'zɔ dɪ.

2 Maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan, fɛ -tɔ 'ka 'fo 'e yɔɔdɪ -trilii, -e 'e vɪɛ 'e bɔla 'ji dɪ. En 'wɪ yɔɔdɪ -tɔ "ka -e 'o vɪɛ o man fɛnan 'wein da dɪ. 3 -Yee "wɛan 'wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa ve klun va bɛ, o -taa -a manlɛ yidɛa. En 'wɪ nɛn kaa ve 'sure -ji min lɛ 'kɔn "bɔ "ji bɛ, o -taa -a trɔan -tɔɛ min yei.»

*Te 'ka "klan min lɔ dɪ!
(Mt 10.28-33; 12.32)*

4 «'An beenun, maan ve 'cɛɛ 'nan, te 'ka "klan minnun nɛn o min po -tɛa, te wa'a 'kɔlaman "nyian fɛ pee drɛdɪ -a dɪɛ, -wɔɔ "dɪ. 5 Min nɛn 'kɔ 'ka "klan -yrɔ "bɛ, maan -kɔnman 'cɛɛ. 'Ka "klan Bali lɔ, kɔɔ e -kɔlaman e min -tɛa, ɛn e -kɔlaman e -ko min -a yra yidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nan. 6 -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, "loman "wɛnwɛnnɛnnun 'bɔ nɛn min 'ka o taan "lala "kaga 'va dɪɛ, Bali yie a o -tɔdɔ pɛɛnɔn da. 7 En 'cee vɛ bɛ, Bali 'ka 'wulo "jɛ "pou -tɔdɔ pɛɛnɔn "nɛn -tɔa. -Yee "wɛan te nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ! Bali 'ka "siala e -cia "loman "kaga "da.

8 Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn yaa 'lɛ "cɛan minnun pɛɛnɔn 'lɛ 'nan, 'e ya 'an -sruzan 'a bɛ, 'an 'bɔ Blamin -pɪ maan 'lɛ "cɛan "nyian Bali -le 'pasianɔn 'lɛ 'nan, min 'gɔvɛ 'an -sruzan nɛn. 9 'Pian min nɛn e 'ka "vale 'e ve minnun yie man 'nan, e ya 'an -sruzan 'a dɪɛ, 'an 'bɔ "nyian "an "ve Bali -le 'pasianɔn yie man 'nan, 'an -sruzan "cɛɛ dɪ. 10 En min nɛn e wɪ 'wɪdɪ Blamin -pɪ man bɛ, Bali -a man wɪ "cɛa. 'Pian min nɛn e wɪ 'wɪdɪ Bali lei 'saun man bɛ, Bali 'ka -a cɛa -yrɛ "fo "dɪ.

11 -Te o -kɔ 'kaa tin 'banɔn 'cɛin -da bɛ, 'wɪ nɛn 'kɔ 'ka vɪ bɛ, te -a nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ. -Te Zuif 'nən 'le cin yɪ 'kuin nɛn oo, ɛn -te min tanɔn 'cɛin -da nɛn oo, ɛn -te mingɔnnɛnnun cɛin -da

nən oo, 'wɪ nən 'kɔ ka vɪ bɛ, te -a nyen 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ. ¹² Kɔɔ 'wɪ nən 'kɔ 'ka vɪ bɛ, Bali lei -a "paaman 'ka 'ji tʊ zɪɛ -a wlu.»

Fɛzan man -kɔnnən

¹³ Min -tʊ nən minnun yei "bɛ, e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, 'i vɪ 'an "bʊɪ lɛ 'nan, 'kʊ "tɪ -zia fɛnʊn bɛ, 'kʊ -pli!»

¹⁴ ɛn Zozi "e 'nan min zɪɛ -yrɛ 'nan: «-Tɪɛ 'vɪ 'yɪɛ 'nan maan nən 'an drɛ 'ka yei fɛ -plɪdɪ da tin 'bazan 'a?» ¹⁵ ɛn Zozi -a 'vɪ minnun nən -nan bɛ -wɛɛ 'nan: «'Ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va! Te 'ka -wɛɛ 'nan fɛ pɛɛnɔn 'e 'kɔn 'ka 'lɔ dɪ! Kɔɔ -te min a fɛzan -a 'kɔ oo, -yee 'belidɪ 'ka 'sia 'e lɔ fɛ man dɪ.»

¹⁶ -A -nan nən Zozi -kɔnnən 'gʊɛ -a -fɔdɪ 'sia -wɛɛ. E 'nan: «Fɛzan -tʊ -a, ɛn -yee fei -a. -Yee fei zɪɛ -a ta fɛ 'bɔla "kaga 'kpa. ¹⁷ -A -nan nən yaa "nrɔndɪ 'sia 'e 'ji 'nan: «Maan dra 'kɔ? Kɔɔ fɛ pee -nan "ka "nyian -e 'an 'mɛn fɛnʊn -sɛn -nan dɪ.»

¹⁸ Tɔɔn 'wɪ 'tʊ -cin -tɔ "ji. -Nyren 'nan: «'An 'mɛn fɛnʊn tre 'kɔnnʊn -wia, -e 'an pee -tɔ 'kpa -dan. "Bɛ -sru -e 'an 'mɛn fei fɛ 'wɛɛ 'lee 'an yɪɛ pɛɛnɔn -sɛn -ji, ¹⁹ -e 'an vɪ 'an 'fli lɛ 'nan: 'An bee, i yɪɛ a "kaga lɛ "kaga 'wlu vɛ -a. 'I 'flinla 'e "tun, ɛn 'i fɛ -blɪ 'e "tun, ɛn 'i 'wɛn mlin 'e "tun, -e 'i 'ci 'e "nran 'e "tun!»

²⁰ 'Pian Bali -a vɪ -yrɛ 'nan: «-Blɔzan! Cɛɛgʊ 'pei 'gʊɛ -a man bɛ, 'yɪɛ vɛ -nyaan 'trɛ da. Fɛnʊn pɛɛnɔn nən yia tre bɛ, -tɪ -lɔ nən e -fo?» »

²¹ ɛn Zozi -a 'le 'sran 'nan: «'Wɪ 'tʊwli zɪɛ -yɛɛ bɔa min nən 'e yɪɛ -wɛɛman 'e 'bɔ 'le vɛ -a bɛ -a man. Kɔɔ -a san 'ka fɛzan -a Bali 'lɛ dɪ.»

Zozi -srunən yi -tɛala Bali da!

(Mt 6.25-34)

²² "Bɛ -sru ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunən lɛ 'nan: «-Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan: Te 'ka 'fʊ 'ka 'ci "nrɔnnan 'cee 'trɛda da dɪ! -Yɛɛ ci "le: «-Mɛ "nən kʊa -ble? ɛn kʊa dra 'kɔ, -e 'kʊ 'man sɔnʊn yɪ?»

²³ Kɔɔ 'belidɪ nən 'ka 'lɔ bɛ -a "yi "mlian -blɪfɛ da. ɛn 'ka 'kɔlɛ nən 'ka da bɛ -a 'kpa "mlian sɔnʊn da.

²⁴ 'Ka 'ci "nrɔn "lomannun da -tʊ! Wa'a 'saa 'fɔa dɪ, ɛn wa'a 'saa 'tɛa dɪ, ɛn -wee fɛ 'ka 'e trɛdɪ fɛ -tʊ -nan dɪ,

ɛn -wee fɛ trenan "ka 'dɪ, 'pian te Bali -blɪfɛ -nɔan -wɛɛ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan Bali 'lɛ bɛ, 'ka "yi "mlian "lomannun da! ²⁵ 'Cee ci "nrɔndɪ 'cee 'trɛda da bɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e yi -tʊwli "cɛ 'pa 'cee 'belidɪ da "fo "dɪ. ²⁶ -Te ka'a 'kɔlaman 'wɪ zɪɛ 'bɛ drɛdɪ -a dɪɛ, -mɛ "le "wɛan nən 'ka 'ci "nrɔnman 'wɪ peenun da?

²⁷ 'Ka 'ci "nrɔn lu -fuinun da "nyian -tʊ! 'Ka -wee drɛdɪ yɪ! Wa'a 'nyranman 'paa dɪ, ɛn wa'a sɔ taan dɪ. 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Salomɔn nən e ya mingɔnnən -dan tʊ -a 'li bɛ, -yee sɔ -tʊ fɛnyian 'ka 'mlinlɛ lu -fuinun zɪɛ -a -tʊwli "le fɛnyian da dɪ. ²⁸ Lu -fui "nən 'bɛ ci lua, "trɛ wɛɛ "cɛan -e 'wɛɛ -fɔ 'tɛ 'va bɛ, -te Bali 'bɛ 'man drɛ vɛ wɛɛ fɛnyian zɪɛ bɛ, 'lɔɔ kaa "nun? 'Cee yi -teradɪ Bali da a "wɛnnɔn.

²⁹ -Yee "wɛan fɛ nən 'kɔ 'ka -blɪ 'lee fɛ nən 'kɔ 'ka mlin bɛ, te 'ka 'fʊ 'ka 'ci "nrɔnnan "da "dɪ! ³⁰ Kɔɔ minnun nən wa'a Bali tɔa dɪɛ, -wɛɛ ci "nrɔnman 'wɪnʊn zɪɛ -a da. 'Pian 'ka "tɪ Bali -a -tɔa 'nan, fɛnʊn zɪɛ -a 'wɪ a 'ka man. ³¹ 'Cee vɛ bɛ, 'ka -wɛɛ 'e tɛdɛ 'nan Bali 'e mingɔnnən -blɪ 'ka da. "Bɛ -sru -e -a 'bɔ 'e 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛ 'cɛɛ.

³² Te nyen 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ! Ka ya "le 'bla 'pa "wɛnnən 'zʊ. Kɔɔ 'ka "tɪ Bali 'ka 'si 'va 'nan 'yee mingɔnnən trɛ a 'cee vɛ -a.

³³ 'Ka 'ka yɪfɛnʊn -tan, -e 'ka man "lala -nɔn 'yalɛ -tɛnɔn lɛ. Fɛ nən ya'a srɛman dɪɛ, -a 'bɔ nən 'ka -wɛɛ! -Yɛɛ ci min yɪɛ nən laji bɛ -a. Crinnɔn 'ka 'pliman fɛ zɪɛ -a -nan dɪ, ɛn fɛ srɛ bebe 'ka 'nan dɪ. ³⁴ Kɔɔ fɛnan nən min yɪɛ ci bɛ, -a -nan nən -yee ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'kɔan.»

'Ka Blamin -pɪ man -pɛn

(Mt 24.43-51)

³⁵ «'Ka 'man 'e 'kɔn 'e wʊɔdɪ, ɛn 'cee -kannən 'e 'fʊ 'fɔdɪ "nɛn! ³⁶ 'Ka 'kɔn "le minnun nən o ci 'o 'tazan -pɛnnan bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. Minnun zɪɛ, -te o tazan 'si lɪ 'pa "fɛdɪ da 'nan e -ta, ɛn e 'kɔn 'tɛ bɛ, -wɛɛ 'lɛ "so -yrɛ. ³⁷ Bali -le -fɛa a minnun nən Minsan bɔa o man, te o yɪɛ a "man "bɛ o man. Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'e 'man wʊɔman, -e 'e o -nyran fɛnʊn -sru, -e 'e -wee fɛ 'pa.

38 E -ta bada oo, en -te 'be "cee di, e -ta tu "nen "tu -a oo, -te e 'bo o man te o yie a "man "be, Bali -le -faa a o man.

39 Maan ve 'cee 'nan, tu nen crinzan -taa "min crin wole be, "te 'kon san -a -toa "be, "te -a man -koon 'e wudu tu pweenon man, en ya'a tve -e 'e 'yee 'kon fon di. 40 -Yee "wean 'ka 'bo "nyian 'ka 'man wuu! Koo Blamin -pi -taa tu nen -a -cin 'ka 'koon 'ka 'ji di -a man.»

41 -A -nan nen Pieri -a laabu Zozi 'lo 'nan: «Minsan, -konnenn "nen yia -fo zie, 'ku 'saza 'le ve nen, -baa min pweenon 'le ve nen?»

42 En Minsan "e 'nan -yre 'nan: «Min 'suzan "cen 'be 'ta wola 'e 'san wei da 'wi 'todi -a? Min 'suzan nen -a tazan 'yee 'kon 'peba 'wu -yro, en yaa 'vi -yre 'nan, 'e -blife -non min 'sunon -mienun le 'e 'tu -man be -nyren. 43 Min 'suzan zie -te -a tazan 'bo "man 'wi zie -a drenan be, -yee ve a "yi. 44 Maan ve 'cee 'wi tigli 'a 'nan, -a tazan -a -toa 'e yife pweenon da.

45 'Pian -te min 'suzan zie 'e ci nrøn 'nan: «'An 'tazan -a 'mōnnan.» Tōon -e 'e 'te 'padi 'sia minnun nen 'e yie -toa "o va be o da, te e ya "fedi -blinan 'saza, en e ya -wen mlinnan 'saza. 46 Tōon yi nen -a -cin 'ka "ji 'nan 'e 'tazan -taa "die, -e 'be bōla kligli, -e -a tazan 'e "nen "jēenla 'ji -wli di. E 'wi "nen -kōonman -yre "le zi Bali 'wi "nen -kōonman minnun nen wa'a yi -telea 'e da di -wle "be -yee 'wi 'zu.

47 Min 'suzan nen 'e 'tazan 'ci 'so winun -toa, 'pian e 'ka "vale 'e 'ta wola "da "die, waa -soan "kaga 'kpa. 48 En "nyian be, min nen e 'wi 'tu dre 'wli di 'e 'tazan le, te ya'a ci 'so winun toa die, waa -soan, 'pian waa -soan "wennon. -A -cin 'e 'kon 'ka 'ji 'nan, min nen Bali fe "kaga "non -yre "be, yaa laabo -yro "nyian "kaga. En min nen Bali fe "kaga "peba 'wu -yro "be, -a san lo nen e 'wi "kaga laabo.»

Minnun "cean 'e cin man Zozi -le "wean
(Mt 10.34-36)

49 «'An -ta 'te 'fole "nen 'tre da. An ya "vale 'e 'kon 'e 'bidi 'va. 50 'Pian e ya "le 'men yra yi tu 'e bo 'vaa, -e 'e 'bidi 'sia. 'Be nen 'gve, an ya -a -pennan 'an

'ci le nyen -a, 'nan 'wi zie 'e dre. 51 Te 'e 'kon 'ka 'ji 'nan 'an -ta 'tre da, 'nan -e minnun man 'e 'fola -troo di! 'Pian an -ta 'wi 'fole minnun man. 52 Maan ve 'cee 'nan, -te min a 'soolu 'kon 'towli 'le "nen "be, o "cean 'e cin man 'men "wean. Min yaaga -taa "konle -pe -tu -a, -e min "fli 'o 'kon -pe -tu -a. 53 En 'nen "ti 'lee 'e 'pi yei 'ka 'taa -a -blile di. En 'nen "bu 'lee 'e lu yei 'ka 'taa -a -blile di. En -sran "bu 'lee 'e 'pi nan yei 'ka 'taa -a -blile di.»

Minnun 'ka "vale 'o Zozi 'le 'wi 'ci maan "di

(Mt 16.2-3; 5.25-26)

54 Zozi -a 'vi "nyian minnun nen -nan be -wle 'nan: «-Te laa wla "ji yide 'fo -nan "va 'zia be, 'nun toon kaa ve 'nan, laa "ta -fean, -e 'e dre zi. 55 En -te fulo nen e "sia 'tre da "tre 'zia be, ka 'yi "feennan be -a 'yi be, 'nun toon ka ve 'nan, 'tede "ta -daa, -e 'e dre zi. 56 Ka 'wi dra min yie 'le! Fe nen e "ta dra 'tre da be, 'lee fe nen e "ta dra laji be, 'cee -toa. 'Pian 'wi nen 'an ci 'be drenan tu 'gve -a be, ka 'ka "vale 'cee -toa "di. 57 En 'wi nen 'be ci tigli "le 'cee dre be, ka 'ka "vale 'cee toa di. -Me "le "wean nen kaa dra zi?

58 'Ka 'ci "nrøn 'wi 'gve -a da -tu! -Te min -tu 'i 'sanman dre, en ka "ta -ko -a tin 'bal be, 'i 'fo 'e 'flin 'i 'ka yei "sen 'e cin va, "togo 'yei 'non tin 'bazan le, -e tin 'bazan 'e 'i 'fo -pu 'kuin. 59 Maan ve 'yie 'nan, "yie vnan i bōla -pu 'kon zie -a -ji be, te i cēen "lala pweenon boladi man.»

13

'Ka 'si 'wi 'wli di "dred man!

1 Tu zie -a man be, -kōnmandan Pilati Galile 'non -mienun tee Zeruzalem. E o tee te o ya Bali -pannan Bali -pan 'kuin. -A -nan nen min -mienun -ta 'wi zie -a 'sinan 'pale Zozi le. 2 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «E ya 'ka 'ji 'nan, Galile 'non zie o 'wi 'wli di dre e cila Galile 'non -mie -le ve da, -le "wean 'wi zie e 'bo o man? 3 -Ceje, e 'ka zi "fo "di! 'Pian -te ka'a 'sile 'wi 'wli di "dred man -e 'ka -soonla Bali -sru "die, ka -kaaman "le -wee 'wi 'zu. 4 En "nyian be, min -fuda 'sōra nen 'kon loulou o tee Siloe be, e ya 'ka 'ji 'nan,

o 'wɪ 'wɪdɪ drɛ e ciɪa Zeruzalɛm 'nɔn pɛɛnɔn da? ⁵-Cɛjɛ, e 'ka zɪ "fo "dɪ! 'Pian -te ka'a 'silɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'ka -sɔɔnla Bali -sru "dɪɛ, ka -kaaman "le -wee 'wɪ 'zɪ.»

Zozi -kɔnnɛn "fɔ fijie yiba "nɛn ya'a 'baa dɪɛ -a man

⁶ ɛn Zozi -kɔnnɛn 'gʊɛ -a -fɔdɪ 'sia. E 'nan: «Min -tʊ -le fijie yiba "a 'e 'tɔdɪ 'yee rɛzɛn fei. Min zɪɛ e -ta -a 'blʊ -wɛɛɛ "man, 'pian ya'a yɪɛ "fo "dɪ. ⁷ -A -nan nɛn yaa 'vɪ min nɛn 'e yɪɛ -tɔa rɛzɛn fei 'bɔ va bɛ -yrɛ 'nan: «Lɛ yaaga nɛn 'gʊ, te 'an -taa fijie yiba 'gʊɛ, -a 'blʊ -wɛɛɛɛ "man, te ma'an ye dɪ. -Yee "wɛan 'i yiba 'cɛn! Kɔɔ e ya -nan 'e "tun.»

⁸ ɛn min nɛn 'e yɪɛ -tɔa "fei 'bɔ va bɛ, e 'nan min zɪɛ -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i 'tʊ "nyian lɛ -tʊ! Maan "srɔn "kluman, -e 'an 'bli -sɛn "man 'dʊ -e 'e ba. ⁹ Lɛ pee -te ya'a balɛ dɪɛ, -e 'i 'cɛn.» »

Zozi lɪmɔn -tʊ beli

¹⁰ Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi bɛ, waa laabo Saba. -A -tʊ da nɛn, te Zozi a Bali -le 'wɪ "paanan minnɪn ji -wee cin yɪ 'kuin. ¹¹ Lɪmɔn -tʊ a 'kɔn zɪɛ -a -ji. -A lɛ -fuda 'sɔra 'bɔ, te 'e yra ye -yʊ -wɪdɪ "tʊ -lɔ. -A 'klɔn 'tɔ 'siɛn, ɛn ya'a "nyian 'kɔlaman wluandɪ -a dɪ. ¹² Zɪ Zozi lɪ zɪɛ -a 'yɪ bɛ, yaa laabʊ, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'Yie -cɛ 'e 'si 'i man!» ¹³ -A -nan nɛn 'e 'pɛ 'pla lɪ zɪɛ -a da. 'Nun tɔɔn ɛn e 'sʊ "ji, ɛn e Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia.

¹⁴ 'Wɪ nɛn Zozi 'a drɛ bɛ, e 'bli 'fɔ cin yɪ 'kɔn 'tazan ji, kɔɔ Zozi min beli Saba yi da. ɛn e 'nan minnɪn lɛ 'nan: «Yi a 'shɛɛdʊ, -a da nɛn blamin 'nyranman "paa. Yinun zɪɛ -a -tʊ da nɛn, 'ka 'ta, -e 'o 'ka 'beli. 'Pian te 'ka 'ta Saba yi da "fo "dɪ!»

¹⁵ ɛn Minsan "e 'nan -yrɛ 'nan: «Ka ya min -wɪdɪ "a, ka 'wɪ dra min yɪɛ 'lɛ. Saba yi da bɛ, ka "we "man, -e min 'e 'yee trʊvɛ baa "flu 'e 'blɪfɛ -sru, -e 'e 'kʊ 'yi 'nɔn -yrɛ. -Te e ya tri a oo, ɛn te 'bɛ "cɛɛ dɪ, -te e ya -afɪmʊn a oo, kaa dra zɪ, -nʲɛɛ dʊv? ¹⁶ 'Pian ka 'ka "vale 'an baa 'si Abraam kluda lɪ 'gʊɛ -a man Saba yi da dɪ. Kɔɔ Satan -a yrɪ -a -nan lɛ -fuda 'sɔra nɛn 'gʊ.»

¹⁷ Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn 'yra -a 'nanmannɔn 'tɛdɪ 'sia. 'Pian te min

pɛɛnɔn 'ci "nranman 'wɪ "yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn Zozi a dra bɛ -yee "wɛan.

Fei fɛ 'wɛ man -kɔnnɛn 'lee 'man-nyan man -kɔnnɛn

(Mt 13.31-32; Mk 4.30-32)

¹⁸ "Bɛ -sru Zozi -kɔnnɛn "fɔdɪ 'sia minnɪn lɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -mɛ "man nɛn 'an -kɔlaman maan -kɔnnɛn? ¹⁹ E ya "le min -tʊ 'bɛ fei fɛ 'wɛ "wɛnnɛn 'tʊ 'si, ɛn yaa -fɔ 'yee fei. E bɔa -e 'e drɛ yiba "a, te "lomannun a o "kɔɛ "tɔnan -a plan -ji.»

²⁰ ɛn e -kɔnnɛn pee -fɔ "nyian -wɛɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -mɛ "man nɛn 'an -kɔlaman maan -kɔnnɛn? ²¹ E ya "le lɪmɔn -tʊ 'bɛ -fari puu "sonun yaaga 'si, e 'man-nyan "wɛnnɔn 'wʊ 'va, ɛn yaa baa. 'Mannyan zɪɛ e -fari -pʊ 'bɔ siiman 'e pɛɛnɔn.»

-Si nɛn min -a "siala -e 'e 'beli bɛ e ya -tʊwɪ

(Mt 7.13-14, 22-23; 8.11-12; 25.10-12)

²² "Bɛ -sru Zozi Zeruzalɛm si 'sia "nyian. E -kʊ Bali -le 'wɪ "paadɪ -a minnɪn ji 'flanun nɛn -si -a bɛ -a da.

²³ ɛn min -tʊ -a laabʊ -yrɔ 'nan: «'An 'san. 'Wɪ 'kpa, min "nɛn "wɛnnɛn nɛn Bali -a "sia 'wɪ 'ji?»

ɛn Zozi -a vidɪ 'sia minnɪn lɛ 'nan: ²⁴ «'Ka man -wɛɛɛ 'nan 'ka -wɪlamlan 'kɔn -yrɛ "fɪnɛn 'ji -e 'ka 'belidɪ yɪ! Maan ve 'cɛɛ 'nan, min "kaga -taa -a man -wɛɛɛɛ 'nan 'o -wɪlamlan 'kɔn zɪɛ -a -ji, 'pian wa'a 'bɔala 'nan nun dɪ. ²⁵ Tʊ -tʊ -taa "bɔɛ bɛ, -te 'kɔn san "ta 'yee 'kɔn -fɔa "ji, te ka -fʊ bei. Ka 'kɔn 'tɛdɪ "siala, te ka "ta -a ve -yrɛ 'nan: «'Kʊ 'san, 'i 'kɔn 'lɛ 'sʊ 'kʊɛ!» Yaa ve 'cɛɛ 'nan: «Ma'an 'ka 'tɔa dɪ.»

²⁶ Tɔɔn -e 'ka vɪ -yrɛ 'nan: «-Kaa fɛ -blɪ 'e cin va, ɛn -kaa 'yi mɪn 'e cin va. ɛn i Bali -le 'wɪ paa 'kʊ fla.»

²⁷ "Bɛ -sru yaa ve 'cɛɛ 'nan: «Ma'an 'ka 'tɔa "fo "dɪ. Ka ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a, 'ka 'si 'an "srɔn "kogo!»

²⁸ Tʊ zɪɛ -a man bɛ, te ka Abraam 'lee Izak 'lee Zago 'lee Bali 'lewei vɪnɔn pɛɛnɔn ye Bali -le mingɔnnɛn trɛda. 'Pian ka -fo bei, -e 'ka -wuɔdɪ 'sia te 'ka 'shɛ da -ble. ²⁹ Minnɪn "sia yidɛ

wluan "nan 'zia, en o "sia yide 'fɔ -nan "va 'zia, en o "sia 'trɛda lou 'zia, en o "sia 'trɛda "tre 'zia, -e 'o "fɛdi -dan -bli Bali -le mingənnən trɛda. ³⁰ Minnun nən o -fɔla "da "bɛ, o "kaga -taa "drele -si 'lənən 'a. En minnun nən o -trɔa -si 'lɛ bɛ, o "kaga -taa "drele min -fɔla "danən 'a.»

*Zozi 'wɪ 'pla Zeruzalɛm 'nən lɛ
(Mt 23.37-39)*

³¹ Tɔ zɪɛ -a man bɛ, Farizɛn 'nən -mie -ta -a vlɛ Zozi lɛ 'nan: «'I 'kɔ, 'i 'si 'gɔ! Erodi a 'i -wɛɛnan 'nan -e 'yei 'tɛ.»

³² En Zozi 'a 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka 'kɔ -a vɪ -dawlizan 'labɛ -yrɛ 'nan, an -yɔ -wɪdɪ -pian "minnun -sru, en an minnun "belia cɛɛgɔ 'lee "trɛ "a. -A yi yaagazan da -e 'an 'cɛn "man. ³³ 'Wɪ 'kpa, maan dra cɛɛgɔ, en maan dra "trɛ, en maan dra "bɛ -sru. En an bɔala Zeruzalɛm, kɔɔ -nan nun nən Bali 'lewei vɪzan -kaa.

³⁴ Zeruzalɛm 'nən, ka Bali 'lewei vɪnən -tɛɛman. En minnun nən Bali -taa "waa 'cɛɛ bɛ, ka o -tɛɛman -kɔləbu -a. Maan man wɛɛ 'e 'pa -a "kaga 'nan 'an 'ka treman 'e cin man, "le zɪ mɛin "bɔ 'yee 'nɛnnun treman 'e 'pɛba 'wlu bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Pian ka'a 'wɪlɛ "man "dɪ. ³⁵ -Yee "wɛɛn Bali "ta 'e 'pɛ "sia 'cee Bali -pan 'kɔn -sru. En 'an 'bɔ 'gɔɛ, ka'a "nyian 'an 'ye dɪ. 'Pian ka -kɔlaman 'an yɪdɪ -a 'e 'pee yi nən kaa vɪdɪ "siala 'nan: «Bali -le -fɛa 'e 'kɔn min nən Minsan -a 'pa 'sia bɛ -a man!»

14

Zozi min -tɔ beli 'flinla "yi da

¹ Zuif 'nən 'le 'flinla "yi nən waa laabo Saba bɛ -a -tɔ da nən, Zozi wlala Farizɛn 'nən 'tazan -tɔ -le 'kuin 'nan -e 'e fɛ -bli. Minnun nən 'kɔn zɪɛ -a -ji bɛ, te o yɪɛ a Zozi 'va. ² En min -tɔ -ta -tɔlɛ Zozi 'lɛ. Min zɪɛ -a 'kɔlɛ pɛɛnən a 'e -tɔladɪ -cɛ -tɔ -lɔ. ³ Tɔɔn en Zozi -a laabo 'fluba 'ci vɪnən 'lee Farizɛn 'nən 'lɔ 'nan: «-Mɛ "wɪ nən -cee -pei -a 'vɪ? -Si a 'e 'nɔndɪ min lɛ 'nan 'e 'cɛ 'si min man 'flinla "yi da?» ⁴ 'Pian o 'ka "vale 'o 'wɪ "sia "da "fo "dɪ. Tɔɔn Zozi klɛ -cɛzan zɪɛ -a man, en yaa beli. E -si -nən -yrɛ, en e -kɔ.

⁵ -A -nan nən Zozi -a vɪdɪ 'sia 'fluba 'ci vɪnən 'lee Farizɛn 'nən lɛ 'nan: «Min -tɔ 'ka 'ka yei, -te -yee 'nən 'fɔ 'yi 'klu -ji 'flinla "yi da bɛ, -e 'e vlɛ 'e 'si dɪ. En -te -yee tri -fɔ 'yi 'klu -ji 'flinla "yi da bɛ, -e 'e vlɛ 'e 'si dɪ. -Njɛɛ dɔv?» ⁶ Wa'a -kɔlale -e 'o 'wɪ zɪɛ -a -zi -fɔ -yrɛ "dɪ.

-Tɪ lɛ nən Bali -nyrannan fɛnyian -nɔn?

⁷ Zozi -a 'yɪ 'nan minnun nən o -taa "bɛ, o -nyrannan tɪglɪ tɪglɪ "sia, te o -nyɛanla. -A -nan nən e -kɔnnən 'gɔɛ -a -fɔdɪ 'sia -wlɛ. E 'nan: ⁸ «-Te min 'i laabɔ 'nan 'i 'lɔ "fɛdi -bli 'e 'va bɛ, te 'i 'nyrannan tɪglɪ 'si dɪ! Kɔɔ -a -mie da bɛ, te min nən 'bɛ a min -dan a e -cia 'i da bɛ, wɛɛ laabɔ "nyian. ⁹ Min nən e 'ka laabɔ bɛ, yaa ve 'yɪɛ 'nan: «'I pɛin 'labɛ -a -nən min 'gɔɛ -yrɛ!» Tɔɔn te i "ta wuanla 'yra -a, -e 'i 'kɔ -nyran pɛin -fɔla "dazan da. ¹⁰ -Yee "wɛɛn -te min 'i laabɔ 'nan, 'i 'lɔ "fɛdi -bli 'e 'va bɛ, 'i -nyran pɛin -fɔla "dazan da! Min nən yei laabɔ bɛ, -te yei 'yɪ bɛ, -e 'e 'ta -a vɪ 'yɪɛ 'nan: «An bee, 'i 'ta -nyrannan tɪglɪ 'gɔɛ -a 'si!» -Te e dre zɪɛ, min pɛɛnən nən ka "ta -nyɛanla waa bɛ, 'yra "sia 'i yɪɛ man o yei.»

¹¹ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Min nən 'e 'fli dre -dan bɛ, Bali -a dra "wɛnnən. En min nən 'e 'fli dre "wɛnnən bɛ, Bali -a dra -dan.»

¹² "Bɛ -sru en Zozi 'wɪ tin 'badɪ 'sia min nən e Zozi 'bɔ laabɔ 'nan 'e 'lɔ "fɛdi -bli 'e 'va bɛ, -yrɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te 'i "ta minnun laabo "fɛdi fɛ man bɛ, te 'i beenun laabɔ dɪ! En te 'i "bɔvɪnun laabɔ dɪ! En te 'i 'mangulinun laabɔ dɪ! En te 'i bɔɛnun fɛnən laabɔ dɪ! "Tɔgɔ -wee vɛ da, -e 'wei laabɔ te 'e dre fɛ 'lɛji bɔladɪ -a. ¹³ 'Pian -te 'i "ta minnun laabo "fɛdi fɛ man bɛ, 'i 'yalɛ -tɛnən laabɔ! En minnun nən -cɛ cɪ o man bɛ 'i o laabɔ! En minnun nən o "tun "bɔ bɛ 'i o laabɔ! En minnun nən o yɪɛ 'wɪ bɛ 'i o laabɔ! ¹⁴ -Te 'i 'wɪ zɪɛ -a dre bɛ, Bali -fɛa ve 'i man, kɔɔ wa'a 'lɛji bɔala 'yɪɛ dɪ. 'Pian Bali -a 'lɛji bɔala 'yɪɛ, tɔ nən min tɪglɪ nun wuanla -kanən 'va bɛ, -a man.»

*"Fɛdi -dan man -kɔnnən
(Mt 22.1-10)*

¹⁵ -A -nan nən min -tɔ nən fɛ zɪɛ -a -nan bɛ yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Min nən

e fe -ble Bali -le mingōnne trēda be, Bali -le -fēa a -a san man.»

¹⁶ En Zozi -kōnne "tv -fōdī 'sia -yre. E 'nan: «Min -tv 'be "ta "fēdi -dan dra, en yaa 'wī 'vī min "kaga "lē. ¹⁷ Zi "fēdi yi 'bō be, en 'e 'suzan 'tv 'pa 'sia 'nan 'e 'kū o laabv. 'E vī -wle 'nan: <'Ka 'ta! O cēen fēnun drēdī man.>

¹⁸ 'Pian o -tōdv pēenōn 'wī 'tv 'yī, en waa 'vī -yre. Min tēde -a 'vī -yre 'nan: <An "sia fei -tv 'lōnan. An "ta -ko -a -nanjēnle. -Yee "wēan 'i yra 'si, ma'an 'kōlaman 'lōdī -a dī.>

¹⁹ En -a -tv "e 'vī -yre 'nan: <An tri 'lō -fu. An "ta -ko o -nanjēnle, -te o 'nyranman "paa 'kpa -o. -Yee "wēan 'i yra 'si, ma'an 'kōlaman 'lōdī -a dī.>

²⁰ En -a pee "e 'vī 'nan: <An "sia lī 'panan. -Yee "wēan ma'an 'kōlaman 'lōdī -a dī.>

²¹ Min 'suzan zīe e 'lī 'e da 'e 'tazan -va. 'Wī nēn o pēenōn -a 'vī be yaa 'sinan 'pa -yre. -A -nan nēn 'bli 'fō -a tazan 'bō 'jī, en e 'nan 'e 'suzan lē 'nan: <'I 'kū tada 'fla yei, -e 'i vī 'yalē -tēnōn lē, en 'i vī minnūn nēn -cē cī o man be -wle, en 'i vī minnūn nēn o yīe 'wī be -wle, en 'i vī minnūn nēn o "tun "bō be -wle, -e 'ka 'ta waa!>

²² En min 'suzan zīe e -kū "nyian. Fōnōn, en e -ta -a vīe 'e 'tazan lē 'nan: <'An 'san, 'wī nēn yīa 'vī be, maan drē, 'pian -nyranman -mie a tian 'nan.>

²³ -A -nan nēn -a tazan -a 'vī "nyian -yre 'nan: <'I 'kū -sīlv 'nēnnūn da, en 'i 'kū fei -paannūn da, -e 'i vī minnūn lē 'nan 'o 'ta. 'I 'tō o man, -e 'o 'wī 'man, 'dū -e 'mēn 'kuin 'e fa!> »

²⁴ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Maan ve 'cēe 'nan, minnūn nēn Bali o laabv, en wa'a 'wīe "man "dīe, o -tv 'ka 'taa "fēdi -blīe 'an 'va dī.»

-Tīe -kōlaman drēdī -a Zozi -sruzan -a?

(Mt 10.37-38)

²⁵ "Be -sru en Zozi Zeruzalēm si 'sia "nyian. Min yra -a -sru "kaga 'kpa. -A -nan nēn Zozi 'e 'man līla, en e 'nan -wle 'nan: ²⁶ «Min nēn e ya "vale 'e -sōnmlan 'an -sru "be, 'yaan 'sia e 'mlin 'e "tī 'lee 'e "bō "da. En 'yaan 'sia e 'mlin 'e nan 'lee 'yee 'nēnnūn da. En 'yaan 'sia e 'mlin 'e "bōnūn 'lee e "blunūn "da. En 'yaan 'sia e 'mlin 'e 'bō

'le 'belidī da. -Te ya'a drēe zī dīe, ya'a 'kōlaman -e 'e drē 'an -sruzan 'a "fo "dī. ²⁷ En "nyian be, min nēn e ya "vale 'e -sōnmlan 'an -sru "be, 'e 'wī yra yīdī man, en 'e 'wī -kadī man yība "plan da! -Te ya'a drēe zī dīe, ya'a 'kōlaman -e 'e drē 'an -sruzan 'a "fo "dī.

²⁸ -A -kōn "man wī -tv nēn 'gū. Min -tv a 'ka yei, en e ya "vale 'e 'yee 'kōn -dan -tōa. Min zīe zī 'kō 'e drē be, yaa "nrōnman 'e 'jī 'vaa, en yaa -si "sīala. E 'yee "lala -nanjēan, -te e bōa -yee 'kōn 'tōve -a -o. ²⁹ "Tōgō -te e 'yee 'kōn 'pū -fō 'trē 'jī be, -e 'e vīe 'e 'cēn "man "dī. Tōn minnūn nēn o 'wī zīe -a -nan ye be, waa sēe wōdī "sīala -a vīdī -a 'nan: ³⁰ «Min 'labē e 'kōn 'tōdī 'sia, 'pian ya'a -kōlale 'cēndī -a "man "dī.»

³¹ En -a -kōn "man wī -tv nēn "nyian 'gū. Mingōnne -tv "ta -ko -kūlī man mingōnne -tv -va. Mingōnne zīe zī 'kō 'e drē be, yaa "nrōnman 'e 'jī 'vaa, en e -kūlī -si "sīala. 'E 'cī "nrōnman 'nan, 'yee minnūn -kpi fu (10.000) 'gūe, o -pē "sōa min -kpi yō -tv (20.000) -a? ³² -Te yaa -tō 'nan 'e 'pē 'ka 'taa 'sōle -kūlī -a dīe, e minnūn "paa 'sia mingōnne -tv zīe -a va, te 'be a tian 'kōbli. E toba -fōa -yre 'nan, te 'o 'kūlī -tan "nyian dī.»

³³ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «'Wī 'tōwli zīe -nyrēn 'e drē 'cēe vē -a! -Te min 'ka 'e 'bli 'sīle 'yee fē pēenōn da dīe, ya'a 'kōlaman -e 'e drē 'an -sruzan 'a "fo "dī.

³⁴ 'Wī 'kpa, -wē a fē "yī "a. 'Pian -te -wē 'nōnōn 'si "man "be, -a drē vē "ka "nyian 'nōnōn dī. ³⁵ E 'ka "nyian "yī fē -tv drē vē -a 'trēda dī. En e 'ka -angle -a dī. 'Pian waa wēenman 'e "tun. Min nēn 'wī man "trōen cī -a -wulo -man be, -a san 'e man!>

15

'Bla nēn e 'san be waa 'yī

(Mt 18.12-14)

¹ Yī -tv da 'sukōle 'sinōn "kaga pli Zozi man 'nan -e 'o wei man. En minnūn nēn o 'tō 'wīdī "a "nyian minnūn 'le be, o "kaga "ta "nyian. ² 'Wī zīe ya'a Farizen 'nōn 'lee 'fluba 'cī vīnōn 'cī 'sōle "fo "dī. -A -nan nēn waa vīdī 'sia 'nan: «Min 'labē, e ta -kli "wī dra. E 'wī 'wīdī "drēnōn "kuan 'e 'pē "fī "a, en o fē -ble waa 'e cin va.»

3 -A -nan nen Zozi -kønnen "fōdi 'sia -wle. E 'nan: 4 «Min -tu -le 'bla a -yaa tu, en -a -tūwli "ce 'san "va. Min zie yaa dra 'kō? Maan ve 'cee 'nan e 'bla -fuba 'sōrasien 'wle 'sōrasien "tue "bui "da, -e 'e 'ku -a -tūwli "nen e 'san be -a -wee. -Njēē duv? 5 -Te yaa yi be, -a ci "nranman 'kpa tigl. Yaa "sia -e 'e -fō 'e 'plabei da. 6 -Te e 'bōla "kønnen "be, 'e beenun 'lee 'e 'srōnnōn laabo 'e va. Yaa ve -wle 'nan: 'Ka 'ta -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va! An 'men 'bla nen e 'san be -a 'yi.»

7 'Wl 'tūwli zie -yēē dra Bali le. -Te min -tūwli "ce 'si 'wl 'wli "drēdi man, en 'e 'fli -nōn Bali le be, Bali ci "nranman. Ci "nran nen min -tūwli zie, yaa -nōan Bali le be, e "mlian min -fuba 'sōrasien 'wle 'sōrasien nen o ya tigl 'va be -wee ci "nran nen waa -nōan Bali le be -a da.»

'Lein 'wle nen e 'san be waa 'yi

8 En Zozi -a 'vl "nyian -wle 'nan: «-Te lūmōn -tu -le 'lein 'wle a -fu, en -a -tūwli "ce 'san "va "be, e -kønnen -fōa "nen, -e 'e 'yee 'kuin "koodi 'sia. Yaa -weēman -trilii, -e 'e yi. 9 -Te yaa 'yi be, 'e "luenun 'lee 'e 'srōnnōn laabo 'e 'va. Yaa ve -wle 'nan: 'Ka 'ta -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va! An 'men 'lein 'wle nen e 'san be -a 'yi.»

10 'Wl 'tūwli zie -yēē dra Bali 'le 'pasianōn nen laji be -wle. -Te min -tūwli "ce 'si 'wl 'wli "drēdi man, en 'e 'fli -nōn Bali le be, Bali -le 'pasianōn 'ci "nranman.»

'Nen "ti 'lee 'yee 'nennun "fli "le 'wl

11 Zozi -kønnen "tu -fō "nyian -wle. E 'nan: «Min -tu a, en -yee 'nennun a "fli. 12 Yi -tu da be, en -a "tiennēnzān -a 'vl 'e "ti "le 'nan: 'An "ti, 'an 'blinan nen e -taa "kōnle 'men ve -a be, 'i -nōn 'men!» -A -nan nen o "ti 'e yife cēēn 'e cin man -wle.

13 Yi "fli, yaa, "be -sru en -a "tiennēnzān 'bō 'yee ve pēēnōn 'tan. Yaa man "lala 'si, en e -ku -a -blile 'fla 'kōbli 'tu da, te 'e 'ci 'sō wunūn dra. 14 "Yēē 'cēn -a -blidi man be, te dra -dan 'le "so 'fla zie -a da. -A -nan nen 'e yra yidi 'sia. 15 En e -ku toba -fōle 'fla zie -a da min -tu le, 'nan -e 'e 'nyranman "va. Min zie 'be 'pa 'sia 'nan 'e 'ku 'e yie 'tō 'yee 'srunun va lua. 16 Dra -a -tea,

e ya "vale 'e 'srunun -blife -ble, 'pian min -tu 'ka -a -nōan -yre "fo "di.

17 En 'e 'wulo 'ji "nrōndi "sia. Yaa 'vl 'e 'ji 'nan: 'An "ti "le 'nyranman 'panōn 'be fe -ble -mien, te e o "kle. 'Pian mēēn -kaa "dra lō 'gū. 18 'Wl nen an -taa -a drēle be -nyren 'gū. An lia 'an da 'an "ti 'va -e 'an vl -yre 'nan: «'An "ti, 'i yra 'si! 'An 'wl 'wli "drē Bali wlu, en 'an 'wl 'wli "drē 'yie. 19 E 'ka "le 'waan laabv "nyian 'yie 'nen "fo "di. 'I yra 'si, 'yian drē 'yie 'nyranman 'pazan 'tō -a!» »

20 -A -nan nen e 'li 'e da 'e "ti 'va. E -fu "kønnen "man -kōbli, en -a "ti -a 'yi. -Yee 'nen nyirinda -sen "da, en e -ku -a 'le flan -a. Yaa 'kun, en e -atu -te "man.

21 -A -pū "e -yre 'nan: 'An "ti, an 'wl 'wli "drē Bali wlu, en an 'wl 'wli "drē 'yie. E 'ka "le 'waan laabv "nyian 'yie 'nen "fo "di.»

22 'Pian -a "ti -a 'vl 'yee nōannun le 'nan: 'Ka 'ta "nyian dō sō -tre fenyian -a, -e 'ka wū 'men 'nen 'gūe -a da! 'Ka sōnwle wū -a -pē 'wle man, -e 'ka 'manwua "wū -a cēin -man! 23 'Ka 'ta tri -blonēn bōadi be -a, -e 'kaa -te -yre! E ya "le -kaa "fēdi -bli, -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va. 24 Kōō 'an 'pū nen kaa ye 'gūe, e -ka, en e fu. E 'san, en maan 'yi.» Tōōn en o "fēdi drēdi 'sia.

25 Tū zie -a wlu be, te -yee 'nen cējenēnzān a tian fei. Zi e 'si fei, e ya -tanān be, "yēē -pli "kønnen "man be, en e "dre 'man. 26 -A -nan nen e nōan -tū laabv, en e "kønnen "wl laabv -yrō. 27 'Be 'vl -yre 'nan: 'I -suannēn 'be 'ta. 'I "ti tri -blonēn bōadi be -a -te -yre, 'nan 'wl 'tū 'ka drēle -yre "di -le "wean.»

28 'Wl zie e 'bli 'fō "ji, en e 'ka "vale 'e -wlamlan "kønnen "di. Tōōn en -a "ti 'bōla. E toba -fōdi 'sia -yre 'nan 'e -wla "kønnēn. 29 'Pian e 'nan 'e "ti "le 'nan: 'An le "kaga 'kpa nen 'gū, te 'an 'nyranman "paa 'yie, en ma 'an tian 'li -a vīle 'yie 'wl 'tū man -cēje di. 'Pian yi 'a tian bō 'nen 'tūwli "nōnle 'men, -e 'ku "fēdi -bli "va 'ku 'vale 'an beenun -a di. 30 'I 'yio, 'wl nen yia drē be -a! 'I 'pū nen e 'yie "lala pēēnōn bl lūmōnnun man be, zi e -ta be, en i tri -blonēn bōadi be -a -te -yre.»

31 En -a "ti "e -yre 'nan: <'Men 'nen, tu pɛɛnɔn man bɛ, i ya 'an 'va 'gu, en 'an yifɛ pɛɛnɔn bɛ e ya 'yie vɛ -a. 32 E ya "le -kaa "fɛdi -bli, -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va. -Ka'a 'kolaman -e -kaa 'wɪ 'pee drɛ "fo "di, kɔɔ 'i -suannɛn 'gʊɛ e -ka, en e fuɔ, e 'san, en maan 'yi. > »

16

'Ka 'man wɔv, "trɛ "wɪ -le "wɛan!

1 "Bɛ -sru Zozi -kɔnnɛn "tu -fɔdi 'sia 'e -srunɔn lɛ. E 'nan: «Fɛzan -tu a, en min -tu 'bɛ 'e yie -tɔa -a yifɛ pɛɛnɔn 'va. En minnun -a -nan sɛɛ 'wɔ fɛzan zɪɛ -yre 'nan, min nɛn 'e yie -tɔa -a yifɛ va bɛ, yaa "sia "va te 'e man wɪ dra -a. 2 -A -nan nɛn fɛzan -a laabʊ, en e 'wɪ 'gʊɛ -a laabʊ -yrɔ. E 'nan: <-Mɛ "wɪ nɛn maan 'man 'i man 'gʊ? Yi'a 'kolaman -e 'i 'fʊ 'an yifɛ da "nyian "fo "di. -Yee "wɛan 'nyranman pɛɛnɔn nɛn yia 'pa bɛ, 'i -sru "vɪ 'mɛn!>

3 En min nɛn 'e yie -tɔa -a yifɛ va bɛ, 'e 'ci "nrɔndɪ 'sia. Yaa 'vɪ 'e 'ji 'nan: <'An 'san "ta 'mɛn 'nyranman "sia 'an 'lɔ. -Mɛ "nɛn an -taa -a drɛlɛ "mɛn? 'An "koe "ka -e 'an fei 'pa di, en 'tra 'tɛdi 'yra 'an -tɛa. 4 'Pian 'wɪ nɛn 'kɔ 'an drɛ -e minnun 'o 'an yɪ "yi "bɛ, maan -tɔa. 'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn maan dra, 'bɛ 'le vɛ bɛ, -te 'an 'san 'si 'an man bɛ, -e minnun 'waan 'kun 'o 'pɛ "fli "a 'wee "kɔnnɛn.>

5 -A -nan nɛn minnun nɛn -a san -le fiɛn ci o da bɛ, e o laabʊdi 'sia 'tʊdʊ. Yaa laabʊ -a tɛdɛ -lɔ 'nan: <'An 'san -le fiɛn a 'i da wɛa?>

6 "Bɛ -yre 'nan: <E ya 'nyrɔn "tugu -yaa tʊ!>

En e -yre 'nan: <'I 'yie 'fluba 'si, 'i -nyran "nyianɔv, -e 'i crɛn -tɛ -fuba 'soolu!>

7 "Bɛ -sru yaa laabʊ "nyian -a -tu -lɔ 'nan: <'Bii "nun? E ya "yie 'lɔ wɛa?>

"Bɛ -yre 'nan: <E ya 'saa 'wɛ 'plablu -yaa tʊ.>

En e -yre 'nan: <'I 'yie 'fluba 'si, -e 'i crɛn -tɛ -fuba 'sɔra!> »

8 En Zozi -a 'le 'sran 'e -srunɔn lɛ 'nan: «Min 'suzan 'wɪdi zɪɛ, e 'wɪ 'tɔ wɪ drɛ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, minnun nɛn wa'a Bali tɔa diɛ, o 'wɪ -tɔa 'o cin yei e "mlian minnun nɛn o ci Bali -le vɛ -a bɛ o da.

9 -Yee "wɛan 'wɪ zɪɛ -a da nɛn 'ka 'ci "nrɔn -e 'ka 'wɪ drɛ! 'Ka bee -wɛɛ "lala nɛn e ya 'wɪ 'wɪdi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn pou -a bɛ -a! -Te ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, tu nɛn "lala 'wɪ 'ka 'kɔan "nyian diɛ, o 'ka "kuan 'o 'pɛ "fli "a Bali fla.

10 -Te min drɛ wɪ a tɪglɪ 'wɪ 'sɛzɛnɛn pɛɛnɔn 'ji bɛ, min drɛ wɪ -kɔan tɪglɪ 'wɪ -dandan ji. En -te min -dawli ye "yi 'wɪ 'sɛzɛnɛn pɛɛnɔn 'ji bɛ, min -dawli ye "yi 'wɪ -dandan ji. 11 -Yee "wɛan -te minnun 'ka yi -tɛlɛa 'ka da "lala nɛn e ya 'wɪ 'wɪdi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn pou -a bɛ -a va diɛ, Bali 'ka fɛ nɛn e ci tɪglɪ bɛ -a nɔan 'cɛɛ di. 12 En -te minnun 'ka yi -tɛlɛa 'ka da fɛ nɛn e 'ka 'cɛɛ vɛ -a diɛ -a va diɛ, fɛ nɛn Bali -a 'pla 'cɛɛ vɛ -a bɛ, ya'a nɔan 'cɛɛ di.

13 Maan ve 'cɛɛ 'nan, nɔan -tu 'ka 'kolaman -e 'e min "fli 'su 'e cin -a di. E lɛaman -a -tu man, te ya'a -tu ye "yi "di. Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, min nɛn e "lala ye "yi "bɛ, ya'a 'kolaman -e 'e Bali yɪ "yi "di.»

14 Farizɛn 'nɔn nɛn -nan bɛ, zɪ o 'wɪnɔn zɪɛ -a 'man bɛ, en o Zozi 'shɛ bli. Kɔɔ o "lala ye "yi. 15 -A -nan nɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: <'Ka 'fli dra min yie lɛ min tɪglɪnɔn -a. 'Pian Bali 'cɛɛ ci "nrɔndɪ ye. En fɛ nɛn minnun -a "siala 'nan, ka ya 'wɪ -dan drɛnan bɛ, Bali "le 'va bɛ, e ya 'wɪ 'wɪdi "a "fo.

16 -Pei -tɔ wɪnɔn nɛn Bali -a -nɔn Moizi lɛ bɛ, 'lee 'wɪnɔn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn 'a 'vɪ bɛ, -a da nɛn minnun 'ta 'wɔla -trilii en Zan -ta. 'Pian zɪ e -ta bɛ, en Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn 'nan -yee mingɔnnɛn -blɪdi 'bɔ 'kogo bɛ, waa vidɪ 'sia minnun lɛ. -A -nan nɛn minnun "kaga -a "vale 'nan Bali 'e mingɔnnɛn -blɪ 'o da. 17 'Pian -te labli 'lee 'trɛ 'ka tian 'nyanlɛ diɛ, te -pei -le 'wɪ "wɛnnɛn 'tʊwɪ 'ka tian 'silɛ "da "fo "di.

18 -Yee "wɛan min nɛn e 'si 'e nan man en e lɪ pee 'pa bɛ, te e lɪ wɛɛ 'e nan ceje man. En "nyian bɛ, min nɛn e lɪ nɛn -a -sran -a 'bɔla bɛ -a 'pa bɛ, te min nan wɛɛ.»

Fɛzan -tu 'lee Laza man -kɔnnɛn

19 "Bɛ -sru Zozi -kɔnnɛn "tu -fɔ "nyian. E 'nan: «Fɛzan -tu a. Min zɪɛ mingɔnnɛnnun da sɔ nɛn -a 'flɛ ci bɛ, -nyrɛn yaa wo. En tu -tʊdʊ pɛɛnɔn man

te -a ci a 'e 'sədi, te e "fədi -ble. ²⁰ En 'yale -təzan -tə a "nyian. Wεε laabo Laza. Min zιε mlən "a -a 'kələ pεenən da. En e ya 'e nyinnandi fəzan zιε -yee -klən -yrε "nən. ²¹ E ya "vale 'e fəzan 'nεan pənnən nən e -səanla bε -a -ble. 'Pian min -tə 'ka -a -nənle -yrε "dι. E ya 'e nyinnandi fε zιε -a -nan, te -plennun -a mlənnun 'ji flannan.

²² Yi -tə 'bə en 'yale -təzan zιε e -ka. -A -nan nən Bali -le 'pasianən -a 'si, o -kə -a Abraam "srən.

"Bε -sru en fəzan "e "ka 'wə "nyian, en wεε 'wə. ²³ Zi e 'bəla -yremo fla bε, en 'e yra yidi 'sia. -A -nan nən 'e yie 'tə lou, en e Abraam 'yι 'kəəbli, te Laza yra -a "srən. ²⁴ En e -paandi 'sia. E 'nan: <'Kə tra Abraam, 'an nyirinda 'e 'sən 'i da! 'I yra 'si, 'i Laza 'pa 'sia 'e 'ta 'e 'pε 'wle wə 'yia, -e 'e 'tə 'an 'le! Kəə 'an ya 'an yra yinan 'tε 'gυε -a va.>

²⁵ En Abraam "e -yrε 'nan: <'Mən 'nən, -a -cin 'e 'tə 'i 'ji 'nan, tə nən i ya 'trəda bε i "yi 'yι, te Laza "e yra ye. -Yee "wεan 'bε nən 'gυε, -a "sii tə 'bə en 'yie yra yι tə 'bə. ²⁶ En "nyian bε -klu -dan -kaa cεen 'e cin man. -Te min a "vale 'nan 'e "sia 'kə 'va 'gυ -e 'e 'lə 'ka 'va nun bε, ya'a 'kələman -a drədι -a dι. En -te min a "vale 'nan 'e "sia 'ka 'va nun -e 'e 'ta 'kə 'va 'gυε, ya'a 'kələman -a drədι -a dι.>

²⁷ Təən fəzan -a 'vι -yrε 'nan: <'Kə tra Abraam, 'pian mēin trə "baa, 'i Laza 'pa 'sia 'an "tι "le "kənnən! ²⁸ 'An "būnun a 'soolu, -e 'e 'wι tin 'ba -wle, "təgə 'o 'ta fənan nən 'an yra ye 'gυε -a -nan.>

²⁹ En Abraam "e -yrε 'nan: <Bali -le -pei -tə wɪnun nən yaa -nən Moizi lε bε, e ya o va nun. En 'wɪnun nən Bali 'lewei vɪnən 'a 'vι bε, e ya o va nun. 'O "trəən "tə -yrε -e 'o 'ta wəla "da!>

³⁰ En fəzan -a 'vι -yrε 'nan: <'Kə tra Abraam, 'bε 'ka 'bəa waa "fo "dι. 'Pian -te min 'si -kanən 'va, en e -kə 'wι tin 'balε -wle "bε, waa wei maan. O "sia 'wι 'wɪdι "drədι man, -e 'o -səənla Bali -sru.>

³¹ -A -nan nən Abraam -a 'vι -yrε 'nan: <-Te wa'a 'o "trəən 'təa Bali -le -pei -tə wɪnun nən yaa -nən Moizi lε bε -yrε "dι, en -te wa'a 'o "trəən 'təa

'wɪnun nən Bali 'lewei vɪnən 'a 'vι bε -yrε "dι, te wa'a 'kələman "nyian -e 'o "trəən "tə min nən e 'si -kanən 'va bε -a wei lε dι.> »

17

Zozi 'wι 'pla 'e -srunən lε (Mt 18.6-7, 15, 21-22; Mk 9.42)

¹ "Bε -sru en Zozi -a 'vι 'e -srunən lε 'nan: <'Wɪnun nən o -kələman o min "sia Bali -sru "bε, o ya 'trəda "kaga. 'Pian min nən yaa drε en 'wι zιε 'e bə min -tə man bε, 'wι -taa "bələ -a san man. ² E ya "le 'o -kələbu -fə min zιε -a 'klan, -e 'o tūv jemie -va. 'Bε "yi mlin, "təgə 'e drε -e 'mən 'nən 'tə 'e 'si 'an -sru. ³ 'Ka drε "yi 'ka 'fli -va!

-Te 'i "bυι -tə 'wι 'wɪdι drε bε, 'i 'wι tɪgɪ tin 'ba -yrε. -Te yaa -tə 'e 'fli -lə bε, -e 'i man wι 'cε! ⁴ En -te e 'wι 'wɪdι drε 'yie 'e 'pa -a 'səravli yidε 'wle 'təwli 'wlu, te e lia 'e da 'i 'va 'e 'pa -a 'səravli, te yaa ve 'yie 'e 'bə 'a bε, 'i man wι 'cε!>

⁵ -A -nan nən Zozi 'le 'pasianən -a 'vι Minsan 'bə lε 'nan: <'I 'kəe yi -təradι 'i da 'pa "da!>

⁶ En Minsan "e 'nan: <-Te 'cee yi -təradι Bali da a "wənnən "le fei fε 'wle 'tə -le 'wι 'zυ bε, kaa ve yiba -dan 'gυε -yrε 'nan: <'I 'sura, 'i 'kə -tə jemie -va>, yaa dra.>

Zozi -sruzan 'nyranman "paa 'e 'ci -a -təwli

⁷ <'Ka 'ci "nrən 'wι 'gυε -a da! 'Cee nəan a, en e 'nyranman "paa 'cee fei, -te 'bε "cεε dι, 'e yie -təa 'cee -wɪnun va. Min -tə 'ka 'ka yei, -te nəan zιε e 'si lua, e -ta bε, -e 'e vι -yrε 'nan: <'I 'ta "nyiandυ -nyran fε -sru "dι?>

⁸ 'Pian yaa ve -yrε 'nan: <'I fənun -təən "nyiandυ, 'i 'man wəv, -e 'i 'ta 'mən fε 'pa! -Te an fε blι, an 'kan, en an 'yi mlin bε, -e 'i 'yie vε -blι.> ⁹ En "nyian bε, min -tə 'ka 'yee nəan muo 'fəa 'nyranman nən yaa 'pa bε -a man dι. ¹⁰ Zi ka cι Bali lə zιε. -Yee "wεan -te ka cεen Bali -le 'nyranman nən e 'nan 'ka 'pa bε -a man bε, 'ka vι 'nan: <Nəan "tun "nən 'kəa. 'Wι nən e cι "le 'kə drε bε, -a 'bə nən kəa drε.> »

Zozi -kogobe 'si min -fu man

¹¹ Te Zozi a -kənan Zeruzalem zia bε, e ciladι 'sia Samari 'lεglən 'lee

Galile 'leḡlbn yei. ¹² Zi Zozi "ta bōala 'fla 'tv da bε, εn -kogobe -tenōn 'fu -ta -a 'le. O -fv "man "kōōbli, ¹³ εn o -paandı 'sia -yrε. Waa 'vı 'nan: «'Kv 'san Zozi! 'I yra 'si! 'I 'kv nyrinda 'si!»

¹⁴ Zi Zozi o 'yı bε, εn e 'nan -wle 'nan: «'Ka 'kv 'ka 'fli -kōōn Bali -pannōn le.» "Wεε -kōn -kōnan -sia bε, εn -kogobe 'si o pεεnōn man.

¹⁵ Zi o va min -tv -a 'yı 'nan, -kogobe 'si 'e man bε, εn e 'li 'e da Zozi 'va. E Bali 'tō bōdı 'sia wei 'pleble 'a. ¹⁶ Zi e 'bō Zozi man bε, εn e "po sōōn "wlu, 'e yra blula, εn yaa muo "fōdı 'sia. Min zıε e "sia Samari, Zuif min "cεε dı.

¹⁷ En Zozi -a laabv minnun lō 'nan: «-Kogobe 'si min -fu bε, o pεεnōn man. En min 'sōrasien a nyin zia? ¹⁸ -Mε "le "wean nēn min nēn e 'ka Zuif min -a dıε, -yεε 'si o yei, εn e -ta Bali 'tō "yi "vıε?» ¹⁹ -A -nan nēn Zozi -a 'vı min zıε -yrε 'nan: «'I 'wluan, 'i 'kv! 'I yi -tera 'an da, -yee "wean 'i beli.»

Bali mingōnnēn -ble min da 'kō?

(Mt 24.23)

²⁰ Farizen 'nōn -a laabv Zozi 'lō 'nan: «Tv "cēn "man nēn Bali mingōnnēn -blıdı "siala?» En e -wle 'nan: «Bali -le mingōnnēn -blıdı 'ka 'taa "le fε nēn waa ye bε -yee 'wı 'zv dı. ²¹ En wa'a 'kōlaman -e 'o vı 'nan, -yεε 'bōla -mien dı, εn -yεε 'bōla 'gv dı. Maan ve 'cεε 'nan Bali mingōnnēn -blıdı 'sia 'ka yei 'va.»

Zozi 'le -tadı pee dra 'kō?

(Mt 24.26-28, 37-41)

²² "Bε -sru εn Zozi -a 'vı 'e -srunōn le 'nan: «Tv -tv -taa "bōle bε, te ka ya "va 'nan 'ka Blamin -pı ye. -Te e ya yi -tōwli "cε "a oo, ka ya "vale 'ka ye -kpō, 'pian ka'a 'kōlaman -a yıdı -a "fo "dı.

²³ Tv zıε -a man nēn minnun -a ve 'cεε 'nan, e ya -mien, εn e ya 'gv. 'Pian te 'ka 'kv -nan dı, εn te 'ka sōōnla o -sru "dı. ²⁴ Kōō tv nēn Blamin -pı -taa "man "bε, e -taa "le laa -paan "le 'wı 'zv. E 'wlei -wlei -fōa, -e -a -san 'e labli 'cēn 'ji "fo. ²⁵ 'Pian e ya "le Blamin -pı 'e yra yı, εn -naagvōnōn 'o 'nan "man 'vaa, -e 'wı zıε 'e drε.

²⁶ Tv nēn Blamin -pı -taa "man "bε, 'wınnun nēn minnun -a drε 'li Noe tv va bε, waa dra "nyian. ²⁷ Kōō Noe tv va bε,

minnun fε blı, o -wēn mlin, o lı 'pa, εn o -kōnnēn 'pa. Waa drε zıε -trilii, εn tv nēn Noe -wlamlan -klv -dan ji bε e 'bō. Tv zıε -a man nēn laa -dan fēndı 'sia, εn o pεεnōn 'nan -nyan.

²⁸ En "nyian bε, 'wınnun nēn minnun -a drε 'li Lōt tv va bε, waa dra "nyian. Minnun fε blı, o -wēn mlin, o fēnun lōō, o fēnun taan, o feinun paa, o 'kōnnun tōō. ²⁹ 'Pian yi nēn Lōt 'si Sodōm bε, -a -nan nēn Bali 'tε 'lee 'tε nyin nēn -a -koei "min -tea "bε, -a -fēn laa 'a 'fla zıε -a da. En o pεεnōn 'nan -nyan.

³⁰ 'Wı 'tōwli zıε -a 'bō nēn minnun -kōan -a drēnan, εn Blamin -pı -taa.

³¹ Tv zıε -a man bε, min nēn e cı 'yee 'kōn 'le "nēn "bε, te 'e -wla 'kuin fε -tv 'sinan dı! En min nēn fei bε, te 'e li 'e da 'fla dı! ³² 'Wı nēn 'li e 'bō Lōt nan man, te 'e yei 'tō 'e koda bε, 'e 'wı 'cin -trōa 'ka 'ji! ³³ Min nēn e cı 'e 'ladı 'yee 'trēda da bε, ya'a ye dı. 'Pian min nēn 'e 'pε 'si 'yee 'trēda da "fo, εn yaa -nōn 'mēn bε, -a san 'bε 'belıdı nēn ya'a 'nyaan dıε -a ye.»

³⁴ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Maan ve 'cεε 'nan, -pei zıε -a man bε, min "fli -kōan 'o nyinnandı -saa -tōwli "da, waa -tv "siala, -e -a -tv "e -fvv. ³⁵ En lumōn "fli -kōan "fε -sōnnan, waa -tv "siala, -e -a -tv "e -fvv. ³⁶ [En min "fli -kōan fei -tōwli "da, waa -tv "siala, -e -a -tv "e -fvv.»]

³⁷ -A -nan nēn Zozi -srunōn -a laabv -yrō 'nan: «'Kv 'san! 'Wı zıε nyin zia nēn e dra?»

En e 'nan -wle 'nan: «Fēnan nēn -wi -kadı cı 'e pladı bε, -a ta lou "nēn -wi pεa "blı "lomannun 'o 'ble!»

18

Zozi -kōnnēn "fō tin 'bazan 'tv 'lee -cale -tv man

¹ "Bε -sru εn Zozi -kōnnēn "tv -fōdı 'sia -wle. E ya "vale 'e -kōōnman -wle 'nan 'o Bali trv 'ba tv pεεnōn man, te o "koe 'e 'nyan dı. ² E 'nan -wle 'nan: «'Fla 'tv da bε, tin 'bazan 'tv a -nan. Min zıε ya'a 'klan man Bali lō dı, εn -a yei 'ka 'naan min man dı. ³ En -cale -tv a "nyian 'fla -tōwli 'bō zıε -a da. Tv pεεnōn man bε, e -taa 'yee 'wı 'a tin 'bazan zıε -yrε. Yaa ve -yrε 'nan, 'e 'tō

'e -sru -e 'yee tin 'e 'te 'e 'nanmanzan da.

⁴ -A -nan 'mɔn 'wɪ zɪɛ -a drɛnan, te ya'a -yee tin 'baa "fo "dɪ. 'Pian zɪ yɪ -tɔ 'bɔ bɛ, ɛn 'e 'ci "nrɔndɪ 'sia. Yaa 'vɪ 'e 'ji 'nan: «Ma'an 'klan man Bali lɔ dɪ. ɛn 'an yɪɛ 'ka 'naan min man dɪ. ⁵ 'Pian -cale 'gʊɛ, e see "paa 'an man "bʊʊ, -yee "wɛan an -yee tin dra 'nɔnnɔn. Maan dra zɪɛ -e 'e vɪɛ 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ 'mɛn dɪ.» »

⁶ ɛn Minsan -a 'le 'sran -wɪɛ 'nan: «'Wɪ nɛn tin 'bazan 'wɪdɪ zɪɛ e 'sia -a vɪnan bɛ, kaa 'man 'kpa? ⁷ E ya 'ka 'ji 'nan, minnun nɛn Bali o 'si "va 'yee vɛ -a te o -paanman -yrɛ "tɔ pɛɛnɔn man bɛ, 'e "trɔɛn "sia o va? -Cɛjɛ, ya'a dra "fo "dɪ. ⁸ Maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'ka 'mɔan dɪ, te e -tɔ o -sru -e 'e tin 'nɔnnɔn 'nɔn -wɪɛ. 'Bɛ a zɪ, 'pian tɔ nɛn Blamin -pɪ -taa "nyian 'trɛda bɛ, e bɔa minnun nɛn o yɪ -tɛra Bali da bɛ o man?»

Zozi -kɔnnɛn "fɔ Farizen min 'lee 'sukɔɛ 'sizan 'tɔ man

⁹ Zozi -kɔnnɛn "tɔ -fɔdɪ 'sia minnun nɛn 'o 'fli "siala min tɪɣɫnun -a, te wa'a 'o bɔɛnun siala min tɪɣɫnun -a dɪɛ, o man. E 'nan: ¹⁰ «Min "fli 'bɛ 'kɔ Bali trɔ 'balɛ Bali -pan 'kuin. Min -tɔ a Farizen min -a, ɛn -a -tɔ a 'sukɔɛ 'sizan 'a. ¹¹ Farizen min a 'e 'tɔdɪ lou, ɛn e Bali trɔ 'badɪ 'sia 'e 'ji. E 'nan: «Bali, mɛin muo -fɔa 'nan an 'ka "le min peenun -le 'wɪ 'zʊ dɪ. Kɔɔ o crin wo, ɛn o ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a, ɛn o ya min nan -wɛɛnɔn 'a. ɛn "nyian bɛ mɛin muo -fɔa 'nan an 'ka "le 'sukɔɛ 'sizan 'labɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. ¹² Kɔɔ an fɛ "sɔan yɪ "fli 'flɛ 'tɔ -ji, ɛn fɛ pɛɛnɔn nɛn maan ye bɛ, maan -fuzan -nɔan 'yɪɛ.»

¹³ Tɔ zɪɛ -a wɪɫ bɛ te 'sukɔɛ 'sizan a 'e 'tɔdɪ -kɔɔbli, ɛn e ya Bali trɔ 'banan. 'E 'wulo -fɔ 'e 'wɪɫ, ɛn 'e 'pɛ 'pa 'e 'kɔɛ "nɛn. ɛn yaa vɪdɪ 'sia 'nan: «Bali 'i yɪra 'si! 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛzan nɛn maan, 'yian nyirinda 'si!» »

¹⁴ ɛn Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'sukɔɛ 'sizan zɪɛ, 'o 'vale Bali -a o yɛi "sɛn 'e cin va, ɛn e -kɔ 'yee "kɔnnɛn. 'Pian Farizen min 'lee Bali yɛi 'ka 'sɛnɛ 'e cin va dɪ. Kɔɔ min nɛn 'e 'fli "siala -dan bɛ, Bali -a dra "wɛnnɔn. ɛn min nɛn 'e 'fli drɛ "wɛnnɔn bɛ, Bali -a dra -dan.»

Zozi -fɛa 'vɪ nannannun man (Mt 19.13-15; Mk 10.13-16)

¹⁵ Yɪ -tɔ bɛ, ɛn minnun -tadɪ 'sia nannannun -a Zozi lɛ, 'nan -e 'e klɛ o man. 'Pian zɪ -a -srunɔn 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn o -si -tɔ -wɪɫ. ¹⁶ -A -nan nɛn Zozi nannannun laabʊ 'e 'va, ɛn e 'nan 'e -srunɔn lɛ 'nan: «'Ka nannannun 'tɔvɪ 'o 'ta 'an 'va! Te 'ka 'si -tɔ -wɪɫ "dɪ! Kɔɔ minnun nɛn "le nannannun -le 'wɪ 'zʊ bɛ, Bali -le mingɔnnɛn trɛda si a 'e 'lɛ 'sʊdɪ -wɪɛ. ¹⁷ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɣɫɪ 'a 'nan, minnun nɛn wa'a yɪ tɛala Bali da "le zɪ nannannun yɪ -tɛala 'o "tɪ "da bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪɛ, Bali 'ka mingɔnnɛn ble o da "fo "dɪ.»

Fɛzan -tɔ -le 'wɪ (Mt 19.16-30; Mk 10.17-31)

¹⁸ "Bɛ -sru ɛn min tazan -tɔ -ta 'wɪ laabʊɛ Zozi 'lɔ. E 'nan: «Bali -le 'wɪ 'paazan, i ya min tɪɣɫɪ 'a. Maan dra 'kɔ, -e 'an 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, -a yɪ?»

¹⁹ ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn, yia ve 'nan an ya min tɪɣɫɪ 'a? Min -tɔ 'ka tɪɣɫɪ dɪ, -te ya'a 'silɛa Bali -tɔwɪli "a dɪɛ. ²⁰ Bali -le -pei -tɔ wɪnun 'gʊɛ, yia -tɔa. -Nyɛn 'nan: «Te 'i min nan -wɛɛ "dɪ! Te 'i drɛ min -tɛzan -a dɪ! Te 'i crin wʊ dɪ! Te 'i 'wɪɫ 'sɛn min man dɪ! 'I yɪɛ 'e 'nan 'i "tɪ 'lee 'i "bʊ "man!» »

²¹ ɛn e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ, maan drɛdɪ 'sia 'an "wɛnnɛn da, ɛn an drɛ cɛjɛ.»

²² Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'Pian 'yɛi 'wɪ 'fʊ -tɔ. -Nyɛn 'nan, 'i 'yɛi fɛnun pɛɛnɔn 'tan, -e 'i man "lala -pli 'yale -tɛnɔn man. -Te yaa drɛ zɪɛ, laji fɛnun nɛn, wa'a srɛman dɪɛ, o dra 'yɛi vɛ -a. "Bɛ -sru -e 'i -sɔɔnla 'an -sru!»

²³ Zɪ e 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn -a -pɛ -sru -tɔa, kɔɔ -a yɪfɛ a "kaga.

²⁴ Zɪ Zozi -a 'yɪ 'nan -a ta drɛ 'trɔdrɔ bɛ, ɛn e 'nan: «Minnun nɛn, o yɪfɛ a "kaga 'trɛda bɛ, -wee -sɔɔnladɪ Bali -sru "a 'tɔndɔn. ²⁵ Maan ve 'cɛɛ 'nan, -wɪ -dan nɛn waa laabo shamo bɛ, ya'a 'kɔɫaman -wɪɫ -a 'mɛnzrɛn -yrɛ ji dɪ. -A -tɔwɪli "nɛn "nyian fɛnɔn 'le vɛ -a, -wee -sɔɔnladɪ Bali -sru "a 'plɛblɛ 'wɪdɪ.»

26 Z₁ minnun 'w₁ z₁ε -a 'man bε, εn o 'nan: «-Te 'bε a z₁ε, -t₁ε -k₁olaman 'sidi -a 'w₁ 'ji "mεn?»

27 En Zozi "e 'nan -w₁ε 'nan: «'W₁ nεn min 'ka 'k₁olaman -a dr₁εd₁ -a d₁ε, Bali -k₁olaman -a dr₁εd₁ -a.»

28 -A -nan nεn P₁εri -a 'v₁ -yrε 'nan: «Minsan, 'k₁v 'b₁ 'g₁vε, k₁v 's₁i 'k₁vε fεnun pεεn₁ -sru, εn k₁v s₁o₁la 'i -sru!»

29 En Zozi -a 'v₁ -w₁ε 'nan: «Maan ve 'cεε 'w₁ t₁gl₁ 'a 'nan, min oo min nεn e 's₁i 'yee "k₁onnεn, -tε 'bε "cεε d₁, e 's₁i 'e "b₁unun 'lee 'e "blunun -sru, -tε 'bε "cεε d₁, e 's₁i 'e "b₁ 'lee 'e "t₁ -sru, -tε 'bε "cεε d₁, e 's₁i 'yee 'nεnnun -sru, 'nan -e Bali 'e ming₁nnεn -bl₁ 'e da -le "wεan bε, 30 -a san z₁ε e fε pee ye "kaga 'trεda. En "bε -sru t₁ nεn Bali fε pεεn₁ limlan bε e 'belid₁ nεn ya'a 'nyaan d₁ε -a ye.»

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluand₁ -kan₁on 'va w₁ 'pa yaagazan 'v₁

(Mt 20.17-19; Mk 10.32-34)

31 "Bε -sru εn Zozi 'e -srun₁on 'fuda 'fli 'saza laab₁. En e 'nan -w₁ε 'nan: «-Kaa "ta -ko Zeruzalem, -e 'w₁ pεεn₁on nεn Bali 'lewei v₁n₁on -a 'v₁ Blamin -p₁ man bε, 'e 'lε s₁o. -Nyren 'nan:

32 Minnun -a -n₁an minnun nεn o 'ka Zuif 'n₁on 'a d₁ε -w₁ε, -e 'o -tε. Minnun z₁ε, waa sεε wo, o 'le 'y₁ -sεan -a y₁ra,

33 waa -s₁an -ngble -a, -e 'o 'k₁v -a -tε. 'Pian -a y₁ yaagazan da bε, -e 'e 'wluan -kan₁on 'va.»

34 -A -srun₁on 'ka 'w₁ z₁ε -a -ci manlε d₁. -A -ci -f₁v 'e y₁o₁d₁ o man. 'W₁ nεn Zozi "e 'nan 'e ve bε, wa'a -t₁lε d₁.

Zozi y₁ε 'wizan -t₁v beli

(Mt 20.29-34; Mk 10.46-52)

35 Zozi a -p₁linan Zeriko 'fla "sr₁on, te y₁ε 'wizan -t₁v y₁ra 'e -nyrand₁ -si man, te e fεnun tr₁v "baa. 36 Z₁ y₁ε 'wizan z₁ε, e minnun -cin 'man 'ci₁nan bε, εn yaa laab₁ 'nan: «-Mε 'bε drε?»

37 O -yrε 'nan: «Nazaret₁ min Zozi 'bε ci ci₁nan!»

38 -A -nan nεn e -paand₁ 'sia. E 'nan: «David kluda min Zozi, 'i y₁ra 's₁i, 'y₁ian nyrinda 's₁i!»

39 En minnun nεn o c₁ra 's₁i 'lε bε o paan "da 'nan 'e 'lεbo 'pla "da. 'Pian e paan "nyian 'kpa 'plεblε 'nan: «David kluda min, 'y₁ian nyrinda 's₁i!»

40 En Zozi 't₁o, e 'nan minnun lε 'nan 'o 'ta y₁ε 'wizan z₁ε -a 'e 'va 'g₁v. Z₁ e pli

"man "bε, εn Zozi -a laab₁ -yr₁o 'nan: 41 «-Mε "nεn i ya "vale 'an drε 'y₁ε?»

En e 'nan Zozi lε 'nan: «Minsan, an ya "vale 'y₁ian y₁ε 'lε 's₁v!»

42 En Zozi -a 'v₁ -yrε 'nan: «'I y₁ε 'e 'lε 's₁v! 'Yie y₁ -tεrad₁ 'an da 'i beli!»

43 'Nun t₁o₁n -a y₁ε 'lε 's₁v, εn e s₁o₁la Zozi -sru, te e Bali 't₁o b₁o. Z₁ min pεεn₁on 'w₁ z₁ε -a -nan 'y₁ bε, εn o Bali 't₁o drε -dan.

19

Zashe -le 'w₁

1 "Bε -sru εn Zozi 'b₁o₁la Zeriko 'fla. E 'fla z₁ε -a 'cεnd₁ 'sia 'ji. 2 Fεzan -t₁v a 'fla 'b₁o da, waa laabo Zashe. 'Suk₁olε 'sin₁on 'tazan nεn. 3 Min z₁ε e ya "vale 'e Zozi ye. 'Pian e ya toun₁on, εn min "kaga "le "wεan ya'a 'k₁olaman -a y₁d₁ -a d₁. 4 -A -nan nεn e -tr₁o a o 'lε flan -a, εn e yiba "t₁ nεn waa laabo Sikomor bε -a tri. Yaa drε z₁ε 'nan -te Zozi a ci₁nan "wlu "bε -e 'e y₁.

5 Z₁ Zozi 'b₁o fε z₁ε -a -nan bε, εn 'e y₁ε 't₁o lou. Yaa 'v₁ Zashe lε 'nan: «Zashe, 'i -s₁o₁la tada! K₁o e ya "le cεεg₁v 'an -nyran 'y₁ε "k₁onnεn.» 6 En Zashe s₁o₁la "ny₁iand₁. E -k₁v Zozi 'a 'y₁ε "k₁onnεn, εn e "y₁ drε -yrε ci "nrand₁ -a.

7 Minnun nεn waa -nan 'y₁ bε, o Zozi 'man w₁ v₁d₁ 'sia. Waa 'v₁ 'nan: «E wla 'w₁ 'w₁l₁d₁ "drεzan z₁ε -y₁ε 'kuin.»

8 Zashe pli Minsan man, εn e -yrε 'nan: «Minsan, an "ta 'an y₁fε "cεan 'e cin man "fli, -e 'an -t₁v -n₁on 'yale -tεn₁on lε. En "nyian bε, "lala nεn maan 'si minnun l₁o 'e 'cilad₁ "da "bε, an min -t₁v -le vε 'lεji b₁o₁la 'e 'pa -a sinjεn.»

9 T₁o₁n εn Zozi -a 'v₁ -yrε 'nan: «Cεεg₁v, Bali 'k₁on 'g₁vε -a 'lε "nεnn₁on 's₁i 'w₁ 'ji. K₁o y₁a k₁o₁n 'nan Abraam kluda min nεn 'y₁a. 10 Blamin -p₁ -ta 'trεda 'nan -e 'e min nεn e 's₁i Bali man -k₁o₁bli bε, -a 's₁i 'w₁ 'ji.»

Zozi -k₁onnεn "f₁o n₁oan yaaga man

(Mt 25.14-30)

11 Zozi a -p₁linan Zeruzalem "sr₁on "kogo, -y₁ε "wεan 'w₁ nεn Zozi 'sia -a v₁nan bε, z₁ minnun -a 'man bε, εn 'o ci "nr₁and₁ 'sia 'nan, Bali -le ming₁nnεn -bl₁d₁ 'b₁o 'kogo. Zozi -a -k₁onnεn 'y₁, εn e -k₁onnεn "f₁o₁d₁ 'sia -w₁ε. 12 E 'nan: «Ming₁nnεn kluda min -t₁v 'bε "ta -ko

'leɣlɔn -kɔɔbli 'tɔ da. E 'ta -ko 'nan -e 'wee 'tɔ mingɔnnɛn -a. "Bɛ -sru -e 'e 'ta mingɔnnɛn -bli 'e 'ya trɛ da. ¹³"Yɛɛ -ku bɛ, 'e 'sunɔn laabu -fu, ɛn e -siga 'wɛ nɛn -a 'flɛ -kɔan tɪɣlɪ bɛ, -a pli o man -tɔɔv. E 'nan -wɛ 'nan: <'Ka fɛ -wɛɛ "a -trilii, -e 'an 'tadɪ 'e bɔ.>

¹⁴ Min zɪɛ -yee 'leɣlɔn 'jinɔn 'ka -a ye "yi 'dɪ, -yee "wɛan o minnun 'pa 'sia -a -sru 'nan 'o 'ka "vale 'e 'tɔ 'o da mingɔnnɛn -a dɪ.

¹⁵ 'Pian e drɛ mingɔnnɛn -a, ɛn e 'li 'e da.

Zɪ e 'bɔla bɛ, ɛn 'e 'sunɔn nɛn e -siga pli o man bɛ o laabu. Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e 'o 'nyranman nɛn waa 'pa bɛ -a -sru "vɪ yrɛ.

¹⁶ -A tɛdɛ -ta, ɛn e -yrɛ 'nan: <'An 'san, -siga nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, an -siga 'yɪ "man "fu.>

¹⁷ ɛn -a tazan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: <'Imuo, yia drɛ "yi. I ya 'an 'suzan 'kpa -a. Fɛ "wɛnnɛn nɛn maan -pɛba 'wɔ 'i 'lɔ 'gɔvɛ, i 'wɪ "yi drɛ 'a. -Yee "wɛan an 'fla 'fu -nɔan 'yɪɛ -e 'mɛin 'tɔ o tazan -a.>

¹⁸ "Bɛ -sru ɛn -a "flizan 'ta. E -yrɛ 'nan: <'An 'san, 'yie -siga nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, an -siga 'yɪ "man 'soolu.>

¹⁹ ɛn -a tazan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: <'Imuo, yia drɛ "yi "nyian. -Yee "wɛan an 'fla 'soolu -nɔan 'yɪɛ -e 'mɛin 'tɔ o tazan -a.>

²⁰ "Bɛ -sru ɛn -a pee -ta. "Bɛ 'vɪ -yrɛ 'nan: <'An 'san, 'yie -siga nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, maan 'pa sɔ -ji ɛn maan 'pla 'yɪɛ. -Nyɛn 'gɔv. ²¹ "Klan -fɔ 'an 'ji 'i 'va zia, kɔɔ 'yie 'wɪ a 'tɔndɔn. Fɛ nɛn 'yie vɛ "cɛɛ dɪɛ, yia "sia. ɛn -te min 'yie 'nyranman 'pa bɛ, -a ta -trɔn pɛɛnɔn nɛn yaa ye bɛ yia "sia -yrɔ.>

²² ɛn -a tazan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: <'I ya 'an 'suzan 'wɪdɪ "a. 'I wei 'i -tɛa. Yia -tɔa 'nan, 'mɛn 'wɪ a 'tɔndɔn, ɛn yie 'nan: «Fɛ nɛn e 'ka 'mɛn vɛ -a dɪɛ, maan "sia. ɛn -te min 'mɛn 'nyranman 'pa bɛ, -a ta -trɔn pɛɛnɔn nɛn yaa ye bɛ, maan "sia -yrɔ.» ²³ -Te i 'wɪ zɪɛ -a -tɔa "bɛ, -mɛ "le "wɛan nɛn yia 'mɛn -siga 'palɛa fɛnan nɛn -a man "paa "bɛ -a -nan dɪ? Yia dra paan zɪɛ -e "mɛn vɪnan 'an 'ta bɛ, te -a man 'pa.>

²⁴ Tɔɔn ɛn mingɔnnɛn zɪɛ yaa 'vɪ minnun nɛn o cɪ -nan bɛ, -wɛ 'nan:

<'Ka -siga bɛ -a 'si -yrɔ, -e 'ka -nɔn min nɛn -siga -fu a -yrɔ "bɛ -yrɛ!>

²⁵ ɛn minnun 'bɔ -a 'vɪ -yrɛ 'nan: <'Kɔ 'san, -siga a -yrɔ -fu 'va.>

²⁶ -A -nan nɛn mingɔnnɛn -a 'vɪ 'nan: <'Min nɛn e ya -yrɔ "bɛ, -a lɛ nɛn waa -nɔan. 'Pian min nɛn -yee "ka "dɪɛ, -nyɛn -yrɔ "bɛ waa "sia.> ²⁷ ɛn yaa 'vɪ "nyian 'nan: <'An 'nanmannɔn nɛn wa'a yɪɛ "yi 'nan 'an 'tɔ 'o da dɪɛ, 'ka 'ta waa 'an 'lɛ 'gɔv, -e 'ka o -blɔ "cɛɛn!> »

²⁸ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, ɛn e Zeruzalɛm si 'sia "nyian.

Zozi 'bɔla Zeruzalɛm

(Mt 21.1-11; Mk 11.1-10; Zan 12.12-16)

²⁹ Zɪ Zozi 'bɔ Befaze 'lee Bɛtani "srɔn "bɛ, ɛn 'e -srunɔn "fli 'pa 'sia 'o 'lɛ. 'Fla "fli zɪɛ o ya Olivie pɔn 'sɛan man. ³⁰ E 'nan -wɛ 'nan: <'Ka 'kɔ 'fla nɛn 'ka 'lɛ bɛ -a da. -Te ka 'bɔla 'nan nun, ka -aflumun planɛn ye 'e 'baa -tɔdɪ. Min -tɔ 'ka tian 'fɔlɛ "da "dɪ. 'Ka baa 'sɔ, -e 'ka 'ta -a 'mɛn 'gɔv! ³¹ -Te min -a laabu 'ka 'lɔ 'nan: <-Mɛ "le "wɛan nɛn ka cɪ -a baa 'sɔnan bɛ,> 'ka vɪ -yrɛ 'nan: <'Minsan "e 'nan, -aflumun 'wɪ a 'e man.> »

³² Minnun nɛn e o 'pa 'sia bɛ, o -kɔ. O 'bɔ "man "le zɪ yaa 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ³³ Zɪ o ya -aflumun baa "flunan bɛ, ɛn minnun nɛn -wee vɛ cɪ -a bɛ, waa laabu -wɔ 'nan: <-Mɛ "le "wɛan ka ya -a "flunan?>

³⁴ ɛn o 'nan -wɛ 'nan: <'Minsan "e 'nan, -aflumun 'wɪ a 'e man.>

³⁵ -A -nan nɛn o -kɔ -aflumun zɪɛ -a Zozi lɛ. O 'wee sɔnun paala -a koda, ɛn o Zozi -nyran "da. ³⁶ ɛn e -kɔdɪ 'sia. Minnun 'wee sɔnun "paaladɪ 'sia "wɪlu, te e -kɔla "da.

³⁷ Zɪ e Olivie pɔn sɔɔn "ji ɛn e 'bɔ Zeruzalɛm "srɔn "kogo bɛ, -a -nan nɛn -a -srunɔn pɛɛnɔn Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia 'ci "nrandɪ -a. 'Lɛbo "fɔ winun nɛn waa -nan 'yɪ bɛ, ³⁸ -yee "wɛan waa vɪdɪ 'sia 'nan:

«Bali -le -fɛa 'e 'kɔn

mingɔnnɛn nɛn

Minsan -a 'pa 'sia bɛ -a man!

Bali -a drɛ ɛn kɔ -fɔdɪ -trɔɔ 'yɪ.

-A 'tɔ 'e drɛ -dan laji lou!>

³⁹ Farizen 'nɔn -mienun a o yei. Zɪ o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn waa 'vɪ Zozi lɛ

'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, 'i -paan 'i -srunən da!»

⁴⁰ 'Pian Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'o 'lɛbo 'pla "da "bɛ, -kɔlənun 'bɛ -taa 'wɛ o "pa 'ji.»

Zozi 'wuɔ Zeruzalɛm 'nɔn 'le "wɛan

⁴¹ Zi Zozi Zeruzalɛm 'fla 'yɪ 'e 'lɛ bɛ, ɛn e -wuɔdɪ 'sia. ⁴² E 'nan: «Zeruzalɛm 'nɔn, -fɔdɪ -trɔɔ a paan 'cee vɛ -a, -mɛ "le "wɛan nɛn ka'a 'wɛ "man "dɪ? 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, ka'a "nyian -kɔlaman -a yɪdɪ -a dɪ. ⁴³ Tʊ -tʊ -taa "bɔlɛ bɛ, 'ka 'nanmannɔn 'ka 'si -fɔa "klɔn -a, -e 'o 'kuli -tɔ 'ka man -pɛ pɛɛnɔn da. ⁴⁴ O 'ka 'fla -wia, ɛn o minnun pɛɛnɔn -tɛɛman. Fɛ -tʊwli 'ka 'fo 'fla 'bɔ da dɪ. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ bɔa 'ka man, kɔɔ tʊ nɛn Bali -ta 'palɛ 'ka 'va bɛ, ka'a 'wɛ "man "dɪ.»

Zozi fɛnun -tannɔn 'pin Bali -pan 'kuin

(Mt 21.10-17; Mk 11.15-19; Zan 2.13-16)

⁴⁵ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kʊ Bali -pan 'kuin. Minnun nɛn o Bali -pan fɛnun -taan "bɛ, e o -pɪndɪ 'sia 'kɔn zɪɛ -a -ji, 'nan 'o bɔla bei. ⁴⁶ Yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan, Bali "e 'nan:

«'Mɛn 'kɔn -kɔan 'an trʊ 'ba 'kɔn 'a.»
'Pian kaa drɛ crɪn wɔnan -a.»

⁴⁷ "Bɛ -sru te Zozi 'ko Bali -le 'wɪ "paale yi -tʊdʊ pɛɛnɔn man Bali -pan 'kuin. ɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee minnun tanɔn Zozi 'man -wɛɛdɪ 'sia, 'nan -e 'o -tɛ. ⁴⁸ 'Pian 'wɪ nɛn 'kɔ 'o drɛ -e 'o -kɔla -a man yɪdɪ -a bɛ, wa'a tɔa dɪ. Kɔɔ Zozi 'le 'wɪ "paadɪ 'sɔ min pɛɛnɔn lɛ, ɛn "nyian bɛ o Zozi 'bɔ ye "yi.

20

Zozi 'le -kɔladɪ "sia nyin zia?

(Mt 21.23-27; Mk 11.27-33)

¹ Yi -tʊ da Zozi a Bali -le 'wɪ "paanan minnun ji Bali -pan 'kuin. ɛn e Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia -wɛ. -A -nan nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee min cejenun -ta "va, ² ɛn waa laabʊ -yrɔ 'nan: «-Kɔladɪ "cɛn "a nɛn i 'wɪnɔn zɪɛ -a dra? ɛn -tɛ -si -nɔn 'yɛ? 'I vɪ 'kʊɛ!»

³ ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «'An 'bɔ "nyian an 'ta 'wɪ 'tʊwli "cɛ laabo 'ka 'lɔ.

⁴ -Tɛ Zan 'pa 'sia 'nan 'e 'ta min -batize drɛ? Minnun 'bɛ 'pa 'sia, -baa Bali 'bɛ 'pa 'sia? 'Ka vɪ 'mɛn!»

⁵ -A -nan nɛn waa vɪdɪ 'sia 'o cin yei 'nan: «-Te -kaa 'vɪ 'nan, Bali 'bɛ 'pa 'sia bɛ, yaa laabo -kaa 'lɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ka'a yi -tɛɛa -a wei -da dɪ?»

⁶ ɛn -te -kaa 'vɪ 'nan, minnun 'bɛ 'pa 'sia bɛ, min pɛɛnɔn 'kɔlɛ wɛɛndɪ "siala -kaa 'va -e 'o -kaa -tɛɛ. Kɔɔ -a -cin a o pɛɛnɔn 'ji 'nan Zan a Bali 'lewei vɪzan -a.»

⁷ -A -nan nɛn waa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Min nɛn e Zan 'pa 'sia bɛ, kʊ'a tɔa dɪ.»

⁸ ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «'An 'bɔ "nyian min nɛn e -si -nɔn 'mɛn, ɛn an 'wɪnɔn zɪɛ -a dra bɛ, ma'an -ci sia 'cɛɛ dɪ.»

Zozi -kɔnnɛn "fɔ rɛzɛn fei 'panɔn man

(Mt 21.33-46; Mk 12.1-12)

⁹ ɛn Zozi -kɔnnɛn 'gʊɛ -a -fɔdɪ 'sia minnun lɛ. E 'nan: «Min -tʊ 'bɛ 'yee rɛzɛn fei 'pa, ɛn yaa -nɔn minnun lɛ 'nan 'o 'nyranman 'pa "da, te o 'yee vɛ -nɔan. Yaa drɛ zɪɛ, ɛn e -kʊ 'lɛglɔn 'kɔɔbli 'tʊ da, e "mɔan -nan nun. ¹⁰ Zi rɛzɛn nan tʊ 'bɔ bɛ, ɛn min zɪɛ 'e 'suzan -tʊ 'pa 'sia, 'nan 'e 'kʊ 'yee vɛ 'si. Fei 'panɔn -a 'suzan zɪɛ -a 'kun, waa -sɔn, ɛn o 'si "man. Wa'a fɛ -tʊ -nɔnlɛ -yrɛ "dɪ. ¹¹ "Bɛ -sru ɛn 'e 'suzan 'pee 'pa 'sia "nyian. Waa -sɔn, waa srɔn, ɛn waa 'li 'e da 'e 'lɔ 'a 'e "tun. ¹² "Bɛ -sru ɛn yaa yaagazan 'pa 'sia "nyian. Wɛɛ 'sɔn -trilii, nyɛn 'bɔ 'bɛ da, ɛn wɛɛ 'pin.

¹³ -A -nan nɛn fei san 'bɔ "e 'nan: «Maan dra 'kɔ? -A -cin -tɔ 'an 'ji. 'An 'pɪ nɛn e 'sɔ 'mɛn tɪglɪ bɛ, -a 'bɔ nɛn maan "paa -sia o va. Maan ye "le o yɪɛ -taa 'nanlɛ 'bɛ man.»

¹⁴ 'Pian zɪ fei 'panɔn 'nɛn zɪɛ -a 'yɪ 'tanan bɛ, ɛn waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «'Nɛn 'labɛ, -yɛɛ -taa "drɛɛ 'e "tɪ -ziazan -a. -Yee "wɛan -kaa -tɛ, -e fei 'e 'fʊ -kaa 'lɔ.» ¹⁵ Waa 'kun, ɛn o -kʊ -a rɛzɛn fei -sru "sa -a, ɛn waa -tɛ.

'Wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, -mɛ "wɪ nɛn fei san -taa -a drɛɛ minnun nɛn o -yee fei dra bɛ -wɛ? ¹⁶ Maan ve 'cɛɛ 'nan, e -taa -e 'e 'yee fei 'panɔn zɪɛ o -tɛɛ, -e 'e 'yee rɛzɛn fei 'bɔ 'nɔn min peenun lɛ.»

Minnun nɛn -nan bɛ, o 'nan: «'Wɪ nɛn i "sia -a vɪnan 'labɛ, ya'a dra dɪ.»

17 Zozi o -nanjendı 'sia, ɛn yaa 'vı -wle 'nan: «'Wı nɛn 'e 'crɛn -tɛdı Bali -le 'fluba 'ji bɛ, -a -ci nɛn 'nɔn? Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdı 'nan:

«-Kɔle nɛn, 'kɔn 'tɔnɔn -a tɔv 'o 'pɛla koda bɛ,
-yɛɛ drɛ 'kɔn 'pɔ -fɔ -kɔle -a.»

18 Min nɛn e -tria -kɔle zıe -a da bɛ, e -wia. ɛn -te -kɔle zıe e -tria min da bɛ, yaa pɔle "bo.»

19 Zı 'fluba 'ci vınɔn 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn 'wı zıe -a 'man bɛ, ɛn waa -tɔ 'nan, 'wee "wɛan nɛn Zozi -kɔnnɛn zıe -a -fɔ. -A -nan nɛn o ya "vale 'o Zozi "kuan -nan nun, 'pian o klan minnun lɔ.

*'Sukɔle -pan wɔdı da wı
(Mt 22.15-22; Mk 12.13-17)*

20 Tɔ zıe -a man nɛn 'fluba 'ci vınɔn 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn Zozi 'man -fɔɔdı 'sia. -Yee "wɛan o minnun 'pa 'sia "va, 'nan 'o 'fli drɛ min tıglunun -a, -e 'o Zozi wei 'kun. O ya "vale 'o 'wı 'tɔ ye -e 'o -kɔla Zozi 'nɔndı -a -kɔnmandan lɛ. 21 Minnun zıe o 'wı laabɔ Zozi 'lɔ. O 'nan: «Bali -le 'wı "paazan, kɔa -tɔa 'nan, i 'wı "paaman 'wı tıglı 'a. ɛn kɔa -tɔa "nyian 'nan, yi'a min bo "va "dı. ɛn "nyian bɛ, 'wı nɛn Bali "e 'nan blamin 'e drɛ bɛ, -a tıglı 'bɔ nɛn yia "paaman minnun ji. 22 -Yee "wɛan kɔ "ta 'wı 'gɔe -a laabo 'i 'lɔ. -Nyren 'nan: -Si a 'e 'nɔndı -cɛɛ, -e -kaa 'sukɔle -pan wɔ Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn Seza lɛ, -baa te -ka'a drɛ "fo "dı?»

23 'Pian Zozi -wee -dawli -kɔnnɛn 'yı. ɛn e 'nan -wle 'nan: 24 «'Ka 'ta 'lein 'wle 'tɔ -a 'mɛn -e 'an yı! -Tı -wulo -fodo nɛn 'gɔ? ɛn -tı 'tɔ 'crɛn nɛn 'gɔ?» O 'nan -yrɛ 'nan: «Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn Seza nɛn.»

25 ɛn Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Fɛ nɛn Seza -le vɛ -a bɛ, 'cɛɛ 'nɔn Seza lɛ! ɛn fɛ nɛn Bali -le vɛ -a bɛ, 'cɛɛ 'nɔn Bali lɛ!»

26 Wa'a -kɔlalɛ Zozi wei 'kundı -a minnun yiɛ man "fo "dı. ɛn 'wı 'bɔ nɛn Zozi -a 'vı bɛ e o 'kan, -yee "wɛan wa'a "nyian 'wı 'tɔ vıle "fo "dı.

*Minnun nɛn o -kaa bɛ o wuanla -kanɔn 'va
(Mt 22.23-33; Mk 12.18-27)*

27 "Bɛ -sru ɛn Saduze 'nɔn -mie pli Zozi man. Saduze 'nɔn "o "ve 'nan, -te min -ka bɛ, ya'a 'wuanla -kanɔn 'va dı. Zı o pli "man "bɛ, ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: 28 «Bali -le 'wı "paazan, 'wı nɛn Moizi -a crɛn -tɛ 'kɔe bɛ, -nyren 'gɔ: «-Te min lı 'pa, ɛn -a san zıe e -ka, te wa'a tian 'nɛn 'yalɛ 'o 'vale 'e nan 'bɔ 'a dıɛ, -yee -cale zıe -a "bɔı 'e 'pa, -e 'e "bɔı klu bɔla!» 29 Min -tɔ -le 'nɛn -klɔnmɔn a 'sɔravli. -A tɛdɛ lı 'pa, ɛn e -ka, te wa'a 'nɛn 'yalɛ 'e nan 'bɔ 'a dı. 30 -A "flizan "e -cale -tɔwli zıe -a 'pa, ɛn e drɛ "nyian zı. 31 ɛn -a yaagazan "e -cale -tɔwli zıe -a 'pa, ɛn e drɛ "nyian zı. 'Wı 'tɔwli zıe e 'bɔ o 'sɔravlinɔn man. Wa'a 'nɛn 'yalɛ dı, ɛn o pɛɛnɔn kaa. 32 "Bɛ -sru ɛn lı 'bɔ "e "ka 'wɔ "nyian. 33 Tɔ nɛn minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ, lı zıe e -kɔan -tı nan -a? 'I vı 'kɔe! Kɔɔ o 'sɔravli 'bɔ -a 'pa lı -a.»

34 ɛn Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Minnun nɛn 'trɛ 'gɔe -a da bɛ, -wɛɛ lı 'lee -kɔnnɛn "paa. 35 'Pian minnun nɛn Bali o 'yı tıglı 'trɛ pee dave -a, ɛn e o wluan -kanɔn 'va bɛ, wa'a lı 'lee -kɔnnɛn 'paa dı. 36 ɛn wa'a 'kɔlamann "nyian -kadı -a dı. O -kɔan "le Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -wee 'wı 'zɔ. Bali o wluan -kanɔn 'va, ɛn o drɛ -yee 'nɛnnun -a. 37 'Ka Saduze 'nɔn, -a -cin a 'ka 'ji 'nan, min 'ka 'wuanla -kanɔn 'va dı. Ka ya 'ka 'fli see "paanan, kɔɔ 'wı nɛn Moizi -a 'vı 'li bɛ, yaa -ci -kɔnnman 'nan, minnun nɛn o kaa bɛ, o wuanla -kanɔn 'va. 'Wı nɛn Moizi -a -nan 'yı te 'tɛ nɛn a yiba "kpizrennɛn 'va bɛ, -nyren 'gɔ. Yaa crɛn -tɛ 'nan: «Minsan "e 'nan, 'e ya Abraam -le Bali -a, ɛn 'e ya Izak -le Bali -a, ɛn 'e ya Zago 'le Bali -a.» 38 Tɔ nɛn Bali 'wı zıe -a ve bɛ, te -kaa tranun zıe o kaa -a -nan 'mɔn. 'Pian Bali "le 'va bɛ, o yiɛ a "man tian, kɔɔ Bali a minnun nɛn o yiɛ cı "man "bɛ -wee Bali -a, e 'ka minnun nɛn o kaa bɛ -wee Bali -a dı.»

39 -A -nan nɛn 'fluba 'ci vınɔn -mienun -a 'vı -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wı "paazan, yia -ci 'vı tıglı.» 40 ɛn wa'a "nyian 'wı 'pee laabɔle Zozi 'lɔ dı.

*-Tı -pı nɛn Crizi -a?
(Mt 22.41-46; Mk 12.35-37)*

41 "Bε -sru en Zozi -a laabv minnun lɔ 'nan: «E drε 'kɔ en minnun 'o 'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi a David kluda min -a? 42 Kɔɔ David 'bɔ -a 'vɪ "dre 'fluba 'ji 'nan:

«Minsan Bali -a 'vɪ 'an 'san lε 'nan: 'I 'nyran 'an 'pε "yi "da -trilii,

43 -e 'an 'cɛn 'i 'nanmannɔn 'klɪdɪ man.»

44 -Te David 'bɔ Crizi laabo 'e 'san bε, e drε 'kɔ en 'bε -kɔan David kluda min -a?»

Te 'ka 'wɪ drε "le 'fluba 'ci vɪnɔn 'le 'wɪ 'zv dɪ!

(Mt 23.1, 6-7, 14; Mk 12.37-40)

45 Zɪ minnun pɛɛnɔn a Zozi wei mannan bε, en e 'wɪ pladɪ 'sia 'e -srunɔn lε. E 'nan -wɪ lε 'nan: 46 «Te 'ka 'wɪ drε "le 'fluba 'ci vɪnɔn 'le 'wɪ 'zv dɪ! O -tɔɔdɪ ye "yi -tralε -gblɔnɔn nɛn fɛnyian bε -a -ji. En waa ye "yi "le 'nan min 'e o 'tɔ bɔ -guada. -Te e ya "fɛdɪ da -a oo, en -te e ya cin yɪ 'kuin -a oo, -nyran "nan 'kpagba nɛn waa 'sidɪ ye "yi. 47 O fɛnɔn "sia -calenun lɔ -dawli -a. "Bε -sru -e 'o Bali trɔv 'ba -plɔun 'nan -e minnun 'o o "sia min tɪglɪ 'a. 'Wɪnɔn zɪε -a drɛdɪ -le "wɛan Bali -wee tin "paa 'plɛblɛ 'kpa.»

21

-Cale seezan -le fε -nɔndɪ 'wɪ

(Mk 12.41-44)

1 Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ zɪε -a vɪdɪ man bε, "yɛɛ yɪε 'tɔ 'e 'srɔn Bali -pan 'kɔn 'bɔ 'ji bε, te e fɛnɔn ye. O ya "lala nɛn kɔ 'o -nɔn Bali lε bε -a -sennan -gbogbo -tɔ -ji. 2 En Zozi -cale seezan -tɔ 'yɪ, te e ya -bablu 'wɪε 'tɔdɔ "fli "fɔnan -ji. 3 -A -nan nɛn e 'nan 'e -srunɔn lε 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -cale seezan 'labε, e fε -nɔn Bali lε e mlin minnun pɛɛnɔn nɛn waa -nɔn 'gɔvɛ o da. 4 Kɔɔ o pɛɛnɔn nɛn waa -nɔn 'gɔvɛ, "lala a -wɔbɔ "kaga. 'Pian lɪ 'labε, "lala pɛɛnɔn nɛn -yrɔ -yee fε -blɪ "man "vɛ -a bε, -a 'bɔ nɛn yaa -nɔn Bali lε.»

Zozi Bali -pan 'kɔn 'wɪ wɪ 'vɪ

(Mt 24.1-2; Mk 13.1-2)

5 Tɔ zɪε -a wɔlɔ bε, te min -mienun a -a vɪnan 'nan: «"li, Bali -pan 'kɔn bε, waa -tɔ -kɔlɛ fɛnyian -a! 'Ka 'yɪε 'tɔ fɛnɔn fɛnyian nɛn minnun -a -nɔn

Bali lε bε -a 'bɔ 'a nɛn waa 'man drε.» En Zozi "e 'nan 'wɪ lε 'nan: 6 «Tɔ -tɔ -taa "bɔlɛ bε, fɛnɔn nɛn ka o ye 'labε, minnun -a -wiiman 'e pɛɛnɔn. -A -kɔlɛ pɛɛnɔn fuimlan "man, -a -tɔ 'ka 'fo 'e bɔɛzan da dɪ.»

'Wɪ yɪdɪ -dandan bɔa minnun man 'vaa -e 'trɛda -nyan tɔ 'e bɔ

(Mt 24.3-14; Mk 13.3-13)

7 Minnun -a laabv Zozi 'lɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, tɔ "cɛn "man nɛn, 'wɪnɔn zɪε o dra? En -mɛ "man nɛn, waa -kɔnnɛn "ye 'nan 'wɪnɔn zɪε o "ta dra?»

8 En Zozi "e 'nan -wɪ lε 'nan: «'Ka yɪε 'tɔ 'ka 'fli -va! Te min -tɔ 'e 'ka see "paa -e 'ka 'si -si tɪglɪ da dɪ! Fɛ nɛn maan ve zɪε -yɛɛ cɪ 'nan, min "kaga -taa "talɛ 'an 'tɔ da. Waa ve 'nan, 'wɛɛ cɪ Crizi -a. En waa ve "nyian 'nan, 'trɛda -nyan tɔ 'bɔ! Te 'ka -sɔɔnla minnun zɪε o -sru "dɪ! 9 Ka -kuli -tan wɪnɔn maan, en 'lɛglɔn 'tɔ -ji 'nɔn wuanla 'o cin man, kaa -nan wɪ maan. Te 'o 'ka 'cɛn nyɛn -a dɪ! Kɔɔ 'wɪnɔn zɪε -wɛɛ dra 'e flin, 'pian 'trɛda -nyan tɔ "cɛɛ dɪ.»

10 En Zozi "e 'nan "nyian -wɪ lε 'nan: «'Lɛglɔn 'tɔ -ji 'nɔn wuanla 'lɛglɔn 'tɔ -ji 'nɔn man, en mingɔnnɛn trɛ -tɔ wuanla mingɔnnɛn trɛ -tɔ man. 11 En "nyian bε, 'trɛ 'nyɔɔnman fɛ "kaga "nan. Dra -dandan -taa, en -cɛ -wɪdɪ -kɔan fɛ "kaga "nan. En "nyian bε, nyɛn 'cɛn wɪ -dandan 'lee 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vɛ -dandan dra laji.

12 Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'vaa -e 'wɪnɔn zɪε 'o drε bε, minnun 'ka "kuan, o 'tɛ "paa 'ka da. Ka drε 'mɛn vɛ -a -le "wɛan bε, minnun -ko 'cee tin 'palɛ 'wee cin yɪ 'kuin, en o 'ka -fɔa "pɔ 'kuin. En "nyian bε, o -ko 'ka 'a mingɔnnɛnnun 'lee -kɔnmandannun 'lɛ. 13 Tɔ zɪε -a man bε, ka dra 'mɛn 'wɪnan yɪnɔn 'a o 'lɛ. 14 'Wɪ nɛn kɔ 'ka vɪ -e 'cee tin 'e drε 'nɔnnɔn bε, te -a nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ! 15 Kɔɔ 'an 'bɔ 'bɛ 'wɪ 'tɔdɪ -nɔan 'cɛɛ, en "nyian bε 'wɪ nɛn kɔ 'ka vɪ bε, maan -cin -tɔa 'ka 'ji. -Yee "wɛan 'ka 'nanmannɔn 'ka 'kɔlaman -e 'o -zi -fɔ dɪ.

16 'Ka "tɪ 'lee 'ka "bɔ 'bɛ -taa 'silɛ 'ka -sru. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'ka "bɔnɔn 'lee 'ka "blunɔn 'bɛ -taa 'silɛ 'ka -sru. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'ka drɪnɔn 'lee 'ka beenun

'bε -taa 'sile 'ka -sru. O pεεnɔn "sia 'ka -sru -e 'o 'ka -nɔn minnun lε. 'Wɪ zɪε -a -ji bε, 'ka "kaga 'wulo -ko -ji. 17 Ka drε 'mɛn vε -a -le "wεan bε, min pεεnɔn -taa 'nanlε 'ka man, wa'a 'taa 'ka ylε "yi "di. 18 Maan ve 'cεε 'nan, 'ka 'wulo "jε "pou -tɔwli 'ka 'saan "va "di. 19 'Pian 'ka -pɔan 'e 'sɔ -e 'ka 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪε -a yɪ.»

*Zozi Zeruzalɛm srε tɔ 'wɪ 'vɪ
(Mt 24.15-21; Mk 13.14-19)*

20 ɛn Zozi "e 'nan -wlε "nyian 'nan: «Tɔ nɛn ka Zeruzalɛm 'yɪ te -a 'nan-mannɔn 'le 'sounjanun -a si -fɔ bε, 'ka -tɔ 'nan, -a -nan srε tɔ 'bɔ 'kogo. 21 Tɔ zɪε -a man bε, minnun nɛn Zude 'lɛglɔn 'ji bε, 'o flɔn 'bli, 'o 'kɔ pɔnnun yei! ɛn minnun nɛn Zeruzalɛm bε 'o 'si 'nan! ɛn minnun nɛn fei -paan "da "bε, te 'o li 'o da Zeruzalɛm dɪ! 22 Tɔ nɛn Bali minnun -le tin "baa bε, -a pou siadɪ nɛn. ɛn 'wɪnɔn nɛn 'o 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bε, -a 'lε sɔɔ tɔ nɛn. 23 Lɪmɔnnun nɛn o -pɔn -kɔan 'o man tɔ zɪε -a man bε, 'lee lɪmɔnnun nɛn 'nɛn 'nyɔn -mlian -wlɔ tɔ zɪε -a man bε, -wee yɪa yɪdɪ "mlianla "da. Kɔɔ minnun pεεnɔn -taa 'o yɪa ylε -wlidɪ 'lɛglɔn zɪε -a -ji. Bali -le nyran -bli tɔ nɛn o va. 24 O min -mienun -tɛɛman srɛn 'a. O -ko o -mienun drɛlɛ nɔannun -a 'lɛglɔn peenun -ji. Minnun nɛn wa'a Bali tɔa dɪε, o Zeruzalɛm srɛman "fɔ. 'Pian -wee tɔ 'bɔ 'leda a.»

*Blamin -pɪ -ta pee wo "nyian 'trε da
(Mt 24.29-35; Mk 13.24-31)*

25 ɛn Zozi "e 'nan -wlε "nyian 'nan: «Fε -nɔan -kɔɔn "vε -kɔan yidε yɪa, ɛn e -kɔan mlɛn yɪa, ɛn e -kɔan mlɛn crɛnnun yɪa. 'Wɪ zɪε e "klan -dan -sɛan 'lɛglɔn pεεnɔn 'ji minnun ji. ɛn "nyian bε, jemie 'blɔ 'fɔdɪ 'lee -a -klundɪ 'plɛblɛ o "cɛan nyɛn -a. 26 Minnun -kaa "klan -dan 'lɔ, te o yɪa 'wɪ nɛn e "ta -daa "drɛlɛ 'trɛda bε -a man -pɛnnan. Kɔɔ laji fɛnɔn 'plɛblɛ pεεnɔn 'nyɔɔnman. 27 Tɔ zɪε -a man nɛn, minnun pεεnɔn Blamin -pɪ ye 'sinan laji "lɔlɔ -koei "da. -Kɔladɪ 'plɛblɛ 'lee 'tɔ -dan -kɔan -yrɔ. 28 -Te 'wɪnɔn zɪε -a drɛdɪ "ta 'e pou "siala bε, 'ka -pɔan 'kun, -e 'ka 'wulo

wlɔan lou, kɔɔ te 'ka 'sidɪ 'wɪ 'ji a -plinan 'kogo.»

29 "Bε -sru ɛn Zozi -a vidɪ 'sia -kɔnnɛn "ji 'nan: «Yiba "tɔ nɛn waa laabo fijie bε, 'ka drε 'cee 'wɪ -kɔɔn "manvε -a 'lee yiba -mienun "nyian! 30 -Te -a 'la nrindɪ 'sia "da "bε, kaa -tɔa 'nan 'munmun tɔ a -tanɔn bɔdɪ -a -kogo. 31 -A -tɔwli "nɛn "nyian Bali -le mingɔnnɛn trε -tadɪ -le vε -a. -Te ka 'wɪnɔn zɪε -a 'yɪ drɛnan bε, 'ka -tɔ 'nan Bali -le mingɔnnɛn trε -tadɪ 'bɔ 'kogo.

32 Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'ka -naagɔnɔn 'gɔvε, ka'a 'cɛan -kaadɪ man 'vaa -e 'wɪnɔn zɪε 'o drε dɪ. 33 Labli 'lee 'trε 'nyan tɔ a, 'pian 'an wei -fo -nan 'li 'trilii.

34 "Ka yɪε 'tɔ 'ka 'fli -va! Te 'ka 'fli -nɔn -wɛn lε 'e 'ciɪla "da "dɪ! ɛn te 'ka 'fli -nɔn 'trɛda ci "nrɔndɪ lε 'e 'ciɪla "da "dɪ! "Tɔgɔ tin 'ba yɪ 'e bɔ 'ka man kligli.

35 Kɔɔ yɪ nɛn Bali 'trɛdanɔn pεεnɔn 'le 'wɪ tin "baa bε, e dra kligli. E dra "le zɪ "se -sɛanla pɔnɔn da kligli bε -yee 'wɪ 'zɔ. 36 -Yee "wεan te 'ka 'ci 'e 'san 'ka 'fli man dɪ! 'Ka Bali trɔ 'ba tɔ pεεnɔn man, -e 'ka "koe 'e 'kɔn 'ka da! 'Ka drε zɪ, -e 'wɪ pεεnɔn nɛn e -taa "bɔlɛ 'ka man bε 'ka 'sɔ -yrɔ, -e 'ka 'kɔla -plidɪ -a Blamin -pɪ man.»

37 Yɪ -tɔdɔ pεεnɔn man bε, Zozi 'ko Bali -le 'wɪ "paalɛ minnun ji Bali -pan 'kuin, 'pian -pei -man bε, -e 'e 'kɔ Olivie pɔn da. 38 Tɔ "le 'cɛndɪ man bodrun puunɔn bε, te minnun pεεnɔn a -kɔnan Zozi 'va Bali -pan 'kuin 'nan -e 'o wei man.

22

Zuif 'nɔn 'tanɔn 'o 'ci 'pa 'nan 'o Zozi 'tɛ

(Mt 26.1-5; Mk 14.1-2, 10-11; Zan 11.45-53)

1 Zuif 'nɔn tranun -le 'si nɛn waa 'wɔ nɔanba -ji bε, -a "fɛdɪ "ta bɔa. "Fɛdɪ zɪε -a da nɛn minnun 'kpɔun nɛn 'mannyan 'ka "va "dɪε -a -ble. 2 Tɔ zɪε -a man bε, te Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn a Zozi 'man -fɔɔnan, 'nan -e 'o -te 'e yɔɔdɪ. Kɔɔ "klan a o ji minnun -le "wεan.

*Zudazi 'e pei -fɔ Zuif 'nɔn 'tanɔn 'va
(Mt 26.14-16; Mk 14.10-11)*

³ Satan -fɔ Zudazi nɛn waa laabo "nyian Karioti bɛ -a -sru. Zozi -srunɔn 'fuda "fli 'bɔ 'va min -tɔ nɛn. ⁴ Zudazi zɪɛ e -kɔ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min-nun tanɔn nɛn o yiɛ -tɔa Bali -pan 'kɔn 'va bɛ o va. En 'wɪ nɛn kɔ 'e drɛ 'lɔɔ -e 'e Zozi 'nɔn -wlɛ "bɛ, yaa 'vɪ -wlɛ. ⁵ 'Wɪ zɪɛ e o ci nran. -A -nan nɛn waa 'vɪ -yrɛ 'nan, o "lala -nɔan -yrɛ. ⁶ E wɪ "man, en zɪ kɔ 'o drɛ 'lɔɔ -e 'o Zozi 'kun te minnun 'ka 'nan dɪɛ, yaa man -wɛɛdɪ 'sia.

Zozi 'lee 'e -srunɔn fɛ -nyranman bli 'e cin va

(Mt 26.17-30; Mk 14.12-25; Zan 13.21-30)

⁷ "Fɛdɪ nɛn Zuif 'nɔn 'kpɔun nɛn 'mannyan 'ka "va "dɪɛ -a -ble "da "bɛ e 'bɔ. Waa drɛdɪ 'sia, en yi nɛn o 'blanun -tɛɛman -e 'o tranun 'si nɔanba -ji "fɛdɪ -bli bɛ e 'bɔ. ⁸ -A -nan nɛn Zozi Pieri 'lee Zan 'pa 'sia. E 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka 'kɔ 'fla -cee "fɛdɪ fɛnun man drɛ, 'dɔ -e -kaa -bli.»

⁹ En waa laabu Zozi 'lɔ 'nan: «Nyin zia nɛn i ya "vale 'kɔ 'kɔ -a drɛ?»

¹⁰ En Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «-Te ka 'bɔla 'fla bɛ, ka min -tɔ ye, te 'yi 'tɔbɔ a -yrɔ. 'Ka 'kola -a -sru! 'Kɔn nɛn e -kɔ -ji bɛ, 'ka 'kɔ waa! ¹¹ 'Ka vɪ 'kɔn zɪɛ -a san lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan "e 'nan, 'kɔ vɪ 'yiɛ 'nan, 'kɔn "bɔ "nɛn 'kɔ 'vale 'an -srunɔn 'a, kɔ "fɛdɪ fɛnun -ble -ji bɛ, e ya nyin zia?» ¹² Min zɪɛ e 'kɔn "bɔ -dan tɔ -kɔɔnman 'cɛɛ 'kɔn 'ta lou te -a -ji a 'e drɛdɪ "fo. Fɛ zɪɛ -a -nan nɛn 'ka -cee "fɛdɪ fɛnun man drɛ!»

¹³ Zozi -srunɔn zɪɛ o -kɔ, en waa 'yɪ "le zɪ Zozi -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. -A -nan nɛn o 'wee "fɛdɪ fɛnun man drɛdɪ 'sia.

¹⁴ Zɪ "fɛdɪ fɛnun -bli tɔ 'bɔ bɛ, en Zozi 'lee 'yee 'pasianɔn 'nyran fɛnun -sru. ¹⁵ En e 'nan -wlɛ 'nan: «-Kaa tranun 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdɪ 'gɔɛ, maan wɛɛ 'kpa tɪglɪ 'nan -kaa -bli 'e cin va 'vaa -e 'mɛn yra yɪ tɔ 'e bɔ. ¹⁶ Kɔɔ maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, ma'an "nyian -a pee ble dɪ, -trilii, en tɔ nɛn Bali "fɛdɪ 'bɔ 'ci "sia 'cɛɛ -yee mingɔnnɛn trɛ da bɛ e bɔa.»

¹⁷ -A -nan nɛn Zozi 'kulenɛn 'tɔ 'si, e Bali muo "fɔ, en e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka 'si -e 'ka mlin 'sɛzɛnɔn! ¹⁸ Maan ve 'cɛɛ 'nan, ma'an "nyian rɛzɛn -wɛn pee

mlian dɪ, -trilii -e Bali -le mingɔnnɛn trɛ 'e 'ta.»

¹⁹ "Bɛ -sru en Zozi 'kpɔun 'si, e Bali muo "fɔ, yaa "nɛn jɛɛn, en yaa -nɔn -wlɛ. E 'nan -wlɛ 'nan: «-Nyɛn 'gɔɛ, 'an 'kɔlɛ nɛn. -Yɛɛ -taa "drɛlɛ 'sraga bɔvɛ -a Bali lɛ 'ka 'lɛji. 'Wɪ nɛn an ci -a drɛnan 'gɔɛ, 'ka drɛ, te 'an 'cin -tɔala 'ka 'ji!»

²⁰ O cɛɛn fɛnun -blɪdɪ man, en e 'kulenɛn 'nyranman 'si. E 'nan -wlɛ 'nan: «'Kulenɛn 'gɔɛ 'an nyɛn nɛn -ji. -Yɛɛ "ta -sɛanla -e 'e drɛ 'ka -pli "vɛ -a "nyian Bali man 'e 'pee.»

²¹ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Min nɛn e "ta -daa 'an -nɔnlɛ 'an 'nanmannɔn lɛ bɛ, 'kɔ 'pɛ a -a san -a -pɔ -tɔwli "ji.

²² 'Wɪ tɪglɪ, Blamin -pɪ "ta -daa "kalɛ "le zɪ Bali -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Pian min nɛn, e Blamin -pɪ -nɔn 'e 'nanmannɔn lɛ bɛ, 'wɪ -taa "bɔlɛ "man.» ²³ -A -nan nɛn Zozi -srunɔn -a laabɔdɪ 'sia 'o cin lɔ 'nan: «-Tɪɛ ci 'wɪ zɪɛ -a drɛzan -a?»

-Tɪɛ ci Zozi -sruzan -dan a?
(Mt 20.25-28; Mk 10.42-45)

²⁴ "Bɛ -sru en -sa -fɔla Zozi -srunɔn yei. -Sa zɪɛ -nyɛn 'nan, -tɪɛ ci 'o yei Zozi -sruzan -dan a? ²⁵ En Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «Kaa -tɔa 'nan, 'trɛda mingɔnnɛnnun min "paala -sa wɪ -a. En minnun nɛn o ci min -dandannun -a bɛ, waa ve minnun lɛ 'nan 'o 'o laabu "yi "drɛnɔn. ²⁶ 'Pian 'cee vɛ bɛ, te 'e 'kɔn zɪ dɪ! Min nɛn e ci min -dan a 'ka yei "bɛ, 'e 'fli drɛ "le 'nɛn "wɛnnɛn 'zɔ. En min nɛn e ci min tazan -a 'ka yei "bɛ, 'e 'fli drɛ "le min 'suzan 'zɔ. ²⁷ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔɛ -a da! Min nɛn e ya 'e -nyrandɪ fɛnun -sru "bɛ, 'lee min nɛn e ya fɛnun zɪɛ -a "paanan bɛ, -tɪɛ ci o yei min -dan a? Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn 'e -nyrandɪ fɛ -sru "bɛ -a san nɛn. 'Pian mɛɛn ci 'ka yei "le min 'suzan 'zɔ.

²⁸ Kaa 'gɔɛ, cɛɛ -fɔ 'an -sru "trilii 'mɛn yra yɪdɪ pɛɛnɔn 'ji. ²⁹ -Yee "wɛan mingɔnnɛn trɛ nɛn 'an "tɪ -a -nɔn 'mɛn bɛ, maan -nɔan "nyian "cee "lɛ. ³⁰ -Kaa -taa "fɛdɪ -blɪlɛ 'e cin va 'mɛn mingɔnnɛn trɛ da. Tɔ zɪɛ -a man bɛ, ka -kɔan 'ka -nyrandɪ mingɔnnɛn pɛinnun da, -e 'ka Izraɛl 'lɛglɔn 'fuda "fli "le tin 'ba.»

Zozi -a 'vɪ 'nan Pieri "sia 'e -sru
(Mt 26.31-35; Mk 14.27-31)

31 -A -nan nen Zozi -a vidi 'sia Simon Pieri le 'nan: «Simon! Satan 'ka laabu 'nan, -e 'e 'ka "fee "le 'saa 'zv. 32 'Pian an Bali trv 'ba 'yie 'nan, -e 'yie yi -teradi 'an da 'e vule 'e 'le 'to di. En "be -sru, -te i 'li 'i da 'nyian 'an -sru "be, 'i "bunun man -to 'pleble.»

33 En Pieri -a 'vi Zozi le 'nan: «Minsan, 'an 'man a 'e wvudi. -Te e ya -pu 'kuin -a oo, en -te e ya -kadu -a oo, 'an 'man a 'e wvudi -e 'ku 'ku 'yia.»

34 En Zozi -a 'vi -yre 'nan: «Pieri, maan ve 'yie 'nan, ceegv, yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yi'an taa di, 'vaa -e mannen tede 'e 'wi.»

35 "Be -sru en Zozi -a laabu o pegenon 'lo 'nan: «Tu nen an 'ka 'pa 'sia, te "lala 'ka 'ka 'lo die, en te 'pada 'ka 'ka 'lo die, en te -manwua 'ka 'ka 'cein -man die, fe -tu kli 'ka man?»

En o 'nan -yre 'nan: «-Ceje. Fe -tu 'ka 'klule 'ku man di.»

36 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Pian 'be nen 'gve, min nen "lala a -yro "be, 'e 'sia! En min nen 'pada a -yro "be, 'e 'sia! En min nen sen 'ka -yro "die, 'e 'yee -trale 'tan, -e 'e 'yee sen 'lo! 37 Fe -le "wean nen an 'wi zle -a 'vi be, 'wi nen 'e 'cren -tedi Bali -le 'fluba 'ji be, e "ta 'le sooman 'an da. 'Wi zle e ya 'e 'cren -tedi 'nan:

«Minnun -taa -a 'silea 'wi 'wliidi "drezan -a.»

'Wi pegenon nen 'e 'cren -tedi 'an man be, -a 'le soodi 'bo 'kogo.»

38 En -a -srunon -a 'vi -yre 'nan: «Minsan, sen "fli "nen 'gv!»

'Pian e 'nan -wle 'nan: «E 'bo "yi!»

Zozi 'ku Bali trv 'bal Olivie pon da (Mt 26.36-46; Mk 14.32-42)

39 "Be -sru en Zozi 'ku Olivie pon da "le zi yaa dra 'e 'cen be -yee 'wi 'zv. En -a -srunon soanla -a -sru. 40 Zi o 'bola fe zle -a -nan be, en e 'nan -wle 'nan: «'Ka Bali trv 'ba -e 'wi 'wliidi 'e vule 'e 'ka 'man yi di!» 41 En e 'si o "srön "kogo, e -ku 'e 'le fo. 'E "po soanla en e Bali trv 'badu 'sia. 42 Yaa 'vi 'nan: «'An "ti, -te i "we "man "be, 'kulenen nen 'wi yidi ci -ji 'gve, 'i 'si 'an man -koo bli! 'Pian te 'an 'ci 'so wi nen 'e dre di, 'i 'bo 'ci 'so wi nen 'e dre!»

43 [Töön en Bali -le 'pasiazan -tu 'si laji, e -ta -a man -töle 'pleble. 44 "Klan -a -tedi 'sia 'wliidi, en e Bali trv 'badu 'sia 'kpa tigli. -A man 'tede dre nyen -a te e -seanla "tra.]

45 Zi e ceen Bali trv 'badu man be, en e -ta 'e -srunon 'va. E 'bo o man, te o ya yi -tenan. O ta dre 'trödro -le "wean.

46 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «-Me "le "wean nen ka ya yi -tenan? 'Ka 'wluan lou, 'ka Bali trv 'ba, -e 'wi 'wliidi 'e vule 'e 'ka 'man yi di!»

Zuif 'nön 'tanön Zozi 'kun

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Zan 18.3-11)

47 Zozi 'fu 'wi zle -a vunan, en minnun -tadu 'sia "kaga. Zudazi nen -a -srunon 'fuda "fli 'bo 'va min -tu -a be, e yra o 'le. E pli Zozi man 'nan -e 'e -atu -te "man. 48 En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «Zudazi, -atu -tedi -a nen i Blamin -pi -noan "minnun le -e 'o -te?»

49 Zozi -srunon nen Zozi "srön "be, waa -konnén 'yi 'nan 'wi 'tu "ta dra, en waa laabu Zozi 'lo 'nan: «'Ku 'san, sen -a nen 'ku 'kuli -tan o man?» 50 En o va min -tu 'yee ve tuv Bali -pannon 'tazan 'suzan 'tu le. Yaa -pe "yi "da "tröen ceen.

51 'Pian Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Ka 'to! 'Ka 'to!» -A -nan nen e kle min zle -a "tröen "man, en e dre "plönblön 'e "pa 'ji.

52 En Zozi "e 'nan Bali -pannon 'tanön, 'lee minnun tanön nen 'o yie -töa Bali -pan 'kön 'va be, 'lee min cejenun le 'nan: «-Me "le "wean nen ka -ta 'an 'kunle 'ka 'lo le sennun 'lee yibanun -a "le ka -ta crinzan -sru?

53 Tu pegenon man an ya 'ka yei Bali -pan 'kuin, en ka 'an 'kunle di. 'Pian 'be nen 'gve 'cee tu 'bo "men. En Satan nen e -cia "klun va be, -yee tu 'bo "nyian.»

Pieri yö "da 'nan e 'ka Zozi -sruzan 'a di

(Mt 26.57-58, 69-75; Mk 14.53-54, 66-72; Zan 18.12-18, 25-27)

54 O Zozi 'kun, en o -ku -a Bali -pannon 'tazan -le -klön -ji. Pieri soanla o -sru "koo bli. 55 O 'te 'sön -klön 'bo yei 'seze, en o -nyran -a "srön. En Pieri -nyran o yei. 56 -A -nan nen nön lümön

-tɔ -a 'yɪ 'e -nyrandɪ 'tɛ man. Yaa -nanjɛɛn tɛin, ɛn e 'nan: «Min 'gʊɛ, e ya "nɛn -a -sru.»

⁵⁷ 'Pian Pɛri yɔɔ "da. E 'nan: «Lɪmɔn, ma'an min 'labɛ -a tɔa dɪ.»

⁵⁸ Fɔɔnɔn min pee Pɛri 'yɪ "nyian, ɛn "bɛ -yrɛ 'nan: «'I 'bɔ 'gʊɛ -a -sruzan -tɔ nɛn yia.» ɛn Pɛri "e -yrɛ 'nan: «An 'ka o va dɪ.»

⁵⁹ Zɪ o 'mɔn "nyian -trilii bɛ, ɛn min -tɔ kɔala "man -a vɪdɪ -a 'nan: «'Wɪ tɪglɪ nɛn min 'gʊɛ e ya "nɛn -a -sru. Kɔɔ Galile min nɛn.»

⁶⁰ ɛn Pɛri "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Wɪ nɛn yie 'nan 'i ve bɛ, ma'an tɔa dɪ.» E -fɔ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan ɛn mannɛn wɪ. ⁶¹ -A -nan nɛn Minsan 'e 'man lila, ɛn e Pɛri -nanjɛɛn. 'Wɪ nɛn Minsan -a 'vɪ bɛ, -a -cin -tɔ Pɛri ji. Kɔɔ Minsan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Cɛɛgʊ, yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yi'an tɔa dɪ, 'vaa -e mannɛn tɛdɛ 'e 'wɪ.» ⁶² -A -nan nɛn Pɛri 'bɔla bei, ɛn e -wuɔdɪ 'sia 'wɪ 'nanmandɪ -a.

Minnun -kɔ Zozi 'a tin 'banɔn 'lɛ
(Mt 26.57-68; Mk 14.53-65; Zan 18.12-24)

⁶³ Minnun nɛn o yie cɪ Zozi 'va bɛ, waa sɛɛ wo te waa -sɔan. ⁶⁴ O sɔ -fɔa -a yra -e 'o 'wɪ laabɔ -yrɔ 'nan: «'I ya Bali 'lewei vɪzan -a, min nɛn e fɛ tuw 'yie bɛ, 'i san -kɔɔn!» ⁶⁵ Te o 'wɪ "kaga "ve -yrɛ "nyian "srɔn pɛ -ji.

⁶⁶ Zɪ tɔ cɛɛn bɛ, ɛn min cejenun 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'o cin 'yɪ. 'O cin 'yɪ 'nan -e 'o Zozi 'le tin 'ba. O 'nan 'o 'ta Zozi 'a 'wɪɛ. -A -nan nɛn minnun -ta Zozi 'a. ⁶⁷ ɛn tin 'banɔn 'bɔ -a laabɔ -yrɔ 'nan: «Min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi nɛn 'yia? 'I vɪ 'kʊɛ!»

ɛn Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «-Te maan 'vɪ 'cɛɛ oo, ka'a yi tɛala "da "fo "dɪ. ⁶⁸ ɛn -te an 'wɪ laabɔ 'ka 'lɔ oo, ka'a ve 'mɛn dɪ. ⁶⁹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, -e 'e 'sia cɛɛgʊ yi 'gʊɛ -a da bɛ, 'an 'bɔ Blamin -pɪ -kɔan 'an -nyrandɪ 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san Bali -pɛ "yi "da.»

⁷⁰ ɛn o pɛɛnɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Yioo, Bali -pɪ nɛn 'yia?»

ɛn Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «-A 'bɔ nɛn kaa 'vɪ bɛ, an ya -a.»

⁷¹ Tɔɔn ɛn o 'nan: «E 'ka "le -e -kaa 'wɪ laabɔ "nyian min pee -lɔ "fo "dɪ. -Kaa 'wɪ 'bɔ 'man -a 'le 'va.»

23

Minnun -kɔ Zozi 'a Rɔm min -kɔnmandan Pilati 'lɛ
(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Zan 18.28-38)

¹ Minnun pɛɛnɔn wɪuan lou 'e cin va, ɛn o -kɔ Zozi 'a Rɔm min -kɔnmandan Pilati 'lɛ. ² O 'wɪ 'padɪ "da 'sia -a vɪdɪ -a 'nan: «Min 'lagʊɛ, 'e 'wɪ 'fɔla minnun yei -cee 'lɛglɔn 'ji. -Yɛɛ 'vɪ 'nan, te minnun 'o 'sukɔɛ -pan wɔ Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn Seza lɛ dɪ. ɛn yaa 'vɪ 'e 'fli man 'nan, 'yɛɛ cɪ 'kʊɛ mingɔnnɛn -a, ɛn Bali 'e 'pa 'sia 'nan -e 'e 'kʊ 'si 'wɪ 'ji.»

³ -A -nan nɛn Pilati 'wɪ laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn 'yia?»

ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «-A 'bɔ nɛn yia 'vɪ bɛ.»

⁴ ɛn Pilati "e 'nan Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee minnun lɛ 'nan: «Ma'an 'wɪ 'wɪdɪ 'ye min 'gʊɛ -yee 'wɪ 'va -e 'o 'kun "man "dɪ.»

⁵ 'Pian o kɔala "man te waa ve 'nan: «E 'wɪ 'fɔla minnun yei 'wɪ "paadɪ -a Zude 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji. Yaa pou 'sia Galile ɛn e 'bɔla Zeruzalɛm 'gʊ.»

Minnun -kɔ Zozi 'a Erodi 'lɛ

⁶ Zɪ Pilati 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn yaa laabɔ 'nan: «Galile min nɛn?»

⁷ Minnun -a wun -fɔ -yrɛ. Zɪ yaa 'man 'nan, Zozi 'sia 'lɛglɔn nɛn Erodi -a "paala bɛ -a -ji bɛ, ɛn e 'nan 'o 'kʊ -a Erodi lɛ. Kɔɔ tɔ zɪɛ -a man bɛ te Erodi 'bɔ a Zeruzalɛm.

⁸ Zɪ Erodi Zozi 'yɪ bɛ, ɛn -a ci nran 'kpa tɪglɪ. Kɔɔ -a -nan 'mɔn te e ya "vale 'e Zozi 'bɔ ye, 'wɪnɔn nɛn yaa maan "man "bɛ -yee "wɛan. ɛn -a -cin a Erodi 'bɔ 'ji 'nan 'e 'lɛbo "fɔ wɪ -tɔ drɛ 'e yie man. ⁹ E 'wɪ laabɔ Zozi 'lɔ "kaga, 'pian Zozi 'ka 'wɪ 'silɛ "da -yrɛ "dɪ. ¹⁰ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn a 'o 'tɔdɪ Zozi "srɔn, te "o 'wɪ "paa "da 'lɛbo 'plɛ 'a. ¹¹ -A -nan nɛn Erodi 'lee 'yee 'sounjanun Zozi drɛdɪ 'sia 'o 'pɛla koda. Waa sɛɛ 'wɔ, o mingɔnnɛn sɔ fɛnyian 'wɔ "da -a sɛɛ wɔdɪ -a "nyian. "Bɛ -sru ɛn Erodi -a 'li 'e da Pilati lɛ. ¹² Yi 'bɔ 'lein zɪɛ -a da nɛn, Pilati 'lee Erodi drɛ bee -a, te o yei 'ka "nɛn -a ble dɪ.

*Minnun "o 'nan Pilati 'e Zozi 'tɛ!
(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15; Zan
18.39-19.16)*

13 "Bɛ -sru ɛn Pilati Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee minnun tanɔn cin 'yɪ. 14 ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «Ka -ta min 'gʊɛ -a 'mɛn, ɛn ka 'nan e ya 'wɪ 'fɔlanan minnun yei. -Yee "wɛan an 'wɪ laabu -yrɔ 'ka yɪɛ man. 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa 'pa "da "bɛ, ma'an yɪɛ -a drɛzan -a dɪ. 15 ɛn "nyian bɛ Erodi 'ka "nyian "e "yɪɛ -a drɛzan -a dɪ, kɔɔ yaa 'li 'e da -cɛɛ. Min 'gʊɛ, ya'a 'wɪ 'tʊ drɛɛ -e 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ. 16 -Yee "wɛan maan ve 'mɛn minnun lɛ 'nan 'o -sɔn, -e 'o 'si "man.»

17 [Lɛ -tʊdʊ pɛɛnɔn man bɛ, -te Zuif 'nɔn tranun -le 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdi drɛdɪ 'bɔ bɛ, Pilati "sia -pʊ 'kɔnzɔn 'tʊ man.]

18 Zɪ minnun 'wɪ nɛn Pilati -a 'vɪ bɛ -a 'man bɛ, ɛn o pɛɛnɔn -paandɪ 'sia. O 'nan: «'I min 'labɛ -a -tɛ, -e 'i 'si Barabazi man 'kʊɛ!» 19 Barabazi zɪɛ waa -fɔ -pʊ 'kuin, kɔɔ e 'wɪ 'fɔla minnun 'lee min tanɔn yei 'fla, ɛn e min -tɛ 'wɪ zɪɛ -a -ji.

20 Pilati 'wɪ tin 'ba "nyian -wlɛ, kɔɔ e ya "vale 'e "sia Zozi man. 21 'Pian te minnun -paanman 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da! 'I -pɛin yiba "plan da!»

22 Pilati 'wɪ laabu -wlɔ -a 'pa yaagan da 'nan: «'wɪ 'wɪdɪ "cɛn "nɛn yaa drɛ? Kɔɔ ma'an 'wɪ 'tʊ yɪɛ "man -e 'e 'ka 'bɛ 'ji dɪ. -Yee "wɛan maan ve 'mɛn minnun lɛ 'nan 'o -sɔn, -e 'o 'si "man.»

23 'Pian minnun kɔala "man, te o -paanman 'plɛblɛ -a vɪdɪ -a 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da!» -Wee -paandɪ -le "wɛan, 24 Pilati wɪ 'wɪ nɛn waa 'vɪ bɛ -a man. 25 -A -nan nɛn e 'si Barabazi man. Min zɪɛ waa -fɔ -pʊ 'kuin 'nan e 'wɪ 'fɔla minnun 'lee min tanɔn yei, ɛn e min -tɛ. ɛn e Zozi 'nɔn 'yee 'sounjanun lɛ 'nan 'o 'kʊ -a -tɛ "le zɪ minnun cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

*Zozi -pɛinnan yiba "plan da
(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Zan
19.17-27)*

26 'Sounjanun -kʊdɪ 'sia Zozi 'a, ɛn 'o cin 'yɪ Sirene min -tʊ -a. Waa laabo Simɔn, ɛn e "sia fei. Waa 'kun, ɛn o

Zozi 'le yiba "plan -nɔn -yrɛ 'nan 'e 'sia -e 'e -sɔnla Zozi -sru.

27 Min "kaga 'kpa 'lee lɪmɔn "kaga 'kpa yra -a -sru. Lɪmɔnnun 'o 'pɛ -sɛn 'o 'win -ji, te o -wua -yee "wɛan. 28 ɛn Zozi 'e 'man lila o da. E 'nan -wlɛ 'nan: «Zeruzalɛm lɪmɔnnun, te 'ka 'wʊɔ 'mɛn "wɛan dɪ! 'Pian 'ka 'cee 'nɛnnun 'lee 'ka 'bɔ 'fli -wʊɔ. 29 Maan ve 'cɛɛ 'nan tʊ -wɪdɪ -taa "bɔɛ, te ka ya -a vɪnan 'nan: «Bali -le -fɛa a lɪmɔnnun nɛn wa'a 'nɛn 'yaa dɪɛ o man. ɛn Bali -le -fɛa a "nyian lɪmɔnnun nɛn wa'a 'nɛn 'yalɛ dɪɛ o man.» 30 Tʊ zɪɛ -a man bɛ, kaa ve pɔnnun lɛ 'nan:

«'Ka 'kʊ 'ta 'san!»

ɛn kaa ve pɔnnɛnnun lɛ 'nan:

«'Ka 'tɛ 'kʊ da!»

31 Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'wɪ 'gʊɛ minnun a -a drɛnan yiba "bedrɛn "lɛ bɛ, yiba "kadɪ -le vɛ -taa 'ciɛɛa "da.»

32 'Sounjanun -kʊ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn "fli "a, 'nan -e 'o o -tɛɛ 'o 'vale Zozi 'a.

33 Zɪ o 'bɔla fɛnan nɛn waa laabo min -wulo klo bɛ -a -nan bɛ, ɛn 'sounjanun Zozi 'lee 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn "fli 'bɔ pɛin yiba "plan da. 'Sounjanun o pɛin 'tʊdʊ, -a -tʊ a Zozi 'pɛ "yi "da, ɛn -a -tʊ a -a -pɛ bʊ da. 34 -A -nan nɛn Zozi "e 'nan: «'An "tɪ, 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn o cɪ -a drɛnan 'mɛn bɛ, 'i o man wɪ 'cɛ. Kɔɔ 'wɪ nɛn o cɪ -a drɛnan bɛ, wa'a tɔa dɪ.» 'Sounjanun Zozi 'man sɔ pli 'lein 'wlɛ 'tʊvladɪ da.

35 Minnun a -nan te waa -nan ye. Minnun tanɔn 'le vɛ bɛ, "o Zozi sɛɛ 'wʊ -a vɪdɪ -a 'nan: «E min peenun 'si 'wɪ 'ji. -Te -yɛɛ cɪ min 'sizan 'wɪ 'ji nɛn Bali -a 'pa 'sia bɛ -a bɛ, 'e 'fli 'si 'wɪ 'ji.»

36 'Sounjanun "o sɛɛ 'wʊ "nyian, ɛn o -wɛn 'wlɛ 'cɛn 'nɔn -yrɛ. 37 Waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te i ya Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a bɛ, 'i 'fli 'si 'wɪ 'ji!»

38 Waa crɛn -tɛ yiba 'fʊɪ da, ɛn waa pɛin Zozi 'ta lou. Waa crɛn -tɛ "da 'nan:

«Min 'gʊɛ, Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn.»

39 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛzan nɛn yiba "plan -tʊ da bɛ, e Zozi 'srɔndɪ 'sia. E 'nan: «'Yie 'nan 'i ya min 'sizan 'wɪ 'ji -a, 'i 'fli 'si 'wɪ 'ji, -e 'i 'kʊ 'si 'wɪ 'ji "nyian!»

40 ɛn -a bɔɛzan 'wɪ 'pla -yrɛ 'nan: «'Yi'a 'klanman Bali lɔ dʊv? 'I ya 'i yra yɪnan "le -yee 'wɪ 'zʊ. 41 'Pian 'kʊɛ yra

yidi bε, -a -nɔan da nɛn. Kɔɔ 'wɪ nɛn kʊa drɛ bε, -a "nɛn "nɛn kʊ cɪ -a yɪnan. Min 'labɛ, ya'a 'wɪ 'wɪdɪ "tʊ drɛlɛ "fo "dɪ.»

⁴² ɛn 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan zɪɛ yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Zozi, tʊ nɛn i mingɔnnɛn -blɪdɪ "sɪala bɛ, 'an 'cin 'e 'tʊ 'i 'ji!»

⁴³ ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Maan ve 'yɪɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, ɕɛɛgʊɛ, 'kʊ 'vale 'yɪa kʊɛ -kʊan Bali -le fɛnan nɛn min 'ka 'e yra ye dɪɛ -a -nan.»

Zozi 'ka -nan

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Zan 19.28-30)

⁴⁴ Yidɛ 'bʊ min -win -ji 'sɛzɛ, ɛn klun -trɔa 'trɛ pɛɛnɔn da. E -fʊ zɪɛ -trɪlii, ɛn funninmlan yidɛ tɛɛnla. ⁴⁵ Klun -fʊ yidɛ yra, ɛn sɔ -dan nɛn 'e 'tɪndɪ Bali -pan 'kuin bɛ, e 'fʊvɪ 'bʊ 'ji "fli. E 'fʊvɪ bʊdɪ 'sia lou, ɛn yaa -sɛn "tra. ⁴⁶ Zozi paan wei 'plɛblɛ 'ji. Yaa 'vɪ 'nan: «'An "tɪ, 'an lei -nɔan 'yɪɛ 'e "pa 'ji.» E 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ, ɛn 'e yɪɛ 'lɛ 'wʊ.

⁴⁷ Zɪ 'sounjanun tazan 'wɪnun zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn e 'tʊ -dan nɔndɪ 'sia Bali lɛ. E 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, min 'labɛ min tɪglɪ nɛn.» ⁴⁸ Minnun pɛɛnɔn nɛn o -ta 'wɪ zɪɛ -a -nan yɪlɛ bɛ, 'wɪnun nɛn e drɛ o yɪɛ man bɛ, waa 'yɪ. -Yɛɛ "wɛan o 'li 'o da, te 'o 'pɛ a 'e 'fɔdɪ 'o man.

⁴⁹ Minnun pɛɛnɔn nɛn o Zozi -tɔa "bɛ, 'lee lɪmɔnnun nɛn o 'si waa Galile ɛn o -ta -a 'palɛ bɛ, o ya 'o 'tɔdɪ -kɔɔbli, te 'wɪ nɛn e cɪ drɛnan bɛ waa ye.

Zozi wʊ -nan

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Zan 19.38-42)

⁵⁰ Min -tʊ a bɛ, waa laabo Zozɛfʊ. E ya min tɪglɪ 'a, ɛn e ya Zuif 'nɔn 'le tin 'bazan -dan tʊ -a. ⁵¹ 'Pian 'wɪ nɛn tin 'banɔn -mie -a 'vɪ 'lee waa drɛ Zozi lɛ bɛ, e 'ka -a -sru "dɪ. Zozɛfʊ 'bʊ zɪɛ, e "sia Zude 'lɛglɔn 'ji, 'fla nɛn waa laabo Arimate bɛ -a da, ɛn e ya -a man -pennan 'nan Bali 'e mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia 'yɛɛ minnun da. ⁵² Zozɛfʊ zɪɛ -yɛɛ kʊ toba -fɔlɛ Pilati lɛ 'nan, 'e Zozi pa -nɔn 'yrɛ -e 'e wʊ. ⁵³ Zozɛfʊ Zozi 'kadɪ 'si yɪba "plan da. E sɔ fɛnyian 'pa "man, ɛn e -kʊ -a wʊlɛ -yrɛ nɛn, waa ɕɛɛn puo -kɔlɛ ji bɛ -a -ji. -Yrɛ zɪɛ, wa'a tian min

wʊlɛ "ji "dɪ. ⁵⁴ Yi zɪɛ, yaa yi nɛn, ɛn Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi "ta 'e pou "sɪala.

⁵⁵ Lɪmɔnnun nɛn o 'si 'o 'vale Zozi 'a Galile bɛ, o -kʊ Zozɛfʊ 'palɛ. O yɪɛ 'tʊ fɛnan nɛn o "ta Zozi wo bɛ -a -nan. Zɪ waa 'pla bɛ waa 'yɪ. ⁵⁶ -A -nan nɛn o 'li 'o da 'wee "kɔnnɛn, o -kʊ 'nyrɔn 'lee tɔɔ nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ -a drɛlɛ. Kɔɔ "trɛ "bɛ 'flinla "yi nɛn, ɛn o "flanla "le zɪ -wee -pei -a 'vɪ bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ.

24

Zozi wluan -kanɔn 'va

(Mt 28.1-8; Mk 16.1-8; Zan 20.1-13)

¹ 'Mɔnnɛn yi 'bɛ cɪ Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi -sru "yi -a. 'Mɔnnɛn yi zɪɛ -a bo -drun puunɔn nɛn lɪmɔnnun zɪɛ o -kʊ Zozi 'yrɛ da 'o 'lɔ 'le 'nyrɔn 'lee tɔɔ nɛn waa drɛ bɛ -a. ² -Kɔlɛbu -dan nɛn 'e 'tɔdɪ -yrɛ "nɛn "bɛ, waa 'yɪ 'e 'sɪdɪ "nɛn. ³ -A -nan nɛn o wlala -yrɛ 'bʊ 'ji. 'Pian wa'a Minsan Zozi pa yɪlɛ dɪ. ⁴ 'Wɪ zɪɛ e 'baba 'fɔ o man. ɛn min "fli 'bɔla 'ji o va 'o 'ta le sɔ 'fuvu 'yrɪyrɪ 'a. ⁵ -A -nan nɛn nyɛn o ɕɛɛn ɛn 'o 'wulo -fɔ 'o 'wlu. 'Pian min "fli zɪɛ o 'nan -wlɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn min nɛn -a yɪɛ cɪ "man "bɛ, kaa -wɛɛman minnun nɛn o kaa bɛ o va? ⁶ Zozi 'ka fɛ 'gʊɛ -a -nan dɪ, e wluan 'kanɔn 'va. 'Wɪ nɛn yaa 'vɪ te e ya tian Galile bɛ, -a -cin 'e -sɔɔnla 'ka 'ji. ⁷ Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan: «Minnun Blamin -pɪ -nɔan 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn lɛ -e 'o -tɛ. Waa -pɛinman yɪba "plan da, -a yi yaagan da bɛ -e 'e 'wluan -kanɔn 'va.» ⁸ Tɔɔn ɛn 'wɪ nɛn Zozi -a tin 'pa -wlɛ "bɛ, -a -cin sɔɔnla o ji.

⁹ -A -nan nɛn o 'bɔla -yrɛ zɪɛ -a ji. ɛn o -kʊ 'wɪ zɪɛ -a vɪlɛ Zozi -srunɔn 'fuda -tʊ 'lee min -mienun lɛ. ¹⁰ Lɪmɔnnun nɛn o -kʊ -yrɛ da bɛ, o 'tʊ nɛn 'gʊ: Madala lɪ Mari a, ɛn Zanɛn a, ɛn Zaji "bʊ Mari a, 'lee lɪmɔn -mienun. -Wɛɛ 'wɪ nɛn e drɛ bɛ, -a 'sinan 'pa Zozi 'le 'pasianɔn lɛ. ¹¹ 'Wɪ zɪɛ Zozi -srunɔn 'a 'sia -sɛɛ "wʊ wɪ -a, ɛn wa'a yi -tɛlɛa "da "dɪ. ¹² 'Pian Pieri wluan, ɛn e -kʊ flan -a Zozi -yrɛ da. Zɪ e 'bɔla 'nan nun bɛ, ɛn e 'kunnan, "yɛɛ yɪɛ 'tʊ bɛ, te e sɔ nɛn waa 'pa Zozi man bɛ, -a ye 'e -srandɪ "tra. -A -nan nɛn e 'li 'e da 'yɛɛ vɛnan, te -a 'plo a 'e 'fɔdɪ 'wɪ nɛn yaa -nan 'yɪ bɛ -a.

*Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn 'fli lɛ
(Mk 16.12-13)*

13 Yi 'bɔ 'lein zɪɛ -a da nɛn Zozi -srunɔn "fli -kɔɔɔ 'sia 'fla nɛn waa laabo Emauzi bɛ -a da. 'Fla zɪɛ e ya Zeruzalɛm man kilo -fu da. 14 O ya -sɛɛ "wɔnɔn 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e drɛ bɛ -a da. 15 "Wɛɛ -kɔn 'wɪ tin 'banan 'wɪnɔn zɪɛ -a da bɛ, ɛn Zozi 'bɔ o man, ɛn o -kɔɔɔ 'sia waa. 16 Waa 'yɪ, 'pian wa'a -kɔnɛn "yɪlɛ dɪ.

17 ɛn Zozi -a laabv -wɔ 'nan: «-Mɛ 'wɪ nɛn kaa vɛ, tɛ ka -ko 'ta wɔɔɔ -a 'gɔ?»

O ta drɛ 'trɔdrɔ, ɛn o -tɔ. 18 Min "fli zɪɛ -a -tɔ a "va "bɛ waa laabo Kleopa. E 'nan Zozi lɛ 'nan: «'I 'tɔwli yɪɛ cɪ Zeruzalɛm, tɛ 'wɪ nɛn e drɛ 'nan bɛ, yɪ'a tian "i "manlɛ "fo "dɪ!»

19 ɛn Zozi -a laabv -wɔ 'nan: «-Mɛ 'wɪ 'bɛ drɛ Zeruzalɛm?»

-A -nan nɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «Nazarɛtɪ min Zozi 'le 'wɪ nɛn. Bali 'lewei vɪzan -dan nɛn. 'Wɪnɔn nɛn yaa 'vɪ, 'lee 'wɪnɔn nɛn yaa drɛ bɛ, -wɛɛ -ci -kɔnman 'nan Bali 'bɛ 'pa 'sia, ɛn minnɔn -a -tɔ 'nan 'wɪ 'kpa nɛn. 20 'Pian -cee Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee -kaa tanɔn -a -nɔn minnɔn lɛ 'nan 'o -tɛ. ɛn waa -tɛ yiba "plan da. 21 -A -cin a "nɛn 'kɔ 'ji 'nan, -yɛɛ "ta -daa Izraɛl 'nɔn 'silɛ 'wɪ 'ji. 'Pian 'wɪ zɪɛ e 'bɔ "man -a -nan yɪ yaaga nɛn 'gɔ. 22 ɛn "nyian bɛ cɛɛgɔ bodrun 'gɔvɛ, lɪmɔnnɔn nɛn kɔ cɪ waa bɛ, o -kɔ -yrɛ da. ɛn o -ta 'lɛbo "fɔ wɪ -dan vɪlɛ 'kɔvɛ. 23 O 'nan, wa'a Zozi pa yɪlɛ -yrɛ -ji dɪ, ɛn Bali -le 'pasianɔn 'bɔla 'ji o va. Bali -le 'pasianɔn zɪɛ o 'nan Zozi yɪɛ a "man. 24 Min -mienun nɛn kɔ cɪ waa bɛ, "o -kɔvɔ "nyian -yrɛ da. Waa 'yɪ "le zɪ lɪmɔnnɔn -a 'vɪ bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. ɛn o 'bɔ "nyian wa'a Zozi yɪlɛ dɪ.»

25 ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Cɛɛ 'wɪ cɪ mandɪ a 'plɛblɛ. -Mɛ "le "wɛɛn nɛn 'wɪnɔn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ bɛ, e ya 'ka 'lɔ 'plɛblɛ -e 'ka yɪ -tɛra "da? 26 Kɔɔ Bali 'lewei vɪnɔn -a crɛn -tɛ 'wein 'nan, 'wɪnɔn zɪɛ -wɛɛ bɔa min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi man, 'vaa -e 'e mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia.» 27 -A -nan nɛn Zozi 'wɪ pɛɛnɔn nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ 'e 'bɔ man bɛ, -a -ci 'vɪ -wɛɛ. Yaa 'sia 'wɪnɔn nɛn 'o 'crɛn -tɛdɪ Moizi -le 'fluba 'ji bɛ

-a da, ɛn yaa 'le 'sran 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ bɛ -a da.

28 Zɪ o 'bɔla 'fla nɛn o "ta -ko "da "bɛ -a "srɔn "kogo bɛ, ɛn Zozi -a drɛ "le 'e "ta -ko -kɔɔbɪ. 29 'Pian min "fli zɪɛ o kɔala "man -a trɔv 'badɪ -a 'nan: «'I 'fɔ 'kɔ va 'gɔ, kɔɔ funninmlan 'pla, ɛn -pɛɪ cɛɛn tandɪ man.» Zozi wlala o va, ɛn e -fɔ o va.

30 Zɪ o -nyran 'nan -e 'o fɛ -blɪ bɛ, ɛn Zozi 'kpɔun 'si, e Bali muo "fɔ, yaa "nɛn jɛɛn, ɛn yaa -nɔn -wɛɛ. 31 -A -nan nɛn o yɪɛ da 'si, ɛn o Zozi -kɔnɛn 'yɪ. 'Nun tɔɔn ɛn e 'san o 'lɛ. 32 ɛn waa vɪdɪ 'sia 'o cin lɛ 'nan: «Fɛ -le "wɛɛn nɛn -a wei 'kɔ 'sianan paan -sia, tɛ e ya Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ, -a -ci vɪnan 'kɔvɛ bɛ, kɔa -ci 'man "mɛn.»

33 -A -nan nɛn min "fli zɪɛ, o 'li 'o da "nyian Zeruzalɛm. O 'bɔ Zozi -srunɔn 'fuda -tɔ 'lee min -mienun man 'o cin yɪdɪ. 34 ɛn minnɔn nɛn 'o cin yɪdɪ bɛ, waa vɪdɪ 'sia min "fli zɪɛ -wɛɛ 'nan: «Minsan wɪuan 'kanɔn 'va, 'wɪ 'kpa nɛn. 'E 'fli kɔɔn Simɔn lɛ.» 35 ɛn min "fli zɪɛ, 'wɪ nɛn e drɛ "nyian -wee "lɛ -sia bɛ waa 'vɪ. ɛn zɪ waa -kɔnɛn 'yɪ 'kpɔun "nɛn 'jennan bɛ, waa 'vɪ.

*Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn lɛ
(Mk 16.14-18; Zan 20.19-23)*

36 O -fɔ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan, ɛn Zozi 'bɔla 'ji o yɛɪ, ɛn e o 'tɔ 'bɔ. Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan: «Bali 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ!»

37 -A -nan nɛn "klan -sɛn o ji, ɛn nyɛn o cɛɛn. 'O 'ci nɔn 'nan min lei nɛn. 38 ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛɛn nɛn "klan 'ka -tɛa? ɛn -mɛ "le "wɛɛn nɛn 'wɪ zɪɛ -a -cin -tɔa 'ka 'ci? 39 'Kaan -pɛlanun 'lee 'an 'cɛinnun -nanjɛn! 'An 'bɔ nɛn. 'Ka klɛ 'an man -e 'ka -tɔ 'nan maan nɛn. 'An nɛn a 'an man, ɛn 'an 'wɛɛ a "ji. Kaa -tɔa 'nan, min lei -le vɛ 'ka zɪ dɪ.»

40 E ya 'wɪ zɪɛ -a vɪnan ɛn 'e 'pɛnɔn 'bɔla 'ji -wɛɛ, ɛn 'e 'cɛinnun 'bɔla 'ji -wɛɛ. 41 'Wɪ o 'kan "fo, ɛn o ci "nranman 'kpa, 'pian wa'a tian yɪ tɛala "da 'nan 'wɪ 'kpa nɛn dɪ. -Yɛɛ "wɛɛn Zozi -a laabv -wɔ 'nan: «-Blɪfɛ -tɔ a 'ka 'lɔ 'gɔ?»

42 ɛn o pɔnnɛn srɛndɪ ponɛn 'tɔ -nɔn -yrɛ. 43 Yaa 'si, ɛn yaa blɪ o yɪɛ man.

44 "Bɛ -sru ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Wɪ nɛn maan 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -a -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji! Kɔɔ maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ 'mɛn 'wɪ 'a Moizi -le

-pei 'fluba 'ji bε, 'lee Bali 'lewei vɪnɔn
'le 'fluba 'ji bε, 'lee "dre 'fluba 'ji bε, 'o
bɔa 'an man.»

⁴⁵ Zozi 'padɪ 'sia o va, 'nan -e Bali
wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bε 'o -ci man.
⁴⁶ Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ
'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi 'e yra ye,
-e 'e 'ka. 'Pian -a yi yaagazan da bε, -e
'e 'wluan -kanɔn 'va. ⁴⁷ En e ya 'e 'crɛn
-tɛdɪ "nyian 'nan, minnun Bali -le 'wɪ
ve -a 'tɔ da minnun lɛ 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji.
Waa ve minnun lɛ 'nan, 'o 'si 'wɪ 'wɪdɪ
"drɛdɪ man, -e 'o 'fli -nɔn Bali lɛ, -e Bali
'e -wee 'wɪ 'wɪdɪ 'fui. Waa vɪdɪ "siala
Zeruzalɛm, -e 'e bɔ 'lɛglɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn
'ji 'nɔn man. ⁴⁸ 'Ka 'kɔn 'wɪnɪn zɪɛ -a -
nan yɪnɔn 'a! ⁴⁹ Fɛ nɛn 'an "tɪ -a 'vɪ 'nan
'e -nɔan 'cɛɛ bε, 'an 'bɔ, mɛɛn "paa -sia
'cɛɛ. 'Pian 'ka 'fɔ Zeruzalɛm 'fla 'bɔ da
-trilii, -e Bali -le 'plɛblɛ zɪɛ 'e 'ta 'ka da!»

*Zozi 'li 'e da Bali va
(Mk 16.19-20)*

⁵⁰ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ 'e -srunɔn 'a
'fla nɛn waa laabo Betani bε -a "srɔn.
'E 'pɛ wluan lou, ɛn e -fɛa vɪdɪ 'sia o
man. ⁵¹ E -fɔ -fɛa vɪnan, ɛn e 'si o "srɔn,
te e -ko laji. ⁵² -A -nan nɛn -a -srunɔn
'o "po sɔɔn, ɛn waa 'bɔ. "Bɛ -sru ɛn o 'li
'o da Zeruzalɛm te o ci "nranman 'kpa
tɪglɪ. ⁵³ Tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn e "cɛan bε
te o ya Bali -pan 'kuin. O Bali 'tɔ bɔ
"drenun -fɔa, te waa trɔ "baa.

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nənnən nən Zan -a crɛn -tɛ

*Wei nən e 'belidi -nəan "min lɛ bɛ,
Zozi Crizi nən*

¹ Fɛ pɛɛnən drɛdɪ pou sianan "bɛ, te min nən waa laabo wei bɛ e ya. Wei 'bɔ a Bali va, ɛn e ya Bali -a. ² -A pou sianan "bɛ te e ya Bali va.

³ Bali ciɪla "va ɛn e fɛ pɛɛnən drɛ. Fɛ -tu 'ka 'e drɛdɪ, te -yɛɛ "cɛɛ drɛ dɪ. ⁴ -A va nən 'belidi 'si. 'Belidi zɪɛ, 'tɛ 'san nən e 'trɛdanən 'man dra 'wein bɛ -nyrɛn. ⁵ 'Tɛ zɪɛ -a -san -sɛn klun va, ɛn klun 'ka -tɔlɛ -a 'lɛ dɪ.

⁶ Bali min -tu 'pa 'sia, -a 'tɔ nən Zan. ⁷ E -ta 'nan -e 'e 'tɛ 'san -le 'wɪ vɪ minnun lɛ, 'dʊ -e minnun 'o man, -e 'o yi -tɛra "da. ⁸ Zan 'bɔ "cɛɛ 'tɛ 'san zɪɛ -a -nəan "dɪ, 'pian e -ta 'nan -e 'e 'tɛ 'san -le 'wɪ vɪ minnun lɛ.

⁹ Min nən waa laabo wei bɛ, -yɛɛ cɪ 'tɛ 'san tɪglɪ 'a, ɛn -yɛɛ 'ta 'trɛdanən pɛɛnən 'man drɛlɛ 'wein. ¹⁰ Bali ciɪla "va ɛn e fɛ pɛɛnən drɛ. 'Pian zɪ e -ta 'trɛda bɛ, minnun 'ka -a 'silɛa min -a dɪ. ¹¹ E -ta 'yɛɛ 'trɛda, ɛn -yɛɛ minnun 'ka -a 'kunlɛ 'o 'pɛ "fli "a dɪ. ¹² 'Pian min -mienun -a 'kun 'o 'pɛ "fli "a, ɛn o yi -tɛra "da. Minnun zɪɛ yaa -si -nən -wɛlɛ -e 'o drɛ Bali -le 'nɛnnun -a. ¹³ Wa'a drɛlɛ Bali -le 'nɛnnun -a "lɛ zɪ min 'nən -yaa 'e 'pɔn -ji bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ dɪ. ɛn min "cɛɛ o drɛ Bali -le 'nɛnnun -a dɪ. 'Pian Bali 'bɔ 'bɛ o drɛ 'yɛɛ 'nɛnnun -a.

¹⁴ Wei zɪɛ, e drɛ blamin -a, ɛn e -ta -nyɛnlɛa 'kʊ 'va. Kʊ -yɛɛ -dan cɪ 'yɪ, -dan zɪɛ e ya -kaa "tɪ Bali -le 'nən 'tɔwli "lɛ vɛ -a. E ya 'e fadɪ "yi "a, ɛn zɪ Bali cɪ bɛ, yaa kɔɔn 'kʊɛ 'e tɪglɪ da.

¹⁵ Yi -tu da nən Zan -yɛɛ 'wɪ vɪdɪ 'sia minnun lɛ. 'E wei wluan 'plɛblɛ, ɛn yaa 'vɪ 'nan: «Min nən an -yɛɛ 'wɪ 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -nyrɛn "bɛ. Maan 'vɪ 'nan, e -fɔla "da 'an -sru e -taa. -A -dan "mlian 'an da, kɔɔ e ya 'li 'e 'cɛn.»

¹⁶ "Yi "nən -yrɔ "bɛ e -cɛɛ "nən. Yi -tʊdʊ pɛɛnən man te e "yi zɪɛ -a -sɛan "da -cɛɛ. ¹⁷ Bali ciɪla Moizi -va, ɛn e -pɛi -tɔ -cɛɛ. 'Pian Zozi 'bɛ 'ta Bali -le

"yi "a, ɛn zɪ Bali cɪ bɛ -yɛɛ kɔɔn -cɛɛ 'e tɪglɪ da. ¹⁸ Min -tu 'ka tian Bali ylɛ dɪ. 'Pian Bali -le 'nən -tɔwli "nən e ya Bali -a, ɛn e ya 'e 'cɛn -kaa "tɪ Bali "srɔn "bɛ, zɪ Bali 'bɔ cɪ bɛ -yɛɛ kɔɔn -cɛɛ.

*Zan 'yɛɛ 'nyranman -ci 'vɪ minnun lɛ
(Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Lk 3.1-18)*

¹⁹ Yi -tu da, Zuif 'nən 'tanən nən Zeruzalɛm bɛ, o Bali -pannən 'lee Levi kludanən -mienun 'pa 'sia Zan -va. Levi kludanən 'bɔ bɛ, -wɛɛ nyranman "paa Bali -pan 'kuin. O o 'pa 'sia 'nan 'o laabu Zan -lɔ 'nan: «-Tɪ nən 'yia?» 'Wɪ nən Zan -a 'vɪ minnun zɪɛ -wɛlɛ "bɛ -nyrɛn 'gʊ. ²⁰ Ya'a 'wɪ 'tʊ yɔɔlɛ o man dɪ, yaa 'vɪ -wɛlɛ -gɔbaa 'nan: «An 'ka Crizi nən Bali -a 'si "va -e 'e minnun 'si 'wɪ 'ji bɛ -a dɪ.»

²¹ Tɔɔn ɛn waa laabu -yrɔ 'nan: «'Lɔɔ -tɪ nən 'yia "mɛn, Bali 'lewei vɪzan -dan nən waa laabo Eli bɛ, -nyrɛn 'yia?»

ɛn Zan "e 'nan: «Eli "cɛɛ 'maan dɪ.»

ɛn waa laabu -yrɔ "nyian 'nan: «Bali 'lewei vɪzan nən o -yɛɛ 'wɪ 'vɪ bɛ, -nyrɛn 'yia?»

ɛn e 'nan: «-Cɛjɛ.»

²² ɛn waa laabu -yrɔ 'nan: «'Lɔɔ, -tɪ nən 'yia -kpɔ? 'I vɪ 'kʊɛ, 'dʊ -e 'kʊ -kɔla 'kʊ 'wɪ 'tʊ yɪ, -e 'kʊ vɪ minnun nən o 'kʊ 'pa 'sia bɛ -wɛlɛ. -Mɛ "wɪ nən i -kɔlamən -e 'i vɪ 'i 'fli man?»

²³ Tɔɔn ɛn Zan "e 'nan -wɛlɛ 'nan: «Mɛɛn cɪ min nən Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'li bɛ -a. Yaa 'vɪ 'nan: «Min -tu wei 'bɛ "we "bui "da, -a san -a ve 'nan:

'Ka Minsan -le -si ta drɛ!» »

²⁴ Minnun nən o o 'pa 'sia Zan -va bɛ Farizɛn 'nən a o va. ²⁵ ɛn waa laabu -yrɔ nan: «Crizi "cɛɛ 'yia dɪ, ɛn Eli "cɛɛ yia dɪ, ɛn Bali 'lewei vɪzan nən o -yɛɛ 'wɪ 'vɪ bɛ -njɛɛ 'yia dɪ. -Mɛ "lɛ "wɛan nən i min -batize dra "mɛn?»

²⁶ Zan "e 'nan -wɛlɛ 'nan: «'An 'bɔ, "an "min -batize dra 'yi 'a, 'pian 'ka yei "bɛ, min -tu a -nan, ka'a tɔa dɪ. ²⁷ E -fɔla "da. An 'ka -yɛɛ -manwua "tun "da baa "fluzan -a dɪ.»

²⁸ 'Wɪ pɛɛnən zɪɛ e drɛ 'fla nən waa laabo Betani bɛ -a da. 'Fla zɪɛ e ya 'yi nən waa laabo Zudan bɛ -a -sru, fɛ zɪɛ -a -nan nən Zan minnun -batize drɛ.

29 -A ta tu cæen, zı Zan -a 'yı 'nan Zozi a -tanan 'e 'va zia bε, εn e 'nan: «"Ka 'yio, Bali -le 'bla 'a. -A 'bɔ nɛn Bali -a -nɔn 'nan -e 'e 'trɛdanɔn 'le 'wı 'wlıdı pɛɛnɔn "nɛn wı yı, -e -wee 'wı 'wlıdı 'e 'fui. 30 Min nɛn, an -yee 'wı 'vı 'e 'cɛn bε, -nyrɛn "bε. Maan 'vı 'nan e -fɔla "da e -taa, -a -dan "mlıan 'an da, kɔɔ e ya -nan 'lı 'e 'cɛn. 31 Tɔ nɛn an 'wı zıɛ -a ve bε te ma'an min 'bɔ 'tɔa dı, 'pıan an minnun -batize drɛdı 'sia 'nan -e Izraɛl 'nɔn 'o min zıɛ -a -tɔ.»

32 'Wı nɛn Zan -a -nan 'yı, εn yaa 'vı minnun lɛ bε, -nyrɛn 'gıv: «An Bali lei 'saun 'yı 'sınan laji, e sɔɔn "da "le -plablo -zıv, εn e -fıv "va. 33 Tɔ nɛn an 'wı zıɛ -a ve bε te ma'an min 'bɔ 'tɔa dı, 'pıan Bali nɛn e 'nan 'an 'ta min -batize drɛ 'yı 'a bε, -yɛɛ 'vı 'mɛn 'nan: «Min nɛn 'ı Bali lei ye -e 'e -sɔɔn "da -e 'e 'fıv "va "bε, -yɛɛ Bali lei 'saun -nɔn "min lɛ.» 34 Maan -nan 'yı, εn maan 'vı 'wein 'nan, min 'labε Bali -pı nɛn.»

Zozi -srıunɔn tɛdɛ

35 -A ta tu cæen, te Zan 'lee 'e -srıunɔn "fıı 'bε cı fɛ zıɛ -a -nan, 36 εn zı e Zozi 'yı te e ya cıınan bε, εn e 'nan: «"Ka 'yio Bali -le 'bla bε, -nyrɛn "bε.»

37 -A -srıunɔn "fıı "bε, o 'wı zıɛ -a 'man, tɔɔn εn o sɔɔnla Zozi -sru. 38 Zozi 'e 'man lıla, zı yaa 'yı 'nan Zan -srıunɔn bε o sɔɔnla 'e -sru "bε, εn yaa laabıv -wıv 'nan: «-Mɛ "nɛn kaa -wɛɛman?»

O 'nan -yrɛ 'nan: «Rabi, 'yie "kɔnnɛn "a nyın zıa?» Rabi -cı nɛn 'nan Bali -le 'wı "paazan.

39 En Zozi 'e -wıɛ 'nan: «'Ka 'ta -e 'ka -nan yı!»

O sɔɔnla -a -sru, εn waa -nyrannan 'yı. Yı zıɛ -a da bε, o -fıv -a "srɔn. 'Wı pɛɛnɔn zıɛ e drɛ te yıdɛ "ta -plıman "tra.

40 Min "fıı "nɛn o Zan wei 'man εn o sɔɔnla Zozi -sru "bε, Sımɔn Pıɛrı "bıı Andre nɛn -a -tɔ -a. 41 Andre zıɛ, min tɛdɛ nɛn e -kɔ "va "bε, -a 'bɔ "bıı Sımɔn nɛn. En e -yrɛ 'nan: «Kɔ min nɛn e cı Crızı -a bε -a 'yı.» Crızı -cı nɛn 'nan min nɛn Bali -a 'sı "va. 42 En e -kɔ Sımɔn -a Zozi lɛ.

Zozi -a -nanjɛɛn tɛın εn e 'nan -yrɛ 'nan: «Zan -pı Sımɔn nɛn 'yia, o -taa 'ı laabıɛ Keva.» Keva 'bɔ nɛn waa ve "nyıan Pıɛrı.

Zozi Filipıv 'lee Natanaɛl laabıv 'nan 'o -sɔɔnla 'e -sru

43 'Bε 'ta tu cæen, εn Zozi a "vale 'e 'ko Galıle 'lɛglɔn 'jı, -a -nan nɛn e 'bɔ Filipıv man εn e 'nan -yrɛ 'nan: «'ı -sɔɔnla 'an -sru.»

44 Filipıv zıɛ, Bɛzaida nɛn Andre 'lee Pıɛrı fla -a bε, -a -nan min nɛn.

45 Filipıv 'bɔ min -tɔ nɛn waa laabo Natanaɛl bε -a man, εn e 'nan -yrɛ 'nan: «Min nɛn -yee 'wı cı 'e 'crɛn -tɛdı Moızı -le -peı 'fluba 'lee Bali 'lewei vııɔn 'le 'fluba 'jı bε, kva 'yı. Nazaretı min Zozi nɛn Zozefıv -pı -a bε, -nyrɛn.»

46 En Natanaɛl -a laabıv -yrɔ 'nan: «Fɛ 'kpa -kɔlaman -e 'e bɔla 'fla nɛn waa laabo Nazaretı bε -a da?»

-A -nan nɛn Filipıv "e -yrɛ 'nan: «'ı 'ta -e 'ı yı 'ı 'bɔ 'a.»

47 Zı Zozi Natanaɛl 'yı 'tanan 'e 'va bε, εn yaa 'vı 'nan: «Cɛɛ Izraɛl min tıglı nɛn 'e 'wı tıglı ve bε, -nyrɛn "bε.»

48 En Natanaɛl -a laabıv -yrɔ 'nan: «Nyın zıa nɛn yıan -tɔa?»

Zozi "e -yrɛ 'nan: «Te 'ı ya 'ı -nyrandı Fıjıe yıba 'wı -e Filipıv 'e 'ı laabıv bε, te mɛın 'yı 'va.»

49 -A -nan nɛn Natanaɛl "e 'nan -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wı "paazan, Bali -pı nɛn 'yia, yıɛ cı Izraɛl 'nɔn 'le mıngɔnnɛn -a.»

50 Zozi -a laabıv -yrɔ 'nan: «Maan 'vı 'yie 'nan mɛın 'yı Fıjıe yıba 'wı 'le "wean nɛn 'ı yı -tɛra 'an da? 'ı -taa 'wı -dandan -nan yıɛ e -cıala 'wı 'labε 'bε da.»

51 En Zozi -a 'vı "nyıan 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wı tıglı 'a 'nan, ka -taa lablı yıɛ 'e 'lɛ 'sıdı -e 'ka Bali -le 'pasıanɔn yı, te o -ko laji, εn te o "sia laji -e 'o -sɔɔn 'an Blamın -pı da.»

2

Zozi -yee 'pleblɛ 'cı kɔɔn minnun lɛ 'e tɛdɛ

1 Yı yaaga "bε -sru, εn lı 'pa "fɛdı drɛdı 'bɔ 'fla nɛn waa laabo Kanan bε -a da, Galıle 'lɛglɔn 'jı. Zozi "bı "a "fɛdı zıɛ -a da, 2 εn o Zozi 'lee 'e -srıunɔn laabıv "nyıan "fɛdı 'bɔ da.

3 Zı -wɛn -nyan bε, εn Zozi "bı "e 'nan Zozi lɛ 'nan: «-Wɛn -nyan -wıv.»

⁴ Zozi "e 'nan -yre 'nan: «Manmi, -me "le "wean nen i -təa 'wɪ zɪe 'bɛ 'ji, 'mɛn tʊ 'ka tian bəle dɪ.»

⁵ -A -nan nen Zozi "bʊ "e 'nan minnun nen o ci fɛnun -plinan bɛ -wɛle 'nan: «'Wɪ pɛɛnən nen yaa 've 'cɛɛ bɛ, 'ka drela "da.»

⁶ 'Yi 'təbɔ nen 'e dɾɛdɪ -kələ -a bɛ, -a 'shɛɛdʊ a fɛ 'bɔ zɪe -a -nan. 'Yi 'təbɔ zɪe -a -ji nen Zuif 'nən 'o 'cɛin 'lee 'o 'pɛ -man "foe yi "sia -e 'o 'fli dɾɛ 'saun Bali 'lɛ. -A -tʊ -kələman e 'yi "siala "tugu -yaa tʊ.

⁷ ɛn Zozi "e 'nan minnun nen o ci fɛnun -plinan bɛ -wɛle 'nan: «'Ka 'pənun 'labɛ o fa 'yi 'a!» O -pənun zɪe -a 'fa, e -sran "man.

⁸ -A -nan nen Zozi "e 'nan -wɛle 'nan: «'Ka 'yi 'gʊɛ -a 'kolu "tiennən -e 'ka 'kʊ -a min nen 'e yɪe -təa "fɛdɪ 'gʊɛ -a da bɛ -yre!»

ɛn waa kolu o -kʊ -a -yre. ⁹ Min nen 'e yɪe -təa "fɛdɪ 'bɔ da bɛ, e 'yi zɪe -a -nanjɛɛn 'e 'le te e lila 'wɛn -a. Fɛnan nen -wɛn zɪe e 'si bɛ ya'a təa dɪ. 'Pian fɛ -plinən nen o 'yi 'bɔ 'tɔ bɛ, "o -təa. E li 'pazan laabʊ ɛn e 'nan -yre 'nan: ¹⁰ «Minnun pɛɛnən 'gʊɛ, -wɛn nen e ci 'kpa bɛ, -a 'bɔ nen waa -nəan "min lɛ 'e 'flin. "Bɛ -sru te -wɛn ci min yɪe da bɛ, -e -wɛn nen e 'ka 'kpa dɪɛ, 'wɛɛ 'nən min lɛ. 'Yie vɛ bɛ, -wɛn nen e ci 'kpa bɛ, yia ta -tɔ -trilii tʊ 'gʊɛ -a.»

¹¹ 'Lɛbo "fɔ wɪ tɛdɛ nen Zozi -a dɾɛ bɛ, -nyɾɛn zɪɛ. Yaa dɾɛ Kanan, Galile 'lɛglən 'ji. E 'yee -dan ci kəən ɛn -a -srunən yi -tɛra Zozi 'bɔ da.

¹² "Bɛ -sru, ɛn e səən "ji 'fla nen waa laabo Kapanamo bɛ -a da, 'o 'vale 'e "bʊ 'lee 'e "bʊnʊn 'lee 'e -srunən 'a. O -fʊ 'fla zɪe -a da tʊ "wɛnnɛn 'a.

Zozi fɛnun -tannən 'pin Bali -pan 'kuin

(Mt 21.12-13; Mk 11.15-17; Lk 19.45-46)

¹³ Zuif 'nən 'le 'si nəanba -ji "fɛdɪ dɾɛdɪ 'bɔ 'kogo, ɛn Zozi 'kʊ Zeruzalɛm. ¹⁴ Zɪ e 'bɔla 'nan nun bɛ, ɛn e wla Bali -pan 'kuin. E minnun 'yɪ te o ya trinun 'lee 'blanun 'lee -plablonun -tannan. ɛn e minnun 'yɪ "nyian te o ya "lala ta -fəənən. ¹⁵ Zɪ e 'wɪ zɪe -a -nan 'yɪ bɛ, e baa dɾɛ sənba "a, ɛn e 'blanun 'lee

trinun 'lee minnun pɛɛnən 'pin Bali -pan 'kuin. E "lala ta -fəənən 'le "lala fuila "man e -wee 'tablonun -sran ji.

¹⁶ ɛn e 'nan -plablo -tannən lɛ 'nan: «'Ka fɛnun 'gʊɛ -a bɔla fɛ 'gʊɛ -a -nan. Te 'ka 'an "tɪ "le 'kən dɾɛ 'flɛ 'tan 'kən 'a dɪ!»

¹⁷ ɛn -a -cin -təra -a -srunən 'ji 'nan 'e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan: «'Yie 'kən yɪdɪ "yi "a 'an 'ji -dan e -ciala "da.»

¹⁸ Zɪ Zozi 'wɪ zɪe -a dɾɛ bɛ, ɛn Zuif 'nən 'tanən -a laabʊ -yrɔ 'nan: «'Lɛbo "fɔ 'wɪ "kɔ "nɛn yia dra -e 'e -kəən 'nan Bali 'bɛ 'si -nən 'yie 'nan 'i 'wɪ zɪe -a dɾɛ?»

¹⁹ ɛn Zozi -a -sru "fɔ -wɛle 'nan: «Bali -pan 'kən 'gʊɛ, 'ka -wi! E ya yi yaaga -e 'an wluan lou 'e "pa 'ji.»

²⁰ ɛn o 'nan -yre 'nan: «Bali -pan 'kən 'labɛ, lɛ -fuba sinjɛn 'wɛle 'shɛɛdʊ wlu nen minnun -a -tɔ, ɛn yie 'nan, yi yaaga 'wlu -e 'i pee -tɔ?»

²¹ 'Pian -te Zozi a 'wɪ zɪe -a vɪnan bɛ, -a 'bɔ po nen Bali -le 'kən 'a bɛ -nyɾɛn yaa ve. ²² Zɪ 'e wluan -kanən 'va bɛ, -a -ci -tɔ -a -srunən 'ji 'nan e 'wɪ zɪe -a 'vɪ 'e 'cɛn. ɛn o yi -tɛra Bali wei nen 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ -a da, 'lee 'wɪ nen Zozi -a 'vɪ -wɛle "bɛ -a da.

²³ Tʊ nen te Zozi a Zeruzalɛm Zuif 'nən 'le 'si nəanba -ji "fɛdɪ da bɛ, zɪ minnun 'lɛbo "fɔ wɪnʊn nen yaa dɾɛ bɛ -a -nan 'yɪ -yrɔ "bɛ, ɛn min "kaga 'yi -tɛra Zozi 'bɔ da. ²⁴ 'Pian Zozi 'ka yi -tɛlɛa o da dɪ, kəə e o pɛɛnən -təa "fo. ²⁵ ɛn Zozi 'ka -a wɛɛman 'nan, min 'e min -tʊ man wɪ vɪ 'yre dɪ. 'Wɪ nen min ji bɛ, Zozi -a -təa 'e 'bɔ 'a.

3

Nikodɛm -kʊ 'wɪ laabʊlɛ Zozi 'lɔ

¹ Zuif 'nən 'tazan -tʊ nen waa laabo Nikodɛm bɛ, e ya Farizɛn 'nən 'va.

² E -ta Zozi 'va 'pei -man, ɛn e 'nan -yre 'nan: «'An 'san, kʊa -təa 'nan i ya min nen Bali -a 'pa 'sia -e 'e 'wɪ "paa minnun ji bɛ -a. Kəə 'lɛbo "fɔ wɪnʊn nen yia dra 'gʊɛ min nen Bali a 'e 'padɪ "va "bɛ, -a san 'bɛ -kələman -a dɾɛdɪ -a.»

³ ɛn Zozi "e 'nan -yre 'nan: «Maan ve 'yie 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min 'ka 'kələman

-e 'e Bali -le mingənnən trε yi, te wa'a -yalε 'e 'trε dı.»

4-A -nan nən yaa laabv Zozi 'bɔ 'nan: «Min nən e drε ceje 'gυε, waa dra 'kɔ -e 'o -ya? E -wlaman "nyian 'e "bɔ 'pən -ji -e 'o -ya 'e 'pee?»

5 En Zozi "e -yrε 'nan: «Maan ve 'yie "nyian 'wı tıglı 'a 'nan, min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'kɔ Bali -le mingənnən trε da, te wa'a -yalε 'yi 'lee Bali lei -a dı. 6 Fε nən min -a -ya bε, e ya min -a. 'Pian fε nən Bali lei -a -ya bε, e ya -yee vε -a. 7 -Te 'an 'bɔ maan 'vı 'yie 'nan e ya "le 'wei 'ya "nyian 'e 'trε bε, te -a 'wı 'e 'i 'kan dı. 8 Waa -kənnman fulɔ man. Fεnan nən fulɔ cı "vale 'e 'kɔ bε, -a -nan nən e "fεnman e -ko. Waa -cin maan, 'pian -a -nan nən e "sia bε wa'a tɔa dı, εn -a -nan nən e -ko bε wa'a tɔa dı. -A -tɔwli "nən "nyian min nən Bali lei -a -ya 'e 'trε bε -yee vε -a.»

9 Nikodem -a laabv -yrɔ 'nan: «'Wı zıε e dra 'kɔ -e 'bε drε?»

10 En Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «'I 'bɔ nən i 'wı "paaman Izrael 'nən 'ji bε, 'yi'a 'wınun zıε -a tɔa dıv? 11 Maan ve 'yie 'wı tıglı 'a 'nan, 'wı nən kva -tɔa "bε -nyrən kva ve, εn 'wı nən kva -nan 'yi bε, -nyrən kva ve, εn 'kve 'wı zıε ya'a 'ko 'ka 'wulo -ji dı. 12 An 'trε 'gυε -a da wı 'vı 'cεε, ka'a yi -tεlεa 'bε da dı, 'bɔ -te an laji lou "wı 'vı 'cεε bε, e dra 'kɔ -e 'ka yi -tεra 'bε da? 13 Min -tv 'ka tian 'kɔlε laji dı, -te ya'a 'silεa Blamin -pı nən e 'si laji bε -a dıε. 14 "Le zı Moizi a "bui "da 'li εn e -bulalε drε -mlen -a εn yaa 'pa yiba "man εn yaa wluan lou "bε, -a -tɔwli "nən "nyian waan 'bɔ blamin -pı wuanla lou. 15 'Dv -e min nən e yi -tεra Blamin -pı 'bɔ da bε, 'belidı nən ya'a 'nyaan dıε 'e drε -a san -le vε -a.

16 -Yεε cı 'nan Bali 'trɛdanən pεenən 'yi "yi "bɔv "le "wεan, 'e 'pı -tɔwli "nən -wee 'wı 'ji, 'nan -e min nən e yi -tεra -a -pı zıε -a da bε, -a san -nan 'e vıε 'e 'nyan dı, 'pian -e 'belidı nən ya'a 'nyaan dıε, 'e drε -a san -le vε -a. 17 Bali 'ka 'e 'pı 'palε -sia 'trɛda 'nan -e 'e tin -tε min da dı, yaa 'pa 'sia 'nan -e 'e min 'si 'wı 'ji. 18 Min nən e yi -tεala -a -pı zıε -a da bε, wa'a -yee tin 'baa dı, 'pian

min nən ya'a yi 'tεala "da "dıε -a san -le 'wı a 'e tin 'badı 'va, kɔv ya'a yi -tεlεa Bali -pı -tɔwli "da dı -le "wεan. 19 'Wı nən -yee "wεan, Bali 'trɛdanən 'le tin "baa bε, -nyrən 'gυ, 'tε 'san -ta 'trɛda, εn minnun 'ka -a yıε "yi "dı, o klun 'yı "yi e mlin 'tε 'san da, o drɛnan wı a -wlidı "le "wεan. 20 -Yεε cı 'nan min nən e 'wı 'wlidı "dra bε, ya'a 'tε 'san ye "yi "dı. En -a san 'ka 'taa 'tε 'san da dı, "tɔgɔ -yee 'wı 'wlidı "ta 'e bɔla. 21 'Pian min nən e 'ta 'wɔla 'wı tıglı da bε, e -taa 'tε 'san da, 'dv -e 'tε 'san 'e drε wı -ci -kənn 'nan e 'ta 'wɔla Bali wei da.»

Zan Zozi 'le 'wı 'vı

22 "Bε -sru εn Zozi 'lee 'e -srunən 'kɔ Zude 'lεglɔn 'ji. O -fv fε zıε -a -nan tv "wennən 'a, εn e minnun -batize drɛdı 'sia. 23 Tv 'bɔ 'lein zıε -a wlu bε, te Zan "e minnun -batize dra "nyian 'fla nən waa laabo Enən bε -a da, kɔv 'yi banun a -nan "kaga. 'Fla zıε, e ya 'fla nən waa laabo Salim bε -a "srən. Minnun -ko -nan nun te Zan o -batize dra, 24 Tv zıε -a man bε, te wa'a tian -a -fɔlε -pɔ 'kuin dı.

25 Yi -tv da, εn -sa -tv -fɔla Zan -srunən 'lee Zuif min -tv yei. -Sa zıε e ya min drɛdı 'saun Bali 'lε da. 26 O -kɔ Zan -va, εn waa laabv -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wı "paazan, min nən "nən ka cı 'ka 'vale -a Zudan 'yi -sru, te i -yee 'wı ve minnun lε bε, e ya minnun -batize drɛnan εn minnun pεenən a -kɔnan "va 'zia.»

27 -A -nan Zan "e 'nan -wlε 'nan: «Min 'ka 'kɔlaman -e 'e fε -tv yi te Bali "cεε -nən -yrε "dı. 28 Maan 'vı 'ka yie man 'nan, min nən e min "sia 'wı 'ji bε, -a 'bɔ "cεε 'maan dı, 'pian an ya min nən Bali -a -trɔa -a 'lε bε -a. 'Ka 'bɔ ka ya 'mən 'wı 'nan yınən 'a. 29 Lımən nən e -kənnən 'pa bε, e ya -tı -le vε -a? Min nən yaa 'pa bε, -yee vε nən. Lı 'pazan 'bɔ bee -le vε "cεε dı, -a bee bε, "bε "ya wo min nən e -tɔa -a "srən, te -a "trɔən "a 'e 'tɔdı -a wei lε bε -a. En -a wei mandı -a cı "nranman. Zı 'an 'cı cı zıε. 'Bε nən 'gυε, 'an 'cı "nranman e -ciala "da "mən "fo. 30 E ya "le -a 'bɔ 'tɔ nən 'e drε -dan -e 'an 'tɔ "e "ta wɔ "tra.

31 Min nən e "sia laji lou "bε, e ya fε pεenən da, 'pian min nən e 'si 'trɛda bε, e ya 'trɛda min -a, εn 'trɛda wı nən

yaa ve. Min nen e "sia laji be, e ya fe pɛɛnɔn da. ³² En 'wɪ nen yaa -nan 'yi, 'lee 'wɪ nen yaa 'man be -nyɛn yaa ve, 'pian min -tv 'ka yi -tɛɛa 'wɪ zɪɛ -a da dɪ. ³³ Min nen e yi -tɛra 'wɪ nen yaa 'vɪ be -a da be, te 'be 'san "e 'nan 'wɪ 'kpa, Bali 'wɪ tɪglɪ ve. ³⁴ -Yɛɛ cɪ 'nan min nen Bali -a 'pa 'sia be, Bali 'bɔ wei nen yaa ve, kɔɔ Bali 'ka 'yee lei 'saun 'nɔndɪ "nen 'palea dɪ. ³⁵ -Kaa "tɪ Bali 'e 'pɪ ye "yi, en e fe pɛɛnɔn 'pɛba 'wɔ -yrɔ. ³⁶ Min nen e yi -tɛra -a -pɪ zɪɛ -a da be, 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -a san -le ve -a. 'Pian min nen ya'a -pɪ 'silɛa min -a dɪɛ, -a san 'ka 'belidɪ ye dɪ, te 'bli a 'e 'fɔdɪ Bali -ji -a san man.»

4

Zozi 'lee Samari lɔmɔn -tv 'o cin 'yi

¹ Zozi -a -tɔ 'nan, Farizen 'nɔn -a 'man 'nan minnun nen 'e -sru te 'e o -batize dra be, o ya "kaga, en o "mlian Zan -srunɔn da. ² Zozi 'bɔ "cɛɛ min -batize dra 'e 'bɔ 'a dɪ, 'pian -a -srunɔn nen. ³ Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a -kɔnnɛn 'yi be, -a -nan nen e 'si Zude 'lɛglɔn 'ji, en e Galile si 'sia. ⁴ -Si zɪɛ e -ciala Samari 'lɛglɔn 'ji.

⁵ Zozi 'bɔla Samari 'fla 'tv da. 'Fla zɪɛ waa laabo Sisha e ya fei nen Zago -a -nɔn 'li 'e 'pɪ Zoɛfɔ lɛ be -a "srɔn. ⁶ Fe zɪɛ -a -nan nen Zago 'le 'yi -klu cɪ. Zɪ Zozi "koe "nyian 'ta wɔdɪ -a be, en e -nyran 'yi -klu zɪɛ -a "srɔn te yidɛ 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ.

⁷ -A -nan nen Samari lɔmɔn -tv -ta 'yi 'tɔɛ, en Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'I 'yi 'nɔn 'mɛn -e 'an mlin.» ⁸ Tv zɪɛ -a wlu, te -a -srunɔn 'kv -blifɛnɔn 'lɔɛ 'fla.

⁹ En Samari lɪ zɪɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nen 'i 'bɔ nen Zuif min -a be, 'i 'yi laabo 'an 'lɔ -e 'i mlin, te Samari lɪ nen 'maan?» Zuif 'nɔn 'lee Samari 'nɔn be te o yei 'ka -a ble "fo "dɪ.

¹⁰ En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «"Te fe nen Bali -a -nɔn minnun lɛ be, 'nan yia -tɔa "be, en min nen yaa ve 'yie 'nan 'i 'yi 'nɔn 'mɛn 'gɔɛ, yia -tɔa "be, "te 'i 'bɔ 'be 'yi laabo -yrɔ, -e 'i mlin, -e 'e 'yi nen e 'belidɪ -nɔan "min lɛ be -a -nɔn 'yie.»

¹¹ En lɪ zɪɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Min -san, fe -tv 'ka 'i 'lɔ -e 'i 'yi 'tɔ 'a dɪ, en -klu 'gɔɛ e ya 'e trɔdɪ. Nyin zia nen 'i 'yi nen e 'belidɪ -nɔan "be, -a "sia? ¹² 'Kv tra Zago nen e 'yi -klu 'gɔɛ -a -nɔn 'kɔɛ be, -a 'bɔ "e ci yi mlin 'o 'vale 'e 'pɪnɔn 'lee 'yee trinun -a. 'I -dan "mlian 'be da?»

¹³ En Zozi "e -yrɛ 'nan: «Min nen e 'yi 'gɔɛ -a mlin be, 'yi dra pee -a -tɛa.

¹⁴ 'Pian min nen e 'yi nen maan -nɔan "be -a mlin be, 'yi dra pee 'ka "nyian 'li -a tɛa dɪ, en 'yi nen maan -nɔan -yrɛ "be, e dra "ji 'yi ku -a, en e 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan -yrɛ.»

¹⁵ -A -nan nen lɪ be e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Minsan, 'yi zɪɛ 'i "mɛn "nɔn -e 'yi dra pee 'e vɪɛ 'yaan 'tɛ dɪ, -e 'an vɪnan 'an 'ta "nyian 'yi 'tɔ 'gɔ dɪ.»

¹⁶ En Zozi "e -yrɛ 'nan: «'I 'kv 'i -sran laabo -e 'ka 'ta -a.»

¹⁷ Lɪ zɪɛ e 'nan -yrɛ 'nan: «'An -sran "ka "dɪ.»

En Zozi "e -yrɛ 'nan: «'I 'wɪ tɪglɪ 'vɪ -a vɪdɪ -a 'nan, 'i -sran "ka "dɪ. ¹⁸ -Yɛɛ cɪ 'nan i -kɔnnɛn 'pa tian 'soolu, en min nen i cɪ "wlu "be, 'i -sran "cɛɛ dɪ, 'i 'wɪ tɪglɪ 'vɪ.»

¹⁹ Tɔɔn lɪ be e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Min -san, maan ye "le 'nan Bali 'lewei vɪzan nen 'yia. ²⁰ 'Kv tranun nen Samari 'nɔn 'a be, pɔn 'gɔɛ -a da nen o Bali 'bɔ, en 'ka Zuif 'nɔn "ka 'vɪ 'nan Zeruzalɛm nen 'o 'kv Bali 'bɔ -kpɔ.»

²¹ En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'I "trɔɛn "tɔ 'an wei 'gɔɛ -yrɛ 'kpa. Tv -tv -taa "bɔɛ be, te ka'a Bali bɔa pɔn 'gɔɛ -a da dɪ, en ka'a 'ko Bali bɔɛ Zeruzalɛm dɪ. ²² 'Ka Samari 'nɔn be, ka Bali bɔa, 'pian ka'a Bali 'bɔ 'tɔa dɪ, 'kv Zuif 'nɔn be, "kv Bali bɔa en "kv Bali 'bɔ -tɔa. -Yɛɛ cɪ 'nan min nen e 'tredanɔn "sia 'wɪ 'ji be, Zuif 'nɔn 'va nen e "sia. ²³ 'Pian tv -tv -taa "bɔɛ be, en -a tv 'bɔ 'bɔ 'va. Tv zɪɛ -a man nen Bali bɔ 'nɔn tɪglɪ -kaa "tɪ Bali bɔa Bali lei 'saun 'le 'pleble 'a, en waa bɔa 'e -si tɪglɪ da. Bali bɔ 'nɔn zɪɛ o va nen -kaa "tɪ Bali cɪ. ²⁴ Bali a lei -a. -Yee "wɛan minnun nen waa bɔa "be, 'o bɔ -yee lei 'saun 'le 'pleble 'a, en 'o bɔ 'e -si tɪglɪ da.»

²⁵ En lɪ zɪɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Maan -tɔa 'nan min nen e cɪ Crizi -a be e -taa,

-a 'bɔ nɛn Bali -a 'si 'va. Tɔ nɛn e -ta bɛ, e 'wɪ pɛɛnɔn 'ci ve 'kɔvɛ.»

26 ɛn Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan: «'An 'bɔ nɛn an 'wɪ tin 'baa 'yiɛ 'gɔvɛ, mɛɛn ci -a.»

27 E -fɔ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan, nun tɔɔn ɛn -a -srunɔn 'bɔla. 'Wɪ o 'kan 'nan 'o 'vale lɪmɔn -a o ya 'wɪ tin 'banan. 'Pian o va min -tɔ 'ka -a laabɔlɛ -yrɔ 'nan, -mɛ 'wɪ nɛn e ci -a laabɔnan lɪ 'labɛ -yrɔ 'dɪ? ɛn wa'a laabɔlɛ 'nyian 'nan, -mɛ 'wɪ nɛn e ci -a tin 'banan -yrɛ 'dɪ?

28 -A -nan nɛn lɪ zɪɛ e 'yee 'yi 'tɔvɛ 'tɔvɛ, ɛn e -kɔ 'fla -a vɪlɛ minnun lɛ 'nan:

29 «'Ka 'ta min -tɔ yɪ. Min zɪɛ yaan drɛ wɪ pɛɛnɔn 'vɪ 'mɛn. -Te Crizi nɛn -o?»

30 ɛn minnun pɛɛnɔn 'si 'fla, o -ta fɛnan nɛn e ci bɛ -a -nan.

31 Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te Zozi -srunɔn Zozi man dra -wluwlu 'nan 'e fɛ -blɪ.

32 'Pian Zozi 'e 'nan -wɛ 'nan: «-Blɪfɛ nɛn 'an 'le 'gɔvɛ, ka'a tɔa dɪ.»

33 ɛn Zozi -srunɔn -a laabɔ 'o cin lɔ 'nan: «Min -tɔ -ta -blɪfɛ -a -yrɛ 'baalɛ?»

34 Zozi 'e -wɛ 'nan: «'Mɛn -blɪfɛ nɛn 'nan min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, 'an 'ci 'sɔ wɪnɔn drɛ, ɛn 'nyranman nɛn yaa -nɔn 'mɛn bɛ 'an 'pa. 35 'Ka bɔ, 'ka 'vɪ 'nan, e -fɔ mlɛn sinjɛn 'vaa -e 'o 'saa 'tɛdɪ 'sia. 'Pian 'an 'bɔ, maan ve 'cɛɛ 'nan, 'ka 'wulo wluan lou 'saa tran 'tɛvɛ -a. 36 Min nɛn e ci 'saa 'tɛnan bɛ, -a san -kopa a 'va, ɛn fɛ 'wɛ 'bɔ nɛn yaa -tɛ bɛ, yaa tre 'belɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -yee vɛ -a. E drɛ zɪɛ 'nan -e min nɛn e 'saa 'fɔ bɛ, 'lee min nɛn yaa -tɛ bɛ, o 'ci 'e 'nran 'e cin va. 37 O -kɔnnɛn 'tɔ -fɔa 'nan: «Min -tɔ 'bɛ fɛ 'wɛ -fɔa 'trɛ 'ji -e min pee nɛn 'e -tɛ.» E ya 'wɪ 'kpa -a. 38 An 'bɔ, an 'ka 'pa 'sia 'nan, 'ka 'kɔ 'saa 'tɛ fei nɛn ka'a 'nyranman 'palɛ 'da 'dɪɛ -a da. Min peenun -a da nyranman 'pa 'va, ɛn cɛɛ 'ta -a 'nɛn 'ble.»

39 'Wɪ nɛn lɪ zɪɛ yaa 'vɪ bɛ, -yee 'wɛan Samari 'nɔn 'kaga 'yi -tɛra Zozi da. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan, Zozi 'e drɛ wɪ pɛɛnɔn 'vɪ 'yrɛ. 40 Zɪ Samari 'nɔn 'ta Zozi 'va bɛ, ɛn waa trɔ 'ba 'nan 'e 'fɔ 'o 'va. -A -nan nɛn Zozi yi 'fili drɛ o va. 41 'Wɪ nɛn yaa ve bɛ, -yee 'wɛan minnun nɛn o yi -tɛra 'da 'bɛ, o 'bɔ 'nyian 'kaga 'kpa.

42 ɛn waa 'vɪ 'sien lɪ zɪɛ -yrɛ 'nan: «Wa'a vɪlɛ 'nan 'wɪ nɛn yia 'vɪ bɛ, -a

'saza 'le 'wɛan nɛn kɔ yi -tɛra 'da 'dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn kɔa 'man 'da 'kɔ 'bɔ 'a bɛ, -yee 'wɛan nɛn kɔ yi -tɛra 'da, ɛn kɔa -tɔ 'mɛn 'nan -yrɛ ci 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'sizan 'wɪ 'ji -a.»

Mingɔnnɛn wluzan -tɔ -le 'nɛn 'man 'yaaman ɛn Zozi -a beli

43 Zɪ Zozi yi 'fli drɛ o va bɛ, ɛn e Galile -si 'sia 'nyian. 44 Te Zozi -a 'vɪ 'e 'bɔ 'a 'nan, wa'a Bali 'lewei vɪzan -tɔ siala -dan 'e 'bɔ fla dɪ. 45 'Pian zɪ e 'bɔla Galile bɛ, Galile 'nɔn -a 'sia 'kpa tɪglɪ. Kɔɔ 'wɪ nɛn yaa drɛ 'fɛdɪ da Zeruzalɛm bɛ, waa -nan 'yi, o -kɔ -nan nun -le 'wɛan.

46 E 'bɔla 'nyian Kanan Galile 'lɛglɔn 'bɔ 'ji, 'fla nɛn e 'yi lila 'wɛn -a bɛ -a da.

Tɔ zɪɛ -a man bɛ, mingɔnnɛn wluzan -tɔ nɛn e -nyɛanla Kapanamo bɛ, te -a -pɪ 'man 'yaaman 'kpa tɪglɪ.

47 Mingɔnnɛn wluzan zɪɛ, yaa 'man 'nan Zozi 'si Zude, ɛn e 'bɔla Galile. -A -nan nɛn e -kɔ Zozi 'va, ɛn e toba -fɔ -yrɛ 'nan, 'e -sɔɔn 'ji Kapanamo -e 'e 'yee 'nɛn nɛn -a man 'yaaman -nan nun bɛ -a 'beli. 'Nɛn zɪɛ -a -kadɪ -fɔla tɔ.

48 ɛn Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan: «-Te ka'a tian 'lɛbo 'fɔ wɪnɔn 'lee -cɛ -srɔn 'wɪnɔn -nan yɪlɛ dɪɛ, ka'a yi 'tɛala 'wɪ da 'mlɔnmlɔn dɪ.»

49 Mingɔnnɛn wluzan 'e -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i yra 'si, 'i -ta -trɛlɛ 'vaa -e 'mɛn 'nɛn 'e yiɛ 'lɛ wɔ.»

50 ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I 'kɔ, 'i -pɪ 'belia.» E yi -tɛra 'wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ bɛ -a da ɛn e -kɔ.

51 'Yɛɛ -kɔn -kɔnan -sia bɛ, ɛn -a 'sunɔn 'ta -a 'lɛ, ɛn o -yrɛ 'nan: «-Cɛ 'si 'yie 'nɛn man.» 52 -A -nan nɛn yaa laabɔ -wɔ 'nan: «Tɔ 'cɛn 'man nɛn -cɛ 'si 'man?» ɛn o -yrɛ 'nan: «'Sɪ te yide 'sia 'mɔɛnnɛn man 'tiennɔn, tɔɔn ɛn -cɛ 'si 'man.»

53 ɛn -a -cin -tɔ mingɔnnɛn wluzan ji 'nan, tɔ 'lein zɪɛ -a wlu nɛn Zozi -a 'vɪ 'yrɛ 'nan: «'I 'pɪ 'belia.» -A -nan nɛn -a 'bɔ 'lee 'yee 'kɔnnɛn 'nɔn pɛɛnɔn yi -tɛra Zozi da.

54 Zɪ Zozi 'si Zude ɛn e -kɔ Galile bɛ, -a -nan nɛn e 'lɛbo 'fɔ wɪ zɪɛ -a drɛ. -Yee 'lɛbo 'fɔ wɪ 'flizan nɛn yaa dra fɛ 'lein zɪɛ -a -nan.

5

Zozi min -tv nen e -sran "tra "be -a beli

¹ "Be -sru, Zuif 'nən 'le "fedi -tv dredi 'bɔ Zeruzalem, ɛn Zozi 'kɔ -nan nun. ² Zeruzalem 'bɔ man -klɔn bɛ, -a -wlala "nan "tɔ a, waa laabo 'blanun -wlala "nan. -Wlala "nan zɪɛ -a "srɔn "bɛ, 'yi 'tɔ a -nan, waa laabo Ebre wei -ji «Betesda». -Duban 'soolu a 'e 'tɔdi 'yi zɪɛ -a "srɔn. ³ -Dubannun zɪɛ -a wlu bɛ, -cɛ -tɛnɔn "kaga yra 'o nyinnandi -nan. Yiɛ 'winɔn 'lee minnun nen o "tun "bɔ bɛ 'lee minnun nen 'o -srandi "tra "bɛ, o nen. [O ya -a man -pennan 'nan 'yi 'e 'nyɔɔn "ji. ⁴ -Yɛɛ ci 'nan Bali -le 'pasianɔn nen laji bɛ, -a -tv -sɔɔn "man 'yi zɪɛ -a va, -e 'e nyɔɔn. Min nen e sɔɔn "va 'e tɛdɛ te Bali -le 'pasiazan "sia -a nyɔɔnnan bɛ, -te -a san -le -cɛ a 'kɔ oo, e "sia "man.]

⁵ ɛn min -tv a fɛ 'bɔ zɪɛ -a -nan, -cɛ a "man. -A -cɛ zɪɛ -a -nan lɛ -fuba yaaga 'wɛ 'sɔra nen 'gɔ. ⁶ Zi Zozi -a 'yi 'e nyinnandi bɛ, ɛn yaa -tɔ 'nan -cɛ nen "man "bɛ -a yi "fli 'bɔ, -a -nan nen yaa laabɔ -yrɔ 'nan: «I ya "vale -cɛ 'e 'si 'i man?»

⁷ ɛn min zɪɛ e 'nan Zozi lɛ nan: «Min -san, "mɛɛn -mie "ka -e 'yaan 'fɔ 'yi 'va te 'yi nyɔɔn "ji "di. ɛn -te "mɛɛn vɪnan 'an -pli 'yi 'bɔ man bɛ, -e min -tv 'e 'fɔ "va 'an 'lɔ 'e 'flin.»

⁸ -A -nan nen Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I 'wluan lou, 'i 'yie nyinnan "dave 'sia, 'i 'ta wɔ!» ⁹ Nun tɔɔn -cɛ 'si min zɪɛ -a man, e 'yee nyinnan "dave 'sia, ɛn e 'ta wɔdi 'sia.

Yi zɪɛ -a da bɛ, te Zuif 'nən 'le 'flinla "yi nen waa laabo Saba bɛ -nyɛn.

¹⁰ ɛn zi Zuif 'nən 'tanɔn -a 'yi bɛ, ɛn waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Cɛɛgɔ 'flinla "yi nen, -yee "wɛan -a -si 'ka 'e 'nɔndi 'yie -e 'i 'kɔ 'yie nyinnan "dave -a di.»

¹¹ ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «Min nen e -cɛ 'si 'an man bɛ, e 'nan 'mɛn 'nan: <'I 'yie nyinnan "dave 'sia, 'i 'ta wɔ.> »

¹² Waa laabɔ -yrɔ 'nan: «Min "cɛn 'bɛ 'vɪ 'yie 'nan 'i 'yie nyinnan "dave 'sia, 'i 'ta wɔ?»

¹³ 'Pian min nen -cɛ 'si "man "bɛ, ya'a min zɪɛ -a tɔa di. Kɔɔ Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan min "kaga "le "wɛan.

¹⁴ "Be -sru, Zozi min zɪɛ -a 'yi Bali -pan 'kuin, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'I "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gɔɛ -yrɛ 'kpa! -Cɛ 'si 'i man, te 'i 'wɪ 'wɪdi "drɛ "nyian di, "tɔgɔ 'wɪ nen e -ciala 'wɪ zɪɛ 'bɛ da bɛ, 'e bɔ 'i man.»

¹⁵ Min zɪɛ e -kɔ, ɛn yaa 'vɪ Zuif 'nən lɛ "mɛn 'nan Zozi 'bɛ -cɛ 'si 'e man. ¹⁶ -Yee "wɛan Zuif 'nən Zozi -wɛɛdi 'sia 'nan e 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'flinla "yi da.

¹⁷ 'Pian Zozi 'wɪ 'ci 'vɪ -wɛ, yaa 'vɪ 'nan: «'An "tɪ 'nyranman "paa tian tv 'gɔɛ -a, -yee "wɛan 'an 'bɔ "nyian, "an "ya wo -a 'panan.»

¹⁸ 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan Zuif 'nən a Zozi -wɛɛnan 'kpa tɪglɪ 'nan o -tɛa. Wa'a vɪɛ 'nan e -wee 'flinla "yi 'srɔɛn srɛ -yee "wɛan di, 'pian 'nan, e 'nan Bali 'bɛ ci 'e "tɪ "a, te 'e 'fli -kɔɔnnan Bali man.

Zozi 'le 'pleble bɛ Bali 'bɔ 'bɛ -nɔn -yrɛ

¹⁹ ɛn Zozi 'e 'fli -le 'wɪ 'vɪ -wɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, Bali -pɪ 'ka 'kɔlaman 'wɪ 'tɔ dredi -a 'e 'bɔ 'wulo -ji wɪ -a di, 'pian 'wɪ nen yaa -nan 'yi 'e "tɪ 'lɔ bɛ -nyɛn yaa dra. 'Wɪ pɛɛnɔn nen -a "tɪ -a dra bɛ, -nyɛn -a -pɪ -a dra "nyian. ²⁰ -Yɛɛ ci 'nan -kaa "tɪ Bali 'e 'pɪ ye "yi, ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nen Bali -a dra bɛ, yaa -kɔɔnman 'e 'pɪ lɛ. 'Winun nen e ci -dandan 'kpa e -ciala 'gɔ da bɛ, yaa -kɔɔnman -yrɛ, 'nan -e 'wɪ 'e 'ka 'kan 'le "wɛan. ²¹ Zi -kaa "tɪ Bali minnun wuanla -kanɔn 'va -e 'e 'belidi -nɔn -wɛ "bɛ, -a -tɔwɪ "nen 'nyian -a -pɪ -a dra -e min nen e 'sɔ "ji "bɛ 'e 'belidi -nɔn -a san lɛ. ²² ɛn "nyian bɛ, -kaa "tɪ Bali "cɛɛ min -le 'wɪ tin 'baa di, 'pian e 'wɪ tin 'badɪ pɛɛnɔn -pɛba 'wɔ 'e 'pɪ -lɔ. ²³ Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e minnun pɛɛnɔn 'o -pɪ 'tɔ bɔ "le zɪ o -a 'bɔ 'tɔ bɔa "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Min nen ya'a -pɪ 'tɔ bɔlɛ diɛ, te -a "tɪ "nen yaa 'pa 'sia bɛ, ya'a 'tɔ bɔlɛ di.

²⁴ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min nen yaan wei 'man "yi, ɛn e yi -tera Bali nen yaan 'pa 'sia bɛ -a da bɛ, 'belidi nen ya'a 'nyaan diɛ e ya -a san -le vɛ -a. -A san -le tin 'badɪ 'ka 'kɔan 'mlɔnmlɔn di, 'pian e 'sɔ 'ka -lɔ ɛn e 'belidi 'yi. ²⁵ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, tv -tv -taa "bɔlɛ, ɛn e 'bɔ 'va. Tv zɪɛ -a man nen minnun nen o ci minnun -kadɪ -a Bali 'lɛ bɛ, o Bali -pɪ wei maan.

En minnun nen waa 'man 'yi "bε o "belia. ²⁶ -Yεε ci 'nan zi 'plεble a -kaa "ti Bali 'lɔ -e 'e 'belidi -nɔn minnun lε bε, -a -tɔwli "nen yaa -nɔn 'e 'pɪ lε 'nan 'e 'belidi -nɔn minnun lε. ²⁷ En yaa -si -nɔn -yrε 'nan 'e minnun -le 'wɪ tin 'ba, e ya blamin -pɪ -a -le "wεan.

²⁸ Te 'wɪ 'gυε 'e 'ka 'kan dɪ, kɔɔ -a tɔ -a -tanan bɔdɪ -a. Tɔ zɪε -a man nen minnun nen o kaa o ya -yrε -ji bε, o Blamin -pɪ wei maan, ²⁹ en o bɔala 'yrε -ji. Minnun nen o 'wɪ 'yi drε bε, o wuanla -e 'o 'belidi yɪ. En minnun nen o 'wɪ 'wɪdɪ drε bε, o wuanla -e tin 'e 'tε o da.

³⁰ Ma'an 'kɔlamān -e 'an 'wɪ 'tɔ drε 'an 'bɔ 'wulo -ji wɪ -a dɪ. 'Wɪ nen 'an "ti -a ve 'mɛn bε, -a da nen an min -le 'wɪ tin "baa. Kɔɔ an 'ka 'an 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -wεεnan dɪ, 'pian Bali nen yaan 'pa 'sia bε, -a ci 'sɔ wɪnun -wεεnan nen an ci.

³¹ -Te 'an 'bɔ mεεn ci 'an 'bɔ 'fli -le 'wɪ 'nan yɪzan -a bε, min 'ka 'an wei siala 'wɪ 'kpa -a dɪ. ³² 'Pian 'mɛn 'wɪ 'nan yɪzan a, en maan -tɔa 'nan 'wɪ nen yaa ve 'an man bε 'wɪ 'kpa nen.

³³ 'Ka 'bɔ, 'ka minnun 'pa 'sia Zan -va, en e 'wɪ tɪglɪ 'vɪ 'an man. ³⁴ An 'bɔ 'le vε bε, ma'an wεεman 'nan min nen 'e drε 'mɛn 'wɪ 'nan yɪzan -a dɪ, 'pian 'an Zan -le 'wɪ ve cεε 'nan -e 'ka yi -tɛra "da, -e Bali 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji. ³⁵ Zan a "le 'nan 'tε nen waa -fɔ "nen en e bli bε -yee 'wɪ 'zɔ. Ka wɪ "man, en 'ka 'ci nran -a -san man tɔ "wεnnɛn 'a.

³⁶ 'Wɪ nen 'bε 'mɛn 'wɪ -kɔɔnman bε, 'bε -dan "mlian 'wɪ nen Zan -a 'vɪ 'an man bε -a da. 'Wɪnun nen 'an "ti -a -nɔn 'mɛn 'nan 'an drε bε, -a 'wɪnun 'bɔ nen maan dra 'gɔ. -Yεε -kɔɔnman 'nan 'an "ti 'bε 'an 'pa 'sia. ³⁷ 'An "ti 'bɔ nen yaan 'pa 'sia bε, -yεε 'an 'man wɪ 'vɪ 'e 'bɔ 'a. 'Pian ka'a tian 'li -a wei manlε 'mlɔnmlɔn dɪ, en ka'a tian 'li -a yra yɪlε 'mlɔnmlɔn dɪ. ³⁸ En -a wei -cin 'ka 'fɔla 'ka 'ji dɪ, kɔɔ ka'a yi 'tɛala -a -pɪ nen yaa 'pa 'sia bε -a da dɪ. ³⁹ Kaa -tɔa 'nan Bali wei nen 'e 'crɛn -tɛdɪ bε, e 'belidi nen ya'a 'nyaan dɪε -a -nɔan "min lε, -yee "wεan kaa ta ve tɔ pεεnɔn man. 'Fluba 'crɛnnun zɪε, -wεε 'an 'man wɪ ve minnun lε. ⁴⁰ 'Pian ka 'ka "vale 'ka -taa 'an -sru, -e 'belidi 'kpa 'e drε 'cee vε -a dɪ.

⁴¹ An 'ka -a -wεεnan 'nan minnun 'waan 'tɔ bɔ dɪ, ⁴² 'pian an 'ka -tɔa. Maan -tɔa 'nan Bali yɪdɪ 'yi 'ka 'ka 'ji dɪ. ⁴³ 'An "ti 'bε 'an 'pa 'sia, en ka 'ka "vale 'kaan "sia 'cee vε -a dɪ. -Te min pee -ta 'e 'bɔ 'tɔ da bε, cεε "sia 'cee vε -a. ⁴⁴ Kaa -wεεman 'nan 'ka bɔεzan -tɔ 'e 'ka 'tɔ bɔ. Ka'a wεεman 'pian 'nan Bali -tɔwli "nen 'e 'ka 'tɔ bɔ dɪ. En -te ka ya zɪε 'wɪ 'kpa bε, e dra 'kɔ -e 'ka yi -tɛra 'an da?

⁴⁵ Te 'ka 'ci "nrɔn 'nan 'an "ti 'va nun bε, 'an 'bɔ 'bε 'wɪ -tɔa 'ka man dɪ! Min nen e 'wɪ -tɔa 'ka man bε, Moizi nen 'ka 'ci "nrɔn man "da 'nan e -taa 'palε 'ka 'va bε -nyrɛn. ⁴⁶ -Yεε ci 'nan "te ka yi -tɛala Moizi da bε, "te ka yi -tɛala 'an da "nyian, kɔɔ 'mɛn 'wɪ nen Moizi -a crɛn -tɛ. ⁴⁷ 'Pian 'wɪ nen yaa crɛn -tɛ bε, ka'a yi 'tɛala "da "dɪ, e dra "mɛn 'kɔ 'lɔɔ -e 'ka yi -tɛra 'wɪ nen maan ve bε -a da?»

6

Zozi 'blifε -nɔn min "kaga "lε

(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Lk 9.10-17)

¹ "Bε -sru en Zozi 'kɔ Galile 'yi nen waa laabo "nyian Tiberia 'yi bε -a -sru. ² Min "kaga 'kɔla Zozi -sru, -yee 'lɛbo "fɔ wɪnun nen yaa drε -cε -tɛnɔn 'belidi -a en waa -nan 'yɪ bε -yee "wεan. ³ Zozi pɔn -tɔ tri 'o 'vale 'e -srunɔn 'a, en o -nyran. ⁴ Te Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi drɛdɪ 'bɔ 'kogo.

⁵ Zɪ Zozi 'e 'wulo wluan, en e min "kaga 'yɪ -tanān 'o 'va zia bε, -a -nan nen yaa laabo Filipɔ -lɔ 'nan: «Nyin zia nen, -kaa -blifε "lɔa, -e -kaa -nɔn min "kaga 'labε -wlε?» ⁶ Zɪ kɔ Zozi 'e drε bε -a -cin a "ji, 'pian e 'tan Filipɔ man -a ci wɪ mandɪ -le "wεan.

⁷ En Filipɔ "e -yrε 'nan: «-Te -kaa -blifε 'lɔ -kpi fuba sinjen bε, ya'a 'bɔa waa "fo "dɪ.»

⁸ En Zozi -sruzan 'pee nen, waa laabo Andre, Simɔn Pɪeri "bɔɪ -a bε e 'nan: ⁹ «'Kpɔun 'soolu 'lee pɔ "fli "a 'nen 'klɔnmɔn -tɔ -lɔ 'gɔ, 'pian ya'a 'bɔa waa "fo "dɪ?»

¹⁰ En Zozi "e 'nan 'e -srunɔn lε 'nan: «'Ka min pεεnɔn -nyran "tra.» Waa 'vɪ -wlε, en o -nyran lu da, kɔɔ -a -nan lu a fenyian -nyran "davε -a. Minnun zɪε, -klɔnmɔn a o va -kpi 'soolu.

¹¹ Zozi 'kpɔn 'soolu zɪe -a 'si, e Bali muo "fɔ, ɛn yaa pli o man. E pɔ 'si ɛn yaa drɛ "nyian zɪ. Min -tɔ "e bli "le zɪ e cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

¹² Zɪ e o 'kan bɛ, ɛn Zozi "e 'nan 'e -srɔnɔn lɛ 'nan: «'Ka -nyranman "koola! Te 'ka 'blifɛ 'tɔɪ -e 'e srɛ dɪ.»

¹³ ɛn -a -srɔnɔn -a koola. 'Kpɔn 'soolu bɛ e min "kaga zɪe o 'kan, ɛn -a -nyranman saannɛn -fuda "fli 'fa.

¹⁴ Zɪ minnun Zozi 'le 'lɛbo "fɔ wɪ -dan zɪe, -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn o 'nan: «'Wɪ 'kpa! Min 'labɛ, e ya Bali 'lewei vɪzan nɛn o 'nan e -taa "bɛ -a.»

¹⁵ Zɪ Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ 'nan, o "ta -daa 'e 'kunlɛ -e 'wee 'tɔ 'wee mingɔnnɛn -a bɛ, ɛn e 'li 'e da "nyian pɔn da nun 'e 'saza.

*Zozi 'ta 'wɔ Galile 'yɪ yɪe da
(Mt 14.22-33; Mk 6.45-52)*

¹⁶ Zɪ funninmlan 'pla bɛ, ɛn -a -srɔnɔn sɔɔn "ji 'yɪ man. ¹⁷ O -fɔ -klɔ -tɔ -ji, ɛn o -kɔdɪ 'sia 'fla nɛn waa laabo Kapanamo bɛ -a da. E ya 'yɪ 'bɔ -sru. Klun -trɔa, te Zozi 'ka tian bɔlɛ o man dɪ, ¹⁸ ɛn fulɔ 'pleblɛ 'tɔ "fɛɛndɪ 'sia, te 'yɪ 'bɔ 'nyɔɔnman. ¹⁹ O -klɔ -fɔ o -sru 'bɔ 'kɔɔbli, waa drɛ kilo 'soolu te 'bɛ "cɛɛ dɪ kilo 'shɛɛdɔ. "Wɛɛ vɪnan 'o yɪe -tɔa "bɛ, te o Zozi ye -tanan 'ta wɔdɪ -a 'yɪ yɪe da, ɛn "klan -sɛn o ji. ²⁰ 'Pian Zozi "e 'nan -wɛlɛ 'nan: «'An 'bɔ nɛn. Te "klan 'e 'ka 'tɛ dɪ!»

²¹ -A -nan nɛn o ya "vale 'nan 'o Zozi -fɔa 'o 'va 'klɔ -ji. 'Nun tɔɔn ɛn o bɔla fɛnan nɛn o cɪ -kɔnan bɛ -a -nan.

Zozi a -blifɛ nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ -a

²² Zɪ tɔ cɛɛn bɛ, minnun nɛn o -fɔ "yɪ -sru "bɛ, ɛn -a -cin -trɔa o ji 'nan -klɔ a 'sɪ 'tɔwli, ɛn Zozi 'ka 'fɔlɛ -ji dɪ. Waa -tɔa 'pian 'nan -a -srɔnɔn 'kɔ 'o 'saza. ²³ Tɔɔn ɛn -klɔ -mienun 'si minnun -a Tiberia. O 'bɔla fɛnan nɛn Minsan Bali muo "fɔ 'vaa ɛn o fɛnun bli bɛ, -a -nan "srɔn. ²⁴ Zɪ wa'a Zozi yɪlɛ dɪe, te wa'a "nyian -a -srɔnɔn 'ye dɪe, ɛn minnun pɛɛnɔn 'fɔ -klɔnɔn zɪe -a -ji, ɛn o -kɔ Zozi -wɛɛlɛ Kapanamo.

²⁵ O 'bɔ Zozi man 'yɪ -sru "nun, ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, tɔ "cɛn "man nɛn i -ta 'gɔ?»

²⁶ ɛn Zozi "e 'nan -wɛlɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, ka -blifɛ 'yɪ, kaa bli, ka 'kan, -yee "wɛan ka ya 'an -wɛɛnan. Ka 'ka 'an -wɛɛnan 'nan -cɛ -srɔn "wɪnɔn nɛn maan drɛ bɛ, kaa -ci 'man 'le "wɛan dɪ. ²⁷ Te 'ka -wɛɛ 'nan -blifɛ nɛn e srɛman bɛ, -nyrɛn 'ka ye dɪ. 'Pian 'ka -wɛɛ 'nan -blifɛ nɛn e "mɔan ɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ, -nyrɛn 'ka ye. 'An 'bɔ Blamin -pɪ 'bɛ -blifɛ zɪe -a -nɔan 'cɛɛ, kɔɔ 'an "tɪ Bali -a 'pleblɛ 'nɔn 'mɛn.»

²⁸ ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «Kɔa dra 'kɔ, 'wɪnɔn nɛn e cɪ Bali ci 'sɔ 'a bɛ, -e 'kɔ -kɔla -a drɛdɪ -a?»

²⁹ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛlɛ 'nan: «'Wɪ -tɔwli "nɛn Bali cɪ "vale 'ka drɛ bɛ, -nyrɛn 'nan, 'ka yɪ -tɛra min nɛn Bali 'bɔ -a 'pa 'sia bɛ -a da.»

³⁰ -A -nan nɛn waa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «'Lɛbo "fɔ wɪ "kɔ "nɛn yɪa dra -e 'kɔ yɪ -tɛra 'i da? -Mɛ "wɪ nɛn i -taa -a drɛlɛ? ³¹ 'Li te 'kɔ tranun a "bui "da bɛ, o fɛ -tɔ nɛn waa laabo manɛn bɛ, -a bli. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji nan: «E -blifɛ nɛn e 'si laji bɛ -a -nɔn -wɛlɛ.»

³² ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛlɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, Moizi "cɛɛ -blifɛ tɪglɪ 'si laji ɛn yaa -nɔn 'cɛɛ dɪ. 'Pian 'an "tɪ 'bɛ -blifɛ tɪglɪ 'si laji, ɛn yaa -nɔn 'cɛɛ.

³³ -Yɛɛ cɪ 'nan fɛ nɛn Bali -a -nɔn -blifɛ -a bɛ, min nɛn e 'si laji te e 'belidɪ -nɔan 'trɛdanɔn lɛ bɛ -nyrɛn.»

³⁴ ɛn minnun -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Min -san, -blifɛ zɪe 'i -nɔn 'kɔe tɔ pɛɛnɔn man.»

³⁵ Zozi "e 'nan "mɛn -wɛlɛ 'nan: «'An 'bɔ 'bɛ cɪ -blifɛ nɛn e 'belidɪ -nɔan "bɛ -a. Min nɛn e -ta 'an 'va bɛ, dra 'ka -a tɛa "nyian 'mlɔnmlɔn dɪ, ɛn min nɛn e yɪ -tɛra 'an da bɛ, 'yɪ dra 'ka "nyian -a tɛa 'mlɔnmlɔn dɪ. ³⁶ Maan 'vɪ 'cɛɛ 'va, ɛn kaan 'yɪ 'ka 'bɔa, 'pian ka'a yɪ 'tɛala 'an da dɪ. ³⁷ Minnun pɛɛnɔn nɛn 'an "tɪ "o -nɔn 'mɛn bɛ, o -taa 'an 'va, ɛn min "ɛ -ta 'an 'va bɛ, ma'an pian 'mlɔnmlɔn dɪ. ³⁸ Kɔɔ ma'an 'silɛ laji 'nan -e 'an 'bɔ 'fli ci 'sɔ wɪnɔn drɛ dɪ, 'pian 'nan -e 'an min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a ci 'sɔ wɪnɔn drɛ. ³⁹ Min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, -a ci 'sɔ wɪnɔn nɛn 'nan: Minnun nɛn e o -nɔn 'mɛn bɛ, te 'an -tɔwli "cɛ 'san "va "dɪ, 'pian 'nan 'an o wluan -kanɔn 'va yɪ -fɔla "da "ji. ⁴⁰ 'An "tɪ 'ci 'sɔ wɪnɔn

nɛn "nyian 'nan, minnun pɛɛnɔn nɛn waan 'yɪ -a -pɪ -a ɛn o yi -tɛra "da "bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -wee vɛ -a. 'An 'bɔ 'bɛ o wuanla -kanɔn 'va yi -fɔla "da "ji.»

⁴¹ Zozi -a 'vɪ 'nan 'e ya -blɪfɛ nɛn e 'si laji, ɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ -a, -yee "wɛan minnun wunwun "vɪdɪ 'sia 'o cin yei. ⁴² Waa ve 'nan: «Min 'labɛ, Zozeɸv -pɪ Zozi bɛ -nyɛn. -Kaa "tɪ -tɔa, ɛn kaa "bɔ -tɔa. E drɛ "mɛn 'kɔ, ɛn yaa ve 'nan 'e 'si laji?»

⁴³ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka wunwun "vɪdɪ 'le 'tɔ. ⁴⁴ Min -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e 'ta 'an 'va, te 'an "tɪ "nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -yɛɛ "cɛɛ 'taa 'mɛn dɪ. ɛn -te e -ta bɛ, maan wuanla -kanɔn 'va yi -fɔla "da "ji. ⁴⁵ E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali 'bɛ 'wɪ "paaman min pɛɛnɔn 'ji.»
Min nɛn e -kaa "tɪ Bali wei 'man, ɛn e wɪ -yee 'wɪ "paadɪ man bɛ, -a san 'bɛ -taa 'an 'va. ⁴⁶ E 'ka 'nan min -tɔ -kaa "tɪ 'yɪ dɪ. An 'bɔ nɛn 'an 'si "va "nun bɛ, mɛɛn -kaa "tɪ Bali 'yɪ. ⁴⁷ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan min nɛn e yi -tɛala 'an da bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -a san -le vɛ -a. ⁴⁸ 'An 'bɔ 'bɛ cɪ -blɪfɛ nɛn e 'belidɪ -nɔan "bɛ -a. ⁴⁹ 'Ka tranun fɛ -tɔ nɛn waa laabo Manɛn bɛ -a blɪ "bui "da, ɛn ya'a 'kadɪ si 'lɛ wɔlɛ -wɔlɔ "dɪ. ⁵⁰ 'Pian -blɪfɛ 'gɔvɛ, 'bɛ 'si laji, min nɛn yaa blɪ bɛ, ya'a 'kaa "fo "dɪ. ⁵¹ 'An 'bɔ 'bɛ cɪ -blɪfɛ nɛn e 'belidɪ -nɔan "bɛ -a. Min nɛn e -blɪfɛ zɪɛ -a blɪ bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -a san -le vɛ -a. -Blɪfɛ 'bɔ nɛn an -taa -a -nɔnlɛ bɛ, 'an 'bɔ 'kɔlɛ nɛn. Maan -nɔan 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'beli vɛ -a.»

⁵² -A -nan nɛn Zuif 'nɔn 'sa -fɔdɪ 'sia 'o cin yei, te waa ve 'nan: «Yaa dra 'kɔ -e 'e 'kɔlɛ 'nɔn min lɛ -blɪfɛ -a?»

⁵³ ɛn Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te ka'an 'bɔ Blamin -pɪ 'kɔlɛ 'blɪlɛ dɪɛ, ɛn -te ka'an nyɛn mɪnlɛ dɪɛ, te 'belidɪ 'ka 'ka 'lɔ dɪ. ⁵⁴ Min nɛn yaan 'kɔlɛ 'ble, ɛn yaan nyɛn -mlɪan "bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -a san -le vɛ -a. Maan wuanla -kanɔn 'va yi -fɔla "da "ji. ⁵⁵ -Yɛɛ cɪ 'nan 'an 'kɔlɛ bɛ, -blɪfɛ tɪglɪ nɛn, ɛn 'an nyɛn bɛ, mɪn vɛ tɪglɪ nɛn. ⁵⁶ Min

nɛn yaan 'kɔlɛ 'ble ɛn yaan nyɛn -mlɪan "bɛ, te 'kɔ 'vale -a san -a kɔ drɛ min -tɔwɪ "a, kɔ'a 'sia 'e cin man dɪ. ⁵⁷ -Kaa "tɪ "nɛn yaan 'pa 'sia bɛ 'belidɪ a -yrɔ, ɛn -yɛɛ 'belidɪ -nɔn 'mɛn, -a -tɔwɪ "nɛn "nyian min nɛn yaan 'kɔlɛ blɪ bɛ, an 'belidɪ -nɔan -a san lɛ. ⁵⁸ 'An 'kɔlɛ bɛ, -blɪfɛ tɪglɪ nɛn e 'si laji bɛ -nyɛn. E 'ka "le 'nan fɛ nɛn 'ka tranun -a blɪ "bui "da bɛ -yee 'wɪ 'zɔ dɪ. Waa blɪ, ɛn ya'a 'kadɪ si 'lɛ wɔlɛ -wɔlɔ "dɪ. Min nɛn e -blɪfɛ 'gɔvɛ -a blɪ bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -a san -le vɛ -a.»

⁵⁹ 'Wɪ zɪɛ, -a 'bɔ nɛn Zozi -a 'vɪ te e ya 'wɪ "paanan minnun ji Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin, 'fla nɛn waa laabo Kapanamo bɛ -a da. ⁶⁰ ɛn zɪ -a -srunɔn 'wɪnun zɪɛ -a 'man bɛ, -a -nan nɛn o va min "kaga "e 'nan: «'Wɪ nɛn yaa "paaman 'gɔvɛ, e ya 'plɛblɛ, min -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e "trɔɛn "tɔ -yrɛ "dɪ.»

⁶¹ Te Zozi -a -tɔ 'e 'fli -lɔ 'va 'nan 'wɪ zɪɛ e wunwun "vɪdɪ 'pla 'e -srunɔn 'nɛan. ɛn yaa laabo -wɔlɔ 'nan: «'Wɪ nɛn maan 'vɪ 'gɔvɛ e 'ka 'ci baa 'ji? ⁶² 'Lɔɔ -te ka Blamin -pɪ 'yɪ te e "ta wuanla -e 'e 'kɔ fɛnan nɛn e cɪ 'e tɛdɛ bɛ -a -nan bɛ, e dra 'cɛɛ 'kɔ? ⁶³ Bali lei 'saun 'bɛ 'belidɪ -nɔan "min lɛ. Min 'bɔ 'saza 'ka 'kɔlaman -e 'e 'belidɪ yɪ dɪ. Wei nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ 'gɔvɛ, min nɛn e yi -tɛra "da "bɛ, e Bali lei 'saun ye, ɛn e 'belidɪ ye. ⁶⁴ 'Pian min -mienun a 'ka yei te wa'a yi 'tɛala "da "dɪ.»

-Te Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ cɪ 'nan -a pou sianan "bɛ, te e minnun nɛn wa'a yi 'tɛala -a wei da dɪɛ o -tɔa, ɛn min nɛn e -taa -a -nɔnlɛ minnun lɛ bɛ yaa -tɔa. ⁶⁵ Tɔɔn ɛn Zozi -a 'vɪ "nyian 'nan: «-Yee "wɛan nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'ta 'an 'va te 'an "tɪ "cɛɛ -si -nɔn -yrɛ "dɪ.»

⁶⁶ Tɔ zɪɛ -a man nɛn Zozi -srunɔn "kaga 'li 'o da, ɛn wa'a "nyian -sɔɔnlɛa -a -sru "dɪ.

⁶⁷ ɛn Zozi -a laabo min -fuda "fli "nɛn o -fɔ -a -sru "bɛ -wɔlɔ 'nan: «Kaa "nun, ka 'ka "vale "ka -koo "nyian dɔvɔ?»

⁶⁸ -A -nan nɛn Simɔn Pieri -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, -tɪ -va nɛn kɔ lia 'kɔ da? 'I wei 'bɛ 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan "min lɛ. ⁶⁹ Kɔ yi -tɛra "da ɛn kɔa

-tə 'nan yie ci min nen Bali -a 'si "va "be -a.»

⁷⁰ En Zozi -a 'vɪ -wle 'nan: «'An 'bɔ 'be 'ka 'si "va -fuda "fli, 'pian 'ka 'va min -tu a Satan -le 'nen 'a!» ⁷¹ Min nen Zozi ci -yee 'wɪ vɪnan be, Simɔn Karioti -pɪ Zudazi nen. -A -srunɔn 'fuda "fli 'bɔ 'va min -tu nen, -yee -taa Zozi 'bɔ 'nɔnle minnun le.

7

Zozi "bɔnun 'ka yi 'teala Zozi da di

¹ "Be -sru en Zozi ci Galile 'leglɔn 'ji. E 'ka "vale 'e 'ko Zude 'leglɔn 'ji dɪ, kɔɔ Zuif 'nɔn 'tanɔn a -a -wɛɛnan 'nan -e 'o -te. ² Zuif 'nɔn 'le "fɛdi nen waa -ble lo 'la -paannun wlu be -a tu 'bɔ 'kogo. ³ En Zozi "bɔnun "e Zozi le 'nan: «'I 'si 'gɔ! 'I 'kɔ Zude 'leglɔn 'ji -e 'i -srunɔn 'o 'lebo "fɔ wɪnun nen yia dra be -a -nan yɪ. ⁴ Min nen yaa -wɛɛman 'nan min pɛɛnɔn 'o 'e 'tɔ be, ya'a 'yɔɔman dɪ. 'Wɪnun nen yia dra 'gɔɛ, 'i dre -e min pɛɛnɔn 'o -nan yɪ.» ⁵ Zozi 'bɔ "bɔnun 'ka "nyian "o yi 'teala Zozi da di.

⁶ En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Mɛn tu 'ka tian bɔle dɪ. 'Pian tu pɛɛnɔn a "yi 'cee vɛ "le "a. ⁷ -A -ci "ka -e 'tredanɔn 'o 'nan "cee "man dɪ, 'pian o "naan "mɛɛn "man, kɔɔ maan -teala o yra 'nan o dre wɪ a -wɪdɪ. ⁸ 'Ka 'bɔ, 'ka 'kɔ "fɛdi da. Ma'an 'koo "fɛdi 'labɛ -a da dɪ, kɔɔ 'mɛn tu 'ka tian bɔle dɪ.» ⁹ E 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ -wle, en e -fɔ Galile.

Zozi 'kɔ "fɛdi da Zeruzalem

¹⁰ Zɪ Zozi "bɔnun -kɔ "fɛdi 'bɔ da be, en Zozi 'bɔ 'kɔla o -sru "mɛn. 'Pian ya'a 'yee -kɔdɪ -ci -tɛle dɪ. ¹¹ Zuif 'nɔn 'tanɔn -a -wɛɛdɪ 'sia minnun nen o -kɔ "fɛdi zɪɛ -a da be o yei, te waa laabo -wɔ 'nan: «-Vɛ -mie 'gɔɛ e ya nyin zia?»

¹² Minnun wunwun "vɪdɪ 'sia fɛ zɪɛ -a -nan "kaga. Min -mienun -a ve 'nan: «E ya min tɪglɪ 'a.»

Te -a -mienun "o "ve 'nan: «-Cɛjɛ! Min nen e min see "paaman be -nyrɛn.» ¹³ 'Pian min -tu 'ka 'wɪ 'bɔ zɪɛ -a vɪle wei 'plɛble 'ji dɪ, kɔɔ "klan a o ji Zuif 'nɔn 'tanɔn 'le "wɛɛn.

¹⁴ Zɪ "fɛdi drɛdɪ 'bɔ 'e yei "be, Zozi 'kɔ Bali -pan 'kuin, en e 'wɪ "paadɪ 'sia minnun ji. ¹⁵ -Yee 'wɪ "paadɪ Zuif 'nɔn 'tanɔn 'bɔ 'kan te waa ve 'nan: «Min 'labɛ ya'a drele min -tu -sruzan 'a dɪ, e

dre 'kɔ en e 'wɪ nen 'e 'crɛn -tɛdɪ be -a -tɔa zɪɛ.»

¹⁶ En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Wɪ nen maan "paaman minnun ji 'gɔɛ, ya'a 'sia 'an 'bɔ 'va dɪ, 'pian e "sia Bali nen yaan 'pa 'sia be -a va. ¹⁷ Min nen e ya "vale 'e Bali zɪɛ -a ci 'sɔ wɪnun dra be, -yee 'mɛn 'wɪ "paadɪ 'gɔɛ -a -tɔa. -Te Bali va nen e "sia oo, en te 'an 'bɔ 'va nen e "sia oo, -a san 'be -tɔa. ¹⁸ Min nen 'e 'bɔ 'wulo -ji wɪ "paaman minnun ji be, te e ya 'e 'bɔ 'fli 'tɔ -wɛɛnan. 'Pian min nen e ya "vale 'nan min nen yee 'pa 'sia be minnun 'o bɔ be, -a san zɪɛ min tɪglɪ nen, ya'a 'wɪ 've 'wlu 'a dɪɛ, -nyrɛn. ¹⁹ Moizi -pei -tɔ wɪnun paa 'ka 'ji, 'pian 'ka pɛɛnɔn ka'a 'ta wɔla "da "dɪ. En ka ya "vale 'kaan -tea "nyian, -mɛ "le "wɛɛn?»

²⁰ Minnun "kaga "be waa 'vɪ -yre 'nan: «Fɛ -wɪdɪ "tu a 'i -sru. -Tɪɛ ci -a -wɛɛnan 'nan 'yei -tea?»

²¹ Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'An 'lebo "fɔ wɪ -tɔwɪ dre 'gɔɛ, -a 'wɪ 'nan 'ka pɛɛnɔn man. ²² Moizi -a 'vɪ 'cɛɛ 'nan, 'ka 'nen 'fɔ -klɔnmɔn -va 'e -ya yi 'sɔra da. En -te yi 'sɔrazan zɪɛ e -tria 'flinla "yi da be, kaa dra -kpɔ. -Pɛ -tu da zia be, Moizi "cɛɛ -pei -trɔa dɪ, 'pian -a tranun -a dra 'e 'cɛn. ²³ 'Flinla "yi da be ka 'nen -fɔa "klɔnmɔn -va, -e 'ka vɪle 'ka Moizi -le -pei 'srɔɛn srɛ dɪ -le "wɛɛn. -Te 'be a zɪɛ, -mɛ "le "wɛɛn 'bli 'fɔ 'ka 'ji 'an man 'nan, "an "blamin -munmuan beli 'flinla "yi da? ²⁴ Ka min -le 'wɪ ve "ta lou. 'Cɛɛ 'le 'tɔ, 'ka 'wɪ 'fa 'si 'vaa -e 'ka min -le 'wɪ 'cɛn!»

Min nen Bali -a 'si "va "be -nyrɛn Zozi 'a

²⁵ -A -nan nen Zeruzalem 'nɔn -mienun "o 'nan: «"Ka 'yɪɔ, min nen o ci -a -wɛɛnan 'nan 'o -tea "be -nyrɛn 'gɔ.

²⁶ En -yee 'wɪ tin "baa minnun yei te wa'a 'wɪ tu ve -yre "be dɪ. Maan ye "le -kaa 'tanɔn -a -tɔ 'nan -yee ci min nen Bali -a 'si "va "be -a. ²⁷ 'Pian min 'labɛ -cɛɛ 'sinan -tɔa. Min nen Bali -a 'si "va "be -te 'be 'ta be, min -tu 'ka 'be 'sinan 'tɔa dɪ.»

²⁸ Tu zɪɛ -a wlu be, te Zozi a 'wɪ "paanan minnun ji Bali -pan 'kuin, en yaa 'vɪ wei 'plɛble 'ji 'nan: «Kaa "nrɔnman 'ka 'ji 'nan, kaan -tɔa, en -a -nan nen an 'si be kaa -tɔa. 'Pian ma'an

'tale 'an 'bɔ 'fli -ji dɪ. Min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ e ya tɪɡli, ɛn ka'a min zɪɛ -a tɔa dɪ. ²⁹ 'Mɛn vɛ bɛ "an -tɔa, kɔɔ -a va nɛn an 'si, ɛn -yɛɛ 'an 'pa 'sia.»

³⁰ -A -nan nɛn Zeruzalɛm 'nɔn zɪɛ o ya "vale 'o Zozi "kuan. 'Pian min -tɔ 'ka -kɔlalɛ -a 'kundɪ -a dɪ, kɔɔ -yee tɔ 'ka tian bɔlɛ dɪ. ³¹ Min -mienun "o "yi -tɛra Zozi 'bɔ da. Minnun zɪɛ o ya "kaga ɛn "o laabɔ 'nan: «Min nɛn Bali -a 'si "va "bɛ, yi nɛn e -ta bɛ, e -cɛ -srɔn "wɪ "kaga "dra e "mlian min 'labɛ -a da?»

³² Wunwun "nɛn minnun cɪ -a vɪnan Zozi man bɛ, Farizɛn 'nɔn -a 'man. -A -nan nɛn 'o 'vale Bali -pannɔn 'tanɔn 'a o minnun 'pa 'sia 'nan 'o 'kun.

³³ ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «An "flian tian 'ka yei tɔ "wɛnnɛn 'a, "bɛ -sru -e 'an li 'an da min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a va. ³⁴ Ka -taa 'an -wɛɛɛ, 'pian ka'a 'kɔlaman 'an yɪdɪ -a dɪ. ɛn fɛnan nɛn an -kɔan "bɛ, ka'a 'kɔlaman -e 'ka 'kɔ -nan dɪ.»

³⁵ ɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn -a laabɔ 'o cin lɔ 'nan: «Nyin zia nɛn e -taa "kɔlɛ -e -kaa vɪɛ -kaa yɪ dɪ? E -ko Zuif 'nɔn nɛn 'o fuiladɪ "man 'trɛda bɛ o va, -e 'e 'wɪ "paa minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o ji? ³⁶ 'Wɪ nɛn yaa 'vɪ 'labɛ -a -ci nɛn 'nɔn? Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan: «Ka -taa 'an -wɛɛɛ, 'pian ka'a 'kɔlaman 'an yɪdɪ -a dɪ.» ɛn: «Fɛnan nɛn an -kɔan "bɛ, ka'a 'kɔlaman -e 'ka 'kɔ -nan dɪ.» »

³⁷ "Fɛdi yi -nyranman da nɛn, -yɛɛ cɪ yi -dan 'bɔ 'a. Yi zɪɛ -a da nɛn Zozi a minnun yei 'e 'tɔdɪ, ɛn yaa 'vɪ wei 'pleblɛ 'ji 'nan: «Min nɛn 'yi dra -a -tɛa "bɛ, -a san 'e 'ta 'an 'va -e 'e 'yi 'mɪn. ³⁸ Min nɛn e yi -tɛra 'an da bɛ, -a san -kɔan "le 'yi ku nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Zi e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji zɪɛ.» ³⁹ Lei 'saun nɛn minnun nɛn o yi -tɛra Zozi da o -taa -a yɪɛ bɛ, -yee 'wɪ nɛn Zozi 'bɔ cɪ -a vɪnan. Tɔ zɪɛ -a man bɛ, te Bali lei 'saun 'ka tian 'talɛ dɪ, kɔɔ Zozi 'ka tian 'kɔlɛ 'e "tɪ "le mingɔnnɛn trɛ nɛn e "bia bɛ -a da dɪ.

⁴⁰ Zi min "kaga 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn o -mienun -a 'vɪ 'nan: «Min 'labɛ, 'wɪ 'kpa e ya Bali 'lewei vɪzan nɛn o 'nan e -taa "bɛ -a.»

⁴¹ Min plɔɛnnun "o 'vɪ 'nan: «Min 'labɛ, min nɛn Bali -a 'si "va "bɛ -nyrɛn.» ɛn min peenun "o 'vɪ 'nan: «Min nɛn Bali -a 'si "va "bɛ ya'a 'kɔlaman -e 'e 'si Galile dɪ. ⁴² Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan, min nɛn Bali -a 'si "va "bɛ, e -kɔan David kluda min -a, ɛn e "sia Bɛtelɛm, David -ya trɛ -da.»

⁴³ Zozi 'le "wɛan, -sa -fɔla minnun "kaga zɪɛ o yei. ⁴⁴ ɛn o va min -mienun a "vale 'o "kuan, 'pian min -tɔ 'ka -kɔlalɛ -a 'kundɪ -a dɪ.

Zuif 'nɔn 'tanɔn 'ka yi -tɛka Zozi da dɪ

⁴⁵ -A -nan nɛn minnun nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Farizɛn 'nɔn o 'pa 'sia bɛ o 'li 'o da o 'va. ɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Farizɛn 'nɔn -a laabɔ -wɛlɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ka'a 'kunlɛ -e 'ka 'ta -a dɪ?»

⁴⁶ ɛn 'pa 'sianɔn "o -wɛ 'nan: «'Wɪ nɛn yaa ve bɛ, min -tɔ 'ka tian 'li -a vɪɛ 'mlɔnmlɔn dɪ.»

⁴⁷ ɛn Farizɛn 'nɔn "o 'nan: «'Ka 'bɔ "nyian, maan ye "le -yee 'wɪ 'ka 'sia 'nan. ⁴⁸ -Kaa Farizɛn 'nɔn -ka'a tɔlɛ -a -sru "dɪ, ɛn -kaa tazan -tɔ 'ka 'tɔlɛ -a -sru "dɪ. ⁴⁹ 'Pian minnun nɛn wa'a Moizi -le -pei -tɔ wɪ tɔa dɪ, ɛn Bali wei a 'e 'pladɪ o man bɛ, o 'saza 'bɛ -tɔa -a -sru.»

⁵⁰ Nikodɛm nɛn e -kɔ Zozi 'man yɪɛ 'e tɛdɛ bɛ, e ya Farizɛn 'nɔn 'bɔ 'va. ɛn yaa 'vɪ Farizɛn 'nɔn zɪɛ -wɛ 'nan: ⁵¹ «-Cee -pei "e 'nan, -te wa'a tian min -le tin 'balɛ dɪɛ, wa'a 'wɪ 'tɔa -a san man dɪ. 'Pian -te min 'wɪ drɛ bɛ, waa wei maan 'vaa, ɛn o 'wɪ -tɔa "man.»

⁵² ɛn Farizɛn 'nɔn -a laabɔ -yrɔ 'nan: «Galile min nɛn "nyian "yie "a? 'I -nanjɛn Bali -le 'fluba 'ji 'kpa tɪɡli -e 'i -tɔ 'nan Bali 'lewei vɪzan 'ka 'li 'sia Galile dɪ.»

-Kɔnnɛn -wɛɛzan 'tɔ -le 'wɪ

⁵³ ["Bɛ -sru ɛn o pɛɛnɔn 'kɔ 'wee "kɔnnɛn.

8

1 -A -nan nɛn Zozi 'kɔ Olivie pɔn da. 2 -A ta tɔ cɛɛn, bodrun puunɔn ɛn Zozi 'li 'e da Bali -pan 'kuin. Tɔɔn min "kaga "kɔ "va. Zozi -nyran, ɛn e 'wɪ "paadɪ 'sia o ji. 3 -A -nan nɛn 'fluba

'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn 'ta lɪmɔn -tu -a, ɛn waa -tɔ minnun yei. Lɪ zɪɛ o 'bɔ "man, te e ya nyinnan -kɔnnɛn -sru. ⁴ ɛn o 'nan Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, lɪ 'gʊɛ, kʊ 'bɔ "man te e ya nyinnan -kɔnnɛn -sru. ⁵ Moizi -a cɛn -te -pei 'fluba 'ji 'nan lɪmɔn nɛn e 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, 'o -tɛ -kɔlɛ -a. Bii "nun "i 'vɪ 'nɔn?» ⁶ O 'wɪ zɪɛ -a laabʊ 'nan -e 'o wei 'kun, -e 'o -kɔla 'wɪ 'tɔdɪ -a "man.

'Pian Zozi 'kunnan, ɛn e fɛ -tu cɛn -tɛdɪ 'sia 'e 'pɛ 'wɛ 'a 'trɛ da, ⁷ te Farizen 'nɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'wɪ laabʊ Zozi 'lɔ. O ya 'wɪ laabʊnan Zozi 'lɔ "bʊʊ "le "wɛan, 'e 'wulo wluan, ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «Min nɛn 'ka yei, te ya'a tian 'wɪ 'wɪdɪ "drɛlɛ dɪɛ, -a san 'e -kɔlɛ tɛdɛ tuʊ -yrɛ.» ⁸ E 'kunnan "nyian 'e "pa 'ji, ɛn yaa cɛn -tɛdɪ 'sia "nyian 'trɛ da.

⁹ Zɪ Farizen 'nɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'bɔ 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn o pɛɛnɔn 'kʊ -tʊdʊ. Min cejenun 'bɛ 'kʊdɪ 'sia 'e 'flin.

-A -nan nɛn lɪ bɛ e -fʊ 'e 'tɔdɪ Zozi 'lɛ 'e -tʊwɪ minnun yei. ¹⁰ Zozi 'e 'wulo wluan, ɛn yaa laabʊ -yrɔ 'nan: «Minnun nɛn o 'wɪ 'tɔ 'i man bɛ, o ya nyin zia? Min -tu 'ka "nyian -nan -e 'e 'wɪ 'tɔ 'i man dʊʊ?»

¹¹ ɛn lɪ zɪɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'san, min -tu 'ka "nyian -nan dɪ.»

Zozi 'e -yrɛ 'nan: «'An 'bɔ "nyian, ma'an 'wɪ tɔa 'i man dɪ. 'I 'kʊ! Te 'i 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ "nyian dɪ!»]

Zozi 'bɛ cɪ 'tɛ 'san nɛn e 'trɛdanɔn man dra 'wein bɛ -a

¹² Tʊ pee -a bɛ, ɛn Zozi 'wɪ tin 'badɪ 'sia "nyian minnun lɛ. Yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «'An 'bɔ 'bɛ cɪ 'tɛ 'san nɛn e 'trɛdanɔn 'man dra 'wein bɛ -a. Min nɛn e sɔɔnla 'an -sru "bɛ, te ya'a "nyian 'ta wo klun va dɪ, ɛn 'tɛ 'san nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ e ya -a san -le vɛ -a.»

¹³ ɛn Farizen 'nɔn -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'Wɪ nɛn yia ve bɛ, e 'ka 'wɪ 'kpa 'a dɪ, kɔʊ yɪɛ cɪ -a vɪnan 'i 'fli man.»

¹⁴ Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «-Te 'an 'bɔ mɛɛn cɪ 'an 'bɔ 'fli -le 'wɪ vɪnan oo, 'wɪ nɛn maan ve 'gʊɛ, 'wɪ 'kpa nɛn. Kɔʊ fɛnan nɛn an 'si bɛ, maan -tɔa. ɛn fɛnan nɛn an cɪ -kɔnan bɛ, maan -tɔa. 'Pian 'cee vɛ bɛ, fɛnan nɛn an "sia bɛ, ka'a -nan tɔa dɪ, ɛn fɛnan nɛn an cɪ -kɔnan bɛ, ka'a -nan tɔa dɪ. ¹⁵ "Ka "tin -tɛa "min da blamin -wulo -ji wɪ yra

man. 'An 'bɔ 'le vɛ bɛ, ma'an tin tɛa min da dɪ. ¹⁶ 'Pian -te an tin -tɛ min da bɛ, e ya 'e 'nɔan da. Kɔʊ an 'ka 'an -tʊwɪ "dɪ, 'kʊ 'vale 'an "tɪ "nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a kʊɛ cɪ. ¹⁷ E ya 'e 'cɛn -tɛdɪ 'cee -pei 'fluba 'ji 'nan: «-Te min "fli "wei a -tʊwɪ 'wɪ 'tʊ da bɛ, te 'wɪ zɪɛ e ya 'wɪ 'kpa -a.» ¹⁸ 'An 'bɔ 'an 'fli -le 'wɪ ve, ɛn 'an "tɪ "nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, e 'mɛn 'wɪ ve.»

¹⁹ ɛn waa laabʊ -yrɔ 'nan: «'I "tɪ 'bɔ a nyin zia?»

Zozi 'e -wɛ 'nan: «Ka'an tɔa dɪ, ɛn ka'an "tɪ tɔa dɪ. "Te kaan -tɔa "bɛ, "te kaan "tɪ -tɔa "nyian.»

²⁰ Zozi a 'wɪ zɪɛ -a "paanan minnun ji, te e ya Bali -pan 'kuin, fɛnan nɛn minnun "lala -sɛan -gbogbo -ji Bali -le vɛ -a bɛ -a -nan. ɛn min -tu 'ka -a 'kunlɛ dɪ, kɔʊ -yee tʊ 'ka tian bɔlɛ dɪ.

Zozi 'e "tɪ "srɔn "kʊdɪ -nan wɪ 'vɪ

²¹ Zozi -a 'vɪ "nyian -wɛ 'nan: «An "ta -ko. Ka -taa 'an -wɛɛɛ, 'pian ka'an 'ye dɪ. ɛn 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "fo 'ka 'lɔ -e 'ka 'ka. Fɛnan nɛn an "ta -ko 'gʊɛ, ka'a 'kɔlaman -e 'ka 'kʊ -nan dɪ.»

²² ɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn -a laabʊ 'o 'fli -lɔ 'nan: «E "ta -ko 'e 'fli -tɛɛ -baalɛ, kɔʊ yaa 'vɪ 'nan, fɛnan nɛn 'e "ta -ko bɛ, -ka'a 'kɔlaman -e -kaa kʊ -nan dɪ.»

²³ ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «'Trɛ 'gʊɛ -a da 'nɔn nɛn "cee "a. "Ka 'si wo 'trɛda 'gʊ, 'pian "an 'si wo laji lou. Ma'an 'sia 'trɛda 'gʊ dɪ. ²⁴ -Yee "wɛan maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "fo 'ka 'lɔ -e 'ka 'ka. Kɔʊ min nɛn an cɪ -a bɛ, -te ka'a yi 'tɛala "da 'nan an ya min zɪɛ -a dɪɛ, 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "fo 'ka 'lɔ -e 'ka 'ka.»

²⁵ ɛn waa laabʊ Zozi 'lɔ 'nan: «-Tɪ nɛn 'yia?»

Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «Min nɛn an cɪ -a bɛ, maan ve 'cɛɛ, te maan ve. ²⁶ 'Wɪ "kaga "a -e 'an vɪ 'ka man -e tin 'e 'tɛ 'ka da. 'Pian 'wɪ nɛn maan 'man min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a da bɛ, -nyɛn maan ve 'trɛdanɔn lɛ. Min zɪɛ ya'a 'wɪ 've 'wɪ 'a dɪ.»

²⁷ Wa'a -ci manlɛ "le 'nan -a "tɪ "le 'wɪ nɛn e cɪ -a vɪnan dɪ. ²⁸ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «Tʊ nɛn ka Blamin -pɪ "paa yiba "man lou "bɛ, -a tʊ zɪɛ -a man nɛn kaa -tɔa 'nan min nɛn an cɪ -a bɛ -nyɛn 'maan. ɛn kaa -tɔa 'nan ma'an 'wɪ 'dra 'an 'bɔ 'fli -ji dɪ, 'pian 'wɪ nɛn

maan 'man 'an "ti "da be -nyren maan ve. ²⁹ Min nen yaan 'pa 'sia be, 'ku 'vale -a ku e ci. Ya'an 'tule 'an -towi "di, koo -a ci 'so winun nen maan dra to pɛɛnɔn man.» ³⁰ Zi Zozi 'winun zɛ -a 'vi be, en min "kaga yi -tera Zozi 'bo da.

Min nen e 'wi 'wliɔ "dra be, te e ya 'wi 'wliɔ "le noan -a

³¹ -A -nan nen Zuif 'noan nen o yi -tera Zozi 'bo da be, Zozi -a 'vi -wle 'nan: «-Te 'ka 'ta 'wola 'an wei da 'kpa be, te ka ya 'an -srunɔn 'a. ³² Ka -taa 'wi tɔɔli 'tɔle, -e 'wi tɔɔli 'e 'ka dre minnun nen o 'ka noan -a die waa.»

³³ En Zuif 'noan 'bo -a 'vi -yre 'nan: «Ku ya Abraam kluda 'noan 'a, en ku'a tian 'li drele min -tu -le noan -a di. -Me "le "wean nen yia ve 'nan: «Ku dra minnun nen o 'ka noan -a die waa?»

³⁴ En Zozi -a 'vi -wle 'nan: «Maan ve 'cee 'wi tɔɔli 'a 'nan, min oo min nen e 'wi 'wliɔ "dra be, te e ya 'wi 'wliɔ "le noan -a. ³⁵ Noan 'ka 'fo "konnɛn 'li 'trilii di, 'pian 'nen nen e ci 'yee ve -nan be, -yee fo "konnɛn 'li 'trilii. ³⁶ -Te 'an 'bo Bali -pi an 'ka 'si noanba -ji be, ka'a 'kɔan "nyian fe -tu -lo noan -a di.

³⁷ Maan -toa 'nan ka ya Abraam kluda 'noan 'a, 'pian ka ya -a -weɛnan 'nan 'kaan -tea, koo ka 'ka "vale 'ka 'ta wola 'men 'wi "paadi da di. ³⁸ 'Wi nen maan -nan 'yi 'an "ti 'lo be, -nyren maan ve, en 'cee ve be, 'wi nen kaa 'man 'ka "ti "da be, -nyren kaa dra.»

³⁹ En o 'nan Zozi le 'nan: «Abraam 'be ci 'ku "ti "a.»

En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «"Te Abraam -le 'nennun nen 'kaa be, "te Abraam dre wi nen kaa dra. ⁴⁰ 'Wi tɔɔli nen maan 'man Bali da be, maan ve 'cee to pɛɛnɔn man. 'Pian 'be nen 'gɔbe, ka ya -a -weɛnan 'nan 'kaan -tea. 'Wi zɛɛ Abraam 'ka 'be drele di. ⁴¹ 'Pian 'cee ve be, 'ka "ti "dre wi nen kaa dra.»

En o 'nan Zozi le 'nan: «Boɛda nen "cee 'kɔa di, Bali -towi 'be ci 'ku "ti "a.»

⁴² En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «"Te Bali 'be ci 'ka "ti "a be, "te kaan ye 'yi. Koo Bali va nen an 'si, en an -ta. Ma'an 'tale 'an 'bo 'fli -ji di, 'pian -yee 'an 'pa 'sia.

⁴³ Ka 'ka "vale 'ka "trɔɛn -toa 'an wei le di, -yee "wean nen ka'an wei -ci maan di? ⁴⁴ Satan nen e 'wi 'wliɔ "paa min lo be, -yee ci 'ka "ti "a, en 'ka "ti 'ci 'so

winun nen kaa dra. -A pou sianan 'li 'trilii -e 'e bo cɛɛgɔbe, min -tezan nen. Ya'a 'ta wola 'wi tɔɔli da 'mlɔnmlɔn di, koo ya'a 'toa 'wi tɔɔli -sru "di. 'Wlu 'sendi -cin nen "ji, koo 'wluzan nen, en -a va nen 'wlu wi pɛɛnɔn "sia. ⁴⁵ 'Men ve be, an 'wi tɔɔli ve, -yee "wean ka'a yi 'teala 'an da di. ⁴⁶ Min -tu 'ka 'ka yei -e 'e -ci -kɔɔn 'nan an 'wi 'wliɔ dre di. En -te 'wi tɔɔli nen maan ve be, -me "le "wean ka'a yi 'teala 'an da di? ⁴⁷ Min nen Bali ci -a "ti "a be, 'wi nen Bali -a ve be 'e "trɔɛn -toa -yre. 'Pian 'cee ve be, Bali "cee 'ka "ti "a di -yee "wean ka'a "trɔɛn 'toa -a wei le di.»

Zozi -dan "mlian Abraam da

⁴⁸ Zuif 'noan 'tanɔn "e Zozi le 'nan: «'Kɔbe tin a 'noanɔn -a vidi -a 'nan Samari min nen yia, en -yɔ -wliɔ "a 'i -sru.»

⁴⁹ Zozi -a 'vi -wle 'nan: «-Yɔ -wliɔ 'ka 'an -sru "di. 'An "ti "nen maan 'to dra -dan, en 'cee ve be, "kaan 'to sɛman. ⁵⁰ 'An 'bo an 'ka -a -weɛnan 'nan min 'e 'an 'to dre -dan di. 'Pian min -tu 'be ci -a -weɛnan. En -a min zɛɛ, -yee 'cee tin "baa. ⁵¹ Maan ve 'cee 'wi tɔɔli 'a 'nan min nen e 'ta 'wola 'an wei da be, -a san 'ka 'kaa 'mlɔnmlɔn di.»

⁵² En Zuif 'noan -a 'vi -yre 'nan: «Kɔa -to "men 'nan -yɔ -wliɔ "a 'i -sru. Abraam -ka, en Bali 'lewei vinɔn "o "ka 'wɔ "nyian. -E 'i vi 'nan: «Min nen e 'ta 'wola 'i wei da be, -a san 'ka 'kaa 'mlɔnmlɔn di.» ⁵³ 'Ku tra Abraam -ka, en Bali 'lewei vinɔn "o "ka 'wɔ "nyian. 'I -dan "mlian Abraam da? 'I 'bo 'i 'fli "siala 'kɔ?»

⁵⁴ En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «-Te 'an 'bo meɛn 'an 'fli 'to dra -dan be, 'men 'to -dan zɛɛ, e ya 'wi "tun "a. 'An "ti 'bo 'be 'an 'to dra -dan. 'Ka 'bo cɛɛ 'vi 'nan -yee ci 'cee Bali -a, ⁵⁵ 'pian ka'a toa di. 'An 'bo 'be -toa. -Te maan 'vi 'nan ma'an toa die, te an dre 'wluzan 'a "le 'cee 'wi 'zɔ. 'Pian maan -toa, en an 'ta 'wola -a wei da. ⁵⁶ Tu nen an -taa "man 'treɛda be, Bali -a 'vi 'ka tra Abraam le. 'Wi zɛɛ e Abraam ci -ta "tra. Abraam -a -nan 'yi, en yaa ci nran.»

⁵⁷ En Zuif 'noan -a vi Zozi le 'nan: «'I le -fuba 'soolu 'ka 'boɛ di -e 'i Abraam yi?»

⁵⁸ Zozi -a 'vi -wle 'nan: «Maan ve 'cee 'wi tɔɔli 'a 'nan, to nen te wa'a tian

Abraam -yale diε, te an ya.» ⁵⁹ 'Wl zle -a da nen o -kole siila 'nan -e 'o Zozi 'te -a. 'Pian Zozi yoo, en e 'bola Bali -pan 'kuin.

9

Zozi yie 'wizan -to beli

¹ Zozi a cinan en e min -to nen waa -ya 'e yie 'a 'e 'widl be -a 'yl. ² En Zozi -srulon 'a laabu Zozi 'lo 'nan: «Bali -le 'wl 'paazan, -mε "le "wean nen o min 'gve -a -ya 'e yie 'a 'e 'widl? -A 'bo 'le 'wl 'wldl "man nen, -baa -a "ti 'lee -a "bu "le 'wl 'wldl "man nen?»

³ En Zozi "e -wle 'nan: «Wa 'a vle 'nan -a 'bo 'le 'wl 'wldl "man nen di, en -te 'be "cee di, -a "ti 'lee -a "bu "le 'wl 'wldl "man nen -a yie 'wi di. 'Pian -a yie 'wi 'nan -e minnun 'o 'wl -dan nen Bali "ta -daa -a drele -yre "be -a -nan yl. ⁴ Be nen to a tian 'e 'cendl 'gve, min nen yaan 'pa 'sia be, -kaa -yee 'nyranman 'pa. -Pei -taa "tanle, te min -to 'ka 'kolaman -e 'e 'nyranman 'pa "nyian di. ⁵ Be nen an ya tian 'treda 'gve, mēn ci 'te 'san nen e 'tredanōn 'man dra 'wein be -a.»

⁶ Zi Zozi cēn 'wl zle -a vldl man be, en 'e 'le 'yi -sran "tra. E -feli dre 'e 'le 'yi 'bo 'a, yaa ci yie 'wizan zle -a yie da, ⁷ En e 'nan -yre 'nan: «'I 'ku 'i yra "foe 'yi nen waa laabo Siloe be -a va.» Siloe -ci nen 'nan 'padl -sia. E -ku 'e yra foe, en e 'li 'e da te e fēnan ye 'wein.

⁸ Yie 'wizan zle -a "srōn 'nōn 'lee minnun nen waa 'yl te e fe trv "baa be, "o laabu 'nan: «Min nen "nen e -nyēanla 'gv te e fe trv "baa be, -njεε be dō?» ⁹ Min -mienun "o 'vl 'nan: «-A 'bo nen.»

Min plōennun "o 'vl 'nan: «-A 'bo "cee di, 'pian -a sizan "nen.»

En -a 'bo "e 'nan: «'Wl 'kpa, 'e 'bo nen.»

¹⁰ -A -nan nen waa laabu -yrō 'nan: «E dre 'kō en 'i yie 'le 'sō?»

¹¹ En e 'nan -wle 'nan: «Min nen waa laabo Zozi be, e -feli dre, yaa ci 'an yie da, en e 'mēn 'nan 'an 'ku 'an yra "foe Siloe 'yi 'va. An -ku -nan nun, zi 'an yra foe be, en 'an yie 'le 'sō.»

¹² En waa laabu -yrō 'nan: «Min 'bo -a nyin zia?»

E 'nan -wle 'nan: «Ma 'an 'tōa di.»

Farizen 'nōn 'wl laabu min nen -a yie 'le 'sō be -yrō

¹³ O -ku min nen -a yie 'le 'sō be -a Farizen 'nōn 'va. ¹⁴ Flinla "yi da nen Zozi 'feli dre, en e min zle -a yie 'le 'sō 'a. ¹⁵ Farizen 'nōn "o laabu "nyian min be -yrō 'nan: «E dre 'kō en 'i yie 'le 'sō?»

En e 'nan -wle 'nan: «E -feli ci 'an yie da, 'an yra foe, en an fēnan 'yl.»

¹⁶ Zi e 'wl zle -a 'vl be, en Farizen 'nōn -mienun "o 'nan: «Min nen e 'wl 'labε -a dre be, ya 'a 'sia Bali va di, kō e 'flinla "yi 'srōen sre.»

Te min plōennun "o "ve 'nan: «'Wl 'wldl "drezan 'ka 'kolaman -e 'e 'ce -srōn "wl zle -a dre di.»

-A -nan nen o wei 'ka "nyian drele -to wli "di. ¹⁷ Waa laabu min nen -a yie 'le 'sō be -yrō 'nan: «'I 'bo "i "ve min nen yei yie 'le 'sō be -a man 'nōn?»

En e 'nan -wle 'nan: «Bali 'lewei vnan nen.»

¹⁸ Zuif 'nōn 'tanōn 'ka yi -tēla "da 'nan min zle -a yie a 'e 'widl 'e 'cēn di. En waa "ti 'lee -a "bu laabu. ¹⁹ Zi o -ta be, en waa laabu -wlo 'nan: «'Cee 'nen nen ka 'nan waa -ya 'e yie 'a 'e 'widl be -nyren 'gv? E dre "mēn 'kō, en -a yie 'le 'sō 'siēn?»

²⁰ -A "ti 'lee -a "bu "o 'nan: «Kva -tōa 'nan 'kve 'nen nen, en kva -ya te -a yie a 'e 'widl. ²¹ 'Pian fe nen e dre 'lō en -a yie 'le 'sō 'siēn 'gve, kv'a tōa di. En min 'bo nen yaa yie 'le 'sō be, kv'a 'be 'tōa "nyian di. 'Ka 'wl laabu -a 'bo 'lo, e ya ceje -e 'e -ci vl 'e 'bo 'a.» ²² -A "ti 'lee -a "bu "klanman Zuif 'nōn 'tanōn 'lo -yee "wean o 'wl zle -a 'vl. Kō Zuif 'nōn 'o 'ci 'pa 'nan, min oo min nen yaa 'vl 'nan, Zozi 'be ci min 'sizan 'wl 'ji Crizi -a be, 'o -pian 'wee cin yl 'kuin. ²³ -Yee "wean -a "ti 'lee -a "bu -a 'vl 'nan: «E ya ceje 'ka 'wl laabu -a 'bo 'lo.»

²⁴ -A -nan nen min nen -a yie 'le 'sō be, Farizen 'nōn -a 'pa "flizan laabu "nyian, en o 'nan -yre 'nan: «'I Bali 'tō dre -dan 'wl tigh vldl -a! Kva -tōa 'nan min be 'wl 'wldl "drezan nen.»

²⁵ En e 'nan -wle 'nan: «-Te e ya 'wl 'wldl "drezan -a be, ma 'an tōa di. Maan -tōa 'pian 'nan, 'an yie a "nen 'e 'widl en 'be nen 'gve, an fēnan ye 'siēn.»

26 Waa laabv -yrɔ "nyian 'nan: «-Mε "nen yaa dre 'yie? Yaa dre 'kɔ en yei yie 'le 'su?»

27 En e 'nan -wle 'nan: «Maan 'vɪ 'cεε 'va en ka'a "trɔen "tɔle -yre "di. -Mε "le "wean ka ya "nyian -a mandɪ va? "Ka "ya wo "nyian "vale 'ka dra -a -srunɔn 'a?»

28 -A -nan nen waa "srɔndɪ 'sia, en o 'nan -yre 'nan: «'I 'bɔ 'bε ci -a -sruzan 'a, "kɔ "ya wo Moizi -srunɔn 'a. 29 Kɔva -tɔa 'nan Bali 'wɪ tin 'ba Moizi le, 'pian min 'labε, kɔ'a 'bε 'sinan 'tɔa dɪ.»

30 En min nen -a yie 'le 'su bε, yaa 'vɪ -wle 'nan: «"Ka 'yio 'wɪ 'a bε, fεnan nen e 'si bε, ka'a tɔa dɪ, en yaan yie 'le 'su!

31 -Kaa -ci -tɔa 'nan Bali 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn wei maan dɪ. 'Pian -te min Bali bɔa en yaa ci 'sɔ wɪnun dra bε, min zɪε Bali -a wei maan. 32 En ka'a tian 'li -a manle 'nan min nen waa -ya 'e yie 'a 'e 'widɪ bε, min -tɔ -a yie 'le 'su dɪ. 33 "Te min 'bε ya'a 'silε Bali va dɪε, "te ya'a -kɔlale -a dɛdɪ -a dɪ.»

34 En waa 'vɪ -yre 'nan: «'I 'bɔ nen wei 'ya 'wɪ 'wɪdɪ va "fo "bε, yie 'wɪ "paaman 'kɔ 'ji?» En waa -pin 'o yei.

Minnun yie a 'e 'widɪ Bali -le 'wɪ 'ji

35 Zi Zozi -a 'man 'nan waa -pin 'o yei "bε, e -kɔ "va en yaa laabv -yrɔ 'nan: «'I yi -tɛala Blamin -pɪ da?»

36 En e 'nan Zozi le 'nan: «'An 'san, -tɪε ci "nyian 'bε 'a -e 'an yi -tɛra "da?»

37 Zozi "e -yre 'nan: «Yia 'yɪ, 'an 'bɔ nen an 'wɪ tin "baa yie 'gɔε, 'an 'bɔ nen.»

38 -A -nan nen e 'nan: «Minsan, 'an yi -tɛala 'i da.» En e blula "wɪ.

39 -A -nan nen Zozi "e 'nan: «An -ta 'trε 'gɔε -a da 'nan -e 'an minnun 'cɛn 'e cin man. -Yεε ci 'nan minnun nen wa'a fεnan ye dɪε, o fεnan ye, en minnun nen 'o 'fli "siala fεnan yɪnɔn 'a bε o yie -wia.»

40 Farizɛn 'nɔn -mienun nen -a "srɔn "bε, zi o 'wɪ zɪε -a 'man bε, en waa laabv -yrɔ 'nan: «Yie 'nan 'i ve 'nan, 'kɔ yie a 'e 'widɪ?»

41 Zozi "e 'nan -wle 'nan: «"Te 'ka 'kɔn yie 'winɔn 'a bε, "te 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "ka "fo "dɪ. 'Pian 'bε nen 'gɔε, 'ka 'nan, 'ka fεnan ye, te ka'a 'we 'mɛn 'wɪ "paadɪ man dɪ, -yee "wean 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "a tian.»

10

Zozi a 'bla -sru "pinzan 'kpa -a

1 Zozi "e 'nan: «Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min nen ya'a 'wɪlamlan 'bla 'klɔn -ji -klɔn 'bɔ -yre "nen "dɪε, 'pian yaa -tria "fε pee -nan bε, min zɪε crinzan nen, en 'bla 'tɛzan nen. 2 'Pian min nen e -wɪlamlan 'klɔn -yre "nen "bε, -yεε ci 'blanun 'bɔ -sru "pinzan -a. 3 Min nen 'e -nyrandɪ -klɔn 'bɔ -yre "nen "bε, e -klɔn 'le "so -yre. En 'blanun nen o ci -yee vε -a bε, 'o "trɔen -tɔa -a wei le, e o laabo 'o 'tɔ man -e 'e bɔla waa bei. 4 -Te e cεen 'blanun nen o ci -yee vε -a bε o bɔladɪ man bε, -e 'e -trɔa o 'le, te 'blanun -kɔla -a -sru, kɔɔ waa wei -tɔa. 5 Wa'a 'sɔnmlan min nen e ci -pɛn -a bε -a -sru 'mlɔnmlɔn dɪ. O flan "bliā 'pian -yrɔ, kɔɔ minnun nen o ci -pɛn -a bε wa'a o wei tɔa dɪ.» 6 Zozi -kɔnnɛn zɪε -a -fɔ -wle, 'pian 'wɪ 'bɔ nen yaa tin 'ba -wle "bε, wa'a -ci manle dɪ.

7 En Zozi -a -ci 'vɪ "nyian -wle 'nan: «Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'blanun man -klɔn 'bɔ bε, mɛen ci -a -yre -a. 8 Minnun pɛenɔn nen o -trɔa 'an 'le 'e tɛde bε, crinnɔn nen waa, en 'bla 'tɛnɔn nen waa. 'Pian 'blanun 'ka 'o "trɔen "tɔle o wei le 'mlɔnmlɔn dɪ. 9 -Klɔn 'bɔ man -yre bε, 'an bɔ nen. Min nen e ciula 'an 'va, en e wla 'klɔn -ji bε, e "sia 'wɪ 'ji. E bɔala e "tun, en e -wɪlamlan 'e "tun, -a -blɪfε a -e 'e -blɪ. 10 Crinzan bε, "e "ta wo crin wɔdɪ 'lee 'bla 'tɛdɪ 'lee fε srɛdɪ 'tɔ 'ji. 'Pian 'mɛn vε bε, "an "ta 'wɔ 'nan -e 'blanun 'o 'beli, -e -wee 'belidɪ 'e 'kɔn 'e 'le sɔɔdɪ.

11 Mɛen ci 'bla -sru "pinzan 'kpa -a. 'Bla -sru "pinzan 'kpa bε, e "we "man -e 'e 'ka 'yee 'blanun -le "wean.

12 'Pian min nen 'bε 'nyranman "paa "lala -le "wean bε, te 'blanun 'bɔ 'ka -a san -le vε -a dɪε, -te e beli 'yɪ 'tanɔn bε, e "sia 'blanun -sru -e 'e flan 'bli. Beli 'bɔ o fuimlan "man -e 'e o "kuun. 13 Min nen 'bε 'nyranman "paa "lala -le "wean bε, 'bε flan "bliā, kɔɔ 'blanun -tɛdɪ bε, -a 'wɪ 'ka 'naan "man "dɪ.

14 Mɛen ci 'bla -sru "pinzan 'kpa -a. An 'mɛn 'blanun -tɔa, en waan -tɔa, 15 "le zi 'an "tɪ 'an -tɔa en 'an "tɪ 'bɔ -tɔa "bε -yee 'wɪ 'zɔ. 'An 'man a 'e wɔdɪ -e 'an 'ka 'mɛn 'blanun -le "wean. 16 'Mɛn

'bla -mienun a te o 'ka tian -klɔn 'gʊe - a -ji dɪ. 'Blanun zɪɛ, an o -fɔa 'ji, o -taa 'an wei manɛ -e 'o drɛ 'blanun nɛn o -sru "pinzan a -tɔwli "bɛ waa.

17 'An "ti 'an ye "yi, kɔɔ 'an 'fli -nɔn 'nan -e 'an 'ka, -e 'an 'belidɪ yɪ "nyian.

18 Min -tʊ 'ka 'mɛn 'belidɪ sia 'an 'lɔ dɪ, 'pian 'an 'bɔ 'bɛ -nɔan 'an 'fli -a. 'Plɛblɛ a 'an 'lɔ -e 'an -nɔn, ɛn 'plɛblɛ a 'an 'lɔ -e 'an 'si "nyian 'e "pa 'ji. 'Wɪ nɛn 'an "ti "e 'mɛn 'nan 'an drɛ bɛ, -nyrɛn "bɛ.»

19 'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ zɪɛ, -yee "wɛan Zuif 'nɔn cɛɛn "nyian 'e cin man.

20 Min "kaga "a o yei te "o "ve 'nan: «-Yʊ -wɪdɪ "a -a -sru, ɛn klin "a -a -wulo -ji. Te 'ka "trɔɛn "tɔ -a wei lɛ.»

21 Min -mienun "o 'vɪ 'nan: «Ya'a 'wɪ 've "le min nɛn -yʊ -wɪdɪ "a -a -sru "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. -Yʊ -wɪdɪ 'ka 'kɔlaman -e 'e min nɛn -a yɪɛ cɪ 'e 'widɪ bɛ -a yɪɛ 'lɛ 'sʊ dɪ.»

Zuif 'nɔn 'tanɔn 'ka 'wɪɛ Zozi 'le 'wɪ "paadɪ man dɪ

22 Minnun a Bali -pan 'kɔn 'le "fɛdi drɛnan Zeruzalɛm. "Fɛdi zɪɛ, waa dra lɛ pɛɛnɔn man 'nan -e Bali -pan 'kɔn nɛn waa 'lɛ 'sʊ "nyian 'e 'pee bɛ, -a -cin 'e -trɔa o ji. Tʊ zɪɛ -a man bɛ te trun -taa. 23 ɛn Zozi ciɪdɪ 'sia Bali -pan 'kɔn 'lɛ "nɛn, fɛnan nɛn waa 'tɔ 'pa Salomɔn man bɛ -a -nan. 24 ɛn Zuif 'nɔn 'o cin 'yɪ "man, waa laabʊ -yrɔ 'nan: «Tʊ "cɛn "a nɛn, i 'wɪ 'ci "sia 'kʊɛ 'wein -e 'kʊ vɪnan 'kʊ 'ci -tɔɔ "nyian dɪ? -Te min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi nɛn 'yia bɛ, 'i -ci 'si 'kʊɛ tɪgɪ.»

25 Zozi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «Maan 'vɪ 'cɛɛ 'va, ɛn ka'a yi 'tɛala 'an da dɪ. 'Wɪnun nɛn maan dra 'an "ti 'tɔ da 'gʊɛ, yaa -ci -kɔɔnman 'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji nɛn 'maan. 26 'Pian ka'a yi 'tɛala 'an da dɪ, 'mɛn 'blanun "cɛɛ 'kaa dɪ -le "wɛan. 27 'Blanun nɛn 'o cɪ 'mɛn vɛ -a bɛ, 'waan wei maan, an 'o -tɔa, ɛn 'o 'ta wɔla 'an -sru. 28 'Belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, maan -nɔan -wɪɛ, wa'a 'li 'kaa 'mlɔnmlɔn dɪ. ɛn min -tʊ 'ka 'kɔlaman -e 'e o 'si 'an 'lɔ dɪ. 29 'An "ti "nɛn e o -nɔn 'mɛn bɛ, -a 'plɛblɛ "mlɪan fɛ pɛɛnɔn da, ɛn min -tʊ 'ka 'kɔlaman -e 'e o 'si 'an "ti 'lɔ dɪ. 30 'An 'bɔ 'lee 'an "ti "bɛ, kʊ ya min -tɔwli "a.»

31 Tɔɔn ɛn Zuif 'nɔn -kɔɛ koola 'nan -e 'o wɛɛn "nyian Zozi 'va. 32 ɛn Zozi

'e 'nan -wɪɛ 'nan: «An 'wɪ -dandan drɛ 'ka yɪɛ man "kaga 'an "ti "le 'plɛblɛ 'a. 'Wɪ 'bɔ "cɛn "le "wɛan nɛn ka "ta -kɔɛ wɛɛnman 'an 'va?»

33 ɛn Zuif 'nɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Wa'a vɪɛ 'nan 'wɪ 'tʊ nɛn yia drɛ "yi "bɛ, -a 'tɔ 'ji nɛn kʊ "ta -kɔɛ wɛɛnman 'i 'va dɪ, 'pian 'nan i Bali srɔn "le "wɛan. 'I ya min -a ɛn 'i 'fli drɛ Bali -a, -yee "wɛan kʊ "ta -kɔɛ wɛɛnman 'i 'va.»

34 Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'cee -pei 'fluba 'ji 'nan: «Bali "e 'nan, 'ka ya balinun -a.»

35 ɛn -kaa -tɔa 'nan 'wɪ nɛn Bali -le 'fluba 'ji bɛ, 'wɪ 'kpa 'nɛn. Minnun nɛn Bali 'wɪ tin "baa -wɪɛ "bɛ, e o laabo balinun. 36 ɛn 'an 'bɔ bɛ, Bali 'an 'si "va ɛn yaan 'pa 'sia 'trɛda. -Mɛ "le "wɛan nɛn -te maan 'vɪ 'nan Bali -pɪ nɛn 'maan bɛ, ɛn kaa ve 'nan an Bali srɔn? 37 -Te 'wɪ nɛn maan dra 'gʊɛ, 'an "ti "drɛ wɪ "cɛɛ dɪɛ, te 'ka yi -tɛra 'an da dɪ! 38 'Pian -te -a 'bɔ nɛn maan dra bɛ, 'ka yi -tɛra 'an da. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'ka yi -tɛra 'wɪ 'bɔ nɛn maan dra bɛ -a da. 'Ka drɛ zɪɛ, -e 'ka -tɔ 'kpa tɪgɪ 'nan 'kʊ 'vale 'an "ti "a bɛ, kʊ ya min -tɔwli "a.»

39 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn, o ya "nyian "va 'nan 'o "kuan, 'pian e 'sʊ -wɔ.

40 Zozi 'kʊ "nyian Zudan 'yi -sru, fɛnan nɛn Zan minnun -batize drɛ 'e tɛdɛ bɛ -a -nan, ɛn e -fʊ -nan nun.

41 Min "kaga "kɔla Zozi -sru. Minnun zɪɛ waa 'vɪ 'nan: «Zan 'ka -cɛ -srɔn "wɪ -tʊ drɛɛ dɪ, 'pian 'wɪ pɛɛnɔn nɛn yaa 'vɪ min 'gʊɛ -a man bɛ, e ya 'wɪ 'kpa -a.»

42 Minnun nɛn o -kʊ fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, o "kaga "yi -tɛra Zozi da.

11

Laza -kanan wɪ

1 Min -tʊ nɛn waa laabo Laza bɛ, -a man "yaaman. E -nyɛanla 'fla nɛn waa laabo Betani bɛ -a da. -A "blu Mari 'lee Mat "o "nyɛnwɪla "nyian 'fla 'bɔ zɪɛ -a da. 2 Mari zɪɛ, -yɛɛ "ta -daa -lazigɔ -sɛnɛ Minsan cɛin -da, -e 'e man bʊʊ 'e 'wulo "jɛ "a. -A "bʊʊ Laza man 'bɛ "yaaman. 3 -A "blunun zɪɛ, o min 'pa 'sia 'nan 'e vɪ Zozi lɛ 'nan: «Minsan, 'i bee bɛ -a man "yaaman.»

4 Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn e 'nan: «Laza -le -cɛ 'labɛ, -a -tɛ vɛ "cɛɛ dɪ. 'Pian e -fɔ Laza man 'nan -e 'e Bali -le 'plɛblɛ

'ci -kəən. En "nyian 'dʊ -e Bali -pɪ tɔ 'e drɛ -dan -cɛ 'bɔ 'le "wɛan.» ⁵ Mat 'lee Mari 'lee o "bʊɪ Laza 'bɔ bɛ, Zozi o ye "yi.

⁶ Zɪ yaa 'man 'nan Laza man "yaa-man bɛ, ɛn e yi drɛ "nyian fɛnan nɛn e cɪ bɛ -a -nan 'fiili. ⁷ "Bɛ -sru, ɛn yaa 'vɪ "e -srunɔn lɛ 'nan: «-Kaa 'li -kaa da Zude.»

⁸ En -a -srunɔn -a laabʊ -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, tʊ nɛn e "sia ciinan -kogo 'gʊɛ -a -ji "cɛɛ Zuif 'nɔn nɛn Zude bɛ, o ya -a -wɛɛnan 'nan 'wei -tɛa "kɔlɛ -a 'gʊ dʊʊ? Yie 'nan 'i 'ko -nan nun?»

⁹ En Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «-Te tʊ cɛɛn bɛ, fɛnan a 'wein bodrun 'trilii -e funnin 'e 'pla. Min nɛn e 'ta wo te tʊ cɛɛn bɛ, -a srɔɛn 'ka 'wia dɪ, kɔɔ 'tɛ nɛn e "bia 'trɛda bɛ, -a -san man nɛn e 'ta wo. ¹⁰ 'Pian min nɛn e 'ta wo klun va bɛ, -a srɔɛn -wia, kɔɔ 'tɛ 'ka -a 'lɛ dɪ.»

¹¹ Zɪ e cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «-Kaa bee Laza a yi -tɛnan, 'pian 'an 'ko -a fuɔlɛ.»

¹² En -a -srunɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan -te e ya yi -tɛnan bɛ, -a fa dra "yi -e 'e 'beli.

¹³ Laza -kadɪ 'wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ, 'pian e ya -a -srunɔn "le 'ji 'nan yi tɪglɪ 'bɛ 'fɔla Laza da.

¹⁴ En Zozi -a -ci 'vɪ -wlɛ "mɛn 'wein 'nan: «Laza -ka. ¹⁵ 'Cee "wɛan, ɛn 'dʊ -e 'ka yi -tɛra 'an da bɛ -yee "wɛan, 'an 'ci "nranman. Kɔɔ an 'ka 'nan nun dɪ ɛn e drɛ. 'Pian -kaa kʊ "va "nun.»

¹⁶ 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn Toma nɛn waa laabo "nyian "flɛn bɛ, e 'nan Zozi -srunɔn -mienun lɛ 'nan: «-Kaa kɔla Zozi -sru -e -kaa ka 'e cin va waa.»

¹⁷ Zozi "ɛ bɔla 'nan nun bɛ, te o Laza 'wʊ -a -nan yi sinjɛn 'bɔ. ¹⁸ Betani 'lee Zeruzalɛm bɛ, o yei bɔa kilo "fli, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ kilo yaaga. ¹⁹ -Yee "wɛan Zuif 'nɔn "kaga "ta -nyɛnlɛa Mat 'lee Mari "srɔn o "bʊɪ nɛn e -ka bɛ -a -cɛ -da. ²⁰ Zɪ Mat -a 'man 'nan Zozi -a -tanɛn bɛ, ɛn e -kʊ -a 'silɛ -sia te Mari yra 'e -nyrandɪ "kɔnnɛn.

²¹ Mat -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'An 'san, "te 'i 'kɔn 'gʊɛ, "te 'an "bʊɪ 'ka 'kalɛ dɪ.

²² 'Pian 'bɛ 'bɔ nɛn 'gʊɛ, an yi -tɛala "da 'nan 'wɪ pɛɛnɔn nɛn yia laabo Bali lɔ bɛ, yaa 'lɛ sɔɔman 'yie.»

²³ En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'I "bʊɪ bɛ, e wuanla -kanɔn 'va.»

²⁴ Mat "e -yrɛ 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, maan -tɔa 'nan tʊ -fɔla "da "ji bɛ, minnun nɛn o kaa bɛ, o wuanla -kanɔn 'va. 'An "bʊɪ wuanla -kanɔn 'va "nyian.»

²⁵ En Zozi "e -yrɛ 'nan: «'An 'bɔ 'bɛ min wuanla -kanɔn 'va, ɛn mɛɛn 'belidɪ -nɔan "min lɛ. Min nɛn e yi -tɛala 'an da bɛ, -te e -ka oo, 'belidɪ a -yrɔ.

²⁶ Min nɛn -a yie a "man ɛn e yi -tɛra 'an da bɛ, -a san 'ka kaa 'li 'mlɔnmlɔn dɪ. 'I yi -tɛala 'wɪ zɪɛ -a da?»

²⁷ En Mat "e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'san 'wɪ 'kpa nɛn. An yi -tɛala "da 'nan yie cɪ min nɛn Bali -a 'si "va "bɛ -a. Bali -pɪ nɛn waa 'vɪ 'e 'cɛn 'nan e -taa 'trɛda bɛ -nyrɛn 'yia.»

²⁸ Zɪ Mat 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn e 'li 'e da. E "blu Mari laabʊ, ɛn yaa 'vɪ -yrɛ 'o "fli yei 'nan: «'Kʊ 'san bɛ e -ta, e ya "vale yei 'man ye.» ²⁹ Zɪ Mari 'wɪ zɪɛ -a man bɛ, e wluan "klɪ, ɛn e -kʊ fɛnan nɛn Zozi cɪ bɛ -a -nan. ³⁰ Zozi 'ka tian bɔlɛa 'fla yei "dɪ, e ya tian fɛnan nɛn Mat -kʊ -a 'silɛ -sia 'o cin yɪ 'a bɛ -a -nan. ³¹ Zuif 'nɔn nɛn o -kʊ -nyɛnlɛa Mari "srɔn "bɛ, zɪ o Mari yɪ e wluan "klɪ e bɔla bɛ, ɛn o sɔɔnla -a -sru. Waa nrɔn 'o 'ji 'nan e "ta -ko -wuɔlɛ 'e "bʊɪ -yrɛ da.

³² Zɪ Mari 'bɔla fɛnan nɛn Zozi cɪ bɛ -a -nan, ɛn e Zozi 'bɔ yɪ bɛ, -a -nan nɛn e -tria "wlu ɛn e 'nan: «'An 'san, "te 'i 'kɔn 'gʊɛ, "te 'an "bʊɪ 'ka 'kalɛ dɪ.»

³³ Zɪ Zozi Mari 'yɪ 'wuɔnan 'o 'vale Zuif 'nɔn nɛn o -tra -a -sru "bɛ waa bɛ, -a -wulo -man -ta, ɛn -a 'wɪ 'nan "man 'kpa tɪglɪ. ³⁴ Yaa laabʊ 'nan: «'Nyin zia nɛn kaa 'wʊ?»

En o 'nan -yrɛ 'nan: «'I 'ta -e 'kʊ -kɔɔn 'yie.»

³⁵ Zozi 'wuɔ.

³⁶ Zɪ Zuif 'nɔn -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn o 'nan: «'Ka 'yɪɔ, yaa ye "yi e -ciala "da.»

³⁷ -A -nan nɛn Zuif 'nɔn 'bɔ 'va min -mienun "o 'vɪ 'nan: «E min nɛn -a yie cɪ 'e 'widɪ bɛ -a 'lɛ 'sʊ, ɛn ya 'a -kɔlɛ -a drɛdɪ -a -e Laza 'e vilɛ 'e 'ka dɪ.»

³⁸ Zozi 'wulo -man -ta, ɛn e -kʊ -yrɛ da. -Wee min -yrɛ bɛ, -kɔlɛ -dan tʊ nɛn -a ci a 'e bʊdɪ bɛ -nyrɛn, ɛn -kɔlɛ nɛn waa -tɔa "nɛn -a 'lɛ wʊvɛ -a. ³⁹ Zozi "e 'nan: «-Kɔlɛ 'labɛ 'ka 'si "nɛn.»

En Laza 'bɔ "blu Mat "e 'nan: «Min-san, -a -koei bɔa, kɔɔ waa 'wɔ -a -nan yi sinjen nen 'gɔ.»

⁴⁰ En Zozi "e Mat lɛ 'nan: «Maan 'nan 'yie 'nan-te i yi -tera 'an da bɛ, i Bali -le -dan ci ye.»

⁴¹ Tɔɔn en o -kɔlɛ bɛ -a 'si -yrɛ "nen. Zozi 'e yra -tɔ lou en e 'nan: «'An "ti, mein muo -fɔa 'nan yian wei 'man.

⁴² An 'bɔ 'le vɛ bɛ, maan -tɔa 'nan yian wei maan tɔ pɛɛnɔn man. 'Pian min-nun nen 'an "srɔn 'gɔɛ, -wee "wɛan maan 'vɪ 'dɔ -e 'o -tɔ 'nan yie 'an 'pa 'sia.»

⁴³ Zɪ e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, en e paan wei 'plɛblɛ 'ji. E 'nan: «Laza, 'i bɔla!» ⁴⁴ En min -kadɪ zɪɛ e 'bɔla te -a cɛin 'lee -a -pɛ a 'e -yrɪdɪ sɔ -a. -A yra a 'e -yrɪdɪ "nyian.

Zozi "e 'nan -wɛɛ -nan: «'Ka sɔnun "flu "man -e 'ka 'si "man!»

⁴⁵ Zuif 'nɔn nen o -ta Mari "srɔn, en o 'wɪ nen Zozi -a drɛ bɛ -a -nan 'yɪ bɛ, o "kaga "yi -teradɪ 'sia Zozi da. ⁴⁶ 'Pian o va min -mienun -kɔ Farizen 'nɔn 'va, en 'wɪ nen Zozi -a drɛ bɛ, waa 'vɪ -wɛɛ.

Zuif'nɔn 'tanɔn Zozi 'tɛdɪ 'wɪ 'pla "da

⁴⁷ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Farizen 'nɔn bɛ, o tin 'banɔn cin 'yɪ, en waa laabɔ -wɔ 'nan: «-Kaa dra kɔ? Min 'labɛ e ya -cɛ srɔn "wɪ "kaga "drɛnan.

⁴⁸ -Te e -fɔ 'wɪ zɪɛ -a drɛnan 'nan -ka'a 'wɪ 'silɛ "da "man "dɛ, min "kaga "yi -tɛala "da -e Rɔm 'nɔn 'o -cee Bali -pan 'kɔn 'wi, -e 'o -cee 'lɛglɔn 'wi.»

⁴⁹ O va min -tɔ nen waa laabo Kaifa bɛ, -yɛɛ cɪ 'lɛ 'bɔ zɪɛ -a -ji Bali -pannɔn 'tazan -a. Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan: «'Wɪ 'tɔ a bɛ, ka'a tɔa dɪ. ⁵⁰ 'Ka "nrɔn 'ka 'ji 'nan, e ya 'cee 'wɪ "yi "a -e min -tɔwɪ 'e min pɛɛnɔn 'ji -ka wɔ, "tɔgɔ -cee 'lɛglɔn 'ji minnun pɛɛnɔn 'nan 'e 'nyan.»

⁵¹ 'Wɪ nen Kaifa -a 'vɪ bɛ, ya'a 'silɛ -a 'bɔ 'lɛ ci "nrɔndɪ va dɪ. 'Pian lɛ 'bɔ zɪɛ -a -ji bɛ Bali -pannɔn 'tazan nen, -yɛɛ "wɛan Bali ciɪla "va en e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ 'nan, Zozi -taa "kalɛ Zuif 'nɔn 'lɛji.

⁵² Wa'a vɪɛ 'nan e -kaa Zuif 'nɔn 'saza 'lɛji dɪ, 'pian Bali -le 'nɛnnun pɛɛnɔn nen 'o fuɪladɪ "man 'trɛda bɛ, o 'lɛji nen e -kaa, -e 'o 'tɛ 'e cin da min 'pa 'tɔ -a.

⁵³ Yi 'lein nen Kaifa 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ "da "bɛ, -a nyan nen Zuif 'nɔn 'tɔ "da 'nan 'o Zozi 'tɛ. ⁵⁴ -Yɛɛ "wɛan ya'a "nyian

bɔlɛa 'ji Zude 'lɛglɔn 'ji dɪ. 'Pian e 'si Zude, en e -kɔ 'trɛ 'tɔ da "bui "da zia 'fla nen waa laabo Efrai bɛ -a da. 'O 'vale 'e -srɔnɔn 'a o -fɔ 'fla zɪɛ -a da.

⁵⁵ Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi drɛdɪ 'bɔ 'kogo. En 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji minnun bɛ, o "kaga "kɔ Zeruzalɛm. O -kɔ -nan nun te "fɛdi 'bɔ 'ka tian bɔlɛ dɪ, 'nan -e 'o 'fli drɛ 'saun Bali 'lɛ. ⁵⁶ En o Zozi -wɛɛdɪ 'sia. Zɪ 'o cin 'yɪ Bali -pan 'kɔn 'lɛ "nen "bɛ, en waa laabɔ 'o cin lɔ 'nan: «Zozi 'ka 'kolaman -e 'e 'ta "fɛdi 'gɔɛ -a da dɪ, "ka "nrɔnman 'ka 'ji 'kɔ?» ⁵⁷ Fɛ -le "wɛan nen o 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Farizen 'nɔn -a 'vɪ 'nan min nen e Zozi 'yɪ bɛ, -a san 'e srɔɛn wɔ "man 'wɛɛ 'dɔ -e 'o 'kun.

12

Lumɔn -tɔ -lazigɔ -sɛn Zozi 'cɛin -da (Mt 26.6-13; Mk 14.3-9)

¹ E -fɔ yi 'shɛɛdɔ -e Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi 'e bɔ, en Zozi 'kɔ 'fla nen waa laabo Betani bɛ -a da. Laza nen e -ka en yaa fɔv bɛ -a fla nen. ² Zɪ e 'bɔla Betani nun bɛ, o fɛnun tɔɛn en waa -nɔn -yrɛ. Mat 'bɛ fɛ zɪɛ -a -pliman. En minnun nen o cɪ 'o -nyrandɪ Zozi "srɔn fɛnun -sru "bɛ, Laza a o va.

³ Tɔɔn Mari -lazigɔ -pɔn -tɔ 'si, yaa -sɛn Zozi 'cɛin -da, en yaa man bɔv 'e 'wulo "jɛ "a. -A -koei 'kɔn 'bɔ 'ji 'si 'e pɛɛnɔn. -Lazigɔ zɪɛ waa drɛ fɛ -tɔ nen waa laabo Nard bɛ -a, e 'ka 'e baadɪ fɛ -tɔ -a dɪ, en -a 'flɛ a.

⁴ O Zozi -srɔzan 'tɔ laabo Zudazi Karioti, -yɛɛ "ta -daa Zozi 'nɔnlɛ min-nun lɛ. Min zɪɛ e 'nan: ⁵ «-Mɛ "le "wɛan nen wa'a -lazigɔ 'labɛ -a -tanɛ dɪ? -Kaa taan paan, -a "lala bɔa -kpi fuba 'shɛɛdɔ, -e -kaa -pli 'yalɛ -tɛnɔn man.»

⁶ 'Yalɛ -tɛnɔn 'le 'wɪ "cɛɛ "naan "man -yɛɛ "wɛan e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ dɪ. 'Pian crinzan nen, en -wee "lala nen yaa "paala bɛ, yaa "sia "va te yaa -ble.

⁷ En Zozi "e 'nan: «'Ka lɪ 'labɛ -a 'tɔv flu, yaan 'man drɛ yi nen waan wɔ bɛ -yɛɛ "wɛan. ⁸ Tɔ pɛɛnɔn 'a bɛ, te 'yalɛ -tɛnɔn a 'ka 'va. 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, ma'an 'fo 'ka 'va tɔ pɛɛnɔn 'a dɪ.»

Bali -pannɔn 'tanɔn -a 'pla "da 'nan 'o Laza -tɛ

⁹ Zuif 'nɔn "kaga -a 'man 'nan Zozi a Betani, en o -kɔ -nan nun. Wa'a 'kɔlɛ

Zozi yidi 'saza 'le "wεan di, 'pian o -ku 'nan -e 'o Laza nen e -ka εn yaa fu bε -a yi. ¹⁰ -A -nan nen Bali -pannōn 'tanōn -a 'pla "da 'nan 'o Laza -tε. ¹¹ Kōō Laza -le "wεan Zuif 'nōn "kaga "a 'sinan o -sru, te o yi -tεala Zozi da.

*Zozi 'bōla Zeruzalēm
(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Lk 19.28-40)*

¹² -A ta tu nen e cεen bε, Zuif 'nōn "kaga "nen o -ku Zeruzalēm Zuif 'nōn 'le 'si nōanba -ji "fēdi da bε, zi waa 'man 'nan Zozi -a -tanan Zeruzalēm bε, ¹³ o lo 'lanun 'sia, εn o -ku Zozi 'sile -sia te o plaman. Waa ve 'nan:

«-Fεavεa o! -Fεavεa o!
Min nen e ci -tanan Minsan 'tō da bε,
Bali -le -fεa 'e 'kōn -a san man.
Izraēl 'nōn 'le mingōnnen nen.»

¹⁴ Zozi -aflumun pla 'nen 'tu 'yi, εn e -nyran "da "le 'wī nen 'e 'cren -tēdi 'e 'cēn Bali -le 'fluba 'ji bε -yee 'wī 'zū. E ya 'e 'cren -tēdi 'nan:

¹⁵ «Zeruzalēm minnun,
te nyen 'e 'kōn 'ka 'ji di!
"Ka 'yio, 'cee mingōnnen a -tanan
'e -nyrandi -aflumun pla 'nen da.»

¹⁶ Tu zīε -a wlu bε, Zozi -srunōn 'ka 'wī nen e ci 'e 'lε sōnan zīε -a -ci manlε di. 'Pian tu nen Zozi 'ku 'e "ti "le mingōnnen trε nen e "bia bε -a da bε, -a -nan nen -a -cin -tō o ji 'nan 'wī nen e cren -tēdi Zozi 'bō 'le 'wī 'a bε, -yεε 'lε sō.

¹⁷ Tu nen te Laza -ka e ya -yrε -ji -e Zozi 'e fu bε, minnun pēnōn nen waa -nan 'yi bε, o Zozi 'le 'wī 'vī. ¹⁸ En minnun "kaga "ta Zozi 'sile -sia 'lēbo "fō wī nen yaa drε waa 'man bε -yee "wεan. ¹⁹ -A -nan nen Farizen 'nōn -a vidī 'sia 'o cin lε 'nan: «Kaa ye, ka'a 'kolaman fε -tu drēdi -a "nyian di. "Ka 'yio, 'trēda minnun pēnōn -sēn -a -sru.»

Minnun nen o 'ka Zuif 'nōn 'a diε o -ta Zozi 'va

²⁰ Minnun nen o -ku Bali bōlε "fēdi da Zeruzalēm bε, minnun nen o 'ka Zuif 'nōn 'a diε o -mie a o va. ²¹ O 'nōn zīε, o pli Filipu man. Filipu bε, Bεzaida min nen Galile 'lēglōn 'ji. En o kōala "man -a vidī -a 'nan: «'Ku 'san, ku ya "vale 'ku Zozi ye.» ²² Filipu -ku -a vīε

Andre lε, εn Andre 'lee Filipu -ku -a vīε Zozi lε.

²³ En Zozi -a 'vī -wīε 'nan: «Tu nen 'an 'bō Blamin -pī 'an -ko 'an "ti "le mingōnnen trε nen e "bia bε -a da bε e 'bō. ²⁴ Maan ve 'cεε 'wī tūglī 'a 'nan, -te wa'a 'saa 'wīε 'fōlε 'trε 'ji -e 'e fōlī "ji "diε, e -fo 'e -tōwli, yaa 'bōa "da "di. 'Pian -te e fōlī "ji "bε, -a -kōn bōa "da -e 'e 'sēn "da "kaga. ²⁵ Min nen -yee 'belidī wī ci "man "bōu "bε, e -taa 'yee 'belidī 'bō srēlε, 'pian min nen 'e 'pē 'si 'trēda wīnun -sru "bε, 'belidī nen ya'a 'nyaan diε e ya -a san -le vε -a. ²⁶ -Te min a "va 'nan 'an drε 'e 'san -a bε, 'e -sōnla 'an -sru. -Te e sōnla 'an -sru "bε, fēnan nen an ci bε, 'an 'suzan zīε e -kōan "nan "nyian. Min nen yaan "sua bε, 'an "ti -a 'tō dra -dan.

²⁷ 'Bε nen 'gūε, 'an 'ci baa 'ji. -Mε "wī nen an -taa -a vīε 'an "ti "lε? Maan ve 'an "ti "lε 'nan, 'e yra yidi 'labε -a 'si 'an man -kōōbli. -Cεjε, ma'an 'wī zīε -a ve di, kōō -yee "wεan nen an -ta 'trēda. ²⁸ Maan ve 'pian 'nan: «'An "ti, 'i drε -e minnun 'o -tō 'nan 'i 'tō a -dan.» »

'Nun tōōn, εn wei -tu wū laji. E 'nan: «Maan -ci kōōn 'nan 'an 'tō a -dan 'va, εn maan dra "nyian -dan.» ²⁹ Min "kaga "nen fε zīε -a -nan, εn o 'wī zīε -a 'man bε, o 'nan: «Laa -paan 'bε klun.» En o -mienun "o 'vī 'nan: «Bali -le 'pasianōn nen laji bε, -a -tu 'bε 'wī tin 'ba -yrε.»

³⁰ En Zozi 'bō -a 'vī -wīε 'nan: «Wei nen e wū 'gūε, 'mēn "wεan "cεε e wū di, 'pian 'ka lε nen e 'wī tin 'ba. ³¹ 'Bε nen 'gūε, 'trēdanōn 'le tin 'badī bε e 'bō. Satan nen e 'trε 'gūε -a "paala bε -a -pin tu 'bō. ³² 'Mēn vε bε, tu nen minnun 'an "paa yiba "plan da -e 'an 'si 'trēda bε, -te -a tu 'bō bε, maan dra -e min pēnōn 'o yi -tēra 'an da.» ³³ -Te Zozi 'wī zīε -a 'vī bε, zi e -taa "kalε bε -a -nan wī nen yaa 'vī.

³⁴ En minnun -a 'vī -yrε 'nan: «Kōa 'man -pei 'fluba 'ji 'nan, min nen Bali -a 'si "va "bε, ya'a kaa 'li "fo "di. -Mε "le "wεan nen yia ve 'nan: «Yi nen o Blamin -pī "paa yiba "plan da? Blamin -pī zīε -ti nen?» »

³⁵ En Zozi "e -wīε 'nan: «'Tε 'san a tian 'ka 'va tu "wēnnen 'a. 'Ka 'ta wū te -a 'san a tian 'ka 'va, "tōgō klun 'e bō

'ka man kligli. Min nen e 'ta wo klun va be, fenan nen e ci-kunan be, ya'a tōa di. ³⁶ 'Ka yi -tera 'te 'san da te e ya tian 'ka 'va, -e 'ka 'kōn minnun nen o ya 'te 'san da be waa.»

Zi Zozi 'wī zīe -a 'vī be, e 'si o "srōn, en e yōō -wlo.

Zuif'nōn 'ka yi -tēka Zozi da di

³⁷ Zozi 'lēbo "fō wī "kaga drē Zuif'nōn yīe man, 'pian wa'a yi -tēka Zozi da di. ³⁸ E drē zīe 'nan -e 'wī nen Bali 'lewei vīzan Ezai -a 'vī be 'e 'lē sōō. Yaa 'vī 'nan:

«Minsan, -tīe yi -tera 'wīnun nen kua 'vī be -a da?

En -tī lē nen Minsan 'yee -pē 'plē 'ci kōōn?»

³⁹ 'Wī nen -yee "wēan wa'a 'kōlaman -e 'o yī -tera 'wī da dīe, Ezai -a 'vī "nyian. Yaa 'vī 'nan:

⁴⁰ «Bali o yīe 'wī,

-e 'o vīe 'o fenan 'yī dī,

en e o -pōan "da -tō 'plēble,

-e 'o vīe 'o 'wī 'wī man dī.

E drē zīe 'nan

"tōgō 'o -sōōnla 'e -sru,

-e 'e o 'si 'wī 'jī.»

⁴¹ Zozi 'le 'wī nen Ezai -a 'vī. E Zozi 'le -dan ci 'yī, -yee "wēan e 'wī zīe -a 'vī.

⁴² Zuif'nōn 'tanōn 'bō be, o "kaga "yī -tēala Zozi da. 'Pian Farizen'nōn 'le "wēan o 'ka "vale 'o ve 'wein dī, "tōgō 'o o -pin cin yī 'kuin. ⁴³ -Te minnun o 'tō "yī "ve be, waa ye "yī e "mlīan Bali -le o 'tō "yī "vīdī da.

⁴⁴ Zozi paan 'nan: «Min nen e yī -tēala 'an da be, 'an 'saza da "cēe e yī -tēala dī, 'pian e yī -tēala "nyian min nen yaan 'pa 'sia be -a da. ⁴⁵ Min nen yaan 'yī be, te e min nen yaan 'pa 'sia be -a 'yī. ⁴⁶ Mēen cī 'te 'san -a, an -ta 'trēda 'nan -e min nen e yī -tera 'an da be, -a san 'e vīe 'e 'fū klun va -trīlī dī.

⁴⁷ -Te min 'an wei 'man, en -a san 'ka 'ta wōlēa "da "dīe, mēen "cēe tin -tēa -a san da dī. -Yēe cī 'nan an -ta 'trēda 'nan -e 'an 'trēdanōn 'si 'wī 'jī, ma'an 'talē 'nan -e 'an tin -tē 'trēdanōn da dī.

⁴⁸ Min nen yaan tuv 'e 'pēla kōda, en ya'a 'an wei 'silēa 'wī 'a dīe, -a san -le 'wī tin 'bazan a. 'An wei nen maan 'vī be, -yēe tin -tēa -a san da yī -fōla "da "jī.

⁴⁹ 'Wī nen maan ve be, ya'a 'sia 'an 'bō 'va dī, 'pian 'an "tī "nen yaan 'pa 'sia

be, -yēe 'wī nen kō 'an vī be -a 'pa 'an 'le. ⁵⁰ En maan -tōa 'nan 'an "tī 'le 'wī nen yaa 'vī be, e 'belidī nen ya'a 'nyaan dīe -a -nōan "min lē. 'Wīnun nen maan ve 'gūe, zī 'an "tī -a 'vī 'mēn be -a da nen maan ve.»

13

Zozi 'lee 'e -srunōn fē -nyranman blī 'e cin va

¹ E -fū yī -tū -e Zuif'nōn 'le 'si nōanba -jī "fēdi yī 'e bō. Zozi -a -tōa 'nan 'yee tū 'bō -e 'e 'si 'trē 'gūe -a da -e 'e 'kū 'e "tī "srōn. Minnun nen o yī -tera Zozi da 'trēda be, e o 'yī "yī, e o 'yī "yī "trīlī, en yaa 'le 'sran.

² Yī zīe -a funninmlan nen Zozi 'lee 'e -srunōn a fenun -blīnan 'e cin va. Tū zīe -a man be, te Satan ci "nrōndī 'pla Simōn -pī Zudazi Karioti man. Yaa -cin -trōa "jī 'nan 'e Zozi'nōn 'e 'nanmannōn lē. ³ Zozi -a -tōa 'nan 'e "sia Bali va en 'e lia 'e da Bali va. Yaa -tōa "nyian 'nan 'e "tī 'e 'tō fē pēenōn da. ⁴ E wluan fenun nen o cī -a -blīnan be -a -sru, e 'yee sō 'si 'e da, en e sō -tū 'si yaa -trōa 'e -tīen "da. ⁵ E 'yī 'sēn 'kpōngbo 'tū -jī, en 'e -srunōn 'cēin -man "foedī 'sia, te yaa man bōōman sō nen -a -tīen "da be -a.

⁶ Zī e 'bō Simōn Pīeri da be, en 'be laabv -yrō 'nan: «Minsan, yīe 'an 'cēin -man "foeman?»

⁷ En Zozi -a 'vī -yrē 'nan: «'Wī nen an cī -a drēnan 'gūe yī'a -ci maan tū 'gūe -a dī, 'pian yīa -ci maan 'e 'fōla "da.»

⁸ En Pīeri 'e -yrē 'nan: «Maan 'we "man "dī, yī'a 'li 'an 'cēin -man foeman "fo "dī.»

Zozi 'e -yrē 'nan: «-Te ma'an 'i 'cēin -man "foelē dīe, te i 'ka 'mēn vē -a dī.»

⁹ -A -nan nen Simōn Pīeri 'e Zozi lē 'nan: «Te 'yīan 'cēin 'saza 'man "foe dī. Minsan, 'an 'pē 'lee 'an 'wulo nen 'gū, 'i o man "foe "nyian.»

¹⁰ En Zozi 'e 'nan -yrē 'nan: «Min nen 'e sru 'va be, -a 'kōlē pēenōn da a 'saun. -A cēin -man 'saza nen yaa "foeman. Ka ya 'saun, 'pian 'ka pēenōn "cēe dī.»

¹¹ Min nen e "ta -daa Zozi'nōn lē 'e 'nanmannōn lē be, Zozi -a -tōa, -yee "wēan yaa 'vī 'nan, o pēenōn 'ka 'saun dī.

¹² Z₁ Zozi c_εen 'e -srun_ɔn 'c_εin -man "foedi man b_ε, εn e 'yee s_ɔ 'w_ɔ "nyian 'e da. E -nyran f_εnun -sru 'e "pa 'ji, εn yaa laab_ɔ -w_ɔ 'nan: «'W₁ n_εn maan dr_ε 'c_εε 'g_ɔε, kaa -ci 'man? ¹³ Kaan laabo Bali -le 'w₁ "paazan, εn kaan laabo Minsan. Kaa ve 'e 'n_ɔan da, k_ɔ an ya -a. ¹⁴ 'An 'b_ɔ 'b_ε c₁ Bali -le 'w₁ "paazan -a, εn m_εen c₁ Minsan -a, -yee "w_εan -te an 'ka 'c_εin -man foe b_ε, 'ka cin c_εin -man "foe "nyian. ¹⁵ 'W₁ -k_ɔon "man w₁ n_εn man dr_ε 'c_εε, 'd_ɔ -e 'ka dr_ε "le z₁ maan dr_ε 'c_εε b_ε -yee 'w₁ 'z_ɔ. ¹⁶ Maan ve 'c_εε 'w₁ t₁gl₁ 'a 'nan, min 'suzan -dan 'ka 'mlian 'e 'tazan da d₁. εn 'pasiazan -dan 'ka 'mlian min n_εn yaa 'pa 'sia b_ε -a da d₁. ¹⁷ 'W₁nun z₁ε kaa -t_ɔa 's₁en. -Te ka 'ta 'w_ɔla "da "b_ε, Bali -le -f_εa 'ka man.

¹⁸ 'Ka p_εen_ɔn "c_εε maan ve d₁. Minnun n_εn an o 'si "va "b_ε, an o -t_ɔa, 'pian 'w₁ n_εn 'e 'c_εen -t_εd₁ Bali -le 'fluba 'ji b_ε, e ya "le 'e 'l_ε s_ɔ. E ya 'e 'c_εen -t_εd₁ 'nan: «Min n_εn 'k_ɔ f_ε bl₁ a 'e cin va b_ε, e dr_ε 'an 'nanmanzan 'a.»

¹⁹ Maan ve 'c_εε 'vaa -e -a t_ɔ 'e b_ɔ. T_ɔ n_εn 'w₁nun z₁ε e dra "man "b_ε, -e min n_εn an c₁ -a b_ε 'ka -t_ɔ. ²⁰ Maan ve 'c_εε 'w₁ t₁gl₁ 'a 'nan, min n_εn maan 'pa 'sia b_ε, -te min n_εn yaa -p_ε 'kun b_ε, 'an 'b_ɔ n_εn -a san 'an 'p_ε 'kun. εn min n_εn yaan 'p_ε 'kun b_ε, te min n_εn yaan 'pa 'sia b_ε, -a 'b_ɔ n_εn -a san -a -p_ε 'kun.»

Zozi "e 'nan Zudazi "ta 'e -n_ɔan 'e 'nanmann_ɔn l_ε
(Mt 26.20-25; Mk 14.17-21; Lk 22.21-23)

²¹ Z₁ Zozi 'w₁ z₁ε -a 'v₁ b_ε, εn -a ci baa 'ji. -A -nan n_εn yaa 'v₁ -w₁l_ε 'wein 'nan: «Maan ve 'c_εε 'w₁ t₁gl₁ 'a 'nan, min -t_ɔ a 'ka yei, -y_εε 'an -n_ɔan 'an 'nanmann_ɔn l_ε.»

²² εn Zozi -srun_ɔn 'o yie 't_ɔ 'o cin y₁a, k_ɔ min n_εn e c₁ -yee 'w₁ v₁nan b_ε, wa 'a san t_ɔa d₁. ²³ Zozi -sruzan 't_ɔ n_εn Zozi -a ye "yi 'kpa t₁gl₁ b_ε, -y_εε c₁ 'e -nyrand₁ Zozi 'b_ɔ "sr_ɔn "kogo. ²⁴ εn Sim_ɔn Pi_εri 'w₁ 't_ɔ dr_ε -y₁ε 'nan 'e laab_ɔ Zozi 'l_ɔ 'nan -t₁ n_εn Zozi 'b_ɔ -a ve.

²⁵ Zozi -sruzan z₁ε, e t_εen "ji Zozi kugu da, εn yaa laab_ɔ Zozi 'l_ɔ 'nan: «Minsan, -t₁ n_εn?»

²⁶ Zozi "e -y₁ε 'nan: «Min n_εn an 'kp_ɔun pon_εn 'f_ɔd₁ -n_ɔn -y₁ε "b_ε, te -a san n_εn.» -A -nan n_εn Zozi 'kp_ɔun pon_εn 'si, yaa 'f_ɔ, εn yaa -n_ɔn Sim_ɔn -p₁ Zudazi Karioti l_ε. ²⁷ Z₁ Zudazi 'kp_ɔun pon_εn z₁ε -a 'si b_ε, εn Satan -f_ɔ -a -sru.

Zozi "e -y₁ε 'nan: «'W₁ n_εn i "ta -a dra b_ε, 'i dr_ε tada.» ²⁸ Minnun n_εn o c₁ 'o -nyrand₁ waa f_εnun -sru "b_ε, o -t_ɔ 'ka 'w₁ n_εn Zozi 'w₁ z₁ε -a 'v₁ "man "b_ε -a -ci manl_ε d₁. ²⁹ Zudazi "kuan 'wee "lala man, -yee "w_εan min -mienun -a nr_ɔn 'o 'ji 'nan, Zozi -a 'v₁ -y₁ε 'nan 'e 'k_ɔ f_ε n_εn e kl₁ 'o man "f_εd₁ f_ε -a b_ε -a 'l_ɔ. -Te "b_ε "c_εε d₁ 'nan 'e 'k_ɔ f_ε -t_ɔ -n_ɔn 'yale -t_εn_ɔn l_ε. ³⁰ Zudazi 'kp_ɔun pon_εn z₁ε -a 'si, nun t_ɔon εn e 'b_ɔla bei "nyiand_ɔ klun va.

Zozi 'w₁ 'nyranman paa 'e -srun_ɔn 'ji

³¹ Z₁ Zudazi b_ɔla b_ε, εn Zozi "e 'nan: «'B_ε n_εn 'g_ɔε, Blamin -p₁ 't_ɔ dr_ε -dan "m_εn, εn minnun Bali -le -dan ci ye Blamin -p₁ -le "w_εan. ³² εn -te minnun Bali -le -dan ci 'y₁ Blamin -p₁ -le "w_εan b_ε, -e Bali 'b_ɔ 'e 'p₁ 't_ɔ dr_ε -dan 'e 'b_ɔ 'a. -A -nan 'ka "nyian m_ɔan d₁ -e 'e 'w₁ z₁ε -a dr_ε.

³³ 'M_εn 'n_εnnun, an ya tian ka yei t_ɔ "w_εnn_εn 'a, 'pian ka -taa 'an -w_εεl_ε. 'W₁ n_εn maan 'v₁ Zuif 'n_ɔn l_ε b_ε, an "cee "ve "nyian. Ka 'a 'k_ɔlaman -e 'ka 'k_ɔ f_εnan n_εn an "ta -k_ɔ b_ε -a -nan d₁.

³⁴ An -p_εi -t₁ε -t_ɔa 'c_εε, -nyr_εn 'nan 'ka cin y₁ "yi "le z₁ an 'ka 'y₁ "yi "b_ε -yee 'w₁ 'z_ɔ. ³⁵ -Te 'ka cin ye "yi "b_ε, minnun p_εen_ɔn -taa -a -t_ɔl_ε 'nan ka ya 'an -srun_ɔn 'a.»

Zozi -a 'v₁ Pi_εri l_ε 'nan e "sia 'e -sru
(Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Lk 22.31-34)

³⁶ Sim_ɔn Pi_εri -a laab_ɔ Zozi 'l_ɔ 'nan: «Minsan, i "ta -k_ɔ nyin zia?»

εn Zozi "e -y₁ε 'nan: «F_εnan n_εn an "ta -k_ɔ t_ɔ 'g_ɔε -a b_ε, yi 'a 'k_ɔlaman -e 'i -tra 'an -sru "d₁, 'pian "b_ε -sru, i -taa -s_ɔonl_εa 'an -sru.»

³⁷ εn Pi_εri -a laab_ɔ -y₁ε "nyian 'nan: «Minsan, -m_ε "le "w_εan ma 'an 'k_ɔlaman -e 'an 'k_ɔla 'i -sru t_ɔ 'g_ɔε -a d₁? 'An 'man a 'e w_ɔud₁ -e 'an 'ka 'yie "w_εan.»

³⁸ εn Zozi "e 'nan Pi_εri l_ε 'nan: «Yia ve 'nan, 'i 'man a 'e w_ɔud₁ -e 'i 'ka 'm_εn

"wεan? 'Pian 'an 'bɔ "an "ve 'yie 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yi'an 'tɔa dɪ, 'vaa -e mannen tɛdɛ 'e 'wɪ.»

14

Zozi 'tɔwli 'bɛ cɪ Bali va -si -a

¹ Zozi "e 'nan 'e -srɔnɔn lɛ 'nan: «Te 'ka 'ci 'e baa -ji 'mlɔnmlɔn dɪ! 'Ka yi -tɛra Bali da, ɛn 'ka yi -tɛra "nyian 'an da! ² An "tɪ "le "kɔnnɛn "bɛ, -nyrannan "kaga "a -nan. An "ta -ko 'ka -nyrannan "man drɛlɛ. "Te -nyrannan 'ka 'nan dɪɛ, "te ma'an vɪlɛ 'cɛɛ dɪ. ³ -Yee "wεan -te an -kɔ ɛn an 'ka -nyrannan "man drɛ bɛ, an -taa 'ka 'silɛ -e -kaa kɔ -nan nun. -Kaa -nyrannan -kɔan 'e cin va. ⁴ Fɛ nɛn an "ta -ko -nan 'gɔvɛ, -kaa -nan si -tɔa.»

⁵ ɛn Toma "e -yrɛ 'nan: «Minsan, fɛ nɛn i "ta -ko -nan bɛ, kɔ'a -nan si tɔa dɪ. Kɔa dra 'kɔ -e 'kɔ -nan si -tɔ?»

⁶ Zozi "e -yrɛ 'nan: «Mɛɛn cɪ -si -a, ɛn mɛɛn cɪ 'wɪ tɪglɪ 'a, ɛn mɛɛn cɪ 'belidɪ -a. Min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'kɔ 'an "tɪ 'va, te ya'a 'ciɪlɛa 'an 'va dɪ. ⁷ Min nɛn an cɪ -a bɛ kaa -tɔ, -yee "wεan kaan "tɪ -tɔa. 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ kaan "tɪ 'yɪ, ɛn zɪ e cɪ bɛ, kaa -tɔdɪ 'sia.»

⁸ ɛn Filipu "e 'si 'va 'nan: «Minsan, 'i "tɪ 'bɔ bɛ, 'i -kɔɔn 'kɔvɛ, te 'kɔ 'ci 'sɔ.»

⁹ Zozi "e -yrɛ 'nan: «Filipu, an 'mɔn 'ka yei "kaga, ɛn yia tian 'an 'tɔlɛ dɔvɔ? Min nɛn yaan 'yɪ bɛ, te -a san 'an "tɪ 'yɪ. -Mɛ "le "wεan yia ve 'nan 'an "tɪ -kɔɔn 'cɛɛ? ¹⁰ Yi'a yi 'tɛlala "da 'nan 'kɔ 'vale 'an "tɪ "a kɔ ya min -tɔwli "a dɔvɔ? 'Winun nɛn maan ve 'cɛɛ 'gɔvɛ, ya'a 'sia 'an 'bɔ 'va dɪ. 'An "tɪ 'bɔ nɛn kɔ ya -a min -tɔwli "bɛ, -yɛɛ -ciala 'an 'va -e 'e 'yee 'winun 'lɛ sɔɔ. ¹¹ 'Ka yi -tɛra "da 'nan 'kɔ 'vale 'an "tɪ "a kɔ ya min -tɔwli "a. ɛn -te ka'a yi 'tɛlala 'an da 'an 'lewei 'le "wεan dɪɛ, 'ka yi -tɛra 'an da, winun nɛn maan dra bɛ -yee "wεan. ¹² Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min nɛn e yi -tɛra 'an da bɛ, 'winun nɛn maan dra 'gɔvɛ, -a san "e "dra "nyian. -A -san -taa 'wɪ -dandan drɛlɛ e "mlian 'mɛn vɛ da, kɔɔ an "ta -ko 'an "tɪ 'va. ¹³ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa laabo 'an "tɪ 'lɔ te ka ya 'mɛn vɛ -a bɛ, maan dra, 'dɔ -e 'an "tɪ 'tɔ 'e drɛ -dan 'mɛn "wεan. ¹⁴ -Te ka

'wɪ 'tɔ laabɔ 'an 'lɔ te ka ya 'mɛn vɛ -a bɛ, maan dra.»

Zozi "e 'nan 'e -taa Bali lei 'saun 'a 'yee minnun da

¹⁵ «-Te kaan ye "yi "bɛ, 'an wei da nɛn 'ka 'ta wɔla. ¹⁶ Tɔɔn 'an "tɪ trɔv "baa -e 'e 'ka 'pa "vazan 'pa 'sia 'cɛɛ, -yɛɛ fo 'ka 'va 'li 'trilii. ¹⁷ 'Ka 'pa "vazan zɪɛ Bali lei nɛn 'e 'wɪ tɪglɪ -kɔɔnman min lɛ bɛ -nyrɛn. Minnun nɛn 'trɛda 'winun 'gɔvɛ -nyrɛn waa ye "yi "bɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e drɛ -wee vɛ -a dɪ, kɔɔ o yra 'ka "da 'zia dɪ, ɛn wa'a -tɔlɛ dɪ. 'Pian 'cee vɛ bɛ, "ka "tɔ, kɔɔ e ya 'ka 'va, ɛn 'ka -taa "drɛlɛ waa min -tɔwli "a. ¹⁸ Ma'an 'ka 'tɔvɛ 'ka 'saza "le 'nɛn nɛn -a "tɪ 'lee -a "bɔ "ka 'e da bɛ -yee 'wɪ 'zɔv dɪ. An lia 'an da 'ka 'va. ¹⁹ E -fɔv tɔv "wɛnnɛn 'a, te 'trɛda minnun 'ka "nyian 'an 'ye dɪ. 'Pian 'cee vɛ bɛ, ka -taa -a yɪlɛ 'nan 'an yie a "man "nyian 'e 'pa 'ji. ɛn "cee yie 'fo "man "nyian. ²⁰ Tɔv zɪɛ -a man nɛn kaa -tɔa 'nan 'an "tɪ 'bɔ bɛ, kɔ ya -a min -tɔwli. ɛn 'ka 'bɔ 'lee 'an 'bɔ bɛ, -kaa ya min -tɔwli "a. ²¹ Min nɛn 'mɛn -pei -tɔ winun -cin a 'ji, te e 'ta 'wɔla "da "bɛ, -a san 'bɛ 'an ye "yi. Min nɛn yaan ye "yi "bɛ, 'an "tɪ -taa -a san yɪlɛ "yi, 'an 'bɔ an -taa -a san yɪlɛ "yi "nyian, ɛn 'an 'fli -kɔɔnman -yrɛ.»

²² ɛn -a -sruzan 'tɔv nɛn "nyian waa laabo Zudazi, te Zudazi Karioti "cɛɛ 'bɛ 'a dɪɛ, 'bɛ laabɔ -yrɔ 'nan: «Minsan, -mɛ "le "wεan 'i 'fli -kɔɔnman 'kɔvɛ, ɛn yi'a 'i 'fli kɔɔnman 'trɛda minnun lɛ dɪ?»

²³ ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te min 'an ye "yi te e 'ta 'wɔla 'an wei da bɛ, -a -nan nɛn 'an "tɪ -taa -a san yɪlɛ "yi. Tɔɔn 'kɔ 'vale 'an "tɪ "a bɛ, kɔ -taa "talɛ -a san va -e 'kɔ -nyran "va. ²⁴ 'Pian min nɛn ya'an ye "yi "dɪɛ, ya'a 'ta wɔla 'an wei da dɪ. Wei nɛn ka cɪ -a mannan 'gɔvɛ, ya'a 'sia 'an 'va dɪ, 'pian 'an "tɪ 'nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a va nɛn e "sia.

²⁵ 'Winun 'gɔvɛ maan tin "baa 'cɛɛ te an ya tian 'ka yei. ²⁶ 'An "tɪ -taa "talɛ 'ka 'pa "vazan 'a 'an 'lɛji, Bali lei 'saun nɛn. -Yɛɛ 'wɪ pɛɛnɔn nɛn maan 'vɪ bɛ -a -cin -tɔa 'ka 'ji, ɛn -yɛɛ -ci 'sia 'cɛɛ.

²⁷ 'Ka 'fɔ -trɔɔ, 'mɛn -fɔdɪ -trɔɔ bɛ, maan -nɔn 'cɛɛ. Ma'an -fɔdɪ -trɔɔ ve 'ka

'man "le 'nan 'trɛda minnun -a ve 'ka man bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. Te nyɛn 'e 'ka 'cɛn dɪ, ɛn te "klan 'e 'ka 'tɛ dɪ.

²⁸Maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, an "ta -ko -e 'an li 'an da "nyian 'ka 'va. "Te kaan ye "yi "bɛ, "te 'ka 'ci "nranman, kɔɔ an "ta -ko 'an "ti 'va, ɛn 'an "ti -dan "mlian 'an da. ²⁹'Winun zɪɛ, maan 'vɪ 'cɛɛ 'vaa -e -a drɛ tʊ 'e bɔ. 'Dʊ -e "yɛɛ vɪnan 'e drɛ bɛ, -e 'ka yi -tɛra 'an da. ³⁰'Mɛn tʊ 'ka "nyian "kaga -e 'an 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ dɪ, kɔɔ Satan nɛn e 'trɛ 'gʊɛ -a "paala bɛ, e ya -tanan. -Yee 'plɛblɛ 'ka 'an da dɪ, ³¹'pian -e 'trɛda minnun 'o -tɔ 'nan, 'an "ti ye "yi "bɛ, 'wɪ nɛn yaa 'vɪ 'mɛn bɛ an 'ta 'wɔla "da.

'Ka 'wluan lou, -kaa kʊ!»

15

Zozi -kɔnnɛn "tʊ -fɔ yiba 'lee 'e pɛ 'nɛnnun da

¹Yaa vɪdɪ 'sia -wɪɛ 'nan: «Mɛɛn cɪ rɛzɛn yiba 'kpa -a, ɛn 'an "ti 'bɛ cɪ min nɛn e rɛzɛn 'bɔ 'ta bɛ -a. ²'An pɛ 'nɛnnun nɛn wa'a 'baa dɪɛ, 'an "ti o "cɛan, ɛn 'an pɛ 'nɛnnun nɛn o baa "bɛ, 'an "ti "o man dra 'dʊ -e 'o ba 'kpa "kaga. ³Cɛɛ cɪ 'an pɛ 'nɛnnun nɛn o -taa "balɛ "kaga "bɛ waa, kɔɔ 'wɪ nɛn maan paa 'ka 'ji 'gʊɛ, e 'ka drɛ 'saun 'va. ⁴'Ka 'fʊ 'ka lɛadɪ 'an man te -kaa ya min -tʊwli "a. Yiba "pɛ 'ka 'kɔlaman -e 'e ba 'e 'saza, te e 'ka 'e lɛadɪ yiba 'bɔ man dɪ. -A -tʊwli "nɛn "nyian 'cee vɛ -a, -te ka'a 'fʊlɛ 'ka lɛadɪ 'an man dɪɛ, ka'a 'kɔlaman 'wɪ 'tʊ drɛdɪ -a dɪ.

⁵Mɛɛn cɪ rɛzɛn yiba "a, ɛn cɛɛ cɪ 'an pɛ 'nɛnnun -a. Min nɛn e -fʊ 'e lɛadɪ 'an man bɛ, kʊ 'vale -a kʊ dra min -tʊwli "a. -A san -kɔan "le yiba "pɛ nɛn e baa "kaga "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. -Yɛɛ cɪ 'nan -te ma'an 'palɛ 'ka 'va dɪɛ, ka'a 'kɔlaman 'wɪ 'tʊ drɛdɪ -a dɪ. ⁶Min nɛn ya'a -fʊlɛ 'e lɛadɪ 'an man dɪɛ, waa -tua bei. -A san a "le 'nan yiba "pɛ nɛn waa cɛɛn ɛn waa tʊw bei "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. E -kaa, waa "siala -e 'o -fɔ 'tɛa. ⁷-Te ka -fʊ 'ka lɛadɪ 'an man, ɛn 'an wei -cin -fɔla 'ka 'ji bɛ, fɛ o o fɛ nɛn ka cɪ "va "bɛ, 'ka laabu 'an "ti 'lɔ, yaa -nɔan 'cɛɛ. ⁸-Te ka ya "le 'nan yiba "pɛ nɛn e baa "kaga "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ bɛ, 'an "ti 'tɔ dra -dan. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔnnan 'nan ka ya 'an -srɛnɔn 'a.

⁹Zɪ 'an "ti 'an ye "yi "bɛ, -a da nɛn an 'ka ye "yi. 'Ka 'fʊ 'ka lɛadɪ 'an man -e 'an 'ka yi "yi. ¹⁰-Te ka 'ta 'wɔla 'mɛn -pei -tɔ winun da bɛ, an 'ka ye "yi. An 'bɔ "nyian, "an 'ta wɔla 'an "ti 'le -pei -tɔ winun da ɛn yaan 'yi "yi.

¹¹'Winun zɪɛ maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan -e ci "nrandɪ nɛn an 'lɔ 'gʊɛ -e 'kɔn "nyian "cee 'lɔ. -E 'cee vɛ 'e 'ciɪla "da "fo. ¹²'Mɛn -pei -tɔ wɪ nɛn 'nan, 'ka cin yi "yi "le zɪ an 'ka ye "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ¹³Yɪdɪ "yi "nɛn e "mlian yɪdɪ "yi pɛɛnɔn da bɛ, -nyɛn 'nan min 'e 'wɪ "man -e 'e 'ka 'e beenun "pa 'ji. ¹⁴-Te ka 'ta 'wɔla 'wɪ nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ -a da bɛ, te ka ya 'an beenun -a. ¹⁵Ma'an "nyian 'ka laabo 'an 'sunɔn dɪ, 'pian an 'ka laabo 'an beenun. Min 'suzan 'ka 'e 'tazan drɛ wɪ tɔa dɪ, 'pian 'wɪ pɛɛnɔn nɛn maan 'man 'an "ti "da bɛ, maan 'vɪ 'cɛɛ, -yee "wɛan an 'ka laabo 'an beenun. ¹⁶'Ka 'bɔ "cɛɛ 'an 'si "va ɛn ka sɔɔnla 'an -sru "dɪ, 'pian mɛɛn 'ka 'si "va. An 'ka 'si "va 'nan -e 'ka 'nyranman 'pa, -e 'ka drɛ yiba "pɛ nɛn e baa "kaga "bɛ -a. 'Cee 'nyranman "nɛn 'ka 'fo 'e "tun "dɪ. -Te kaa drɛ zɪɛ, fɛ pɛɛnɔn nɛn kaa laabo 'an "ti 'lɔ te ka ya 'mɛn vɛ -a bɛ, yaa -nɔan 'cɛɛ. ¹⁷'Winun nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ 'gʊɛ, 'ka 'ta wɔla "da 'dʊ -e 'ka cin yi "yi.»

'Trɛda minnun "naan Zozi 'lee 'e -srɛnɔn man

¹⁸«'Trɛdanɔn "naan 'ka man, 'pian 'ka -tɔ 'nan o 'nan 'an man 'ka 'lɔ 'e 'flin. ¹⁹"Te ka ya "le 'trɛdanɔn 'zʊ bɛ, "te o 'ka ye "yi "le 'o 'va minnun zʊ. 'Pian an 'ka 'si o yei, ɛn ka 'ka "nyian 'trɛdavɛ -a dɪ, -yee "wɛan o "naan 'ka man. ²⁰'Wɪ nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, -a -cin 'e 'fɔla 'ka 'ji. Maan 'vɪ 'nan, min 'suzan -dan 'ka 'mlian 'e 'tazan da dɪ, -yee "wɛan -te minnun 'tɛ 'pa 'an da bɛ, 'ka -tɔ 'nan o 'tɛ "paa "nyian "cee "da. -Te minnun 'ta 'wɔla 'an wei da bɛ, 'ka -tɔ 'nan o 'ta wɔla "nyian "cee "wei da. ²¹'Winun pɛɛnɔn zɪɛ waa dra 'cɛɛ, ka ya 'mɛn vɛ -a -le "wɛan. Min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, wa'a tɔa dɪ, -yee "wɛan nɛn waa dra. ²²"Te ma'an 'talɛ -e 'an 'wɪ tin 'ba -wɪɛ "dɪɛ, "te o 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a dɪ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, -wee 'wɪ 'pa "davɛ pee "ka "dɪ. ²³Kɔɔ

min nɛn e "naan 'an man bɛ, te -a san "nan "nyian 'an "ti "man. ²⁴ 'Wɪnɪn nɛn min -tɔ 'ka tian 'li -a drɛlɛ dɪɛ, "te ma'an drɛlɛ o yɪɛ man dɪɛ, "te o 'ka 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛnɔn 'a dɪ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔɛ, waan drɛ wɪnɪn 'yɪ, te o "naan tian 'kɔ 'vale 'an "ti "a 'kɔ man. ²⁵ 'Wɪ zɪɛ e dra 'nan -e 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ -wee -peɪ 'fluba 'ji bɛ 'e 'lɛ sɔɔ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Minnun 'nan 'an man te -a -ci "ka "dɪ.»
²⁶ Tɔ nɛn an -ko 'an "ti 'va bɛ, an 'ka 'pa "vazan "paa -sia. Bali lei nɛn, e "sia 'an "ti 'va, ɛn e 'wɪ tɪglɪ 'ci "sia min lɛ. -Te e -ta bɛ, -yɛɛ 'an 'nan wɪ ve. ²⁷ 'Ka 'bɔ "nyian, cɛɛ 'an 'nan wɪ ve minnun lɛ. Kɔɔ -e 'e 'sia 'mɛn 'nyranman pou sianan "trilii -e 'e bɔ cɛɛgɔ yɪ -a bɛ, ka -fɔ 'an "srɔn.

16

¹ 'Wɪnɪn 'gɔɛ maan 'vɪ cɛɛ 'nan -e "weɛ vɪnan 'o 'tɛ "paa 'ka da bɛ -e 'ka vɪlɛ 'ka 'si 'an -sru "dɪ. ² Minnun -taa 'ka 'pinlɛ 'wee cin yɪ 'kɔnnun -ji. ɛn tɔ -mie -taa "bɔlɛ bɛ, minnun 'ka -tɛɛman, te o 'ci "nrɔnman 'nan 'o ya Bali 'sunan. ³ 'Wɪnɪn zɪɛ waa dra, kɔɔ wa'an "ti 'tɔa dɪ, ɛn wa'an 'tɔa dɪ.

⁴ 'Wɪnɪn zɪɛ maan 'vɪ cɛɛ 'nan -te -a -tɔ 'bɔ bɛ, -e 'an wei -cin 'e 'trɔa 'ka 'ji. Ma'an vɪlɛ cɛɛ -a pou sianan "dɪ, kɔɔ te an ya 'ka yei.»

Zozi "e 'nan Bali lei 'saun -taa 'wɪ tɪglɪ 'ci 'silɛ

⁵ «'Bɛ nɛn 'gɔɛ, an "ta lia 'an da min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a va. 'Wɪ zɪɛ maan 'vɪ cɛɛ, ɛn min -tɔ 'ka yɪlɛ 'ka yei -e 'e laabo 'an 'lɔ 'nan nyin zia nɛn an "ta -ko dɪ. ⁶ 'Pian zɪ an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ cɛɛ bɛ, ɛn 'ka 'ta drɛ 'trɔdrɔ. ⁷ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, e ya 'cee 'wɪ "yɪ "a -e 'an 'kɔ. Kɔɔ -te ma'an 'kɔlɛ dɪɛ, 'ka 'pa "vazan 'ka 'taa dɪ. 'Pian -te an -kɔ bɛ, maan "paa -sia 'cɛɛ.

⁸ -Te e -ta bɛ, 'wɪ nɛn e cɪ 'wɪ 'wɪlɪdɪ "a bɛ 'lee 'wɪ nɛn e cɪ 'wɪ tɪglɪ 'a bɛ 'lee Bali -le tin 'badɪ bɛ, -yɛɛ -ci -kɔnman 'trɛdanɔn lɛ. ⁹ -Wee 'wɪ 'wɪlɪdɪ "nɛn 'nan wa'a yɪ 'tɛala 'an da dɪ. ¹⁰ Bali -le 'wɪ tɪglɪ drɛdɪ nɛn 'nan an lia 'an da 'an "ti 'va, ɛn ka'a "nyian 'an 'ye dɪ. ¹¹ Bali -le tin 'badɪ nɛn 'nan Satan nɛn e 'trɛ 'gɔɛ -a "paala bɛ tin -te "da.

¹² 'Wɪ "kaga "a -e 'an vɪ 'cɛɛ, 'pian ka'a 'kɔlaman -e 'ka -ci man tɔ 'gɔɛ -a dɪ. ¹³ Bali lei nɛn e 'wɪ tɪglɪ 'ci "sia min lɛ bɛ, -te e -ta bɛ, -yɛɛ 'wɪ tɪglɪ pɛɛnɔn 'ci "sia 'cɛɛ. Ya'a 'wɪ 've 'e 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a dɪ, 'pian 'wɪ nɛn yaa man bɛ, -nyrɛn yaa ve minnun lɛ. 'Wɪ nɛn e -taa "drɛlɛ -kɔɔbli bɛ, -nyrɛn yaa -ci "sia minnun lɛ. ¹⁴ -Yɛɛ 'mɛn -dan ci -kɔnman minnun lɛ, kɔɔ 'wɪnɪn nɛn e -taa -a vɪlɛ 'cɛɛ bɛ, e "sia an 'va. ¹⁵ Fɛ pɛɛnɔn nɛn e cɪ 'an "ti 'lɔ bɛ, te e ya 'mɛn vɛ -a "nyian, -yee "wɛan maan 'vɪ 'nan, 'wɪnɪn nɛn yaa ve 'cɛɛ bɛ, e "sia 'an 'va.»

Zozi "e 'nan ci "nrandɪ -taa 'e -srunɔn 'lɔ

¹⁶ Zozi -a 'vɪ "nyian 'nan: «Tɔ -fɔ "wɛnɔn -e 'ka vɪlɛ 'kaan yɪ "nyian dɪ, ɛn tɔ "wɛnnɛn 'a "nyian -e 'kaan yɪ.»

¹⁷ Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn -a -srunɔn -mienun 'wɪ vɪdɪ 'sia o cin yei. Waa 'vɪ 'nan: «'Wɪ nɛn yaa 'vɪ -cɛɛ 'gɔɛ, -a -ci nɛn 'nɔn? Yaa 'vɪ 'nan, tɔ -fɔ "wɛnɔn -e 'ka vɪlɛ 'kaan yɪ "nyian dɪ, ɛn tɔ "wɛnnɛn 'a "nyian -e 'kaan yɪ. ɛn yaa 'vɪ "nyian 'nan an "ta -ko 'an "ti "srɔn. ¹⁸ Tɔ "wɛnnɛn 'bɔ nɛn yaa ve 'gɔɛ -a -ci nɛn 'nɔn? 'Wɪ nɛn e cɪ "vale 'e ve bɛ, -ka'a -ci maan dɪ.»

¹⁹ Zozi -a -tɔ 'nan o ya "vale 'o 'wɪ zɪɛ -a -ci laabo 'e 'lɔ, ɛn e 'nan -wɪlɛ 'nan: «Maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan tɔ -fɔ "wɛnɔn, te ka'a "nyian 'an 'ye dɪ ɛn tɔ "wɛnnɛn 'a "nyian -e 'kaan yɪ. 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn ka 'wɪ laabo 'ka cin lɔ 'gɔ? ²⁰ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, ka -taa "wuɔlɛ 'kpa tɪglɪ, 'pian te 'trɛdanɔn 'le 'ci "nranman. 'Ka 'ta dra -trɔdrɔ, 'pian 'cee ta drɛdɪ -trɔdrɔ zɪɛ e limlan "da ci "nrandɪ -a. ²¹ 'Ka 'ci "nrɔn -pɔnzɔn da. -Te -yee 'nɛn 'ya tɔ 'bɔ bɛ, -a ta dra -trɔdrɔ, kɔɔ -yee yra yɪdɪ 'bɔ. 'Pian -te e 'nɛn 'bɔ 'ya bɛ, -e 'yee yra yɪdɪ -cin 'e 'san "ji. -A ci "nranman 'sɪɛn 'nan 'e min 'bɔla 'trɛda. ²² -A -tɔwɪlɪ "nɛn "nyian 'cee vɛ -a. Tɔ 'gɔɛ -a bɛ 'ka 'ta a -trɔdrɔ, 'pian an 'ka yɪ pee wo -e 'ka 'ci 'e "nran. ɛn min -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e ci "nrandɪ zɪɛ -a 'si 'ka 'lɔ dɪ. ²³ Tɔ zɪɛ -a man bɛ, ka'a "nyian 'wɪ 'tɔ laabo 'an 'lɔ dɪ.

Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, fɛ nɛn kaa laabo 'an "tɪ 'lɔ te ka ya 'mɛn vɛ - a bɛ yaa -nɔan 'cɛɛ. ²⁴ Ka'a tian fɛ -tu laabɔlɛ 'an "tɪ 'lɔ te ka ya 'mɛn vɛ -a dɪ. 'Ka laabɔ -yrɔ, yaa -nɔan 'cɛɛ -e 'cee ci "nrandɪ 'e 'ciɪla "da "fo.»

Zozi "e 'nan 'e -srunɔn 'o -pɔan 'kun

²⁵ «'Wɪnɔn zɪɛ, maan 'vɪ 'cɛɛ -kɔnnɛn "ji. Tɔ -tɔ -taa "bɔlɛ, te ma'an "nyian 'wɪ tin 'baa 'cɛɛ -kɔnnɛn "ji dɪ, 'pian 'an "tɪ 'le 'wɪ tin "baa 'cɛɛ 'wein. ²⁶ Tɔ zɪɛ - a man bɛ, 'ka fɛ laabɔ 'an "tɪ 'lɔ te ka ya 'mɛn vɛ -a. 'An 'bɔ "cɛɛ 'an "tɪ trɔ "baa -yee fɛ -nɔndɪ 'cɛɛ -a dɪ, ²⁷ kɔɔ 'an "tɪ 'bɔ 'ka ye "yi, kaan 'yi "yi "le "wɛan. Kaan ye "yi, ɛn ka yi -tɛala "da 'nan an 'si Bali va, -yee "wɛan 'an "tɪ 'bɔ 'ka ye "yi. ²⁸ An 'si 'an "tɪ 'va, ɛn an -ta 'trɛ 'gɔvɛ -a da. 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, an "ta "sia 'trɛda -e 'an li 'an da 'an "tɪ 'va.»

²⁹ ɛn -a -srunɔn "e 'nan -yre 'nan: «I ya 'wɪ tin 'banan "mɛn 'e 'ci -a 'wein te e 'ka -kɔnnɛn "ji dɪ. ³⁰ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, kɔvɛ -tɔ "mɛn 'nan i 'wɪ pɛɛnɔn -tɔa. 'Wɪ nɛn kɔvɛ "vale 'kɔvɛ laabo 'i 'lɔ bɛ yia -tɔa, te kɔvɛ a tian -a laabɔlɛ dɪ. -Yee "wɛan kɔvɛ yi -tɛala 'i da 'nan i 'si Bali va.»

³¹ ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «Ka yi -tɛala 'an da, 'bɛ a zɪ. ³² 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, tɔ -tɔ -taa "bɔlɛ, 'ka pɛɛnɔn fuimlan "man -e min -tɔ 'e 'kɔvɛ 'e 'lɛ zia. -A tɔ 'bɔ 'bɔ 'va. Tɔ zɪɛ -a man nɛn kaan "tɔvɛ 'an -tɔwli. 'Pian an 'ka 'an -tɔwli "dɪ, kɔɔ 'an "tɪ -kɔan 'an "srɔn.

³³ An -fɔ 'e 'flin an 'wɪnɔn pɛɛnɔn 'gɔvɛ -a 'vɪ 'cɛɛ 'nan -e 'ka 'fɔ -trɔɔ, -e -kaa drɛ min -tɔwli "a -le "wɛan. Ka -taa 'ka yra yɪlɛ 'trɛda, 'pian 'ka -pɔan 'e 'sɔ, an 'trɛda 'plɛblɛ pɛɛnɔn klɪ.»

17

Zozi Bali trɔ 'ba 'e -srunɔn lɛ

¹ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vidɪ man bɛ, 'e yra -tɔ laji, ɛn e 'nan:

«'An "tɪ, -a tɔ 'bɔ. 'An 'bɔ nɛn 'i 'pɪ - a bɛ, 'yian 'tɔ drɛ -dan, -e 'mɛin 'tɔ drɛ -dan "nyian. ² I 'plɛblɛ 'nɔn 'mɛn, ɛn yian 'pla fɛ pɛɛnɔn 'ta lou, -yee "wɛan minnɔn nɛn i o -nɔn 'mɛn bɛ, an 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan -wɛlɛ.

³ 'Belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, -nyrɛn 'nan, min 'e 'i 'tɔ, 'nan 'i 'bɔ 'tɔwli yɪɛ cɪ Bali tɪgɪ 'a, ɛn 'an 'bɔ Zozi Crizi nɛn

yian 'pa 'sia bɛ min 'e 'an 'tɔ. ⁴ Mɛin 'tɔ drɛ -dan 'trɛda, ɛn 'nyranman nɛn yia -nɔn 'mɛn 'nan 'an 'pa bɛ, maan 'lɛ sɔɔ. ⁵ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, 'an "tɪ, 'yian drɛ -dan 'i "srɔn "nun. Zɪ an cɪ -dan 'i "srɔn "nun 'e 'cɛn, te 'trɛ "ka tian dɪɛ, 'yian drɛ -a 'e "pa 'ji.

⁶ Zɪ i cɪ bɛ, maan -ci 'si minnɔn nɛn i o 'si "va 'trɛdanɔn yei ɛn i o -nɔn 'mɛn bɛ -wɛlɛ. O ya 'yie vɛ -a, ɛn i o -nɔn 'mɛn. O 'ta 'wɔla 'i wei da, ⁷ ɛn waa -tɔ "mɛn 'nan, fɛ pɛɛnɔn nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, e "sia 'i 'va 'kpagba. ⁸ -Yɛɛ cɪ 'nan weinɔn nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, maan 'vɪ -wɛlɛ ɛn waa 'sia "da. Waa -tɔ 'nan 'wɪ tɪgɪ an 'si 'i 'va, ɛn o yi -tɛra "da 'nan yɪɛ 'an 'pa 'sia.

⁹ -Wee "wɛan nɛn an cɪ 'i trɔ 'banan. An 'ka 'i trɔ 'banan 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le "wɛan dɪ. 'Pian minnɔn nɛn i o - nɔn 'mɛn bɛ, -wee "wɛan nɛn an cɪ 'i trɔ 'banan, kɔɔ o ya 'yie vɛ -a. ¹⁰ Minnɔn pɛɛnɔn nɛn o cɪ 'mɛn vɛ -a bɛ, o ya 'yie vɛ -a. ɛn minnɔn nɛn yie vɛ -a bɛ, o ya 'mɛn vɛ -a, -wee "wɛan nɛn 'an 'tɔ drɛ -dan. ¹¹ An "ta "sia 'trɛda -e 'an 'lɔ 'i 'va nun te "o "ya wo 'trɛda 'gɔ. 'An "tɪ "nɛn e ya 'saun bɛ, 'i 'tɔ nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ -yee 'plɛblɛ 'a, 'i yie 'tɔ o va, 'dɔ -e -kaa fɔ waa -tɔwli "le zɪ 'kɔvɛ 'i yia min -tɔwli "a bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹² Tɔ nɛn te an ya o va 'trɛda bɛ, 'an yie 'tɔ o va, 'i 'tɔ nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, -yee 'plɛblɛ 'a. Min -tɔwli 'ka 'sanlɛ dɪ, -te yaa 'silɛa min -wli dɪ "a dɪɛ. -Yɛɛ 'san 'nan -e Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ 'e 'lɛ sɔɔ.

¹³ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ an "ta 'lo 'i 'va, ɛn 'wɪnɔn 'gɔvɛ maan ve trɛda 'gɔvɛ 'nan -e ci "nrandɪ nɛn 'an 'lɔ bɛ, 'e 'kɔn "nyian -wee 'lɔ 'e 'ciladɪ "da "fo. ¹⁴ 'I wei bɛ, maan 'vɪ -wɛlɛ, -yee "wɛan 'trɛdanɔn 'nandɪ 'sia o man. O 'nandɪ 'sia o man 'nan o 'ka "nyian 'wee vɛ -a dɪ, "le zɪ an 'ka -wee vɛ -a dɪɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹⁵ An 'ka 'i trɔ 'banan 'nan 'i o 'si 'trɛdanɔn yei "dɪ. An ya 'i trɔ 'banan 'pian 'nan, 'i yie 'tɔ o va Satan nɛn e 'wɪ 'wli dɪ "paa 'nyranman -a bɛ -yee "wɛan. ¹⁶ O 'ka 'trɛdavɛ -a dɪ, "le zɪ an 'ka 'trɛdavɛ -a dɪɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹⁷ 'I 'wɪ tɪgɪ -kɔn -wɛlɛ -e 'o drɛ 'yie vɛ -a "fo. 'Wɪ tɪgɪ zɪɛ 'i wei nɛn. ¹⁸ Zɪ yian 'pa 'sia 'trɛda bɛ, -a -tɔwli "nɛn "nyian an o 'pa 'sia 'trɛda.

19 An 'fli -nəan -e 'an 'ka -wee "wəan, 'dʊ -e 'o drɛ 'yie vɛ -a "fo.

20 -Wee "wəan nɛn an ya 'i trʊ 'banan, ɛn minnun nɛn o yi -tɛra 'an da o wei -le "wəan bɛ, an ya 'i trʊ 'banan "nyian -wee 'wɪ man. 21 An ya 'i trʊ 'banan 'nan -e 'o drɛ min -tɔwli "a. 'An "ti, 'o 'kɔn 'o lɛadɪ 'kʊ man, "le zɪ 'kʊ 'vale 'yia, kʊ ya min -tɔwli "a bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 'O drɛ min -tɔwli "a -e 'trɛdanɔn 'o -tɔ 'nan yie 'an 'pa 'sia. 22 An o drɛ -dan "le zɪ yian drɛ -dan bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. An o drɛ -dan 'nan -e 'o drɛ min -tɔwli "a, "le zɪ kʊ cɪ 'yia min -tɔwli "a bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 23 Kʊ ya waa min -tɔwli "a, ɛn kʊ ya 'yia min -tɔwli "a 'nan -e 'o drɛ min -tɔwli "a 'kpa tɪglɪ. 'E drɛ zɪɛ -e 'trɛdanɔn 'o -tɔ 'nan, yie 'an 'pa 'sia, ɛn i o ye "yi "le zɪ yian ye "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

24 'An "ti, minnun pɛɛnɔn nɛn i o -nɔn 'mɛn bɛ, an ya "va 'nan 'kʊ 'kɔn waa fɛnan nɛn an -kɔan "bɛ -a -nan. An ya "va 'nan 'o 'mɛn -dan cɪ yɪ. Yian drɛ -dan, kɔɔ yian 'yɪ "yi, te yɪ'a tian 'trɛ drɛɛ dɪ. 25 'An "ti, i ya tɪglɪ. 'Trɛdanɔn 'ka 'i 'tɔa dɪ, 'pian 'an 'bɔ 'mɛin -tɔa. ɛn 'an -srɛnɔn "o "tɔ "nyian 'nan yie 'an 'pa 'sia. 26 Zɪ i cɪ bɛ, maan kɔɔn -wɛɛ, ɛn maan -kɔɔnman tian -wɛɛ, 'nan -e 'o cin yɪ "yi "le zɪ yian ye "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ, te kʊ ya waa min -tɔwli "a.»

18

Zuif 'nɔn 'tanɔn Zozi 'kun

(Mt 26.47-58; Mk 14.43-50, 53-54; Lk 22.47-54)

1 Zɪ Zozi cɛɛn Bali trʊ 'badɪ man bɛ, ɛn 'o 'vale 'e -srɛnɔn 'a, o -kʊ 'yi nɛn waa laabo Cedrɔn bɛ -a -sru. Fei -tʊ a fɛ zɪɛ -a -nan, -a da nɛn o -kʊ. 2 Zozi 'lee 'e -srɛnɔn 'o cin ye 'e 'cɛn fɛ zɪɛ -a -nan, -yee "wəan Zudazi nɛn e "ta -daa Zozi 'nɔnlɛ 'e 'nanmannɔn lɛ bɛ, yaa -nan -tɔa.

3 'Sounja 'pa 'tʊ 'lee minnun nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Farizɛn 'nɔn o 'pa 'sia bɛ, Zudazi -trɔa o 'lɛ, ɛn e -kʊ waa fei zɪɛ -a da. "Wɛɛ vɪnan 'o 'kʊ bɛ, srɔannun a -wɛɔ, -kannɛnnun a -wɛɔ, ɛn -kuli -tan fɛnun a -wɛɔ.

Zɪ o 'bɔla bɛ, 4 ɛn Zozi 'kʊ o 'lɛ, te e 'wɪ nɛn e "ta -daa "bɔlɛ "man "bɛ -a -tɔa, ɛn yaa laabʊ -wɛɔ 'nan: «-Tɪ nɛn -kaa -wɛɛman?»

5 O 'nan -yrɛ 'nan: «Nazaretɪ min Zozi nɛn kʊa -wɛɛman.»

ɛn Zozi "e -wɛɛ 'nan: «'An 'bɔ nɛn 'gʊ.»

Zudazi nɛn e Zozi 'bɔ 'nɔn 'e 'nanmannɔn lɛ bɛ e ya o yei. 6 Zɪ Zozi -a 'vɪ -wɛɛ 'nan, 'e 'bɔ nɛn 'gʊɛ, o -kʊ 'o koda ɛn o tiila "tra.

7 -A -nan nɛn Zozi -a laabʊ "nyian -wɛɔ 'nan: «-Tɪ nɛn kaa -wɛɛman?»

ɛn o -yrɛ 'nan: «Nazaretɪ min Zozi nɛn.»

8 Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «Maan 'vɪ 'cɛɛ 'va 'nan 'an 'bɔ nɛn 'gʊ. -Yee "wəan -te maan nɛn ka cɪ 'an -wɛɛnan bɛ, ka minnun 'gʊɛ o 'tʊ 'o 'kʊ.»

9 Zɪ 'wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ 'e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Yaa 'vɪ 'e 'cɛn 'nan: «Minnun nɛn i o -nɔn 'mɛn bɛ, o va min -tɔwli 'ka 'sanlɛ dɪ.»

10 -A -srɛzan nɛn Simɔn Pieri -a bɛ, sɛn a -yrɔ, yaa 'sʊ 'e 'kɔlɛ 'ji, ɛn e Bali -pannɔn 'tazan 'suzan 'tʊ -pɛ "yi "da "trɔɛn cɛɛn. Min zɪɛ waa laabo Maku.

11 ɛn Zozi "e Pieri lɛ 'nan: «'I 'yie sɛn wʊ 'e 'kɔlɛ 'ji! 'Kulenɛn nɛn yra yɪdɪ cɪ -ji 'gʊɛ, 'an "ti -a 'pla 'mɛn, ma'an ve "man "cɛɛ dɪ.»

12 'Sounjanun 'lee 'o 'tazan 'lee minnun nɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn o 'pa 'sia bɛ, o Zozi 'kun, waa yri, 13 ɛn o -kʊ -a 'e tɛdɛ min -tʊ nɛn waa laabo Ane bɛ -a va. Waa nan "ti laabo Kaifa, -yɛɛ cɪ lɛ 'bɔ zɪɛ -a -ji Bali -pannɔn 'tazan -a. 14 Kaifa zɪɛ, -yɛɛ 'wɪ tin 'ba "nɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn lɛ. Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan, -a "yi mlin -e min -tɔwli 'e min pɛɛnɔn 'lɛji -ka wʊ.

Pieri yɔɔ "da 'nan 'e 'ka Zozi -srɛzan 'a dɪ

(Mt 26.69-70; Mk 14.66-68; Lk 22.55-57)

15 Simɔn Pieri 'lee Zozi -srɛzan 'tʊ, 'bɛ sɔɔnla Zozi 'bɔ -sru. Zozi -srɛzan 'tʊ zɪɛ Bali -pannɔn 'tazan 'bɔ -a -tɔa. -Yee "wəan -yɛɛ wlala 'o 'vale Zozi 'a Bali -pannɔn 'tazan 'bɔ 'le -klɔn -ji.

16 'Pian Pieri "e -fʊɔ bei -klɔn -yrɛ "nɛn. -A -srɛzan 'tʊ bɛ, e 'li 'e da, ɛn e 'wɪ tin 'ba lɪmɔn nɛn 'e yie -tɔa -klɔn 'bɔ -yrɛ "nɛn "bɛ -yrɛ.

Təən, en e -si -nən Piəri lə, ¹⁷ yaa laabu Piəri-lə 'nan: «Bii 'gυε, -a -sruzan 'tə nən "nyian "yie "a?»

En Piəri "e 'nan -yrε 'nan: «An 'ka -a -sruzan 'a dı.»

¹⁸ Bali -pannən 'tazan 'bə 'sunən 'lee 'sounjanun nən -nan bε, o 'tε 'fə "nən, en waa si -fə trun -taa "le "wεan. Piəri -tə o va, en e 'tε "klandı 'sia.

Bali -pannən 'tazan Ane 'wı laabu Zozi 'lə

¹⁹ Bali -pannən 'tazan 'wı laabu Zozi 'lə. Yaa laabu -yrə -a -srunən da, en yaa laabu -yee 'wı "paadı da.

²⁰ En Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «An 'wı tin 'ba min pεenən yie man, en yi pεenən man te an 'wı "paaman minnun ji Bali trv 'ba 'kənnun -ji 'lee Bali -pan 'kənnun nən Zuif 'nən o cin ye -ji bε -a -ji. Ma'an 'wı 'tə drεε 'e yəadı dı. ²¹ -Mε "le "wεan i 'wı laabo 'an 'lə 'wı zıε -a da? Minnun nən waan wei 'man bε, 'wı nən maan tin 'ba -wıε "bε, waa -təa. O lə nən 'i laabu.»

²² Zi Zozi 'wı zıε -a 'vı bε, en Bali -pannən 'tazan 'suzan 'tə nən 'e 'tədı Zozi "srən "bε, e 'pa 'fə Zozi yra, en e 'nan -yrε 'nan: «-Tıε 'vı 'yie 'nan 'i 'wı tin 'ba Bali -pannən 'tazan lə zıε?»

²³ En Zozi -a 'vı -yrε 'nan: «-Te maan 'vı 'wıdı "bε, 'wı nən maan 'vı "va "wıdı "bε, 'i vı 'mən. En -te ma'an 'wı 'wıdı "vıε dıε, -mε "le "wεan nən i fε 'lε wo 'an 'ji?»

²⁴ Ane Zozi 'tə 'e -yrıdı, en yaa -nən 'nan 'o 'kə -a Kaifa lə. -Yεε cı Bali -pannən 'tazan -a lə 'bə zıε -a -ji.

Piəri yəə "da "nyian 'nan ya'a Zozi 'təa dı

(Mt 26.71-75; Mk 14.69-72; Lk 22.58-62)

²⁵ Tə zıε -a wı bε, te Simən Piəri a tian 'e 'tədı 'tε man 'tε "klannan. En waa laabu -yrə 'nan: «Bii 'gυε, -a -sruzan 'tə nən "nyian "yie "a?»

Simən yəə "da, en e 'nan: «An 'ka -a -sruzan 'a dı.»

²⁶ Bali -pannən 'suzan 'tə a fε 'bə zıε -a -nan. Min nən Piəri -a "trəən cεen bε, -a drı nən, e 'nan Piəri lə 'nan: «Mεin 'yı 'ka 'vale Zozi 'a fei.» ²⁷ Piəri yəə "da "nyian. 'Nun təən, en manən wı.

O -kə Zozi 'a Rəm min -kənmandan Pilati 'lε

(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Lk 23.1-5)

²⁸ Bodrun puunən nən Zuif 'nən 'tanən 'si Zozi 'a Kaifa -va, en o -kə -a Rəm min -kənmandan -le -klən -ji. Zuif 'nən 'ka "o -wıε "wıε Rəm min -kənmandan -le -klən -ji dı, "təgə 'o "tri "tə Bali 'lε, -e 'o vıε 'o -kəla Zuif 'nən 'le 'si nənba -ji "fedi da fεnun -blıdı -a dı.

²⁹ -Yee "wεan -kənmandan Pilati 'bə 'bε 'bəla en e -kə o va. Yaa laabu -wıε 'nan: «-Mε "wı nən min 'labε yaa drε, en ka 'wı -təa "man?»

³⁰ En o 'nan Pilati lə 'nan: «"Te 'wı 'wıdı "drεzan "cεε dıε, "te kva 'talε -a 'i 'va 'gυ dı.»

³¹ En Pilati -a 'vı -wıε 'nan: «'Ka 'bə, 'ka 'kə -a -e 'ka -yee 'wı tin 'ba "le zı 'cee -pei -a 'vı bε -yee 'wı 'zı.»

En Zuif 'nən "o 'nan -yrε 'nan: «'Ka 'a -si -nən lε 'kə 'nan 'kə min -tε dı.» ³² Zi 'wı nən Zozi -a 'vı 'e 'cən 'yee -kadı da bε 'e 'lε səə zıε.

³³ Təən en Pilati 'li 'e da 'yee -klən -ji. E Zozi laabu, en yaa laabu -yrə 'nan: «Zuif 'nən 'le mingənən nən 'yia?»

³⁴ En Zozi -a laabu -yrə 'nan: «'I 'bə, yie 'wı zıε -a 'vı 'i 'bə 'a, -baa minnun 'bε 'vı en "i "man?»

³⁵ Pilati "e -yrε 'nan: «Zuif min nən maan? 'I 'bə flənən 'lee Bali -pannən 'tanən 'bε 'i 'nən 'nan 'mεin 'tε. -Mε "nən yia drε?»

³⁶ En Zozi "e 'nan: «'Trεda minnun "cεε 'an 'tə mingənən -a dı. "Te -wεε 'an 'tə mingənən -a bε, "te 'an 'sunən 'an 'ta kuli -tan, -e minnun 'o vıε 'waan 'nən Zuif 'nən 'tanən lə dı. 'Trε 'gυε -a da minnun "cεε 'an 'tə mingənən -a dı.»

³⁷ En Pilati -a 'vı -yrε 'nan: «Yıoo, mingənən nən 'yia?»

Zozi "e 'nan: «-Inyan, -a 'bə nən i "sia -a vınan bε an ya -a. An -ta 'trεda 'nan -e 'an 'wı tıglı vı minnun lε. -Yee "wεan waan 'ya, minnun pεenən nən o 'wı tıglı -təa "bε, 'o "trəən -təa 'an wei lε.»

³⁸ Pilati -a laabu -yrə 'nan: «-Mε "nən 'wı tıglı 'a?»

Zı Pilati 'wı zıε -a laabu bε, e 'bəla, en e -kə "nyian Zuif 'nən 'va. En e 'nan -wıε 'nan: «Ma'an 'wı 'tə yıε min 'gυε -a

man, -e min 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ. ³⁹ 'Pian 'wɪ nɛn -cɛɛ dra 'e 'cɛn bɛ, 'bɛ cɪ 'nan -te Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi 'bɔ bɛ, an "sia -pɔ 'kɔnzɔn 'tɔ man. -Yee "wɛan maan laabo 'ka 'lɔ 'nan, ka ya "va 'nan 'an 'si Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn man?»

⁴⁰ Tɔɔn, ɛn o pɛɛnɔn -paandɪ 'sia 'e cin va. Waa ve 'nan: «-Cɛjɛ oo! -Cɛjɛ oo! Te 'i 'si min 'labɛ 'bɛ man dɪ oo! Barabazi man nɛn 'i 'si o!» Barabazi 'bɔ zɪɛ, min nɛn e min -tɛ bɛ -nyrɛn.

19

¹ ɛn Pilati "e 'nan 'sounjanun lɛ 'nan 'o Zozi 'kun, -e 'o -sɔn -ngble -a. ² 'Sounjanun 'bɔ lei 'tan, ɛn waa 'wɔ -a -wulo -man "le -yee mingɔnnɛn kle 'zɔ. O mingɔnnɛn -tralɛ 'tɛndɛn 'tɔ 'si, ɛn waa 'wɔ "da. ³ O -pli "man -a "srɔn te waa ve -yrɛ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn, 'tu 'tɔ bɔ», -e 'o 'pa 'fɔ -a yra.

⁴ Pilati 'bɔla "nyian, ɛn e 'nan Zuif 'nɔn lɛ 'nan: «An "ta -a bɔala 'cɛɛ bei -e 'ka -tɔ 'nan ma'an 'wɪ 'tɔ yɪɛ "man -e 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ.» ⁵ ɛn Zozi 'bɔla te lei kle "a -a -wulo -man, ɛn mingɔnnɛn -tralɛ a "da. -A -nan nɛn, Pilati "e 'nan -wɛ 'nan: «'Cee min bɛ, -nyrɛn "bɛ.»

⁶ Zɪ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee o 'sunɔn -a 'yɪ bɛ, ɛn o -paandɪ 'sia. Waa ve 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da! 'I -pɛin yiba "plan da!»

ɛn Pilati "e -wɛ 'nan: «'Ka 'si, -e 'ka -pɛin yiba "plan da 'ka 'bɔ 'a! Kɔɔ ma'an 'wɪ 'tɔ yɪɛ "man -e 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ.»

⁷ Zuif 'nɔn "o 'nan -yrɛ 'nan: «'Kɔɛ -pei -tɔ 'wɪ 'tɔ a. 'Kɔɛ -pei -tɔ wɪ zɪɛ -a pɛ -ji nɛn waa -tɛa, kɔɔ e 'nan Bali -pɪ nɛn 'yaa.»

⁸ Zɪ Pilati 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn -yee "klandɪ 'pa "da. ⁹ Pilati wɪa "nyian 'yee -klɔn -ji, ɛn yaa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «'I "sia nyin?» 'Pian Zozi 'ka 'wɪ 'tɔ 'sɪlɛ "da "dɪ. ¹⁰ ɛn Pilati "e -yrɛ "mɛn 'nan: «'An 'bɔ 'lɛ nɛn yɪ'a 'wɪ 'tɔ sia "da "dɔɔ? Yɪ'a tɔa 'nan -a -si a 'an 'lɔ -e 'an 'si 'i man dɔɔ, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ -e 'mɛin -pɛin yiba "plan da dɔɔ?»

¹¹ Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Yɪ'a 'kɔlaman fɛ -tɔ drɛdɪ -a 'mɛn, te Bali

"cɛɛ -si -nɔn dɪ, -yee "wɛan min nɛn yaan 'nɔn 'yɪɛ bɛ, -yee 'wɪ 'wɪdɪ 'bɛ cɪ -dan.»

¹² Zɪ Pilati 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn yaa -wɛɛdɪ 'sia 'nan 'e "sia Zozi man. 'Pian te Zuif 'nɔn -paanman 'nan: «-Te 'i 'si "man "bɛ, te 'i 'ka Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn tazan Seza bee -a dɪ. Kɔɔ min nɛn e 'fli drɛ mingɔnnɛn -a bɛ, te -a pɛi a 'e 'padɪ "man.»

¹³ Zɪ Pilati 'wɪ zɪɛ 'bɛ 'man "nyian bɛ, ɛn e 'nan 'o Zozi bɔla bei. Tɔɔn ɛn Pilati 'bɔ -nyran 'yee tin 'ba pɛin -da. Fɛ zɪɛ -a -nan a 'e wɪuandɪ, waa drɛ -kɔlɛ -a "le lazo nɛn waa -fɔ. Waa laabo Ebre wei -ji «Gabata». ¹⁴ Te yidɛ 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ, ɛn Zuif 'nɔn a 'wee 'si nɔanba -ji "fɛdi man drɛnan.

-A -nan nɛn Pilati "e 'nan Zuif 'nɔn 'tanɔn lɛ 'nan: «'Cee mingɔnnɛn 'bɔ nɛn bɛ.»

¹⁵ ɛn o -paandɪ 'sia 'nan: «'O -tɛ, 'o -tɛ! 'I -pɛin yiba "plan da!»

ɛn Pilati -a laabɔ -wɪɔ 'nan: «'An 'cee mingɔnnɛn -pɛin yiba "plan da?»

Tɔɔn ɛn Bali -pannɔn 'tanɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Kɔɛ mingɔnnɛn a -tɔwɪ "cɛ, waa laabo mingɔnnɛn Seza.»

¹⁶ 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn Pilati 'e 'pɛ 'si Zozi da, ɛn yaa -pɛindɪ yiba "plan da -si -nɔn.

Zozi -pɛinnan yiba "plan da

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.26-43)

'Sounjanun -kɔ Zozi 'a. ¹⁷ Zozi 'bɔ 'bɛ 'yee yiba "plan 'sia, ɛn o -kɔ -a fɛnan nɛn waa laabo min -wulo klo bɛ -a -nan. Waa ve Ebre wei -ji «Gɔlgota».

¹⁸ Fɛ zɪɛ -a -nan nɛn waa pɛin yiba "plan da. O min -tɔ pɛin yiba "plan da -a -pɛ "yɪ "da, ɛn o min -tɔ pɛin "nyian yiba "plan da -a -pɛ bɔ da.

¹⁹ Pilati "e 'nan 'o yiba 'fɔnɛn da 'crɛn -tɛ, -e 'o 'pa Zozi 'le yiba "plan ta lou. Waa 'crɛn -tɛ "da 'nan:

«Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn, Nazareti min Zozi.»

²⁰ 'Wɪ 'bɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ Ebre wei -ji, ɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Latɛn wei -ji, ɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ "nyian Grɛk wei -ji. Zuif 'nɔn "kaga 'wɪ zɪɛ -a ta 'vɪ, kɔɔ fɛnan nɛn o Zozi pɛin yiba "plan da

bε, e ya 'fla 'srɔn "kogo. ²¹ En Bali -pannɔn 'tanɔn 'kɔ -a vɪlɛ Pilati lɛ 'nan: «Te 'e 'kɔn 'e 'crɛn -tɛdɪ Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn dɪ! 'Pian 'i crɛn -tɛ 'nan, e 'nan 'e ya Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a!»

²² Pilati -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Wɪ nɛn maan crɛn -tɛ bɛ, ma'an "nyian -a limlan dɪ.»

²³ Zɪ 'sounjanun cɛɛn Zozi -pɛindɪ man yiba "plan da bɛ, ɛn o sɔnɔn nɛn waa 'sɔ "da "bɛ, waa 'pla sinjɛn, ɛn waa 'sia 'tɔdɔ. -Yee sɔ -gblɔ -tɔ nɛn wɛɛ pee 'tɔwli "plɔun bɛ, wɛɛ 'si, ²⁴ En waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «Te -kaa 'fɔvɪ bɔvɔ dɪ, 'pian -kaa 'lein 'wlɛ tuɔla, -e min nɛn e -tria "da "bɛ, 'o -nɔn -yrɛ.»

Zɪ Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ 'e 'cɛn bɛ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«O 'mɛn sɔ pli 'o cin yei, ɛn o 'mɛn sɔ -gblɔ 'si 'lein 'wlɛ 'tuɔladɪ da.»

'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'sounjanun -a drɛ.

²⁵ Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te yiba "plan nɛn o Zozi pɛin "da "bɛ, lɔmɔn sinjɛn a 'o 'tɔdɪ "wlu. Zozi 'bɔ "bɔ 'lee Zozi 'bɔ "blu 'lee Klopa nan Mari 'lee Madala li Mari. ²⁶ Zɪ Zozi 'e "bɔ 'yɪ, te 'e -srɔzan nɛn yaa ye "yɪ "bɛ -a ye 'e 'tɔdɪ 'e "bɔ "srɔn "bɛ, ɛn e 'nan 'e "bɔ "lɛ 'nan: «'I 'pɪ nɛn bɛ o.» ²⁷ En Zozi -a 'vɪ 'e -srɔzan zɪɛ -yrɛ 'nan: «'I "bɔ "nɛn bɛ o.» 'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ bɛ, -a da nɛn -a -srɔzan -a drɛ, 'e yɪɛ 'tɔ -a "bɔ 'va.

Zozi 'kanan

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Lk 23.44-49)

²⁸ Zozi -a -tɔ 'nan 'e 'wɪ pɛɛnɔn 'lɛ sɔɔ, ɛn e 'nan "mɛn 'nan: «'Yɪ dra 'an -tɛa.» Zɪ 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ 'e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. ²⁹ -Wɛn 'wlɛ nɛn e -fɔla -trilii bɛ, -a -pɔ -tɔ a 'sounjanun 'bɔ 'lɔ -wee mlinvɛ -a. ɛn o sɔ -tɔ 'si, waa 'fɔ -wɛn zɪɛ -a, waa yrɪ -cɛan "nɛn, ɛn waa -tɔ -a 'lebo "nɛn.

³⁰ Zɪ Zozi cɛɛn -a flɔndɪ man "ji "bɛ, ɛn e 'nan: «'Wɪ pɛɛnɔn 'e 'lɛ sɔɔ "mɛn.» -A -nan nɛn 'e 'wulo -fɔ 'e 'wlu, ɛn 'e yɪɛ 'lɛ 'wɔ.

³¹ 'Yaa yi da nɛn, ɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn 'kɔ Pilati trɔv 'balɛ 'nan minnɔn nɛn o o -pɛin yiba "plan da bɛ, o o cɛin "yee -e 'o o 'si 'nan. Waa drɛ zɪɛ, kɔɔ -te tɔ cɛɛn bɛ, -wee 'flinla "yɪ nɛn, ɛn o 'ka "vale min -kadɪ 'e 'fɔ 'e 'padɪ yiba "plan da dɪ.

³² Pilati 'sounjanun 'pa 'sia 'nan 'o 'kɔ -a drɛ. Zɪ 'o 'bɔla 'nan nun bɛ, ɛn min "fli "nɛn o o pɛin Zozi "srɔn "bɛ, waa -tɔ cɛin "fli yee, ɛn waa -tɔ cɛin "fli yee. ³³ O 'bɔ Zozi da, ɛn waa 'yɪ 'nan e ya 'e 'kadɪ -yee "wɛan wa'a cɛin "yeeɛ dɪ. ³⁴ 'Pian 'sounja min -tɔ Zozi 'fɔn 'e 'sɛan da 'yee -tin -a. 'Nun tɔɔn 'yɪ -sran, ɛn nyɛn -sran.

³⁵ Min 'bɔ nɛn e 'wɪ 'gɔvɛ -a -nan 'yɪ bɛ, -a san 'bɛ 'vɪ. Yaa 'vɪ 'nan -e 'ka 'bɔ "nyian 'ka yi -tɛra "da. 'Wɪ nɛn yaa 'vɪ 'gɔvɛ, 'wɪ 'kpa nɛn, ɛn -a 'bɔ "e -tɔa 'nan e ya 'wɪ 'kpa -a.

³⁶ 'Wɪnɔn 'bɔ zɪɛ e drɛ 'nan -e Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ 'e 'lɛ sɔɔ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-A 'wlɛ -tɔwli 'ka 'wia dɪ.»

³⁷ En e ya "nyian 'e 'crɛn -tɛdɪ fɛ pee -nan 'nan:

«Min nɛn waa 'fɔn bɛ, -a lɛ nɛn min pɛɛnɔn yɪɛ 'e 'fɔ.»

Zozi wɔnan

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Lk 23.50-56)

³⁸ Min -tɔ nɛn waa laabo Zozefɔ bɛ, e "sia Arimate, Zozi -srɔzan nɛn. 'Pian 'e "klanman Zuif 'nɔn 'tanɔn 'lɔ 'le "wɛan, e ya -a -sru 'e yɔɔdɪ. Zozefɔ -si trɔv 'ba Pilati -lɔ 'nan 'e Zozi pa -nɔn 'yrɛ -e 'e wɔ. Pilati -a -si -nɔn -yrɛ, ɛn e -kɔ Zozi 'kadɪ 'bɔ 'silɛa. ³⁹ Nikodem nɛn yi -tɔ da e -kɔ Zozi 'va -pei -man bɛ, "e 'ta wɔ "nyian 'e 'lɔ 'le 'yile nɛn waa wo min pa man bɛ -a. 'Yile zɪɛ, e ya 'e baadɪ mire 'lee aloɛ -a, ɛn -a kilo a -fuba yaaga. ⁴⁰ O 'vale Zozefɔ -a, -wɛɛ Zozi pa yrɪ. O 'yile -sɛn sɔ ji ɛn waa drɛ 'a. Zɪ Zuif 'nɔn 'wee pa dra zɪɛ -e 'o wɔ.

⁴¹ Fɛnan 'bɔ nɛn o Zozi pɛin yiba "plan da bɛ, fei -tɔ a -a "srɔn. Fei zɪɛ -a da bɛ, min -yrɛ nɛn waa cɛɛn -kɔlɛ -ji bɛ -a -tɔ a -nan. -Yrɛ zɪɛ wa'a tian min wɔlɛ "ji "dɪ. ⁴² -A 'bɔ 'ji nɛn o Zozi 'wɔ. Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yɪ a -tanɔn bɔdɪ -a, ɛn -yrɛ 'bɔ a "nyian -kogo -yee "wɛan -a ji nɛn o Zozi 'wɔ.

20

Zozi wluan -kanɔn 'va

(Mt 28.1-8; Mk 16.1-8; Lk 24.1-12)

¹ 'Mɔnnɛn yi da, bodrun puunɔn, te klunglun 'nɛn a tian, ɛn Madala li

Mari -ku Zozi -yre da. -Kole nen o -yre 'bo 'le 'wu 'a be, yaa 'yi 'e 'sidi "nen.
 2 Mari 'li 'e da flan -a, en e -ku e 'bo Simon Piere 'lee Zozi -sruzan 'tu nen Zozi -a ye "yi "be o man, en e 'nan -wle 'nan: «O Minsan pa 'si 'yre -ji, en fenan nen o ku -a be ku 'a to da di.»

3 Piere 'lee Zozi -sruzan zie o 'bala en o -ku -yre da. 4 O "flinon 'ko flan -a, 'pian min -tu be, e flan bli e mlin Simon Piere da. -Yee 'bala -yre da 'e 'flin. 5 'Pian ya'a -wlale -nan nun di, e 'kunnan en 'e yie 'to -yre 'bo 'ji. Sonun nen waa 'pa Zozi man be yaa 'yi. 6 Simon Piere 'bala -yee -sru, en "be wla 'wu 'yre 'bo 'ji nun. E sonun nen waa 'pa Zozi man be -a 'yi 'e -srandi. 7 So nen waa -to Zozi 'wulo -man be, yee 'yi 'e -srandi 'e 'to, te e ya 'e plindi. 8 En Zozi -sruzan nen e 'bala paan 'e tede be, "e wla 'wu "nyian -yre 'bo 'ji nun. Zi yaa -nan 'yi be, en e yi -tera "da 'nan Zozi wluan -kanon 'va. 9 Tu zie -a wlu be, te 'wi nen 'e 'cren -tedi Bali -le 'fluba 'ji 'nan: Zozi -kaa -e 'e 'wluan -kanon 'va be, -a -srunon 'ka tian -a -ci manle di. 10 Zozi -srunon "fli "be, o 'li 'o da 'wee ve -nan.

*Zozi 'e 'fli koon Madala li Mari le
(Mt 28.9-10; Mk 16.9-11)*

11 En Mari 'e fuv 'e 'todi -yre 'bo 'srn, te e -wua. E ya -wuonan en e 'kunnan 'e yie 'to -yre -ji nun. 12 En e Bali -le 'pasianon nen laji be o "fli 'yi 'o 'ta le so 'fuvu 'a fenan nen o Zozi pa 'pla be -a -nan. -A -tu a 'e -nyrandi -a -wulo -man zia, en -a -tu a 'e -nyrandi -a cein -man zia.

13 Bali -le 'pasianon -a laabu li zie -yrc 'nan: «-Me "le "wean nen i ya -wuonan?»

En li be e -wle 'nan: «Minnun 'an 'san pa 'si 'yre -ji, en fenan nen waa 'pla be ma'an toa di, -yee "wean an ya -wuonan.»

14 E 'wi zie -a 'vi, "yee vnan 'e man lila, te e min -tu ye 'e 'todi. Min zie Zozi nen, 'pian ya'a -tale 'nan Zozi nen di.

15 En Zozi 'bo -a laabu -yrc 'nan: «-Me "le "wean nen i ya -wuonan? -Ti nen yia -weeman?»

Mari -a nrn 'e 'ji 'nan min nen e 'nyranman "paa fei 'bo da be -nyren.

En e 'nan -yre 'nan: «'An 'san, -te yie 'si 'yre -ji be, fenan nen yia 'pla be, 'i vi 'men -e 'an 'ku -a 'sia.»

16 En Zozi -a laabu: «Mari!»

Mari 'e man lila, en yaa 'vi -yre Ebre wei -ji 'nan: «Rabuni!» -A -ci nen 'nan Bali -le 'wi "paazan.

17 Zozi "e -yre 'nan: «Te 'i kle 'an man di! Ma'an tian 'kole 'an "ti 'va di. 'I 'ku -a vi 'an "boinun le 'nan: «An "ta -ko 'an "ti 'va, e ya 'ka "ti "a. An "ta -ko 'men Bali va, e ya 'cee Bali -a.» »

18 En Madala li Mari -ku -a vile Zozi -srunon le. Yaa 'vi -wle 'nan 'e Minsan 'yi, en e 'wi nen Zozi -a 'vi -yre "be, -a tin 'ba -wle.

*Zozi 'e 'fli koon 'e -srunon le
(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Lk 24.36-49)*

19 Mannon yi 'bo 'lein zie -a funnin -mlan, en Zozi -srunon 'o cin 'yi 'kon 'tu -ji. 'Kon zie waa -fo -ji, o ya "klannan Zuif 'non 'tanon 'lo 'le "wean. 'Nun toon, en Zozi 'bala o va, e -to o yei, en e -wle 'nan: «Bali 'e 'fodi -troo -non 'cee!» 20 E 'wi zie -a 'vi, en 'e -pelanun koon -wle 'lee 'e 'sean da. Zi o Minsan 'yi be, o 'ci nran.

21 En Zozi -a 'vi "nyian -wle 'nan: «Bali 'e 'fodi -troo -non 'cee! Zi 'an "ti 'an 'pa 'sia be, -a da nen 'an 'bo "nyian "an 'ka "paa -sia.» 22 E ceen 'wi zie -a vidi man, toon en 'e 'le fulo feen o man, en yaa 'vi -wle 'nan: «Bali lei 'saun nen be, e ya 'cee ve -a, 'ka 'si. 23 Minnun nen o 'wi 'wli di dre, en kaa 'vi 'nan -wee 'wi 'wli di fui be, te Bali -wee 'wi 'wli di fui. En -te ka'a -wee 'wi 'wli di "fuile di, Bali 'ka -wee 'wi 'wli di 'fuiman di.»

Zozi 'e 'fli koon Toma le

24 Tu zie -a wlu be, -a -sruzan 'tu nen waa laabo Toma be, te e 'ka 'nan di. Waa laabo "nyian "flen. 25 Zi e -ta be, en Zozi -srunon -mienun -a 'vi -yre 'nan: «Ku Minsan 'yi.»

En e 'nan -wle 'nan: «-Te ma'an tian -a -pe nen waa pein be -a "pa 'ji yile di, ma'an yi 'teala "da 'mlonmlon di. 'An 'pe 'wle -toala -a "pa 'ji, en 'an 'pe "paa -a 'sean 'ji 'vaa, en an yi -teala 'wi nen kaa 'vi 'gve -a da.»

26 Yi 'sora "be -sru, Zozi -srunon a 'o cin yidi "nyian 'kuin, te Toma a 'sien o va. 'Kon 'bo -kpeinnun a 'e 'fodi -ji,

'nun tɔɔn ɛn Zozi bɔla o va, e -tɔ o yei ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «Bali 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ.» ²⁷ ɛn Zozi -a 'vɪ Toma lɛ 'nan: «'An -pɛlanun nɛn 'gʊ, 'i -pli 'i -pɛ 'wɛ 'a 'gʊ, ɛn 'i 'pɛ 'pa 'nyian 'an 'sɛan 'ji. 'I yi -tɛra "da, te 'i 'ci -fɔɔ "nyian dɪ.»

²⁸ Toma "e -yrɛ 'nan: «Yiɛ cɪ 'an 'san -a, ɛn yiɛ cɪ 'mɛn Bali -a.»

²⁹ ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ "mɛn 'nan: «Yian 'yi, -yee "wɛan nɛn i yi -tɛra 'an da. Minnun nɛn o yi -tɛala 'an da te wa'a 'an yilɛ dɪɛ, Bali -le -fɛa a o man.»

-Mɛ "le "wɛan nɛn o 'fluba 'gʊɛ -a cɛn -tɛ?

³⁰ Zozi 'lɛbo "fɔ wɪ "kaga drɛ 'e -srɛnɔn yiɛ man, te 'bɛ 'ka 'e 'cɛn -tɛdɪ 'fluba 'gʊɛ -a -ji dɪ. ³¹ 'Pian 'wɪnɔn nɛn 'gʊɛ, wɛɛ 'cɛn -tɛ 'nan -e 'ka yi -tɛra "da 'nan min nɛn Bali -a 'si "va, ɛn e ya Bali -pɪ -a bɛ Zozi nɛn. -Te ka yi -tɛra Zozi da bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e dra 'cee vɛ -a.

21

Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srɛnɔn 'sɔravli "lɛ

¹ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srɛnɔn lɛ "nyian 'yi nɛn waa laabo Tiberia bɛ -a man. Zɪ 'e 'fli kɔɔn -wɛ "bɛ, -a -nan wɪ nɛn 'gʊ. ² Yi -tɔ da te -a -srɛnɔn a 'o cin yɪdɪ. Simɔn Piɛri, 'lee Toma nɛn waa laabo "nyian "flɛn bɛ, 'lee Natanaɛl nɛn 'e "sia 'fla nɛn waa laabo Kanan bɛ -a da Galile 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'lee Zebede -pɪnɔn 'lee Zozi -srɛnɔn "fli 'pɛɛ 'bɛ cɪ. ³ ɛn Simɔn Piɛri -a 'vɪ -wɛ 'nan: «An "ta -ko pɔ -tɛɛ.» O 'nan -yrɛ 'nan: «'Kʊ 'bɔ "nyian, "kʊ -koo 'i -sru.» O -kʊ, ɛn o -fɔ -klʊ -ji. -Pei zɪɛ -a man bɛ, wa'a pɔ -tɛɛ 'mlɔnmlɔn dɪ.

⁴ Tʊ "ɛ vɪnan 'e 'cɛn bodrun, te Zozi a 'e 'tɔdɪ 'yi 'plo da. 'Pian Zozi -srɛnɔn 'ka -a -tɔɛ "le Zozi nɛn dɪ.

⁵ ɛn Zozi -a laabʊ -wɔ 'nan: «-Gobonun, ka pɔ "tiɛnnɛn 'yi?»

O 'nan -yrɛ 'nan: «-Cɛjɛ, kʊ'a -vɛ -tɛɛ dɪ.»

⁶ ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «'Ka 'cee "se 'wɛɛn -klʊ 'bɔ -pɛ "yi "da zia, pɔ -sɛan 'ji.» Waa drela "da, ɛn pɔ "kaga "sɛn -wee "se 'ji, -yee "wɛan wa'a -kɔlɛ "nyian "se zɪɛ -a -kɔlɛ -a dɪ.

⁷ -A -nan nɛn Zozi -srɛnɔn 'tʊ nɛn Zozi -a ye "yi "bɛ, e 'nan Piɛri lɛ 'nan: «Minsan nɛn!» Zɪ Simɔn Piɛri -a 'man 'nan Minsan nɛn bɛ, ɛn e 'yee sɔ nɛn yaa wo sɔ ta lou "bɛ -a 'sia, yaa 'wʊ 'e man, ɛn e -fɔ 'yi 'va 'nan -e 'e 'kʊ 'yi 'plo man. E sɔ zɪɛ -a 'sʊ 'e man 'nyranman 'padɪ -le "wɛan.

⁸ Zozi -srɛnɔn -mienun bɛ, "o "ta 'wɔla 'klʊ -ji, te o -taa "se "nɛn 'e fadɪ pɔ -a bɛ -a -kɔlɛ -a 'o -sru. Fɛnan nɛn o 'si bɛ, -a -nan bɔa -mɛnliɛ -fuba 'soolu. ⁹ Zɪ o sɔɔnla 'klʊ -ji bɛ, ɛn o 'tɛ 'yi 'e 'sɔndɪ, te pɔ a "da 'e 'padɪ, ɛn 'kpɔun a -a "srɔn.

¹⁰ ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «Pɔ nɛn kaa -tɛ bɛ, 'ka 'ta -a -mie -a.»

¹¹ Simɔn Piɛri -fɔ -klʊ -ji, ɛn e "se "nɛn 'e fadɪ pɔ -dandan -a bɛ -a klan 'yi 'plo man. Pɔ a "se 'bɔ 'ji "kaga, -a -yaa tʊ -fuba 'soolu 'wɛ yaaga bɔa, 'pian ya'a 'fʊ bʊɛ dɪ.

¹² ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «'Ka 'ta fɛnɔn -bli!» -A -srɛnɔn 'bɔ 'tʊ 'ka -kɔlɛ -a laabʊdɪ -a -yrɔ 'nan -tɪ nɛn dɪ. Kɔɔ o pɛɛnɔn -a -tɔ 'nan Minsan 'bɔ nɛn. ¹³ Zozi pli o "srɔn, e 'kpɔun 'sia, yaa pli o man, ɛn e pɔ 'sia, yaa pli o man.

¹⁴ Zozi 'fli -kɔɔndɪ 'e -srɛnɔn lɛ te 'e wluan -kanɔn 'va bɛ, -a 'pa yaagazan nɛn zɪɛ.

Zozi 'wɪ tin 'ba Piɛri lɛ

¹⁵ Zɪ o cɛɛn fɛnɔn -blɪdɪ man bɛ, ɛn Zozi -a laabʊ Simɔn Piɛri -lɔ 'nan: «Zan -pɪ Simɔn, yian ye "yi e "mlian 'i bɔɛnɔn 'gʊɛ -wee 'an yɪdɪ "yi "da?»

Simɔn "e -yrɛ 'nan: «-Inyan, Minsan, yia -tɔa 'nan mɛin ye "yi.»

ɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «'I yiɛ 'tɔ 'mɛn 'bla 'nɛnnun va!»

¹⁶ Zozi -a 'pa "flizan laabʊ -yrɔ. E 'nan: «Zan -pɪ Simɔn, yian ye "yi?»

Piɛri "e -yrɛ 'nan: «-Inyan, Minsan, yia -tɔa 'nan mɛin ye "yi.»

ɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «'I yiɛ 'tɔ 'mɛn 'blanun va!»

¹⁷ Zozi -a 'pa yaagazan laabʊ "nyian -yrɔ. E 'nan: «Zan -pɪ Simɔn, yian ye "yi?»

ɛn Piɛri ta drɛ 'trɔdrɔ, kɔɔ e 'wɪ -tʊwli laabʊ -yrɔ 'e cin -sru 'e 'pa -a yaaga. ɛn Piɛri -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, i 'wɪ pɛɛnɔn tɔa. Yia -tɔa 'nan mɛin ye "yi.»

En Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I yie 'tɔ 'mɛn 'blanun va! ¹⁸ Maan ve yie 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan: Tɔ nɛn te i ya "wɛnnɔn bɛ, yie 'i -tien -tɔa 'i 'bɔ 'a -e 'i 'kɔ fɛnan nɛn i cɪ "va "bɛ -a -nan. 'Pian tɔ nɛn i dra ceje bɛ, min pee 'bɛ 'i -yrɪman -e 'e 'kɔ 'yia fɛnan nɛn i 'ka "va "dɪɛ -a -nan.»

¹⁹ Zɪ Piɛri -taa "kalɛ -e 'e Bali 'tɔ drɛ -dan bɛ, -a da -kɔnnɛn "nɛn Zozi -a -fɔ. E cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man, ɛn e 'nan Piɛri lɛ 'nan: «'I -sɔɔnla 'an -sru!»

²⁰ Piɛri 'e 'man 'lila, ɛn 'e yie 'tɔ 'o -sru, te e Zozi -sruzan nɛn Zozi -a ye "yi 'kpa bɛ -a ye. -A -sruzan zɪɛ, -yɛɛ tɛɛn yi -tɔ da Zozi 'pɛ -ji, te o ya fɛnun -blɪnan, ɛn yaa laabɔ -yrɔ 'nan: «Minsan, -tɪɛ "ta 'i -nɔan 'i 'nanmannɔn lɛ?» ²¹ Zɪ Piɛri -a 'yɪ bɛ, ɛn yaa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «Minsan, min 'labɛ "nun, -mɛ "wɪ 'bɛ bɔa -yee "man?»

²² En Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te an ya "va 'nan 'e 'fɔ -trilii -e 'an 'tadɪ 'e bɔ bɛ, 'yie 'wɪ 'tɔ 'ka 'ji dɪ. 'I 'bɔ, 'i -sɔɔnla 'an -sru.»

²³ "Wɪ zɪɛ e fuila "man "bɔɪnun yei 'nan Zozi -sruzan zɪɛ, ya'a 'li 'kaa 'mlɔnmlɔn dɪ. 'Pian Zozi 'ka -a vɪɛ Piɛri lɛ 'nan ya'a 'kaa dɪ. Zozi "e 'vɪ 'nan: «-Te an ya "va 'nan 'e 'fɔ -nan -trilii -e 'an 'tadɪ 'e bɔ bɛ, 'yie 'wɪ 'tɔ 'ka 'ji dɪ.»

²⁴ Zozi -sruzan zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪnɪn 'gɔɛ -a -nan yɪzan -a, ɛn -yɛɛ cɛɛn -tɛ. Kɔa -tɔa 'nan 'wɪnɪn nɛn yaa 'vɪ bɛ 'wɪ 'kpa nɛn.

²⁵ Zozi 'wɪ "kaga "pee drɛ "nyian. -Te waa pɛɛnɔn 'cɛɛn -tɛ paan bɛ, 'an 'ci "nrɔnman 'nan -a 'flubanun 'bɔ 'ka 'sɔa 'trɛ 'gɔɛ -a da "fo "dɪ.

Zozi Crizi -le 'pasianɔn Drɛwɪ (Actes)

Zozi 'li 'e da Bali va

¹ Tu Teofil,

'mɛn 'fluba tɛdɛ -ji bɛ, Zozi 'le 'wɪ nɛn yaa drɛ 'lee yaa paa minnɔn ji bɛ, maan crɛn -tɛdɪ 'sia 'e pou sianan "trilii, ² ɛn e 'bɔ yi nɛn Bali -a 'si bɛ -a. Te e "ta -ko laji bɛ, -yee 'wɪ nɛn 'kɔ 'o 'ta wɔla "da "bɛ, yaa paa 'yee 'pasianɔn nɛn, e o 'si "va "bɛ, o ji Bali lei 'saun -le 'plɛblɛ 'a. ³ Zɪ -yee yra yɪdɪ tɔ -nyan bɛ, o lɛ nɛn 'e 'fli kɔɔn 'e 'pa -a "kaga. Yaa -ci kɔɔn -wlɛ 'nan, 'e yɪɛ a "man. 'E 'fli kɔɔn -wlɛ yi -fuba sinjen wlu te e Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'wɪ ve -wlɛ.

⁴ Yi -tɔ da te Zozi a o yei "bɛ, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «Te 'ka 'si Zeruzalɛm dɪ! Bali lei 'saun nɛn maan 'nan 'an -nɔan 'cɛɛ bɛ, 'kaa man -pɛn! ⁵ Zan "e "min -batize drɛ 'yi 'a, 'pian 'cee vɛ bɛ, tɔ -fɔ "wɛnnɔn -e Bali 'e "cee -batize drɛ 'yee lei 'saun 'a.»

⁶ ɛn minnɔn nɛn Zozi "srɔn "bɛ, waa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «Minsan, tɔ zɪɛ -a man nɛn Izraɛl 'nɔn dra 'yie mingɔnnɛn trɛdanɔn 'a?»

⁷ Zozi "e -wlɛ 'nan: «'An "tɪ 'ka 'si -nɔnlɛ 'nan -e "ka "tɔ dɪ, -a 'bɔ 'tɔwli 'bɛ yi 'lee tɔ nun zɪɛ -a 'pla. ⁸ ɛn Bali lei 'saun -taa 'ka da, e 'plɛblɛ -nɔan 'cɛɛ, -e 'ka drɛ 'mɛn 'wɪ 'nan yɪnɔn 'a. Ka 'mɛn 'wɪ ve Zeruzalɛm, 'lee Zude 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'lee Samari 'lɛglɔn 'ji 'lee 'trɛ pɛɛnɔn da.»

⁹ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, ɛn e wluan laji. O yɪɛ a -a -sru ɛn "lolu -koei -a -sru 'san -wlɔ.

¹⁰ O yɪɛ yra tian -a -sru laji, ɛn min "fli 'bɔla 'ji o va kligli 'o 'ta le sɔ 'fuvu 'a, ɛn o 'nan -wlɛ 'nan: ¹¹ «Galile 'nɔn, -mɛ "le "wɛan nɛn ka ya 'ka 'tɔdɪ te 'ka yɪɛ a laji? Bali Zozi 'si 'ka yei, ɛn e -ku -a laji. E -ta pee wo "le zɪ kaa 'yɪ 'kɔnan bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ.»

Zozi 'le 'pasianɔn Zudazi "pa 'jizan 'tɔ

¹² -A -nan nɛn Zozi 'le 'pasianɔn 'si Olivie pɔn da, ɛn o 'li 'o da Zeruzalɛm.

Pɔn zɪɛ e 'ka Zeruzalɛm man -kɔɔbli "bɔɔ "dɪ. ¹³ Zɪ o 'bɔla Zeruzalɛm bɛ, ɛn o -ku 'kɔn "bɔ "tɔ -ji 'kɔn 'ta lou. 'Kɔn 'bɔ zɪɛ, -a -ji nɛn 'o cin ye 'e 'cɛn. Pɛri 'lee Zan 'lee Zaji 'lee Andre 'lee Filipino 'lee Toma 'lee Batelemi 'lee Matie 'lee Alife -pɪ Zaji 'lee Simɔn nɛn waa laabo "nyian Zelo bɛ, 'lee Zaji -pɪ Zude, 'bɛ ci. ¹⁴ O 'ci a -tɔwli, ɛn o pɛɛnɔn Bali tru "baa 'kɔn zɪɛ -a -ji tɔ pɛɛnɔn man. -Wɛɛ ci 'o 'vale limɔn -mienun 'lee Zozi "bɔ Mari 'lee Zozi "bɔɪnun -a.

¹⁵ Yi -tɔ da, minnɔn nɛn o yi -tɛala Zozi da bɛ, 'o cin 'yɪ. O ya min -yaa tɔ -yɔ -tɔ (120). Pɛri wluan lou, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan:

¹⁶ «"Bɔɪnun, 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Zudazi man bɛ 'e 'lɛ sɔɔ. Bali lei 'saun Zudazi -le 'wɪ 'bɔla David 'le 'nan, Zudazi 'bɛ -si -kɔɔnmlan Zozi 'kunnɔn lɛ. ¹⁷ E ya "nɛn -kaa 'va, ɛn -cɛɛ 'nyranman -tɔwli 'pa waa. ¹⁸ "Lala nɛn waa -pan 'wɔ 'a, 'nan -e 'e Zozi -kɔɔn "bɛ, e fei -tɔ 'lɔ 'a. 'Pian -a fei 'bɔ da nɛn e -ka. -A -pɔn fɛa, ɛn -a -pɔan wɛɛn bei. ¹⁹ Zeruzalɛm 'nɔn pɛɛnɔn 'wɪ zɪɛ -a 'man, -yee "wɛan nɛn o fei zɪɛ -a 'tɔ 'pa 'o wei -ji 'nan: «Akɛldama», -a -ci nɛn 'nan: «nyɛn fei». ²⁰ ɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ "dre 'fluba 'ji 'nan:

«-Yee 'kuin 'e 'fɔ 'e "tun.

Te min -tɔ 'e 'nyran ji dɪ.»

ɛn e ya "nyian 'e 'crɛn -tɛdɪ -ji 'nan:

«Min pee 'e "pa 'ji nyranman 'pa.»

²¹⁻²² Zɪ Zan Zozi -batize drɛ, -trilii -e 'e 'bɔ yi nɛn Bali -a 'si -kaa yei "bɛ -a man bɛ, minnɔn nɛn o -ko -kaa 'palɛ fɛ pɛɛnɔn 'nan te Minsan Zozi a -kaa 'va bɛ, -kaa o -tɔ -tɔ -a "pa 'ji. -Kaa min -tɔ 'si o yei, -e 'e 'pa -kaa 'va, -e 'e drɛ Zozi 'le wluandɪ -kanɔn 'va -nan yɪzan -tɔ -a.»

²³ -A -nan nɛn o min "fli kɔɔn, -a -tɔ 'tɔ nɛn Matias, ɛn -a -tɔ 'tɔ nɛn Zozɛfɔ. Waa laabo "nyian Barsaba, -te bɛ "cɛɛ dɪ Zuti. ²⁴ Tɔɔn ɛn o Bali tru 'ba, o 'nan: «Minsan, 'i 'bɔ nɛn, i min pɛɛnɔn souba ji ye bɛ, min "fli 'gɔvɛ o yei "bɛ, min nɛn yia 'si "va "bɛ, 'i -kɔɔn 'kɔvɛ. ²⁵ Zudazi 'si 'ku 'va, ɛn e -ku -a -nan nɛn kɔ 'e 'ku bɛ -a -nan. Min "fli 'gɔvɛ o yei "bɛ -tɛɛ "pa 'ji nyranman "paa?» ²⁶ ɛn o 'lein 'wlɛ tuɔla o 'tɔ da. Matias da nɛn e -tria, ɛn

e 'pa Zozi 'le 'pasianən 'fuda -tə bε o va.

2

Bali lei 'saun 'ta Zozi 'le 'pasianən da

¹ Fedi -tə nən waa laabo Pantekot bε -a yi da, te minnun pεenən nən o yi -tεra Zozi da bε, o ya 'o cin yidi 'wee Bali trv 'banan 'cən 'nan. ² Nun tōn en fε -tə -cin 'widi 'plεble 'si laji. 'E 'cin wu 'le fulə 'plεble 'bε ci 'fεennan. -A -cin 'widi zιε, e 'kən nən o ci o -nyrandi -ji bε -a -ci 'si. ³ Fεnun o 'fli kōn -wle 'le 'tε nren -le 'wi 'zv, te o 'siiman 'e cin man. 'Tε nren zιε, e sōn o -tvdv pεenən da. ⁴ Bali lei 'saun 'ta o pεenən da 'nun, en o 'widi 'sia wei peenun -ji. Bali lei 'bε 'wi zιε -a 'pa o 'le.

⁵ Yi 'bō 'lein zιε -a da bε, minnun nən o 'sia 'trεda fε pεenən 'nan te o 'ta wla Moizi -le -pei da tighi bε, o ya Zeruzalem. ⁶ Zi o fε -cin 'widi zιε -a 'man bε, en o -kv 'o cin yile -nan. 'Wi o 'kan 'e 'ciila "da, kō minnun zιε te o ya 'winan bε, min -tə "e 'e 'bō fla wei 'man. ⁷ 'Wi o 'kan, en 'wi nən kō 'o yi 'o 'vi bε, wa'a tōa di, te waa ve 'nan: «Minnun nən o "we 'labε, Galile 'nōn nən waa 'o pεenən, ⁸ en e drε "mēn 'kō 'lō, en o "we -kaa wei -ji te -kaa maan? ⁹ -Kaa "sia Part 'trεda. En -kaa -mie "sia Medi 'trεda 'lee Elam 'trεda. En -kaa -mie "sia Mesopotami 'trεda 'lee Zude 'trεda 'lee Kapadōs 'trεda 'lee Pōnt 'trεda 'lee Azi 'trεda. ¹⁰ En -kaa -mie "sia Pirigi 'lee Panfili 'trεda. En -kaa -mie "sia "nyian Ezipti 'trεda. En -kaa -mie "sia "nyian Sirene 'trεda Libi 'nōn 'va. En -kaa -mie "sia Rōm 'nōn 'va. ¹¹ -Kaa -mie a Crēt 'nōn 'a, en -kaa -mie a Arabi 'nōn 'a. En Zuif 'nōn a -kaa yei, en min -mienun nən o yi -tεala Zuif 'nōn 'le Bali da bε o ya -kaa yei. En -kaa -tvdv pεenən -kaa fla wei maan, te minnun zιε o ya 'wi -dandan nən Bali -a drε bε -a vīnan.»

¹² 'Wi o pεenən 'kan 'e 'ciila "da, en 'wi nən kō 'o yi 'o vi bε, wa'a tōa di, te waa laabo 'o cin lō 'nan: «'Wi zιε 'bε 'ci bε ci 'nōn?»

¹³ 'Pian te min -mienun o sεε wo, -a vidi -a 'nan: «-Wen o -tεa 'e 'ciladi "da.»

Pieri 'wi tin 'ba minnun le

¹⁴ Pieri 'lee Zozi 'le 'pasianən 'fuda -tə -tə lou, en Pieri -a 'vi o yei wei 'plεble 'ji minnun pεenən le 'nan:

«Zuif 'nōn, 'lee 'ka pεenən nən ka ci Zeruzalem 'gv, 'wi 'gυε 'ka man, en 'ka "trōen "tō 'an wei le. ¹⁵ Te 'ka vi zιε di! Minnun 'gυε, -wen "cεε o -tεa "di. Bodrun nən tian, wa'a -wen mlinle di. ¹⁶ 'Pian 'wi nən Bali 'lewei vīzan Zoel -a 'vi bε, -yεε ci drenan. ¹⁷ Yaa 'vi 'nan: «Bali "e 'nan, tv -fōla "da "ji bε, an -taa 'mēn lei 'saun 'a minnun da. 'Cee 'nēn 'klōnmōnnun 'lee 'cee 'nēn lūmōnnun Bali 'lewei ve. Bali fēnan -kōnman 'yiε -goei 'wein 'a 'cee -gobonun le. Bali fēnan -kōnman nyrinvla min cejenun le.

¹⁸ 'Wi 'kpa, an -taa 'mēn lei 'saun 'a -klōnmōn 'lee lūmōn pεenən nən waan "sua bε o da,

tv zιε -a man -e 'o Bali 'lewei vi.

¹⁹ An -cε -srōn "winun dra laji lou, -e 'an 'lēbo "fō winun drε 'trεda. E -kōan 'tε 'a, e -kōan "nyen -a, e -kōan "lolu -koei "a.

²⁰ Klun -tōala yidε yra, mlēn dra 'tēnden "le nyen -zv, 'vaa -e Minsan -le yi -dan nən e "bia bε, 'e bō.

²¹ Tv zιε -a man bε, min nən e Minsan laabv bε, Minsan -a "sia 'wi 'ji.» »

²² En Pieri "e 'nan "nyian 'nan: «Izraēl 'nōn 'ka "trōen "tō: Nazaretī min Zozi 'ta 'trεda, -cε -srōn "winun nən Bali ciila "va, en yaa drε bε, yaa -kōnman 'wein 'nan Bali 'bε 'pa 'sia.

²³ En o min 'bō 'nōn 'cεε 'nan 'ka -tε. Bali 'bō 'bε 'vi 'nan 'e drε zιε, en yaa -tōa 'e 'cēn 'nan e dra. Kaa -nōn minnun nən wa'a Bali tōa diε -wle, en waa -tε -a -pēindi -a yiba "plan da. ²⁴ 'Pian Bali -a wluan -kanōn 'va, yaa 'si 'ka -lō, -yεε ci 'nan ya'a 'kōlaman -e 'e 'fū -ka -le 'plεble 'wlu di. ²⁵ En mingōnnēn David 'wi 'gυε -a 'vi 'e 'cēn Zozi man. Yaa 'vi 'nan:

«Maan -tōa 'nan 'kv 'vale Minsan -a 'kūε ci tv pεenən man.

E ya tv pεenən man 'an "srōn te 'e 'klan "sia 'an 'ji 'wi drenan.

26 Tv pɛɛnɔn man
 ci "nrandi a 'an 'lɔ,
 ɛn an Bali 'tɔ bɔ "dre -fɔa.
 ɛn -te an -ka oo,
 Bali ci 'ka 'saan 'an man dɪ.
 27 -Yɛɛ ci 'nan
 Bali 'ka 'an lei tɔe -ka -lɔ dɪ,
 ɛn ya'a 'e 'suzan 'tɔe
 -e 'e fɔli -yrɛ -ji dɪ.
 28 -Si nɛn waa "siala
 -e 'o 'belidi nɛn
 ya'a 'nyaan dɪɛ -a yi bɛ,
 yia kɔɔn 'mɛn,
 ɛn yie -kɔndɪ 'an "srɔn "le "wɛan
 'an 'ci "nranman "fo.›
 29 "Bɔɪnɔn, -si a 'e 'nɔndɪ 'mɛn -e
 'an vɪ 'cɛɛ 'nan: -Kaa tra David -ka,
 waa 'wɔ, ɛn a -yrɛ a tian -kaa 'va 'gɔ.
 30 'Pian, e ya Bali 'lewei vɪzan -a "nɛn,
 ɛn yaa -tɔa 'e 'cɛn 'nan Bali -tɔ 'e wei -
 da -a vɪdɪ -a 'yrɛ 'nan: ‹'E kluda min -tɔ
 'e 'leji mingɔnnɛn -ble.› 31 'Wɪ nɛn Bali
 -a 'vɪ 'nan 'e dra bɛ, David -a -nan 'yɪ 'e
 'cɛn -yee "wɛan nɛn, e min 'sizan 'wɪ 'ji
 -le wluandɪ -kanɔn 'va wɪ 'vɪ 'vaa ɛn e
 drɛ. E 'nan:
 ‹Bali 'ka -a 'tɔle -ka -lɔ dɪ,
 ɛn ya'a fɔlɪɛ -yrɛ -ji dɪ.›
 32 Zozi 'bɔ nɛn an -yee 'wɪ ve 'gɔɛ, Bali
 -a wluan -kanɔn 'va, ɛn -kaa pɛɛnɔn
 -kaa ya -a -nan yɔnɔn 'a. 33 Bali -a -
 nyran 'e 'pɛ "yi "da, ɛn e lei 'saun nɛn
 e 'nan 'e -nɔan "bɛ yaa -nɔn -yrɛ. -A
 lei 'saun 'bɔ zɪɛ ɛn Zozi 'ta -a 'kɔ da. -A
 'bɔ nɛn ka cɪ -a -nan yɔnan, ɛn ka cɪ -a
 da weinun mannan 'gɔ. 34 -Yɛɛ ci 'nan,
 David 'bɔ 'ka "e -kɔɔlɛ laji dɪ, 'pian -a
 'bɔ 'bɛ 'vɪ 'nan:
 ‹Bali -a 'vɪ 'an 'san lɛ 'nan,
 'i -nyran 'an 'pɛ "yi "da,
 35 -trilii -e 'mɛin 'nanmannɔn drɛ
 'i 'cɛin -trɔa "davɛ -a.›
 36 -Yee "wɛan 'ka Izraɛl 'nɔn pɛɛnɔn
 'ka -ci -tɔ 'wein 'nan, Zozi nɛn kaa -
 tɛ -a -pɛindɪ -a yiba "plan da bɛ, Bali
 -a drɛ Minsan -a, ɛn yaa drɛ 'tredanɔn
 pɛɛnɔn 'sizan 'wɪ 'ji Crizi -a.›

-Leglizi tɛdɛ -trɔanan

37 Zɪ minnɔn nɛn -nan bɛ, o 'wɪnɔn
 zɪɛ -a 'man bɛ, -a 'wɪ wla o man. ɛn
 waa laabɔ Piɛri 'lee Zozi 'le 'pasianɔn
 -mienun lɔ 'nan: ‹"Bɔɪnɔn, "kɔ "dra
 "mɛn 'kɔ?›

38 ɛn Piɛri 'e 'nan wɛɛ 'nan: ‹'Ka 'si
 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'ka 'fli -nɔn
 Bali lɛ, -e o 'ka -tɔdɔ pɛɛnɔn -batize drɛ
 Zozi 'tɔ da, -e Bali 'e 'cee 'wɪ 'wɪdɪ fui,
 -e 'e 'yee lei 'saun 'nɔn 'cɛɛ. 39 -Yɛɛ cɪ
 'nan, Bali -le 'wɪ nɛn yaa 'vɪ 'nan 'e
 dra bɛ, 'ka lɛ nɛn, ɛn 'cee 'nɛnnun lɛ
 nɛn, 'lee minnɔn pɛɛnɔn nɛn o ya tian
 -kɔɔbli ɛn Minsan nɛn -cee Bali -a bɛ, e
 "ta -daa "o laabɔlɛ bɛ, o lɛ nɛn.›

40 ɛn Piɛri 'wɪ "kaga "pee 'vɪ "nyian
 -wɛɛ, -e 'o -tɔ 'nan 'wɪ 'kpa nɛn bɛ, e 'wɪ
 'pla -wɛɛ. Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan: ‹'Ka 'fli -
 nɔn Bali lɛ, -e Bali 'e 'ka 'si yra yɪdɪ nɛn
 e "ta -daa "bɔlɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn man
 bɛ -yrɔ.›

41 Minnɔn nɛn o Piɛri wei 'man "yi
 "bɛ, Zozi 'le 'pasianɔn o -batize drɛ. Yi
 'bɔ zɪɛ -a da, min -kpi yaaga bɛ 'o 'fli -
 nɔn Bali lɛ.

42 ɛn tv pɛɛnɔn man 'wɪnɔn nɛn Zozi
 'le 'pasianɔn -a "paaman o ji bɛ, waa
 maan te o 'ta wɔla "da 'o 'ci 'fɪdaa 'a.
 O ci a -tɔwɪ, o "paa 'o cin va te 'o cin
 man wɪ dra. O pɛɛnɔn fɛ -tɔwɪ "ble 'e
 cin va Minsan -cin -trɔadɪ o ji -a, ɛn o
 Bali trɔ "baa 'e cin va.

43 Zeruzalɛm 'nɔn nɛn -nan bɛ nyɛn
 o cɛɛn kɔ Zozi 'le 'pasianɔn -cɛ -
 srɔn "wɪnɔn 'lee 'lɛbɔ "fɔ wɪnɔn dra.

44 Minnɔn pɛɛnɔn nɛn o yi -tɛra Zozi
 da bɛ, o ya 'e cin va, ɛn -wee fɛnɔn
 pɛɛnɔn a 'e cin va. 45 'O 'lɔ fɛnɔn
 pɛɛnɔn 'tan, ɛn waa man "lala pli min-
 nɔn man. O min -tɔ "le "nɔn "le zɪ
 "lala 'wɪ cɪ "man "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 46 Tv
 -tɔdɔ pɛɛnɔn man, te 'o cin ye Bali -
 pan 'kuin, 'kɔn 'tɔdɔ nɛn o -wee -blɪfɛ
 -tɔɔmlan 'ji bɛ, 'o cin -pliman -e 'o 'kɔ
 -a -blɪ cɪ "nran 'lee ci 'fɪdaa 'a. 47 O
 Bali bɔa te minnɔn o 'tɔ "yi "ve. ɛn tv
 pɛɛnɔn man bɛ, Minsan minnɔn "sia
 'wɪ 'ji te e o -sɛan "o va.

3

Piɛri min -srandɪ "tra "tv beli

1 Yi -tɔ da, te yidɛ tɛɛnla, ɛn Zan 'lee
 Piɛri "ta -ko yidɛa Bali trɔ 'balɛ. 2 Bali
 -pan 'kɔn 'bɔ man -klɔn -yrɛ nɛn waa
 laabɔ -kpɛin fɛnyian bɛ, min -srandɪ
 "tra "tv yra -a "nɛn. -A min 'bɔ, waa -
 ya zɪɛ. Tv pɛɛnɔn man, o -taa min 'bɔ
 'nyɛnlɛa -kpɛin 'bɔ "srɔn 'nan te e "lala

trv "baa minnun nen o -wlamlan Bali -pan 'kuin be -wlo. ³ Zi e Pieri 'lee Zan 'yi te o "ta -wlamlan be, en e fe trv 'ba -wlo.

⁴ Toon en Pieri 'lee Zan 'o yie 'sen "da, waa -nanjeen, en Pieri "e -yre 'nan: «'I 'kv 'nanjen.» ⁵ En e o -nanjeen, "yee 'ji "le o "ta fe -tv -noan 'yre.

⁶ En Pieri "e -yre 'nan: «"Lala 'ka 'an 'lo di, en -siga 'ka 'an 'lo di, 'pian fe nen 'an 'lo be, maan -noan 'yie: Nazareti min Zozi Crizi 'to da, 'i 'wluan lou, 'i 'ta wv!» ⁷ -A -nan nen yaa 'kun 'e 'pe "yi "man, en yaa wluan lou. 'Nun toon en min -srandi "tra zie -a cein 'lee -a -sezenennun -to 'e man 'pleble. ⁸ E dre "kli, en e -to lou, en e 'ta wvdi 'sia 'o 'vale Pieri 'lee Zan -a. O wla Bali -pan 'kuin, te e -ko 'ta wvdi -a. E -ko 'svdi -a lou, te e Bali 'to baa.

⁹ Minnun peenon -a 'yi 'ta wnan, te e Bali 'to baa. ¹⁰ Waa -toa 'nan, min nen 'e -nyrandi -klon -yre nen waa laabo -kpein fenyian be -a "nen te e fe trv "baa be -nyren. En 'wi nen e dre -yre "be -a 'wi cila minnun peenon da, 'wi o 'kan.

Pieri 'wi tin 'ba Bali -pan 'kuin

¹¹ Te ya'a tian 'sile Pieri 'lee Zan "srøn "di, en o 'bo Bali -pan 'køn 'le "nen "nen waa 'to 'pa Salomøn man be -a -nan, toon en minnun nen 'wi o 'kan 'gve, o -kv o 'le flan -a. ¹² Zi Pieri 'wi zie -a -nan 'yi be, toon en e -wle 'nan: «Izrael 'nøn, -me "le "wean nen 'wi 'ka 'kan? -Me "le "wean nen ka 'kv -nanjean? Bali -le 'pleble 'be min 'gve -a beli, 'kv 'bo 'le 'pleble "cee di. ¹³ Bali nen e ci Abraam -le Bali -a 'lee Izak -le Bali -a 'lee Zago 'le Bali -a 'lee -kaa tranun -le Bali -a be, -yee e 'suzan Zozi Crizi -le 'pleble 'ci koon. -A -pi Zozi zie, Pilati "e 'vi 'nan 'o 'si "man 'pian ka'a 'wile "man "di. Ka kōala "man, en kaa -nøn minnun le, en waa -te. ¹⁴ Min nen 'be a Bali 'le 'saun en 'be a min tigli 'a be, 'cee 'nøn en wee 'te, en ka wu min -tezan man 'be "pa 'ji 'nan te 'wee 'te di. ¹⁵ Ka min nen e ci 'belidi nen ya'a 'nyaan die -a san -a be, -a -te, 'pian Bali -a wluan -kanøn 'va, en kv ya -a -nan yunøn 'a. ¹⁶ Yi -teradi -a 'to da -le "wean, -a 'to 'bo 'le 'pleble min nen kaa -toa en kaa ye 'gve e beli.

Yi -teradi Zozi da 'be beli "fo 'ka peenon yie man 'gv.

¹⁷ 'An "boinun, maan -toa 'nan 'wi nen 'ka 'bo 'lee 'ka 'tanøn 'a dre Zozi le be, ka'a -ci -tole 'vaa, en kaa dre di.

¹⁸ 'Pian Bali 'be 'vi 'nan 'e dre zi, -e 'wi nen Bali 'lewei vünøn peenon -a 'vi be, 'e 'le soo. -A 'wi zie, -yee ci -yee min 'sizan 'wi 'ji Crizi -le yra yidi -a. ¹⁹ -Yee "wean 'ka 'si 'wi 'wliidi "dredidi man, -e 'ka 'fli -nøn Bali le, -e Bali 'e 'cee 'wi 'wliidi 'fui. ²⁰ -Te kaa dre zie -e Minsan Bali 'e 'fvdi -trōō -nøn 'cee, -e min 'sizan 'wi 'ji Zozi nen yaa 'pla 'cee ve -a be, 'e -ta -a. ²¹ 'Be nen 'gve, Zozi Crizi -fo tian laji -trilii -e tv nen Bali 'e 'nan 'wi 'wliidi 'ka 'kōan 'trēda di "le 'trēda pou sianan 'zv be, 'e 'bo. 'Wi zie, Bali 'lewei vünøn 'saun -a 'vi 'e 'cen. ²² Moizi -a 'vi 'e 'cen 'nan:

«Minsan nen 'cee Bali -a be, e -taa Bali 'lewei vizan -tv -a 'cee "le 'men 'wi 'zv.

'Ka 'va nen e min zie -a "sia, 'ka min zie -a wei man -e 'ka 'ta wla "da.

²³ 'Pian bii nen yi'a min zie -a wei manle die, 'i klu "so Bali -le minnun yei.»

²⁴ En 'wi nen Bali 'lewei vizan Sanmian 'lee Bali 'lewei vünøn peenon nen o -ta -yee -sru "be, waa 'vi be, -yee ci "men "drenan 'gv. ²⁵ Bali 'lewei vünøn zie ka ya o kludanøn 'a, en 'wi nen Bali -a 'vi -kaa tranun le 'nan 'e dra be, 'cee ci -a "nen "blünøn 'a. Bali -a 'vi Abraam le 'nan:

«'I kluda min -tv 'to 'ji an -fea ve 'tredanøn peenon man, toon en Bali -ta 'e 'suzan 'a.»

²⁶ -Yee "wean Bali 'e 'suzan Zozi Crizi 'bola 'ka 'va 'e 'flin 'nan -e 'ka 'si 'wi 'wliidi "dredidi man -e 'ka 'fli -nøn -yre -e 'e -fea vi 'ka man.»

4

O -kv Pieri 'lee Zan -a tin 'banøn 'cein -da

¹ Pieri 'lee Zan -fv tin 'banan minnun le, en Bali -pannøn 'lee min nen e yie -toa Bali -pan 'køn 'va be 'lee Saduze 'nøn 'ta. ² 'Bli 'fo o 'ji 'nan, Zozi 'le 'pasianøn "fli zie o ya 'wi 'paanan minnun ji, te waa ve -wle 'nan, Zozi wluan -kanøn 'va, -yee "wean minnun

nɛn o -ka bɛ o wuanla -kanɔn 'va. ³ O Zozi 'le 'pasianɔn "fli zɪɛ o 'kun, ɛn o -kɔ o -fɔlɛ -pɔ 'kuin 'nan -e tɔ 'e 'cɛn o man, kɔɔ fɛnan -kɔ -kɔɔbli. ⁴ 'Pian minnun nɛn o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o "kaga "fɔ Zozi 'va, ɛn Zozi -sru 'ta wɔnɔn "nɛn 'bɔ -kpi 'soolu (5.000).

⁵ Zɪ tɔ cɛɛn bɛ, ɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn 'lee min cejenun 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'o cin 'yɪ Zeruzalɛm. ⁶ Bali -pannɔn 'tazan Ane a o va, 'lee Kaifa 'lee Zan 'lee Alexandre 'lee Bali -pannɔn 'tazan "srɔnnɔn -mienun "nyian. ⁷ ɛn o 'nan 'o 'ta Pieri 'lee Zan -a 'o yei. Zɪ Pieri 'lee Zan -ta bɛ, ɛn waa laabɔ -wɔ 'nan: «'Plɛblɛ "cɛn "a nɛn ka min -srandɪ "tra beli, ɛn -tɪ 'tɔ da nɛn ka 'wɪnɪn zɪɛ -a dra?»

⁸ ɛn Pieri nɛn 'e fadɪ Bali lei 'saun 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, e 'nan -wɛ 'nan: «Zuif 'nɔn 'tanɔn 'lee min cejenun, ⁹ -te cɛɛgɔ o 'wɪ laabɔ 'kɔ 'lɔ "yɪ "nɛn kɔa dre min -srandɪ "tra "lɛ bɛ -a da bɛ 'lee min nɛn kɔa dre -a 'tɔ da bɛ -a da bɛ, ¹⁰ kɔa ve 'cɛɛ -e 'ka -tɔ, ɛn "nyian -e Izraɛl 'nɔn pɛɛnɔn 'o -tɔ 'nan: Nazaretɪ min Zozi Crizi nɛn kaa -tɛ -a -pɛɪndɪ -a yiba "plan da, ɛn Bali -a wluan -kanɔn 'va bɛ, -a 'tɔ da nɛn ka min 'labɛ -a ye 'e 'belidɪ. ¹¹ E ya 'e 'cɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'saun 'ji 'nan:

«-Kɔlɛ nɛn 'ka 'kɔn 'tɔnɔn,
kaa tuw 'ka 'pɛla koda bɛ,
-yɛɛ dre 'kɔn 'tɔ -kɔlɛ tɪglɪ 'a.»

¹² -A 'saza 'va nɛn 'belidɪ cɪ, -yɛɛ cɪ 'nan lakɔlɛ 'wɪ 'gɔ, Bali 'ka 'tɔ 'tɔ -nɔnɛ minnun lɛ -e min 'e 'ciɪla "va -e 'e 'belidɪ yɪ dɪ.»

¹³ Tɔɔn ɛn tin 'banɔn nɛn 'o cin 'yɪ bɛ 'wɪ o 'kan. -Yɛɛ cɪ 'nan, waa -ci -tɔ 'nan, Pieri 'lee Zan -le 'wɪ nɛn waa 'vɪ bɛ, o yɪ -tɛra 'o 'fli da ɛn nyɛn 'ka o ji dɪ. ɛn waa -ci -tɔ "nyian 'nan, Zan 'lee Pieri bɛ 'flanɔn "tun "nɛn waa, ɛn wa'a Bali -le 'fluba -tranlɛa dɪ. 'Pian waa -tɔa 'nan, 'o 'vale Zozi nun -a o 'ta wɔla, ¹⁴ ɛn min -srandɪ "tra "nɛn -cɛ 'si "man te waa ye 'e 'tɔdɪ o "srɔn "bɛ, -yɛɛ "wɛan 'wɪ 'tɔ 'ka o ji -e 'o vɪ dɪ. ¹⁵ Tɔɔn ɛn o 'nan -wɛ 'nan 'o 'man 'tɛn "tiennɔn. -A -nan nɛn -sa -fɔla tin 'banɔn 'bɔ yei. ¹⁶ ɛn waa laabɔdɪ 'sia 'o cin lɔ 'nan: «Kaa dra minnun 'labɛ -wɛ 'kɔ? Zeruzalɛm 'nɔn pɛɛnɔn -a -ci -tɔa

'wein, 'nan -cɛ -srɔn "wɪ -dan nɛn 'labɛ -wɛɛ dre. ɛn -ka'a 'kɔlaman -a -sa -fɔdɪ -a dɪ. ¹⁷ 'Pian -e o "fli zɪɛ, -e -wee 'wɪ 'bɔ 'e vɪlɛ 'e fuila "man "minnun pɛɛnɔn 'va dɪɛ, -kaa 'wɪ 'pla -wɛ 'klagla 'nan, te o 'wɪ tin 'ba min -tɔ lɛ "nyian -wee Zozi zɪɛ -a 'tɔ da dɪ.»

¹⁸ Tɔɔn ɛn o Zan 'lee Pieri laabɔ, ɛn o 'wɪ 'pla -wɛ 'klagla 'nan, te 'o 'wɪ tin 'ba "nyian minnun lɛ Zozi 'tɔ da dɪ, ɛn te 'o 'wɪ "paa "nyian minnun ji Zozi 'tɔ da dɪ.

¹⁹ ɛn Pieri 'lee Zan "e 'nan -wɛ 'nan: «'Wɪ nɛn e cɪ tɪglɪ bɛ, 'ka vɪ 'ka 'bɔ 'a: 'Kɔ 'ta wɔla 'ka wei da, -baa 'kɔ 'ta wɔla Bali wei da? ²⁰ 'Pian 'kɔe vɛ bɛ 'wɪ nɛn kɔa -nan 'yɪ, ɛn kɔa 'man bɛ, kɔ'a 'kɔlaman -e 'kɔ 'lɛbo 'pla "da -a 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ -a dɪ.»

²¹ Tɔɔn ɛn tin 'banɔn 'wɪ 'pla "nyian -wɛ 'klagla 'kpa, ɛn o -si -nɔn -wɛ 'nan 'o 'kɔ. Tin 'banɔn 'bɔ 'ka -kɔlɛ -si -tɔ yɪdɪ -a -e 'o 'wɪ 'nɔn -wɛ "dɪ, kɔɔ minnun pɛɛnɔn a Bali 'tɔ bɔnan 'wɪ nɛn e dre bɛ -yɛɛ "wɛan. ²² ɛn "nyian min -srandɪ "tra "nɛn -cɛ -srɔn "wɪ zɪɛ e dre, ɛn -cɛ 'si "man "bɛ, min ceje nɛn -a lɛ -fuba sinjɛn -cia "bɛ -nyɛn.

Zozinɔn Bali trɔ 'ba

²³ Zɪ o 'si o man bɛ, ɛn o -kɔ 'o "bɔvɪ Zozinɔn -mienun va, ɛn 'wɪ nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun -a 'vɪ -wɛ "bɛ, o -wee 'vɪ. ²⁴ ɛn zɪ o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o pɛɛnɔn 'ci dre 'tɔ, ɛn o Bali trɔ 'ba 'nan: «'Kɔ 'san, yɪɛ 'trɛ dre, yɪɛ lakɔlɛ 'pla, yɪɛ jemie 'lee 'e 'va fɛnɪn pɛɛnɔn dre. ²⁵ Yɪɛ 'pa 'kɔ tra David 'le 'yie lei 'saun 'a 'nan:

«-Mɛ "le "wɛan nɛn 'bli a 'e 'fɔdɪ 'lɛglɔn pɛɛnɔn da minnun ji zɪɛ,
ɛn -mɛ "le "wɛan nɛn 'wɪ nɛn -a -ci "ka "dɪɛ,
-a -cin a minnun ji zɪɛ?»

²⁶ 'Trɛda mingɔnnɛn nun 'o man wɔw 'kuli da,
ɛn 'o 'ci 'pa 'o 'vale minnun tanɔn 'a Minsan Bali 'lee -yɛɛ min nɛn yaa 'si "va
ɛn yaa 'pa 'sia 'nan 'e min 'si 'wɪ 'ji bɛ o man.»

²⁷ 'Wɪ 'kpa nɛn, -yɛɛ cɪ 'nan Erodi 'lee Ponzɔ Pilati 'o cin 'yɪ 'fla zɪɛ -a da 'o 'vale -pɛnnɔn 'lee Izraɛl 'nɔn 'a, ɛn 'o 'ci 'pa 'i 'suzan 'saun Zozi nɛn yia 'si

"va, en yia 'pa 'sia, 'nan 'e min 'si 'wɪ 'ji bɛ -a man. ²⁸ 'Wɪ nɛn yia 'vɪ 'i 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'lee 'i 'bɔ 'ci 'sɔ 'a 'e 'cɛn bɛ, -a 'bɔ nɛn waa 'lɛ sɔɔ. ²⁹ -Yee "wɛan, 'bɛ nɛn 'gʊɛ Minsan Bali, 'i 'wɪ nɛn waa dra -wɛ "bɛ, 'i yɪ 'i drɛ -e 'i 'sunɔn 'o 'yie 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnun lɛ yi -tɛradɪ 'o 'fli da -a. ³⁰ 'I 'yie 'plɛblɛ 'ci -kɔɔn 'dʊ -e 'i 'sunɔn 'o -cɛ 'si minnun man -e 'o 'lɛbo 'fɔ wɪnɪn 'lee -cɛ -srɔn "wɪnɪn drɛ 'i 'suzan 'saun Zozi nɛn yia 'si "va "bɛ -a 'tɔ da.»

³¹ Zɪ o cɛɛn Bali trʊ 'badɪ man bɛ, en fɛnan nɛn o cɪ 'o cin yɪdɪ bɛ -a -nan nyɔɔndɪ 'sia, tɔɔn en Bali lei 'saun o pɛɛnɔn 'fa, en o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vidɪ 'sia minnun lɛ te "klan 'ka o ji "nyian dɪ.

Zozinɔn 'pa 'o cin va 'wɪnɪn drɛnan

³² Minnun pɛɛnɔn nɛn o yi -tɛra Zozi Crizi da bɛ, o drɛ min -tɔwli "a, o ci wɪ a -tɔwli. -Te min -tʊ yifɛ a bɛ, te o pɛɛnɔn 'le vɛ nɛn. ³³ 'Plɛblɛ -dan nɛn -wɔ "bɛ, -a 'bɔ 'a nɛn o Minsan Zozi 'le wluandɪ -kanɔn 'va wɪ ve minnun lɛ, en "nyian bɛ, Bali -le -fɛa a o man 'kpa.

³⁴ Fɛ -tʊ 'ka 'kle min -tʊ man o va dɪ. Kɔɔ minnun nɛn -wee fei 'lee 'kɔnnun a bɛ waa -tan, en o -ta -a man "lala -a, ³⁵ en waa -sran Zozi 'le 'pasianɔn 'wlu. Zozi 'le 'pasianɔn zɪɛ, o min -tʊ "le "nɔn "le zɪ "lala 'wɪ cɪ "man "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

³⁶ Levi min -tʊ a o va, waa -ya Sipri 'lɛglɔn 'ji, -a 'tɔ nɛn Zozeɸv, en Zozi 'le 'pasianɔn -a 'tɔ 'pa "nyian Barnaba, 'bɛ 'ci 'bɛ cɪ 'nan min nɛn e min "koe -tɔa 'e da. ³⁷ -Yee fei nɛn 'e 'lɔ bɛ yaa -tan, en e -ta -a man "lala -a, yaa -sran Zozi 'le 'pasianɔn 'wlu.

5

Anania 'lee Safira -le 'wɪ

¹ 'Pian min -tʊ a, -a 'tɔ nɛn Anania, 'o 'vale 'e nan Safira -a o 'wee -yɔ -tan. ² Yaa man "lala -mie 'si "va, en yɛɛ 'pla 'yee vɛ -a, -a nan -a -tɔa zɪɛ, en e -kʊ -a -nyranman -a Zozi 'le 'pasianɔn lɛ.

³ Tɔɔn en Pieri "e -yrɛ 'nan: «Anania, -mɛ "le "wɛan nɛn 'i 'fli 'tʊɪ en Satan wɪa 'i 'ji, en i 'wlu 'sɛn Bali lei 'saun lɛ, en i 'yie -yɔ man "lala -mie 'pla 'yie vɛ -a?

⁴ 'I 'bɔ 'le -yɔ nɛn, en yia -tan. En zɪ yia -tan, -a man "lala bɛ, 'i 'bɔ 'le vɛ "cɛɛ

dʊv? En -mɛ "le "wɛan nɛn 'wɪ 'wɪldɪ zɪɛ, yia nrɔn 'i 'ji? Minnun lɛ "cɛɛ i 'wlu 'sɛn dɪ, 'pian Bali lɛ nɛn i 'wlu 'sɛn.»

⁵ Zɪ Anania 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, e -tria, en e -ka. Minnun pɛɛnɔn nɛn o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, "klan -dan -sɛn o ji. ⁶ -Gobonun nɛn -nan bɛ, o sɔ 'pa -a -kadɪ man, en o -kʊ -a wɔɛ.

⁷ -A -nan 'mɔn -trilii, "bɛ -sru en -a nan -ta, te 'wɪ nɛn e drɛ bɛ, ya'a tian "e "manlɛ dɪ. ⁸ En Pieri -a laabʊ -yrɔ 'nan: «-Yɔ nɛn kaa -tan bɛ, -a man "lala nɛn 'gʊ?»

En -a nan -a wun -fɔ 'nan -a man "lala nɛn bɛ.

⁹ Tɔɔn en Pieri "e -yrɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn 'ka 'ci 'pa, en ka Minsan lei 'man -tan? "I 'yɪɔ, minnun nɛn wei -sran 'wʊ bɛ, o nɛn 'kɔn 'lɛ "nɛn "bɛ, o "ta -ko "nyian "yie "a.»

¹⁰ 'Nun tɔɔn e -tria Pieri 'wlu, en e -ka. -A -nan nɛn -gobonun wɪa o 'bɔ "man te e ya 'e 'kadɪ, en waa 'sia o -kʊ -a wɔɛ 'e -sran "srɔn. ¹¹ -Leglizi 'nɔn 'lee minnun pɛɛnɔn nɛn o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, "klan -dan -sɛn o ji.

Zozi 'le 'pasianɔn minnun "kaga beli

¹² Zozi 'le 'pasianɔn 'lɛbo "fɔ wɪ 'lee -cɛ -srɔn "wɪ "kaga drɛ minnun yie man. Zozinɔn pɛɛnɔn a 'o cin yɪdɪ Bali -pan 'kɔn 'lɛ "nɛn "nɛn waa 'tɔ 'pa Salomɔn man bɛ -a -nan. -A -nan nɛn 'o cin ye 'e 'cɛn. ¹³ En minnun nɛn o 'ka Zozi 'va dɪɛ o -tʊ 'ka -plilɛ o man dɪ, 'pian te o Zozinɔn 'tɔ "yi "ve. ¹⁴ Minnun "kaga "yi -tɛra Minsan da, -e 'e 'sia lɪmɔn 'lee 'klɔnmɔn man, te o -ko -sɛndɪ -a Zozinɔn 'va. ¹⁵ Minnun 'bɔla 'ji -cɛ -tɛnɔn 'a 'fla yei, te o -cɛ -tɛnɔn 'bɔ nyianla -saa 'lee nyinnan "dave -mienun da. Minnun zɪɛ, waa "nrɔnman 'o 'ji, 'nan -te Pieri "ɛ ciɪ -e -a fulɔ lei "tun 'e 'ciɪ min -tʊ da 'fɛndaa. ¹⁶ Minnun "kaga "sia 'flanun nɛn Zeruzalɛm "srɔn "bɛ -a da, te o -taa "nyian -cɛ -tɛnɔn 'lee minnun nɛn pɔn 'e 'pɛ klɛ o man bɛ waa, te o pɛɛnɔn "belia.

Minnun 'tɛ 'pa Zozi 'le 'pasianɔn da

¹⁷ Man budɪ wlala Bali -pannɔn 'tazan 'lee Saduze 'nɔn 'ji Zozi 'le 'pasianɔn man. ¹⁸ -A -nan nɛn o Zozi

'le 'pasianon 'kun, en o o -fo -pu 'kuin. ¹⁹ 'Pian zi -pei 'tan be, en Minsan -le 'pasiazan -tu -ta -pu 'kon 'le 'sule o da, e o 'bola bei, en e 'nan -wle 'nan: ²⁰ «'Ka 'ku Bali -pan 'kuin -e 'ka Bali wei nen e 'belidi -nan "be -a -nan wı vı minnun le.»

²¹ En o wı "man. Bodrun puunon o -ku Bali -pan 'kuin, en o 'wı "paadi 'sia minnun ji.

Tu 'bo zıe -a wlu be, Bali -pannon 'tazan 'lee 'e "srannon tin 'banon cin 'yi 'o 'vale Zuif min cejenun -a. En o minnun 'pa 'sia -pu 'kuin 'nan 'o 'ta Zozi 'le 'pasianon 'a. ²² 'Pian, minnun nen o o 'pa 'sia be, wa'a Zozi 'le 'pasianon yle -pu 'kuin di. En o 'li 'o da tin 'banon 'va, o 'wı zıe -a 'sinan 'pa -wle. ²³ Waa 'vı -wle 'nan: «-Pu 'kon a 'e 'fodi -ji "fo, en 'sounjanun a -a 'le "nen 'pian zi ku 'kon 'le 'su be, ku'a Zozi 'le 'pasianon yle -ji di.»

²⁴ Zi min nen o yie -toa Bali -pan 'kon 'va be, 'lee Bali -pannon 'tanon 'wı zıe -a 'man be, wa'a 'wı 'tu yle -e 'o vı Zozi 'le 'pasianon 'le 'sandı da di, en waa laabu 'o cin lo 'nan, -me "wı 'be ci zıe.

²⁵ -A -nan nen min -tu -ta -a vıle -wle 'nan: «'Ka 'yio, minnun nen ka o -fo -pu 'kuin 'gve, o ya 'wı "paanan minnun ji Bali -pan 'kuin.» ²⁶ En min nen e yie -toa Bali -pan 'kon 'va be 'lee 'yee minnun -ku o 'kunle, en o -ta waa. 'Pian wa'a drele -sa -a di, koo "klan a o ji 'nan minnun "ta -kole weenman 'o 'va.

²⁷ Zi o -ta waa be, en o -ku waa tin 'banon 'le. -A -nan nen Bali -pannon 'tazan 'wı laabu -wlo. ²⁸ E 'nan -wle 'nan: «Ku 'wı 'pla 'cee 'klagla 'nan, te 'ka 'wı "paa "nyian minnun ji 'to 'labe -a da di. "Ka 'yio "le kaa dre, en 'cee 'wı "paadi fuila "man Zeruzalem "fo, en ka 'nan minnun le 'nan, 'kue min zıe -a -te.»

²⁹ Toon Pıeri 'lee Zozi 'le 'pasianon -mienun -a 'vı -wle 'nan: «Bali wei da nen min 'ta 'wola 'e 'flin 'vaa -e 'e 'ta wola min wei da. ³⁰ Zozi nen kaa -te -a -peindi -a yiba "plan da be, 'ku tranun -le Bali -a wluan -kanon 'va. ³¹ Bali -a -nyran 'e 'pe "yi "da, en yaa dre min 'sizan 'wı 'ji -a. En yaa dre min tazan -a. Yaa dre zıe 'nan -e Izrael 'non o 'si

'o dre wı -wlıdı "man -e Bali 'e -wee 'wı 'wlıdı 'fui. ³² Ku ya 'wı zıe -a -nan yınon 'a, en lei 'saun nen Bali -a -non minnun nen o 'ta 'wola Bali 'bo wei da be -wle "be, e ya "nyian -a -nan yızan -a.»

³³ Zi tin 'banon 'wı zıe -a 'man o da be, en 'bli 'fo o ji 'e 'ciula "da, o ya "vale o Zozi 'le 'pasianon 'bo -teeman.

³⁴ 'Pian Farizen min -tu nen waa laabo Gamaliel, e Moizi -le -pei 'fluba "paaman, en minnun pıenon -a boa "be, e -to lou tin 'banon yei, en e 'nan 'o Zozi 'le 'pasianon 'man 'ten "tiennon.

³⁵ -A -nan nen e 'nan tin 'banon le 'nan: «Izrael 'non, 'wı nen ka "ta -a dra minnun 'labe -wle "be, 'ka 'wulo -ji "nrön "da 'kpa. ³⁶ Min -tu nen waa laabo Teida be, e 'bola -a -nan 'ka tian 'mönle "buu di. Zi -yee 'wı 'bola zıe, e

'nan 'e 'fli man 'nan 'e ya min -dan tu -a, en min -yaa sinjen soönlä -a -sru. 'Pian waa -te, en minnun nen o soönlä -a -sru "be o fuila "man. Min -tu 'ka "nyian -fule -nan di. ³⁷ "Be -sru, te

min "nröndı tu 'bo, en Galile min Zuda "e "ta wu, "be minnun "kaga "sen 'e -sru. 'Pian wee 'te "nyian, en minnun pıenon nen o soönlä -a -sru "be, o fuila

"man. ³⁸ "Be nen 'gve maan ve 'cee 'nan, te 'ka "tröen "to "nyian minnun 'labe o va di, en 'ka 'si o man 'o 'ku. -Yee ci

'nan, -te -wee 'wı nen 'o ci "man "be 'nan min wei da nen o 'ta 'wola be, "te 'li 'pei te -a 'wı 'nyan. ³⁹ 'Pian -te

Bali wei da nen o 'ta 'wola be, "te ka'a 'kolaman o fuiladı -a "man "di. 'Ka dre "yi, "tögo 'ka 'kuli -tan Bali man.»

Töon en tin 'banon -a 'sia Gamaliel -le ve da. ⁴⁰ O Zozi 'le 'pasianon laabu, en o 'nan 'sounjanun le 'nan 'o o -sön -ngble -a, en o 'wı 'pla -wle 'nan, te 'o 'wı tin 'ba "nyian min le Zozi 'to da di. Töon en o 'si o man.

⁴¹ -A -nan nen Zozi 'le 'pasianon 'si tin 'banon 'le. O 'si o 'le ci "nran -a, koo 'o yra 'yi Zozi 'to 'ji. ⁴² Yi -tövu pıenon man te o ya Bali -pan 'kuin 'lee

'wee 'konnun -ji, wa'a 'flinle 'wı "paadi -a di, en wa'a 'flinle Zozi Crizi -le 'wı 'nönnon vıdı -a minnun le di.

6

O Etiēnen 'lee min 'shēdv 'si "va -e 'o 'pa Zozi 'le 'pasianon 'va

1 Tɔ zɪɛ -a man te Zozinɔn a bɔnan "kaga "bɛ, ɛn minnun nɛn o Grɛk wei -fɔa "bɛ, o Zuif 'nɔn nɛn o Ebre wei -fɔa "bɛ, o man wɪ 'pla 'nan, tɔ pɛɛnɔn man, -te "wɛɛ -blifɛnɔn -pli "bɛ o ci "saan 'o 'va -calenun man. 2 ɛn Zozi 'le 'pasianɔn 'fuda "fli Zozinɔn pɛɛnɔn cin 'yɪ, ɛn o 'nan -wɪɛ 'nan: «E 'ka "yi, -e -kaa Bali -le 'wɪ 'tɔɪ -e -kaa "trɔɛn "tɔ -blifɛ -le 'wɪ "ji dɪ. 3 -Yee "wɛɛn "bɔnɔn, 'ka min -wɛɛ 'ka 'va 'sɔravli -e -kaa o 'pla 'nyranman zɪɛ -a da. O 'nɔn zɪɛ, 'o 'tɔ "yi 'e 'kɔn minnun 'le, 'o 'kɔn minnun nɛn o 'ta wɔla Bali lei 'saun 'le 'wɪ da bɛ waa, ɛn 'o 'kɔn 'wɪ 'tɔnɔn 'a. 4 -Cee vɛ bɛ, -e -kaa yɪɛ 'trɔa Bali -le 'wɪ da te -kaa Bali trɔ "baa.»

5 'Wɪ zɪɛ, e Zozinɔn pɛɛnɔn 'ci 'sɔ, ɛn o Etiɛnɛn -tɔ. Etiɛnɛn zɪɛ, e yɪ -tɛala Bali da 'kpa, ɛn e 'ta 'wɔla Bali lei 'saun 'le 'wɪ da. ɛn o Filipɔ 'lee Prokɔr 'lee Nikanor 'lee Timɔn 'lee Parmena 'lee Antɪɔs min Nikola nɛn e drɛ Zuif min -a bɛ, o 'yɪ. 6 Zozinɔn o kɔn Zozi 'le 'pasianɔn lɛ, tɔn ɛn 'o 'pɛ 'pla o da, ɛn o Bali trɔ 'ba -wɪɛ.

7 Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'ko fuiladɪ -a "man, te Zozinɔn 'ko bɔdɪ -a "kaga Zeruzalɛm, ɛn te Bali -pannɔn "kaga 'ta wɔla "nyian Zozi 'le 'wɪ da.

Minnun Etiɛnɛn 'kun

8 Bali 'yee 'plɛblɛ 'lee 'yee yɪdɪ "yi "nɔn Etiɛnɛn lɛ, -a 'bɔ 'a nɛn e -cɛ -srɔn "wɪnɔn 'lee 'lɛbɔ "fɔ wɪnɔn dra minnun yɪɛ man. 9 'Pian minnun nɛn o -ko Bali trɔ 'balɛ nɔannun nɛn o 'si o man bɛ, -wee cin yɪ 'kuin bɛ, o -sa -fɔdɪ 'sia 'o 'vale Etiɛnɛn -a. Minnun zɪɛ Zuif 'nɔn nɛn waa, o "sia Sirene, ɛn o -mie "sia Alɛzandri, ɛn o -mie "sia Silisi 'lee Azi 'lɛglɔn 'ji. 10 'Pian Etiɛnɛn o "kle "sa -fɔdɪ -a. -Yɛɛ cɪ 'nan 'wɪ 'tɔdɪ nɛn Bali lei 'saun -a -nɔan -yrɛ "bɛ -a 'bɔ 'a nɛn 'e "we.

11 ɛn o -kɔ -fɔlɛ minnun -sru "lala -a 'nan 'o vɪ Etiɛnɛn man 'nan, 'o 'bɔ "man te e ya Moizi 'lee Bali 'tɔ srɛnan.

12 'Wɪ zɪɛ, e 'bli 'fɔ min cejenun 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'ji, ɛn o -kɔ -a 'kunlɛ -sa -a, ɛn o -kɔ -a tin 'banɔn 'cɛin -da.

13 O -fɔ "nyian minnun peenun -sru, ɛn 'o 'ta 'wɪ 'sɛnlɛ "man "nyian. Waa 'vɪ 'nan: «Min 'gɔɛ, e wɪ 'wɪdɪ Bali -pan 'kɔn nɛn Bali -le vɛ -a bɛ -a man, ɛn

e wɪ "nyian -wɪdɪ Moizi -le -peinun man. 14 Kɔa 'man "da 'nan: Nazaretɪ min Zozi 'kɔn zɪɛ -a -wia, ɛn Moizi -le -peinun nɛn yaa -tɔ -kaa tranun lɛ bɛ, Zozi -a limlan -e -ka 'a vɪɛ -kaa 'ta wɔla "da "dɪ.»

15 -A -nan nɛn minnun pɛɛnɔn nɛn tin 'banan bɛ, 'o yɪɛ 'sɛn Etiɛnɛn da, ɛn waa yra 'yɪ "le Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -a -tɔ -zɔ.

7

Etiɛnɛn 'wɪ tin 'ba tin 'banɔn lɛ

1 Tɔn ɛn Bali -pannɔn 'tazan -a laabɔ Etiɛnɛn -lɔ 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn?»

2 ɛn Etiɛnɛn 'e 'nan: «'An "bɔnɔn, 'an "tɪnɔn, 'ka "trɔɛn "tɔ 'an wei lɛ. 'Li 'kpa te Abraam -nyɛanla Mesopotami bɛ, ɛn -cee Bali nɛn -a -kɔn "manvɛ "ka "dɪɛ, 'e 'fli kɔn -yrɛ 'vaa, ɛn e -kɔ -nyɛnɛa Aran. 3 E 'nan Abraam lɛ 'nan:

<'I 'si 'yɪɛ 'lɛglɔn 'ji,

'i si 'i 'mangulinun va,

-e 'i 'kɔ 'trɛ nɛn

an "ta -daa -a -kɔnɛ 'yɪɛ 'gɔɛ -a da.»

4 ɛn Abraam 'si Kalde 'lɛglɔn 'ji, ɛn e -kɔ -nyɛnɛa Aran. E -fɔ -nan nun. Zɪ -a "tɪ "ka bɛ, ɛn Bali -ta -a 'lɛglɔn nɛn ka cɪ -ji cɛɛgɔ 'gɔɛ -a -ji. 5 Bali 'ka -yee -yɔ -nɔnɛ 'lɛglɔn zɪɛ -a -ji dɪ. Bali 'ka -yee "blɪnan "wɛnnɛn 'nɔnɛ dɪ. 'Pian e -tɔ 'e wei da 'nan 'e 'lɛglɔn zɪɛ -a -nɔan -yrɛ -yee vɛ -a, ɛn -yee -sru 'e -nɔan -a klu lɛ. Bali 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ, te Abraam -le 'nɛn "ka "dɪ. 'Pian Bali -a 'vɪ 'nan:

6 <'Lɛglɔn nɛn -pɛn da bɛ,

-a 'ji nɛn 'i kludanɔn -nyɛanla.

O -kɔan "minnun -le nɔannun -a -nan nun.

Minnun 'tɛ "paa o da lɛ -yaa sinjɛn wɪɪ.

7 'Pian 'lɛglɔn nɛn o drɛ -wee nɔannun -a bɛ,

an 'wɪ "nɛn -kɔnman -wɪɛ.

'An 'bɔ Bali 'bɛ 'vɪ.

"Bɛ -sru 'i kludanɔn lia 'o da

-e 'o 'ta 'an trɔ 'ba Kanan 'lɛglɔn 'bɔ 'gɔɛ -a -ji.»

8 Bali -tɔ 'e wei da Abraam lɛ 'nan e 'lɛglɔn zɪɛ -a -nɔan -yrɛ. -A -nɔan -kɔn "vɛ nɛn 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va -a. -Yee "wɛɛn Abraam Izak -ya, ɛn yaa -fɔ -klɔnmɔn -va -a -ya yɪ 'sɔravli "da. -A

-towlı "nen Izak "e dre Zago ɛ, en Zago "e dre "nyian 'yee 'nennun -fuda "fı "nen -kaa tra "le "tranun -a be -wɛ.

⁹ Zozefv "bounun man bu Zozefv -va, en waa -tan "le nɔan -zv Ezipti. 'Pian Bali 'pa "va, ¹⁰ en yaa 'si 'wı 'pleble pɛenɔn 'ji. Bali 'wı 'tɔdı -nɔn -yrɛ, en Ezipti mingɔnnɛn -a 'yı 'yi. Mingɔnnɛn zıe e Zozefv -tɔ 'e 'wluzan -dan tv -a Ezipti 'ɛglɔn da 'lee 'e yıfenun da.

¹¹ Tɔɔn en dra -dan tv -ta Ezipti 'ɛglɔn 'lee Kanan 'ɛglɔn 'ji. Dra zıe -a cibɛn a "buu "le "wɛan, -kaa tranun 'ka 'blıfɛ ye -e 'o -blı dı. ¹² -A -nan nen Zago -a man 'nan -blıfɛ a Ezipti, en e Zozefv "bounun nen -kaa tranun -a be, o 'pa 'sia 'e tɛdɛ. ¹³ -A "flizan da be, en Zozefv 'e 'fı -kɔɔn 'e "bounun ɛ. -A -nan nen Ezipti mingɔnnɛn Zozefv 'sinan 'tɔ. ¹⁴ Zozefv "e 'nan 'e "bounun ɛ 'nan, 'o 'kv 'e "tı Zago 'si 'o -taa. -A "tı Zago 'lee 'e 'mangulinun a min -fuba 'sɔravlı 'wɛ 'soolu. ¹⁵ Zago 'kv Ezipti, en e -ka -nan nun 'o 'vale 'yee 'nennun nen -kaa tranun -a be waa. ¹⁶ O -ta o pɛenɔn wɔɛ Sizem 'fla Kanan 'ɛglɔn 'ji. Minnun o 'wɔ min wɔnan nen Abraam -a 'lɔ "lala -a Emor -pınun lɔ be -a -nan.

¹⁷ Zı tv nen Bali 'e wei -nɔn Abraam ɛ 'nan e 'wı 'tv dra -yrɛ "be, e ya bɔnan -kogo be, en Abraam kludanɔn fadı 'sia "da, en o bɔdı 'sia "kaga Ezipti 'ɛglɔn 'ji. ¹⁸ -A -nan nen mingɔnnɛn -tre -tv mingɔnnɛn -blıdı "sia Ezipti 'ɛglɔn da. Mingɔnnɛn zıe, ya'a Zozefv -tɔɛ dı. ¹⁹ -A mingɔnnɛn zıe, e -cee minnun see paa, en e 'te 'pa -kaa tranun da, e -tɔ -kaa tranun man -sa -a, 'nan 'o 'si 'nen 'linennun -sru, -e 'o kaa.

²⁰ -A tv zıe -a man nen o Moizi -ya. Moizi 'sɔ Bali ɛ tıglı, en e -fv 'e "tı "le "kɔnnɛn mlɛn yaaga te e 'nyɔn -mlıan. ²¹ En zı o 'si -a -sru "be, -a -nan nen Ezipti mingɔnnɛn 'lu -a 'sia, en yaa 'lɛbı "le 'yee 'nen 'zv. ²² O Moizi 'lɛbı Ezipti 'nɔn 'le 'wı 'tɔdı -a, en Moizi 'lewei 'lee -a dre wınun -a kɔɔn 'nan e ya min 'pleble 'a.

²³ Zı Moizi ɛ 'bɔ -fuba sinjen be, -a -nan nen -a -cin -trɔa "ji 'nan 'e 'kv 'e "buı Izrael 'nɔn 'nanjen. ²⁴ En e Ezipti

min -tv 'yı, te e ya 'te 'panan Izrael min -tv da, te -a -ci "ka "dı, en e 'padı 'sia Izrael min zıe -a va, en Ezipti min -ka -yrɔ. ²⁵ Moizi 'e 'ci nrɔn 'nan 'e "buı Izrael 'nɔn -a -ci -tɔa paan 'nan Bali 'e 'si "va 'nan -e 'e o 'si nɔanba -ji. 'Pian wa'a -ci manɛ dı. ²⁶ "Be -sru, tv cɛen te Moizi Izrael 'nɔn "fı "ye te o ya 'wı 'blınan, en e ya "vale e o yeı "paamlan. E 'nan -wɛ 'nan: <'An beenun, ka ya "bounun -a. -Mɛ "le "wɛan nen ka 'te "paa 'ka cin da te -a -ci "ka "dı?>

²⁷ 'Pian min nen e cı 'te 'panan 'e bɔezan -tv da be, e 'nan Moizi ɛ 'nan: <-Tıe i -tɔ 'kv 'tazan -a? -Tıe i -tɔ 'kvɛ tin 'bazan 'a? ²⁸ I ya "vale 'yan -tea "le zı i Ezipti min -te 'sı be -yee 'wı 'zv?> ²⁹ Zı Moizi 'wı zıe -a 'man be, en e -te -ji, e -kv yɔɔɛ Mandian 'ɛglɔn 'ji. E 'nen 'ya -nan nun "fı.

³⁰ ɛ -fuba sinjen "be -sru, en Bali -le 'pasiazan -tv 'e 'fı kɔɔn -yrɛ "bui "da Sinai pɔn "srɔn. 'E 'fı kɔɔn -yrɛ 'te nren yeı yıbanɛn 'tv -va. ³¹ Zı Moizi 'wı zıe -a -nan 'yı be, 'wı -a 'kan, 'pian zı e ya -plınan "man 'nan -e 'e -nan yı be, en e Minsan wei 'man 'nan: ³² <'An ya 'i tranun -le Bali -a. An ya 'i tranun Abraam 'lee Izak 'lee Zago 'le Bali -a.> En Moizi nyɔɔndı 'sia, ya'a -kɔlale Bali -nanjɛndı -a dı.

³³ -A -nan nen Minsan "e -yrɛ 'nan: <'I 'yie -manwua 'sı 'i 'cɛin -man, kɔɔ fenan nen i cı 'i 'tɔdı be, e ya kɔnglɔn 'mɛn vɛ -a. ³⁴ An 'mɛn minnun nen Ezipti be, -wee ya yıdı 'yı, an -wee -paandı 'man, en an sɔɔnla 'nan -e 'an o 'si nɔanba -ji. -Yee "wɛan, mɛin "paa -sia Ezipti 'ɛglɔn 'ji.>

³⁵ Moizi -towlı "nen, "nen minnun zıe wa'a yıɛ "yı "dı, waa 'vı "man 'nan: <-Tıe i -tɔ 'kv 'tazan -a? -Tıe i -tɔ 'kvɛ tin 'bazan 'a?> be, -a 'lein nen Bali -a 'pa 'sia 'nan 'e 'tɔ o tazan 'lee o 'sızan nɔanba -ji -a. Bali -le 'pasiazan -tv 'be 'e 'fı kɔɔn -yrɛ yıbanɛn 'va, en e 'wı zıe -a 'vı -yrɛ. ³⁶ Moizi 'be o 'si Ezipti 'ɛglɔn 'ji -ce -srɔn "wı 'lee 'lɛbo "fɔ wınun drɛdı -a. -Cɛ -srɔn "wınun zıe yaa dre Ezipti 'ɛglɔn 'ji, en yaa dre jemıe 'tɛndɛn man, en yaa dre "bui "da ɛ -fuba sinjen wlu.

37 Moizi 'bɔ zɪɛ, -yɛɛ 'vɪ Izraɛl 'nɔn lɛ 'nan: <Bali -taa "talɛ Bali 'lewei vɪzan -tɔ nɛn "le 'mɛn 'wɪ 'zɔ bɛ -a 'cɛɛ. -A Bali 'lewei vɪzan zɪɛ, 'ka 'bɔ 'va nɛn e bɔala.> 38 Tɔ nɛn Izraɛl 'nɔn 'o cin 'yɪ "bui "da bɛ, Moizi 'bɔ 'bɛ 'tɔ Bali 'lee Izraɛl 'nɔn yei, e -tɔ 'ka tranun 'lee Bali -le 'pasiazan nɛn e 'wɪ tin 'ba -yrɛ Sinai pɔn da bɛ o yei. Moizi lɛ nɛn Bali wei nɛn e 'belidɪ -nɔan "bɛ, Bali 'bɔ -a -nɔn 'nan 'e vɪ 'cɛɛ.

39 ɛn -kaa tranun 'ka -a wei 'silɛa 'wɪ 'kpa -a dɪ, o 'ci 'pa "man. ɛn waa nrɔn 'o 'ji 'nan 'o lia 'o da Ezipti 'lɛglɔn 'ji.

40 Waa 'vɪ Arɔn lɛ 'nan: <'I -cee balinun drɛ -e 'o 'si -kɔɔn -cɛɛ. -Yɛɛ cɪ 'nan Moizi 'bɔ nɛn e -kaa 'si Ezipti 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ "man "nun bɛ, -ka'a tɔa dɪ.>

41 -A -nan nɛn o fɛ -tɔ drɛ "le tri -zɔ 'nan -e 'o -pan, ɛn o tri zɪɛ -a -pan. ɛn o ci "nrandɪ 'sia 'o 'bɔ 'pɛ drɛvɛ lɛ. 42 Tɔɔn ɛn Bali 'e koda -tɔ o va, e o 'tɔ 'nan 'o laji fɛnun -pan "le zɪ e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

<Izraɛl 'nɔn, lɛ -fuba sinjen wlu te ka ya "bui "da bɛ, ka -wi -tɛ 'mɛn? ɛn ka 'sraga drɛ 'mɛn?

43 -Cɛjɛ!

'Pian 'cee bali nɛn waa laabo Molok bɛ

-yee -tandan nɛn 'ka 'lɔ, 'lee 'cee bali Rɔnfa -le mlɛn crɛn nɛn kaa drɛ bɛ, -nyrɛn 'ka 'lɔ.

Fɛnun nɛn kaa drɛ 'nan -e 'ka -pan bɛ -nyrɛn 'ka 'lɔ.

-Yee "wɛan nɛn an 'ka "tua, an -ko 'ka 'a Babilɔn 'lɛglɔn -sru, ka dra -wee nɔannun -a.>

44 Te -kaa tranun a "bui "da bɛ, -tandan nɛn Bali -taa "ji bɛ, e ya -wlɔ. Moizi -tandan zɪɛ -a -tɔ "le zɪ Bali -a 'vɪ -yrɛ "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ, ɛn -a 'lein nɛn yaa 'yɪ bɛ, -nyrɛn yaa -tɔ. 45 "Bɛ -sru ɛn -tandan 'lein zɪɛ, e -fɔ -kaa tranun -le 'nɛnnun lɔ. Zozue -trɔa o 'lɛ, ɛn o -kɔ -nyɛnlɛa 'lɛglɔn nɛn Bali -a -ji 'nɔn 'pin o 'lɛ bɛ -a -ji. O -kɔ -tandan zɪɛ -a 'lɛglɔn zɪɛ -a -ji, -tandan 'bɔ 'fɔ -nan nun -trilii, ɛn e 'bɔ David da. 46 David zɪɛ e 'sɔ Bali lɛ, ɛn yaa laabɔ Bali lɔ 'nan 'e 'si -nɔn 'yrɛ -e 'e 'kɔn 'tɔ -yrɛ, 'dɔ -e Bali nɛn Zago kludanɔn 'le Bali -a bɛ 'e -nyran ji, 47 'pian Salomɔn 'bɛ 'kɔn zɪɛ -a -tɔ Bali lɛ.

48 Te e ya 'e vɪdɪ 'nan Bali nɛn min ta lou "bɛ ya'a 'nyɛanla min -tɔ 'kɔn -ji dɪ. Bali 'lewei vɪzan 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ 'e 'cɛn. Yaa 'vɪ 'nan:

49 <'An Minsan, 'mɛn mingɔnnɛn pɛin a labli 'ji,

ɛn 'trɛ a 'an 'cɛin -trɔa "dave -a.

'Kɔn "cɛn "nɛn ka -kɔlaman -a -tɔdɪ -a 'mɛn?

ɛn nyin zia 'bɛ -kɔan 'an 'flinla "nan "a?

50 -Yɛɛ cɪ 'nan 'an 'bɔ 'pɛ drɛvɛ fɛnun pɛɛnɔn zɪɛ -a.> »

51 ɛn Etiɛnɛn "e 'nan tin 'banɔn lɛ 'nan: «Ka ya minnɔn nɛn 'wɪ 'ka 'ko o -wulo -ji dɪɛ, waa. Ka ya "le minnɔn nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ -wee 'wɪ 'zɔ. 'Ka "trɔɛn "a "yuyu, ɛn 'ka 'ci 'pa Bali lei 'saun 'le 'wɪ man "le 'ka tranun 'zɔ. 52 Bali 'lewei vɪzan "cɛn "da nɛn 'ka tranun 'ka 'tɛ 'palɛ dɪ? Bali 'lewei vɪnɔn nɛn waa 'vɪ 'nan Bali -le min tɪglɪ -taa "talɛ bɛ, 'ka tranun o tɛɛ, ɛn 'cɛɛ min tɪglɪ zɪɛ 'bɛ 'nɔn "nyian minnɔn lɛ, ɛn waa -tɛ. 53 Zɪ Bali -le -pei -tɔ wɪnɔn cɪ bɛ, Bali -le 'pasianɔn -a -nɔn 'cɛɛ, ɛn ka'a 'ta wɔlɛa "da "dɪ.»

Minnun Etiɛnɛn -tɛ, ɛn Saul 'tɛ 'padɪ 'sia Zozinɔn da

54 Zɪ tin 'banɔn 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, 'bli 'fɔ o ji Etiɛnɛn man, ɛn 'o 'shɛ da -blɪdɪ 'sia. 55 'Pian Etiɛnɛn nɛn 'e fadɪ Bali lei 'saun 'a bɛ, 'e yɪɛ 'tɔ laji, ɛn e Bali -le 'tɛ 'san 'yɪ, te e Zozi ye 'e 'tɔdɪ lou Bali -pɛ "yɪ "da. 56 ɛn e 'nan: «"Ka 'yɪɔ, an labli ye 'e 'lɛ 'sɔdɪ, ɛn an Blamin -pɪ ye 'e 'tɔdɪ lou Bali -pɛ "yɪ "da.»

57 Minnɔn -paandɪ 'sia 'plɛblɛ, te 'o 'pɛ 'wlɛ wo 'o "trɔɛn 'ji. ɛn o pɛɛnɔn 'kɔ Etiɛnɛn -va, waa 'kun. 58 Waa plila, o -kɔ -a 'fla lunɛn, ɛn waa -sɔn -kɔlɛ -a. Minnɔn nɛn waa drɛ bɛ, o 'wee sɔnɔn -sran -gobo "tɔ nɛn waa laabo Saul bɛ -a "srɔn.

59 Minnɔn Etiɛnɛn -sɔan "kɔlɛ -a, 'pian te Etiɛnɛn "e Bali trɔɔ "baa 'nan: «Minsan Zozi, 'an lei -nɔan 'yɪɛ 'e "pa 'ji.» 60 -A -nan nɛn 'e "po sɔɔn, ɛn e paan 'plɛblɛ 'kpa. E 'nan: «Minsan, 'i 'wɪ 'wɪdɪ 'gɔɛ -a 'cɛ -wlɛ.» Zɪ e cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, ɛn 'e yɪɛ 'lɛ 'wɔ.

8

1 Saul 'le 'ci 'sə nən 'nan minnun Etiēnēn -tē.

Yi 'bō 'lein zīē -a da nən minnun 'tē 'padı 'sia Zozinōn nən Zeruzalēm bē o da. Zozinōn pēēnōn fuila "man Zude 'lee Samari 'lēglōn 'ji, 'pian Zozi 'le 'pasianōn "o -fuv Zeruzalēm. 2 En minnun nən o 'ta wola Bali wei tighi da bē, o Etiēnēn -wuo, en o -ku -a wole. 3 'Pian Saul -le vē bē, e 'tē 'padı 'sia Zozinōn da. E -cia 'kōnnun 'lē "nən 'nan -e 'e Zozinōn "kuun. E 'sia lımōn 'lee 'klōnmōn man, e o 'kun, en e -ku o -fōlē -pu 'kuin.

Filipū Bali -le 'wı 'nōnnōn 'vı Samari 'nōn lē

4 Zozinōn nən o fuila "man "bē, o ci Zeruzalēm fēnan pēēnōn 'nan Bali -le 'wı 'nōnnōn vıdı -a minnun lē. 5 Filipū -ku Samari 'lēglōn 'ji, en e min 'sizan 'wı 'ji -le 'wı 'vı. 6 Samari 'nōn 'ta "kaga, o pēēnōn o "trōēn "tō Filipū wei lē 'kpa tighi, te o -cē -srōn "wınun nən yaa dra bē -a -nan ye, 'lee 'wınun nən yaa vē bē, -a maan. 7 -Yēē cı 'nan, -yū -wlıdınun nən o ya minnun -sru "bē o 'si o -sru -paandı -a, en minnun nən o "tun "bō bē, 'lee minnun nən o -srandı "tra "bē, -cē 'si o man. 8 -A -nan nən ci "nran -dan drē 'fla zīē -a da.

9 Min -tv a 'fla 'bō zīē -a da 'e 'cēn waa laabo Simōn. E fēnun dra 'bui da. -Yēē 'bui wınun drēdı Samari 'nōn 'plo 'fō, en yaa vē 'e 'fli man 'nan 'e ya min -dan a. 10 -E 'e 'sia 'nən "wēnnēn 'lee min ceje man, o pēēnōn 'wınun nən Simōn -a dra bē e o 'sianan, te waa vē 'nan: «Min 'labē, Bali nən, 'plēblē -dan bē -nyrēn.» 11 -Yēē cı 'nan, o pēēnōn -a wei "siala 'wı 'a, kōō e o 'plo 'fō 'yēē 'bui wınun drēdı -a, -a -nan 'mōn. 12 'Pian zı Filipū Bali -le mingōnnēn -blıdı 'wı 'vı, te e Zozi Crizi -le 'wı vē -wlē "bē, en o yi -tēra "da. Tōōn lımōn 'lee 'klōnmōn pēēnōn 'o -batize drē. 13 Simōn 'bō "nyian "e "yi -tēra "da, en waa -batize drē. Zı waa -batize drē bē, ya'a 'sile "nyian Filipū "srōn "dı. -Cē -srōn "wı 'lee 'lēbo "fō wınun nən Simōn -a -nan ye Filipū -lō bē, yaa 'plo 'fō.

14 Zı Zozi 'le 'pasianōn nən o -fuv Zeruzalēm bē, waa 'man 'nan Samari 'nōn yi -tēra Bali wei da bē, en o Pieri

'lee Zan 'pa 'sia o va. 15 Zı Pieri 'lee Zan 'bōla o va nun bē, en o Bali trv 'ba -wlē 'nan -e 'o Bali lei 'saun yı. 16 -Yēē cı 'nan, min -tv 'ka tian Bali lei 'saun yıle o va dı, o 'o -batize drē 'e tēdē Minsan Zozi 'tō da 'e "tun. 17 -A -nan nən Pieri 'lee Zan 'o 'pē 'pla o da, en o Bali lei 'saun 'yı.

18 Simōn -a 'yı 'nan, Zozi 'le 'pasianōn 'o 'pē 'pla minnun da en o Bali lei 'saun 'yı, -a -nan nən Simōn "lala 'si, en e 'nan -wlē 'nan: 19 «'Ka "mēēn 'plēblē 'nōn "nyian, -e -te 'an 'pē 'pla min da bē, -a san 'e Bali lei 'saun yı.»

20 'Pian Pieri "e -yrē 'nan: «'Yie "lala 'e 'ku 'yia 'tē nən ya'a 'driman dıē -a va. Kōō "yie 'ji "le o Bali -le 'plēblē zīē -a "lōa "lala -a. 21 'Yie 'wı 'tv 'ka 'wı zīē -a -ji dı, en 'i 'blınan 'ka 'nan dı, kōō 'i 'wulo -ji wı 'ka tighi Bali 'lē dı. 22 -Yēē "wēan 'i 'si 'wı 'wlıdı "drēdı man -e 'i 'fli -nōn Bali lē. 'I Minsan trv 'ba, 'dū -e 'e -kōla 'wı 'wlıdı "nən 'i 'wulo -ji bē -a fuidı -a. 23 -Yēē cı 'nan maan -tōa 'nan i ya 'i fadı 'wı 'wlıdı "nōnnōn -a, en i ya 'wı 'wlıdı "le nōn -a.»

24 -A -nan nən Simōn "e 'nan Pieri 'lee Zan lē 'nan: «'Ka 'bō 'ka Minsan trv 'ba 'mēn 'wı man -e 'wı nən kaa 'vı bē 'e vıle 'e bō 'an man dı.»

25 'Wınun nən Minsan Zozi -a 'vı 'lee 'wınun nən yaa drē Zan 'lee Pieri yie man bē, o Samari 'nōn "le 'vı. Zı o cēēn -a vıdı man bē, en o 'li 'o da Zeruzalēm. "Wēē -ta -sia bē, o -tō Samari 'fla -mie da, te o Bali -le 'wı 'nōnnōn vē minnun lē.

Filipū Bali -le 'wı 'nōnnōn 'vı Etiopi min -tv lē

26 Minsan -le 'pasiazan -tv 'wı tin 'ba Filipū lē 'nan: «'I -ku 'trēda "tre 'zia, -e 'i -si nən e "sia Zeruzalēm -e 'e 'ku 'fla nən waa laabo Gaza bē -a 'sia. -A da 'bē cı flu.» 27 Filipū wluan, en e -ku. "Yēē -kōn -kōnan -sia bē, en e min -tv 'yı 'e 'lē. Min zīē, Etiopi min nən, en e ya 'e 'sadı. Etiopi lı Kandas nən mingōnnēn -a bē, -a yıfē va nən 'e yie -tōa. E -ta Bali trv 'balē Zeruzalēm, 28 en e "ta lia 'e da 'e fla. E ya 'e -nyrandı odro nən -sv -a -klanman bē -a -ji, te e Bali 'lewei vızan Ezai -le 'fluba 'ta vē.

29 Bali lei "e Filipu le 'nan: «'I -pli odro 'labε -a man.»

30 En Filipu sɔnla odro zɪε -a -sru, te e Etiopi min -le 'fluba ta vɪdɪ maan. E ya -a ta vɪnan Bali 'lewei vɪzan Ezai -le 'fluba 'ji, en Filipu "e -yrε 'nan: «'Fluba nɛn yia ta ve bε yia -ci maan?»

31 Etiopi min "e -yrε 'nan: «Te min 'ka 'a -kɔnle 'mɛn dɪε, maan dra kɔ -e 'an -ci man?» En e Filipu laabu 'nan 'e -nyran 'e "srɔn odro -ji.

32 'Wɪ nɛn e cɪ -a ta vɪnan Ezai -le 'fluba 'ji bε -nyrɛn 'gυ:

«O -kυ -a -tɛlε "le 'bla 'zυ,
en o -kυ -a "le 'bla 'nɛn nɛn
o cɪ -a "cε "bɔnan ya'a 'we dɪε -yee 'wɪ
'zυ.

Ya'a 'wɪ 'tυ 'silε "da "dɪ.

33 Wa'a 'silεa fε -tυ -a dɪ,
en min -tυ 'ka 'tɔlε -a -sru "dɪ.
-Tɪε -kɔlaman -a kludanɔn 'le 'wɪ vɪdɪ
-a?

Kɔɔ minnun 'bε -yee 'belidɪ 'le 'tɔ
'trɛda.»

34 En Etiopi min -a laabu Filipu -lɔ 'nan: «-Tɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan -a ve 'gυ? -A 'bɔ 'fli nɛn yaa ve, -baa min pee nɛn yaa ve?» 35 -A -nan nɛn Filipu Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia -yrε, 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ zɪε -a da.

36 O ya -kɔnan 'o 'lε, en o 'bɔ 'yi ba man, en Etiopi min "e 'nan -yrε 'nan: «'Yi nɛn 'gυ, -mε -maan yi'an -batize dra dɪ?» 37 [-A -nan nɛn Filipu "e -yrε 'nan: «-Te i yi -tɛala "da 'i 'bli pɛɛnɔn 'a bε, -e 'wei -batize drε.» En Etiopi min "e 'nan: «Maan -tɔa 'nan Zozi Crizi a Bali -pɪ -a.»] 38 En Etiopi min "e 'nan 'o odro -tɔ. -A -nan nɛn o "flinɔn sɔɔn 'yia, en Filipu -a -batize drε. 39 Zɪ o 'si 'yia bε, en Minsan lei Filipu 'sia, -a -nan nɛn Etiopi min 'ka "nyian -a yɪlɛ dɪ. -A ci -fυ 'e "nrandɪ, en e -kυ.

40 'Pian Filipu "e 'fli 'yɪ 'fla nɛn waa laabo Azo bε -a da, en e Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia 'fla pɛɛnɔn nɛn e 'bɔ "man, en e 'bɔla Sezare bε -a da.

9

Fε nɛn e drε 'lɔɔ, en Saul sɔnla Zozi -sru "bε

1 Tυ zɪε -a man te Saul -ko tian 'tɛ 'padɪ -a Minsan -srunɔn da, te e -ko o -tɛɛdɪ -a. En Saul -kυ Bali -pannɔn

'tazan va, 2 'nan 'e 'fluba nɛn e -si -nɔan 'yrε -e 'e -wla Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔn nɛn Damas bε -a -ji bε -a -nɔn 'yrε. Saul "ta -ko 'nan -e 'e 'sia lɪmɔn 'lee 'klɔnmɔn nɛn o 'ta wɔla Minsan -sru "bε, -e 'e o "kuun -e 'e 'ta waa Zeruzalɛm.

3 E Damas si 'sia e ya -kɔnan, e "ta bɔa 'fla 'bɔ "srɔn "kogo 'nun tɔɔn 'tɛ 'san -tυ bii laji, en e -sɛn "da. 4 Saul -tria "tra, en e wei -tυ 'man, te 'bε ve -yrε 'nan: «Saul, Saul, -mε "le "wɛan i 'tɛ "paa 'an da?»

5 En Saul "e -yrε 'nan: «'An 'san, -tɪ nɛn 'yia?»

En Minsan wɪ "man 'nan: «'An 'bɔ Zozi nɛn i 'tɛ "paa 'an da bε, maan nɛn.

6 'I 'wluan lou, 'i 'kυ 'fla. -Te i 'bɔla 'nan nun bε, 'wɪ nɛn kɔ 'i drε bε, waa ve 'yɪε.»

7 Minnun nɛn o cɪ -kɔnan 'o 'vale Saul nun -a bε, 'wɪ ciula o da, wa'a -kɔlale 'wɪdɪ -a dɪ, "o wei 'bɔ maan, 'pian wa'a min -tυ ye dɪ. 8 Saul wluan, -a yɪε a 'e 'lε 'sɔdɪ, 'pian te ya'a fɛnan ye dɪ. Waa 'kun 'e 'pɛ -man, en o -kυ -a Damas. 9 E yi drε yaaga te ya'a fɛnan ye dɪ, ya'a 'yi mlɪan dɪ, en ya'a fε ble dɪ.

10 Te Zozi -sruzan -tυ a Damas, waa laabo Anania, Minsan 'wɪ tin 'ba -yrε "le nyrinvla -zυ. Yaa laabu Anania, en Anania "e -yrε 'nan: «Minsan, maan nɛn 'gυ.»

11 En Minsan "e -yrε 'nan: «'I 'wluan, 'i 'kυ 'fla yei "si nɛn 'e 'sɔdɪ "ji tigɪ 'labε -a da, 'i 'kυ Zudazi -le "kɔnnɛn. Min -tυ nɛn waa laabo Saul bε e ya Bali trυ 'banan 'nan nun. Saul zɪε, e "sia 'fla nɛn waa laabo Tars bε -a da. 12 Te Saul 'bɔ "e min -tυ nɛn waa laabo Anania bε -a ye "nyian "le nyrinvla zυ e wla, en 'e 'pɛ 'pla "da 'nan -e -a yɪε 'e 'lε 'sυ.»

13 En Anania "e 'nan: «Minsan, 'tɛ nɛn yaa 'pa 'i -srunɔn da Zeruzalɛm bε, maan 'man min "kaga "da. 14 En Bali -pannɔn 'tanɔn 'si -nɔn -yrε 'nan, minnun pɛɛnɔn nɛn o Bali trυ "baa 'i 'tɔ da bε, 'e o "kuun.»

15 -A -nan nɛn Minsan "e Anania le 'nan: «'I 'kυ! -Yɛɛ cɪ 'nan, 'an 'bɔ mɛɛn min 'labε -a 'si "va 'nan -e 'e 'mɛn 'nyranman 'pa, 'dυ -e 'an 'tɔ 'e bɔla 'ji 'lɛglɔn nun 'lε, 'lee mingɔnnɛn nun 'lε 'lee Izrael 'nɔn 'lε. 16 Zɪ e -taa 'e yra yɪlɛ

-e 'an 'tɔ 'e fuila "man "bɛ, 'an 'bɔ 'bɛ -kɔɔnman -yrɛ.»

¹⁷ Tɔɔn ɛn Anania -kɔ. Zɪ e 'bɔla "kɔnnɛn "bɛ, 'e 'pɛ 'pla Saul da, ɛn e 'nan: «'An "bɔ Saul, te i ya -tanɛn -sia, Minsan Zozi nɛn 'e 'fli kɔɔn 'yɪɛ bɛ, yaan 'pa 'sia 'nan -e 'i yɪɛ 'e 'lɛ 'sɔ, 'nan -e 'i 'kɔn 'i fadɪ Bali lei 'saun 'a.» ¹⁸ 'Nun tɔɔn, fɛ -tɔ 'si Saul yɪɛ da "le pɔnɛn fɛɛ 'zɔ, e -fɔla, ɛn -a yɪɛ 'lɛ 'sɔ. Saul wluɛn lou, ɛn waa -batize drɛ. ¹⁹ Zɪ e -nyan bɛ, e fɛnɛn blɪ, ɛn -a "kɔe "tɔ 'e da.

Saul Bali -le 'wɪ 'vɪ Damas

E yɪ "fli yaa drɛ Zozi -srunɔn nɛn Damas bɛ o va. ²⁰ Tɔɔn ɛn e Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia minnɛn lɛ Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin 'nan Zozi bɛ, Bali -pɪ nɛn. ²¹ Minnɛn pɛɛnɔn nɛn waa ye -a vɪnɛn bɛ 'wɪ o "kaan, te waa ve 'nan: «Min 'labɛ, -yɛɛ minnɛn nɛn o Bali trɔ "baa Zozi 'tɔ da Zeruzalɛm bɛ, o tɛɛ te e 'tɛ "paa o da 'gɔ, ɛn e -ta "nyian Zozi nɛn "kuunlɛ 'gɔ, ɛn e -kɔ waa Bali -pannɔn 'tanɔn lɛ. E drɛ 'kɔ, ɛn -yɛɛ 'wɪ zɪɛ -a ve?» ²² 'Pian te Saul -kɔ Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a minnɛn lɛ 'kpa tɪglɪ. 'Wɪ nɛn Saul -a ve zɪɛ, Zuif 'nɔn nɛn Damas bɛ e o klɪ 'a, ɛn wa'a -kɔlɛlɛ -a -zi -fɔdɪ -a dɪ. Yaa -ci -kɔɔnman -wɪɛ 'wein 'nan Zozi 'bɛ ci min 'sizan 'wɪ 'ji -a.

²³ Zɪ -a -nan 'mɔn 'trilii bɛ, ɛn Zuif 'nɔn 'o cin wei -ci 'man 'nan 'o -tɛ. ²⁴ 'Pian -wee 'wɪ nɛn waa 'pla "da "bɛ, Saul -a 'man. O Saul man -pɛnnɛn bodrun funnin -klɔn -yrɛ "nɛn 'nan -e 'o -tɛ. ²⁵ -Yee "wɛɛn -pei -tɔ man, Saul -srunɔn Saul 'si, ɛn waa sɔɔnla 'fla man -klɔn -sru saannɛn 'ji.

Saul 'li 'e da Zeruzalɛm

²⁶ Zɪ Saul 'bɔla Zeruzalɛm bɛ, ɛn e ya "vale 'e -fɔa Zozi -srunɔn 'va. 'Pian o pɛɛnɔn "klanman -yrɔ, kɔɔ wa'a yɪ 'tɛala "da 'nan Zozi -sruzan nɛn dɪ. ²⁷ -A -nan nɛn Barnaba -a 'kun, ɛn e -kɔ -a Zozi 'le 'pasianɔn 'va, ɛn zɪ Minsan 'e 'fli -kɔɔn Saul lɛ -sia bɛ, 'lee 'wɪ nɛn yaa 'vɪ -yrɛ "bɛ, Barnaba -a 'vɪ -wɪɛ. ɛn zɪ Saul Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'wein Damas bɛ, Barnaba -a 'vɪ "nyian -wɪɛ. ²⁸ -A -nan nɛn Saul -fɔ o va, o ci waa Zeruzalɛm fɛ pɛɛnɔn 'nan, te e 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnɛn lɛ 'wein Minsan 'tɔ da. ²⁹ Saul 'wɪ 'vɪ Zuif 'nɔn nɛn o

Grɛk wei -fɔa "bɛ -wɪɛ, ɛn o -sa -fɔ waa. 'Pian minnɛn zɪɛ waa -wɛɛ "man 'nan 'o -tɛa. ³⁰ -A "bɔlɪ Zozi nɛn 'wɪ zɪɛ -a 'man, ɛn o -kɔ Saul -a Sezare 'fla, ɛn o -yrɛ 'nan 'e 'kɔ Tars.

Piɛri min -srandɪ beli

³¹ -A -nan nɛn -leglizinun nɛn Zude 'lee Galile 'lee Samari 'lɛglɔn 'ji bɛ, o man flin, ɛn o -tɔ 'plɛblɛ. O 'yra -tɛa Minsan 'man, ɛn o 'ta wɔla -a -sru tɪglɪ. Bali lei 'saun 'pa o va, ɛn -leglizi -ji 'nɔn drɛ "kaga.

³² Piɛri a ciɛnɛn 'fla pɛɛnɔn zɪɛ -a da. Yi -tɔ da, ɛn e 'bɔla minnɛn nɛn Zozi 'le vɛ -a Lida 'fla bɛ o va. ³³ ɛn e 'bɔ min -srandɪ "tra "tɔ nɛn waa laabo Ene bɛ -a man 'e nyinnandɪ -saa da. E yra "tra -a -nan lɛ 'sɔra nɛn 'gɔ. ³⁴ ɛn Piɛri "e -yrɛ 'nan: «Zozi Crizi 'i beli, 'i 'wluɛn lou 'i 'bɔ 'a -e 'i 'yɪɛ nyinnɛn "davɛ plin.» 'Nun tɔɔn ɛn e wluɛn lou. ³⁵ Lida 'nɔn pɛɛnɔn 'lee minnɛn pɛɛnɔn nɛn o -nyɛanla Sarɔn fɛnan pɛblɛ da bɛ, zɪ o min zɪɛ -a 'yɪ te e 'ta wɔ bɛ, ɛn 'o 'fli -nɔn Minsan lɛ.

Dɔrka -ka, ɛn Piɛri -a fɔv

³⁶ Lɪmɔn -tɔ a Zozi 'va, e ya 'fla nɛn waa laabo Zope bɛ -a da. Lɪ zɪɛ -a 'tɔ nɛn Tabita, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ Dɔrka. 'Tɔ zɪɛ -a -ci nɛn Grɛk wei -ji «srɔ». Lɪ zɪɛ, e "yɪ "dra min pɛɛnɔn lɛ, te e "paa 'yale -tɛnɔn 'va. ³⁷ Tɔ nɛn te Piɛri a Lida bɛ -a man, lɪ zɪɛ e -tria -cɛ -a, e -ka. Zɪ o cɛɛn -a -srudɪ man bɛ, ɛn o -kɔ -a 'palɛa 'kɔn "bɔ "tɔ -ji 'kɔn 'ta lou. ³⁸ Lida 'fla a Zope 'fla "srɔn "kogo, ɛn Zozi -srunɔn -a 'man 'e 'cɛn, 'nan Piɛri a Lida. -A -nan nɛn o min "fli 'pa 'sia 'nan 'o 'kɔ -a trɔ 'ba, 'nan 'o vɪ -yrɛ 'nan 'e 'ta 'o 'va 'trɛɛɛ.

³⁹ Zɪ o 'bɔ Piɛri man bɛ, waa 'vɪ -yrɛ, 'nun tɔɔn ɛn 'o 'vale waa o -kɔ. Zɪ o 'bɔla 'nan nun bɛ, ɛn o -kɔ Piɛri -a 'kɔn "bɔ "ji lou. Lɪmɔnnun pɛɛnɔn nɛn o -sran -ka 'o da bɛ, o pli Piɛri man te o -wua, ɛn o Tabita -le -tralɛ 'lee -yɛɛ sɔnɛn nɛn yaa drɛ te o ya waa bɛ, -a kɔɔn -yrɛ.

⁴⁰ ɛn Piɛri min pɛɛnɔn 'sɛn bei, 'e "pɔ sɔɔnla, ɛn e Bali trɔ 'ba. Tɔɔn 'e yra -tɔ min pa zɪɛ -a da, ɛn e -yrɛ 'nan: «Tabita, 'i 'wluɛn lou.» ɛn 'e yɪɛ 'lɛ 'sɔ. Zɪ e Piɛri 'yɪ bɛ, ɛn e -nyran lou. ⁴¹ Piɛri 'e

'pe -nən -yre, en yaa wluan lou, en e -calenun 'lee Zozinən -mienun laabu. -A -nan nən e li zιε -a kəən -wλε 'e 'belidi. ⁴² Zi Zope 'nən "kaga 'wι zιε -a 'man be, en o -mienun yi -teradi 'sia Minsan da. ⁴³ Pieri -fu Zope 'fla tu "wənnən 'a. E -fu min -tu nən waa laabo Simən be -a va. Simən zιε e -jeliba 'kəle dra.

10

Pieri 'lee Kørneli

¹ Min -tu a waa laabo Kørneli, e ya 'fla nən waa laabo Sezare be -a da. Itali 'sounjanun tazan nən. ² Kørneli zιε, e Bali ye 'yi, en e 'yra -tea "man. O 'vale 'e 'mangulinun pəənən 'a o Bali tru "baa, e "yi "dra Zuif 'nən nən 'yale o -te be -wλε, en e Bali tru "baa tu pəənən man. ³ Yi -tu da te yide tēnla be, e dre -yre "le nyrinvla zυ, en e Bali -le 'pasiazan -tu 'yi -goezee, 'be wlala "va, en 'be laabu: «Kørneli!»

⁴ E Bali -le 'pasiazan zιε -a -nanjēn "klan da, en e 'nan -yre 'nan: «Minsan, -mε "nən -nan?»

En Bali -le 'pasiazan "e -yre 'nan: «I Bali tru "baa, en i "yi dra 'yale -tenən le Bali -a -nan 'yi, en -a ci 'ka 'sanle 'i man di. ⁵ 'Be nən 'gυe, 'i minnun 'pa 'sia Zope -e 'o 'ku Simən nən waa laabo "nyian Pieri be -a laabu. ⁶ Simən zιε, e -nyeanla Simən nən e -jeliba 'kəle dra be -a va. -Yee 'kən a jemie "srən.»

⁷ Zi Bali -le 'pasiazan nən e 'wι tin 'ba -yre "be, e 'si -a "srən "be, təən en Kørneli 'yee 'nyranman 'pazan "fli laabu, en e 'yee 'sounjanun va 'sounja -tu nən e Bali ye "yi, en e 'yra -tea "man "be -a laabu. ⁸ 'Wι pəənən nən e dre be, e -wee 'vι, en e o 'pa 'sia Zope.

⁹ -A ta tu cēn "wεε -kən -kənan, o pli 'fla 'bə "srən "kogo, te Pieri -ku 'kən 'ta lou Bali tru 'balε, te yide 'bə min -win -ji 'sεze. ¹⁰ Dra Pieri zιε -a -tea, en e ya "vale 'e fε -ble. Te o ya -yee fε -təənnan, en e dre -yre "le nyrinvla zυ, ¹¹ e labli 'yι 'e 'le 'sυdi, te e fε -tu ye "le səla -dan nən o ya 'o 'kundi -a "nən "sinjən man be -yee 'wι 'zυ. E -tadi 'sia "tra, te e -pliman 'tre man. ¹² -Wi 'tə 'tudu pəənən nən o 'ta wo 'o 'pe "fli 'lee 'o 'cēin "fli "da be, 'lee -winun nən o -plimlan 'o 'kələnen "be 'lee "loman 'tə

'tudu pəənən a sə zιε -a -ji. ¹³ En wei -tu "e -yre 'nan: «Pieri 'i 'wluan lou, 'i -te -e 'i -bli.»

¹⁴ 'Pian Pieri "e 'nan -yre 'nan: «Minsan, te 'i vι 'mlənmən di. Ma'an tian 'li fənun nən e ci min 'srəən 'a 'lee fənun nən e min "tri -təa Bali 'le be, -a -blile di.»

¹⁵ En wei zιε e 'nan -yre -a "flizan da 'nan: «Fənun nən Bali -a vι 'nan e ya -blivε -a be, te 'i dre 'i 'srəən 'a di.»

¹⁶ E 'vι zιε 'e 'pa -a yaaga, 'nun təən "be -sru, en fε zιε e -ku laji.

¹⁷ Te Pieri 'ka 'wι nən yaa -nan 'yι be -a -ci maan di, -a tu 'bə zιε -a wlu be, te minnun nən Kørneli o 'pa 'sia be, o Simən -le 'kən 'yι, en o 'bəla "nən 'sεze.

¹⁸ O min -tu laabu, en o 'wι laabu -yrcə 'nan: «Simən nən waa laabo Pieri be, e ya -nan?»

¹⁹ Pieri -fu 'e ci "nrənnan 'wι nən yaa -nan 'yι be -a da, təən en Bali lei 'saun "e -yre 'nan: «"I 'yio, min yaaga a 'i -wənan. ²⁰ 'I 'wluan lou, 'i səənla, te 'i 'ci -fəə "di, -e 'ka 'ku waa. -Yεε ci 'nan 'an 'bə 'be o 'pa 'sia.»

²¹ Pieri səənla, en e 'nan minnun zιε -wλε 'nan: «'An 'bə nən ka ci 'an -wənan be, 'an 'bə nən 'gυ. -Mε "wι man nən ka -ta 'gυ.»

²² En o 'nan -yre 'nan: «'Sounjanun tazan Kørneli 'be 'ku 'pa 'sia. E ya min tigli 'a Bali 'le, e 'yra -tea Bali man, en Zuif 'nən pəənən -a 'tə "yi "ve. Bali -le 'pasiazan "e 'nan -yre 'nan, 'o 'lv 'yia 'yee vənən -e 'yei wei man.» ²³ Təən en Pieri o wla 'yee 'kuin, en o 'nyin 'nan nun. Zi tu cēn be, en 'o 'vale Zope Zozinən -mienun -a, o -si 'sia.

Pieri -ku Kørneli -va

²⁴ 'Be 'ta tu cēn, en o 'bəla Sezare. Kørneli 'e 'mangulinun 'lee 'e bee tigli tigli laabu 'e 'va te o ya o -pənnan. ²⁵ Zi Pieri 'bəla be, təən en Kørneli -ku -a 'le, en 'e "po səən "wlu, en 'e 'wulo -fə 'e 'wlu. ²⁶ 'Pian Pieri -a wluan lou te yaa ve -yre 'nan: «'An 'bə 'gυ, min nən maan "nyian, -yee "wəan 'i 'wluan.»

²⁷ O -ku -sεε "wədi -a, o wlala 'kuin, en Pieri min "kaga 'yι 'o cin yidi. ²⁸ -A -nan nən e 'nan -wλε 'nan: «Kaa -təa 'nan Zuif 'nən 'le -pei "e 'nan: «Te Zuif min 'lee -pən min 'e 'kən 'e cin va di, en

te Zuif min 'e -wla -pen min -le 'kuin di.> 'Pian Bali -a koon 'men 'nan, te min 'e vi min -tu man 'nan e ya 'e "tri -todi Bali 'le, en te 'o -pli -a san man di. ²⁹-Yee "wean, zi ka min 'pa 'sia 'an 'va be, ma'an 'w1 'tu v1e di, en an -ta. Maan laabo "men 'ka 'lo 'nan, -me "w1 man nen ka 'nan, 'an 'ta.»

³⁰ En Korneli "e 'nan: «An ya Bali tru 'banan 'men 'kuin -a -nan yi yaaga nen 'gu, te yide tēnla. -A -nan nen min -tu 'bōla 'an 'le. Min z1e sō 'fuvu 'yriyri nen "da, ³¹ en e 'nan 'men 'nan: <Korneli, Bali 'i wei 'man, en 'yie "yi "nen yia dra be -a -cin -trōa "ji. ³²-Yee "wean 'i min 'pa 'sia Zope Simōn nen waa laabo Pieri be -a va. E -nyēanla jemie man, Simōn nen e -jeliba 'kolē dra be -a va.» ³³ 'Nun tōn en an min 'pa 'sia 'i -sru, en i 'bō "nyian, "i dre "yi, en i -ta. 'Be nen "men 'gūe, -kaa pēenōn -kaa ya Bali 'le, -e 'w1 nen Minsan -a 'v1 "yie "le be -e -kaa man.»

³⁴ -A -nan nen Pieri -a 'bōla 'e 'le 'nan: «'W1 'kpa nen, maan -tō "men 'nan, Bali 'ka min bo "va "di. ³⁵ 'Pian 'tre pēenōn da, min nen e 'yra -tea "man, en e 'ta wola 'w1 nen yaa 'v1 be -a da be, te yaa san ye "yi. ³⁶ Bali -ta 'e wei -a Izrael 'nōn le, en e 'w1 'nōnnōn 'gūe -a 'v1 -wle, e 'nan min -fōdi -trōo ye Zozi Crizi 'tō 'ji. -Yēe ci min pēenōn 'san -a. ³⁷ Zi Zan Bali -le 'w1 'v1, en e min -batize dre be, 'w1 nen e dre Galile 'lee Zude 'lēglōn pēenōn 'ji be, kaa -tōa. ³⁸ En zi Bali Nazaret1 min Zozi Crizi 'si "va, en -yee lei 'saun 'ta "da "be, kaa -tōa. Zozi ci 'flanun da, te e "yi "dra minnun le, te minnun nen o ci Satan -le 'plēble 'wlu be, e -ce "sia o man, kōo Bali a 'e 'pad1 "va.

³⁹ 'W1 pēenōn nen yaa dre Zuif 'nōn fla 'lee Zeruzalem be, -kaa ya -a -nan yūnōn 'a. En waa -te -a -peind1 -a yiba "plan da. ⁴⁰ -A yi yaagazan da, Bali -a wluan -kanōn 'va, Bali -a dre, en 'e 'fli kōōn. ⁴¹ 'Pian min pēenōn le "ceē di, -kaa nen Bali -kaa 'si "va 'e 'cēn 'yee 'w1 'nan yūnōn 'a be, -kaa le nen. Zi e wluan -kanōn 'va be, -kaa nen -kaa fēnun 'lee 'yi mlin waa 'e cin va be, ⁴² -kaa le nen yaa 'v1 'nan, -kaa 'yee 'w1 'nōnnōn v1 Izrael 'nōn le. En 'nan -kaa

v1 minnun le 'nan Bali 'be 'si "va, en yaa -tō minnun nen o y1e ci "man 'lee minnun nen o -ka be -wee tin 'bazan 'a. ⁴³ Bali 'lewei v1nōn pēenōn Zozi 'le 'w1 'v1 'nan min nen e yi -tera "da "be, Bali -a san -le 'w1 'wli d1 "fuiman.»

⁴⁴ Pieri -fō 'w1 z1e -a v1nan, en Bali lei 'saun 'ta min pēenōn nen o ci -a wei mannan be, o da. ⁴⁵ Zuif 'nōn nen o ci Zozi 'va, en o -ta Pieri 'palē be, zi Bali lei 'saun 'ta minnun nen o 'ka Zuif 'nōn 'a d1e o da be, en 'w1 o 'kan. ⁴⁶ -Yēe ci 'nan minnun nen o "we wei pēenun -ji, te o Bali 'tō bōa "be, "o maan.

En Pieri -a 'v1 "nyian 'nan: ⁴⁷ «Min 'ka 'kolaman -e 'e v1 'nan ya'a minnun 'labē o -batize dra di, kōo o Bali lei 'saun 'y1 "le -cee 'w1 'zū.» ⁴⁸ En yaa 'v1 minnun le 'nan 'o o -batize dre Zozi Crizi 'tō da. -A -nan nen minnun z1e, waa 'v1 Pieri nun le 'nan, 'o yi "fli "dre 'o 'va.

11

Pieri 'li 'e da Zeruzalem

¹ Zozi 'le 'pasianōn 'lee o "būi Zozinōn nen Zude be, waa man 'nan minnun nen o 'ka Zuif 'nōn 'a d1e, o wu Bali -le 'w1 man. ² Zi Pieri 'li 'e da Zeruzalem be, en Zuif 'nōn nen Zozi 'va be, o 'w1 'tō "man -a v1 d1 -a 'nan: ³ «I wla minnun nen o 'ka Zuif 'nōn 'a d1e -wee 'kuin, en ka fēnun bl1 waa 'e cin va.»

⁴ -A -nan nen 'w1 nen e dre be, Pieri -a -ci 'v1 -wle 'e "nen 'e "nen. E 'nan -wle 'nan: ⁵ «An ya Bali tru 'banan Zope 'fla. -A -nan nen e dre 'men "le nyrinvla zū, an fē -tu 'y1, te e -taa "tra 'an 'va. E ya "le sōla -dan nen o ya 'o 'kund1 -a "nen "sinjen man be -yee 'w1 'zū, te e ya 'sinan laji, en e -ta 'an "srōn "kogo. ⁶ An y1e 'tō -ji tēin, en an trōvenun, 'lee luji winun, 'lee -winun nen o -plimlan o 'kolēnen "be, 'lee "lomannun 'y1. ⁷ En an wei -tu 'man "nyian te 'be ve 'men 'nan: <Pieri 'i 'wluan, 'i -te, -e 'i -bl1.>

⁸ 'Pian maan 'v1 'nan: <Minsan, te 'i v1 'mlōnmlōn di. Ma'an tian 'li fēnun nen o ci min 'srōen 'a, 'lee fēnun nen o min "tri -tōa Bali 'le be -a -bl1e di.>

⁹ Wei z1e, en yaa 'v1 "nyian laji 'e 'pee 'nan: <Fēnun nen Bali -a 'v1 'nan e ya -bl1ve -a be, te 'i dre 'i 'srōen 'a di.> ¹⁰ 'W1

zɪɛ, e dre 'e 'pa -a yaaga, ɛn fɛnʊn 'bɔ 'sinan 'e -kʊ laji.

¹¹ Tʊ 'bɔ 'lein zɪɛ -a wlu bɛ, te min yaaga bɔala 'kɔn nɛn an cɪ -ji bɛ -a 'lɛ "nɛn. O o 'pa 'sia 'an 'va, o 'si Sezare. ¹² ɛn Bali lei 'saun "e 'mɛn 'nan, te 'an 'ci -fɔɔ "dɪ! 'Kʊ 'kʊ waa. "Bʊnʊn 'shɛɛdʊ nɛn 'gʊɛ, -wɛɛ kʊ 'an 'palɛ, ɛn kʊ wla Kɔrneli -le 'kuin. ¹³ 'Wɪ nɛn Kɔrneli -a 'vɪ 'kʊɛ bɛ -nyrɛn 'gʊ. E 'nan Bali -le 'pasiazan -tʊ 'bɔala 'ji 'e 'lɛ 'yee 'kuin, ɛn "bɛ 'yrɛ 'nan: <'I minnʊn 'pa 'sia Zope -e 'o 'kʊ Simɔn nɛn waa laabo Pɪɛri bɛ -a laabʊ. ¹⁴ 'Wɪ nɛn e -taa 'i 'silɛ 'wɪ 'ji 'ka 'vale 'i 'mangulinʊn -a bɛ, yaa ve 'yiɛ.>

¹⁵ An 'wɪ tin 'badɪ 'sia, tɔɔn ɛn Bali lei 'saun 'ta o da "le zɪ e -ta -kaa da 'e tɛdɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ¹⁶ -A -nan nɛn Minsan -le 'wɪ nɛn yaa 'vɪ bɛ, -a -cin -trɔa an 'ji. Yaa 'vɪ 'nan: <Zan min -batize dre 'yi 'a 'pian 'cee vɛ bɛ, 'ka -batize dra Bali lei 'saun 'a.> ¹⁷ Bali 'yee lei 'saun 'nɔn minnʊn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛ "le zɪ yaa -nɔn -cɛɛ te -kaa wɪ Minsan Zozi Crizi -le 'wɪ man bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. -Tɪ nɛn maan -e 'an vɪ Bali lɛ 'nan, te 'e 'wɪ zɪɛ -a dre dɪ?>

¹⁸ Zɪ o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn o ci -ta "tra, ɛn o Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia -a vɪdɪ -a 'nan: <"Ka 'yɪɔ, Bali -a dre ɛn minnʊn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, o 'si 'o dre wɪ -wɪdɪ "man, ɛn o 'belidɪ tɪglɪ 'yɪ!>

Antɪɔs 'nɔn wɪ Zozi 'le 'wɪ man

¹⁹ Zɪ Etɪɛnɛn -ka bɛ, ɛn o 'tɛ 'padɪ 'sia Zozinɔn da. 'Tɛ 'padɪ o da zɪɛ, -yee "wɛan Zozinɔn fuɪla "man. O va min -mienʊn -kʊ Fenizi 'lee Sipri 'lee Antɪɔs. 'Pian Zuif 'nɔn 'saza lɛ nɛn o Bali -le 'wɪ 'vɪ. ²⁰ ɛn o va min -mienʊn nɛn Sipri 'nɔn 'a bɛ, 'lee Sirene 'nɔn 'a bɛ, "o -kʊv Antɪɔs, ɛn "o Minsan Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ minnʊn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛ. ²¹ Minsan 'pa o va, ɛn min "kaga 'yi -tɛra Zozi da, ɛn o sɔɔnla Minsan -sru.

²² Zɪ Zeruzalɛm -leglizi 'nɔn 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, -a -nan nɛn o Barnaba 'pa 'sia Antɪɔs 'nan 'e 'kʊ -a -nan yɪ. ²³ Zɪ e 'bɔla 'nan nun bɛ, Bali -le "yi "nɛn yaa dre -wɛ "bɛ yaa -nan 'yɪ, ɛn yaa ci nran. -A -nan nɛn Barnaba o "koe "tɔ 'o da 'nan, te 'o 'si Minsan -sru "fo "dɪ. ²⁴ -Yɛɛ cɪ 'nan Barnaba ci a "yi, e ya 'e

fadɪ Bali lei 'saun 'a, ɛn e yi -tɛala Bali da. -A -nan nɛn min "kaga 'kpa sɔɔnla Minsan -sru.

²⁵ ɛn Barnaba -kʊ Tars Saul -wɛɛlɛ. ²⁶ Zɪ yaa 'yɪ bɛ, ɛn o -ta 'o 'vale -a Antɪɔs. Waa dre lɛ -tʊ Antɪɔs -leglizi -ji. O 'pa o va, ɛn o Bali -le 'wɪ paa minnʊn "kaga 'ji. Antɪɔs nɛn o minnʊn nɛn o 'ta 'wɔla Zozi 'le 'wɪ da bɛ o 'tɔ 'pa 'e tɛdɛ Crizi -le minnʊn.

²⁷ Tʊ zɪɛ -a man nɛn Bali 'lewej vɪnɔn 'si Zeruzalɛm, ɛn o -kʊ Antɪɔs. ²⁸ Waa -tʊ laabo Agabo, -a 'le nɛn Bali lei 'saun -a 'pa 'nan: «Dra -dan -taa "talɛ 'trɛ pɛɛnɔn da.» Dra zɪɛ e -ta, te Klodu 'bɛ cɪ mingɔnnɛnnʊn tazan -a Rɔm. ²⁹ ɛn Zozinɔn -a 'pla "da 'nan, min -tʊ 'e fɛ nɛn e -kɔlaman -a yɪdɪ -a -e 'e 'pa "bʊi Zozinɔn nɛn Zude bɛ o va bɛ, -a -nɔn. ³⁰ Zɪ waa dre zɪɛ, ɛn -wee "yi "nɛn waa 'yɪ bɛ, waa -nɔn Barnaba 'lee Saul lɛ, ɛn o -kʊ -a Zude -leglizi min cejenʊn lɛ.

12

Minnʊn Zaji -tɛ, ɛn o Pɪɛri -fɔ -pʊ 'kuin

¹ Tʊ zɪɛ -a man nɛn mingɔnnɛn Erodi 'tɛ 'padɪ 'sia -leglizi 'nɔn da. ² -Yee 'sounjanʊn Zan "bʊi Zaji -tɛ -kuli -tan sɛn -a. ³ Zɪ yaa 'yɪ 'nan, 'wɪ zɪɛ e ya Zuif 'nɔn 'ci 'sɔ 'a bɛ, ɛn e 'nan 'yee 'sounjanʊn lɛ 'nan, 'o Pɪɛri 'kun. "Fɛdɪ nɛn o 'kpɔn nɛn 'mannyan 'ka "va "dɪɛ -a -ble "da "bɛ -a drenan nɛn. ⁴ Zɪ o Pɪɛri 'kun, ɛn waa -fɔ -pʊ 'kuin bɛ, -a -nan nɛn Erodi min -fuda 'shɛɛdʊ 'pla 'nan 'o yɪɛ 'tɔ "va. E bɔa "o da min sienziɛn. E ya Erodi 'ji 'nan, -te 'si nɔanba -ji "fɛdɪ cɪ bɛ, -e 'o -yee tin 'ba min pɛɛnɔn yɪɛ man.

⁵ Pɪɛri a -pʊ 'kuin, 'pian te Zozinɔn -yee Bali trʊ "baa 'kpa tɪglɪ.

⁶ 'Bɛ ta tʊ nɛn e "cɛan bɛ, -a 'bɔ 'a nɛn Erodi Pɪɛri -le tin "baa min pɛɛnɔn yɪɛ man. -Pei zɪɛ -a man, te Pɪɛri a 'e nyinnandɪ 'sounja "fli yei, te e ya yi -tɛnan. E ya 'e -yɪdɪ -bulalɛ baa "fli "a, ɛn minnʊn nɛn o yɪɛ cɪ "va "bɛ o yra 'o "pa 'ji -pʊ 'kɔn 'lɛ "nɛn. ⁷ 'Nun tɔɔn Minsan -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -a -tʊ -ta, ɛn 'tɛ 'san -tʊ bii 'kɔn "bʊ 'bɔ 'ji. 'Pasiazan zɪɛ, 'e 'pɛ -tɛ Pɪɛri man,

yaa fuv, en e -yre 'nan: «'I 'wluan lou "nyianɔv.» -A -nan nen -bulalɛ baa 'si -a -pɛ -man.

⁸ En Minsan -le 'pasiazan "e -yre 'nan: «'I 'yie sɔnɔn -yri 'i man tɪglɪ -e 'i 'yie -manwua "wv.» Yaa dre zɪ. E 'nan "nyian -yre 'nan: «'I 'yie sɔ -gblɔ -fɔ 'i da -e 'i sɔnla 'an -sru.»

⁹ Pieri 'bɔla, en e sɔnla -a -sru. "Yee 'ji "le 'nan nyrinvla nen, "tɔgɔ te Bali -le 'pasiazan -ta 'palɛ 'va 'yie -goei 'wein 'a. ¹⁰ O ci 'sounja tɛdɛ da, en o ci -a "flizan da, tɔn en o 'bɔ -bulalɛ -kpɛin "nen, e 'lɛ "so -e 'o bɔla 'ji 'fla bɛ -a man. -Kpɛin zɪ e 'lɛ 'sɔ 'e 'bɔ 'a o 'lɛ. O 'bɔla, en o sɔnla 'fla yei "si -tɔ da, 'nun tɔn en Bali -le 'pasiazan 'si -a "srɔn.

¹¹ Zɪ Pieri ye da 'si tɪglɪ bɛ, en e 'nan: «'Bɛ 'gɔv maan -tɔ "mɛn 'nan 'wɪ 'kpa nen, Minsan 'bɛ 'yee 'pasiazan -tɔ 'pa 'sia, en yaan 'si Erodi 'lee 'wɪ pɛɛnɔn nen Zuif 'nɔn ci -a -pɛnnan bɛ -yrɔ.»

¹² Zɪ 'wɪ zɪɛ -a -cin -trɔa Pieri ji bɛ, en e -kv Zan nen waa laabo Mark bɛ -a "bv Mari -le "kɔnnɛn. Min -mienun a 'o cin yɪdɪ -nan nun Bali trɔ 'banan.

¹³ Zɪ Pieri 'kɔn 'tɛ bɛ, en lɪmɔn -tɔ nen e 'nyranman "paa 'kɔn zɪɛ -a -ji, waa laabo Rode bɛ, e pli "man 'nan -e 'e 'lɛ 'sɔ, ¹⁴ en e Pieri wei -kɔnnɛn 'yɪ. Tɔn -a ci "nrandɪ 'sia, en -a ci 'san 'kɔn 'lɛ 'sɔdɪ man, en e -kv 'pian flan -a 'kuin zia nun -a vlɛ 'nan: «Pieri a bei.»

¹⁵ En waa laabv -yrɔ 'nan: «'I 'ta 'ka 'e yɪdɪ dvɔ?»

'Pian te lɪ zɪɛ yaa ve 'nan: «'Wɪ 'kpa nen.»

-A -nan nen o 'nan -yre 'nan: «Pieri lei nen.»

¹⁶ Te Pieri 'ka 'flian 'kɔn 'tɛdɪ -a dɪ. Zɪ o 'kɔn 'lɛ 'sɔ bɛ, o Pieri 'yɪ, en 'wɪ o 'kan "fo. ¹⁷ En Pieri 'e 'pɛ dre -wɛ 'nan 'o 'lɛbo 'pla "da. -A -nan nen zɪ Minsan -a 'bɔla 'pɔ 'kuin bɛ, yaa pɛɛnɔn 'sinan 'pa -wɛ. En e 'nan -wɛ 'nan: «'Ka 'wɪ zɪɛ -a vɪ Zaji 'lee -kaa "bvɪ Zozinɔn -mienun lɛ.» Tɔn en e 'bɔla e -kv fɛ pee -nan.

¹⁸ Zɪ tɔ cɛɛn bɛ, 'wɪ -dan fɔla 'sounjanun yei, te waa laabo 'o cin lɔ 'nan: «Pieri wla nyin?» ¹⁹ Erodi "e 'nan 'sounjanun 'o -wɛɛ, waa wɛɛ, 'pian wa'a yɪlɛ dɪ. Erodi 'wɪ laabv 'sounjanun nen o yei 'tɔ "va "bɛ -wɛ, en e 'nan

'o 'sounjanun zɪɛ 'o -tɛɛ. -A -nan nen Erodi 'si Zude 'lɛglɔn 'ji, en e -kv Sezare 'fla, e 'mɔn 'nan nun.

Mingɔnnɛn Erodi -ka

²⁰ 'Bli a 'e 'fɔdɪ Erodi 'ji Tir 'nɔn 'lee Sidɔn 'nɔn man. 'Pian minnun zɪɛ o ci dre 'tɔ, en o -fɔ min -tɔ nen waa laabo Blasitu bɛ -a -sru, 'nan -e 'e 'o yei "paala 'o 'vale Erodi nun -a. Blasitu zɪɛ, -yɛɛ Erodi 'bɔ 'le 'kɔn 'ta -nanjɛan. -Yɛɛ ci 'nan -wee -blɪfɛ pɛɛnɔn "sia 'trɛ nen Erodi -a "paala bɛ -a da.

²¹ Yi 'bɔ nen o -sɛan 'e cin va "da "bɛ, zɪ e 'bɔ bɛ, Erodi 'yee mingɔnnɛn sɔ 'wv, en e -nyran 'yee mingɔnnɛn pɛin -da, en e 'wɪ tin 'ba -wɛ min pɛɛnɔn yei man. ²² Minnun pla "man -a vidɪ -a 'nan: «Blamin "cɛɛ "we "bɛ dɪ, Bali 'bɛ ci 'wɪnan.» ²³ 'Nun tɔn tɔ 'bɔ zɪɛ -a wɪ bɛ, en Minsan -le 'pasianɔn nen laji bɛ -a -tɔ 'wɪ "nen kɔn Erodi lɛ, kɔɔ 'e 'fli 'sia "le Bali -le 'wɪ 'zɔ. -Cɛ -tɔ -sɛn "man, 'e sri 'si, en e -ka.

²⁴ -A -nan nen Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'kv fuiladɪ -a "man te minnun yi -tɛala "da 'kpa tɪglɪ.

Pɔl cɛin tɛdɛ nen te e -ko Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vlɛ

²⁵ Zɪ Barnaba 'lee Saul cɛɛn 'wɪ nen o -kv "man Zeruzalɛm bɛ -a drɛdɪ man bɛ, en o 'li 'o da Antɪɔs. -Wɛɛ ta 'o 'vale Zan nen waa laabo Mark bɛ waa.

13

¹ Bali 'lewei vɪnɔn 'lee Bali -le 'fluba "paanɔn a -leglɪzi nen Antɪɔs bɛ -a -ji. O 'tɔ nen Barnaba 'lee Simeɔn nen waa laabo min tiidii "bɛ 'lee Sirene min Lusiyu 'lee Manaɛl nen o 'vale Galile 'lɛglɔn plazan Erodi -a o o 'lɛbv 'e cin va bɛ 'lee Saul. ² Yi -tɔ da, te o Minsan trɔ 'ba, te o ya fɛ 'sɔnnan, -a -nan nen Bali lei 'saun "e -wɛ 'nan: «'Ka Barnaba 'lee Saul 'si "va -e o 'nyranman nen an o laabv 'nan 'o 'pa bɛ -a 'pa.» ³ -A -nan nen zɪ o cɛɛn Bali trɔ 'badɪ 'lee fɛ 'sɔndɪ man bɛ, en 'o 'pɛ 'pla o da, en o 'si o man, o -kv.

Barnaba 'lee Saul -kv Sipri

⁴ Barnaba 'lee Saul nen Bali lei 'saun o 'pa 'sia bɛ, o -kv Selusi 'fla jemie man, en o -fɔ -klɔ -dan ji, en o -kv Sipri 'trɛda 'yi yei. ⁵ Zɪ o 'bɔla 'fla

nɛn waa laabo Salami bɛ -a da bɛ, ɛn o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia minnun lɛ Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin. Zan nɛn waa laabo "nyian Mark bɛ, e ya o va, te e "paa o va.

⁶ O cɛɛn 'yi yei 'trɛ zɪɛ -a 'cɛndɪ man -ji, tɔɔn ɛn o 'bɔla 'fla nɛn waa laabo Pafɔ bɛ -a da, ɛn o -dravia drɛzan -tɔ 'yɪ. Waa laabo Barzozɪ, Zuif min nɛn, 'e 'fli "siala Bali 'lewei vɪzan -a, te e 'ka 'a dɪ. ⁷ E ya -kɔnmandan Sɛrji Polo bee -a. -Kɔnmandan zɪɛ, e 'wɪ -tɔa 'kpa tɪglɪ. -A -nan nɛn e Barnaba 'lee Saul laabɔ 'e 'va, kɔɔ e ya "vale 'e Bali wei maan. ⁸ 'Pian te -dravia drɛzan -tɔwɪ "nɛn waa laabo "nyian Elima Grɛk wei -ji bɛ e 'ka "vale 'o 'ta dɪ, te yaa -wɛɛ "man 'nan, te -kɔnmandan 'e yɪ -tɛra Barnaba 'lee Saul da dɪ.

⁹ -A -nan nɛn Saul nɛn waa laabo "nyian Pɔl bɛ, e ya 'e fadɪ Bali lei 'saun 'a, ɛn e -dravia drɛzan zɪɛ -a -nanjɛɛn tɛin, ¹⁰ ɛn e 'nan: «Bii 'gɔɛ, i ya 'i fadɪ -dawli winun 'lee 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'a. I ya Bali 'nanmanzan 'le 'nɛn 'a, 'wɪ "yi pɛɛnɔn 'nanmanzan nɛn 'yia. 'I 'flin Minsan -le -si tɪglɪ ta sɛrdɪ -a. ¹¹ 'Bɛ nɛn 'gɔɛ, "i 'yɪɔ, Minsan "ta 'wɪ "nɛn -kɔnman 'yɪɛ -e 'i 'flin yidɛ 'san yɪdɪ -a fɔɔnɔn.»

'Nun tɔɔn ɛn Elima yɪɛ 'wi, e -fɔ klun va, te 'e 'man limlan -pɛ pɛɛnɔn da min -wɛɛdɪ -a 'nan -e 'e 'kun 'e 'pɛ -man. ¹² Zɪ -kɔnmandan 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn e -fɔ Zozi 'va. Minsan -le 'wɪ nɛn yaa 'man, ɛn yaa -nan 'yɪ bɛ, yaa 'kan 'e 'ciɪla "da.

Pɔl 'lee Barnaba -kɔ Antɪɔs 'fla Pisidi 'lɛglɔn 'ji

¹³ Pɔl 'lee 'e beenun -fɔ -klɔ -ji Pafɔ, ɛn o -kɔ Pergi 'fla Panfili 'lɛglɔn 'ji. Zan nɛn waa laabo Mark bɛ, e 'si o -sru, ɛn e 'li 'e da Zeruzalɛm. ¹⁴ O 'si Pergi, ɛn o -kɔ Antɪɔs 'fla Pisidi 'lɛglɔn 'ji. 'Flinla "yi da, o wla Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin, ɛn o -nyran. ¹⁵ Zɪ o cɛɛn Bali -le 'wɪ mandɪ man -pei 'fluba 'ji 'lee Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji bɛ, ɛn Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔn 'tazan min 'pa 'sia Pɔl 'lee Barnaba -va 'nan 'o laabɔ -wɔ 'nan: «"Bɔɪnɔn, -te 'wɪ -mie a 'ka 'ji -e 'ka 'kɔ "koe "tɔ 'kɔ da bɛ, 'ka vɪ "mɛn!»

¹⁶ ɛn Pɔl wɪuan 'e 'pɛ nyɔɔn 'nan, te 'o sɔɔ -tɔ "nyian dɪ, ɛn e 'nan: «'Ka Izrael 'nɔn, 'lee kaa nɛn ka Izrael 'nɔn 'le Bali bɔa "bɛ, 'ka "trɔɛn "tɔ 'mɛn. ¹⁷ Izrael 'nɔn 'le Bali -kaa tranun 'si "va, ɛn o 'pa Izrael 'nɔn 'va, ɛn o 'bɔ "kaga te o ya Ezipti 'lɛglɔn 'ji. "Bɛ -sru, ɛn Bali o 'si Ezipti 'yee 'plɛblɛ 'a. ¹⁸ Bali 'e yɪɛ 'tɔ 'yee 'nɛnnun va "bui "da lɛ -fuba sinjɛn wɪ. ¹⁹ Bali 'lɛglɔn 'sɔravli sɛ Kanan 'lɛglɔn 'ji, ɛn e -wee 'trɛ 'nɔn 'yee minnun lɛ. ²⁰ -A pɛɛnɔn zɪɛ e drɛ lɛ yaa sinjɛn -fuba 'soolu 'wɪ.

"Bɛ -sru, ɛn e -kaa tranun -le tin 'banɔn 'nɔn 'trilii, ɛn e 'bɔ Bali 'lewei vɪzan Sanmian da. ²¹ -A -nan nɛn -kaa tranun -a laabɔ 'nan Sanmian 'e mingɔnnɛn -tɔ 'o da. ɛn Bali Kis -pɪ Saul -tɔ o da, Benzamɛn -le 'lɛglɔn 'ji min nɛn. Zɪ e mingɔnnɛn blɪ o da lɛ -fuba sinjɛn wɪ bɛ, ²² "bɛ -sru Bali -a -nyran, ɛn yaa ta fɔɔ David -a. David zɪɛ Bali 'bɔ -a 'vɪ "man 'nan:

«An Jese -pɪ David 'yɪ,

'an 'ci 'sɔ "ji "min nɛn,

e -taa 'an 'ci 'sɔ wɪ pɛɛnɔn dreɛ bɛ -a.»

²³ David zɪɛ, -a kluda nɛn, Bali 'bɔ Zozi 'bɔla min 'sizan 'wɪ 'ji -a, "le zɪ yaa 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ²⁴ Te Zozi 'ka tian Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'silɛa dɪɛ, Zan -a 'vɪ Izrael 'nɔn lɛ 'nan, 'o 'si 'o drɛ wɪ -wɪdɪ "man, 'o 'fli -nɔn Bali lɛ, -e 'o 'ta 'o -batize drɛ. ²⁵ Te Zan -le 'nyranman 'padɪ "ta -nyan "bɛ, yaa 'vɪ 'nan: «Min nɛn 'ka 'ci "nrɔnman "da "bɛ, ma'an "cɛɛ dɪ, 'pian e -taa "mɛn -sru. 'An 'bɔ an 'ka -a cɛin -man -manwua "tun "da baa "fluzan -a dɪ.»

²⁶ "Bɔɪnɔn, kaa nɛn ka cɪ Abraam kludanɔn 'a bɛ, 'lee minnun nɛn 'ka yei te o 'yra -tɛa Bali man bɛ, -kaa lɛ nɛn Bali cɪ 'yee 'wɪ nɛn e min "sia 'wɪ 'ji bɛ -a vɪnan. ²⁷ -Yɛɛ cɪ 'nan, Zeruzalɛm minnun tanɔn 'lee Zeruzalɛm 'nɔn 'ka -a -tɔlɛ 'nan Zozi 'bɛ cɪ min 'sizan 'wɪ 'ji -a dɪ, ɛn wa'a Bali 'lewei vɪnɔn wei nɛn waa ta 'vɪ -wɛ 'flinla "yi -tɔdɔ pɛɛnɔn da bɛ -a -ci manlɛ dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ bɛ, waa 'lɛ sɔɔ Zozi 'tɛdɪ -a. ²⁸ Wa'a 'wɪ 'tɔ yɪɛ Zozi man -e min 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ, 'pian waa 'vɪ Pilati lɛ 'nan, 'e -nɔn minnun lɛ -e 'o -tɛ. ²⁹ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ Zozi 'le 'wɪ 'a bɛ, zɪ 'e 'lɛ sɔɔ bɛ, waa 'si

yiba "plan da, en o -ku -a wole. ³⁰ 'Pian Bali -a wluan -kanon 'va, ³¹ en 'e 'fli koon yi "kaga 'wlu minnun nen o 'si waa Galile, en o -ku Zeruzalem be -wle. En 'be 'gve -wεε dre -yee 'wi 'nan yunon 'a, te o -yee 'wi ve Izrael 'non le.

³² En 'ku 'bo 'gu, ku -ta 'wi 'nōnnon nen Bali -to 'e wei da -kaa tranun le 'nan 'e dra be -a vile 'cεε. ³³ 'Wi zie, yaa 'le soo -kaa nen -kaa ci o kluda 'non 'a be -cεε: E Zozi wluan -kanon 'va. E ya 'e 'cnen -tedi "dre 'fluba 'la "fli "ji 'e 'cnen 'nan:

⟨Yie ci 'men 'nen 'a,
-e 'e 'sia cεεgv man be,
an dre 'i "ti "a.⟩

³⁴ 'Wi nen Bali -a 'vi 'e 'cnen 'nan, 'e Zozi wuanla -kanon 'va, 'du -e 'e vile 'e 'fu -a -nan nen min foliman be -a -nan die -nyren 'gu:

⟨-Fea tigli nen
an -to 'an wei da 'nan
'an ve David man be,
ya'a 'nyaan di,
en e ya tian 'cee ve -a.⟩

³⁵ -Yee "wεan nen Bali -a 'vi David -le "dre 'fluba pee ji 'nan:

⟨Yi'a 'yie 'nen 'saun 'toe
-e 'e foli -yre -ji di.⟩

³⁶ David -le ve be, "e Bali 'su "le zi Bali -a 'vi be -yee 'wi 'zu. En -a -kadı 'bo, waa 'wv 'e tranun "srōn, en e foli 'yre -ji. ³⁷ 'Pian Zozi 'ka folile -yre -ji di, Bali -a wluan -kanon 'va.

³⁸ -Yee "wεan, "bōunun, 'ka -to 'nan Zozi 'to 'ji nen waa ve 'cεε cεεgv 'nan, Bali 'cee 'wi 'wli di fui. 'Ta woladı Moizi -le -pei -to winun da 'ka -kolale 'cee 'wi 'wli di "fuidi -a di. ³⁹ 'Pian minnun pēenon nen o yi -tera Zozi da be, Bali o "siala min tigli 'a.

⁴⁰ -Yee "wεan, 'wi nen 'e vidi Bali 'lewei vūnōn 'le 'fluba 'ji be, 'ka dre "yi, te 'e bo 'ka man di. ⁴¹ E ya 'e 'cnen -tedi 'nan:

⟨Min sεε wōnōn "ka 'yio,
'wi 'e 'ka 'kan -e 'ka 'san "fo.
-Yεε ci 'nan 'ka yie -kōan "man
-e 'an 'wi 'tu nen
e -ciala min da be -a dre.
-Te waa -nan -sεε "wv 'cεε
-e 'ka vile 'ka yi -tera "da "di.⟩ »

⁴² Zi Pōl 'lee Barnaba "ta bōala -wee cin yi 'kuin be, en o 'nan -wle 'nan, 'o 'ta 'flinla "yi pee -a -e 'o 'wi 'lein zie -a

vi "nyian. ⁴³ Zi cin yidi -nyan be, o "ta fuimlan "man, en Zuif 'non "kaga 'lee minnun nen o Izrael 'non 'le Bali bōa "be, o sōnla Pōl 'lee Barnaba -sru. Pōl 'lee Barnaba 'bo 'be 'wi tin 'ba -wle, en o o "koe "to 'o da 'nan 'o 'fu Bali -le "yi 'wlu 'li 'trilii.

⁴⁴ 'Flinla "yi pee nen e 'bo be, 'fla 'bo da 'non pēenon 'be cin 'yi 'nan -e 'o Bali wei man. ⁴⁵ Zi Zuif 'non min "kaga zie o 'yi be, en man budı wla o ji, te 'wi nen Pōl -a ve be, waa fuimlan 'nan 'wi 'pee -a, te waa "srōn man.

⁴⁶ -A -nan nen Pōl 'lee Barnaba -a -ci 'vi -wle 'wein 'nan: «'Ka Zuif 'non, 'ka le nen paan 'ku Bali -le 'wi 'nōnnon ve 'e 'flin, 'pian kaa -tua 'ka 'pela koda. "Cεε dre zie, kaa -kōonman 'nan, ka'a 'ka 'fli ye 'belidi nen ya'a 'nyaan die -a yunon 'a di. -Yee "wεan ku -ko 'sien minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die o va. ⁴⁷ -Yεε ci 'nan 'wi nen Minsan "e 'nan 'ku dre be -nyren 'nan:

⟨Mein dre 'te 'san nen
e 'leglōn pēenon 'ji dra 'wein be -a.
'I vi minnun le 'tre pēenon da 'nan
Bali 'o "sia 'wi 'ji.⟩ »

⁴⁸ Zi minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die o 'wi zie -a 'man be, o ci nran, en o 'nan, Minsan wei a 'nōnnon. -A -nan nen minnun pēenon nen Bali o 'si "va 'nan -e 'o 'kōn 'belidi nen ya'a 'nyaan die -a yunon 'a be, o yi -teradı 'sia Zozi da.

⁴⁹ Tōon en Minsan -le 'wi 'nōnnon 'ku fuiladı -a "man 'leglōn zie -a da "fo. ⁵⁰ 'Pian Antios 'fla 'bo da be limōnnun nen o Izrael 'non 'le Bali bōa, te o mangulinun a fēnōn 'a be, o ya -nan. Zuif 'non o 'pa 'o 'va 'lee 'fla 'bo da min cejenun, en o 'te 'padı 'sia Pōl 'lee Barnaba da, en o Pōl 'lee Barnaba -pin 'o fla. ⁵¹ Tōon 'o 'cēin -man fuōn -koei plu o da, -a -kōondi -a -wle 'nan 'o 'pe 'si -wee 'wi 'ji, en o -ku 'fla nen waa laabo Ikomien be -a da. ⁵² 'Pian Zozinōn nen Antios be o -fu ci "nran -a, en o -fu 'o fadı Bali lei 'saun 'a.

14

Pōl 'lee Barnaba 'bōla Ikomien

¹ Zi Pōl 'lee Barnaba 'bōla Ikomien be, en o wla "nyian Zuif 'non 'le cin yi 'kuin. O Bali -le 'wi 'nōnnon 'vi -wle, -a -nan nen Zuif 'non "kaga 'lee minnun

nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɛ, o -fɔ Zozi 'va.
 2 'Pian Zuif 'nɔn nɛn o 'ka "vale o yi -
 tɛala 'wɪ zɪɛ -a da dɛ, o 'wɪ wɔɔman
 minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɛ 'o
 'ji, te 'o 'wulo -ji "nrɔnman -wɪdɪ "bɔ
 Zozinɔn man. 3 Pɔl 'lee Barnaba 'mɔn
 'kpa tɪglɪ Ikomien. O yi -tɛra Minsan
 da, ɛn o -yee 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn e min
 "sia 'wɪ 'ji bɛ -a 'vɪ 'kpa tɪglɪ. Bali 'pa o
 va, -a -nan nɛn o -cɛ -srɔn "wɪnɔn 'lee
 'lɛbo "fɔ wɪnɔn drɛ.

4 Min "kaga cɛɛn 'e cin man 'fla 'bɔ
 da, min -mienun a Zuif 'nɔn -sru, ɛn
 min -mienun a Zozi 'le 'pasianɔn -
 sru. 5 Zɪ minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn
 'a dɛ, 'lee Zuif 'nɔn, 'lee 'o 'tanɔn a 'o
 man wɔɔnan 'nan -e 'o 'tɛ 'pa Pɔl 'lee
 Barnaba da, -e 'o -kɔlɛ wɛɛn o va bɛ,
 6 ɛn Pɔl 'lee Barnaba a -kɔnnɛn 'yɪ, -a -
 nan nɛn o flan bli, o -kɔ Lisiani 'lɛglɔn
 'ji 'flanun nɛn o o laabo Lisitri 'lee
 Dɛrbɔ bɛ -a da, 'lee o "srɔn 'flanun da.
 7 ɛn o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'nan nun.

Pɔl 'lee Barnaba 'bɔla Lisitri

8 Min -tɔ a Lisitri 'fla, e ya 'e -srandɪ
 "tra. Waa -ya 'e 'lɔ le -a, ya'a tian 'li
 'ta wɔlɛ dɪ. 9 'Wɪ nɛn Pɔl cɪ -a vɪnan
 bɛ, -a "trɔɛn "a -yrɛ, -a -nan nɛn Pɔl -a
 -nanjɛn tein, ɛn Pɔl -a -tɔ 'nan min zɪɛ
 e yi -tɛala 'yee 'belidɪ da, 10 ɛn Pɔl "e -
 yrɛ wei 'plɛblɛ 'ji 'nan: «'ɪ 'wɪuan lou 'i
 'cɛin -da tɪglɪ.» 'Nun tɔɔn e drɛ "klɪ, ɛn
 e wɪuan, ɛn e 'ta wɔdɪ 'sia.

11 'Wɪ nɛn Pɔl -a drɛ bɛ, zɪ minnɔn -
 a -nan 'yɪ bɛ, ɛn o -paandɪ 'sia -a vɪdɪ
 -a Lisiani wei -ji 'nan: «Bali lila "da
 "minnɔn -a, ɛn o 'bɔla -kaa 'va.» 12 Te
 o Barnaba laabo «Zeus», ɛn o Pɔl "le
 laabo «Ermeɛ», kɔɔ -yɛɛ 'wɪ tin 'ba 'le
 "wɛan. 13 "Wɛɛ bɔla -wee fla 'bɔ da bɛ,
 -wee bali Zeus 'bɔ 'pan 'kɔn a 'e 'tɔdɪ
 -nan. -A -nan nɛn -wee Zeus -panzan -
 ta trinun -a 'fla 'bɔ man -klɔn -yrɛ "nɛn
 te lu -fui "a 'e 'fɔdɪ o -blɔ -man. Zeus -
 panzan 'bɔ 'lee minnɔn "kaga "a "vale
 'nan 'o Zozi 'le 'pasianɔn 'bɔ -paan.

14 'Pian zɪ Zozi 'le 'pasianɔn Barna-
 aba 'lee Pɔl 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o ta kli,
 -a 'wɪ 'nan o man, ɛn o 'wee sɔnɔn 'fɔ
 bɔv 'o da, ɛn o -kɔ minnɔn yei "nun, te
 o -paan "man -wɪɛ 'nan: 15 «-Mɛ "wɛan
 nɛn kaa dra zɪɛ, minnɔn "tun "nɛn 'kɔ
 'a "le 'cee 'wɪ 'zɔ. Kɔ -ta Bali -le 'wɪ
 'nɔnnɔn vɪɛ 'cɛɛ, 'nan -e 'ka 'si 'cee 'wɪ

"tun "nun 'labɛ -a drɛdɪ man, -e 'ka -
 sɔɔnla Bali nɛn -a yɪɛ cɪ "man "bɛ -a -
 sru. -Yɛɛ 'trɛ drɛ, ɛn -yɛɛ la drɛ, ɛn -
 yɛɛ jemie drɛ 'lee 'e 'va fɛnɔn pɛɛnɔn.

16 'Li 'e tɛdɛ bɛ, e minnɔn 'tɔɪ, ɛn o
 sɔɔnla 'o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnɔn -sru. 17 'Pian
 ya'a 'flinlɛ 'yee "yi "ci -kɔndɪ -a dɪ. -
 Yɛɛ cɪ 'nan e laa "sia laji te yaa -fɛan
 'cɛɛ, e 'cee fɛ 'wɪɛnɔn dra 'e tɔ -man, e
 cɪ "nrandɪ 'lee -blifɛ -nɔan 'cɛɛ "kaga.»

18 Pɔl 'lee Barnaba "koe "nyan -a vɪdɪ -
 a -wɪɛ 'nan, te 'o 'o 'pan dɪ, 'vaa ɛn waa
 'man.

19 -A -nan nɛn Zuif 'nɔn 'si Antɪɔs 'lee
 Ikomien, ɛn o -sɛn minnɔn zɪɛ o va, ɛn
 o Pɔl -sɔn -kɔlɛ -a. Waa plila, o -kɔ -a
 lunɛn 'o 'ci nrɔn 'nan e -ka. 20 'Pian zɪ
 Zozinɔn -a si -fɔ bɛ, ɛn Pɔl wɪuan lou, e
 -ta 'fla.

Pɔl 'lee Barnaba -kɔ Dɛrbɔ ɛn o 'li 'o da Antɪɔs

-A ta tɔ cɛɛn ɛn Pɔl 'lee Barnaba -kɔ
 Dɛrbɔ. 21 O Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'fla
 zɪɛ -a da, ɛn min "kaga "fɔ Zozi 'va. -A
 -nan nɛn o 'li 'o da Lisitri 'lee Ikomien
 'lee Antɪɔs Pisidi. 22 O -ta Zozinɔn "koe
 "tɔdɪ -a 'o da, te o 'wɪ "paala -wɪɛ 'nan,
 'o yi -tɛra Bali da 'li 'trilii, te waa ve -
 wɪɛ 'nan: «-Kaa yra ye "kaga 'vaa, -e -
 kaa kɔ Bali -le mingɔnnɛn trɛda.» 23 -
 Te o 'bɔla -leglizi -tɔ -nan -e 'o -wee
 min cejenun -tɔɔ, ɛn -te o cɛɛn Bali tru
 'badɪ 'lee fɛ 'sɔndɪ man, -e 'o o -pɛba wɔ
 Minsan nɛn o yi -tɛra "da "bɛ -yrɔ.

24 Zɪ Pɔl 'lee Barnaba Pisidi 'lɛglɔn
 cɛɛn bɛ, ɛn o 'bɔla Panfilɪ 'lɛglɔn 'ji. 25 O
 Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ Pergɪ, ɛn o sɔɔn
 "ji Atali.

26 'Fla zɪɛ -a da nɛn o -fɔ -klɔ -ji, ɛn o
 'li 'o da Antɪɔs. Antɪɔs 'bɔ 'nan nɛn o o
 -pɛba 'wɔ Bali lɔ 'nan 'e "yi drɛ -wɪɛ, -e
 'nyranman nɛn o "sia -a 'panan zɪɛ bɛ
 o 'pa.

27 Zɪ o 'bɔla Antɪɔs bɛ, ɛn o -leglizi
 'nɔn cin 'yɪ, ɛn 'wɪnɔn nɛn Bali ciɪla o
 va yaa drɛ bɛ, waa 'sinan 'pa. Waa -
 ci 'vɪ "nyian -wɪɛ 'nan, minnɔn nɛn o
 'ka Zuif 'nɔn 'a dɛ, Bali -si 'lɛ 'sɔ -wɪɛ
 'nan 'o yi -tɛra 'e da. 28 "Bɛ -sru Pɔl 'lee
 Barnaba -fɔ o va tɔ "kaga 'kpa -a.

15

Zozinon wei dre 'tv Moizi-le -pei da Zeruzalem

¹ Min -mienun 'si Zude 'leglon 'ji. Zi o 'bala Antios be, en o 'wi "paadi 'sia "buu Zozinon 'ji, waa 'vi -wle 'nan: «-Te min 'ka 'fole -klonmon -va "le zi Moizi -le -pei -a 'vi be -yee 'wi 'zv die, Bali 'ka -a san sia 'wi 'ji di.» ² Pol 'lee Barnaba 'ka 'wi zie -a manle "yi "fo "di, en -sa 'pleble 'fola o yei 'wi zie -a da.

-A -nan nen minnun -a 'pla "da 'nan, Pol 'lee Barnaba 'lee Zozinon -mienun 'o 'ku 'wi zie -a tin 'ba Zeruzalem 'o 'vale Zozi 'le 'pasianon 'lee -a -nan -leglizi min cejenun -a. ³ En Antios -leglizi 'pa o va -wee -kudi -ji. "Wee -ku, o ciula Fenizi 'lee Samari, te 'wi nen e dre 'lo, en minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die, o soonla Bali -sru "be, te o -ko -a -nan wi vidu -a Zozinon le. 'Wi zie -a vidu ci "nran -dan non "buu Zozinon peenon le.

⁴ Zi o 'bala Zeruzalem be, -leglizi 'non 'lee Zozi 'le 'pasianon 'lee -leglizi min cejenun o 'sia 'kpa tigh, en 'wi peenon nen Bali ciula o va yaa dre be, waa -nan 'sinan 'pa -wle.

⁵ -A -nan nen Farizen 'non 'va min -mienun nen o dre Zozinon 'a be, o wluan lou, en o 'nan: «Minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die, o o -foa paan 'klonmon -va -e 'o vi -wle 'nan 'o 'ta wola Moizi -le -peinun da.»

⁶ Zozi 'le 'pasianon 'lee -leglizi min cejenun 'o cin 'yi, 'nan -e 'o 'wi zie -a 'pla "da. ⁷ Zi o cee -sa 'pleble 'fodi man 'o cin yei "be, Pieri wluan lou, en e -wle 'nan: «'An "buunun, kaa -toa 'nan 'cee Bali an 'si "va -e 'an 'yee 'wi 'nonnon vi minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die -wle, 'du -e 'o 'fli -non Bali le. ⁸ En Bali 'bo nen e min ci wi -toa "be, yaa -ci koon 'yee lei 'saun 'nondi -a -wle 'nan o ya 'yee ve -a "le zi yaa -non -cee be -yee 'wi 'zv. ⁹ Bali 'ka -kaa 'cenle 'e cin man -kaa 'vale waa di. E -wee 'wi 'wli di fui 'nan o yi -tera 'e da -le "wean.

¹⁰ En -me "le "wean nen ka Bali man -weeman? -Yee ci 'nan -tro ciben nen -kaa tranun 'ka -kolale -a siadi -a di, en -kaa 'bo 'ka 'kolaman -a siadi -a die, ka ya "vale 'ka -toa "men Zozinon 'win -ji. ¹¹ Pian -kaa yi -teala "da 'nan, Minsan

Zozi 'bo 'le "yi "le "wean nen -kaa 'si 'wi 'ji "le -wee 'wi 'zv.»

¹² Nun toon minnun nen 'o cin yidi be, 'o 'ta -sen, en o Barnaba 'lee Pol wei mandu 'sia, en 'lebo "fo wi nen Bali ciula o va yaa dre minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die o yei "be, waa 'vi -wle.

¹³ Zi o cee -a vidu man be, en Zaji -a vidu 'sia 'nan: «"Buunun, 'ka "troen "to 'men. ¹⁴ Simon 'sia 'wi 'tv vnan -cee. E 'nan: Bali 'bo minnun 'sidi 'sia 'yee ve -a, minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die o yei, 'nan -e 'wee 'to bo. ¹⁵ En Bali 'lewei vnan 'le 'wi nen waa cren -te be, 'wi zie yaa 'le soo. -Yee ci 'nan, e ya 'e 'cren -tedi 'nan: ¹⁶ Bali "e 'nan:

«'Be -sru an lia 'an da -e 'an David -le 'kon nen e -wi be, -a pee -to.

-A "pa 'ji nen e -fu -nan be, maan -tooman 'e cin da -e 'an 'wluan lou,

¹⁷ 'du -e min -mienun nen o -fu be, 'o Minsan -wee 'o 'vale 'leglon -mienun nen 'an 'to yra o man be waa.

¹⁸ 'An 'bo Minsan, 'wi nen maan 'vi 'e 'cen -a -nan le 'ka le va die, maan 'le sooman.» »

¹⁹ En Zaji -a 'le 'sran 'nan: «-Yee "wean, e ya 'an 'ji 'nan, minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die, en o soonla Bali -sru "be, e ya "yi -e min 'e vile 'e 'to o -sru 'nan 'o 'ta wola Moizi -le -pei da di.

²⁰ 'Pian -kaa 'fluba 'cren -te -wle 'nan, te 'o 'wi nen waa -te -yu le be -a -bli di, en te 'o cin nan 'lee 'o cin -sran -wee "di, en te min 'e "blu -wee "di. En te 'o 'wi nen min 'ka -a -blo 'cenle -e -a nyen 'e -sran die -a -bli di, en te 'o 'wi nyen -bli di. ²¹ -Yee ci 'nan, 'li 'e 'cen be Moizi -le -pei -to winun zie 'flanon peenon -a -toa, koo waa ta ve minnun le Zuif 'non 'le cin yi 'kuin tv peenon man 'flinla "yi da.»

Zozi 'le 'pasianon fluba 'pa 'sia minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die -wle

²² -A -nan nen Zozi 'le 'pasianon, 'lee min cejenun, 'lee -leglizi 'non peenon wei dre 'tv, en o min -mienun 'si o yei, en o o 'pa 'sia Antios 'o 'vale Pol 'lee Barnaba -a. Zudazi nen waa laabo "nyian Barsaba be 'lee Sila nen

Zozinon 'yra -tea "o man be, o nen o o 'si o yei. ²³ Fluba nen waa -non -wle "be -nyren 'gu:

«Kv Zozi 'le 'pasianon 'lee min cejenun 'be 'fluba 'cren -te 'ka Zozinon nen ka ci Antios 'lee Siri 'leglon 'ji 'lee Silisi 'leglon 'ji, te o 'ka Zuif 'non 'a di, 'cee.

Kv ya 'ka "bounun -a, kv "we 'ka 'va.

²⁴ Kva 'man 'nan, 'kv 'va min -mienun nen kv'a 'si -nonle 'wle "di, o 'lv 'ka 'ci baale -ji 'wee 'wı "paadi -a, en o 'ka "koe 'si 'ka da. ²⁵ -Yee "wean, zi 'kv cin wei -ci 'man be, en kva 'yi 'nan, e ya "yi -e 'kv min -mienun 'si "va -e 'kv o 'pa 'sia 'cee 'o 'vale 'kv "bui Barnaba 'lee Pöl nen kv o ye "yi "be waa. ²⁶ Min "fli zıe, e -fu "wennon -e 'o 'ka -kaa san Zozi Crizi 'to 'ji. ²⁷ En kv Zudazi 'lee Sila 'pa 'sia 'nan 'o 'wı 'bo 'lein 'gve -a vı 'cee 'o 'bo 'a. ²⁸ -Yee ci 'nan Bali lei 'saun 'lee 'kv 'bo, 'wı nen 'ko 'ka 'ta wola "da "be, kv 'vı 'cee, kv'a 'wı 'pee 'pale "va "di. ²⁹ 'Be 'wı zıe, 'be ci 'nan: Te 'ka 'wı nen waa -te -yv le be -a -bli di, en te 'ka 'wı nyen -bli di, en te 'ka 'wı nen min 'ka -a -blo 'cenle -e -a nyen 'e -sran di -a -bli di, en te 'ka cin nan 'lee 'ka cin -sran -wee "di, en te min 'e "blu -wee "di. 'Wınun zıe, 'ka 'ta wola "da.

Kv 'ka 'to bo.»

³⁰ -A -nan nen o o 'pa 'sia, en o -kv Antios. Zi o 'bola 'nan nun be, en o Zozinon cin 'yi, en o 'fluba zıe -a -non -wle. ³¹ Waa ta 'vı, en o pëenon 'ci nran, e o "koe "to 'o da -le "wean.

³² Zudazi 'lee Sila nen Bali 'lewei vınon 'a be, o 'wı "kaga tin 'ba -wle, o man -to 'pleble, en o "koe "to 'o da. ³³ O -fu Antios 'fla tv "wennon 'a 'vaa, en Zozinon 'kv o 'pale -sia -trö 'nan -e 'o li 'o da Zeruzalem. ³⁴ ['Pian Sila "e 'vı 'nan "e -foo Antios 'fla.] ³⁵ Pöl 'lee Barnaba "o -fuv Antios, en 'o 'vale min "kaga "a o 'wı paa minnun ji, en o Minsan -le 'wı 'nonnon 'vı -wle.

Pöl cın "flizan nen te e -ko Bali -le 'wı 'nonnon vıle

Pöl 'lee Barnaba cëen 'e cin man

³⁶ Yi "fli yaa "be -sru, en Pöl "e 'nan Barnaba le 'nan: «'Fla pëenon

nen kv ci "da Minsan -le 'wı 'nonnon vıdı -a be, 'kv 'ci "nyian "da -e 'kv "bui Zozinon nen -nan nun be o yi.»

³⁷ Barnaba a "vale 'nan Zan nen waa laabo Mark be 'e 'kula 'o -sru. ³⁸ 'Pian Pöl 'ka 'wıle "man -e 'o 'kv waa di, koo Mark 'nyranman 'tvi o man Panfili 'leglon 'ji, en e 'si o -sru. ³⁹ Pöl 'lee Barnaba wei 'ka drële -töwli "fo "di, -a -nan nen o cëen 'e cin man. Barnaba Mark -fo 'e -sru, en o -fo -klv -dan ji, o -kv Sipri 'trëda. ⁴⁰ Pöl "e Sila -fo 'e -sru, en Zozinon o -peba 'wv Bali b, en o -kv. ⁴¹ O ciıa Siri 'leglon 'lee Silisi 'leglon 'ji, te o -ko Zozinon "koe "tödı -a 'o da.

16

Pöl 'lee Sila -kv Derbv 'lee Lisitri 'lee Ikomien

¹ -A -nan nen Pöl ciıa Derbv, en e 'bola Lisitri. 'Fla zıe -a da be, Zozi -sruzan 'tv a -nan, waa laabo Timote. -A "tı "a Grëk min -a, lımon -tv nen e ya Zozi 'va be -yee 'nen nen, Zuif li nen. ² -A 'to "yi "a Zozinon nen Lisitri 'lee Ikomien be o 'le. ³ Pöl a "vale 'e 'kv 'o 'vale 'waa, en e -kv -a -föle -klonmon -va, Zuif 'non nen fe zıe -a -nan be -wee "wean. Koo o pëenon -a -töa 'nan Timote "tı "a Grëk min -a. ⁴ 'Flanun nen o ciıa "da "be, 'wı nen Zozi 'le 'pasianon 'lee Zeruzalem min cejenun -a 'vı be, waa 'vı 'fla zıe -a da 'non le, 'nan 'o 'ta wola "da. ⁵ -A -nan nen Zozinon 'le yi -teradı Bali da 'pa "da, te Zozinon 'ko bödı -a "kaga yi -tödv pëenon man.

Pöl -kv Masedöa

⁶ Pöl a "vale 'o 'kv Bali -le 'wı 'nonnon vı Azi 'leglon 'ji, 'pian Bali lei 'saun 'ka 'wıle "man "di. -Yee "wean o ciıa Pirigi 'lee Galatı 'leglon 'ji. ⁷ Zi o 'bola Misi 'leglon 'ji be, en waa man wee 'nan 'o 'ko Bitini 'leglon 'ji, 'pian Zozi lei 'saun 'ka 'wıle "man "di. ⁸ -A -nan nen o ciıa Misi, en o 'bola Troas 'fla. ⁹ -Pei -man, e dre Pöl le "le nyrinvla -zv, e dre -yre "le Masedöa min -tv a 'e 'tödı lou, te yaa trv "baa -a vıdı -a 'nan: «'I ciıa Masedöa 'leglon 'ji, 'i 'ta 'pa 'kv 'va!» ¹⁰ Zi Pöl 'wı zıe -a -nan 'yi "le nyrinvla -zv be, en kva man wee 'nan 'kv 'kv Masedöa 'leglon 'ji, koo kva -töa

'nan Bali 'ku laabu 'nan -e 'ku 'yee 'wi 'nōnnōn vī -nan nun.

Pōl 'bōla Filipu 'fla

11 Zī ku -fō -klv -dan jī Troas bē, en ku -ku Samotras. 'Bē 'ta tū cēen en ku -ku Neapoli. 12 Ku 'si 'bē 'nan, en ku -ku Filipu 'fla. Filipu 'fla zīē, -yēē cī Masedōa 'lēglōn 'jī 'fla tēde -a, en Rōm 'nōn 'bē 'fla 'bō 'tō. Ku -fv 'fla zīē -a da tū 'wēnnen 'a.

13 'Flinla 'yi da, ku 'si 'fla zīē -a da, en ku -ku lu 'nēn 'yi 'tū 'srōn. -A -cin a 'ku 'jī 'nan Zuif 'nōn 'le Bali trv 'banan -kōan fē zīē -a -nan. Zī ku cēen -nyrandī man bē, en lūmōnnun nēn 'o cin yīdī fē zīē -a -nan bē, ku 'wī tin 'badī 'sia -wle. 14 Lūmōn -tū a fē zīē -a -nan te e 'yra -tea Bali man, -a 'tō nēn Lidi, e 'sia Tiatiire. Min -dandan nun ta sō nēn yaa -taan. E ya 'wī zīē -a mannan, en Minsan -a 'trōen 'lē 'sū, en 'wī nēn Pōl cī -a vīnan bē, yaa -ci 'man 'kpa tīglī. 15 -A -nan nēn waa -batize drē 'o 'vale 'e 'mangulinun -a, en e 'ku trv 'ba -a vīdī -a 'nan: «-Te kaa 'nrōnman 'ka 'jī 'nan, an wū Minsan man 'an 'bli pēenōn 'a bē, 'ka 'fv 'an 'va tū 'wēnnen 'a.» E kōala 'wī zīē -a man, en ku wū 'man.

Minnun Pōl 'lee Sila -fō -pv 'kuin

16 Te ku 'ta -ko fēnan nēn o Bali trv "baa bē -a -nan, en nōan lūmōn -tū -ta 'ku 'lē. Lī zīē -mlēngan a -a -sru, e -pē -tōala, -yēē "wēan minnun nēn waa "paala bē o "lala ye "man "kaga. 17 E sōōnla 'ku 'vale Pōl -a 'ku -sru, te e -paan "man 'nan: «Minnun 'labē, Bali nēn min ta lou "bē, -yēē 'nyranman 'panōn nēn waa. O ya Bali -le 'wī nēn e min "sia 'wī 'jī bē -a vīnan 'cēē.» 18 Yaa 'vī zīē yī "kaga 'wlu, tōōn Pōl 'ka 'vale e 'wī zīē -a maan "nyian dī, en e 'man lila "da, e 'nan -yū nēn -a -sru "bē -yrē 'nan: «'An 'bō "e 'yīē 'nan Zozi Crizi 'tō da, 'i 'si lī 'gūē -a -sru.» En -yū zīē e 'si -a -sru 'nun.

19 Nōan lūmōn zīē minnun nēn waa "paala bē, zī waa 'yī 'nan wa'a "nyian "lala ye lī zīē -a man dīē, en o Pōl 'lee Sila 'kun, o -ku waa 'fla 'tanōn 'lē fēnan nēn o tin "baa bē -a -nan. 20 Zī o -ku waa tin 'banōn 'lē bē, en o 'nan: «-Vē -mienun 'gūē, o -tein -tria 'ku flānōn yēi, Zuif 'nōn nēn waa. 21 O ya "vale o

'wī -trē "paaman 'ku 'jī, ku'a 'we "man "dī, en ku'a 'kolaman -e 'ku 'ta wōla "da "dī, ku ya Rōm 'nōn 'a -le "wēan.»

22 -A -nan nēn 'bli 'fō min "kaga 'jī o man, en tin 'banōn "e 'nan minnun lē 'nan, 'o -wēē sōnūn "kōō 'o man, en 'o o -sōn sōnba "a. 23 Zī o cēēn o -sōndī man bē, en o o -fō -pv 'kuin. Waa 'vī min nēn 'e yīē -tōa "o va bē -yrē 'nan, 'e yīē 'tō o va 'kpa. 24 Zī min zīē e 'wī zīē -a 'man bē, en e o -fō -pv 'kōn kplo -jī, en e 'ploblo 'fō o cēin -man.

25 -Pei -man te bada -tō, en Pōl 'lee Sila Bali trv 'badī 'sia, te o Bali 'tō bō "dre -fōa, te minnun nēn -pv 'kuin bē, o o wei maan. 26 Nun tōōn en 'trē nyōōn, e nyōōn 'pleble "būū "le "wēan -pv 'kōn nyōōn 'e 'klu -jī. Tū 'bō zīē -a wlu, en -pv 'kōn -kpēin pēenōn 'lē 'sū, en fēnun nēn 'e 'fōdī -pv 'kōnnōn 'cēin -man bē, -a pēenōn 'lē 'sū.

27 Zī min nēn 'e yīē -tōa "o va bē e fūv bē, e -kpēinnun 'yī 'e 'lē 'sūdī, en e 'yēē srēn 'sū 'jī 'nan -e 'e 'fīlī -tē, kōō yaa nrōn 'e 'jī 'nan -pv 'kōnnōn pēenōn 'tē -jī. 28 'Pian Pōl paan -yrē wei 'pleble 'jī 'nan: «Te 'i 'wī 'wīdī "drē 'i 'fīlī lē dī, ku ya 'gū 'ku pēenōn.»

29 Tōōn en min zīē e 'nan 'o 'tē 'bī, en e wla "nyīandv -pv 'kōnnōn 'va, en e blula Pōl 'lee Sila wlu, te e nyōōnman. 30 "Bē -sru e o 'bōla bei, en yaa laabu -wlv 'nan: «'An "tūnūn, maan dra 'kō -e 'an 'si 'wī 'jī?»

31 En o -yrē 'nan: «'I yī -tēra Minsan Zozi da -e 'ka 'vale 'yīē "kōnnēn 'nōn 'a 'ka 'si 'wī 'jī.» 32 -A -nan nēn o Minsan -le 'wī 'nōnnōn 'vī -yrē 'o 'vale 'yēē "kōnnēn 'nōn pēenōn 'a. 33 -Pei 'bō 'lein zīē -a man bē, min nēn 'e yīē -tōa -pv 'kōnnōn 'va bē, e -ku Pōl 'lee Sila mlōn 'jī "foelē. Nun tōōn en waa -batize drē 'o 'vale 'yēē "kōnnēn 'nōn 'a. 34 E -ku waa 'yēē 'kuin, en e fēnun -nōn -wle, waa blī. -A -nan nēn -a cī "nrandī 'sia 'o 'vale 'yēē "kōnnēn 'nōn pēenōn 'a, e yī -tēra Bali da -le "wēan.

35 Zī tū cēēn bē, en tin 'banōn minnun 'pa 'sia, 'nan 'o vī min nēn e yīē -tōa -pv 'kōnnōn 'va bē -yrē 'nan, 'e 'si o man. 36 En min nēn 'e yīē -tōa -pv 'kōnnōn 'va bē, e 'wī 'gūē -a 'vī Pōl lē.

E 'nan: «Tin 'banɔn min 'pa 'sia 'nan, 'an 'si 'ka man. -Yee "wɛan 'ka bɔla, 'ka 'ku, 'ka 'fɔ -trɔɔ.»

³⁷ 'Pian Pɔl -a 'vɪ 'pasianɔn lɛ 'nan: «O 'ku 'sɔn minnun yɪɛ man, ɛn o 'ku 'fɔ -pɔ 'kuin, wa'a 'wɪ zɪɛ -a -ci vɪɛ dɪ, -e te ku ya Rɔm 'nɔn 'a, ɛn o ya "vale 'o "sia 'ku man 'e yɔɔdɪ. -Yee "wɛan ku'a 'we "man 'dɪ. 'O 'ta 'ku bɔla 'o 'bɔ 'a.»

³⁸ ɛn 'pasianɔn 'ku 'wɪ zɪɛ -a vɪɛ tin 'banɔn lɛ. Zɪ tin 'banɔn -a 'man 'nan, Rɔm 'nɔn nɛn waa bɛ, nyɛn o cɛɛn.

³⁹ Tin 'banɔn 'ta toba -fɔlɛ -wɪɛ, ɛn o o 'bɔla -pɔ 'kuin, ɛn waa 'vɪ -wɪɛ 'nan, 'o yra 'si, 'o 'si 'fla 'bɔ da. ⁴⁰ Zɪ o 'bɔla -pɔ 'kuin bɛ, ɛn o -ku Lidi -va, 'o cin 'yɪ 'o 'vale 'o "bɔi Zozinɔn 'a. O o "koe "tɔ o da 'vaa, ɛn o 'si 'fla 'bɔ da.

17

Pɔl 'lee Sila -ku Tesalonik 'nɔn fla

¹ O cɪla Anfipoli 'fla 'lee Apoloni 'fla, ɛn o 'bɔla Tesalonik. Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔn a fɛ zɪɛ -a -nan. ² Pɔl wɪa cin yɪ 'kɔn zɪɛ -a -ji "le yaa dra 'e 'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Flinla "yɪ yaaga 'a 'e cin -sru, te Pɔl 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ -a ve -wɪɛ. ³ Pɔl -a ta ve -wɪɛ, te yaa -ci ve -wɪɛ 'nan, e ya 'e vɪdɪ 'nan min 'sizan 'wɪ 'ji 'e yra yɪ, -e 'e 'ka, -e 'e 'wɪuan -kanɔn 'va. ɛn e 'nan: «Zozɪ nɛn an -yee 'wɪ ve 'cɛɛ 'gɔɛ, -yɛɛ cɪ min 'sizan 'wɪ 'ji -a.»

⁴ Min plɔɛnnun 'wɪ zɪɛ -a 'man 'wɪ 'kpa -a, ɛn o -fɔ Pɔl 'lee Sila -sru, 'lee Grɛk 'nɔn "kaga "nɛn o 'yra -tɛa Bali man bɛ, 'lee lɪmɔn -mienun nɛn o 'yra -tɛa "o man 'fla bɛ. ⁵ 'Pian man bɔdɪ wɪa Zuif 'nɔn 'ji, ɛn o yɪɛ 'plɛnɔn kuun 'fla yei, o o -sɛn 'o 'va, ɛn o 'wɪ 'fɔla 'fla. O -ku 'wɪ 'tɔlɛ min -tɔ nɛn waa laabo Zazɔn bɛ -a man 'yee "kɔnnɛn 'nan, 'e Pɔl 'lee Sila -nɔn 'wɪɛ -e 'o 'ku waa 'flanɔn 'lɛ. ⁶ Wa'a Pɔl 'lee Sila yɪɛ dɪ, ɛn o Zazɔn 'lee "bɔi Zozinɔn -mienun 'kun, ɛn o -ku waa 'fla 'tanɔn 'lɛ, te o -paanman -a vɪdɪ -a 'nan: «Minnun nɛn o 'trɛda baa 'ji bɛ, o -ta 'gɔ, ɛn Zazɔn o 'sia. ⁷ Mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -yee -pei -tɔ wɪnun bɛ, o ya -a sɛnɛn. Waa 'vɪ 'nan, mingɔnnɛn -tɔ a "nyian, wɛɛ laabo Zozɪ.» ⁸ 'Wɪ zɪɛ e 'nan 'fla 'tanɔn 'lee minnun man.

⁹ Zazɔn 'lee "bɔi Zozinɔn -mienun -a man pan 'wɔ -wɪɛ 'vaa, ɛn o 'si o man.

Pɔl -ku Bere 'fla

¹⁰ Zɪ -pei 'tan bɛ, ɛn Zozinɔn 'ku Pɔl 'lee Sila 'palɛ -sia, ɛn o -ku Bere 'fla. Zɪ o 'bɔla 'nan nun bɛ, ɛn o wɪa Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin. ¹¹ 'Fla zɪɛ -a da 'nɔn bɛ -wee 'wɪ a "yɪ, ɛn o 'wɪ maan e "mlɪan Tesalonik 'nɔn da. Waa -wɛɛman 'nan 'o Bali wei maan. Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ, waa ta ve tɔ pɛɛnɔn man, -e 'wɪ nɛn Pɔl a ve -wɪɛ "bɛ, 'o -tɔ 'nan 'wɪ 'kpa nɛn. ¹² O va Zuif 'nɔn "kaga "yɪ -tɛra Zozɪ da, 'lee Grɛk lɪmɔn -mienun nɛn o 'yra -tɛa "o man bɛ, 'lee -klɔnmɔn "kaga 'kpa.

¹³ 'Pian zɪ Tesalonik Zuif 'nɔn -a 'man 'nan, Pɔl a Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪnan Bere bɛ, ɛn o -ta 'wɪ 'fɔlɛa 'fla zɪɛ -a da 'nɔn yei. ¹⁴ -A -nan nɛn Zozinɔn 'ku Pɔl 'palɛ -sia jemie man. 'Pian Sila 'lee Timote "o fɔv 'fla 'bɔ da. ¹⁵ Minnun nɛn o -ku Pɔl 'palɛ -sia bɛ o 'bɔ 'a Atɛn 'fla, ɛn o 'li 'o da. Pɔl o kalɪ 'nan 'o vɪ Timote 'lee Sila lɛ 'nan 'o 'lɔ tada.

Pɔl 'bɔla Atɛn 'fla

¹⁶ Te Pɔl a Sila 'lee Timote -pɛnnan Atɛn 'fla bɛ, ɛn e 'fla zɪɛ -a da 'yɪ 'e fadɪ -yɔ nɛn waa -paan "bɛ -a. 'Wɪ zɪɛ e 'nan "man. ¹⁷ -Yee "wɛan Pɔl 'wɪ tin 'ba Zuif 'nɔn 'lee minnun nɛn o 'yra -tɛa Bali man bɛ -wɪɛ cin yɪ 'kuin, ɛn minnun nɛn e bɔa "o man -guada tɔ pɛɛnɔn man bɛ, e 'wɪ tin 'ba "nyian -wɪɛ.

¹⁸ 'Fluba 'tɔnɔn nɛn o cɪ Epikuri -sru "bɛ, 'lee o nɛn Sitoiki -sru "bɛ, o -sa -fɔdɪ 'sia 'o 'vale Pɔl -a. O -mienun -a laabɔ 'nan: «-Mɛ "wɪ nɛn sɔɔ -tɔzan 'labɛ yaa ve?» O -mienun "o "ve 'nan: «Maan ye "le 'nan 'lɛglɔn pee -le Bali -le 'wɪ nɛn yaa ve.» -Yɛɛ cɪ 'nan Pɔl a Zozɪ 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪnan, te e minnun nɛn o -ka bɛ -wee wɪuandɪ -kanɔn 'va 'wɪ ve, -yee "wɛan o 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ. ¹⁹ -A -nan nɛn o Pɔl 'kun, ɛn o -ku -a tin 'banɔn 'lɛ fɛnan nɛn waa laabo Aeropaz bɛ -a -nan. Waa laabɔ -yrɔ 'nan: «'Wɪ -trɛ nɛn i cɪ -a "paanan 'gɔɛ, ku ya "vale "ku maan. ²⁰ -Yɛɛ cɪ 'nan 'wɪ nɛn e -ciala 'ku da bɛ, -nyɛn yia ve 'kuɛ. -Yee "wɛan ku ya "vale 'ku 'wɪ zɪɛ -a -ci maan.» ²¹ Atɛn

'nɔn 'lee -pɛn 'nɔn nɛn Atɛn 'fla bɛ, -sɛɛ "wɔdɪ 'lee 'sinan -trɛnɔn nɛn waa mandɪ ye "yi.

²² ɛn Pɔl wluan lou tin 'ba 'nɔn yei, ɛn e 'nan: «Atɛn 'flanɔn, maan -tɔa 'nan 'cee balinun a 'ka 'yra -tɛa "o man 'kpa. ²³ -Yɛɛ cɪ 'nan "mɛɛn vɪnan 'an 'ciɪ 'ka fla yei "bɛ, an 'cee balinun -pannan 'yi. An Bali -pan "dave -tu 'yi te waa crɛn -tɛ "man 'nan:

«E ya Bali nɛn kɔ'a tɔa dɪɛ -yee vɛ -a.» Bali 'bɔ nɛn kaa -paan te ka'a tɔa dɪɛ, an -ta 'nan -e 'an -yee 'wɪ vɪ 'cɛɛ.

²⁴ Bali nɛn e 'trɛ 'lee 'e ta fɛnɔn pɛɛnɔn drɛ bɛ, -yɛɛ cɪ Minsan nɛn e 'trɛ 'lee la "paala bɛ -a, ɛn ya'a 'nyɛanla min -pɛ drɛ fɛnɔn ji dɪ. ²⁵ ɛn ya'a wɛɛman 'nan min 'e 'pɛ "nɛn "fɛ 'si -e 'e -nɔn 'yrɛ dɪ. -Yɛɛ cɪ 'nan Bali 'bɔ 'bɛ min ci fulɔ 'lee 'belidɪ 'lee fɛ pɛɛnɔn -nɔn "min lɛ. ²⁶ Bali 'bɔ -a drɛ, ɛn 'lɛglɔn pɛɛnɔn "tɪ "a -tɔwli, ɛn e -wee 'trɛ 'leda drɛ, ɛn e -wee lɛ "nɛn 'pla.

²⁷ Yaa drɛ zɪɛ, 'nan -e minnɔn 'o 'e -wɛɛ 'o 'pɛ "paadɪ -a fɛ pɛɛnɔn 'nan, 'nan -e 'wee yɪ. 'Pian -e te Bali 'bɔ 'ka -kaa man -kɔɔbli dɪ. ²⁸ -Yɛɛ drɛ ɛn -kaa ya 'trɛda, ɛn -yɛɛ -maan -kaa kla -kaa man, ɛn -yɛɛ 'belidɪ -nɔn -cɛɛ. 'Ka 'bɔ 'va 'fluba 'tɔnɔn 'wɪ zɪɛ -a crɛn -tɛ 'va, waa crɛn -tɛ 'nan: «'Wɪ 'kpa, -kaa ya -yee 'nɛnnɔn -a.» ²⁹ ɛn -te -kaa ya -yee 'nɛnnɔn -a bɛ, -ka'a 'kɔlaman paan -e -kaa ci "nrɔn 'nan, -kaa Bali -kɔɔnman -siga minnɔn 'lee "lala minnɔn 'lee -kɔlɛ minnɔn nɛn minnɔn o nyaan 'o 'pɛ -a 'lee 'o 'wulo -ji wɪnɔn da bɛ -a man dɪ.

³⁰ ɛn tɔ nɛn te min 'ka Bali tɔa dɪɛ, Bali 'ka -a paa bɛ man dɪ, 'pian 'bɛ nɛn 'gɔɛ, e 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn laabɔ 'nan 'o 'si 'o drɛ wɪ -wɪdɪ "man -e 'o 'fli 'nɔn 'yrɛ. ³¹ Kɔɔ Bali yɪ -tɔ 'pla 'nan -e 'e 'trɛda 'nɔn pɛɛnɔn 'le 'wɪ tin 'ba 'e 'nɔn da. Bali min -tɔ 'si "va, yaa -tɔ 'wɪ zɪɛ -a -ji tin 'bazan 'a, ɛn yaa -ci kɔɔn -wɛɛ -a wluandɪ -a -kanɔn 'va.»

³² Zɪ o -kanɔn wluandɪ da wɪ 'man bɛ, ɛn o plɔɛnnɔn -a sɛɛ wɔdɪ 'sia, ɛn o -mienun "o 'vɪ 'nan: «Yi pee nyan, -e 'kɔvɪ wei man "nyian.»

³³ -A -nan nɛn Pɔl 'bɔla o yei. ³⁴ 'Pian min -mienun -fɔ -a -sru, ɛn o yɪ -tɛra

Zozi da. Dioni 'bɔ nɛn tin 'bazan 'tɔ -a bɛ e ya o va, 'lee lɪmɔn -tɔ nɛn waa laabo Damari bɛ, 'lee min -mienun "nyian.

18

Pɔl 'bɔla Korɛnti 'fla

¹ "Bɛ -sru ɛn Pɔl 'si Atɛn 'fla, e -kɔ Korɛnti. ² E Zuif min -tɔ nɛn waa laabo Akila bɛ -a 'yɪ 'nan nun. Waa -ya Pɔnt 'lɛglɔn 'ji. 'O 'vale 'e nan Priskil -a, o "sia 'sinan Itali 'lɛglɔn 'ji 'e -trɛ. Kɔɔ mingɔnnɛnnɔn tazan Klodu nɛn Rɔm bɛ, e 'nan, Zuif 'nɔn pɛɛnɔn 'o 'si Rɔm 'lɛglɔn 'ji. ɛn Pɔl -kɔ Akila 'lee Priskil -va. ³ O 'pa nyranman a -tɔwli "le "wɛan Pɔl -fɔ o va, ɛn o 'nyranman 'pa 'e cin va. -Wee 'nyranman nɛn 'nan 'o -tandannɔn drɛ.

⁴ 'Flinla "yɪ -tɔdɔ pɛɛnɔn da bɛ, te Pɔl 'wɪ "paaman Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin, yaa -wɛɛman 'nan Zuif 'nɔn 'lee Grɛk 'nɔn 'o -sɔɔnla 'e -sru. ⁵ 'Pian zɪ Sila 'lee Timote 'si Masedɔa 'lɛglɔn 'ji o -ta bɛ, ɛn Pɔl Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'saza "paadɪ "sia. Yaa ve Zuif 'nɔn lɛ 'nan, Zozi 'bɛ cɪ min 'sizan 'wɪ 'ji -a. ⁶ Zuif 'nɔn 'ka 'o "trɔɛn "tɔlɛ -a wei lɛ dɪ. ɛn zɪ waa wei fuimlan 'nan te waa "srɔnman bɛ, ɛn Pɔl 'yee sɔ ci plu -a -ci -kɔɔndɪ -a 'nan, 'e 'pɛ 'si -wee 'wɪ 'ji. E 'nan -wɛɛ 'nan: «'Wɪ nɛn e -taa "bɔlɛ 'ka man bɛ 'ka 'bɔ 'lɔ wɪ nɛn. Te 'ka 'an 'tɔ vɪ dɪ. 'Bɛ nɛn 'sɪɛn 'gɔɛ minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, o va nɛn an -kɔ.»

⁷ Pɔl 'bɔla cin yɪ 'kuin, ɛn e -kɔ min -tɔ nɛn e 'yra -tɛa Bali man bɛ -yee 'kuin. Min zɪɛ waa laabo Titu Zuti -yee 'kɔn a Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔn 'bɔ "srɔn. ⁸ 'Pian Cripu 'bɔ nɛn cin yɪ 'kɔn 'tazan -a bɛ, e yɪ -tɛra Minsan da 'o 'vale 'yee "kɔnnɛn 'nɔn 'a. ɛn Korɛnti 'nɔn "kaga "nɛn o cɪ Pɔl wei mannan bɛ, o yɪ -tɛra Minsan da "nyian, ɛn o o -batize drɛ.

⁹ -A -nan nɛn Minsan 'wɪ tin 'ba Pɔl lɛ -pei -man "le nyrinvla -zɔ. Yaa 'vɪ 'nan: «Te "klan 'e 'kɔn 'i 'ji dɪ. 'I 'wɪ vɪ minnɔn lɛ, te 'i 'flin 'wɪdɪ -a dɪ. ¹⁰ -Yɛɛ cɪ 'nan, an ya 'i "srɔn, ɛn min -tɔ 'ka 'kɔlaman 'i 'kundɪ -a -e 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ 'yɪɛ dɪ, kɔɔ 'mɛn minnɔn a "kaga 'fla 'gɔɛ -a da.» ¹¹ Pɔl -fɔ 'fla zɪɛ -a

da le -tu mlen 'shεεdu te e Bali -le 'wι 'paaman minnun ji.

¹² Tu nen Rom 'non 'le -konmandan Galion -to Akai 'leglon da be, en Zuif 'non 'o 'ci 'pa Pol man, waa 'kun, en o -ku -a -a cein -da. ¹³ Waa 'vι -konmandan zιε -yρε 'nan: «-Vε -mie 'gυε, e 'wι "paaman minnun ji 'nan, minnun 'o Bali 'to bo 'e 'pee, -pei -to winun man.»

¹⁴ Pol 'ta 'wι "sia "va, 'nun tōon en Galion "e Zuif 'non le 'nan: «"Te min 'gυε, 'wι 'wliđi -dan tu nen yaa dre be, "te maan 'sinan "va 'yι 'ka Zuif 'non le. ¹⁵ 'Pian en ka ya 'wι 'bhnān 'wι "paadi 'lee 'wι "paanon da be, 'lee 'ka 'bo 'le -pei -to winun da be, 'ka 'bo 'lo wι 'be. Ma'an 'we "man -e 'an dre 'be tin 'bazan 'a dι.» ¹⁶ En Galion "e 'nan -wle 'nan, 'o bōla tin 'ba 'kuin. ¹⁷ -A -nan nen minnun peenon Sosten nen cin yι 'kōn 'tazan -a be -a 'kun, en waa -sōndi 'sia tin 'ba 'kōn 'bo 'le "nen. 'Pian Galion 'ka 'wι 'tu 'sile "da "dι.

Pol 'li 'e da Antios

¹⁸ Zι 'wι zιε e dre be, Pol tu "kaga dre Korēnti, en e 'si "bυi Zozinon nen -nan nun be o va 'o 'vale Priskil 'lee Akila -a, o -ku Cencre 'nan -e 'o 'fo -klv -dan nen e -ko Siri be -a -ji. Pol -to 'e wei -da Bali le, -yee "wean 'e 'wulo "je 'bυ "klōglō 'vaa en e 'si Cencre. ¹⁹ O 'bōla Efēz, en Akila 'lee Priskil -fō 'fla zιε -a da, en Pol -ku cin yι 'kuin, e 'wι tin 'ba Zuif 'non le. ²⁰ -A -nan nen Zuif 'non "e -yρε 'nan 'e yι -mie dre 'o 'va. ²¹ 'Pian Pol 'ka 'wle "man "dι, en e -si trv 'ba -wlo. E -wle 'nan: «-Te Bali wι "man "be, an -taa "nyian 'ka 'va 'gυ.»

Pol 'si Efēz, en e -fo -klv -dan nen e -ko Sezare be -a -ji. ²² Zι e 'bōla Sezare be, en e -ku 'e cein -ji Zeruzalem Zozinon 'to bυle. "Be -sru en e Antios si 'sia.

Pol cein yaagazan nen te e -ko Bali -le 'wι 'nonnon vιle

²³ Pol 'mōn "wennon Antios, en e -ku 'e 'le. E cila Galati, "be -sru Pirigi te e -ko -a -nan Zozinon peenon "koe "tōdi -a 'o da.

Apolo 'wι paa Efēz 'lee Korēnti

²⁴ Zuif min -tu nen waa laabo Apolo, en waa -ya Alexandri be, e 'bōla Efēz. Apolo zιε, e "we 'wι 'to wei -ji, en e Bali -le 'fluba 'wle "kaga -tōa. ²⁵ Zι kō

min 'e 'ta wōla Minsan -sru "be, -nyren waa paa "ji. Apolo 'e 'fli -non Bali -le 'nyranman 'padι -ji, en e Zozi 'le 'wι 'nonnon ve minnun le "le zι Zozi -a 'vι be -yee 'wι 'zυ 'seze, 'pian 'wι nen Zan min -batize dre "man "be -nyren yaa -tōa "ce. ²⁶ Apolo yι -tera 'e 'fli da, en e Bali -le 'wι vιđi 'sia Zuif 'non 'le cin yι 'kuin. Zι Priskil 'lee Akila -a wei 'man be, en waa laabv 'o 'va, en zι kō min 'e 'ta wōla Bali -sru "be, waa paa "ji 'kpa tiglι.

²⁷ Zι Apolo a "vale 'e 'ko Akai 'leglon 'ji be, en Zozinon -a "koe "to 'e da -kōđi -a. -A -nan nen o 'fluba 'cren -te, waa -non -yρε. Waa cren -te -ji 'nan, Zozinon nen -nan nun be 'o Apolo 'sia tiglι. Zι e 'bōla Korēnti be, minnun nen Bali -le "yι "le "wean o yι -tera Zozi da be, e 'pa o va -dan. ²⁸ -Yεε cι 'nan 'wι nen Zuif 'non -a dra te e 'ka "yι "dιε, yaa -teala o yra minnun yιε man 'e klō ji. 'Wι zιε yaa -ci kōon -wle Bali wei nen 'e 'cren -teđi be -a 'nan Zozi 'be cι min 'sizan 'wι 'ji -a.

19

Pol 'li 'e da Efēz

¹ Te Apolo a Korēnti, en Pol cila Azi pōnnun yei 'zia, -a -nan nen e 'bōla Efēz. 'O 'vale Zozinon -mienun -a 'o cin 'yι, ² en yaa laabv -wlo 'nan: «Zι ka yι -tera Zozi da be, ka Bali lei 'saun 'yι?»

En o 'nan -yρε 'nan: «Kυ'a 'bō manle 'nan Bali lei 'saun a dι.»

³ En Pol -a laabv -wlo 'nan: «O 'ka -batize dre 'wι "cen "man?»

O 'nan -yρε 'nan: «O 'ku -batize dre "le zι Zan -a 'vι be -yee 'wι 'zυ.»

⁴ -A -nan nen Pol "e 'nan: «Zan minnun nen o 'si 'o dre wι -wliđi "man, en 'o 'fli -non Bali le be o -batize dre. Zan 'bō -a 'vι minnun le 'nan, min nen e -taa "tale 'an -sru "be, 'ka yι -tera -a san da. -Yεε cι Zozi 'a.»

⁵ Zι o 'wι zιε -a 'man be, en o o -batize dre Minsan Zozi 'to da. ⁶ Pol 'e 'pe 'pla o da en Bali lei 'saun 'ta o da. -A -nan nen o 'wιđi 'sia wei peenun -ji, en o Bali 'lewei vιđi 'sia. ⁷ Minnun zιε o peenon "nen bōa -fuda "fli.

⁸ En Pol wla Zuif 'non 'le cin yι 'kuin. E yι -teala 'e 'fli da, en -a mlen yaaga

'bɔ te e 'wɪ "paaman minnun ji. Bali -le mingənnən -blɪdɪ -le 'wɪ nən yaa ve minnun lɛ, te yaa -wɛɛman 'nan minnun 'o man "yi, -e 'o -sɔɔnla Bali -sru. ⁹ 'Pian zɪ min -mienun 'ka 'wɪ zɪɛ -a siala 'wɪ 'a dɪ, ɛn wa'a 'we "man -e 'o yi -tɛra "da "dɪɛ, te o "we 'wɪ "paadɪ zɪɛ -a man -wɪdɪ min pɛɛnən yiɛ man bɛ, -a -nan nən Pɔl 'si o va. Yi -tɔdɔ pɛɛnən man e 'wɪ "paaman 'siɛn Zozinən 'ji, min -tɔ nən waa laabo Tirani bɛ -yee -lugɔlu 'kuin. ¹⁰ Pɔl -a dre zɪɛ -trilii lɛ 'fi -ili, ɛn minnun pɛɛnən nən o -nyɛanla Azi 'lɛglən 'ji, te o ya Zuif 'nən 'a oo, te o 'ka Zuif 'nən 'a dɪ oo, o Minsan 'le 'wɪ 'nənnən 'man.

Keva-le 'nennun-a "vale 'o 'yv-wlidɪ -pian minnun -sru

¹¹ Bali -ciala Pɔl -va te Pɔl 'lɛbo "fɔ wɪ -dandan dra. ¹² -Yee "wɛan sɔnən 'lee sɔ plinun nən o klɛ Pɔl 'kɔlɛ man bɛ, waa "sia te waa "paaman man "yaa 'nən man te e -cɛ "sia o man te e -yv -wɪdɪ "sia o -sru.

¹³ ɛn Zuif 'nən -mienun nən o -cia "wɔdɪ -a 'fla 'tɔdɔ pɛɛnən da bɛ, o -yv -wɪdɪ -pian "minnun -sru Minsan Zozi 'tɔ da. Waa ve -yv -wɪdɪnən lɛ 'nan: «Zozi nən Pɔl -yee 'wɪ ve bɛ, -a 'tɔ da maan vɪ 'cɛɛ 'nan, 'ka 'si min 'gɔvɛ -a -sru.» ¹⁴ Minnun nən o 'wɪ zɪɛ -a dra bɛ, min -tɔ nən waa laabo Seva bɛ -yee 'nennun nən waa, o ya 'sɔravli. Seva zɪɛ, Zuif min nən, ɛn e ya Bali -pannən 'tazan -tɔ -a. ¹⁵ ɛn -yv -wɪdɪ -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «An Zozi -tɔa. ɛn min nən 'bɛ cɪ Pɔl -a bɛ mɛɛn -tɔa. -Tɪ nun nən "cee "a?» ¹⁶ -A -nan nən min nən -yv -wɪdɪ "cɪ -a -sru "bɛ, e 'wɔ o da, -a -pɛ 'bɔ o pɛɛnən man -le "wɛan o 'bɔla 'kən zɪɛ -a -ji flan -a 'o plɔdɪ te nyɛn a o da.

¹⁷ 'Wɪ zɪɛ, Zuif 'nən pɛɛnən 'lee Grɛk 'nən pɛɛnən nən Efɛz bɛ waa 'man, ɛn o klan Bali lɔ. -A -nan nən e dre Minsan Zozi 'tɔ bɔ wɪ -a. ¹⁸ Minnun nən o yi -tɛra Zozi da bɛ, o "kaga "ta 'wee 'wɪ 'wɪdɪ "vɪɛ minnun yiɛ man 'wein. ¹⁹ ɛn minnun nən o 'bui -fɔa "bɛ, o "kaga "ta 'wee 'bui 'flubanun -a, 'lee 'wee fɛnən -a, ɛn waa 'tɛ 'bli minnun yiɛ man. 'Flubanun zɪɛ, -te waa man "lala nrən bɛ, e bɔa yi -kpi fuba 'soolu da nyranman "lala -a (50.000). ²⁰ Bali

-le 'plɛblɛ 'le "wɛan zɪ Minsan -le 'wɪ 'nənnən fuila "man zɪɛ.

Efɛz 'nən wluan Zozinən man

²¹ Zɪ 'wɪ zɪɛ e dre bɛ, "bɛ -sru ɛn Pɔl 'e 'nan, 'e "ta -ko Zeruzalɛm. 'Pian e 'nan, 'e 'ko Masedɔa 'lee Akai 'vaa -e 'e 'kɔ. E 'nan, -te 'e 'kɔ bɛ, 'e bɔala Rɔm. ²² -A -nan nən e Timote 'lee Eras nən o "paa "va "bɛ o 'pa 'sia Masedɔa, ɛn -a 'bɔ "e fɔv tɔ "wɛnnən 'a Azi 'lɛglən 'ji.

²³ Tɔ zɪɛ -a man nən -tein -tria Minsan -le 'wɪ 'nənnən da Efɛz 'fla. ²⁴ Min -tɔ nən waa laabo Demetri bɛ, e ya fɛ zɪɛ -a -nan. E -siga man nyranman "paa, ɛn e -siga 'kən "wɛnwɛnnən nun dra -wee Bali -tɔ nən waa laabo Artemi bɛ -yee vɛ -a. -Yee minnun nən waa dra waa bɛ, e "lala "kaga "ye o da. ²⁵ Minnun nən o 'nyranman -tɔwli 'bɔ zɪɛ -a "paa bɛ e 'o cin 'yɪ, ɛn e -wɪɛ 'nan: «'Ka pɛɛnən kaa -tɔa 'nan, -cee 'nyranman 'gɔvɛ -yɛɛ -maan, ɛn -kaa cɪ. ²⁶ ɛn kaa 'man 'nan, Pɔl a -a vɪnan minnun lɛ 'nan balinun nən min o dre 'o 'pɛ -a bɛ, o 'ka bali tɪglɪ 'a dɪ. 'Wɪ zɪɛ, ya'a vɪɛ Efɛz 'saza "cɛ "dɪ, 'pian yaa 'vɪ Azi 'lɛglən pɛɛnən 'ji. ɛn zɪ yaa 'vɪ bɛ, min "kaga "yi -tɛra "da, ɛn o 'si -cee bali Artemi -sru. ²⁷ 'Wɪ zɪɛ e -taa -cee 'nyranman klu -sɛnlɛa ji, ɛn -cee bali Artemi bɛ, -yee 'kən klu -taa "sɛnlɛa ji, ɛn "yɛɛ 'le 'sran bɛ, Artemi 'bɔ 'tɔ 'ka "nyian taa -kɔnlɛ min 'le dɪ. Te Artemi 'bɔ nən minnun pɛɛnən -a ye "yi Azi 'lɛglən 'ji 'lee 'trɛ pɛɛnən da.»

²⁸ Zɪ minnun 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, 'bli 'fɔ 'o 'ji, ɛn o -paandɪ 'sia te waa ve 'nan: «Efɛz 'nən 'le bali Artemi a -dan.» ²⁹ 'Wɪ zɪɛ e 'fla nyɔn, ɛn 'flanən 'ci dre 'tɔ. -A -nan nən o Gai 'lee Ariza 'kun 'sa -a, ɛn o -kɔ waa fɛnan nən 'flanən 'o cin ye bɛ -a -nan. Gai 'lee Ariza zɪɛ Masedɔa 'nən nən waa, -wɛɛ Bali -le 'nyranman 'pa 'o 'vale Pɔl nun -a 'e cin va. ³⁰ Zɪ Pɔl a "vale 'e bɔala 'ji minnun zɪɛ o 'lɛ bɛ, Zozinən 'ka 'wɪɛ "man "dɪ. ³¹ ɛn Pɔl bee -mienun nən o 'fla "paala bɛ o min 'pa 'sia -yrɛ 'nan, te 'e bɔla 'ji minnun 'lɛ dɪ.

³² Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te minnun nən 'o cin 'yɪ bɛ, wa'a tian 'o cin wei -ci manlɛ dɪ. Min -mienun -paanman, "o 'wɪ 'pee ve -e min -mienun "o -paan

"wv 'wɪ 'pee -a. En min "kaga "a o yei, te 'wɪ 'bɔ nɛn 'o cin 'yɪ "man "bɛ, wa'a tian "o -ci manlɛ dɪ. ³³ Min -tʊ nɛn waa laabo Alɛzandre bɛ, Zuif 'nɔn a 'ta 'tɔnan "man, 'nan -e 'e bɔla 'ji minnun 'lɛ, en min -mienun 'wɪ zɪɛ -a -ci 'vɪ -yrɛ. -A -nan nɛn 'e 'pɛ wluan minnun lɛ 'nan, 'o sɔɔ 'pla, -e 'e 'wɪ tin 'ba -wlɛ. ³⁴ 'Pian zɪ minnun -a -tɔ 'nan Zuif min nɛn bɛ, en o pɛɛnɔn -paandɪ 'sia 'e cin va 'wɪ -tʊwli "vɪdɪ -a 'nan: «Efɛz 'nɔn 'le bali Artemi a -dan.» O 'mɔn -paandɪ zɪɛ -a da.

³⁵ E drɛ zɪɛ fɔɔnɔn, en min nɛn e -tɔa 'flanɔn 'lee 'fla 'tanɔn yei "bɛ, 'e -kɔla 'e 'pɛ -tɔdɪ -a o da, en e 'nan -wlɛ 'nan: «Efɛz 'nɔn, min pɛɛnɔn -a -tɔa 'nan Efɛz 'bɛ yɪɛ -tɔa -cee bali Artemi -le 'kɔn 'va. En Artemi 'bɔ -a yiba "min nɛn e 'si laji e -tria bɛ -cɛɛ yɪɛ -tɔa "va. ³⁶ Min -tʊ 'ka 'kɔlaman -e 'e -sa -fɔ dɪ. -Yee "wɛan 'ka 'lɛbo 'pla "da -e 'ka 'wulo -ji "nrɔn 'vaa, -e 'ka 'ta wɪ drɛ. ³⁷ -Yɛɛ cɪ 'nan, minnun nɛn ka -ta waa 'gʊɛ, wa'a -cee bali -le fɛ -tʊ crin wɔlɛ dɪ, en waa -cee bali "srɔnlɛ dɪ. ³⁸ -Yee "wɛan -te Demetri 'lee 'yee 'nyranman 'panɔn a "vale o 'wɪ -tɔa "min man bɛ, yinun nɛn o tin 'ba "da "bɛ o ya, en minnun nɛn o tin 'ba o va bɛ o ya. O va nɛn 'o 'kʊ o -sanman drɛ. ³⁹ En -te 'wɪ 'pee a "nyian 'ka 'ji -e 'ka vɪ bɛ, yɪ nɛn minnun 'o cin ye -e 'o 'wɪ tin 'ba bɛ -e 'ka 'wɪ 'bɔ zɪɛ -a bɔla -wlɛ. ⁴⁰ 'Wɪ nɛn e drɛ cɛɛgʊɛ -yee "wɛan bɛ, o -kɔlaman -e 'o 'wɪ 'tɔ -kaa man 'nan, -kaa wluan minnun man. -Cee cin yɪdɪ 'gʊɛ -a -ci "ka "dɪ, en -ka'a 'kɔlaman -e -kaa -ci tɪɣlɪ yɪ -e -kaa vɪ minnun lɛ dɪ.»

⁴¹ Zɪ e cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, en e 'nan minnun lɛ 'nan, 'o 'kʊ 'wee vɛ -nan.

20

Pɔl -kʊ Masedɔa 'vaa, en e -kʊ Grɛk 'trɛda

¹ Zɪ 'wɪ nɛn e 'fla nyɔɔn bɛ e -ta "tra "bɛ, en Pɔl Zozinɔn cin 'yɪ, e o "koe "tɔ 'o da, en e -wlɛ 'nan, 'e "ta -ko Masedɔa. ² Pɔl 'bɔla Masedɔa, en e Zozinɔn "koe "tɔ 'o da wei "kaga "a. "Bɛ -sru, en e -kʊ Grɛk. ³ E mlɛn drɛ 'nan nun yaaga. Te Pɔl 'e 'man wɔv 'nan -e 'e -klʊ -dan nɛn e "ta -ko Siri bɛ -a 'sia bɛ, en yaa

'man 'nan, Zuif 'nɔn 'o 'ci 'pa 'e man, -a -nan nɛn e 'nan, 'e lia 'e da -e 'e ciɫa Masedɔa "nyian.

⁴ Min 'sɔravli "nɛn o -kʊ Pɔl 'palɛ bɛ, o 'tɔ nɛn 'gʊ: Min -tʊ 'si Bere 'fla, Pirus -pɪ Sopatɛr nɛn. Min "fli 'si Tesalonik 'fla, Ariza 'lee Sekundus 'bɛ 'waa. Min -tʊ 'si Derbv 'fla, Gai 'bɛ. Min yaaga 'si Azi 'leɣlɔn 'ji, Timote 'lee Tisik 'lee Trofi 'bɛ 'waa. ⁵ O zɪɛ o -trɔa 'kʊ 'lɛ, en o -kʊ 'kʊ 'pɛnlɛ Troas. ⁶ 'Kʊvɛ vɛ bɛ, "kʊ "fɔ 'wv -klʊ -dan ji Filipv 'fla, te "fɛdɪ nɛn o 'kpɔun nɛn 'mannyan 'ka "va "dɪɛ -a -ble "da "bɛ e -nyan. Yi 'soolu "bɛ -sru, en kʊ 'bɔ o man Troas, kʊ yɪ drɛ Troas 'sɔravli.

Pɔl 'bɔla Troas

⁷ 'Mɔnnɛn yɪ -tʊ da, 'kʊ cin 'yɪ 'nan -e fɛ nɛn Minsan "e 'nan 'kʊ -blɪ 'e cin va bɛ 'kʊ -blɪ. -A -nan nɛn Pɔl 'wɪ tin 'badɪ 'sia Zozinɔn lɛ, kɔɔ -te tʊ cɛɛn bɛ, e -ko -le "wɛan. E 'wɪ tin 'ba -wlɛ "trilii, en bada -tɔ. ⁸ Kʊ ya 'kʊ cin yɪdɪ 'kɔn "bʊ "nɛn 'kɔn 'ta lou "bɛ -a -ji. 'Kɔn "bʊ zɪɛ -a -ji bɛ, -kannɛn "kaga "a 'e 'fɔdɪ "nɛn. ⁹ -Gobo 'nɛn 'tʊ nɛn waa laabo Etiko bɛ, e ya 'e -nyrandɪ -fenɛdɪ 'plo da. Pɔl a 'wɪ tin 'banan "kaga, en yɪ 'nɛn zɪɛ -a -tɛdɪ 'sia. Yi -wlamlan "bʊv "le "wɛan e 'si -fenɛdɪ da 'kɔn 'ta lou 'kɔn yaagazan 'win -ji, en e -ta -tilɛa "tra. Minnun -ta, en waa wluan lou, 'pian te e -ka 'va.

¹⁰ Pɔl sɔɔnla e 'kunnan 'nɛn zɪɛ -a da, en yaa 'si 'e 'pɛ -ji, e 'nan: «Te nyɛn 'e 'ka 'cɛndɪ, e beli 'va.» ¹¹ "Bɛ -sru, en Pɔl -kʊ 'e "pa 'ji 'kɔn 'ta lou. E 'kpɔun "nɛn jɛɛn, waa blɪ 'e cin va, en e 'wɪ tin 'ba 'trilii tʊ cɛɛn "man, -a -nan nɛn e -kʊ. ¹² O -kʊ -gobo 'nɛn zɪɛ -a 'yee "kɔnnɛn te e ya 'e 'belidɪ, -a -nan nɛn e drɛ ci "nran -dan tʊ -a.

Pɔl 'si Troas, en e -kʊ Mile

¹³ Kʊvɛ -trɔa 'e tɛdɛ Pɔl lɛ -klʊ -dan ji, en kʊ -kʊ 'fla nɛn waa laabo Azo bɛ -a da. 'Fla zɪɛ -a da nɛn kʊ Pɔl -fɔa 'kʊ 'va, -yɛɛ cɪ 'nan Pɔl "e 'nan 'e -ciala 'e 'cɛin -ji zia. ¹⁴ Pɔl 'bɔ 'kʊ man Azo, en e -fɔ 'kʊ 'va -klʊ -dan ji, -a -nan nɛn kʊ -kʊ 'fla nɛn waa laabo Mitilɛn bɛ -a da. ¹⁵ Kʊ 'si 'bɛ 'nan, en kʊ -kʊla "nyian -klʊ -dan ji. 'Bɛ 'ta tʊ cɛɛn, kʊ 'bɔla 'yɪ yei 'trɛ 'tʊ nɛn waa laabo Kio

bɛ -a "srɔn. "Bɛ -sru "yi -a, ɛn kɔ 'bɔla 'yi yei 'trɛ nɛn waa laabo Samos bɛ -a da. 'Bɛ 'ta tɔ cɛɛn "nyian, ɛn kɔ 'bɔla 'fla nɛn waa laabo Mile bɛ -a da. ¹⁶ -Yɛɛ cɪ 'nan Pɔl 'ka "vale 'e -tɔa Efɛz dɪ, kɔɔ e 'ka "vale 'e "mɔan Azi 'lɛglɔn 'ji dɪ, ɛn yaa -wɛɛ "man 'nan 'e bɔala Zeruzalɛm Pantekɔt "fɛdi yi da.

Pɔl 'wɪ tin 'ba Efɛz -leglizi min cejenun lɛ

¹⁷ 'Pian zɪ Pɔl 'bɔla Mile bɛ, ɛn e min 'pa 'sia 'nan 'o 'kɔ Efɛz -leglizi min cejenun laabu. ¹⁸ Zɪ min cejenun zɪɛ o -ta bɛ, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «Te an 'bɔla 'e tɛdɛ 'ka 'va, 'nyranman nɛn maan 'pa Azi 'lɛglɔn 'ji -trilii -e 'e 'bɔ cɛɛgɔvɛ, kaa -tɔa. ¹⁹ Ma'an 'fli drɛlɛ -dandan Minsan -le 'nyranman 'panan dɪ. An yra 'yi Zuif 'nɔn 'lɔ, ɛn an 'nyranman 'pa 'an 'ta le 'an yiɛ 'yi 'a. -Yɛɛ cɪ 'nan Zuif 'nɔn a "vale 'o 'wɪ 'wɪdɪ "dra 'mɛn. ²⁰ Ma'an 'wɪ 'tɔ yɔɔlɛ 'ka man dɪ, an Bali -le 'wɪ 'vɪ cɛɛ, ɛn an -yɛɛ 'wɪ nɛn e ka dra tɪglɪ bɛ -a paa 'ka 'ji min pɛɛnɔn yiɛ man 'kɔnnun -ji. ²¹ Maan 'vɪ Zuif 'nɔn 'lee minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wlɛ, 'nan 'o 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'o -sɔɔnla Bali -sru -e 'o yi -tɛra -cee Minsan Zozi Crizi da.

²² ɛn 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, an "ta -ko Zeruzalɛm "le zɪ Bali lei 'saun -a 'vɪ 'mɛn 'nan 'an drɛ bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. 'Pian 'wɪ nɛn e bɔa 'an man -nan nun bɛ, ma'an tɔa dɪ. ²³ Maan -tɔa 'pian 'nan 'fla 'tɔdɔ pɛɛnɔn da bɛ, Bali lei 'saun -a ve 'mɛn 'nan minnun 'tɛ "paa 'an da -e 'waan 'fɔ -pɔ 'kuin. ²⁴ 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, 'mɛn 'belidɪ -cin 'ka 'an 'ji "le 'nyranman nɛn Minsan Zozi -a -nɔn 'mɛn 'nan 'an 'pa bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ dɪ. 'Wɪ nɛn Minsan "e 'nan 'mɛn 'an drɛ bɛ, -nyrɛn 'nan, 'an Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnun lɛ 'nan Bali "yi drɛ -wlɛ.

²⁵ An cɪ 'ka pɛɛnɔn 'va te an Bali -le mingɔnnɛn -blidɪ 'wɪ ve 'cɛɛ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, maan -tɔa 'nan 'ka 'va min -tɔ 'ka "nyian 'an ye dɪ. ²⁶ -Yɛɛ "wɛan maan ve 'cɛɛ cɛɛgɔ 'nan: Zɪ kɔ "an "drɛ bɛ, maan drɛ 'ka pɛɛnɔn lɛ. -Te 'li 'pei ka'a yi -tɛlɛa 'mɛn 'wɪ "paadɪ da dɪɛ, mɛɛn "cɛɛ drɛ dɪ. ²⁷ -Yɛɛ cɪ 'nan 'wɪ nɛn Bali -a drɛ 'nan -e min 'e pli 'e man bɛ, maan 'vɪ 'cɛɛ 'e pɛɛnɔn. Ma'an 'wɪ

'tɔ yɔɔlɛ 'ka man dɪ. ²⁸ -Yɛɛ "wɛan 'ka drɛ "yi 'ka 'fli -va 'lee minnun nɛn Bali lei 'saun o -nɔn 'cɛɛ 'nan 'ka yiɛ 'tɔ o va bɛ o va. 'Ka yiɛ 'tɔ Bali -le -leglizi bɛ -a va, Minsan Bali -a 'lɔ 'e 'pɪ nyɛn -a. ²⁹ Maan -tɔa 'nan, -te an -kɔ bɛ, minnun nɛn o ya "le plɔ wi -zɔ bɛ, o -taa -wlalɛa 'ka yei, -e 'o 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ minnun nɛn 'ka yiɛ -tɔa "o va bɛ -wlɛ. ³⁰ ɛn "nyian 'ka yei min -mienun -taa 'wunlɛa, o 'wɪ wɪnun ve Zozinɔn lɛ -e 'o 'sɛn o -sru. ³¹ -Yɛɛ "wɛan 'ka yiɛ 'tɔ 'ka 'fli -va, ɛn -a -cin 'e 'fɔla 'ka 'ji 'nan lɛ yaaga 'wɪ bodrun funnin te an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'an 'ta le 'an yiɛ 'yi 'a.

³² ɛn 'bɛ 'gɔvɛ, an "ta "mɛn 'ka -pɛba wo Bali 'lee Bali -le 'wɪ nɛn e "yi "dra min lɛ bɛ -wlɔ. -Yɛɛ 'wɪ zɪɛ, 'plɛblɛ a -yrɔ -e 'e 'ka "koe "tɔ 'ka da, "bɛ -sru -e 'e "yi "nɛn yaa 'pla 'nan e dra minnun nɛn o cɪ -yɛɛ vɛ -a bɛ -wlɛ "bɛ, 'e drɛ 'cɛɛ. ³³ ɛn ma'an -wɛɛlɛ 'nan min e 'yɛɛ "lala 'lee 'yɛɛ -siga 'lee 'yɛɛ sɔnɔn -nɔn 'mɛn dɪ. ³⁴ Kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'nan an 'nyranman 'pa 'an 'pɛ -a, ɛn maan "nɛn "fɛ blɪ, ɛn minnun nɛn o -kɔ 'an 'palɛ bɛ, ɛn waa "nɛn "fɛ blɪ. ³⁵ Zɪ kɔ min e 'nyranman 'pa -e 'e 'pa 'yalɛ -tɛnɔn 'va bɛ, maan -nan kɔɔn 'cɛɛ. ɛn 'wɪ nɛn Minsan Zozi -a 'vɪ bɛ, -a -cin 'e 'fɔla 'ka ji. Yaa 'vɪ 'nan: «Min nɛn e fɛ -nɔan "min lɛ bɛ, -fɛa a -a san man e "mlian min nɛn e fɛ "sia min lɔ bɛ -a san da.» »

³⁶ Zɪ Pɔl cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, ɛn e "pɔ sɔɔnla o 'vale waa, ɛn e Bali tru 'ba. ³⁷ -A -nan nɛn o pɛɛnɔn -sran wu -a, te o -tɛa Pɔl -pɛ -ji, te waa lɛa man 'o man. ³⁸ 'Wɪ nɛn e o ta drɛ 'trɔdrɔ bɛ, -nyrɛn 'nan Pɔl "e 'nan min -tɔ 'ka "nyian 'e 'ye dɪ. Tɔɔn ɛn o -kɔ Pɔl 'palɛ -a -nan nɛn e -fɔa -klɔ -dan ji bɛ -a -nan.

21

Pɔl -kɔ Zeruzalɛm

¹ Zɪ kɔ 'si o "srɔn "bɛ, ɛn kɔ -fɔ -klɔ -dan nɛn e -ko Kos tɪglɪ bɛ -a -ji. 'Bɛ 'ta tɔ cɛɛn, ɛn kɔ -kɔ Rodɛs, kɔ 'si 'bɛ 'nan, ɛn kɔ -kɔ Patara. ² -A -nan nɛn kɔ -klɔ -dan tɔ nɛn e "ta -ko Fenizi bɛ -a 'yɪ, ɛn kɔ -fɔ -ji. ³ Kɔ 'bɔla 'yi yei 'trɛ nɛn waa laabo Sipri bɛ -a "srɔn. Kɔ ya -klɔ -ji, te kɔ Sipri 'trɛ 'bɔ ye. Sipri -fɔ 'kɔ 'pɛ

bu da zia, en ku -ku Siri 'leglon 'ji zia, 'nan -e 'ku 'to 'fla nen waa laabo Tir be -a da. 'Fla zie -a da nen -klv 'bo -toa -e 'o -ci fenun pɛɛnɔn -sɔɔnla.

⁴ Zi ku -a -nan Zozinɔn 'yi be, en ku -fv o va yi 'sɔravli. Zozinɔn nen Bali lei 'saun 'ta 'to o man be, waa 'vi Pɔl le 'nan, te 'e 'ku Zeruzalem di. ⁵ 'Pian zi yi 'sɔravli zie e -nyan be, en limɔn 'lee -klɔnmɔn 'lee 'nen "wennɛn, o pɛɛnɔn 'ta 'ku 'pale -sia fenan nen o -klv -dan "siala be -a -nan. En 'ku pɛɛnɔn 'ku "po sɔɔnla jemie man, en ku Bali tru 'ba. ⁶ Zi ku 'si 'ku cin 'srɔn "be, "ku "fo 'wu -klv -dan ji, en "o kuv 'wee ve -nan.

⁷ Zi ku 'si Tir be, en ku 'bɔla Potelemai, -a -nan nen 'kve -fɔdi -klv -dan ji -nyan. Zozinɔn nen fe zie -a -nan be, ku o 'to bu, en ku yi -tu dre o va. ⁸ 'Be 'ta tu cɛɛn, en ku -ku, ku 'bɔla Sezare. Ku -ku Filipu nen waa laabo Bali -le 'wi 'nɔnnɔn vizan be -yee "kɔnnɛn, en ku -nyran "va. Filipu zie, e ya min 'sɔravli "nen o o 'si "va Zeruzalem be o va. ⁹ Filipu -le 'nen limɔnnun a sinjen, wa'a 'kɔnnɛn toa di. O ya Bali 'lewei vinɔn 'a.

¹⁰ En zi ku ya 'mɔnnan fe zie -a -nan be, en Bali 'lewei vizan -tu nen waa laabo Agabo be e 'si Zude, e -ta 'ku 'va. ¹¹ -A -nan nen e Pɔl -le -tien 'kɔle 'si, en 'e 'cɛin 'lee 'e 'pe yri 'a, en e 'nan: «'Wi nen Bali lei 'saun -a 'vi be -nyren 'gv, e 'nan: «Min nen -tien 'kɔle 'gvɛ e ci -yee ve -a be, zi Zuif 'nɔn -a -yrɔman -gv Zeruzalem -e 'o -nɔn minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a diɛ -wle.»

¹² 'Ku 'vale Zozinɔn nen Sezare be waa, zi ku 'wi zie -a 'man be, en ku Pɔl tru 'ba 'kpa tɔgli 'nan, te 'e 'ku Zeruzalem di. ¹³ En Pɔl "e 'nan 'kve 'nan: «-Me "wɛan nen ka -wua -e te kaan 'ta dra -trɔdrɔ? -Yɛɛ ci 'nan, 'an 'man a 'e wɔɔdi, 'an 'man 'ka 'e wɔɔdi 'nan -e 'waan -yri 'saza "ce "di, 'pian 'an 'man a 'e wɔɔdi 'nan -e 'an 'ka Zeruzalem 'bo 'nan nun Minsan Zozi 'to 'ji.» ¹⁴ Zi Pɔl 'ka 'winan "man -e 'wi nen kva ve be 'e 'sia "da "diɛ, ku'a "nyian kɔalea "man "di, en ku -yre 'nan: «Minsan ci 'sɔ winun 'e dre!»

¹⁵ Zi ku yi -mie dre fe zie -a -nan be, en ku 'kve fenun wɔɔla "da, en ku -ku Zeruzalem. ¹⁶ -A -nan nen Sezare Zozinɔn 'ku 'ku 'pale -sia, en o -ku 'ku 'a

Sipri min Nasɔn -le "kɔnnɛn 'nan -e 'ku nyin -nan nun. Nasɔn zie e ya Zozi 'va -a -nan 'mɔn.

Pɔl -ku Zaji -le "kɔnnɛn

¹⁷ Zi ku 'bɔla Zeruzalem be, -a -nan Zozinɔn 'ku 'sia ci "nran -a. ¹⁸ 'Be 'ta tu cɛɛn en 'ku 'vale Pɔl nun -a, ku -ku Zaji -va. -A -nan nen -leglizi min cejenun pɛɛnɔn 'o cin 'yi. ¹⁹ Zi Pɔl o 'to 'bu be, 'wi nen Bali ciɔla "va yaa dre minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a diɛ o yei "be, en yaa 'vi -wle 'e klɔ ji.

²⁰ Zi min cejenun 'wi zie -a 'man be, en o Bali 'to bɔ "dre "fo. -A -nan nen o 'nan Pɔl le 'nan: «"Bui, "i 'yiɔ, Zuif 'nɔn "kaga dre Zozinɔn 'a, en o pɛɛnɔn a 'o kɔaladi -pei -to wi man 'kpa tɔgli.

²¹ Waa 'vi 'wle 'nan, yie 'nan Zuif 'nɔn pɛɛnɔn nen o ci -pɛnnɔn yei "be, 'nan te 'o 'ta wɔla Moizi -le -pei da di, en te 'o 'wee 'nen 'fo -klɔnmɔn -va di, en te 'o 'ta wɔla Zuif 'nɔn 'le -pei da di. ²² Waa dra "mɛn 'kɔ? -Yɛɛ ci 'nan o -taa -a manle 'nan i ya 'gv. ²³ -Yee "wɛan, 'wi nen ku "ta -a ve yie 'gvɛ, 'i 'ta wɔla "da! Min sinjen a 'ku yei 'gv, o -to 'o wei da. ²⁴ 'I 'ku waa, -e 'ka 'fli dre 'saun Bali 'le "le zi Moizi -le -pei -a 'vi be -yee 'wi 'zv. 'I "lala nen waa -nɔan -e 'o 'wulo "je "bu be -a -nɔn o 'leji -e 'o -kɔla 'o 'wulo "je "bɔdi -a. -Te e dre zie, -e min pɛɛnɔn o -to 'nan, 'wi nen waa ve 'i man be, wlu nen, -e 'o -to 'nan, 'i 'bɔ "nyian, 'i 'ta wɔla Moizi -le -pei da. ²⁵ Minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a diɛ, en o yi -tera Zozi da be, 'wi nen kva 'pla "da 'e 'cɛn be, -nyren kva 'vi -wle. Kva 'vi 'nan: Te 'o 'wi nen waa -te -yv le be -a -bli di, en te 'o 'wi nyen -bli di, en te 'o 'wi nen min 'ka -a -blɔ 'cɛnle -e -a nyen 'e -sran diɛ -a -bli di, en te 'o cin nan 'lee 'o cin -sran -wɛɛ "di, en te min 'e "blu -wɛɛ "di.»

²⁶ 'Be 'ta tu cɛɛn, en Pɔl min sinjen zie o 'sia, fe nen min -a dra 'lɔɔ -e min 'e dre 'saun Bali 'le be, waa dre. "Be -sru, en Pɔl -ku Bali -pan 'kuin, en yi nen 'winun zie -a dre di -nyaan "da "be yaa 'vi -wle, -e o -tɔdv pɛɛnɔn 'o Bali -panve -nɔn Bali le yi zie -a da.

Minnun Pɔl 'kun Bali -pan 'kuin

²⁷ Te yi 'sɔravli zie -a -nyandi 'bɔ, -a -nan nen Azi Zuif 'nɔn nen o Pɔl 'yi Bali

-pan 'kuin bε, o minnun "kaga wluan
"man, εn waa 'kun. ²⁸ Minnun zιε o -
paanman -a vidi -a 'nan: «Izrael 'nɔn
'ka 'ta 'pa 'ku 'va. "Ka 'yio, min nɛn
e 'wι "paaman minnun ji fε pεεnɔn
'nan bε -nyrɛn 'gυ. Yaa "paaman 'nan,
Moizi -le -peinun 'lee -cee Bali -pan
'kɔn 'lee -kaa 'bɔ Izrael 'nɔn bε, 'nan -
kaa 'ka -si tɪgɫi da dɪ. En e wla Grɛk
'nɔn 'a -cee Bali -pan 'kuin. 'Wι nɛn
wa'a dra dɪε, yaa drε -cee fɛnan nɛn e
ci 'saun Bali 'lɛ bε -a -nan.» ²⁹ Waa 'vι
zιε, kɔɔ o Pɔl 'lee Efɛz min Trofi 'yι 'fla
yei, εn 'o ci nrɔn 'nan, -wεε wla 'o 'vale
-a Bali -pan 'kuin.

³⁰ 'Wι zιε, e min pεεnɔn nyɔɔn 'fla, εn
o 'si flan -a fε pεεnɔn 'nan, o -kυ 'o cin
yιε -nan. O Pɔl 'kun, waa klan, εn waa
'bɔla Bali -pan 'kuin -sa -a, εn o 'kɔn 'bɔ
'lɛ 'wυ 'nun. ³¹ O ya Pɔl -sɔnnan 'nan -e
'e 'ka 'o 'pɛ "nɛn.

-A -nan nɛn minnun -kυ -a vιε Rɔm
'nɔn 'le 'sounjanun tazan -dan lɛ 'nan,
Zeruzalɛm 'nɔn pεεnɔn "ta wuanla 'o
cin man. ³² 'Nun tɔɔn εn 'sounja-
nan tazan -dan zιε e 'yee 'sounjanun
'lee 'sounjanun tanɔn wluan, εn o -
kυ minnun "kaga zιε o va. Zι minnun
zιε o 'sounjanun tazan -dan 'yι 'o 'vale
'yee 'sounjanun -a bε, εn o Pɔl -sɔndɪ
'le 'tɔ.

³³ -A -nan nɛn 'sounjanun tazan -
dan pli Pɔl man, εn e 'nan 'yee 'soun-
janun lɛ 'nan, 'o 'kun -e 'o -yrɪ -bulalɛ
baa "fli "a. Tɔɔn εn yaa laabυ min-
nun lɔ 'nan: «-Tɪ nɛn -a 'bɔ 'a, εn -mɛ
"nɛn yaa drɛ?» ³⁴ Minnun pεεnɔn -
paandɪ 'sia 'e cin va, min -mie "e -paan
"wo 'wι 'pee vidi -a, -e min -mie "e -
paan "wυ 'wι 'pee vidi -a. -Yee "wεan
'sounjanun tazan -dan 'ka -kɔlalɛ 'wι
'tυ -ci mandɪ -a sɔɔ zιε -a yei "dɪ, εn e
'nan, 'o 'kυ Pɔl -a 'sounjanun -le 'kuin.
³⁵ Zι Pɔl 'lee 'sounjanun "ta bɔa fɛnan
nɛn waa -tria 'vaa, -e 'o -wla 'kɔn 'bɔ
'ji bε -a -nan bε, εn 'sounjanun Pɔl
'si lou, kɔɔ minnun "ta -gla -fɔa 'nan,
te 'sounjanun 'o 'kυ -a dɪ. ³⁶ -Yεε ci
'nan, minnun pεεnɔn yra -a -sru te o
-paanman 'nan: «'Ka -tɛ, 'ka -tɛ.»

Pɔl 'e 'ci wι 'vι

³⁷ Te o "ta Pɔl -wlamlan 'sounjanun
-le 'kɔn zιε -a -ji bε, εn yaa laabυ 'soun-
janun tazan -dan lɔ 'nan: «I -kɔlamlan
i -si -nɔan 'mɛn -e 'an 'wι 'tυ vι yei?»

En 'sounjanun tazan "e 'nan: «Yioo,
Grɛk min nɛn 'yia, ³⁸ Ezipti min nɛn e
minnun wluan 'o cin man -a yi "fli 'ka
tian bɔlɛ 'gυ dɪε, -njεε 'yia dυb? Min zιε,
e -kυ o -kpi sinjɛn (20.000) -a "bui "da
te -kuli -tan fɛnun 'lee sɛnnun a -wɫɔ.»

³⁹ En Pɔl "e 'nan: «Silisi Zuif min nɛn
maan, an "sia Tars, an ya 'fla nɛn -a
'tɔ "we "bε -a da 'trɛ 'wɫɛ 'a. Mɛin tru
"baa, 'i 'si -nɔn 'mɛn -e 'an 'wι tin 'ba
minnun lɛ.»

⁴⁰ -A -nan nɛn 'sounjanun tazan -si -
nɔn -yrɛ. En Pɔl -tɔ fɛnan nɛn waa -tria
'vaa -e 'o -wla 'kɔn 'bɔ 'ji bε -a -nan, εn
'e 'pɛ wluan minnun lɛ 'nan, 'o sɔɔ 'pla.
Zι minnun pεεnɔn 'ta -tɔ bε, εn Pɔl 'wι
tin 'badɪ 'sia -wɫɛ Ebre wei -ji.

22

¹ E 'nan: «'An "bɔinun 'lee 'an
"tinun, 'ka "trɔɛn "tɔ 'an wei lɛ -e 'wι
nɛn kɔ 'an vι 'cɛε 'lɔɔ, -e 'ka 'si 'an man
bε 'ka man.»

² Zι waa wei 'man te e "we -wɫɛ Ebre
wei -ji bε, εn 'o 'lɛbɔ 'pla "da "fo. -A -
nan nɛn Pɔl "e -wɫɛ 'nan:

³ «Silisi Zuif min nɛn maan, an "sia
Tars, 'pian waan 'lɛbɔ Zeruzalɛm 'gυ.
Min nɛn e 'wι paa 'an 'ji bε, waa laabo
Gamaliɛl, -yεε -kaa tranun drɛ wι paa
'an 'ji 'kpa tɪgɫi. 'An bɔ 'gυ an ya "nɛn
Bali nɛn ka ci cɛεgυ -a -sru 'labɛ, -a -
sru 'kpa tɪgɫi. ⁴ Minnun nɛn o 'ta 'wɫɔla
"nɛn 'wι 'paadɪ -trɛ nɛn 'gυε -a -sru
"bε, an 'tɛ 'pa o da -trilii, min -mie -
ka -a 'wι 'ji. An -klɔnmɔn 'lee lɪmɔn
nun 'kun, an o -fɔ -pυ 'kuin -a 'wι man.

⁵ Bali -pannɔn 'tazan 'lee min cejenun
-kɔlamlan waa ve 'nan, 'wι tɪgɫi nɛn
maan ve. -Yεε ci 'nan, o 'bɔ -wεε 'fluba
nɛn e -si -nɔan 'mɛn -e 'an -wla Zuif
'nɔn 'le cin yι 'kɔn nɛn Damas bε -a -
ji bε -a -nɔn 'mɛn. An -kυ 'nan -e 'an
Zozinɔn nɛn -nan nun bε o "kuun -e
'an 'ta waa Zeruzalɛm -e 'o 'wι "nɛn -
kɔɔn -wɫɛ.

⁶ An sɔɔnla 'sia, "mɛεn vɪnan 'an -
pliman Damas "srɔn te yidɛ "ta bɔa
min -win -ji 'sɛzɛ bε, -a -nan nɛn 'tɛ 'san
-dan bii laji, e -sɛn 'an da. ⁷ 'An -tria

"tra, en an wei -tv 'man, te yaa ve 'men 'nan: <Saul, Saul -mε "le "wεan nen i 'tε "paa 'an da?>

8 En maan laabv 'nan: <An 'san, -ti nen 'yia?>

E 'men 'nan: <Nazarεti min Zozi nen i 'tε "paa "da "bε -nyren 'maan.>

9 Minnun nen kv ci waa bε, "o 'tε 'san 'bɔ 'yl, 'pian min 'bɔ nen kv wu 'a bε, wa'a wei manle dɪ.

10 Maan laabv 'nan: <Minsan 'an dre "men 'kɔ?>

En Minsan "e "men 'nan: <I 'wluan lou -e 'i 'kv Damas -a -nan nun nen 'wi nen Bali "e 'nan 'yie 'i dre bε, waa ve 'yie.>

11 "Tε 'san 'pleble zɪε, yaan yie 'wi, -yee "wεan minnun nen kv ci waa bε, waan 'kun 'an 'pε -man, en o -kv maan Damas.

12 Min -tv a 'fla zɪε -a da bε, waa laabo Anania e Bali bɔa 'kpa tɪglɪ en e 'ta 'wɔla -cee -peinun da, en Damas 'bɔ 'nan bε Zuif 'nɔn pεenɔn -a 'tɔ "yi "ve.

13 Min zɪε, e -ta 'an 'va, e -tɔ 'an "srɔn, en e 'men 'nan: <An "bvi Saul 'i yie 'e 'le 'sv!>

'Nun tɔɔn en 'an yie 'le 'sv, en maan 'bɔ 'yl. 14 -A -nan nen yaa 'vi 'nan: <-Kaa tranun -le Bali 'i 'pla 'e 'cεn 'nan -e 'yie 'ci 'sɔ wɪnun -tɔ, -e min nen e ci tɪglɪ 'e -tɔwli "bε 'i -tɔ, -e wei nen e 'sia -a 'le bε 'i man.> 15 -Yεε ci 'nan e 'nan: <I -kɔan 'yee 'wi -nan yɪzan -a, -e 'wi nen yia -nan 'yl, en yia 'man bε, 'i vi min pεenɔn le! 16 'Bε nen 'gυε, -mε "nen i ci -a man -pennan? 'I 'wluan lou. 'Wei -batize dre, 'i vi Zozi le 'nan, -yεε ci 'i 'san -a, -e Zozi 'e 'yie 'wi 'wliɪ fui.>

17 An 'li 'an da Zeruzalem, an ya Bali trv 'banan Bali -pan 'kuin, en e dre 'men "le nyrinvla zv. 18 An Minsan 'yl, en e 'men 'nan: <I kle 'i man! 'I 'si "nyiandv Zeruzalem! -Yεε ci 'nan -a -nan 'nɔn 'ka 'taa 'wɪle 'men 'wi nen i -taa -a vɪle bε -a man dɪ.>

19 En maan 'nan -yɪε 'nan: <Minsan, waa -tɔa 'nan "nen an -cia cin yɪ 'kɔnnun -ji, te an minnun nen o yi -tεala i da bε o "kuunman, te an o -fɔa "pv 'kuin, te an o -sɔan. 20 "Wεε vi 'nan o Etienεn nen 'yie 'wi 'nan yɪzan -a bε -a -tε te an ya -nan, en 'an 'bɔ 'bε 'kun -wee sɔnun man.>

21 En Minsan "e 'men "men 'nan: <I 'kv! An -taa 'i 'palε -sia -kɔɔbli minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪε o va.> »

22 Minnun "trɔen "fv 'e 'tɔɪ Pɔl weilε -trilii 'pian zɪ e 'wɪ zɪε -a 'vɪ bε, tɔɔn en o -paandɪ 'sia -a vɪɪ -a 'nan: <'O min 'labε -a -tε, 'e 'sinan "fo, e 'ka "le -a yie 'e 'fv "man "dɪ.>

23 O -paandɪ 'sia te o 'wee sɔnun wεenman, te o fuɔn wεenman lou 'bli 'fɔ o ji -le "wεan.

24 En 'sounjanun tazan "e 'nan 'o Pɔl -wla 'sounjanun -le 'kɔn 'bɔ 'ji, -e 'o 'wɪ laabv -yrɔ sɔnba "a. 'Sounjanun tazan a "vale 'wɪ nen yaa -maan 'lɔɔ, minnun paan Pɔl da bε 'e -ci maan.

25 Zɪ o ya Pɔl -yrɪnan 'nan -e 'o -sɔn bε, en 'sounjanun tazan nen 'e 'tɔɪ -nan bε, Pɔl -a laabv -yrɔ 'nan: <-A -si a 'e 'nɔndɪ 'cεε 'nan, Rɔm min tɪglɪ nen wa'a tian -yee tin 'balε -e tin 'e 'tε "da "dɪε, 'ka -sɔn?>

26 Zɪ 'sounjanun tazan 'wɪ zɪε -a 'man bε, en e -kv -a vɪle 'sounjanun tazan -dan le 'nan: <Min 'labε, Rɔm min tɪglɪ nen. I "ta -a dra -yɪε 'kɔ?>

27 -A -nan nen 'sounjanun tazan -dan -ta, en yaa laabv Pɔl -lɔ 'nan: <Rɔm min nen 'yia?>

En Pɔl "e -yɪε 'nan, Rɔm min nen 'yaa.

28 En 'sounjanun tazan -dan "e Pɔl le "nyian 'nan: <'Men vε bε, "lala "kaga "a nen an dre Rɔm min tɪglɪ 'a.>

En Pɔl "e 'nan: <'O "mεen "ya 'wɔ Rɔm min tɪglɪ 'a.>

29 'Nun tɔɔn minnun nen o "ta paan 'wɪ laabo Pɔl -lɔ sɔnba "a bε, o pli 'o -sru, en o 'si Pɔl "srɔn. Zɪ 'sounjanun tazan -dan a 'man 'nan, Pɔl nen 'e 'nɔn minnun le waa yɪ bε, 'nan Rɔm min tɪglɪ nen bε, -a -nan nen nyen -a cεen.

O -kv Pɔl a tin 'banɔn 'le

30 'Sounjanun tazan -dan a "vale 'nan 'wɪ nen 'e dre 'lɔɔ, en Zuif 'nɔn 'wɪ 'tɔ Pɔl man bε "e -tɔa. -Yee "wεan zɪ tv cεen bodrun bε, en e 'nan Bali -pannɔn 'lee tin 'banɔn pεenɔn le 'nan, 'o cin yɪ. E 'nan 'o baa 'si Pɔl man, -a -nan nen o 'ta Pɔl -a tin 'banɔn 'le, en waa -tɔ o yei.

23

¹ Pōl tin 'banōn pēnōn 'nanjen tein, en e 'nan: «'An "bōinun, Bali -le 'nyranman nēn maan 'pa 'trilii -e 'e 'bō cēegv yi -a bē, maan -tōa 'an 'fli -lō 'nan, -a -tōwli 'ka "va te e ya -wliđi "fo "đi.»

² En Bali -pannōn 'tazan Anania "e 'nan minnun nēn 'o 'tōđi Pōl "srōn "bē -wle 'nan, 'o Pōl 'lēbo "wi "da. ³ En Pōl "e -yre 'nan: «Bali 'bē -taa "yie "sōn wōle, i ya "le 'kōnba ceje nēn waa man 'wv 'fuvu bē -yee 'wī 'zv. I ya 'i -nyrandi 'mēn 'wī -sru 'nan -e 'i 'mēn 'wī tin 'ba "le zī -pei -a 'vī bē -yee 'wī 'zv, en i -pei -tō wī 'bō srēman -a vīđi -a minnun lē 'nan, 'waan 'sōn.»

⁴ Minnun nēn Pōl "srōn "kogo bē, en o 'nan Pōl lē 'nan: «I ya Bali -pannōn 'tazan -dan bē -a "srōnnan?»

⁵ En Pōl "e -wle 'nan: «"Bōinun, ma'an -ci -tōle 'nan Bali -pannōn 'tazan nēn đi. 'Pian maan -tōa 'nan Bali wei a 'e 'crēn 'tēđi 'nan: «Te 'i 'wī 'wliđi "vī 'yie minnun tazan lē đi.» »

⁶ Zī Pōl -a -ci -tō "le 'nan minnun nēn 'o cin 'yī bē o -mienun a Saduze 'nōn 'a, en o plōennun a Farizen 'nōn 'a bē, -a -nan nēn yaa 'vī 'pleble tin 'banōn yei 'nan: «'An "bōinun, Farizen min nēn maan, en Farizen min 'bē 'an 'ya. Cēegv -te o -ta maan tin 'banōn 'lē bē, -yēē ci 'nan 'an yi -tera "da 'nan, minnun nēn o kaa bē o wuanla -kanōn 'va.»

⁷ Zī Pōl 'wī zīē -a 'vī bē, en -sa -fōla Farizen 'nōn 'lee Saduze 'nōn yei, -a -nan nēn o "kaga cēēn 'e cin man. ⁸ -Yēē ci 'nan, Saduze 'nōn "o 'vī 'nan, minnun nēn o -kaa "bē, wa'a 'fua đi, en Bali -le 'pasianōn "ka "đi, en Bali lei 'saun "ka "đi, te Farizen 'nōn "o "ve 'nan, 'wī 'kpa nēn 'wī zīē -a.

⁹ Minnun -le -paandı a cilanan "da, -a -nan nēn Farizen 'nōn va 'fluba 'ci vīnōn wluan lou, en o -sa -fōđi 'sia 'pleble, te waa ve 'nan: «Kv'a 'wī 'wliđi -tōwli 'ye min 'gōē -a man đi. -Te Bali lei 'bē 'wī "paaman "ji? En -te 'bē "cēē đi Bali -le 'pasiazan 'bē 'wī "paaman "ji? -Ka'a tōa đi.»

¹⁰ -Sa -fōđi 'bō 'fōla "va 'pleble "bōv "le "wēan, nyēn 'sounjanun tazan cēēn 'nan, te 'o Pōl srē -ji đi. En e 'nan 'yee minnun lē 'nan, 'o -sōnla -e 'o Pōl

'kun o yei, -e 'o -kv -a 'sounjanun -le 'kuin.

¹¹ -Pei -man bē, Minsan pli Pōl man, en e 'nan -yre 'nan: «'I -pōan 'kun! -Yēē ci 'nan, zī i -tō 'an -sru 'mēn 'wī vīđi -a Zeruzalem bē, -a -tōwli "nēn "nyian 'i drē Rōm!»

Zuif 'nōn 'o 'ci 'pa Pōl man

¹² Zī tv cēēn bē, en Zuif 'nōn 'o 'ci 'pa, en o -tō 'o wei -da 'nan, -te wa'a tian Pōl -tēle đē, wa'a fē ble đi, en wa'a 'yi 'mlian đi. ¹³ Minnun nēn o 'wī zīē -a 'pla "da "bē, o -fuba sinjen -cia. ¹⁴ Minnun zīē, o -kv Bali -pannōn 'tanōn 'lee min cejenun va, en o 'nan -wle 'nan: «Kva 'pla "da, en kv -tō 'kv wei -da 'nan, -te kv'a tian Pōl -tēle đē, -blife -tōwli 'ka 'ko 'kv 'le đi. ¹⁵ -Yee "wēan, 'ka vī 'sounjanun tazan -dan lē 'nan, 'e 'ta Pōl -a 'cēē, -e 'wī nēn kō ka drē -yre "bē 'ka vī. -Te "yēē vī 'nan 'e -pli 'ka man bē, te "kōē man a 'e wōvđi -e 'kv -tē.»

¹⁶ -Wee san nēn waa nrēn bē, Pōl "blu -le 'nēn -a 'wī vīđi 'man, en e -kv 'sounjanun -le 'kuin -a -nan sēē wōle Pōl lē.

¹⁷ -A -nan nēn Pōl 'sounjanun tazan -tv laabv, en e -yre 'nan: «'I 'kv 'nēn 'gōē -a 'sounjanun tazan -dan 'va. 'Wī 'tv a "ji -e 'e tin 'ba -yre.»

¹⁸ 'Sounjanun tazan -trōa 'nēn zīē -a 'lē, en o -kv 'sounjanun tazan -dan 'va, en e -yre 'nan: «Pōl nēn -pv 'kuin bē, yaan laabv, en e 'mēn 'nan, 'an 'ta 'nēn 'gōē -a 'yie 'nan, 'wī 'tv a "ji -e 'e vī 'yie.»

¹⁹ 'Sounjanun tazan -dan a 'kun 'e 'pē -man, en 'o 'man tēēn -a -nan nēn yaa laabv -yrō 'nan: «-Mē "wī nēn yie 'nan 'i ve 'mēn?»

²⁰ 'Nēn zīē e -yre 'nan: «Zuif 'nōn 'o 'ci 'pa 'nan -e 'o vī 'yie 'nan "trē "bē, 'i 'kv Pōl -a tin 'banōn 'lē "le "mēn o 'ta -ko 'wī nēn kō 'o drē -yre "bē -a vīē -yre.

²¹ Te 'i 'wī zīē -a 'sia 'wī 'kpa -a đi. -Yēē ci 'nan, minnun nēn o san nrēn -yre "bē o -fuba sinjen -cia. Waa 'pla "da, en o -tō o wei -da 'nan, -te wa'a tian Pōl -tēle đē, wa'a fē ble đi, en wa'a 'yi 'mlian đi. O man a 'e wōvđi 'va, en o ya -a man -pēnnan 'nan 'i 'wī tīglī 'si "va 'wle.»

22 'Sounjanun tazan -dan "e 'nan 'nen zɪe -yrɛ 'nan: «Te 'i 'wɪ zɪe -a vɪ "nyian min pee ɛ dɪ.» -A -nan nɛn e 'si "man, ɛn e -kɔ.

'Sounjanun -kɔ Pɔl -a Sezare

23 "Bɛ -sru, ɛn e 'sounjanun tanɔn "fli laabɔ, e -wɛ 'nan: «'Ka 'sounja -yaa "fli 'pla 'ka 'pɛ -a, 'lee 'sounjanun nɛn -sɔ da bɛ o -fuba 'sɔravli, 'lee 'sounjanun nɛn -tin a -wɔ "bɛ o -yaa "fli, -e 'ka 'kɔ Sezare, te minnun nyinla. 24 'Ka 'sɔ -mie 'sia Pɔl -fɔ "davɛ -a, -e 'ka 'kɔ -a -kɔnmandan Felizi ɛ. 'Ka bɔla 'a -nan nun "cɛ, te 'wɪ 'tɔ 'e drɛ -yrɛ "dɪ.»

25 -A -nan nɛn e 'fluba 'gɔvɛ -a crɛn -tɛ, yaa 'pa "va. Yaa crɛn -tɛ 'nan:

26 «'An 'bɔ Klodu Lisias 'bɛ 'fluba 'gɔvɛ -a crɛn -tɛ -kɔnmandan Felizi ɛ. 'An "we 'i 'va!

27 Min nɛn maan 'pa 'sia 'yɪɛ bɛ, Zuif 'nɔn -a 'kun 'nan -e 'o -tɛ. ɛn zɪ maan 'man 'nan, Rɔm min nɛn bɛ, -a -nan nɛn maan 'vɪ 'mɛn minnun ɛ, ɛn waa 'si -wɔ. 28 Fɛ nɛn e drɛ 'lɔɔ, ɛn o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ, an ya "vale "an -tɔa, ɛn an -kɔ -a -wee tin 'banɔn 'ɛ. 29 ɛn maan 'yɪ 'nan, o 'wɪ 'tɔ Pɔl man 'nan, e ya 'wee -pei -tɔ wɪnɔn srɛnan. 'Pian 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ nɛn -e min 'e 'ka 'bɛ man, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ -e 'o min -fɔ -pɔ 'kuin 'bɛ man bɛ, ya'a 'bɛ drɛɛ dɪ. 30 O 'ci 'pa min zɪe -a man, ɛn maan 'wɪ 'man, -yee "wɛan maan 'pa 'sia 'yɪɛ "nyiandɔ, ɛn maan 'vɪ minnun nɛn o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ -wɛ 'nan 'o 'lɔ 'wɪ 'tɔ "man 'i 'va nun.»

31 'Wɪ nɛn waa 'vɪ 'sounjanun ɛ bɛ, o 'ta 'wɔla "da. O Pɔl 'sia -pei 'bɔ 'lein zɪe -a man, ɛn o -kɔ -a Antipatri. 32 "Bɛ -sru "tɔ nɛn e cɛɛn bɛ, 'sounjanun nɛn o 'cɛin -ji bɛ, o 'li 'o da 'sounjanun -le 'kuin, o 'si -sɔ da 'nɔn -sru. ɛn -sɔ da 'nɔn 'lee Pɔl nun -kɔ. 33 Zɪ o 'bɔla Sezare bɛ, ɛn -sɔ da 'sounjanun Pɔl -nɔn -kɔnmandan ɛ, ɛn o 'fluba bɛ -a 'pa "va. 34 -Kɔnmandan 'fluba zɪe -a ta 'vɪ, ɛn yaa laabɔ Pɔl -lɔ 'nan, e "sia 'lɛglɔn "cɛn "ji. Zɪ yaa 'man 'nan, Pɔl "sia Silisi bɛ, ɛn e 'nan: 35 «"Mɛn 'i wei man bɛ, te minnun nɛn o 'wɪ 'tɔ 'i man bɛ, o 'bɔla 'gɔ.» -A -nan nɛn e -si -nɔn 'nan 'o 'kɔ Pɔl 'pa -e 'o yɪɛ 'tɔ "va Erodi -le mingɔnɛn 'kuin.

24

1 Yi 'soolu "bɛ -sru, ɛn Bali -pannɔn 'tazan Anania 'bɔla Sezare 'o 'vale min ceje -mienun 'lee min nɛn o -fɔa -a -sru -e 'e min 'lɛji wɪ -bli bɛ -a -tɔ -a. Min zɪe waa laabɔ Tertulu. O Pɔl -sanman drɛ -kɔnmandan -va. 2 O Pɔl laabɔ, ɛn Tertulu 'wɪ 'gɔvɛ -a 'padɪ "da 'sia, e 'nan:

«Min -dan Felizi, 'yɪɛ "wɛan nɛn 'kɔ man yra -trɔɔ, ɛn 'kɔ 'ci "nranman. 'I 'kɔ man 'wɪ dra tɪglɪ. -Yee "wɛan nɛn 'kɔvɛ minnun 'gɔvɛ, i ya -wee 'trɛda drɛnan tɪglɪ. 3 Min -dan Felizi, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn yia dra 'kɔvɛ tɔ pɛɛnɔn man bɛ, -a -cin 'ka 'saan 'kɔ 'ji dɪ. 4 An 'ka "vale 'an see "paa 'i man 'wɪ pɛɛnɔn vɪdɪ -a dɪ, -yee "wɛan mɛin trɔ "baa 'nan 'i "trɔɛn "tɔ 'kɔ wei ɛ "wɛnnɔn.

5 Kɔa 'yɪ 'nan, min 'gɔvɛ -yɛɛ minnun yɛi "srɛman, e 'wɪnɔn ve te -sa -dan -fɔala Zuif 'nɔn yɛi fɛ pɛɛnɔn 'nan. -Yɛɛ cɪ minnun nɛn o cɪ Nazareti min Zozi -sru "bɛ o tazan -a. 6 Yaa man wɛɛ 'nan, 'e -cee Bali -pan 'kɔn "tri -tɔa Bali 'ɛ, ɛn kɔa 'kun. [Kɔ ya "vale 'kɔ -yee 'wɪ tin "baa "le zɪ 'kɔvɛ -pei -a 'vɪ bɛ -yee wɪ 'zɔ.

7 'Pian ɛn 'sounjanun tazan Lisias -ta 'palɛ "va, ɛn yaa 'si 'kɔ 'lɔ 'sa -a. 8 Yaa 'vɪ minnun nɛn o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ -wɛ 'nan 'o 'ta 'wɪ 'tɔ "man 'i 'va 'gɔ.] 'I 'wɪ laabɔ -yrɔ 'i 'bɔ 'a, -e 'wɪ nɛn e drɛ 'lɔɔ kɔ 'wɪ 'tɔ "man "bɛ, "i "man.»

9 ɛn Zuif 'nɔn 'tɔ 'wɪ zɪe -a -sru te waa ve 'nan e ya 'wɪ 'kpa -a.

Pɔl 'wɪ 'ci 'vɪ -kɔnmandan Felizi 'ɛ

10 -Kɔnmandan Felizi -si -nɔn Pɔl ɛ 'nan, 'e 'wɪ. -A -nan nɛn Pɔl "e 'nan:

«Maan -tɔa 'nan, i ya 'lɛglɔn 'gɔvɛ -a da tin 'bazan 'a -a -nan ɛ "kaga 'bɔ. -Yee "wɛan an yɪ -tɛala 'an 'fli da, ɛn an ya tin 'banan 'i 'ɛ 'gɔ. 11 An -kɔ Bali trɔ 'balɛ Zeruzalɛm, -a -nan yɪ -fuda "fli 'ka tian 'ciɛ dɪ. -Te yia laabɔ minnun lɔ, o -taa -a vɪɛ yɪɛ zɪ. 12 -Te e ya Bali -pan 'kuin -a oo, -te e ya cin yɪ 'kɔnnun -a oo, -te e ya 'fla yɛi "a oo, min -tɔ 'ka 'an yɪɛ, te an ya -sa -fɔnan dɪ. ɛn min 'ka 'an yɪɛ, te an ya 'wɪ vɪnan minnun ɛ -e 'o 'wɪuan 'o cin man dɪ. 13 Minnun 'labɛ, 'wɪ 'bɔ nɛn waa -tɔa 'an man 'gɔvɛ, wa'a 'kɔlaman -e 'o -ci -kɔɔn 'wein dɪ. 14 Maan ve 'i yɪɛ man 'wein 'nan, 'an

tranun -le Bali nen an ci -a tru 'banan, "le zi Minsan -a 'vi be -yee 'wi 'zu. 'Pian -wee ve be, an ya 'ta wulanen 'wi 'pee -sru. En 'men ve be, "an "yi -teala 'wi pæenon nen 'e 'cæn -tedi Moizi -le -pei 'fluba ji 'lee 'wi pæenon nen 'e 'cæn -tedi Bali 'lewei vinon 'le 'fluba 'ji be -a da. ¹⁵ Bali "e 'nan, minnun nen o 'wi tigh dra en o kaa be, 'lee minnun nen o 'wi 'wliidi "dra en o -ka be, o wuanla -kanon 'va. An yi -teala 'wi zie -a da, en o 'bo "o "yi -teala "da "nyian. ¹⁶ -Yee "wean, maan -weeman tu pæenon man 'nan, 'men 'wi pæenon 'e 'kon 'e 'sudi "ji Bali 'le 'lee minnun 'le.

¹⁷ Zi an 'si Zeruzalem -a -nan le "kaga 'bo be, en an 'li 'an da -nan nun, 'nan -e 'an "yi "dre 'men minnun le "lala -a, -e fe nen e -fo 'an 'lo be 'an -non Bali le -a. ¹⁸ 'Wi zie -a drenan nen an ci, en o 'bo 'an man Bali -pan 'kuin. "Wee bo 'an man be, te an ya fe nen waa dra 'lo -e min 'e dre 'saun Bali 'le be -a drenan. Minnun 'ka 'nan "kaga "di, en minnun 'ka 'sa -fonan 'o cin yei "di. ¹⁹ 'Pian Azi 'leglon 'ji Zuif 'non -mienun 'be ci -nan, -wee -kolaman paan -e 'o 'ta 'i 'va -te 'wi a o ji -e 'o -to 'an man. ²⁰ En -te 'be "cee die, minnun 'gve zi o -ku maan tin 'banon 'le be, 'wi "cen "nen waa 'yi, en e 'pa 'an man. ²¹ -Te ya'a 'silea 'wi nen maan 'vi wei 'pleble 'ji o pæenon yei "be -a die. Maan 'vi 'nan: 'An "bounun, an yi -teala "da 'nan minnun nen o kaa be, o wuanla -kanon 'va. -Yee "wean nen o -ta maan tin 'banon 'le ceevu.»

²² Zi ko min 'e 'ta wola Minsan -le 'wi da be, Felizi -a toa. -A -nan nen e tin 'banon wluan lou, en e 'nan -wle 'nan: «-Te yi nen 'sounjanun tazan Lisias -ta be -e 'an 'cee 'wi 'gve -a fa 'si.» ²³ En Felizi "e 'nan 'sounjanun tazan le 'nan, 'e yie 'to Pol -va. 'Pian te 'e 'kon "le -pu 'kuinzan 'zu di, -te -a beenun "ta "yi "dra -yre "be, te 'o 'si -to -wlo "di.

Pol 'wi tin 'ba Felizi 'lee 'e nan le

²⁴ Yi "fli yaa "be -sru, en Felizi 'lee 'e nan -ta. -A nan zie Zuif li nen, waa laabo Drusil. -A -nan nen e min 'pa 'sia 'nan, 'o 'ku Pol laabu -e 'e yi -teradi Zozi Crizi da 'wi vi 'wle. ²⁵ Zi Pol -ta be, en e 'wi zie -a -ci vidi 'sia, zi ko

min 'e 'ta wlo -e 'e 'so Bali le be, yaa 'vi, en zi ko min 'e 'fli 'kun 'wi man be, yaa 'vi, en yaa 'vi "nyian 'nan Bali -taa minnun pæenon 'le tin 'balæ. -A -nan nen nyen Felizi cæen, en e Pol le 'nan: «Ceevu ve 'bo "yi, -te 'an 'wulo da 'yi -e 'mein laabu.» ²⁶ Felizi -a "nrnman 'e 'ji 'nan, Pol "ta "lala -non 'yre, -yee "wean e Pol laabu 'e 'va 'e 'pa -a "kaga, te o -see "wo -a.

²⁷ Zi -a -nan le "fli ci be, en o Felizi "pa 'jizan 'to. Wee laabo Porci Fetus. Felizi a "vale Zuif 'non 'o 'yee 'wi yi "yi "le "wean, e Pol 'toi -pu 'kuin.

25

Pol 'wi tin 'ba Fetus 'le

¹ Zi Fetus 'bola 'leglon zie -a -ji be, yi yaaga "be -sru en e 'si Sezare, e -ku Zeruzalem. ² Bali -pannon 'tanon 'lee Zuif 'non 'va min cejenun -ku Fetus -va, en o 'wi 'to Pol man. ³ O toba -fo Fetus le 'nan 'e 'pa 'o 'va -e 'e dre -e Pol 'e 'ta Zeruzalem. O 'ta san nrenman Pol le 'nan "yee -ta -sia -e 'o -te. ⁴ En Fetus -a 'vi -wle 'nan: «Pol a -pu 'kuin Sezare, en an 'bo -taa "kole -nan nun -naavu. ⁵ -Yee "wean, 'ka 'va min cejenun nen o -kolaman be 'o 'pa 'an 'va, -e 'ku 'ku waa, -e 'wi nen min zie yaa dre 'wliidi "be 'o -to "man.»

⁶ Fetus yi dre Zeruzalem 'sora, -a -fuzan da, en e 'li 'e da Sezare. 'Be 'ta tu cæen, en e -nyran fenan nen o tin "baa be -a -nan, en e 'nan 'o 'ta Pol -a 'yre. ⁷ Zi Pol -ta be, en Zuif 'non nen o 'si Zeruzalem be, 'o cin yi "man. -A -nan nen o 'wi "kaga "nen e ci -wliidi "be -a 'pa "da, 'pian te wa'a 'kolaman -a -ci -kondi -a di.

⁸ Pol -to 'e 'fli -sru -a vidi -a 'nan: «Ma'an 'wi 'wliidi "drele Zuif 'non -le -pei man di, en ma'an 'wi 'wliidi "drele Bali -pan 'kon man di, en ma'an 'wi 'wliidi "drele mingonnennun tazan nen Rom be -yre "di.»

⁹ Fetus a "vale Zuif 'non 'o 'yee 'wi yi "yi, -yee "wean yaa laabu Pol -lo 'nan: «I ya "vale 'i 'ko Zeruzalem -e 'ka tin 'ba 'wi zie -a da 'an yie man?»

¹⁰ En Pol "e 'nan: «An ya mingonnennun tazan nen Rom be -yee tin 'banon 'le. -Wee 'men 'wi tin

"baa. Yia -tɔa 'i 'bɔ 'a 'nan ma'an 'wɪ 'wɪdɪ 'drɛɛ Zuif 'nɔn lɛ dɪ. ¹¹ "Te an 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ drɛ 'nan -e min 'e 'ka -a 'wɪ 'ji bɛ, "te an "we "man -e 'an 'ka. En -te -wee 'wɪ 'bɔ nɛn waa -tɔ 'an man bɛ -a -ci "ka "dɪɛ, min -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'yaan 'nɔn -wɪɛ -e 'waan 'tɛ dɪ. An ya "vale mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -a 'bɔ nɛn 'e 'mɛn 'wɪ tin 'ba.»

¹² Fetus 'lee 'yee minnun 'o cin wei -ci man, ɛn e 'nan Pɔl lɛ 'nan: «I ya "vale mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -a 'bɔ nɛn 'e 'yie 'wɪ tin 'ba. -Yee "wɛan o -ko 'yie 'wɪ tin 'balɛ "va "nun.»

Fetus Pɔl -le 'wɪ 'vɪ Agripa lɛ

¹³ Yi "fli yaa "bɛ -sru, mingɔnnɛn Agripa 'lee 'e "blu Bereni -ta Fetus 'tɔ bɔɛ Sezare. ¹⁴ Zɪ o "ta yi "kaga "dra Sezare bɛ, ɛn Fetus Pɔl -le 'wɪ 'vɪ mingɔnnɛn Agripa lɛ. E 'nan: «Min -tɔ a 'gɔɛ, Felizi -a 'tɔɪ -pɔ 'kuin. ¹⁵ Zɪ an -kɔ Zeruzalɛm bɛ, ɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Zuif min cejenun 'wɪ 'tɔ "man, 'nan -a 'wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, 'an tin -tɛ "da.

¹⁶ ɛn maan 'vɪ -wɪɛ 'nan, Rɔm 'nɔn 'ka tin tɛa min da zɪɛ dɪ. Min nɛn o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ, 'o 'vale minnun nɛn o 'wɪ 'bɔ 'tɔ "man "bɛ waa, 'o cin ye, -e min zɪɛ 'wɪ nɛn e drɛ 'lɔɔ, o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ, 'e 'si "va. ¹⁷ -A -nan nɛn Zuif 'nɔn zɪɛ, kɔ -ta waa 'gɔ. Ma'an yi 'palɛa dɪ, -a ta tɔ cɛɛn, ɛn an -nyran 'mɛn tin 'banan, ɛn maan 'vɪ 'nan, 'o 'ta min zɪɛ -a 'mɛn. ¹⁸ Minnun nɛn o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ o -ta, ɛn ma'an nɔn 'an 'ji 'nan, o "ta 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ ve -e 'e drɛ paan -a drɛ wɪ -a. ¹⁹ 'Pian o 'wɪ 'vɪ 'o 'bɔ 'le -pei -tɔ wɪnun da 'lee min -tɔ nɛn waa laabo Zozi bɛ -a da. Min zɪɛ e -ka, ɛn Pɔl "e vɪ 'nan, -a yɪɛ a "man. ²⁰ Zɪ ma'an 'wɪ zɪɛ -a 'kun "man "klɔ yɪɛ dɪɛ, ɛn maan laabu Pɔl 'bɔ 'lɔ 'nan, -te e ya "vale 'e 'ko Zeruzalɛm -e 'o 'wɪ zɪɛ -a tin 'ba 'nan nun. ²¹ 'Pian Pɔl "e 'nan, 'e ya "vale 'nan mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -a 'bɔ nɛn 'e 'yee 'wɪ tin 'ba. -Yee "wɛan maan 'vɪ 'nan, 'o yɪɛ 'tɔ tian "va -pɔ 'kuin, -e tɔ nɛn maan -nɔan 'sounjanun lɛ -e 'o 'kɔ -a -yrɛ "bɛ 'e bɔ.»

²² ɛn Agripa "e Fetus lɛ 'nan: «"An "ya wo "vale "an "min 'bɔ wei maan "nyian.»

-A -nan nɛn Fetus "e 'nan: «"Trɛ -e 'i wei man.»

²³ -A ta tɔ nɛn e cɛɛn bɛ, Agripa 'lee Bereni -ta. -Wɛɛ ta 'o 'vale min "kaga "nɛn o -kɔ o 'silɛ -sia bɛ waa. 'O 'vale 'sounjanun tanɔn 'lee 'flanɔn cejenun -a -wɛɛ wɪa tin 'banan. ɛn Fetus "e 'nan, 'o -ta Pɔl -a. Zɪ o -ta -a bɛ, ²⁴ ɛn Fetus "e 'nan:

«Mingɔnnɛn Agripa 'lee 'ka pɛɛnɔn nɛn fɛ 'gɔɛ -a -nan bɛ, "ka 'yɪɔ, cɛɛ min nɛn Zuif 'nɔn pɛɛnɔn nɛn o ya Zeruzalɛm 'lee Sezare bɛ, o -paanman -a vɪdɪ -a 'nan, e 'ka "le -e -a yɪɛ 'e 'fɔ "man "dɪɛ, -nyrɛn 'gɔ. ²⁵ 'Pian "mɛɛn 'va zia bɛ, ya'a 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ drɛɛ -e 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ, ɛn -a 'bɔ "e 'vɪ 'nan mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -yɛɛ 'yee tin "baa. -Yee "wɛan an wɪ "man 'nan 'an -nɔan "minnun lɛ -e 'o 'kɔ -a -yrɛ. ²⁶ ɛn 'wɪ nɛn 'kɔ 'an 'crɛn -tɛ 'an 'san lɛ 'nan, yaa drɛ -e 'an 'pa "va "bɛ, -a -cin 'ka 'an 'ji dɪ. -Yee "wɛan an -ta -a 'ka pɛɛnɔn 'lɛ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'i 'bɔ 'lɛ "bɔɔ mingɔnnɛn Agripa, 'i 'wɪ laabu -yrɔ, -te e -nyan -e 'an 'wɪ 'tɔ yɪ 'an crɛn -tɛ 'nan yaa drɛ. ²⁷ -Yɛɛ cɪ 'nan -e min 'e 'kɔ min -a min lɛ 'nan, 'e -fɔ -pɔ 'kuin te 'wɪ nɛn yaa drɛ bɛ e 'ka "va "dɪɛ, -a -ci "ka "mɛɛn 'va dɪ.»

26

Pɔl 'wɪ tin 'ba Agripa 'lɛ

¹ -A -nan nɛn Agripa "e Pɔl lɛ 'nan: «-Si a 'yɪɛ -e 'i 'wɪ nɛn e drɛ bɛ -a 'vɪ.»

ɛn Pɔl 'e 'pɛ nyɔɔn minnun lɛ 'nan -e 'e 'wɪ tin 'ba. E 'nan: ² «Mingɔnnɛn Agripa, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Zuif 'nɔn -a 'pa 'an da bɛ, 'an 'ci a 'e 'sɔdɪ cɛɛgɔ -e 'an 'nan wɪ vɪ 'i 'lɛ. ³ -Yɛɛ cɪ 'nan Zuif 'nɔn 'le -pei -tɔ wɪnun pɛɛnɔn bɛ yia -tɔa, ɛn 'wɪ nɛn Zuif 'nɔn 'bɔ o -sa -fɔa "da "bɛ yia -tɔa. -Yee "wɛan maan laabo 'i 'lɔ 'nan, 'i man -sran -e 'i "trɔɛn "tɔ 'an wei lɛ.

⁴ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn maan drɛdɪ 'sia 'an "wɛnnɛn da, 'an 'ya trɛda 'lee Zeruzalɛm bɛ, Zuif 'nɔn pɛɛnɔn -a -tɔa. ⁵ Farizɛn 'nɔn 'bɛ 'ta 'wɔla -pei -tɔ wɪnun da "kaga, ɛn -a min -tɔ nɛn "nɛn 'maan. -Te o ya "vale 'o 'nan wɪ ve bɛ, o -kɔlaman waa ve 'o 'bɔ 'a, kɔɔ waan -tɔa -a -nan 'mɔn.

6 'Be nen 'gυe, 'w1 nen -yee "wean o - ta maan tin 'banon 'le be -nyren 'nan: Bali -to e wei -da -kaa tranun le, 'nan 'e 'w1 'tu dra -wle, en an ya 'w1 z1e -a dredi man -penann. 7 'Kve 'leglon 'fuda "fli 'bo 'ji be, minnun -a "nrōnman 'o 'ji 'nan Bali 'w1 z1e -a 'le sōoman, te waa "sua bodrun funnin, wa'a 'flian d1.

Mingōnne Agripa, 'w1 'lein z1e "an "nrōnman "nyian 'an 'ji, -yee "wean Zuif 'nōn 'w1 'tō 'an man. 8 -Mε "le "wean ka'a yi -tera "da 'nan, min nen e -ka be Bali -kolaman -a wluand1 -a -kanon 'va d1?

9 'An 'bō 'gυ z1 -a -cin c1 'e tede 'an 'ji z1e, 'an pei 'pa Nazareti min Zozi man 'w1 peenon dredi -ji. 10 -A 'bō nen maan dre Zeruzalem, en an Zozinon "kaga "fō -pυ 'kuin, Bali -pannon 'tanon 'be -si -nōn 'men. -Te waa 'v1 'nan 'o o -tεε "be 'kυ pei a waa -tūwli. 11 An ci1 cin y1 'kōn 'tūdυ peenon 'ji, te an Zozinon -soan. An -tōa "o -sru "sa -a, te o "we "wli d1 Zozi man. 'An 'ci a 'e sredi o man "būb -le "wean, an 'te 'pa o da, en an -kυ 'te 'pale o da 'flanun nen -pen da be -a da.

12 'W1 z1e -a -ji nen yi -tυ da an "ta -ko Damas, Bali -pannon 'tanon 'be 'fluba 'nōn 'men 'nan, 'an 'kυ Zozinon nen -nan nun be o "kuun.

13 Mingōnne Agripa, te an ya -sia yide 'bō min -win -ji 'seze, -a -nan nen an 'te 'san -tυ 'y1, te e "sia laji, en e 'kυ 'si -fō 'kυ 'vale minnun nen o -kυ 'an 'pale be waa. "Te z1e, -a 'bid1 "mlian yide da.

14 'Kυ peenon kυ -tria "tra, en an wei -tυ 'man, te yaa ve 'men Ebre wei -ji 'nan: <Saul, Saul, -mε "le "wean i 'te "paa 'an da? -Yεε c1 'nan, i ya "le 'nan -wi nen -a -sru "pinzan yiba "nenbūd1 -soanman "man, te ya'a 'ko 'e 'le d1e -yee 'w1 'zυ.>

15 Maan laabυ -yrō 'nan: <'An 'san, -t1 nen 'yia?>

En Minsan "e 'nan: <Zozi nen maan, 'an 'bō da nen i 'te "paa 'gυ. 16 'Pian 'i 'wluan, 'i 'tō 'i 'cein -da lou. -Yεε c1 'nan 'w1 nen 'an 'fli kōon 'yie "man "be, -nyren 'gυ: Mein 'pla 'nan -e 'i dre 'an 'suzan 'a, -e 'i 'w1 nen yia -nan 'y1 be -a v1 minnun le, -e 'an 'fli -kōon "nyian 'yie 'w1 peenun -ji. 17 An "ta 'i "sia 'w1 'ji, Zuif 'nōn 'lee minnun nen o 'ka Zuif

'nōn 'a d1e o yei. En mein "paa -sia o va, 18 -e 'i o yie 'le 'sυ, 'dυ -e 'o 'si klun va, -e 'o 'ta 'te 'san da, -e 'o 'si Satan -le 'pleble 'wlu, -e 'o 'ta Bali va. -Te o yi -tera 'an da -e Bali 'e -wee 'w1 'wli d1 'fui, -e 'o -nyrannan "y1 minnun nen o c1 Bali -le vε -a be o va.>

19 Mingōnne Agripa, z1 e dre z1e, 'w1 nen maan -nan 'y1, en e "sia Bali va be, ma'an tuυe 'an 'pela koda d1. 20 'Pian 'w1 nen maan 'v1 Damas 'nōn le, 'lee Zeruzalem 'nōn le, 'lee Zude 'leglon 'ji 'nōn le, 'lee 'leglon pee da 'nōn le be, -nyren 'gυ: 'Ka 'si 'w1 'wli d1 "dredi man, -e 'ka 'fli -nōn Bali le. 'Ka 'w1 'y1 "dre, -e 'e -kōon 'nan 'ka 'si 'w1 'wli d1 "dredi man. 21 'W1 nen -yee "wean Zuif 'nōn 'an 'kun Bali -pan 'kuin, en o 'nan, waan -tea "be -nyren z1e.

22 'Pian Bali -le 'pad1 'an 'va 'le "wean be yaa dre 'trili, en yi 'gυe e 'bō 'an man, en an ya -yee 'w1 'nan yizan -a min peenon yie man. An ya -yee 'w1 'nan yizan -a min -dandannun 'lee min "tunnun yie man, te ma'an 'w1 'pee 'pale 'w1 nen Bali 'lewei vūnōn 'lee Moizi -a 'v1 'nan, e -taa "drele be -a da d1. 23 Waa 'v1 'nan: Min 'sizan 'w1 'ji e yra ye, en -yεε wuanla 'e flin -kanon 'va, en -yεε -taa "drele 'te 'san -a Zuif 'nōn yei 'lee 'leglon pee -ji 'nōn yei.>

24 Pōl a 'w1 nen e dre be -a tin 'banan, en Fetu paan wei 'pleble 'ji 'nan: <Pōl, klin "a 'i 'wulo -ji? 'Yie 'w1 'tō d1 "būb 'bō "ta klin -fōa 'i 'wulo -ji "be -sru?>

25 En Pōl "e -yre 'nan: <Min -dan Fetu, klin 'ka 'an 'wulo -ji d1, 'pian 'w1 'tō wei nen maan -fōa, en 'w1 tigh1 nen maan ve. 26 -A -cin a mingōnne Agripa 'ji 'e peenon, -yee "wean an yi -teala 'an 'fli da, en maan ve -a 'le. An yi -teala "da 'nan, 'w1 peenon z1e yaa -tōa, -yεε c1 'nan 'w1 z1e ya'a drele 'e yōō d1 d1.> 27 En Pōl a laabυ Agripa lō 'nan: <Mingōnne i yi -teala Bali 'lewei vūnōn wei da? Maan -tōa 'nan, i yi -teala "da.>

28 -A -nan nen Agripa "e Pōl le 'nan: <E -fō "wennōn -e 'yia dre Zozizan 'a.>

29 En Pōl -a 'v1 'nan: <-Te e -fō "wennōn oo, en -te e ya tian "kaga oo, 'e dre Bali ci 'sō w1 -a, 'nan te 'i 'saza nen 'i 'fō "va "d1. 'Pian minnun peenon

nɛn o ci 'an wei mannan cɛɛgʊɛ, 'o dre
"le 'mɛn 'wɪ 'zʊ. 'Pian te o 'ka min lɔ -pʊ
'kuin dɪ.»

³⁰ ɛn mingɔnnɛn Agripa 'lee -
kɔnmandan 'lee Bereni 'lee o pɛɛnɔn
nɛn o ci o -nyrandɪ waa bɛ, o wluan
lou, ³¹ o 'bɔla bei, te waa ve 'o cin yei
'nan: «Min 'labɛ ya'a 'wɪ 'wɪdɪ "tʊ dreɛ
-e min 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ
dɪ -e 'o min -fɔ "man -pʊ 'kuin dɪ.»

³² -A -nan nɛn Agripa "e Fetus lɛ
'nan: «Kʊ -kɔlaman paan 'kʊ "sia
"man, 'pian -a 'bɔ 'bɛ ci "va 'nan
mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -a
'bɔ nɛn 'e 'yee 'wɪ tin 'ba.»

27

O -kʊ Pɔl -a Rɔm

¹ Zi waa 'pla "da 'nan 'kʊ 'kʊ Itali -
klɔ -dan ji bɛ, ɛn o Pɔl 'lee -pʊ 'kɔnnɔn
-mie -nɔn 'sounjanun tazan -tʊ lɛ.
Waa laabo Zulis, e ya Rɔm 'nɔn 'le
mingɔnnɛn -le 'sounjanun 'va. ² Kʊ -fɔ
-klɔ -dan tʊ nɛn e 'si 'fla nɛn waa laabo
Adramit bɛ -a da bɛ -a -ji. -Klɔ zɪɛ e -
ciala Azi fɛnannun nɛn -klɔ -tɔa "bɛ -a
-nan. ɛn kʊ -kʊdɪ 'sia. 'Kʊ 'vale min -
tʊ nɛn waa laabo Ariza bɛ waa kʊɛ ci,
Masedɔa min nɛn, e "sia Tesalonik.

³ 'Bɛ 'ta tʊ cɛɛn, ɛn kʊ 'bɔla 'fla nɛn
waa laabo Sidɔn bɛ -a da. Zulis ci "yi
dre Pɔl lɛ, e -si -nɔn -yrɛ 'nan, 'e 'kʊ 'e
beenun va -e fɛ nɛn -a 'wɪ ci "man "bɛ,
'o -nɔn -yrɛ. ⁴ Kʊ 'si 'bɛ 'nan, ɛn kʊ ci 'yi
yei 'trɛ nɛn waa laabo Sipri bɛ -a "srɔn.
Kɔɔ fulɔ yra a 'kʊ da zia -le "wɛan.
⁵ Kʊ jemie nɛn Silisi 'lee Panfili 'lɛglɔn
"srɔn "bɛ -a cɛɛn, ɛn kʊ 'bɔla 'fla nɛn
waa laabo Mir bɛ -a da, Lisi 'lɛglɔn 'ji.
⁶ 'Fla zɪɛ -a da nɛn 'sounjanun tazan -
klɔ -dan tʊ 'yɪ, te e "sia Alɛzandri e "ta
-ko Itali, ɛn e 'kʊ 'fɔ -ji.

⁷ Kʊ yi dre "kaga te kʊ -kɔla yɔɔ. 'Kʊ
"koe "nyan -sia "kaga 'vaa, ɛn kʊ 'bɔla
'fla nɛn waa laabo Nide bɛ -a "srɔn.
'Pian fulɔ -le "wɛan kʊ'a 'kɔlaman -e
'kʊ 'kʊ 'kʊ 'lɛ zia dɪ. -Yee "wɛan kʊ ciɪla
Salome zia, ɛn kʊ -kɔla 'yi yei 'trɛ nɛn
waa laabo Cret bɛ -a "srɔn. ⁸ 'Kʊ "koe
"nyan -sia "kaga, ɛn kʊ ci 'yi yei 'trɛ zɪɛ
-a "srɔn, kʊ 'bɔla fɛ -tʊ -nan. Fɛ zɪɛ waa
-nan laabo -klɔ -dandan -tɔnan 'kpa. E
ya 'fla nɛn waa laabo Lase bɛ -a "srɔn.

⁹ Kʊ tʊ "kaga 'kpa dre -sia, ɛn -kʊdɪ
'kʊ 'lɛ 'tɔ "nyian 'plɛblɛ 'kpa tɪglɪ. -Yɛɛ ci
'nan tʊ nɛn o fɛ "sɔan "man "bɛ e ci, ɛn
tʊ -wɪdɪ "ta bɔa. ¹⁰ -Yee "wɛan Pɔl 'wɪ
'gʊɛ -a 'pla -wɪɛ, e 'nan: «'An beenun,
maan ye "le 'nan, -cee -kʊdɪ -kaa 'lɛ
dra 'plɛblɛ 'kpa tɪglɪ. -Klɔ -dan 'lee 'e
'ci fɛnun pɛɛnɔn srɛman, ɛn -kaa 'bɔ
'nyian -te kaa dreɛ "yi "dɪɛ, -kaa wulo
-ko -ji.»

¹¹ 'Pian 'sounjanun tazan yi -tera -
klɔ -dan fɔzan 'lee min 'bɔ nɛn -yee -
klɔ ci -a bɛ -a da e mlin Pɔl wei da.
¹² ɛn "nyian -a -nan nɛn -klɔ -dannun
'bɔ -tɔa "bɛ, -a -nan "ka "yi 'kpa 'le -
e 'o tʊ -wɪdɪ zɪɛ -a dre -nan dɪ, -yee
"wɛan -klɔ -dan 'bɔ 'ji minnun pɛɛnɔn
wei dre 'tʊ 'nan, 'o 'si fɛ zɪɛ -a -nan.
O ya "vale 'o dra -kpɔ 'nan, -e 'o 'bɔ -
klɔ -dandannun -tɔnan nɛn waa laabo
Fenis bɛ -a -nan. -A -nan a Cret 'trɛ 'bɔ
da "nyian, ɛn 'fla zɪɛ -a da bɛ -wee fulɔ
'sia yidɛ 'fɔ -nan "va 'zia 'pɛ "yi "da, -
te 'bɛ "cɛɛ dɪ -e 'e 'si -a -pɛ bʊ da. -Yee
"wɛan fɛnan zɪɛ e ya "yi -e 'o 'fʊ -nan tʊ
-wɪdɪ "man.

Fulɔ 'plɛblɛ "fɛɛndɪ 'sia jemie da

¹³ Fulɔ nɛn e "sia 'trɛda "tre 'zia bɛ,
e "fɛɛndɪ 'sia fɔɔvɔ. ɛn minnun nɛn -
klɔ -dan ji bɛ, "wee 'ji "le 'wee 'wɪ nɛn
'o 'pla "da "bɛ e "ta -daa "dreɛ "yi. -
Bulalɛ nɛn o -klɔ baa -tɔ -a bɛ, waa 'si
'yia, ɛn o 'wee -klɔ da sɔnun wluan
lou, 'nan -e 'o -pli 'o 'lɛ Cret 'bɔ "srɔn.
¹⁴ 'Pian fɔɔnɔn, ɛn fulɔ 'plɛblɛ 'tʊ 'si
'yi yei 'trɛ 'bɔ da, e "fɛɛndɪ 'sia 'plɛblɛ.
Fulɔ zɪɛ e 'si fɛnan nɛn yidɛ wuanla bɛ
-a -pɛ bʊ da zia. ¹⁵ -Klɔ -dan 'ka -kɔlale
-tɔdɪ -a fulɔ zɪɛ -a yra dɪ, ɛn 'kʊ 'fli 'tʊ
e -kʊ 'kʊ 'a. ¹⁶ "Kʊɛ vɪnan 'kʊ 'ci 'yi
yei 'trɛ 'tʊ nɛn waa laabo Kloda bɛ, -a
wlu "tre, ɛn kʊ kɔla 'kʊɛ -klɔ "wɛnnɛn
-trɔadɪ -a -si yra. Kʊa 'sia, ¹⁷ ɛn kʊa -fɔ
-klɔ -dan 'bɔ 'ji. -A -nan nɛn minnun
nɛn o 'nyranman "paa -klɔ 'bɔ da bɛ,
o baa -fɔ 'kʊɛ -klɔ 'bɔ man, 'nan -e 'e
'kɔn 'cinjin. ɛn "nyian "klan a o ji 'nan,
'o "ta -daa kɔalɛ nyɛn nɛn Libi 'lɛglɔn
"srɔn "bɛ -a va, -yee "wɛan o 'kʊɛ -klɔ
da sɔnun -ta "tra. Zi kʊa dre zɪɛ, ɛn fulɔ
-kʊ 'kʊ 'a 'kʊ 'lɛ.

¹⁸ Tʊ cɛɛn te fulɔ 'kʊɛ -klɔ -dan 'bɔ
'nyɔn man tian 'plɛblɛ, -yee "wɛan

fenun nen -klv -dan 'bɔ 'ji bɛ, kva wɛɛndɪ 'sia 'yia. ¹⁹ -A yi yaagazan da bɛ, minnun nen o 'nyranman "paa -klv -dan 'bɔ 'ji bɛ, -wɛɛ -klv 'bɔ da fenun "sɔvɔdɪ 'sia te waa wɛɛnman 'yia. ²⁰ Yi "kaga 'kpa -a, te wa'a yidɛ 'lee mlen cren -tɔwli 'ye dɪ. Fulɔ a tian 'e "pa 'ji 'plɛblɛ "bɔv "le "wɛan kva -tɔa 'nan 'ku 'wulo 'ka bɔala "va "dɪ.

²¹ Ku yi "kaga drɛ, te kv'a fɛ ble dɪ, ɛn Pɔl -tɔ lou minnun yei, -a -nan nen e 'nan -wle 'nan: «Kaan wei maan paan -e 'ka vilɛ 'ka 'si Crɛt 'trɛda dɪ. "Te kaan wei man paan bɛ, "te 'wɪ 'plɛblɛ 'ka bɔlɛ -kaa man dɪ, ɛn "te fenun 'ka srele dɪ. ²² 'Pian 'bɛ nen 'gɔvɛ, an 'wɪ "paala "nyian 'cɛɛ 'nan, 'ka -pɔan 'kun, -yɛɛ cɪ 'nan 'ka 'va min -tɔwli 'ka 'kaa -a 'wɪ 'ji dɪ. 'Pian -klv bɛ, ka'a 'bɛ 'ye "nyian dɪ. ²³ Paan 'pei -man bɛ, Bali nen an cɪ -yee vɛ -a ɛn maan "sua 'gɔvɛ, -yee 'pasiazan -tɔ -ta 'an 'va, ɛn e 'nan 'mɛn 'nan: ²⁴ «Pɔl, te nyɛn 'e 'i 'cɛn dɪ. I -tɔa mingɔnnennun tazan nen Rɔm bɛ -a 'lɛ, ɛn Bali -a dra 'yie "yi, -e minnun nen ka cɪ waa -klv -ji bɛ, o pɛɛnɔn 'wulo 'e bɔla "va.» ²⁵ -Yee "wɛan 'ka -pɔan 'kun, kɔɔ an yi -tɛala Bali da 'nan, 'wɪ nen yaa 'vɪ 'mɛn bɛ, yaa drala "da. ²⁶ 'Pian fulɔ -taa -kaa 'wɛɛnlɛ 'yi yei 'trɛ 'tɔ da.»

-Wee -klv -dan wi

²⁷ -A -nan 'fle "fli nen 'gɔv, te fulɔ 'bɛ 'ta -tɔa 'ku man 'yi 'bɔ nen waa laabo Atria bɛ -a yie da. -Pei -tɔ man te bada -tɔ, ɛn minnun nen o 'nyranman "paa -klv 'bɔ 'ji bɛ, 'o 'ci nrɔn 'nan ku "ta -pliman 'trɛ man. ²⁸ -A -nan nen o baa -tɔ nen -bulalɛ cɪ 'e 'fɔdɪ -a "nen "bɛ -a -fɔ 'yia, ɛn waa 'yi 'nan 'yi 'bɔ -klu bɔa "nan -mɛnliɛ -yɔ -tɔ. Zi o -ku "nyian 'o 'lɛ -voo bɛ, ɛn waa -fɔ "nyian 'yia, ɛn waa 'yɪ 'nan 'yi 'bɔ -klu bɔa "nan -mɛnliɛ -fuda 'soolu. ²⁹ "Klan a o ji 'nan, te fulɔ 'e 'kve -klv kɔa -kɔlɛ da dɪ, -yee "wɛan o -bulalɛ -dandan sinjen nen 'e 'fɔdɪ 'kve -klv man bɛ o -fɔ 'yia -klv -sru, 'nan 'e 'kve -klv 'e vilɛ 'e 'ku 'e 'lɛ dɪ. ɛn o tɔ 'cɛndɪ man -pɛn.

³⁰ Minnun nen o 'nyranman "paa -klv 'bɔ 'ji bɛ, o ya "vale o -tɛa "ji, ɛn

o -klv "wɛnnɛn bɛ -a -fɔ 'yia -a vidɪ -a 'nan 'o "ta -klv baa -tɔa -bulalɛ -a 'e 'lɛ zia. ³¹ -A -nan nen Pɔl -a 'vɪ 'sounjanun tazan 'lee 'sounjanun lɛ 'nan: «-Te minnun 'labɛ, wa'a 'fɔlɛ -klv -ji dɛ, 'ka 'wulo 'ka bɔala "va "dɪ.» ³² ɛn 'sounjanun -klv "wɛnnɛn 'bɔ man baa cɛɛn, ɛn 'yi 'ku -a.

³³ Te o ya tɔ 'cɛndɪ man -pɛnnan bɛ, ɛn Pɔl minnun pɛɛnɔn cin 'yɪ 'nan 'o fenun -bli, te yaa ve -wle 'nan: «'Ka yi -fuda sinjen nen 'gɔv te ka ya -a -man -pɛnnan 'nan, fulɔ 'e 'cɛn, ɛn 'yi 'ka 'ka 'ji dɪ. ³⁴ -Yee "wɛan an 'ka trɔv "baa 'nan, 'ka fenun -bli. -Yɛɛ -maan 'lɔɔ, -e 'ka 'wulo 'e vilɛ 'e 'ku -ji dɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'ka 'va min -tɔwli "srɔɛn 'ka 'sɔanla dɪ.»

³⁵ Zi Pɔl cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vidɪ man bɛ, e 'kpɔun 'si, e Bali muo "fɔ min pɛɛnɔn yie man, yaa "nen jɛɛn, ɛn yaa -blɪdɪ 'sia. ³⁶ Min pɛɛnɔn 'o -pɔan 'kun, ɛn o fenun bli. ³⁷ Ku pɛɛnɔn nen -klv -dan zɪɛ -a -ji bɛ, 'ku "nen bɔa min -yaa "fli -fuba 'sɔravli 'wle 'shɛɛdɔ. ³⁸ Zi o cɛɛn fenun -blɪdɪ man o 'kan bɛ, -wee -blɪfenun -mie nen e -fɔ -klv -dan 'bɔ ji bɛ, ɛn waa -sɛn 'yia, 'nan -e -klv 'e dre 'fogo 'fogo.

³⁹ Zi tɔ cɛɛn bɛ, 'trɛ nen o cɪ da "bɛ, wa'a -kɔnnɛn "yulɛ dɪ. 'Pian o kɔmida 'yɪ, te nyɛn a -nan. -A -nan nen waa 'pla "da 'nan, o dra -e 'wee -klv -dan 'e bɔ -nan nun -kpɔ. ⁴⁰ ɛn o -bulalɛnun nen o -klv baa -tɔ -a paan bɛ o flu, ɛn o -ku 'yi 'wlu. ɛn o -klv yra -trɔa "vɛ -si yra bɛ -a man baa flu, ɛn e -fɔ 'yia. -A -nan nen o sɔ -tɔ nen -klv -dan 'bɔ lɛ bɛ -a wluan lou 'nan -e fulɔ 'e 'tɔ -ji -e 'e 'ku waa -a -nan nen nyɛn 'bɔla bɛ -a -nan. ⁴¹ 'Pian 'wee -klv -dan 'bɔ wla nyɛn va 'yia, ɛn e kɔa. -Klv -dan 'bɔ 'lɛ zia wla nyɛn va, ɛn ya'a "nyian -kɔlaman bɔladɪ -a dɪ. -A -nan nen fulɔ 'plɛblɛ 'tɔ -klv -dan 'bɔ koda zia -wi.

⁴² 'Sounjanun a "vale 'o -pɔv 'kɔnnɔn -tɛɛman, 'dɔv -e o -tɔ 'e vilɛ 'e 'yi 'wɛ -e 'e -tɛ -ji dɪ. ⁴³ 'Pian 'sounjanun tazan nen e 'ka "vale o Pɔl -tɛ dɛ, ya'a o tɔvɛ -e o 'wɪ zɪɛ -a drɛ dɪ. Yaa 'vɪ 'e 'flin minnun nen o 'yi "wɛa sidɔ bɛ -wle 'nan, 'o 'tɛ 'yia -e 'o bɔla kɔmida. ⁴⁴ ɛn yaa 'vɪ -a -mienun lɛ 'nan, "o "drɛ yiba 'fɔvun

da, en -te be "cee di, o -kula -klv -dan nen fulo ci -a -winan be -a fenun pli -mie da. Zi waa dre zie, en o pegenon 'wulo 'bola "va.

28

Pól 'bóla Malt

¹ Zi kv 'bóla 'ji 'kloun 'gloun be, -a -nan nen kva 'man 'nan, o 'yi yei 'tre zie -a laabo Malt. ² -A -nan 'non 'kv 'sia 'kpa tighi. Zi laa a -fennan, te trun -taa "wlu "be, o 'te -dan fo "nen, en o 'kv laabv 'nan 'kv "klan. ³ Pól lu koola 'nan, -e 'e -sen 'te zie -a da, 'pian 'te flu -le "wean buli 'tv 'bóla lu zie -a yei, en e 'she 'wv Pól -pe -man. ⁴ Zi 'fla zie -a da 'non -mlen 'yi 'e 'tindi Pól -pe -man be, en waa 'vi 'o cin le 'nan: «Min 'labé min -tezan nen, -yee "wean e "sia 'sonan 'yi 'lò, en 'wi nen yaa dre be, -a yra "nen "wi bó "man.»

⁵ 'Pian Pól -mlen zie -a plu 'e 'pe -man 'te 'va, en 'wi 'tv 'ka drele Pól le di. ⁶ Minnun zie, o ya -a man -pennan 'nan, Pól 'e -sii, en -te 'be "cee di, e -tria -e 'e 'ka. 'Pian zi waa man -pen -trilii, en waa 'yi 'nan, 'wi 'tv 'ka drenan -yre "fo "dié, en o cilila te waa ve 'sien 'nan: «Min 'labé Bali nen.»

⁷ Fe 'bó zie -a -nan be, 'yi yei 'tre 'bó 'tazan nen waa laabo Publi be, -yee ve -nan a -nan -kogo. -A va nen kv 'nyin yi yaaga, en e 'kv 'sia 'kpa tighi. ⁸ Publi zie -a "ti "a 'e nyinnandi, te -a 'kóle a 'e -wòandi, en -a ci -seanla 'kpa tighi. Pól -kv -a -nanjenle, e Bali trv 'ba -yre, te -a -pe yra "da, en -ce 'si "man. ⁹ "Be -sru man "yaa 'non -mienun nen 'yi yei 'tre zie -a da be "o "ta 'wv "nyian, en -ce 'si o man. ¹⁰ O 'kv 'tv dre -dan, en zi 'kv 'kvdí 'bó be, fenun nen -a 'wi ci 'kv man be, waa -non 'kve.

Pól 'bóla Róm

¹¹ Kv mlen dre yaaga 'yi yei 'tre zie -a da, en kv -fo Alézandri -klv -dan tv -ji. -Klv zie, waa laabo «"flen bali». E -fo 'yi yei 'tre 'bó da tv -wldi "a. ¹² Kv 'bóla 'fla nen waa laabo Sirakuze be -a da, en kv yi dre 'nan yaaga. ¹³ Kv 'si 'be 'nan, en kv -kv Reshio. 'Be 'ta tv nen e ceen be, en fulo nen e "sia 'tréda "tre 'zia be, e "féendi 'sia. Kv yi dre "fli, en kv 'bóla Puteoli. ¹⁴ 'Fla 'bó zie -a da be,

kv 'bó "bví Zozinon -mienun man, en waa laabv 'kv 'lò 'nan 'kv 'fle 'tv dre 'o 'va. Zi kve dre be, en kv Róm si 'sia.

¹⁵ 'Kv "bví Zozinon nen Róm be, zi o 'kv 'tadi 'wi 'man be, en o -ta 'kv 'le 'flanun nen waa laabo Foróm Api 'lee Troa Taverne be -a da. Zi Pól o 'yi be, e Bali muo "fo, en -a "koe "tv 'e da.

¹⁶ "Be -sru kv 'bóla Róm, en o -si -non Pól le 'nan 'e nyin 'kón 'tv -ji -e 'sounja -tv 'e yie 'tv "va.

¹⁷ Yi yaaga "be -sru, en Pól Zuif 'non 'tanon nen Róm be o laabv 'e 'va. Zi 'o cin 'yi be, en e 'nan -wle 'nan: «"Bounun, ma'an 'wi 'tv drele -cee min -nun le di, en ma'an 'wi 'tv drele -kaa tranun -le -pei -tv wi man di, 'pian waan 'kun Zeruzalem, en waan 'non Róm 'non le. ¹⁸ Róm 'non zie, o 'wi laabv 'an 'lò, en o ya "vale 'o 'sia 'an man, kóó wa'a 'wi 'tv yile 'an man -e 'an 'ka -a 'wi 'ji di. ¹⁹ 'Pian Zuif 'non 'ka 'wle "man "di, -yee "wean maan laabv 'nan mingónnennun tazan nen Róm be, -a 'bó nen 'e 'men 'wi tin 'ba. E 'ka 'an 'ji 'nan 'an 'wi -tòá 'pian 'men 'leglón man di. ²⁰ -Yee "wean maan man wee 'nan, 'an 'ka man ye -e 'an 'wi zie -a vi 'cee. -Yee ci 'nan waan 'fo -pv 'kuin 'wi nen -a -cin a Izrael 'non 'ji be -yee "wean.»

²¹ En o 'nan Pól le 'nan: «'Fluba 'ka 'sile Zude 'leglón 'ji -e 'e 'ta 'gv te 'i 'man wi -a -ji di, en 'kv "bví -tv 'ka 'sile -nan nun -e 'e 'ta 'i man 'vi 'kve di, -te 'be "cee di -e 'e 'yie 'wi 'wldi "vi 'kve di. ²² 'Pian kv ya "vale 'wi nen e dre be 'i -ci vi 'kve 'i 'bó 'a, kóó kva -tòá 'nan, -si nen i ci "da "be, fe pegenon 'nan minnun "we "man "wldi.»

²³ O yi -tv kóón Pól le, en yi zie -a da be 'o cin 'yi fenan nen Pól nyin "be -a -nan "kaga 'kpa. -E 'e 'sia bodrun -trilii -e -pei 'e tan be te Pól 'wi 'ci ve -wle. Bali -le mingónnen -blidi 'wi 'lee Zozi 'le 'wi nen yaa 'vi -wle. Yaa man wee 'nan 'o -tò 'nan 'wi 'kpa nen, te yaa -kóónman Moizi -le -pei 'fluba 'lee Bali 'lewei vúnón 'le 'fluba 'ji. ²⁴ 'Wí nen Pól ci -a vúnan be, min -mienun yi -tera "da, 'pian o -mienun 'ka 'wle "man -e 'o yi -tera "da "di.

²⁵ Zi o ya bóólanan te o wei 'ka tian drele -tv dié, en Pól 'wi 'gve -a 'vi -wle:

«Bali lei 'saun 'le tin a 'nɔnnɔn tɔ nɛn
e ciɪa Ezai -va, ɛn e 'wɪ tin 'ba 'ka
tranun lɛ bɛ -a man. ²⁶ Yaa 'vɪ tɔ zɪɛ -
a man 'nan:

⟨I kɔ minnun 'labɛ o va
-e 'i vɪ -wlɛ 'nan:
'Ka "trɔɛn -tɔa 'wɪ lɛ 'kpa tɪglɪ,
'pian ka'a -ci maan dɪ.
Ka fɛnan -nanjɛan 'kpa tɪglɪ,
'pian ka'a fɛ -tɔ ye dɪ.

²⁷ -Yɛɛ cɪ 'nan minnun 'labɛ
o 'bli da -tɔ 'plɛblɛ,
'o 'fli "trɔɛn drɛ "yuyu,
ɛn 'o yɪɛ 'lɛ 'wɔ 'o 'bɔ 'a.
Waa drɛ zɪɛ 'nan,
-e 'o vɪɛ 'o fɛnan yɪ dɪ,
ɛn 'nan -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ man dɪ,
ɛn 'nan -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ 'ci man dɪ.
'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ waa drɛ 'nan,
"tɔgɔ 'o -sɔɔnla 'an -sru
-e 'an o 'si 'wɪ 'ji.⟩

²⁸ -Yee "wɛan 'ka -tɔ 'nan, Bali wei
nɛn e min "sia 'wɪ 'ji bɛ, Bali -ta -a "mɛn
minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wlɛ.
-Wee vɛ bɛ "o "trɔɛn -tɔa -yrɛ.»

²⁹ [Zɪ Pɔl 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn Zuif 'nɔn
bɔɔla te o -ko -sa 'plɛblɛ 'fɔdɪ -a 'o cin
yei.] ³⁰ 'Kɔn nɛn Pɔl 'nyin 'ji te yaa -pan
wɔ bɛ, e lɛ drɛ 'ji "fli. Minnun pɛɛnɔn
nɛn o -taa -a -nanjɛn lɛ bɛ, e o "siala.

³¹ E Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'wɪ ve -
wlɛ, te e 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e cɪ Minsan
Zozi Crizi -le vɛ -a bɛ -a "paaman o ji.
Ya'a paaman o ji 'e yɔɔdɪ dɪ, ɛn min -tɔ
'ka 'wɪ -tɔlɛ "man "dɪ.

'Fluba nēn Pəl -a crēn -tē Rōm 'nōn lē Rōmēn

¹ 'An 'bō Pəl bē, an ya Zozi Crizi 'suzan 'a. Bali 'an laabu 'nan 'an drē Zozi 'le 'pasiazan -a. En yaan 'si "va 'nan 'an 'yee 'wī 'nōnnōn vī minnūn lē. ² 'Wī 'nōnnōn 'bō zīē Bali ciula 'e 'lewei vūnōn 'va, en waa 'vī -a -nan 'mōn. E ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'ji. ³ 'Wī 'nōnnōn zīē -a -pī -le 'wī nēn. Waa -ya blamin -a, mingōnnēn David nēn 'lī bē -a kluda. ⁴ 'Pian Bali lei 'saun 'le 'plēblē -a -ci kōōn minnūn lē 'nan Bali -pī nēn. Yaa -ci kōōn -a wluandī -a -kanōn 'va. -Yēē cī -kaa san Zozi Crizi -a.

⁵ Bali ciula "va en e "yi drē 'mēn. Yaan drē Zozi 'le 'pasiazan -tū -a, 'nan -e 'an -yee 'wī 'nōnnōn vī minnūn pēēnōn nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a diē -wlē. Yaa drē zīē 'nan -e 'o yi -tēra Zozi da, te o 'ta wula -a wei da. ⁶ Ka drē minnūn zīē o 'va 'nōn 'a, kōō Bali 'ka laabu 'nan -e 'ka 'kōn Zozi Crizi -le vē -a.

⁷ Ka pēēnōn 'bō nēn ka cī Rōm en Bali 'ka ye "yi "bē, e 'ka laabu 'nan 'ka 'kōn 'yee vē -a. 'Ka lē nēn an cī 'fluba 'gūē -a crēn -tēnan.

-Kaa "tī Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fōdī -trōō -nōn 'cēē.

Pəla "vale 'e 'ko Zozinōn nēn Rōm bē o yīlē

⁸ Maan pou "siala 'mēn Bali muo "fōdī -a. An ciula Zozi Crizi -va -e 'an muo "fō 'cēē "wēan, kōō minnūn 'cēē yi -tēradī Zozi da -sī -fōā fē pēēnōn 'nan.

⁹ An Bali "sua 'mēn cī "nrōndī pēēnōn 'a -a -pī -le 'wī 'nōnnōn vīdī -a minnūn lē. Bali zīē yaa -tōā 'nan, 'wī nēn an "ta -a ve 'gūē 'wī 'kpa nēn. -Nyren 'nan, 'ka 'cin a 'an 'ji tū pēēnōn man, ¹⁰ te an ya -a trū 'banan. En maan laabo -yrō 'nan -te e ya -a cī 'sō 'a bē, 'an 'wulo -da yī -e 'an 'lū 'ka 'va nun.

¹¹ 'Ka dra 'an -tēā 'kpa tīglī "le 'an 'ka yī. "Yī "nēn Bali lei 'saun -a -nōn 'mēn bē, an ya "vale 'an "paa -a 'ka 'va 'nan -e 'ka 'man 'e 'tō 'plēblē Bali -le 'wī 'ji.

¹² Maan ve 'pian 'nan, -e -kaa pēēnōn 'man 'e 'tō 'plēblē -cēē yi -tēradī Zozi da

nēn e ya -tōwli "bē -yēē "wēan. ¹³ 'An "būi Zozinōn, 'ka -tō 'nan, maan man wēē 'e 'pa -a "kaga 'nan 'an "lo 'ka 'va. 'Pian -e 'e bō cēēgū yī -a bē, -sī 'ka tian 'lē 'sūlē 'mēn dī. An ya "vale 'an "lo 'nan -e 'an minnūn drē Zozi 'le vē -a, "le zī maan drē 'lēglōn 'pēēnōn -jī bē -yēē 'wī 'zū.

¹⁴ E ya 'an da fiēn -a 'nan 'an Zozi 'le 'wī 'nōnnōn vī min -tōdū pēēnōn lē. -Te o ya Grēk 'nōn 'a oō, en -te o "sia 'lēglōn 'pēē -jī oō, en -te o ya 'fluba 'tōnōn 'a oō, en -te o 'ka 'fluba 'tōnōn 'a dī oō, e ya 'an da fiēn -a 'nan 'an vī -wlē. ¹⁵ -Yēē "wēan -a -cin a 'an 'bō "le 'ji 'kpa tīglī 'nan 'an Zozi 'le 'wī 'nōnnōn vē kaa nēn ka cī Rōm bē 'cēē.

Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn bē Bali -le 'plēblē nēn

¹⁶ Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn vīdī bē, -a 'yra 'ka 'an 'tēā dī. Kōō -yēē cī Bali -le 'plēblē 'a, en min oō min nēn e yī -tēra "da "bē, Bali -a "sia 'wī 'ji. Zuif 'nōn 'va nēn e 'bōla 'e 'tēdē, en "bē -sru e drē minnūn pēēnōn 'le vē -a. ¹⁷ Zī Bali minnūn "siala 'e 'lē min tīglī 'a bē, Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn 'bō 'bē -cī "sia min lē. Kōō -yēē vī 'nan yī -tēradī Zozi da -tōwli "man nēn Bali min "siala min tīglī 'a 'e 'lē. E pou "siala yī -tēradī Zozi da -a, en e 'le -sēanla yī -tēradī Zozi da -a. 'Wī zīē e ya 'e 'crēn -tēdī 'e 'cēn Bali -le 'fluba 'ji. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan: «Min nēn -yēē yī -tēradī Bali da man nēn

Bali -a 'sia min tīglī 'a 'e 'lē bē, -a san 'belidī nēn ya'an 'nyaan diē -a ye.»

Bali -le tin a 'e 'tēdī 'trēda blamin da

¹⁸ -A -cī a 'e 'sidī 'wein 'nan, Bali -le nyran -blidī a 'e 'pladī blamin man. Wa'a Bali bōā dī, en o 'wī 'wīdī 'tō 'tōdū pēēnōn dra. 'Wī 'wīdī "drēdī -a nēn o -sī -tōā Bali -le 'wī tīglī 'lō. ¹⁹ -A -nōan da nēn en Bali -le nyran -blidī a 'e 'pladī o man. Kōō 'wī nēn blamin -kolaman -a -tōdī -a Bali da bē, e ya 'wein -wee vē -a. Bali 'bō 'bē drē zī. ²⁰ Fē nēn maan vē zīē -yēē cī 'nan, min 'ka 'kolaman Bali 'bō yīdī -a dī, 'pian 'e 'fī kōōn minnūn lē 'e 'pē drē fēnūn -a. E 'trē drē, en e la drē. 'Wī zīē -a drēdī -a -kōōnman blamin lē

'nan, Bali -le 'pleble 'leda "ka "dɪ, ɛn -yɛɛ cɪ Bali -a fɛ pɛɛnɔn da. -Yee "wɛan blamin 'ka 'kɔlaman 'yee tin 'nɔnnɔn -wɛɛdɪ -a Bali 'lɛ dɪ.

²¹ Minnun -a -tɔa 'nan Bali a, 'pian wa'a 'wɪlɛ "man -e 'o 'tɔ -dan -nɔn -yrɛ "le zɪ e cɪ "le blamin 'e drɛ Bali lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. ɛn wa'a 'wɪlɛ "man -e 'o muo "fɔ dɪ. 'Pian -wee ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn a fɛnun nɛn -a -ci "ka "dɪɛ -a da. ɛn 'wɪ nɛn Bali cɪ "vale 'o drɛ bɛ, wa'a -kɔlale -a -tɔdɪ -a dɪ, te o -ko -wladɪ -a klun va. ²² 'O 'fli "siala 'wɪ 'tɔnɔn 'a, 'pian te -blʊ nɛn waa "taan. ²³ Bali nɛn e ya -nan 'li 'trilii, ɛn e ya "le blamin 'e bɔ bɛ, wa'a 'bɛ bɔlɛ dɪ. 'Pian blamin nɛn 'bɛ -kaa "bɛ, 'bɛ min yibanun bɛ wɛɛ bɔa. ɛn "nyian bɛ o "lomannun 'lee -wi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn yiba drɛ 'wee Bali -a, te waa bɔa.

²⁴ 'Wɪnun zɪɛ -a drɛdɪ -le "wɛan, Bali 'e 'pɛ 'si o -sru 'nan -e 'o 'wɪ nɛn e min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ -a drɛ. 'O 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -wɪdɪ "nɛn. -Yɛɛ -maan 'wɪ nɛn e 'ka "le blamin 'e drɛ dɪɛ waa dra 'o cin va. ²⁵ ɛn "nyian bɛ o Bali -pɛ drɛ fɛnun bɔa ɛn o o "sua, 'pian Bali nɛn e fɛnun pɛɛnɔn drɛ bɛ, wɛɛ dra 'o 'pɛla koda. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan, o Bali -le 'wɪ tɪglɪ 'ta fɔɔ 'o 'bɔ 'le 'wɪ wɪnun drɛdɪ -a. 'Pian -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali nɛn e fɛnun pɛɛnɔn drɛ bɛ, 'tɔ -dan a -yee vɛ -a 'li 'trilii. Amen!

²⁶ Minnun a 'wɪnun zɪɛ -a drɛnan -le "wɛan bɛ, Bali o -nɔn 'o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -wɪdɪ "drɛdɪ lɛ. -A -mie nɛn "le lɪmɔn 'lee lɪmɔn -le nyinnandɪ lɪ 'lee -kɔnnɛn -a -le 'wɪ 'zʊ. ²⁷ -A -tʊwɪ "nɛn "nyian -klɔnmɔnnun -a dra. Lɪmɔn 'lee -klɔnmɔn nɛn o nyianla lɪ 'lee -kɔnnɛn -a bɛ wɛɛ 'tʊl. ɛn -klɔnmɔn 'lee -klɔnmɔn 'o cin -wɛɛdɪ 'yɪ "yi, te o nyianla. 'Wɪ nɛn e 'ka "le blamin 'e drɛ dɪɛ, -klɔnmɔn 'lee -klɔnmɔn -a dra 'o cin va. 'O 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -wɪdɪ "nɛn, o 'ta 'wɪla -a -sru "bɛ, -a "nɛn "wɪ 'bɛ bɔa o man zɪɛ.

²⁸ Wa'a 'wɪlɛ "man -e Bali nɛn 'e drɛ o tazan -a dɪ. -Yee "wɛan Bali o -nɔn 'wee klin "wɪ drɛdɪ lɛ. ɛn 'wɪ nɛn e 'ka "le blamin 'e drɛ dɪɛ waa dra 'o cin va. ²⁹ 'O 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn dra. O ya min -wɪdɪnun -a. O ya "vale fɛ pɛɛnɔn 'e 'kɔn 'wee vɛ -a. O ci a nyrannyrandɪ. O 'bli bo min lɔ fɛ man. O min -tɛa. O

'wɪ 'blɪdɪ ye "yi. O -dawli drɛdɪ ye "yi. Waa -wɛɛman 'nan 'wɪ 'e bɔ 'o bɔɛzan -tʊ man. O 'wɪ "paa min da. ³⁰ 'O "we "min man -wɪdɪ. O "naan Bali man. O 'wɪ dra min va -blʊ pɛ -ji. 'O 'fli "siala -dandan. 'O 'fli 'tɔ vɪdɪ ye "yi. O 'wɪ 'wɪdɪ -wɛɛman te waa dra. O yɪɛ 'ka "naan 'o 'mangulinun man dɪ. ³¹ 'O 'bɔ 'wulo -ji wɪ da nɛn o 'ta wo. 'Wɪ nɛn waa ve min lɛ 'nan 'o dra bɛ, wa'a 'ta 'wɪla "da "dɪ. Wa'a min ye "yi "dɪ. ɛn min nyrinda 'ka 'sɛan o da dɪ. ³² Bali -a 'vɪ 'nan, minnun nɛn o 'wɪnun zɪɛ -a dra bɛ, -a 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a. 'Wɪ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ, minnun zɪɛ waa -tɔa, 'pian te waa dra. ɛn "nyian bɛ, minnun nɛn o 'wɪ dra "le -wee 'wɪ 'zʊ bɛ, o o 'tɔ "yi "ve.

2

Bali minnun pɛɛnɔn 'le 'wɪ tin "baa

¹ 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'ka 'kɔlaman 'wee tin 'nɔnnɔn -wɛɛdɪ -a Bali 'lɛ dɪ. ɛn 'i 'bɔ "nyian, min nɛn i cɪ -a, ɛn i tin -tɛa "o da bɛ, yɪ'a 'kɔlaman 'yie tin 'nɔnnɔn -wɛɛdɪ -a Bali 'lɛ dɪ. -A -cin 'e 'kɔn 'i 'ji 'nan, -te i ya tin -tɛnan minnun da bɛ, te i ya tin -tɛnan 'i 'bɔ 'fli da. Kɔɔ i ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan -a "le -wee 'wɪ 'zʊ. ² Minnun pɛɛnɔn nɛn o 'wɪ 'wɪdɪnun zɪɛ -a dra bɛ, Bali tin -tɛa "o da 'e 'nɔan da. -Kaa -tɔa zɪ. ³ I tin -tɛa "minnun zɪɛ o da, te i ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan "le -wee 'wɪ 'zʊ. -Te -a -cin a 'i 'ji 'nan Bali 'ka tin tɛa 'i da dɪɛ, te i ya 'i 'fli see "paanan. ⁴ Bali ci a "yi, ɛn e 'wɪ man -pɛan "sidɔ, ɛn e -sɛanla min man -trɔɔ. -Kaa -tɔa zɪ. 'Pian -te 'wɪnun zɪɛ -a -cin nɛn 'i 'ji, -yee "wɛan nɛn i 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, te i ya 'i 'fli see "paanan, ɛn i ya Bali -le "yi -fɔlanan 'i "trɔɛn -sru. E ya "le 'i -tɔ 'nan, Bali a "va 'nan 'i 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'i -sɔɔnla 'e -sru, -yee "wɛan nɛn 'e 'man -sɛanla 'i 'va!

⁵ 'Pian i ya "trɔɛn "yuyy 'tannan, ɛn i 'ka "vale 'i "sia 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man dɪ. 'Wɪ nɛn i cɪ "man zɪɛ, Bali -le nyran -blɪdɪ -dan nɛn i cɪ -a planan 'i 'fli man. E bɔa 'i man yɪ nɛn Bali 'yee nyran -blɪdɪ ci -kɔɔnman 'e 'nɔan da bɛ -a da.

⁶ Yɪ zɪɛ -a da nɛn 'wɪ nɛn min -tʊ -a drɛ bɛ Bali -a man -pan wo -a san lɛ.

⁷ 'Belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, yaa -nɔan

"minnun nen o "koe 'ka 'nyanle Bali ci 'sɔ wɪ drɛdɪ -a dɪe -wɛ. Kɔɔ tɔ pɛɛnɔn man bɛ, waa -wɛɛman 'nan Bali 'e 'tɔ -dan 'nɔn 'wɛ, ɛn waa -wɛɛman 'nan 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪe 'e drɛ 'wee vɛ -a. ⁸ 'Pian Bali -le nyran -blɪdɪ -dan bɛ, e ya minnun nen 'o 'bɔ 'ci 'sɔ winun -wɪdɪ 'yɪ 'yɪ "bɛ -wee vɛ -a. Kɔɔ tɔ pɛɛnɔn man bɛ, o 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ 'yɪ "yɪ, te o Bali -le 'wɪ tɪglɪ -fɔala 'o "trɔɛn -sru. ⁹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, min -tɔdɔ pɛɛnɔn nen o 'wɪ 'wɪdɪ drɛ bɛ, yra yɪdɪ bɔa "o man, ɛn "klan -dan o -tɛa. Zuif 'nɔn da nen 'e pou "siala, "bɛ -sru -e 'e 'bɔ minnun pɛɛnɔn da. ¹⁰ 'Pian min oo min nen e 'wɪ "yɪ drɛ bɛ, Bali 'tɔ -dan -nɔan -yrɛ, ɛn e -fɔdɪ -trɔɔ -nɔan -yrɛ. Zuif 'nɔn da nen 'e pou "siala, "bɛ -sru -e 'e 'bɔ minnun pɛɛnɔn da. ¹¹ Kɔɔ Bali 'ka min bo "va "dɪ.

¹² Maan ve 'cɛɛ 'nan, minnun pɛɛnɔn nen o 'wɪ 'wɪdɪ drɛ bɛ, Bali tin -tɛa "o da. Min -mienun 'ka -a tɔa 'nan Bali -le -pei -tɔ wɪ a dɪ, te o 'wɪ 'wɪdɪ "dra. Bali tin -tɛa "o da, ɛn o -nan -nyaan. 'Pian Zuif 'nɔn Bali -le -pei -tɔ winun -tɔa. -Yee "wɛan -te o 'wɪ 'wɪdɪ drɛ bɛ, Bali -le -pei 'bɔ 'bɛ tin -tɛa "o da. ¹³ Kɔɔ Bali 'ka min siala min tɪglɪ 'a 'nan 'e "trɔɛn -tɔa 'yee -pei -tɔ winun le -le "wɛan dɪ. 'Pian min nen e 'ta wɔla Bali -le -pei -tɔ winun da bɛ, Bali -a "siala min tɪglɪ 'a.

¹⁴ Minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe, wa'a tɔa 'nan Bali -le -pei -tɔ wɪ a dɪ. 'Pian -te o -mie 'wɪ dra "le zɪ Bali -le -pei -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, yaa -kɔɔnman 'nan -pei -tɔ wɪ a -wɔ. ¹⁵ ɛn 'wɪ zɪe -a drɛdɪ bɛ, yaa -kɔɔnman 'nan, Bali -le -pei -tɔ winun a 'o 'crɛn -tɛdɪ o ji. -Wee -wulo -ji "nrɔndɪ 'bɛ -kɔɔnman zɪe, kɔɔ -yɛɛ tin -tɛa "o da, ɛn -yɛɛ -tɔa "o -sru. ¹⁶ Yɪ -tɔ bɔa "bɛ, Bali -ciala Zozi Crizi -va -e 'e 'wɪ pɛɛnɔn nen 'e yɔɔdɪ min -ji bɛ, -yee tin 'ba. Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nen maan ve minnun le bɛ, -yɛɛ 'vɪ zɪ.

Zuif min man "cɛɛ min -le tin dra 'nɔnnɔn Bali 'lɛ dɪ

¹⁷ Ka -dandan "taan 'nan Zuif 'nɔn nen kaa, ɛn Bali -le -pei -tɔ winun a 'ka 'lɔ. Ka 'nan 'cɛɛ Bali -tɔa, ¹⁸ ɛn kaa ci 'sɔ winun -tɔa. ɛn zɪ kɔ min 'e 'ta wɔla Bali

-le -pei -tɔ winun da bɛ, ka 'nan kaa -tɔa, kɔɔ kaa tranla. ¹⁹ Ka 'nan 'cɛɛ ci minnun nen o -si -kɔɔnman yɛ 'winɔn le bɛ waa. ɛn 'cɛɛ ci minnun nen klun va bɛ -wee 'tɛ 'san -a. ²⁰ 'Ka 'fli "siala 'nan, 'cɛɛ 'wɪ "paala -blɔnɔn le, ɛn 'cɛɛ 'wɪ "paaman nannannun ji. Kɔɔ ka 'nan 'wɪ 'tɔdɪ 'lee 'wɪ tɪglɪ pɛɛnɔn bɛ, e ya 'ka 'lɔ Bali -le -pei 'fluba 'ji.

²¹ Ka ya 'ka 'fli see "paanan. E ya "le 'ka 'wɪ "paa 'ka 'fli ji 'vaa -e 'ka 'wɪ "paa min peenun ji. Kaa ve minnun le 'nan, te 'o crin wɔ dɪ, 'pian te 'ka 'bɔ ka crin wo. ²² Kaa ve minnun le 'nan, te 'o min 'nan -wɛɛ "dɪ, 'pian te 'ka 'bɔ ka min nan -wɛɛman. Kaa ve minnun le 'nan, yiba "minnun nen min o -paan "bɛ o 'ka "yɪ "dɪ, 'pian te kaa -nan fenun crin wo. ²³ Ka -dandan "taan 'nan Bali -le -pei -tɔ winun a 'ka 'lɔ, 'pian te ka'a 'ta 'wɔla "da "dɪ. 'Wɪ zɪe e ya Bali 'tɔ srɛdɪ -a. ²⁴ ɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«'Ka 'bɔ Zuif 'nɔn 'le "wɛan nen Bali 'tɔ a 'e srɛdɪ minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe o yɛi.»

-Fɔdɪ -klɔnmɔn -va man "cɛɛ Zuif 'nɔn 'le tin dra 'nɔnnɔn Bali 'lɛ dɪ

²⁵ 'Wɪ 'kpa, 'ka Zuif 'nɔn bɛ, -te ka ya 'ta wɔlanan Bali -le -pei -tɔ winun da bɛ, 'cee -fɔdɪ -klɔnmɔn -va bɛ -a -ci a. 'Pian -te ka'a 'ta 'wɔla Bali -le -pei -tɔ winun da dɪe, 'cee -fɔdɪ -klɔnmɔn -va bɛ, e ya 'wɪ "tun "a Bali 'lɛ. ²⁶ Min nen e 'ka 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪ, ɛn e 'ta wɔla Bali -le -pei -tɔ winun da bɛ, Bali -a "siala "le min nen e ya 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ²⁷ -Yee "wɛan min nen e 'ka 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪe, 'pian te e 'ta wɔla Bali -le -pei -tɔ winun da bɛ, -yɛɛ tin -tɛa 'i 'bɔ nen i ci Zuif min -a bɛ 'i da. Kɔɔ i ya 'i 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va ɛn Bali -le -pei -tɔ winun a 'i 'lɔ, 'pian yɪ 'a 'ta 'wɔla "da "dɪ.

²⁸ Zuif min tɪglɪ nen e ya Bali -le minnun va min -a bɛ, e 'ka min nen e ya Zuif min -a 'e 'kɔlɛ man bɛ -a dɪ. ɛn e 'ka min nen o plɔ 'pla "man -a -fɔdɪ -a -klɔnmɔn -va bɛ -a dɪ. ²⁹ 'Pian Zuif min tɪglɪ bɛ e ya Zuif min -a 'e 'ji. ɛn e ya min nen Bali lei 'saun -a -fɔ -klɔnmɔn -va bɛ -a. Ya'a 'sia plɔ nen blamin -a

"paala min man Bali -le -pei -tō wɪ da bɛ -a va "fo "dɪ. -Te Zuif min a zɪɛ Bali 'bō 'bɛ 'tō -dan -nōan -yrɛ, -yee 'tō -dan 'ka 'sia blaminun va dɪ.

3

Bali wei 'bōla Zuif 'nōn 'va man "cɛɛ 'wee tin dra 'nōnnōn Bali 'lɛ dɪ

¹ Min nɛn e 'ka Zuif min -a dɪɛ, -te Bali -a "siala 'yee minun va min -a bɛ, 'wɪ "yi "cɛn 'bɛ cɪ Zuif 'nōn 'le vɛ -a Bali 'lɛ "mɛn? ɛn 'wɪ "yi "cɛn "nɛn Zuif min a ye Bali 'lɛ -fōdɪ -klōnmōn -va man? ² Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ nɛn e cɪ -wee vɛ -a "yi Bali 'lɛ bɛ e ya "kaga. -Wee 'wɪ "yi "tɛdɛ nɛn e "mlian minun pɛɛnōn 'le vɛ da bɛ, -nyrɛn 'nan, Bali wei bɛ o va nɛn e 'bōla.

³ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, Zuif 'nōn -mienun -a -kōnman 'nan, wa'a yi tɛala Bali wei zɪɛ -a da dɪ. 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan bɛ, 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ 'nan 'e dra bɛ -e 'e vɪɛ 'e drɛ dʊv? ⁴ E 'ka zɪ "fo "dɪ. 'Pian minun pɛɛnōn 'o -tō 'nan Bali 'ta wōla 'e wei da, ɛn o 'bō 'bɛ cɪ 'wlunōn 'a. 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji. Kōɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«E ya zɪɛ 'nan -e minun 'o -tō 'nan, 'i wei a tin 'nōnnōn 'a. ɛn 'nan -te min a 'wɪ 'tōnan 'i man bɛ, 'yie tin 'e 'kōn 'e 'tɛdɪ -a san da.»

⁵ 'Wɪnun nɛn blamin -a ve bɛ, -a da nɛn 'an 'ci nrōn ɛn an "ta 'wɪ 'gʊɛ -a ve. Min -mienun -a ve 'nan: «'Wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ bɛ, e ya 'wɪ "yi "a. Kōɔ "te -kaa 'wɪ 'wɪdɪ "dra dɪɛ, "te -kaa Bali -le tɪglɪ 'ci ye dɪ. -Yee "wɛan Bali -le nyran -blɪdɪ min va bɛ, e 'ka 'e 'nōan da dɪ.» Minun nɛn o 'wɪ zɪɛ -a ve bɛ -wee tin a 'nōnnōn? ⁶ -Cɛjɛ, -wee tin 'ka 'nōnnōn "fo "dɪ. -Kaa -tōa 'nan, Bali 'wɪ dra 'e 'nōan da, kōɔ -yɛɛ -taa "tin -tɛɛ 'trɛdanōn pɛɛnōn da.

⁷ ɛn "nyian bɛ min -mienun -a ve 'nan: «E ya 'wɪ "yi "a -e min 'e vɪnan 'e ya Bali -sru, te ya'a 'ta 'wōla -a wei da dɪ. Kōɔ -te min a 'wɪ zɪɛ -a drɛnan bɛ, Bali 'ta wōla 'e wei da tian "va. 'Wɪ nɛn Bali -a dra zɪɛ, e ya 'wɪ "yi -dan a, ɛn e Bali 'tō wuanla. -Mɛ "le "wɛan nɛn Bali tin -tɛa "min da "mɛn?» ⁸ -Yee "wɛan minun zɪɛ waa 'vɪ 'nan: «-Kaa 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ, -e -a "nɛn 'e bōla 'wɪ "yi "a!» 'Wɪ "paadɪ -wɪdɪ zɪɛ, -a 'bō

nɛn waa "paa 'kʊ da 'nan -nyrɛn kʊa "paaman minun ji. -A -nōan da nɛn Bali -taa "tin -tɛɛ minun zɪɛ o da.

Blamin -tʊdʊ pɛɛnōn a 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnōn 'a Bali 'lɛ

⁹ Maan 'le -sɛanla 'nan, -kaa Zuif 'nōn bɛ, -kaa 'kpa 'ka 'mlian 'lɛglōn 'pee -ji 'nōn da dɪ. Kōɔ maan 'vɪ paan 'va 'nan, -te min a Zuif min -a oo, ɛn -te min a 'lɛglōn 'pee -ji min -a oo, o pɛɛnōn a 'wɪ 'wɪdɪ "le 'plɛblɛ 'wɪu.

¹⁰ 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji. Kōɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Min -tʊ 'ka min tɪglɪ 'a dɪ, ɛn -a min -tʊwɪ "ka "fo "dɪ.

¹¹ Min -tʊ 'ka 'wɪ 'tōzan -a -e 'e Bali -wɛɛ "dɪ.

¹² 'Pian min -tʊdʊ pɛɛnōn 'si Bali man -kōɔbli,

ɛn o pɛɛnōn 'wɪ 'wɪdɪ "dra.

Min -tʊ 'ka 'wɪ "yi 'dra dɪ,

ɛn -a min -tʊwɪ "ka "fo "dɪ.

¹³ Weinun nɛn o bōala o 'le bɛ,

e 'ka "yi "fo "dɪ.

'Wɪ wɪnun nɛn.

E ya 'wɪdɪ

"le -mlɛn 'shɛ 'ji yi nɛn

e min -tɛa "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

¹⁴ -Yʊ -saandɪ 'lee wei -wɪdɪnun 'bɛ bōala o 'le.

¹⁵ O cɛɪn a o man "fɛavɛa min -tɛnan.

¹⁶ Fɛnan nɛn o -ko bɛ,

fɛ srɛdɪ 'lee min -tɛdɪ nɛn -nan.

¹⁷ -Si nɛn e -fōdɪ -trōɔ -nōan "min lɛ bɛ, o 'ka "vale 'o -tōa "dɪ.

¹⁸ O yiɛ 'ka 'naan Bali man dɪ.»

¹⁹ -Kaa -tōa 'nan, 'wɪ pɛɛnōn zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Zuif 'nōn 'le vɛ -a. ɛn -yɛɛ -kōnman 'nan -kaa 'bō Zuif 'nōn bɛ, -cee 'tō "da 'cɛɪn "ka "nyian Bali 'lɛ dɪ. Blamin -tʊ 'ka 'kōlaman 'yee tin 'nōnnōn -wɛɛdɪ -a Bali 'lɛ dɪ. E ya zɪɛ 'nan -e Bali -le tin 'e 'kōn 'e 'tɛdɪ 'trɛdanōn pɛɛnōn da. ²⁰ -Yee "wɛan 'ta wɪladɪ Bali -le -pei -tō wɪnun da min 'bō 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, -a man "cɛɛ Bali min "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ dɪ. 'Pian Bali -le -pei -tō wɪnun 'bɛ -maan ɛn min -a -tōa 'nan e ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan.

Bali min "siala 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a yi -teradɪ Zozi man

²¹ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, 'wɪ nɛn yaa -maan 'lōɔ Bali min "siala 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a bɛ, Bali

-a ta bōla min lε. 'Wl zιε e ya 'e 'crēn -tēdī 'e 'cēn Bali -le 'fluba 'ji. 'Pian 'ta wōladī Bali -le -pei -tō wī da min 'bō 'le 'plēble 'a bε -a man "cεε Bali min "siala 'e 'lε min tīglī 'a dī. ²² Bali min "siala min tīglī 'a 'e 'lε yī -tēradī Zozi Crizi da man. Bali -a dra min -tōdō pēēnōn nēn o yī -tēra Zozi Crizi da bε -wlε. Kōō Bali 'lε bε, Zuif min 'ka 'e 'to, ēn 'lēglōn 'pee -ji min 'ka 'e 'to dī. ²³ O pēēnōn a 'wī 'wldī "drēnōn 'a Bali 'lε, ēn Bali 'yee 'tē 'san 'si -wlō. ²⁴ Fε nēn blamin 'ka 'kōlaman -a yīdī -a 'e 'bō 'le 'plēble 'a dīε, Bali -le "yī "le "wēan yaa -nōn 'e "tun. -Nyren 'nan e min "siala min tīglī 'a 'e 'lε. En min nēn Zozi Crizi -a 'si 'wī 'wldī "le 'plēble 'wlu bε, -a san nēn Bali -a "siala min tīglī 'a 'e 'lε.

²⁵ Zozi Crizi 'bō zιε, -a 'bō nēn Bali -a 'pla 'nan 'e 'ka yiba "plan da 'sraga bō vε -a 'trēdanōn man. -Yee -kadī zιε -yεε -maan -e Bali 'e minnūn nēn o yī -tēra "da "bε -wee 'wī 'wldī 'fui. Bali 'wī zιε -a drε -a -kōōndī -a 'nan 'e ya tīglī. Kōō 'li bε, Bali 'ka 'wī "nēn -kōōnle tīglī blamin lε 'wī 'wldī "drēdī man dī. ²⁶ Tō zιε -a man bε, e 'man -sran blamin va. 'Pian 'bε nēn 'gōvε, Bali -a -kōōn 'nan e ya tīglī, kōō 'wī 'wldī pēēnōn nēn blamin -a drε bε, ya'a 'tōlε 'e "tun "dī. E -ta Zozi Crizi -a ēn 'wī 'wldī pēēnōn zιε -a "nēn "wī 'bō "man. Bali -a drε zιε 'nan -e min -tōdō pēēnōn 'o -tō 'nan Bali 'bō a tīglī. En "nyian 'nan -e 'e min -tōdō pēēnōn nēn o yī -tēra Zozi da bε, o 'sia min tīglī 'a 'e 'lε.

²⁷ 'Wl nēn Bali -a drε zιε -yee "wēan bε, -si -tō 'ka blamin lō -e 'e -dandan 'tan Bali 'lε dī. Kōō Bali min "siala min tīglī 'a 'e 'lε yī -tēradī Zozi da man. 'Pian ya'a siala min tīglī 'a 'ta wōladī -pei -tō winun da min 'bō 'le 'plēble 'a bε -a man dī. ²⁸ -Yee "wēan -a -cin 'e 'kōn -kaa 'ji 'nan yī -tēradī Zozi da man nēn Bali min "siala min tīglī 'a. 'Pian ya'a 'sia 'ta wōladī -pei -tō winun da min 'bō 'le 'plēble 'a bε -a va dī.

²⁹ 'Wl zιε e ya Zuif 'nōn 'saza -le vε -a? -Cεjε, kōō Bali 'ka Zuif 'nōn 'saza 'le Bali -a dī, 'pian e ya 'lēglōn pēēnōn 'jīnōn 'le Bali -a. ³⁰ Fε -le "wēan nēn maan 'vī zιε, -yεε cī 'nan, Bali a -tōwli "cε. En Zuif min nēn 'e 'fōdī -klōnmōn

-va 'lee 'lēglōn 'pee -ji min nēn e 'ka 'e 'fōdī -klōnmōn -va dīε, Bali o "siala 'e 'lε min tīglī 'a yī -tēradī Zozi da man. ³¹ 'Wl nēn maan 'vī zιε, -a -cī nēn 'nan, an Bali -le -pei klu -sran jī yī -tēradī Zozi da -a? -Cεjε, 'bε "cεε dī. 'Pian 'wī 'bō nēn Bali -le -pei -a 'vī tīglī bε, -a -cī nēn maan "sia.

4

Abraam 'e drε -cee 'wī -kōōn "manve -a

¹ -Kaa cī "nrōn -kaa tra Abraam -le 'wī da. -Mε "wī nēn -yee 'wī -a "paaman -kaa 'ji? ² Abraam drε wī man "cεε Bali -a 'sia 'e 'lε min tīglī 'a dī. Kōō "te 'e 'kōn 'nan -a drε wī man nēn bε, "te -a -sī a Abraam -lō -e 'e -dandan 'tan. 'Pian Bali 'lε bε -a -sī 'ka -yrō "fō "dī. ³ Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Abraam yī -tēra Bali da, -yee "wēan nēn Bali -a 'sia 'e 'lε min tīglī 'a.»

⁴ Blaminūn yēi "bε, -te min 'nyranman -tō 'pa bε, waa -pan wo. -Pan zιε "yī "cεε waa drε -yrε "dī. 'Pian 'nyranman nēn yaa 'pa bε -a manve nēn. ⁵ Bali 'lε bε, e 'ka zī dī. Min 'ka 'kōlaman 'nyranman -tō 'padī -a Bali lε, 'nan -e Bali -le "yī 'e drε 'yee vε -a dī. 'Pian min nēn e yī -tēra "da 'nan, Bali -kōlaman 'yee 'wī 'wldī "fuidī -a bε, Bali -a "siala 'e 'lε min tīglī 'a.

⁶ 'Wl zιε -a 'bō nēn mingōnnēn David nēn 'li bε yaa 'vī 'sεzε. Kōō yaa 'vī 'nan min nēn Bali -a "siala 'e 'lε min tīglī 'a, te 'nyranman -tō "cεε yaa 'pa ēn Bali 'wī zιε -a drε -yrε "dīε, cī "nrandī -dan 'e 'kōn -a san lō. 'Wl zιε yaa crēn -tē Bali -le 'fluba 'ji. Yaa crēn -tē 'nan:

⁷ «Minnūn nēn o Bali -le -pei -tō winun srε ēn Bali -a 'cε -wlε "bε, cī "nrandī -dan 'e 'kōn -wlō. Kōō Bali -wee 'wī 'wldī 'fui. ⁸ En 'wī 'wldī "drēzan nēn Minsan Bali 'ka -a siala "nyian 'wī 'wldī "drēzan -a dīε, cī "nrandī -dan 'e 'kōn -a san lō.»

Bali Abraam 'sia min tīglī 'a 'e 'lε te e 'ka 'e 'fōdī -klōnmōn -va dī

⁹ Cī "nrandī zιε Zuif 'nōn nēn 'o 'fōdī -klōnmōn -va bε, o 'saza 'le vε "cεε dī. E ya 'lēglōn 'pee -ji minnūn nēn o 'ka

'o 'fōdɪ -klōnmōn -va dɪe -wee vɛ -a "nyian. -Kaa ci "nrōn Abraam -le 'wɪ da "nyian! -Kaa -tōa 'nan, Abraam yi -tera Bali da, ɛn -yee yi -teradɪ Bali da man nɛn Bali -a 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. ¹⁰ 'Pian tɔ nɛn Bali Abraam "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ bɛ, -kaa ci "nrōn "da. Te e ya 'kō? Te Abraam a 'e 'fōdɪ -klōnmōn -va, -baa te e 'ka 'e 'fōdɪ -klōnmōn -va dɪ? Maan ve 'cɛɛ 'nan, tɔ zɪe -a man bɛ te Abraam 'ka 'e 'fōdɪ -klōnmōn -va dɪ. 'Pian te e ya 'le 'lɛglōn 'pee -ji min nɛn e 'ka 'e 'fōdɪ -klōnmōn -va dɪe -yee 'wɪ 'zɔ. ¹¹ Bali Abraam 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ 'vaa ɛn e -fō -klōnmōn -va "bɛ -sru. Plō zɪe waa pla Abraam man -a -kōōn "vɛ -a 'nan Bali -a 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ 'yee yi -teradɪ 'e da man. Zɪ e -tra zɪe ɛn min -tɔdɔ pɛɛnōn nɛn o yi -tɛala Bali da bɛ Abraam drɛ "le o tra -le 'wɪ 'zɔ. -Te o 'ka 'o 'fōdɪ -klōnmōn -va dɪ o, Bali o "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ 'wee yi -teradɪ 'e da man "le zɪ yaa drɛ Abraam lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹² ɛn "nyian bɛ, Abraam a Zuif'nōn nɛn 'o 'fōdɪ -klōnmōn -va bɛ, o tra -a. 'Pian 'vaa -e Abraam 'bō 'e 'kōn o tra -a Bali 'lɛ bɛ, te o yi -tera Bali da "le zɪ Abraam 'bō "e drɛ te e 'ka 'e 'fōdɪ -klōnmōn -va dɪe -yee 'wɪ 'zɔ.

"Ta wɔladɪ -pei -tō wɪnun da man "cɛɛ Bali Abraam 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ dɪ

¹³ Bali -tō "da Abraam lɛ 'nan, e 'trɛda -nōan -yrɛ. 'Wɪ 'tōwli zɪe yaa 'vɪ Abraam ci 'nɛnnun lɛ. Wa'a vɪlɛ 'nan Abraam 'ta 'wɔla Bali -le -pei -tō wɪnun da, -yee "wɛan Bali 'wɪ zɪe -a 'vɪ -yrɛ "dɪ. 'Pian Bali Abraam 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ -yee yi -teradɪ 'e da man, -yee "wɛan nɛn e -tō 'wɪ zɪe -a da -yrɛ. ¹⁴ "Te 'e 'kōn 'nan 'ta wɔladɪ Bali -le -pei -tō wɪnun da min 'bō 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, -a man nɛn min dra 'wɪ zɪe -a "nɛn "blɪzan -a bɛ, "te maan ve 'nan yi -teradɪ Bali da a 'wɪ "tun "a. ɛn "nyian bɛ "te 'wɪ 'bō nɛn Bali -tō "da Abraam lɛ zɪe -a -ci "ka "dɪ.

¹⁵ Bali -le -pei -tō wɪnun 'bɛ min "paala Bali -le nyran -blɪdɪ wlu. Kōō blamin -pɛ 'ka 'sōa -a drɛdɪ -a dɪ. "Te Bali -le -pei -tō wɪ "ka "dɪe, "te -a srɛ wɪ "ka "dɪ.

¹⁶ -Yee "wɛan fɛ nɛn Bali -tō "da Abraam lɛ bɛ, e ya minnun pɛɛnōn nɛn o yi -tɛala Bali da bɛ -wee vɛ -a. "Yi

"tun "nɛn Bali -a drɛ -wɪlɛ. Yaa drɛ zɪe 'nan -e Abraam kludanōn pɛɛnōn 'o -kōla -a "nɛn "blɪdɪ -a. Zuif'nōn nɛn Bali -le -pei a -wɔlō "bɛ, -te o yi -tera Bali da "le Abraam -le 'wɪ 'zɔ bɛ, o -kōlaman -a "nɛn "blɪdɪ -a. ɛn 'lɛglōn 'pee -jinōn bɛ, -te o yi -tera Bali da "le Abraam -le 'wɪ 'zɔ bɛ, o -kōlaman "nyian -a "nɛn "blɪdɪ -a. -Yee "wɛan min -tɔdɔ pɛɛnōn nɛn o yi -tɛala Bali da bɛ, Abraam drɛ "le o tra -le 'wɪ 'zɔ. ¹⁷ ɛn 'wɪ zɪe e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji. Kōō e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan, Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan: «'Lɛglōn "kaga "ji minnun pɛɛnōn bɛ, mɛɪn -tōa "o tra -a.» Bali 'lɛ bɛ Abraam drɛ "le -kaa tra -le 'wɪ 'zɔ. Bali nɛn e 'belidɪ -nōan "minnun nɛn o kaa bɛ -wɪlɛ "bɛ, -a da nɛn Abraam yi -tera. ɛn Bali 'bō zɪe, fɛ nɛn min 'ka tian -a yɪlɛ 'e yɪe -a dɪe, yaa dra -e 'e 'kōn.

¹⁸ Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan, -a kludanōn -taa "kōnlɛ "kaga, ɛn e -taa "drɛlɛ "le 'lɛglōn "kaga "jinōn tra -le 'wɪ 'zɔ. 'Wɪ zɪe -a -cin 'ka blamin ji 'nan e -kōlaman 'lɛ sōadɪ -a dɪ. 'Pian Abraam yi -tera "da 'nan 'e dra. ¹⁹ Tɔ zɪe -a man bɛ, te Abraam lɛ -kōlaman 'e bōa -yaa tɔ. ɛn Abraam -a -tōa 'nan 'e ci 'nɛn Sara ci 'nɛn 'yadɪ lō, 'pian 'wɪnun zɪe ya'a Abraam "koe 'silɛ 'e da yi -teradɪ -a Bali da dɪ. ²⁰ ɛn 'wɪ 'bō nɛn Bali -tō "da 'nan 'e dra -yrɛ "bɛ, ya'a 'e 'ci -fōlɛ "da "dɪ. 'Pian -yee yi -teradɪ Bali da 'pa "da, ɛn e Bali 'tō "yi 'vɪ. ²¹ E yi -tera "da 'kpa 'nan, 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ 'nan 'e dra bɛ -a -pɛ "sōa -a drɛdɪ -a. ²² 'Wɪ zɪe -yɛɛ -maan Bali Abraam 'sia 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a.

²³ 'Wɪ nɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan Bali Abraam 'sia 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a bɛ, e 'ka Abraam 'saza 'le vɛ -a dɪ. ²⁴ 'Pian e ya -kaa 'bō 'le vɛ -a "nyian. Bali nɛn e -kaa san Zozi Crizi wluan -kanōn 'va bɛ, e -kaa "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ -cee yi -teradɪ 'e da man. ²⁵ Zozi Crizi zɪe -a 'bō nɛn Bali -a -nōn 'sraga bɔvɛ -a -kaa man -cee 'wɪ 'wɪdɪ "le "wɛan. ɛn Bali -a wluan -kanōn 'va 'nan -e -kaa kōn min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ.

5

Yi -teradɪ Zozi da man nɛn Bali 'lɛ

blamin yei -sēan 'e cin va

¹ Bali -kaa 'sia min tigli 'a 'e 'lε -cee yi -teradı Zozi da man. -Yee "wεan 'bε nen 'gυε, 'wι nen -kaa san Zozi Crizi -a drε bε, -yεε -maan -fυdι -trɔɔ a -kaa yei -kaa 'vale Bali -a. -Kaa man -wεε 'nan 'e 'fυ "da zιε! ² -Kaa san Zozi Crizi 'bɔ 'bε 'si 'lε 'sυ -cεε 'nan, -e Bali -le "yi 'e drε -cee vε -a. -Cee yi -teradı Zozi da man nen -kaa sɔɔnla 'si zιε -a da, εn Bali -le "yi drε -cee vε -a. -Yee "wεan -kaa ci 'e "nran, kɔɔ -a -cin a -kaa 'ji 'nan Bali -le 'tε 'san -taa "drεlε -cee vε -a. ³ εn -te 'wι 'tɔndɔn bɔa -kaa man oo, -kaa ci 'e "nran "nyian. Kɔɔ -kaa -tɔa 'nan, -te -kaa ya -kaa yra ynan bε, e -pɔan 'sɔdι -nɔan -cεε. ⁴ εn -te -kaa -pɔan 'sɔ bε, -cee yi -teradı Bali da "paa "da 'kpa 'plεblε. εn -te -cee yi -teradı Bali da a 'plεblε bε, te -kaa yιε yra Bali lε. ⁵ εn -cee yιε 'fυdι Bali lε zιε -a "nen 'ka 'fo 'e "tun "dι. Kɔɔ -kaa -tɔa 'nan Bali -kaa ye "yi. Bali lei 'saun nen yaa -nyran -kaa 'ji bε, -yεε 'wι zιε -a -cin -tɔa -kaa 'ji.

⁶ Bali -kaa ye "yi, kɔɔ tυ nen -kaa ya 'wι 'wlidι "le 'plεblε 'wlu bε, εn Crizi -ka -kaa 'wι 'wlidι "drεnɔn 'gυε -cee "wεan. 'Wι zιε e drε tυ nen Bali -a 'pla 'e 'bɔ 'a bε -a man. ⁷ Min -le 'wιdι "man -e 'e 'ka min tigli 'lεji bε e ya 'plεblε. 'Pian -te min nen e ci -yee min "yi "a bε, -nyrεn "bε e "we "man, -te e ya -kadι -a oo -e 'e 'fli -nɔn -yee 'wι 'ji. ⁸ 'Wι nen Bali -a drε bε, yaa -ci -kɔɔnman 'wein 'nan Bali -kaa ye "yi 'kpa tigli. Kɔɔ Crizi -kaa 'lεji -ka 'wυ, te -kaa ya tian 'wι 'wlidι "drεnɔn 'a Bali 'lε.

⁹ εn Zozi Crizi -le -ka nen yaa 'wυ bε -yee "wεan nen 'bε nen 'gυε Bali -kaa 'sia min tigli 'a 'e 'lε. -Te Zozi Crizi 'wι zιε -a drε, te -kaa ya tian 'wι 'wlidι "drεnɔn 'a bε, 'bε nen Bali -kaa 'sia 'e 'lε min tigli 'a 'gυε, -mε "wι nen e -taa -a drεlε -cεε? Maan ve 'cεε 'nan, yi nen Bali tin -tεa 'trεdanɔn da bε, Zozi -kaa "sia Bali -le nyran -blidι wlu -kpɔ. ¹⁰ εn "nyian bε, te -kaa ya tian Bali 'nanmannɔn 'a bε, εn Bali -kaa yei "sεn 'e cin va -kaa 'vale 'waa 'e 'pι -le -kadι -a. -Te e 'wι zιε -a drε te -kaa ya tian -a 'nanmannɔn 'a bε, 'bε nen -kaa

drε -a beenun -a 'gυε, -mε "wι nen e -taa -a drεlε -cεε? Maan ve 'cεε 'nan, -a -pι Zozi Crizi -le wluandι -kanɔn 'va bε, -yee "wεan nen Bali -taa -kaa 'silε 'wι 'ji, -e 'belidι nen ya'a 'nyaan dιε 'e drε -cee vε -a. ¹¹ 'Pian -a pεεnɔn "cεε dι. 'Bε 'bɔ nen 'gυε, -kaa san Zozi Crizi -kaa yei "sεn 'e cin va -kaa 'vale Bali -a. 'Wι zιε -yee "wεan ci "nrandι -dan a -kaa 'lɔ Bali va zia.

Zozi Crizi 'bε min "sia -kadι lɔ εn e 'belidι -nɔn -yε

¹² Min -tɔwli "le 'wι 'wlidι "nen yaa drε bε, -yεε -maan 'wι 'wlidι "drεdι wla 'trεda. εn 'wι 'wlidι "drεdι zιε, e -ta -kadι -a. Min 'bɔ 'tɔ nen Adan. 'Wι nen yaa drε bε, -yεε -maan min -tɔdυ pεεnɔn 'wι 'wlidι drε, εn -kadι 'pla o man. ¹³ 'Wι zιε -yεε -kɔɔnman 'nan, tυ nen Bali 'ka tian -yee -pei -tɔ wι -nɔn lε Moizi lε dιε, te blamin 'wι 'wlidι "dra 'trεda. 'Pian tυ zιε -a man bε, 'wι 'wlidι "drεdι 'ka Bali -le -pei sredι -a dι, kɔɔ te Bali 'ka tian -a -nɔn lε Moizi lε dι. ¹⁴ 'Bε a zι, 'pian -e 'e 'sia Adan tυ va -trilii -e 'e bɔ Moizi tυ va bε, te minnun -kaaman. Minnun 'bɔ nen wa'a Bali wei -fɔlεa 'o "trɔεn -sru "le Adan -a drε bε -yee 'wι 'zυ dιε, te o -kaaman.

E ya "le 'an vι 'cεε 'nan 'wι -mie -ji zia bε, Adan 'lee Crizi 'o cin 'sia. ¹⁵ 'Pian Adan -le 'wι 'wlidι "nen yaa drε bε, -a "nen 'wι 'ka "le Bali -le "yi "nen e -ta -a 'trεda bε -a "nen "wι -le 'wι 'zυ dι. Fε nen maan ve zιε -yεε ci 'nan, -kaa -tɔa 'nan, minnun pεεnɔn -kaaman Adan -le 'wι 'wlidι "drεdι -le "wεan. 'Pian 'bε nen 'gυε, Bali -le "yi drε minnun pεεnɔn 'le vε -a min -tɔwli "le "wεan. Min zιε Zozi Crizi nen. -A va nen Bali ciula εn e 'yee "yi "nɔn -cεε 'e 'ciudadι "da. ¹⁶ -Yee "wεan Bali -le "yi "nen e -ta -a 'trεda bε, -a "nen "wι 'ka "le Adan -le 'wι 'wlidι "nen yaa drε bε -a "nen "wι -le 'wι 'zυ dι. Kɔɔ Adan 'wι 'wlidι "tυ drε εn Bali tin -tε "da. 'Bε nen 'gυε blamin -le 'wι 'wlidι "a "kaga, 'pian "yi "nen Bali -a drε blamin lε 'e "tun "bε, -yεε -maan Bali min "siala min tigli 'a 'e 'lε.

¹⁷ Maan ve "nyian 'nan, min -tɔwli "le 'wι 'wlidι "nen yaa drε bε, -yεε -maan -kadι 'pla blamin man. -Te 'bε a zιε, 'bε nen Bali "yi drε -cεε 'e 'ciula "da

en e -kaa 'sia 'e 'le min tıglı 'a 'gυe, -mε
"wı nen e -taa -a drεε -cεε? Maan ve
'cεε 'nan, 'wı nen Zozi Crizi -a drε bε,
-yεε -maan 'belidı nen ya'a 'nyaan dıe
e ya -cee vε -a.

18 'Wı 'kpa nen! 'Wı 'wlıdı "tōwlı
"nen min -tō -a drε bε, -yεε -maan en
min -tōdō pεenōn a Bali -le tin -tēdı min
da wlu. En "nyian bε, 'wı tıglı 'tōwlı
"nen min -tō -a drε bε, -yεε -maan Bali
minnūn pεenōn 'sia min tıglı 'a 'e 'le en
e 'belidı -nōn -wle. Crizi -le -kadı yiba
"plan da bε -nyren. 19 Min -tōwlı "le
Bali wei nen yaa -fōla 'e "trōen -sru "bε,
-yεε -maan en min "kaga drε 'wı 'wlıdı
"drēnōn 'a. -A -tōwlı "nen "nyian, min
-tōwlı "le 'ta wōladı Bali wei da bε, -
yεε -maan min "kaga -kōlaman drēdı
-a min tıglı 'a Bali 'le.

20 En -mε "le "wεan nen Bali -ta -pei
-tō wınnun -a "mēn? E -ta -a 'nan -e
blamin 'e -tō 'nan 'e ya -pei -tō wı "kaga
"srēzan -a. 'Pian fēnan nen Bali -le -
pei -tō wı cı 'e srēdı "kaga "bε, -a fε 'bō
'nan nen Bali -le "yi -ciala "da "nyian.
21 Kōō 'wı 'wlıdı "drēdı 'bε -maan -kadı
'pla blamin man. En Bali -le "yi 'bε -
maan Bali min "siala 'e 'le min tıglı 'a
-e 'e 'belidı nen ya'a 'nyaan dıe -a -nōn
-yrε. 'Wı nen -kaa san Zozi Crizi -a drε
bε, -yεε -maan 'belidı zıe e dra -cee vε
-a.

6

'Wı 'wlıdı "drēdı 'ka Zozizan 'sōle dı

1 'Wı nen an 'sia -a vınan zıe -a -ci
nen 'nōn? -A -ci nen 'nan Zozizan 'fo
'wı 'wlıdı "drēdı man, 'dō -e Bali 'e 'yee
"yi "nōn -yrε 'e 'cıladı "da? 2 -Cεjε, e 'ka
zı "fo "dı. -Ka'a 'kōlaman -e -kaa drε zı
dı, kōō -kaa ya "le minnūn nen o kaa
'wı 'wlıdı "drēdı va zia bε -wee 'wı 'zō.

3 -A -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan, -kaa
pεenōn nen o -kaa -batize drε bε, -kaa
drε Zozi Crizi nun -a -tōwlı, en -kaa
ka waa 'e cin va. 4 -Yee "wεan -kaa -
batize drēdı bε, e ya "le -cεε ka -kaa
'vale Zozi Crizi nun -a en o -kaa 'wō 'e
cin va. E drε zıe 'nan -e -cee ta wō -pε 'e
'kōn 'e -trε, "le zı -kaa "tı Bali -le 'plēble
Zozi Crizi wluan -kanōn 'va en -yee ta
wō -pε drε 'e -trε bε -yee 'wı 'zō.

5 'Wı 'kpa nen! -Kaa -batize drēdı
bε, e ya "le -kaa drε Crizi nun -a min

-tōwlı "a -yee -kadı -ji. -Yee "wεan
Crizi -le wluandı -kanōn 'va bε, -kaa
ya "nyian "le min -tōwlı "le 'wı 'zō -
kaa 'vale waa. 6 -Kaa -tō 'nan, min
nen -kaa cı -a "nen 'e tēdε bε, -yεε ka
'o 'vale Crizi -a! -Yee "wεan -cee 'wı
'wlıdı "drε 'kōle nen -kaa da 'gυe -a -nan
a 'e 'nyandı. E drε zıe 'nan -e 'wı 'wlıdı
"le 'plēble 'e vıle 'e 'kōn "nyian -kaa da
dı. 7 Kōō min nen e -ka bε, te 'wı 'wlıdı
"le 'plēble 'ka "nyian "da "dı.

8 'Bε nen 'gυe, -kaa ka -kaa 'vale
Crizi -a. -Yee "wεan -kaa yi -tēra "da
tıglı 'nan, Crizi -le 'belidı bε, -kaa -taa
"kōnle "nyian -a "nen "blınōn 'a -kaa
'vale waa. 9 Kōō -kaa -tōa 'nan, Crizi
nen e wluan -kanōn 'va bε, ya'a "nyian
kaa dı. En -ka -le 'plēble 'ka "nyian "da
"dı. 10 Crizi -ka 'e 'pa -a -tōwlı en yaa
drε 'li "fo "le vε -a. 'Wı 'wlıdı "le 'plēble
'le 'ka "va 'zia. 'Pian 'bε nen 'gυe -a yie
a "man, en Bali nen yaa "sua.

11 -A -tōwlı "nen 'e 'kōn 'cee vε -a
"nyian. 'Ka -tō 'nan, ka ya "le minnūn
nen o kaa, en 'wı 'wlıdı "le 'plēble 'le 'ka
o va zia bε -wee 'wı 'zō. 'Pian 'bε nen
'gυe, ka drε min -tōwlı "a 'ka 'vale Zozi
Crizi -a, -yee "wεan 'ka yie a "man Bali
-le vε -a, en kaa "sua.

12 -Yee "wεan te 'ka 'wı "man -e 'wı
'wlıdı "nen 'e 'ka 'pla dı! -Yεε cı "le 'ta
wōladı 'ka 'bō 'ci 'sō wınnun -wlıdı "da
-le 'wı 'zō. 13 En "nyian bε, te 'ka 'man
mēnnūn -nōn 'wı 'wlıdı "drēdı le -e 'o
drε 'wı 'wlıdı "le 'nyranman 'pa vε -a
dı. 'Pian 'ka 'fli 'nōn Bali le "le minnūn
nen o wluan -kanōn 'va en o yie a "man
"bε -wee 'wı 'zō. En 'ka 'man mēnnūn
-nōn Bali le, Bali -le 'wı "yi "drε vε -
a. 14 Maan ve 'cεε 'nan, 'wı 'wlıdı "le
'plēble 'ka "nyian kōan 'ka da dı. Kōō
Bali -le "yi drε 'cee vε -a, -pei -le 'plēble
'ka "nyian 'ka da dı.

'Wı 'yi "drēdı Zozizan 'sō

15 -Te maan 'vı 'nan, Zozinōn a Bali
-le "yi 'wlu -le "wεan -pei -le 'plēble 'ka
"nyian o da dıe, -a -ci nen 'nan, -si a
'e 'nōndı -wle -e 'o 'fō 'wı 'wlıdı "drēdı
man? -Cεjε, e 'ka zı "fo "dı. 16 Kaa -tōa
'ka 'bō -a 'nan, -te min wı "man 'nan 'e
dra min -tō 'suzan 'a bε, e 'nyranman
"paa 'e 'tazan zıe -yrε en e 'ta wōla -a
wei da. Te e drε 'sıen "le 'e 'tazan -le

nōan -le 'wɪ 'zʊ. -A -tʊwli "nɛn "nyian 'cee vɛ -a. -Te ka wɪ "man ɛn 'wɪ 'wɪdɪ 'ka 'pla bɛ, te ka drɛ "le 'wɪ 'wɪdɪ "le nōan -le 'wɪ 'zʊ. 'Wɪ nɛn e -taa "bɔlɛ 'ka man -a 'le 'srannan "bɛ, -nyrɛn -kadɪ -a. ɛn -te ka wɪ "man 'nan ka 'ta wɔla Bali wei da bɛ, te ka drɛ "le Bali -le nōan -le 'wɪ 'zʊ. 'Wɪ nɛn e -taa "drɛlɛ 'cee vɛ -a -a 'le 'srannan "bɛ, -nyrɛn 'nan Bali 'ka "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ.

¹⁷ -Kaa Bali muo "fɔ! Kɔɔ 'li 'e tɛdɛ bɛ, ka ya "le 'wɪ 'wɪdɪ "le nōannun -le 'wɪ 'zʊ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn waa paa 'ka 'ji bɛ, ka wɪ "man 'ka 'ci 'fidaa 'a, ɛn ka ya 'ta wɔlanan "da. ¹⁸ 'Wɪ 'wɪdɪ "le 'plɛblɛ 'ka "nyian 'ka da dɪ. Ka drɛ "le Bali -le nōannun -le 'wɪ 'zʊ 'nan -e 'ka 'wɪ "yi "drɛ.

¹⁹ Ka ya blaminun -a, -yee "wɛan 'wɪnun nɛn blamin -a ve bɛ, -a da nɛn 'an 'ci nrɔn ɛn an ci 'wɪnun 'gʊɛ -a vɪnan. 'Li 'e tɛdɛ bɛ, 'ka 'man mɛnnun -nɔn 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn e 'ka "le blamin 'e drɛ dɪɛ -a drɛdɪ lɛ, ɛn ka Bali -le -pei -tɔ wɪnun srɛ -pɛ "kaga "ji. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, 'ka 'man mɛnnun bɛ, 'ka -nɔn Bali lɛ 'wɪ "yi "drɛ vɛ -a. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ -maan 'cee 'ta wɔ -pɛ -taa 'sɔlɛ Bali lɛ.

²⁰ Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ ci 'nan, tʊ nɛn ka ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ lɔ "le nōan -le 'wɪ 'zʊ bɛ, te 'wɪ "yi "drɛdɪ "cɛɛ -kaa "paala dɪ. ²¹ ɛn tʊ zɪɛ -a man bɛ -mɛ "nɛn kaa 'yɪ 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -ji? Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'bɛ nɛn 'gʊɛ, -te ka ya 'ka 'ci "nrɔnnan 'wɪ zɪɛ -a da bɛ, -a 'yra 'ka -tɛa 'sɪɛn. Kɔɔ kaa -tɔa 'nan -a 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a.

²² 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, ka 'ka "nyian 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ lɔ "le nōan -le 'wɪ 'zʊ dɪ. Ka ya Bali 'sunan "le -yee nōannun -le 'wɪ 'zʊ. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ -maan 'cee 'ta wɔ -pɛ -taa 'sɔlɛ Bali lɛ, ɛn -a 'le 'srannan "bɛ Bali 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nōan 'cɛɛ. ²³ 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -pan nɛn -kadɪ -a. 'Pian Bali -le "yi "nɛn yaa -nɔn -cɛɛ 'e "tun "bɛ, -nyrɛn 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a. Ka drɛ min -tʊwli "a 'ka 'vale Zozi Crizi -a, -yee "wɛan 'belidɪ zɪɛ e drɛ -cee vɛ -a.

7

-Pei -le 'plɛblɛ 'ka "nyian Zozinɔn da

dɪ
¹ 'An "bʊɪ Zozinɔn, ka -peinun -tɔa. ɛn kaa -tɔa 'nan, -te min -ka bɛ, te -pei -le 'plɛblɛ 'ka "nyian "da "dɪ. ² An -kɔlaman maan -kɔɔnman lɪ 'padɪ 'lee -kɔnnɛn 'padɪ man. -Pei "e 'nan, lɪmɔn nɛn e -kɔnnɛn 'pa bɛ, -te -a -sran yɪɛ a tian "man "bɛ, ya'a 'sia 'e 'sran zɪɛ -a wɪlɪ "li "fo "dɪ. 'Pian -pei -a -si -nɔn -yrɛ 'nan, -te -a -sran -ka bɛ, e -kɔlaman -e 'e -kɔnnɛn pee 'pa. ³ -Te -a -sran yɪɛ a tian "man, ɛn e -kʊ -klɔnmɔn pee -va bɛ, te e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ -kɔnnɛn -wɛɛdɪ -a. 'Pian -pei -a -si -nɔn -yrɛ 'nan, -te -a -sran -ka bɛ, e -kɔlaman -kʊdɪ -a -klɔnmɔn pee -va, 'nan -e 'o cin 'pa. 'Wɪ zɪɛ e 'ka -kɔnnɛn -wɛɛdɪ -a "fo "dɪ.

⁴ 'An "bʊɪ Zozinɔn, 'wɪ 'tʊwli zɪɛ an -kɔlaman maan -kɔɔnman 'ka man. Zozi Crizi -ka yiba "plan da, ɛn ka drɛ min -tʊwli "a 'ka 'vale waa. E ya "le 'cee -kadɪ -le 'wɪ 'zʊ -pei -va zia. 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, ka drɛ 'sɪɛn min nɛn e wɪlan -kanɔn 'va bɛ -yee vɛ -a. E drɛ zɪ 'nan -e -kaa Zozinɔn bɛ, -kaa Bali 'su 'wɪ "yi "drɛdɪ -a.

⁵ 'Li 'e tɛdɛ te -ka'a tian drɛlɛ Zozi 'le vɛ -a dɪɛ, te -kaa 'ta wɔla -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -wɪdɪ "da. ɛn -pei 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'bɛ 'ta -tɔa -kaa man -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun zɪɛ -a da ta wɔdɪ -a. -Yee "wɛan 'wɪnun nɛn -a 'le 'srannan "a -kadɪ -a bɛ, -kaa drɛ. ⁶ 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, -pei -le 'plɛblɛ 'ka "nyian -kaa da dɪ. -Kaa ya "le min -kadɪ -le 'wɪ 'zʊ -pei -va zia. -Yee "wɛan -kaa ya Bali 'sunan -pɛ -trɛ -ji 'ta wɔladɪ -a 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a 've bɛ -a da. -Ka'a 'ta 'wɔla "nyian -pei -tɔ wɪnun da -e -kaa Bali 'su "le zɪ waa dra 'e tɛdɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ.

-Pei 'bɛ -maan blamin -a -tɔa 'nan e ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan -a

⁷ -Te maan 'vɪ 'nan, -pei 'le 'plɛblɛ 'bɛ 'ta -tɔa -kaa man ɛn -kaa 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, -a -ci nɛn 'nan -pei a 'wɪ 'wɪdɪ "a? -Cɛjɛ, e 'ka zɪ "fo "dɪ. 'Pian -kaa -tɔa 'nan, "te -pei "ka "dɪɛ, "te fɛ nɛn e ci 'wɪ 'wɪdɪ "a bɛ blamin 'ka -a tɔa dɪ. Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ ci 'nan, blamin ci 'sɔ wɪnun a -wɪdɪ, -kaa -tɔa zɪ, kɔɔ -pei -a 'vɪ 'nan: «Te blamin 'bli 'e bʊ fɛ nɛn e 'ka -yee vɛ -a dɪɛ -a man dɪ.» ⁸ 'Wɪ nɛn -pei -a 'vɪ zɪɛ, -a 'bɔ nɛn 'wɪ 'wɪdɪ

"a 'si, en e 'pleble 'sia 'an da -a. -A-nan nen an 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔv pɛɛnɔn drɛdɪ 'sia. Fɛ nen maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, tɔ nen -pei "ka "dɪɛ, 'wɪ 'wɪdɪ 'ka 'pleble 'silɛa 'an da dɪ. ⁹ Kɔɔ 'e tɛdɛ bɛ, -pei -le 'pleble 'ka 'an da dɪ. Tɔ zɪɛ -a man bɛ te 'an 'man yra flu. 'Pian tɔ nen -pei 'pleble 'siala 'an da bɛ, zɪ e 'bɔ bɛ, -a -nan nen 'wɪ 'wɪdɪ 'pleble 'sia 'an da, ¹⁰ en an drɛ min -kadɪ -a Bali 'lɛ. 'Wɪ 'kpa nen, Bali 'yee -pei -tɔ winun -nɔn min lɛ 'nan -e 'e 'belidɪ yɪ. 'Pian -pei zɪɛ yaan 'nɔn -ka lɛ. ¹¹ Fɛ nen maan 've zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, tɔ nen -pei 'pleble 'sia 'an da bɛ, -a -nan nen 'wɪ 'wɪdɪ 'pleble 'sia 'an da 'nyian. Yaan see paa, 'nan 'an -pei -tɔ winun srɛ en yaan -nɔn -ka lɛ. ¹² 'Pian -pei 'bɔ "fo "bɛ e ya Bali -le vɛ -a. En -pei -tɔ winun pɛɛnɔn bɛ, e ya 'saun Bali 'lɛ, e ya tɪglɪ, en e ya 'kpa.

¹³ Fɛ nen e cɪ 'kpa bɛ, e -kɔlamən e min -nɔan "ka lɛ? -Cɛjɛ, -pei "cɛɛ min -nɔn -ka lɛ dɪ. 'Wɪ 'wɪdɪ 'bɛ drɛ. -Pei nen e cɪ 'kpa bɛ, yaa 'si en 'yaan see paa 'a, 'nan -e 'yaan 'nɔn -ka lɛ. 'Winun zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ -maan minnun pɛɛnɔn -yee -wɪdɪ "ci 'yɪ.

¹⁴ -Kaa -tɔa 'nan, -pei -tɔ winun 'si Bali va. 'Pian 'an 'bɔ 'gɔvɛ, blamin nen 'maan, en an ya 'wɪ 'wɪdɪ 'lɔ "le -yee nɔan -le 'wɪ 'zɔv. ¹⁵ 'An drɛ winun 'ka 'sia 'an 'bɔ 'va dɪ. Kɔɔ 'wɪ nen an cɪ "vale 'an dra bɛ, ma'an 'bɛ dra dɪ. 'Pian 'wɪ nen -a drɛdɪ 'wɪ "naan 'an man bɛ, -a 'bɔ nen maan dra. ¹⁶ 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan, an Bali -le -pei -tɔ winun 'siala 'wɪ "yi "a. Kɔɔ an 'ka "vale 'an 'wɪ 'wɪdɪ "nen maan dra zɪɛ -a dra dɪ. ¹⁷ 'Mɛn "cɛɛ 'wɪ 'wɪdɪ 'bɔ zɪɛ -a dra 'an yɪɛ man dɪ. 'Pian 'wɪ 'wɪdɪ 'bɔ nen an drɛ -yrɔ "le nɔan -le 'wɪ 'zɔv bɛ -yɛɛ 'ta -tɔa 'an man, en maan dra.

¹⁸ Maan -tɔa 'nan, 'an 'bɔ blamin 'gɔvɛ, 'wɪ "yi "drɛdɪ 'ka 'an nyen va dɪ. Kɔɔ an ya "vale 'an 'wɪ "yi "dra, 'pian 'an 'pɛ 'ka 'sɔa -a drɛdɪ -a dɪ. ¹⁹ 'Wɪ "yi "nen -a -cin cɪ 'an 'ji "le 'an drɛ bɛ, ma'an 'bɛ 'dra dɪ, 'pian 'wɪ 'wɪdɪ "nen an 'ka "vale 'an dra dɪ -a 'bɔ nen maan dra. ²⁰ En -te an 'wɪ zɪɛ -a dra bɛ, yaa -kɔɔnman 'nan, 'mɛn "cɛɛ dra 'an yɪɛ man dɪ. 'Pian 'wɪ 'wɪdɪ 'bɔ nen an drɛ

-yrɔ "le nɔan -le 'wɪ 'zɔv bɛ -yɛɛ 'ta -tɔa 'an man, en maan dra.

²¹ 'Winun 'bɔ nen maan dra zɪɛ, -yɛɛ -maan maan -tɔa 'nan, 'wɪ "yi "cin a 'an 'ji 'nan 'an drɛ, 'pian mɛɛn "tɔvɛ -e 'an 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ. ²² 'Mɛn cɪ "nrɔndɪ va bɛ, an Bali -le -pei -tɔ winun "siala 'wɪ tɪglɪ 'a "le 'an 'ta wɔla "da. ²³ 'Pian 'an drɛ winun -ko -si pee da zia. -Si pee zɪɛ e ya -si nen e 'ka "vale Bali -le -pei 'e 'kɔn dɪɛ -a. 'Ta wɔladɪ -si zɪɛ -a da bɛ, -yɛɛ 'an drɛ 'wɪ 'wɪdɪ 'lɔ "le -yee nɔan -le 'wɪ 'zɔv. En an 'wɪ 'wɪdɪ "dra.

²⁴ 'Wɪ -dan 'bɛ 'bɔ 'an man. -Tɪ nen maan ye -e 'yaan 'sɔ 'wɪ zɪɛ -yrɔ? En -tɪɛ 'an "sia -ka -lɔ? ²⁵ An -ciala Zozi Crizi -va -e 'an -kaa "tɪ Bali muo "fɔ, kɔɔ -yɛɛ 'wɪ zɪɛ -a drɛ.

Maan 'le -sɛanla -a vɪdɪ -a 'nan, 'mɛn cɪ "nrɔndɪ va bɛ, an drɛ Bali -le -pei -lɔ "le -yee nɔan -le 'wɪ 'zɔv. 'Pian 'an drɛ winun va bɛ, an ya 'wɪ 'wɪdɪ 'lɔ "le -yee nɔan -le 'wɪ 'zɔv.

8

Bali lei 'saun 'bɛ Zozizan "paala

¹ 'Bɛ nen 'gɔvɛ, minnun nen o drɛ Zozi Crizi -le vɛ -a bɛ, Bali -le tin -tɛdɪ o da 'si o man. ² Kɔɔ Bali lei 'saun 'bɛ o "paala. -Yee "wɛan 'belidɪ 'kpa drɛ -wee vɛ -a, en o drɛ min -tɔwɪ "a o 'vale Zozi Crizi -a. 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan o 'sɔ 'wɪ 'wɪdɪ "le 'pleble 'lɔ, en -ka -le 'pleble 'ka "nyian o da dɪ.

³ -Kaa ya blaminun -a -le "wɛan bɛ, Bali -le -pei 'ka -kɔlɛ 'wɪ 'wɪdɪ "le 'pleble 'sidɪ -a -kaa da dɪ. 'Pian Bali -a drɛ. 'E 'pɪ 'pa 'sia 'trɛda "le blamin -le 'wɪ 'zɔv. En e tin -tɛ "da blaminun -le 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man. E -ka 'wɪ zɪɛ -a -ji. ⁴ Bali 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'nan -e 'wɪ nen -pei -a 'vɪ bɛ 'e drɛ -cee vɛ -a. 'Wɪ zɪɛ -nyɛn 'nan, -kaa -kɔan "min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ. E ya -kaa nen -ka 'a 'ta 'wɔla -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ winun da dɪ, 'pian -kaa 'ta wɔla 'wɪ nen Bali lei 'saun -a ve bɛ -a da bɛ -cee vɛ -a.

⁵ Fɛ nen maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, minnun nen o 'ta wɔla 'o 'bɔ 'ci 'sɔ winun da bɛ, o 'bɔ 'ci 'sɔ winun nen waa -wɛɛman. 'Pian minnun nen Bali lei 'saun 'bɛ o "paala bɛ, 'wɪ nen e "sia Bali lei 'saun 'va bɛ, -a 'bɔ nen waa -wɛɛman 'nan 'o dra. ⁶ Maan ve 'cɛɛ

'nan, 'ta wɔladɪ min 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun da bɛ, -a 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a. 'Pian min nɛn yaa -wɛɛman 'nan, 'e 'ta wɔla 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a ve bɛ -a da bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -yee vɛ -a. ɛn -fudɪ -trɔɔ a -yee vɛ -a. 7 Min nɛn e 'ta wɔla 'e 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun da bɛ, e ya Bali 'nanmanzan 'a. Kɔɔ ya'a 'ta 'wɔla Bali -le -peinun da dɪ. ɛn 'wɪ 'kpa, -a san 'ka 'kɔlaman -a drɛdɪ -a "fo "dɪ. 8 -Yee "wɛan minnun nɛn o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun 'bɛ o "paala bɛ, wa'a 'kɔlaman -e 'o 'sɔ Bali lɛ "fo "dɪ.

9 'Cee vɛ bɛ, 'ka 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun "cɛɛ 'ka "paala "nyian dɪ, 'pian Bali lei 'saun nɛn. -Te e ya 'wɪ 'kpa -a 'nan Bali lei 'saun a 'ka 'lɔ bɛ, -a -nan nɛn e 'ka "paala. Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn Crizi lei 'saun 'ka -yrɔ "dɪɛ, te -a san 'ka Crizi -le vɛ -a dɪ. 10 'Pian 'cee vɛ bɛ, 'ka 'vale Crizi -a ka drɛ "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zɔ. 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, 'ka po -le -kɔndɪ 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a, ka 'wɪ 'wɪdɪ drɛ "le "wɛan. 'Pian Bali 'ka drɛ min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ, -yee "wɛan Bali lei 'saun 'belidɪ -nɔn 'cɛɛ. 11 Bali 'bɛ Zozi Crizi wluan -kanɔn 'va. -Yee "wɛan kaa nɛn Bali lei 'saun a 'ka 'lɔ bɛ, Bali 'bɔ 'belidɪ -nɔn 'ka po nɛn e -taa "kalɛ bɛ -yrɛ. Kɔɔ ka drɛ "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zɔ 'ka 'vale Bali lei 'saun 'a.

12 'An "bɔlɪ Zozinɔn, 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a ve -cɛɛ bɛ, -a da nɛn -kaa 'ta wɔla. -Yɛɛ cɪ -kaa da "le fiɛn -le 'wɪ 'zɔ. 'Pian wa'a vɪlɛ 'nan -kaa 'ta wɔla -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun da dɪ. 13 Kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'nan, -te ka 'ta wɔla 'ka 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun da bɛ, -a 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a. 'Pian -te ka Bali lei 'saun 'tɔɪ ɛn e 'ka 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun yi -ka bɛ, 'belidɪ dra 'cee vɛ -a.

14 Minnun pɛɛnɔn nɛn Bali lei 'saun o "paala bɛ, o ya Bali -le 'nɛnnun -a. 15 Lei nɛn Bali -a -nɔn 'cɛɛ bɛ, -a -ci "cɛɛ 'nan, ka ya Bali -le nɔannun nɛn o "kɪlanman Bali lɔ bɛ waa dɪ. 'Pian -a -ci nɛn 'nan, ka drɛ Bali -le 'nɛnnun -a. -Yee "wɛan nɛn -kaa -kɔlaman Bali laabɔdɪ -a -kaa "tɪ -baba. 16 Bali lei 'saun 'bɔ 'bɛ -cin -tɔa -kaa 'ji 'nan, 'wɪ 'kpa, -kaa ya Bali -le 'nɛnnun -a. 17 -Yee "wɛan -te -kaa ya Bali -le 'nɛnnun -a bɛ, "yinun nɛn Bali -tɔ "da 'nan 'e dra 'yee minnun lɛ bɛ, -kaa blɪnan a "va. -Kaa blɪnan a "va -kaa 'vale Crizi -a. Kɔɔ 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, -te -kaa ya -kaa yra

yɪnan Crizi -le "wɛan bɛ, e dra 'wɪ 'kpa -a -e Bali 'e 'tɔ -dan -nɔn -cɛɛ -kaa 'vale Crizi -a tɔ -fɔla "da "ji.

Zozinɔn -taa "drɛɛ Bali -le -dan "nɛn "blɪnɔn 'a

18 Maan -tɔa 'nan, Bali -le -dan nɛn -kaa -taa "drɛɛ -a "nɛn "blɪnɔn 'a bɛ, e "mlɪan yra yɪdɪ nun pɛɛnɔn nɛn -kaa man tɔ 'gɔvɛ -a -ji bɛ -a da. 19 'Wɪ 'kpa, Bali -le -dan zɪɛ e -taa "drɛɛ Bali -le 'nɛnnun -le vɛ -a tɔ -fɔla "da "ji. -Yee "wɛan Bali -pɛ drɛ fɛnun pɛɛnɔn 'ci 'kla "tra yi zɪɛ -a -pɛndɪ -a dɪ. 20 Kɔɔ Bali -pɛ drɛ fɛnun zɪɛ o ya -nan 'e "tun, ɛn yi -tɔ bɔa "bɛ -e o -nan 'e 'nyan. Bali -pɛ drɛ fɛnun 'bɔ "cɛɛ wɛɛ 'nan 'e drɛ zɪ dɪ, Bali 'bɔ 'bɛ 'vɪ 'nan 'e drɛ zɪ. 'Pian Bali 'tɔ "da 'nan, 21 yi -tɔ bɔa "bɛ, -ka -le 'plɛblɛ zɪɛ e "sia o da. Tɔ zɪɛ -a man bɛ 'belidɪ nɛn Bali -le 'nɛnnun -le vɛ -a bɛ, e -kɔan -wee vɛ -a "nyian.

22 -Kaa -tɔa 'nan, Bali -pɛ drɛ fɛnun pɛɛnɔn bɛ, o "koe "a -nyannan, ɛn o ya -trunna "le lɪmɔn nɛn e -fɔ -srɪnan bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

23 'Pian Bali -pɛ drɛ fɛnun 'bɔ 'saza "cɛɛ dɪ, -kaa 'bɔ "nyian -kaa nɛn Bali 'yee lei 'saun 'nɔn -cɛɛ fɛ 'tɛdɛ -a bɛ, -kaa ya -trunna -kaa 'ji. -Kaa ya yi nɛn Bali -kaa dra 'yee 'nɛnnun -a 'e 'va nun bɛ -a -pɛnnan. Tɔ zɪɛ -a man bɛ, -ka -le 'plɛblɛ 'ka 'kɔan "nyian -kaa da dɪ.

24 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ -kaa 'bli a "da 'nan, -kaa ya -kaa 'sidɪ 'wɪ 'ji, 'pian -a -ci 'ka tɪan 'e bɔladɪ 'wein dɪ. Kɔɔ -te fɛ nɛn min 'bli -a -yrɛ 'nan yaa 'yɪ bɛ, wa'a "nyian -a ve 'nan -a 'bli -a -yrɛ "dɪ. Fɛ nɛn min -a ye 'e yɪɛ 'a bɛ ya'a 'kɔlaman -e 'e vɪ 'nan 'e 'bli a -yrɛ "dɪ. 25 'Pian -cee vɛ bɛ, fɛ nɛn -ka'a ye tɪan -kaa yɪɛ -a dɪɛ, -a lɛ nɛn -kaa 'bli a, ɛn -kaa 'man a 'e -srandɪ -a man -pɛndɪ -a.

26 Bali lei 'saun 'bɛ -tɔa -kaa 'wɪ 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a. -Kaa "koe 'ka -kaa da dɪ, ɛn zɪ kɔ -kaa 'wɪ tin 'ba Bali lɛ bɛ, -ka'a tɔa dɪ. -Yee "wɛan nɛn Bali lei 'saun 'bɔ 'bɛ -tɔa -kaa 'wɪ -e 'wɪ nɛn blamin 'ka 'kɔlaman -a vɪdɪ -a dɪɛ 'e vɪ Bali lɛ. 27 ɛn Bali 'bɔ nɛn e min ci wɪ -tɔa "bɛ, 'wɪ nɛn Bali lei 'saun cɪ "vale 'e ve bɛ, yaa -ci maan. Kɔɔ minnun nɛn o cɪ Bali -le vɛ -a bɛ, o lɛ nɛn Bali lei 'saun Bali trɔv "baa "le zɪ Bali cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

28 -Kaa -tōa 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e bōa Zozinɔn man bɛ, Bali -a dra -e 'e 'kɔn -wee 'wɪ 'yi "a. Kōō o Bali ye 'yi, ɛn e o laabv "le zɪ e cɪ -a 'bō 'ci 'sō 'a bɛ -yee 'wɪ 'zv. 29 Minnun nɛn Bali o 'si "va 'e 'cɛn bɛ, e o 'pla 'e 'cɛn 'nan, o -taa "drɛlɛ "le 'e 'pɪ -le 'wɪ 'zv. Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e -a 'pɪ 'e 'kɔn "bɔɪnɔn "kaga zɪɛ o yei 'nɛn flin -a. 30 Minnun nɛn Bali o 'pla 'e 'cɛn bɛ, e o laabv. ɛn o 'bō nɛn e o laabv bɛ, e o drɛ min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. ɛn o 'bō nɛn e o drɛ min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ bɛ, e 'tō -dan nɔn -wlɛ.

Bali -le blamin yɪdɪ "yi "bɛ -a -kōōn "manvɛ "ka "dɪ

31 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ e ya "le 'e -kaa "koe "tō -kaa da. Kōō -te Bali a -kaa va zia bɛ, min 'e 'ci "paa -kaa man, 'pian ya 'a -kɔlaman 'wɪ 'tɔ drɛdɪ -a -cɛɛ "fo "dɪ. 32 Bali 'ka 'e 'pɪ 'tɔɪlɛ 'e "tun "dɪ, yaa -nɔn 'sraga bɔvɛ -a -kaa pɛɛnɔn man. -Yee "wɛan e 'wɪ "yi pɛɛnɔn dra -cɛɛ -kaa 'vale -a -pɪ -a. 33 Minnun nɛn Bali o 'si "va 'nan 'o 'kɔn 'yee vɛ -a bɛ, min -tɔ 'ka 'kɔlaman 'wɪ 'tɔdɪ -a o man dɪ. Kōō Bali o drɛ min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. 34 'Wɪ 'kpa nɛn, min -tɔ 'ka 'kɔlaman tin -tɛdɪ -a o da dɪ. Kōō Zozi Crizi -ka -wee "wɛan. ɛn "nyian bɛ, e wluan -kanɔn 'va, ɛn e ya Bali -pɛ "yi "da 'nan te e Bali trɔv "baa -kaa Zozinɔn 'le 'wɪ man.

35 Crizi -le -kaa yɪdɪ "yi zɪɛ, -mɛ 'bɛ -kɔlaman -kaa 'sɪdɪ -a -a -sru? -Te e ya yɪdɪ -a o o, ya 'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya 'klandɪ -a o o, ya 'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya 'tɛ 'padɪ min da -a o o, ya 'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya dra -tɛdɪ -a o o, ya 'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya 'yalɛ -tɛdɪ -a o o, ya 'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya 'wɪ bɔdɪ min man -a o o, ya 'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya -kadɪ -a o o, ya 'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. 36 'Wɪnɔn zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn. Kōō e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Kv drɛ 'yie vɛ -a -le "wɛan tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn man bɛ, 'kv 'ta a 'e "fluladɪ -ka lɛ. ɛn minnun 'kv "siala 'blanun nɛn o ya -tɛvɛ -a bɛ waa.»

37 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a -ji bɛ, maan ve 'cɛɛ 'nan, -kaa wulo bōala "va. Bali nɛn e -kaa 'yɪ "yi "bɛ, -yɛɛ dra -e -kaa wulo 'e bōla "va. 38 Maan -tōa 'kpa tɪglɪ 'nan, fɛ -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -yee yɪdɪ "yi -sru "dɪ. -Te e ya -kadɪ -a o o, ɛn -te e ya 'belidɪ -a o o, -a -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "dɪ. -Te e ya Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ waa o o, ɛn -te e ya lei -wɪdɪnɔn -a o o, -a -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "dɪ. -Te e ya tɔ 'gɔvɛ -a -ji fɛnɔn -a o o, ɛn te e ya tɔ nɛn e -taa "bɛ -a -ji fɛnɔn -a o o, -a -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "dɪ. -Te e ya fɛnɔn nɛn o min "paala bɛ waa o o, -a -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "dɪ. 39 'O 'kɔn laji o o, ɛn 'o 'kɔn 'trɛda o o, wa 'a 'kɔlaman -e 'o -kaa 'si -a -sru "dɪ. 'Wɪ 'kpa nɛn, Bali -pɛ drɛ fɛ -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si Bali -le blamin yɪdɪ "yi -sru "dɪ. Yɪdɪ "yi zɪɛ Bali cɪla -kaa san Zozi Crizi -va ɛn yaa -ci kōōn -cɛɛ.

9

Izrael 'nɔn -mienun Bali -le "yi "fɔla 'o "trɔɛn -sru

1 'Wɪ nɛn an "ta -a ve 'gɔvɛ, Crizi -a -tōa 'nan 'wɪ tɪglɪ nɛn. 'Wlu "cɛɛ maan -sɛan "dɪ. Bali lei 'saun -a -tōa "nyian 'nan 'wɪ 'kpa nɛn, ɛn 'mɛn 'ci "nrɔndɪ 'ka tin tɛa 'an da "fo "dɪ. 2 -Te 'an 'ci nrɔn 'an "bɔɪ Izrael 'nɔn da bɛ, an 'ta dra -trɔdrɔ, ɛn 'wɪ "naan 'an man. 3 -Yee "wɛan "te 'mɛn 'sɪdɪ Crizi man -kɔlaman paan -a drɛdɪ -a -e 'an "bɔɪ Izrael 'nɔn 'o 'si 'wɪ 'ji bɛ, "te maan wɛɛ 'nan Bali 'e 'an 'si Crizi man -kōōbli.

4 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn Bali -a drɛ Izrael 'nɔn lɛ bɛ -a da! Bali o drɛ 'yee 'nɛnnun -a. ɛn e 'tō -dan nɔn -wlɛ. ɛn e -tō 'e wei da -wlɛ 'nan, -si a 'e 'lɛ 'sɔdɪ -wlɛ -e 'o -pli 'e man. ɛn e 'yee -pei -tō wɪnɔn -nɔn -wlɛ. ɛn zɪ kō 'wee 'pan bɛ, yaa 'vɪ -wlɛ. ɛn e -tō 'e wei da -wlɛ 'nan, 'e o "sia 'wɪ 'ji. 5 ɛn o tranun nɛn 'li bɛ, -wɛɛ cɪ Bali -le min -dandannun -a. ɛn "nyian bɛ Crizi nɛn min 'sizan 'wɪ 'ji -a bɛ, o va nɛn waa -ya blamin -a. Bali nɛn e ya fɛ pɛɛnɔn da bɛ, 'tō -dan 'e 'kɔn -yee vɛ -a 'wɪ nɛn yaa drɛ zɪɛ -a man 'li 'trilii. Amen!

-Tɪnɔn 'bɛ cɪ Bali -le minnun tɪglɪ 'a?

6 'W₁ nēn Bali -tō "da Izrael 'nōn lē z₁ē -a "nēn "f₁ 'e "tun? -Cējē -a "nēn 'ka 'fo 'e "tun "d₁. -A -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan, Izrael 'nōn pēēnōn "cēē c₁ Bali -le minnun -a d₁. 7 O ya Abraam kludanōn 'a. 'Bē a z₁, 'pian o pēēnōn "cēē c₁ Abraam -le 'nēnnun nēn Bali -a 'v₁ bē waa d₁. Kōō Bali -a 'v₁ Abraam lē 'nan: «'i 'p₁ Izak 'bē -taa 'i kludanōn 'yale.» 8 'W₁ z₁ē yaa -kōōnman -cēē 'nan, 'nēnnun nēn Abraam o -ya 'e 'pōn -ji bē, o pēēnōn "cēē c₁ Bali -le 'nēnnun -a d₁. 'Pian 'nēnnun nēn e o -ya 'w₁ nēn Bali -a 'v₁ bē -a da bē, -wēē c₁ 'o "nrōnd₁ "le Abraam kludanōn 'le 'w₁ 'z₁. 9 Kōō 'w₁ nēn Bali -a 'v₁ Abraam lē bē, -nyrēn 'g₁. E 'nan: «Lē pee, t₁ 'bō 'lein 'g₁ -a man bē, "mēn v₁nan 'an 'ta bē, tē 'i nan Sara 'nēn 'klōnmōn -ya.»

10 E₁ "nyian bē, 'w₁ nēn e drē Rebeka -le v₁ -a bē, 'ka 'ci "nrōn "da. 'O 'vale 'k₁ tra Izak -a 'o 'pōn 'si. 11-12 T₁ nēn tē wa'a tian 'nēnnun 'bō y₁ra y₁lē d₁ē, ēn Bali -a 'v₁ Rebeka lē 'nan: «'Nēn cējē 'bē -taa "drēlē 'e -suannēn 'suzan 'a.» T₁ nēn Bali 'w₁ z₁ē -a v₁ Rebeka lē bē, tē 'nēnnun 'bō 'ka tian 'w₁ 'w₁l₁d₁ "t₁w₁l₁ "drēlē d₁, ēn wa'a tian 'w₁ 'y₁ "t₁w₁l₁ "drēlē d₁. 'W₁ z₁ē yaa -kōōnman -cēē 'nan, Bali 'ka min sia "va 'yēē v₁ -a 'e drē w₁nun man d₁. 'Pian Bali min "sia "va "lē z₁ e c₁ "va "bē -yēē 'w₁ 'z₁. 13 'W₁ 'kpa nēn, 'w₁ z₁ē -yēē dra. Kōō e ya 'crēn -tēd₁ 'nan: «An Zago 'y₁ "y₁, ēn an 'nan Ezo man.»

14 'W₁ nēn an "sia -a v₁nan z₁ē, -a -c₁ nēn 'nan Bali 'ka 'w₁ 'dra 'e 'nōan da d₁ōv? -Cējē, -njēē d₁. 15 'Pian 'w₁ nēn Bali -a 'v₁ Moizi lē bē, 'ka 'ci "nrōn "da "t₁. Yaa 'v₁ -yrē 'nan:

«Min nēn an c₁ "vale 'an nyrinda "sia bē,

-a san nēn maan nyrinda "sia.

En min nēn an c₁ "vale 'an "paa "va "bē, -a san va nēn an "paa.»

16 -Yēē "wēan Bali -le min nyrinda 'sid₁ 'lee -yēē 'pad₁ min va bē, ya'a 'sia min 'bō 'va d₁. En e 'ka 'nan min -a -wēēman 'e 'bō 'le 'plēblē 'a d₁. 'Pian e "sia Bali 'bō nēn min nyrinda -sēan "da "bē -a va.

17 E₁ "nyian bē, 'ka 'ci "nrōn 'w₁ nēn Bali -a 'v₁ Ezipti mingōnnēn nēn waa laabo Faraōn bē -yrē "bē -a da. Kōō e ya 'e 'crēn -tēd₁ 'nan:

«Mēin drē mingōnnēn -a,

'nan 'yie "wēan

-e minnun 'o 'mēn 'plēblē 'ci y₁,

-e 'waan 'tō fuilaman

'trēda 'lēglōn pēēnōn 'ji.»

18 'W₁nun z₁ē -wēē -kōōnman 'nan, min nēn Bali -a "vale 'e nyrinda "sia bē, -a san nēn yaa nyrinda "sia. En min nēn Bali -a "vale 'e 'bli da -tōa 'plēblē -e 'e v₁lē 'e 'w₁ 'ci man d₁ē, -a san lē nēn yaa dra.

19 -A -mienan blamin -kolaman -a laab₁d₁ -a 'nan: «-Tē 'bē -a z₁ē, -mē "le "wēan nēn Bali 'w₁ "nēn -kōōnman min lē "mēn? Kōō min -t₁ 'ka 'kolaman -sa -fōd₁ -a Bali 'nēan d₁.» 20 E ya "le 'an laab₁ 'nan: «-T₁ nēn blamin -a, ēn e -sa -fōa Bali 'nēan?» Kōō blamin a Bali -pē drē fē "tun "a. En -pē drē fē 'ka 'kolaman -e 'e 'w₁ 'tō 'e drēzan man d₁. 21 -Kaa -tōa 'wein 'nan, -pō nēn -pō -tōzan c₁ "vale 'e -tōa "bē, -a 'bō nēn yaa -tōa. Yaa -mie -tōa "bē, wēē bōala 'ji min "fli yaa cin y₁nan, ēn yaa -mie -tōa "bē, 'o ya fēnun trē -ji v₁ -a. Z₁ blamin c₁ Bali lō z₁ē.

22 -Yēē "wēan, -tē Bali a "va 'nan 'e 'yēē nyran -bl₁d₁ -ci -kōōnman -e minnun 'o 'yēē 'plēblē 'ci y₁ bē, -a -nōan da nēn. 'Pian minnun 'bō nēn o c₁ paan "le 'nan Bali 'e nyran -bl₁ o va -e 'e o -nan -nyan z₁ē, Bali 'e 'man -sran o va. 23 Bali 'w₁ z₁ē -a drē min peenun nēn e ya "vale 'e o nyrinda "sia bē -wēē "wēan. Minnun z₁ē e 'o 'si "va 'e 'cēn 'nan -e 'o 'yēē -dan ci y₁.

24 -Kaa 'bō Zozinōn nēn, ēn -kaa ya 'lēglōn 'tōd₁ -ji 'nōn 'a. Bali 'ka min laab₁lē Zuif 'nōn 'saza 'va d₁. 25 'W₁ z₁ē Bali 'lewei v₁zan -t₁ a 'li waa laabo Oze, yaa 'v₁ -a -nan 'mōn. Kōō yaa crēn -tē Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Minnun nēn o 'ka 'e 'cēn 'mēn minnun -a d₁ē,

an -taa "o laab₁lē 'mēn minnun.

En 'lēglōn nēn

ma'an y₁lē "y₁ 'e 'cēn d₁ē,

an -taa -a laab₁lē 'an 'ci 'sō 'lēglōn.

26 E₁ "nyian bē, minnun nēn

maan 'v₁ -wlē 'nan,

ka 'ka 'mēn minnun -a d₁ē,

'o 'tō -taa "kōnlē Bali nēn

-a y₁lē -a "man "bē,

-yēē 'nēnnun.»

27 'Pian Izrael 'nōn 'bō 'le vε -a bε,
Bali 'lewei vīzan -tō nēn 'li waa laabo
Ezai bε e 'wī 'tū 'vī -a -nan 'mōn. Kōō
yaa crēn -tε Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«-Te Izrael 'nōn a "kaga
"le 'nan jemie man nyren -le 'wī 'zū oo,
o va min "nēn
"wēnnen "cε "nēn
Bali -a "sia 'wī 'ji.

28 'Wī nēn Minsan -a 'vī 'nan
'e dra 'trēda bε,
yaa 'lε sōōman "fo,
ēn yaa dra tada.»

29 En Ezai -a 'vī "nyian 'e 'cēn 'nan:
«"Te 'e 'kōn 'nan
'plēblē pēēnōn 'san Bali 'ka -kaa klu
"wēnnen 'tūlε 'trēda dīε,
"te -kaa -nan -nyan "le 'fla nēn
waa laabo Sodōm bε -yee 'wī 'zū,
ēn "te -kaa -nan -nyan "le 'fla nēn
waa laabo Gomōr bε -yee 'wī 'zū.»

*Yi -tēradī Zozi Crizi da man nēn Bali
min "siala 'e 'lε min tīglī 'a*

30 'Wī nēn an "sia -a vīnan zīε, -a
'le 'srannan "nēn 'nōn? -Nyren 'nan,
minnūn nēn o 'ka Izrael 'nōn 'a dī, ēn o
'ka -a -wēēnan 'nan, 'o -kōan "min tīglī
'a Bali 'lε dīε, Bali o "siala min tīglī 'a
'e 'lε -wee yi -tēradī 'e da man. 31 'Pian
Izrael 'nōn 'bō nēn waa wēē 'kpa tīglī
'nan, 'ta wōladī -pei -tō wīnūn da 'o 'bō
'le 'plēblē 'a nēn 'o -kōan "min tīglī 'a
Bali 'lε bε, wa'a bōlε -ji dī. 32 -Mε "le
"wēēn nēn Izrael 'nōn 'ka bōlε -ji dī? Fε
-le "wēēn nēn wa'a bōlε -ji dīε, -yēē cī
'nan, -wee -kōndī "min tīglī 'a Bali 'lε
bε, wa'a -wēēlε 'nan 'e 'si 'wee yi -tēradī
Bali da va dī. 'Pian waa wēē 'nan, 'o -
kōan "min tīglī 'a Bali 'lε 'ta wōladī -pei
-tō wīnūn da 'o 'bō 'le 'plēblē 'a. -Yee
"wēēn o srōēn -wī -kōlε nēn e min -tiala
bε -a man. -Kōlε zīε Crizi nēn. 33 'Wī
zīε e ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'ji 'e
'cēn. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«Bali "e 'nan,
an -kōlε -tū 'pla Zeruzalēm.
-Kōlε zīε minnūn srōēn -wia "man,
ēn e minnūn -tiala.
Min oo min nēn
e yi -tēra -kōlε zīε -a da bε,
-a -pε 'ka 'sēanla 'e "tun "dī.»

10

1 'An "būl Zozinōn, 'an 'nanman wī
a -tōwli, ēn 'wī nēn maan laabo Bali lō
Zuif 'nōn 'le vε -a bε e ya -tōwli. 'Wī zīε
-nyren 'nan Bali 'e Zuif 'nōn 'si 'wī 'ji.

2 'Wī 'kpa, maan ve o man 'nan, o ya 'o
kōaladī Bali man 'kpa tīglī. 'Pian wa'a
'wī 'tōdī paa "va "dī. 3 Kōō 'wī nēn Bali
-a drē 'nan -e 'e blamin 'sia min tīglī 'a
'e 'lε bε, wēē -fōla 'o "trōēn -sru. 'Wī zīε
wa'a -cī maan "fo "dī, ēn waa -wēēman
tian 'nan 'o dra 'o 'bō 'le 'plēblē 'a -e 'o
-kōn min tīglī 'a Bali 'lε. 4 'Pian -kaa -
tōa 'nan, 'ta wōladī -pei -tō wīnūn da -e
Bali 'e min 'sia min tīglī 'a 'e 'lε bε, Crizi
-a yi -ka. E Bali -le -pei -tō wīnūn 'lε
sōō, -yee "wēēn 'bε nēn 'gūε, yi -tēradī
Crizi 'bō da man nēn Bali min "siala 'e
'lε min tīglī 'a.

5 'Wī nēn Moizi -a 'vī bε, 'ka 'cī "nrōn
"da "tū! 'Ta wōladī -pei -tō wīnūn da
-e Bali 'e min 'sia min tīglī 'a 'e 'lε bε,
Moizi -a 'wī crēn -tε. Yaa crēn -tε 'nan:
«Min nēn e 'ta 'wōla -pei -tō wīnūn da,
ēn ya'a -a -tōwli "cε "srēlε dīε,
e 'belidī ye.»

6 En min -tōdū pēēnōn nēn Bali o 'sia
'e 'lε min tīglī 'a 'wee yi -tēradī 'e da
man bε, -wee vε a "yi. Kōō Moizi -a
crēn -tε "nyian 'nan:

«Te 'i 'cī "nrōn 'nan,
-tīε -taa "kūlε laji
-e 'e 'ta min 'sizan 'wī 'ji -a dī?»

7 «En te 'i 'cī "nrōn "nyian 'nan,
-tīε -taa "kūlε -yremo fla
-e 'e min 'sizan 'wī 'ji wluan -kanōn 'va
dī?»

8 'Pian -wee vε nēn 'gū. E ya 'e 'crēn
-tēdī 'nan:

«Bali wei a 'e -plidī 'ka man -kogo.
E ya 'ka 'bō 'le,
ēn e ya 'ka sōba ji.»

'Wī zīε e ya yi -tēradī Bali da 'wī nēn
kūa ve 'cēē bε -a. 9 -Nyren 'nan, min
oo min nēn yaa ve 'e 'le 'nan, Zozi a
Minsan -a, ēn e yi -tēala "da 'nan, Bali
-a wluan -kanōn 'va bε, min zīε Bali -
taa -a 'silε 'wī 'ji. 10 Kōō -te min yi -tēala
Crizi da 'e 'bli pēēnōn 'a, ēn yaa ve 'e 'le
'nan, -yēē cī Minsan -a bε, min zīε Bali -
taa -a 'silēa min tīglī 'a 'e 'lε, ēn yaa "sia
'wī 'ji. 11 'Wī zīε e ya 'e 'crēn -tēdī Bali
-le 'fluba 'ji. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«Min oo min nen
e yi -tera Minsan da be,
-a -pe 'ka 'seanla 'e "tun "di.»

12 'Wɪ nen 'e 'cɾen -tɛdɪ zɪe e ya
blamin -tɔdɔ pɛɛnɔn 'le vɛ -a. -Te min
a Zuif min -a oo, ɛn -te min a 'lɛglɔn
'pee -ji min -a oo, o san a -tɔwli. ɛn e
"yi "dra min -tɔdɔ pɛɛnɔn nen waa trɔ
"baa be -wle. 13 Kɔɔ e ya 'e 'cɾen -tɛdɪ
'nan:

«Min oo min nen
e Minsan trɔ "baa be,
Bali -taa -a 'sile 'wɪ 'ji.»

Izrael 'nɔn 'le toba wei "ka "di

14 -Kaa -tɔa 'nan, -te minnun 'ka yi
tɛala Minsan da dɪe, wa'a -kɔlaman -e
'o trɔ 'ba di. ɛn -te minnun 'ka Minsan
-le 'wɪ manlɛ dɪe, wa'a -kɔlaman -e 'o yi
-tera "da "di. ɛn -kaa -tɔa "nyian 'nan,
-te min 'ka Minsan -le 'wɪ vlɛ minnun
lɛ dɪe, wa'a -kɔlaman -e 'o man di.

15 ɛn min -tɔ "ka -e 'e Minsan -le 'wɪ
vɪ minnun lɛ, te Minsan 'ka -a 'palɛ -
sia di. 'Pian 'wɪ zɪe Bali -a drɛ Izrael
'nɔn "le "lɛ. 'Wɪ nen 'e 'cɾen -tɛdɪ Bali
-le 'fluba 'ji 'e 'cɛn be, -a da wɪ 'be drɛ
-wee vɛ -a. Kɔɔ e ya 'e 'cɾen -tɛdɪ 'nan:

«E drɛ 'wɪ "yi "a,
ɛn minnun nen
o 'wɪ 'nɔnnɔn ve be o -ta.»

16 'Pian Izrael 'nɔn "kaga 'ka 'ta
wɔlɛa 'wɪ 'nɔnnɔn zɪe -a da di. 'Wɪ 'bɔ
nen waa drɛ zɪe Bali 'lewei vɪzan Ezai
nen 'li be yaa 'vɪ -a -nan 'mɔn. Kɔɔ yaa
cɾen -tɛ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Minsan, min "kaga 'ka yi -tɛlɛa 'yie 'wɪ
nen
kɔa 'vɪ be -a da di.»

17 Maan ve 'cɛɛ 'nan, yi -teradɪ Bali da
be -a pou 'sia 'wɪ nen min -a maan "be
-a va. ɛn 'wɪ zɪe 'wɪ 'pee "cɛɛ di, Crizi
-le 'wɪ nen.

18 -Yee "wɛan maan laabo "mɛn
'nan, 'wɪ zɪe -a 'bɔ nen Izrael 'nɔn 'ka "o
"manlɛ dɔv? -Cɛjɛ, -njɛɛ di. Waa 'man
-goezee. Kɔɔ e ya 'e 'cɾen -tɛdɪ Bali -le
'fluba 'ji 'nan:

«Minsan -le 'pasianɔn 'kɔ
'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'nan,
ɛn o wei fuilaman 'trɛda "fo.»

19 -Te 'be "cɛɛ dɪe, 'wɪ nen waa 'man
be -a 'bɔ nen wa'a -ci manlɛ dɔv? -Cɛjɛ,
-njɛɛ di. Waa -ci 'man -goezee. Moizi
-wee 'wɪ 'vɪ 'e 'cɛn. Kɔɔ yaa cɾen -tɛ o
man 'nan:

«Bali "e 'nan,
an -taa -a drɛlɛ
-e 'ka man bɔ minnun nen
wa'a 'kɔan paan 'mɛn minnun -a dɪe o
va.

ɛn an -taa 'bli 'fɔlɛ 'ka 'ji minnun nen
wa'a paan 'an 'tɔa dɪe o man.»

20 ɛn Ezai "e 'wɪ zɪe -a 'vɪ "nyian. Kɔɔ
yaa cɾen -tɛ 'nan:

«Bali "e 'nan,
minnun nen o 'ka paan 'an -wɛɛnan
dɪe waan 'yi.

ɛn minnun nen
wa'a -wɛɛlɛ paan 'nan

'waan -tɔa "dɪe,
'an 'fli kɔɔn -wle.»

21 'Pian Ezai -a 'vɪ Izrael 'nɔn 'le vɛ -a
'nan:

«Bali "e 'nan,
'an 'pɛ -fɔ 'e 'sɔdɪ "ji minnun nen
o "trɔɛn "yuyu "taan,
te waan wei fuimlan 'nan be -wle.»

11

Bali 'ka 'e yie 'sile 'yee minnun Izrael 'nɔn 'va di

1 -Yee "wɛan maan laabo "mɛn 'nan,
Bali 'e 'pɛ 'si Izrael 'nɔn -sru 'nan o 'ka
"nyian 'yee minnun -a dɔv? -Cɛjɛ, e 'ka
zɪ "fo "di. Kɔɔ 'an 'bɔ 'gɔvɛ, Izrael min
nen 'maan, ɛn Abraam 'be ci 'an tra -
a. Waan 'ya Benzamen kluda. 2 Bali
'ka 'e 'pɛ 'sile Izrael 'nɔn nen e o 'si "va
'e 'cɛn be o -sru 'nan o 'ka "nyian 'yee
minnun -a di. 'Wɪ nen 'e 'cɾen -tɛdɪ Bali
-le 'fluba 'ji 'nan, Eli Izrael 'nɔn man
wɪ 'pla Bali lɛ be, 'ka 'ci "nrɔn "da. 3 'Wɪ
nen Eli -a 'vɪ be -nyɾɛn 'nan:

«Minsan,
Izrael 'nɔn 'i 'lewei vɪnɔn tɛɛ,
ɛn fɛnan pɛɛnɔn nen minnun 'sraga
'bɔ 'yie be,

waa -nan wii.

'An 'tɔwli 'mɛn 'fɔ 'i 'lewei vɪzan -a
ɛn o ya -a -wɛɛnan 'nan 'waan -tɛa.»

4 -Mɛ "wɪ nen Bali -a 'vɪ Eli lɛ? Yaa 'vɪ
-yɾɛ 'nan:

«An minnun 'si "va -kpi 'sɔravli (7.000)
'mɛn vɛ -a.

Minnun zɪe wa'a 'o "po -sɔɔnleɛ yiba
"min nen

waa laabo Baal be -a wlu -e 'o bɔ di.»

5 -A -tɔwli "nen "nyian tian cɛɛgɔ yi -a.
Bali "yi drɛ Izrael 'nɔn lɛ, ɛn e min "nen
"wɛnnɛn "cɛ 'si "va 'yee vɛ -a. 6 E 'ka

'nan o dre winun man nen Bali 'yi zɪe -a dre dɪ. -Te 'e 'kɔn 'nan o dre winun man nen bɛ, 'te maan ve 'nan Bali -le 'yi zɪe 'yi 'cɛɛ dɪ.

⁷ 'Wɪ nen an "sia -a vɪnan zɪe, -a 'le 'srannan "nen 'nan, fɛ nen Izrael 'nɔn cɪ -a -wɛɛnan bɛ, o pɛɛnɔn 'ka -a yɪɛ dɪ. Minnun nen Bali o 'si "va o yei "bɛ -wɛɛ 'yɪ, 'pian min -mienun -le vɛ bɛ Bali o 'bli 'ta -tɔ 'plɛblɛ -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ 'wɪ man dɪ. ⁸ 'Wɪ zɪe e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Bali yi -fɔla o da 'nan
-e 'o vɪɛ 'o 'wɪ 'tɔ dɪ,
ɛn -e 'o vɪɛ 'o fɛnan yɪ dɪ,
ɛn -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ man dɪ.
E ya zɪe -trilii cɛɛgɔ yɪ -a.»

⁹ 'Wɪ 'tɔwli zɪe mingɔnnɛn David nen 'li bɛ, 'e 'vɪ 'nan, e bɔa "o man "nyian. Kɔɔ yaa crɛn -tɛ 'nan:

«-Wee "fɛdɪ drɛdɪ bɛ,
'e dre "le 'nan san nen
waa nyɛn 'o 'bɔ 'fli lɛ -e 'e o 'kun.
ɛn 'e dre "le 'nan "se "nen
waa -tin 'o 'bɔ 'fli lɛ -e 'e o 'kun.
ɛn "nyian bɛ 'e o 'si Bali man -kɔɔbli,
-e Bali 'e 'wɪ "nen -kɔɔn -wɪɛ.

¹⁰ Bali 'e o yɪɛ 'wɪ
-e 'o vɪɛ 'o fɛnan yɪ dɪ.
ɛn 'o 'fɔ nɔan -a 'li 'trilii.»

*Zozinɔn nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ,
Paul 'wɪ 'pla -wɪɛ*

¹¹ Maan laabo "mɛn 'nan, 'winun nen an "sia -a vɪnan zɪe, -a -ci nen 'nan, Bali 'e 'pɛ 'si Izrael 'nɔn -sru 'li "fo "le vɛ -a? -Cɛjɛ, -njɛɛ "fo "dɪ. 'Pian -wee "trɔɛn "yuyu 'tandɪ -le "wɛɛan nen Bali 'lɛglɔn 'pɛɛ -ji minnun 'si 'wɪ 'ji. Yaa dre zɪe 'nan -e Izrael 'nɔn 'o man -wɛɛ man bɔdɪ -a 'nan Bali 'e 'o 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. ¹² -Kaa ye 'nan, Izrael 'nɔn 'le "trɔɛn "yuyu nen waa 'tan bɛ, -yɛɛ "yi -dan dre 'trɛda 'nɔn pɛɛnɔn lɛ. ɛn -wee 'sidɪ Bali man 'bɔ zɪe, e "yi -dan dre minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɪɛ. -Yee "wɛɛan tɔ nen Izrael 'nɔn pɛɛnɔn -fɔa Zozi 'va bɛ, "yi zɪe e -ciala "da min -tɔdɔ pɛɛnɔn 'le vɛ -a.

¹³ 'Ka pɛɛnɔn nen ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, maan ve 'cɛɛ 'nan, Zozi 'an dre 'yee 'pa 'siazan -a 'ka 'va zia. 'Wɪ zɪe yaan 'ci "nranman 'kpa tɪglɪ. ¹⁴ Kɔɔ -a -cin a 'an 'ji 'nan, 'cee drɛdɪ min tɪglɪ 'a Bali

'lɛ 'le "wɛɛan bɛ, man bɔdɪ -wɪɛlan 'an "bɔɪ Zuif 'nɔn 'ji, -e 'o man -wɛɛdɪ 'sia 'nan Bali 'e 'o 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. 'Wɪ zɪe -yɛɛ -maan 'lɔɔ -e 'an -kɔla o "fli yaa 'sidɪ -a 'wɪ 'ji. ¹⁵ -Kaa -tɔa 'nan, tɔ nen Bali 'e 'pɛ 'si Izrael 'nɔn -sru "bɛ, -a -nan nen e -si 'lɛ 'sɔ ɛn 'o 'vale 'trɛda min -tɔdɔ pɛɛnɔn 'a o yei "sɛn 'e cin va. -Yee "wɛɛan tɔ nen Bali o -sɛan "nyian 'e 'va bɛ, 'wɪ nen e -ciala "da "bɛ e dra. 'Wɪ 'kpa, yi zɪe -a da bɛ minnun nen o kaa bɛ o wuanla -kanɔn 'va.

¹⁶ E ya "le 'an 'wɪ -kɔɔn "man wɪ -tɔ vɪ 'cɛɛ. -Te fɛ -tɔ a ɛn waa tɛdɛ -nɔn Bali lɛ bɛ, fɛ zɪe -a pɛɛnɔn dra 'saun Bali 'lɛ. -A -tɔwli "nen "nyian 'gɔ. Yiba "nen -a pou a Bali -le vɛ -a bɛ, te -a pɛɛnɔn dre Bali -le vɛ -a.

¹⁷ Izrael 'nɔn a "le yiba nen waa pɛ -mie cɛɛn "da "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn 'ka 'bɔ nen ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, 'cɛɛ cɪ "le 'nan plɔ -ji yiba "pɛnun nen waa -tɔɔ yiba "pɛnun zɪe o "pa 'ji bɛ -wee 'wɪ 'zɔ. 'Bɛ nen 'gɔɛ 'cee 'plɛblɛ "sia yiba 'bɔ pou ji.

¹⁸ -Yee "wɛɛan te 'ka 'fli 'sia 'nan ka "yi "mlian yiba "pɛnun nen ka ya o "pa 'ji bɛ o da dɪ! -Te 'wɪ zɪe -a -cin nen 'ka 'ji bɛ, e ya "le 'an vɪ 'cɛɛ 'nan, cɛɛ "cɛɛ cɪ 'ka 'tɔdɪ yiba "pou wɪɪ dɪ, 'pian -yɛɛ cɪ 'e 'tɔdɪ 'ka 'wɪɪ. ¹⁹ ɛn -a -mie dra bɛ, kaa ve 'nan: «'Wɪ zɪe e ya 'wɪ 'kpa -a. 'Pian Bali yiba "pɛnun zɪ o cɛɛn "da 'nan -e 'kɔ dre o "pa 'ji 'nɔn 'a.» ²⁰ Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ 'kpa nen kaa 'vɪ. 'Pian -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, wa'a yi -tɛɛa Bali da dɪ, -yee "wɛɛan nen e o 'si 'nan. ɛn 'cee yi -tɛradɪ Bali man nen ka dre o "pa 'ji 'nɔn 'a. -Yee "wɛɛan te 'ka 'fli 'sia 'nan ka "yi "mlian o da dɪ, 'pian 'ka "klan Bali lɔ! ²¹ Kɔɔ Zuif 'nɔn 'bɔ nen o cɪ Bali -le minnun wɪɛ tɪglɪ 'a bɛ, Bali 'ka o 'tɔɪɛ 'e "tun "dɪ. -Yee "wɛɛan -te kaa dre "le -wee 'wɪ 'zɔ bɛ, ya'a 'ka 'tɔɛ 'e "tun "fo "dɪ.

²² 'Wɪ nen an "sia -a vɪnan 'gɔɛ -a da bɛ, 'ka Bali -le "yi "nanjɛn -tɔ! ɛn 'ka -yee 'wɪ 'tɔndɔn -nanjɛn -tɔ! Bali -a kɔɔn minnun nen o 'si -a -sru "bɛ -wɪɛ 'nan 'yee 'wɪ a 'tɔndɔn, ɛn e "yi dre 'cɛɛ. 'Ka 'fɔ -yee "yi zɪe -a -sru, -te bɛ "cɛɛ dɪɛ, 'ka 'bɔ "nyian Bali "cee 'si wo -nan "le zɪ yaa dre yiba "pɛ tɛdɛnun lɛ bɛ -yee

'wɪ 'zʊ. ²³ En Izraēl 'nɔn 'bɔ 'le vɛ bɛ, -te -wee "trɔɛn "yuyy zɪɛ o 'si -a 'tandɪ man ɛn o yi -tɛradɪ 'sia Zozi da bɛ, Bali o -tɔa 'o "pa 'ji "nyian. Kɔɔ Bali a 'plɛblɛ -e 'e 'wɪ zɪɛ -a drɛ. ²⁴ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, ka ya "le 'nan plɔ -ji yiba "pɛnun nɛn Bali o cɛɛn ɛn e o tɔɔ 'yee yiba 'kpa da bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. 'Pian -kaa -tɔa 'wein 'nan 'wɪ zɪɛ -njɛɛ wa'a dra dɪ. En Izraēl 'nɔn 'bɔ nɛn -yee yiba 'kpa pɛnun -a bɛ, -te Bali o tɔɔ 'o "pa 'ji yiba 'kpa da bɛ, -a -nɔan da nɛn.

Bali a "va 'nan 'yee 'yi 'e drɛ 'trɛda minnun pɛɛnɔn 'le vɛ -a

²⁵ 'An "bʊɪ Zoziɔn, 'wɪ nɛn -a -ci a 'e yɔɔdɪ minnun man bɛ, an ya "vale "ka -ci man. Kɔɔ an 'ka "vale 'ka 'fli see "paa -e 'wɪ 'pee -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'wɪ zɪɛ -a da dɪ. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan, Izraēl 'nɔn -mienun a "trɔɛn "yuyy 'tannan, 'nan 'o 'ka "vale 'o yi -tɛala Zozi da dɪ. E -fo zɪɛ -trilii -e tʊ nɛn 'lɛglɔn 'pee -ji minnun pɛɛnɔn nɛn Bali o laabʊ bɛ e o "sia 'wɪ 'ji bɛ 'e bɔ. ²⁶ "Bɛ -sru -e 'e Izraēl 'nɔn pɛɛnɔn 'si 'wɪ 'ji "mɛn. 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Zeruzalɛm nɛn,
min 'sizan 'wɪ 'ji -taa 'silɛ.
ɛn -yɛɛ -taa "trɔɛn "yuyy 'tandɪ 'silɛ
Izraēl 'nɔn 'lɔ
-e 'o yi -tɛra -a 'bɔ da.

²⁷ Bali "e 'nan,
an -taa 'kʊ yei "sɛnlɛ 'e cin va.

An -taa -wee 'wɪ 'wɪdɪ "fuilɛ.»

²⁸ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn waa -fɔla 'o "trɔɛn -sru "bɛ, -yee "wɛan nɛn o drɛ Bali 'nanmannɔn 'a. ɛn e drɛ zɪɛ 'nan -e 'ka "nɛn "blɪ. 'Pian Bali -tɔ 'e wei da o tranun lɛ -le "wɛan bɛ, o -fo 'lɛglɔn nɛn Bali -a 'si "va "bɛ -a, ɛn Bali o ye "yi. ²⁹ Kɔɔ -te Bali 'yee "yi "nɔn min lɛ bɛ, ya'a "nyian -a sia "fo "dɪ. ɛn -te e min laabʊ bɛ, ya'a "nyian 'e 'pɛ sia -a -sru "dɪ.

³⁰ 'Ka 'bɔ 'labɛ, ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪ, ɛn 'e tɛdɛ bɛ, te ka Bali wei -fɔala 'ka "trɔɛn -sru. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, Bali "yi drɛ 'cɛɛ Zuif 'nɔn 'bɔ nɛn o cɪ Bali -le minnun -a bɛ -wee Bali wei -fɔladɪ 'o "trɔɛn -sru "le "wɛan. ³¹ An -kɔlaman maan ve "nyian 'nan, Bali -le "yi "nɛn e drɛ 'cee vɛ -a bɛ -a man nɛn Zuif 'nɔn Bali wei -fɔla 'o "trɔɛn -sru. E drɛ zɪɛ

'nan -e Zuif 'nɔn 'o -tɔ 'nan Bali -le "yi "bɛ "wee 'si wo "nyian 'wɪ 'ji. ³² Bali 'bɔ 'bɛ 'trɛda blamin -tʊdʊ pɛɛnɔn 'nɔn "trɔɛn "yuyy 'tandɪ lɛ. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'o pɛɛnɔn 'o -tɔ 'nan Bali -le "yi 'saza 'bɛ -kɔlaman 'o 'sidɪ -a 'wɪ 'ji.

Pɔl Bali muo "fɔ 'wɪ nɛn Bali -a drɛ bɛ -a man

³³ 'An 'ci "nranman.
Bali -le -dan nɛn e cɪ -a bɛ
-a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪ.
ɛn Bali -le 'wɪ -tɔdɪ
'lee -yee ci "nrɔndɪ bɛ
-a 'leda "ka "dɪ.
Min -tʊ 'ka 'kɔlaman
-e 'e 'wɪ nɛn -a -cin cɪ Bali ji bɛ -a -ci vɪ
dɪ.

ɛn min -tʊ 'ka 'kɔlaman
-e 'e -yee 'wɪ drɛdɪ -ci man dɪ.

³⁴ 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ

Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn.

Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Min -tʊ 'ka Minsan ci "nrɔndɪ tɔa dɪ.

ɛn min -tʊ 'ka 'kɔlaman

-e 'e 'wɪ 'pa "va -yrɛ "dɪ.

³⁵ ɛn min -tʊ 'ka 'kɔlaman

fɛ -tʊ -nɔndɪ -a Bali lɛ

'vaa -e Bali 'e man -pan wʊ -yrɛ "dɪ.»

³⁶ Kɔɔ fɛ pɛɛnɔn "sia "va,

ɛn -yɛɛ -maan fɛ pɛɛnɔn a -nan,

ɛn -yɛɛ cɪ fɛ pɛɛnɔn pou -a.

'Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali zɪɛ

-yee vɛ -a 'li 'trilii.

Amɛn!

12

Zozinɔn 'le 'ta wʊ -pɛ -kɔan 'kɔ?

¹ 'An "bʊɪ Zozinɔn, kaa 'yɪ 'nan Bali -le min nyrinda nɛn yaa "sia bɛ e ya -dan, -yee "wɛan an 'ka trʊ "baa 'nan, 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ "le 'sraga nɛn kaa 'bʊ -yrɛ. 'Pian 'ka yɪɛ 'e 'fʊ "man, ɛn 'ka 'kɔn Bali -le vɛ -a "fo, ɛn 'cee 'ta wʊ -pɛ pɛɛnɔn 'e 'sɔ -yrɛ. Bali bɔdɪ tɪglɪ nɛn e cɪ "le min 'e drɛ Bali lɛ bɛ, -nyrɛn zɪɛ. ² 'Winun nɛn minnun -a dra 'trɛ 'gʊɛ -a da bɛ, te 'ka o si drɛ dɪ! 'Pian 'ka Bali 'tʊɪ -e 'e 'cee 'wɪ 'tɔdɪ pɛɛnɔn lila 'e -trɛ! -Te kaa drɛ zɪɛ, -a -nan nɛn 'wɪ nɛn Bali cɪ "va "bɛ, kaa -ci maan, -e 'ka 'wɪ nɛn e cɪ "yi "bɛ -a -tɔ, -e 'ka 'wɪ nɛn e 'sɔ Bali lɛ bɛ -a -tɔ, -e 'ka 'wɪ nɛn e cɪ tɪglɪ bɛ -a -tɔ.

3 Bali -le "yi "nen yaa dre 'men be, yaa -si -nōan 'men -e 'an vī 'ka -tōv pēenōn le 'nan, te 'ka 'fli 'sia -dandan 'ka cin man 'nan cēē cī dī! 'Pian Bali -le "yīnūn nen yaa drē 'cēē -tōv 'cee yi -teradī Zozi da man be, -a -cin nen 'e 'kōn 'ka 'jī -e 'ka 'cī "nrōn min nen ka drē -a be -a da.

4 -Kaa po 'e drē -cee 'wī -kōōn "manvē -a. -Kaa -tōa 'nan -a man mēnnun a "kaga, 'pian man mēn -tū 'lee 'yee 'nyranman. 5 -A -tōwli "nen "nyian -cee vē -a. -Kaa ya "kaga, 'pian -cee -tēdī 'e cin da 'bē cī Crizi po -a. En -kaa -tōa -kaa cin wlu -tōv. 6 Bali "yi drē -kaa -tōv le en min -tū 'lee 'yee vē. -Te min -tū -le vē a Bali 'lewei vīdī -a be, 'e vī "le zī 'yee yi -teradī Bali da -a -cin -tōa "jī "bē -yee 'wī 'zū. 7 En -te min -tū -le vē a "nyian 'nyranman -tū 'padī -a -leglizi bē, 'e drē. En -te min -tū -le vē a "nyian Bali -le 'wī "paadī -a be, 'e "paa. 8 En -te min -tū -le vē a "nyian Zozinōn "koe "tōdī -a o da be, 'e drē. En -te min -tū -le vē a "nyian fē -tū -nōndī -a minnūn le be, 'e drē 'e 'cī 'fīdaa 'a. En -te min -tū -le vē a yīē -tōdī -a -leglizi 'nōn 'va be, 'e drē 'e 'ta 'le "koe "a. En -te min -tū -le vē a "nyian min nyrinda 'sidī -a be, 'e drē 'cī "nrandī -a.

Bali lei 'saun nen 'e 'ka 'pla!

9 'Ka min yī "yi 'ka 'cī 'fīdaa 'a! -Yee "wēan 'wī nen e cī "yī "bē, ka yī "yī, en 'wī nen e cī -wīdī "bē, te 'cēē yī "yī "dī. 10 'Ka cin yīdī "yī 'ka Zozinōn yēi "bē, 'ka drē "le min 'lee 'e "būī -le vē zū! En 'ka yīē 'e 'nan 'ka cin man 'kpa tīgh! 11 'Ka Minsan -le 'nyranman 'pa 'ka 'ta le "koe "a! Te 'ka kōan wū "fo "dī! 12 Fē nen 'ka 'bī cī -yrē "bē -yee "wēan 'ka 'cī 'e 'fū 'e "nrandī! En 'wī 'tōndōn pēenōn nen e bōa 'ka man be, 'ka 'pē -tō 'ka -pōan "da! En te 'ka "koe 'e 'nyan Bali trū 'badī -a dī! 13 'Ka "būī Zozinōn nen fē -tū 'wī -a o man be, 'ka 'pa o va! En minnūn nen o bōala 'ka 'va be, 'ka o 'kun 'ka 'pē "fī "a!

14 Minnūn nen o 'tē "paa 'ka da be, 'ka 'fēa vī o man! Te 'ka wei 'pla o man dī, 'pian 'ka 'fēa vī o man! 15 -Te minnūn cī a "nrannan be, 'ka 'cī 'e "nran waa 'e cin va! En -te minnūn a -wūōnan be, 'ka 'wūō waa 'e cin va!

16 'Ka 'cī -pōan 'e 'kōn -tōwli! Te 'ka -wēē 'nan 'ka -dandan "taan 'ka cin man dī! 'Pian minnūn nen blamin yīē 'ka 'naan o man dīē, 'o 'kōn 'ka beenun -a! Te 'ka 'fli 'sia 'ka cin man 'wī 'tōnōn 'a dī!

17 Te 'ka 'wī 'wīdī 'lējī -tō min le 'wī 'wīdī "a dī! 'Wī nen e cī "yī "bē, -a 'bō nen 'ka -wēē 'nan 'ka dra min -tōv pēenōn le! 18 'Ka man -wēē 'kpa tīgh 'nan, 'ka yēi 'e 'kōn 'e 'sēndī 'e cin va 'ka 'vale min -tōv pēenōn 'a! 19 'An beenun, te 'ka -wēē 'nan 'ka 'fli 'ta 'kuli -taan 'ka 'bō 'a dī. 'Pian 'ka Bali -le nyran -blīdī 'tūī -e 'e 'wī zīē -a drē. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'jī 'nan: «Bali "e 'nan, mēēn 'ka 'ta 'kuli -taan, en mēēn 'wī 'lējī -tōa "min le, 'wī nen yaa drē be -a man.»

-Yee "wēan te 'ka 'fli 'ta 'kuli -tan 'ka 'bō 'a dī. 20 'Pian 'ka drē "le zī e cī 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'jī bē -yee 'wī 'zū. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«-Te dra 'i 'nanmanzan -tēa "bē, 'i fē -nōn -yrē 'e -blī!

En -te 'yī dra -a -tēa "bē,

'i 'yī 'nōn -yrē 'e mlin!

-Te i ya 'wī zīē -a drēnan -yrē "bē,

'yra -a -tēa 'e -ciala "da.»

21 Maan ve 'yīē 'nan, te 'i 'fli 'tūī -e 'wī 'wīdī 'e 'i 'klī dī, 'pian 'i 'wī 'wīdī 'klī 'wī "yī "drēdī -a.

13

Zozinōn yīē "naan minnūn tanōn man

1 Min -tōv pēenōn nen 'trēda be, 'o 'ta wōla 'wī nen minnūn tanōn 'a ve be -a da! Kōō minnūn tanōn pēenōn be, Bali 'bē o -tō. 2 -Yee "wēan min nen e o wei fuila 'nan be, te Bali va nen e cī yīē 'plē 'tannan. Minnūn nen o 'wī zīē -a dra be, Bali 'wī "nen -kōōnman -wlē.

3 -Te min 'wī "yī "dra be, "klan 'ka 'kōan "jī minnūn tanōn 'va zīa dī. 'Pian -te e 'wī 'wīdī "dra be, -a -nōan da nen -e 'e "klan -wō. -Yee "wēan -te ka ya "va 'nan 'ka yēi 'e 'fū -trōō 'ka 'vale minnūn tanōn 'a be, 'ka 'wī "yī "drē! -Te ka ya 'wī zīē -a drēnan be, o 'ka 'tō "yī "ve. 4 Fē nen maan ve zīē -yēē cī 'nan, minnūn tanōn be, Bali o 'pla 'nan -e 'o 'ka "koe "tō 'ka da 'nan -e 'ka 'wī "yī "drē. 'Pian -te 'ka 'wī 'wīdī "dra

bε, 'ka "klan -wlo! Koo -wεε 'wι "nen -koonman min λε. 'Wι 'kpa, Bali -a -si -nōn -wle 'nan 'o 'wι "nen -koon 'wι 'wliđi "drenōn λε. ⁵ -Yee "wεan maan ve 'cεε 'nan -a -nōan da nen -e min 'e 'ta wola o wei da. E 'ka 'nan 'cee "klandi Bali -le nyran -bliđi lo 'saza man nen 'ka dre đi. 'Pian 'ka dre "tōgō 'ka 'wulo -ji "nrōndi 'e tin -te 'ka da.

⁶ 'Wι zιε -a bōđi 'ka man -le "wεan bε, 'ka 'sukōλε -pan wv -wle! Koo -te minnun tanōn a -a -wεenan 'nan, 'fla 'e 'fv -trōō bε, Bali -le 'nyranman nen waa "paa. ⁷ Fε pεenōn nen 'ka da fiēn -a bε, 'ka 'nōn minnun λε. -A -mie nen "le 'sukōλε -pan wvđi -zv, 'ka 'pan wv. En -a -mie nen "le 'cee fēnun man -pan wvđi -zv, 'ka -pan wv. En -a -mie nen "le yiε 'nandī min man -zv, 'ka yiε 'e 'nan min man. En -a -mie nen "le min bōđi -zv, 'ka min bō.

'Ka bōezan yi 'yi!

⁸ Te min -tv -le fiēn 'e 'kōn 'ka da "fo "đi! 'Pian fε nen 'e 'kōn 'ka da "le fiēn -le 'wι 'zv bε, -yεε ci 'ka cin yidi "yi "a. Koo min nen 'e bōezan ye "yi "bε, te 'wι nen Bali -le -pei -a 'vι bε, -a da nen e ci 'ta wolanān. ⁹ Bali -le -pei -a 'vι 'nan: «Te blamin 'e min nan -wεeđi, en te 'e min -sran -wεeđi! En te blamin 'e dre min -tezan -a đi! En te blamin 'e crin wvđi! En te blamin 'bli 'e bv fε nen e 'ka -yee vε -a đie -a man đi!» 'Pian -pei -tō wι -tōđv pεenōn zιε -a -wulo a -tōwli. -Nyren 'nan:

«Blamin 'e bōezan -tv yi "yi

"le 'e 'bō 'le 'wι 'zv!»

¹⁰ Koo -te min 'e bōezan ye "yi "bε, ya'a 'wι 'wliđi 'dra -yre "đi. -Yee "wεan min nen 'e bōezan ye "yi "bε, te 'wι nen Bali -le -pei -a 'vι bε, -a da nen e ci 'ta wolanān.

¹¹ 'Ka dre zιε koo tv nen -kaa ci -ji 'gυε kaa -tōa. Tv 'bō -e 'ka 'wluan yi fla. Tv nen ka yi -tera Crizi da 'e tēδε bε, te 'ka 'sidī 'wι 'ji 'a tian 'kōōbli. 'Pian 'bε nen 'gυε e 'bō 'kogo. ¹² -Pei 'tandī -sru trv, en tv a -tanān 'cendī -a. -Yee "wεan -kaa 'pε 'e 'si 'wι 'wliđi 'tō 'tōđv pεenōn -sru. Klun -le 'wūnun 'bε. 'Pian -cee vε bε, -kuli -tan fēnun nen 'te 'san -le vε -a bε, -nyren 'e 'kōn -kaa 'lo. ¹³ -Cee 'ta wv -pε 'e 'kōn tiglī, en 'e 'kōn 'wein

minnun pεenōn 'le vε -a, -e o yiε 'e 'nan -kaa man. Te -kaa fε -bli 'e 'ciula "da "đi! En te -kaa wεn mlin 'e 'ciula "da "đi! Te -kaa nyin li -sru te -kaa nan "cεε đi! En te -kaa nyin -kōnnēn -sru te -kaa sran "cεε đi! Te 'ka dre li -wεenōn 'a đi, en te 'ka dre -kōnnēn -wεenōn 'a đi! Te -kaa 'wι 'bli đi, en te -kaa man bvđi! ¹⁴ 'Ta wv -pε -tre nen Minsan Zozi Crizi -a -nōn 'cεε bε, -a 'bō nen 'ka 'sia! Te 'ka 'fli 'tvī "nyian -e 'ka 'ta wola 'ka 'bō 'ci 'sō wūnun -wliđi -sru "đi!

14

Te 'ka tin -te 'ka "bvī Zozizan 'tv da -blifε man đi!

¹ 'Ka "bvī Zozinōn nen o fε -mie -bliđi ye 'wι 'wliđi "dređi -a bε, te 'ka o dre 'ka 'pela koda đi! En 'wι nen -a -cin ci 'ka -mie ji 'lee 'wι nen -a -cin -wee 'ji bε, te 'e dre 'wι 'bli wι -a đi. ² -A -cin a min -mie ji 'nan, Bali -a -si -nōn -e min 'e fε pεenōn 'bli. 'Pian min -mie -wi -bliđi ye 'wι 'wliđi "dređi -a. ³ Min nen e fε pεenōn 'ble bε, te 'e min nen e fε -mie -bliđi ye 'wι 'wliđi "dređi -a bε -a dre 'e 'pela koda "fo "đi! En "nyian bε, min nen e fε -mie -bliđi ye 'wι 'wliđi "dređi -a bε, te 'e tin -te min nen e fε pεenōn 'ble bε -a da "fo "đi! Koo Bali -a dre 'yee min -a. ⁴ -Tī nen 'i 'bō "le "a, en 'i tin -tea "min pee 'suzan da? -A 'wι a -a 'bō 'lee 'e 'tazan yei. -Yεε ve 'nan, e ya -si tiglī da, -te 'bε "cεε đi e 'si -si tiglī da. Maan ve 'yiε 'nan 'pleble a Minsan Bali lo -e min zιε 'e vīε 'e 'si -si tiglī da đi.

⁵ Zozinōn -mienun -a ve 'nan, yi -wliđi 'bε ci 'gυ, en yi "yi 'bε ci 'gυ. En o -mienun -a ve 'nan, yi pεenōn a -tōwli. Maan ve 'ka 'tōđv pεenōn λε 'nan, zι min -tv -wulo -ji "nrōndi tin -tea "da, -te 'bε "cεε đi ya'a tin tea "da "đie, -a da wι nen 'e dre. ⁶ -Te min a yi -mie 'sinan "va "bε, Minsan 'tō dređi -dan -le "wεan nen yaa dra. En -te min -mie fε pεenōn 'ble bε, Minsan 'tō dređi -dan -le "wεan nen yaa dra. Koo e Bali muo -fōa fε pεenōn nen yaa -ble bε -a da. En "nyian bε, min nen e fε -mie -bliđi ye 'wι 'wliđi "dređi -a bε, Minsan 'tō dređi -dan -le "wεan nen yaa dra. En -a 'bō "nyian "e Bali muo -fōa fε nen yaa -ble bε -a da.

⁷ Min -tu 'ka 'trēda te -a tazan "ka "dī. En min -tu 'ka 'kaa te -a tazan "ka "dī.
⁸ Kōō -kaa Zozinōn bē, -kaa ya 'trēda Minsan -le vε -a. En -te -kaa "ta -kaa "bε, -kaa -kaa Minsan -le vε -a. -Te -kaa yīe a "man oo, en -te -kaa ka oo, -kaa ya Minsan -le vε -a. ⁹ 'Wī zīe -yee "wεan nēn Crizi -ka en e wluan -kanōn 'va, 'nan -e 'e drε minnūn pēēnōn 'san -a. -Te min yīe a "man oo, -yεε cī -a san -a, en -te min -ka oo, -yεε cī -a san -a.

¹⁰ -Yee "wεan -a -si 'ka min -tu -lō -e 'e tin -tε 'e "būi Zozizan da dī. En -a -si 'ka min -tu -lō -e 'e 'e "būi Zozizan drε 'e 'pēla koda dī. Maan ve 'cεε 'nan, Bali 'bε -taa -kaa -tūdū pēēnōn 'le tin 'balē.

¹¹ Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'jī 'nan:

«Minsan 'e 'nan,
 an ya 'an 'tōdī "da 'nan,
 'trēda blamin -tūdū pēēnōn -taa 'o "po
 -sōōnlēa 'an 'wlu.

En o -tūdū pēēnōn -taa

-a vīlē 'nan

'tō -dan a 'an 'bō Bali -le vε -a.»

¹² 'Wī zīe -yεε -kōōnman 'nan, -kaa -tūdū pēēnōn -taa 'wīnūn nēn -kaa drε bε, -a -sru "vīlē Bali lē.

Te -kaa drε -e -kaa "būi Zozizan 'e 'si -si tīglī da dī!

¹³ 'Wī pēēnōn zīe -yee "wεan bε, tin -tēdī -kaa cin da bε, -cεε 'le 'tō! 'Pian 'ka -wεε 'nan, te 'ka 'wī 'tū drε -e 'e 'ka "būi Zozizan 'tū 'si -si tīglī da dī! ¹⁴ An yī -tēala "da 'kpa tīglī 'nan, fε -tū 'ka min "tri 'tōa Bali 'lē dī. Minsan Zozi -a 'si -nōn 'mēn -e 'an 'wī zīe -a vī. 'Pian -te -a -cin a min -tū jī 'nan, fε -tū 'e "tri -tōa Bali 'lē bε, 'wī 'kpa fε zīe yaa "tri -tōa Bali 'lē.

¹⁵ -Yee "wεan maan ve 'cεε 'nan, -te fε nēn yīa -ble bε, yēi "būi Zozizan 'tū cī baaman -jī bε, te i 'ka 'ta wolanan yīdī "yī "da dī. 'I drε "yī -e fε nēn yīa -ble bε 'e vīlē 'yēi "būi Zozizan 'tū 'si -si tīglī da dī. Kōō Zozi Crizi -ka 'nan -e Bali 'e -yee 'si wū "nyian 'wī 'jī. ¹⁶ 'Ka drε "yī, -blifēnūn nēn Bali -a -si -nōn 'cεε 'nan 'ka -blī bε, te 'ka drε -e minnūn 'o 'wī 'ka man -wīdī "dī! ¹⁷ Fε nēn maan ve zīe -yεε cī 'nan, -te Bali a mingōnēn -blīnan min da bε, fēnūn nēn min -a -ble bε, 'lee fēnūn nēn min -a -mlīan "bε, o ya 'wī "tūn "a. 'Pian fε nēn e cī 'wī -dan a bε, -nyrēn 'nan, Bali 'e min

'sia 'e 'lε min tīglī 'a. En Bali lei 'saun 'e 'fūdī -trōō -nōn min lē, en 'e cī "nrandī -nōn min lē. ¹⁸ Maan ve 'cεε 'nan, min nēn yaa -wεēman 'nan, 'e Crizi "sua -pε zīe -a man bε, -yεε 'sō Bali lē, en min zīe -a 'tō "yī -kōan "minnūn 'le.

¹⁹ -Yee "wεan 'wī nēn e -kaa yēi -sēan 'e cin va bε, -a 'bō nēn -kaa -wεε! En 'wī nēn e -kaa "būi Zozinōn "koe -tōa 'o da 'ta wūdī -a Zozi -sru "bε, -a 'bō nēn -kaa -wεε! ²⁰ -Blifē -le "wεan bε, 'nyranman nēn Bali -a 'pa bε, te 'ka srē dī! Maan ve 'cεε 'nan, -a tīglī da bε, fε -tū 'ka min "tri 'tōa Bali 'lē "fo "dī. 'Pian -blifē nēn min -a -ble -e -yee "wεan -a "būi Zozizan 'tū 'e 'si Zozi -sru "bε e 'ka 'wī "yī "a dī. ²¹ 'Wī nēn e cī "yī "bε, -nyrēn 'nan, te min 'e 'wī -blī, en te min 'e 'wēn mlin -e 'e -maan -a "būi Zozizan 'tū 'e 'si Zozi -sru "dī! En te min 'e 'wī 'tū drε -e 'e -maan -a "būi Zozizan 'tū 'e 'si Zozi -sru "dī!

²² 'Wī nēn -a -cin cī 'i 'jī 'wīnūn zīe -a da bε, i 'tūi 'i 'saza 'le vε -a Bali 'lē. Te 'i -wεε 'nan 'i "būi Zozizan 'tū 'e drε "le 'yīe 'wī 'zō dī! Min nēn ya'a 'wī 'tū drēlε -e -yee -wulo -jī "nrōndī 'e tin -tε -a 'bō 'flī da dīe, Bali -le -fēa a -a san man. ²³ 'Pian min nēn e -blifē -tū -ble te 'e 'cī -fōōman "da bε, Bali tin -tēa -a san da. Kōō ya'a 'ta wūlēa 'wī nēn -yee yī -tēradī Zozi da -a -si -nōan -yrē "bε -a da dī. 'Wī oo 'wī nēn min -a dra te ya'a 'sia min -le yī -tēradī Zozi da va dīe, e ya 'wī 'wīdī "drēdī -a.

15

-Kaa -wεε 'nan -kaa drε Zozi si drēnōn 'a

¹ -Kaa nēn -kaa -tōa 'nan, fε -tū 'ka min "tri 'tōa Bali 'lē "fo "dīe, -kaa "būi Zozinōn nēn wa'a 'wī zīe -a tōa 'le -cee 'wī 'zō dīe, o -nan wī 'e 'kōn -kaa man. Te -kaa -wεε 'nan 'wī nēn e 'sō -cεε bε -a da nēn -kaa 'ta wūla dī! ² 'Pian 'wī nēn e "sōa -kaa "būi Zozizan lē, en yaa "koe -tōa 'e da 'ta wūdī -a Zozi -sru "bε, -a 'bō nēn -kaa -wεε!

³ Fε -le "wεan nēn an 'wī zīe -a 'vī bε, -yεε cī 'nan Crizi 'ka -a -wεēlε 'nan 'wī nēn e 'sō 'e 'bō lē bε, -nyrēn 'e dra dī. 'Pian 'wī nēn 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'jī bε, -a ta wī 'bε 'bō "man. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«"Srōn pēēnōn nēn

minnun -a wo 'i 'bō Bali lē bē,
'an lē nēn waa 'wv.»

⁴ 'Wl pēēnōn nēn 'e 'crēn -tēdī Bali -le
'fluba 'ji bē, minnun -a crēn -tē 'nan -e
'e 'wī "paa -kaa 'ji. Bali wei zīē e -pōan
'sōdī "paaman -kaa 'ji, ēn e -kaa "koe -
tōa -kaa da, 'nan -e -kaa 'bli 'e 'fv Bali
lē.

⁵ Bali nēn e -pōan 'sōdī -nōan "min lē
bē, ēn e min "koe -tōa 'e da bē, maan trv
"baa 'nan, 'e -pōan -tōwli "nōn 'cēē. 'E
drē zīē -e 'ka drē Zozi Crizi si drēnōn 'a.
⁶ -A -nan nēn -pōan -tōwli "a 'lee wei -
tōwli "a bē, ka -taa Bali nēn -kaa san
Zozi Crizi "tī "a bē, -a 'tō drēlē -dan.

⁷ -Yee "wēan te 'ka cin drē 'ka 'pēla
koda dī! 'Pian 'ka cin 'kun 'ka 'pē "fli
"a, "le Crizi 'ka 'kun bē -yee 'wī 'zv. -Te
ka ya 'wī zīē -a drēnan bē, Bali 'tō dra
-dan. ⁸ Maan -cin -tōa 'ka 'ji 'nan, Crizi
-ta 'trēda, ēn e Izraēl 'nōn 'su. Yaa drē
zīē 'nan -e minnun 'o -tō 'nan, -te Bali
'wī 'tō 'vī bē e 'ta wōla "da. 'Winun nēn
Bali 'bō 'tō "da 'kō tranun lē bē, Crizi -
ta -a 'lē sōlē. ⁹ 'En e -ta 'nan, -e minnun
nēn 'o 'ka Zuif 'nōn 'a dīē, 'o Bali 'tō -dan
vī -yee 'o nyrinda 'sidī man. 'Wī 'bō zīē
e ya 'e 'crēn -tēdī 'e 'cēn Bali -le 'fluba
'ji. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«'Wī nēn yia drē bē
-yee "wēan mēin 'tō ve
'lēglōn 'tōdv pēēnōn 'ji,
ēn mēin 'tō -fōa "drē "a.»

¹⁰ 'En e ya 'e 'crēn -tēdī "nyian 'nan:
«Kaa nēn ka 'ka Zuif 'nōn 'a dīē,
'ka 'ci 'e "nran
'ka 'vale Bali -le minnun -a.»

¹¹ 'En e ya 'e 'crēn -tēdī "nyian 'nan:
«Kaa nēn ka 'ka Zuif 'nōn 'a dīē,
'ka pēēnōn 'ka Bali 'tō drē -dan.
'En 'ka Bali 'tō bō "drē "a!»

¹² 'En Bali 'lewei vīzan Ezai nēn 'li bē,
'e 'vī "nyian 'nan:

«Jese kluda min -tō -taa "talē.
-Yēē -taa "mingōnnēn -blīlē minnun
nēn
'o 'ka Zuif 'nōn 'a dīē 'o da.
'En 'o 'bli -taa "fōlē -yrē.»

¹³ Bali nēn 'ka 'bli a -yrē 'nan e -kaa
"sia 'wī 'ji bē, maan trv "baa 'nan, 'e ci
"nrandī 'lee -fvōdī -trōō -nōn 'cēē 'cēē yī
-tēradī Zozi da -ji. Bali 'e 'wī zīē -a drē,
-e -yee lei 'saun 'le 'plēblē 'e 'ka 'bli 'fv
-yrē 'kpa tīglī.

Pōl 'yee 'ta wōdī 'winun 'vī

¹⁴ 'An "bōi Zozinōn, maan -tōa 'nan,
ka 'wī "yī "dra 'ka cin lē "fō. 'En 'wī nēn
e ci "le 'ka -tō bē, kaa -tōa 'e 'ciila "da.
'En "nyian bē, maan -tōa 'nan 'ka 'pē
"sōa 'wī 'padī -a "va 'ka cin lē. ¹⁵ 'Pian
'winun nēn kaa -tōa 'va bē -a -cin -tōdī
'ka 'ji 'le "wēan nēn an 'fluba 'gūē -a
crēn -tē 'cēē. Ma'an 'wī 'tō yōlē 'ka man
"fō "dī. Kōō Bali -a -pēba 'wv 'an 'lō,
¹⁶ 'nan 'an drē Zozi Crizi -le 'pasiazan
-a minnun nēn 'o 'ka Zuif 'nōn 'a dīē 'o
va. An ya "le Bali -panzan -le 'wī 'zv
Bali -le 'wī 'nōnnōn vīdī -a minnun zīē
-wlē. Maan dra zīē 'nan -e minnun 'bō
nēn 'o 'ka Zuif 'nōn 'a dīē, 'o 'kōn "le
'nan 'sraga bōvē nēn e "sōa Bali lē bē
-yee 'wī 'zv. 'O "sōa Bali lē, kōō Bali lei
'saun 'bō 'bē 'o dra Bali -le vē -a "fō.

¹⁷ 'Wī pēēnōn nēn Zozi Crizi ciila 'an
'va ēn yaa drē zīē, -yēē ci 'mēn ci "nran
wī -dan a Bali 'lē. ¹⁸ Kōō an 'ka "vale
'an 'wī 'tō vē, -te e 'ka 'wī nēn Zozi Crizi
ciila 'an 'va ēn yaa drē bē -a dī. E ciila
'an 'va, ēn minnun nēn 'o 'ka Zuif 'nōn
'a dīē, 'o -sōnladī 'sia Bali -sru. E ciila
'an 'lewei 'va, ēn yaa drē. E ciila 'an
drē winun va, ēn yaa drē. ¹⁹ Yaa drē
'lēbo 'fō winun drēdī -a, ēn yaa drē Bali
lei 'saun 'le 'plēblē 'a. -Yee "wēan an
kōla Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn fuiladī
-a "man 'lēglōn "kaga 'ji. Maan 'sia
Zeruzalem, -trilīi ēn e 'bō 'lēglōn nēn
waa laabo Iliri bē -a -ji. ²⁰ 'Pian maan
wēē 'nan, 'an Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn
vē fēnan nēn wa'a Zozi 'le 'wī manlē
tian "fō "dīē, -a -nan. Maan drē zīē
'nan -e 'an vīlē 'an drē 'kōn 'tōzan -a
'kōn 'pō nēn min pēē -a -fō 'trē 'ji 'va bē
-a da dī. ²¹ 'Wī nēn 'e 'crēn -tēdī Bali -le
'fluba 'ji 'e 'cēn bē, -a da wī nēn maan
drē. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«Minnun nēn
wa'a -yee 'wī vīlē -wlē "dīē,
'o -taa -a -tōlē.
'Wī 'kpa minnun nēn
wa'a tian -yee 'wī manlē dīē,
'o -taa -a manlē.»

²² 'Wī zīē -a drēdī -le "wēan nēn
ma'an tian 'an 'wulo da yīlē -e 'an 'lō
'ka 'va dī. ²³ 'Pian 'bē nēn 'gūē, 'mēn
'nyranman -nyan 'lēglōnnun zīē -a -ji.
-Yee "wēan an -kolaman 'lōdī -a "mēn
'ka 'va, kōō -a -nan lē "kaga 'bō te -a -
cin a 'an 'ji 'nan 'an "lō 'ka 'va. ²⁴ An ya

"vale 'an dra tɔ nɛn an -ko Espanyɛn bɛ -a man. -A -cin a 'an 'ji 'nan "mɛɛn vɪnan 'an 'ko bɛ, 'an 'ciɪla 'ka 'va. An ya "vale -kaa tɔ -mie drɛ 'e cin va -e 'an 'ci 'e "nran. "Bɛ -sru "mɛɛn vɪnan 'an 'ko bɛ, cɛɛ -tɔa 'an 'wlu 'mɛn -kɔdɪ -ji.

²⁵ 'Pian 'bɛ 'bɔ nɛn 'gɔɛ, an "ta -ko "yi "drɛɛ Bali -le minnun nɛn Zeruzalɛm bɛ -wɛɛ. ²⁶ Fɛ -le "wɛan an "ta -ko -nan nɛn bɛ, Zozinɔn nɛn Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bɛ 'lee Akai 'lɛglɔn 'ji bɛ, o "lala 'bɔ 'e cin man 'nan -e 'o "yi "drɛ 'yalɛ -tɛnɔn nɛn Zeruzalɛm -leglizi -ji bɛ -wɛɛ. ²⁷ O 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'o 'bɔ 'ci 'sɔ 'a. 'Pian -a tɪglɪ da bɛ, fiɛn nɛn o cɪ -a bɔlanan. Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ cɪ 'nan, Zozinɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, -a -nɔan da nɛn -e 'o 'pa Zuif 'nɔn nɛn o drɛ Zozinɔn 'a bɛ o va. Kɔɔ Bali -le "yi "nɛn yaa drɛ Zuif 'nɔn zɪɛ -wɛɛ "bɛ, wa'a 'tɔɪɛ 'o 'saza -le vɛ -a dɪ, 'pian o minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wee "nɔn. ²⁸ -Te an cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ man, ɛn fɛnɪn nɛn kɔ 'an -nɔn -wɛɛ "bɛ, maan -nɔn bɛ, te an "ta -ko Espanyɛn. An -ciala 'ka 'va -e 'an 'kɔ. ²⁹ Maan -tɔa 'nan, -te an 'bɔla 'ka 'va nun bɛ, Zozi Crizi -fɛa ve -kaa man 'e -ciala "da.

³⁰ 'An "bɔɪ Zozinɔn, Zozi Crizi 'bɛ cɪ -kaa san -a -le "wɛan, ɛn Bali lei 'saun -kaa ye "yi 'le "wɛan bɛ, an toba -fɔa 'cɛɛ 'nan, 'ka 'pa 'an 'va Bali trɔ 'badɪ -a 'mɛn 'wɪ man. ³¹ 'Ka Bali trɔ 'ba 'nan, Zuif 'nɔn nɛn Zude 'lɛglɔn 'ji ɛn wa'a yi tɛala Zozi Crizi da dɪɛ, te 'waan 'man yɪ dɪ. ɛn 'ka Bali trɔ 'ba "nyian 'nan, "yi "nɛn waa -nɔn 'mɛn 'nan 'an 'kɔ -a Zeruzalɛm Zozinɔn lɛ bɛ, 'o 'kun 'o 'pɛ "fli "a. ³² 'Ka drɛ zɪɛ 'nan, -te an cɛɛn 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛdɪ man, ɛn e ya Bali 'bɔ ci 'sɔ 'a bɛ, -e 'an -kɔla 'lɔdɪ -a 'ka 'va ci "nrandɪ -a. -A -nan nɛn -kaa "flian 'e cin da fɔnɔn.

³³ Bali nɛn e -fɔdɪ -trɔɔ -nɔan "min lɛ bɛ, 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va. Amen!

16

Pɔl Zozinɔn 'tɔ 'bɔ

¹ An ya "vale 'ka -tɔ 'nan, -kaa "blu Zozizan Foebe bɛ, e ya lɔmɔn 'kpa -tɔ -a. ɛn e 'nyranman -tɔ "paa -leglizi nɛn Cɛncre bɛ -a -ji. ² Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'ka 'kun 'ka 'pɛ "fli "a 'cee -leglizi -ji "le zɪ e cɪ "le Bali -le minnun 'o drɛ bɛ -yee 'wɪ

'zɔ. Fɛ oɔ fɛ nɛn -a 'wɪ cɪ "man "bɛ, 'ka 'pa "va "a. Kɔɔ 'wɪ zɪɛ "e drɛ min "kaga "lɛ, ɛn yaa drɛ "nyian 'an 'bɔ "le "lɛ.

³ Priskil 'lee 'e 'sran Akila nɛn kɔ Zozi Crizi -le 'nyranman "paa waa bɛ, an 'o 'tɔ bo.

⁴ Tɔ nɛn o ya 'an 'wulo kɔnɔn bɛ, e -fɔ "wɛnɔn 'e 'o 'bɔ 'wulo nɛn 'e 'kɔ -ji. An o muo -fɔa 'wɪ nɛn waa drɛ zɪɛ -a man. 'Pian e 'ka "le 'an 'saza nɛn 'an o muo "fɔ "dɪ. Zozinɔn pɛɛnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, 'o 'o muo "fɔ 'wɪ zɪɛ -a man "nyian.

⁵ Zozinɔn nɛn 'o cin ye -wee 'kuin bɛ, an o 'tɔ bo.

'An bee Epanɛt bɛ, maan 'tɔ bo. -Yɛɛ cɪ min tɛdɛ nɛn e -fɔ Zozi 'va Azi 'lɛglɔn 'ji bɛ -a.

⁶ Mari nɛn -a "koe "nyan 'ka man "kaga "bɛ, maan 'tɔ bo.

⁷ 'An "bɔɪ Zuif 'nɔn nɛn Andrɔniku 'lee Yunia -a bɛ, an o 'tɔ bo. 'Kɔɛ yra 'yɪ waa -pɔ 'kuin. -Wɛɛ -fɔ Zozi 'va 'an 'lɔ 'e 'flin, ɛn Zozi 'le 'pasianɔn yei "bɛ o 'tɔ "yi "a minnun 'le.

⁸ Apliatu nɛn e drɛ 'an bee -a -kaa san Zozi 'le "wɛan bɛ, maan 'tɔ bo.

⁹ Urban nɛn kɔ Zozi Crizi -le 'nyranman "paa waa bɛ, maan 'tɔ bo o "vale 'an bee Staki -a.

¹⁰ Apeɛs nɛn e 'yee yi -tɛradɪ Zozi Crizi da -ci kɔn bɛ, maan 'tɔ bo.

ɛn "nyian bɛ, an Aristobul -le "kɔnnɛn 'nɔn pɛɛnɔn 'tɔ bo.

¹¹ 'An "bɔɪ Zuif min nɛn Erodɔn -a bɛ, maan 'tɔ bo.

ɛn Narsis -le "kɔnnɛn 'nɔn nɛn o ya Zozi 'va bɛ, an o 'tɔ bo.

¹² ɛn an Trifin 'lee Trifos 'tɔ bo. Lɔmɔn "fli zɪɛ o 'nyranman "paa 'kpa tɪglɪ Minsan -le vɛ -a.

ɛn "nyian bɛ, 'an bee lɔmɔn nɛn Perfi -a bɛ, maan 'tɔ bo. -A 'bɔ "nyian "e 'nyranman 'pa 'kpa tɪglɪ Minsan -le vɛ -a.

¹³ ɛn an Rufus 'tɔ bo. Minsan -a 'si "va 'yee 'nyranman 'pazan 'tɔ -a. ɛn -a "bɔ "nɛn yaan "siala 'e 'pɪ -a bɛ, maan 'tɔ bo "nyian.

14 Asenkri 'lee Flegōn 'lee Ermēs
'lee Patroba 'lee Ermas 'lee
Zozinōn nēn o va bē, an o
pēēnōn 'tō bo.

15 En Filogus 'lee Yuli 'lee Nere 'lee
'e "blu bē an o 'tō bo. An o 'tō
bo 'o 'vale Olimpa 'lee Bali -
le minnun pēēnōn nēn o va bē
waa.

16 'Ka Zozinōn pēēnōn 'tō bv-atu -tēdi
o man. Zozinōn pēēnōn nēn
'an 'va 'gυe o 'ka 'tō bo.

Pōl 'wī 'nyranman 'pla Rōm 'nōn lē

17 'An "bvī Zozinōn, an toba -fōa
'cēē 'nan, 'ka drē "yi minnun nēn o
Zozinōn "cēan 'e cin man 'wee 'wī
"paadi -wliđi "a bē o va. -Wee 'wī
"paadi 'a 'e 'pee 'wī nēn kaa 'man 'va bē
-a man. Te 'ka 'sia -wee vē da dī! 18 Kōō
minnun zīe Crizi nēn -kaa san -a bē, -
a 'bō "cēē wa'a "sua dī. 'Pian 'o 'bō 'ci
'sō winun nēn waa -wēēman. O wei a
'o 'le 'nōnnōn, en Zozinōn nēn o 'ka 'o
nyinnandı "da 'nan min -kolaman 'o
'sidi -a -si tiglī da dīe, o o see "paaman
'o wei -a.

19 'Cee vē bē, min -tūdū pēēnōn 'a
'man 'nan, ka 'ta wōla Bali wei da 'e
tiglī da. -Yee "wēan 'cee 'wī 'an 'ci
"nranman. An ya "vale 'wī nēn e cī "yi
"bē, 'ka -tō, te kaa dra. En 'wī nēn e cī
-wliđi "bē, 'ka "paala "man -e 'ka 'kōn
'saun Bali 'lē.

20 Maan ve 'cēē 'nan, -a -nan 'ka
'nyian mōan dī, -e Bali nēn e -fōdī -trōō
-nōan "min lē bē, 'e drē -e 'ka Satan 'klī
'li "fo "le vē -a.

-Kaa san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kōn 'ka
pēēnōn 'va!

*Minnun nēn o 'nyranman "paa Pōl -
a bē o Zozinōn 'tō 'bv*

21 Timote nēn kv 'nyranman "paa -
a bē, e 'nan 'e 'ka 'tō bo. En 'an "bvī
Zuif 'nōn nēn Lusiyu 'lee Zasōn 'lee
Sosipate -a bē o 'nan 'o 'ka 'tō bo.

22 En 'an 'bō Tertu nēn Pōl 'fluba 'nōn
'mēn en an ya -a crēn -tēnan bē, an ya
Minsan -le vē -a "le 'cee 'wī 'zv, -yee
"wēan an 'ka 'tō bo.

23 Gai "e 'nan, 'e 'ka 'tō bo. -Yee
"kōnnēn "nēn an -nyēanla, en -yee vē
-nan nēn Zozinōn 'o cin ye.

Eras "e 'nan, 'e 'ka 'tō bo. -A va nēn
"lala 'wī pēēnōn -ciala 'fla 'bō

'gυe -a da. En "nyian bē -kaa "bvī
Zozizan Kartus "e 'nan 'e 'ka 'tō
bo.

[24 -Kaa san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kōn
'ka pēēnōn 'va! Amen!]

'Tō -dan 'e 'kōn Bali -le vē -a

25 -Kaa Bali 'tō bō! -Yēē 'ka 'man -
tōa 'plēblē 'cee yi -tēradī Zozi da -a.
Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn nēn maan
ve minnun lē bē, -a 'bō 'a nēn e 'ka
'man -tōa 'plēblē. 'Wī 'nōnnōn zīe -
yēē Bali -le 'wī yōōdī nēn e -fō 'e yōōdī
minnun man -a -nan lē 'ka lē va dīe, -a
'ta bōala minnun lē. 26 -Yēē "wēan 'bē
nēn 'gυe min -tūdū pēēnōn -kolaman -a
-ci mandī -a. 'Wī zīe Bali 'lewei vīnōn
-a crēn -tē 'li 'e 'cēn. En Bali 'bō nēn e ya
-nan 'li 'e 'cēn bē, yaa 'vī 'nan, minnun
'o 'wī zīe -a 'sinan 'pa 'trēda minnun
pēēnōn lē, 'nan -e 'o yi -tēra 'e da -e 'o
'ta wōla 'e 'wei da. 27 Bali nēn 'wī 'tōdī
pēēnōn a -yēē vē -a bē, e ciila Zozi Crizi
-va en 'e 'fli kōōn minnun lē. 'Tō -dan 'e
'kōn Bali zīe -yēē vē -a 'li 'trilīi. Amen!

'Fluba tede nen Pəl -a cren -te Korenti 'non le

1 'An 'bɔ Pəl bɛ, Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a nen yaan laabu 'nan 'an dre Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a cren -te 'kʊ 'vale -kaa "bʊi Zozizan Sostɛn -a. 2 Kʊa cren -te Bali -le -leglizi nen Korenti fla bɛ -a -ji 'non le. Bali ciɫa Zozi Crizi -va, ɛn e 'ka dre 'saun 'e 'lɛ 'nan -e 'ka 'kɔn 'yee minnun -a. Bali 'ka laabu 'nan -e 'ka 'kɔn 'yee minnun -a 'ka 'vale minnun nen o ya fɛ -tʊdʊ pɛɛnɔn 'nan te o -kaa san Zozi Crizi trʊ "baa bɛ waa.

3 -Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ.

Pəl Bali muo "fo 'wɪ nen Bali -a dre Korenti 'non le bɛ -a man

4 An Bali muo -fɔa 'nɔn pɛɛnɔn man "yi "nen Bali ciɫa Zozi Crizi -va yaa dre 'cɛɛ bɛ -a man. 5 'Wɪ 'kpa nen, Bali ciɫa Zozi Crizi -va ɛn e "yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn dre 'cɛɛ. -Yee "wɛan nen minnun a 'ka yei ɛn o Bali -le 'wɪ "paaman 'ka 'ji. ɛn Bali -le 'wɪ tɪgɫ bɛ waa -ci maan 'kpa tɪgɫ. 6 'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ nen Crizi -a dre ɛn waa 'vɪ 'cɛɛ bɛ -yɾɛ, ɛn ka ya 'ka 'tɔdɪ "da 'plɛblɛ. 7 -Yee "wɛan 'bɛ nen 'gʊɛ, Bali -le "yi "tʊ 'ka 'e 'kɫɪdɪ 'ka man dɪ. ɛn ka ya -a man -pɛnnan 'nan -kaa san Zozi Crizi 'e 'ta pee wʊ. 8 Bali -tɔa 'ka 'wɫu, 'dʊ -e 'ka 'pɛ 'e 'vɪɛ 'e 'plʊ dɪ -trɪlii -e tʊ zɪɛ 'e bɔ. Bali -a dra zɪɛ 'nan -e tʊ nen -kaa san Zozi Crizi -taa "man "bɛ 'tɔ 'tʊ 'e 'vɪɛ 'e 'kɔn 'e 'padɪ 'ka man dɪ. 9 Bali 'ka laabu 'nan -e 'ka 'vale -a -pɪ Zozi Crizi nen -kaa san -a bɛ waa, 'ka yei 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va. Bali zɪɛ -te e 'wɪ 'vɪ bɛ, yaa dra.

Pəl 'wɪ pla Korenti Zozinɔn le o cɛɛn 'e cin man -le "wɛan

10 'An "bʊi Zozinɔn, -kaa san Zozi Crizi 'tɔ da an 'ka trʊ "baa 'nan, 'ka yei 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va. Te 'cɛndɪ 'e cin man 'e 'kɔn 'ka yei "fo "dɪ! 'Pian 'ka 'ci wɪ 'e 'kɔn -tʊwɫi, ɛn 'ka 'wulo -ji "nrɔn 'wɪ 'tʊwɫi "da. 11 'An "bʊi Zozinɔn, fɛ -le "wɛan nen an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, Kloe

mangulinun -a 'sinan 'pa 'mɛn 'nan 'wɪ 'fɔla 'ka yei. 12 'Wɪ nen maan 'nan 'an ve bɛ -nyɾɛn 'gʊ, maan 'man 'nan 'ka 'va min -mienun -a ve 'nan 'o ya Pəl -srunɔn 'a, ɛn min -mienun -a ve 'nan 'o ya Apolo -srunɔn 'a, ɛn min -mienun -a ve 'nan 'o ya Pieri -srunɔn 'a, ɛn min -mienun -a ve 'nan 'wɛɛ cɪ Crizi -srunɔn 'a.

13 E ya "le 'an 'wɪ 'tʊ laabu 'ka 'lɔ. -Tɪɛ 'vɪ 'cɛɛ 'nan, Crizi a 'e 'cɛndɪ 'e cin man? ɛn maan laabo "nyian 'ka 'lɔ 'nan: «'An 'bɔ Pəl nen, minnun -a pɛin yiba "plan da 'cee 'wɪ 'wɫɪdɪ "le "wɛan?» -Cɛjɛ. ɛn "nyian bɛ: «'An 'tɔ da nen o 'ka -batize dre?» -Cɛjɛ. 14 An Bali muo -fɔa 'nan, ma'an min -tʊ -batize drɛɛ 'ka 'va dɪ, -te yaa 'silɛa Cripu 'lee Gai -a dɪɛ. 15 E dre "yi ɛn 'wɪ zɪɛ e dre. 'Bɛ 'le vɛ bɛ ka'a 'kɔlaman -e 'ka vɪ 'nan 'an 'tɔ da nen o 'ka -batize dre dɪ. 16 -A -cin -trɔa 'an 'ji "nyian 'nan, an Sefana -batize dre 'o 'vale 'e 'mangulinun -a. -Te an min pee -batize dre "nyian bɛ, -a -cin 'ka 'an 'ji "fo "dɪ. 17 Kɔɔ Crizi 'ka 'an 'palɛ -sia 'nan 'an 'ta minnun -batize dre dɪ. 'Pian yaan 'pa 'sia 'nan 'an 'ta 'yee 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnun le. ɛn 'wɪ zɪɛ blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ -dandan "cɛɛ maan "sia -e 'an vɪ minnun le dɪ. Maan dra zɪɛ 'nan -e Crizi -le -ka nen yaa 'wʊ yiba "plan da bɛ, -yee 'plɛblɛ 'lɛ 'e 'fʊ "man.

Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ -dan "mlian blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ da

18 Crizi -le -ka nen yaa 'wʊ yiba "plan da bɛ, minnun nen o ya 'o 'sidɪ Bali man -kɔɔbɫi bɛ, waa -nan wɪ maan klin "tɛ wɪ -a. 'Pian -kaa nen Bali -taa -kaa 'silɛ 'wɪ 'ji bɛ, -kaa -ci maan 'nan Bali -le 'plɛblɛ nen. 19 'Wɪ 'kpa nen, kɔɔ 'wɪ nen 'e 'cɛn -tedɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ -nyɾɛn 'gʊ. E ya 'e 'cɛn -tedɪ 'nan:

«An -taa "blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ kɫu 'sʊɛ. ɛn an -taa -yee ci "nrɔndɪ -nan -nyanɛ.»

20 -Mɛ "wɪ nen 'wɪ 'tɔzan -kɔlaman -a vɪdɪ -a "nyian? ɛn -mɛ "wɪ nen 'fluba 'ci vɪzan -kɔlaman -a vɪdɪ -a "nyian? Min nen e 'wɪ man -wɛɛman bɛ, -mɛ "wɪ nen e -kɔlaman -a vɪdɪ -a "nyian? Wa'a 'kɔlaman 'wɪ 'tʊ vɪdɪ -a "fo "dɪ. Kɔɔ Bali blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ ta 'bɔla

'nan -yεε ci klin "tε wι -a. ²¹ Fε -le "wεan nεn an 'wι zιε -a 'vι bε, -yεε ci 'nan blamin 'ka 'kɔlamən -e 'e Bali -tɔ 'yee 'wι 'tɔdɪ -a dɪ. Bali 'bɔ 'bε 'wι zιε -a drε 'yee 'wι 'tɔdɪ -a. Yaa 'yɪ "yɪ 'nan, min nεn e yɪ -tεra 'wι nεn kɔa ve 'cεε bε -a da bε 'e "sia 'wι 'jɪ. 'Wι zιε te kɔ ya -a vɪnan 'cεε bε, minnun -a maan "le klin "tε wι -zɔ.

²² Zuif 'nɔn a "va 'nan -cε "srɔn wɪnun nεn "o -nan ye. En Grɛk 'nɔn a 'wι 'tɔ wɪnun -wεεnan. ²³ 'Pian -cee vε bε, Crizi nεn waa -tε yiba "plan da bε, -yee 'wι nεn -kaa ve minnun lε. 'Wι zιε e "naan Zuif 'nɔn man, εn minnun nεn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪε, "o maan "le klin "tε wι -le 'wι 'zɔ. ²⁴ 'Pian minnun nεn Bali o laabɔ 'nan -e 'e o 'si 'wι 'jɪ bε, -te o ya Zuif 'nɔn 'a oo, εn -te o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪ oo, waa -tɔa 'nan Crizi a Bali -le 'plɛblɛ 'a, εn e ya Bali -le 'wι 'tɔdɪ -a. ²⁵ 'Wι nεn Bali -a drε zιε minnun -a "siala "le klin "tε wι -le 'wι 'zɔ. -Wee tin 'ka 'nɔnnɔn "fo "dɪ, kɔɔ Bali -le 'wι 'tɔdɪ "mlian blamin -le vε da -kɔɔbli. En "nyian bε, 'wι 'bɔ zιε -a drɛdɪ bε, blamin -a "siala 'nan Bali 'ka 'plɛblɛ dɪ. -Wee tin 'ka 'nɔnnɔn "fo "dɪ, kɔɔ Bali -le 'plɛblɛ "mlian blamin -le vε da -kɔɔbli.

²⁶ 'An "bɔɪ Zozinɔn, 'wι nεn maan 'nan 'an ve bε, e ya "le 'ka 'fli -nanjɛn -e 'ka -tɔ 'ka 'bɔ 'a. Kaa nεn Bali 'ka laabɔ 'labε, minnun nεn blamin o "siala 'wι 'tɔnɔn 'a bε, o 'ka 'ka yei "bɔɔ "dɪ. En min tanɔn 'ka 'ka yei "bɔɔ "dɪ. En min -dandan nun 'ka 'ka yei "bɔɔ "dɪ. ²⁷ 'Pian minnun nεn blamin o "siala -blɔnɔn 'a bε, o 'bɔ nεn Bali o 'si "va. Yaa drε zιε 'nan -e minnun nεn 'wι 'tɔnɔn 'a bε, 'yra 'e o -tε. En "nyian bε, minnun nεn blamin 'ka o "siala fε -tɔ -a dɪε, o 'bɔ nεn Bali o 'si "va. Yaa drε zιε 'nan -e minnun nεn min tanɔn 'a bε, 'yra 'e o -tε. ²⁸ En "nyian bε, minnun nεn o 'ka min -dandannun -a dɪε, εn blamin yɪε 'ka 'naan o man dɪε, o 'bɔ nεn Bali o 'si "va. Minnun nεn o 'ka fε -tɔ -a dɪε o nεn. Bali -a drε zιε 'nan -e minnun nεn blamin o "siala fε -tɔ -a bε, o -nan wι 'e vɪlɛ 'e 'kɔn dɪ. ²⁹ E ya zιε 'nan -e 'trɛda blamin -tɔ 'e vɪlɛ 'e -dandan 'tan Bali 'lɛ dɪ.

³⁰ -A -tɔwli "nεn 'cee vε -a. Bali 'bɔ 'bε 'ka drε Zozi Crizi -le vε -a. Zozi

Crizi zιε, 'wι 'tɔdɪ nεn e 'si Bali va bε -nyrɛn, εn -yεε drε -cee vε -a. Kɔɔ Crizi 'bɔ 'le "wεan nεn Bali -kaa 'sia min tɪglɪ 'a, εn e -kaa 'si "va 'yee vε -a "fo, εn e -kaa 'si 'wι 'wɪdɪ "le nɔnba -jɪ. ³¹ Bali -a drε zιε 'nan -e 'wι nεn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'jɪ bε, -kaa ta wι drε. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-Te min a "va 'nan 'e -dandan "taan Bali 'lɛ bε, 'wι nεn Minsan -a drε -yrɛ "bε -a 'bɔ 'e vɪ!»

2

Pɔl Zozi Crizi -le 'wι 'vɪ Korenti 'nɔn lɛ 'kɔ?

¹ 'An "bɔɪ Zozinɔn, 'an 'bɔ 'gɔvɛ, zɪ an 'lɔ 'ka 'va bε, blamin -le 'wι 'tɔdɪ -dandan 'lee 'wɪdɪ sɪdɔ -a "cεε an 'wι nεn Bali -a drε bε -a 'vɪ 'cεε dɪ. ² Kɔɔ maan 'yɪ "yɪ 'nan Zozi Crizi -tɔwli "le 'wι nεn 'an ve 'cεε. Zozi Crizi nεn waa -tε yiba "plan da bε -a 'bɔ nεn maan ve. ³ Tɔ nεn an 'lɔ 'ka 'va bε, te an "koe 'ka 'an da 'kpa dɪ. En "nyian bε te "klan a 'an 'jɪ. ⁴ Bali -le 'wι nεn maan 'vɪ 'cεε bε, blamin -le 'wι 'tɔdɪ -dandan 'lee 'wɪdɪ sɪdɔ -a "cεε maan 'vɪ 'cεε εn kaa 'man "yɪ "dɪ. 'Pian Bali lei 'saun 'bε 'nyranman 'pa 'plɛblɛ εn ka 'wι zιε -a 'man "yɪ. ⁵ Maan drε zιε 'nan -e Bali -le 'plɛblɛ 'le "wεan bε 'ka yɪ -tεra Zozi da. Kɔɔ an 'ka "vale 'nan blamin -le 'wι 'tɔdɪ -dandan man nεn 'ka yɪ -tεra "da "dɪ.

Bali -le 'wι 'tɔdɪ

⁶ Zozinɔn nεn o drε Bali -le 'wι 'jɪ ceje bε, waa -tɔa 'nan 'wι 'tɔdɪ nεn kɔa 'vɪ. 'Pian 'wι 'tɔdɪ zιε ya 'a 'silɛ 'trɛ 'gɔvɛ -a da dɪ, εn ya 'a 'silɛ minnun tanɔn 'va dɪ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'jɪ 'nan minnun tanɔn zιε yɪ -tɔ bɔa "bε o -nan -nyaan. ⁷ 'Wι 'tɔdɪ nεn kɔa "paaman minnun jɪ bε, Bali -le 'wι 'tɔdɪ nεn -a -ci mandɪ a 'plɛblɛ bε -nyrɛn. Te Bali 'ka tian 'trɛ drɛlɛ dɪε, εn yaa man drε 'e 'cɛn 'nan 'yee 'tɔ -dan bε 'ka drε -a "nεn "blɪnɔn 'a. 'Wι 'tɔdɪ zιε e ya 'e yɔɔdɪ minnun man. ⁸ Minnun tanɔn nεn 'trɛ 'gɔvɛ -a da bε, wa 'a Bali -le 'wι 'tɔdɪ zιε -a -ci manlɛ dɪ. "Te waa -ci 'man bε, "te Minsan nεn 'tɔ -dan a -yrɔ "bε wa 'a -pɛɪnlɛ yiba "plan da dɪ. ⁹ 'Wι nεn 'e

'cɾɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, -yɛɛ 'lɛ sɔɔ. Kɔɔ e ya 'e 'cɾɛn -tɛdɪ 'nan:

«'Wɪ nɛn blamin 'ka tian 'li -a -nan yɪlɛ dɪɛ,

ɛn 'wɪ nɛn blamin 'ka tian 'li -a manlɛ dɪɛ,

ɛn 'wɪ nɛn -a -cin 'ka blamin ji 'nan e dra dɪɛ,

-a 'bɔ nɛn Bali -a man drɛ minnun nɛn o Bali 'bɔ ye "yi "bɛ -wee vɛ -a.»

¹⁰ 'Pian -cee vɛ bɛ Bali 'bɛ 'wɪ zɪɛ -a -ci 'si -cɛɛ 'yee lei 'saun 'a. Kɔɔ Bali lei 'saun 'wɪ pɛɛnɔn -tɔa. Yaa -tɔa "trilii e Bali -le 'wɪ yɔɔdɪ pɛɛnɔn -tɔa. ¹¹ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gʊɛ -a da -tʊ, blamin 'bɔ 'bɛ 'e 'fli man wɪ -tɔa 'e -tʊwli "cɛ. -Njɛɛ dʊvʊ? -A -tʊwli "nɛn "nyian Bali lei 'saun 'le vɛ -a. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali da bɛ, Bali lei 'saun 'bɛ -tɔa 'e -tʊwli. ¹² Lei nɛn Bali -a -nɔn -cɛɛ bɛ, ya'a 'sia 'trɛda 'gʊ dɪ, 'pian e "sia Bali 'bɔ 'va. -Yee "wɛan Bali -le "yinun nɛn yaa dra -cɛɛ bɛ, -kaa -tɔa.

¹³ ɛn "yinun zɪɛ blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ -dandan -a "cɛɛ -kaa -nan wɪ ve minnun lɛ dɪ. 'Pian 'wɪnun nɛn Bali lei 'saun -a "paa -kaa 'le bɛ, -a 'bɔ nɛn -kaa ve minnun lɛ. 'Wɪ 'kpa nɛn, 'wɪnun nɛn e ci Bali -le 'wɪ 'a bɛ, -kaa -ci "sia minnun nɛn Bali lei 'saun o "paala bɛ -wɪɛ. ¹⁴ 'Pian min nɛn e 'ta wɔla 'e 'bɔ 'wulo -ji wɪnun da bɛ, wɪnun nɛn e 'si Bali lei va bɛ, ya'a 'we "man 'nan 'wɪ 'kpa nɛn dɪ. -A san "e 'wɪnun zɪɛ -a "siala klin "tɛ wɪnun -a ɛn ya'a 'kɔlaman -e 'e -ci man dɪ. Fɛ nɛn maan ve zɪɛ, -yɛɛ ci 'nan 'wɪnun nɛn e 'si Bali va bɛ Bali lei 'saun 'bɛ -ci "sia min lɛ. ¹⁵ Min nɛn Bali lei 'saun -a "paala bɛ, e -kɔlaman 'wɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn 'fa 'sidɪ -a, 'pian min nɛn Bali lei 'saun "cɛɛ "paala dɪɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e min zɪɛ -yee 'wɪnun drɛdɪ -ci man dɪ. ¹⁶ Kɔɔ 'wɪ zɪɛ Bali -le 'fluba -a 'vɪ. E ya 'e 'cɾɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«-Tɪɛ Minsan -le ci "nrɔndɪ -tɔa?

ɛn -tɪɛ -kɔlaman 'wɪ "paadɪ -a "ji?»

-A san "ka "fo "dɪ, 'pian -cee vɛ bɛ, Crizi lei 'bɛ -kaa "paala. -Yee "wɛan -kaa -yee ci "nrɔndɪ -tɔa.

3

-Mɛ "wɪ nɛn Bali 'sunɔn -a dra?

¹ 'An "bʊɪ Zozinɔn, 'wɪ tɪgɪ 'ji bɛ, ma'an 'kɔlaman -e 'an 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ "le minnun nɛn Bali lei 'saun o "paala bɛ -wee 'wɪ 'zʊ dɪ. 'Pian an 'wɪ tin "baa 'cɛɛ "le minnun nɛn o 'ta wɔla 'o 'bɔ 'wulo -ji wɪnun da bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. Kɔɔ ka ya "le minnun nɛn o ya Crizi -le 'wɪ 'ji 'nɛn 'linɛn nun -a bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. ² -Yee "wɛan 'wɪnun nɛn an "sia -a tin 'banan 'cɛɛ 'gʊɛ, e 'ka 'plɛblɛ dɪ. 'Nɔnnɔn nɛn waa -nɔan 'nɛn 'linɛn lɛ bɛ, e ya "le -a 'bɔ nɛn maan -nɔn 'cɛɛ. Kɔɔ ka'a 'kɔlaman -e 'ka fɛ 'plɛblɛ 'blɪ dɪ. ɛn 'bɛ nɛn 'gʊɛ, 'nɔnnɔn nɛn min -a -nɔan tian 'cɛɛ. ³ Kɔɔ ka 'ta wɔla 'ka 'bɔ 'wulo -ji wɪnun da. Fɛ -le "wɛan an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, man bʊdɪ a 'ka yei, ɛn 'wɪ a 'e -fɔladɪ 'ka yei. 'Wɪ zɪɛ yaa -kɔɔnman 'nan Bali lei 'saun "cɛɛ 'ka "paala dɪ ɛn 'cee 'ta wɔ -pɛ a "le minnun nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ -wee vɛ zʊ. ⁴ Kɔɔ min -mienun a 'ka yei "o "ve 'nan: «"Kʊ "ya wo Pɔl -srɛnɔn 'a», ɛn min -mienun "o "ve 'nan, Apolo -srɛnɔn nɛn "wee "a. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan Bali lei 'saun "cɛɛ 'ka "paala dɪ.

⁵ 'Pian e ya "le 'an 'wɪ 'tʊ laabʊ 'ka 'lɔ. -Tɪ nɛn Apolo -a? ɛn -tɪ nɛn 'an 'bɔ Pɔl -a? Maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'sunɔn "tun "nɛn 'kʊa. 'Kʊ 'va nɛn Bali ciɪla ɛn ka yi -tɛra Zozi da. 'Wɪ nɛn Minsan -a -pɛba 'wɔ 'kʊ 'lɔ bɛ, -a 'bɔ nɛn kʊa drɛ. ⁶ E ya "le 'nan fɛ 'wɪɛ nɛn maan -fɔ 'trɛ 'ji, ɛn Apolo 'yi 'sɛn "da. 'Pian Bali 'bɛ fɛ 'wɪɛ zɪɛ -a 'bɔ ɛn -yɛɛ ci -a trɔnan. ⁷ Maan 'nan 'an ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn e fɛ 'wɪɛ 'fɔ 'trɛ 'ji bɛ -a san 'tɔ "cɛɛ wa'a ve dɪ, ɛn min nɛn e 'yi 'sɛn "da "bɛ -a san 'tɔ "cɛɛ wa'a ve dɪ, 'pian Bali nɛn yaa 'bɔ ɛn e ci -a trɔnan bɛ, -a 'tɔ nɛn waa ve. ⁸ Min nɛn e fɛ 'wɪɛ -fɔa 'trɛ 'ji 'lee min nɛn e 'yi -sɛan "da "bɛ, wa'a 'mlian 'o cin da dɪ. 'Pian 'nyranman nɛn min -tʊ -a 'pa bɛ, -a man -kopa nɛn Bali -a -nɔan -a san lɛ. ⁹ Kɔɔ kʊ ya Bali lɔ "le -yee 'nyranman 'panɔn 'zʊ, ɛn cɛɛ ci Bali -le fei 'bɔ 'a. ɛn "nyian bɛ, ka ya "le -yee 'kɔn 'le 'wɪ 'zʊ.

¹⁰ Bali -le "yi "nɛn yaa drɛ 'mɛn 'an drɛdɪ -a Zozi 'le 'pasiazan -a bɛ, -yɛɛ -maan an drɛ "le 'kɔn 'tɔzan -dan -le 'wɪ 'zʊ. An 'kɔn 'pʊ -fɔ 'trɛ 'ji, ɛn min peenun a -a -tɔnan "da. 'Pian 'ka 'tʊdʊ

pεεnōn nēn ka cī -a -tōnan "da "bε, 'ka yiε 'tō 'ka 'fli -va. ¹¹ Fε nēn maan ve zιε, -yεε cī 'nan 'kōn 'pυ nēn maan -fō 'trε 'ji 'va bε, Zozi Crizi nēn. En min 'ka 'kōlaman -e 'e 'kōn 'pυ pee -fō "nyian 'trε 'ji "fo "dī.

¹² Minnun a 'kōn zιε -a -tōnan "da -siga -a, en min -mienun a 'kōn zιε -a -tōnan "da -kōlennun nēn o 'fle cī bε waa, en min -mienun a "nyian -a -tōnan "da yiba "a, en min -mienun a "nyian -a -tōnan "da "lō "a. ¹³ 'Pian 'nyranman nēn min -tυ -a 'pa bε, -a ta -taa "bōlεa yi nēn Bali 'trēdanōn 'le tin "baa bε -a da. Yi zιε -a da bε, 'tε 'a nēn Bali min -tυ -le 'nyranman -nanjεan. ¹⁴ Min nēn e 'kōn zιε -a -tō "da en 'tε 'ka -kolalε -yee vε srēdī -a dīε, -a san 'yee -kopa ye. ¹⁵ 'Pian -te 'nyranman nēn yaa 'pa bε 'tε -a srε bε, ya'a 'yee -kopa 'ye "fo "dī. 'Pian min 'bō zιε e "sia 'wī 'ji. E -kōan "le min nēn e 'sυ 'tε 'lō fε -a blu bε -yee 'wī 'zυ.

¹⁶ 'Ka Zozinōn bε cεε cī Bali -le 'kōn 'a, en Bali lei 'saun -nyεanla 'ka 'ji. Ka'a tōa zī dūb? ¹⁷ Min nēn e Bali -le 'kōn -wī bε, Bali min zιε -a -nan -nyaan. Kōō Bali -le 'kōn a 'saun en 'ka Zozinōn 'bε cī Bali -le 'kōn 'bō zιε -a.

¹⁸ Te min -tυ 'e 'fli see "paadi! Maan ve 'cεε 'nan, -te -a -cin a min -tυ 'ji 'ka yei 'nan 'yεε cī 'wī 'tōzan -a bε, min zιε 'e 'fli drε 'blōzan -a 'trēdanōn 'lε. E drε zιε, 'dυ -e Bali 'e 'wī 'tōdī -nōn -yrε.

¹⁹ Kōō 'wī 'tōdī nēn 'trēdanōn -a "siala 'nan -yεε cī 'wī 'tōdī 'kpa -a bε, e ya Bali 'lε klin "tε wī -a. E ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali 'wī 'tōnōn "kuan 'o 'bō 'le -dawli wīnun drēdī man.»

²⁰ En e ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'ji "nyian 'nan:

«'Wīnun nēn 'wī 'tōnōn -a "nrōnman 'o 'ji bε,

Minsan -a -tōa, en yaa -tōa 'nan -a -ci "ka "dī.»

²¹ E ya zιε 'nan -e min -tυ 'e vīlε 'e 'fli drε -dandan 'trēda blamin -le "wεan dī. Kōō Bali fε pεεnōn 'nōn 'cεε. ²² Maan ve 'cεε 'nan -te e ya 'an 'bō Pōl -a oo, en -te e ya Apolo -a oo, en -te e ya Pieri -a oo, en -te e ya 'trε 'bō 'gυε -a da -a oo, en -te e ya 'belidī -a oo, en -te e ya -kadī -a oo, en -te e ya 'trēda fεnūn nēn -nan

'gυε -a oo, en -te e ya fεnūn nēn o -taa "bε -a oo, -a pεεnōn zιε, Bali -a -nōn 'cεε. ²³ 'Pian 'ka 'bō bε, ka ya Crizi -le vε -a, en Crizi a Bali -le vε -a.

4

Minsan 'bε Zozi 'le 'pasianōn 'le tin 'baa

¹ 'Wī nēn -a -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'kū 'va zia bε -nyrēn 'gυ, kū ya Crizi 'sunōn 'a, en e 'kū 'pla 'nan 'kū Bali -le 'wī yōōdī "paa 'ka 'ji. ² 'Pian 'wī -dan nēn "va "bε, -nyrēn 'nan 'nyranman nēn yaa -pεba 'wυ 'kū 'lō bε 'kū yiε -trōa "da. ³ -Yee "wεan 'an 'bō 'le vε bε, -te ka 'mēn 'wī tin "baa oo, -te 'bε "cεε dī, tin 'banōn 'mēn 'wī tin "baa oo, ma'an siala 'wī 'a dī. En "nyian bε 'an 'bō mēen "cεε 'an 'fli -le 'wī tin "baa dī. ⁴ Maan ve 'cεε 'nan, -te 'an 'wulo -ji "nrōndī 'ka tin tēa 'an da dī oo, wa'a vīlε 'nan 'wī zιε -yee "wεan 'mēn tin a 'nōnnōn dī. 'Pian Minsan -tōwli 'bε cī 'mēn tin 'bazan 'a. ⁵ -Yee "wεan te 'ka tin -tε min da, te -a tū 'ka tian bōlε dī. 'Pian 'ka Minsan -tadī man -pēn! Tū zιε -a man nēn, e 'wīnun nēn 'e yōōdī klun va bε -a ta bōala. En "nyian bε, 'wīnun nēn min 'ji 'e yōōdī bε, yaa ta bōala. Maan ve 'cεε 'nan, yi zιε -a da bε Bali min 'tō "yi "ve 'nyranman nēn min 'bō -a 'pa bε -a man.

Zozi Crizi -le 'pasianōn 'o drε 'cee 'wī -kōn "mannōn 'a

⁶ 'An "būi Zozinōn, 'cee "wεan nēn an "sia 'wīnun 'gυε -a vīnan 'kū 'vale Apolo -a 'kū man. Waa 'vī 'nan: «'Wī nēn 'e 'crēn -tēdī bε, te min 'e 'cila "da "dī!» An ya "vale 'nan 'wī zιε 'ka -tō 'nan, -a -tōwli "nēn "nyian 'kūe vε -a. - Yee "wεan te 'ka 'tū 'e -dandan 'tan 'kū "fli 'gυε 'kū yei "min -tυ -le "wεan dī. ⁷ -Tīε 'vī 'yiε 'nan i ya -dan 'i bōεzan -tū man? Fε -tū nēn 'i 'lō, te Bali "cεε 'nōn 'yiε dīε, e 'ka "fo "dī! -Yee "wεan nēn 'i -dandan 'tandī 'le 'tō!

⁸ -A -cin a 'ka 'ji 'nan fε -tū 'ka 'e 'klidī 'ka man dī, 'nan ka drε fεnōn 'a. En ka mingōnnēn -blidī 'sia 'va, 'pian kū 'ka wō "va dī. An ya "va 'nan 'wī zιε 'e drε 'wī 'kpa -a, 'dū -e "kū 'kōn wō "va. ⁹ -A -cin a 'an 'ji 'nan, kūv nēn kū cī Zozi 'le 'pasianōn 'a bε, Bali 'kū drε

minnun nen o 'ka min va minnun -a diε waa. Ku drε "le minnun nen o ya 'o 'pladi 'nan 'o -ka be -wee 'wι 'zv. -Te e ya Bali -le 'pasianon 'a oo, εn -te e ya blamin -a oo, o pεεnon -a -nan ye. ¹⁰ Minnun 'ku "siala klinnon 'a Crizi -le "wean. 'Pian 'cee vε be, 'ka 'fli "siala 'wι 'tonon 'a Zozinon yei. Ka ya min 'pleble nun -a, 'pian 'kve vε be e 'ka zi di. Minnun 'ka 'tō "yi "ve, 'pian 'kve vε be o "naan "kve "man.

¹¹ 'Be nen cεεgv yi -a 'gvε, dra 'ku -tea tian, εn 'yi dra 'ku -tea tian. 'Ku man sonun "ka "di. Minnun 'ku -soan, εn "nyian be 'ku -nyran pei "ka "di. ¹² 'Ku "koe -nyaan 'nyranman 'padi -a -e 'ku "nen "fε -bli. Minnun 'ku "srōnman 'pian -fεa nen kva ve o man. Minnun 'te "paa 'ku da, 'pian 'ku 'wulo -tōa "wlu. ¹³ Minnun "we 'ku man -wli di, 'pian kva "sia "da -wle wei 'nōnnon 'a. Ku drε 'trēdanon 'lō "le bli -le 'wι 'zv, εn ku da nen o 'wee "tri pεεnon 'wεεnman tian cεεgv yi -a.

¹⁴ -Te an 'wιnun zιε -a cren -te 'cεε be, wa'a vιε 'nan -e 'yra 'e 'ka -te di. 'Pian an ya "vale 'nan ka -soanla -si tiglī da, kōō ka drε 'men 'nennun nen an o ye "yi "be waa. ¹⁵ Maan ve 'cεε 'nan -te min -kpi fu (10.000) 'be Crizi -le 'wι "paaman 'ka 'ji oo, 'pian -a -cin 'e 'kōō 'ka 'ji 'nan 'ka "ti 'ka "kaga "di. 'An 'bō 'be drε 'ka "ti "a, kōō mεεn Crizi -le 'wι 'nōnnon 'vι 'cεε εn ka drε -yee vε -a. ¹⁶ -Yee "wean an 'ka trv "baa 'nan, 'ka drε 'an 'si drenon 'a. ¹⁷ 'En 'wι zιε -a -ji be, an Timote "paa -sia 'cεε. Mεεn Bali -le 'wι 'vι -yre εn e wu "man. Zozinon yei "be, e drε "le 'an 'pōn -ji 'nen nen maan ye "yi εn an yi -tεala "da "be -yee 'wι 'zv. Zi 'men 'ta wv -pe ci Crizi -sru "be, e "ta "lo -a -cin -tōle 'ka 'ji. 'En 'wι 'bō zιε -a 'bō nen maan "paaman minnun ji -leglizi -tōdv pεεnon 'ji.

¹⁸ Min -mienun a 'ka yei "be waa nrōn 'o 'ji 'nan ma'an "nyian lia 'an da 'ka 'va "fo "di, εn o -dandan 'tandi 'sia. ¹⁹ 'Pian maan ve 'cεε 'nan -te Min -san wu "man "be, -a -nan 'ka "nyian mōan di -e 'an 'lv 'ka 'va. -Te an 'lv be, minnun 'bō nen 'o 'fli dra -dandan 'labε, wa'a vιε 'nan o wei lε nen 'an "trōen -tōa "di, 'pian 'pleble nen Bali -a -

non -wle "be -a 'bō nen maan -nanjean. ²⁰ Kōō Bali -le mingōnnon -bli di min da be, wa'a vιε 'nan 'wι 'saza nen min -a tin "baa 'e 'le di, 'pian Bali 'yee 'pleble 'ci -kōōnman. ²¹ 'An sōnba 'sia -e 'an 'lv 'ka 'va, 'be a -tv. 'En 'an 'lv di 'ka 'va 'ka yidi "yi 'lee -pōan "trōō -a be, 'be a -tv. 'Wι "fli zιε -a "cεn 'va nen ka ci?

5

'Wι 'wli di -dan wla Korinti Zozinon yei

¹ Maan 'man 'e 'pa -a "fli yaa 'nan, 'wι 'wli di "tv nen minnun 'bō nen wa'a Bali tōa diε, wa'a 'kolaman -e 'o drε diε, min -tv a -a drenan 'ka yei. Kōō min zιε 'o 'vale 'e "ti "nan -a, -wεε ci li 'lee 'kōōnnon -a. ² 'Wι zιε min -tv a -a drenan 'ka yei, te ka -dandan "taan. 'Pian e ya "le 'ka 'ta 'e drε paan -trōdrō -e min nen 'e 'wι zιε -a drε be, 'ka -pin 'ka yei. ³ 'An 'bō Pōl -le vε be, an 'ka 'ka yei "nun di, 'pian 'men ci "nrōndi pεεnon a 'ka 'va nun. Maan ve 'cεε 'nan, min nen e 'wι zιε -a drε be, "te 'an 'kōn 'ka 'va nun be, "te an tin -te "da -a -nan 'mōn. ⁴ 'Wι nen kō 'ka drε be, -nyren 'gv, 'ka cin yi -yee 'wι man Minsan Zozi Crizi 'tō da. 'Men ci "nrōndi pεεnon a 'ka 'va nun "le -cεε ci. -Kaa san Zozi Crizi -le 'pleble 'a, ⁵ 'ka min zιε -a -pin 'ka yei -e 'e drε Satan -le vε -a 'e "pa 'ji. 'Ka drε 'nan -e Satan 'e 'wι "nen -kōōn -yre. 'Wι zιε -yεε -maan 'lōō 'e lia 'e da -e 'e -kōla 'sidi -a 'wι 'ji yi nen -kaa san Zozi Crizi -taa "man "be, -a da.

⁶ 'E 'ka 'wι "yi "a "fo -e 'ka -dandan 'tan 'wι zιε -a -ji di. Kaa -tōa 'ka 'bō 'a 'nan: «Si 'wle -tōwli min 'she pεεnon "tranman!» ⁷ -Yee "wean 'wι 'wli di "nen e -kolaman -e 'ka pεεnon "saa be, 'ka 'si 'ka yei. 'Ka drε zιε, 'dv -e 'ka 'kōn 'saun Bali 'lε! Kōō 'ka 'pa nyranman "cεε 'wι 'wli di "drēdi -a "fo "di. 'Wι nen Izrael 'nōn -a dra te o "ta 'o tranun 'si nōanba -ji "fēdi -ble be, 'e drε 'cee 'wι -kōōn "manve -a! O 'mannyan pεεnon 'wεεnman bei 'vaa -e 'o 'kpōun -pō nen 'mannyan 'ka 'kōan "va "diε -a drε. "Be -sru -e 'o 'wee 'bla 'bli. Fε nen maan ve zιε -yεε ci 'nan, Crizi drε "le -cee 'bla 'zv. E -ka 'nan -e 'e -cee 'wι 'wli di 'fui, -e -kaa 'kōn 'saun Bali 'lε. ⁸ 'Wι zιε -yee "wean be, te -kaa -cee "fēdi -bli te

'mannyan ceje a -kaa 'va dı! -Yee ci 'le 'wı 'wlıdınun nen -cee dre 'e tede be, -yee 'wı 'zv. Te -cee dre 'nyian "fo "dı! 'Pian 'wı nen e ci 'saun Bali 'le be, -nyren -kaa dre! En 'wı nen e ci tıghı be, -nyren -kaa dre!

⁹ 'Fluba ceje nen an 'lv 'a 'cee be, maan cren -te -ji 'nan, -kannen -wennon 'lee li -wennon be te 'ka -bli waa "fo "dı. ¹⁰ -Te an ya 'wı zıe -a vınan be, minnun nen o 'ka Zozi 'va dıe, 'wee 'wı "cee ma'an ve dı. En wa'a vıle 'nan minnun nen 'tre 'gve -a da te o ya "lala yı "yi 'nön 'a, en o ya crinnon 'a, en o ya -yv -pannon 'a be, -wee 'wı nen maan ve dı. "Te e ya paan 'be 'a be, "te ka "sia 'tre 'bõ da "fo.

¹¹ 'Pian fe -le "wean nen an 'winun zıe -a cren -te 'cee be, -nyren 'gv: Minnun nen waa ve 'o 'fli man 'nan o ya -kaa "bvı Zozinon 'a te o ya 'wı 'wlıdı "drenon 'a be, te 'ka -bli waa "fo "dı! -Nyren "le 'nan -kannen -weedi -le 'wı 'zv, en -nyren "le 'nan li -weedi -le 'wı 'zv, en -nyren "le 'nan "lala yıdı "yi "le 'wı 'zv, en -nyren "le 'nan -yv -pandı -le 'wı 'zv, en -nyren "le 'nan 'wı 'wlıdı "vıdı Bali man -le 'wı 'zv, en -nyren "le 'nan -wen mlındı -trõadı 'o 'win -ji -le 'wı 'zv, en -nyren "le 'nan fe 'sıdı min lõ -gla -a -le 'wı 'zv. Minnun zıe, te 'ka -bli waa "fo "dı, en te 'ka fe -bli waa 'e cin va "fo "dı!

¹² Minnun nen o 'ka Zozi 'va dıe, meen "cee tin -tea "o da dı. 'Pian minnun nen Zozi 'va be, -cee tin -tea "o da. ¹³ En minnun nen o 'ka Zozi 'va dıe, Bali 'be tin -tea "o da. -Yee "wean nen 'wı nen 'e 'cren -tedı Bali -le 'fluba 'ji be, 'ka 'ta wõla "da! E ya 'e 'cren -tedı 'nan: «Min nen e 'wı 'wlıdı "dra be, 'ka -pin 'ka yei!»

6

-Te 'wı 'fõla Zozinon yei "be, -tıe "paamlan?

¹ 'Wı -fõala Zozizan 'tv 'lee 'e "bvı Zozizan 'tv yei, 'pian kaa "siala -e 'ka -kv -a minnun nen wa'a Bali tõa dıe o cein -da. 'Wı nen ka dra zıe e 'ka "yi "fo "dı. Kaa tin "baa paan 'ka "bvı Zozinon 'cein -da. ² -Kaa 'bõ nen -kaa ya Bali -le minnun -a be, -cee -taa 'tredanon 'le tin 'balı. Ka'a 'wı zıe -a tõa dvõ? -Me

'le "wean nen ka'a 'kõlaman -e 'ka 'wı 'sezenen zıe -a tin 'ba 'ka 'bõ 'a dı? ³ En "nyian be, -cee -taa Bali -le 'pasianon 'le tin 'balı. Ka'a 'wı zıe -a tõa dvõ? -Me "le "wean nen ka'a 'kõlaman -e 'ka 'treda wı 'sezenen 'gve -a tin 'ba 'ka 'bõ 'a dı? ⁴ 'Pian -te 'wı 'fõla 'ka yei "be, ka -ko 'wı zıe -a tin 'banon nen o 'ka Zozinon 'a dıe, o cein -da.

⁵ An ya "vale 'wı nen kaa dra be, -a 'yra 'e 'ka 'te, -yee "wean nen an 'wı zıe -a ve. 'Wı 'tõzan 'bõ 'tv 'ka "cee yei, -te 'wı 'fõla Zozinon "fli yei "be -e 'e -kõla o yei "paaladı -a 'mlõnmlõn dvõ? ⁶ 'Cee 'wı dređı -a -kõnman 'nan 'wı 'tõzan 'ka 'ka yei "fo "dı. Kõõ -te 'wı 'fõla Zozizan 'tv 'lee 'e "bvı Zozizan 'tv yei "be, kaa "sia -e 'ka -kv -a minnun nen wa'a Bali tõa dıe o cein -da.

⁷ -A mandı 'nan 'wı 'fõla Zozinon "fli yei en o ya tin 'banan be, yaa -kõnman 'nan 'cee 'ta wv -pe 'ka "le Zozinon 'zv dı. -Me "le "wean nen ka'a 'we "man -e min 'e 'wı dre 'ka 'va -wlıdı "dı? En "nyian be, -me "le "wean nen ka'a 'we "man -e min 'e 'ka 'ta -bli dı? ⁸ 'Pian 'cee ve be, 'ka 'bõ cee 'wı dra min va -wlıdı, en cee minnun ta -ble. Min pee "tun "cee dı, 'ka 'bõ "bvı Zozinon le nen ka 'winun zıe -a dra.

⁹ 'Wı 'gve -a -cin 'e -trõa 'ka 'ji. -Nyren 'nan minnun nen o 'wı dra -wlıdı "min va be, wa'a 'ko Bali -le mingõnnen treda "fo "dı. En "nyian be, te 'ka 'wı 'gve -a 'sia 'wlu wı -a "fo "dı! Minnun nen o ya -kannen -wennon 'a be, 'lee minnun nen o ya li -wennon 'a be, 'lee minnun nen o ya -yv -pannon 'a be, 'lee minnun nen o min -sran -weman be, 'lee minnun nen o min nan -weman be, 'lee -klõnmõn 'lee -klõnmõn nen o nyianla "le li 'lee -kannen -le 'wı 'zv be, ¹⁰ 'lee minnun nen o ya crinnon 'a be, 'lee minnun nen o ya "lala yı "yi 'nön 'a be, 'lee minnun nen o -wen mlındı -tõala 'o 'win -ji be, 'lee minnun nen o 'wı 'wlıdı "ve Bali man be, 'lee minnun nen o fe "sia min lõ -gla -a be, o pennen zıe, wa'a 'ko Bali -le mingõnnen treda "fo "dı. ¹¹ Min -mienun a 'ka yei 'e tede be, te o 'winun zıe -a -mie dra. 'Pian 'be nen 'gve, Minsan Zozi Crizi 'lee -kaa "tı Bali lei 'saun be, -wee 'cee 'wı 'wlıdı fui 'ka

man, εν ο 'ka 'si "va Bali -le ve -a "fo, εν ο 'ka dre min tighi 'a Bali 'le.

'Wi nen e Bali 'tō dra -dan be -nyren 'ka dre!

¹² Min -mienun a 'ka yei, waa ve 'nan: «Fe pēenōn drēdi -si a 'e 'le 'sudi min lē.» 'Pian maan ve 'cēē 'nan fē pēenōn 'ka 'wī 'yi 'dra min lē di. An -kōlaman maan ve 'nan, fē pēenōn drēdi -si a 'e 'nōndi 'mēn, 'pian ma'an 'fli tve -e 'an drē fē -tv -le nōan -a di. ¹³ Kaa ve "nyian 'nan: «Bali -bli fē -nōn min lē 'nan -e 'e 'kū min -pōn -ji. En Bali min -pōn drē 'nan -e -bli fē 'e 'kū 'ji. En tv -tv -taa "bōlē bē, Bali 'o "fli zīe o -nan -nyaan.» 'Wī zīe e ya 'wī 'kpa -a. 'Pian Bali 'ka -kaa drēlē 'nan -e -kaa 'fli -nōn -kōnnēn -wēēdi 'lee li -wēēdi lē di. Kōō Minsan a "va 'nan -kaa 'kōlē 'e 'kōn 'e 'bō 'le vē -a. En 'e 'bō 'yēē yīē -tōa -kaa 'kōlē 'va. ¹⁴ Fē -le "wēan nēn an 'wī zīe -a 'vī bē, zī Zozi Crizi -ka bē, Bali -a 'kōlē wluan -kanōn 'va. -A -tōwli "nēn "nyian Bali -a dra -cēē. -Te -kaa -ka bē, Bali -kaa 'kōlē 'gūē -a wuanla -kanōn 'va 'yēē 'plēblē 'a.

¹⁵ Crizi man mēnnun nēn 'kaa. Ka'a 'wī zīe -a tōa dūv? Min -kōlaman -e 'e Crizi man mēn -tv 'si -e 'e drē -kōnnēn -wēēzan man mēn -a? -Cējē! ¹⁶ Kaa -tōa 'nan, -te min 'nyin -kōnnēn -wēēzan -sru "bē, te o "flinōn drē min -tōwli "a. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdi Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min "fli zīe o dra min -tōwli "a.»

¹⁷ 'Pian min nēn 'bē lēa Minsan man bē, o dra -tōwli Bali lei 'saun 'le "wēan.

¹⁸ -Yēē "wēan te 'ka 'fli -nōn -kōnnēn -wēēdi 'lee li -wēēdi lē "fo "di. Kōō 'wī 'wli di 'tō 'tōdv pēenōn nēn blamin -a dra, te e 'ka -kōnnēn -wēēdi 'lee li -wēēdi da diē, ya'a fē -tv dra min 'kōlē lē di. 'Pian 'wī 'wli di "nēn -kōnnēn -wēēdi 'lee li -wēēdi da bē, -te min -a drē bē, te -a san 'wī 'wli di drē 'e 'bō 'kōlē lē. ¹⁹ -A -cin 'e 'trōa 'ka 'ji 'nan, 'ka 'kōlē bē, e ya Bali lei 'saun 'le 'kōn 'a. En Bali 'yēē lei 'saun zīe -a -nōn 'cēē, e ya 'ka 'bō. Ka 'ka "nyian 'ka 'fli -ji di. ²⁰ Maan ve 'cēē 'nan, Bali 'ka 'ta pan 'wō 'flē 'plēblē 'a. -Yēē "wēan 'ka Bali 'tō drē -dan 'ka 'kōlē nēn e ci -yēē vē -a bē -a.

7

Pōl 'wī tin 'ba li 'padī 'lee -kōnnēn 'padī da

¹ 'Fluba nēn ka -ta -a 'mēn bē, 'wī nēn kaa laabv 'an 'lō 'ji bē, an "ta -a "sia "va 'cēē. -Te kaa 'vī 'nan, te -klōnmōn 'e -wla 'e nan -sru "diē, 'wī 'tv nēn kaa 'vī. ² 'Pian 'an 'bō Pōl, maan ve 'cēē 'nan, e ya 'wī "yi "a -e -klōnmōn nan 'e 'kōn. En e ya "nyian 'wī 'yi 'a -e lūmōn -sran 'e 'kōn. "Tōgō lūmōn 'e drē -kōnnēn -wēēzan 'a, en -klōnmōn 'e drē li -wēēzan 'a. ³ -Klōnmōn 'e -wla 'e nan -sru! -Yēē ci "le 'e drē 'e nan lē. En lūmōn 'e wī "man -e -a -sran 'e -wla -a -sru! -Yēē ci "le 'e drē 'e -sran lē. ⁴ Lūmōn 'kōlē bē, e 'ka lūmōn 'bō 'saza 'le vē -a di. 'Pian e ya -a -sran -le vē -a. -A -tōwli "nēn "nyian -klōnmōn -le vē -a. -Klōnmōn 'kōlē bē, e 'ka -klōnmōn 'bō 'saza 'le vē -a di. 'Pian e ya -a nan -le vē -a. ⁵ -Yēē "wēan te 'ka vī 'ka cin lē -cējē "fo "di. 'Pian -te 'ka "flinōn wei drē -tōwli, 'nan -e 'ka 'flin tv "wēnnēn 'a Bali tv 'badī -le "wēan bē, 'ka drē. "Bē -sru -e 'ka 'kū 'ka cin va, "tōgō 'ka vīlē 'ka 'kōla 'ka 'fli 'kundī -a di, -e Satan 'e 'ka 'man yī.

⁶ 'Wī zīe -a da bē, -a -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan, -si -tv nēn maan kōōn 'cēē, 'pian -pei "cēē maan -tō 'cēē di. ⁷ E ya 'an 'ji 'nan minnūn pēenōn 'o 'fū paan "kōnnēn -gōnnēn -a "le 'mēn 'wī 'zv. 'Pian Bali "yi drē min lē -tōdv. Yaa drē min -mienun lē 'e 'to, en yaa drē min -mienun lē 'e 'to.

⁸ -Klōnmōnnun nēn o nan "ka "diē, 'lee lūmōnnun nēn o -sran "ka "diē, 'lee -calenun bē, maan ve -wle 'nan, e ya 'wī "yi "a -e 'o 'fū "le 'mēn 'wī 'zv. ⁹ 'Pian -te wa'a 'kōlaman 'o 'fli 'kundī -a diē, 'o li 'pa, en -te 'bē "cēē diē, 'o -kōnnēn 'pa! Li 'padī 'lee -kōnnēn 'padī bē, -a "yi "mlian yra yīdi -kōnnēn dra lō, -te 'bē "cēē di li dra lō bē -a da.

Pōl 'wī tin 'ba li bōladi da

¹⁰ -Klōnmōnnun nēn o li 'pa bē, 'lee lūmōnnun nēn o -kōnnēn 'pa bē, 'wī nēn maan laabo -wlo "bē, -nyren 'gū. 'Wī zīe Minsan 'bē vī 'nan, 'o 'ta wōla "da. -Nyren 'nan, te lūmōn 'e 'cēn 'e -sran man 'li "fo "di. ¹¹ 'Pian -te lūmōn cēēn 'e -sran man bē, 'e 'fū 'e "tun, te 'e -kōnnēn pee 'pa "fo "di. -Te 'bē "cēē diē,

'e 'o yei "sen 'e cin va 'o 'vale 'e -sran -a. -A -tɔwli "nen "nyian -klɔnmɔn -le vɛ -a. Te -klɔnmɔn 'e nan bɔla 'li "fo "di.

¹² Zozizan nen -a nan a te e 'ka Zozi 'va diɛ, 'lee Zozizan nen -a -sran a te e 'ka Zozi 'va diɛ, -wee vɛ nen 'gv. 'Wɪ zɪɛ -a da bɛ, Minsan 'ka 'wɪ 'tɔ vɪɛ di, 'pian an -kɔlaman an 'wɪ -mie ve 'cɛɛ "da. Zozizan nen -a nan a te e 'ka Zozi 'va diɛ, -te -a nan a "va 'nan 'o 'kɔn -a bɛ, te 'e li zɪɛ -a bɔla "fo "di. ¹³ En Zozizan nen -a -sran a te e 'ka Zozi 'va diɛ, -te -a -sran a "va 'nan 'o 'kɔn -a bɛ, te 'e 'si 'e 'sran zɪɛ -a wlu "fo "di. ¹⁴ Lɪmɔn zɪɛ e 'ka 'e "tri "tɔdɪ Bali 'lɛ di, 'pian li 'bɔ 'le "wɛan bɛ -a -sran dra 'saun Bali 'lɛ. -A -tɔwli "nen "nyian -klɔnmɔn -le vɛ -a, -klɔnmɔn 'ka 'e "tri "tɔdɪ Bali 'lɛ di, 'pian -klɔnmɔn 'bɔ 'le "wɛan bɛ -a nan dra 'saun Bali 'lɛ. -Te e 'ka zɪ diɛ, "te 'o cin 'nɛnnun -kɔan 'o "tri "tɔdɪ Bali 'lɛ. 'Pian e 'ka zɪ "fo "di, o ya 'saun Bali 'lɛ.

¹⁵ 'Pian -te -klɔnmɔn 'bɔ nen e 'ka Zozi 'va diɛ -yɛɛ 'vɪ 'nan 'e "cɛan 'e nan man bɛ, 'e drɛ. En -te lɪmɔn 'bɔ nen e 'ka Zozi 'va diɛ -yɛɛ 'vɪ 'nan 'e "cɛan 'e 'sran man bɛ, 'e drɛ. Kɔɔ lɪmɔn nen Zozi 'va bɛ, 'lee -klɔnmɔn nen Zozi 'va bɛ, o 'ka 'o -mɛan drɛdɪ 'wɪ zɪɛ -a -ji "fo "di.

'Pian -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali -kaa laabu 'nan -e -kaa yei 'e 'kɔn -trɔɔ -kaa 'vale min pɛɛnɔn 'a. -Yee "wɛan te 'cɛɛ 'cɛndɪ 'e 'si 'ka Zozinɔn 'va zia di. ¹⁶ Kɔɔ 'i 'bɔ lɪmɔn nen Zozi 'va bɛ, -te 'yie "wɛan nen 'i 'sran "sia 'wɪ 'ji oo, yi'a tɔa di. En 'i 'bɔ 'klɔnmɔn nen Zozi 'va bɛ, -te 'yie "wɛan nen 'i nan "sia 'wɪ 'ji oo, yi'a tɔa di.

-Pɛ nen i cɪ "man 'lɔɔ ɛn Minsan 'i laabu bɛ, -a man nen 'i 'fɔ!

¹⁷ 'Wɪ nen e cɪ 'wɪ -dan a bɛ, -nyrɛn 'nan, zɪ Minsan 'i 'pa 'trɛda bɛ -a da nen 'i 'fɔ! En -pɛ nen i cɪ "man 'lɔɔ ɛn Minsan 'i laabu bɛ, -a man nen 'i 'fɔ! 'Wɪ nen maan "paaman -leglizi -tɔdɔ pɛɛnɔn 'ji bɛ, -nyrɛn zɪɛ. ¹⁸ Maan 'nan an 've 'nan, -te Bali 'i laabu te i ya 'i -fɔdɪ -klɔnmɔn -va bɛ, e ya 'kpa. En -te Bali 'i laabu te i 'ka 'i -fɔdɪ -klɔnmɔn -va diɛ, te 'i -wɛɛ 'nan i -fɔa "klɔnmɔn -va -e 'i 'kɔn 'saun Bali 'lɛ di. ¹⁹ -Te min a 'e -fɔdɪ -klɔnmɔn -va bɛ, e ya 'wɪ "tun "a. En -te min 'ka 'e -fɔdɪ -klɔnmɔn -va diɛ,

e ya "nyian 'wɪ "tun "a. 'Pian 'wɪ nen e cɪ 'wɪ -dan a bɛ, -nyrɛn 'nan, min 'e 'ta wɔla 'wɪ nen Bali -a 'vɪ bɛ -a da.

²⁰ Maan ve "nyian 'nan, -pɛ nen min cɪ "man 'lɔɔ ɛn Bali -a laabu bɛ, -a -ji nen min 'e 'fɔ. ²¹ -Te Bali 'i laabu te i ya nɔan -a bɛ, te 'yie -kɔndɪ nɔan -a 'wɪ 'e 'nan 'i man "fo "di. 'Pian -te -a -si 'lɛ 'sɔ 'yie 'nan -e 'i vɪɛ 'i 'kɔn "nyian nɔan -a diɛ, 'i 'wɪ "man. ²² Maan 'vɪ 'nan, te -kɔndɪ nɔan -a 'wɪ 'e 'nan min man di, kɔɔ -te min a nɔan -a ɛn Bali -a laabu bɛ, te e drɛ nɔan nen Minsan -a ta pan 'wɔ 'e 'tazan lɛ bɛ -a. En "nyian bɛ, -te min 'ka nɔan -a di, 'nan Bali -a laabu bɛ, min zɪɛ e ya Crizi -le nɔan -a. ²³ Crizi 'ka pɛɛnɔn 'ta pan 'wɔ 'flɛ 'plɛblɛ 'a. Te 'ka 'fli 'tɔ -e 'ka drɛ blamin -le nɔan -a 'ta wɔladɪ -a -yee 'wɪ "paadɪ da di! ²⁴ 'An "bɔvɪ Zozinɔn, -pɛ nen ka cɪ "man 'lɔɔ ɛn Bali 'ka laabu bɛ, -a man nen 'ka 'fɔ!

Minnun nen wa'a tian li 'lee -kɔnnɛn 'palɛ diɛ 'wee 'wɪ nen 'gv

²⁵ -Klɔnmɔnnun nen wa'a tian li 'palɛ diɛ, 'lee lɪmɔnnun nen wa'a tian -kɔnnɛn 'palɛ diɛ, ka -wee 'wɪ laabu 'an 'lɔ. 'Wɪ zɪɛ -a da bɛ, Minsan 'ka 'wɪ 'tɔ vɪɛ di, 'pian an -kɔlaman an 'wɪ -mie ve 'cɛɛ "da. -A -cin -a 'an 'ji 'nan, min -kɔlaman 'e yi -tɛala 'an da "fo, kɔɔ Minsan "yi drɛ 'mɛn 'an drɛdɪ -a 'yee 'pasiazan -a. 'Wɪ nen maan "sia "va 'cɛɛ bɛ, -nyrɛn 'gv: ²⁶ -Te 'an 'ci nrɔn yra yɪdɪ nun nen o cɪ 'o pou sianan 'gvɛ -a da bɛ, maan ye 'wɪ "yi "a, -e -klɔnmɔn 'e vɪɛ 'e li 'pa di, ɛn "nyian -e lɪmɔn 'e vɪɛ 'e -kɔnnɛn 'pa di. ²⁷ 'Pian -te 'i nan a 'va bɛ, te 'i -wɛɛ 'nan 'i "cɛan "man "di, ɛn -te 'i nan "ka "diɛ, te 'i -wɛɛ 'nan 'i li "paa di. ²⁸ En -te -klɔnmɔn li 'pa bɛ, 'wɪ 'wɪdɪ "cɛɛ yaa drɛ di. -A -tɔwli "nen "nyian lɪmɔn -le vɛ -a. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -klɔnmɔn nen e li 'pa bɛ, 'lee lɪmɔn nen e -kɔnnɛn 'pa bɛ, o -taa 'o yra yɪɛ. An 'ka "vale 'nan yra yɪdɪ nun zɪɛ 'o bɔ 'ka man di, -yee "wɛan nen an 'wɪ 'pla 'cɛɛ.

²⁹ 'An "bɔvɪ Zozinɔn, 'wɪ nen -yee "wɛan an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -nyrɛn 'gv. Tɔ 'ka -kaa 'lɔ "kaga -e -kaa Minsan -le 'nyranman 'pa di. -Yee "wɛan, -klɔnmɔn nen -a nan a bɛ, 'e yie -trɔa

Minsan -le 'nyranman da "le 'nan -a nan "ka "di. En lumon nen -a -sran a be, 'e yie -trɔa Minsan -le 'nyranman da "le 'nan -a -sran "ka "di. ³⁰-Te e ya 'wɪ 'nanmandɪ -a oo, en -te e ya ci "nrandɪ -a oo, te -a -tɔwli 'e 'si -tɔ min lɔ -e 'e vɪle 'e yie -trɔa Minsan -le 'nyranman da di. Minnun nen o fe "lɔa be, -a -cin 'e 'kɔn o ji 'nan fe 'bɔ zɪe 'e 'ka 'o 'lɔ di. ³¹En minnun nen 'wee 'wɪnun drɛdɪ ci 'trɛda be, te 'o drɛ 'wɪnun 'bɔ 'le nɔan -a di. Fe -le "wean nen an 'wɪ zɪe -a 'vɪ be, 'tre 'lee 'e 'ta fɛnun -nan -taa -nyanle.

³²An ya "vale 'nan te ci "nrɔndɪ 'trɛda 'wɪnun da 'e 'kɔn 'ka man di. Min nen li 'ka -yrɔ "diɛ, 'e yie -tɔala Minsan -le 'nyranman da, en yaa -weɛman 'nan 'e "sɔa Minsan le. ³³'Pian min nen li a "wlu "be, 'wɪnun nen 'trɛda wɪnun -a be, -a da nen 'e 'ci "nrɔnman. Yaa -weɛman 'nan 'e "sɔa 'e nan le. ³⁴'Wɪ zɪe -a drɛdɪ be, e min 'bɔ dra min nen -a yie a 'tre "fli "ji be -a. -A -tɔwli "nen "nyian lumon -le ve -a. Lumon nen -a -sran "ka "diɛ, 'e yie -tɔala Minsan -le 'nyranman da, en yaa -weɛman 'nan 'e -kɔan Minsan -le ve -a "fo. 'Pian lumon nen e -kɔnnɛn 'pa be, 'wɪnun nen 'trɛda wɪnun -a be, -a da nen 'e 'ci "nrɔnman. Yaa -weɛman 'nan 'e "sɔa 'e -sran le.

³⁵E ya 'ka 'bɔ 'le 'wɪ "yi "a, -yee "wean nen an 'wɪ zɪe -a 'vɪ 'cɛɛ. Ma'an weɛman 'nan an 'te "paa 'ka da di. 'Pian e ya 'an 'ji 'nan, 'ka Minsan -le 'nyranman 'pa 'ka 'bli pɛɛnɔn 'a "le zɪ e 'sɔ -yrɛ "be -yee 'wɪ 'zɔ.

³⁶-Te -a -cin a -klɔnmɔn -ji 'nan 'o 'vale 'e bɔɛ -a 'wee cin 'padɪ a 'mɔnnan, te 'e yra ye li dra lɔ be, 'e li 'bɔ zɪe -a 'pa. E 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ -a di. ³⁷'Pian -klɔnmɔn nen e -kɔlaman 'e 'fli 'kundɪ -a -e li dra 'e vɪle 'e 'te diɛ, -te e -tɔ "da 'nan ya'a 'e bɔɛ paa diɛ, 'wɪ "yi "nen yaa drɛ. ³⁸Maan ve 'cɛɛ 'nan, -klɔnmɔn nen 'e bɔɛ 'pa be, 'wɪ "yi "nen yaa drɛ. 'Pian -klɔnmɔn nen ya'a 'e bɔɛ 'palɛ diɛ, 'wɪ "yi "nen yaa drɛ be e "mlianla "da.

³⁹En "nyian be, lumon nen e -kɔnnɛn 'pa be, -te -a -sran 'ka tian 'kalɛ diɛ, te e ya 'e -sran -le ve -a 'li 'trilii. 'Pian -te -a -sran -ka be, -si a 'e 'le 'sɔdɪ -yrɛ, -e 'e -kɔnnɛn nen e ci "va "be -a 'pa. En

Zozizan nen yaa "paa -kpɔ. ⁴⁰'An 'bɔ Pɔl, e ya "mɛn 'ji 'nan, -te ya'a -kɔnnɛn pee 'palɛ diɛ, ci "nrandɪ -kɔan -yrɔ 'e "mlianla "da. "Mɛn 'ji 'wɪ nen zɪe 'pian maan -tɔa 'nan 'an 'bɔ "nyian Bali lei 'saun a 'an 'lɔ.

8

Zozizan -kɔlaman e -yɔ -pan wi -ble?

¹'Wɪ tɪglɪ nen, 'wɪ nen -yɔ -pan wi da be, -kaa pɛɛnɔn -kaa -tɔa. 'Pian e ya "le 'an 'wɪ 'tɔ vɪ 'cɛɛ. -Te min -a 'vɪ 'nan 'e 'wɪ 'tɔ -tɔa "be, e ya 'fli drɛdɪ -dandan "tun "a. 'Wɪ nen e ci "yi "be, -nyɛn 'nan 'i bɔɛzan -tɔ yɪ "yi. Kɔɔ -yɛɛ "paa "va -e -yee yi -teradɪ Bali da 'e 'pa "da. ²En "nyian be, -te -a -cin a min ji 'nan 'e 'wɪ 'tɔ -tɔa "be, yaa -kɔnnɛn 'nan min zɪe, 'wɪ nen e ci "le 'e -tɔ be, ya'a 'tɔa di. ³'Pian min nen e Bali ye "yi "be, min zɪe, -nyɛn Bali -a -tɔa.

⁴-Yɔ -pan wi -blɪdɪ be, -kaa -tɔa 'nan, -yɔnnun 'bɔ "ka "di. Bali a -tɔwli, en fe pee "ka -e 'weɛ 'sia "nyian bali -a "fo "di. ⁵'Pian minnun nen 'tre 'gɔvɛ -a da be, o laji fɛnun -mie drɛ 'wee bali -a. En o 'trɛda fɛnun -mie drɛ 'wee bali -a. Fɛnun nen minnun o "siala bali -a be, o ya "kaga. En fɛnun nen 'plɛblɛ a -wɪlɔ "be, o ya "nyian "kaga. ⁶-Cee ve be, Bali a -tɔwli "cɛ. Bali zɪe, -yɛɛ ci -kaa "tɪ "a, en -yɛɛ fe pɛɛnɔn drɛ, -kaa ya 'trɛda -yee ve -a. En min nen e ci Minsan -a be e ya -tɔwli "cɛ, Zozi Crizi nen. Bali ciɪla "va en e fe pɛɛnɔn drɛ, en Bali ciɪla "va en e 'belidɪ -nɔn -cɛɛ.

⁷'Pian Zozinɔn -mienun 'ka 'wɪ zɪe -a tɔa di. -Yɔ -le 'wɪnun a tian o -wulo -ji, -yee "wean nen -te o ya -wi zɪe -a -blɪnan be, -a -cin a o ji 'nan waa -te -yɔ le. Tɔɔn -e -wee ci "nrɔndɪ 'e tin -te o da, te waa ye 'nan -wi zɪe e 'o "tri "tɔ Bali 'le. ⁸'Pian -blɪ fɛnun "cɛɛ -maan -e Bali ci 'e 'kɔnnɛn "tra "min va di. Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te -ka'a -blɪle diɛ, ya'a fe -tɔ 'sia "da -cɛɛ di, en -te -kaa blɪ be, ya'a fe -tɔ paa "da -cɛɛ di.

⁹-Yee "wean 'ka drɛ "yi! Kaa ve 'nan 'wɪ -mie drɛdɪ -si a 'ka 'lɔ -e 'ka drɛ. 'Wɪ 'kpa nen. 'Pian te -a drɛdɪ 'e 'ka "bɔvɪ Zozinɔn nen wa'a 'tɔa "le 'cee 'wɪ 'zɔ diɛ, o drɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a di!

10 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gʊɛ -a da -tʊ! 'I 'bɔ nɛn yia ve 'nan i -tɔa "bɛ, i ya 'i -nyrandɪ -yʊ -pan 'kuin te i -yʊ -pan wi -ble. 'I "bʊɪ Zozizan nɛn ya'a 'wɪ zɪɛ -a tɔa "le 'yie 'wɪ 'zʊ dɪɛ, yei 'yɪ -a -blɪnan. "Bɛ -sru -e 'e 'tɛ 'wɪnʊn zɪɛ -a drɛdɪ va, te -yee ci "nrɔndɪ tin -tɛa "da. 11 'Yie 'wɪ 'tɔdɪ bɛ, yaa drɛ ɛn 'i "bʊɪ Zozizan nɛn ya'a 'wɪ zɪɛ -a tɔa "le 'yie 'wɪ 'zʊ dɪɛ, -a -nan -nyan. 'Wɪ 'wɪlɪdɪ "nɛn yia drɛ, kɔɔ 'i "bʊɪ Zozizan nɛn, ɛn Crizi -ka 'nan -e 'e 'belidɪ -nɔn -yrɛ. 12 'Wɪ 'wɪlɪdɪ zɪɛ -a drɛdɪ 'o "bʊɪ Zozinɔn lɛ te -wee ci "nrɔndɪ tin -tɛa "o da bɛ, e ya 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛdɪ Crizi man. 13 -Yee "wɛan -te -blɪfɛ "tun "le "wɛan 'an "bʊɪ Zozizan dra 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛzan -a bɛ, "te ma'an -wi ble 'li "fo "dɪ. Maan dra zɪɛ, "tɔgɔ 'an "bʊɪ Zozizan 'e drɛ 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛzan -a.

9

-Kaa drɛ Pɔl si drɛnɔn 'a!

1 'An 'bɔ "nyian, -si a 'e 'lɛ 'sʊdɪ 'mɛn -e 'an 'wɪ nɛn an ci "va "bɛ -a drɛ. Zozi Crizi -le 'pasiazan nɛn 'maan. ɛn an -kaa san Zozi Crizi 'yɪ 'an yie 'a. ɛn Minsan -le 'nyranman nɛn maan 'pa 'ka 'va bɛ, -yee "wɛan nɛn ka drɛ Zozinɔn 'a. 2 -Te -a -cin a min -mienun ji 'nan an 'ka Zozi 'le 'pasiazan -a dɪ ɔɔ, 'cee vɛ bɛ, kaa -tɔa 'nan Zozi 'le 'pasiazan nɛn 'maan. Fɛ nɛn yaa -kɔɔnman 'nan Zozi 'le 'pasiazan nɛn maan bɛ, 'ka 'bɔ nɛn, kɔɔ ka drɛ Zozinɔn 'a.

3 Minnun nɛn waan 'tɔ -tɛa 'nan an 'ka Zozi 'le 'pasiazan -a dɪɛ, e ya "le 'an 'wɪ 'gʊɛ -a laabʊ -wɪɔ. 4 Minsan -le 'nyranman nɛn maan "paa bɛ -a man, -te Zozinɔn "yi drɛ 'mɛn bɛ, -a -nɔan da "cɛɛ dʊʊ? 5 Zozi 'le 'pasianɔn -mienun bɛ, 'lee Minsan "bʊɪnʊn bɛ, 'lee Piɛri bɛ, -wɛɛ kɔ 'ta wʊnan 'o 'vale 'o nannun -a Bali -le 'wɪ vɪnan. 'Wɪ zɪɛ -te "an drɛ bɛ, -a -nɔan da "cɛɛ dʊʊ? 6 'Kʊ 'vale Barnaba -a Minsan -le 'nyranman nɛn kʊa "paa. -A -si a 'e 'nɔndɪ 'kʊɛ, -e 'kʊ vɪɛ 'kʊ 'nyranman 'pa 'kʊ 'bɔ 'a 'vaa -e 'kʊ "nɛn "fɛ -blɪ dɪ. -A -nɔan da "cɛɛ dʊʊ?

7 'Wɪ nɛn an "sia -a vɪnan 'gʊɛ, -a -kɔɔn "man wɪnʊn nɛn 'gʊ. 'Ka 'ci "nrɔn "da! Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'sounja -tʊ 'ka -kɔɔn 'sounja -ji -e -a 'bɔ nɛn 'e 'fli -pan

wʊ dɪ. E 'ka zɪ dʊʊ? ɛn "nyian bɛ, fɛ nɛn min -a fei 'pa bɛ, -a 'wɪɛ nɛn yaa -ble. E 'ka zɪ dʊʊ? ɛn "nyian bɛ, min nɛn e trʊvɛnʊn -sru -pian "bɛ, e o 'nyɔɔn 'yi -mlian. E 'ka zɪ dʊʊ?

8 'Wɪnʊn nɛn blamin -a dra bɛ, -a man "cɛɛ man -kɔɔnman 'saza "cɛ "dɪ. E ya "nyian 'e 'crɛn -tɛdɪ -pei -tɔ wɪnʊn nɛn Bali -a -nɔn Moizi lɛ bɛ -a va. 9 Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Moizi -le -pei 'fluba 'ji 'nan:

«Tri nɛn e ya 'nyranman 'panan fei fɛ 'wɪɛ 'sɔndɪ -a bɛ, te 'i 'si -tɔ -yrɔ -e 'e -blɪ dɪ!»

-Te Bali 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, trinun 'saza -le 'wɪ "cɛɛ yaa 'vɪ dɪ. 10 'Pian e ya "nyian 'kʊɛ vɛ -a. 'Wɪ 'kpa nɛn, 'wɪnʊn zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'kʊɛ vɛ -a. Kɔɔ -te min -tʊ a fei 'panan, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ e ya 'saa 'sɔnnan bɛ, -a -nɔan da nɛn -e -a -cin 'e 'kɔn "ji 'nan 'e "nɛn "fɛ -ble. 11 An Bali -le 'wɪ 'vɪ 'cɛɛ, e ya "le fɛ 'wɪɛ nɛn maan -fɔ. -Yee "wɛan nɛn -a -nɔan da nɛn -e -a -cin 'e 'kɔn paan 'an 'ji 'nan 'an 'ka 'pɛ "nɛn "fɛ -ble. 12 Min peenun "o 'wɪ zɪɛ -a dra. Maan ve 'cɛɛ 'nan -a -si a paan 'an 'lɔ -e 'an 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'e 'ciɪla "da. 'Pian ma'an -wɛɛɛ 'nan 'an dra "fo "dɪ. Maan dra zɪɛ 'nan -e 'wɪ 'tʊ 'e vɪɛ 'e 'si -tɔ Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'lɔ dɪ.

13 'Wɪ nɛn an "sia -a vɪnan 'gʊɛ, -a -kɔɔn "man wɪnʊn nɛn "nyian 'gʊ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, minnun nɛn o 'nyranman "paa Bali -le 'kuin, 'lee minnun nɛn o Bali -pan 'nyranman "paa bɛ, 'nyranman 'bɔ nɛn waa "paa bɛ -a "nɛn "fɛ nɛn waa -ble. E 'ka zɪ dʊʊ? 14 'Wɪ 'tʊwɪ zɪɛ Minsan -a -tɔ -pei -a. Yaa 'vɪ 'nan, minnun nɛn o wɪ Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn man bɛ, -wɛɛ yie -tɔa min nɛn e 'wɪ 'nɔnnɔn 'bɔ ve bɛ -a va.

15 'Pian 'an 'bɔ 'le vɛ bɛ, ma'an -wɛɛɛ 'nan min 'e 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'mɛn "fo "dɪ. ɛn an 'ka 'wɪ 'bɔ zɪɛ -a crɛn -tɛnan 'nan -e minnun 'o drɛdɪ 'sia 'mɛn dɪ. 'An 'ka dra lɔ, 'bɛ "yi mlin. Kɔɔ an 'ka "vale 'nan min 'e vɪ 'an man 'nan, an Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnun lɛ o lɔ fɛnʊn yɪdɪ -le "wɛan dɪ. 16 Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ minnun lɛ bɛ, ma'an 'kɔlaman -e 'an -dandan 'tan 'a dɪ. Kɔɔ Minsan 'bɛ 'tɔ 'an man 'nan 'an drɛ. -Yee "wɛan -te ma'an Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪɛ minnun lɛ dɪɛ, 'wɪ 'e 'bɔ 'an man! 17 "Te 'e 'kɔn 'nan 'an 'bɔ

mεεν 'kɔ 'nyranman zɪε -a -wεελε εν αν ya -a 'panan bε, "te maan ve minnun λε 'nan 'waan 'pan wɔ. 'Pian Minsan 'bε 'tɔ 'an man 'nan 'an drε, εν αν ya -a drεnan. -Yee "wεan -a drεnan 'ka 'an 'lɔ "fo "dɪ. ¹⁸ 'An 'pan nεn "mεn -mε "a? -Nyren 'nan, 'an Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnun λε 'e "tun. Εn fε nεn -a -si a 'e 'nɔndɪ 'mεn 'nan 'an 'si -wɔ "bε, ma'an sia "fo "dɪ.

Pɔl a "vale 'nan 'e 'yee -kopa ye 'o 'vale min pεεnɔn 'a

¹⁹ 'Wɪ zɪε -yεε -kɔnnman 'nan min -tv -le 'wɪ 'ka 'an man "fo "dɪ. 'Pian 'an 'fli drε minnun pεεnɔn 'le nɔan -a. Maan drε zɪε 'nan -e 'an min "kaga "yɪ Crizi -le vε -a. ²⁰ -Te an ya Zuif 'nɔn yei "bε, an 'wɪ dra "le Zuif min -le 'wɪ 'zɔ. Maan dra zɪε 'nan -e 'an Zuif 'nɔn drε Crizi -le vε -a. Maan -tɔa 'nan -pei -tɔ winun -le 'pleble 'ka 'an da "nyian dɪ. 'Pian -te an ya minnun nεn o ya 'o leadi -pei -tɔ winun man bε, o yei "bε, an 'wɪ dra "le -wee 'wɪ 'zɔ. Maan dra zɪε 'nan -e 'an o drε Crizi -le vε -a. ²¹ Εn "nyian bε, -te an ya minnun nεn o 'ka o leadi -pei -tɔ winun man dɪε o yei "bε, an 'wɪ dra "le -wee 'wɪ 'zɔ. Maan dra zɪε 'nan -e 'an o drε Crizi -le vε -a. -Te an ya 'winun zɪε -a drεnan bε, wa'a vɪε 'nan an Bali -le -pei -tɔ winun -fɔala 'an "trɔεn -sru "dɪ, 'pian Crizi -le -pei -tɔ wɪ da nεn an cɪ 'ta wɔnan. ²² Εn "nyian bε, -te an ya minnun nεn -wee ci "nrɔndɪ tin -tεa "o da tada bε, o yei "bε, an 'wɪ dra "le -wee 'wɪ 'zɔ. Maan dra zɪε 'nan -e 'an o drε Crizi -le vε -a. 'An 'fli drε "le min 'tɔ 'tɔv pεεnɔn 'zɔ. Maan drε zɪε 'nan -e 'an -kɔla o -mie 'sidɪ -a 'wɪ 'ji. ²³ An 'wɪ pεεnɔn zɪε -a dra 'nan -e Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'e fuila "man minnun pεεnɔn 'va. Εn "yi "nεn -a -sru "bε -e "an "yɪ.

²⁴ Fε -le "wεan nεn an 'wɪ zɪε -a 'vɪ bε -nyren 'gɔ. -Te minnun -sεn teren da 'nan 'o flan 'bli -e 'o man -kopa yɪ bε, min -tɔwli 'bε -kɔan "o -wulo -a. Ka'a tɔa zɪ dɔv? -Yee "wεan nεn 'ka flan 'bli -e -kopa zɪε 'e drε 'cee vε -a! ²⁵ Min oo min nεn e "ta fε -tv -sa kɔman bε, 'e 'fli "kuan εν 'e 'kɔλε 'man wɔvman. Yaa dra zɪε 'nan -e 'e -kopa nεn ya'a 'mɔan dɪε -a yɪ. 'Pian -kaa Zozinɔn 'le vε bε, fε nεn e cɪ -kaa man -pεnnan bε, -kopa

nεn e "mɔan 'li 'trilii bε -nyren. ²⁶ -Yee "wεan 'an 'bɔ Pɔl -le vε bε, an ya flan 'blinan. 'Pian an 'ka -a 'blinan "baji dɪ, maan "blia 'nan -e 'an man -kopa yɪ. Εn "nyian bε, e ya "le -kuli -tannan nεn an cɪ. Ma'an 'fɔλε tua "baji dɪ, maan -tua 'nan -e 'e 'tɔ fε man. ²⁷ An 'tε "paa 'an 'fli 'kɔλε da 'pleble, 'nan -e 'an -kɔla -a pladɪ -a "fo. Maan dra zɪε 'nan "tɔgɔ 'an 'bɔ nεn an Bali -le 'wɪ 'vɪ minnun λε bε, 'an 'fo -si -sru.

10

Izrael 'nɔn 'le 'wɪ nεn waa drε bε, 'e 'wɪ "paa -kaa 'ji!

¹ 'An "bɔv Zozinɔn, 'ka 'ci "nrɔn Izrael 'nɔn 'le 'wɪ da! Te -a -cin 'e 'san 'ka 'ji "fo "dɪ! 'Kɔ tranun nεn 'li bε, Bali a "lolu -koei 'va o 'lε, te e -si -kɔnnman -wλε. Εn o pεεnɔn 'bε ciɪa jemie yei. ² O pεεnɔn 'bε -kɔla "lolu -koei -sru εν o ciɪa jemie yei. -Yεε cɪ o -batize drεdɪ -a 'nan -e 'o 'fɔ 'o leadi Moizi man. ³ -Blife nεn Bali -a -nɔn bε, o pεεnɔn 'bε bli. ⁴ Εn 'yi nεn Bali -a -nɔn bε, o pεεnɔn 'bε mlin. Fε nεn maan ve zɪε -yεε cɪ 'nan, 'yi nεn o pεεnɔn -a mlin bε, e 'si -kɔλε nεn Bali -a -nɔn bε -a -ji. -Kɔλε zɪε e yra o -sru, Crizi nεn. ⁵ 'Pian Bali ci 'ka 'sɔλε o "kaga 'kpa -va dɪ. Kɔo o kaa "bui "da.

⁶ 'Wɪ pεεnɔn nεn e 'bɔ 'kɔ tranun man zɪε, e ya -cee 'wɪ -kɔn "man winun -a. E drε zɪε 'nan -e -kaa vɪε -kaa 'wɪ 'wli dɪ yɪ "yi "le 'kɔ tranun -le 'wɪ 'zɔ dɪ. ⁷ -Yee "wεan te 'ka drε -yv -pannɔn 'a "le o va min -mienun -a drε bε, -yee 'wɪ 'zɔ dɪ! Kɔo e ya 'e 'crεn -tεdɪ -wee 'wɪ 'a 'nan:

«O -nyran,

εν o 'sraga fεnun bli,

εν o -wεn mlin.

"Bε -sru εν o ci nran -siga tri nεn

waa drε bε -yρε.»

⁸ Te 'ka drε lɪ -wεεnɔn 'lee -kɔnnεn -wεεnɔn 'a "le o va min -mienun -a drε bε -yee 'wɪ 'zɔ dɪ. Zɪ o 'wɪ zɪε -a drε bε, yide 'wλε 'tɔwli 'wlu bε min -ka o va -kpi yɔ -tv 'wλε yaaga (23.000). ⁹ Te 'ka Minsan man -tan "le o va min -mienun -a drε bε -yee 'wɪ 'zɔ dɪ! Zɪ o 'wɪ zɪε -a drε bε, εν -mlennun o -nan -nyan. ¹⁰ Te 'ka 'ci 'e 'tɔ lou Bali man

"le o va min -mienun -a drε bε -yee 'wι 'zυ dι! Zi o 'wι zιε -a drε bε, εn Bali -le 'pasianon nen laji bε -a -tv o -nan -nyan.

11 'Wιnun zιε o 'bɔ 'kυ tranun man 'nan -e 'o drε -cee 'wι -kɔon "man wι -a. En "nyian bε waa cren -te 'nan te e 'wι "paala -kaa nen -kaa 'le 'fυ -kogo -e 'trɛda 'e 'nyan bε -cεε. 12 -Yee "wεan an 'wι "paala 'cεε. Min nen yaa ve 'nan, 'wι zιε ya'a 'kolaman -e 'e bɔ 'e man dιε, 'e drε "yi, "tɔgɔ 'e bɔ "man! 13 Maan ve 'cεε 'nan, 'wι 'wλidι "drɛdι -cin nen e -tɔ 'ka 'ji, εn ka'a drεε dιε, zι e dra blamin -tvɔv pεεnon le zιε. E ya "le 'an -cin -tɔ 'ka 'ji 'nan, Bali ci 'ka 'e 'sandι 'ka man dι. Ya'a -si nɔan -e 'wι 'wλidι "drɛdι nen ka'a 'kolaman -e 'ka 'sv -yrɔ "dιε 'e bɔ 'ka man "fo "dι. 'Pian -te 'wι 'wλidι "drɛdι "ta bɔa 'ka man bε, -si nen 'kɔ 'ka 'ciula "da -e 'ka 'sv -yrɔ "bε yaa -kɔonman 'cεε, 'dυ -e 'wι 'wλidι zιε 'e vλε 'e 'ka 'man yi dι.

Zozizan 'ka 'yv paan dι!

14 'Wι pεεnon nen, an "sia -a vιnan zιε, -yee "wεan, 'an "bυi Zozinon, maan ve 'cεε 'nan: Te 'ka 'yv -pan "fo "dι! 15 Ka ya 'wι 'tɔnon 'a. -Njεε dυv? -Yee "wεan nen 'ka 'ci "nrɔn 'wι nen maan ve bε, -a da. 16 -Kaa Zozinon -kaa cin ye 'nan -e 'wι nen Zozi -a drε bε -a -cin 'e 'trɔa -kaa 'ji. Min -tv 'kulenen "sia te rεzen -wen a -ji, e Bali muo -fɔa -e -kaa pεεnon 'e mlin. 'Wι zιε -a drɛdι -a bε, -kaa -kɔonman 'nan -ka nen Zozi -a 'wυ bε -kaa ya -a "nen "blinon 'a. -Njεε dυv? -A -tvwli "nen "nyian 'kpoun nen waa -pliman bε, -yee vε -a. 'Wι zιε -a drɛdι -a bε, -kaa -kɔonman 'nan -kaa ya -kaa leadi Crizi man -tvwli. -Njεε dυv? 17 -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan 'kpoun a -tvwli, -a 'bɔ nen -kaa pεεnon -a -ble. -Yee "wεan -kaa pεεnon a "nyian "le min -tvwli "le 'wι 'zυ.

18 'Wι nen Zuif 'nɔn 'a dra Bali -pan 'kuin bε, 'ka -kɔon "man! 'Sraganun nen waa bɔ Bali le bε, waa wi -ble. 'Wι zιε -a drɛdι -a bε, waa -kɔonman 'nan o 'wee 'sraga 'bɔ "nen "ble. -Njεε dυv?

19 -Mε "wι nen maan 'nan 'an ve 'wι zιε -a da? 'Nan -yv -pan wi 'bε ci -wi nen -a 'wι ci bε -a? -Cεjε, -njεε "fo "dι. En 'nan fε nen waa -paan "bε te Bali

nen? -Cεjε, -njεε "fo "dι. 20 Maan ve 'cεε 'nan fε nen waa -te -yv le bε, te Bali le "cεε waa -nɔn "fo "dι. 'Pian waa -nɔn Satan le 'o 'vale 'yee minnun -a. -Yee "wεan te "ka "drε dι! Kɔɔ an 'ka "vale 'ka lea Satan 'lee 'yee minnun man dι. 21 Ka'a 'kolaman -e 'ka 'yi 'mlin Minsan -le 'kulenen "nen, "bε -sru -e 'ka 'kυ 'yi 'mlin Satan 'lee 'yee minnun -le 'kulenen "nen "dι. En "nyian bε, ka'a 'kolaman -e 'ka 'nyran Minsan -le -blifenen -sru -e 'ka -bli, "bε -sru -e 'ka 'kυ -nyran Satan 'lee 'yee minnun -le -blifenen -sru -e 'ka -bli dι. 22 Te 'ka Minsan 'le -wεεla 'wι zιε -a drɛdι -a dι! En te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan 'ka 'pleble "mlian "da "dι.

'Ka 'ci "nrɔn 'ka bɔεzan -tv da 'vaa -e 'ka 'wι drε!

23 Min -mienun a 'ka yei, waa ve 'nan: «Fε pεεnon drɛdι -si a 'e 'le 'svdι min le.» 'Pian maan ve 'cεε 'nan, fε pεεnon 'ka 'wι 'yi 'dra min le dι. Fε pεεnon drɛdι -si a 'e 'le 'svdι min le, 'pian fε pεεnon 'ka 'paa 'i bɔεzan -tv -va -e -yee yi -teradi Bali da 'e 'pa "da "dι. 24 Te 'ka 'va min -tv 'e 'e 'bɔ 'fli -le 'wι 'yi -wεε "dι, 'pian min peenun -le 'wι 'yi "nen 'e -wεε.

25 -Wi pεεnon nen waa -taan 'fleji bε, 'ka 'lɔ -e 'ka -bli 'e "tun. Te 'cee 'ci "nrɔndι 'e 'wι 'tɔ 'ka man -e 'ka laabυ 'nan waa -te -yv le dι! 26 Kɔɔ ya 'e 'cren -tɛdι Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«'Trε 'lee 'e 'ta fenun pεεnon a Minsan -le vε -a.»

27 En "nyian bε, min nen e 'ka Zozi 'va dι, -te e 'ka laabυ fε man εn ka -kυ bε, fε pεεnon nen waa -nɔn 'cεε bε, 'ka -bli 'e "tun. Te 'cee 'ci "nrɔndι 'e 'wι 'tɔ 'ka man -e 'ka laabυ 'nan waa -te -yv le dι! 28 'Pian -te min -tv -a 'vι 'cεε 'nan, -wi zιε waa -te -yv le bε, te 'ka -bli "fo "dι! 'Ka drε zιε min 'bɔ 'le "wεan 'lee ci "nrɔndι -le "wεan. 29 'Ka 'bɔ 'le 'ci "nrɔndι -le "wεan "cεε maan 'vι 'nan, te 'ka -bli dι. 'Pian min zιε -yee ci "nrɔndι -le "wεan nen maan 'vι zι.

Fε nen -a -si a 'e 'nɔndι 'men 'nan 'an drε bε, e 'ka "le min pee nen 'e tin -te 'an da -a drɛdι man dι. 30 Fε nen an "ta -a -ble bε, an Bali muo -fɔa εn maan -ble. Min -tv 'ka 'kolaman -e 'yaan 'tɔ 'wλidι "vι fε nen an Bali muo "fɔ 'vaa εn maan bli bε -a man dι.

31 Maan ve 'cεε 'nan, -te e ya fε nen ka "ta -a -ble bε -a oo, εn -te e ya fε nen 'ka "ta -a -mlian "bε -a oo, 'wι oo 'wι nen ka "ta -a dra bε, 'ka -wεε 'nan Bali 'tɔ 'e drε -dan. 32 Te 'cee 'wι drεdι -towli 'e 'nan Zuif 'nɔn man dι! En te 'e 'nan minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dιε, o man dι! En te 'e 'nan 'ka "bυι Zozinɔn man dι! 33 'Ka drε "le 'mεn 'wι 'zv! 'An 'bɔ "nyian maan -wεεman 'nan 'an 'sɔ min -tɔv pεεnɔn lε 'mεn 'wι pεεnɔn drεdι -ji. 'An 'bɔ 'fli -le 'wι "yi "cεε maan -wεεman dι. 'Pian min "kaga "le 'wι "yi "nen maan -wεεman. Maan dra zιε 'nan -e 'o -kɔla 'sidι -a 'wι 'ji.

11

1 'Ka drε 'an si drεnɔn 'a "le zι 'an 'bɔ "an Crizi si dra bε -yee 'wι 'zv.

-Klɔnmɔn -kɔan 'kɔ -leglizι, εn lɔmɔn -kɔan 'kɔ -leglizι?

2 An 'ka muo -fɔa, 'nan 'an 'cin yra tian 'ka pεεnɔn 'ji. En an 'ka muo -fɔa "nyian 'nan 'winun nen maan paa 'ka 'ji bε, ka 'ta wɔla "da.

3 'Pian an ya "vale 'wι 'gυε -a -cin 'e 'fɔla 'ka 'ji. 'Wι zιε -nyrεn 'nan: Crizi 'bε cι -klɔnmɔn tazan -a, εn -klɔnmɔn 'bε cι lɔmɔn tazan -a, εn Bali 'bε cι Crizi tazan -a. 4 -Yee "wεan nen -klɔnmɔn nen e ya Bali trυ 'banan, -te 'bε "cεε dι, e ya Bali 'lewei vɪnan te fε -tɔ a 'e 'tɔdι -a -wulo -man bε, te e ya 'e 'tazan nen Crizi -a bε -a -tεnan 'yra -a. 5 'Pian lɔmɔn nen e ya Bali trυ 'banan -te 'bε "cεε dι e ya Bali 'lewei vɪnan te fε -tɔ 'ka 'e 'tɔdι -a -wulo -man dιε, te -a -sran nen -a tazan -a bε e ya -a -tεnan 'yra -a. E ya "le 'nan min nan nen 'e 'wulo "jε "bo "klɔglɔ bε -yee 'wι 'zv. 6 -Te lɔmɔn 'ka "vale 'nan e fε -tɔa 'e 'wulo -man dιε, 'e 'wulo "jε "bυ "klɔglɔ "fo. Maan ve 'cεε 'nan, 'wι "fli zιε -a drεdι bε, e ya lɔmɔn lɔ 'yra -tε wι -a. -Yee "wεan te lɔmɔn 'e 'wulo "jε "bυ "klɔglɔ dι, εn te 'e -tε "da "dι! 'Pian 'e fε -tɔ 'e 'wulo -man!

7 -Klɔnmɔn -le vε bε, te 'e fε -tɔ -tɔ 'e 'wulo -man "fo "dι! Kɔɔ -klɔnmɔn 'bε cι Bali -kɔɔn "manvε -a, εn -yεε -maan 'tɔ -dan a Bali lɔ. 'Pian lɔmɔn 'bε 'tɔ -dan -nɔan 'e -sran lε. 8 Fε -le "wεan nen an 'wι zιε -a 'vι bε, lɔmɔn man mεn -tɔ "cεε Bali -a 'si εn e -klɔnmɔn drε 'a dι, 'pian

-klɔnmɔn man mεn -tɔ nen Bali -a 'si εn e lɔmɔn drε 'a. 9 En "nyian bε, Bali 'ka -klɔnmɔn drε lɔmɔn -le "wεan dι. 'Pian e lɔmɔn drε -klɔnmɔn -le "wεan. 10 'Wι pεεnɔn zιε -yee "wεan, εn Bali -le 'pasianɔn 'le "wεan bε, lɔmɔn 'e fε -tɔ -tɔ 'e 'wulo -man -a -kɔɔndι nen 'nan -si -a 'e 'lε 'sɔdι 'yrε.

11 Maan ve 'cεε 'nan, -te min drε Minsan -le vε -a bε, lɔmɔn 'ka fε -tɔ -a 'e 'saza 'ji dι, εn -klɔnmɔn 'ka fε -tɔ -a 'e 'saza 'ji dι. 12 Fε -le "wεan nen maan ve zιε, -yεε cι 'nan -klɔnmɔn man mεn -tɔ -a nen Bali lɔmɔn drε. 'Bε a zι, 'pian lɔmɔn 'bε 'klɔnmɔn -yaa. En Bali 'bε 'wι 'bɔ pεεnɔn zιε -a drε.

13 'Ka 'wι 'gυε -a 'si "va 'ka 'bɔ 'a! Maan laabo 'ka 'lɔ 'nan, e ya 'wι "yi "a -e lɔmɔn 'e Bali trυ 'ba te fε -tɔ 'ka 'e 'tɔdι -a -wulo -man dɔv? -Cεje! 14 En "nyian bε, kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'nan 'trεda bε, e ya 'yra -tε wι -a -e -klɔnmɔn 'e 'wulo "jε 'tɔv 'e trɔdι. 15 'Pian lɔmɔn -le vε bε e ya 'wι "yi "a, -e -a -wulo "jε 'e 'kɔn 'e trɔdι. Kɔɔ Bali -wulo "jε "trɔdι -nɔn lɔmɔn lε 'nan, -e 'e 'kɔn -a -wulo -man "le sɔ -le 'wι 'zv. 16 'Pian -te 'ka 'va min -tɔ -a "vale 'e 'sa -fɔa 'wι zιε -a da bε, maan ve -a san lε 'nan, -e lɔmɔn 'e Bali trυ 'ba te fε -tɔ 'ka 'e 'tɔdι -a -wulo -man dιε, ma'an tian 'an "yι lε dι. En Bali -le -leglizι -ji bε, e 'ka zι dι.

'Wι nen e 'ka "yi "dιε, te 'ka drε Minsan -le -blifε -sru "dι!

17 'Wι nen an "ta 'bε ve 'cεε 'gυε, ma'an 'kɔlaman -e 'an 'ka 'tɔ "yi "vι 'bε 'nan "fo "dι. 'Wι zιε -nyrεn 'nan -te 'ka cin 'yι 'wι nen kaa dra bε, ya'a 'kɔlaman -e 'e 'ka 'tɔ 'plεble "fo "dι, 'pian e -leglizι 'bɔ -wia. 18 -A tεdε nen 'nan, -te 'ka cin 'yι bε, 'cεndι 'e cin man a 'ka yei. 'Wι zιε maan 'man, εn an yi -tεala "da 'sεzenɔn. 19 Kɔɔ maan -tɔa 'nan, -te 'cεndι 'e cin man a 'ka yei "bε, e -kɔlaman e dra. E ya zιε 'nan -e minnun nen o yi -tεala Minsan da 'kpa bε 'o o -kɔnnεn "yι.

20 'Wι nen kaa dra, te 'ka cin 'yι Minsan -le -blifε man bε, ya'a kɔɔnman 'nan Minsan -le -blifε -sru "nen ka cι dι. 21 Fε nen maan ve zιε, -yεε cι 'nan,

-te 'ka cin 'yɪ -blɪfɛ -sru "bɛ, min -mienun 'o 'bɔ 'fli -le fɛ "siala -e 'o -bli. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -maan min -mienun -fo dra -a, te min -mienun "o 'kan wɔ ɛn -wɛn "wee "tɛ wo. ²² -Mɛ "le "wɛan ka 'wɪ zɪɛ -a dra? 'Cee "kɔnnɛn "ka -e 'ka fɛ -bli -nan nun, ɛn -e 'ka -wɛn mlin -nan nun dɔv? Bali -le -leglizi nɛn ka ya "vale 'ka dra "sɔzɔ? -Te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'ka "bɔɪ Zozinɔn nɛn -wee -vɛɛ "ka "dɪɛ, o nɛn ka ya "vale 'ka o -tɛa 'yra -a? -Mɛ "wɪ nɛn 'an vɪ 'cɛɛ 'wɪ zɪɛ -a da? 'An 'ka 'tɔ "yɪ "vɪ? -Cɛjɛ, ma'an 'kɔlaman -e 'an 'ka 'tɔ "yɪ "vɪ "fo "dɪ!

²³ Kɔɔ 'wɪ nɛn Minsan -a 'vɪ 'mɛn 'wɪ zɪɛ -a da bɛ, maan paa 'ka 'ji 'va ɛn ka 'ka 'bɛ drɛnan dɪ. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan, -pei 'bɔ 'lein nɛn o -taa -kaa san Zozi 'nɔnɛ minnun lɛ bɛ -a man, e 'kpɔun 'si, ²⁴ e Bali muo "fɔ, ɛn yaa "nɛn jɛɛn. -A -nan nɛn e 'nan: «-Nyɛn 'gɔvɛ, 'an 'kɔlɛ nɛn. -Yɛɛ -taa "drɛɛ 'sraga bɔvɛ -a Bali lɛ 'ka 'lejɪ. 'Wɪ nɛn an cɪ -a drɛnan 'gɔvɛ 'ka drɛ! -Yɛɛ cɪ 'an 'cin -trɔa "vɛ -a 'ka 'ji.» ²⁵ -A -tɔwli "nɛn "nyian, zɪ o cɛɛn fɛnun -blɪdɪ man bɛ, e 'kulɛnɛn 'si, ɛn e 'nan: «'Kulɛnɛn 'gɔvɛ, 'an nyɛn nɛn -ji. -Yɛɛ "ta -sɛanla -e 'e drɛ 'ka -pli "vɛ -a "nyian Bali man 'e 'pee. Tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn ka -wɛn -mlɪan 'kulɛnɛn 'gɔvɛ -a -ji bɛ, 'wɪ nɛn an cɪ -a drɛnan 'gɔvɛ, 'ka drɛ! -Yɛɛ cɪ 'an 'cin -trɔa "vɛ -a 'ka 'ji.» ²⁶ 'Wɪ 'kpa! Tɔ pɛɛnɔn man -te ka ya 'wɪ zɪɛ -a drɛnan 'kpɔun -blɪdɪ -a 'lee -wɛn mlɪndɪ -a bɛ, Minsan -le -ka nɛn yaa 'wɔ bɛ kaa -nan wɪ ve. Ka dra zɪɛ -trɪlii -e -a -tadɪ 'e bɔ.

²⁷ 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ "wɛan bɛ, min oo min nɛn e 'kpɔun bli ɛn e -wɛn zɪɛ -a mlin 'wɪ 'wɪdɪ "pɛ -ji bɛ, te 'wɪ nɛn Minsan 'kɔlɛ 'lee Minsan nyɛn -a drɛ bɛ -a san -a srɛ. 'Wɪ 'wɪdɪ "nɛn yaa drɛ. ²⁸ "Tɔgɔ 'ka 'va min -tɔ 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ bɛ, -yɛɛ "wɛan min -tɔ 'e 'fli -nanjɛn 'e 'bɔ 'a. "Bɛ -sru 'vaa -e 'e 'kpɔun -bli ɛn -e 'e -wɛn mlin. ²⁹ Kɔɔ min nɛn e 'kpɔun bli ɛn e -wɛn mlin te 'wɪ nɛn Minsan -a drɛ 'e 'kɔlɛ 'a bɛ -a -cin "cɛɛ -a san ji dɪɛ, te Bali -le nyran -blɪdɪ nɛn yaa 'pla 'e 'fli man. ³⁰ 'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn kaa dra, -yɛɛ "wɛan nɛn min "kaga 'man "yaaman 'ka yei, ɛn -yɛɛ "wɛan nɛn -cɛ -tɛnɔn "kaga "a 'ka yei, ɛn -yɛɛ

"wɛan nɛn minnun -kaa 'ka yei "kaga. ³¹ -Te -kaa fli -nanjɛɛn -kaa 'bɔ 'a 'vaa ɛn -kaa 'kpɔun zɪɛ -a bli, ɛn -kaa -wɛn zɪɛ -a mlin bɛ, Bali -le nyran -blɪdɪ zɪɛ ya'a 'bɔa -kaa man dɪ. ³² 'Pian -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -te Bali 'wɪ "nɛn -kɔnman -cɛɛ 'wɪ zɪɛ -a man bɛ, 'wɪ nɛn yaa "paala -cɛɛ 'nan, "tɔgɔ yi nɛn 'e tin -tɛa 'trɛdanɔn da bɛ, -kaa kɔn o va.

³³ -Yɛɛ "wɛan 'an 'bɔɪ Zozinɔn, -te 'ka cin 'yɪ 'nan -e 'ka Minsan -le fɛ -bli 'e cin va bɛ, 'ka cin -pɛn. ³⁴ Min nɛn dra -a -tɛa "bɛ, -a san 'e fɛ -bli 'yɛɛ "kɔnnɛn 'vaa -e 'e 'ta. 'Ka drɛ zɪ "tɔgɔ 'ka cin yɪ -e 'ka Bali -le nyran -blɪdɪ 'pla 'ka man.

'Wɪ -mie nɛn tian 'an 'ji bɛ, -te an 'lɔ 'vaa -e 'mɛn "paala.

12

Bali 'yi 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn dra Zozinɔn lɛ

¹ 'An "bɔɪ Zozinɔn, 'wɪnun nɛn Bali lei 'saun -a dra Zozinɔn lɛ bɛ, an 'ka "vale 'e 'fɔ 'e yɔɔdɪ 'ka man dɪ. ² Tɔ nɛn -te ka'a tian Bali tɔa dɪɛ, yiba "minnun nɛn o 'ka fɛ -tɔ -a dɪɛ, zɪ o 'nyranman "paa te min 'ka "nyian 'e 'fli -ji dɪɛ, kaa -tɔa. ³ -Yɛɛ "wɛan nɛn maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan: -Te Bali lei 'saun -sɛn min da ɛn e ya 'wɪnun vɪnan bɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e wei 'pla Zozi man dɪ. ɛn "nyian bɛ, min 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ 'nan, Zozi a Minsan -a, te Bali lei 'saun "cɛɛ 'pa -a 'le dɪ.

⁴ "Yɪnun nɛn Bali lei 'saun -a -nɔan Zozinɔn lɛ bɛ -a 'pa a -ji "kaga. 'Pian Bali lei 'saun -tɔwli 'bɔ 'bɛ "yɪnun zɪɛ -a -nɔan Zozinɔn lɛ. ⁵ ɛn "nyian bɛ, 'nyranman 'padɪ 'pa a -ji "kaga, 'pian Minsan -tɔwli 'bɔ 'bɛ -pɛba 'wɔ Zozinɔn 'lɔ. ⁶ ɛn "nyian bɛ, 'nyranman a "kaga -e Zozinɔn 'o 'pa, 'pian Bali -tɔwli 'bɔ 'bɛ minnun pɛɛnɔn "koe -tɔa 'o da 'nyranman pɛɛnɔn zɪɛ -a 'panan.

⁷ Bali lei 'saun "yi -nɔan Zozizan 'tɔ lɛ 'nan -e Zozinɔn pɛɛnɔn 'o "nɛn 'bli.

⁸ Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, Bali lei 'saun "yi "dra Zozizan 'tɔ lɛ 'nan -e 'e Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ vɪ minnun lɛ. ɛn "nyian bɛ, Bali lei 'saun -tɔwli zɪɛ e "yi "dra Zozizan 'pee lɛ 'nan -e 'e 'wɪ nɛn e Bali -le 'wɪ 'ci "sia minnun lɛ bɛ -a

vɪ. ⁹ En "nyian bɛ, Bali lei 'saun -tɔwli zɪɛ e "yi "dra Zozizan 'pee lɛ 'nan -e 'e yi -tɛra Bali da 'kpa tɪglɪ. En "nyian bɛ, Bali lei 'saun -tɔwli zɪɛ e "yi "dra Zozizan 'pee lɛ 'nan -e 'e -cɛ 'si minnun man. ¹⁰ En "nyian bɛ, Bali lei 'saun -tɔwli zɪɛ e "yi "dra Zozizan 'pee lɛ 'nan -e 'e 'cɛ -srɔn "winun drɛ. En "nyian bɛ, Bali lei 'saun -tɔwli zɪɛ e "yi "dra Zozizan 'pee lɛ 'nan -e 'e Bali 'lewei vɪ. En "nyian bɛ, Bali lei 'saun -tɔwli zɪɛ e "yi "dra Zozizan 'pee lɛ 'nan -e 'e 'wɪ nɛn e 'si Bali lei 'saun 'va bɛ, 'lee 'wɪ nɛn e 'si Satan -va bɛ, -a 'cɛnnan yɪ 'e cin man. En "nyian bɛ, Bali lei 'saun -tɔwli zɪɛ e "yi "dra Zozizan 'pee lɛ 'nan -e 'e 'wɪ weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji. En "nyian bɛ, Bali lei 'saun -tɔwli zɪɛ e "yi "dra Zozizan 'pee lɛ 'nan -e 'e -kɔla weinun zɪɛ -a -ci vɪdɪ -a. ¹¹ 'Pian Bali lei 'saun -tɔwli 'bɔ 'bɛ Zozinɔn "koe -tɔa 'o da 'winun pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛnan. E 'yee "yinun -nɔn Zozizan 'tɔ lɛ "le zɪ e cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

Zozinɔn pɛɛnɔn a "le min -tɔwli 'zɔ

¹² Fɛ "le "wɛan nɛn an 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ cɪ 'nan, blamin a -tɔwli, 'pian -a man mɛn a "kaga. -A man mɛn 'bɔ a "kaga zɪ, 'pian -a pɛɛnɔn 'bɛ -tɛa 'e cin da 'vaa ɛn waa laabo blamin. 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -nyrɛn minnun nɛn o drɛ Crizi -le vɛ -a bɛ -wee vɛ -a. ¹³ Kɔɔ -kaa Zozinɔn pɛɛnɔn bɛ, -te Zuif min nɛn oo, -te Zuif min "cɛɛ dɪ oo, -te nɔan nɛn oo, -te nɔan "cɛɛ dɪ oo, Bali lei 'saun -tɔwli 'bɔ 'bɛ -kaa -batize drɛ 'nan -e -kaa drɛ "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zɔ. En Bali 'yee lei 'saun 'nɔn -kaa -tɔvɔ pɛɛnɔn lɛ.

¹⁴ En "nyian bɛ, -a -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, blamin man mɛn 'ka 'tɔwli "dɪ, 'pian e ya "kaga. ¹⁵ Min cɛin 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ 'nan, 'e 'ka min -pɛ -a dɪ -le "wɛan, 'e 'ka min man mɛn -tɔ -a dɪ. Kɔɔ e ya min man mɛnnun va. ¹⁶ En "nyian bɛ, min "trɔɛn 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ 'nan, 'e 'ka min yɪɛ 'a dɪ -le "wɛan, 'e 'ka min man mɛn -tɔ -a dɪ. Kɔɔ e ya min man mɛnnun va. ¹⁷ E ya "le 'an 'wɪ 'gɔvɛ -a laabo 'ka 'lɔ. -Te yɪɛ 'saza nɛn paan blamin man bɛ, yaa dra 'kɔ -e 'e 'wɪ man? En -te "trɔɛn 'saza nɛn

paan blamin man bɛ, yaa dra 'kɔ -e 'e fɛ "kui 'si? ¹⁸ Maan ve 'cɛɛ 'nan, min man mɛn -tɔ 'lee 'e 'pa 'nyranman, -a da nɛn Bali min man mɛn -tɔvɔ pɛɛnɔn drɛ "le zɪ e cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹⁹ "Te blamin a paan man mɛn -tɔwli "cɛ "a bɛ, "te wa'a laabo blamin "fo "dɪ. ²⁰ 'Pian -a man mɛnnun a "kaga, -wɛɛ -tɛa 'e cin da 'vaa -e 'o laabo blamin.

²¹ -Yee "wɛan min yɪɛ 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ min -pɛ lɛ 'nan: «An 'ka 'i 'va dɪ.» En min -wulo 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ min cɛinnun lɛ 'nan: «An 'ka 'ka 'va dɪ.» ²² Kɔɔ min man mɛn nɛn min 'ka -a siala fɛ -tɔ -a dɪɛ, -a 'pa 'nyranman a. ²³ En min man mɛn nɛn min yɪɛ 'ka 'naan "man 'kpa dɪɛ, -a 'bɔ nɛn min -a man dra. En "nyian bɛ, min man mɛn nɛn -a yɪdɪ min -tɛa 'yra -a bɛ, -a 'bɔ nɛn min -a nyɛɛnman. ²⁴ 'Pian min man mɛnnun nɛn o yɪdɪ 'ka min tɛa 'yra -a dɪɛ, blamin 'ka o man dra "bɔvɔ "dɪ. Bali blamin drɛ 'nan -e -a man mɛn nɛn -a 'bɔ 'ka -a siala fɛ -tɔ -a dɪɛ, 'e nyɛɛn 'kpa tɪglɪ. ²⁵ Bali -a drɛ zɪɛ 'nan -e 'cɛndɪ 'e cin man 'e vɪɛ 'e 'kɔn blamin man mɛnnun yɛi "dɪ. 'Pian 'nan -e 'o 'tɔ 'o cin wɪ. ²⁶ -Yee "wɛan -te min man mɛn -tɔ "yaaman bɛ, e -wɪamlan min man mɛn pɛɛnɔn 'ji. En -te o 'tɔ -dan nɔn min man mɛn -tɔ lɛ bɛ, min man mɛn pɛɛnɔn 'ci "nranman.

²⁷ 'Ka pɛɛnɔn 'cɛɛ cɪ Crizi po -a, ɛn Zozizan 'tɔ a -a man mɛn -tɔ -a. ²⁸ Bali 'nyranman -pɛba 'wɔ Zozinɔn 'tɔvɔ pɛɛnɔn 'lɔ -leglizi -ji. -A tɛdɛ nɛn Zozi 'le 'pasianɔn 'a, ɛn -a "flizan nɛn Bali 'lewei vɪnɔn 'a, ɛn -a yaagazan nɛn Bali -le 'wɪ "paanɔn 'a. -Wee -sru "bɛ, Zozinɔn nɛn o -cɛ -srɔn "winun dra bɛ o nɛn. -Wee -sru "bɛ, Zozinɔn nɛn o -cɛ "sia minnun man bɛ o nɛn. -Wee -sru "bɛ, Zozinɔn nɛn o "paa minnun va bɛ o nɛn. -Wee -sru "bɛ, Zozinɔn nɛn o -tɔa -si 'lɛ bɛ o nɛn. -Wee -sru "bɛ, Zozinɔn nɛn o "we weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bɛ o nɛn. ²⁹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, o pɛɛnɔn 'ka drɛɛ Zozi 'le 'pasianɔn 'a dɪ. En o pɛɛnɔn 'ka drɛɛ Bali 'lewei vɪnɔn 'a dɪ. En o pɛɛnɔn 'ka drɛɛ Bali -le 'wɪ "paanɔn 'a dɪ. En o pɛɛnɔn 'ka -cɛ -srɔn "winun drɛɛ dɪ. ³⁰ En o pɛɛnɔn 'ka -cɛ 'silɛ minnun man dɪ. En o pɛɛnɔn

'ka 'wɪɛ weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji dɪ. Ɛn o pɛɛnɔn 'ka -kɔlale weinun zɪɛ -a -ci vɪdɪ -a dɪ. ³¹ Kaa -tɔa 'nan 'yi 'pa a -ji 'kaga, 'pian 'yinun nɛn maan nrɔn 'e tɛdɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn 'ka -wɛɛ!

Ɛn 'wɪ nɛn e ci 'le 'ka drɛ te -a 'yi 'mlian 'wɪ pɛɛnɔn nɛn an 'sia -a vɪnan 'gʋɛ -a da bɛ, an 'ta -a ve 'cɛɛ.

13

Min yɪdɪ 'yi 'mlian 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ da

¹ -Te an weinun pɛɛnɔn nɛn 'trɛda 'gʋɛ o -fɔa 'sidɔ, ɛn -te 'bɛ 'cɛɛ dɪ 'nan an Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ o wei -fɔa 'sidɔ, 'pian -te ma'an min ye 'yi 'dɪɛ, 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e ya 'wɪ 'tun "a. Te an ya 'le 'nan 'kogoba nɛn e min man dra -wluwlu 'e 'tun "bɛ -yee 'wɪ 'zʋ, -te 'bɛ 'cɛɛ dɪ 'le 'nan -pʋ nɛn e min man dra -wluwlu 'e 'tun "bɛ -yee 'wɪ 'zʋ. ² Ɛn 'nyian bɛ -te an Bali 'lewei ve, ɛn -te 'bɛ 'cɛɛ dɪ -te an Bali -le 'wɪ yɔɔdɪ pɛɛnɔn 'ci maan, ɛn -te 'bɛ 'cɛɛ dɪ -te an Bali -le 'wɪ pɛɛnɔn -tɔa, ɛn -te 'bɛ 'cɛɛ dɪ 'mɛn yi -teradɪ Bali da -kɔlaman e pɔn 'sʋala 'e 'klu -ji, 'pian -te ma'an min ye 'yi 'dɪɛ, 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e ya 'wɪ 'tun "a. ³ Ɛn 'nyian bɛ -te an yɪfɛ pɛɛnɔn -nɔan 'yalɛ -tɛnɔn lɛ, ɛn -te 'bɛ 'cɛɛ dɪ -te an "we "man 'nan minnun 'an 'tɛ 'bli an 'ka "vale 'an "sia Bali -sru "dɪ -le "wɛan bɛ, 'pian -te ma'an min ye 'yi 'dɪɛ, 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e ya 'wɪ 'tun "a.

⁴ Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn e min ye 'yi "bɛ, -a -pɔan "sɔa 'wɪ 'ji. Ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, -a ci a "yi. Ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, ya'a man bo dɪ. Ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, ya'a 'e 'fli kɔɔnman 'e 'lɔ fɛnun -a dɪ. Ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, ya'a -dandan taan dɪ. ⁵ Ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, ya'a 'wɪ nɛn e 'tɔ "paa min man bɛ -a dra dɪ. Ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, ya'a 'e 'fli -le 'wɪ 'yi 'wɛɛman dɪ. Ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, 'bli 'ka 'fɔa -a san ji tada dɪ. Ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, ya'a min man wɪ paa dɪ. ⁶ Ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, -a ci "nranman te -a bɔɛzan -tʋ 'wɪ 'yi drɛ. 'Pian -te 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn yaa drɛ bɛ, -a ci 'ka 'nranman dɪ. ⁷ Ɛn min

nɛn e min ye 'yi "bɛ, tʋ pɛɛnɔn man e min man wɪ "cɛa. Ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, -yee yi -teradɪ Bali da 'ka 'le 'tɔa dɪ. Ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, -a 'bli 'fo Bali da. Ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, ya'a 'sia min -sru "dɪ.

⁸ Yi -tʋ bɔa "bɛ, te Bali 'lewei vɪdɪ 'wɪ 'nyan. Ɛn te weinun nɛn blamin 'ka -a ci maan dɪɛ -a -fɔdɪ 'wɪ 'nyan. Ɛn te Bali -le 'wɪ yɔɔdɪ -tɔdɪ bɛ -a 'wɪ 'nyan. 'Pian fɛ -tʋwɪ "cɛ 'bɛ 'fo -nan, -yɛɛ ci min yɪdɪ 'yi "a. ⁹ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ ci 'nan, -ka'a 'wɪ pɛɛnɔn 'tɔa Bali da dɪ. Ɛn -cee Bali 'lewei vɪdɪ bɛ, -a pɛɛnɔn "cɛɛ dɪ. ¹⁰ 'Pian yi nɛn fɛ nɛn e ci tɪgɪ bɛ e -taa "bɛ, te 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ e -nyan. ¹¹ -Kaa -kɔɔn 'wɪ 'gʋɛ -a man -tʋ: Tʋ nɛn -te min a 'nɛn "wɛnnɛn 'a bɛ, min 'wɪ tin "baa 'nɛn "wɛnnɛn pɛ -ji, ɛn -yee ci "nrɔndɪ a 'nɛn "wɛnnɛn pɛ -ji, ɛn e 'wɪ "sia "va 'nɛn "wɛnnɛn pɛ -ji. 'Pian -te min drɛ ceje bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn 'nɛn "wɛnnɛn pɛ -ji bɛ e "sia -a drɛdɪ man "fo. ¹² 'Bɛ nɛn 'gʋɛ, e ya 'le -niannun 'ji nɛn -kaa ci fɛ -nanjennan, ɛn fɛ 'bɔ a "muizaan. 'Pian yi zɪɛ -a da nɛn -kaa Bali ye -goezee. Ɛn 'nyian bɛ, 'bɛ nɛn 'gʋɛ -ka'a tian Bali tɔa 'e pɛɛnɔn dɪ. 'Pian yi zɪɛ -a da nɛn -kaa Bali -tɔa 'e tɪgɪ da, "le zɪ e -kaa -tɔa 'va bɛ -yee 'wɪ 'zʋ.

¹³ Tʋ nɛn -kaa ci -ji 'gʋɛ, 'wɪ nɛn e -fɔ min man 'nan 'e drɛ bɛ, -nyrɛn 'gʋ: Min -le yi -teradɪ Bali da a -tʋ, ɛn min 'bli 'fɔdɪ Bali lɛ a -tʋ, ɛn min -le min yɪdɪ 'yi "a -tʋ. 'Pian o yaaga zɪɛ -a -dan nɛn "va "bɛ, -nyrɛn min yɪdɪ 'yi "a.

14

"Yi 'tɔ 'tʋdʋ pɛɛnɔn nɛn Bali lei 'saun -a dra Zozinɔn lɛ bɛ, 'ka 'yi "drɛ -a 'ka cin lɛ!

¹ Min yɪdɪ 'yi "nɛn 'ka -trɔa -si 'le 'wɪ pɛɛnɔn drenan! Ɛn 'nyian bɛ 'ka 'yi 'tɔ 'tʋdʋ pɛɛnɔn nɛn Bali lei 'saun -a -nɔan Zozinɔn lɛ bɛ -a -wɛɛ! 'Pian -a tɛdɛ nɛn 'ka -wɛɛ "bɛ, -nyrɛn Bali 'lewei vɪdɪ -a. ² Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ ci 'nan, min nɛn e "we weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bɛ, Bali lɛ nɛn e 'wɪ tin "baa, minnun lɛ "cɛɛ dɪ. Blamin 'ka 'kɔlaman -e 'e -ci man dɪ, kɔɔ 'winun nɛn Bali lei 'saun a

"paa -a 'le te yaa ve bε, -a -ci a 'e yɔɔdi minnun man. ³ 'Pian min nɛn e Bali 'lewei ve bε, blaminun lɛ nɛn e 'wɪ tin "baa. E 'wɪ tin "baa -wlɛ, te -wee yi -tɛradɪ Bali da "paa "da, te e 'wɪ "paala -wlɛ, ɛn te e 'o "koe -tɔa 'o da. ⁴ Kɔɔ -te min "we weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bε, -a 'bɔ 'fli -le yi -tɛradɪ Bali da 'bε "paa "da. 'Pian min nɛn e Bali 'lewei ve bε, Zozinɔn pɛɛnɔn 'le yi -tɛradɪ Bali da nɛn yaa "paa "da.

⁵ An ya "vale 'ka pɛɛnɔn 'ka 'wɪ weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ, -a -ji. 'Pian 'wɪ nɛn e cɪ 'wɪ "yi "a "fo "bε, -nyrɛn 'nan, 'ka Bali 'lewei vɪ Zozinɔn lɛ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'lewei vɪdɪ -dan "mlian weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -fɔdɪ da. 'Pian -te min -tɔ weinun zɪɛ -a -ci ve bε, e Zozinɔn 'le yi -tɛradɪ Bali da "paa "da "nyian.

⁶ An "bɔvɪ Zozinɔn, -te an 'lɔ 'ka 'va, ɛn an wɪ weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bε, te 'wɪ "yi "cɛn "nɛn maan drɛ 'cɛɛ? E "ka "fo "dɪ. 'Pian -te 'wɪnun nɛn Bali -a -nan kɔɔn 'mɛn bε, -a 'bɔ nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ, -te 'bε "cɛɛ dɪ, -te 'wɪnun nɛn maan -tɔa Bali -le 'wɪ 'a bε, -a 'bɔ nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ, ɛn -te 'bε "cɛɛ dɪ, an Bali 'lewei 'vɪ 'cɛɛ, ɛn -te 'bε "cɛɛ dɪ, an Bali -le 'wɪ paa 'ka 'ji bε, te 'wɪ "yi -dan nɛn maan drɛ 'cɛɛ. -Njɛɛ dɔvɔ? ⁷ An "ta -a -kɔɔn "man wɪ -tɔ ve 'cɛɛ. -Te min -tɔ a -gɔɛdɪ -tɛnan, -te 'bε "cɛɛ dɪ, e ya -guedɛ -tɛnan, ɛn -a wei -ci 'ka 'e 'sidɪ dɪɛ, wa'a 'kɔlamɛn -a -ci mandɪ -a "fo "dɪ. ⁸ ɛn -a -kɔɔn "man wɪ -tɔ nɛn "nyian 'gɔ. 'Bei nɛn o -ko -a -kuli man bε, -te e ya 'wɪnan ɛn -a wei -ci 'ka 'e 'sidɪ dɪɛ, 'sounjanun 'ka o man wɔvɔ man -kuli -tandɪ da "fo "dɪ.

⁹ -A -tɔwli "nɛn blamin -le vɛ -a. -Te ka ya 'wɪnan weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bε, 'wɪ nɛn ka cɪ -a vɪnan bε, min -a dra 'kɔ -e 'e -ci man? Te e ya "le ka ya 'ka 'fli "koe -nyannan 'e "tun. ¹⁰ Wei a 'trɛda "kaga, ɛn wei -tɔ 'lee 'e 'fɔnɔn. ¹¹ -Te min a wei -tɔ -fɔnan, ɛn ma'an -ci maan dɪɛ, te min zɪɛ e ya -pɛn min -a "mɛn 'va, ɛn an ya -pɛn min -a -yee 'va. ¹² Zɪ 'cee vɛ cɪ "nyian zɪɛ. -Yee "wɛan -te ka ya "vale 'nan Bali lei 'saun 'e "yi "tɔ -nɔn 'cɛɛ bε, "yi "nɛn e Zozinɔn pɛɛnɔn 'le yi -tɛradɪ Bali da "paa "da "bε, -nyrɛn 'ka -wɛɛ!

¹³ -Yee "wɛan min nɛn e "we weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bε, 'e Bali trɔv 'ba -a -ci vɪdɪ man! ¹⁴ Kɔɔ -te min a Bali trɔv 'banan wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bε, te Bali lei 'saun 'bε cɪ 'wɪ zɪɛ -a drɛnan, 'pian -a 'bɔ 'le 'ci "nrɔndɪ "cɛɛ dɪ, ɛn 'wɪ 'bɔ nɛn yaa ve bε, -a 'bɔ 'ka "e -ci maan dɪ. ¹⁵ -Kaa dra "mɛn 'kɔ? An Bali trɔv "baa wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji "le zɪ Bali lei 'saun -a ve 'mɛn bε, -yee 'wɪ 'zɔ. 'Pian e ya "le 'an Bali trɔv 'ba "nyian wei nɛn blamin -a -ci maan "bε -a -ji. An "dre -fɔa wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji "le zɪ Bali lei 'saun -a ve 'mɛn bε, -yee 'wɪ 'zɔ. 'Pian e ya "le 'an "dre "fɔ "nyian wei nɛn blamin -a -ci maan "bε -a -ji. ¹⁶ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔvɛ -a da. Min a Bali muo "fɔnan wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji "le zɪ Bali lei 'saun -a ve -yrɛ "bε, -yee 'wɪ 'zɔ. -Te min a 'e -nyrandɪ -a "srɔn "bε, yaa dra 'kɔ -e 'e 'wɪ "man Amɛn? Kɔɔ Bali muo "nɛn yaa -fɔ bε, 'wɪ nɛn yaa 'vɪ bε, min zɪɛ ya'a manlɛ dɪ. ¹⁷ 'Wɪ 'kpa, Bali muo "fɔdɪ zɪɛ 'wɪ "yi "tɔ nɛn, 'pian ya'a 'i bɔɛzan -tɔ Zozizan 'le yi -tɛradɪ Bali da paa "da "dɪ.

¹⁸ An Bali muo -fɔa 'nan, an "we wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji an "mlian 'ka pɛɛnɔn da. ¹⁹ 'Pian -te Zozinɔn 'o cin 'yɪ bε, maan -wɛɛman 'nan, 'an 'wɪ 'soolu vɪ wei nɛn blamin -a -ci maan bε -a -ji, -e -wee yi -tɛradɪ Bali da 'e 'pa "da. 'Bε "yi "mlian 'wɪ -kpi fu (10.000) nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a vɪdɪ da.

²⁰ 'An "bɔvɪ Zozinɔn, te 'ka 'ci "nrɔn "le nannannun -le 'wɪ 'zɔ dɪ! 'Cee 'wɪ 'fa 'sidɪ 'e 'kɔn min ceje pɛ -ji! 'Pian 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ va bε, 'ka 'kɔn "le 'nɛn 'linɛnnun nɛn 'tɔ 'ka 'e 'padɪ o man dɪɛ, -wee 'wɪ 'zɔ! ²¹ 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bε, 'ka 'ci "nrɔn "da. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Minsan -a 'vɪ 'nan:

Minnun 'labɛ,

an -ciala -pɛnnɔn 'va

-e 'an 'wɪ tin 'ba -wlɛ wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji.

An 'wɪ zɪɛ -a drɛ,

'pian wa'a 'o "trɔɛn "tɔlɛ 'an wei lɛ "fo "dɪ.»

22 -Yee "wεan maan ve 'cεε 'nan, 'widi wei nen blamin 'ka -a -ci maan die -a -ji be, Bali 'be 'wi 'nan -koon "ve -tu dre minnun nen o 'ka "vale 'o yi -teala Bali wei da die -wee ve -a. 'Pian Bali 'ka -a drele minnun nen o yi -teala 'e da be, -wee ve -a di. En Bali 'lewei vidi be, 'wi 'nan -koon "ve -tu nen Bali -a dre minnun nen o yi -teala 'e da be -wee ve -a, 'pian minnun nen o 'ka "vale 'o yi -teala Bali wei da die, "o "ye 'wi "tun "a.

23 'Ka 'ci "nrøn 'wi 'gυe -a da -tu. -Te Zozinøn pεenøn a 'o cin yidi -leglizi drenan, te o pεenøn "we wei nen blamin 'ka -a -ci maan die -a -ji be, en Zozinøn nen wa'a tian 'wi zie -a -nan yle die, -te 'be "cεε di, minnun nen wa'a yi teala Bali da die, o wla Zozinøn zie o va. Maan ve 'cεε 'nan, 'o 'ci "nrøndi "siala 'nan, klin "nen o man. -Njεε duv? 24 'Pian -te Zozinøn pεenøn zie o ya Bali 'lewei vnan, en min nen ya'a yi teala Bali da die, -te 'be "cεε di, Zozizan nen ya'a tian 'wi zie -a -nan yle die, 'e -wla o va be, 'wi pεenøn nen o ci -a vnan be, -yee "wεan e 'yee 'wi 'wli -tøa 'e 'bø 'a, -e -a -wulo -ji "nrøndi 'e tin -te "da. 25 'Winun nen "ji 'e yødi be, -a ta bøala. Tøon 'e "po -søonman -e 'e yra "blula, te e "ta Bali bødi "siala -a vidi -a 'nan: «'wi 'kpa, Bali a 'ka yei.»

Pøl 'wi 'pla Korinti 'nøn le -leglizi dre di da

26 'An "bvi Zozinøn, o -leglizi dra 'kø? -Te Zozinøn a 'o cin yidi -leglizi drenan be, min -tødv pεenøn -pe 'e 'køn 'va. Min -mie 'e "dre "fø. En min -mie 'e 'wi "paa minnun ji. En min -mie 'e 'wi nen Bali -a -nan koon -yre "be -a vi. En min -mie 'e 'wi wei nen blamin 'ka -a -ci maan die -a -ji. En min -mie 'e 'wi zie -a -ci vi. 'Wi pεenøn nen kaa dra be, ka -wεe 'nan 'e Zozinøn pεenøn 'le yi -teradi Bali da 'pa "da. 27 -Te min "ta "we wei nen blamin 'ka -a -ci maan die -a -ji be, 'e dre min -tu, min "fli, -te 'be "cεε di, min yaaga. 'Pian -te min -tu cεen "man "be 'vaa -e min -tu 'e 'yee ve vidi 'sia. En "nyian be -a -ci vnan 'e 'køn. 28 -Te -a -ci vnan "ka "die, te min 'e 'wi wei nen blamin 'ka -a -ci maan

die -a -ji Zozinøn yei "di! 'Pian 'e 'wi Bali le te e ya 'yee "kønne!

29 En "nyian be, Bali 'lewei vidi be, 'e dre min -tu, min "fli, -te 'be "cεε di, min yaaga. En min -mienun 'o 'wi zie -a fa 'si! 30 'Pian -te tu 'bø zie -a wlu, Bali 'wi 'nan koon min pee le 'wi zie -a da be, min nen e ci paan Bali 'lewei vnan be, 'e -tøa. 31 -Te min -tu cεen "man "be 'vaa -e min pee 'e 'yee ve vidi 'sia. Te 'ka pεenøn 'e Bali 'lewei vi 'e cin -a di! -Te kaa 'vi -tødv be, e 'wi "paa "va 'ka pεenøn le, en e 'ka pεenøn "koe -tøa. 32 -A -cin 'e 'køn 'ka 'ji 'nan, -te min a Bali 'lewei vnan be, e -kølaman 'e 'fli 'kundi -a -e 'e 'le 'tø. 33 Fe -le "wεan nen an 'wi zie -a 'vi be, Bali 'wi dra 'e "nen 'e "nen en yaa dra -trø, 'pian ya'a 'wi dra 'e baadi -ji di.

Zi e dra Bali -le -leglizi -tødv pεenøn 'ji zie. 34 -Te Zozinøn a 'o cin yidi en o ya -leglizi drenan be, lımønneun 'o 'lebo 'pla "da. Køø -a -si 'ka 'e 'nøndi -wle -e 'o 'wi 'si "va "fo "di. 'Pian 'o 'ta wla 'wi nen -klønneun -a ve be -a da! Zi e ci 'e 'cren -tødi Bali -le -pei 'fluba 'ji zie. 35 -Te lımønneun a "vale 'nan 'o 'wi 'ci laabo 'wi -mie da be, 'o laabv 'o -sran -lø te o ya "kønne. Køø e 'ka 'wi 'yi "a -e lımøn 'e 'wi 'si "va te Zozinøn 'a -leglizi drenan di.

36 E ya 'ka 'ji 'nan 'ka 'va nen Bali -le 'wi 'bøla 'e tæde? -Ceje, e 'ka zi "fo "di. En e ya 'ka 'ji 'nan 'ka 'saza 'va nen Bali -le 'wi 'bøla? -Ceje, e 'ka zi "fo "di. 37 -Te -a -cin a min -tu -ji 'nan 'e ya Bali 'lewei vnan -a, -te 'be "cεε di, 'nan Bali lei 'saun 'be 'e "paala "fo "be, -a san 'e -tø 'nan, 'wi nen maan cren -te 'cεε 'gυe, e "sia Minsan va. 38 En min nen e 'ka "vale 'e 'ta wla 'winun zie -a da die, Bali 'ka -a san siala 'yee min -a "fo "di.

39 -Yee "wεan, 'an "bvi Zozinøn, 'ka -wεe 'nan 'ka Bali 'lewei ve. En -te min a 'winan wei nen blamin 'ka -a -ci maan die -a -ji be, 'ka 'tvi 'e vi. 40 'Pian 'ka 'wi pεenøn zie -a dre -trø, en 'ka dre 'e "nen 'e "nen.

15

Pøl 'wi tin 'ba Korinti 'nøn le Crizi -le wluandi -kanøn 'va da

1 'An "bvi Zozinøn, Zozi Crizi 'le 'wi 'nønneun nen maan 'vi 'cεε be, -a 'bø nen

maan -cin -tɔa 'ka 'ji. Ka wu "man, en ka ya 'ka lɛadɪ "man tian cɛɛɣv yi -a. ² -Te ka 'ta 'wɔla "da "le zɪ maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, e 'ka "sia 'wɪ 'ji. 'Pian -te ka 'a 'bɛ drɛ lɛ dɪɛ, 'cee yi -tɛradɪ Zozi da a 'wɪ "tun "a.

³ 'Wɪ nɛn Minsan -a -pɛba 'wɔ 'an 'lɔ bɛ, maan paa 'ka 'ji. 'Wɪ zɪɛ e ya 'wɪ -dan tɔ -a. -Nyɛn 'nan: Crizi -ka -cee 'wɪ 'wɪdɪ "le "wɛan. Bali -le 'fluba 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan e dra, en e drɛ. ⁴ Zɪ e -ka bɛ, en waa 'wɔ. -A yi yaagazan da bɛ en Bali -a wluan -kanɔn 'va. Bali -le 'fluba 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan e dra, en e drɛ. ⁵ Zɪ e wluan -kanɔn 'va bɛ, 'e 'fli kɔɔn Piɛri lɛ, en "bɛ -sru 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn 'fuda "fli 'bɔ lɛ. ⁶ "Bɛ -sru en 'e 'fli kɔɔn -kaa "bɔi Zozinɔn lɛ 'e cin -a. O ya min -yaa 'soolu. O "kaga yiɛ a tian "man, en o -mie kaa. ⁷ "Bɛ -sru 'e 'fli kɔɔn Zaji lɛ, en 'e 'fli kɔɔn 'yee 'pasianɔn lɛ. ⁸ O pɛɛnɔn zɪɛ 'wee -sru "bɛ, en 'e 'fli kɔɔn 'mɛn. An ya 'nɛn nɛn Bali -a -ya te -a mlɛn 'ka bɔlɛ dɪɛ -a.

⁹ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, an 'ka fɛ -tɔ -a Zozi 'le 'pasianɔn yei "dɪ. En e 'ka "le -e 'an drɛ paan Zozi 'le 'pasiazan -a dɪ, kɔɔ an 'tɛ 'pa Bali -le -leglizi da. ¹⁰ 'Pian Bali "yi drɛ 'mɛn, en yaan drɛ Zozi 'le 'pasiazan 'a. "Yi "nɛn Bali -a drɛ 'mɛn zɪɛ, -a "nɛn 'bɔla -dan. Kɔɔ an 'nyranman 'pa an cɪ Zozi 'le 'pasianɔn pɛɛnɔn da. 'Wɪ tɪɪlɪ 'ji bɛ, mɛɛn "cɛɛ 'nyranman 'pa 'an 'bɔ 'a dɪ, 'pian Bali 'bɔ 'bɛ 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'yee "yi "a. ¹¹ -Yee "wɛan -te e ya 'an 'bɔ 'a oo, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, -te e ya Zozi 'le 'pasianɔn -mienun -a oo, Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn kɔa ve 'cɛɛ bɛ, -nyɛn zɪɛ. En -a 'bɔ da nɛn ka yi -tɛra bɛ.

Bali Zozinɔn pɛɛnɔn wuanla -kanɔn 'va

¹² -Kaa "paaman minnun ji 'nan, Bali Crizi wluan -kanɔn 'va. -Te 'bɛ a zɪɛ, -mɛ "le "wɛan nɛn min -mienun a 'ka yei, te waa ve 'nan, minnun nɛn o kaa bɛ, wa'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪ. ¹³ -Te minnun nɛn o kaa bɛ wa'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪɛ, "te Crizi 'ka 'wunlɛa -kanɔn 'va dɪ. ¹⁴ En -te Crizi 'ka 'wunlɛa -kanɔn 'va dɪɛ, "te 'winun nɛn -kaa ve minnun lɛ bɛ -a -ci "ka "dɪ. En "nyian "te 'winun nɛn ka yi -tɛala "da "bɛ -a -ci "ka "dɪ. ¹⁵ En -te

Crizi 'ka 'wunlɛa -kanɔn 'va dɪɛ, "te -kaa 'wlu wɪ 'vɪ Bali man, kɔɔ -kaa 'vɪ 'nan e Crizi wluan -kanɔn 'va. -Te e ya 'wɪ 'kpa -a 'nan minnun nɛn o kaa bɛ Bali 'ka o 'wuanla -kanɔn 'va dɪɛ, "te Bali 'ka Crizi 'wunlɛa -kanɔn 'va "fo "dɪ. ¹⁶ Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te minnun nɛn o kaa bɛ wa'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪɛ, "te Crizi 'ka 'wunlɛa -kanɔn 'va dɪ. ¹⁷ En -te Crizi 'ka 'wunlɛa -kanɔn 'va dɪɛ, "te 'winun nɛn ka yi -tɛala "da "bɛ, e ya 'wɪ "tun "a. En "te ka ya tian 'wɪ 'wɪdɪ "dɛnɔn 'a Bali 'lɛ. ¹⁸ En "nyian "te minnun nɛn o drɛ Crizi -le vɛ -a en o kaa bɛ, o -nan -nyan. ¹⁹ -Te -fɔdɪ 'trɛ 'gɔvɛ -a da 'saza "cɛ "le "wɛan nɛn -kaa yi -tɛra Zozi da bɛ, "te maan ve 'cɛɛ 'nan -kaa "yago "mlian minnun pɛɛnɔn 'le vɛ da.

²⁰ 'Pian 'wɪ tɪɪlɪ 'ji bɛ, Crizi wluan -kanɔn 'va. -Yɛɛ cɪ min tɛdɛ nɛn e wluan -kanɔn 'va bɛ -a. ²¹ 'Li 'e tɛdɛ bɛ, min -tɔwli "le "wɛan nɛn -kadɪ 'pla blamin man. -A -tɔwli "nɛn "nyian minnun wuanla -kanɔn 'va min -tɔwli "le "wɛan. ²² -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan blamin pɛɛnɔn nɛn 'trɛda bɛ, Adan kludanɔn nɛn waa, -yee "wɛan -kadɪ 'pla blamin man. 'Pian minnun pɛɛnɔn nɛn o drɛ Crizi -le vɛ -a bɛ, o wuanla -kanɔn 'va.

²³ En wluandɪ -kanɔn 'va zɪɛ e dra 'e "nɛn 'e "nɛn. -A tɛdɛ drɛ Crizi -le vɛ -a. En tɔ nɛn Crizi -ta pee wo bɛ, te e 'bɔ minnun nɛn o drɛ Crizi -le vɛ -a bɛ o da. ²⁴ "Bɛ -sru te 'trɛda -nyan tɔ nɛn. Tɔ zɪɛ -a man nɛn lei -wɪdɪnɔn 'lee fɛnɔn pɛɛnɔn nɛn o min "paala bɛ, 'lee fɛnɔn pɛɛnɔn nɛn 'plɛblɛ a -wɔ "bɛ Crizi o -nan -nyaan, -e 'e mingɔnnɛn trɛ -pɛba wɔ Bali lɔ. -Yɛɛ cɪ -kaa "tɪ "a. ²⁵ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'nan Crizi mingɔnnɛn -ble -trilii, -e Bali 'e 'cɛn -a 'nanmannɔn 'klɪdɪ man. ²⁶ 'Nanmanzan nyranman nɛn -a -nan -taa "nyanlɛ bɛ waa laabo -ka.

²⁷ -A -nɔan da nɛn -e 'wɪ zɪɛ 'e drɛ. Kɔɔ e ya 'e 'cɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali -a -tɔ fɛ pɛɛnɔn da.»

'Pian -te waa 'vɪ 'nan, Bali -a -tɔ fɛ pɛɛnɔn da bɛ, -a -ci a 'wein 'nan Bali 'bɔ 'ka "va "dɪ. ²⁸ En tɔ nɛn Bali "cɛan Crizi -tɔdɪ man fɛ pɛɛnɔn da bɛ, -te e 'bɔ

bε, -e Crizi 'bō nēn Bali -pɪ a bε 'e 'fli -pɛba wɔ Bali nēn yaa -tō fε pɛɛnōn 'bō da bε -yrō. Yaa dra zɪε 'nan -e Bali nēn 'e 'kōn mingōnnēn -a fε pɛɛnōn da.

Pəl 'wɪ 'pla 'kɫagla Korēnti 'nōn lε

²⁹ 'Ka 'ci "nrōn 'wɪ 'gʊε -a da! 'Ka 'va min -mienun o -batize dra minnūn nēn o kaa bε o 'lɛji. -Mε "le "wεan nēn o 'wɪ zɪε -a dra? Kōō kaa ve 'nan, minnūn nēn o kaa bε wa'a 'wuanla -kanōn 'va dɪ. ³⁰ En -a -tʊ nēn "nyian 'gʊ. -Te minnūn 'ka 'wuanla -kanōn 'va dɪε, -mε "le "wεan nēn bodrun funnin en -kaa fli ta "flumlan 'wɪ 'plɛblɛ pɛɛnōn nēn e bōa "min man bε -yrε? ³¹ Maan ve 'cεε 'nan, tʊ -tʊdʊ pɛɛnōn nēn e "cεan bε, te 'an 'fli ta "flumlan -ka lε. 'Wɪ tɪgɫ nēn maan ve, 'ka yi -tɛra 'an da! Kōō cεε cɪ minnūn nēn waan 'blō -tōa "da -kaa san Zozi Crizi 'lε bε waa. ³² En kaa -tōa 'nan, 'an 'fli ta flula -ka lε Efɛz 'nōn flā. An yi -tɛala "da 'nan minnūn nēn o kaa bε, o wuanla -kanōn 'va, -yee "wεan nēn an 'wɪ zɪε -a dra. -Te e 'ka zɪ dɪε,
«"Te maan dra "le minnūn nēn waa ve 'nan -kaa fε -blɪ -e -kaa -wɛn mlin, kōō "trε kaa -kaaman bε -wee 'wɪ 'zʊ.»

³³ 'Ka drε "yi, 'wɪ zɪε te 'ka 'fli 'tʊ -e 'e 'ka 'man yɪdɪ. Kōō bee -wɪdɪ "blɪdɪ bε, -yεε -maan min 'wɪ 'wɪdɪ "dra. ³⁴ 'Cee 'ci "nrōndɪ 'e 'trōa -si yra! Te 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "drε "nyian dɪ! Maan ve 'cεε 'nan, min -mienun -a 'ka yei, wa'a Bali tōa dɪ. -Te an 'wɪ zɪε -a 'vɪ bε, 'e 'ka 'tε 'yra -a.

-Te minnūn wluan -kanōn 'va bε o -kōan 'kō?

³⁵ -A -mie dra bε, min -a laabo 'nan: «Min wuanla -kanōn 'va 'kō? En -te min wluan -kanōn 'va bε, -a 'kōlε -kōan 'e da 'kō?» ³⁶ Maan ve -a san lε -blʊzan. Fei fε 'wɫɛnūn nēn waa -fōa 'trε 'ji bε, 'i 'ci "nrōn 'wɪ nēn e dra bε -a da! -Te ya'a fulɪlε dɪε, -a -kōn 'ka bōa "da "dɪ. ³⁷ Fε 'wɫε nēn min -a -fōa 'trε 'ji bε, -tō -pɛ nēn e dra -a bε, -nɪjɛ wa'a 'fō dɪ. -A 'wɫε "tun "nēn waa -fōa 'trε 'ji. -Te e ya 'saa 'wɫε -a oo, en -te e ya fε 'wɫε 'pɛe -a oo, -a 'wɫε "tun "nēn waa -fōa. ³⁸ "Bε -sru -e Bali 'e fε 'wɫε zɪε -a bō, -e -pɛ nēn 'e trʊman "man "bε, 'e -nōn -yrε.

Fε 'wɫε 'tʊ 'lee 'e trʊ -pɛ, -a 'bō nēn Bali -a dra.

³⁹ 'Wɪ -tʊwɪ zɪε -yεε dra "nyian fε -tʊdʊ pɛɛnōn nēn o "flian bε -wee vε -a. Blamin -tō -pɛ a, en -winun -tō -pɛ a, en "lomannun -tō -pɛ a, en pōnūn -tō -pɛ a. ⁴⁰ En "nyian bε, laji fēnūn a, en 'trɛda fēnūn a. 'Pian laji fēnūn 'lee 'wee fēnyian, en 'trɛda fēnūn 'lee 'wee fēnyian. ⁴¹ Yidε 'le fēnyian a 'e 'tō, en mlēn -le fēnyian a 'e 'tō, en mlēn crēnnūn -le fēnyian a 'e 'tō. Mlēn crēnnūn pɛɛnōn 'bō zɪε, -wee fēnyian 'ka bōa 'e cin man dɪ.

⁴² -Te ka "ta 'ka 'ci "nrōnman -kanōn wluandɪ da bε, 'wɪnūn zɪε -a da nēn 'ka 'ci "nrōn! Fε 'wɫε nēn waa -fōa "bε e fulman, -a -tʊwɪ "nēn "nyian -kaa 'kōlε -le vε -a. 'Pian -te -kaa wluan -kanōn 'va bε te -kaa 'ka "nyian fε nēn e fulman bε -a dɪ. ⁴³ Min 'kōlε nēn waa -fōa 'trε 'ji bε, e ya srε vε -a, en -a "koe 'ka 'e da dɪ. 'Pian -te e wluan -kanōn 'va bε, e "bia fēnyian, en -a "koe -kōan 'e da. ⁴⁴ Blamin 'kōlε 'gʊε -a 'bō nēn waa -fōa 'trε 'ji. 'Pian tʊ nēn e wuanla -kanōn 'va bε, e -kōan laji 'kōlε nēn Bali -le 'belidɪ a -yrō "bε -a.

Fε nēn maan ve zɪε -yεε cɪ 'nan, -te blamin 'kōlε a bε, te laji 'kōlε nēn Bali -le 'belidɪ a -yrō "bε, e ya "nyian. ⁴⁵ 'Wɪ 'bō zɪε e ya 'e 'crēn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji. E ya 'e 'crēn -tɛdɪ 'nan:

«Adan nēn blamin tɛdε -a bε, 'trɛda blamin -le 'belidɪ nēn -yrō.»
'Pian Crizi nēn e cɪ "le Adan -fōla "dazan 'zʊ bε, Bali -a wluan -kanōn 'va, e drε lei -a, en e 'belidɪ -nōan "min lε. ⁴⁶ Laji 'kōlε nēn Bali -le 'belidɪ a -yrō "bε, -yεε "cεε -trōa -si 'lε dɪ. 'Pian blamin 'kōlε 'bε -trōa -si 'lε, "bε -sru en e drε laji 'kōlε nēn Bali -le 'belidɪ a -yrō "bε -a. ⁴⁷ Adan nēn blamin tɛdε -a bε, 'trε nēn Bali -a 'si en yaa drε. 'Pian Crizi bε, e 'si laji. ⁴⁸ Adan kludanōn pɛɛnōn a "le Adan 'bō 'le 'wɪ 'zʊ. 'Pian minnūn nēn laji vε -a bε, o ya "le Crizi nēn e 'si laji bε -yee 'wɪ 'zʊ. ⁴⁹ 'Bε nēn 'gʊε, -kaa ya "le Adan nēn Bali 'trε 'si en yaa drε bε, -yee 'wɪ 'zʊ. 'Pian tʊ -tʊ -taa "bōlε bε, -e -kaa drε "le Crizi nēn e 'si laji bε -yee 'wɪ 'zʊ.

-Mε "wɪ 'bε dra tʊ 'le 'srannan?

50 'An "bui Zozinon, 'wi nen an 'wi zie -a 'vi "man "be, -nyren 'gu. -Te min a "le blamin nen -kaa ci -a 'gve -yee 'wi 'zv, -a nen a "man, en -a nyen a "ji "be, ya'a 'ko Bali -le mingonnen treda di. En "nyian be 'kole nen -kaa da foli ve -a 'gve, 'belidi nen ya'a 'nyaan die, ya'a 'kolaman -e 'e dre -yee ve -a di.

51 'Wi 'tu nen e ya 'e yoddi blamin man be, an "ta -a -ci ve 'cee. -Kaa pemon 'ka 'cean -kaadi man di, 'pian Bali -kaa pemon 'kole limlan. 52 'Wi zie e dra tada en e dra tu "wennen 'wlu. Tu -fola "da "ji, -te Bali -le 'bei 'nyranman wu be, minnun nen o kaa be, o wuanla -kanon 'va te wa'a "nyian kaa di. En -kaa nen -kaa yie -koon "man "be, Bali -kaa 'kole limlan. 53 Fe nen maan ve zie -yee ci 'nan, blamin 'kole nen 'e da foli ve -a, en -kadu a 'e 'pladi "man 'gve, e ya "le 'e lila laji 'kole nen e 'belidi 'yi be -a, te 'kadu 'ka "nyian -yee ve -a "fo "di. 54 -Te 'wi zie e ceen dredu man be, toon -e 'wi nen 'e 'cren -tedu Bali -le 'fluba 'ji be, 'e 'le soo. Koo e ya 'e 'cren -tedu 'nan: «Fe nen waa laabo -ka be -a -nan -nyan.

Bali -a klu "fo.

55 -Ka -le 'pleble 'ka "nyian blamin da di.

Ya'a "nyian kolaman min -tedu -a di.»

56 Fe nen yaa maan 'loo -ka min -tea "be, 'wi 'wliidi "dredu man nen. En "nyian be, 'wi 'wliidi "le 'pleble "sia -pei -to winun va. 57 -Kaa Bali muo "fo! E ciila -kaa san Zozi Crizi -va, en e 'pleble 'non -cee 'nan -e -kaa -ka 'klu.

58 -Yee "wean 'an "bui Zozinon, an 'ka ye "yi 'kpa, te 'ka 'pe 'e plv di! 'Ka 'to 'pleble 'cee yi -teradi Zozi da -a! 'Ka 'fli -non Minsan -le 'nyranman 'padi -ji. En -a -cin 'e 'kon 'ka 'ji 'nan, 'cee 'nyranman nen kaa "paa Minsan le be, -a "nen 'ka 'fo 'e "tun "di.

16

Zozinon "lala -non Zeruzalem -le ve -a

1 "Lala nen 'ko 'ka -non Zeruzalem Zozinon 'le ve -a be, 'wi nen maan 'vi Galatu -leglizinun le be, -a da nen "ka "dre "nyian! 2 -Yee "wean 'monnen yi -todu pemon nen e baa "be, min -tu 'e "lala 'pla 'e 'pe -a! Zi min -a 'yi be, -a

da fe nen 'e 'pla 'e 'pe -a! -Te kaa dre zie, yi nen an 'lv 'ka 'va be, "lala 'bodi wi 'ka 'koon 'ka man di. 3 En yi nen an 'lv be, minnun nen ka o 'si "va "be, -wee ko 'cee "lala zie -a Zeruzalem. 'Pian an 'fluba dra, maan "paa "va, en o -ko -a. 4 En -te e ya 'nan ku -ku waa be -e 'ku 'ku.

Pal 'yee 'ta wodi 'wi 'vi

5 "Men 'vi 'nan an "lo 'ka 'va be, an -ciala Masedoa. 'Pian ma'an 'mon -nan nun di. 6 -A -cin a 'an 'ji 'nan 'an tu -mie dre 'ka 'va. -Te ya'a drele "yi "die, tu -wliidi "nen min 'ka 'kolaman -e 'e 'ku 'ta wonan die, e -cia "fo 'vaa en an "sia 'ka 'va. 'Pian 'men -kudi a 'ka 'lo -e 'an bala fenan nen an "ta -ko be -a -nan. 7 -Te an 'lv be, ma'an 'ciala "da "di, -te Minsan wu "man "be, an "mon 'ka 'va fonon. 8 'Pian an -fo Efez 'gu, Pantekot baa 'an man 'vaa en an "lo. 9 Koo Minsan -si 'le 'su 'men 'fla 'bo da, 'nan -e 'an Zozi 'le 'wi 'nonnen vi minnun "kaga "le. 'Pian minnun nen o "naan 'an man be, o ya -nan "kaga.

10 -Te Timote 'bo 'ka man nun be, 'ka dre "yi, "togo -a -pe -sru 'e tao 'ka 'va. En -a -cin 'e 'to 'ka 'ji 'nan e Minsan -le 'nyranman "paa "le 'men 'wi 'zv. 11 Te 'ka 'va min -tu 'e Timote va wi dre 'e 'pela koda "fo "di! Pian 'ka 'pa "va -yee lidi 'e da -ji, en e 'bo 'an man 'gu te -a -ci yra "tra. Ku ya -a -pennan 'ku 'vale -kaa "bui Zozinon 'a.

12 -Kaa "bui Zozizan Apolo -le ve be, maan tru 'ba 'tandan 'nan 'e 'lv 'ka 'nanjen o 'vale -kaa "bui Zozinon -mienun -a. 'Pian ya'a 'wile "man 'nan 'e "lo 'nun -naagu di. E 'nan, -te 'e 'wulo -da 'yi be, te 'e "ta "lo.

Pal 'wi 'nyranman tin 'ba Korinti 'non le en yaa 'le 'sran o 'to budi -a

13 'Ka yie 'to 'ka 'fli -va! 'Ka 'to 'pleble 'cee yi -teradi Zozi da -a! 'Ka "koe 'e 'kon 'ka da! Te 'ka 'pe 'e plv di! 14 Yidi "yi "nen e -troa 'cee 'wi pemon dredu -si 'le!

15 'Wi 'tu nen e ya "le 'an vi 'cee be, -nyren 'gu. Ka Sefana 'lee 'e 'mangulinun -toa. -Wee dre Akai 'leglon 'ji minnun tedu nen o -fo Zozi 'va be waa. O Zozinon pemon 'su. -Yee "wean

'an "bɔɪ Zozinɔn, an 'ka trɔ "baa 'nan,
¹⁶ 'ka 'ta wɔla o wei da! En minnun
 pɛɛnɔn nɛn o "paa o va Minsan -le
 'nyranman 'panan bɛ, 'ka 'ta wɔla o
 wei da "nyian. ¹⁷ Sefana 'lee Fornatu
 'lee Akaiku -le -ta nɛn waa 'wɔ 'an
 'nanjɛnlɛ bɛ, yaan 'ci nran 'kpa tɪglɪ.
 Kɔɔ zɪ an o 'yɪ bɛ, e drɛ 'mɛn "le 'nan
 an 'ka pɛɛnɔn 'yɪ. ¹⁸ Waan "koe "tɔ
 'an da "le zɪ waa dra 'ka 'va nun tɔ
 pɛɛnɔn man bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. -Yee "wɛan
 minnun nɛn "le -wee 'wɪ 'zɔ bɛ, 'ka o
 'sia min -a.

¹⁹ Zozinɔn nɛn Azi 'lɛglɔn 'ji bɛ, o
 'nan, o 'ka 'tɔ bo. Akila 'lee 'e nan
 Priskil 'lee Zozinɔn nɛn o cin ye -
 wee 'kuin bɛ, o 'nan, o 'ka 'tɔ bo 'tan-
 dan Minsan -le "wɛan. ²⁰ En Zozinɔn
 pɛɛnɔn "o 'nan, o 'ka 'tɔ bo. 'Ka
 Zozinɔn pɛɛnɔn 'tɔ bɔ -atu -tɛdɪ -a o
 man.

²¹ 'Ka 'tɔ bɔdɪ nɛn 'gɔɛ, mɛɛn 'bɛ 'crɛn
 -tɛ 'an 'pɛ -a.

²² Min nɛn ya'a Minsan ye "yi
 "dɪɛ, Bali 'e 'wɪ "nɛn -kɔn -a san lɛ.
 Maranata! Minsan 'e 'ta!

²³ Minsan Zozi 'le "yi 'e 'kɔn 'ka
 pɛɛnɔn 'va!

²⁴ -Kaa drɛ "le min -tɔwli 'zɔ Zozi
 Crizi -le "wɛan, -yee "wɛan an 'ka
 pɛɛnɔn ye "yi.

'Fluba "flizan nen Pəl -a cɾen -tɛ Korɛnti 'nɔn lɛ

¹ 'An 'bɔ Pəl bɛ, Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a nen an drɛ Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Mɛɛn 'fluba 'gɔɛ -a cɾen -tɛ 'ku 'vale -kaa "buɪ Zozizan Timote -a. Kɔa cɾen -tɛ Bali -le -leglizi nen Korɛnti fla bɛ -a -ji 'nɔn lɛ. ɛn e ya "nyian Bali -le minnun pɛɛnɔn nen Akai 'lɛglɔn 'ji bɛ -wee vɛ -a.

² -Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ.

Pəl Bali muo "fɔ 'wɪ nen Bali -a drɛ Zozinɔn lɛ bɛ -a man

³ -Kaa Bali 'tɔ bɔ! -Yɛɛ cɪ -kaa san Zozi Crizi "tɪ "a. ɛn -yɛɛ cɪ "tɪ "nen min nyirinda -sɛan "da "bɛ -a. E ya Bali nen e -kaa "koe -tɔa -kaa da bɛ -a. ⁴ Yra yɪdɪ pɛɛnɔn nen e bɔa -kaa man bɛ e -kaa "koe -tɔa -kaa da. Yaa dra zɪɛ 'nan -e -kaa 'bɔ "nyian, -kaa -kɔla "wɔ minnun nen yra yɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn bɔa "o man bɛ, o "koe "tɔdɪ -a 'o da. Zɪ Bali 'bɔ -kaa "koe "tɔ -kaa da bɛ -a -tɔwli "nen "nyian -kaa dra -wee "lɛ. ⁵ E ya 'wɪ 'kpa -a 'nan -kaa yra ye "kaga -kaa ya Crizi -le vɛ -a -le "wɛan. ɛn e ya "nyian 'wɪ 'kpa -a, 'nan Crizi -kaa "koe -tɔa -kaa da 'kpa tɪglɪ.

⁶ -Yee "wɛan -te kɔ ya 'kɔ yra yɪnan bɛ, e ya 'cee 'wɪ "yi "a. Kɔɔ kɔ yra ye 'nan -e 'ka "koe 'e 'kɔn 'ka da, -e 'ka 'si 'wɪ 'ji. ɛn -te Crizi 'kɔ "koe -tɔa 'kɔ da bɛ, e ya 'cee 'wɪ "yi "a "nyian. Kɔɔ 'wɪ zɪɛ e 'ka "koe -tɔa 'ka da, ɛn e 'ka 'man -tɔa 'plɛblɛ yra yɪdɪ -tɔwli "nen e bɔa -kaa pɛɛnɔn man bɛ -a -ji. ⁷ 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan bɛ, nyɛn 'ka 'kɔ 'ji 'cee "wɛan dɪ. Kɔɔ kɔa -tɔa 'nan, -te ka ya 'ka yra yɪnan "le 'kɔɛ 'wɪ 'zɔ bɛ, Crizi -taa 'ka "koe "tɔlɛ 'ka da "le 'kɔɛ 'wɪ 'zɔ "nyian.

⁸ 'Kɔ "buɪ Zozinɔn, kɔ ya "vale 'ka -tɔ 'nan yra yɪdɪ -dan tɔ 'bɔ 'kɔ man Azi 'lɛglɔn 'ji. Yra yɪdɪ zɪɛ e 'nan 'kɔ da 'e 'ciɪla "da. 'Kɔ "koe 'si 'kɔ da "fo, ɛn 'kɔ 'ci nrɔn 'nan 'kɔ 'wɔlo 'ka 'bɔala "va "dɪ. ⁹ 'Wɪ 'kpa, -a -cin -tɔ 'kɔ 'ji 'nan minnun "ta 'kɔ -tɛɛman. Bali -si -nɔn 'nan 'wɪ zɪɛ 'e bɔ 'kɔ man -e 'kɔ vɪlɛ 'kɔ yi -tɛra 'kɔ 'bɔ 'fli da dɪ. 'Pian -e 'kɔ

yi -tɛra Bali 'bɔ nen e minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ -a da. ¹⁰ Bali 'bɔ zɪɛ -yɛɛ 'kɔ 'sɔ -kadɪ nen e "ta paan bɔa 'kɔ man bɛ -yrɔ. ɛn yaa dra tian cɛɛgɔ yi -a zɪ. ɛn "nyian bɛ, 'kɔ 'bli a -yrɛ 'nan, yaa dra tian 'trilii. ¹¹ 'Pian 'ka 'bɔ cɛɛ -tɔa 'kɔ 'wɪ Bali trɔ 'badɪ -a 'kɔɛ. -Te min "kaga -a drɛ zɪɛ, -a -nan nen Bali -taa "yi "drɛɛ 'kɔɛ, -e "yi "nen Bali -a drɛ 'kɔɛ zɪɛ -yee "wɛan bɛ, min "kaga 'o Bali muo "fɔ.

Pəl -a 'vɪ 'nan 'e -ciɪla Korɛnti, 'pian ya'a "nyian -kɔlɛ dɪ. -Mɛ "le "wɛan?

¹² 'Wɪ nen 'kɔ 'ci "nranman bɛ -nyrɛn 'nan, 'kɔ 'wɔlo -ji "nrɔndɪ 'ka tin tɛa 'kɔ da dɪ. Kɔɔ kɔ ta 'wɔ min -tɔdɔ pɛɛnɔn 'va 'kɔ 'ci 'fɪdaa 'a "le zɪ Bali -a dra bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn 'ka 'va nen kɔa drɛ "bɔɔ. 'Pian blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ "cɛɛ -maan kɔ 'wɪ zɪɛ -a drɛ dɪ, Bali -le "yi "nen. ¹³ ɛn "nyian bɛ, kɔ 'ka "vale 'nan 'kɔ 'wɪ nen e "mlianla 'ka da bɛ 'kɔ cɾen -tɛa 'cɛɛ 'fluba 'ji dɪ. -Te kaa ta 'vɪ bɛ, 'wɪ nen kaa 'man bɛ, te -a 'bɔ nen, 'wɪ 'pee -cin 'ka 'kɔ 'ji -a -sru "dɪ. -A -cin a 'an 'ji 'nan, ka -taa 'wɪ 'gɔɛ -a -ci manlɛ 'kpa tɪglɪ. ¹⁴ 'Wɪ 'bɔ zɪɛ kaa -ci mandɪ 'sia 'sɛzɛnɔn 'va. -Nyrɛn 'nan yi nen Minsan Zozi -taa "man "bɛ, 'ka 'ci -taa "nranlɛ 'kɔɛ "wɛan ɛn 'kɔ 'ci -taa "nranlɛ 'cee "wɛan.

¹⁵ 'Wɪ zɪɛ an yi -tɛra "da 'kpa tɪglɪ, -a -nan nen maan 'pla 'nan 'an 'lɔ "flizan wo 'ka 'va, -e 'ka Bali -le "yi "yi "nyian. ¹⁶ Maan 'pla 'nan 'an 'ciɪla 'ka 'va -e 'an 'kɔ Masedɔa 'lɛglɔn 'ji. "Bɛ -sru "mɛɛn vɪnan 'an "sia Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bɛ, -e 'an 'ciɪla "nyian 'ka 'va. Maan dra zɪɛ 'nan "mɛɛn vɪnan 'an 'ko Zude 'lɛglɔn 'ji bɛ, -e 'kaan 'nɔn -si lɛ. ¹⁷ 'Wɪ zɪɛ -a -cin nen paan 'an 'ji 'nan 'an dra, 'pian ma'an drɛɛ dɪ. Te 'ka 'ci "nrɔn 'nan 'an wei a "flivli "dɪ! ɛn te 'ka 'ci "nrɔn 'nan an 'wɪ dra "le min -mienun -le 'wɪ 'zɔ dɪ! Kɔɔ waa ve 'wɪ man -inyan, te e ya -cɛjɛ -a.

¹⁸ Bali a 'kɔɛ 'wɪ 'nan yɪzan -a. 'Wɪ nen 'kɔ 'ji bɛ, -a 'bɔ nen kɔa 'vɪ 'cɛɛ. 'Wɪ 'pee -cin 'ka 'kɔ 'ji -a -sru "dɪ. ¹⁹ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali -pɪ Zozi Crizi wei 'ka "flivli "dɪ. 'Wɪ nen yaa 'vɪ bɛ yaa dra. 'An 'bɔ 'lee Sila 'lee Timote 'bɛ -yee 'wɪ 'vɪ 'cɛɛ. ²⁰ 'Wɪ 'kpa, 'wɪ "yi

pɛɛnɔn nɛn Bali 'e 'nan 'e 'cɛn 'e dra minnun lɛ bɛ, Zozi Crizi 'bɛ drɛ -a 'lɛ sɔɔzan -a. -Yee "wɛan -kaa -ciala Zozi Crizi -va, -e -kaa vɪ 'nan 'e drɛ zɪ 'nan -e Bali 'tɔ 'e drɛ -dan. ²¹ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali 'bɔ bɛ -kaa man -tɔa 'plɛblɛ Crizi -le 'wɪ 'ji. -Yɛɛ -kaa 'si "va 'yee 'nyranman 'panɔn 'a, ²² ɛn e -kaa -kɔnnɛn 'pla 'yee vɛ -a. Yaa drɛ 'yee lei 'saun 'nɔndɪ -a -cɛɛ. -Yɛɛ cɪ "le "yi "nɛn e -taa -a -nɔnlɛ -cɛɛ bɛ -a va fɛ tɛdɛ -le 'wɪ 'zv.

²³ Bali 'bɛ cɪ 'mɛn 'wɪ 'nan yɪzan -a, -te an 'wlu 'sɛn bɛ, 'e 'wɪ "nɛn -kɔɔn 'mɛn. Fɛ -le "wɛan nɛn ma'an "nyian 'lɔlɛ 'ka 'va dɛ, -nyrɛn 'nan an 'ka "vale 'an 'wɪ 'paala 'cɛɛ 'kɪglɛ -e 'ka 'ta 'e drɛ -trɔdrɔ dɪ. ²⁴ ɛn kɔ 'ka -a -wɛɛnan 'nan, kɔv nɛn kɔ -kɔan "tin 'banɔn 'a 'cee yɪ -tɛradɪ Zozi da da dɪ. 'Pian kɔ ya -a -wɛɛnan 'nan 'kɔ "paa 'ka 'va -e cɪ "nrandɪ 'e 'kɔn 'ka 'lɔ. Kɔa -tɔa 'nan 'ka man 'a 'tɔdɪ 'plɛblɛ 'cee yɪ -tɛradɪ Zozi da -ji.

2

¹ An 'ka "vale 'ka 'ta 'e drɛ -trɔdrɔ dɪ. -Yee "wɛan maan 'yɪ "yi -e 'an vɪlɛ 'an 'lɔ 'pee wɔ 'ka 'va dɪ. ² Cɛɛ 'an 'ci "nranman paan, ɛn -te an 'ka 'ta drɛ 'trɔdrɔ bɛ, -tɪnɔn 'bɛ 'an 'ci "nranman "nyian? E 'ka "fo "dɪ. ³ 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn an 'fluba 'tɔ crɛn -tɛ 'cɛɛ. Maan drɛ zɪɛ 'nan -e "mɛɛn vɪnan 'an "lɔ "bɛ, te ka 'wɪ -mie paala "da. Kɔɔ an 'ka "vale 'nan 'ka 'bɔ nɛn ka cɪ "nrandɪ -nɔan 'mɛn bɛ 'kaan 'ta drɛ -trɔdrɔ dɪ. An yɪ -tɛra "da 'nan -te cɪ "nrandɪ 'a 'an 'lɔ bɛ, -a 'wɪ -taa "nyian "cee 'ci "nranlɛ. ⁴ 'Fluba zɪɛ, tɔ nɛn an ya -a crɛn -tɛnan 'cɛɛ bɛ, te 'cee 'wɪ 'an 'ta drɛ 'trɔdrɔ, ɛn te 'wɪ "naan 'an man. Maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'an yɪa le yɪɛ 'yi 'a. Ma'an crɛn -tɛlɛ 'cɛɛ 'nan, -e 'ka 'ta 'e drɛ -trɔdrɔ dɪ. 'Pian maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan -e 'ka -tɔ 'nan an 'ka ye "yi 'kpa tɪglɪ.

Min 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ waa man wɪ "cɛa

⁵ 'Ka 'va min -tɔ -le 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn yaa drɛ 'mɛn bɛ, e min ta dra -trɔdrɔ. Maan ve 'cɛɛ 'nan 'an 'saza "cɛɛ 'yaan 'ta drɛ 'trɔdrɔ dɪ, e 'ka pɛɛnɔn 'ta drɛ 'trɔdrɔ. 'Pian e 'ka "le 'an -blɔlɔ -sɛn "va "dɪ, e min "kaga 'ta drɛ 'trɔdrɔ 'ka yei. ⁶ Min zɪɛ, 'wɪ nɛn 'ka 'va min

"kaga 'ci drɛ 'tɔwɪlɪ ɛn waa "nɛn kɔɔn -yrɛ "bɛ, e 'bɔ "yi. ⁷ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, 'ka man wɪ 'cɛ, -e 'ka "koe "tɔ 'e da. "Tɔgɔ -a -pɛ -sru 'e tɔa, -e -a "koe 'e 'si 'e da "fo. ⁸ -Yee "wɛan an 'ka trɔv "baa, 'ka -kɔɔn -yrɛ 'nan kaa ye "yi. ⁹ 'Fluba nɛn maan crɛn -tɛ 'cɛɛ bɛ, kaa ta wɪ drɛ. An 'ka muo -fɔa. 'Ka 'nanjɛndɪ -le "wɛan nɛn maan drɛ zɪ ɛn kaan wei 'man "yi. ¹⁰ Min nɛn kaa man wɪ 'cɛ bɛ, 'an 'bɔ "nyian "an man wɪ "cɛa. ɛn -te e ya paan "mɛn 'saza 'a bɛ, maan man wɪ 'cɛ 'cee "wɛan, Crizi a 'mɛn 'wɪ 'nan yɪzan -a 'wɪ zɪɛ -a -ji. ¹¹ Maan drɛ zɪɛ 'nan -e Satan 'e vɪlɛ 'e -kaa man yɪ dɪ. Kɔɔ -kaa -tɔa 'nan 'wɪ zɪɛ Satan -a "vale 'e dra.

'Wɪ nɛn e drɛ Troas bɛ -nyrɛn 'gɔ

¹² An 'bɔla Troas flɛ, ɛn an Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ min pɛɛnɔn lɛ. Minsan -a -si 'lɛ 'sɔ 'mɛn 'kpa tɪglɪ. ¹³ 'Pian te 'an 'ci 'kla "tra "dɪ, kɔɔ ma'an 'an "bɔvɪ Zozizan Tit yɪlɛ dɪ. -Yee "wɛan nɛn an 'si 'nan nun, ɛn an Masedɔa 'lɛglɔn 'ji si 'sia.

Crizi fɛ pɛɛnɔn 'klɪ

¹⁴ -Kaa Bali muo "fɔ! Kɔɔ yaa drɛ ɛn Crizi fɛ pɛɛnɔn 'klɪ. ɛn e -kaa sɛn Crizi -le -gulɪga -va. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e -cee "wɛan min pɛɛnɔn 'o -kɔla Bali -tɔdɪ -a "le 'nan -lazɪglɔ nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ -yɛɛ cɪ fuɪlanan "man. ¹⁵ 'Wɪ 'kpa, -kaa Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnun pɛɛnɔn lɛ. Bali "le 'va bɛ, -yɛɛ cɪ "le -lazɪglɔ nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ -yee 'wɪ 'zv. -Kaa Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnun nɛn o ya -si nɛn e o "sia 'wɪ 'ji bɛ -a da bɛ -wɪlɛ. ɛn -kaa ve minnun nɛn o ya -si nɛn e o "sia Bali man bɛ -a da bɛ -wɪlɛ. ¹⁶ Minnun zɪɛ "o "kui maan "wɪdɪ -e -kadɪ 'e drɛ -wee vɛ -a. 'Pian minnun nɛn "o "kui maan "yi "bɛ, 'belɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -yɛɛ dra -wee vɛ -a. Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ, -tɪ -pɛ 'bɛ "sɔa -a vɪdɪ -a?

¹⁷ 'Kɔv vɛ bɛ, kɔ 'ka minnun nɛn o Bali wei baaman -e 'o fɛ -wɛɛ "a bɛ waa dɪ. 'Kɔ 'ci 'fɪdaa 'a nɛn kɔ Crizi -le 'wɪ ve minnun lɛ. Kɔ ya Crizi 'sunɔn 'a. Bali 'bɔ 'bɛ 'nyranman zɪɛ -a -pɛba 'wɔ 'kɔ 'lɔ, ɛn -a lɛ nɛn kɔa -sru "ve.

3

-Tɛ -maan ɛn Zozi 'le 'pasiazan 'tɔ 'yi bɔala?

1 -Te kɔ ya 'wɪnɪn zɪɛ -a vɪnan bɛ, -a -ci nɛn 'nan kɔ ya 'kɔ 'fli 'tɔ 'yi -wɛɛnan? -Te 'bɛ "cɛɛ dɪɛ, kɔ ya -a -wɛɛnan 'nan 'kɔ 'wɪ dra "le min -mienun -le 'wɪ 'zɔ? Kɔɔ 'nyranman nɛn waa "paa bɛ, waa 'fluba -kɔɔnman 'cɛɛ, ɛn 'nyranman nɛn waa 'pa 'ka 'va bɛ waa 'fluba 'nan laabo 'ka 'lɔ. -Cɛjɛ, 'kɔvɛ vɛ 'ka zɪ dɪ. 2 'Pian 'ka 'bɔ cɛɛ ci "le 'kɔvɛ 'nyranman 'pa 'fluba 'le 'wɪ 'zɔ. ɛn 'fluba zɪɛ -yɛɛ ci 'e 'crɛn -tɛdɪ 'kɔ soubɑ ji. Min -tɔdɔ pɛɛnɔn 'a ye, ɛn o -kɔlamɑn -a ta vɪdɪ -a. 3 -A -ci a 'wein 'nan ka ya 'fluba nɛn Crizi -a crɛn -tɛ bɛ -a. 'Nyranman nɛn kɔa 'pa bɛ -a va nɛn e ciɪla ɛn yaa crɛn -tɛ. Ya'a crɛn -tɛlɛ -gla 'yi 'a dɪ, ɛn ya'a crɛn -tɛlɛ -kɔlɛ 'fɔdɑ dɑ. 'Pian Bali nɛn -a yiɛ a "man "bɛ -a lei va nɛn e ciɪla ɛn yaa crɛn -tɛ. Yaa crɛn -tɛ 'ka soubɑ ji, ɛn 'ka soubɑ zɪɛ e ya nɛn -a.

4 Fɛ -le "wɛan nɛn 'kɔ "kɔe "a 'kɔ da 'wɪ zɪɛ -a vɪnan bɛ, -yɛɛ ci 'nan Bali nɛn e ciɪla Crizi -va ɛn e 'kɔ 'pa 'sia bɛ, kɔ yi -tɛala "da. 5 Kɔɔ -a -cin 'ka 'kɔ 'ji 'nan, 'kɔ 'pɛ "sɔa 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a 'kɔ 'bɔ 'a dɪ. 'Pian Bali 'plɛblɛ -nɔan 'kɔvɛ, -a -nan nɛn kɔ -kɔlamɑn 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a. 6 'Wɪ 'kpa, -yɛɛ -maan kɔ -kɔlamɑn Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a minnɪn lɛ. 'Wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ -yɛɛ -kɔlamɑn min -plɪdɪ -a Bali man "nyian 'e 'pɛe. E 'ka "le -pei -tɔ wɪnɪn nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ -e min 'e 'ta wɔla "da "bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ dɪ. 'Pian Bali lei 'saun 'bɔ 'bɛ dra -e min 'e -pli Bali man. -Kaa -tɔa 'nan 'ta wɔladɪ -pei -tɔ wɪnɪn da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ e min -nɔan "ka lɛ, 'pian 'belɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ Bali lei 'saun 'bɛ -nɔan "min lɛ.

7 'Wɪ nɛn e drɛ Moizi tɔ va 'li bɛ, -kaa ci "nrɔn "da! -Pei -tɔ wɪnɪn 'bɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ -kɔlɛ 'fɔnɪn da, ɛn Moizi -ta 'e 'lɔ le -a Izraɛl 'nɔn 'va. Moizi yra "bia "bɔv -yɛɛ "wɛan Izraɛl 'nɔn 'ka -kɔlɛlɛ -a yra -nanjɛndɪ -a dɪ. 'Pian te 'bɛ 'ka 'mɔnlɛ dɪ. -Pei -tɔ wɪ nɛn 'bɛ min -nɔan "ka lɛ bɛ, -a 'sudɪ -maan nɛn Bali -le -dan Moizi yra bii "bɔv zɪɛ. 8 -Yɛɛ "wɛan -kaa -tɔ 'nan, min nɛn e Bali lei

'saun "sua bɛ, e Bali -le -dan bɔala e -ciala "da.

9 -Kaa 'yɪ 'nan min nɛn e -pei -tɔ wɪnɪn 'vɪ minnɪn lɛ bɛ, e Bali -le -dan kɔɔn, 'pian te -pei zɪɛ e min -nɔan "ka lɛ. -Yɛɛ "wɛan -kaa -tɔ 'nan min nɛn e 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnɪn lɛ bɛ, e Bali -le -dan -kɔɔnman e -ciala "da. Kɔɔ minnɪn zɪɛ Bali o "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. 10 -Te waa "fli zɪɛ -a kɔɔn 'e cin man bɛ, Bali -le -dan tɛdɛ bɛ e 'ka fɛ -tɔ -a -yɛɛ -dan "flizɑn man dɪ. 11 -Kaa 'yɪ 'nan -pei -tɔ wɪnɪn nɛn wa'a 'fɔlɛ -trɪlɪɪ dɪɛ, o Bali -le -dan kɔɔn min lɛ. -Yɛɛ "wɛan -kaa -tɔ 'nan 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn e ya -nan 'li 'trɪlɪɪ bɛ, e Bali -le -dan -kɔɔnman e -ciala "da.

12 'Wɪ zɪɛ -a lɛ nɛn 'kɔ 'bli ci, -yɛɛ "wɛan kɔ 'wɪ ve 'kɔ 'ta le 'kɔ "kɔe "a. 13 'Kɔvɛ vɛ bɛ, kɔ'a 'yra tɛa "le Moizi -le 'wɪ 'zɔ dɪ. Kɔɔ e sɔ 'pa 'e yra 'nan -e Izraɛl 'nɔn 'o vɪlɛ 'o -tɔ 'nan -a yra nɛn e "bia bɛ e dra tɔ "wɛnnɛn 'wɪ dɪ. 14 ɛn Izraɛl 'nɔn 'bɔ 'o 'fli "trɔɛn drɛ "yuyɪ. -Yɛɛ "wɛan -e 'e bɔ cɛɛgɔ yi -a bɛ, -te o ya Bali -le -pei 'fluba ta vɪnan bɛ, e ya "le sɔ a tian 'e 'padɪ "da, ɛn wa'a 'ci maan dɪ. 'Pian min nɛn 'o 'vale Crizi -a o drɛ min -tɔwɪlɪ "a bɛ, -a san lɛ nɛn sɔ zɪɛ e -kɔan 'e 'sidɪ "da. 15 'Wɪ 'kpa, cɛɛgɔ yi -a tian bɛ, -te o ya Moizi -le 'fluba ta vɪnan bɛ, e ya "le sɔ a 'e 'padɪ -wee 'wɪ 'ci mandɪ da. 16 'Pian -te Izraɛl 'nɔn 'bɔ 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, ɛn 'o 'fli -nɔn Minsan lɛ bɛ, sɔ zɪɛ e "sia -wee 'wɪ 'ci mandɪ da. 17 Minsan nɛn maan 'vɪ 'nan 'o 'fli -nɔn -yrɛ 'gɔvɛ, Bali lei nɛn maan ve. Kɔɔ min nɛn Bali lei 'saun -a "paala bɛ, -pei -le 'plɛblɛ 'ka "da "dɪ. 18 -Kaa 'bɔ 'gɔvɛ, sɔ 'ka "nyian 'e 'padɪ -kaa yra dɪ. -Yɛɛ "wɛan -kaa Minsan -le -dan ye tɪglɪ. -Te -kaa ya -yɛɛ -dan 'bɔ 'nanjɛnnan bɛ, e -ko -kaa liladɪ -a, te e -ko 'padɪ -a "da, -e -kaa drɛ "le -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. Minsan 'bɛ 'wɪ zɪɛ -a dra 'yɛɛ lei 'saun 'a.

4

Pɔl -le 'nyranman

1 Bali 'kɔ nyɪrɪnda 'si, ɛn e 'yɛɛ 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -pɛba 'wɔ 'kɔ 'lɔ. -Yɛɛ "wɛan 'kɔ "kɔe 'ka 'sia 'kɔ da 'nyranman zɪɛ -a 'panan dɪ. 2 ɛn 'wɪnɪn nɛn min -a dra 'e yɔɔdɪ te o min -tɛa 'yra

-a bε, ku 'ka "vale 'ku dra di. En ku'a minnun see "paaman 'ku wei -a 'nan -e 'o yi -tera Zozi da di. En "nyian ku'a Bali wei baaman di. 'Wɪ 'kpa, 'wɪ pɛɛnɔn zɪε ku'a dra di. 'Pian 'kɔε vɛ bɛ, 'ku 'ci 'fɪdaa 'a nɛn ku Bali -le 'wɪ tɪglɪ vɛ minnun lɛ 'wein. 'Wɪ nɛn ku'a dra -e minnun pɛɛnɔn 'o -tɔ 'nan, 'nyranman 'gɔvɛ -a 'pazan nɛn ku'a bɛ, -nyrɛn zɪε. Bali 'bɛ ci 'kɔε 'wɪ 'nan yɪzan -a.

³ Bɛ a zɪ, 'pian-te Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn ku'a vɛ minnun lɛ bɛ, -a -ci a tian 'e yɔɔdɪ min -mienun man bɛ, 'wɪ zɪε yaa -kɔɔnman 'nan, minnun zɪε o ya -si nɛn e o "sia Bali man -kɔɔbli bɛ -a da. ⁴ Wa'a yi tɛala Zozi da di, kɔɔ Satan nɛn e ci minnun zɪε -wee bali -a bɛ, e -wee 'wɪ 'ci mandɪ 'lɛ 'wɔ. Yaa drɛ zɪε 'nan -e 'o yɪlɛ 'o Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'ci man di. -Yee "wɛan Zozi Crizi nɛn e Bali -kɔɔnman minnun lɛ bɛ wa'a -yee 'tɛ 'san ye di.

⁵ Ku 'bɔ 'fli -le 'wɪ "cɛɛ ku'a vɛ minnun lɛ di, 'pian Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn ku'a vɛ minnun lɛ. Ku'a vɛ 'nan -yɛɛ ci Minsan -a, ɛn ku 'ka "sua 'wɪ zɪε -a Zozi 'bɔ 'le "wɛan. ⁶ Li bɛ, Bali -a 'vɪ 'nan:

«Tɛ 'san 'e 'sɛn klun va!»
En 'bɛ nɛn 'gɔvɛ Bali 'yee 'tɛ 'san zɪε -a -sɛn 'ku soubɔ 'ji. Yaa drɛ zɪε -e minnun 'o -yee -dan ci yɪ. -Yee -dan zɪε -a 'bɔ nɛn Zozi Crizi -a -kɔɔnman minnun lɛ.

⁷ 'Pian Bali -le 'tɛ 'san nɛn e -sɛn 'ku soubɔ 'ji zɪε, e ya 'e 'padɪ 'ku 'ji 'le 'nan 'ku yɪfɛ -dan le 'wɪ 'zɔ. Bali -a 'pa 'ku 'bɔ nɛn ku ci -pɔ "tun "a 'gɔvɛ 'ku 'ji. Yaa drɛ zɪε 'nan -e minnun 'o -tɔ 'nan -yee 'plɛblɛ nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪɛ, -yɛɛ -maan 'ku -yee 'nyranman "paa, 'pian 'ku 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a "cɛɛ di. ⁸ Ku yra ye minnun lɔ -pɛ pɛɛnɔn 'ji, 'pian ku'a 'klanman 'bɛ 'lɔ di. Tɔ -mie bɔa "bɛ 'wɪ nɛn kɔ 'ku drɛ bɛ ku'a tɔa di, 'pian 'ku 'pɛ -sru 'ka 'tɔaman di. ⁹ En tɔ -mie bɔa "bɛ minnun 'tɛ "paa 'ku da, 'pian Bali 'ka 'e yɪɛ 'sia 'ku 'va di. En tɔ -mie bɔa "bɛ, minnun 'ku -tɪala "tra, 'pian 'ku 'wulo bɔala "va.

¹⁰ Yi -tɔvɔ pɛɛnɔn man bɛ, 'ku 'ta a 'e "fluladɪ -ka lɛ "le zɪ e drɛ Zozi lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. E dra zɪε 'nan -e minnun 'o ci yɪ 'nan Zozi 'le 'belidɪ nɛn 'ku 'lɔ. ¹¹ Fɛ nɛn maan vɛ zɪε -yɛɛ ci 'nan, tɔ nɛn ku

ya tian 'trɛ da 'gɔvɛ, Zozi 'le 'nyranman 'padɪ -le "wɛan nɛn 'ku 'ta a 'e "fluladɪ -ka lɛ. 'Pian e ya zɪε 'nan -e minnun 'o ci yɪ 'nan, 'ku 'bɔ nɛn -kadɪ a 'kɔvɛ vɛ -a bɛ, Zozi 'le 'belidɪ nɛn 'ku 'lɔ. ¹² Zozi 'le 'nyranman nɛn ku'a "paa zɪε, e 'ku 'ta "flumlan -ka lɛ, 'pian e 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪε -a -nɔan 'cɛɛ.

¹³ E 'ku 'ta "flumlan -ka lɛ, 'pian te ku'a dra 'kɔvɛ yɪ -tɛradɪ Bali da -le "wɛan. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'flubɔ 'ji 'nan:

«An yi -tɛala Bali da,
-yee "wɛan an -yee 'wɪ tin "baa.»

'Wɪ 'tɔwli zɪε -nyrɛn 'kɔvɛ vɛ -a. 'Ku 'bɔ "nyian "ku yɪ -tɛala Bali da, -yee "wɛan ku -yee 'wɪ 'nɔnnɔn tin "baa.

¹⁴ En "nyian bɛ ku'a -tɔa 'nan, Bali nɛn e Minsan Zozi wluan -kanɔn 'va bɛ, e 'ku wuanla -kanɔn 'va "le zɪ yaa drɛ Zozi lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Yaa dra zɪε -e 'e 'ku -kaa pɛɛnɔn 'a 'e "srɔn. ¹⁵ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪε 'cee "wɛan nɛn ku'a dra. Ku'a dra zɪε 'nan -e Bali -le "yɪ 'e fuɪla "man min "kaga 'va, -e 'o 'tɔ -dan nɔn Bali lɛ te waa muo -fɔa.

¹⁶ 'Wɪ zɪε -yee "wɛan nɛn 'ku "kɔε 'ka 'sia 'ku da di. 'Wɪ 'kpa, 'ku 'kɔlɛ "kɔε "a -nyannan, te e -ko srɛdɪ -a 'sɛzɛnɔn. 'Pian 'belidɪ nɛn Bali -a -nɔn 'kɔvɛ bɛ, Bali "kɔε -nɔan -yrɛ 'e -trɛ yɪ -tɔvɔ pɛɛnɔn man. ¹⁷ Yra yɪdɪnɔn nɛn o bɔa 'ku man 'gɔvɛ, o ya 'sɛzɛnɔn, ɛn o ya tɔ "wɛnnɛn 'wlu. 'Pian e ya 'kɔvɛ 'wɪ "yɪ "a, kɔɔ o ya 'ku 'man wɔɔnan -e Bali 'e -kɔla 'tɔ -dan nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪɛ -a -nɔndɪ -a 'kɔvɛ 'li "fo "le vɛ -a. ¹⁸ Fɛ nɛn maan vɛ zɪε -yɛɛ ci 'nan, fɛ nɛn min -a ye 'e yɪɛ -a bɛ, -a lɛ "cɛɛ 'ku 'bli ci di. 'Pian fɛ nɛn min 'ka -a ye 'e yɪɛ -a dɪɛ, -a lɛ nɛn 'ku 'bli ci. Kɔɔ fɛ nɛn min -a ye 'e yɪɛ -a bɛ, -yee 'mɔndɪ a tɔ "wɛnnɛn 'wlu. 'Pian fɛ nɛn min 'ka -a ye 'e yɪɛ -a dɪɛ, e "mɔan 'li 'trilii.

5

Fɛ nɛn Pɔl 'bli a -yrɛ "bɛ yaa 'vɪ

¹ Ku'a -tɔa 'nan 'kɔlɛ nɛn ku ci -ji 'trɛda 'gɔvɛ, e ya "le segle pannɛn 'wlu nɛn ku ci 'tɔ "wɛnnɛn 'le vɛ -a. -Te e srɛ bɛ, 'kɔlɛ nɛn Bali -a drɛ 'e 'pɛ -a bɛ, e -taa -a -nɔnlɛ 'kɔvɛ. -Yɛɛ -kɔan "le 'kɔvɛ 'kɔn tɪglɪ 'le 'wɪ 'zɔ. Blamin "cɛɛ -tɔ 'e

'pe -a di. E ya laji, en ya'a 'sreman 'li 'fo 'di. ² 'Wɪ 'kpa, 'be nen ku ya tian 'treɗa 'gʊe, 'ku "koe "a -nyannan. En ku ya "vale 'nan 'kɔle nen Bali -taa -a -nɔnle 'kʊe be 'e 'kɔn 'ku da 'va. ³ Kɔɔ -te 'kɔle zɪe -nyren 'ku da en ku -ka be, ku'a 'kɔan 'ku plɔdi di. ⁴ Fe nen maan ve zɪe -yee ci 'nan, -te ku ya tian segle pannen 'gʊe -a 'wlu be, 'ku "koe -nyaan en ku -trunman. 'Pian e 'ka 'nan ku ya -kadɪ -wɛɛnan -e 'ku 'si segle pannen 'gʊe -a wlu di. E 'ka zɪ di, 'pian ku ya "vale 'ku 'kɔle 'tre be -nyren 'e 'kɔn 'ku da, 'nan -e 'ku 'kɔle nen -kadɪ a 'e pladi "man 'gʊe 'e lila 'kɔle nen 'belidi a -yrɔ "be -a. ⁵ En Bali -kaa 'man wɔv 'wɪ zɪe -yee ve -a. Kɔɔ e 'yee lei 'saun 'nɔn -cee "yinun nen yaa 'pla -cee be -a va fe tede -a.

⁶ -Yee "wean tɔ pɛɛnɔn man be, 'ku "koe "a 'ku da. Kɔa -tɔa 'nan, -te 'kɔle 'gʊe e ya tian 'ku da be, te ku ya 'ku 'sidi Minsan man -kɔɔbli. 'Pian 'ku "koe 'ka 'e 'sidi 'ku da di. ⁷ Ku'a Minsan ye 'ku yiɛ -a di, 'pian ku yi -teala "da en ku ya -a -sru. ⁸ 'Ku "koe "a 'ku da tɔ pɛɛnɔn man. En ku ya "vale 'ku "sia 'kɔle 'gʊe -a -sru -e 'ku 'ku Minsan "srɔn. ⁹ 'Wɪ nen e ci 'ku man 'wɪ -dan a be, -nyren 'nan 'ku 'sɔ Minsan le. -Te ku ya tian 'kɔle nen 'ku da 'gʊe -a -ji oo, 'ku 'sɔ -yre. En -te ku 'si 'kɔle 'bɔ -sru oo, 'ku 'sɔ -yre. ¹⁰ Kɔɔ yi -tɔ bɔa "be, -kaa tɔv pɛɛnɔn bɔala 'ji Crizi cein -da. Yi zɪe -a da nen 'nyranman nen min -tɔ -a 'pa be, yaa -sru "ve. Tɔ nen e ya 'treɗa 'gʊe, -te 'wɪ "yi "nen yaa dre be, yaa man -kopa ye, en -te 'wɪ 'wliɗi "nen yaa dre be, yaa man -kopa ye.

Crizi -kaa yei "sen 'e cin va -kaa 'vale Bali -a

¹¹ Minsan -taa 'kʊe 'wɪ tin 'balɛ. 'Wɪ zɪe -yee "klan "paa 'ku 'ji. -Yee "wean nen kɔa -wɛɛman 'nan, 'wɪ nen kɔa ve minnun le be 'o man "yi -e 'o -sɔɔnla Zozi -sru. Bali a -tɔa 'nan 'wɪ zɪe -yee ci 'ku man, en -a -cin a 'an 'ji "le 'nan 'wɪ zɪe kaa -tɔa 'nan -yee ci 'ku man. ¹² Ku 'ka 'ku 'fli 'tɔ -wɛɛnan 'winun zɪe -a vidi -a di. 'Pian 'winun zɪe kɔa 'vɪ 'cee 'nan -e 'ka -kɔla 'ku 'sɪ -fɔdi -a. -E 'ka -kɔla 'wɪ 'ci vidi -a min -mienun le. Kɔɔ minnun zɪe 'o 'fli -kɔɔnman fenun nen min -a

ye 'e yiɛ 'a be -a, 'pian 'wɪ nen o ji be, e 'ka 'wɪ "yi "a di. ¹³ -Te kaa ye 'nan, ku 'wɪ dra "le minnun nen 'o 'wulo 'ka o da diɛ, -wee 'wɪ 'zɔ be, Bali 'tɔ nen kɔa -wɛɛman 'nan 'e dre -dan. En -te kaa ye 'nan, ku 'wɪ dra "le minnun nen 'o 'wulo a o da be, -wee 'wɪ 'zɔ be, 'cee "wean nen kɔa dra.

¹⁴ 'Wɪ pɛɛnɔn nen kɔa dra be, Crizi -le 'ku yidi "yi "le "wean nen kɔa dra. Kɔa -tɔa 'nan -yee min pɛɛnɔn 'leji -ka 'wɔ. E ya "men "le 'nan min pɛɛnɔn 'be kaa. ¹⁵ E min pɛɛnɔn 'leji -ka 'wɔ 'nan -e minnun nen o yiɛ ci "man "be, 'o vɪle 'o 'kɔn 'treɗa 'o 'bɔ 'fli -ji di. 'Pian -e 'o 'kɔn 'treɗa Crizi nen e min pɛɛnɔn 'leji -ka 'wɔ, en Bali -a wluan -kanɔn 'va be -yee ve -a.

¹⁶ -Yee "wean 'be nen 'gʊe, -ka'a "nyian min -nanjean 'e 'kɔle man -e -kaa -yee 'wɪ vɪ di. -Te 'wɪ zɪe -a 'bɔ -kaa dre Crizi le 'e tede oo, 'be nen 'gʊe, -ka'a "nyian Crizi tɔa -pe zɪe 'be 'ji di. ¹⁷ Fe nen maan ve zɪe -yee ci 'nan, -te min dre Crizi -le ve -a be, e ya "le Bali a dre min -tre -a. Min nen e ci -a 'e tede be, 'be yi -ka. 'Be nen 'gʊe -yee 'wɪ pɛɛnɔn dre 'e -tre. ¹⁸ En 'wɪ zɪe -a dreɗi be, e "sia Bali va. E ciɪla Crizi -va, en e -kaa yei "sen 'e cin va -kaa 'vale 'e 'bɔ 'a. Bali 'bɔ 'be -a 'nyranman -peba 'wɔ 'ku 'lɔ 'nan 'ku 'wɪ zɪe -a vɪ minnun le. ¹⁹ 'Wɪ 'kpa, Bali ciɪla Crizi -va, en e minnun pɛɛnɔn yei "sen 'e cin va 'o 'vale 'e 'bɔ 'a. 'Wɪ 'wliɗi "nen blamin -a dre 'e 'cen be, ya'a 'pale 'be man di, en e 'wɪ zɪe -a dre. E 'ku 'pa 'sia 'nan 'ku -nan 'sinan 'pa minnun le.

²⁰ -Yee "wean ku dre Crizi -le 'pasianɔn 'a. 'Ku 'va nen Bali -ciɪla -e 'e 'wɪ 'pla minnun le. 'Wɪ nen kɔa ve be, -nyren 'nan: «'Ka yra 'si! 'Ka 'wɪ "man -e 'ka yei 'e 'sen 'e cin va 'ka 'vale Bali -a.» ²¹ Crizi 'ka 'wɪ 'wliɗi "tɔwli "dreɗe di, 'pian Bali -cee 'wɪ 'wliɗi "nen 'wɪ 'bɔ "man. Yaa dre zɪe 'nan -e -kaa dre min tɪglɪ 'a 'e le, 'wɪ nen e 'bɔ Crizi man zɪe -yee "wean.

6

Pɔl minnun trɔ "baa 'nan 'o 'wɪ Bali -le 'yi "man

1 'Kv pɛɛnɔn nɛn kv 'nyranman 'bɔ zɪɛ -a "paa bɛ, kv 'ka trɔ "baa 'nan Bali -le "yi "nɛn yaa drɛ 'cɛɛ bɛ, te 'ka 'tɔɪ -e -a "nɛn 'e 'fɔ 'e "tun "dɪ! 2 Kɔɔ Bali -a 'vɪ 'nan:

«Tɔ "yi "man "bɛ,
an -taa 'wɪɛ 'ka man.
ɛn yi nɛn
an minnun "sia 'wɪ 'ji bɛ,
an "paa 'ka 'va.»

Kva ve 'cɛɛ 'nan, tɔ "yi "nɛn Bali -a 'vɪ bɛ -yɛɛ 'bɔ 'gɔ. ɛn yi nɛn Bali -a 'vɪ 'nan e minnun "sia 'wɪ 'ji bɛ, -yɛɛ 'bɔ 'gɔ.

3 Kv 'ka "vale 'nan minnun 'o 'wɪ 'wɪɪɪ 'kɔɛ 'nyranman man dɪ. -Yee "wɛan kva -wɛɛman 'nan, te 'kɔɛ 'wɪ drɛdɪ 'e 'nan min -tɔ man dɪ. 4 'Pian 'kɔɛ 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -ji bɛ, 'kv 'fli -kɔɔnman 'nan kv ya Bali -le 'nyranman 'panɔn 'kpa -a. -Te 'kv yra 'yi minnun lɛ, ɛn o 'wɪ 'bɔ 'kv man, ɛn o 'tɛ 'pa 'kv da bɛ, kva kɔɔn 'kv -pɔan 'sɔdɪ -a 'nan kv ya Bali -le 'nyranman 'panɔn 'kpa -a. 5 'Wɪ 'kpa, minnun 'kv 'sɔn, ɛn o 'kv 'fɔ -pɔ 'kuin. ɛn o minnun wluan 'kv man. 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a -ji bɛ, 'kv -pɔan 'sɔ. ɛn "nyian bɛ, kv 'nyranman "paa 'e -ciala 'kv da. Kv yi "sɔan, ɛn kv fɛ "sɔan 'nyranman 'padɪ -le "wɛan. 6 'Kɔɛ 'ta wɔ -pɛ a 'saun, ɛn kv Bali -le 'wɪ -tɔa. Kv man -sɛanla minnun va, ɛn 'kv ci "yi "taan -wɪɛ. Bali lei 'saun "yi drɛ 'kɔɛ, ɛn kv min -tɔdɔ pɛɛnɔn ye "yi 'kv 'ci 'fɪdaa 'a. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a -ji bɛ, kva kɔɔn 'nan kv ya Bali -le 'nyranman 'panɔn 'kpa -a. 7 ɛn "nyian bɛ, kv Bali -le 'wɪ tɪglɪ 'vɪ minnun lɛ, ɛn Bali ciɪla 'kv va e 'yee 'plɛblɛ ci kɔɔn minnun lɛ. 'Wɪ tɪglɪ nɛn kva dra, -yɛɛ ci 'kɔɛ 'kuli 'tan vɛ -a, ɛn -yɛɛ 'wɪ "sia 'kv man. 8 Minnun 'tɔ -dan -nɔan 'kɔɛ bee, ɛn o 'kv "srɔnman bee, ɛn o "we 'kv man -wɪɪɪ "bee, ɛn o 'kɔɛ 'wɪ "yi "ve bee, 'pian te 'wɪ tɪglɪ nɛn kva dra. ɛn "nyian bɛ, o 'kv 'sia 'wɪɪɪ 'a, 'pian te 'wɪ tɪglɪ nɛn kva ve. 9 ɛn o 'kv 'sia minnun nɛn wa'a o tɔa dɪɛ waa, 'pian minnun 'kv -tɔa. ɛn kv ya "le minnun nɛn o "ta -kaaman bɛ -wee 'wɪ 'zɔ, 'pian te 'kv yɪɛ a "man. ɛn minnun 'wɪ "nɛn kɔɔn 'kɔɛ, 'pian kv'a 'kalɛ -a 'wɪ 'ji dɪ. 10 Minnun 'kv 'ta drɛ 'trɔdrɔ, 'pian te 'kv 'ci "nranman.

ɛn kv ya 'yalɛ -tɛnɔn 'a, 'pian te kv minnun "kaga dra fɛnɔn 'a Bali 'lɛ. ɛn fɛ -tɔ 'ka 'kv 'lɔ dɪ, 'pian Bali "le 'va bɛ te fɛ pɛɛnɔn a 'kv 'lɔ.

11 Korɛnti 'nɔn, kv 'wɪ "kaga tin 'ba 'cɛɛ 'wein. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn 'kv 'ji bɛ, kva 'vɪ 'cɛɛ. 12 'Ka 'nan wɪ a 'kv man 'kpa, 'pian 'kv 'nan wɪ 'ka 'ka man dɪ. 13 ɛ ya "le 'an 'wɪ 'pla 'cɛɛ "le 'an 'pɔn -ji nɛnnun -le 'wɪ 'zɔ. Zɪ 'ka 'nan wɪ ci 'kv man bɛ, -a -tɔwɪ "nɛn "nyian 'ka -kɔɔn 'kɔɛ 'nan 'kv 'nan wɪ a 'ka man.

Bali -tɔwɪ "lɛ nɛn 'ka 'fli 'nɔn!

14 Minnun nɛn wa'a yi tɛala Zozi da dɪɛ, te 'ka 'fɔ o -sru "dɪ! -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, 'wɪ tɪglɪ 'lee 'wɪ 'wɪɪɪ 'ka 'kɔlamaman -e 'o 'tɛ 'e cin da dɪ. ɛn "nyian bɛ, 'tɛ 'san 'lee klun 'ka 'kɔlamaman -e 'o 'kɔn fɛ -tɔwɪ "nan dɪ. 15 ɛn "nyian bɛ, Crizi 'lee Satan yei 'ka 'a ble dɪ. ɛn "nyian bɛ, min nɛn e yi -tɛala Crizi da 'lee min nɛn ya'a yi tɛala Crizi "da "dɪɛ, -wee ci "nrɔndɪ 'ka 'tɔwɪ "dɪ. 16 ɛn "nyian bɛ, Bali -pan 'kɔn bɛ, -yɔ -pan 'kɔn "cɛɛ dɪ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan -kaa ya Bali nɛn -a yɪɛ ci "man "bɛ -yee 'kɔn 'a. 'Wɪ zɪɛ Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn. Kɔɔ e ya 'e 'cɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«An -nyɛanla o va.
An -kɔan -wee Bali -a,
ɛn o -kɔan 'mɛn minnun -a.»
17 -Yee "wɛan nɛn Minsan -a 'vɪ 'nan:

«'Ka 'si minnun yei,
'ka 'cɛn o man!
Fɛ nɛn e 'ka "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ,
'ka -wɛɛ 'nan 'ka "sia -a drɛdɪ man!
-Te ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ,
an 'ka "kuan 'an 'pɛ "fli "a.

18 An -kɔan 'ka "tɪ "a.
ɛn ka -kɔan 'an 'pɪnɪn 'lee 'an 'lunɪn -a.
'An 'bɔ 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san Bali,
mɛɛn 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.»

7

1 'An beenun, 'wɪnɪn zɪɛ Bali -tɔ "da 'nan 'e dra -cɛɛ, -yee "wɛan e ya "le -kaa 'fli drɛ 'saun Bali 'lɛ 'sidɪ -a 'wɪ 'wɪɪɪɪ nɛn o -kaa "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ -a drɛdɪ man! -Kaa 'wɪ zɪɛ -a drɛ -e -kaa drɛ Bali -le vɛ -a "fo, ɛn -kaa drɛ "kɪɪɪ -a Bali lɔ!

Pɔl Korɛnti 'nɔn trɔ 'ba 'nan 'e 'nan wɪ 'e 'kɔn o man

² 'Kv 'nan wɪ 'e 'kɔn 'ka man. Kv 'a 'wɪ drɛɛ -wɪdɪ 'ka 'va min -tɔ lɛ dɪ. En kv 'a drɛɛ -e 'ka 'va min -tɔ 'e 'si -si tɪglɪ da dɪ. En kv 'a 'ka 'va min -tɔ ta -blɪɛ dɪ. ³ 'Wɪ "cɛɛ maan -tɔa 'ka man 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ -a dɪ. Maan 'vɪ 'cɛɛ 'va 'nan 'ka 'nan wɪ a 'kv man 'kpa tɪglɪ. -Te e ya 'belɪdɪ -a oo, 'ka 'nan wɪ a 'kv man. En -te e ya -kadɪ -a oo, 'ka 'nan wɪ a 'kv man. ⁴ An -kɔlaman 'wɪ tin 'badɪ -a 'cɛɛ 'an 'ta le 'an "koe "a. En an -kɔlaman 'ka 'sɪ -fɔdɪ -a. Yra yɪdɪ pɛɛnɔn nɛn e bɔa 'kv man bɛ, ya 'a 'an "koe 'sia 'an da dɪ, 'pian 'an 'ci "nranman 'e -ciala "da.

Korenti 'nɔn 'ta wɪ mandɪ ci "nran -nɔn Pɔl lɛ

⁵ Zɪ kv 'bɔla Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'kv 'ci 'ka 'kɔnlɛa "tra "dɪ. 'Wɪ a 'kv man -pɛ pɛɛnɔn da. Minnun a 'tɛ 'panan 'kv da -pɛ -tɔ -a. En "nyian bɛ, 'kv 'ci a 'e 'tɔdɪ lou. ⁶ 'Pian Bali nɛn e minnun nɛn o -pɛ -fɔnan "ka "dɪɛ, e o ci -taa "tra "bɛ, e 'kv "koe "tɔ 'kv da Tit -le -tadɪ -a. ⁷ E 'ka 'nan Tit -le -tadɪ 'saza 'bɛ 'kv "koe "tɔ 'kv da dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn kaa 'bɔ "koe "tɔ -a 'e da bɛ, -yɛɛ 'kv "koe "tɔ 'kv da. Yaa 'sinan 'pa 'kvɛ 'nan, 'an dra 'ka -tɛa 'kpa tɪglɪ. En 'wɪ nɛn e drɛ bɛ e 'ka ta drɛ 'trɔdrɔ. En "nyian 'nan, ka ya 'ka 'tɔdɪ 'an -sru 'plɛblɛ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ "wɛan bɛ, 'bɛ nɛn 'gɔvɛ 'an 'ci "nranman 'e -ciala "da.

⁸ 'Fluba nɛn maan crɛn -tɛ 'cɛɛ bɛ, maan -tɔa 'nan e 'wɪ 'nan 'ka man. 'Pian -a 'wɪ 'ka 'nanlɛ 'an man "fo "dɪ. E ya "le 'an vɪ 'cɛɛ 'nan, zɪ maan 'man 'nan 'fluba zɪɛ e 'ka ta drɛ 'trɔdrɔ 'e 'ciɪla "da "bɛ, 'wɪ 'nan 'an man. ⁹ 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔvɛ 'an 'ci "nranman. 'An 'ci 'ka "nranman 'nan an 'ka 'ta drɛ -trɔdrɔ dɪ. 'Pian 'an 'ci "nranman 'nan 'ka 'ta nɛn e drɛ 'trɔdrɔ bɛ yaa drɛ en 'ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man. 'Wɪ 'kpa, 'ka 'ta nɛn e drɛ 'trɔdrɔ zɪɛ -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. -Yɛɛ "wɛan nɛn 'fluba 'bɔ nɛn kvɔ crɛn -tɛ zɪɛ ya 'a 'wɪ drɛɛ -wɪdɪ 'ka 'va min -tɔ lɛ dɪ. ¹⁰ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'nan -te min ta drɛ 'trɔdrɔ 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ -le "wɛan en e 'si -a drɛdɪ man bɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. 'Wɪ nɛn min zɪɛ yaa drɛ bɛ, -a 'wɪ 'ka -taa 'nanlɛ "man "dɪ, kɔɔ Bali -a 'sia 'wɪ 'ji. 'Pian -te min ta drɛ 'trɔdrɔ 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ -le "wɛan en ya 'a

'silɛ -a drɛdɪ man dɪɛ, -a 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a.

¹¹ 'Wɪ 'kpa, 'ka 'ta nɛn e drɛ 'trɔdrɔ zɪɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. Kɔɔ 'wɪ nɛn e drɛ 'ka 'va nun bɛ, kaa 'sia 'wɪ 'a, en kaa man toba -fɔ 'mɛn. 'An yɪdɪ dra 'ka -tɛa, en 'ka 'man a 'e 'tɔdɪ 'plɛblɛ Bali -le 'wɪ 'ji. 'Wɪ nɛn min zɪɛ yaa drɛ bɛ, e 'nan 'ka man, en e 'ka 'tɛ "klan -a. -Yɛɛ "wɛan ka 'wɪ "nɛn kɔɔn -yrɛ. 'Wɪ 'bɔ zɪɛ -a drɛdɪ -a bɛ, kaa -ci kɔɔn 'nan ka 'ka -a -sru "dɪ.

¹² 'Fluba 'bɔ nɛn maan crɛn -tɛ 'cɛɛ zɪɛ, ma'an crɛn -tɛɛ min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ bɛ -yɛɛ "wɛan dɪ. En "nyian bɛ, ma'an crɛn -tɛɛ min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ 'bɔ drɛ -yrɛ "bɛ -yɛɛ "wɛan dɪ. 'Pian maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan -e 'ka -kɔla -a -kɔɔndɪ -a 'nan Bali 'lɛ bɛ, ka ya 'kv -sru "fo. ¹³ 'Wɪ zɪɛ kaa drɛ. -Yɛɛ -maan 'kv "koe "tɔ 'kv da.

-A da "cɛɛ e -fɔ 'saza dɪ. 'Pian zɪ kv Tit 'yɪ bɛ, 'kv 'ci "nran 'e 'ciɪla "da. Kɔɔ 'wɪ nɛn kaa "koe "tɔ -a 'e da bɛ, e ci "nrandɪ -nɔn -yrɛ. ¹⁴ 'Wɪ 'kpa, Tit 'bɔ yɪɛ man bɛ, an 'ka 'sɪ -fɔ, en ka'an 'tɛɛ 'yra -a dɪ. 'Ka 'tɔ "yɪ "nɛn kvɔ 'vɪ bɛ, e drɛla "da, "le zɪ 'wɪ pɛɛnɔn nɛn kvɔ 'vɪ 'cɛɛ bɛ e ya tɔ pɛɛnɔn man 'wɪ tɪglɪ 'a bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. ¹⁵ Tit -le 'ka yɪdɪ "yɪ "bɛ 'e 'ciɪla "da "mɛn. Kɔɔ zɪ e 'lɔ 'ka 'va bɛ, yaa 'yɪ 'nan 'ka 'man a 'e wɔɔdɪ -e 'ka 'ta wɔla 'kv wei da. En yaa 'yɪ "nyian 'nan 'ka yɪɛ 'nan 'e man en cɛɛ 'kun 'ka 'pɛ "fli "a. ¹⁶ Kaa -ci kɔɔn 'nan, an -kɔlaman 'an yɪ -tɛala 'ka da 'wɪ pɛɛnɔn 'ji. 'Wɪ zɪɛ yaan 'ci nran 'kpa.

8

'Yalɛ -tɛnɔn nɛn Zeruzalɛm -leglizɪ -ji bɛ Zozinɔn "yɪ drɛ -wɛ

¹ 'Kv "bɔvɪ Zozinɔn, 'wɪ nɛn Bali -le "yɪ -a drɛ -leglizɪnɔn nɛn Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bɛ -a -jinɔn lɛ bɛ, e ya "le 'kv 'sinan 'pa 'cɛɛ. ² Yra yɪdɪ "kaga 'bɔ o man -wee yɪ -tɛradɪ Bali da -nanjɛn vɛ -a. En 'yalɛ o -tɛ 'e 'ciɪla "da. 'Pian ci "nrandɪ -dan a -wɔ, en o "lala -nɔn "kaga Zozinɔn 'le vɛ -a. ³ 'Wɪ 'kpa, maan ve o man 'nan, zɪ e cɪ -wɔ "bɛ waa -nɔn, en "nyian waa -nɔn 'e 'ciɪla "da. Min -tɔ 'ka 'tɔlɛ o man -a -nɔndɪ -a dɪ. ⁴ -Wɛɛ kɔɔla 'kv man 'kv tru 'badɪ -a 'nan 'kv 'si -nɔn 'wɛ -e "yɪ "nɛn

Zozinon "ta -a dra Bali -le minnun nen Zeruzalem be -wle "be, 'o 'wee ve 'pa "va. ⁵ 'W1 nen -a -cin 'ka 'ku 'ji diε, -a 'bo nen waa dre. Koo 'o 'fli -non Minsan -le 'nyranman -ji, en "be -sru 'o 'fli -non "nyian 'ku 'bo le 'pad1 -a 'ku 'va. Waa dre "le z1 Bali ci "va "be -yee 'w1 'zu. ⁶ 'W1 z1ε -yee "wean nen ku Tit tru 'ba 'nan, 'e 'lv 'ka 'va. "Yi "nen yaa pei -trɔa 'nan 'ka dre Zeruzalem Zozinon 'le ve -a be, 'e 'lv -a 'le 'sran.

⁷ 'Cee yi -terad1 Zozi da a -dan. En ka Bali -le 'w1 "paaman sidɔ. En kaa -ci maan 'kpa tigh1. En 'ka 'man a 'e 'tɔd1 'pleble Bali -le 'w1 'ji. En 'ka cin ye "yi 'kpa "le z1 kua -nan koon 'cee be -yee 'w1 'zu. 'W1 pɛenon z1ε cee dra 'e -ciala "da. -Yee "wean maan laabo 'ka lɔ 'nan "yi "nen ka "ta -a dra Zozinon 'le ve -a be 'e -ciala "da "nyian!

⁸ -Tɔ "cee maan wo 'ka man 'nan -e 'ka dre d1. 'Pian 'w1 nen Zozinon -mienun -a dre be, maan 'sinan 'pa 'cee 'nan -e 'ka "koe 'e 'kɔn 'ka da 'cee ve dɛnan. 'W1 z1ε -a dɛd1 -a nen 'ka "bɔ1 Zozinon yid1 "yi "ci -koonman. ⁹ "Yi "nen -kaa san Zozi Crizi -a dre be kaa -tɔa. Kaa -tɔa 'nan e ya fɛzan -a Bali 'le, en 'e 'fli dre 'yale -tɛzan 'cee "wean. Yaa dre z1ε 'nan -e -yee 'yale -tɛd1 'e 'ka dre fɛnon 'a Bali 'le.

¹⁰ 'An 'ci w1 nen e ya "le 'an v1 'cee 'w1 z1ε -a da be, -nyren 'gu. E ya 'cee 'w1 "yi "a -e "yi "nen Zozinon "ta -a dra Zeruzalem Zozinon 'le ve -a be, 'ka 'cee ve 'pa "va. 'W1 'kpa, cee 'w1 z1ε -a pei 'trɔa "nen "le pee man, en cee 'v1 'ka 'bo 'a 'nan, kaa dra. ¹¹ -Yee "wean 'be nen 'gυe, 'ka yie -trɔa "da, -e 'ka 'le 'sran. 'Ka 'ta 'e 'kɔn "fava -a dɛnan "le z1 'ka 'ta dre "fava -a v1nan 'nan kua dra be -yee 'w1 'zu. "Lala nen 'ka 'pe "sɔa -a -nɔnd1 -a be, -a 'bo nen 'ka -nɔn! ¹² Maan ve 'cee 'nan, -te min fe -nɔn 'e 'ci 'fidaa 'a, "le z1 -a -pe "sɔa -a be -yee 'w1 'zu be, -yee 'sɔ Bali le. 'Pian 'be nen min -pe 'ka 'sɔa 'be 'nɔnd1 -a diε, Bali 'ka tin tɛa min da 'be man d1.

¹³ Fe nen maan 'v1 z1ε -yee ci 'nan, e 'ka 'nan 'ka "dre wɔ 'yale -tɛnɔn 'a fe -nɔnd1 min pee le -le "wean d1. 'W1 nen e ci "yi "be -nyren 'nan, 'e 'kɔn 'ka pɛenon 'lɔ 'sɛzenon. ¹⁴ 'Be nen 'gυe fe a "cee 'lɔ "kaga, 'pian -a 'w1 a -wee "man.

-Yee "wean 'ka 'pa o va! 'Li 'pei -te -a 'w1 a "cee "man be, -wee "paa 'ka 'va. E ya "le Zozinon 'o 'w1 z1ε -a dre te fe a o pɛenon 'lɔ 'sɛzenon. ¹⁵ Koo e ya 'e 'cɛn -tɛd1 Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«-Te min -tv -a koola "kaga 'kɔ oo, -yee ve 'lee min nen yaa koola "wɛnnon be e 'bo 'e cin man. En -te min -tv -a koola "wɛnnon 'kɔ oo, -yee ve 'lee min nen yaa koola "kaga "be e 'bo 'e cin man.»

Pɔl minnun 'pa 'sia Korenti 'non le

¹⁶ Ku Bali muo -fɔa 'nan, yaa dre en 'ka 'nan w1 a Tit man, "le z1 'ka 'nan w1 ci 'ku man be -yee 'w1 'zu. ¹⁷ Koo 'w1 nen kua laabu Tit -lɔ be, e w1 "man 'e 'ta le "koe "a. Maan ve 'cee 'nan, -yee 'v1 'e 'bo -a 'nan 'e "lo 'ka 'va.

¹⁸ -Kaa "bɔ1 Zozizan nen -a 'tɔ "yi "a -legliz1 -tɔd1 pɛenon 'ji Zozi Crizi -le 'w1 'nɔnnon vid1 man be, kua "paa "va -wee "lo "a. ¹⁹ -Leglizinun 'bo 'be 'si "va 'nan 'e 'ku 'ku 'pa "yi "nen ku "ta -ko -a -nɔnle Zeruzalem be -a -nan. "Yi z1ε ku "ta -ko -a 'nan -e Minsan 'bo 'tɔ 'e dre -dan, en -a -kɔnd1 nen "nyian 'nan ku ya "vale 'nan 'ku "paa o va. ²⁰ En "nyian be, ku 'ka "vale 'nan minnun 'o 'w1 'ku man -wli d1 "lala "kaga z1ε -yee "wean d1. ²¹ Koo kua -weeman 'nan 'w1 nen kua dra be 'e 'kɔn 'e 'sɔd1 "ji Minsan 'le, en kua -weeman 'nan 'e 'kɔn 'e 'sɔd1 "ji minnun 'le.

²² Min "fli z1ε, -wee "ta "lo. En ku -kaa "bɔ1 Zozizan 'tv 'pa "nyian o va. -Kaa "bɔ1 z1ε, kua 'y1 -pe "kaga "ji 'nan -a "koe "a 'e da Bali -le 'nyranman 'pad1 -ji. 'Be nen 'gυe, -a "koe "a 'e da 'e 'cilad1 "da, koo e yi -tɛala 'ka da "fo.

²³ Tit -le ve be, kve 'ta wɔla 'be 'a, en kve 'nyranman "paa 'be 'a 'cee ve -a. 'Pian Zozinon nen o 'lv -a 'pale be, -wee ve be, -leglizinun 'be o 'pa 'sia. Minnun Crizi 'tɔ dra -dan -wee "wean. ²⁴ -Yee "wean 'ka o 'kun 'ka 'pe "fli "a, -e -leglizinun 'o 'tɔ 'nan, ka min ye "yi. En -e 'o 'tɔ "nyian 'nan, 'ka 's1 nen kua -fɔ be, e 'ka 'w1 "tun "a d1.

9

Fe -le "wean nen Pɔl Zozinon -mienun -trɔa 'e 'le be yaa -ci 'v1

1 Maan 'yi 'nan, e 'ka paan 'le 'an 'fluba cren -te 'ceε, 'yi "nen Zozinon 'ta -a dra Bali -le minnun nen Zeruzalem be -wle 'be, -a da di. 2 Koo maan -toa 'nan, 'ka 'ta a 'fava 'wi zie -a drenan. En an 'ka 'si -fo Masedoa 'non 'le 'wi 'bo zie -a man. Maan 'vi -wle 'nan, kaa nen Akai 'leglon 'ji be, -e 'e "sia "nen 'le pee man be, te 'ka 'man a 'e wuudi 'wi zie -a dredi -a. En 'ka "koe "nen 'ka da -a drenan be, e Zozinon "kaga "koe "to 'o da.

3 An -kaa "buu Zozinon 'labε o -trōa 'an 'le 'nan -e 'ka 'si nen kua -fo be, -a "nen 'e vλε 'e 'fo 'e "tun "di. An ya "vale 'ka 'man 'e 'kon 'e wuudi 'wi nen maan 'vi minnun le be -a da. 4 Fe nen maan ve zie -yεε ci 'nan, -te 'ku 'vale Masedoa Zozinon -mienun -a ku 'lo te 'ka 'man 'ka 'e wuudi diε, e 'ka "yi "di. Koo 'ku 'bo nen ku 'ka 'si -fo be, 'yra -taa 'ku 'tele, en 'ka 'bo "nyian 'yra -taa "cee "te wλε. 5 -Yee "wean nen maan 'yi "yi -e 'an -kaa "buu Zozinon zie o tru 'ba 'nan 'o 'trōa 'an 'le. O "ta "lo 'nan -e "yi "nen kaa 'vi 'ka 'bo 'a 'nan 'ka dra be 'o -te 'e cin da. 'Ka -non -wle, koo an ya "vale -a man 'e 'kon 'e wuudi 'vaa -e 'ku 'lv. 'Wi zie -yεε -koonman 'nan kaa -non 'ka 'ci 'fidaa 'a, en min -tu 'ka 'tole 'ka -sru "di.

Fe -nondi ci 'fidaa 'a be -yεε 'so Bali le

6 E ya "le 'an 'wi 'tu -cin -to 'ka 'ji. -Nyren 'nan, zi min fei 'pa be -a ta fe 'wle nen yaa -tea. 7 'Wi zie -a da nen 'ka 'ci "nrōn, -e min -tu 'e 'non "le zi 'e 'si -a souba man be -yee 'wi 'zv. Te 'e -non 'e 'ci "pou "a di, en te 'e -non "le 'nan fe nen min a 'e 'todi -a -sru "be -yee 'wi 'zv di. Koo min nen e fe -non ci "nrandi -a be -a san nen Bali -a ye "yi. 8 En "nyian be, 'pleble a Bali lo 'nan -e 'e "yi 'to 'tudu pēenon dre 'ceε. Yaa -non 'ceε 'e 'ciladi "da, 'nan -e 'ka 'bo "nyian 'ka -kōla "yi 'to 'tudu pēenon dredi -a min pēenon le.

9 'Ka dre zie, koo e ya 'e 'cren -tedi Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nen e 'yee "yi fuila "man, yaa -non 'yalε -tenon le be, -a 'to "yi "fo 'li 'trilii.»

10 En "nyian be, Bali nen e fe 'wle -non fei 'pazan le, en e -blife -non -yεε "be, e -taa fe 'wle 'nonle 'ceε 'e 'ciladi "da. Yaa dra -e 'e 'pa "da, 'nan -e 'ka -kōla

'cee "yi fuiladi -a "man. 11 'Wi 'kpa, Bali -taa 'ka drele fenon 'a -pε "kaga "ji, -e 'ka -kōla "fe -nōndi -a minnun le 'kpa tigli. Tōon 'cee "yi "nen kaa "paa 'ku 'lo -e 'ku 'ku -a be, -yee "wean minnun -taa Bali muo "fōle.

12 'Cee "yi "nen ka -taa -a drele be, e "paa Zozinon nen 'yalε o -te Zeruzalem be o va. En "nyian be, yaa -maan -e min "kaga 'o Bali muo "fō. 13 'Cee "yi "dredi zie, -te waa -nan 'yi be, o Bali 'to dra -dan. Koo ka ya 'ta wolanan Zozi Crizi -le 'wi 'nōnnon da, en ka fe -non -wle 'ka 'ci 'fidaa 'a, en kaa dra zie min pēenon le. 14 'Wi -dan nen Bali -le "yi -a dre 'ceε be, -yee "wean, o -taa Bali tru 'bale 'ceε 'ka yidi "yi "a. 15 En -kaa pēenon -kaa Bali 'to dre -dan! Koo "yi "nen min 'ka 'kolaman -e 'e vi 'e 'le diε, yaa dre -ceε.

10

'To nen minnun -a 'pa Pōl man be, yaa -ci 'si

1 'An 'bo Pōl, e ya "le 'an 'wi 'tu -ci 'si 'ceε. Minnun 'wi "paa 'an da 'nan, -te 'an 'ka yra 'yi be, an 'ka 'va wi ve -trōo. 'Pian -te an 'ka 'ka "srōn "kogo diε, an 'ka 'va wi tin "baa 'e 'pleble da. Kaa -toa 'nan Crizi a -trōo, en e ya min 'kpa -a. An ya "vale 'an 'wi dra "le -yee 'wi 'zv. -Yee "wean an 'ka tru "baa 'kpa tigli 'nan, 2 te 'ka 'wi dre -te an 'bōla 'ka 'va nun be, -e 'an 'ka 'va wi dre 'e 'pleble da di! 'Pian minnun nen o 'to "paa 'ku man 'nan blamin -ci 'so wi -sru "nen ku ci be, -te an 'bōla 'ka 'va be, an tin "baa -wle 'e 'pleble da.

3 Ku ya blaminun -a, 'be a zi. 'Pian -kuli nen ku ci "man 'gυε, e 'ka blamin -le -kuli -tandi pe -ji di. 4 Fe nen maan 'vi zie -yεε ci 'nan, 'kve -kuli -tan fenun nen ku -kuli -taan "a be, o 'ka fenun nen blamin -a "sia -e 'e 'ku -kuli man be -a di. 'Pian 'kve -kuli -tan fenun be, Bali 'pleble 'non -wle -e 'ku Bali 'nanmannon 'le 'pleble 'kl. Blamin -le ci "nrōndi nen e ya -wliidi "be, kua yi -kaa. 5 En -yee -dandan 'tandi nen yaa maan ya 'a 'we "man -e 'e Bali -to diε, kua yi -kaa. Kua dra 'nan -e blamin -le ci "nrōndi pēenon 'e lila Bali da te

e 'ta wola Crizi wei da. ⁶ Èn minnun nèn 'o 'wɪ 'paa 'kʊ da 'labɛ, 'kʊ -taa 'wɪ 'nɛn -kɔɔnɛ -wɛ. 'Pian 'kʊ ya -a man -pɛnnan 'nan 'ka 'bɔ 'labɛ, 'ka 'ta woladɪ 'sia 'kʊ wei da tɪglɪ 'vaa -e 'kʊ drɛ.

⁷ 'Ka 'wɪ 'gʊɛ -a -nanjɛn 'ka 'bɔ 'a -tu. Min nèn yaa ve 'e 'fli man 'nan 'e ya Crizi -le vɛ -a bɛ, -a -cin 'e 'tɔ 'ji 'nan, 'kʊ 'bɔ 'nyian 'kʊ 'ya wo Crizi -le vɛ -a 'le -yee 'wɪ 'zʊ! ⁸ Èn 'nyian bɛ, 'ka -tɔ 'nan, Minsan -a -si -nɔn 'kʊɛ 'nan 'kʊ 'pa 'ka 'va -e 'ka 'tɔ 'plɛblɛ, 'pian yaa vɛɛ 'nan 'kʊ 'ka 'ci baa -ji dɪ. -Te 'wɪ zɪɛ an 'kʊ 'sɪ -fɔ -a 'e 'ciɪla "da "bʊv "bɛ, -a 'yra 'ka 'an 'tɛa "fo "dɪ.

⁹ Te 'ka 'ci 'nrɔn 'nan, an ya "vale 'an 'ka -tɛa "klan -a 'mɛn 'flubanun nèn maan crɛn -tɛa 'cɛɛ bɛ -a -ji dɪ! ¹⁰ Fɛ nèn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, minnun -a ve 'an man 'nan: «Pɔl -le 'flubanun nèn yaa crɛn -tɛa "bɛ, e 'wɪ tin "baa min lɛ -ji 'e 'plɛblɛ da, èn e 'wɪ -dandan ve 'e 'fli man. 'Pian -te -a 'bɔ po a -nan bɛ, min yɛ 'ka "naan "man "dɪ, èn e 'ka "le min 'e "trɔɛn "tɔ -a wei lɛ dɪ.» ¹¹ Min nèn e 'wɪ zɪɛ -a ve 'an man bɛ, e ya "le 'an vɪ -a san lɛ 'nan, zɪ 'kʊ wei cɪ 'kʊɛ 'flubanun -ji bɛ, -a -tʊwɪ "nɛn 'nyian, -te 'kʊ 'bɔla 'ka 'va bɛ, zɪ 'kʊ drɛ wɪnun -kɔan.

¹² -A -cin 'ka 'kʊ 'ji 'nan 'kʊ -kɔan minnun zɪɛ o va dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'kʊ 'cɛin -tɔala 'kʊ cin yra 'kʊ 'vale waa dɪ. O 'wɪ -dandan ve 'o 'fli man, èn o ya 'o 'fli -kɔɔnnan 'o cin man. -Blʊ 'tandɪ 'bɛ cɪ zɪɛ. ¹³ 'Kʊɛ vɛ bɛ, 'kʊ 'a 'wɪ -dandan ve 'kʊ 'fli man 'e 'ciɪladɪ "da "dɪ. 'Wɪ nèn 'kʊ 'fli -kɔɔnman -a bɛ, Bali -a -nɔn 'kʊɛ. -Nyɛn 'nan: 'Kʊɛ 'bɔla Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'a 'ka 'va. ¹⁴ -Yee "wɛan -a -ci a 'wein 'nan, 'kʊ 'ka 'wɪ -dandan vɪnan 'kʊ 'fli man 'e 'ciɪladɪ "da "dɪ. "Te 'e 'kɔn 'nan 'kʊɛ "cɛɛ 'bɔla Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'a 'ka 'va 'e tɛdɛ dɪɛ, "te maan ve 'nan 'wɪnun nèn kʊa ve 'kʊ 'fli man 'gʊɛ, e ya 'e 'ciɪladɪ "da. ¹⁵ 'Kʊ 'a 'wɪ -dandan ve 'kʊ 'fli man 'e 'ciɪladɪ "da "dɪ, èn e 'ka min pee -le 'nyranman da dɪ. 'Pian -a -cin a 'kʊ 'ji 'nan, -te 'cee yɪ -tɛradɪ Zozi da 'pa "da "bɛ, 'kʊ 'tɔ 'e drɛ "nyian -dan 'ka 'va. Èn e drɛ -dan 'nyranman nèn kʊa "paa bɛ -yee "wɛan. ¹⁶ 'E drɛ zɪɛ -e 'kʊ -kɔla Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a

'ka -sru 'flanun da "nyian. 'Wɪ zɪɛ -a -cin nèn 'kʊ 'ji. 'Pian 'kʊ 'ka "vale 'kʊ 'fli dra -dandan 'nyranman nèn min pee -a 'pa bɛ, -a da dɪ. ¹⁷ 'E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nèn e ya "vale 'e -dandan "taan bɛ, 'e -dandan 'tan 'nyranman nèn Minsan -a "paa bɛ -a.»

¹⁸ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, -te min 'wɪ -dandan ve 'e 'fli man bɛ, e ya 'wɪ "tun "a. 'Pian min nèn Minsan -a 'tɔ "yɪ "ve bɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪ -dan a.

11

Pɔl 'wɪ 'ci 'si Korènti 'nɔn lɛ 'e 'nan-mannɔn da

¹ 'Ka 'wɪ "man -e 'an 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ "le "mɛɛn -wulo 'ka "nyian 'an da dɪ! 'Ka yra 'si, 'ka 'wɪ "man -e 'an 'bɔ "nyian "an 'fli -sɪ -fɔ! ² Maan ve 'cɛɛ 'nan, an 'ka 'sia te ka ye "le 'nan lɪmɔn nèn ya 'a tian 'kɔnnɛn -tɔlɛ dɪɛ -yee 'wɪ 'zʊ, èn an 'ka 'nɔn -kɔnnɛn lɛ. -Kɔnnɛn zɪɛ Crizi nèn. -Yee "wɛan an ya 'ka 'ta man bʊnan "le zɪ Bali man bʊ 'yee minnun da bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ³ 'Wɪ nèn -mlɛn -a drɛ 'li Èv lɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da! 'E Èv man 'yɪ 'yee see "paa weinun -a. "Klan a 'an 'ji 'nan, te 'cee vɛ 'e drɛ zɪ dɪ! Kɔɔ an ya "vale 'nan 'ka 'fʊ Zozi Crizi -tʊwɪ -sru, èn 'ka 'fʊ -a -sru 'ka 'ci 'fɪdaa 'a.

⁴ Fɛ nèn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, 'kʊ Zozi Crizi -le 'wɪ 'vɪ 'cɛɛ, 'pian ka "we "man -e min 'e 'ta 'wɪ 'pee vɪ 'cɛɛ Zozi da. Èn "nyian bɛ, Bali lei 'saun a 'ka 'lɔ, 'pian ka "we "man -e min 'e 'ta lei pee -nɔndɪ 'cɛɛ 'wɪ vɪ. Èn "nyian bɛ, 'kʊ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'cɛɛ, 'pian ka "we "man -e min 'e 'wɪ 'nɔnnɔn 'pee vɪ 'cɛɛ.

⁵ Zozi 'le 'pasianɔn nèn o -dandan "taan 'labɛ, maan -tɔa 'nan an 'ka o man "wɛnnɔn Bali -le 'wɪ 'ji dɪ. ⁶ 'An 'pɛ 'ka 'sɔa 'wɪ tin 'badɪ -a fɛnyian "le -wee 'wɪ 'zʊ. 'Bɛ a zɪ, 'pian te e ya Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ -a bɛ, mɛɛn -tɔa. 'Wɪ zɪɛ mɛɛn 'ci kɔɔn 'ka 'tʊdʊ pɛɛnɔn lɛ, èn mɛɛn 'ci kɔɔn -pɛ "kaga "ji.

⁷ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nèn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, maan 'vɪ 'cɛɛ 'e "tun. 'Ka 'an 'pan wʊlɛ dɪ. -Te an 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ,

e 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "a dɪ. 'Pian 'an 'fli drɛ 'cɛɛ "wɛnnɔn 'nan -e 'ka drɛ -a "nɛn "blɪnɔn 'a. ⁸ An wɪ "man ɛn -leglizi peenun 'an pan 'wɒ 'nan -e 'an -kɔla 'nyranman zɪɛ -a 'padɪ -a 'cɛɛ. E ya "le crin nɛn maan 'wɒ, kɔɔ -a -nɔan da "cɛɛ -e -leglizi pee nɛn 'yaan 'pan wɒ dɪ. ⁹ -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, tɒ nɛn maan drɛ 'ka 'va ɛn "lala 'wɪ 'tɔ 'an man bɛ, ma'an 'silɛ 'ka 'va min -tɒ -lɔ dɪ. 'Pian -kaa "bɒɪ Zozinɔn nɛn Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bɛ -wɛɛ ta 'palɛ 'an 'va "lala "nɛn -a 'wɪ cɪ 'an man bɛ -a. Maan wɛɛ 'nan te 'an 'kɔn 'ka 'win -ji -trɔ -a dɪ. ɛn maan dra tian zɪ. ¹⁰ An ya Crizi -le 'wɪ tɪglɪ -sru, ɛn an 'wɪ tɪglɪ ve 'cɛɛ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ nɛn maan ye 'mɛn 'tɔ -dan tɒ -a zɪɛ, min -tɒ 'ka Akai 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji -e 'e -kɔla -a 'sidɪ -a 'an 'lɔ dɪ. ¹¹ -Mɛ "le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ? ɛn -te maan 'vɪ bɛ, -a -ci nɛn 'nan ma'an 'ka 'ye "yi dɒv? -Cɛjɛ, 'bɛ "cɛɛ dɪ. 'Pian an 'ka ye "yi, ɛn Bali -a -tɔa 'nan 'wɪ 'kpa nɛn maan ve.

¹² An 'ka ye "yi, 'pian maan dra "le zɪ maan pei 'trɔa 'e 'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zɒ. Ma'an wɛɛman 'nan 'kaan 'pan wɒ dɪ. Maan dra zɪɛ minnun nɛn o cɪ 'ku 'man -wɛɛnan bɛ -wee "wɛan. O ya -si -tɒ -wɛɛnan 'nan -e 'o -dandan 'tan -a vidɪ -a 'nan, ku "lala "sia "le 'wee 'wɪ 'zɒ.

¹³ Maan ve 'cɛɛ 'nan, Zozi Crizi -le 'pasianɔn tɪglɪ "cɛɛ waa dɪ. Min see "paanɔn nɛn waa, ɛn 'o 'fli ta yɔɔman 'nan o ya Zozi Crizi -le 'pasianɔn 'a. ¹⁴ 'Wɪ zɪɛ te 'e 'ka 'kan dɪ! Kɔɔ Satan 'bɔ bɛ, 'e 'fli ta yɔɔman 'nan e ya Bali -le 'pasiazan -a. ¹⁵ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, e 'ka min 'kan wɪ -a -e Satan -le minnun zɪɛ 'o 'fli ta yɔɔ 'nan o ya Bali -le 'nyranman 'panɔn 'a dɪ. 'Pian -wee 'wɪ 'le 'srannan "bɛ, 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn waa drɛ bɛ -a man pan nɛn Bali -a wo -wɛɛ.

Yra yidinun nɛn o 'bɔ Pɔl man bɛ yaa -nan wɪ 'vɪ

¹⁶ E ya "le 'an vɪ "nyian 'cɛɛ 'nan, te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ! 'Pian -te 'wɪ zɪɛ -a -cin nɛn 'ka 'ji bɛ, ka 'wɪ "man -e 'an 'bɔ "nyian "an 'wɪ -dandan vɪ 'an 'fli man "wɛnnɔn "le 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. ¹⁷ 'Wɪ -dandan nɛn an "ta -a ve 'an 'fli man 'gɒɛ, maan -tɔa 'nan, e 'ka 'wɪ nɛn

Minsan 'suzan -a ve bɛ -a dɪ. 'Pian e ya "le min nɛn -a -wulo 'ka 'e da dɪɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪnan. ¹⁸ Min "kaga "a 'ka yei, o 'wɪ -dandan ve 'o 'fli man 'nan -e 'o 'sɔ minnun lɛ. -Yee "wɛan 'an 'bɔ "nyian "an dra zɪ. ¹⁹ 'Ka 'fli "siala 'wɪ 'tɔnɔn 'a, 'pian ka "we "man -e 'ka "trɔɛn "tɔ minnun nɛn o -wulo 'ka 'o da 'labɛ dɪɛ -wɛɛ. ²⁰ O 'ka drɛ 'wee nɔannun -a, te 'o 'ka 'ta -ble. Ka ya -wɒ "pɒ 'kuin, ɛn o -va -ble 'ka da, te o 'pa -fɔɔman 'ka yra. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ waa dra 'cɛɛ te ka "we "man. ²¹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, -a -cin 'ka 'tɔlɛ 'ku 'ji 'nan 'ku 'ta zɪɛ -a wo 'ka 'va 'mlɔnmlɔn dɪ. 'Pian -te 'ka 'ci "nrɔnman 'nan, e ya 'yra -tɛ wɪ -a 'ku 'lɔ bɛ, -a -nɔan da nɛn.

'Wɪ -dandan nɛn minnun -a ve 'o 'fli man bɛ, 'an 'bɔ "nyian an "ta "an 've. "An "ve "nyian "le 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. ²² O ya Ebre 'nɔn 'a. 'An 'bɔ "nyian Ebre min nɛn "mɛɛn "a. Izrael 'nɔn nɛn waa, ɛn 'an 'bɔ "nyian Izrael min nɛn "mɛɛn "a. Abraam kludanɔn nɛn waa, ɛn 'an 'bɔ "nyian Abraam kluda min nɛn "mɛɛn "a. ²³ O ya Crizi 'sunɔn 'a. 'An 'bɔ "nyian an ya Crizi 'suzan -a 'e "mlian o pɛɛnɔn da. Maan ve "le 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. An Bali -le 'nyranman 'pa e cɪ o pɛɛnɔn 'le ve da. An -pɒ 'kɔn blɪ Bali -le 'wɪ 'ji e cɪ o pɛɛnɔn 'le ve da. Minnun 'an -sɔn e cɪ o pɛɛnɔn da. Tɒ "kaga 'bɔ bɛ, 'an 'kadɪ -fɔla tɒ Bali -le 'wɪ 'ji. ²⁴ Zuif 'nɔn 'an 'sɔn 'e 'pa -a 'soolu, te o -ngble 'lɛ wo 'an 'ji -tɒdɒ -fuba yaaga 'wɛɛ 'sɔrasɪɛn. ²⁵ Rɔm 'nɔn 'an 'sɔn sɔnba "a 'e 'pa -a yaaga. ɛn Zuif 'nɔn -a wɛɛ 'nan 'waan -tɛa "kɔlɛ -a 'e 'pa -a -tɒ. ɛn -klɒ -sran ji 'maan 'e 'pa -a yaaga 'yi yɪɛ da. -A -tɒ drɛ bɛ, an -pei -man -tɒ 'lee yidɛa drɛ 'yi 'va. ²⁶ An 'ta "kaga 'wɒ bɛ, te fɛ 'an "bluman. -A -mie drɛ 'yi 'cɛnnan 'ji, ɛn -a -mie drɛ bɛ, yɪɛ 'plɛnɔn 'bɛ 'an blu, ɛn -a -mie drɛ bɛ, 'an "bɒɪ Zuif 'nɔn 'bɛ 'an blu, ɛn -a -mie drɛ bɛ, minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛɛ 'an blu, ɛn -a -mie drɛ 'fla yei, ɛn -a -mie drɛ "bui "da, ɛn -a -mie drɛ 'yi yɪɛ da, ɛn -a -mie drɛ bɛ, minnun nɛn 'o 'fli "siala 'an "bɒɪnun Zozinɔn 'a bɛ, -wɛɛ 'an blu. ²⁷ ɛn "nyian bɛ, bodrun funnin te an ya 'nyranman da, ɛn bodrun funnin te 'an "koe -nyaan. -A -mie drɛ bɛ, 'an

yi 'sɔn, ɛn -a -mie drɛ bɛ, dra 'an 'tɛ, ɛn -a -mie drɛ bɛ, 'yi dra 'an 'tɛ, ɛn -a -mie drɛ bɛ, an fɛ 'sɔn, ɛn -a -mie drɛ bɛ, trun 'an 'tɛ, ɛn -a -mie drɛ bɛ, sɔ klɪ 'an man. ²⁸ 'Wɪ "kaga "a tian paan -e 'an vɪ, 'pian -a -tɔwli 'gʊɛ -a 'bɔ nɛn maan ve. Yi -tɔdʊ pɛɛnɔn man bɛ te -leglizɪ -nan wɪ a 'an man. ²⁹ -Yɛɛ cɪ "le 'nan -te min 'ka 'e 'tɔdɪ 'plɛblɛ yi -tɛradɪ Zozi da -ji dɪɛ, 'an 'bɔ "nyian te "mɛn "koe "a 'e 'sidɪ 'an da. ɛn -te min -tʊ 'si -si tɪglɪ da bɛ, 'an 'bɔ "nyian -a 'wɪ trun -fɔa 'an man.

³⁰ -Te e ya 'nan 'an 'wɪ -dandan vɪ 'an 'fli man bɛ, yra yɪdɪnʊn nɛn o 'bɔ 'an man Bali -le 'wɪ 'ji bɛ -a 'bɔ 'a nɛn an -dandan "taan. ³¹ 'Wlu "cɛɛ maan -sɛan "dɪ. Bali nɛn -kaa san Zozi "tɪ "a bɛ yaa -tɔa zɪ. 'Tɔ -dan 'e 'fʊ -yee vɛ -a 'li 'trilii. ³² 'Wɪ 'kpa, tʊ nɛn an ya Damas bɛ, 'fla zɪɛ -a tazan nɛn mingɔnnɛn Areta -a -tɔ bɛ, e minnʊn paala 'fla man -klɔn -yrɛ pɛɛnɔn "nɛn 'nan -e 'waan 'kun. ³³ 'Pian min -mienʊn 'pa 'an 'va, waan 'fɔ saannɛn 'ji, ɛn waan 'bɔla -fenɛdi da. -A -nan nɛn waan sɔɔnla 'fla man -klɔn -sru, ɛn an -kɔla 'tɛdɪ -a -ji.

12

'Wɪnʊn nɛn Bali -a -nan kɔɔn Pɔl lɛ bɛ yaa 'vɪ

¹ E ya "le 'an 'wɪ -dandan vɪ tian 'an 'fli man. Maan -tɔa 'nan e ya 'wɪ "tun "a. 'Pian 'wɪnʊn nɛn Minsan -a -nan kɔɔn 'mɛn bɛ 'lee 'wɪnʊn nɛn yaa ta 'bɔla 'mɛn bɛ, 'e 'bɔ 'mɛn 'bɛ da. ² An Zozizan 'tʊ -tɔa. Zozizan zɪɛ 'wɪ nɛn e drɛ -yrɛ "bɛ -a -nan lɛ -fuda sinjɛn nɛn 'gʊ. Bali -a 'sia ɛn e -kʊ -a la yaaga da. 'Pian -te -a lei -a nɛn Bali -kʊ -o, ma'an tɔa dɪ. ɛn -te -a po -a nɛn Bali -kʊ -o, ma'an tɔa dɪ. Bali -tɔwli 'bɛ -tɔa. ³ 'Wɪ 'kpa, min zɪɛ maan -tɔa. -Te -a lei -a nɛn Bali -kʊ -o, ma'an 'bɛ tɔa dɪ. ɛn -te -a po -a nɛn Bali -kʊ -o, ma'an 'bɛ tɔa dɪ. Bali -tɔwli 'bɛ -tɔa. ⁴ Maan -tɔa 'nan Bali -kʊ -a 'yee fɛnan nɛn min 'ka 'e yra ye 'mlɔnmlɔn dɪɛ -a -nan. Min zɪɛ 'wɪ nɛn yaa 'man bɛ, blamin 'ka 'kɔlaman -a vɪdɪ -a dɪ, ɛn -a -si 'ka 'e 'nɔndɪ 'nan blamin 'e vɪ dɪ. ⁵ Min zɪɛ -a lɛ nɛn an 'tɔ -dan -nɔan. -Dandan 'tandɪ 'an 'bɔ 'le 'wɪ 'a bɛ, ma'an dra dɪ. 'Pian -te maan 'vɪ 'nan 'an -dandan "taan bɛ,

yra yɪdɪnʊn nɛn o 'bɔ 'an man bɛ, -a 'bɔ nɛn maan ve.

⁶ ɛn -te an "ta -dandan "taan 'an 'bɔ 'le 'wɪ 'a bɛ, e 'ka 'nan 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. Kɔɔ 'wɪ nɛn e drɛ tɪglɪ bɛ -a 'bɔ nɛn maan ve. 'Pian 'an 'pɛ da -tɔa 'bɛ 'a. Maan dra zɪɛ 'nan -e minnʊn 'o 'mɛn 'wɪ tin 'ba 'wɪ nɛn waa -nan 'yɪ 'an 'lɔ bɛ -a da 'lee 'wɪ nɛn waa 'man 'an da bɛ -a da.

⁷ 'Wɪ nɛn Bali -a -nan kɔɔn 'mɛn zɪɛ, e ya -nyrɛnnɛn wɪ -a. -Yee "wɛan "tɔgɔ 'an -dandan 'tan -a vɪdɪ -a bɛ, Bali 'an 'mɛan drɛ. E ya "le 'nan lei nɛn 'an 'kɔlɛ 'ji. Satan -le 'pasiazan -tʊ nɛn 'an man te 'e 'tɛ -kɔɔnman 'mɛn "tɔgɔ 'an -dandan 'tan -a vɪdɪ -a. ⁸ An Minsan trʊ 'ba 'e 'pa -a yaaga 'nan, 'e Satan -le 'pasiazan zɪɛ -a 'si 'an man. ⁹ Minsan 'ka 'wɪlɛ "man "dɪ. 'Pian yaa 'vɪ 'mɛn 'nan: «Mɛin ye "yi, ɛn mɛin drɛ 'mɛn min -a, -yɛɛ cɪ 'wɪ -dan a. 'Bɛ nɛn 'i "koe 'ka 'i da dɪɛ, -a -nan nɛn 'mɛn 'plɛblɛ bɔala -dan.» 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan, an -dandan "taan 'nan 'an "koe 'ka 'an da dɪ. Maan dra zɪɛ 'nan -e Crizi -le 'plɛblɛ 'e 'kɔn 'an 'lɔ. ¹⁰ -Yee "wɛan 'bɛ nɛn 'gʊɛ, -te yra yɪdɪ a 'an man oo, ɛn -te minnʊn 'an "srɔnman oo, ɛn -te 'wɪnʊn bɔa 'an man oo, ɛn -te minnʊn 'tɛ "paa 'an da oo, ɛn -te "klan 'an -tɛa oo, Crizi -le "wɛan bɛ an "we "man ci "nrandɪ -a. Kɔɔ maan -tɔa 'nan, 'bɛ nɛn 'an "koe 'ka 'an da 'gʊ dɪɛ, -a -nan nɛn Crizi 'plɛblɛ -nɔan 'mɛn 'e 'ciladɪ "da.

Korɛnti 'nɔn 'nan wɪ a Pɔl man

¹¹ An 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ "le 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. Cɛɛ -maan maan drɛ zɪ. Kɔɔ cɛɛ 'wɪ -dandan ve paan 'an man, 'pian ka'a drɛlɛ dɪ. An 'ka fɛ -tʊ -a dɪ, 'pian Zozi 'le 'pasianɔn nɛn o -dandan "taan 'labɛ, maan -tɔa 'nan an 'ka o man "wɛnnɔn Bali -le 'wɪ 'ji dɪ. ¹² 'Wɪnʊn nɛn waa -kɔɔnman 'nan an ya Zozi 'le 'pasiazan -a bɛ, 'an -pɔan 'sran 'e cin da, ɛn maan drɛ 'ka 'va. -Te e ya 'lɛbo "fɔ wɪnʊn -a oo, ɛn -te e ya -cɛ -srɔn "wɪnʊn -a oo, ɛn -te e ya 'wɪnʊn nɛn o Bali -le 'plɛblɛ 'ci -kɔɔnman bɛ -a oo, maan pɛɛnɔn drɛ 'ka 'va. ¹³ -Mɛ "wɪ nɛn maan drɛ -leglizɪ pɛnʊn -ji, te ma'an 'bɛ drɛlɛ 'ka 'va dɪ? Maan -tɔa 'nan, e ya -tɔwli "cɛ, -nyrɛn 'nan,

ma'an -wεελε 'nan 'kaan 'pan wυ dι. - Te kaa ye "le maan dre 'wli dι "be, 'ka yra 'si, 'kaan man wι 'ce!

14 'Be nen 'gυe an man wυυ 'nan -e 'an 'cein yaagazan 'e 'lv 'ka 'va. 'Pian -te an 'lv be, ma'an -wεεman 'nan 'kaan 'pan wυ dι. Koo 'ka 'lv fe va "cee an ci dι, 'pian 'ka 'bo po va nen an ci. Kaa -tōa 'nan, 'nennun "cee fe treman 'o "ti 'lee 'o "bv "le ve -a dι, 'pian 'nen "ti 'lee 'nen "bv 'be fe treman 'wee 'nennun -le ve -a. 15 'Men ve be, "lala pεenōn nen 'an 'lv be, e -ko 'ka 'wulo -wlu. En 'an 'bo 'an 'fli -nōan "nyian "fo 'nan -e 'an 'pa 'ka 'va. -Te an 'ka ye "yi "bvυ zιe, en ka'a "men 'yι 'wo "yi "dιe, e ya 'kpa?

16 Ma'an -wεελε 'nan 'kaan 'pan wυ dι. 'Wι 'kpa nen! 'Pian 'ka 'va min -mienun -a ve 'nan, an 'ka 'man 'yι see "paa weinun -a, te an "lala "kooman 'ka 'lv -pe pee -ji zia. 17 Minnun nen an o 'pa 'sia 'ka 'va be, -tιe 'ka 'ta bli "lala "koodι -a 'ka 'lv? 18 An Tit trυ 'ba 'nan 'e 'lv 'ka 'va. En an -kaa "bvυ Zozizan 'tv 'pa "va, -wεε 'lv 'a. Tit nen e 'lv zιe, e 'ka 'ta bli "lala "koodι -a 'ka 'lv? -Ceje, ya'a drele zι "fo "dι. Koo 'kv 'vale -a 'kve ci "nrōndι a -tōwli, en kv 'ta wōla 'a -si -tōwli "da.

19 -A -mie -nan be, 'ka 'ci "nrōnman 'nan, 'kve tin 'nōnōn nen an ci -a -wεenan. -Ceje, 'be "cee dι. 'Pian kv ya Crizi 'sunōn 'a, en 'wīnun nen kva dra be, Bali le nen kva -sru "ve. 'Kv "bvυ Zozinōn, 'wι pεenōn nen kva dra be, kva dra 'nan -e 'ka 'tō 'pleble Bali -le 'wι 'ji. 20 Koo "klan a 'an 'ji 'nan, -te an 'lv be, ma'an -taa "bōle 'ka man "le zι 'an ci "va "be -yee 'wι 'zv dι. En 'ka 'bo "nyian ka'a 'taa 'an 'tōle "le zι 'ka ci "va "be -yee 'wι 'zv dι. "Klan a 'an 'ji 'nan, an bōa 'ka man te 'wι 'blidι a 'ka yei, en te man budι -a 'ka yei, en te ka ya 'ka nyran siadι 'ka cin yei, en te bōe "blidι a 'ka yei, en te "srōn wōdι a 'ka yei, en te ka "we 'ka cin man -wli dι, en te 'ka 'fli "siala -dandan 'ka cin man, en te ka'a ble 'ka cin yei "dι.

21 En "nyian be "klan a 'an 'ji 'nan, -te an 'lv be, Bali -taa -a drele -e 'yra 'e 'an 'te "nyian 'cee "wean. En 'an 'ta -taa "drele -trōdrō minnun nen o 'wι 'wli dι dre 'e tede, en wa'a tian 'silē -a dre dι

man dιe -wee "wean. An ya "vale 'o 'si 'wι pεenōn nen e min "tri -tōa Bali 'le be -a dre dι man. En an ya "vale 'o 'si nyinnandι li 'lee 'kōnnēn -a te wa'a 'o cin 'palē dιe -a man! En an ya "vale 'o 'si 'wι 'wli dι "dre dι nen waa -trōa 'o 'win -ji be -a man!

13

Pōl 'wι 'nyranman tin 'ba Korinti 'nōn le

1 'Men 'lv dι 'ka 'va be -a yaagazan nen an "ta -a -si "siala 'gυ. Kaa -tōa 'nan, wa'a fōa -tōwli -e 'o -klan "dι. 2 -Yee "wean 'be nen an ya tian 'ka man -kōobli 'gυe, 'wι nen maan 'vι te 'an 'cein "flizan 'lv 'ka 'va nun be, maan -fōa "nyian "ji minnun nen o 'wι 'wli dι dre 'e tede be, -wle. En e ya "nyian min pεenōn 'le ve -a. 'Wι zιe -nyren 'nan, -te an 'lv be, an 'wι tin "baa 'e 'pleble da, ma'an 'wι 'cea "fo "dι. 3 Koo ka ya "vale 'an -ci -kōōn 'cee 'nan Crizi -ciala 'an 'va en e 'wι tin "baa. Crizi a 'ka 'va 'yee 'pleble 'a, kaa -tōa zι. En kaa -tōa "nyian 'nan, e 'ka min "bleble -a dι. 4 O Crizi pein yiba "plan da "le min "bleble -le 'wι 'zv, en e -ka. 'Wι 'kpa, 'pian 'be nen 'gυe -a yie a "man Bali -le 'pleble 'le "wean. 'Wι 'tōwli zιe e ya 'kve ve -a. Kv dre min "bleble -a 'kv 'vale Crizi -a. 'Pian -te kv 'bōla 'ka 'va be, ka -taa -a -tōle 'nan 'pleble a 'kv 'lv. Koo Bali -le 'pleble a -maan, en 'belidι a 'kv 'lv 'kv 'vale Crizi -a.

5 'Ka 'cee yi -teradι Zozi da -nanjen! En 'ka 'fli 'nanjen 'ka 'bo 'a, -e 'ka -tō! 'Ka 'nanjen -e 'ka -kōnnēn "yι 'nan, 'ka 'vale Zozi Crizi -a ka ya min -tōwli "a. -Te ka'a yile zι dιe, te 'cee yi -teradι Zozi da a 'wι "tun "a. 6 -A -cin a 'an 'ji 'nan, ka -taa -a -tōle 'nan 'kv 'kve ve -ci kōōn.

7 Kv Bali trυ "baa 'nan, te 'ka 'wι 'wli dι "tōwli "dre dι. 'Kve tin 'nōnōn "cee kv'a -wεεman 'wι zιe -a -ji dι. 'Pian kva -wεεman 'nan, 'ka 'wι "yι "dre. En -te minnun 'ka 'kv 'siala min -a dιe, "kve ye 'wι "tun "a. 8 Maan ve 'cee 'nan, Bali -le 'wι tigh be, kv'a 'kolaman -e 'kv 'si -tō -yrō "dι. 'Pian 'wι nen yaa 'vι be, -a 'bo nen kva dra. 9 -Yee "wean -te kv ya Bali -le 'wι 'ji "bleble en ka ya 'ka 'tōdι 'pleble be, 'kv 'ci a 'e "nrōndι. 'Wι nen

kva laabo Bali lɔ bɛ, -nyrɛn zɪɛ. 'Nan 'ka 'li 'ka da -e 'ka -sɔɔnla -si tɪglɪ da Bali -sru.

¹⁰ An ya tian 'ka man -kɔɔbli ɛn an 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ 'cɛɛ. Maan drɛ zɪɛ 'nan -e -te an 'lʊ bɛ, 'an vɪɛ 'an 'wɪ tin "baa 'cɛɛ 'e 'plɛblɛ da dɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan Minsan -a 'plɛblɛ 'nɔn 'mɛn. 'Pian ya'a -nɔnlɛ 'nan -e 'an 'ka fuila "man "dɪ, yaa -nɔn 'nan -e 'an 'pa 'ka 'va.

¹¹ 'An "bʊɪ Zozinɔn, maan 'le -sɛanla -a vɪdɪ -a 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ci 'e 'kɔn 'e "nrandɪ! ɛn 'ka 'li 'ka da -e 'ka -sɔɔnla -si tɪglɪ da Bali -sru! ɛn 'wɪnʊn nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ 'ka 'sia 'wɪ 'a! ɛn 'ka cin "koe "tɔ 'ka da! ɛn 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'tɔwli "da! ɛn 'ka yei 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va! 'Ka drɛ zɪɛ -e Bali nɛn e min ye "yi ɛn e -fʊdɪ -trɔɔ -nɔan "min lɛ bɛ, 'e 'kɔn 'ka 'va.

Pɔl-a 'le 'sran 'tɔ bʊdɪ-a

¹² 'Ka Zozinɔn pɛɛnɔn 'tɔ bʊ -atu -tɛdɪ -a o man! Minnʊn pɛɛnɔn nɛn o drɛ Bali -le vɛ -a 'kʊ 'va 'gʊɛ, o 'ka 'tɔ bo.

¹³ -Kaa san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va! ɛn -kaa "tɪ Bali -le min yɪdɪ "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va! ɛn 'ka 'vale Bali lei 'saun 'a, 'ka yei 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va!

'Fluba nɛn Pɔl -a cɾɛn -tɛ Galati 'nɔn lɛ

1 'An 'bɔ Pɔl 'bɛ 'fluba 'gʊɛ -a cɾɛn -tɛ. An ya Zozi 'le 'pasiazan -a. Minnun 'cɛɛ 'an 'tɔ -a dɪ, ɛn min -tʊ 'ka 'tɔlɛ 'kʊ yei ɛn yaan -tɔ -a dɪ. 'Pian Zozi Crizi 'bɔ 'lee -kaa 'tɪ Bali nɛn e Zozi wluan -kanɔn 'va bɛ, -wɛɛ 'an 'pa 'sia. 2 'An 'bɔ 'lee 'an 'bʊi Zozinɔn pɛɛnɔn nɛn kʊ cɪ waa 'gʊɛ, -leɟlizi -tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn Galati 'leɟlɔn 'ji bɛ, kʊ -a -jinɔn 'tɔ bo.

3 -Kaa 'tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee 'yi 'lee 'wee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ. 4 Zozi Crizi wɪ 'man ɛn e -ka -kaa 'leɟi, 'nan -e Bali 'e -cee 'wɪ 'wɪdɪ 'fui. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'e -kaa 'si tʊ nɛn -kaa cɪ -ji ɛn e ya 'e fadɪ 'wɪ 'wɪdɪ 'a 'gʊɛ, -yee 'plɛblɛ 'lɔ. -Kaa 'tɪ Bali 'bɛ 'vɪ 'nan 'e 'wɪ zɪɛ -a drɛ. 5 'Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a 'li 'trilii. Amɛn!

-Si a -tʊwɪ, -a da nɛn min 'sia 'wɪ 'ji

6 'Wɪ nɛn kaa drɛ bɛ, yaan 'kan 'fo! Bali 'ka laabʊ 'nan -e 'ka Crizi -le 'yi 'nɛn 'blɪ. 'Pian -a -nan 'ka 'mɔnɛ dɪ, ka 'si -a -sru, ɛn ka sɔɔnɪa 'wɪ 'pee -sru. 7 Maan ve 'cɛɛ 'nan -si pee 'ka -e min 'e 'si 'wɪ 'ji "da "dɪ. Minnun nɛn 'o -wɛɛman 'nan 'o 'ka 'ci baaman -ji bɛ, 'wɛɛ cɪ. 'Wɪ nɛn 'wɪ 'a bɛ, -nyɾɛn waa ve Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn man. 8 Kʊ Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn paa 'ka 'ji 'nan -si zɪɛ -a da nɛn min 'sia 'wɪ 'ji. 'Pian -te min -a 'vɪ 'nan -si pee a -e min 'e 'si 'wɪ 'ji "da "bɛ, maan laabo Bali lɔ 'nan 'e wei 'pla -a san man 'li "fo "le vɛ -a. -Te e ya paan 'kʊ 'bɔ 'a oo, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, e ya Bali -le 'pasianɔn nɛn laɟi bɛ -a -tʊ a oo, Bali 'e drɛ zɪ! 9 Kʊa 'vɪ 'e 'cɛn 'va, ɛn maan ve 'nyian 'cɛɛ 'nan, -te min -tʊ -a 'vɪ 'nan, -si pee a -e min 'e 'si 'wɪ 'ji "da "bɛ, maan laabo Bali lɔ 'nan 'e wei 'pla -a san man 'li "fo "le vɛ -a.

10 'Wɪ nɛn maan cɾɛn -tɛ 'labɛ, yaa -kɔɔnman 'nan, an ya "vale minnun 'o 'an 'tɔ 'yi "vɪ? -Cɛɟɛ, an ya 'pian "vale Bali 'e 'an 'tɔ 'yi "vɪ. Maan wɛɛ 'nan 'mɛn 'wɪ 'e 'sɔ minnun lɛ? -Cɛɟɛ, ma'an 'wɪ zɪɛ -a -wɛɛɛ dɪ, kɔɔ an ya Crizi -le vɛ -a, ɛn -yee 'nyranman nɛn maan "paa.

Bali 'bɛ Pɔl drɛ Zozi 'le 'pasiazan -a

11 'An 'bʊi Zozinɔn, 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, ya'a 'silɛ min -tʊ 'le dɪ, 12 ɛn ma'an manɛ min da dɪ, ɛn min "cɛɛ "mɛn paa 'an 'ji dɪ, 'pian Zozi Crizi 'bɔ 'bɛ -nan kɔɔn 'mɛn.

13 'Li 'e tɛdɛ bɛ, tʊ nɛn an 'ta wɔla Bali wei da "le 'an tra Zuif 'nɔn 'zʊ bɛ, 'wɪnɪn maan drɛ bɛ, kaa 'man. Tʊ zɪɛ -a man bɛ, an 'tɛ 'pa Bali -le -leɟlizi -ji 'nɔn da, ɛn maan wɛɛ 'nan 'an o -nan -nyaan. 14 An 'ta 'wɔla Bali wei da "le 'an tranun zʊ, e 'mlin 'an 'pɛ "kaga "da. 'An tranun drɛ wɪ bɛ -a -nan wɪ a 'an man 'kpa tɟɪ.

15 'Pian Bali 'yi drɛ 'mɛn. Tʊ nɛn te an ya tian 'an "bʊ 'ji bɛ, Bali 'an 'si "va, ɛn yaan 'pla 'nan 'an drɛ 'e 'suzan 'a. "Bɛ -sru, tʊ nɛn e 'sɔ -a 'bɔ 'ji bɛ, e 'bɔ, 16 ɛn zɪ -a -pɪ cɪ bɛ, yaa ta 'bɔla 'mɛn. E drɛ zɪɛ 'nan -e 'an -yee 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛɛ. Zɪ e drɛ bɛ, ma'an 'wɪ laabʊɛ min lɔ dɪ. 17 ɛn ma'an 'kʊɛ Zeruzalɛm minnun nɛn o cɪ Zozi 'le 'pasianɔn tɛdɛ -a bɛ o va dɪ. 'Pian an -kʊ Arabi 'leɟlɔn 'ji. ɛn "bɛ -sru an 'li 'an da 'fla nɛn waa laabo Damas bɛ -a da.

18 Lɛ yaaga "mɛn 'vaa, ɛn an -kʊ Zeruzalɛm, 'nan -e 'an Pɛri nɛn waa laabo Keva bɛ -a -tɔ. Maan drɛ "va "nun yi -fuda 'soolu. 19 Zaji nɛn Minsan Zozi 'bɔ "bʊi "a bɛ, -nyɾɛn maan 'yi. Ma'an -yee 'pasiazan pee yɪɛ "nyian dɪ. 20 'Wɪ nɛn an "sia -a vɪnan 'cɛɛ 'gʊɛ, Bali -a -tɔa 'nan, 'wɪ -tʊwɪ 'ka "va "dɪ.

21 "Bɛ -sru an -kʊ Siri 'leɟlɔn 'ji, ɛn an -kʊ "nyian Silisi 'leɟlɔn 'ji. 22 Tʊ zɪɛ -a man bɛ, te Crizi -le -leɟlizinun nɛn Zude 'leɟlɔn 'ji bɛ -a -ji 'nɔn 'ka 'an 'tɔa dɪ. 23 Waa 'man 'pian 'e "tun 'nan: «Min nɛn "nɛn e 'tɛ "paa -kaa da bɛ, 'bɛ nɛn 'gʊɛ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn "nɛn e ya "vale 'e -nan -nyaan "bɛ, yaa "paaman 'siɛn minnun ji.» 24 ɛn o Bali 'tɔ drɛ -dan, 'wɪ nɛn yaa drɛ 'mɛn bɛ -yee "wɛan.

2

Zozi 'le 'pasianɔn Pɔl -le 'wɪ "paadi 'yi 'yi

1 Lɛ -fuda sinɟɛn "bɛ -sru, ɛn an 'li 'an da Zeruzalɛm. Kʊɛ 'kʊ 'siɛn 'kʊ 'vale

Barnaba -a, en an Tit 'pa 'ku 'va. ² Bali 'be -nan koon 'men 'nan, 'an 'ku -nan nun. 'Ku cin 'yi 'ku 'vale -leglizi 'lenon nen minnun o "siala 'kpa tigli be waa 'ku 'saza yei. Bali -le 'wi 'nonnon nen maan ve to peenon man minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die -wle "be, maan -sru 'vi -wle. Maan wee 'nan 'nyranman nen maan 'pa 'trilii be, 'o yi "yi, "togo 'e 'sen 'yi 'a 'e "tun. ³ En waa 'man "nyian "yi 'kpagba. Koo -kaa "bu Zozizan Tit nen e -ku 'ku 'pale be, Grek min nen, e 'ka 'e 'fodi -klonmon -va di. 'Pian -leglizi 'lenon zie, wa'a 'tale "man 'nan 'e dre di.

⁴ Min -mienun a 'ku yei "be, o 'ka Zozinon tigli 'a di. -Wee 'vi 'nan, Tit 'e 'kon 'e 'fodi -klonmon -va. O wla 'ku yei 'e yoodi 'nan, -e 'o 'ku 'kun 'wee -pei -to wi -to man. Zozi Crizi -le 'ku 'si nen yaa 'wo -pei -le 'pleble 'wlu be, o ya "saanan 'ku man 'nan -e 'o -nan yi 'ku 'lo. Koo e ya o ji 'nan, 'ku 'kon tian -pei -le 'pleble 'wlu. ⁵ Ku'a tale -wle "fo "di. Kua dre zie 'nan -e Zozi Crizi -le 'wi 'nonnon 'e 'fu 'cee ve -a konglon. Ku 'ka "vale min 'e 'wi 'nonnon zie -a baa fe pee -a di.

⁶ Maan ve 'cee 'nan, -leglizi 'lenon nen minnun o "siala 'kpa tigli zie, wa'a 'wi 'pee 'pale 'va 'men di. Minnun o "siala 'kpa tigli, 'pian 'an 'bo 'le ve be, zi o ci 'e tede be, 'be "cee "meen -nanjean "di, koo Bali 'ka min bo "va "di. ⁷ -Leglizi 'lenon zie, waa -to 'nan, Bali 'bo 'be 'yee 'wi 'nonnon vidi -peba 'wo 'an 'lo 'nan, -e 'an vi minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die -wle. En waa -to "nyian 'nan, 'wi 'towli zie -a 'bo nen Bali -a dre Pieri le Zuif 'non 'le ve -a 'e tede. ⁸ Koo waa -konnen 'yi 'nan, Bali 'an dre 'yee 'pasiazan -a minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die o va, "le zi e Pieri dre 'yee 'pasiazan -a Zuif 'non va be, -yee 'wi 'zo. ⁹ Zaji 'lee Pieri 'lee Zan 'bo nen Zozinon o "siala 'nan -wee ci -leglizi 'koladren 'a be, waa -to 'o 'fli -a 'nan, Bali 'bo 'be 'nyranman zie -a -non 'men 'nan 'an 'pa. -A -nan nen 'o 'pe 'pa 'ku 'vale Barnaba -a 'ku 'lo. 'Ku pei dre 'sien waa -towli 'nan, "ku Bali -le 'wi 'nonnon vi minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die -wle, -e "o "vi Zuif 'non le. ¹⁰ 'Wi 'towli "nen waa 'vi 'nan 'ku dre be, -

nyren 'nan, 'yale -tenon nen -leglizi -ji Zeruzalem be, te 'ku 'ci 'e 'san o man di! En 'wi zie 'an yie 'troa -a dred di da tigli.

Pol 'wi 'to Pieri man

¹¹ "Be -sru, zi Pieri 'lo 'fla nen waa laabo Antios be -a da be, maan dre wi 'su "ji min peenon yie man. Koo 'wi nen yaa dre be e 'ka "yi "fo "di. ¹² Fe nen maan ve zie -yee ci 'nan, zi Pieri 'lo 'e tede be, Zozinon nen o 'ka Zuif 'non 'a die, -wee fenun -ble waa. 'Pian zi Zuif 'non -mienun 'si Zaji -va, o -ta be, e klan -wlo. -A -nan nen e cee Zozinon zie o man fenun -blidi -a. ¹³ Zuif 'non -mienun nen Zozi 'va be, "o dred di 'sia "nyian -wli di "le Pieri -le 'wi 'zo. En Barnaba "e "fo 'wo o va 'wi 'wli di zie -a dred di -a.

¹⁴ Zi maan 'yi 'nan, o 'ka Bali -le -si tigli da die, en maan 'le cee Pieri le Zozinon peenon yie man. Maan 'vi -yre 'nan: «Zuif min nen yia. 'Pian -te i -ta 'e tede be, yi 'a 'wi drele "le Zuif min -zo di, en yi 'a 'ta wolea Zuif 'non 'le -pei da di. 'Be nen 'gve, minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die, i ya "vale 'nan 'o 'wi dre "le Zuif 'non 'zo. Te 'i dre zi "fo "di!»

¹⁵ 'Wi 'kpa nen, 'ku "ya wo Zuif 'non 'a. Ku 'ka 'leglon 'pee -ji minnun nen wa'a 'ta 'wola Moizi -le -pei da die, waa "fo "di. ¹⁶ 'Pian kua -toa 'nan, 'ta wlad di Moizi -le -pei da min 'bo 'le 'pleble 'a be, -a man "cee Bali min "siala 'e 'le min tigli 'a di. Min nen e yi -teala Zozi Crizi da be, -a 'bo nen Bali -a "siala min tigli 'a. -Yee "wean nen 'ku 'bo nen Zuif 'non 'a 'gve, ku yi -tera Zozi Crizi da. Ku yi -tera "da 'nan, -e Bali 'e 'ku 'sia min tigli 'a 'kue yi -teradi Zozi Crizi da man, 'pian wa'a vle 'nan ku 'ta 'wola Moizi -le -pei da -yee "wean di. Koo 'ta wlad di Moizi -le -pei da min 'bo 'le 'pleble 'a be, -a man "cee Bali min "siala 'e 'le min tigli 'a di.

¹⁷ En 'ku 'bo nen Zuif 'non 'a 'gve, -te kua -weeman 'nan, Crizi -le "wean nen Bali 'e 'ku 'sia min tigli 'a 'e 'le be, en 'wi zie -yee -maan minnun 'ku "siala 'wi 'wli di 'drenon 'a be, -a -ci nen 'nan Crizi 'ku dre 'wi 'wli di "drenon 'a? -Ceje, -nje "fo "di. ¹⁸ 'Pian 'wi nen 'be -taa 'an drele 'wi 'wli di "drezan -a be,

-nyren 'nan, -pei nen 'an 'bɔ maan klu -sran 'ji be, -te an 'li 'an da "nyian 'va "be, te 'an 'fli dre 'wɪ 'wɪdɪ "drezan -a.

19 'An 'bɔ 'le vɛ be, -pei -le 'plɛblɛ 'ka "nyian 'an da dɪ, kɔɔ an -ka 'wɪnun zɪɛ -yee "wɛan. 'Be nen 'gʊɛ, an ya 'an 'belidɪ Bali -le vɛ -a. 'Kʊ 'vale Crizi -a kʊɛ dre min -tʊwɪ "a, ɛn kʊ -ka yiba "plan da. 20 -Yee "wɛan an 'ka "nyian 'an 'fli -ji 'trɛda dɪ, 'pian Crizi -lɔ nen an cɪ. 'Be nen an cɪ 'trɛda 'gʊɛ, Bali -pɪ nen yaan 'yɪ "yɪ, ɛn e wɪ "man e -ka 'an 'leji be, -a da nen an yi -tɛala. 21 Ma'an Bali -le "yɪ 'tua 'an 'pɛla koda dɪ. "Te 'ta wɔladɪ -pei -tɔ wɪnun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a man nen min dra tɪglɪ Bali 'le be, "te maan ve 'nan Crizi -ka 'wɪ "tun "man.

3

-Te min yi -tera Zozi da be, Bali -a "siala min tɪglɪ 'a

1 Galati 'nɔn, 'cee 'wɪ mandɪ a 'plɛblɛ. -Tɪɛ 'e 'pɛ 'pa 'ka yɪ? Kɔɔ Zozi Crizi -le -ka nen yaa 'wɔ yiba "plan da be, maan -ci 'vɪ 'cɛɛ 'wein 'va. 2 E ya "le 'an 'wɪ 'tʊ laabʊ 'ka 'lɔ, -nyren 'nan: «'Ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ wɪnun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a be -a man nen, Bali 'yee lei 'saun 'nɔn 'cɛɛ?» -Cɛjɛ, 'be "cɛɛ dɪ! 'Pian Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nen kaa 'man, ɛn ka yi -tera "da "be, -yee "wɛan nen yaa -nɔn 'cɛɛ. 3 -Mɛ "le "wɛan nen 'cee 'wɪ 'ci mandɪ a 'plɛblɛ? Ka 'ta wɔladɪ 'sia Bali -sru 'e tɛdɛ Bali lei -le 'plɛblɛ 'a. 'Pian 'be nen 'gʊɛ, ka ya "vale 'ka 'le -sɛanla 'ka 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a. 4 'Wɪ pɛɛnɔn nen kaa -nan 'yɪ be, ya'a 'wɪ 'paalɛ 'ka 'ji dʊʊ? Maan -tɔa 'nan -a "nɛn 'ka 'fʊlɛ 'e "tun "dɪ. 5 An 'wɪ 'tʊwɪ 'bɔ laabo "nyian 'ka 'lɔ 'nan: «'Ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ wɪnun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a be, -a man nen Bali 'yee lei 'saun 'nɔn 'cɛɛ, ɛn e 'lebo "fɔ wɪnun dre 'ka yɛi?» -Cɛjɛ, 'be "cɛɛ dɪ! 'Pian Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nen kaa 'man, ɛn ka yi -tera "da "be, -yee "wɛan nen Bali 'wɪnun zɪɛ -a dre 'ka yɛi.

6 'Ka 'ci 'nrɔn Abraam -le 'wɪ da -tʊ! E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan: «Abraam yi -tera Bali da, ɛn Bali -a 'sia min tɪglɪ 'a.»

7 -Yee "wɛan 'ka -tɔ 'nan, minnun nen o yi -tɛala Bali da be, -wɛɛ cɪ Abraam kludanɔn tɪglɪ 'a. 8 'Wɪ 'kpa, minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, Bali o "siala min tɪglɪ 'a 'wee yi -tɛradɪ 'e da man. 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn. Kɔɔ 'wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ -a -tʊwɪ 'bɔ nen Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn Abraam ɛ. Yaa 'vɪ -yɛɛ 'nan:

«An -fɛa ve 'trɛdanɔn pɛɛnɔn man 'yie "wɛan.»

9 Abraam yi -tera Bali da, ɛn Bali -fɛa 'vɪ "man. 'Wɪ 'tʊwɪ zɪɛ -a 'bɔ nen Bali -a dra minnun pɛɛnɔn nen o yi -tɛala Bali da be, -wɛɛ.

10 'Pian minnun nen o ya "va 'nan 'ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ wɪnun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a be, -a man nen Bali 'e 'o 'sia min tɪglɪ 'a be, Bali wei a 'e 'pladɪ o man. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nen e Moizi -le -pei -tʊwɪ "cɛ srɛ, ɛn ya'a 'ta wɔlɛa "da "dɪɛ, 'wɪ 'e bɔ -a san man.»

11 'Ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ wɪnun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a be, -a man "cɛɛ Bali min "siala min tɪglɪ 'a dɪ. Kaa -tɔa zɪɛ, kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nen Bali -a "siala min tɪglɪ 'a be, yi -tɛradɪ Bali da man nen e 'belidɪ ye.»

12 'Pian 'ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ wɪnun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a be, yi -tɛradɪ Bali da "cɛɛ dɪ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ "nyian Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nen e 'ta 'wɔla Moizi -le -pei -tɔ wɪnun da,

ɛn ya'a -tʊwɪ "cɛ "srɛɛ dɪɛ, yaa man 'belidɪ ye.»

13 Bali wei -a 'e 'pladɪ -kaa man, kɔɔ -ka'a 'ta wɔlɛa Moizi -le -pei da 'e pɛɛnɔn dɪ. 'Pian zɪ Crizi -ta be, e wɪ "man, ɛn Bali wei nen 'e 'pladɪ -kaa man be, -a "nen "wɪ bɔ "man -kaa 'leji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nen minnun -a -tɛa -e 'o -tin yiba "man "be,

Bali wei a 'e pladɪ -a san man.»

14 Zozi Crizi -a dre zɪɛ, 'nan -e 'wɪ nen Bali -a 'vɪ Abraam ɛ 'nan 'e dra be, 'e dre minnun pɛɛnɔn 'le vɛ -a. Bali "e 'nan Abraam ɛ 'nan: «An -fɛa

ve 'trɛdanɔn pɛɛnɔn man 'yie "wɛan.»
Minnun pɛɛnɔn nɛn o yi -tɛala Zozi 'bɔ
da bɛ, lei 'saun nɛn Bali "e 'nan 'e -
nɔan "minnun lɛ bɛ, e dra -wee vɛ -a.

*'Wɪ nɛn Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan 'e
dra bɛ, fɛ -tv 'ka -a lɪɛa dɪ*

15 'An "bɔvɪ Zozinɔn, 'wɪ nɛn blamin
-a dra bɛ, -a da nɛn 'an 'ci nrɔn ɛn an
"ta 'wɪ 'gɔvɛ -a ve. -Te min 'e -zia paala
tɪglɪ bɛ, min 'ka 'kɔlaman -e 'e fuila
'nan dɪ, ɛn min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'pa
'va "dɪ. 16 'Wɪ nɛn Bali "e 'nan 'e dra
Abraam 'lee 'e kluda min lɛ bɛ, -a -
tɔwli "nɛn zɪɛ. Bali 'ka -a vɪɛ 'nan: «-a
kludanɔn», "le min "kaga "le 'wɪ nɛn
yaa 'vɪ dɪ. 'Pian e 'nan: «'i kluda min»,
min -tɔwli "le 'wɪ vɪdɪ -a. Min zɪɛ Crizi
nɛn. 17 'Wɪ nɛn maan 'nan 'an ve bɛ, -
nyrɛn 'gɔv: Bali 'wɪ 'tɔ 'vɪ Abraam lɛ, "le
min 'e -zia 'paala bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Moizi
-le -pei nɛn e 'bɔla lɛ -yaa sinjɛn 'e 'ta le
lɛ -fuba yaaga (430) "bɛ -sru "bɛ, ya'a
'kɔlaman -e 'e -zia zɪɛ -a fuila 'nan dɪ,
ɛn ya'a 'kɔlaman -e 'e Bali -le 'wɪ nɛn
yaa 'vɪ Abraam lɛ bɛ, -a klu -sran dɪ.
18 "Te 'ta wɔladɪ Moizi -le -pei da man
nɛn min -zia zɪɛ -a ye bɛ, "te maan ve
'nan, ya'a -zia zɪɛ -a yɪɛ 'wɪ nɛn Bali -a
'vɪ 'e 'cɛn bɛ -a man dɪ. 'Pian Bali -a 'vɪ
'e 'cɛn, -yee "wɛan nɛn Abraam -zia zɪɛ
-a 'yɪ.

*-Mɛ "le "wɛan nɛn Bali -pei -tɔ min-
nun lɛ?*

19 -Te 'bɛ a zɪ bɛ, -mɛ "le "wɛan nɛn
Bali -ta -pei -tɔ wɪnun -a "nyian? E -
ta -a 'nan, -e min 'e 'wɪ nɛn ya'a Bali
ci sɔa dɪɛ, -a -tɔ. -Peinun zɪɛ, -wɛɛ cɪ -
trilii 'vaa, ɛn Abraam kluda min bɛ, e
-ta. 'Wɪ nɛn Bali "e 'nan 'e dra Abraam
lɛ bɛ, min zɪɛ -yee vɛ nɛn. -Peinun zɪɛ
Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, -wɛɛ -tɔ
minnun lɛ, ɛn min -tɔ 'bɛ 'tɔ Bali -le
'pasianɔn 'lee minnun 'bɔ yei. 20 'Pian
'wɪ nɛn Bali "e 'nan, 'e dra Abraam lɛ
bɛ, Bali 'bɔ 'bɛ tin 'ba -yrɛ 'e 'bɔ 'a. Min
-tɔ 'ka 'tɔlɛ o yei "dɪ.

21 -A -ci nɛn "mɛn 'nan, Moizi -le -
peinun bɛ, e 'wɪ nɛn Bali "e 'nan, 'e
dra Abraam lɛ bɛ, -a baaman -ji? -Cɛjɛ,
e 'ka zɪ "fo "dɪ. "Te Moizi -le -peinun
zɪɛ e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ, "te maan
ve 'nan, Bali min "siala min tɪglɪ 'a 'ta
wɔladɪ "da "man. 22 'Pian e 'ka zɪ dɪ.

Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji
'nan: 'Trɛdanɔn pɛɛnɔn 'ta a 'e "fluladɪ
'wɪ 'wɪdɪ 'lɔ. ɛn zɪ 'kɔ -kaa drɛ 'lɔɔ -e
-kaa 'sɔ -yrɔ "bɛ, -nyrɛn 'nan -kaa yi
-tɛra Zozi Crizi da, -e 'wɪ nɛn Bali "e
'nan, e dra Abraam lɛ bɛ, 'e drɛ -cee vɛ
-a.

23 'Pian tɔ nɛn te Bali 'ka tian yi -
tɛradɪ Zozi da ci 'silɛ -cɛɛ dɪɛ, te -kaa
ya -kaa -mɛan drɛdɪ Moizi -le -pei -lɔ.

24 -Pei zɪɛ 'e yie 'tɔ 'ka 'va -trilii, ɛn Zozi
Crizi -tadɪ 'bɔ. E drɛ zɪɛ 'nan -e -cee
yi -tɛradɪ Zozi 'bɔ da man nɛn Bali 'e -
kaa 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. 25 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ
Zozi 'ta, ɛn -kaa yi -tɛra Zozi 'bɔ da. -
Yee "wɛan -kaa 'ka "nyian -kaa -mɛan
drɛdɪ Moizi -le -pei -lɔ dɪ.

26 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, 'cee yi -tɛradɪ
Zozi da -le "wɛan, ka ya Bali -le
'nɛnnun -a, kɔɔ 'ka 'bɔ 'lee Zozi Crizi
bɛ, ka drɛ min -tɔwli "a. 27 Bali 'bɛ 'ka
-batize drɛ, -yee "wɛan ka drɛ min -
tɔwli "a 'ka 'vale Crizi -a, ɛn ka Crizi
'kɔlɛ 'wɔ 'ka da. 28 -Te Zuif min nɛn
'yia oo, ɛn -te i 'ka Zuif min -a dɪ oo,
-te nɔan nɛn 'yia oo, ɛn -te i 'ka nɔan
-a dɪ oo, -te -klɔnmɔn nɛn 'yia oo, ɛn -
te lɪmɔn nɛn 'yia oo, ka 'ka 'ka 'cɛndɪ 'e
cin man dɪ. Kɔɔ ka 'bɔ 'lee Zozi Crizi
bɛ, ka drɛ 'siɛn min -tɔwli "a. 29 Ka
ya Crizi -le vɛ -a, -yee "wɛan ka ya
Abraam kludanɔn 'a, ɛn -zia nɛn Bali
'e 'nan, 'e -nɔan Abraam kludanɔn lɛ
bɛ, e ya 'cee vɛ -a.

4

1 'Wɪ nɛn maan 'nan 'an ve 'cɛɛ bɛ, -
nyrɛn 'gɔv, 'nɛn nɛn 'e "tɪ -zia -ble bɛ, tɔ
nɛn e ya tian "wɛnnɔn bɛ, e ya "le nɔan
-le 'wɪ 'zɔ, 'pian te -a -blinan nɛn 'e "tɪ
-zia 'bɔ 'a. 2 Tɔ nɛn e ya tian "wɛnnɔn
bɛ, minnun 'bɛ "paala, ɛn -wɛɛ 'leji wɪ
dra -trilii, -e tɔ nɛn -a "tɪ -a kɔɔn bɛ, 'e
'bɔ. 3 -A -tɔwli 'bɛ drɛ "nyian -cee vɛ -
a. Tɔ nɛn -ka'a tian Crizi -tɔlɛ dɪɛ, te -
kaa ya "le 'nɛn "wɛnnɛn 'zɔ, ɛn -kaa ya
'trɛda fɛnun 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'lɔ nɔan -a.

4 'Pian zɪ tɔ nɛn Bali -a kɔɔn bɛ, e 'bɔ bɛ,
ɛn Bali 'bɔ 'yee 'nɛn 'pa 'sia 'trɛda. 'Nɛn
zɪɛ, lɪmɔn 'bɛ -ya, ɛn e 'ta 'wɔla Zuif
'nɔn 'le -pei da, 5 'nan -e 'e minnun nɛn
o cɪ -pei zɪɛ -yee nɔanba -ji bɛ, 'o 'si 'wɪ
'ji. Yaa drɛ zɪɛ, 'nan -e Bali 'e -kaa drɛ
'yee 'nɛnnun -a.

⁶ Fε nen yaa -koonman 'nan, ka ya -yee 'nennun -a bε, -nyren 'nan, lei nen, Bali -le 'nen zιε -yrō "bε, -a -towli "nen Bali -a -nyran -kaa 'ji. Lei zιε -yεε -maan -kaa ve Bali le 'nan: «'An "ti -baba.» ⁷ 'Wι 'kpa nen, i 'ka "nyian fε -tu -lō nōan -a dι, 'pian i ya Bali -le 'nen 'a. I ya -yee 'nen 'a -le "wεan, fε pεenōn nen yaa 'pla 'yee 'nennun -le vε -a bε 'yie vε nen.

Galati 'nōn 'le 'sidi Zozi -sru "naan Pōl man

⁸ 'E tēdε te ka'a tian Bali tōa dιε, te ka ya fεnun nen min o -paan εn o 'ka Bali tiglι 'a dιε -wee nōannun -a. ⁹ 'Pian 'bε nen 'gυε, ka Bali -tō "mēn. -A 'kpa tiglι 'ji bε, Bali 'bε 'ka 'tō. Ka'a 'kolaman paan -e 'ka 'li 'ka da "nyian 'trēda fεnun va dι! -Wee 'pleblε 'le 'ka "man "dι, εn fε -tu 'ka -wlō -e 'o -nōn min le dι! -Mε "le "wεan nen ka ya "vale 'ka dra "nyian -wee nōan -a? ¹⁰ Ka yi -mienun 'lee mlēn -mienun 'lee tv -mienun 'lee le -mienun 'si "va, εn ka ya 'ka 'ladι 'o da. ¹¹ 'Cee nyen a 'an 'ji 'nan, 'mēn 'nyranman pεenōn nen maan 'pa 'ka 'va bε, -a "nen "fv 'e "tun.

¹² 'An "bυi Zozinōn, an 'ka trυ "baa 'nan, 'ka drε "le 'mēn 'wι 'zv. Te 'ka -wεε 'nan 'ta woladι -pei -tō winun da man nen Bali 'e 'ka 'sia min tiglι 'a dι! -A -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan, tv nen an ya 'ka 'va bε, an 'wι drε "le 'cee 'wι 'zv. Ma'an leale -pei -tō winun man dι. Tv zιε -a man nen an Bali -le 'wι 'nōnnōn 'vι 'cεε, εn ka'a 'wι drεle 'mēn -wlidι "dι. ¹³ Kaa -tōa 'nan, Bali -le 'wι 'nōnnōn tēdε vīnan 'cεε bε, -cε 'bε 'lv 'maan. ¹⁴ 'Mēn -cε 'bō zιε yaan drε "le te 'ka -pli 'an man dι. 'Pian ka'a 'le 'yi 'senle 'mēn "wεan dι, 'ka yie 'tō 'an 'va. En "nyian kaan 'sia tiglι "le Bali -le 'pasianōn nen laji bε -a -tv -le 'wι 'zv, -te 'bε "cεε dι, "le Zozi Crizi 'bō 'le 'wι 'zv. ¹⁵ Tv zιε -a man bε, te ci "nrandι -dan a 'ka 'lō. En 'bε nen 'gυε -mε 'bε drε 'cεε? Maan ve 'ka man 'nan, tv zιε -a man bε, ka -kolaman paan fε a "le 'ka yie 'le 'wι 'zv bε, kaa "sia 'ji -e 'ka -nōn 'mēn. ¹⁶ 'Pian 'bε nen 'gυε, ka ya 'an sianan 'ka 'nanmanzan 'a, an 'wι tiglι ve 'cεε -le "wεan.

¹⁷ Min -mienun 'bε 'ka -klanman 'wι 'nōnnōn 'pee vidι -a 'cεε. 'Wι nen waa dra zιε, e 'ka "yi "dι. O ya "vale 'ka koda -tō 'an 'va -e 'ka lea 'o man. ¹⁸ 'Wι nen e ci "yi "bε, -nyren 'nan, te an ya 'ka yei oo, εn te an 'ka 'ka yei "dι oo, min 'e 'ka klan 'wι tiglι vidι -a 'cεε.

¹⁹ 'Mēn 'nennun, 'cee "wεan an ya "nyian 'an yra yīnan. An ya "le līmōn nen e -fō -srunan bε -yee 'wι 'zv. An ya "vale 'ka drε Crizi -srunōn tiglι 'a. ²⁰ E dra 'mēn "le te an ya 'ka yei "nun, -e 'an 'wι tin 'ba 'cεε 'an 'bō 'a. Kōō 'wι 'bō nen 'an vι "nyian 'cεε bε ma'an tōa dι.

Pōl Aga 'lee Sara -le 'wι 'vι

²¹ Kaa nen ka ya "vale 'ka 'wulo wo Moizi -le -pei -tō winun wlu bε, 'wι nen -pei zιε yaa 'vι bε, ka'a manle dυv? ²² Moizi -le 'fluba 'ji bε, e ya 'e 'crēn -tēdι 'nan: Abraam -le 'nennun a "fli. Waa -tv -ya o 'vale 'e nan -le nōan nen waa laabo Aga bε -a. En waa -tv -ya o 'vale 'e nan Sara -a. Sara 'ka nōan -a dι. ²³ -A nan -le nōan Aga "e 'nen 'ya blamin ci 'sō wι da. 'Pian Sara "e "ya 'wι nen Bali -a 'vι 'nan 'e dra -yrε "bε -a da.

²⁴ 'Wι zιε -a -ji bε, -kōnnēn "nen Bali -a -fō -cεε. -A -ci nen 'nan, līmōn "fli zιε o ya "le ci bō wι -tv dυv "fli 'zv. -A nan -le nōan Aga bε, -yεε ci "le 'wι nen Bali 'lee 'yee minnun ci 'bō "da Sinai pōn da bε -yee 'wι 'zv. Minnun zιε, o ya nōannun -a "le Aga -le 'nennun -le 'wι 'zv. ²⁵ Aga a "le Sinai pōn nen Arabi 'le glōn 'ji bε -yee 'wι 'zv. En e ya "nyian "le Zeruzalem nen -nan cεεgv yi -a bε -yee 'wι 'zv, kōō -a da minnun a nōannun -a Moizi -le -pei -lō. ²⁶ 'Pian Zeruzalem nen laji bε, 'bε 'ka nōan -a fε -tv -lō dι. -Yεε ci -kaa "bυ "a. ²⁷ -Yee 'wι a 'e 'crēn -tēdι Bali -le 'fluba 'ji. E ya 'e 'crēn -tēdι 'nan:

«Līmōn nen 'yie 'nen "ka "dιε,
 'i 'ci -taa "nranle.
 Yi'a 'nen 'yadι -le ci "yaa -tōle dι,
 'pian i -taa ci "nran "dre "fōle.
 'I 'sran 'si 'i -sru,
 'pian 'i 'ci -taa "nranle,
 kōō 'yie 'nennun -taa "kōnle "kaga
 e "mlian tv nen i ya 'i 'sran wlu bε -a
 da.»

28 'An "bui Zozinon, 'cee ci 'le 'nan Izak -le 'wi 'zv, koo 'wi nen Bali -a 'vi 'nan e dra be, -a da 'nennun nen 'kaa. 29 Tu zie -a man be, 'nen nen waa -ya blamin ci 'so wi da be, e 'te 'pa 'nen nen waa -ya Bali lei -le 'wi da be -a da. -A -towli 'be dra tian 'gv. 30 'Pian -me "wi nen 'e 'cenen -tedi Bali -le 'fluba 'ji? E ya 'e 'cenen -tedi 'nan:

«'I noon lu -pin 'o 'vale 'e 'pi -a!

Te noon ci 'nen

'lee 'tre 'wle 'ci 'nen

'o 'troa 'o "ti -zia da "fo "di!»

31 'An "bui Zozinon, -cee ve be, -kaa 'ka noon ci 'nennun -a di, 'pian -kaa ya 'tre 'wle 'ci 'nennun -a.

5

Zozi Crizi-kaa 'si-pei-le 'pleble 'wlu

1 Crizi -kaa 'si 'wi 'ji 'nan, -e -kaa vile -kaa kon fe -tu -le noonba -ji di. -Yee "wean 'ka 'to 'pleble, te 'ka 'fli 'tvi -e min 'e 'ka dre "nyian -pei -le noon -a di!

2 'Ka "troen "to 'wi 'gve -yre! 'An 'bo Pol, maan ve 'cee 'nan, -te kaa wee 'nan 'ka -foa "klonmon -va be, 'wi nen Crizi -a dre be, ka'a "nen 'ble "fo "di. 3 En min oo min nen e -fo -klonmon -va be, maan ve -a san le 'nan, 'e 'ta wola -pei -to wi -tudv penenon 'bo da. 4 Kaa nen kaa -weeman 'nan, 'ta woadi Moizi -le -pei da man nen Bali 'e 'ka "sia min tigli 'a be, 'ka 'fli "cean Crizi man, en "nyian Bali -le "yi 'nen, yaa -non 'cee be, ka cenen "man.

5 'Pian 'kve ve be, 'ku 'bli a da 'nan, 'kve yi -teradi Zozi da -le "wean, Bali 'ku "siala min tigli 'a. Bali lei 'saun 'be 'maan 'wi zie -a -cin a 'ku 'ji. 6 -Te min 'lee Zozi Crizi dre min -towli "a be, -te -a san -fo -klonmon -va oo, e ya 'e "tun. En -te ya'a 'fole -klonmon -va di oo, e ya 'e "tun. 'Pian 'wi nen Bali ci "va "be, -nyren 'nan, min 'e yi -tera Zozi da, en 'e -ci -kon min yidi "yi "a!

7 'E tede be, kaa pou 'sia "yi! -Tie dre, en ka 'ka "vale 'ka 'ta wola "nyian 'wi tigli zie -a da di? 8 'Wi nen waa 'vi 'cee en ka 'sia "da "be, ya'a 'sia Bali nen e 'ka laabu be -a va di. 9 -A -cin 'e 'to 'ka 'ji 'nan: «Si 'wle -towli min 'she penenon

"tranman!» 10 'Pian 'men ve be, an yi -teala Minsan Zozi Crizi da, -yee "wean 'an 'bli a "da 'nan, 'wi nen maan 'vi be, -a -sru "nen ka -taa -soonlea. En maan -toa 'nan, min nen e -ta 'ka 'ci lile be, Bali 'wi "nen -konman -a san le.

11 'An "bui Zozinon, minnun -a 'vi 'nan, an -fodi -klonmon -va 'wi ve tian minnun le. "Te 'wi 'kpa nen be, -me "le "wean nen Zuif 'non 'te "paa 'an da "men? 'Pian e 'ka 'wi 'kpa -a di. Crizi -le -ka nen yaa 'wv yiba "plan da be, -a 'wi nen maan ve minnun le, en 'wi zie e "naan o man. 12 Minnun nen o -toa 'ka man 'nan, 'ka 'fo -klonmon -va be, 'o 'ku 'o 'fli 'sa! 'Be "yi mlin.

Te 'ka 'ta wola blamin ci 'so wi -wli di -sru "di, Bali ci 'so wi nen 'ka dre!

13 'An "bui Zozinon, Bali 'ka laabu 'nan, -e 'ka vile 'ka 'kon fe -tu -lo noon -a di. Te 'ka 'pa 'wi zie -a da, -e 'ka blamin ci 'so wi -wli di "dre di! 'Pian 'ka cin yidi "yi "a nen, 'ka cin man wi dre! 14 -Yee ci Bali -le -pei -to winun penenon 'le soodi -a. Koo e ya 'e 'cenen -tedi 'nan:

«'I bozan -tu yi "yi "le 'yie 'wi 'zv!»

15 'Pian -te ka dre "le -plennun -le 'wi 'zv, en 'she srnan nen kaa -te be, 'ka dre "yi, "togo 'ka cin -tee.

16 -Yee "wean maan laabo 'ka 'lo 'nan: 'Ka 'ta wola Bali -sru -yee lei 'saun 'le 'pleble 'a! -Te kaa dre zie, ka -kolaman blamin ci 'so wi -wli di 'klidi -a. 17 Koo blamin ci 'so wi -wli di "be, Bali lei 'ka -a ye "yi "di. En fe nen Bali lei -a ye "yi "be, blamin 'ka ye "yi "di. -Yee ci 'nan, Bali lei ci 'so wi 'lee blamin ci 'so wi -wli di "be, o yei 'ka -a ble di. -Yee "wean ka'a 'kolaman -e 'ka 'wi nen ka ci "va "be -a dre di. 18 'Pian -te Bali lei 'saun 'be -si -konman 'cee be, te -pei -le 'pleble 'ka "nyian 'ka da di.

19 Blamin ci 'so wi -wli di "be, -kaa -toa 'e penenon. Nyinnandi li 'lee 'konnen -a te wa'a o cin 'pale die, e ya -tu. En 'wi nen e min "tri -toa Bali 'le be, -a dredi a -tu. En -konnen -weedi "kaga 'lee li -weedi "kaga "be e ya -tu.

20 En yiba "minnun -pandi a -tu, en 'bui 'fodi a -tu, en 'nandi min man a -tu, en 'wi 'bli di a -tu, en man budi a -tu, en 'bli 'fodi min ji a -tu, en boe "bli di a -tu, en 'cendi 'e cin man, te min yei 'ka -a ble die, e ya -tu. 21 En 'nandi min

man min lɔ fɛ -le "wɛan bɛ, e ya -tu, ɛn min -le 'fli -nɔndɪ -wɛn mlɪndɪ lɛ 'lee 'fɛdinun lɛ a -tu, ɛn 'wɪ 'wɪldɪ "pee drɛdɪ a -tu. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛdɪ 'ka "yi "fo "dɪ. Maan 'vɪ 'cɛɛ 'e 'cɛn 'va, ɛn an 'wɪ "paala "nyian 'cɛɛ 'nan, min oo min nɛn e 'wɪnun zɪɛ -a -tu dra bɛ, ya'a 'ko Bali -le mingɔnnɛn trɛda dɪ.

²² 'Pian -te Bali lei 'saun 'bɛ min "paala bɛ, zɪ -a "nɛn bɔala 'gʊ: -A san min ye "yi, ɛn -a san ci "nranman, ɛn -a san man yra flɪ, ɛn -a san 'e 'man -sɛanla 'wɪ 'ji, ɛn -a san a min 'kpa 'a, ɛn -a san ci a "yi, ɛn min yi -tɛala -a san da. ²³ -A san a "min -trɔɔ -a, ɛn -a san -kɔlaman 'e 'fli 'pladɪ -a. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ, -a -tuwɪ 'ka -pei -tu srɛ wɪ -a dɪ. ²⁴ Minnun nɛn o drɛ Zozi Crizi -le vɛ -a bɛ, o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -wɪldɪ "bɛ, wɛɛ wo 'trɛ 'ji. E ya "le -a -pɛindɪ -zʊ yiba "plan da.

²⁵ Bali lei 'saun 'bɛ 'belidɪ -nɔn -cɛɛ, -yee "wɛan -a 'bɔ nɛn 'e -kaa 'pla! ²⁶ Te -kaa 'fli -kɔɔn "dɪ! ɛn te -kaa bɔɛzan -tu 'le -wɛɛla dɪ! ɛn te -kaa man bʊ -kaa bɔɛzan -tu -va dɪ!

6

'Ka "yi "drɛ 'ka cin le!

¹ 'An "bʊ Zozinɔn, -te ka 'bɔ 'ka "bʊ Zozizan 'tu man, te e ya 'wɪ 'wɪldɪ "drɛnan bɛ, kaa nɛn Bali lei 'saun 'bɛ 'ka "paala bɛ, 'ka 'pa "va -e 'e -sɔɔnla -si tɪglɪ da! 'Pian 'ka drɛ -trɔɔ! ɛn 'ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va, "tɔgɔ 'ka 'bɔ nɛn 'ka drɛ 'wɪ 'wɪldɪ "drɛnɔn 'a. ² 'Wɪ oo 'wɪ nɛn e 'bɔ 'ka "bʊ Zozizan 'tu man bɛ, 'ka 'pa "va! -Te kaa drɛ zɪɛ, te ka ya 'ta wɔlanan Crizi -le -pei da. ³ Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te min 'e 'fli 'sia 'nan 'e 'kpa "mlɪan 'e "bʊ Zozizan 'tu da bɛ, te e ya 'e 'bɔ 'fli see "paanan, kɔɔ -a tɪglɪ da bɛ -a 'bɔ "nyian "e 'ka 'wo fɛ -tu -a dɪ. ⁴ 'Pian min 'e 'bɔ 'fli drɛ wɪ -nanjɛn! -Te -a drɛ wɪ a "yi "bɛ, te -a 'bɔ 'le ci "nran nɛn. Te 'e 'fli drɛ wɪ -kɔɔn 'e bɔɛzan -tu -le vɛ man dɪ! ⁵ Kɔɔ zɪ min -tu 'wɪ drɛ bɛ, -a da 'sinan nɛn e -taa -a 'palɛ.

⁶ Min nɛn o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn "paaman "ji "bɛ, -a san zɪɛ fɛ pɛɛnɔn nɛn yaa ye bɛ, 'e min nɛn yaa "paaman "ji "bɛ -yee "nɔn.

⁷ Te 'ka 'fli see "paa dɪ! Wa'a Bali sɛɛ wo dɪ. 'Ka -tɔ 'nan, fɛ nɛn min -a -fɔ 'trɛ 'ji bɛ, -a 'bɔ nɛn yaa -tɛa. ⁸ Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ, -yɛɛ ci 'nan blamin ci 'sɔ wɪ -wɪldɪ "bɛ, -te -a 'bɔ nɛn min -a drɛ bɛ, -a "nɛn "nɛn -kadɪ -a. ɛn 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a -kɔɔnman min lɛ bɛ, -te -a 'bɔ nɛn min -a drɛ bɛ, -a san -a "nɛn "ble 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɪdɪ -a. ⁹ -Yee "wɛan, te -kaa "koe 'e 'si -kaa da 'wɪ "yi "drɛdɪ -a dɪ! Kɔɔ -te -kaa 'pɛ -sru 'ka tɔalɛ dɪɛ, -kaa "nɛn "ble te -a tu 'bɔ. ¹⁰ 'Wɪ zɪɛ e ya 'wɪ tɪglɪ 'a, -yee "wɛan -te -a -nan a -kaa 'lɔ bɛ, -kaa "yi "drɛ min pɛɛnɔn lɛ, 'pian -kaa 'sia -kaa "bʊ Zozinɔn da!

Pɔl 'wɪ 'le 'sran 'wɪ 'pladɪ -a

¹¹ 'Fluba 'le 'sranan 'gʊɛ, mɛɛn 'bɛ 'crɛn -tɛa 'an 'bɔ 'a. Kaa -kɔnnɛn "ye -a 'wɛ -dandan man.

¹² Minnun nɛn o ya "vale 'nan 'o "sɔa minnun lɛ bɛ, -wɛɛ -tɔa 'ka man 'nan, 'ka 'fɔ -klɔnmɔn -va. Waa dra zɪɛ 'nan, "tɔgɔ Zuif 'nɔn 'o 'tɛ 'pa 'o da Zozi 'le -ka nɛn yaa 'wɔ yiba "plan da bɛ, -a 'wɪ vɪdɪ man. ¹³ Minnun 'bɔ zɪɛ, o ya 'o 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va, 'pian wa'a 'ta 'wɔla -pei -tɔ wɪnun pɛɛnɔn 'bɔ da dɪ. O -tɔa 'ka man 'nan 'ka 'fɔ -klɔnmɔn -va, -e 'o plɔ nɛn waa 'pla 'ka man bɛ -a -nan wɪ vɪ minnun lɛ.

¹⁴ 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, -kaa san Zozi Crizi -le -ka nɛn yaa 'wɔ yiba "plan da bɛ, -a 'wɪ 'saza 'a nɛn "an 'fli -kɔɔnman. Zozi 'le -ka nɛn yaa 'wɔ yiba "plan da bɛ, -yee "wɛan 'wɪ nɛn 'bɛ ci 'trɛda 'wɪ 'a zɪɛ, "mɛɛn ye 'wɪ "tun "a, ɛn 'trɛda 'wɪnun zɪɛ 'o 'va zia bɛ, an drɛ min -kadɪ -a. ¹⁵ -Te min -fɔ -klɔnmɔn -va oo, e ya 'e "tun. ɛn -te min 'ka 'fɔlɛ -klɔnmɔn -va dɪ oo, e ya 'e "tun. 'Pian 'bɛ nɛn 'bɛ ci 'wɪ -dan -a bɛ, -nyrɛn 'nan Bali 'e -kaa drɛ min -trɛ -a. ¹⁶ Minnun pɛɛnɔn nɛn waa -wɛɛman 'nan yi -tɛradɪ Zozi da man nɛn Bali 'e 'o 'sia min tɪglɪ 'a bɛ, Bali 'e 'yee "yi 'lee 'yee -fɔdɪ -trɔɔ -nɔn -wɛɛ. -Wɛɛ ci Izraɛl 'nɔn tɪglɪ nɛn Bali -le vɛ -a bɛ waa.

¹⁷ An 'wɪ pɛɛnɔn 'ci 'vɪ 'cɛɛ 'va, -yee "wɛan te min -tu 'e "koe "nyan wɪ pee -nɔn "nyian 'mɛn dɪ! Kɔɔ an yra 'yɪ "kaga Zozi 'sudɪ -le "wɛan, -a plɔnun nɛn 'an man 'gʊ.

18 'An "bui Zozinon, -kaa san Zozi
Crizi -le "yi 'e 'kon 'ka pεenon 'va.
Amen!

'Fluba nen Pəl -a cren -te Efez 'non le

¹ 'An 'bə Pəl bε, Bali 'bə 'ci 'sə 'a nen an drε Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Mεεn 'fluba 'gυε -a cren -te. Maan cren -te Bali -le minnun nen Efez 'fla bε -wle. Zozi Crizi 'lee 'ka 'bə bε, ka drε min -təwli "a, εn 'ka 'pε -sru 'ka 'e tədɪ -yee 'wɪ 'ji dɪ.

² -Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fɒdɪ -trɔɔ -nɔn 'cεε.

Pəl Bali 'tə 'bə 'yi 'nen yaa drε -cεε bε -a man

³ -Kaa Bali 'tə 'bə! -Yεε cɪ -kaa san Zozi Crizi "tɪ "a, εn -yεε fεa 'vɪ -kaa man. E ciula Zozi Crizi -va εn "yi 'tə 'tɔdɔ pεεnɔn nen -yee lei 'saun 'lə bε 'e drε -cee vε -a laji lou.

⁴ Te Bali 'ka tian 'tre drεle dɪε, εn e -kaa 'si "va, ka drε Zozi 'le vε -a -le "wεan. Bali -kaa 'si "va 'nan -e -kaa drε 'yee vε -a, -e 'tə 'tɔ 'e vɪlε 'e 'kɔn 'e 'padɪ -kaa man -a 'le dɪ.

Bali -kaa ye "yi "le "wεan, ⁵ yaa 'vɪ 'e 'cɛn 'nan 'e -kaa dra 'yee 'nennun -a. E ciula Zozi Crizi -va 'nan -e 'e -kaa drε 'yee 'nennun -a. Yaa drε "le zɪ e cɪ -a 'bə 'ci 'sə 'a bε -yee 'wɪ 'zɔ. ⁶ Yaa drε 'nan -e -kaa 'e 'tə -dan vɪ 'yee "yi "man. "Yi zɪε yaa drε -cεε -a -pɪ nen e 'sə -yrε tɪglɪ bε -yee "wεan.

⁷ Zozi Crizi nyen nen e -sran bε, -yεε -maan εn Bali -kaa 'si 'wɪ 'ji, εn e -cee 'wɪ 'wɪdɪnun fui. Bali -le "yi "bε, -a -kɔɔn "manvε "ka "dɪ, -yee "wεan nen yaa drε zɪ. ⁸ 'Wɪ 'kpa, Bali 'yee "yi "nɔn -cεε 'e 'ciɪladɪ "da. E 'wɪ 'tɔdɪ -nɔn -cεε 'nan, -e -kaa 'yee 'wɪ 'ci man.

⁹ En "nyian bε, -a 'ci 'sə wɪ nen 'e yɔɔdɪ blamin man bε, yaa ta 'bɔla -cεε. -A -cin a Bali ji 'e 'cɛn 'nan, 'e -ciala Crizi -va -e 'yee 'ci 'sə wɪ zɪε -a drε. ¹⁰ Tɔ 'le 'srandɪ -a nen e "cεan 'wɪ zɪε -a drɛdɪ man. En 'wɪ 'bə zɪε -nyren 'nan, fε pεεnɔn nen laji bε, 'lee fε pεεnɔn nen 'trɛda bε, Bali 'e o tre 'e cin man, -e o tazan 'e drε -təwli. -A 'bə nen Crizi -a.

¹¹ 'Wɪ 'kpa, Zozi Crizi 'bε -maan, εn 'wɪ nen Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan e dra 'kɔ Zuif 'nɔn le bε, yaa drε 'kɔε vε -a. 'Wɪ

zɪε Bali -a drε "le zɪ e cɪ -a 'bə 'ci 'sə 'a bε -yee 'wɪ 'zɔ. ¹² Yaa drε zɪε 'nan, -e kɔv nen 'kɔ 'bli cɪ 'e tɛdɛ Crizi da bε, 'kɔε "wεan Bali 'tə 'e drε -dan. ¹³ Bali ciula Zozi Crizi -va, εn e 'wɪ zɪε -a drε kaa nen ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪε, 'cee vε -a "nyian. Kɔɔ ka Bali -le 'wɪ tɪglɪ 'man, εn ka yi -tɛra "da. 'Wɪ 'nɔnnɔn zɪε -nyren 'nan Zozi 'ka 'nan -e Bali 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji. Ka yi -tɛra Zozi da -yee "wεan nen, Bali lei 'saun nen Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan 'e -nɔan "minnun le bε, e drε 'cee vε -a. 'Ka -kɔnnɛn pladɪ nen 'nan, ka drε Bali -le vε -a. ¹⁴ 'Wɪ 'kpa, -te Bali 'yee lei 'saun 'nɔn -cεε bε, -yεε cɪ "le fɛnun nen Bali -taa -a -nɔnle -cεε bε, -a va fε tɛdɛ -le 'wɪ 'zɔ. En -yεε -ci -kɔɔnman -cεε 'nan, tɔ -fɔla "da "ji bε, Bali -kaa "sia 'wɪ 'ji "fo te fɛnun pεεnɔn zɪε o drε -cee vε -a. -Kaa Bali 'tə drε -dan 'wɪ nen yaa drε zɪε -a man!

Pəl Bali trɔ 'ba

¹⁵⁻¹⁶ 'Wɪ zɪε -yee "wεan bε, 'an 'bə "nyian, ma'an 'flian Bali muo "fɔdɪ -a 'cee "wεan dɪ, εn an Bali trɔ "baa tɔ pεεnɔn man 'cee 'wɪ man. Kɔɔ an 'cee yi -tɛradɪ Minsan Zozi da 'wɪ 'man, εn maan 'man "nyian 'nan, ka Zozinɔn pεεnɔn ye "yi. ¹⁷ Bali nen -yεε cɪ -kaa san Zozi Crizi -le Bali -a, εn -yεε cɪ -kaa "tɪ "nen -a -kɔɔn "manvε "ka "dɪε -a bε, maan trɔ 'ba 'nan 'e 'wɪ 'tɔdɪ nen e "sia 'yee lei 'saun 'va bε, -a -nɔn 'cεε, εn 'e 'fli -kɔɔn 'cεε, -e 'ka -tə 'kpa kɔlɛgɔlɛ. ¹⁸ En maan trɔ 'ba "nyian 'nan, 'e 'ka yɪε 'le 'sɔ, -e 'ka 'wɪ nen 'ka 'bli a -yrε εn -yee "wεan Bali 'ka laabɔ bε, -a -tə. En "nyian fɛnun "kaga "nen Bali -a 'vɪ 'nan, 'e -nɔan 'yee minnun le te -a -kɔɔn "manvε "ka "dɪε, -e 'ka -tə. ¹⁹ En "nyian Bali -le 'plɛblɛ nen e ya fε pεεnɔn 'ta lou "bε, -e 'ka -yee -dan ci yɪ. -Yee 'plɛblɛ zɪε, -a 'bə 'a nen e 'nyranman "paa -kaa nen -kaa yi -tɛra Zozi da bε -kaa man. ²⁰ -Yee 'plɛblɛ -təwli zɪε, -a 'bə 'a nen e Crizi wluan -kanɔn 'va, εn yaa -nyran 'e 'pε "yi "da laji lou. ²¹ Yaa drε zɪε 'nan -e Crizi 'e 'kɔn lei -wɪdɪnun pεεnɔn 'lee fε pεεnɔn nen 'plɛblɛ a -yrɔ "bε, 'lee fε pεεnɔn nen e min "paala bε o da. 'Trɛda fε pεεnɔn bε, -yεε cɪ o da. Tɔ nen -kaa cɪ -ji 'gυε, -a -ji 'saza "cεε e cɪ

o da dı, 'pian tı nən e -taa 'li bε -a -ji oo, te -yεε cı o da. ²² 'Wı 'kpa, Bali fε pεnən 'pla Crizi cεin wlu. Crizi 'bɔ nən fε pεnən 'tazan -a bε, Bali -a -tɔ -leglizı -wulo -a. ²³ -Leglizı 'nən 'bɔ 'bε cı Crizi po -a. En Crizi nən e fε pεnən 'nan 'si bε, e -leglizı -ji 'fa 'yee "yi "a.

2

Crizi-le "wεan 'belidı a -kaa 'lɔ

¹ 'E tεdε bε, ka'a 'ta 'wɔla Bali wei da dı, en ka 'wı 'wlıdı "dra, -yee "wεan Bali "le 'va bε, te ka ya 'ka 'kadı. ² Ka 'wı 'wlıdınun drε 'e tεdε "le 'trεda minnun pεnən 'zı. Ka 'ta 'wɔla Satan nən e -yı -wlıdınun "paala bε, -a wei da. Satan zıε, -a lei 'bε 'nyranman "paa minnun nən wa'a 'ta 'wɔla Bali wei da dıε waa. ³ En -kaa 'bɔ "nyian, -kaa ya 'e tεdε "le minnun zıε -wee 'wı 'zı. -Kaa 'fli -nən -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ wınun -wlıdı "le. 'Wı nən e cı -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ 'a bε, 'lee 'wı nən e -tɔala -kaa 'bɔ 'wulo -ji bε, -a -sru "nən -kaa 'ta 'wɔla. Tı zıε -a man bε, te -kaa ya Bali -le nyran -blıdı wlu "le minnun pεnən 'le 'wı 'zı.

⁴ 'Pian Bali a 'e fadı min nyrında -a, en e -kaa ye "yi "bıı. ⁵ -Yee "wεan -kaa 'bɔ nən -cee 'wı 'wlıdı "le "wεan -kaa ya -kaa kadı -a 'le bε, e 'belidı -nən -cεε -kaa 'vale Crizi -a. -A -cin 'e 'kɔn -kaa 'ji 'nan, Bali -le "yi 'saza 'bε -kaa 'si 'wı 'ji. ⁶ En "nyian -kaa 'vale Crizi -a, Bali -kaa wluan -kanən 'va, en e -kaa nyran 'e 'va laji lou. ⁷ 'E 'yee 'kpa kɔn -cεε Zozi Crizi -ji 'nan, -e 'e 'yee "yi "nən -a -kɔn "manvε "ka "dıε, -a -cı -kɔn tı 'le 'srannan.

⁸ 'Wı 'kpa, Bali -le "yi 'saza 'bε -maan 'ka 'si 'wı 'ji. En 'ka 'sidı 'wı 'ji zıε 'cee yi -teradı Bali da man nən e drε 'cee vε -a. Ya'a 'silε 'ka 'bɔ 'va dı, 'pian Bali 'bε "yi drε 'cεε 'e "tun. ⁹ Bali 'ka 'ka 'silε 'wı 'ji 'wı 'tı nən kaa drε bε -a man dı. Yaa drε zıε 'nan, -e min -tı 'e vıle 'e 'fli -kɔn -a 'wı 'a dı. ¹⁰ Bali 'bɔ 'bε -kaa drε. En e -kaa drε min -trε -a Zozi Crizi -ji 'nan, -e drε wı "yinun nən Bali -a man drε 'e 'cən bε, -kaa 'ta wɔla "da.

Crizi-le "wεan bε -kaa sən 'e cin va

¹¹ Kaa nən ka 'ka Zuif 'nən 'a dıε, Zuif 'nən -a ve 'ka man 'nan, ka 'ka 'ka 'fɔdı -klɔnmən -va dı. En waa ve 'o

'fli man 'nan, o ya 'o 'fɔdı -klɔnmən -va. E ya 'wı "tun "a, kɔɔ plɔ nən min -a 'pla o man 'e 'pε -a. Zı ka cı 'e tεdε bε, -a da nən 'ka 'ci "nrən! ¹² -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, tı zıε -a man bε, te 'ka 'sizan 'wı 'ji "ka "dı. En "nyian te Bali -le minnun bε, ka 'ka o vanən 'a "fo "dı. En "nyian te 'wı nən Bali "e 'nan, 'e dra 'yee minnun lε bε, e 'ka 'cee vε -a "fo "dı. En "nyian te ka ya 'trεda 'e "tun, ka'a Bali tɔa dı, en 'ka 'bli 'ka fε -tı lε dı. ¹³ Tı zıε -a man bε, te ka ya 'ka 'sidı Bali man -kɔɔbli. 'Pian 'bε nən 'gıve, 'ka 'vale Zozi Crizi -a ka drε min -tɔwlı "a, en Crizi nyən nən e -sran bε, -yεε 'ka pli Bali man.

¹⁴ Crizi 'bɔ 'bε -fɔdı -trɔɔ -nən -cεε. Zuif 'nən 'lee minnun nən o 'ka Zuif 'nən 'a dıε, e o drε 'leɣlɔn 'tɔwlı "a. Nɔan nən "nən 'e pladı 'leɣlɔn "fli zıε o yei te e o "cεan 'e cin man, en te e 'wı -fɔala o yei "bε, yaa fui 'yee -kadı -a yiba "plan da. ¹⁵ Kɔɔ Moizi -le -pei -tɔ wınun 'lee 'e 'ta 'srɔennun bε, -a 'bɔ nən yaa klu -sran. E 'leɣlɔn "fli zıε o 'si, en e o -sən 'e cin va 'e 'va 'nan, -e 'o 'kɔn min -trε -a. ¹⁶ En "nyian -yee -kadı yiba "plan da 'bɔ 'a nən, e 'wı nən "nən 'leɣlɔn "fli zıε o yei "bε, -a klu -sran. E o -tε 'e cin da 'kɔle 'tɔwlı "ji, en e o yei "sən 'e cin va 'o 'vale Bali -a.

¹⁷ En "nyian bε, Crizi 'bε 'ta 'sinan 'nɔnnən zıε -a 'palε minnun pεnən lε. E 'nan, Bali 'lee o 'bɔ bε, 'wı 'ka "nyian o yei "dı. 'Sinan zıε, kaa nən ka 'ka Zuif 'nən 'a dıε, e ya 'cee vε -a. En "nyian 'ku 'bɔ nən ku cı Zuif 'nən 'a bε, e ya 'kve vε -a. ¹⁸ -Yee "wεan -kaa 'bɔ pεnən bε, -te min a Zuif min -a oo, -te min 'ka Zuif min -a dı oo, Crizi le "wεan bε -si 'a 'e 'le 'sıdı, -e -kaa -pli -kaa "tı Bali man -yee lei 'saun 'le 'plεble 'a.

¹⁹ 'Wı nən Crizi -a drε bε, -yee "wεan kaa nən ka 'ka Zuif 'nən 'a dıε, ka 'ka "nyian -pennən 'a dı, en ka 'ka "le minnun nən o -blınan "ka "dıε -wee 'wı 'zı dı. 'Pian Bali -le minnun bε, ka drε o vanən 'a, en ka drε -yee "kɔnnən 'nən 'a. ²⁰ 'Ka 'bɔ nən Bali 'ka 'si, en e cı 'yee 'kɔn 'tɔnan. 'Kɔn zıε Zozi 'le 'pasianən 'lee Bali 'lewei vınən 'bε cı cεin -a, en Zozi Crizi 'bɔ 'bε cı 'kɔn zıε -a -pı -fɔ -kɔle 'plεble 'a. ²¹ -Yεε -maan

-e 'kɔn zɪe e wluan lou, te e ya 'e 'fɔdɪ 'e cin man fɛnyian, 'nan -e 'e drɛ Minsan -le 'kɔn 'saun 'a. ²² En Zozi Crizi 'bɛ -maan 'nyian, en ka drɛ 'kɔn zɪe -a -tɔvɛ -a, 'nan -e -kaa pɛɛnɔn -kaa drɛ Bali -le 'kɔn nɛn -a lei 'saun -nyɛanla 'ji bɛ -a.

3

'Nyranman nɛn Bali -a -pɛba 'wɔ Pɔl -lɔ bɛ -nyrɛn 'gɔ

¹ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪe -yee "wɛan bɛ, 'an 'bɔ Pɔl, an Bali muo -fɔa. 'Ka 'tɔ 'ji nɛn an ya -pɔ 'kuin, kɔɔ an Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe -wɪe.

² "Yɪ "nɛn Bali 'bɔ -a -pɛba 'wɔ 'an 'lɔ 'nan -e 'an "cee -ci -kɔɔn "bɛ, maan -tɔa 'nan, kaa -nan wɪ 'man. ³ 'Wɪ yɔɔdɪ zɪe, Bali 'bɔ 'bɛ -nan kɔɔn 'mɛn. -A 'bɔ nɛn an "sia -a crɛn -tɛnan 'cɛɛ bɛ.

⁴ -Te kaa ta 'vɪ bɛ, kaa -kɔnnɛn "ye 'nan, 'wɪ nɛn Crizi -a drɛ minnɔn -le vɛ -a, te -a -ci a 'e yɔɔdɪ o man bɛ, e 'ka 'e yɔɔdɪ "mɛn "man dɪ. ⁵ 'Li 'e tɛdɛ bɛ, Bali 'ka 'wɪ zɪe -a -nan -kɔɔnle minnɔn lɛ dɪ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, Bali lei 'saun -a -nan kɔɔn Zozi 'le 'pasianɔn nɛn Bali o 'si "va "bɛ -wɪe. En yaa -nan kɔɔn "nyian Bali 'lewei vɪnɔn lɛ. ⁶ 'Wɪ yɔɔdɪ zɪe -nyrɛn 'nan: Zozi Crizi -le "wɛan bɛ, fɛ nɛn Bali "e 'nan 'e -nɔan 'yee minnɔn lɛ bɛ, en 'wɪ nɛn e 'nan 'e dra -wɪe "bɛ, minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe, o 'tɔ a "va. En minnɔn zɪe, o 'vale Zuif 'nɔn 'a bɛ, o drɛ 'kɔlɛ -tɔwɪli "le vɛ -a. 'Wɪ 'bɔ zɪe -yɛɛ cɪ Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn waa 'man bɛ -a. ⁷ En -a 'bɔ nɛn Bali -a -pɛba 'wɔ 'an 'lɔ 'nan 'an vɪ minnɔn lɛ. Bali 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a nɛn e 'yee "yɪ zɪe -a -nɔn 'mɛn.

⁸ 'An 'bɔ nɛn an 'ka fɛ -tɔ -a Bali -le minnɔn yei "dɪe, 'an lɛ nɛn Bali "yɪ zɪe -a drɛ 'nan -e 'an Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe -wɪe. 'Wɪ "yɪ "nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪ en Crizi -a drɛ minnɔn lɛ bɛ -a 'bɔ nɛn. ⁹ Bali "yɪ zɪe -a drɛ 'mɛn "nyian 'nan -e 'an 'wɪ yɔɔdɪ 'bɔ 'ci 'si minnɔn pɛɛnɔn lɛ 'wein. Bali nɛn e fɛ pɛɛnɔn drɛ bɛ, e 'wɪ zɪe -a yɔɔ minnɔn man -a pou sianan 'li 'e 'cɛn, en e 'bɔ cɛɛgɔ yɪ -a. ¹⁰ Bali -a drɛ zɪe 'nan, -e tɔ nɛn -kaa cɪ -ji 'gɔvɛ, e 'wɪ yɔɔdɪ zɪe -a ta bɔla. Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka

"dɪe, -leglizi 'a nɛn yaa -ci -kɔɔnman laji fɛ pɛɛnɔn nɛn 'plɛblɛ a -wɪɔ "bɛ, 'lee laji fɛ pɛɛnɔn nɛn e min "paala bɛ, -wɪe. ¹¹ Bali -a drɛ "le zɪ -a -cin cɪ -a 'bɔ 'ji 'e 'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Bali ciɪa -kaa san Zozi Crizi, -va en e 'wɪ zɪe -a drɛ.

¹² 'Wɪ nɛn Crizi -a drɛ bɛ, -yee "wɛan -si a 'e 'lɛ 'sɔdɪ -cɛɛ -e -kaa -pli Bali man, te "klan 'ka -kaa 'ji dɪ. -Cee yɪ -tɛradɪ Zozi da 'bɛ dra. ¹³ 'Wɪ zɪe -yee "wɛan maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, te 'ka "koe 'e 'si 'ka da 'mɛn yɪa yɪdɪ -le "wɛan dɪ! An ya 'an yɪa yɪnɔn 'nan -e 'ka "nɛn 'blɪ -e 'tɔ -dan 'e drɛ 'cee vɛ -a.

Pɔl Bali trɔ 'ba

¹⁴ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪe -yee "wɛan 'an "pɔ -sɔɔnman -kaa "tɪ Bali wɪ. ¹⁵ -Yɛɛ cɪ 'lɛglɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn 'trɛda 'lee laji lou "bɛ -a san -a. ¹⁶ Fɛnɔn nɛn Bali lɔ bɛ, -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪ. -Yee "wɛan an Bali trɔ "baa 'nan, -yee lei 'saun 'e 'nyranman 'pa 'ka man, -e 'ka "koe 'lee 'cee 'plɛblɛ 'e 'pa "da Crizi -sru 'ta wɔdɪ -ji. ¹⁷ Maan trɔ "baa "nyian 'nan, 'cee yɪ -tɛradɪ Crizi 'bɔ da -a nɛn 'ka 'kɔn tɔ pɛɛnɔn man Crizi -lɔ. En maan trɔ "baa "nyian 'nan, yɪdɪ "yɪ 'saza nɛn 'e 'kɔn 'cee 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ pou sianan. ¹⁸ An 'wɪ pɛɛnɔn zɪe -a laabo Bali lɔ 'nan, -e 'ka 'vale Bali -le minnɔn pɛɛnɔn 'a bɛ, yɪdɪ "yɪ "nɛn Crizi 'ka ye "yɪ "a bɛ, 'ka 'kɔla -yee -dan ci mandɪ -a. ¹⁹ -Yee yɪdɪ "yɪ "nɛn e "mlian blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ da bɛ, maan laabo Bali lɔ 'nan, 'ka -kɔnnɛn "yɪ 'ka 'bɔ 'a. En Bali 'e drɛ -e 'ka 'kɔn 'ka fadɪ Bali 'bɔ 'le -dan a.

²⁰ Bali nɛn -yee 'plɛblɛ 'bɛ 'nyranman "paa -kaa man bɛ, -kɔladɪ a -yrɔ, -e 'e 'wɪ drɛ 'e 'ciɪladɪ "da. Fɛ -tɔ "ka -e -kaa laabɔ -yrɔ, en 'wɪ 'tɔ "ka -e -kaa ci "nrɔn "da, te -a -pɛ 'ka 'sɔa -a drɛdɪ -a dɪ. ²¹ -Kaa Bali 'tɔ drɛ -dan! 'Wɪ nɛn Zozi Crizi -a drɛ bɛ -a man, Bali 'tɔ 'e 'kɔn -dan -leglizi -ji! 'E 'kɔn zɪe 'li 'trilii! Amen!

4

-Leglizi 'nɔn a "le min -tɔwɪli "le 'wɪ 'zɔ

¹ 'An 'bɔ nɛn, an ya -pɔ 'kuin Minsan -le nyranman 'padɪ man 'gɔvɛ, 'wɪ

pæenən nən Bali -a drε -cee vε -a bε, -yee "wεan an toba -fɔa 'cεε 'nan, 'cee 'ta wɔ -pε 'e 'kɔn "le min nən Bali -a laabu bε -yee vε zɔ. ² Te 'ka 'fli 'sia -dandan 'ka cin man dɪ! 'Ka 'kɔn min -trɔɔ -a! En 'ka 'man -sran 'wɪ 'ji 'ka cin va! En 'ka 'kɔla 'ka cin va yɪdɪ "yi "a! ³ Bali lei 'saun 'ka drε "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zɔ. 'Ka man -wεε -e 'ka 'fɔ "da zɪ, te -fɔdɪ -trɔɔ a 'ka yei.

⁴ Bali -kaa laabu 'nan, -e -kaa drε -yee minnun -a. -Yee "wεan -kaa drε 'kɔlε -tɔwli "a, en Bali lei nən -kaa 'lɔ bε, e ya -tɔwli, en 'wɪ nən -kaa 'bli a -yrε "bε, e ya -tɔwli. ⁵ -Kaa san a -tɔwli. -Cee yi -tɛradɪ Crizi da bε, e ya -tɔwli. En o -kaa -batize drε 'wɪ 'tɔwli "man. ⁶ Bali a -tɔwli. -Yεε cɪ -kaa pæenən "tɪ "a. E -kaa pæenən "paala. E -ciala -kaa pæenən 'va en 'e 'nyranman "paa. E -nyeanla -kaa pæenən 'ji.

⁷ -Kaa -tɔdɔ pæenən bε, -kaa "yi -dan 'yɪ -cee vε -a, "le zɪ Crizi -a -nɔn bε -yee 'wɪ 'zɔ. ⁸ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«"Yεε -kɔ lou "bε,

e fε pæenən klɪ, e o kuun.

En e "yinun -nɔn minnun lε.»

⁹ -Te waa 'vɪ 'nan, e -kɔ lou "bε, -a -ci nən 'nɔn? -A -ci nən 'nan, 'e tɛdε bε, e sɔɔnla fɛnan "tradra "nan. ¹⁰ Min 'bɔ nən e -sɔɔnla fɛnan "tradra "nan bε, -a min 'lein zɪε -yεε kɔ "nyian labli 'ta lou "nun, 'dɔ -e 'e fε pæenən 'nan 'si. ¹¹ Min 'bɔ 'lein zɪε -yεε "yinun drε 'yee minnun lε. Yaa -mie drε Zozi 'le 'pasianən 'a, en yaa -mie drε Bali 'lewei vɪnən 'a, en yaa -mie drε Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnən vɪnən 'a, en yaa -mie drε minnun nən o yɪε -tɔa -leglizɪ -va, te o Bali -le 'wɪ "paaman o ji bε waa. ¹² Yaa drε zɪε 'nan, -e 'o Bali -le minnun man wɔɔ -e 'o 'yee 'nyranman 'pa, -e -yee -leglizɪ nən -a 'bɔ po -a bε, 'e 'tɔ 'plɛblɛ. ¹³ 'Wɪ zɪε -a drɛdɪ -a nən, -kaa pæenən dra "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zɔ -cee yi -tɛradɪ Crizi da -ji. En "nyian bε, -kaa dra "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zɔ -cee Bali -pɪ 'bɔ -tɔdɪ -ji. -Te e drε zɪε bε, -a -nan nən -kaa -kɔan "le min nən e -klɔnmən -fɔ bε -yee 'wɪ 'zɔ, en zɪ Crizi cɪ bε, min -taa -a yɪlε -kaa 'lɔ.

¹⁴ Yaa drε zɪε 'nan, -e -kaa vɪlε -kaa kɔn "nyian "le nannannun -le 'wɪ 'zɔ dɪ. Kɔɔ nannannun lε nən minnun see "paa wɪnun vε -pε "yi 'lee -pε bɔ -a, -e 'o -sɔɔnla o -sru. Min see "paanən zɪε o ya -wɪdɪ, en -dawli 'tɔ 'tɔdɔ pæenən a o ji, -e 'o min 'si -si tɪglɪ da. ¹⁵ 'Pian -cee vε bε -kaa 'wɪ tɪglɪ vɪ, en -kaa cin yɪ "yi, -e -kaa trɔla Crizi man. -Yεε cɪ -leglizɪ -wulo -a. ¹⁶ -Leglizɪ bε, Crizi 'bɔ po nən. En -a man mɛn -tɔdɔ bε, klɔda 'bε -maan 'o ya 'o 'fɔdɪ 'e cin man. En mɛnmiennun 'bε -maan "nyian 'o cin "kuan 'plɛblɛ. Zɪ man mɛn -tɔ "e -kɔla "wo bε, -a da nən e 'nyranman "paa en -leglizɪ nən Crizi 'bɔ po -a bε e -tɔa "kli, te e trɔman, te yɪdɪ "yi "a -ji. Trɔdɪ zɪε, Crizi -va nən e "sia.

'Ka 'pε 'e 'si 'cee 'ta wɔ -pε ceje -sru!

¹⁷ Minsan nən an drε -yee vε -a bε, -a 'tɔ da nən an 'wɪ "paala 'cεε 'nan: Te 'cee 'ta wɔ -pε 'e 'kɔn "nyian "le minnun nən wa'a Bali tɔa dɪε -wee vε -zɔ dɪ! 'O 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -wɪdɪ -sru "nən o 'ta wo, te e ya 'wɪ "tun "a. ¹⁸ O "trɔɛn "a "yuyɪ, en o 'ka "va 'nan 'o Bali -tɔa "dɪ. -Yee "wεan 'belidɪ nən Bali a -nɔn bε, e ya o man -kɔɔbli, en o ya klun va. ¹⁹ 'Wɪ 'tɔ 'ka "nyian o tɛa 'yra -a dɪ. 'O 'fli -nɔn 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ lε, en 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pæenən bε, wa'a 'kaan -a drɛdɪ -a dɪ.

²⁰ 'Pian 'cee vε bε, 'wɪ nən waa paa 'ka 'ji Crizi da bε, 'wɪ 'wɪdɪnun zɪε -a -tɔwli 'ka "va "dɪ. ²¹ Maan -tɔa 'nan 'wɪ 'kpa, ka Crizi -le 'wɪ 'man, en o -yee 'wɪ paa 'ka 'ji. 'Wɪ nən waa paa 'ka 'ji zɪε Zozi 'le 'wɪ tɪglɪ nən. ²² Waa paa 'ka 'ji 'nan, 'ka 'pε 'e 'si 'ka drε wɪ cejenun -sru. -Yee "wεan 'ka drɛla "da! Kɔɔ te ka'a tian Zozi 'tɔlε dɪε, ka 'wɪ 'wɪdɪnun drε "kaga te -a 'le 'srannan "nən -kadɪ -a. ²³ 'Bε nən 'gɔε, e ya "le Bali lei 'saun 'e 'cee cɪ "nrɔndɪ pæenən lila 'e 'trε "fo. ²⁴ En "nyian bε, 'cee 'ta wɔ -pε 'e 'kɔn "le min -trε -le 'wɪ 'zɔ. Min zɪε Bali 'bε dra -e 'e Bali 'sia 'e "pa 'ji. -A drε wɪ -kɔan 'e 'sɔdɪ 'ji, en e -kɔan Bali -le vε -a "fo. En e 'ta wo Bali -le 'wɪ tɪglɪ da.

²⁵ -Yee "wεan 'ka 'si 'wɪlɪ 'sɛndɪ man, en 'wɪ tɪglɪ nən 'ka vɪ 'ka cin lɛ! Kɔɔ -kaa pæenən -kaa drε 'kɔlε -tɔwli "man mɛnnun -a. ²⁶ En "nyian bε,

«-Te 'bli 'fɔ 'ka 'ji bɛ,
te 'ka 'wɪ 'wliɔ 'drɛ dɪ!»
Te yidɛ 'e 'fɔ 'va 'cee 'bli 'fɔdɪ 'ji 'man
dɪ! ²⁷ "Tɔgɔ -si 'e 'lɛ 'sɔ Satan lɛ, -e 'e
'ka man yɪ. ²⁸ En "nyian bɛ, min nɛn
e crin wo bɛ, 'e 'si -a drɛdɪ man! 'Pian
'e 'nyranman 'pa, -e 'e "nɛn "fɛ -bli, te
e 'yalɛ -tɛnɔn "le -nɔan "nyian!

²⁹ En "nyian bɛ, te wei -wliɔ "tɔwli
'e bɔla 'ka 'le "fo "dɪ! 'Pian 'wɪ nɛn e
min peenun "le 'wɪ "paa "va "bɛ -a 'bɔ
nɛn 'ka vɪ! En 'wɪ nɛn e "yi dra minnun
lɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn 'ka vɪ! ³⁰ Te 'ka Bali lei
'saun 'ta drɛ -trɔdrɔ dɪ! -A 'bɔ 'a nɛn
Bali 'ka -kɔnnɛn 'pla -e 'e -kɔn 'nan ka
-kɔan 'yee vɛ -a tɔ nɛn e 'ka "sia 'wɪ 'ji
bɛ, -a man.

³¹ -Yee "wɛan min man wɪ 'padɪ, 'lee
'bli 'fɔdɪ min ji, 'lee nyran siadɪ, 'lee 'wɪ
'bɪdɪ, 'lee min sɛɛ wɔdɪ, 'lee 'wɪ 'wliɔ
'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn bɛ, te -a -tɔwli 'e 'kɔn
'ka yei "fo "dɪ! ³² 'Pian 'ka 'kɔn 'kpa 'ka
cin lɛ, 'ka cin dra nɛn 'e 'ka 'tɛ, en 'ka
cin man wɪ 'cɛ "le zɪ Bali 'ka 'man wɪ
'cɛ Crizi -le "wɛan "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

5

¹ 'Wɪ nɛn Bali -a drɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn 'ka
drɛ! Ka drɛ -yee 'nɛnnun nɛn e o ye "yi
"bɛ waa. ² -Yee "wɛan 'ka cin yɪ "yi "le
zɪ Crizi -kaa 'yɪ "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ! E
-kaa 'yɪ "yi "le "wɛan, e wɪ "man en e
-ka -kaa 'lɛji. E drɛ "le 'nan 'sraga nɛn
yaa 'bɔ Bali lɛ en -a -koei 'nɔnnɔn Bali
ci 'sɔ.

*'Cee 'ta wɔ -pɛ 'e -kɔn 'nan ka drɛ 'tɛ
'san -le vɛ -a!*

³ 'Ka drɛ wɪ 'e -kɔn 'nan ka drɛ Bali
-le minnun -a! Nyinnandɪ lɪ 'lee -
kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɛ, te 'e
'kɔn 'ka yei "dɪ! En 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e
min "tri -tɔa Bali 'lɛ, 'lee min yɛ nɛn
ya'a 'ciɪla fɛ da dɛ, te -a -tɔwli 'e 'kɔn
'ka yei "dɪ! ⁴ 'Wɪdɪ min man -wliɔ, 'lee
-blɔ wei -fɔdɪ, 'lee -sɛɛ "wliɔ "wɔdɪ bɛ,
te -a -tɔwli 'e 'kɔn "nyian 'ka yei "dɪ!
'Pian 'wɪ nɛn e cɪ "le 'ka drɛ bɛ, -nyrɛn
Bali muo "fɔdɪ -a. ⁵ -A -cin 'e 'kɔn 'ka
'ji 'nan, minnun nɛn o nyianla lɪ 'lee -
kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɛ, 'lee
minnun nɛn o 'wɪ nɛn e min "tri -tɔa
Bali 'lɛ bɛ waa dra bɛ, 'lee minnun nɛn
'o yɛ 'ka 'ciɪla fɛ da dɛ, o -nyrannan

'ka Crizi 'lee Bali -le mingɔnnɛn 'trɛda
dɪ. Kɔɔ 'wɪnun zɛ -a drɛdɪ bɛ, e ya "le
fɛ nɛn e 'ka Bali -a dɛ, -a 'bɔ nɛn min
-a 'su.

⁶ Te 'ka 'wɪ "man -e min 'e 'ka see
"paa -e 'ka 'wɪ 'wliɔ zɛ -a -tɔ drɛ dɪ!
Kɔɔ minnun nɛn o 'ka "vale 'o 'ta wɔla
Bali wei da dɪ, en o 'wɪnun zɛ -a dra bɛ,
Bali -le nyran -bɪdɪ a o man -pɛnnan.
⁷ -Yee "wɛan te 'ka -fɔ o -sru "fo "dɪ!

⁸ 'E tɛdɛ bɛ, ka 'bɔ te "ka "ya wo
"nyian klun va. 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔvɛ ka
ya 'tɛ 'san da, ka drɛ Minsan -le vɛ -a
-le "wɛan. -Yee "wɛan 'cee 'ta wɔ -pɛ 'e
-kɔn 'nan ka drɛ 'tɛ 'san -le vɛ -a! ⁹ Min
nɛn e ya 'tɛ 'san da bɛ, -a san 'wɪ "yi 'tɔ
'tɔdɔ pɛɛnɔn dra, en -a san drɛ wɪ -kɔan
'e 'sɔdɪ "ji, en -a san 'wɪ dra min va 'e
'ci -a -tɔwli. ¹⁰ -Yee "wɛan 'wɪ nɛn e cɪ
Minsan ci 'sɔ 'a bɛ, 'ka man -wɛɛ -e 'ka
fa 'si sidɔ! ¹¹ 'Wɪ nɛn klun va wɪnun -
a en ya'a 'wɪ "yi dra min lɛ dɛ, te 'ka
drɛ dɪ! 'Pian 'ka ta bɔla! ¹² Kɔɔ 'wɪnun
nɛn min -mienun -a dra 'e yɔdɪ bɛ, -a
-nan wɪ vidɪ min -tɛa 'yra -a. ¹³ 'Pian -te
Bali -le 'tɛ 'san -a ta 'bɔla bɛ, min -a ye
'wein. ¹⁴ En fɛ pɛɛnɔn nɛn e -ta 'tɛ 'san
da bɛ, -a 'bɔ "nyian "e "drɛ wo 'tɛ 'san
-a. -Yee "wɛan waa 'vɪ 'nan:

«Yɪ -tɛzan 'i 'fuɔ!
'I 'wɪlun -kanɔn 'va,
-e Crizi -le 'tɛ 'san
'e 'i 'man drɛ 'wein.»

¹⁵ 'Wɪ pɛɛnɔn zɛ -yee "wɛan bɛ, 'ka
yɛ 'tɔ 'ka 'fli -va! En 'cee 'ta wɔ -pɛ
'e -kɔn 'nan, ka Bali -le 'wɪ -tɔa! Te
'ka 'wɪ drɛ "le minnun nɛn wa'a 'o 'ci
'nrɔnman Bali -le 'wɪ da dɛ -wee 'wɪ
'zɔ dɪ! ¹⁶ Tɔ nɛn Bali -a -nɔn 'cɛɛ bɛ, 'wɪ
'yinun nɛn 'ka drɛ -ji! Kɔɔ tɔ nɛn -kaa
cɪ -ji 'gɔvɛ 'wɪ 'wliɔ "drɛdɪ 'fa "da. ¹⁷ -
Yee "wɛan te 'ka 'wɪ drɛ "le -blɔnɔn 'zɔ
dɪ, 'pian zɪ Minsan cɪ "vale 'nan 'ka 'wɪ
drɛ bɛ, 'ka man -wɛɛ -e 'ka -tɔ!

¹⁸ Te 'ka 'wɛn 'mlin 'e 'ciɪla "da dɪ!
Kɔɔ 'wɪ 'nɔnnɔn drɛdɪ nɛn yaa "paa
min lɔ. 'Pian 'cee vɛ bɛ, Bali lei 'saun
nɛn 'e 'ka 'pla "fo. ¹⁹ 'Ka cin "koe
'tɔ Bali -le 'fluba 'ji "drenun -fɔdɪ -a,
'lee Bali 'tɔ bɔ "drenun -fɔdɪ -a, 'lee
"drenun nɛn Bali lei 'saun -a -cin -tɔa
'ka 'ji bɛ -a -fɔdɪ -a. "Drenun zɛ -a 'bɔ 'a
nɛn 'ka Minsan 'tɔ bɔ 'ka 'bli pɛɛnɔn 'a.
²⁰ -Kaa "tɪ Bali bɛ, 'ka muo "fɔ tɔ pɛɛnɔn

man, en 'ka muo "fɔ 'wɪ pɛɛnɔn 'ji, -kaa san Zozi Crizi 'tɔ 'ji.

Zozinɔn, 'ka 'wɪ drɛ 'ka cin va "yi!

Lɪmɔn 'lee 'e 'sran -le 'wɪ

²¹ 'Ka cin wei man "yi! Zɪ ka "klandɪ Crizi -lɔ -ci -kɔɔn zɪɛ!

²² 'Ka lɪmɔnnun bɛ, 'ka 'ta wɔla 'ka 'sran wei da! -A -ci -kɔɔndɪ nɛn 'nan, ka 'ta wɔla Minsan wei da. ²³ Kɔɔ -klɔnmɔn 'bɛ 'e nan "paala, "le zɪ Crizi -leglizi "paala bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. -Leglizi 'bɛ cɪ "le Crizi 'bɔ po -le 'wɪ 'zɔ, ɛn minnun nɛn -ji bɛ, Crizi 'bɛ o "sia 'wɪ 'ji. ²⁴ -Leglizi 'nɔn 'ta wɔla Crizi wei da, -a -tɔwli "nɛn lɪmɔnnun 'o drɛ "nyian o -sran lɛ 'wɪ pɛɛnɔn 'ji.

-Klɔnmɔn 'lee 'e nan -le 'wɪ

²⁵ 'Ka -klɔnmɔnnun bɛ, 'ka nannun yɪ "yi, "le zɪ Crizi -leglizi ye "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ! Crizi wɪ "man ɛn e -ka -leglizi 'nɔn 'leji, ²⁶ 'nan -e -leglizi 'nɔn 'o drɛ Bali -le vɛ -a "fo. -A -batize drɛdɪ 'yi 'a, 'lee Bali wei vidɪ -a nɛn Crizi -leglizi drɛ 'saun Bali 'lɛ. ²⁷ Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e -leglizi 'e drɛ 'e 'bɔ 'le vɛ -a, te e "bia fɛnyian, te "tri 'ka "man "dɪ, te -a man 'ka 'e yrudɪ dɪ, ɛn te 'wɪ 'wɪdɪ 'ka "man "fo "dɪ. 'Pian -e -leglizi 'e 'kɔn 'saun Bali 'lɛ, te 'tɔ 'tɔ 'ka "man "dɪ.

²⁸ Yɪdɪ "yi zɪɛ -a 'bɔ 'a nɛn -klɔnmɔnnun 'o nan yɪ "yi! Min nɛn 'e nan ye "yi "bɛ, te 'e 'fli ye "yi. ²⁹ Kɔɔ min -tɔ 'ka 'naan 'e 'bɔ 'fli man dɪ, 'e 'fli cɪ fɛ -wɛɛman, ɛn 'e yɪɛ -tɔa 'e 'fli -va. Zɪ Crizi -a dra -leglizi lɛ zɪɛ. ³⁰ -Leglizi 'bɔ 'bɛ cɪ Crizi po -a, ɛn -cɛɛ cɪ -a man mɛnnun -a. ³¹ 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-Klɔnmɔn "sia 'e "tɪ 'lee 'e "bɔ "man -e 'e pei 'fɔ 'e nan va, -e 'o drɛ min -tɔwli "a.»

³² 'Wɪ -dan tɔ a 'e yɔɔdɪ 'wɪ zɪɛ -a -sru. "An -ci ve 'cɛɛ 'nan, zɪ Crizi 'lee 'yee -leglizi 'nɔn cɪ zɪɛ. ³³ 'Pian 'wɪ 'tɔwli zɪɛ e ya "nyian 'ka 'bɔ 'le vɛ -a. 'Ka -klɔnmɔnnun bɛ, 'ka nan yɪ "yi "le zɪ 'ka 'fli ye "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ! ɛn 'ka lɪmɔnnun bɛ, 'ka 'sran 'sia min -a!

6

'Nɛn 'lee 'e "tɪ "le 'wɪ

¹ 'Ka nannannun bɛ, [Minsan -le "wɛan bɛ,] 'ka 'ta wɔla 'ka "tɪ 'lee 'ka "bɔ "wei da! -Yɛɛ cɪ 'wɪ "yi "a. ² Kɔɔ Bali 'e 'nan: «'I yɪɛ 'e 'nan 'i "tɪ 'lee 'i "bɔ "man!» -Yɛɛ cɪ -pei -tɔ wɪ tɛdɛ nɛn Bali 'wɪ 'tɔ 'pla -a -sru "bɛ -a. ³ 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan: «'I 'ci "nran ye, ɛn i "mɔan 'trɛda.»

⁴ 'Ka 'nɛn "tɪnun bɛ, 'wɪ nɛn e 'nɛn 'ci -tɔa lou 'e "tɪ 'lee 'e "bɔ "man bɛ, te 'ka drɛ -wɪɛ "dɪ! 'Pian 'ka o 'lɛbɔ 'wɪ "paadɪ -a o ji 'lee 'wɪ pladɪ -a -wɪɛ. 'Ka drɛ 'wɪ nɛn e "sia Minsan va bɛ -a yra man.

Nɔan 'lee 'e 'tazan -le 'wɪ

⁵ 'Ka nɔannun bɛ, 'ka 'ta wɔla 'ka 'tanɔn wei da! 'Ka "klan Bali lɔ ɛn 'ka drɛ 'ka 'ci 'fɪdaa 'a! ɛn 'ka 'ci "nrɔn 'nan, ka ya -a drɛnan Crizi lɛ! ⁶ Te 'ka drɛ o yɪɛ lɛ 'saza 'nan -e 'o 'ka yɪ "yi "dɪ! 'Pian 'ka -kɔɔn 'nan Crizi 'sunɔn nɛn 'kaa! ɛn 'wɪ nɛn e cɪ Bali cɪ 'sɔ 'a bɛ -a 'bɔ nɛn 'ka drɛ 'ka 'bli pɛɛnɔn 'a! ⁷ 'Ka 'ta 'e 'kɔn "fava 'nyranman 'panan -wɪɛ. ɛn 'ka 'ci "nrɔn 'nan, Crizi lɛ nɛn ka cɪ 'nyranman zɪɛ -a 'panan, 'nan blamin lɛ "cɛɛ dɪ! ⁸ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -te min a nɔan -a oɔ, ɛn -te e 'ka nɔan -a dɪ oɔ, e ya 'wɪ "tun "a. 'Pian zɪ min -tɔ 'nyranman 'pa bɛ, -a da nɛn Minsan -a -ko "paa.

⁹ Kaa nɛn ka cɪ o tanɔn 'a bɛ, -a -tɔwli "nɛn "nyian 'cee vɛ -a. 'Ka 'cee nɔannun 'sia min -a! Te 'ka 'kɔn o man -wɪuwɪ dɪ! -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'ka 'san a waa -tɔwli, e ya laji. Ya'a min bo "va 'vaa -e 'e va wɪ drɛ dɪ.

'Ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔwɔdɪ tɔ -wɪdɪ "le "wɛan!

¹⁰ Maan 'le -sɛanla 'cɛɛ 'nan, 'ka 'tɔ -kli! 'Cee drɛdɪ min -tɔwli "a 'ka 'vale Minsan -a 'bɛ dra, te -yee 'plɛblɛ nɛn e ya fɛ pɛɛnɔn 'ta lou "bɛ, e 'ka -tɔa -kli. ¹¹ Bali -le -kuli -tan fɛnun nɛn yaa -nɔn 'cɛɛ bɛ, 'ka 'man wɔwɔ -a, -e 'ka 'kɔla "tɔdɪ -a Satan -le see "paa wɪnun 'lɛ. ¹² Kɔɔ -kuli nɛn -kaa 'lɛ bɛ, blamin man "cɛɛ -kaa -taan "dɪ, 'pian -kaa -taan lei -wɪdɪnun pɛɛnɔn nɛn laji bɛ, o man. 'Plɛblɛ a -wɪɔ, ɛn o min "paala, ɛn o 'nyranman "paa klun va. ¹³ -Yee "wɛan Bali -le -kuli -tan fɛnun nɛn yaa

-nən 'cεε bε, 'ka 'sia! -Te kaa drɛla "da
 "bε, tʊ nɛn yi -wliɔɔ bɔa 'ka man bε,
 ka -kɔlaman -tɔɔɔ -a -kli -e 'ka bɔla "ji
 'kloun 'gloun.

¹⁴ 'Ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔɔɔɔ! 'Ka 'ta
 wɔla 'wɪ tɪɪɪ da! -Yεε cɪ "le 'ka -tɪɛn
 'kɔlɛ 'le 'wɪ 'zʊ. 'Wɪ nɛn 'e 'sʊɔɔ "ji "bε
 'ka drɛ! -Yεε cɪ "le 'ka 'kɔlɛ "nɛn yɔɔɔɛ -
 le 'wɪ 'zʊ -kuli -lɔ. ¹⁵ -Fʊɔɔɔ -trɔɔ nɛn Bali
 -a -nən 'cεε Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'a
 bε, 'ka 'tɔ 'da 'plɛblɛ! -Yεε cɪ "le 'ka 'cɛɪn
 -man -manwua "le 'wɪ 'zʊ. ¹⁶ En "nyian
 bε, 'ka yi -tɛra Zozi da "fo! -Yεε cɪ "le
 'ka 'man yɔɔɔɛ -le 'wɪ 'zʊ Satan -le -tin
 'wɛnɔn nɛn 'tɛ nɛn a "nɛn "bε -wɔɔ.
¹⁷ Bali 'ka 'si 'wɪ 'ji, 'ka 'tɔ 'da 'plɛblɛ!
 -Yεε cɪ "le 'ka 'wulo -man yɔɔ 'kpɔngbo
 kle "le 'wɪ 'zʊ -kuli -lɔ. En -kuli -tan sɛn
 nɛn Bali lei 'saun -a -nən 'cεε bε, 'ka
 'kun "man! -Yεε cɪ Bali wei -a.

¹⁸ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛɔɔ -ji bε, Bali
 nɛn 'ka trʊ 'ba, ɛn 'ka laabʊ -yrɔɔ 'nan,
 'e 'pa 'ka 'va. Tʊ pɛɛnɔn man 'ka Bali
 trʊ 'ba "le zɪ -yee lei 'saun -a -cin -tɔa
 'ka 'ji bε -yee 'wɪ 'zʊ. 'Ka yiɛ -trɔa 'wɪ
 zɪɛ -a drɛɔɔ da, te 'ka 'pɛ 'e plʊ dɪ! 'Ka
 Bali trʊ 'ba Bali -le minnɔn pɛɛnɔn lɛ!

¹⁹ En "nyian bε, 'ka Bali trʊ 'ba 'mɛn
 'nan, 'wɪ nɛn 'kɔ 'an vɪ bε 'e -cin -tɔ
 'an 'ji. En 'nan -si 'e 'lɛ 'sʊ 'mɛn, -e 'an
 Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn -a -ci a 'e yɔɔɔɔ
 minnɔn man bε, -a -ci vɪ -wɛɛ. ²⁰ 'Bε
 'bɔ nɛn an ya -pʊ 'kuin 'gʊ ɔɔ, Zozi 'le
 'wɪ 'nɔnnɔn 'pɛ 'ba a 'an 'lɔ -e 'an vɪ
 minnɔn lɛ. -Yee "wɛan 'ka Bali trʊ 'ba
 'mɛn 'nan, -si 'e 'lɛ 'sʊ -e 'an vɪ, "le zɪ e
 cɪ 'mɛn 'nyranman -a bε -yee 'wɪ 'zʊ.

²¹ -Kaa "bʊɪ Zozizan Tisik nɛn -kaa
 ye "yi "bε, -a yiɛ yra Minsan -le 'nyran-
 man 'padɪ da. -A 'bɔ 'bε "ta "lo 'wɪ nɛn
 'an man 'gʊɛ -a 'sinan 'palɛ 'cεε. ²² -Yee
 "wɛan maan 'pa 'sia 'ka 'va 'nan, -e 'wɪ
 nɛn 'kʊ man bε 'ka -tɔ. En an ya "va
 'nan 'e 'ka "koe "tɔ 'ka da.

²³ -Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi
 'o 'wee -fʊɔɔɔ -trɔɔ, 'lee 'wee yɪɔɔ "yi, 'lee
 yi -tɛradɪ Zozi Crizi da -nən 'kʊ "bʊɪ
 Zozinɔn pɛɛnɔn lɛ. ²⁴ Bali -le "yi 'e 'kɔn
 minnɔn pɛɛnɔn nɛn o -kaa san Zozi
 Crizi ye "yi -a 'leda "ka "dɪɛ o va.

'Fluba nɛn Pəl -a crɛn -tɛ Filipò 'nɔn lɛ

¹ An 'bɔ Pəl 'lee Timote nɛn kɔ cɪ Zozi Crizi 'sunɔn 'a bɛ, kɔvɛ 'fluba 'gɔvɛ -a crɛn -tɛ. Kɔvɛ crɛn -tɛ minnɔn pɛɛnɔn nɛn o drɛ Zozi Crizi -le vɛ -a ɛn o ya Filipò 'fla bɛ -wɛ. Kɔvɛ crɛn -tɛ minnɔn nɛn 'o yɛ -tɔa -leglizi -va 'lee minnɔn nɛn o "paa o va bɛ -wɛ.

² -Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ.

Pəl Bali trɔv 'ba Zozinɔn nɛn Filipò fla bɛ -wɛ

³ Tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn man -te 'ka 'cin -trɔa 'an 'ji bɛ, an 'mɛn Bali muo -fɔa.

⁴ Tɔ pɛɛnɔn man, -te "mɛɛn vɪ 'nan 'an Bali trɔv 'ba 'cee 'wɪ man bɛ, ci "nrandɪ -dan a 'an 'lɔ. ⁵ An Bali muo -fɔa, kɔɔ yi tɛdɛ nɛn ka wɪ Zozi man -trilii, -e 'e bɔ cɛɛgɔ yi -a bɛ, ka 'pa 'an 'va ɛn -kaa Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn fuila "man. ⁶ An yi -tɛala "da 'nan, Bali 'bɔ nɛn e 'wɪ 'yi zɪɛ -a pei 'trɔa 'ka 'va bɛ, yaa dra -e 'e 'kɔ 'e 'lɛ 'trilii, -e 'e 'lɛ sɔɔ tɔ nɛn Zozi Crizi -taa "man "bɛ -a.

⁷ -Te 'wɪ zɪɛ -a -cin a 'an 'ji 'cee "wɛan bɛ -a -nɔan da nɛn, kɔɔ 'ka 'nan wɪ a 'an man 'kpa tɪglɪ. Tɔ nɛn te an ya -pɔ 'kuin oo, ɛn tɔ nɛn te 'an -tɔ 'kpa tɪglɪ Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn -sru minnɔn tanɔn yɛ man oo, "yi "nɛn Bali -a drɛ 'mɛn bɛ e drɛ -kaa pɛɛnɔn 'le vɛ -a. ⁸ -Te maan 'vɪ 'nan an 'ka ye "yi "le zɪ Zozi Crizi 'ka ye "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, Bali -a -tɔa 'nan 'wɪ 'kpa nɛn.

⁹ ɛn 'wɪ nɛn maan laabo Bali lɔ te an ya Bali trɔv 'banan bɛ -nyrɛn 'nan, yɪdɪ "yi 'e 'pa "da 'ka 'va, ɛn 'wɪ 'tɔdɪ 'lee 'wɪ 'fa 'si bli 'e 'kɔn 'ka yei, ¹⁰ -e 'ka -kɔla 'wɪ nɛn e cɪ tɪglɪ bɛ -a -si siadɪ -a. -Te e drɛ zɪɛ, Zozi 'ta nyan bɛ, te ka ya 'saun, ɛn 'tɔ 'tɔ 'ka 'kɔan 'e 'padɪ 'ka man dɪ. ¹¹ ɛn "nyian bɛ te 'cee 'wɪ nɛn kaa drɛ 'trɛda bɛ, e ya 'e fadɪ Zozi Crizi -le 'wɪ 'yi 'saza 'a. 'E drɛ zɪ, -e minnɔn 'o Bali 'tɔ 'sia -dan, te waa bɔa.

Pəl 'e yra 'yɪ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ man

¹² An "bɔvɪ Zozinɔn, an ya "vale 'ka -tɔ 'nan, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'an man bɛ, -yɛɛ -maan ɛn Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn fuila "man. ¹³ Kɔɔ 'sounjanun pɛɛnɔn nɛn 'o yɛ -tɔa mingɔnnɛn -le 'kɔn 'va bɛ, 'lee 'flanɔn pɛɛnɔn waa -tɔ 'nan Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ man nɛn an ya -pɔ 'kuin. ¹⁴ Zɪ -kaa "bɔvɪ Zozinɔn "kaga 'an 'yɪ -pɔ 'kuin bɛ, ɛn -wee yi -tɛradɪ Minsan da 'pa "da, -a -nan nɛn wa'a "klanlɛ "nyian dɪ, ɛn o Bali -le 'wɪ 'vɪ minnɔn lɛ.

¹⁵ Maan -tɔa 'nan min -mienun a o va bɛ, "o Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve man bɔdɪ -a 'an 'va zɪa, ɛn waa ve -sa -fɔdɪ pɛ -ji. 'Pian min -mienun "o Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve 'o 'ci 'fidaa 'a.

¹⁶ Minnɔn zɪɛ 'o dra 'an yɪdɪ "yi "le "wɛan. Kɔɔ waa -tɔa 'nan Bali 'an 'pla 'nan -e 'an 'tɔ Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn -sru minnɔn tanɔn yɛ man. ¹⁷ ɛn minnɔn nɛn "o Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve -sa -fɔdɪ pɛ -ji 'an 'va zɪa bɛ, wa'a ve 'o 'ci 'fidaa 'a dɪ. E ya o ji 'nan "wɛɛ drɛ zɪɛ, te 'mɛn yra yɪdɪ "paa "da -pɔ 'kuin. ¹⁸ 'Bɛ 'ka "mɛn 'ji fɛ -tɔ -a dɪ. -Te -wee ci "nrɔndɪ a -wɪdɪ oo, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'o 'ci "nrɔnman "yi oo, -a pɛɛnɔn zɪɛ -a -ji bɛ, Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'bɛ ve. 'Wɪ zɪɛ yaan 'ci "nranman.

ɛn yaan ci "nranman 'li 'trilii, ¹⁹ kɔɔ maan -tɔa 'nan, 'cee Bali trɔv 'badɪ 'lee Zozi Crizi lei 'saun nɛn yaan 'ta -nanjɛan "bɛ, -yee "wɛan an "sia 'wɪ 'ji. ²⁰ 'Wɪ zɪɛ 'an 'bli a "da, ɛn an yi -tɛala "da 'kpa tɪglɪ. Maan -tɔa 'nan, Bali 'ka 'we "man -e 'yaan 'tɔvɪ dɪ. An -taa Crizi 'tɔ drɛɛ -dan 'an 'kɔlɛ 'a minnɔn pɛɛnɔn yɛ man. -Te an -ka oo, ɛn -te 'an yɛ 'fɔ "man oo, an -taa -a 'tɔ drɛɛ -dan 'kpa tɪglɪ "le zɪ maan dra tɔ pɛɛnɔn man bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

²¹ Maan ve zɪɛ, kɔɔ 'mɛn vɛ bɛ, -te 'an yɛ a "man "bɛ, te an ya Crizi -le vɛ -a. ɛn -te an -ka bɛ, te e cɪla "mɛn "da. ²² ɛn -pɛ -tɔ da zɪa bɛ, -te an yɛ a "man "bɛ, te an Crizi -le 'nyranman "paa tian. -Nyrɛn kɔ an 'si "va "bɛ, ma'an tɔa dɪ. ²³ Kɔɔ 'an 'fli ye "yi -pɛ "fli 'bɔ davɛ -a. An ya "vale an "sia 'trɛ 'gɔvɛ -a da -e 'kɔ 'vale Crizi -a 'kɔ 'kɔn. 'Bɛ 'bɔ 'bɛ cɪ "yi "fo. ²⁴ 'Pian 'cee "wɛan -a "yi mlin -e 'an yɛ 'e 'fɔ "man. ²⁵ An yi

-teala 'wɪ zɪɛ -a da. -Yee "wɛan maan -
tɔa 'nan, an -fo tian 'ka "srɔn, -e 'an 'pa
'ka pɛɛnɔn 'va, -e 'cee yi -tɛradɪ Zozi da
'e 'kɔ 'e 'lɛ, te 'ka 'ci a 'e "nrandi. ²⁶ En
"nyian bɛ -te an 'li 'an da 'ka 'va bɛ, -e
'mɛn 'lɔdɪ 'ka 'va 'e 'ka 'ci "nran 'e 'ciila
"da, -e 'ka Zozi Crizi 'tɔ bɔ.

Ka yra ye Crizi -le "wɛan

²⁷ 'Pian -te 'wɪ ɔɔ 'wɪ nɛn e 'bɔ 'an
man bɛ, 'cee 'ta wɔ -pɛ 'e -kɔɔn 'nan
Crizi -le 'wɪ 'nɔnɔn -sru "nɛn 'ka ci!
En -te ma'an 'ka yɪɛ "nyian dɪ ɔɔ, 'pian
'an 'ka 'ta wɪ man 'nan, ka -fɔ Zozi -sru
'ta wɔnɔn tɪgɪ 'a. 'Ka 'ci 'e 'kɔn -tɔwli!
En 'ka 'wulo -ji "nrɔn 'wɪ -tɔwli "da, -
e 'ka Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnɔn fuila
"man min pɛɛnɔn 'va. ²⁸ Te nyɛn 'e
'kɔn 'ka 'ji 'ka 'nanmannɔn 'le 'wɪ nɛn
waa dra 'cɛɛ bɛ -yee "wɛan dɪ. 'Wɪ zɪɛ -
a drɛdɪ 'bɛ -kɔɔnman 'nan 'o 'fli 'si Bali
man -kɔɔbli. Bali -taa "o -nan -nyanlɛ.
'Pian 'cee vɛ bɛ, yaa -kɔɔnman 'nan, ka
ya -si nɛn e min "sia 'wɪ 'ji bɛ -a da. En
'wɪ zɪɛ e "sia Bali va. ²⁹ Kɔɔ Bali 'ka "yi
"drɛɛ 'cɛɛ 'nan -e 'ka yi -tɛra Crizi da
'saza dɪ, 'pian 'nan -e 'ka yra yɪ Crizi -
le "wɛan. ³⁰ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, 'an yra -tɔwli
"nɛn maan 'yɪ bɛ, -a 'lein 'bɔ 'ji nɛn ka
ci. Kaan 'yɪ te an ya 'an yra yɪnan Crizi
-le "wɛan, en kaa maan 'nan an ya yra
yɪdɪ zɪɛ -a -ji "nyian.

2

¹ Maan -tɔa 'nan ka ya 'ka lɛadɪ Crizi
man, en 'wɪ zɪɛ e 'ka "koe -tɔa 'ka da. En
'ka cin siiman yɪdɪ "yi "a. En 'ka 'vale
Bali lei 'saun 'a, 'ka yei "a 'e 'sɛndɪ 'e
cin va. En 'ka cin nyrinda "sia. ² Ka 'wɪ
pɛɛnɔn zɪɛ -a dra, 'pian 'kaan 'ci "nran
'e 'ciila "da. 'Ka 'ci -pɔan 'e 'kɔn -tɔwli,
en 'ka 'wɪ 'tɔwli "yɪ "yi, en 'ka 'ci wɪ 'e
'kɔn -tɔwli, en 'ka 'wulo -ji "nrɔn 'wɪ -
tɔwli "da. ³ Maan ve 'cɛɛ 'nan, te 'ka
'wɪ 'tɔ drɛ te e ya bɔɛ "blɪdɪ pɛ -ji dɪ. En
"nyian te e ya 'ka 'bɔ 'fli -kɔɔndɪ "tun
"a dɪ. 'Pian 'ka 'fli drɛ "wɛnnɔn, -e 'ka
min peenun 'sia 'e 'mlin 'ka da. ⁴ Te
'ka 'va min -tɔ 'e 'e 'bɔ 'fli -le 'wɪ "yi -wɛɛ
"dɪ, 'pian min peenun -le 'wɪ "yi "nɛn
'e -wɛɛ.

⁵ -Pɔan "tɔwli "nɛn Zozi Crizi -a 'pa
'e 'ji bɛ, -a 'bɔ nɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji.

⁶ Crizi nɛn e ya paan "le Bali -le 'wɪ
'zɔ 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -ji bɛ,

ya'a -wɛɛɛ 'nan 'e 'fo Bali -a -trilii dɪ,

⁷ 'pian 'e 'bli 'si 'wɪ zɪɛ -a da,

ɛn e drɛ "le nɔan -le 'wɪ 'zɔ.

'E 'fli drɛ "le blamin -le 'wɪ 'zɔ,

ɛn e min drɛ wɪ drɛ.

⁸ E wɪ "man, en 'e 'fli drɛ "wɛnnɔn.

'Wɪ nɛn Bali -a 'vɪ -yrɛ "bɛ,

e 'ta 'wɔla "da -trilii,

ɛn e drɛ -a -kadɪ -a.

-Ka zɪɛ, yaa 'wɔ yiba "plan da

"le plɔanzan -le 'wɪ 'zɔ.

⁹ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn yaa drɛ zɪɛ,

-yee "wɛan nɛn Bali -a -tɔ fɛ pɛɛnɔn
da.

En 'tɔ nɛn e ci fɛ pɛɛnɔn 'tɔ 'ta lou "bɛ,
yaa -nɔn -yrɛ.

¹⁰ Bali 'tɔ zɪɛ -a 'pa "man,

'nan -e laji lou "fɛnun pɛɛnɔn

'lee 'trɛda fɛnun pɛɛnɔn

'lee 'trɛ 'wlu fɛnun pɛɛnɔn

'o "pɔ -sɔɔnla Zozi 'wlu.

¹¹ En "nyian bɛ,

-e o pɛɛnɔn 'o vɪ 'nan,

Zozi Crizi a Minsan -a.

'Wɪ zɪɛ e ya -kaa "tɪ Bali 'tɔ drɛdɪ -dan
a.

*'Ka 'kɔn 'ka 'bidɪ 'trɛda "le 'tɛ 'le 'wɪ
'zɔ*

¹² -Yee "wɛan 'an beenun, 'ka 'ta
wɔla Bali wei da, "le zɪ ka drɛdɪ 'sia 'va
bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Wɪ nɛn kaa -si 'sia bɛ
'ka yɪɛ -trɔa "da "klandɪ -a Bali lɔ, -e 'e
-kɔɔn 'nan ka ya 'ka 'sidɪ 'wɪ 'ji. Wa'a
vɪɛ 'nan 'ka drɛ 'an yɪɛ man 'saza dɪ,
'pian -a "yi mlin 'bɛ nɛn an 'ka 'nan
dɪɛ, -e 'ka drɛ 'e 'ciila "da. ¹³ -A -cin 'e
'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali 'bɔ 'bɛ ci 'wɪ zɪɛ -
a drɛnan, en -yɛɛ 'ta -tɔa 'ka man 'nan
'ka drɛ "le zɪ e ci "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

¹⁴ 'Cee 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -ji bɛ, te
'ka wunwun "vɪ dɪ, en te 'ka 'sa -fɔ
dɪ! ¹⁵ 'Ka drɛ zɪ, -e 'tɔ 'e vɪɛ 'e 'pa
'ka man dɪ, -e 'ka 'kɔn 'saun Bali 'lɛ.
En "nyian bɛ, minnun nɛn 'wɪ 'wɪdɪ
"drɛdɪ 'ka 'naan o man dɪɛ, -e 'ka 'kɔn
o yei Bali -le 'nɛnnun nɛn 'wɪ 'wɪdɪ
"tɔwli 'ka o man dɪɛ waa. 'Ka 'bi o yei
"le zɪ mɛn crɛn "bia laji bɛ -yee 'wɪ
'zɔ. ¹⁶ 'Ka 'tɔ Bali wei nɛn e 'belidɪ nɛn
ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan "min lɛ bɛ -a
da 'plɛblɛ. 'Ka drɛ zɪɛ, -e tɔ nɛn Crizi -
taa "man "bɛ, 'an 'ci 'e 'kɔn 'e "nrandɪ

'ka 'va. 'Wl zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan, 'nyranman pɛɛnɔn nɛn maan 'pa 'ka 'va 'lee 'an "koe pɛɛnɔn nɛn maan -nyan 'ka 'va bɛ, -a "nɛn 'ka 'fɔlɛ 'e "tun "dɪ.

¹⁷ 'Cee yi -tɛradɪ Bali da bɛ, e ya 'cee Bali -pandɪ -a. -Te waan 'tɛ bɛ, e ya "le 'nan 'sraga bɔvɛ nɛn waa 'pa 'cee Bali -pandɪ da. -Te 'wl zɪɛ e drɛ bɛ, 'an ci "nranman, ɛn -kaa pɛɛnɔn 'ci "nranman 'e cin va. ¹⁸ ɛn "nyian "cee 'va zia bɛ, 'ka 'ci 'e "nran, -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va.

Pɔl a 'vale 'e Timote "paa -sia

¹⁹ 'An yi -tɛala Minsan Zozi da 'nan, yaa -si -nɔan -e 'an Timote 'pa "sia 'ka 'va "nyiandɔ. Maan dra zɪɛ -e 'an 'ka 'ta wl man, te 'an "koe "a 'e 'tɔdɪ 'an da. ²⁰ Timote nɛn maan "paa -sia 'ka 'va, kɔɔ min pee 'ka 'gɔ te 'ka 'nan wl a "man tɪglɪ "le zɪ 'ka 'nan wl ci 'an man bɛ -yee 'wl 'zɔ dɪ. ²¹ -Yɛɛ ci 'nan minnun pɛɛnɔn a 'o 'bɔ 'fli -le 'wl "yi -wɛɛnan, 'pian o 'ka 'wl nɛn Zozi Crizi ci "va "bɛ -a -wɛɛnan dɪ. ²² Kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'nan, Timote a min nɛn min yi -tɛala "da "bɛ -a. E 'wl dra "le 'nan 'nɛn nɛn 'e "tɪ wei maan "bɛ -yee 'wl 'zɔ. 'E 'fli -nɔn Zozi Crizi -le 'wl 'nɔnnɔn vidɪ -ji "le 'mɛn 'wl 'zɔ.

²³ Timote zɪɛ, -a -cin a 'an 'ji 'nan 'an "paa -sia 'ka 'va "nyiandɔ. Maan "paa -sia tɔ nɛn 'wl nɛn e "ta -daa "bɔlɛ 'an man bɛ, maan -ci ye bɛ -a man. ²⁴ ɛn 'wl 'bɔ zɪɛ -a -ji bɛ, an yi -tɛala Minsan da 'nan o "sia 'an man -e 'an 'bɔ 'an 'lɔ "nyian 'ka 'va nun.

Epaprodi -le 'wl

²⁵ 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, e ya "yi -e 'an Epaprodi nɛn -kaa "bɔlɔ Zozizan 'a bɛ, -a li 'e da 'ka 'va. 'Kɔ 'vale -a kɔvɛ 'nyranman 'pa 'e cin va, ɛn 'kɔ 'vale -a kɔvɛ yra 'yɪ 'e cin va. -A 'bɔ nɛn kaa 'pa 'sia 'an 'va, ɛn fɛnɔn pɛɛnɔn nɛn kɔ 'e -nɔn 'mɛn bɛ kaa 'pa -yrɔ. ²⁶ 'Ka dra Epaprodi 'bɔ -tɛa 'kpa tɪglɪ. ɛn "nyian bɛ -a 'wl "naan "man 'nan ka 'yee man "yaadɪ 'wl 'man. ²⁷ 'Wl 'kpa nɛn! -A man yaa 'kpa tɪglɪ, -a -kadɪ -fɔla tɔ, 'pian Bali -a nyrinda 'si. Wa'a vlɛ 'nan -a 'saza nɛn Bali -a nyrinda 'si dɪ. 'An nyrinda -sɛn "nyian Bali

da, 'dɔ -e 'an 'man 'e vlɛ 'e 'fɔ 'yuo dɪ -le "wɛan. ²⁸ Maan "paa -sia 'ka 'va "nyiandɔ, 'nan -e te kaa 'yɪ bɛ -e 'ka 'ci 'e "nran. 'Wl zɪɛ e "mɛn 'ci "nranman "nyian. ²⁹ -Te e 'bɔla 'ka 'va nun bɛ, 'ka 'sia ci "nrandɪ -dan a, "le zɪ Zozinɔn -a dra bɛ -yee 'wl 'zɔ. Minnun nɛn o 'wl dra "le -yee 'wl 'zɔ bɛ, 'ka o bɔ 'e 'ciɪla "da. ³⁰ Kɔɔ Zozi Crizi -le 'nyranman 'padɪ -le "wɛan -a -kadɪ -fɔla tɔ. 'Pian 'e 'bli 'si 'yee 'belidɪ lɛ, ɛn e 'pa 'an 'va, ka 'ka 'nan -kogo dɪ -le "wɛan.

3

Zozi Crizi -tɔwli 'bɛ min "sia 'wl 'ji

¹ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ 'an "bɔlɔ Zozinɔn, 'ka 'ci 'e "nran 'nan ka drɛ Minsan -le vɛ -a. 'Wl -tɔwli "nɛn maan 'vl 'cɛɛ 'va bɛ, -te maan ve tian 'cɛɛ bɛ, -a vidɪ 'ka 'an "koe 'nyaan "fo "dɪ. ɛn "nyian bɛ e ya 'cee 'wl 'yi "a.

² 'Ka drɛ "yi min -wɪdɪnɔn va! O Bali -le 'wl "paaman min -ji -wɪdɪ. Wɛɛ 'ta -tɔa 'ka man 'nan 'ka 'fɔ -klɔnmɔn -va 'vaa -e 'ka 'kɔn 'saun Bali 'lɛ. ³ 'Pian minnun nɛn 'o 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va tɪglɪ bɛ, -kaa 'bɔ nɛn. -Cɛɛ ci Bali -le minnun tɪglɪ 'a, kɔɔ Bali 'yee lei 'saun 'nɔn -cɛɛ. -Yee lei 'saun 'bɔ 'bɛ -maan ɛn -kaa "sua. ɛn "nyian bɛ -ka'a yi -tɛala -kaa 'bɔ 'fli -le 'plɛblɛ da dɪ, 'pian Zozi Crizi -le 'plɛblɛ da nɛn -kaa yi -tɛala.

⁴ 'Mɛn vɛ bɛ, an -kɔlaman paan -e 'an yi -tɛra 'an 'bɔ 'fli -le 'plɛblɛ da. -Te min -a ve paan 'nan 'e 'wl dra 'e 'bɔ le 'plɛblɛ 'a bɛ, mɛɛn ci -a tɛdɛ -a. ⁵ Kɔɔ waan 'fɔ -klɔnmɔn -va 'an 'ya yi 'sɔrazan da. ɛn 'an "tɪ 'lee 'an "bɔ "a Izraɛl 'nɔn 'a. O "sia Benzamɛn -le kunnin -wulo da. Maan ve 'nan Ebre min 'bɛ 'an 'ya, ɛn an ya Ebre 'wɛ tɪglɪ 'a. -Te e ya 'ta wɔdɪ Zuif 'nɔn 'le -pei da -a bɛ, maan drɛ 'sɛzɛ "le Farizɛn 'nɔn 'a dra bɛ -yee 'wl 'zɔ. ⁶ An 'ta 'wɔla -pei -tɔ wɪnɔn da "bɔvɔ "le "wɛan, an 'tɛ 'pa -leglizi 'nɔn da. -Te e ya min nɛn e ci tɪglɪ 'ta wɔdɪ -a -pei -tɔ wɪnɔn da bɛ, min -tɔ 'ka 'mlinɛ 'an da 'bɛ 'nan "fo "dɪ.

⁷ 'Wɪnɔn nɛn "nɛn maan ye 'an 'yie -goei 'wl -dan tɔ -a bɛ, 'bɛ nɛn 'sɪɛn 'gɔvɛ Crizi -le "wɛan ma'an ye "nyian fɛ -tɔ

-a di. ⁸ 'Wɪ 'kpa nɛn! Maan ye 'siɛn 'wɪ 'tun "a, kɔɔ drɛdɪ Minsan Zozi Crizi -le vɛ -a bɛ -a "yi "mlian 'wɪ pɛɛnɔn da. Crizi -le "wɛan 'an 'bli 'si fɛnɔn pɛɛnɔn da, ɛn an o ye 'an 'yiɛ -goei "le bli da -pɔ -le 'wɪ 'zɔ. An ya "vale 'nan Crizi 'e drɛ 'mɛn vɛ -a, ⁹ ɛn an drɛ Crizi -le vɛ -a. Ma'an wɛɛman "nyian 'nan 'an 'ta wɔla -pei -tɔ wɪnɔn da, 'vaa -e 'an drɛ min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ dɪ. 'Pian maan -wɛɛman 'nan, 'an yi -tɛala Crizi da -e 'an drɛ min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ. Kɔɔ Bali min "siala min tɪglɪ 'a min -le yi -tɛradɪ Bali da man. ¹⁰ 'An 'ji wɪ pɛɛnɔn nɛn 'nan 'an Crizi -tɔ 'kpa tɪglɪ, ɛn 'plɛblɛ nɛn Bali -a wluan 'a 'kanɔn 'va bɛ, 'e drɛ 'mɛn vɛ -a. ɛn "nyian bɛ, yra nɛn Zozi 'a 'yɪ bɛ "an "yɪ. ɛn -yee -ka nɛn yaa 'wɔ bɛ, an 'sia "le 'nan 'an 'bɔ 'bɛ 'ka. ¹¹ 'Wɪ zɪɛ -a -cin nɛn 'an 'ji, -e 'an -kɔla wluandɪ -a -kanɔn 'va "le -yee 'wɪ 'zɔ.

¹² Ma'an vɪlɛ 'nan an 'bɔ 'wɪ 'bɔ 'wulo planan 'va dɪ. ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'nan an drɛ min nɛn -yee 'wɪ a 'e 'lɛ sɔɔdɪ Bali 'lɛ 'va bɛ -a dɪ. 'Pian maan -wɛɛman 'nan 'an 'ko tian 'an 'lɛ -e fɛ nɛn Bali -a 'pla 'an -kopa 'a bɛ 'an yɪ. Zozi Crizi 'an drɛ 'yee vɛ -a 'va 'le "wɛan.

¹³ 'An "bɔɪ Zozinɔn, ma'an nrɔnman 'an 'ji 'nan fɛ nɛn Bali -a 'pla 'an -kopa 'a bɛ, maan 'yɪ 'va dɪ. 'Pian 'mɛn ci "nrɔndɪ a -tɔwli, -nyɛn 'nan, 'wɪ nɛn 'bɛ ci 'an -sru "bɛ, 'an 'ci 'e 'san 'bɛ man, ɛn 'wɪ nɛn 'bɛ ci 'an 'lɛ zia bɛ, maan -wɛɛman 'nan 'an bɔ 'bɛ 'nan. ¹⁴ -Yee "wɛan maan dra 'nan -e 'an bɔ 'wɪ 'bɔ 'wulo planan, -e fɛ nɛn Bali -a 'pla 'an -kopa 'a bɛ, 'an yɪ. Bali -ta Zozi 'a, ɛn e -kaa laabɔ 'nan -e -kaa -kopa zɪɛ -a yɪ laji.

¹⁵ -Kaa pɛɛnɔn nɛn -kaa ci Bali -le 'wɪ 'ji ceje bɛ, -cee 'wulo -ji "nrɔndɪ 'e 'kɔn -tɔwli 'wɪ zɪɛ -a da. -Te min -mienun a 'ka yei 'nan 'ka wei 'ka waa -tɔwli 'wɪ zɪɛ -a da dɪɛ, Bali -taa -a fa 'silɛ 'cɛɛ. ¹⁶ 'Pian e ya "le 'nan 'wɪ pɛɛnɔn nɛn cɛɛ 'ci 'man 'va bɛ 'ka 'ta wɔla 'bɛ da.

'Ka drɛ Pɔl si drɛnɔn 'a!

¹⁷ 'An "bɔɪ Zozinɔn, 'ka drɛ 'an si drɛnɔn 'a! Minnɔn nɛn -wee 'ta wɔ -pɛ a "le zɪ kaa -nan 'yɪ 'kɔ 'lɔ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, o nɛn 'o drɛ 'cee 'wɪ -kɔn

'mannɔn 'a. ¹⁸ Maan 'vɪ tian 'cɛɛ 'e 'pa -a "kaga, ɛn maan ve "nyian 'cɛɛ 'an yra -le yiɛ 'yi 'a 'nan: Minnɔn "kaga "a, te -wee 'ta wɔ -pɛ -a -kɔnman 'nan o ya Crizi -le yiba "plan 'nanmannɔn 'a. ¹⁹ Minnɔn zɪɛ, o klu -taa 'sɔlɛ 'trɛda, wa'a 'ko Bali va dɪ. 'O 'bɔ ci 'sɔ wɪnɔn bɛ, -yɛɛ ci "le -wee Bali -le 'wɪ 'zɔ. ɛn 'wɪ nɛn kɔ 'e o -tɛ paan 'yra -a bɛ, e ya 'pian -wee ci "nran wɪ -a. 'Trɛda wɪnɔn 'gɔvɛ -a da nɛn 'o 'ci "nrɔnman. ²⁰ 'Pian -cee vɛ bɛ, -cee 'fla a laji lou. -Kaa ya Minsan Zozi Crizi man -pɛnnan 'nan 'e 'si 'nan nun -e 'e 'ta -kaa 'si 'wɪ 'ji. ²¹ E -taa -cee 'trɛda 'kɔlɛ nɛn e ci 'e yra yɪnan 'gɔvɛ -a man lilɛa -e 'e drɛ "le 'nan 'e 'kɔlɛ nɛn e "bia bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. -Yee 'plɛblɛ nɛn yaa -maan 'lɔɔ fɛ pɛɛnɔn a 'e pladɪ "wlu "bɛ -a 'bɔ 'a nɛn yaa dra.

4

¹ -Yee "wɛan 'an "bɔɪ Zozinɔn, 'ka 'nan wɪ a 'an man "le 'an 'ka yɪ, ɛn 'cee "wɛan 'an 'ci "nranman e -ciala "da. ɛn "nyian bɛ cɛɛ 'an 'blɔ -tɔa "da. 'Wɪ nɛn kɔ 'ka drɛ 'lɔɔ -e 'ka 'fɔ Minsan -sru 'ta wɔnɔn -a bɛ, -nyɛn 'gɔ:

² Evodi 'lee Sentik, an toba -fɔa 'cɛɛ 'nan 'ka 'wulo -ji wɪ 'e 'kɔn -tɔwli, kɔɔ ka ya Minsan -le vɛ -a. ³ ɛn 'i 'bɔ "nyian, i ya 'an 'pa "vazan tɪglɪ 'a. Maan laabo 'i 'lɔ 'nan, 'i 'pa lɪmɔnnun zɪɛ o va. Kɔɔ kɔvɛ 'nyranman 'pa waa Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a. ɛn o 'nyranman 'pa "nyian o 'vale Kleman 'lee 'kɔvɛ 'nyranman 'panɔn -mienun -a. Bali o pɛɛnɔn 'tɔ crɛn -tɛ 'yee 'fluba 'ji. 'Yee 'fluba zɪɛ minnɔn nɛn 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -wɔlɔ "bɛ -a -ji nɛn o 'tɔ ci.

⁴ 'Ka 'ci 'e 'kɔn tɔ pɛɛnɔn man 'e "nrɔndɪ 'nan 'ka drɛ Minsan -le vɛ -a! Maan ve "nyian 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ci 'e "nran! ⁵ 'Ka drɛ wɪ 'e 'kɔn -trɔɔ min pɛɛnɔn 'va. Minsan -tadɪ 'bɔ 'kogo.

⁶ Te 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'tɔ da -e 'ka 'wulo -ji 'e 'kɔ 'koun dɪ. 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn 'ji bɛ, fɛ nɛn e kɪ 'ka man bɛ 'ka laabɔ Bali lɔ, te ka ya Bali trɔv 'banan. 'Ka laabɔ -yrɔ, te kaa muo -fɔa. ⁷ 'Ka drɛ zɪɛ -e Bali -le -fɔdɪ -trɔɔ nɛn wa'a kɔnman min -le 'wɪ 'tɔdɪ man dɪɛ, 'e yiɛ 'tɔ 'ka 'va, te 'ka 'ci yra "tra, te 'ka

'wulo -ji wɪ a -trɔɔ, ka ya Zozi Crizi -le vɛ -a -le "wɛan.

⁸ 'An "bɔɪ Zozinɔn, maan -fɔala "nyian "va 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn e ci 'e 'sɔdɪ "ji "bɛ -a da. En 'wɪ nɛn yaa -maan min yiɛ "naan min man bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. En 'wɪ nɛn e ci tɪglɪ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. En 'wɪ nɛn e ci 'saun Bali 'lɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. En 'wɪnɔn nɛn min a ye "yi ɛn min "we man "yi "bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. En -te 'wɪ 'tɔ a, waa -nan ye min lɔ, te e "sɔa min lɛ ɛn e min 'bɔ 'tɔ dra -dan bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. ⁹ 'Wɪ nɛn maan paa 'ka 'ji 'lee 'wɪ nɛn kaa tranla bɛ, 'ka 'ta wɔla "da. En 'wɪ nɛn kaa man 'an da 'lee 'wɪ nɛn kaa -nan 'yɪ 'an 'lɔ bɛ, 'ka 'ta wɔla "da. -Te kaa drɛ zɪɛ, Bali nɛn e -fɔdɪ -trɔɔ -nɔan "min lɛ bɛ, 'e -kɔan 'ka 'va.

Pɔl Filipov 'nɔn muo "fɔ

¹⁰ 'Pa nɛn ka -ta "nyian -a wɔlɛ 'an 'va bɛ, yaan 'ci nran e -ciala "da. En 'wɪ nɛn kaa drɛ zɪɛ -yee "wɛan an Minsan muo -fɔa -dan. Maan -tɔa 'nan, kaa man -wɛɛman tɔ pɛɛnɔn man, 'nan 'ka -taa 'palɛ 'an 'va, 'pian -si nɛn kɔ 'ka 'sia bɛ ka'a -kɔlɛ -a yɪdɪ -a dɪ. ¹¹ Wa'a vɪlɛ 'nan fɛ -tɔ 'wɪ a 'an man, -yee "wɛan nɛn 'wɪ zɪɛ an ci -a vɪnan dɪ. 'Pian zɪ kɔ 'an drɛ 'lɔɔ -e te an 'ka 'an 'ladɪ min lɔ fɛ da dɪɛ maan -tɔa. ¹² Fɛ nɛn maan vɛ zɪɛ, -yɛɛ ci 'nan -te e ya 'yale -tɛdɪ -a oo, an 'bɛ 'ji ta wo sidɔ. En -te e ya fɛ yɪdɪ -a oo, an 'bɛ 'ji ta wo sidɔ. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn e bɔa "min man bɛ, ma'an koda tɔa -a -tɔ -lɔ "fo "dɪ. -Te e ya -blɪfɛ "kaga yɪdɪ -a oo, ɛn -te e ya dra -tɛdɪ -a oo, ɛn -te e ya fɛ "kaga "yɪdɪ -a oo, ɛn -te e ya fɛ 'ka min lɔ dɪ -a oo, ¹³ 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ, maan "kuan 'an 'pɛ "fli "a Zozi Crizi nɛn 'an 'tɔ -kli -a bɛ -yee "wɛan.

¹⁴ 'Pian 'cee 'pa nɛn kaa 'wɔ 'an 'va 'mɛn yra yɪdɪ -ji bɛ, kaa drɛ "yi. ¹⁵ Filipov flanɔn, kaa -tɔa 'ka 'bɔa 'nan, tɔ nɛn an Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ pou 'sia, ɛn an 'si 'cee 'lɛglɔn 'ji Masedɔa bɛ, -lɛglɪzi -tɔwli "nɛn e 'pa 'an 'va bɛ, 'ka 'bɔ nɛn. En -cɛɛ tɔ -kaa cin wlu 'wɪnɔn drɛnan. ¹⁶ Kɔɔ tɔ nɛn an ya Tesalonik fla bɛ, cɛɛ 'pa 'an 'va 'e 'pa -a "fli yaa fɛ nɛn -a 'wɪ ci 'an man bɛ -a. ¹⁷ Wa'a vɪlɛ 'nan an ya -a -wɛɛnan 'nan minnun 'o

'yi "drɛ 'mɛn dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn maan -wɛɛman "bɔɔ "bɛ, -nyrɛn 'nan, 'cee "yi "nɛn kaa drɛ 'mɛn bɛ, 'ka "nɛn "blɪ 'e 'ciɪla "da.

¹⁸ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, fɛ nɛn kaa -nɔn Epa-prodi lɛ 'nan 'e 'ta -a 'mɛn bɛ, maan 'yɪ 'e pɛɛnɔn. E 'bɔ maan 'e 'ciɪla "da. 'Cee "yi "nɛn kaa drɛ 'mɛn bɛ, e ya "le 'nan Bali -panvɛ nɛn kaa -nɔn, ɛn -a -koei 'nɔnnɔn 'ko laji -e 'e Bali ci 'sɔ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

¹⁹ Fɛ pɛɛnɔn nɛn e klɪ 'ka man bɛ, Bali nɛn maan "sua bɛ e -taa -a -nɔnlɛ 'cɛɛ. -A yɪfɛ nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪɛ, Bali -ciala Zozi Crizi -va -e 'e 'nɔn 'cɛɛ.

²⁰ -Kaa "tɪ Bali 'tɔ 'e drɛ -dan 'li 'trilii. Amen!

Pɔl 'wɪ 'le 'sran o 'tɔ bɔdɪ -a

²¹ Minnun pɛɛnɔn nɛn Zozi Crizi -le "wɛan o ya Bali -le vɛ -a bɛ, an 'o 'tɔ bɔ. -Kaa "bɔɪ Zozinɔn nɛn kv ci waa 'gɔvɛ o 'ka 'tɔ bɔ. ²² Minnun pɛɛnɔn nɛn o drɛ Bali -le vɛ -a bɛ, o 'ka 'tɔ bɔ. Mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -yee "kɔnnɛn 'nɔn nɛn Bali -le vɛ -a bɛ, o 'ka 'tɔ bɔ 'tandan.

²³ Minsan Zozi Crizi -le "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va.

'Fluba nen Pəl -a cren -te Kolbs 'nən le

¹ 'An 'bɔ Pəl bɛ, Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a nən an drɛ Zozi 'le 'pasiazan -a. Mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a cren -te 'kʊ 'vale -kaa 'bʊi Zozizan Timote -a. ² Kʊa cren -te 'ka Bali -le minnun nən Kolbs fla bɛ 'cɛɛ. Ka drɛ 'kʊ 'bʊi Zozinən 'a, ɛn 'ka 'pɛ -sru 'ka 'e tɔadɪ Zozi 'le 'wɪ 'ji dɪ.

-Kaa 'tɪ Bali 'e 'yee 'yi 'lee 'yee -fʊdɪ -trɔɔ -nən 'cɛɛ.

Pəl Bali trʊ 'ba Zozinən nən Kolbs fla bɛ -wɛ

³ Tʊ pɛɛnən man, -te kʊ ya Bali trʊ 'banan 'cee 'wɪ man bɛ, Bali nən -kaa san Zozi Crizi 'tɪ 'a bɛ kʊa muo -fɔa. ⁴ 'Cee yi -tɛradɪ Zozi Crizi da bɛ, kʊa 'wɪ 'man, ɛn 'cee Zozinən pɛɛnən yɪdɪ 'yi 'bɛ, kʊa 'wɪ 'man 'nyian. ⁵ Fɛ nən Bali -a 'pla 'cee vɛ -a laji, ɛn 'ka 'bli a -yrɛ 'bɛ, -yee 'wɛan nən ka 'wɪ zɪɛ -a dra. Fɛ 'bɔ zɪɛ Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnən nən 'wɪ tɪglɪ 'a bɛ, zɪ e 'bɔla 'ka 'va bɛ, ɛn ka -yee 'wɪ 'man 'e tɛdɛ. ⁶ Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnən 'lein 'bɔ nən e 'bɔla 'ka 'va bɛ, e ya fuilanan 'man 'trɛda fɛ pɛɛnən 'nan. Minnun nən waa maan te o 'ta wɔla 'da 'bɛ, o 'nən 'a -kʊnan 'padɪ -a 'da. 'Wɪ 'tʊwli zɪɛ -yɛɛ cɪ drɛnan 'nyian 'cee 'va. 'E pou 'sia yi nən ka 'wɪ 'nɔnnən bɛ -a 'man, ɛn kaa -ci 'man 'kpa tɪglɪ, 'nan 'ka nyirinda -sɛan Bali da bɛ -a da. ⁷ -Kaa 'bʊi Zozizan Epafra nən kʊɛ 'nyranman 'paa waa, ɛn kʊa ye 'yi 'kpa bɛ, 'wɪ 'nɔnnən zɪɛ -yɛɛ paa 'ka 'ji. -A -pɛ -sru 'ka 'e tɔadɪ Crizi -le 'nyranman nən yaa 'paa 'ka 'va nun bɛ -a -ji dɪ. ⁸ Min yɪdɪ 'yi 'nən Bali lei -a -nyran 'ka 'ji bɛ, -yɛɛ -nan 'sinan 'pa 'kʊɛ.

⁹ -Yee 'wɛan 'kʊ 'bɔ 'nyian, zɪ kʊ 'ka 'ta wɪ 'man bɛ, kʊ'a tian 'flinɛ Bali trʊ 'badɪ -a 'cee 'wɪ man dɪ. Kʊa laabʊ Bali lɔ 'nan, 'e 'wɪ 'tɔdɪ 'lee 'wɪ 'fa 'si bli nən e 'sia -yee lei 'saun 'va bɛ -a -nən 'cɛɛ, -e zɪ -a ci 'sɔ wɪ cɪ bɛ 'ka -tɔ 'e 'ciɪla 'da. ¹⁰ Kʊ Bali trʊ 'ba zɪɛ 'nan, -e 'cee 'ta wʊ -pɛ 'e -kʊɔn 'nan Minsan -sru 'nən ka cɪ, -e 'e 'sɔ -yrɛ. ɛn kʊa trʊ 'ba 'nyian 'nan -e 'ka 'wɪ 'yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnən drɛ,

'nan -e 'cee Bali -tɔdɪ bɛ 'e 'pa 'da! ¹¹ ɛn kʊ Bali trʊ 'ba 'nyian 'nan, -yee 'plɛblɛ nən -a -kʊɔn 'manvɛ 'ka 'dɪɛ, 'e 'ka 'tɔ 'plɛblɛ -pɛ pɛɛnən 'ji. Bali 'e drɛ zɪ, -e 'ka 'koe 'e vɪɛ 'e 'si 'ka da dɪ, -e 'ka 'man -sran 'wɪ 'ji, te ci 'nrandɪ a 'ka 'lɔ. ¹² 'Ka 'ka 'tɪ Bali muo 'fɔ! -Yɛɛ -si 'lɛ 'sʊ, ɛn 'yi 'nən yaa 'pla 'yee minnun -le vɛ -a bɛ e drɛ 'cee vɛ -a. 'Yi zɪɛ yaa 'pla 'yee mingɔnnən trɛ nən e 'bia bɛ -a da. ¹³ -Yɛɛ -kaa 'si klun -le 'plɛblɛ 'wlu, ɛn -a -pɪ nən e 'sɔ -yrɛ 'bɛ yaa -tɔ -kaa da. ¹⁴ 'Wɪ nən -a -pɪ zɪɛ yaa drɛ bɛ, -yee 'wɛan Bali -kaa ta pan 'wʊ, ɛn e -cee 'wɪ 'wɪdɪ fui.

¹⁵ Bali nən wa'a ye dɪɛ, zɪ e cɪ bɛ, -a 'bɔ nən Zozi -a kʊɔn minnun le. -Yɛɛ cɪ Bali -pɛ drɛ fɛnun pɛɛnən da 'le Bali -le 'nən flin -le 'wɪ 'zʊ. ¹⁶ Kʊɔ -a 'bɔ 'va nən Bali ciɪla ɛn e fɛ pɛɛnən drɛ. Fɛ pɛɛnən nən min -a ye 'e yɪɛ 'a 'trɛda bɛ, 'lee fɛ pɛɛnən nən laji te min 'ka -a 'ye dɪɛ, -yɛɛ o drɛ. -Nyɛn 'le lei -wɪdɪnun -le 'wɪ 'zʊ, ɛn -nyɛn 'le fɛnun pɛɛnən nən 'plɛblɛ a -wɔ 'bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. Bali ciɪla 'e 'pɪ Zozi 'va ɛn e fɛnun pɛɛnən zɪɛ -a drɛ. -A pɛɛnən zɪɛ o ya -nan 'nan, -e 'o -a -pɪ 'tɔ drɛ -dan. ¹⁷ ɛn Zozi Crizi 'bɔ 'bɛ cɪ fɛ pɛɛnən 'wulo -a, ɛn -yɛɛ o man dra. ¹⁸ -Yɛɛ cɪ -leglizi nən -a 'bɔ pɔ -a bɛ -a -wulo -a, ɛn -yɛɛ cɪ -a pou -a. -Yɛɛ cɪ min tɛdɛ nən e wluan -kanən 'va bɛ -a, 'nan -e 'e 'kʊn fɛ pɛɛnən 'lɛ. ¹⁹ E ya Bali 'bɔ 'ji 'nan 'yee -dan nən 'e cɪ -a bɛ, 'e 'nyran a 'e 'pɪ -va. ²⁰ ɛn e ya 'ji 'nyian 'nan 'e -ciɪla 'e 'pɪ -va -e 'e fɛ pɛɛnən yei 'sɛn 'e cin va 'o 'vale 'e 'bɔ 'a. Zozi 'le -ka nən yaa 'wʊ yɪba 'plan 'da ɛn -a nyɛn -sran bɛ, -yɛɛ -maan 'wɪ 'ka 'nyian Bali 'lee fɛ -tʊ yei 'fo 'dɪ. Fɛ pɛɛnən nən laji o, ɛn fɛ pɛɛnən nən 'trɛda o, 'wɪ 'ka 'o 'vale Bali -a o -tʊ yei 'dɪ.

²¹ 'Ka 'bɔ 'nyian, 'wɪ 'tʊwli zɪɛ e ya 'cee vɛ -a. 'E tɛdɛ bɛ, te ka ya 'ka 'sidɪ Bali man -kʊɔbli, ɛn ka ya -a 'nan -mannən 'a. 'Ka drɛ wɪ -wɪdɪnun 'lee 'cee ci 'nrandɪ 'wɪdɪ 'bɛ -ci -kʊɔnman zɪɛ. ²² ɛn 'bɛ nən 'gʊɛ, Zozi 'le -ka nən yaa 'wʊ 'le blamin -le 'wɪ 'zʊ bɛ, -yee 'wɛan Bali 'ka drɛ 'e beenun -a 'nan, -e 'ka -pli 'e man, te ka ya 'saun 'e 'lɛ, ɛn 'wɪ 'wɪdɪ 'ka 'ka man dɪ, ɛn 'tɔ 'tʊ 'ka 'e 'padɪ 'ka man dɪ. ²³ -Yee 'wɛan 'ka

'tə 'plɛblɛ! Te 'ka "koe 'e 'si 'ka da yi -
teradɪ -a Zozi da dɪ! Fɛ nɛn Bali -a 'pla
'cee vɛ -a laji bɛ, te 'ka 'bli 'si -yrɛ "dɪ!
Fɛ 'bɔ zɪɛ Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn kaa
'man bɛ, -yɛɛ -ci 'si 'cɛɛ. ɛn Zozi 'le 'wɪ
'nɔnnɔn nɛn waa 'sinan 'pa minnun
pɛɛnɔn lɛ bɛ, -a fuiladɪ "man "nɛn 'an
'bɔ Pɔl -a "paa 'nyranman -a.

Pɔl-le 'nyranman

²⁴ 'An yra nɛn an cɪ -a yɪnan 'gʊɛ, 'ka
lɛ nɛn, ɛn -a 'wɪ 'an 'ci "nranman. Kɔɔ
Crizi -le yra yɪdɪ bɛ, -a 'le nɛn an cɪ -
a -srannan. An ya 'an yra yɪnan -yee
-leglizi nɛn -a pɔ a bɛ -a man. ²⁵ An
drɛ -leglizi -le 'nyranman 'pazan 'a,
kɔɔ Bali 'bɔ 'bɛ 'nyranman zɪɛ -a -pɛba
'wɔ 'an 'lɔ, 'nan -e 'an 'yee 'wɪ vɪ 'cɛɛ 'e
pɛɛnɔn. ²⁶ Bali -le 'wɪ 'bɔ zɪɛ, 'li bɛ te e
ya 'e yɔɔdɪ minnun man. 'Pian 'bɛ nɛn
'gʊɛ, Bali -a kɔɔn 'wein minnun nɛn o
cɪ -yee vɛ -a bɛ -wɛɛ. ²⁷ Kɔɔ -a -cin a Bali
ji 'e 'cɛn 'nan, 'e 'wɪ yɔɔdɪ zɪɛ -a ta bɔala
'yee minnun lɛ -e 'o -tɔ 'nan, 'wɪ yɔɔdɪ
'bɔ a -dan, ɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪ.
ɛn minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ,
e ya -wee vɛ -a "nyian. 'Wɪ yɔɔdɪ 'bɔ
nɛn 'nan, kaa nɛn ka 'ka Zuif 'nɔn 'a
dɪɛ, Crizi a 'ka yei, ɛn -yɛɛ -maan 'ka
'bli a "da 'nan Bali -le mingɔnnɛn trɛ
bɛ, "ka -koo "da.

²⁸ -Yee 'wɪ nɛn kʊa ve minnun
pɛɛnɔn lɛ. 'Wɪ 'tɔdɪ -a nɛn kʊa "paa-
man o ji, te kʊ -ko 'wɪ pladɪ -a -wɛɛ.
Kʊa dra zɪɛ 'nan, -e minnun pɛɛnɔn
'o drɛ ceje Crizi -le 'wɪ 'ji. ²⁹ 'Wɪ zɪɛ -
yee "wɛan nɛn an 'nyranman "paa, ɛn
'an 'fli -mɛan dra. Crizi -le 'plɛblɛ nɛn
e 'nyranman "paa -a 'an man 'plɛblɛ
'gʊɛ, -yɛɛ -maan an -kolaman 'wɪ zɪɛ -a
dredɪ -a.

2

¹ 'Wɪ nɛn an cɪ -a drɛnan 'cee vɛ -a
'gʊɛ, 'lee Zozinɔn nɛn Laodize bɛ -wee
vɛ -a 'gʊɛ, 'lee Zozinɔn -mienun nɛn
wa'a tian "nyian 'an yɪɛ 'o yɪɛ 'a dɪɛ -
wee vɛ -a 'gʊɛ, an ya "vale 'nan 'ka -tɔ
'nan e ya "le -kuli man nɛn an cɪ. ² An
ya -a drɛnan zɪɛ 'nan, -e 'ka "koe 'e 'tɔ
'ka da, ɛn "nyian -e yɪdɪ "yi 'e 'kɔn 'ka
yei, te 'ka yɪɛ -tɔa 'ka cin va. An ya -a
drɛnan zɪɛ "nyian 'nan, -e 'cee 'wɪ 'tɔdɪ
'e 'ciɪla "da, tɔɔn -e Bali -le 'wɪ yɔɔdɪ bɛ

'ka -ci man. -Yee 'wɪ yɔɔdɪ zɪɛ Crizi nɛn.
³ ɛn Crizi 'bɔ 'va nɛn Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ
pɛɛnɔn cɪ, ɛn -yɛɛ ta bɔala min lɛ.

⁴ An 'wɪnɔn zɪɛ -a 'vɪ 'cɛɛ 'nan -e min
'e vɪɛ 'e 'ka see "paa 'e wei -a, -e 'ka 'si
-si tɪglɪ da dɪ. ⁵ 'An 'ka 'ka "srɔn "kogo
dɪ, 'pian 'mɛn ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn a 'ka
'va nun. Ci "nrandɪ a 'an 'lɔ, kɔɔ maan
-kɔnnɛn 'yɪ 'nan 'ka 'ci "nrɔnman 'wɪ
'tɔwɪ "da, ɛn ka ya 'ka 'tɔdɪ -kli 'cee yi
-teradɪ Crizi da -ji.

⁶ Ka wɪ "man 'nan Zozi Crizi 'bɛ cɪ
'ka 'san -a, -yee "wɛan 'ka 'fʊ 'ka leadɪ
"man! ⁷ 'Ka 'kɔn Zozi 'va "le yiba "nɛn
-a "sɛin "a 'trɛ 'ji 'plɛblɛ bɛ -yee 'wɪ
'zʊ. ɛn "nyian "le 'kɔn nɛn waa -pʊ -
fʊ 'plɛblɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Yi -teradɪ Zozi
da nɛn waa paa 'ka 'ji bɛ, 'e 'kʊ 'padɪ -a
"da. ɛn 'ka Bali muo "fɔ -tidi.

'Ka drɛ "yi minnun nɛn o Bali -le 'wɪ ve 'wɪ 'a bɛ o va

⁸ 'Ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va! Te min -tʊ 'e
'ka see "paa 'yee 'wɪ 'tɔdɪ -a -e 'ka 'si -
si tɪglɪ da dɪ! 'Wɪnɔn nɛn yaa ve bɛ e
ya 'wɪ "tun "a, ɛn 'wɪnɔn nɛn blamin -a
"nrɔnman 'e 'wulo -ji -e 'e vɪ bɛ -nyrɛn.
Lei -wɪdɪnɔn 'pa 'nyranman nɛn, zɪɛ.
Ya'a 'sia Crizi -va dɪ.

⁹ Te min 'e 'ka 'man yɪ dɪ! Kɔɔ min
nɛn e Bali kɔɔn minnun lɛ -pɛ pɛɛnɔn
'ji bɛ, Crizi -tɔwɪ "nɛn. ¹⁰ ɛn Crizi 'bɔ
man nɛn ka cɪ 'ka leadɪ, -yee "wɛan fɛ
-tʊ 'ka 'e 'klɪdɪ 'ka man Bali -le 'belidɪ
va dɪ. Fɛnɔn pɛɛnɔn nɛn 'plɛblɛ a -wɛɔ
ɛn o min "paala bɛ -yɛɛ cɪ o da.

¹¹ ɛn "nyian 'cee leadɪ Crizi man bɛ,
e ya 'ka 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va -a. 'Ka 'fɔdɪ
-klɔnmɔn -va zɪɛ, e 'ka 'nan blamin plɔ
'pla 'ka man 'e 'pɛ -a dɪ, 'pian Crizi -
va nɛn e 'si, ɛn -a -ci nɛn 'nan 'ka 'vale
'wɪ 'wɪdɪ "a ka cɛɛn 'e cin man. ¹² 'Ka
-batize nɛn waa drɛ bɛ, e ya "le min
nɛn ka cɪ -a 'e tɛdɛ bɛ -wɛɛ 'wɔ 'trɛ 'ji
'o 'vale Crizi -a. ɛn "nyian e ya "le Bali
'ka wɪuan -kanɔn 'va 'ka 'vale Crizi -
a, kɔɔ ka yi -tɛala Bali -le 'plɛblɛ nɛn e
Zozi Crizi wɪuan -kanɔn 'va bɛ -a da.

¹³ Kaa nɛn ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, 'e
tɛdɛ bɛ 'wɪnɔn nɛn o cɪ 'wɪdɪ "bɛ kaa
dra. -Yɛɛ -maan Bali 'lɛ bɛ, ka ya "le
minnun nɛn o ya 'o 'kadɪ bɛ -wee 'wɪ
'zʊ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ Bali 'belidɪ -nɔn
'cɛɛ 'ka 'vale Crizi -a. Bali -kaa pɛɛnɔn

'le 'wɪ 'wɪdɪ fui -kaa man. ¹⁴ 'Wɪnun nɛn o 'wɪ -tɔa -kaa man bɛ, -a pɛɛnɔn a 'e 'crɛn -tɛdɪ. 'Pian Bali -a fui, ɛn yaa 'lɛ 'ka yiba "plan da. -Yɛɛ drɛ Zozi 'lɛ -kadɪ -a. ¹⁵ ɛn "nyian, fɛnun pɛɛnɔn nɛn 'plɛblɛ a -wɔ ɛn o min "paala bɛ, Bali o 'lɛ 'ka. -Guliga -blɪdɪ -a nɛn, yaa kɔɔn minnun pɛɛnɔn lɛ 'nan 'e o klɪ.

¹⁶ -Yee "wɛan -a -si 'ka min -tɔ -lɔ -e 'e tin -tɛ 'ka da, fɛ nɛn kaa -ble bɛ -a man dɪ, 'lee fɛ nɛn kaa -mlɪan bɛ -a man dɪ. -A -tɔwli "nɛn "nyian "fɛdɪ yɪnɪn -a, 'lee mlɛn yɪ -tɔ -a, 'lee 'flɪnla "yɪ -a. ¹⁷ 'Wɪnun pɛɛnɔn zɪɛ -wɛɛ trɔa 'wɪ nɛn e "ta -daa "drɛlɛ bɛ -a 'lɛ "le -a fulɔ lei -zɔ. 'Pian fɛ 'bɔ nɛn -a fulɔ lei -trɔa 'si 'lɛ bɛ, Crizi 'bɔ nɛn.

¹⁸ Minnun nɛn waa ve 'cɛɛ 'nan, 'vaa -e min 'e 'kopa yɪ Bali va bɛ, 'e 'tɛ 'pa 'e 'fli 'kɔlɛ da, ɛn "nyian 'e Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ o bɔ bɛ, te 'ka "trɔɛn "tɔ o wei lɛ dɪ. 'O 'fli -kɔɔnman nyrin nɛn waa -tɛa "bɛ -a, ɛn -wee -wulo -ji "nrɔndɪ -wɪdɪ -a -maan 'o 'fli "siala -dandan, te -a -ci "ka "dɪ. ¹⁹ ɛn Crizi nɛn -leglɪzi -wulo -a bɛ, o 'ka 'o lɛadɪ "nyian 'bɛ man dɪ. 'Pian te -yɛɛ -leglɪzi nɛn -a 'bɔ po -a bɛ, -a man dra. ɛn -yɛɛ -maan e ya 'e 'fɔdɪ 'e cin man 'plɛblɛ, ɛn -yɛɛ -maan "nyian -leglɪzi trɔman "le Bali cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

²⁰ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'cee -ka nɛn ka 'wɔ 'ka 'vale Crizi -a 'e cin va bɛ, -yee "wɛan lei -wɪdɪnɪn -le 'plɛblɛ 'ka "nyian 'ka da dɪ. -Mɛ "le "wɛan nɛn kaa dra "le 'nan fɛnun zɪɛ -wee 'plɛblɛ a tɪan 'ka da? ɛn -mɛ "le "wɛan nɛn ka ya "vale 'ka 'ta wɔla -wee 'srɔɛnnun 'gʊɛ -a da? ²¹ Waa ve 'cɛɛ 'nan, te 'ka fɛ 'gʊɛ -a 'sia dɪ, ɛn te 'ka fɛ 'gʊɛ -a -blɪ dɪ, ɛn 'bɛ nɛn 'gʊɛ ka'a 'kla 'bɛ man "fo "dɪ! ²² Fɛnun zɪɛ o ya -nan 'nan -e min 'e 'man wɪ drɛ -a. 'Srɔɛnnun 'bɔ zɪɛ minnun 'bɛ -tɔ -pei -a, ɛn minnun -le 'wɪ "paadɪ nɛn. ²³ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ o bɔdɪ bɛ, 'lee 'tɛ 'padɪ min 'fli 'kɔlɛ da bɛ, 'lee fɛnun 'cidɪ bɛ, te min -a 'man bɛ, yaa ye "le 'wɪ 'tɔ wɪnun -zɔ. 'Pian te 'srɔɛnnun zɪɛ -a -ci "ka "dɪ, kɔɔ blamin cɪ 'sɔ wɪnun -wɪdɪ "bɛ, ya'a 'bɛ 'sia 'e 'lɔ dɪ.

3

Fɛnun nɛn Bali va bɛ -a da nɛn 'ka cɪ "nrɔn!

¹ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali 'ka wɔlan -kanɔn 'va 'ka 'vale Crizi -a. ɛn Crizi a 'e -nyrandɪ Bali -pɛ "yɪ "da. -Yee "wɛan nɛn fɛnun nɛn Bali va bɛ -a 'bɔ nɛn 'ka -wɛɛ, ² ɛn -a da nɛn 'ka cɪ "nrɔn tɔ pɛɛnɔn man! 'Pian te 'ka cɪ "nrɔn 'trɛda fɛnun da dɪ! ³ Kɔɔ ka ya "le minnun nɛn o -ka 'trɛda fɛnun va zɪa bɛ -wee 'wɪ 'zɔ. 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, Bali 'belɪdɪ -nɔn 'cɛɛ 'ka 'vale Crizi -a, ɛn 'belɪdɪ zɪɛ -a man a 'e yɔɔdɪ Bali 'bɔ 'va. ⁴ 'Cee 'belɪdɪ 'kpa bɛ Crizi nɛn, ɛn tɔ nɛn e -taa "man "bɛ -a nyan nɛn ka -kɔan -a "srɔn, -e 'ka -yee 'tɔ -dan bɛ -a "nɛn "blɪ.

⁵ -Yee "wɛan 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn nɛn 'trɛ 'gʊɛ -a da bɛ, 'ka 'bɛ yɪ -ka! -A -mie nɛn "le nyinnandɪ lɪ 'lee -kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɪɛ -yee 'wɪ 'zɔ, ɛn "nyian "le 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ, ɛn "nyian "le min -le cɪ "nrɔndɪ 'wɪnun zɪɛ -a da bɛ -yee 'wɪ 'zɔ, ɛn "nyian "le min 'bɔ cɪ 'sɔ wɪnun -wɪdɪ 'zɔ, ɛn "nyian "le min yɪɛ nɛn ya'a 'ciala fɛ da dɪɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn 'wɪ 'bɔ zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e ya "le fɛ -tɔ nɛn min -a -tɔ Bali 'lɛji te yaa "sua. -Yee "wɛan 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn zɪɛ te -a -tɔwli 'e 'kɔn 'ka yei "dɪ! ⁶ Kɔɔ 'wɪnun zɪɛ -a man nɛn Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔnman minnun nɛn o 'ka "vale 'o 'ta wɔla -a wei da dɪɛ -wɛɛ. ⁷ Tɔ nɛn te 'wɪ 'wɪdɪnɪn zɪɛ -wɛɛ 'ka "paala bɛ, te 'cee 'ta wɔ -pɛ a zɪɛ. ⁸ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, 'ka 'pɛ 'e 'si 'wɪ 'wɪdɪnɪn pɛɛnɔn zɪɛ -a -sru! ɛn "nyian bɛ, nyrɔn siadɪ, 'lee 'bli 'fɔdɪ min ji, 'lee 'nandɪ min man bɛ, te -a -tɔwli 'e 'kɔn 'ka yei "dɪ! ɛn "nyian bɛ, "srɔnnun wɔdɪ 'lee 'wɪdɪ min man -wɪdɪ "bɛ, te -a -tɔwli 'e bɔla 'ka 'le dɪ! ⁹ ɛn te 'ka 'wɔ 'sɛn 'ka cin lɛ dɪ! Kɔɔ min nɛn ka cɪ -a 'e tɛdɛ bɛ 'lee 'ka drɛ wɪnun 'cɛn bɛ, ka cɛɛn 'bɛ man. ¹⁰ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ ka drɛ min -trɛ -a. Bali 'bɔ 'bɛ drɛ, ɛn e -ko 'ka liladɪ -a zɪɛ -trɪlɪi, -e 'ka 'sia, te 'cee -a -tɔdɪ "paa "da. ¹¹ 'Wɪ nɛn Bali -a drɛ zɪɛ -yee "wɛan bɛ, -te min a Zuif min -a oo, ɛn -te e 'ka Zuif min -a dɪ oo, 'bɛ a 'e "tun. ɛn "nyian bɛ, -te min a 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va oo, ɛn -te e 'ka 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪ oo, 'bɛ a 'e "tun. ɛn "nyian bɛ, -te min a -pɛn min -

a oo, en -te min a 'leaglɔn 'kɔɔbli -ji min -a oo, 'bɛ a 'e "tun. En "nyian bɛ, -te min a nɔan -a oo, en -te min 'ka nɔan -a dɪ oo, -a pɛɛnɔn zɪɛ 'bɛ a 'e "tun. 'Pian 'wɪ nɛn Bali -a -nanjean 'ka pɛɛnɔn 'va bɛ, Crizi nɛn. En -yɛɛ cɪ 'ka pɛɛnɔn 'ji.

¹² Bali 'ka 'si "va 'nan, -e 'ka drɛ 'yee minnun -a, en e 'ka ye "yi. -Yee "wɛan min nyirinda 'e 'sɛn 'ka da, en 'ka 'kɔn min 'kpa -a, en te 'ka 'fli 'sia -dandan dɪ, en 'ka 'kɔn -trɔɔ min pɛɛnɔn 'va, en 'ka -pɔan 'e 'sɔ 'wɪ 'ji! ¹³ Te 'ka "bɔɪ -tɔ plu 'ka man dɪ! -Te 'ka "bɔɪ -tɔ 'wɪ drɛ 'cɛɛ bɛ, 'ka man wɪ 'cɛ. Minsan 'ka 'man wɪ 'cɛ -yee "wɛan 'ka min man wɪ 'cɛ. ¹⁴ En 'wɪ 'tɔwli "nɛn e cɪ -a pɛɛnɔn zɪɛ -a -wulo -a bɛ, -nyrɛn 'nan 'ka cin yɪ "yi. Kɔɔ 'ka cin yɪ dɪ "yi 'bɛ -maan 'lɔɔ 'shɛ 'lee -sɛɛ -kɔan 'ka yei.

¹⁵ Crizi -le -fɔdɪ -trɔɔ nɛn yaa -nɔn 'cɛɛ bɛ, -a da nɛn 'ka 'ci "nrɔn -e 'ka 'wɪ drɛ 'ka cin va. -Fɔdɪ -trɔɔ zɪɛ -a man nɛn Bali 'ka laabɔ 'nan -e 'ka 'kɔn "le min -tɔwli 'zɔ. -Yee "wɛan 'ka Bali muo "fɔ tɔ pɛɛnɔn man. ¹⁶ Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn bɛ, 'e 'kɔn 'ka yei 'e 'ciɪladɪ "da! 'Wɪ 'tɔdɪ -a nɛn 'ka 'wɪ "paa 'ka cin ji, te ka -ko 'wɪ pladɪ -a 'ka cin lɛ. 'Ka Bali muo "fɔ 'ka 'bli pɛɛnɔn 'a, te ka -ko -yee 'fluba 'ji "drenun -fɔdɪ -a, 'lee -a 'tɔ bɔ "drenun -fɔdɪ -a, 'lee "drenun nɛn Bali lei 'saun -a -cin -tɔa 'ka 'ji bɛ -a -fɔdɪ -a. ¹⁷ 'Wɪ oo 'wɪ nɛn kaa dra 'lee kaa ve bɛ, 'e -kɔɔn 'nan ka ya Minsan Zozi -srɔnɔn 'a. En 'ka 'ciɪla "va -e 'ka -kaa "tɪ Bali muo "fɔ.

'Ka 'wɪ drɛ 'ka cin va 'yi!

¹⁸ Kaa nɛn ka cɪ min nannun -a bɛ, 'ka 'ta wɔla 'ka -sran wei da! 'Wɪ nɛn e cɪ "le 'ka drɛ bɛ -nyrɛn "bɛ, kɔɔ ka ya Minsan -le vɛ -a.

¹⁹ Kaa nɛn ka cɪ lɪ -srannun -a bɛ, 'ka nan yɪ "yi, en te 'ka o 'pla -pɔan 'tɔndɔn 'a dɪ!

²⁰ Kaa nɛn ka cɪ nannannun -a bɛ, 'ka 'ta wɔla 'ka "tɪ 'lee 'ka "bɔ wei da -pɛ pɛɛnɔn 'ji! 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ 'sɔ Bali lɛ, kɔɔ ka ya Minsan -le vɛ -a.

²¹ Kaa nɛn ka cɪ 'nɛn "tunun -a bɛ, 'wɪ nɛn e 'cee 'nɛn 'ci -tɔa lou 'ka man bɛ, te 'ka drɛ -wɪɛ "dɪ, "tɔgɔ o "koe 'e 'si 'o da!

²² Kaa nɛn ka cɪ nɔannun -a bɛ, 'ka 'ta wɔla 'ka 'tanɔn wei da -pɛ pɛɛnɔn

'ji! Te 'ka drɛ o yɪɛ lɛ 'saza 'nan -e 'o 'ka yɪ "yi "dɪ! 'Pian 'ka "klan Minsan lɔ, en 'ka drɛ 'ka 'ci 'fɪdaa 'a! ²³ 'Nyranman pɛɛnɔn nɛn kaa "paa bɛ, 'ka drɛ 'ka 'bli pɛɛnɔn 'a! En 'ka 'ci "nrɔn 'nan, Minsan lɛ nɛn ka cɪ 'nyranman zɪɛ -a 'panan, blamin lɛ "cɛɛ dɪ! ²⁴ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Minsan 'ka -ko "paa. -Kopa zɪɛ "yi "nɛn Bali -a 'pla 'yee minnun -le vɛ -a bɛ -nyrɛn. -Yee "wɛan 'ka 'tazan nɛn Crizi -a bɛ 'ka 'su! ²⁵ 'Pian min nɛn e 'wɪ 'wɪlɪdɪ drɛ bɛ, yaa "nɛn 'ye, kɔɔ Bali 'ka min bo "va -e 'e va wɪ drɛ dɪ.

4

¹ Kaa nɛn ka cɪ o tanɔn 'a bɛ, 'wɪ nɛn e cɪ "le 'o drɛ min lɛ -e 'e Bali ci 'sɔ bɛ -nyrɛn 'ka drɛ 'cee nɔannun lɛ! 'Ka 'bɔ "nyian, -a -cin 'e 'kɔn "cee 'ji 'nan, 'ka 'tazan a laji.

'Ka Bali trɔ 'ba en 'ka Bali -le 'wɪ vɪ minnun lɛ

² Te 'ka "koe 'e 'si 'ka da Bali trɔ 'badɪ -a dɪ! 'Ka yɪɛ -trɔa "da, en 'ka Bali muo "fɔ! ³ En "nyian 'ka Bali trɔ 'ba 'kɔvɛ 'nan, 'e -si -nɔn 'kɔvɛ -e 'kɔ Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn -a -ci a 'e yɔɔdɪ minnun man bɛ, -a fuɪla "man. 'Wɪ zɪɛ -a man nɛn an ya -pɔ 'kuin. ⁴ -Yee "wɛan 'ka Bali trɔ 'ba 'mɛn 'nan, -si 'e 'lɛ 'sɔ -e 'an 'wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ -a vɪ 'wein, "le zɪ e cɪ 'mɛn 'nyranman -a bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

⁵ 'Wɪ 'tɔdɪ -a nɛn 'ka 'ta wɔ minnun nɛn o 'ka Zozi 'va dɪɛ o va. Tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn e "paala 'ka 'vale waa 'ka yei "bɛ, te 'ka 'tɔɪ 'e sɛɛ 'e "tun "dɪ!

⁶ Weinun nɛn o bɔala 'ka 'le bɛ, 'o 'kɔn tɔ pɛɛnɔn man "yi, en -a 'nɔnnɔn 'e 'fɔ min man! Kɔɔ e ya "le -te min 'wɪ 'tɔ laabɔ 'ka 'lɔ bɛ, 'ka -kɔla -a -sru vɪdɪ -a -yrɛ fɛnyian.

Pɔl 'wɪ 'nyranman 'vɪ Kolbs 'nɔn lɛ

⁷ -Kaa "bɔɪ Zozizan Tisik nɛn kɔ 'nyranman "paa waa 'gɔvɛ, 'wɪ nɛn 'an man 'gɔvɛ -yɛɛ "ta "lo -a -nan 'sinan 'palɛ 'cɛɛ. Kɔvɛ ye "yi 'kpa tɪglɪ, en -a yɪɛ yra Minsan -le 'nyranman 'padɪ da. ⁸ Maan 'pa 'sia 'cɛɛ 'nan, -e 'e 'kɔ 'ta wɪ vɪ 'cɛɛ, en "nyian -e 'e 'ka "koe "tɔ 'ka da. ⁹ Mɛɛn 'pa 'sia 'o 'vale -kaa "bɔɪ Zozizan Onezi nɛn 'ka 'bɔ 'va min -a bɛ

-a. Kɔ 'bɛ ye "yi "nyian 'kpa tɪglɪ, ɛn -a yiɛ yra Minsan -le 'nyranman 'padɪ da. -Wɛɛ 'kɔ 'ta wɪ pɛɛnɔn ve 'cɛɛ.

¹⁰ Ariza nɛn 'kɔ 'vale -a kɔ ya -pɔ 'kuin 'gɔɛ, e 'nan 'e 'ka 'tɔ bo. ɛn "nyian Mark nɛn Barnaba "blu -le 'nɛn 'a bɛ, e 'nan 'e 'ka 'tɔ bo. An -yee 'wɪ crɛn -tɛ 'fluba -tɔ -ji bɛ, 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ zɪɛ -a da. E "ta "lo "bɛ, 'ka 'kun 'ka 'pɛ "fli "a. ¹¹ Zozi nɛn waa laabo Zuti bɛ, "e 'vɪ "nyian 'nan 'e 'ka 'tɔ bo. Zuif 'nɔn pɛɛnɔn nɛn o yi -tɛra Zozi Crizi da bɛ o yei "bɛ, min yaaga zɪɛ o 'bɔ 'a nɛn, kɔ 'nyranman "paa. 'Nyranman zɪɛ -nyrɛn 'gɔ. Kɔa -wɛɛman 'nan, minnɔn 'o 'wɪ "man 'nan Bali 'bɛ cɪ 'o da mingɔnnɛn -a. Min yaaga zɪɛ -wee "wɛan 'an "koe "a 'an da 'kpa tɪglɪ.

¹² Epafra nɛn 'ka 'va min -a bɛ, e 'nan 'e 'ka 'tɔ bo. Zozi Crizi 'suzan tɪglɪ nɛn. Tɔ pɛɛnɔn man bɛ, e ya 'e kɔaladɪ Bali trɔ 'badɪ man 'cɛɛ. Yaa laabo Bali lɔ 'nan, tɛ 'ka 'pɛ -sru 'e tɔa -yee 'wɪ 'ji dɪ, ɛn "nyian 'nan 'ka drɛ ceje -yee 'wɪ 'ji. ɛn yaa laabo -yrɔ "nyian 'nan, 'wɪ nɛn e cɪ Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a bɛ, 'ka -kɔla -a drɛdɪ -a. ¹³ Maan 'yɪ 'nan, -a "koe "a -nyannan 'ka man 'kpa tɪglɪ, ɛn -a "koe "a -nyannan "nyian Laodize 'nɔn 'lee Irapoli 'nɔn man. ¹⁴ -Kaa bee Luk nɛn -dɔdrɔ -a bɛ, 'o 'vale Dema -a o 'nan 'o 'ka 'tɔ bo.

¹⁵ Zozinɔn pɛɛnɔn nɛn Laodize bɛ, kɔ o 'tɔ bo. ɛn "nyian bɛ Nifa 'lee Zozinɔn nɛn o cin ye -yee 'kuin bɛ, kɔ o 'tɔ bo.

¹⁶ -Tɛ ka cɛɛn 'fluba 'gɔɛ -a ta vɪdɪ man bɛ, ka -kɔ -a Zozinɔn nɛn Laodize bɛ -wɪɛ -e "o ta vɪ. ɛn 'ka 'bɔ "nyian, Laodize 'nɔn 'le vɛ bɛ "cɛɛ ta vɪ.

¹⁷ 'Ka vɪ Asip lɛ 'nan, 'e yiɛ 'tɔ 'e 'fli -va, -e 'nyranman nɛn Minsan -a -pɛba 'wɔ -yrɔ "bɛ, -a -pɛ 'e 'sɔ -a drɛdɪ -a.

¹⁸ 'An 'bɔ Pɔl, an "we 'ka 'va. Mɛɛn 'ka 'tɔ bɔdɪ 'gɔɛ -a crɛn -tɛ 'an 'bɔ 'pɛ -a. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, an ya -pɔ 'kuin.

Bali -le "yi 'e 'kɔn 'ka 'va.

'Fluba tɛdɛ nɛn Pɔl -a crɛn -tɛ Tesalonik 'nɔn lɛ

¹ 'An 'bɔ Pɔl 'lee Sila 'lee Timote 'bɛ 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ. Kʊa crɛn -tɛ -leglizi nɛn Tesalonik bɛ -a -ji 'nɔn lɛ. Ka ya -kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi -le vɛ -a.

Bali 'e 'yee "yi 'lee 'yee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ.

Pɔl Tesalonik 'nɔn 'le yi -teradɪ Zozi da 'wɪ 'vɪ

² Kʊ Bali muo -fɔa yi pɛɛnɔn man 'cee "wɛan, ɛn kʊ Bali trʊ "baa 'cee 'wɪ man. ³ 'Cee 'nyranman nɛn kaa "paa yi -teradɪ Zozi da -a, 'lee 'nyranman 'plɛblɛ nɛn kaa "paa -a yɪdɪ "yi "a, 'lee 'ka yɪɛ nɛn e cɪra -kaa 'san Zozi Crizi lɛ bɛ, -a -cin a 'kʊ 'ji yi -tʊdʊ pɛɛnɔn man -kaa "tɪ Bali trʊ 'banan.

⁴ 'Kʊ "bʊɪ Zozinɔn, Bali 'ka ye "yi. ɛn kʊa -tɔa 'nan, e 'ka 'si "va 'yee vɛ -a.

⁵ Kɔɔ zɪ kʊ 'lʊ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪlɛ 'cɛɛ bɛ, kʊ'a vɪlɛ 'kʊ 'le 'saza "tun "dɪ. 'Pian Bali lei 'saun 'yee 'plɛblɛ 'ci kɔɔn, ɛn e 'kʊ "koe "tɔ 'kʊ da 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ -a. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a, kɔɔ 'nyranman nɛn kʊa 'pa 'cɛɛ bɛ, kaa -nan 'yi.

⁶ 'Wɪ 'kpa, Bali 'ka 'si "va 'yee vɛ -a. Kʊa -tɔa zɪ, kɔɔ ka sɔɔnla 'kʊ "pa "da ɛn ka drɛ Minsan si drɛnɔn 'a. Minnun 'tɛ 'pa 'ka da 'wɪ zɪɛ -a man "kaga, 'pian 'ka wɪ Bali -le 'wɪ man ci "nrandɪ -a. Bali lei 'saun 'bɛ ci "nrandɪ zɪɛ -a -nɔn 'cɛɛ. ⁷ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, minnun pɛɛnɔn nɛn o yi -tera Zozi da Masedɔa 'lee Akai 'lɛglɔn 'ji bɛ, ka drɛ -wee 'wɪ -kɔɔn "man 'nɔn 'a. ⁸ Kɔɔ 'ka 'va nɛn Minsan -le 'wɪ 'e pei 'trɔa, ɛn e fuila "man Masedɔa 'lee Akai 'lɛglɔn 'ji. ɛn "nyian bɛ, minnun 'cee yi -teradɪ Bali da 'wɪ ve fɛ pɛɛnɔn 'nan. Kʊɛ "cɛɛ 'wɪ zɪɛ 'bɛ ve "nyian minnun lɛ dɪ. ⁹ Minnun pɛɛnɔn -a ve 'ka man 'nan, kʊ 'lʊ 'ka 'va bɛ, ka 'kʊ 'kun fɛnyian. ɛn "nyian 'nan, ka 'si yiba "minnun nɛn ka o -paan "bɛ o -sru. Kaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ te kaa "sua. -Yɛɛ cɪ Bali nɛn -a yɪɛ cɪ "man "bɛ -a. ɛn -yɛɛ cɪ Bali tɪglɪ 'a. ¹⁰ 'Bɛ

nɛn 'gʊɛ, ka ya -a -pɪ nɛn e -taa 'silɛ laji -e 'e 'ta bɛ -a -pɛnnan. -A -pɪ zɪɛ Zozi nɛn Bali -a wluan -kanɔn 'va bɛ, -nyrɛn. -Yɛɛ -kaa "sia Bali -le nyran -blɪdɪ nɛn e cɪ -tanen bɛ -a wlu.

2

Bali -le 'wɪ pei 'trɔa Tesalonik 'kɔ?

¹ 'Kʊ "bʊɪ Zozinɔn, kaa -tɔa 'ka 'fli -a 'nan 'kʊɛ 'lʊdɪ 'ka 'va bɛ -a "nɛn 'ka 'fʊlɛ 'e "tun "dɪ. ² ɛn kaa -tɔa "nyian 'nan, minnun 'kʊ srɔn, ɛn o 'tɛ 'pa 'kʊ da Filipʊ flɔ 'vaa ɛn kʊ 'bɔla 'ka 'va. ɛn 'ka 'va "nyian bɛ, 'kʊ 'man 'ka 'fʊlɛa flu dɪ. 'Pian kʊ yi -tera Bali da, ɛn kʊ -yee 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'cɛɛ. ³ Kʊ "koe 'sia, ɛn kʊ 'wɪ zɪɛ -a drɛ. Kɔɔ Bali -le 'wɪ nɛn kʊa ve minnun lɛ bɛ, kʊ'a ve 'wlu 'a dɪ, ɛn kʊ'a ve 'ci "nrɔndɪ -wɪdɪ "a dɪ, ɛn kʊ'a -dawli dra dɪ. ⁴ 'Pian 'wɪ nɛn Bali "e 'nan 'kʊ vɪ bɛ, -nyrɛn kʊa ve. E 'kʊ 'nanjɛɛn, ɛn e 'kʊ 'yɪ tɪglɪ. -A -nan nɛn e 'yee 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -pɛba 'wʊ 'kʊ 'lɔ. -Yee "wɛan kʊ 'ka -a -wɛɛnan 'nan 'kʊ 'sɔ minnun lɛ dɪ, 'pian kʊa -wɛɛman 'nan, 'kʊ 'sɔ Bali nɛn e min ci wɪ -tɔa "bɛ -yrɛ.

⁵ Kaa -tɔa 'wein 'nan, kʊ'a 'wɪ vɪlɛ 'cɛɛ see "paa wei -a dɪ, ɛn kʊ'a 'wɪ vɪlɛ 'cɛɛ 'nan -e 'kʊ 'ka 'lɔ fɛ yɪ dɪ. Bali a 'kʊɛ 'wɪ 'nan yɪzan -a. ⁶ Kʊ'a -wɛɛlɛ 'nan min 'e 'kʊ 'tɔ "yi "vɪ dɪ.

-Te e ya 'ka 'bɔ 'a oo, ɛn -te e ya min peenun -a oo, kʊ'a -wɛɛlɛ 'nan 'o 'kʊ 'tɔ "yi "vɪ "fo "dɪ.

⁷ Kʊ -kɔlamen paan -e 'kʊ drɛ 'ka 'win -ji -trɔ -a, kʊ ya Crizi -le 'pasianɔn 'a -le "wɛan. 'Pian kʊ -fʊ 'ka 'va 'trɔɔ 'le zɪ 'nɛn "bʊ 'e yɪɛ -tɔa 'yee 'nɛn 'va bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ⁸ ɛn 'ka yɪdɪ "yi "bʊɪ "le "wɛan, Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'saza "cɛɛ kʊa 'vɪ 'cɛɛ dɪ, 'pian 'kʊ 'fli -nɔn 'cɛɛ "fo. 'Wɪ 'kpa, 'ka 'nan wɪ a 'kʊ man "bʊɪ, -yee "wɛan kʊa drɛ zɪ.

⁹ 'Kʊ "bʊɪ Zozinɔn, 'nyranman nɛn, kʊa 'pa 'ka 'va, 'lee 'kʊ "koe "nɛn e -nyan bɛ, -a -cin a 'ka 'ji. Bodrun funnin, te kʊ ya 'nyranman da, 'nan -e 'kʊɛ -blɪfɛ 'e vɪlɛ 'e drɛ 'ka 'tʊ 'win -ji -trɔ -a dɪ. 'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn kʊa drɛ, te kʊ -ko Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a 'cɛɛ.

¹⁰ Kaa nɛn ka yi -tera Bali da bɛ, tʊ nɛn kʊa drɛ 'ka 'va bɛ, kaa 'yi 'nan,

'kue 'ta wu cein a 'saun, en e ya tigli, en 'to 'ka 'e 'padı "man "dı. 'Wı 'kpa, ka ya 'wı zıe -a -nan yınan 'a, en Bali "e "ya wo "nyian -a -nan yızan -a. ¹¹ En "nyian be, 'wı nen kua dre 'ka -tudu pıenon le be, -a -cin a 'ka 'ji. 'Wı nen 'nen "tı -a dra 'yee 'nennun le be, -a 'bo nen kua dre 'cee. ¹² Koo ku 'wı 'pla 'cee, en ku 'ka "koe "to 'ka da. En ku 'ka tru 'ba 'nan 'ka -wee 'nan 'cee 'ta wu cein 'e 'so Bali le. -Yee 'ka laabu 'nan 'ka mingonnen -bli 'e 'va, en -yee 'to -dan 'e dre 'cee ve -a.

¹³ -Yee "wean ku Bali muo -foa "tu pıenon man, 'nan Bali -le 'wı 'nannan nen kua 'vı 'cee be, 'ka "tröen "to -yre, en ka wı "man. Ka'a yile "le min 'lewei "tun 'zu di. 'Pian kaa 'sia fe nen e ci -a be -a, Bali wei nen. -Yee ci 'nyranman 'panan kaa nen ka yi -tera Zozi da be, 'ka man.

¹⁴ 'Ku "buı Zozinon, fe nen kua -toa 'nan, 'wı zıe e ya 'wı 'kpa -a be, Zozinon nen Zude 'leglon 'ji be, ka soonla o "pa "da. 'Te nen Zuif 'non 'a 'pa o da be, -a 'te 'towli zıe, -a 'bo nen 'ka flanon ci -a 'panan "cee "da. ¹⁵ Zuif 'non zıe, -wee Minsan Zozi 'te, en -wee Bali 'lewei vınan tee. En -wee 'te 'pa 'ku da "nyian. Bali 'ka 'o dre wı ye "yi "fo "dı. En -wee "naan min -tudu pıenon man. ¹⁶ O -si -toa 'ku 'lo 'nan, te 'ku 'ku minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a dıe, o va di. Wa'a yile "yi 'nan, 'ku Zozi 'le 'wı 'nannan vı -wle -e Bali 'e o 'si 'wı 'ji di. 'Wı zıe -a dıe di be, e ya -wee 'wı 'wıdı 'bo 'padı -a "da. 'Pian 'be nen 'gve Bali a nyran -blinan o va.

Tesalonik 'non dra Pöl -tea

¹⁷ 'Ku "buı Zozinon, -a -nan yi "fi 'bo te -ka'a cin ye di. 'Pian 'kue ci "nrondi a 'ka da tu pıenon man. 'Ka dra 'ku -tea tigli 'le "wean, ku ya "vale 'ku "lo 'ka yile. ¹⁸ Kua wee 'nan, ku "lo 'ka 'va. 'An 'bo Pöl, maan ve 'cee 'nan 'an 'ludı 'ka 'va yi 'pa 'e 'pa -a "fi, 'pian Satan -si -to 'ku 'lo. ¹⁹ Fe -le "wean nen kua wee 'nan, ku "lo 'ka 'va be, koo 'ka 'bo "nyian, 'ka da nen ku yi -teala, en 'cee ci 'kue ci "nran wı -a, en 'cee 'ku 'blo -toa "da, tu nen -kaa san Zozi Crizi -taa "be -a man. ²⁰ 'Wı 'kpa, 'cee "wean Bali 'to -dan -non 'kue, en 'cee "wean 'ku 'ci "nranman.

3

Pöl Timote 'pa 'sia Tesalonik 'non va

¹ 'Ku 'ka 'ta wı maan "fo "dı, te 'ka 'nan wı a 'ku man be, -yee "wean 'ku wei dre 'tu, en "ku -fıv Atın fla 'gu, ² 'nan -e 'ku -kaa "buı Timote 'pa 'sia 'ka 'va. 'Ku 'vale waa, kve Bali -le 'nyranman "paa 'e cin va Crizi -le 'wı 'nannan vıdı -a. Kua 'pa 'cee -sia 'nan, -e 'e 'ka man -to 'pleble, te 'ka "koe "a 'ka da Bali -sru 'ta wıdı -a. ³ 'Ku 'ka "vale 'nan, Zozizan 'tu 'e 'si -si tigli da, yra yıdı nen -kaa man be -yee "wean di. Kaa -toa 'ka 'bo 'a 'nan, 'wı zıe -yee 'pla -kaa man. ⁴ Koo tu nen te ku ya tian 'ka 'va be, ku -fo 'e 'flin, en ku 'wı zıe -a 'vı 'cee. Kua 'vı 'cee 'nan, 'wı yıdı boa -kaa man. -Yee ci bonan -kaa man, kaa -toa zı. ⁵ 'Ka 'nan wı a 'an man "buı, -yee "wean nen an Timote 'pa 'sia 'cee 'nan, -e 'e 'ka 'ta wı vı 'men. -Te 'cee yi -teradı Zozi da dre 'ko -o, an ya "vale 'an -toa. Koo nyen a 'an 'ji 'nan, Satan nen e min "sia -si tigli da be e 'ka 'man 'yi. En 'nyranman nen kua 'pa 'ka 'va be, e -sen 'yia 'e "tun.

⁶ Zı Timote 'lv be e -ta e 'bo 'ku man 'gu. En e 'cee yi -teradı Zozi da 'lee 'ka cin yıdı "yi 'sinan fenyian 'pa 'kue. Yaa 'vı 'kue "nyian 'nan, 'ku 'cin a 'ka 'ji tu pıenon man. En 'ku dra 'ka -tea "le zı 'ka dra 'ku -tea "be -yee 'wı 'zu. ⁷ -Yee "wean, 'ku "buı Zozinon, zı kua 'man 'nan, ka yi -teala tian Zozi da be, 'ku "koe "to 'ku da yra yıdınen nen 'ku 'man 'gve -a -ji. ⁸ 'Be nen 'gve 'ku 'ci -ta "tra, koo 'ka 'man a 'e 'tıdı 'pleble Minsan -le 'wı 'ji. ⁹ En 'cee 'wı 'ku 'ci "nranman Bali 'le "fo, -yee "wean ku Bali muo -foa 'tandan. ¹⁰ Bodrun funnin, te ku ya 'ku kooladı Bali tru 'badı man 'nan, 'e 'si -non 'kue -e 'ku 'lv 'ka 'va. Koo ku ya "vale 'nan, 'cee yi -teradı Zozi da 'le nen e -fo be, 'ku "paa "da.

¹¹ 'Ku -kaa "tı Bali 'lee -kaa 'san Zozi tru "baa 'nan, o 'si 'le 'su 'kue -e 'ku 'lv. ¹² En kua laabo Minsan lo 'nan, 'e 'ka cin yıdı "yi 'pa "da 'e 'cila "da. En 'e minnun pıenon yıdı "yi 'pa "da 'e 'cila "da, "le zı ku 'ka ye "yi "be -yee 'wı 'zu. ¹³ -Te e dre zıe, -a -nan nen 'ka

'man -təa 'pleble. 'Tə 'ka 'kəan 'e 'padı
'ka man dı. En ka -kəan 'saun -kaa 'tı
Bali 'le, tı nən Minsan Zozi 'lee 'yee
minnun -taa "man "bε, -a man. Amen!

4

'Ka -wεε 'nan 'ka drε wı 'e 'sə Bali lε!

¹ 'Kv "bvı Zozinən, kvā 'le -sεanla 'wı
'gυε -a vıdı -a 'cεε. Zı kə 'ka 'ta wυ 'ləə -e
'cee 'wı 'e 'sə Bali lε bε, kvā paa 'ka 'ji
'va, en ka ya 'ta wolanān 'wı zıε -a da.
Kv 'ka trυ "baa Minsan Zozi 'tə da 'nan,
'ka 'ta wula 'wı zıε -a da 'e 'kv 'e 'le! ² Kəə
'wınun nən kvā 'pla 'cεε Minsan Zozi
'tə da bε, kaa -təa.

³ 'Wı nən, e 'sə Bali lε bε, -a 'bə nən
kvā 'vı 'cεε, -nyrən 'nan, 'ka 'kən 'yee vε
-a "fo! Te 'ka nyinnan lı 'lee 'kənnən -
a te ka'a cin 'palε dı! ⁴ 'Pian 'ka -təvυ
pεεnən 'ka 'fli 'kun -e 'ka 'kən 'saun
Bali 'le, te 'tə 'ka 'e 'padı 'ka man dı. ⁵ Te
'ka drε "le minnun nən wa'a Bali təa
dıε, -wee 'wı 'zυ dı! Kəə -wεε 'fli -nən
lı -wεεdı 'lee -kənnən -wεεdı lε. ⁶ En 'wı
zıε -a da bε, te 'ka 'tυ 'e 'wı drε -wlıdı
'e bəzan -tυ -va -a nan -wεεdı -a dı!
Kvā 'vı 'cεε 'va, en kvā -fəa "nyian "ji
'nan, Minsan 'wı "nən -kənnən min
nən e 'wı zıε -a drε bε -yrε. ⁷ En -a -
cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan, Bali 'ka -kaa
laabυε 'nan -e -kaa fli -nən lı -wεεdı
'lee -kənnən -wεεdı lε dı. 'Pian e -kaa
laabυ 'nan -e -kaa drε 'yee vε -a "fo. ⁸ -
Yee "wεan min nən e weınun zıε -a -
fəla 'e "trəən -sru "bε, min wei "cεε yaa
-fəla 'e "trəən -sru "dı. 'Pian Bali nən
'e 'yee lei 'saun 'nən 'cεε bε, -a wei nən
yaa -fəla 'e "trəən -sru.

⁹ 'Kv "bvı Zozinən, -te e ya 'ka cin
yıdı 'yi "a bε, e 'ka "nyian "le 'kvε 'crən
-te 'cεε dı. Bali -a paa 'ka 'ji 'va. ¹⁰ En
-kaa "bvı Zozinən nən o cı Masedəa
'leglən pεεnən 'ji bε, ka ya o yınan "yi.
'Pian kvā laabo tian 'ka 'lə 'nan, 'ka o
yı "yi 'e 'ciıla "da.

¹¹ En zı kə 'ka 'blı te 'ka 'man yra flu
bε, -a -cin nən 'e 'kən 'ka 'ji! 'Ka 'tə 'si
minnun -le 'wı 'ji! 'Ka 'nyranman 'pa
'ka 'pε -a -e 'ka "nən "fε -blı! 'Wınun zıε
kvā 'vı 'cεε 'va. ¹² 'Ka drε zıε, -e minnun
nən o 'ka Zozi 'va dıε, o yıε 'e 'nan 'ka
man, -e 'ka vıε 'ka drε fε trυ 'banən 'a
dı.

Min wluandı -kanən 'va bε e dra 'kə?

¹³ 'Kv "bvı Zozinən, kv 'ka "vale 'nan
'wı nən e dra minnun nən o kaa "bε -
wıε bε, 'e 'fυ 'e yəədı 'ka man dı. Kv 'ka
'vale 'nan, -kadı wı 'e 'ka ta drε -trədrə
'le minnun nən wa'a Zozi 'təa dıε -wee
'wı 'zυ dı. ¹⁴ -Kaa yi -tεala "da 'nan Zozi
'ka, en Bali -a wluan -kanən 'va. -Yee
'wεan -kaa yi -tεra "nyian "da 'nan,
Zozinən nən o kaa bε, Bali o wuanla
-kanən 'va, -e 'o 'ta 'o 'vale Zozi 'a.

¹⁵ Kvā ve 'cεε Minsan wei -a 'nan, -
kaa nən -kaa yıε a "man Minsan -ta
nyan bε, -cεε "cεε -təala Zozinən nən o
kaa bε o 'le dı. ¹⁶ Kəə yi zıε -a da bε, Bali
-a ve 'yee 'pasianən 'tazan lε 'nan 'e
trəan -tə. -A -nan nən Bali -le 'bei "we,
en Minsan "sia laji, -e 'e -sənlā. Tı zıε
-a man bε, minnun nən o yi -tεra Crizi
da en o kaa bε, -wεε wuanla -kanən 'va
'e tεdε. ¹⁷ "Bε -sru, -kaa nən -kaa yıε cı
"man "bε, Bali -kaa pεεnən "siala -kaa
'vale waa "lolu -koei "da, -e -kaa cin yı
Minsan nun -a. Tı pεεnən man te -kaa
ya 'e cin va waa Minsan -va. ¹⁸ -Yee
'wεan 'wınun zıε -a 'bə 'a nən 'ka cin
"koe "tə 'ka da!

5

'Ka Minsan -ta tı man -pən!

¹ 'Kv "bvı Zozinən, tı nən 'wı zıε e
dra "man "bε, e 'ka "le 'kvε 'crən -te 'cεε
dı. ² Kəə kaa -təa 'ka 'bə 'a 'wein 'nan,
Minsan -ta yi dra kligli. E dra "le zı
wa'a crınzan -ta tı -təa -pei -man dıε -
yee 'wı 'zυ. ³ Tı nən minnun -a ve 'nan,
'o 'fυ -trəə, 'wı 'tυ 'ka 'o man dıε, 'nun
təən -e 'wı yıdı -dan zıε 'e bə o man
kligli. E dra "le zı nən 'yadı -le cı "yaa
-pənzān "kuan bε -yee 'wı 'zυ. Min -tυ
'ka 'so -yrə "fo "dı.

⁴ 'Pian 'cee vε bε 'kv "bvı Zozinən,
'ka 'ka wo klun va -e yi zıε 'e 'bə 'ka
man kligli "le crınzan -tadı -le 'wı 'zυ
dı. ⁵ Kəə ka pεεnən ka ya minnun nən
o ya fεnan 'wein da bε waa. En ka ya
yıdεa 'nən 'a. -Kaa 'ka -pei -man 'nən
'a dı. En -kaa 'ka minnun nən o 'ta wo
klun va bε waa dı. ⁶ -Yee "wεan te -
kaa yi -tε "le min -mienun -le 'wı 'zυ
dı! 'Pian -kaa yıε 'e 'fυ "man -e -kaa
'fli 'pla! ⁷ Kaa -təa 'nan, -pei -man nən
min yi -tεa, en -pei -man nən min -wən
mlındı -təala 'e 'win -ji. ⁸ 'Pian -cee vε

bε, te 'e 'kɔn zɪ dɪ, kɔɔ -kaa ya yidεa 'nɔn 'a. -Yee "wεan -kaa 'fli 'pla! -Kaa yi -tera Zozi da, εn -kaa yɪ "yi! -Yεε cɪ "le -kaa 'kɔlε da yɔɔ vε -le 'wɪ 'zʊ -kuli -lɔ! Bali -taa -kaa 'silε 'wɪ 'ji. -Kaa -tɔ "da 'plεblε! -Yεε cɪ "le -kaa wulo -man yɔɔ 'kpɔngbo kle "le 'wɪ 'zʊ -kuli -lɔ!

⁹ Bali 'ka -kaa -sɔɔnlεa 'nan -e 'e -kaa tε 'wɪ 'a dɪ. 'Pian e -kaa sɔɔnla 'nan -e 'e -kaa 'si 'wɪ 'ji 'wɪ nɛn -kaa 'san Zozi Crizi -a drε bε -a man. ¹⁰ Zozi 'ka -cee "wεan 'nan -e -kaa 'belidɪ yɪ -kaa 'vale 'waa. 'Wɪ zɪε 'wɪ 'kpa nɛn, -te -kaa yie a "man oo, εn -te -kaa ka oo, tʊ nɛn e -taa "man "bε, -kaa 'belidɪ ye. ¹¹ -Yee "wεan 'ka cin "koe "tɔ 'ka da 'wɪ zɪε -a! En 'ka 'pa 'ka cin va, te 'cee yi -teradɪ Zozi da -ko 'padɪ -a "da, "le zɪ ka cɪ -a drɛnan 'va bε -yee 'wɪ 'zʊ.

Pɔl 'wɪ 'pla Tesalonik 'nɔn lε

¹² 'Kʊ "bʊɪ Zozinɔn, 'ka yra 'si! 'Ka yie 'e 'nan minnʊn nɛn o Bali -le 'nyranman "paa 'ka 'va bε o man! Kɔɔ -wεε Bali -le -si -kɔɔnman 'cεε, εn -wεε 'ka "so 'ji. ¹³ O yɪdɪ "yi 'e 'kɔn 'ka 'ji -dan, 'nyranman nɛn waa "paa bε -yee "wεan! 'Ka 'fʊ 'ka cin va -trɔɔ!

¹⁴ En "nyian bε, 'kʊ "bʊɪ Zozinɔn, 'ka yra 'si! Minnʊn nɛn o kɔan wo bε, 'ka 'wɪ 'pla -wlε! En minnʊn nɛn o ci -tɔɔman tian bε, 'ka o "koe "tɔ 'o da! En minnʊn nɛn o -pε -sru "cɪ 'e tɔadɪ Bali -le 'wɪ 'ji bε, 'ka 'pa o va! 'Ka 'kɔn -trɔɔ minnʊn pɛɛnɔn 'va. ¹⁵ 'Ka drε "yi, te min -tʊ 'e 'wɪdɪ "man -wɪdɪ "drε 'e bɔεzan lε dɪ! 'Pian tʊ pɛɛnɔn man bε, 'wɪ "yi "nɛn 'ka drε 'ka cin lε, εn 'ka drε "nyian min pɛɛnɔn lε!

¹⁶ 'Ka 'ci 'e "nran tʊ pɛɛnɔn man! ¹⁷ 'Ka Bali trʊ 'ba, te -a 'le 'e 'tɔ dɪ! ¹⁸ 'Ka Bali muo "fɔ 'wɪ pɛɛnɔn 'ji! 'Wɪnʊn zɪε -a 'bɔ nɛn 'ka drε! -Yεε cɪ Bali ci 'sɔ wɪ -a, εn -a 'bɔ nɛn Zozi Crizi -a kɔɔn.

¹⁹ Te 'ka 'si -tɔ Bali lei 'saun 'le 'nyranman lɔ dɪ! ²⁰ Te 'ka Bali 'lewei yɪnɔn wei -fɔla 'ka "trɔɛn -sru "dɪ. ²¹ 'Pian 'ka 'wɪ pɛɛnɔn 'fa 'si, -e 'ka "yi 'si "va! ²² En 'ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn man!

Pɔl 'wɪ 'le 'sran Bali trʊ 'badɪ -a -wlε εn e o 'tɔ bʊ

²³ Bali nɛn e -fʊdɪ -trɔɔ -nɔan "min lε bε, 'e 'ka drε 'yee vε -a "fo! 'E yie 'tɔ 'ka

'va, 'nan -e tʊ nɛn -kaa 'san Zozi Crizi -taa "bε, 'tɔ 'tʊ 'e vɪlε 'e 'kɔn 'e 'padɪ 'ka man dɪ! -Te e ya 'ka lei -a oo, εn -te e ya 'cee ci "nrɔndɪ -a oo, εn -te e ya 'ka 'kɔlε 'a oo, -e 'tɔ 'e vɪlε 'e 'kɔn 'e 'padɪ "man "dɪ! ²⁴ Bali nɛn e 'ka laabʊ bε, -te e 'wɪ 'vɪ bε yaa dra, -yee "wεan e 'wɪnʊn zɪε -a 'lε sɔɔman.

²⁵ 'Kʊ "bʊɪ Zozinɔn, 'ka Bali trʊ 'ba 'kʊe 'wɪ man! ²⁶ 'Ka Zozinɔn pɛɛnɔn 'tɔ bʊ -atu -tɛdɪ -a o man! ²⁷ 'Ka yra 'si Minsan 'tɔ 'ji bε, 'ka 'fluba 'gʊε -a ta vɪ -kaa "bʊɪ Zozinɔn pɛɛnɔn lε.

²⁸ -Kaa 'san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kɔn 'ka 'va.

'Fluba "flizan nen Pəl -a crən -tε Tesalonik 'nən lε

¹ 'An 'bɔ Pəl 'lee Sila 'lee Timote 'bε 'fluba 'gυε -a crən -tε. Kva crən -tε -leglizī nən Tesalonik bε -a -ji 'nən lε. Ka ya -kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi -le vε -a. Kʊ 'ka 'tɔ bo.

² -Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fɔdɪ -trɔɔ -nən 'cεε.

Zozi-taa 'trɛdanən 'le tin 'balε

³ 'Kʊ "bʊi Zozinən, e ya "le 'kʊ Bali muo "fɔ tʊ pɛɛnən man 'cee "wεan. Kɔɔ 'cee yi -tɛradɪ Zozi da ta a 'sʊnan, ɛn 'ka cin yɪdɪ "yi "a 'panan "da. ⁴ -Yee "wεan kʊ 'ka 'sɪ -fɔa Bali -le -leglizī -mienun 'lε. Kva dra zɪ, kɔɔ minnun a 'tε 'panan 'ka da, ɛn ka ya 'ka yra yɪnan, 'pian ka yi -tɛra Zozi da, ɛn ka 'a 'silε Bali -sru "dɪ.

⁵ 'Wɪ zɪε -yεε -kɔɔnman 'cεε 'nan, Bali -taa tin 'balε 'e 'nɔan da. Kɔɔ 'ka yra nən ka cɪ -a yɪnan bε, -yεε -kɔɔnman 'nan, Bali -taa 'ka 'silεa 'yee mingɔnnən 'trɛda 'nən 'a.

⁶ Fε nən maan ve zɪε -yεε cɪ 'nan, Bali -a ye 'wɪ "yi "a, -e 'e 'tε 'pa minnun nən o 'tε "paa 'ka da bε, o da. ⁷ ɛn 'cee vε nən ka cɪ 'ka yra yɪnan 'labε, yaa ye 'wɪ "yi "a -e 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -nən 'cεε. Yaa -nɔan -kaa pɛɛnən lε 'e cin va. E 'wɪ zɪε -a dra tʊ nən Minsan Zozi "sia laji -e 'e 'ta pee wɔ bε -a man. Tʊ zɪε -a man nən e -taa 'o 'vale 'yee 'pasianən 'plɛblɛ nən laji bε waa. ⁸ E -taa 'tε nɛn -dan yei. -Te e -ta bε, e 'wɪ "nɛn -kɔɔnman minnun nən wa'a Bali -tɔlɛ dɪε -wɛlɛ. ɛn e 'wɪ "nɛn -kɔɔnman minnun nən wa'a 'ta wɔlɛa -kaa 'san Zozi 'bɔ 'le 'wɪ 'nɔnnən da dɪε -wɛlɛ. ⁹ O -taa 'wɪ yɪlɛ -pʊ 'kɔn nən -a lε "nɛn "ka "dɪε -a -ji. O -kɔan 'o 'sidɪ Minsan man -kɔɔbli, ɛn wa'a 'kolaman -yee mingɔnnən trɛ nən e "bia bε -a yɪdɪ -a dɪ. ¹⁰ 'Wɪ zɪε e dra yi nən Zozi -taa "man "bε, -a da. -A -nan nən minnun nən o cɪ -yee vε -a ɛn o yi -tɛra -a wei da bε, waa si -fɔa te waa bɔa. Ka -kɔan "minnun zɪε o va,

kɔɔ ka yi -tɛra 'wɪnun nən kva 'vɪ 'cεε bε -a da.

¹¹ -Yee "wεan kʊ Bali trʊ "baa tʊ pɛɛnən man 'cee 'wɪ man. Kva laabo -cee Bali lɔ 'nan, 'e 'ka yɪ 'wɪ nən e 'ka laabʊ "man "bε -a drɛnən tɪglɪ 'a. ɛn kva laabo -yrɔ "nyian 'nan, 'e 'pa 'ka 'va 'yee 'plɛblɛ 'a, -e 'wɪ "yi pɛɛnən nən e 'sɔ 'cεε 'nan 'ka dra bε 'ka drɛ. ɛn 'e 'pa 'ka 'va -e 'cee 'nyranman nən ka 'nan 'ka "paa yi -tɛradɪ -a Zozi da bε, 'ka 'pa. ¹² 'E drɛ zɪε, -e -kaa 'san Zozi 'tɔ 'e drɛ -dan 'cee "wεan, -e "cee 'tɔ 'e drɛ -dan -yee "wεan. 'Wɪ pɛɛnən zɪε, 'e drɛ -kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi -le "yi "a.

2

Bali 'nanmanzan klu "so

¹ 'Kʊ "bʊi Zozinən, -kaa 'san Zozi Crizi -tadɪ nən kva 'wɪ 'vɪ bε, 'lee -kaa cin yɪdɪ -a "srən "nɛn, kva 'vɪ bε, kʊ 'wɪ "paala 'cεε "da. ² -Te min -a 'vɪ 'cεε 'nan, Zozi 'ta 'va bε, te 'ka 'ci 'e baa -ji -e 'ka 'si 'si tɪglɪ da dɪ! -Te Bali 'lewei vɪnən 'le nən kaa 'man oo, te 'ka 'ci 'e baa -ji dɪ! ɛn -te Bali -le 'wɪ vɪnən 'le nən kaa 'man oo, te 'ka 'ci 'e baa -ji dɪ! ɛn -te min -a 'vɪ 'cεε 'nan, kʊε crən -tε 'fluba 'ji oo, te 'ka 'ci 'e baa -ji dɪ!

³ Te 'ka 'wɪ "man -e min -tʊ 'e 'ka see "paa 'wɪ zɪε -a da dɪ! Fε nən maan ve zɪε -yεε cɪ 'nan, tʊ nən min "kaga Bali wei -fɔala 'o "trɔɛn -sru "bε, e bɔa 'vaa -e Zozi 'ta yi 'e bɔ. ɛn min nən e 'wɪ 'wɪdɪ "paa 'nyranman -a ɛn Bali -a 'pla 'tε 'le vε -a bε, e -taa 'vaa -e yi zɪε 'e bɔ. ⁴ Min zɪε Bali 'nanmanzan nən. -Yεε -taa -a vɪlɛ 'nan 'yεε cɪ fɛ pɛɛnən nən minnun a laabo Bali te waa bɔa "bε -a da. E -taa 'e 'fli drɛlɛ -dandan. Yaa dra -trilii, -e 'e -wlala 'yee -dandan 'tandɪ 'bɔ 'a Bali -pan 'kuin, -e 'e -nyran. Yaa ve 'e 'fli man 'nan, 'yεε cɪ Bali -a.

⁵ Tʊ nən te an ya tian 'ka 'va bε, an -fɔ 'e 'flin an 'wɪnun zɪε -a 'vɪ 'cεε. -A -cin 'san 'ka 'ji? ⁶ ɛn fε nən e -si -tɔa tian Bali 'nanmanzan zɪε -yrɔ "bε, kaa -tɔa. Fε zɪε e -si -tɔa -yrɔ "trilii, -e tʊ nən Bali 'bɔ 'a -tɔ -yrɛ "bε, e 'bɔ. -A -nan nən -a ta bɔala. ⁷ 'Nyranman -wɪdɪ "nɛn Bali 'nanmanzan 'bɔ 'a "paa bε, e ya -a 'panan 'va. 'Pian yaa "paa 'e yɔɔdɪ, kɔɔ min -tʊ -si -tɔa tian -yrɔ. -Te 'bε

'ka "nyian -nan dɪɛ, ⁸-a -nan nɛn Bali 'nanmanzan zɪɛ, -a ta bɔala. Yi zɪɛ -a da nɛn Minsan Zozi -a -tɛa 'e 'le fulɔ -a. 'Wɪ 'kpa Minsan Zozi 'le -tadɪ -a -nan -nyaan.

⁹ Bali 'nanmanzan zɪɛ Satan 'bɛ -kɔladɪ -nɔn -yrɛ. -Yee "wɛan e -kɔlaman -dravia wɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn drɛdɪ -a. ɛn e -kɔlaman 'wɪ -kɔɔn "man wɪnɔn 'lee -cɛ -srɔn "wɪnɔn drɛdɪ -a. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ yaa dra 'nan -e 'e minnɔn see "paa. ¹⁰'Wɪ 'kpa, minnɔn nɛn o ya -si nɛn e o "sia Bali man bɛ -a da bɛ, Bali 'nanmanzan -taa o see "paale 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn yaa dra bɛ -a. Kɔɔ wa'a Bali -le 'wɪ tɪgɪ nɛn, e o "sia paan 'wɪ 'ji bɛ -a yɪɛ "yi "dɪ. ¹¹-Yee "wɛan nɛn Bali -a drɛ ɛn Bali 'nanmanzan 'le see "paa wɪnɔn -kɔla o man yɪdɪ -a, 'nan -e 'o yi -tɛra 'wɪ wɪnɔn da. ¹²Bali 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'nan -e 'e tɪn -tɛ minnɔn zɪɛ o da. Kɔɔ wa'a yi -tɛɛa 'wɪ tɪgɪ da dɪ, 'pian o 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ 'yi "yi.

'Ka 'tɔ 'pleble Bali -le 'wɪ 'ji!

¹³ 'Kɔ "bɔɪ Zozinɔn, kɔa -tɔa 'nan Minsan 'ka ye "yi. ɛn tɔ nɛn Bali 'ka tian 'trɛ drɛɛ dɪɛ, e 'ka 'si "va 'nan -e 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji. -Yee "wɛan e ya "le 'kɔ Bali muo "fɔ tɔ pɛɛnɔn man 'cee "wɛan. 'Wɪ 'kpa, Bali -taa 'ka 'silɛ 'wɪ 'ji, kɔɔ 'yee lei 'saun 'ka drɛ Bali -le vɛ -a "fo, ɛn ka yi -tɛra 'wɪ tɪgɪ da. ¹⁴'Ka 'sidɪ 'wɪ 'ji -le "wɛan nɛn Bali 'ka laabɔ 'wɪ 'nɔnɔn nɛn kɔa 'vɪ 'cɛɛ bɛ -a. E 'ka laabɔ 'nan -e 'tɔ -dan nɛn -kaa san Zozi Crizi -lɔ bɛ, 'ka drɛ -a "nɛn "blɪnɔn 'a.

¹⁵-Yee "wɛan 'kɔ "bɔɪ Zozinɔn, 'ka 'tɔ 'pleble Bali -le 'wɪ 'ji! 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn kɔa paa 'ka 'ji bɛ, 'ka 'tɔ "da 'pleble! -Te kɔa 'vɪ 'kɔ 'le oo, ɛn -te 'fluba nɛn kɔa crɛn -tɛ 'cɛɛ oo, 'ka 'tɔ "da 'pleble!

¹⁶-Kaa "tɪ Bali -kaa 'yɪ "yi, ɛn e "yi -dan drɛ -cɛɛ. -Yee "wɛan -kaa "koe a -kaa da 'li "fo "le vɛ -a, ɛn -kaa 'bli a "da 'nan 'belidɪ a -cee vɛ -a. Kɔa laabɔ -kaa "tɪ Bali 'lee -kaa 'san Zozi Crizi -lɔ 'nan, ¹⁷'o 'ka "koe "tɔ 'ka da "fo. ɛn kɔa laabɔ -wɪɔ "nyian 'nan, 'o 'pleble 'nɔn 'cɛɛ, -e tɔ pɛɛnɔn man 'ka 'wɪ "yi "drɛ, ɛn 'ka 'wɪ "yi "vɪ.

3

'Ka Bali trɔ 'ba 'kɔɛ!

¹ 'Kɔ "bɔɪ Zozinɔn, kɔa 'le -sɛanla -a laabɔdɪ 'ka 'lɔ 'nan, 'ka Bali trɔ 'ba 'kɔɛ 'wɪ man. 'Ka Bali trɔ 'ba 'nan -e Minsan -le 'wɪ 'e fuila "man fɛ pɛɛnɔn 'nan. ɛn 'ka trɔ 'ba 'nan min "kaga 'o 'wɪ "man ci "nrandɪ -a, "le zɪ ka wɪ "man "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ² 'Ka Bali trɔ 'ba "nyian 'nan, 'e 'pɛ 'pa 'kɔ da min -wɪdɪnɔn nɛn o "naan 'kɔ man bɛ, -wee "wɛan. Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ ci 'nan, minnɔn pɛɛnɔn "cɛɛ "we "man -e 'o yi -tɛra Bali wei da dɪ.

³ 'Wɪ nɛn Minsan -a 'vɪ bɛ, yaa dra. E 'ka man -tɔa 'pleble 'ta wɔdɪ -a Bali -sru. ɛn ya'a 'ka 'tɔe -e Satan nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "paa 'nyranman -a bɛ 'e 'ka man yɪ dɪ. ⁴ Kɔ yi -tɛala Bali da 'nan, 'wɪnɔn nɛn kɔa 'pla 'cɛɛ bɛ, ka ya -a drɛnan, ɛn kaa dra 'li 'trilii. ⁵ Kɔa laabɔ Minsan lɔ 'nan, 'e 'cee ci "nrɔndɪ 'pla Bali -le min yɪdɪ "yi "da, ɛn e 'pla -pɔan 'sɔdɪ nɛn Zozi 'ji bɛ -a da.

Te 'ka drɛ kɔannɔn 'a dɪ!

⁶ 'Kɔ "bɔɪ Zozinɔn, kɔ 'wɪ "paala 'cɛɛ -kaa san Zozi Crizi 'tɔ da 'nan, Zozinɔn pɛɛnɔn nɛn o kɔan wɔ, te wa'a 'nyranman paa dɪɛ, ɛn te wa'a 'ta wɔla 'wɪnɔn nɛn kɔa paa 'ka 'ji bɛ -a da dɪɛ, te 'ka -blɪ waa dɪ! ⁷ Kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'nan, e ya "le 'ka drɛ 'kɔ si drɛnɔn 'a. Kɔɔ kɔ 'lɔ 'ka 'va bɛ, kɔ'a kɔan wɔɛ dɪ, ⁸ ɛn kɔ'a min lɔ fɛ -blɪɛ 'e "tun "dɪ. Bodrun funnin, te 'kɔ "koe -nyaan 'nyranman 'padɪ -a, 'nan -e 'kɔɛ -blɪfɛ 'e vɪɛ 'e drɛ 'ka 'tɔ -win -ji -trɔ -a dɪ. ⁹ 'Kɔ 'blɪfɛ "sia paan 'ka 'lɔ, 'pian ya'a drɛɛ zɪ dɪ. Kɔɔ kɔa wɛɛ 'nan, 'kɔ drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "mannɔn 'a, ɛn 'ka drɛ 'kɔ si drɛnɔn 'a. ¹⁰ ɛn tɔ nɛn te kɔ ya tian 'ka 'va bɛ, kɔa paa 'ka 'ji 'nan, min nɛn 'e 'ka "vale 'e 'nyranman "paa dɪɛ, te 'ka fɛ -nɔn -yrɛ "dɪ.

¹¹ 'Bɛ nɛn 'gɔɛ, kɔa 'man 'nan, 'ka 'va min -mienun 'o 'fli drɛ kɔannɔn 'a. Wa'a 'nyranman paa dɪ, te o -cia 'o 'tɔ wɔdɪ -a min peenun -le 'wɪ 'ji. ¹² Kɔ 'wɪ "paala minnɔn zɪɛ -wɪɛ Minsan Zozi Crizi 'tɔ da 'nan, 'nyranman 'padɪ da nɛn 'o yɪɛ 'trɔa, te waa "nɛn "fɛ -ble.

¹³ 'Kɔ "bɔɪ Zozinɔn, te 'ka "koe 'e 'si 'ka da 'wɪ "yi "drɛdɪ -a dɪ!

¹⁴ Min nɛn ya'a 'ta wɔɛa 'wɪ nɛn kɔa crɛn -tɛ zɪɛ -a da dɪɛ, 'ka 'san -kɔnnɛn

'pla, te 'ka "nran waa dɪ. 'Ka drɛ zɪɛ -
e 'yra 'e -tɛ. ¹⁵ 'Pian te 'ka 'san 'sia "le
'ka 'nanmanzan 'zɔ dɪ! E ya 'ka "bɔɪ
Zozizan 'tɔ -a, 'wɪ nɛn 'ka 'pla -yrɛ!

¹⁶ Minsan nɛn -fɔdɪ -trɔɔ "sia "va "bɛ,
kɔa laabo -yrɔ 'nan, 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -nɔn
'cɛɛ. 'E -nɔn yi pɛɛnɔn man, ɛn 'e -nɔn
-pɛ pɛɛnɔn 'ji! Minsan 'e 'pa 'ka pɛɛnɔn
'va!

¹⁷ An 'bɔ Pɔl 'bɛ 'ka 'tɔ bɔdɪ 'gɔɛ -a
crɛn -tɛ 'an 'pɛ -a. Zɪ maan dra 'mɛn
'fluba pɛɛnɔn 'ji zɪɛ -e 'ka -tɔ 'nan mɛɛn
'pa 'sia 'cɛɛ.

¹⁸ -Kaa 'san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kɔn
'ka pɛɛnɔn 'va!

'Fluba tɛdɛ nɛn Pɔl -a crɛn -tɛ Timote lɛ

¹ An 'bɔ Pɔl 'bɛ 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ. An ya Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Bali nɛn -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a bɛ, 'o 'vale Zozi Crizi nɛn -kaa 'bli a -yrɛ "bɛ, -wɛɛ 'an drɛ 'a. ² Mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ 'i 'bɔ Timote lɛ. Mɛɛn Bali -le 'wɪ 'vɪ 'yɪɛ, ɛn i wɪ "man. -Yɛɛ "wɛan i drɛ "le 'an 'pɔn -ji 'nɛn -le 'wɪ 'zʊ.

-Kaa "tɪ Bali 'lee -kaa san Zozi Crizi 'wei nyrinda 'si, ɛn 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'yɪɛ!

*'I drɛ "yi minnun nɛn o Bali -le 'wɪ
"paaman 'wlu 'a bɛ o va!*

³ 'Wɪ nɛn maan 'vɪ 'yɪɛ te an "ta Masedɔa si "siala bɛ, -a -cin 'e 'fɔla 'i 'ji. Maan 'vɪ 'yɪɛ 'nan, 'i 'fʊ Efɛz nun, 'nan -e 'i 'wɪ 'pla min -mienun lɛ. O ya 'ka yei, te o 'wɪ nɛn 'wlu 'a bɛ -a "paaman minnun -ji. ⁴ 'Wɪnɛn zɪɛ, polunun nɛn Zuif 'nɔn -a bɔ bɛ 'lee o tranun kludanɔn "nrɔndɪ nɛn o -ko -a 'padɪ -a "da "bɛ, -a 'bɔ nɛn. 'I vɪ -wɪɛ 'nan 'o 'le 'tɔ! Kɔɔ 'wɪnɛn zɪɛ o -taala -sa -fɔdɪnɛn -a. 'Nyrannan nɛn Bali -a "paa min man 'lɔɔ -e 'e min 'si 'wɪ 'ji bɛ, ya 'a 'sia 'wɪnɛn zɪɛ -a va "fo "dɪ, 'pian e "sia yi -tɛradɪ Zozi da va. ⁵ Bali -le 'wɪ "paadɪ 'le 'srannan "nɛn 'nan yɪdɪ "yi 'e 'kɔn 'ka yei. ɛn yɪdɪ "yi zɪɛ 'ka drɛ 'ka 'ci 'fɪdaa 'a! Te 'ka 'wɪ drɛ te 'ka 'wulo -ji "nrɔndɪ tin -tɛa 'ka da dɪ! ɛn yɪdɪ "yi zɪɛ, e 'si yi -tɛradɪ Zozi da nɛn e 'ka "ta lou 'e "tun "dɪɛ -a va.

⁶ 'Wɪnɛn zɪɛ "o 'ka wo 'bɛ drɛnan "fo "dɪ, 'pian 'o 'fli -nɔn 'wɪnɛn nɛn o ya 'wɪ "tun "a bɛ -a vɪdɪ lɛ. ⁷ O 'fli "siala 'nan Bali -le -pei -tɔ wɪnɛn bɛ -wɛɛ cɪ -a "paanɔn 'a. 'Pian 'wɪnɛn nɛn waa ve bɛ wa'a ci 'tɔa dɪ, ɛn 'wɪ 'bɔ nɛn o ya o -tɔdɪ "da 'nan 'wɪ 'kpa nɛn bɛ, wa'a 'tɔa dɪ.

⁸ -Kaa -tɔa 'nan -pei -tɔ wɪnɛn bɛ, e ya 'wɪ "yi "a, 'pian e ya 'nan min 'e 'ta wɔla "da 'e -si tɪglɪ da. ⁹ ɛn -a -cin 'e 'kɔn -kaa 'ji 'nan, minnun nɛn o cɪ tɪglɪ bɛ -wee "wɛan "cɛɛ -pei -tɔ wɪnɛn a dɪ,

'pian minnun nɛn o 'ka 'kpa dɪɛ, -wee "wɛan nɛn. 'Wɪnɛn nɛn waa dra bɛ -nyrɛn: O yɪɛ 'ka 'naan Bali man dɪ, ɛn o 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdʊ pɛɛnɔn dra. O 'tɔ srɔman Bali man, ɛn fɛnɛn nɛn Bali -le vɛ -a bɛ, o "we "man -wɪdɪ. Min -tɛnɔn nɛn waa, 'o "tɪ 'lee 'o "bʊ -tɛa. ¹⁰ Minnun zɪɛ o nyianla lɪ 'lee -kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'pale dɪ. ɛn -klɔnmɔn 'lee 'e bɔɛzan -klɔnmɔn nyianla. ɛn 'o bɔɛzan blamin -taan "nɔan -a. ɛn o 'wlu -sɛan. ɛn o -pɛ wluannan 'wɪ 'ji, te e ya 'wlu -a. ɛn o 'wɪ dra te e 'ka Bali -le 'wɪ "paadɪ da dɪ. Minnun pɛɛnɔn nɛn o 'wɪnɛn zɪɛ -a -tʊ dra bɛ, -wee "wɛan nɛn -pei -tɔ wɪnɛn a. ¹¹ Bali nɛn -a 'tɔ a -dan, ɛn -a va nɛn -fɛa pɛɛnɔn "sia bɛ, -yɛɛ Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'pɛba 'wʊ 'an 'lɔ. 'Wɪnɛn nɛn an "sia -a vɪnan 'yɪɛ 'gʊɛ -a da wɪ nɛn.

*Pɔl Bali muo "fɔ "yi "nɛn yaa drɛ -yrɛ
"bɛ -a man*

¹² Zozi Crizi nɛn -kaa san -a bɛ, maan muo -fɔa. E yi -tɛra 'an da, ɛn yaan 'si "va 'nan -e 'an 'yɛɛ 'nyran -man 'pa, ɛn yaa ta "koe "nɔn 'mɛn. ¹³ E tɛdɛ bɛ, an wɪ Zozi 'bɔ man -wɪdɪ, ɛn an 'tɛ 'pa Zozinɔn da, te an -kuli -taan "o man. 'Pian 'an nyrinda -sɛn Bali da. Tʊ zɪɛ -a man bɛ te ma'an yi tɛala Zozi da dɪ, ɛn 'wɪnɛn nɛn maan dra bɛ, ma'an -ci tɔa dɪ, -yɛɛ "wɛan 'an nyrinda -sɛn Bali da. ¹⁴ 'Wɪ 'kpa, Zozi nɛn -kaa san -a bɛ, e "yi drɛ 'mɛn, ɛn yaa drɛ e "mlianla "da. Yɪdɪ "yi "nɛn e "sia -a 'bɔ 'va bɛ, 'lee yi -tɛradɪ Zozi da bɛ -yɛɛ paa 'an 'ji.

¹⁵ Zozi Crizi -ta 'trɛda 'nan, -e 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'si 'wɪ 'ji. 'Wɪ zɪɛ 'wɪ tɪglɪ nɛn. E ya "le min 'e yi -tɛra "da "fo. 'I 'ci "nrɔn 'mɛn 'wɪ da. An 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'e mlinla "da, ¹⁶ 'pian 'an nyrinda -sɛn Bali da. Yaa drɛ 'an 'bɔ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan -dan 'gʊɛ 'an 'va, kɔɔ e ya "vale 'nan, blamin 'e -ci yi 'nan Zozi Crizi 'le man -srandɪ min va a -dan. ɛn Bali 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'nan, -e minnun nɛn o -taa "yi -tɛlɛa Zozi da -e 'o 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yi bɛ, 'an drɛ -wee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a. ¹⁷ Bali a mingɔnnɛn -a 'li 'trilii, ya'a 'kaa "fo "dɪ. Min 'ka -a ye 'e yɪɛ 'a dɪ. -Yɛɛ cɪ Bali -a 'e -tʊwɪlɪ, fɛ pee 'ka "nyian -yɛɛ -sru "dɪ. 'Tɔ 'wɪdɪ

'e 'kɔn -yee vɛ -a, ɛn 'tɔ -dan 'e 'kɔn -yee vɛ -a 'li 'trilii. Amen!

Pɔl Timote "koe "tɔ 'e da

¹⁸Timote, 'wɪ nɛn maan 'vɪ paan 'yie bɛ, 'mɛn 'nɛn 'kpa, 'bɛ 'nɛn 'gʊɛ maan -pɛba wo 'i 'lɔ. 'An 'ci 'nrɔn 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ 'i man bɛ -a da, ɛn maan drɛ. 'O wei zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'e drɛ 'i 'tɔ -kli -a, -e 'i Minsan -le 'nyranman 'pa. E ya "le -kuli man nɛn i ci. ¹⁹'Yie yi -teradɪ Zozi da bɛ 'i "trɔɛn "trɔa ji, ɛn te 'i 'wɪ drɛ te 'i 'wulo -ji "nrɔndɪ tin -tɛa 'i da dɪ! Min -mienun bɛ 'wɪ "yi "nɛn o -wulo -ji "nrɔndɪ -a ve -wɛ 'nan 'o drɛ bɛ, wa'a 'ta wɔɛa 'bɛ da dɪ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -maan ɛn -wee yi -teradɪ Zozi da 'e 'le 'tɔ. ²⁰ɛn 'wɪ 'bɔ zɪɛ -yɛɛ 'bɔ Ime 'lee Alɛzandre man. 'O "fli zɪɛ an 'o drɛ Satan -le vɛ -a 'e "pa 'ji, kɔɔ maan 'vɪ -wɛ 'nan, te 'o 'ta "nyian 'kʊ yei "dɪ. Maan drɛ zɪɛ -e 'o -tɔ 'nan, Bali 'tɔ srɛdɪ bɛ e 'ka "yi "dɪ.

2

Pɔl Bali trɔv 'badɪ 'wɪ 'vɪ

¹An 'ka trɔv "baa, 'wɪ nɛn e ci "le 'ka drɛ ɛn -yɛɛ ci 'wɪ 'tɛdɛ -a bɛ, -nyrɛn 'nan, 'ka Bali trɔv 'ba minnun pɛɛnɔn lɛ! 'Wɪ nɛn o man bɛ 'ka tin 'ba Bali lɛ, ɛn 'ka Bali muo "fɔ! ²'Ka Bali trɔv 'ba minnun nɛn mingɔnnɛnnun -a bɛ -wɛ, 'lee minnun nɛn min tanɔn 'a bɛ -wɛ. 'Ka drɛ zɪɛ -e -kaa man 'e 'fɔla flu te "pɛn 'ka -kaa man dɪ. -A -nan nɛn -kaa -kɔlaman Bali 'sudɪ -a, ɛn -cee ta wɔdɪ minnun va bɛ e -kɔan 'e 'sɔdɪ "ji. ³'Wɪ zɪɛ -yɛɛ ci 'wɪ "yi "a, ɛn e 'sɔ Bali nɛn -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a bɛ -yrɛ. ⁴Bali -a "va 'nan minnun pɛɛnɔn 'o 'si 'wɪ 'ji, ɛn 'o 'yee 'wɪ tɪglɪ 'tɔ. ⁵Kɔɔ -yɛɛ ci Bali -a 'e -tɔwli, -a pee "ka "dɪ. ɛn min nɛn e ci Bali 'lee minnun yei "bɛ, e ya "nyian 'e -tɔwli. -A pee "ka "dɪ. Min zɪɛ Zozi Crizi nɛn. ⁶E wɪ "man, ɛn e minnun pɛɛnɔn 'lɛji -ka 'wɔ. O ta pan nɛn yaa 'wɔ. 'Wɪ nɛn yaa drɛ zɪɛ, -yɛɛ -ci kɔɔn 'nan Bali a "va 'nan minnun pɛɛnɔn 'o 'si 'wɪ 'ji. Tɔ nɛn Bali -a -kɔɔn bɛ -a tɔ 'bɔ man nɛn 'wɪ zɪɛ 'e drɛ. ⁷Bali 'an drɛ Zozi 'le 'pasiazan -a, 'nan -e 'an 'wɪ zɪɛ -a fuila "man minnun pɛɛnɔn 'va. 'Wɪ tɪglɪ nɛn maan ve, 'wɪ "cɛɛ maan -sɛan "fo "dɪ. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'an yi

-teradɪ Zozi da 'lee Bali 'bɔ 'le 'wɪ tɪglɪ bɛ, -a "paa minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o ji.

⁸An ya "va 'nan fɛ pɛɛnɔn 'nan bɛ -klɔnmɔnnun 'o Bali trɔv 'ba. O -pɛnun nɛn waa wuanla lou Bali trɔv 'banan bɛ, 'o 'kɔn 'saun. Te min man nyran 'e 'kɔn o ji dɪ, ɛn te -sa -fɔdɪ 'e 'kɔn o yei "dɪ!

⁹Lɪmɔnnun -le vɛ bɛ, an ya "va 'nan, 'o sɔ 'cɛn 'o man 'kpa. 'O 'man drɛ 'e tɪglɪ da, te 'o 'fli -fɔ bei -klɔnmɔn 'le -wɛɛladɪ -a dɪ. -Nyrɛn "le -wulo "jɛ "drɛdɪ sɛnjɛn sɛnjɛn 'le 'wɪ 'zɔ, ɛn "nyian "le -siga fɛnun 'lee 'kɔnmɔnnun -sɛndɪ o man -le 'wɪ 'zɔ, ɛn "nyian "le sɔnun nɛn -a 'flɛ ci bɛ -a wɔdɪ -le 'wɪ 'zɔ. ¹⁰'Pian -wee fɛnyian 'e 'si o drɛ wɪnun "yi 'va. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ -kɔnnman 'nan o "kɔnmɔn Bali lɔ.

¹¹-Te min a Bali -le 'wɪ "paanan bɛ, lɪmɔnnun ta 'e 'kɔnnan flu, te o "trɔɛn "a 'e 'tɔdɪ -a wei lɛ, ɛn 'o 'ta wɔla "da! ¹²ɛn "nyian bɛ, ma'an -si -nɔan lɪmɔnnun lɛ, -e 'o Bali -le 'wɪ "paa dɪ. ɛn ma'an -si -nɔan -wɛ, -e 'o -klɔnmɔnnun 'pla dɪ, 'pian o 'ta 'e 'kɔnnan flu. ¹³'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn e drɛ 'li 'trɛda pou sianan "bɛ -a da: Adan nɛn Bali -a drɛ 'e tɛdɛ, "bɛ -sru ɛn e ɛv drɛ. ¹⁴Adan "cɛɛ -mlɛn -a see paa dɪ, 'pian lɪmɔn nɛn ɛv -a bɛ, -a 'bɔ nɛn -mlɛn -a see paa, ɛn -pei nɛn Bali -a -tɔ -wɛ "bɛ, yaa srɛ. ¹⁵'Bɛ a zɪ, 'pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali lɪmɔn "sia 'wɪ 'ji 'nɛn 'yadɪ man. 'Pian e ya 'nan 'e yi -tɛra Zozi da -trilii, ɛn 'e min yi "yi -trilii, ɛn 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a "fo, ɛn 'e 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛ -pɛ nɛn e "sɔa Bali lɛ bɛ -a man.

3

Minnun nɛn 'o yie -tɔa -leglizi -va bɛ -wee 'wɪ

¹-Te min a "va 'nan 'e yie -tɔa -leglizi -va bɛ, te 'wɪ "yi "nɛn yaa -si 'sia. 'Wɪ zɪɛ e ya 'wɪ tɪglɪ 'a "fo.

²'Pian e ya 'nan, min nɛn 'e yie -tɔa -leglizi -va bɛ, te 'tɔ 'tɔ 'e 'kɔn 'e 'padɪ "man "dɪ. Lɪ -kɔan -a san wɪ -tɔwli. -A san -kɔlaman 'e 'fli 'kundɪ -a, ɛn -a san 'e 'kɔn min tɪglɪ 'a, ɛn -a san drɛ wɪ 'e 'kɔn 'e 'sɔdɪ "ji. -A san 'e 'kɔn min nɛn

e min "kuan 'e 'pɛ "fli "a bɛ -a. -A san 'e 'kɔn min nɛn e Bali -le 'wɪ "paaman sidɔ bɛ -a. ³ Te -a san 'e -wɛn mlindi -trɔa 'e 'win -ji dɪ, te 'bli 'e 'fɔ -a san ji tada dɪ, 'pian -a san 'e 'kɔn min -trɔɔ -a. Te -a san 'e 'wɪ 'blidɪ yɪ "yi "dɪ, ɛn te -a san 'e 'kɔn min nɛn e "lala ye "yi "bɔɔ "bɛ -a dɪ. ⁴ -A san 'e 'kɔn min nɛn -a -pɛ "sɔa 'e 'bɔ 'le "kɔnnɛn 'nɔn 'pladɪ -a bɛ -a. -A san -le 'nɛnnun bɛ o yɪɛ 'e 'nan -a 'bɔ man, ɛn 'o 'yra -tɛ min man. ⁵ Kɔɔ -te min -pɛ 'ka 'sɔa 'e 'bɔ 'le "kɔnnɛn 'nɔn 'pladɪ -a dɪɛ, yaa dra 'kɔ -e 'e yɪɛ 'tɔ Bali -le -leglizɪ bɛ -a va? ⁶ Te -a san 'e 'kɔn min nɛn e -fɔ Zozi 'va 'e 'trɛ bɛ -a dɪ, "tɔgɔ 'e 'fli 'sia -dan, -e Bali 'e tin -tɛ "da "le zɪ yaa drɛ Satan lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zv. ⁷ ɛn e ya "nyian 'nan, minnun nɛn o 'ka Zozi 'va dɪɛ -a san 'tɔ "yi 'e 'kɔn 'o 'le. -Te e ya zɪɛ, minnun 'ka 'we "man -wɪdɪ "dɪ, ɛn Satan 'ka 'kɔlaman -a man yɪdɪ -a dɪ.

Minnun nɛn o "paa -leglizɪ 'lɛnɔn 'va bɛ

⁸ Minnun nɛn o "paa -leglizɪ 'lɛnɔn 'va bɛ 'wɪ 'tɔwli zɪɛ e ya -wee vɛ -a. 'O 'kɔn minnun nɛn o drɛ wɪ -a -maan min 'yra -tɛa "o man bɛ waa. ɛn te 'o 'kɔn minnun nɛn 'o wei a "flivli "bɛ -a dɪ, ɛn te 'o 'fli -nɔn -wɛn mlindi lɛ dɪ, ɛn te 'o -dawli yɪ "yi "lala -nan dɪ. ⁹ 'Wɪ yɔɔdɪ nɛn -cee yi -tɛradɪ Zozi da -a bɛ 'o "trɔɛn "trɔa ji, te 'o 'wɪ drɛ te 'o 'wulo -ji "nrɔndɪ tin -tɛa "o da dɪ! ¹⁰ 'Ka cin yɪ -wee 'wɪ man, -te ka'a 'wɪ 'tɔ yɪɛ o man dɪɛ, 'vaa -e 'ka o drɛ -leglizɪ 'lɛnɔn 'pa "vanɔn 'a.

¹¹ -Te lɪmɔnnun nɛn waa bɛ, -a -tɔwli "nɛn "nyian -wee vɛ -a. 'O 'kɔn lɪmɔnnun nɛn 'o drɛ wɪ -a -maan min 'yra -tɛa "o man bɛ waa. Te 'o 'kɔn lɪmɔnnun nɛn 'o 'le 'ble bɛ -a dɪ. 'O 'kɔn lɪmɔnnun nɛn 'o 'kɔlaman 'o 'fli 'kundɪ -a bɛ waa. 'O 'kɔn lɪmɔnnun nɛn min yɪ -tɛala o da 'wɪ pɛɛnɔn 'ji bɛ waa.

¹² Minnun nɛn o ya -leglizɪ 'lɛnɔn 'pa "vanɔn 'a bɛ, lɪ -kɔan -wɪɔ "tɔwli, ɛn o -pɛ "sɔa 'wee 'nɛnnun 'lee 'wee "kɔnnɛn 'nɔn 'pladɪ -a. ¹³ -Leglizɪ 'lɛnɔn 'pa "vanɔn bɛ, -te o -pɛ "sɔa 'wee 'nyranman 'padɪ -a 'kpa bɛ, Zozinɔn 'yra -tɛa "o man. -A -nan nɛn o yɪ -tɛala

'o 'fli da -e 'o yɪ -tɛradɪ Zozi Crizi da -nan wɪ vɪ minnun lɛ.

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn bɛ Bali -le 'wɪ yɔɔdɪ -dan nɛn

¹⁴ -A -cin a 'an 'ji 'nan yɪ "fli yaa 'gɔɛ -a -ji bɛ, 'an bɔa 'i man nun, 'pian 'an ya 'fluba 'gɔɛ -a crɛn -tɛnan 'yɪɛ, ¹⁵ 'nan -te 'an 'mɔn te yɪ 'an ye dɪɛ, tɔɔn zɪ 'kɔ 'i 'wɪ drɛ Bali -le 'kuin bɛ, te yɪa -tɔa. Bali nɛn -a yɪɛ cɪ "man "bɛ, -yee -leglizɪ nɛn. -Yɛɛ cɪ 'wɪ tɪglɪ 'kɔladrɛn 'a, ɛn -yɛɛ cɪ -a cɛin -a. ¹⁶ 'Wɪ 'kpa nɛn, -kaa pɛɛnɔn pei a -tɔwli 'nan, 'wɪ yɔɔdɪ nɛn -cee yi -tɛradɪ Zozi da -a bɛ e ya -dan.

-Nyɛn 'nan Zozi drɛ blamin -a, ɛn Bali lei 'saun -a -ci kɔɔn 'nan ya'a 'wɪ 'wɪdɪ -tɔwli "dreɛ dɪ.

Bali -le 'pasianɔn -a 'yɪ.

'Wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ,

waa -nan 'sinan 'pa

'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn lɛ,

ɛn minnun yɪ -tɛra "da.

Bali 'tɔ -dan -nɔn -yrɛ laji lou.

4

Minnun nɛn o 'wlu wɪ "paaman minnun ji bɛ, 'i o -ci bɔla

¹ Bali lei 'saun -a 'vɪ 'wein 'nan, tɔ -fɔla "da "ji bɛ minnun 'ka 'taa yɪ -tɛlɛa 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ -a da dɪ. O -taa -sɔɔnɛa min see "paa wɪnun -sru 'lee 'wɪ "paadɪ nɛn lei -wɪdɪ -a -cin -tɔa "min ji bɛ -a -sru. ² Minnun nɛn o 'wɪ 'bɔ zɪɛ -a "paaman bɛ, 'wɪlunɔn nɛn waa, ɛn o ya 'o 'fli 'tɔ -wɛɛnan. -

Wee -wulo -ji "nrɔndɪ va bɛ Satan -pɛ -flɛ yɪa 'nan. ³ Waa "paaman minnun ji 'nan, te lɪmɔn 'e -kɔnnɛn 'pa dɪ, ɛn te -klɔnmɔn 'e lɪ 'pa dɪ! ɛn "nyian 'nan -blɪfɛ -mie a bɛ, te min 'e 'bɛ 'bli dɪ! 'Pian Bali -blɪfɛ pɛɛnɔn drɛ 'nan -e minnun nɛn o yɪ -tɛra Zozi da ɛn o 'wɪ tɪglɪ -tɔa "bɛ, 'o Bali muo "fɔ -e 'o -bli.

⁴ Kɔɔ fɛ pɛɛnɔn nɛn Bali -a drɛ -blɪfɛ -a bɛ e ya 'kpa, ɛn -a -tɔ 'ka "va -wɪdɪ "fo "dɪ. 'Pian e ya 'nan min 'e Bali muo "fɔ -e 'e -bli. ⁵ Kɔɔ 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ -a da, 'lee Bali 'bɔ trɔ 'badɪ man nɛn, fɛ pɛɛnɔn zɪɛ e dra 'saun Bali lɛ.

⁶ -Te 'wɪnun zɪɛ -a 'bɔ nɛn i cɪ -a "paanan Zozinɔn 'ji bɛ, te i ya Zozi Crizi -le 'nyranman 'pazan 'kpa -a. ɛn

yaa -kəɔnman 'nan Bali wei 'lee 'wɪ
"paadi tɪɡɪ nən i kəɔla "man "bɛ, -
wɛɛ cɪ "le 'yie -blɪfɛ -le 'wɪ 'zʊ. ⁷ 'Pian
'wɪnun nən e 'ka Bali -le 'wɪ 'a dɪ ɛn e
ya "le liblanun -le polu "tun 'zʊ bɛ, te
'yie 'si -nən min lɛ "fo "dɪ!

'I man -wɛɛ 'nan 'i drɛ wɪ 'e 'sɔ Bali
lɛ. ⁸ -A man -wɛɛdɪ 'nan -e fɛ -tʊ 'e -trɔa
min 'kɔlɛ 'a bɛ, e ya 'kpa, 'pian e "paa
min va "wɛnnən 'e "tun. 'Bɛ nən 'bɛ cɪ
'wɪ "yɪ "a "fo "bɛ, -nyrɛn 'nan min 'e 'ta
wɔla Bali wei da. -Te -kaa ya 'wɪ zɪɛ -a
drɛnan bɛ, Bali -le -fɛa a -kaa man tʊ
'ɡʊɛ -a -ji, ɛn e ya -kaa man tʊ -fɔla "da
'ji.

⁹ 'Wɪ zɪɛ e ya 'wɪ tɪɡɪ 'a, ɛn e ya "le
-e min 'e yi -tɛra "da. ¹⁰ ɛn "nyian 'wɪ
zɪɛ -a lɛ nən -kaa 'nyranman "paa, ɛn -
kaa 'fli -mɛan dra, kəɔ Bali nən -a yie
a "man "bɛ, -kaa 'bli a -yrɛ. -Yɛɛ cɪ
'trɛdanən pɛɛnən 'sizan 'wɪ 'ji -a. 'Pian
minnun nən o yi -tɛra Zozi da bɛ, o nən
e o "sia 'wɪ 'ji.

¹¹ 'Wɪnun pɛɛnən zɪɛ, -a 'bɔ nən 'i
"paa Zozinən 'ji, ɛn -a 'bɔ nən 'i 'pla -
wlɛ 'wɪ 'a. ¹² Te min -tʊ 'e vɪ 'nan, i ya
-gobo 'a -le "wɛan bɛ 'e yie 'ka 'naan i
man dɪ. 'Pian 'i drɛ Zozinən pɛɛnən 'le
'wɪ -kəɔnmanzan 'a 'yie 'wɪ vɪdɪ man,
'lee 'yie 'wɪ drɛdɪ min va man, 'lee 'yie
min yɪdɪ "yi "man, 'lee 'yie yi -tɛradɪ
Zozi da man, ɛn 'wɪ nən e 'tɔ "paa min
man bɛ te 'i -tʊ drɛ "fo "dɪ. ¹³ 'Wɪ nən e
cɪ "le 'i yie 'trɔa "da "trilii 'vaa -e 'mɛn
'lʊdɪ 'e bɔ bɛ -nyrɛn 'ɡʊ: 'I Bali -le 'fluba
ta vɪ Zozinən lɛ! ɛn "nyian 'wɪ 'bɔ nən
Bali -a 'vɪ bɛ 'i -ci 'si -wlɛ -e 'o "koe 'e
'tɔ 'o da! ɛn "nyian 'i Bali -le 'wɪ "paa
o ji! ¹⁴ "Yi "nən Bali -a drɛ 'yie bɛ, te 'i -
fɔla "trɔɛn -sru "dɪ! "Yi zɪɛ Bali 'lewei
vɪnən 'bɛ 'vɪ 'nan e ya 'yie vɛ -a, ɛn -
leglizi min cejenun 'o 'pɛ 'pla 'i da.

¹⁵ 'Wɪnun zɪɛ -a drɛdɪ da nən 'i yie -
trɔa, ɛn 'i 'fli -nən -yrɛ, 'dʊ -e minnun
pɛɛnən 'o -tɔ 'nan 'yie ta wɔdɪ Bali -
sru "bɛ e ya -kɔnan 'e 'lɛ. ¹⁶ 'I yie 'tɔ 'i
'fli -va, ɛn 'i drɛ "yi 'yie 'wɪ "paadi va.
'Wɪnun nən maan 'vɪ 'yie paan bɛ, te
'i 'pɛ -sru 'e tɔa -a drɛdɪ -ji dɪ. Kəɔ -te
i ya -a drɛnan "da "bɛ, Bali 'i "sia 'wɪ
'ji, 'ka 'vale minnun nən 'o "trɔɛn "a 'e
'tɔdɪ 'yie 'wɪ "paadi lɛ bɛ waa.

5

Zozinən 'wɪ dra 'o cin lɛ 'kɔ?

¹ -Te min ceje 'wɪ drɛ -wɪdɪ "bɛ, te 'i
vɪ -yrɛ wei 'plɛblɛ 'a dɪ, 'pian 'wɪ nən e
min "koe -tɔa 'e da bɛ, -a 'bɔ nən 'i vɪ
-yrɛ "le 'i "tɪ "lɛ nən i cɪ 'wɪ tin 'banan. -
Te -gobonun nən waa bɛ, 'wɪ -tʊwɪ zɪɛ
-a 'bɔ nən 'i drɛ. 'I 'wɪ tin 'ba -wlɛ "le 'i
"bʊnun -le 'wɪ 'zʊ. ² -Te lɪmən cejenun
nən waa bɛ, 'wɪ -tʊwɪ zɪɛ -a 'bɔ nən 'i
drɛ. 'I 'wɪ tin 'ba -wlɛ "le 'i "bʊnun -le
'wɪ 'zʊ. ɛn -te nənbenun nən waa bɛ,
'wɪ -tʊwɪ zɪɛ -a 'bɔ nən 'i drɛ. 'I 'wɪ tin
'ba -wlɛ "le 'i "blunun -le 'wɪ 'zʊ, ɛn 'wɪ
nən e 'tɔ "paa min man bɛ te -a -cin 'e
'kən 'i 'ji o va "fo "dɪ.

Lɪmənnun nən -cale a bɛ -wee 'wɪ nən 'ɡʊ

³ Lɪmənnun nən o -sran -ka 'o da
ɛn 'wee -mie "ka "dɪɛ, 'i yie 'tɔ o da.
⁴ 'Pian lɪmənnun nən o ya -cale -a,
ɛn 'wee 'nənnun -a bɛ, -te bɛ "cɛɛ dɪ
'wee -anənmaannun a bɛ, 'wɪ nən 'kɔ
'nənnun zɪɛ 'o drɛ bɛ -nyrɛn 'ɡʊ. 'O
'wee yi -tɛradɪ Zozi da -ci -kəɔn 'e tɛdɛ
'o 'bɔ 'mangulinun 'va. 'Wɪ nən e cɪ
"le 'o drɛ 'o 'mangulinun lɛ bɛ, -nyrɛn
zɪɛ. ɛn -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. ⁵ Lɪmən nən e
ya -cale -a, -yee -mie "ka "dɪ, ɛn -a -
pɛ -fɔnan "ka "dɪɛ, -a 'bli a Bali lɛ. Tʊ
pɛɛnən man e ya Bali trʊ 'banan, te
yaa laabo -yrɔ 'nan 'e 'pa 'e 'va. ⁶ 'Pian
lɪmən nən e ya -cale -a, ɛn -a 'bɔ ci 'sɔ
wɪnun -sru "nən e 'ta wo bɛ, -te -a yie
a "man oo, Bali "le 'va bɛ, e ya min -
kadɪ -a. ⁷ 'Wɪ nən e cɪ "le 'i 'pla -wlɛ 'wɪ
'a bɛ -nyrɛn zɪɛ. -Te o 'ta wɔla "da "bɛ,
'tɔ 'ka 'kəɔn 'e 'padɪ o man dɪ. ⁸ 'Nən
nən ya 'a 'e yie -tɔa 'e 'mangulinun va
dɪɛ, te 'e 'pɛ 'si yi -tɛradɪ Zozi da -sru.
'Nən zɪɛ, e ya min -wɪdɪ "a, e "mlian
min nən ya 'a Bali -tɔa dɪɛ -a da. 'Nən
nən -a mangulinun 'bɔ -nyɛanla -yee
"kənnɛn, ɛn ya 'a 'e yie -tɔa o va dɪɛ, -
yee vɛ 'bɛ cɪ -wɪdɪ "fo.

⁹ Lɪmən nən -a -sran -ka 'e da bɛ, 'i 'tɔ
'sia 'fluba nən -calenun 'tɔ 'a -ji bɛ -a -ji.
'Pian lɪmən nən -a 'lɛ -fuba 'shɛɛdʊ -cia,
ɛn e -kənnɛn 'pa 'e 'pa -a -tʊwɪ "bɛ, -a
'tɔ nən 'i 'sia. ¹⁰ -A 'tɔ "yi 'e 'kən min 'le
-yee 'wɪ "yinun nən yaa drɛ bɛ -a man.
-A -mie nən "le 'nən 'lɛbʊdɪ sidɔ -le 'wɪ
'zʊ, ɛn -a -mie nən "le minnun nən o

bɔala 'va 'bɛ o 'kundu 'e 'pɛ 'fli 'a -le 'wɪ 'zʊ, ɛn -a -mie nɛn 'le Zozinɔn nɛn o bɔala 'va 'bɛ o cɛin -man 'foɛdɪ -le 'wɪ 'zʊ, ɛn -a -mie nɛn 'le minnun nɛn o ya see -ji bɛ, 'padɪ o va -le 'wɪ 'zʊ, 'lee 'wɪ 'yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn drɛdɪ.

11 'Pian -te lɪmɔnnun zɪɛ o ya nɔnbɛnun -a bɛ, te 'i 'o 'tɔ 'sia 'fo 'dɪ. Kɔɔ tʊ -mie bɔa 'bɛ, -kɔnnɛn -cin a o ji -le 'wɛan, o 'sia Crizi -sru, -e 'o -kɔnnɛn 'pa. 12 Tɔɔn 'wɪ nɛn o -tɔ 'da 'nan o dra bɛ, te 'o 'pɛ 'si -a -sru. E ya 'le tin nɛn waa -tɛ 'o 'fli da zɪɛ. 13 ɛn 'nyian bɛ 'o 'fli dra kɔannɔn 'a, te o -cia 'kɔn 'le 'nɛn -tɔladɪ -a 'da. 'Wɪ nɛn e ci -wɪdɪ 'fo 'bɛ, -nyrɛn 'nan o 'le 'ble, ɛn 'wɪ nɛn e 'ka 'wee 'wɪ 'a dɪɛ 'lee 'wɪ nɛn e 'ka 'le 'e bɔla min lɛ dɪɛ, -a 'bɔ nɛn waa ve. 14 'Winun pɛɛnɔn zɪɛ -yee 'wɛan bɛ, an ya 'va 'nan lɪmɔnnun nɛn o ya nɔnbɛ 'a ɛn o -sran -ka bɛ, 'o -kɔnnɛn 'pa, 'o 'nɛn 'ya, 'o yɪɛ 'tɔ 'wee 'kɔnnɛn 'va, 'dʊ -e 'o vɪɛ 'o -si -nɔn -kaa 'nanmanzan lɛ -e o 'tɔ 'e srɛ dɪ. 15 Kɔɔ lɪmɔnnun zɪɛ o -mienun 'si -si tɪglɪ da, ɛn o sɔɔnla Satan -sru 'va.

16 Lɪmɔn nɛn e ya Zozi 'va ɛn -cale lɪmɔnnun a -yee 'kɔnnɛn 'bɛ, 'e 'pa o va. Te -leglizi nɛn 'e yɪɛ 'tɔ o va dɪ, 'dʊ -e -leglizi 'e -kɔla 'padɪ -a -cale tɪglɪnun va.

Minnun nɛn o o -tɔ -leglizi min ceje -a bɛ -wee 'wɪ nɛn 'gʊ

17 Minnun nɛn o o -tɔ -leglizi min ceje -a bɛ, -te o yɪɛ -tɔa -leglizi -va 'kpa bɛ, 'ka o muo 'fɔ -pɛ 'kaga 'ji. 'Pian minnun nɛn ka o muo -fɔa 'e 'mlianla 'da 'bɛ, minnun nɛn o Bali -le 'wɪ ve, ɛn o Bali -le 'wɪ 'paaman bɛ o nɛn. 18 Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Tri nɛn e ya 'nyranman 'panan 'saa va bɛ,

te 'i 'si -tɔ -yrɔ -e 'e 'saa 'blɪ dɪ.»

ɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nyian -ji 'nan:

«'Nyranman 'pazan bɛ, -a 'pan a.»

19 -Te o -leglizi min ceje -tʊ man wɪ 'vɪ 'yɪɛ, te ya 'a 'silɛ min 'fli yaa 'le dɪɛ, te 'i 'sia 'da 'dɪ. 20 'Pian minnun nɛn 'o 'wɪ 'wɪdɪ 'dra bɛ, 'i 'wɪ 'pla 'wɪɛ Zozinɔn pɛɛnɔn yɪɛ man. 'I drɛ zɪɛ -e 'klan 'e 'fɔ min -mienun ji.

21 Kʊ ya Bali 'lɛ, ɛn kʊ ya Zozi Crizi 'lɛ, ɛn kʊ ya Bali -le 'pasianɔn nɛn laji e o 'si 'va 'bɛ o 'lɛ. Maan ve 'yɪɛ 'nan, 'wɪ nɛn an 'sia -a crɛn -tɛnan 'yɪɛ 'gʊɛ -a da nɛn 'i drɛla. -Te i min man wɪ 'man ɛn yɪ 'a tian -a san wei man lɛ dɪɛ, te 'i tin -tɛ 'da 'dɪ. ɛn te 'i min bʊ 'va 'dɪ.

22 Te 'i kɔɔ min -tɔdɪ -a 'nan -e 'e 'nyranman -tʊ 'pa -leglizi -ji dɪ! ɛn 'wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, te 'i 'pɛ 'pla min da tada dɪ! Te 'i 'wɪ drɛ -e min pee -le 'wɪ 'wɪdɪ 'yɪ 'e baa 'i man dɪ! ɛn 'wɪ nɛn e 'tɔ 'paa min man bɛ, te 'i -tʊ drɛ 'fo 'dɪ!

23 Te 'i vɪ 'nan 'i 'fo 'yɪ 'saza 'mlindɪ man dɪ. 'Pian 'i man nɛn ya 'a 'cɛan dɪɛ, 'lee 'i 'pɔn -ji -le 'wɛan bɛ, 'i -wɛn mlin 'sɛzɛnɔn.

24 Min -mienun a bɛ, 'wee 'wɪ 'wɪdɪ 'ta a 'e bɔladɪ min pɛɛnɔn lɛ 'wein 'vaa, -e yɪ nɛn Bali minnun -le tin 'baa bɛ 'e bɔ. 'Pian min -mienun -le vɛ bɛ, yɪ zɪɛ -a da nɛn -a ta bɔala. 25 -A -tʊwɪ 'nɛn 'nyian min drɛ winun 'yɪ 'le vɛ -a. O ta a 'e bɔladɪ min pɛɛnɔn lɛ 'wein. ɛn 'bɛ nɛn 'bɛ 'ta 'ka tian bɔlɛa dɪɛ, yɪ zɪɛ -a da nɛn 'o 'ta bɔala.

6

Nɔannun -le 'wɪ nɛn 'gʊ

1 Zozinɔn nɛn o ya nɔan -a bɛ, 'o 'o 'tanɔn 'sia min -a -pɛ pɛɛnɔn 'ji. 'O drɛ zɪɛ, 'dʊ -e minnun 'o vɪɛ 'o 'wɪ 'wɪdɪ Bali 'lee -cee 'wɪ 'paadɪ man dɪ. 2 ɛn Zozinɔn nɛn o ya nɔan -a, te o tanɔn a Zozi 'va bɛ, te o yɪɛ 'e 'ci 'o 'tanɔn 'bɔ 'ji 'nan 'o 'vale waa 'o drɛ 'bʊɪnun -a dɪ. 'Pian 'o 'nyranman 'pa -wɪɛ 'kpa tɪglɪ, kɔɔ o tanɔn 'bɔ nɛn o 'nyranman 'paa -wɪɛ 'bɛ, o ya Zozi 'va ɛn Bali o ye 'yɪ.

'I drɛ 'yɪ min -mienun a, te o Bali -le 'wɪ 'paaman 'wɪ 'a

'Winun pɛɛnɔn zɪɛ, -a 'bɔ nɛn 'i 'paa Zozinɔn 'ji, ɛn -a 'bɔ nɛn 'i 'pla -wɪɛ 'wɪ 'a. 3 'Pian min -mienun a bɛ, o 'ka 'wɪ zɪɛ 'bɛ -sru 'dɪ. 'Wɪ 'pee nɛn 'o 'paaman Zozinɔn 'ji. Wei nɛn e ya tɪglɪ ɛn e 'sia -kaa san Zozi Crizi 'le bɛ, o 'ka 'bɛ 'va dɪ. ɛn 'wɪ 'paadɪ nɛn e yɪ -tɛradɪ Bali da -ci 'sia min lɛ bɛ, wa 'a 'ta 'wɔla 'da 'dɪ. 4 Minnun zɪɛ 'o 'fli 'siala -dandan, te wa 'a fɛ -tʊ tɔa dɪ. -Sa -fɔdɪ drɛ o man 'le -cɛ -tʊ -zʊ, o 'wɪ 'blɪdɪ ye

"yi 'wɪ "wɛnnɛnnun da. 'Wɪnun zɪɛ -yɛɛ -taala "man bʊdɪ -a 'ka yei. ɛn -yɛɛ -taala 'cɛndɪ 'e cin man -a 'ka yei. ɛn -yɛɛ -taala min sɛɛ wʊdɪ -a 'ka yei. ɛn -yɛɛ -taala ci "nrɔndɪ min man -wɪdɪ "a 'ka yei. ⁵ ɛn "nyian -yɛɛ -maan min yei 'ka -a ble dɪ. O 'wɪ dra "le minnun nɛn 'o 'wulo 'ka o da dɪɛ, -wee 'wɪ 'zʊ, ɛn wa'a 'wɪ tɪglɪ 'tɔa "fo "dɪ. -A -cin a o ji 'nan Bali -sru 'ta wʊdɪ bɛ "lala yɪnan nɛn.

⁶ 'Wɪ 'kpa nɛn, 'ta wʊladɪ Bali -sru "bɛ, e ya fɛ yɪdɪ -dan tʊ -a. 'Pian min 'ka 'kɔan 'e 'ladɪ min lɔ fɛ da dɪ. ⁷ Kɔɔ min 'ka 'talɛ 'e 'lɔ le fɛ -tʊ -a 'trɛ 'gʊɛ -a da dɪ. ɛn min "ɛ vɪ 'nan 'e 'li 'e da bɛ, ya'a 'ko 'e 'lɔ le fɛ -a dɪ. ⁸ -Yee "wɛan -te -kaa -blɪfɛ ye, ɛn -kaa man sɔ ye bɛ, 'e bɔ -kaa a. ⁹ 'Pian minnun nɛn o ya "va 'nan o dra fɛnɔn 'a bɛ, Satan o see "paaman -e 'o 'tɛ -yee san -ji. Min ci 'sɔ wɪ -wɪdɪnun nɛn, o ya 'wɪ "tun "a ɛn o min srɛman bɛ, te -a -cin a -tɔlanan "o ji. 'Wɪnun zɪɛ, -yɛɛ min -nan -nyaan, ɛn -yɛɛ min 'sia Bali man -kɔɔbli.

¹⁰ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, "lala yɪdɪ "yi "bɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn pei -trɔanan "a. "Lala yɪdɪ "yi "le "wɛan, min -mienun 'si Bali -sru 'va, ɛn o ya 'o yra yɪnan 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn 'lɔ.

Pɔl 'wɪ 'pla Timote lɛ

¹¹ 'Pian 'i 'bɔ Bali -le 'nyranman 'pazan bɛ, te 'wɪnun zɪɛ 'o -pli 'i man 'fo "dɪ. 'I -wɛɛ 'nan, 'i 'wɪ nɛn 'e 'sʊdɪ "ji "bɛ -a dra. 'I -wɛɛ 'nan, 'i 'fo 'i lɛadɪ Bali man. 'I -wɛɛ 'nan, 'i yi -tɛala Bali da. 'I -wɛɛ 'nan, 'i Bali ye "yi, ɛn 'i min ye "yi. 'I -wɛɛ 'nan, 'i -pɔan 'e 'sɔ 'wɪ 'ji. ɛn 'i -wɛɛ 'nan, 'i -kɔan "min -trɔɔ -a. ¹² 'Ta wʊdɪ Bali -sru "nɛn yia -si 'sia bɛ, 'i 'kun "man 'kpa, -e 'i 'wulo 'e bɔla "va. ɛn 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, 'i 'kun 'i 'pɛ "fli "a. Bali 'i laabʊ "man, ɛn i wʊ "man min "kaga yɪɛ man 'nan, Bali -sru "nɛn i cɪ. ¹³ Bali nɛn e 'belidɪ -nɔan 'trɛda fɛ pɛɛnɔn lɛ bɛ, 'lee Zozi Crizi nɛn e wʊ "man Ponzʊ Pilati yɪɛ man 'nan, Bali -sru "nɛn 'e cɪ bɛ, an 'wɪ "paala 'yɪɛ o 'lɛ 'nan, ¹⁴ 'Nyranman nɛn Bali 'bɔ -a -pɛba 'wʊ 'i 'lɔ bɛ, 'i yɪɛ 'tɔ "va. Te 'tɔ 'e 'pa "man "dɪ, ɛn te min

'e 'wɪ "man 'wɪdɪ "dɪ. 'I drɛ zɪɛ -trilii, -e tʊ nɛn -kaa san Zozi Crizi -taa "man "bɛ 'e bɔ. ¹⁵ Tʊ zɪɛ Bali 'bɛ 'pla 'e 'bɔ 'a.

Bali zɪɛ -a va nɛn -fɛa pɛɛnɔn "sia, ɛn -yɛɛ fɛ pɛɛnɔn "paala 'e 'tʊwɪ. -Yɛɛ cɪ mingɔnnɛnnun da mingɔnnɛn -a,

ɛn -yɛɛ cɪ minsannun pɛɛnɔn da Minsan -a.

¹⁶ ɛn -yɛɛ 'ka 'kaa 'li "fo "dɪ.

ɛn 'tɛ 'san nɛn min 'ka 'kɔlaman -e 'e -pli "man "dɪɛ,

-a va nɛn e cɪ.

ɛn Bali zɪɛ min 'ka tian 'li -a yɪɛ 'e yɪɛ 'a dɪ,

ɛn min 'ka 'kɔlaman -a yɪdɪ -a dɪ.

'Tɔ 'wɪdɪ 'lee 'pɛblɛ nɛn -a 'leda "ka "dɪɛ,

'e 'kɔn -yee vɛ -a.

Amen!

¹⁷ Minnun nɛn o cɪ fɛnɔn 'a tʊ 'gʊɛ -a -ji bɛ, 'i 'wɪ 'pla -wɪɛ. 'I vɪ -wɪɛ 'nan, te 'o 'fli 'sia -dandan dɪ! Kɔɔ fɛ yɪdɪ bɛ, cɛɛgʊ e ya 'yie vɛ -a, "trɛ e 'ka 'yie vɛ -a dɪ. -Yee "wɛan 'i vɪ -wɪɛ 'nan, te o 'bli 'e 'kɔn -yɛɛ "dɪ! 'Pian o 'bli 'e 'kɔn Bali nɛn e fɛ pɛɛnɔn -nɔan "min lɛ bɛ -yɛɛ. Yaa -nɔan 'e "mlianla "da 'nan -e -kaa cɪ 'e "nran. ¹⁸ 'I vɪ -wɪɛ 'nan, 'o 'wɪ "yi "drɛ, ɛn o drɛ wɪ "yinun nɛn 'e 'kɔn "kaga. 'I vɪ -wɪɛ 'nan fɛ 'e 'sʊ o man, ɛn 'o 'pa min va. ¹⁹ "Wɛɛ vɪ 'nan 'o 'kɔn 'wɪnun zɪɛ -a drɛnan bɛ, e ya "le o yɪfɛ planan nɛn o cɪ tʊ -fɔla "da "ji vɛ -a. Zɪ o -taa 'belidɪ tɪglɪ 'kunɛ 'o 'pɛ "fli "a zɪɛ.

²⁰ Timote, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn waa paa 'i 'ji bɛ, 'i yɪɛ 'trɔa "da. Minnun nɛn waa ve 'o 'fli man 'nan, 'o 'wɪnun -tɔa te 'bɛ a 'e -trɛ bɛ, te 'ka -kɔn waa -tʊwɪ "dɪ! ɛn te 'i 'fli wʊ -wee -sa -fɔdɪnun va dɪ! ²¹ Zozinɔn -mienun o -pɛ 'si yi -tɛradɪ Zozi da -sru, ɛn o sɔɔnla -si zɪɛ -a da.

Bali -le "yi 'e 'kɔn 'ka 'va.

'Fluba "flizan nen Pəl -a crən -tε Timote lε

¹ 'An 'bɔ Pəl bε, Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a nen an drε Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. En 'an 'bɔ nen Bali 'an 'pla 'nan 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪε, 'an 'nan wɪ vɪ minnun lε. 'Belidɪ zɪε Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan e ya -cee vε -a Zozi Crizi -le "wεan. ² Timote, mɛin ye "yi 'kpa, i drε "le 'an 'pɪ -le 'wɪ 'zɔ. Mɛɛn 'fluba 'gʊε -a crən -tε 'yɪε.

-Kaa "tɪ Bali 'lee -kaa san Zozi Crizi 'wei nyrinda 'si, en 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'yɪε!

Pəl Bali muo -fɔ

³ Tʊ -tʊdʊ pɛɛnɔn man, -te an ya Bali trʊ 'banan 'yie 'wɪ man bε, maan muo -fɔa. Bali nen 'an tranun -a 'su, en "wee -sru an ya "an 'sunan 'gʊε, 'an 'wulo -ji "nrɔndɪ 'ka tin tɛa 'an da dɪ. ⁴ Tʊ nen an "ta "sia 'i "srɔn "bε, -wuɔ nen yia 'wʊ bε, 'i yɪε 'yi 'cin "ε vɪnan 'e 'tɔ 'an 'ji bε, te 'i dra 'an -tɛa. Tɔɔn e dra 'mɛn "le 'mɛin yɪ 'nyian, 'dʊ -e 'an 'ci 'e "nran. ⁵ 'Yie yi -teradɪ Zozi da nen yia dra 'i 'ci 'fɪdaa 'a bε, -a -cin a 'an 'ji. Zɪ 'i naan Loyis yi -tera Zozi da zɪε, en -a -tʊwli "nen 'i "bʊ Eni "e drε. Maan -tɔa 'nan, -wee yi -teradɪ Zozi da -tʊwli zɪε -a da nen i sɔɔnla.

⁶ 'Wɪ zɪε -yee "wεan mɛin trʊ "baa 'nan, "yi "nen 'an 'pɛ 'pla 'i da en Bali -a drε 'yɪε bε, te 'i 'tʊɪ -e 'e "dri dɪ. ⁷ Kɔɔ lei nen Bali -a -nɔn -cɛε bε, e "klan 'sia -kaa 'ji, en e 'plɛblɛ -nɔan -cɛε. Lei zɪε -yɛε -maan -kaa min ye "yi, en -yɛε -maan -kaa -kɔlamən -kaa 'fli 'kundɪ -a 'wɪ 'ji.

⁸ -Yee "wεan te 'yra 'e 'i 'tɛ 'wɪ nen -kaa san Zozi Crizi -a drε bε -a -nan wɪ vidɪ -a dɪ! En "nyian, 'an 'bɔ nen an ya -pʊ 'kuin -yee 'nyranman 'padɪ man bε, te 'yra 'e 'i 'tɛ 'mɛn 'wɪ vidɪ -a dɪ! 'Pian 'i 'man 'e 'kɔn 'e wʊdɪ, -e 'i yra yɪ "le 'mɛn 'wɪ 'zʊ Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vidɪ man. Bali -le 'plɛblɛ 'bε -tɔa 'i 'wlu.

⁹ Bali 'bɔ 'bε -kaa 'si 'wɪ 'ji, en -yɛε -kaa drε 'yee minnun -a -kaa laabʊdɪ man. -Kaa drε wɪnʊn man "cɛε Bali

'wɪ zɪε -a drε dɪ, 'pian 'wɪ nen -a -cin a Bali 'bɔ 'ji 'e 'cɛn bε -a man nen e 'wɪ zɪε -a drε. En "yi "nen Zozi Crizi 'le "wεan Bali 'bɔ -a 'pla -cɛε te ya'a tian 'trɛ drɛlɛ dɪε, -a man nen e 'wɪ zɪε -a drε. ¹⁰ 'Bɛ nen 'gʊε, "yi zɪε Bali -a -ci kɔɔn -cɛε -kaa 'sizan 'wɪ 'ji Zozi Crizi -tadɪ -a 'trɛda. Zozi Crizi 'bɔ 'bε -ka -le 'plɛblɛ 'le 'ka, en 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪε, -yɛε ta 'bɔla minnun lε 'yee 'wɪ 'nɔnnɔn 'a.

¹¹ Bali 'an drε Zozi 'le 'pasiazan -a 'nan, 'an 'wɪ 'nɔnnɔn zɪε -a fuila "man minnun pɛɛnɔn 'va, te maan "paaman o ji. ¹² 'Wɪ nen -yee "wεan an cɪ 'an yra yunan tʊ 'gʊε -a -ji bε, -nyren zɪε. 'Pian 'yra 'ka 'an 'tɛa dɪ, kɔɔ min nen an yi -tera "da "bε, maan -tɔa. Maan -tɔa 'nan, 'wɪ nen yaa -pɛba 'wʊ 'an 'lɔ 'gʊε, 'plɛblɛ a -yrɔ -e 'e yɪε 'tɔ "va "trilii, -e tin 'ba yi 'e 'bɔ.

¹³ An Bali -le 'wɪ tɪgɪ paa 'i 'ji. 'Wɪ zɪε 'e drε 'yie 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a, en 'i 'ta wɔla "da! Te 'i 'pɛ 'si yi -teradɪ Zozi da 'lee yidɪ "yi "nen Zozi Crizi -a -nɔn 'yɪε bε -a -sru "fo "dɪ! ¹⁴ Bali -le 'wɪ 'paadɪ tɪgɪ nen maan 'pla 'i 'va bε, 'i yɪε 'tɔ "va! Bali lei 'saun nen -kaa 'ji bε, -yɛε "paa 'i 'va -a drenan.

¹⁵ Timote, yia -tɔa 'nan, minnun pɛɛnɔn nen o -nyɛanla Azi 'lɛglɔn 'ji bε, o 'si 'an -sru. Fijel 'lee Emojel bε, "o 'si 'wʊ "nyian 'an -sru.

¹⁶ 'Pian Onezifor 'bε 'an "koe "tɔ 'an da, en 'mɛn -pʊ 'kɔn drɛdɪ bε, -a 'yra 'ka -a tɛa "fo "dɪ. -Yee "wεan an Minsan trʊ "baa 'nan, 'e 'yee "yi "nɔn -yee "kɔnnɛn 'nɔn lε. ¹⁷ Zɪ e 'bɔla Rɔm bε, yaan wɛε 'trilii en yaan 'yɪ. ¹⁸ En "nyian "yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn nen yaa drε 'mɛn Efɛz bε, yia -tɔa e "mlian min pɛɛnɔn da. An Minsan trʊ "baa "nyian 'nan, Onezifor nyrinda 'e 'sɛn Bali da tʊ nen Bali 'bɔ minnun -le tin "baa bε -a man.

2

Te 'i 'pɛ -sru 'e tɔa Crizi -le 'wɪ 'ji dɪ!

¹ 'Mɛn 'nen, 'i 'tɔ 'plɛblɛ! "Yi "nen Zozi Crizi -a -nɔn -cɛε bε, -a va nen 'i -wɛε 'nan 'yie 'plɛblɛ 'e 'si. ² En 'wɪ nen yia 'man 'an da min "kaga yɪε man bε, 'i "paa min -mienun ji. Minnun zɪε 'o

'kɔn minnun nɛn min yi -tɛala o da, ɛn o -pɛ "sɔa -a "paadı -a min peenun "le ji bɛ waa.

³ I 'wɪ "man, -e 'i yra yɪ "le 'mɛn 'wɪ 'zʊ. 'Wɪ nɛn Zozi Crizi -le 'sounja 'kpa -a dra bɛ -nyrɛn zɪɛ. ⁴ 'Sounja nɛn e ya "vale 'nan 'yee 'wɪ 'e 'sɔ 'e 'tazan lɛ bɛ, 'e "trɔɛn "sia 'e -sru "wɪnun pɛɛnɔn 'va. ⁵ ɛn "nyian -te min a fɛ -tʊ -sa kɔnɔn bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn waa 'pla "da "bɛ, -a da nɛn yaa drala, 'dʊ -e 'e 'yee -kopa yɪ. ⁶ ɛn "nyian fei 'pazan nɛn 'e yɪɛ -trɔa 'yee 'nyranman da bɛ, -yɛɛ fɛ 'wɛ tɛdɛ -ble. ⁷ 'Wɪ nɛn an "sia -a vɪnan 'yɪɛ zɪɛ, 'i 'ci "nrɔn "da 'kpa. Minsan 'bɛ 'wɪ 'tɔdɪ -nɔan 'yɪɛ, -e 'i 'wɪ pɛɛnɔn 'ci man.

⁸ I 'ci "nrɔn Zozi Crizi da. E ya David kluda min a, ɛn -a 'bɔ nɛn Bali -a wluan -kanɔn 'va. Zozi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn maan ve minnun lɛ bɛ -nyrɛn zɪɛ. ⁹ Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'bɔ zɪɛ, -yee "wɛan nɛn an cɪ 'an yra yɪnan, ɛn an ya -pʊ 'kuin "le plɔanzan -le 'wɪ 'zʊ 'gʊ. O -bulalɛ baa -fɔ 'an man, 'pian Bali wei bɛ, baa 'ka 'e 'fɔdɪ 'bɛ "le "man dɪ. ¹⁰ -Yee "wɛan 'tɛ pɛɛnɔn nɛn waa "paa 'an da bɛ, 'an 'wulo -tɔa "wlu minnun nɛn Bali o 'si "va "bɛ o 'tɔ 'ji. Maan dra zɪɛ 'nan -e Zozi Crizi 'e -wee 'si wʊ "nyian 'wɪ 'ji, -e Bali 'tɔ -dan nɛn -a 'leda "ka "dɪɛ, 'e drɛ -wee vɛ -a.

¹¹ 'Wɪ 'gʊɛ e ya 'wɪ tɪglɪ 'a. -Te -kaa 'vale Crizi -a -cɛɛ -ka bɛ, -kaa wuanla "nyian "le -yee 'wɪ 'zʊ, -e -kaa yɪɛ 'e 'fʊ "man 'li 'trilii "fo. ¹² -Te -kaa -pɔan 'sɔ 'wɪ 'tɔndɔn pɛɛnɔn 'ji -trilii bɛ, -kaa -taa "mingɔnnɛn -blɪɛ -kaa 'vale waa. 'Pian -te -kaa 'vɪ 'nan -kaa tɔa dɪɛ, e -taa "nyian "e "vɪɛ 'nan ya'a -kaa 'tɔa dɪ. ¹³ ɛn -te -kaa 'li -kaa da -kaa 'si Crizi -sru "bɛ, -a 'bɔ 'ka 'e wei fuimlan 'nan dɪ, kɔɔ 'wɪ nɛn e -tɔ "da 'nan 'e dra bɛ, yaa dra -kpɔ.

I drɛ "yi min -mienun va, o Bali -le 'wɪ "paaman 'wlu 'a!

¹⁴ 'Wɪnun zɪɛ -nyrɛn 'i 'cin -trɔa Zozinɔn 'ji! ɛn 'i vɪ -wɛɛ Bali 'lɛ 'nan, -sanun -fɔdɪ nɛn e ya 'wɪ 'blɪdɪ -a Bali -le 'wɪ -mie da bɛ, 'wɛɛ 'tʊ! Kɔɔ ya'a 'wɪ paa "va "minnun nɛn waa maan "bɛ -wɛɛ "dɪ, 'pian e o -nan -nyaan. ¹⁵ I man -wɛɛ 'nan 'nyranman nɛn yia "paa bɛ

'e 'sɔ Bali lɛ, -e 'yra 'e vɪɛ 'yɛi 'tɛ dɪ. I man -wɛɛ 'nan 'i -kɔan "min nɛn e Bali wei ve 'e -si tɪglɪ da bɛ -a. ¹⁶ 'Pian -sanun -fɔdɪ nɛn ya'a 'wɪ 'paa "va "min lɛ dɪɛ, ɛn e 'tɔ "paa Bali -le 'wɪ man bɛ, te 'i 'fli wʊ "va "dɪ! Kɔɔ minnun nɛn o -sanun zɪɛ -a -fɔa "bɛ, o -ko 'o 'fli 'sɪdɪ -a Bali man -kɔɔbli. ¹⁷ -Wee 'wɪ "paadı bɛ, e -ko fuiladı -a "man "le 'nan mlɔn "nɛn e ya 'lɛ 'sinan bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Ime 'lee Filɛt bɛ o sɔɔnla minnun zɪɛ o "pa "da. ¹⁸ O 'fli 'si Bali -le 'wɪ tɪglɪ man -kɔɔbli -a vɪdɪ -a 'nan tʊ nɛn Bali minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ e cɪ 'va. ɛn 'wɪ zɪɛ e min -mienun -le yi -tɛradɪ Zozi da 'le 'tɔ.

¹⁹ 'Pian 'kɔn nɛn Bali -a -pʊ -fɔ 'plɛblɛ 'e 'bɔ 'a bɛ, wa'a -kɔlɛɛ 'bɛ 'widɪ -a "fo "dɪ. 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ 'kɔn zɪɛ -a man bɛ, -nyrɛn 'gʊ: «Minsan 'yee minnun -tɔa.» ɛn "nyian: «Min oo min nɛn e Minsan 'tɔ ve bɛ, -a san 'e 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru!»

²⁰ Timote, -a -cin 'e 'kɔn 'i 'ji 'nan, 'kɔn -dan ji bɛ, -pɔ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn -kɔan "nan. -A -mie -kɔan 'e drɛdɪ -siga -a, ɛn -a -mie -kɔan 'e drɛdɪ yiba "a, ɛn -a -mie -kɔan 'e drɛdɪ -pɔ 'trɛ 'a. -Pɔnun zɪɛ, -a -mienun a bɛ, wɛɛ bɔala 'ji min "fli yaa cin yɪnan. ɛn -a -mienun a bɛ, o ya fɛ "tri "sɛn -ji vɛ -a.

²¹ Maan ve 'yɪɛ 'nan, -pɔnun zɪɛ -wɛɛ cɪ "le minnun nɛn maan 'vɪ 'labɛ -wee 'wɪ 'zʊ. 'Pian min nɛn e cɛɛn o man bɛ, -a san -kɔan "le 'nan -pɔ nɛn waa bɔala 'ji min "fli yaa cin yɪnan bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. E -kɔan 'e 'pladı 'e 'tazan -le vɛ -a, ɛn -a 'pa 'nyranman -kɔan 'e 'tazan lɛ, ɛn 'wɪ "yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn yaa dra.

²² Timote, 'wɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn e -kɔlaman e -wulo -ji "nrɔndɪ -wɪdɪ -nɔan -gobo lɛ bɛ, te 'i -pli -a -tʊ man "fo "dɪ! I -wɛɛ 'nan 'i 'wɪ nɛn 'e 'sʊdɪ "ji "bɛ -a dra! I -wɛɛ 'nan 'i yi -tɛala Zozi da! I -wɛɛ 'nan 'i Bali ye "yi, ɛn 'i min ye "yi! ɛn 'i -wɛɛ 'nan 'ka yei 'e 'kɔn -trɔɔ 'ka 'vale min -tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn o Minsan laabo 'o 'ci 'fɪdaa 'a bɛ waa! ²³ 'Wɪnun nɛn e -taala -sanun -fɔdɪ -a, te ya'a 'wɪ 'paa "va "min lɛ dɪɛ, te 'yɪɛ -si -nɔn min lɛ "fo "dɪ. Kɔɔ yia -tɔa 'nan 'wɪnun zɪɛ -a 'le 'srannan "bɛ, 'wɪ 'blɪdɪ nɛn -nan. ²⁴ ɛn Minsan 'suzan bɛ, ya'a 'wɪ 'ble dɪ.

'Pian e -kəan "trəɔ min pɛɛnən 'va, -a -pɛ "səa Bali-le 'wɪ "paadɪ-a, ɛn -a -pəan "səa 'wɪ 'ji. ²⁵ ɛn "nyian minnun nɛn o -sa -fəa "va "bɛ, e 'wɪ "paala -wɛ -pəan "trəɔ -a, te -a 'bli a "da 'nan, Bali "paa o va -e 'o 'si 'wɪ zɪɛ -a -sru, -e 'o Bali -le 'wɪ tɪgɪ 'tə. ²⁶ -Si nɛn o cɪ "da "bɛ -e 'o -kənnɛn "yɪ 'o 'bə 'a, təɔn te o 'sʊ Satan -lə. Kəɔ Satan 'bɛ o man 'yɪ. E o drɛ 'yee nəannun -a, ɛn o 'ta wɔla -a wei da.

3

Bali-sru 'ta wɔdɪ -taa "drɛɛ 'plɛblɛ

¹ Timote, e ya "le 'i -tə 'nan, tʊ -nyranman nɛn -kaa cɪ 'gʊɛ, Bali -sru 'ta wɔdɪ -taa "drɛɛ 'plɛblɛ. ² Minnun 'o 'bə 'fli -le 'wɪ "yɪ -wɛɛman, ɛn "lala yɪdɪ 'bɛ -kəan "o 'nanman wɪ -a. O -yɔɔdɪ ye "yɪ "min lɛ, ɛn 'o 'fli "siala -dandan. O "we "min man -wɪdɪ, ɛn wa'a 'o 'mangulinun wei maan dɪ. -Te min 'wɪ "yɪ drɛ -wɛɛ "bɛ, wa'a san təa "fo "dɪ, ɛn 'o 'yɛ 'ka 'naan Bali man "fo "dɪ. ³ 'Wɪ 'ka 'naan o man dɪ, ɛn min nyirinda 'ka 'sɛan o da dɪ. O 'tə "paa min man. Wa'a 'kəlamən 'o 'fli 'kundɪ -a dɪ, ɛn -te 'bli 'fə o 'ji bɛ, wa'a 'o 'pɛ da təa dɪ. 'Wɪ "yɪ "drɛdɪ 'ka o nyen va "fo "dɪ. ⁴ O wɛ -fədɪ ye "yɪ, ɛn -te o ya "vale 'nan 'o 'fɛ -tʊ ye bɛ, wa'a 'ci nrənman 'o bəɛzan pee -le 'wɪ 'a "fo "dɪ, kəɔ 'fli drɛdɪ -dandan o 'sa. Wa'a Bali ye "yɪ "fo "dɪ, o 'bə 'ci 'sə wɪ nɛn waa ye "yɪ. ⁵ 'O 'fli dra "le 'o 'ta wɔla Bali wei da, 'pian -a tɪgɪ da bɛ, o 'ka "va 'nan Bali -le 'plɛblɛ 'e 'nyranman 'pa 'o man dɪ.

Minnun zɪɛ te 'i -pli "o man "fo "dɪ. ⁶ O -mienun -cia 'kən 'lɛ "nɛn -təɔladɪ -a "da, -e 'o minnun see "paa 'wee 'wɪ "paadɪ -a. -Wee 'wɪ "paadɪ lɪmən -mienun "siala 'nan -e 'o 'fə o -sru. Lɪmənɔn zɪɛ o 'wɪ 'wɪdɪ "dra "kaga, ɛn o 'ta wɔla 'o 'bə 'ci 'sə wɪnun da. ⁷ ɛn o ya "vale 'nan 'o bəa 'wɪ pɛɛnən 'tədɪ man, 'pian 'wɪ nɛn e cɪ Bali -le 'wɪ tɪgɪ 'a bɛ, wa'a -ci maan dɪ.

⁸ 'Wɪ nɛn Yanɛzi 'lee Yanble -a drɛ Moizi lɛ ɛn wa'a -yee 'wɪ 'silɛa 'wɪ 'a dɪɛ, -a -təwɪ "nɛn minnun zɪɛ o cɪ -a drɛnan. Wa'a 'o "trəɛn 'təa 'wɪ tɪgɪ lɛ dɪ, o -wulo -ji "nrəndɪ 'ka -si tɪgɪ da dɪ, ɛn -te min -wee yɪ -tɛradɪ Zozi da -nanjɛɛn bɛ, yaa -kənnɛn "ye 'nan e

'ka 'wɪ 'kpa -a dɪ. ⁹ 'Pian 'wɪnun 'bə zɪɛ, wa'a 'məan -a drɛdɪ da dɪ, kəɔ min pɛɛnən -taa -a -təɛ 'nan o ya -blʊ -a. Zi Yanɛzi 'lee Yanble -le vɛ drɛ zɪɛ.

Pəl Timote "koe "tə 'e da

¹⁰ 'Yie vɛ bɛ, i 'ta 'wɔla Bali -le 'wɪ "paadɪ tɪgɪ da "le 'mɛn 'wɪ 'zʊ. ɛn zɪ 'mɛn 'ta wɔ -pɛ cɪ bɛ, 'lee 'wɪnun nɛn -a -cin cɪ 'an 'ji 'nan 'an dra bɛ, yia -təa ɛn -a da nɛn i cɪ -a drɛnan. 'Mɛn yɪ -tɛradɪ Zozi da, 'lee 'mɛn man -srandɪ 'wɪ 'ji bɛ, 'lee 'mɛn Bali yɪdɪ "yɪ "bɛ, 'lee 'mɛn min yɪdɪ "yɪ "bɛ, yia -təa ɛn -a da nɛn i cɪ -a drɛnan. 'Wɪnun nɛn o 'bə 'an man 'e pɛɛnən te 'an -pəan "səa -ji bɛ, yia -təa ɛn -a da nɛn i cɪ -a drɛnan. ¹¹ ɛn "nyian bɛ, 'tɛ nɛn minnun -a 'pa 'an da Antɪɔs 'lee Ikomiɛn 'lee Lisitri bɛ, yia -təa. ɛn 'an yra pɛɛnən nɛn maan 'yɪ 'flanun zɪɛ -a da bɛ, yia -təa. -Mɛ "wɪ 'bɛ 'ka bəɛ 'an man dɪ? 'Pian 'wɪ pɛɛnən zɪɛ -a -ji bɛ, Minsan 'ka 'an 'tʊɛ 'e 'tun dɪ, yaan 'si "ji. ¹² -A -cin 'e 'kən 'i 'ji 'nan min nɛn 'o 'vale Zozi Crizi -a o drɛ min -təwɪ "a ɛn e ya "vale 'e 'ta wɔla Bali wei da bɛ, minnun 'tɛ "paa "da. ¹³ 'Pian minnun -wɪdɪ zɪɛ 'wɪnɔn nɛn waa. 'Wee 'wɪ 'wɪdɪ "ko 'mlɪnladɪ -a "da. O min see "paaman, 'pian te fɛ -tʊ 'bɛ o 'bə "le "see paa.

¹⁴ 'Yie vɛ bɛ, 'wɪ pɛɛnən nɛn waa paa 'i 'ji bɛ, 'i yɛ -trəa "da. Yia -təa 'nan e ya 'wɪ 'kpa -a "fo. ɛn minnun nɛn waa -maan 'ləɔ i 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o -cin a 'i 'ji. ¹⁵ I -fʊ "wɛnnən, ɛn Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ, yia -tədɪ 'sia. Bali wei zɪɛ e -kəlamən 'e "paa 'i 'va -e 'si nɛn e min "sia 'wɪ 'ji bɛ 'i 'sia. -Si zɪɛ yɪ -tɛradɪ Zozi Crizi da nɛn, ɛn -yɛɛ -maan min "sia 'wɪ 'ji. ¹⁶ 'Wɪ 'kpa, Bali wei pɛɛnən nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ, Bali 'bə 'bɛ 'ta 'tə minnun man ɛn waa crɛn -tɛ. E ya 'kpa 'wɪ "paa vɛ -a min ji. ɛn e "paa min va -e min 'e 'yee 'wɪ 'wɪdɪ "yɪ. ɛn e "paa min va -e 'e min drɛ wɪ 'sʊ "ji. Zi kəɔ min -le 'ta wɔ -pɛ -kəan 'trɛda fɛnyian bɛ, yaa "paaman min ji. ¹⁷ E ya zɪɛ 'nan -e Bali -le min man 'e 'kən 'e wɔdɪ "fo, te -a -pɛ "səa 'wɪ "yɪ 'tə 'tʊdʊ pɛɛnən drɛdɪ -a.

4

¹ Kuv ya Bali 'le, en kuv ya Zozi Crizi nen e -taa "minnun nen o yie ci "man 'lee minnun nen o kaa be -wee tin 'bale be -a 'le, en "nyian Zozi 'bo -le -tadi, 'lee -yee mingannan nen e -taa -a -blile be, -yee "wean mein trv "baa 'nan: ² I Bali -le 'wi vi minnun le! 'Wi nen yia ve be, -te waa maan "yi oo, 'i vi -wle, -te wa'a maan "yi "di oo, 'i vi -wle! 'I -wee 'wi 'wlidi 'ci 'si -wle! 'I vi -wle 'nan 'o 'le 'to, en 'wi nen e ci "le min 'e dre be -a 'bo nen 'i 'pla -wle 'wi 'a. 'I man -sran 'wi pennen zie -a "paadi -a o ji.

³ Koo tv -tv -taa "bale be, te minnun 'ka 'we "man "nyian -e 'o "tröen "to Bali -le 'wi "paadi tigl le di. 'Pian 'o 'ci 'so minnun "sia "va 'wi "paan 'a, te o 'wi nen o ci "vale 'o maan "be -a "paaman o ji. ⁴ 'O "tröen "sia 'wi tigl 'va, -e 'o -söonla polunun nen min -a "sia 'e 'wulo -ji be -a -sru. ⁵ Timote, 'i yie 'to 'i 'fli -va, te 'wei 'man yi di. 'I 'wi yra yidi man. 'I Zozi 'le 'wi 'nannan vidi 'pa 'nyranman -a. 'Nyranman nen Bali -a -peba 'wv 'i 'lo be, 'i 'pa.

⁶ Koo 'men ve be, 'an -kadı 'bo. -Kadı 'bo zie, maan "siala "le 'sraga nen an -taa -a bule Bali le 'an 'kole 'a. ⁷ Minsan -le -kuli be, maan -tan fenyian, an ceeñ flan 'blidi man. An yi -tera Zozi da -trilii, maan 'le 'sran. ⁸ 'Be nen 'gve, fe nen e ci 'an 'man -pennan be, 'wi tigl nen maan dre be -a man -kopa nen. Minsan nen e tin "baa 'e 'nan da be, -yee -kopa zie -a -nan 'men yin e -taa "man "be -a da. Ya'a nan 'an 'twli "ce "le di, 'pian minnun pennen nen -yee -tadi dra o -tea "be, yaa -nan "nyian -wee "le.

Päl 'wi 'nyranman 'vi Timote le

⁹ Timote, te 'i 'mön di! 'I bo 'an man 'gv 'trele! ¹⁰ Dema 'an 'tvi, en e -kv Tesalonik, koo 'trada fenun yidi "yi "cin -tröa "ji. Cresen "e -kuv Galati, en Tit "e -kuv Damati. ¹¹ Luk 'be ci 'an 'va 'gv 'e -twli. -Yee "wean 'ka 'vale Mark -a 'ka 'ta. -A -nan wı a 'an man 'kpa 'men 'nyranman 'gve -a -ji. ¹² Tisik nen an "ta -a "paa 'sia Eföz nun.

¹³ Timote, "yie vi 'nan 'i -taa "be, 'i 'ciula Troas -e 'men -tralé -gblö nen

maan 'tvi Karpu -lo be, 'i 'si, 'i 'ta -a. En 'men 'flubanun 'lee 'kolenun nen 'fluba a 'e 'cren -tedı "da "be, 'i o 'si, 'i 'ta waa. 'Kolenun zie o 'wi a 'an man 'kpa tigl.

¹⁴ Alexandre nen feli buzan -a be, e 'wi 'wlidi dre 'men "kaga. Maan -töa 'nan 'winun nen yaa dre 'men be, Minsan -a -pan wo -yre. ¹⁵ 'I 'bo "nyian, 'i dre "va "yi, koo e ya 'e 'tödi lou 'koe 'wi "paadi man.

¹⁶ Tv nen minnun -kv 'maan tin 'banon 'cein -da 'e tedé be, min -tv 'ka 'kole -nyenlea 'men 'wi -sru "di, o pennen 'an 'tvi. Te Bali 'e 'wi 'tv dre -wle 'be man di. ¹⁷ 'Pian Minsan 'be 'pa 'an 'va, en yaan "koe "to 'an da. Yaa dre zie 'nan -e 'an -kola Zozi 'le 'wi 'nannan fuiladi -a "man, 'dv -e minnun pennen nen o 'ka Zuif 'non 'a dre 'o man. Tv zie -a man be, 'an 'kadı -föla tv, 'pian Minsan 'an 'sv -yrc. ¹⁸ -Yee "wean maan -töa 'nan, 'wi 'wlidi 'to 'tödv pennen nen, minnun -a "vale 'nan 'o dra 'men be, Minsan 'an "so -yrc "nyian, en yaan "sia 'wi 'ji, -e 'an 'kv laji -yee mingannan 'trada. 'To -dan 'e 'kän Minsan -le ve -a 'li 'trilii! Amen!

¹⁹ Timote, 'i vi Priskil 'lee 'e 'sran Akila le 'nan, an o 'to bo. En 'i vi Onezifor mangulinun le 'nan, an o 'to bo.

²⁰ Eras "e -fvv Korenti, en an Trofi 'tvi Mile -a man "yaaman -le "wean.

²¹ Timote, 'i bo 'an man 'gv 'vaa -e tv nen fulö "fennan 'yi yie da -wlidi "be, 'e bo.

Ebulu 'lee Pudén 'lee Linu 'lee Klo dia, 'lee Zozinon pennen nen 'gve, o 'nan wei 'to bo.

²² Minsan 'e 'pa 'i 'va, en -yee "yi 'e 'kän 'ka pennen 'va!

'Fluba nen Pəl -a cren -te Tit le

¹ An 'bɔ Pəl 'bɛ 'fluba 'gʊɛ -a cren -te. Bali 'suzan nen 'maan, ɛn an ya Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Bali 'an 'pla 'nan 'an 'pa minnun nen 'e o 'si "va 'nan 'o 'kɔn 'yee vɛ -a bɛ o va. 'An 'pa o va -e 'o yi -tɛra 'e da, te wee bɔa 'e tɪgɫi da. ² An 'pa o va -e o 'bli 'e 'kɔn 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪɛ -yrɛ. Kɔɔ tʊ nen Bali 'ka tian 'trɛ drɛɛ dɪɛ, yaa 'vɪ 'nan 'e 'belidɪ zɪɛ -a -nɔan "minnun le. ɛn Bali zɪɛ ya'a 'wlu 'sɛan dɪ. ³ Bɛ nen 'gʊɛ, tʊ nen Bali -a 'pla 'nan 'e 'wɪ zɪɛ -a 'lɛ sɔɔman "man 'bɛ e 'bɔ. -Yee "wɛan Bali nen e cɪ -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a bɛ, e 'wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ -a -pɛba 'wʊ 'an 'lɔ 'nan 'an vɪ minnun le.

⁴ Mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a cren -te 'i 'bɔ Tit le. Mɛɛn Bali -le 'wɪ 'vɪ 'yɪɛ, ɛn i wʊ "man. 'Wɪ 'kpa, i drɛ "le 'an 'pɔn -ji nen -le 'wɪ 'zʊ.

-Kaa "tɪ Bali 'lee -kaa 'sizan 'wɪ 'ji Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'yɪɛ!

-Ti nen waa -tɔa -leglizi min ceje -a?

⁵ Mɛɪn 'tʊl Crɛt 'trɛda 'nan -e 'wɪnʊn nen o -fʊ bɛ 'i 'le 'sran. 'I -leglizi nen 'fla -tʊdʊ da bɛ -a -ji min cejenun -tɔɔ! 'Wɪnʊn nen maan 'vɪ 'yɪɛ bɛ, -a da nen 'i 'ci "nrɔn -e 'i drɛ! ⁶ -Nyɛn 'nan, min nen waa -tɔa -leglizi min ceje -a bɛ, 'tɔ 'tʊ 'ka 'kɔan 'e 'padɪ "man "dɪ. -Yɛɛ cɪ 'nan, lɪ -kɔan -a san wlu -tʊwli, ɛn ya'a tʊe -e 'e nyin lɪ pee -sru "dɪ. -Yee 'nɛnnun yi -tɛala Zozi da, 'tɔ 'ka 'kɔan 'e 'padɪ o man lɪ -wɛɛdɪ 'lee -kɔnnɛn -wɛɛdɪ da dɪ, ɛn o yɪɛ "naan min man. ⁷ 'Wɪ 'kpa! E ya 'nan min nen 'e yɪɛ -tɔa -leglizi -va bɛ, te 'tɔ 'tʊ 'e 'kɔn 'e 'padɪ "man "dɪ, kɔɔ Bali -le 'nɛnnun -pɛba a 'e wʊdɪ -yrɔ. ɛn te 'e 'kɔn min nen e ya "vale 'wɪ pɛɛnɔn e 'cɛn 'yee 'wɪ da bɛ -a dɪ. ɛn te 'bli 'e 'fɔ -a san ji tada dɪ. ɛn te -a san 'e -wɛn mlindɪ -trɔa 'e 'win -ji dɪ. ɛn te -a san 'e 'wɪ 'blidɪ yɪ "yi "dɪ. ɛn te -a san "lala yɪ "yi "dɪ.

⁸ 'Pian 'e 'kɔn min nen e min "kuan 'e 'pɛ "fli "a bɛ -a. ɛn 'e 'wɪ "yi "drɛdɪ yɪ

"yi. ɛn -a san 'e 'kɔn min tɪgɫi 'a, 'e 'ta wɔla Bali wei da tɪgɫi, ɛn 'e -kɔla 'e 'fli 'pladɪ -a. ⁹ ɛn "nyian -a san 'e 'kɔn 'e kɔaladɪ Bali -le 'wɪ tɪgɫi nen waa paa "ji "bɛ -a man. -Te e ya min zɪɛ -a bɛ, -a -nan nen e -kɔlaman min -mienun "koe "tɔdɪ -a 'o da 'wɪ "paadɪ tɪgɫi zɪɛ -a. ɛn minnun nen o 'ka "vale 'o maan "yi "dɪɛ, e -kɔlaman -a -ci 'sidɪ -a -wɛɛ 'nan 'wee tin 'ka 'nɔnnɔn dɪ.

Pəl -a 'vɪ Tit le 'nan 'e Bali -le 'wɪ "paadɪ tɪgɫi 'ci 'si minnun le!

¹⁰ Min "kaga "a ve 'o 'fli man 'nan o yi -tɛala Zozi da, te o 'ka "vale 'o 'ta wɔla 'wɪ tɪgɫi da dɪ. Minnun zɪɛ o "kaga "a Zuif 'nɔn 'a, ɛn o min ci baaman -ji 'wɪ "kaga "vidɪ -a, te 'wɪ 'bɔ 'ci "ka "dɪ.

¹¹ -Yee "wɛan 'i o 'lɛbo 'pla "da! Kɔɔ 'wɪ nen e 'ka 'wɪ tɪgɫi 'a dɪɛ, -a 'bɔ nen waa "paaman minnun ji, -e 'o "lala yɪ -dawli a. -Wee "wɛan 'kɔn -mie 'lɛ "nen 'nɔn pɛɛnɔn 'si 'si tɪgɫi da. ¹² Crɛt min -tʊ nen minnun -a 'sia 'wɪ 'tɔzan -a 'wɪ nen e -taa "drɛɛ bɛ -a vidɪ man bɛ, e Crɛt 'nɔn 'le 'wɪ 'vɪ. Yaa 'vɪ o man 'nan: «Crɛt 'nɔn 'sɛn vɛ nen 'wlu 'a, ɛn o ya "le plɔ winun -le 'wɪ 'zʊ, ɛn kɔannɔn nen waa, ɛn -blɪfɛ da nen 'o 'ci "nrɔnman 'saza.» ¹³ 'Wɪ nen yaa 'vɪ o man bɛ, 'wɪ 'kpa nen. -Yee "wɛan 'i 'wɪ 'pla -wɛɛ 'kɫagla! 'I drɛ zɪ -e -wee yi -tɛradɪ Zozi da 'e drɛ tɪgɫi 'e 'pee. ¹⁴ 'I drɛ zɪ -e 'o "trɔɛn 'si Zuif 'nɔn 'le polunun le. ɛn -e 'o vɪɛ 'o 'ta wɔla minnun nen o 'ka "nyian Bali -le -si tɪgɫi da dɪɛ -wee 'srɔɛn wɪnʊn da dɪ. ¹⁵ -A -cin 'e 'kɔn 'i 'ji 'nan, minnun nen o ya 'saun Bali 'lɛ bɛ, fɛ -tʊ 'ka o "tri 'tɔa Bali 'lɛ dɪ. 'Pian minnun nen o ya 'o "tri "tɔdɪ Bali 'lɛ, te wa'a yi tɛala Zozi da dɪɛ, fɛ pɛɛnɔn o "tri -tɔa Bali 'lɛ. Kɔɔ -wee ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn drɛ 'wɪlɪdɪ Bali 'lɛ, ɛn ya'a tin tɛa o da dɪ. ¹⁶ Waa ve 'o 'fli man 'nan o ya Bali -le vɛ -a. 'Pian 'wɪnʊn nen waa dra bɛ, yaa -kɔnnman 'nan o 'ka Bali -le vɛ -a dɪ. Wa'a 'ta 'wɔla Bali wei da dɪ, ɛn o -pɛ 'ka 'sɔa 'wɪ "yi "tʊ drɛdɪ -a dɪ. Minnun zɪɛ Bali 'ka o ye "yi "fo "dɪ.

2

Zɪ kɔ Zozi -sruzan 'e 'ta wʊ bɛ Pəl -a 'vɪ Tit le

¹ Tit, te 'i 'wɪ drɛ "le -wee 'wɪ 'zʊ dɪ! 'Pian 'yie vɛ bɛ, Bali -le 'wɪ "paadɪ tɪɡlɪ bɛ, -nyrɛn 'i vɪ minnʊn lɛ! ² 'I vɪ -klɔnmɔn cejenun lɛ 'nan, -wee 'wɪ 'fa 'e 'kɔn 'e 'sɪdɪ. 'I vɪ -wɫɛ 'nan, 'o drɛ wɪ 'e maan minnʊn yɪɛ 'e 'nan o man. 'I vɪ -wɫɛ 'nan, 'o 'fli 'kun 'wɪ pɛɛnɔn 'ji. ɛn "nyian bɛ -wee yɪ -tɛradɪ Zozi da, 'lee -wee min yɪdɪ "yɪ, 'lee -wee -pɔan 'sɔdɪ bɛ, 'i vɪ -wɫɛ 'nan, tʊ pɛɛnɔn man 'wɪ zɪɛ 'e 'kɔn o man 'plɛblɛ.

³ 'I lɪmɔn cejenun -le vɛ 'vɪ "nyian zɪ. 'I vɪ -wɫɛ 'nan, o drɛ wɪ 'e -kɔn 'nan 'o ya Bali -le vɛ -a. ɛn 'i vɪ -wɫɛ 'nan, te 'o 'wɪ min man -wɫɪdɪ "dɪ. ɛn 'i vɪ -wɫɛ 'nan, te 'o -wɛn mlɪndɪ -trɔa 'o 'win -ji dɪ. ɛn 'i vɪ -wɫɛ 'nan, 'o 'wɪ "yɪ "paa minnʊn ji. ⁴ -Te o ya 'wɪ zɪɛ -a drɛnan bɛ, -a -nan nɛn o -kɔlaman 'wɪ "paadɪ -a lɪmɔnnʊn ji. ɛn zɪ kɔ lɪmɔn 'e -sran yɪ "yɪ "bɛ, 'o "paa o ji. ɛn zɪ kɔ lɪmɔn 'e 'yee 'nɛnnʊn yɪ "yɪ "bɛ, 'o "paa o ji. ⁵ ɛn "nyian bɛ 'o "paa o ji 'nan, 'o 'fli 'kun 'wɪ pɛɛnɔn 'ji. ɛn 'wɪ nɛn e 'tɔ "paa lɪmɔnnʊn man bɛ te 'o drɛ dɪ. ɛn 'o drɛ -kɔnnɛn wɫɪ lɪmɔn tɪɡlɪ 'a. ɛn 'o 'ci 'e 'kɔn "yɪ. ɛn 'o 'ta wɔla 'o -sran wei da. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'o "paa o ji, "tɔɡɔ minnʊn 'o 'wɪ 'wɫɪdɪ Bali wei man.

⁶ 'I 'wɪ 'pla "nyian -gobonun lɛ. 'I vɪ -wɫɛ 'nan 'o 'fli 'kun 'wɪ pɛɛnɔn 'ji. ⁷ Tit, 'i 'bɔ nɛn 'i drɛ -wee 'wɪ -kɔn "manzan 'a 'wɪ "yɪ "drɛnan. ɛn 'yie Bali -le 'wɪ "paadɪ bɛ 'e 'kɔn 'e 'nɔan da, te 'i -tɛ srɔan -a "fo "dɪ! ⁸ Bali -le 'wɪ tɪɡlɪ nɛn min 'ka 'kɔlaman -a -sa -fɔdɪ -a dɪɛ, -a 'bɔ nɛn 'i "paa minnʊn ji. 'I drɛ zɪ -e 'yra 'e -kaa 'nanmannɔn 'tɛ, te wa'a 'kɔlaman 'wɪ 'wɫɪdɪ "tɔwɫɪ "vɪdɪ -a -kaa man dɪ.

⁹ ɛn "nyian 'i 'wɪ 'pla nɔannʊn lɛ 'nan, 'o 'ta wɔla 'o 'tazan wei da 'wɪ pɛɛnɔn 'ji. 'I vɪ -wɫɛ 'nan, 'o 'tazan ci 'sɔ winʊn drɛ, ɛn te 'o 'sa -fɔ -a 'nɛan dɪ. ¹⁰ ɛn te 'o -wee fɛ -tʊ crɪn wʊ dɪ. 'Pian 'o yɪɛ 'trɔa 'wɪ "yɪ "drɛdɪ da. 'O drɛ zɪ yɪ pɛɛnɔn man -e minnʊn 'o Bali nɛn -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a bɛ -yee 'wɪ "paadɪ -sɪ -fɔ.

¹¹ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'i 'cin -tɔ minnʊn ji, kɔɔ Bali 'yee "yɪ "nɛn e cɪ blamin pɛɛnɔn 'si 'wɪ 'ji vɛ -a bɛ -a ta 'bɔla. ¹² ɛn -yee "yɪ zɪɛ -yɛɛ "paaman

-kaa 'ji 'nan, -kaa 'si 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e 'ka Bali ci 'sɔ wɪ -a dɪɛ -a -sru! ɛn 'nan -kaa 'si blamin ci 'sɔ winʊn -sru! Yaa "paaman "nyian 'nan, tʊ nɛn -kaa cɪ -ji 'ɡʊɛ -kaa 'ta wʊ -kaa 'fli 'kundɪ -a 'wɪ pɛɛnɔn 'ji, ɛn -kaa 'wɪ nɛn e cɪ 'kpa bɛ -a drɛ, ɛn -kaa 'yra -tɛ Bali man! ¹³ -Kaa drɛ zɪ, te -kaa ci "nran yɪ -dan bɛ -a man -pɛan. Yɪ zɪɛ -a da nɛn -kaa 'sizan 'wɪ 'ji Zozi Crɪzi nɛn -cee Bali -dan a bɛ, e -taa 'yee 'tɛ 'san -a. ¹⁴ E wɫɪ "man ɛn e -kaa 'lɛji -ka 'wʊ. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'e -kaa 'si 'wɪ 'wɫɪdɪ pɛɛnɔn 'le nɔanba -ji. ɛn "nyian 'nan -e 'e -kaa drɛ minnʊn 'saun nɛn o cɪ 'e 'saza 'le vɛ -a bɛ waa. Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e -kaa kɔn minnʊn nɛn o cɪ 'o kɔaladɪ 'wɪ "yɪ "drɛdɪ man bɛ waa.

¹⁵ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'i "paa minnʊn ji! 'I 'pla -wɫɛ 'wɪ 'a, ɛn 'i o "trɔɛn nyuɔn! 'Nyranman zɪɛ -a 'bɔ nɛn Bali -a -pɛba 'wʊ 'i 'lɔ. Te 'i 'fli 'tʊ -e min -tʊ 'yɛi drɛ 'e 'pɛla koda dɪ!

3

Zozi-sru 'ta wɫɪdɪ

¹ 'I -cin -tɔ Zozinɔn pɛɛnɔn 'ji 'nan, 'o 'ta wɔla minnʊn tanɔn wei da, ɛn 'wɪ nɛn waa ve bɛ 'o drɛ! ɛn o man 'e 'kɔn 'e wʊdɪ tʊ pɛɛnɔn man 'wɪ "yɪ "drɛdɪ -a! ² Te 'o min 'tɔ 'tɛ dɪ! Te 'o 'wɪ 'blɪdɪ yɪ "yɪ "dɪ! 'Pian tʊ pɛɛnɔn man bɛ, 'o 'kɔn -trɔɔ, ɛn min -tʊdʊ pɛɛnɔn yɪdɪ "yɪ 'e 'kɔn o ji!

³ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, -kaa 'bɔ 'ɡʊɛ 'e tɛdɛ bɛ, te -ka'a 'wɪ 'tɔ wɪ dra dɪ, ɛn te -ka'a yɪɛ 'ka 'naan min man dɪ. ɛn "nyian bɛ -kaa yɪ -tɛala 'wɪ nɛn e 'ka 'wɪ tɪɡlɪ 'a dɪɛ -a da. ɛn te -kaa ya fɛ -tʊ -tʊdʊ pɛɛnɔn yɪdɪ "yɪ "le nɔan -a 'lee blamin ci 'sɔ winʊn 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn 'le nɔan -a. Te -kaa nyannɛn drɛdɪ ye "yɪ, ɛn te -kaa min lɔ fɛ ye "yɪ "le 'e drɛ -cee vɛ -a. Te -kaa "naan min man, ɛn minnʊn "naan -cee "man.

⁴ 'Pian zɪ -kaa 'sizan 'wɪ 'ji Bali 'yee "yɪ 'lee 'yee min yɪdɪ "yɪ "ta 'bɔla bɛ, ⁵ -a -nan nɛn e -kaa 'si 'wɪ 'ji. Ya'a drɛlɛ 'nan 'wɪ "yinun nɛn -kaa drɛ bɛ -a man nɛn dɪ, 'pian -kaa nyirinda 'bɛ 'sɛn "da. E -kaa ya 'e 'pee Bali lei 'saun 'le 'plɛblɛ 'a 'nan -e -kaa drɛ min -trɛ -a. 'Wɪ zɪɛ -a

drɛdɪ bɛ, e ya "le -kaa -srudɪ -le 'wɪ 'zɔ.
 6 'Wɪ 'kpa Bali -ta 'yee lei 'saun 'a -cɛɛ.
 E cɪla -kaa 'sɪzan 'wɪ 'jɪ Zozi Crɪzi -va,
 ɛn e -ta -a 'e 'cɪladɪ "da. 7 Bali -le "yɪ "le
 "wɛan bɛ, e -kaa drɛ min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. -
 Yee "wɛan -a -cɪn a -kaa 'jɪ 'nan 'belɪdɪ
 nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, yaa -nɔan -cɛɛ.

8 'Wɪ zɪɛ, e ya 'wɪ tɪglɪ 'a, ɛn e ya "le
 min 'e yɪ -tɛra "da "fo! An ya "vale 'i 'tɔ
 'wɪnun zɪɛ -a da 'kpa tɪglɪ, -e minnun
 nɛn o yɪ -tɛra Bali da bɛ, 'o yɪɛ -trɔa 'wɪ
 nɛn e cɪ "yɪ "bɛ -a drɛdɪ da 'kpa tɪglɪ.
 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ "yɪ, ɛn -yɛɛ "paa min va.

9 'Pian -sa -fɔdɪ nɛn ya'a 'wɪ 'paa "va
 "min lɛ dɪɛ 'i "paala "man! ɛn Zuɪf 'nɔn
 tranun kluda wɪ 'lee Moɪzi -le -peɪ -tɔ
 wɪnun bɛ, te 'i 'wɪ 'blɪ "da "dɪ, ɛn te 'i -sa
 -fɔ "da "dɪ! 'I "paala "man, kɔɔ e ya 'wɪ
 "tun "a. 10 Min nɛn -yee 'wɪ "paadɪ min
 "cɛan 'e cɪn man bɛ, 'i 'wɪ 'pla -yrɛ! -Te
 yɪa 'pla -yrɛ 'e 'pa -a -tɔ, ɛn yɪa drɛ 'e 'pa
 -a "flɪ, te ya'a maan "yɪ "dɪɛ, 'i -nyran sɪ
 -sru. 11 Kɔɔ yɪa -tɔ "mɛn 'nan, min zɪɛ
 'e 'flɪ 'sɪ -sɪ tɪglɪ da. 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛzan
 nɛn, ɛn 'e 'flɪ 'pla Bali -le nyran -blɪdɪ
 wlu.

Pɔl 'wɪ 'nyranman 'vɪ

12 -Te Ateɛma nɛn, ɛn -te Tɪsɪk nɛn,
 tɔ nɛn an o -tɔ "paa -sɪa 'yɪɛ bɛ, 'i
 man -wɛɛ -e 'i 'bɔ "nyɪandɔ 'an man
 Nɪkopolɪ. 'Fla zɪɛ -a da nɛn an tɔ -
 wɪdɪ "nɛn min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'kɔ 'ta
 wɔnan dɪɛ -a dra.

13 Tit, 'i yɪa 'sɪ! 'I 'pa Zena 'lee Apolo
 -va -wee -kɔdɪ 'ta wɔnan -jɪ! Te fɛ -tɔ
 'e klɪ o man dɪ! Zena 'bɔ a min nɛn
 min -fɔa -a -sru -e 'e min 'lɛjɪ wɪ -blɪ bɛ
 -a. 14 ɛn -kaa "bɔvɪ Zoɪnɔn "nyɪan bɛ,
 e ya "le "o 'wɪ "yɪ "drɛdɪ -tranla fɛ nɛn
 -a 'wɪ a min man bɛ, -a -nɔndɪ -a -yrɛ!
 -Te o ya 'wɪnun zɪ -a drɛnan bɛ, te o 'ka
 'trɛda 'e "tun "dɪ.

15 Minnun pɛɛnɔn nɛn kɔ cɪ waa
 'gɔɛ, wei 'tɔ bɔ. ɛn minnun nɛn o 'kɔ
 ye "yɪ te o yɪ -tɛala Bali da bɛ, 'i o 'tɔ bɔ.

Bali -le "yɪ 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va!

'Fluba nēn Pōl -a crēn -tē Filemōn lē

¹ An 'bō Pōl bē, Zozi Crizi -le 'nyranman 'padī man nēn an ya -pū 'kuin. Mēēn 'fluba 'gūē -a crēn -tē 'kū 'vale -kaā "būi Zozizan Timote -a.

Kūa crēn -tē i 'bō Filemōn lē. I ya 'kūē min 'kpa -a, ēn i Bali -le 'nyranman "paa 'le 'kūē 'wī 'zū. Kūi 'tō bō. ² En e ya "nyian -kaā "blu Zozizan Apia -le vē -a, kūa 'tō bō. En e ya "nyian Azip nēn e cī -kuli -tūwli zīē -a man 'le 'kūē 'wī 'zū bē, -yēē vē -a. Kūa 'tō bō. En e ya "nyian Zozinōn nēn 'o cin ye 'i 'bō Filemōn -le 'kuin bē, -wēē vē -a. Kū 'o 'tō bō.

³ -Kaa "tī Bali 'lee -kaā san Zozi Crizi 'o 'wēē "yī 'lee 'wēē -fūdi -trōō -nōn 'cēē.

Pōl Bali trū 'ba Filemōn lē

⁴ Filemōn, -te an ya Bali trū 'banan 'yīē bē, tū pēēnōn man te an Bali muo -fōa. ⁵ Kōō 'yīē yī -tēradī Minsan Zozi da, 'lee 'yīē Zozinōn yīdi "yī "bē, -a 'wī -sēanla 'an da 'gū. ⁶ -Yēē "wēēan -te an ya Bali trū 'banan bē, maan laabo -yrō 'nan, 'yīē yī -tēradī Zozi da bē 'yēi "kōē "tō 'i da 'padī -a Zozinōn 'va. "Yī 'tō 'tūdu pēēnōn nēn o drē -cēē vē -a -kaā drē Crizi -le vē -a -le "wēēan bē, 'i -kōnnēn "yī! ⁷ An "būi Zozizan, 'yīē min yīdi "yī "nēn yīa drē ēn Zozinōn 'cī yra "tra "bē, e cī "nran -nōn 'mēn -dan, ēn yaan "kōē "tō 'an da.

Pōl Filemōn -le nōan 'lī 'e da -yrē

⁸ Filemōn, 'wī nēn kō 'i drē bē, Crizi -a -sī -nōn 'mēn -e 'an 'tō 'i man -sa -a, 'nan 'i drē. ⁹ 'Pian min yīdi "yī "le "wēēan bē, toba -jī nēn an -cīala. 'An 'bō Pōl bē, an drē ceje, ēn 'bē nēn 'gūē Zozi Crizi -le 'nyranman 'padī man nēn an ya -pū 'kuin 'gū. -Yēē "wēēan 'i 'wī 'mēn toba 'gūē -a man! ¹⁰ Toba zīē -nyrēn 'yīē nōan Onezi -le 'wī 'a. -Pū 'kuin 'gū nēn an Zozi 'le 'wī 'vī -yrē, ēn e wū "man. E drē 'sīēn "le 'an 'pōn -jī nēn -le 'wī 'zū. ¹¹ 'Wī 'kpa, maan -tōa 'nan, 'e tēdē bē Onezi 'wī 'wīdi drē 'yīē. 'Pian 'bē nēn 'gūē, e drē min nēn e -kōlaman e "paa 'kū 'va 'kpa bē -a.

¹² E drē 'sīēn "le 'nan 'an 'man mēn -tū -le 'wī 'zū. An "ta -a līa 'e da 'yīē.

¹³ 'Bē nēn an ya -pū 'kuin Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn vīdi man 'gūē, an ya "vale 'e 'fū 'an "srōn 'gū, te e "paa 'an 'va "le yīē cī -a drēnan. ¹⁴ 'Pian an 'ka "vale 'nan 'an 'wī zīē -a dra, te yīē "cēē -sī -nōn 'mēn dī. An ya "vale 'nan, -te i "ta 'wī "yī "dra 'mēn bē, 'e 'sī 'i 'bō 'a, 'pian te 'e drē 'nan 'an 'tō 'i man -sa -a dī.

¹⁵ -A -mie dra bē, Onezi -tē -jī 'i 'lō tū "wēnnēn 'a 'nan, -e 'lū nēn e "ta -a wō bē, 'e 'fū 'i 'va 'lī "fō "le vē -a.

¹⁶ Fē nēn maan vē zīē -yēē cī 'nan, 'bē nēn 'gūē Onezi 'ka "nyian 'i 'lō "le nōan "tūn "le 'wī 'zū dī. 'Pian -a "yī "mlīan min lō nōan da, kōō e drē 'sīēn 'i "būi Zozizan nēn yīa ye "yī "bē -a. Onezi -nan wī a 'an man 'kpa tūgī, 'pian maan -wēēman 'nan 'yīē vē 'e 'cīla "da! Kōō 'i 'lō min nēn ēn e drē "nyian 'i "būi Zozizan 'tū -a.

¹⁷ An ya 'i "būi Zozizan 'tū -a, mēin trū "baa 'nan Onezi "ta "lō "bē, 'i 'kūn 'i 'pē "fī "a, "le zī yīa dra paan 'mēn bē -yēē 'wī 'zū! ¹⁸ 'Wī oo 'wī nēn yāa drē 'yīē bē, 'yīan 'pēn -a! En te 'yīē fīēn nēn "da oo, 'yīan 'pēn -a! ¹⁹ 'Wī nēn an "ta 'bē vē 'yīē 'gūē, mēēn 'bē crēn -tēa 'an 'fī -a. Maan vē 'yīē 'nan, maan 'lējī bōala 'yīē. 'Pian -a -cīn 'e 'kōn "yīē 'jī 'nan, 'mēn fīēn a 'i da "nyian, kōō 'mēn "wēēan nēn i 'belīdi 'yī.

²⁰ An "būi Zozizan, mēin trū "baa 'nan, 'wī "yī "nēn maan laabū 'i 'lō bē 'i drē Minsan 'tō 'jī. Kū ya Zozinōn 'a, -yēē "wēēan 'i yra 'sī, 'i 'cī "nrandī -nōn 'mēn 'wī zīē -a drēdi -a. ²¹ An 'fluba 'gūē -a crēn -tē 'yīē, kōō an yī -tēala 'i da 'nan, 'wī nēn maan laabo 'i 'lō bē yīa dra. 'Wī 'kpa, maan -tōa 'nan, i -taa -a drēlē e -cīala "da.

²² 'Wī nēn 'bē cī 'an 'bō 'le vē -a bē, -nyrēn 'gū. Maan laabo 'i 'lō 'nan 'i 'kōn "bū "tū man drē 'an nyinnan -a, kōō -a -cīn a 'an 'jī 'nan, 'cēē Bali trū 'badī -le "wēēan bē, Bali "wē "man -e 'o 'sī 'an man, te an "ta "lō 'ka 'va nun.

²³ Epafra "e 'nan, 'yēi 'tō bō. Zozi Crizi -le 'nyranman 'padī -le "wēēan kūē cī -a -pū 'kuin 'gū. ²⁴ Mark 'lee Ariza 'lee Dema 'lee Luk nēn, o "paa

'an 'va Bali -le 'nyranman 'panan bε,
o 'nan, 'wei 'tə bo.

²⁵Minsan Zozi Crizi -le "yi 'e 'kən 'ka
pεεnən 'va!

'Fluba nen min -tu -a cren
-tε
Ebre
'non le

Bali 'e 'fli koon minnun le 'e 'pi -a

¹ 'Li 'e tede be, Bali ciula 'e 'lewei vunen 'va, en e 'wi tin 'ba -kaa tranun le. E 'wi tin 'ba -wle 'e 'pa -a "kaga, en e ciula 'pe "kaga "ji te yaa tin "baa -wle. ² 'Pian tu -nyranman nen -kaa ci -ji 'gve, Bali 'e 'fli koon -cee 'e 'pi -a. Bali ciula "va, en e fe pegenon dre. Fe pegenon 'bo zie Bali -a -non -yre -yee ve -a. ³ Bali -pi zie, -yee Bali -le -dan koon -cee, en e Bali 'sia -pe pegenon 'ji. 'Pleble nen -a wei -lo be -yee -maan labli 'lee 'tre a -nan tian. -A -pi -towli zie -yee 'tredanon pegenon 'le 'wi 'wliidi fui, en e -ku -nyenlea Bali nen 'pleble pegenon 'san -a be -a -pe "yi "da laji lou.

Bali -pi a -dan

⁴ Bali -pi zie -a -dan "mlian Bali -le 'pasianon pegenon nen laji be o da. Koo 'to -dan nen e "mlian o pegenon 'le ve da be, -a 'bo nen Bali -a -non -yre. ⁵ Maan ve zie 'nan -e 'wi nen 'e 'cnen -tedi Bali -le 'fluba 'ji be, -a -cin 'e -traa 'ka 'ji. Koo e ya 'e 'cnen -tedi 'nan:

«Yie ci 'men 'nen 'a,
 -e 'e 'sia ceggv man be
 an dre 'i "ti "a.»

En "nyian 'nan:

«An -koon -a "ti "a,
 en e -koon 'an 'pi -a.»

'Wi zie Bali 'ka tian 'li -a vile 'yee 'pasianon -tu man "fo "di. ⁶ En "nyian be Bali -taa 'yee 'nen flin 'pale -sia 'treda 'e 'pee. 'Wi nen 'e 'cnen -tedi tu zie -a -ji 'wi 'a be -nyren 'gv.

«Bali "e 'nan 'yee 'pasianon pegenon nen laji be

'o "po soon "wlu, -e 'o bo!»

⁷ 'Wi nen Bali -le 'pasianon nen laji be -wee ve -a be, -nyren 'gv.

«Bali 'yee 'pasianon dre
 "le fulo 'pleble 'zv,
 en e 'e 'sunon dre
 "le 'te nren -le 'wi 'zv.»

⁸ 'Pian 'wi nen Bali -a 'vi 'e 'pi man be, -nyren 'gv. E 'nan:

«I ya Bali -a,
 en 'yie mingonnen -blidi 'leda "ka "di.
 'Wi tighi dredi -a nen
 i mingonnen -ble 'yie minnun da.

⁹ 'Yi'a 'wi 'wliidi "dredi ye "yi "di,
 'wi tighi dredi nen yia ye "yi.
 -Yee "wean 'an 'bo nen 'yie Bali -a be,

mein 'si "va,
 en ci "nrandi nen e "mlian
 'i boenun pegenon 'le ve da be,
 maan -non 'yie.»

¹⁰ En Bali -a 'vi "nyian 'e 'pi man 'nan:
 «I ya Minsan -a.

Fe pegenon dredi pou sianan "be,
 i 'tre dre, en i labli dre.

¹¹ 'Tre 'lee labli 'nyan to a,
 'pian "i "ya wo -nan 'li 'trilii.
 -Te so 'mon be, e sreman.

'Wi 'towli zie,
 -yee dra 'tre 'lee labli le.

¹² -Te so 'mon be,
 waa ta -fooman so -tre -a.

'Wi 'towli zie,
 -a 'bo nen yia dra 'tre
 'lee labli le.

'Pian 'yie ve be,
 i -fo -nan 'li 'trilii,
 en 'yie 'belidi 'leda "ka "di.»

¹³ 'Wi nen Bali 'ka tian 'li -a vile 'yee
 'pasianon nen laji be -a -tu le die, yaa
 'vi 'e 'pi le. Yaa 'vi -yre 'nan:

«'I 'nyran 'an 'pe "yi "da!
 'I 'fo -nan zie, -trilii

-e 'an 'cen 'i 'nanmannon 'klidi man.»

¹⁴ Bali -le 'pasianon nen laji be -wee ve
 a "me 'ko? O ya Bali 'sunon 'a, en Bali o
 "paa -sia 'nan 'o 'pa minnun nen Bali
 o "sia 'wi 'ji be o va.

2

*'Wi nen Zozi -a 'vi be, te 'ka -fola 'ka
 "tren -sru "di!*

¹ Bali -pi -dan "mlian Bali -le
 'pasianon nen laji be o da. -Yee "wean
 'wi pegenon nen -kaa 'man -yee 'wi 'a be,
 e ya "le -kaa yie -traa "da, -e -kaa vile
 -kaa 'si -si tighi da di! ² -Kaa -taa 'nan,
 'winun nen Bali -le 'pasianon nen laji
 be waa 'vi 'li -kaa tranun le be, Bali -
 a "va 'nan 'o 'ta wola "da. 'Pian min
 nen ya'a 'ta wolea "da "die, Bali 'wi

"nen koon -a san le. ³ 'Wl 'twli zle, -yee baa "nyian min nen ya'a 'wle "man -e Bali 'e 'si 'wl 'ji die -a man. Bali 'wl "nen -koonman -yre, e -ciala "da. Zozi nen Minsan a be, -yee 'vl 'e tede 'nan Bali min "sia 'wl 'ji. Minnun nen o 'wl zle -a 'man be, waa 'vl -cee 'wein 'nan 'wl 'kpa nen. ⁴ En 'wl nen waa 'vl be, Bali 'bo -a -ci koon 'nan 'wl tigli nen, koo e cila o va, en o -ce srøn "wl -dandannun 'lee 'lebo "fo wl 'to 'tudu pæenøn dre. En "nyian be, "yi 'to 'tudu pæenøn nen Bali lei 'saun -a -nøan "min le be, Bali -a pli o man 'e 'ci 'so 'a.

Zozi 'va nen min "sia 'wl 'ji

⁵ 'Tre -tre nen e -taa "be, kva -nan wl 'vl 'cee. 'Ka -to 'nan 'tre zle, Bali -le 'pasianøn nen laji be -wee "cee "paala di. ⁶ 'Wl nen 'e 'cren -tedi Bali -le 'fluba 'ji be, 'ka 'ci "nrøn "da. E ya 'e 'cren -tedi fe -to -nan 'nan:

«-Me "nen blamin -a,
en 'i 'bo Bali,
'i 'ci "nrønman "da?
En -me "nen Blamin -pi -a,
en 'i 'bo Bali,
-a -nan wl a 'i man?

⁷ I Blamin -pi dre "wennøn 'yie 'pasianøn nen laji be o man to "wennøn 'a.
"Be -sru, i 'to -dan nøn -yre,
en yia 'to wu.

⁸ Yia -to mingønne -a fe pæenøn da.»
-Te waa 'vl 'nan Bali Blamin -pi -to mingønne -a fe pæenøn da be, fe -to 'ka 'e 'sidi "va "fo "di. 'Pian ka'a 'wl zle -a -kønnen 'ye to 'gøe -a -ji di. ⁹ 'Wl nen -cee -taa "be, -nyren 'gv. Bali Zozi dre "wennøn 'yee 'pasianøn nen laji be o man to "wennøn 'a. Bali ci a "yi "le "wean e 'wl zle -a dre, 'nan -e Zozi 'e 'ka blamin pæenøn 'leji. 'Be nen 'gøe -kaa -taa "men 'nan, Bali 'to -dan -nøn -yre, en yaa 'to wu, -a yra nen yaa 'yi -kaa man be -yee "wean.

¹⁰ 'Wl 'kpa nen, Bali nen e fe pæenøn dre, en -yee -maan e ya -nan tian be, e ya "va 'nan 'yee 'nennun "kaga 'o 'yee -dan ci yi. -Yee "wean yra yidi man be Bali Zozi dre min tigli 'a, 'nan -e 'e Bali va -si 'le 'so minnun le. 'Wl nen Bali ci "va "be -nyren zle.

¹¹ Zozi nen e blamin -le 'wl 'wli di fui be, -a "ti "nen Bali -a. En minnun nen Zozi 'wee 'wl 'wli di fui be 'o "ti "dra -twli 'o 'vale Zozi 'a. -Yee "wean Zozi 'ka 'yra tea o laabodi -a 'e "bunun di.

¹² Koo yaa 'vl Bali le 'nan:

«Mein 'nan wl ve 'an "bunun le.
Mein 'to dra -dan minnun pæenøn nen o dre 'yie ve -a be o yie man.»

¹³ En yaa 'vl "nyian 'nan:

«'Men yi -teradi pæenøn a Bali da.»

Yaa -to "nen "nyian -a vidi -a 'nan:

«Maan nen 'gv,

kve ci 'nennun nen i o -nøn 'men be waa.»

¹⁴ 'Nennun zle o o -ya blamin -a. En -kaa -taa 'nan, yi -to baa "be -e blamin 'e 'ka Satan -le 'pleble a blamin da -le "wean. 'Wl zle -yee "wean nen o Zozi 'ya blamin -a, en e -ka yiba "plan da, 'nan -e 'e Satan -le 'pleble 'le 'ka. ¹⁵ E dre zle 'nan -e minnun nen -wee "klandi -ka 'lo -le "wean o ya Satan -le nannun a be, Zozi 'e 'o 'si Satan -lo nannunba -ji.

¹⁶ Maan 'nan 'an ve 'cee 'nan, Bali -le 'pasianøn nen laji be, o va 'padi -le "wean "cee Zozi 'ta di, 'pian e -ta 'pale Abraam kluda 'nøn 'va. ¹⁷ -Yee "wean nen Zozi dre blamin -a. E dre zle 'nan -e 'e -kaa blaminun 'sia -pe pæenøn 'ji. 'Nan -e 'e -kala "dredi -a Bali -panzan -dan nen minnun nyrinda -sean "da en 'e 'ta wola Bali wei da be -a. E wu "man en 'e -ka 'nan -e minnun pæenøn 'o dre 'saun Bali 'le. ¹⁸ Zozi 'kolaman 'padi -a -kaa 'va, koo yra yidi nen e baa -kaa man be, e 'bo -yee "man. En "nyian Satan nen e -kaa man -taan "be, e -yee "man -tan.

3

Zozi -dan "mlian Moizi da

¹ 'An "bui Zozinøn, ka dre Bali -le ve -a, koo Bali 'ka 'si "va 'nan -e 'ka 'ku laji. -Yee "wean 'ka 'ci "nrøn Zozi da. Bali -a 'pa 'sia 'treda, en -yee dre -cee Bali -panzan -dan a. -A 'bo 'le 'wl nen -kaa ve minnun le. ² Bali Zozi 'si "va en yaa dre 'a. Zozi 'ta 'wola -a wei da. 'Wl 'twli zle -a 'bo nen Moizi -a dre 'li. E 'ta 'wola Bali wei da, te -yee ci Bali -le minnun 'lezan 'a. ³ 'Pian Zozi -dan "mlian Moizi da. -A -cin 'e 'to 'ka 'ji

'nan, min nen e 'kən 'tə bε, -a 'tə "we e "mlian 'kən 'bə nen yaa -tə bε -a da.
 4 En "nyian bε, 'kən 'tədv pεenən nen 'trɛda bε, blamin 'bε -tə, 'pian Bali 'bε fε pεenən drε.

5 'Li bε, Moizi a Bali 'suzan "tun "a Bali -le minnun yei. E 'ta 'wəla Bali wei da, en 'wɪ nen Bali "ta -a dra bε, -a 'bə nen yaa ve Bali -le minnun lε.
 6 'Pian Crizi -le vε bε, Bali -pɪ nen, en Bali 'yee minnun pεenən 'pɛba 'wv -yrə. -Kaa ya Bali -le minnun -a, 'pian e ya 'nan te -kaa 'pɛ -sru 'e 'təa dɪ, en -kaa yi -tɛra Minsan da ci "nrandɪ -a.

Bali -le minnun 'o "trɛn -təa Bali wei lε!

7 'Wɪ zɪε -yee "wεan nen 'ka "trɛn "tə 'wɪ nen Bali lei 'saun -a 'vɪ bε -yrε. Kəɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan: «-Te cεεɣv nen

ka cɪ Bali wei mannan bε,

8 te 'ka "trɛn "yuyu 'tan dɪ!

Te 'ka 'wɪ drε

"le 'ka tranun -le 'wɪ 'zʊ dɪ!

Te o ya "bui "da bε,

'o 'ci -tə lou 'an man,

en waan 'le wεela.

9 An 'wɪ "kaga drε 'o yiε man

lε -fuba sinjɛn wlu paan "le 'nan -e

'waan 'tə vɪ,

'pian 'bε 'nan nen 'o 'ci -tə lou 'an man,

en waan 'le wεela.

10 -Wee 'wɪ drɛdɪ 'an 'ci srε,

en maan 'vɪ 'an 'fli lε 'nan:

«Tʊ pεenən man bε

-wee -wulo -ji "nrəndɪ o "sia 'an man -kəɔbli.

-Si nen an cɪ -a -kəɔnnan -wlε "bε,

o 'ka 'bε 'va dɪ.»

11 -Yee "wεan 'bli 'fə 'an 'ji o man,

en an -tə "da 'nan:

«Fenan nen maan 'pla -wee 'flinla

"nan "a bε,

wa'a bəa -nan 'li "fo "dɪ!» »

12 'An "bʊɪ Zozinən, 'ka yiε 'tə 'ka 'fli -va! Min -wɪdɪ "nen ya'a yi -tɛala Bali da dɪ, -e 'e 'si Bali -sru "bε, te 'e 'kən 'ka yei "dɪ. 13 'Pian yi -tədv pεenən man bε, 'ka cin "koe "tə 'ka da! 'Wɪ nen Bali -le 'fluba -a 'vɪ 'nan, -te cεεɣv nen ka cɪ Bali wei mannan bε, -te e ya tian 'cee vε -a bε, 'ka cin "koe "tə 'ka da! -Te ka ya 'wɪ zɪε -a drɛnan bε, 'wɪ 'wɪdɪ 'ka

'kəlamən min -tʊ man yɪdɪ -a 'ka yei -e -a san 'e "trɛn "yuyu 'tan Bali va dɪ.

14 Fε nen maan ve zɪε -yεε cɪ 'nan, -te -cee yi -tɛradɪ Bali da -ji, -kaa 'pɛ -sru 'ka təalɛ dɪ -trilii en -kaa 'le 'sran bε, te -kaa 'vale Crizi -a -cεε 'ta 'wəla. 15 Kəɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan: «-Te cεεɣv nen ka cɪ Bali wei mannan bε,

te 'ka "trɛn "yuyu 'tan

"le 'ka tranun -a drε "bui "da bε

-yee 'wɪ 'zʊ dɪ!»

16 Tʊ zɪε -a man bε, -tinun lε nen Bali 'wɪ tin 'ba, "bε -sru en 'o 'ci -tə lou Bali man? Minnun pεenən nen Moizi o 'si nəanba -ji Ezipti bε o nen. 17 En "nyian -tinun man nen Bali ci srε lε -fuba sinjɛn wlu? Minnun nen o 'wɪ 'wɪdɪ drε en o kaa "bui "da bε o nen. 18 Bali -tə "da 'nan:

«Fenan nen maan 'pla -wee 'flinla

"nan "a bε,

wa'a bəa -nan 'li "fo "dɪ!»

-Tinun -le 'wɪ nen Bali -a 'vɪ? Minnun

nen o Bali wei -fəla 'o "trɛn -sru "bε

o nen. 19 'Wɪ pεenən nen e 'bə -kaa

tranun man zɪε, yaa -kəɔnman -cεε

'nan, wa'a yi -tɛlɛa Bali da dɪ -le "wεan,

wa'a bəle fenan nen Bali -a 'pla -wee

'flinla "nan "a bε, -a -nan dɪ.

4

1 -Te Bali -a 'vɪ 'nan, e fε -tʊ -nan 'pla minnun -le 'flinla "nan "a bε, -kaa yiε 'tə -kaa fli -va, "təɣɔ -kaa 'va min -tʊ 'e vɪlɛ 'e bə 'flinla "nan zɪε -a -nan dɪ!

2 Kəɔ -kaa Bali -le 'wɪ 'nənnən 'man "le zɪ -kaa tranun -a 'man "bui "da bε -yee 'wɪ 'zʊ. 'Pian wa'a 'silɛa 'wɪ 'a dɪ, -yee

"wεan nen wa'a "nen -blɪlɛ dɪ. 3 -Kaa

nen -kaa yi -tɛra 'wɪ 'nənnən zɪε -a da

bε, -kaa bəa 'flinla "nan "nen Bali -a 'vɪ

bε -a -nan. Kəɔ yaa 'vɪ -kaa tranun "le

"man 'nan:

«'Bli 'fə 'an 'ji o man,

en an -tə "da 'nan:

«Fenan nen maan 'pla -wee 'flinla

"nan "a bε,

wa'a bəa -nan 'li "fo "dɪ!» »

'Flinla "nan zɪε Bali -a 'pla 'li 'e 'cɛn tʊ

nen e 'trɛ 'lee la dra bε -a man. 4 Kəɔ e

ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Zɪ Bali fε pεenən drε

yi -tədv 'shɛɛdv bε,

-a 'səravlizan da bε,

en e flinla.»

⁵ 'Pian 'fluba nen -kaa 'sia -a ta vnan 'gυe, e ya 'e 'cren -tedi 'nan:

«Fenan nen maan 'pla -wee 'flinla
"nan "a be,

wa'a bəa -nan 'li "fo "di!»

⁶ -Kaa tranun nen o Bali -le 'wi 'nənnən 'man 'e tede be, wa'a 'ta wolea "da "di, -yee "wean nen wa'a bəle 'flinla "nan zie -a -nan di. 'Pian Bali a "va 'nan minnun 'o 'bə -nan. ⁷ -Yee "wean e yi -tu kəon minnun le "nyian. Yi zie yaa 'to 'pa cegv. Le "kaga "be -sru Bali cila David -va en e yi zie -yee 'wi 'vi. Yaa 'vi 'nan:

«-Te cegv nen

ka ci Bali wei mannan be,
te 'ka "trəen "yuyu 'tan di!»

⁸ -A -cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan, Zozue 'bəla -kaa tranun -a Kanan 'leɣlən 'ji 'vaa "be -sru en David -a 'vi. 'Wi zie -yee -kəonman 'nan 'flinla "nan "nen Bali -a 'vi be, -a -nan "cee Zozue 'bəla -kaa tranun -a di. ⁹ -Yee "wean 'flinla "nan "nen Bali -a 'vi be, e ya tian Bali -le minnun man -pennan. ¹⁰ Min nen e 'flinla "nan zie -a 'yi be, -a san 'flan 'yee 'nyranman pəenən 'padi -a "le zı Bali flinla yi 'səravlizan da be -yee 'wi 'zv. ¹¹ -Yee "wean -kaa -cee 'pleble pəenən 'sia, -e -kaa bə 'flinla "nan zie -a -nan! -Kaa dre zie, -e min -tu 'e vıle 'e 'kən -kaa yei -e 'e 'wi dre "le -kaa tranun -le 'wi 'zv di. Wa'a 'ta wolea Bali wei da di, en wa'a bəle 'flinla "nan zie -a -nan di.

¹² Bali wei be, fe -tu nen -a yie a "man "be -nyren. -A "koe "a 'e da, en -a 'le a "man 'e "mlian sen 'le "fli "da. -Te Bali 'wi tin 'ba min le be, e -wlamlan min man -wlıdı. Min 'wle 'fənan 'e cin "nen, 'lee min 'wle 'ji -srun, 'lee min lei, 'lee fe pəenən nen min ji be, -a -tu 'ka 'fo "man 'e yədı di. Min -wulo -ji "nrəndı pəenən, 'lee 'wi yədı pəenən nen min ji be, Bali wei -a ta bəala 'vaa en e tin -tea "da. ¹³ Fe -tu "ka -e 'be 'fu 'e yədı Bali man di. Bali -a pəenən 'nan ye, kəo -a ta a 'e 'sıdı -yre "fo. 'Wi pəenən nen min -a dre be, Bali le nen yaa -sru "ve.

Zozi 'be -cee 'wi ve Bali le

¹⁴ -Cee Bali -panzan -dan a, e ya Bali "srən. Zozi nen Bali -pi -a be, -nyren.

-Yee "wean 'wi nen -kaa yi -tera "da en -kaa ve minnun le be, te -kaa 'pe 'e plv "man "fo "di! ¹⁵ -Te -kaa "koe 'ka -kaa da Bali -sru 'ta wıdı -a di, -cee Bali -panzan zie 'wi nen -kaa man be yaa -təa. Kəo Satan nen e -kaa 'man -taan "be, e -yee 'man -tan, 'pian ya'a 'wi 'wlıdı "təwli "drele "fo "di. ¹⁶ -Yee "wean -kaa yi -tera Bali da, -e -kaa -pli -yee mingənnən pəin man. Fe zie -a -nan nen -kaa nyirinda -sean Bali da, en e 'yi "dra -cee tu nen -kaa 'mean dre 'nan 'e 'pa -kaa 'va be -a man.

5

¹ Min nen Bali -a "sia "va 'e 'panzan -dan a be, yaa "sia "va minnun yei, 'nan -e min zie 'yee 'su o pəenən 'le ve -a. -Te min 'wi 'wlıdı dre 'nan en e -ta -a -nan fe -a be, min zie -yee -nəan Bali le. ² Bali -panzan -dan 'bə be, minnun nen o 'wi 'wlıdı "dra te wa'a -ci təa di, e -wee 'wi 'ci maan. Kəo tu -mie bəa "be, -a 'bə "nyian e 'wi 'wlıdı "dra. ³ -Yee "wean e 'yee 'wi 'wlıdı "man fe -nəan Bali le, "le zı e minnun -le ve dra be -yee 'wi 'zv.

⁴ Min "cee 'e 'fli -təa Bali -panzan -dan a di. Bali 'bə 'be min -təa 'e 'panzan -dan a "le zı -yaa dre Arən le 'li be -yee 'wi 'zv.

⁵ 'Wi pəenən zie -yee dre "nyian Crizi -le ve -a. -Yee "cee 'e 'fli -təa Bali -panzan -dan a di. 'Pian Bali 'be -tə 'e 'panzan -dan a. Bali -a 'vi -yre 'nan:

«Yie ci 'men 'nen 'a,
-e 'e 'sia cegv man be

an dre 'i "ti "a.»

⁶ En Bali -le 'fluba 'ji be, Bali 'wi tin 'ba "nyian fe pee -nan. E 'nan:

«I ya 'an -panzan -a,
"le Melcisedek -le 'wi 'zv,

en i -fo "a 'li 'trilii.»

⁷ Tu nen Crizi a 'trəda be, e Bali tru 'ba 'pleble, te -a yie 'yi -sean 'e da. En Bali nen e -kəlamana -a 'sıdı -a -ka 'lə be, ya'a wei 'tulea nan di, kəo Crizi man a 'e wıdı -e 'e 'ta wula 'wi pəenən nen Bali -a ve be -a da. ⁸ Crizi a Bali -pi -a, 'pian yra yıdı pəenən nen e 'bə "man "be, -yee 'ta wıladı Bali -sru paa "ji. ⁹ Zi Zozi cəen 'wi pəenən 'le sədı man Bali 'le be, -a -nan nen e dre minnun pəenən

nɛn o 'ta 'wɔla -a wei da bɛ o 'sizan 'wɪ 'ji -a 'li 'trilii. ¹⁰ ɛn Bali -a drɛ 'e 'panzan -dan a "le Mɛlcisedɛk -le 'wɪ 'zɔ.

'Cee yi -tɛradɪ Zozi da 'e 'kɔ 'e 'lɛ

¹¹ 'Wɪ zɪɛ -a da bɛ, 'wɪ "kaga "a 'kɔ 'ji -e 'kɔ tin 'ba 'cɛɛ. 'Pian -a -ci vɪdɪ 'cɛɛ bɛ e ya 'plɛblɛ, kɔɔ ka'a 'wɪ 'ci maan tada dɪ. ¹² Ka 'mɔn Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji paan "le -e te ka drɛ 'ji ceje, 'pian kaa -kɔɔnman 'nan Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji wɪ "wɛnwɛnnɛnnun bɛ, -a 'bɔ nɛn min 'e "paa 'ka 'ji. 'Ka 'fli dra tian "le 'nɛn 'linɛnnun -le 'wɪ 'zɔ, 'nɔnnɔn 'va nɛn ka cɪ, ka'a 'kɔlaman fɛ 'plɛblɛ 'blɪdɪ -a dɪ. ¹³ Min oo min nɛn e cɪ 'nɔnnɔn 'va bɛ, te -a san a tian "le 'nɛn 'linɛn 'le 'wɪ 'zɔ. Ya'a 'wɪ "yi 'lee 'wɪ 'wɪdɪ 'cɛnnan 'e cin man tɔa dɪ. ¹⁴ 'Pian min cejenun 'bɛ, fɛ 'plɛblɛ 'va nɛn o cɪ. -Wee 'ta wɔdɪ Bali -sru "bɛ, o 'wɪ "kaga tranla, ɛn o 'wɪ "yi 'lee 'wɪ 'wɪdɪ 'cɛnnan 'e cin man -tɔa.

6

¹ -Yee "wɛan -kaa kɔ -kaa 'lɛ zia, -e 'wɪ nɛn waa "paaman min ceje ji bɛ, 'ka -tranla! 'Wɪnun nɛn Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji 'wɪ "wɛnwɛnnɛnnun -a bɛ, 'ka 'bɛ 'tɔ! 'Wɪnun zɪɛ -nyrɛn 'gɔ, min 'e 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'e 'fli -nɔn Bali lɛ, ɛn min 'e yi -tɛra Bali da, ² ɛn min -batize drɛdɪ da wɪnun, ɛn min -pɛ pladɪ min da, ɛn -kanɔn wluandɪ da wɪnun, ɛn tɔ -fɔla "da "ji Bali minnun -le tin "baa bɛ -a da 'wɪnun. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ, kɔ 'ka "vale 'kɔ 'bɛ "paaman "nyian 'ka 'ji dɪ. ³ 'Pian kɔ ya "vale, -te Bali wɪ "man "bɛ -kaa -kɔ -kaa 'lɛ zia, -e 'wɪ nɛn waa "paaman min ceje ji bɛ, 'ka -tranla!

⁴ Minnun nɛn o 'ta 'wɔla Zozi -sru fɔɔnɔn, "bɛ -sru 'vaa -e 'o pei 'fɔ "man "bɛ, 'ka 'ci "nrɔn o da! Minnun zɪɛ Bali o man drɛ 'wein 'yee 'tɛ 'san -a, ɛn e 'yee "yi "nɔn -wɪɛ. Bali lei 'saun drɛ -wee vɛ -a. ⁵ ɛn "nyian bɛ, zɪ Bali wei cɪ 'kpa bɛ, waa -tɔ. ɛn 'plɛblɛ nɛn Bali -taa 'yee mingɔnnɛn -blɪɛ -a bɛ, wɛɛ 'tɔ "nyian. ⁶ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ waa -tɔ 'vaa "bɛ -sru ɛn 'o pei 'fɔ Zozi man. Min nɛn e 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, -si pee "ka -e 'e 'fli -nɔn Bali lɛ "nyian dɪ. Kɔɔ 'wɪ zɪɛ

-a drɛdɪ bɛ, yaa -kɔɔnman 'nan, ya'a Bali -pɪ 'silɛa min -a dɪ, ɛn yaa pɛin "nyian yiba "plan da, te minnun -a "srɔnman.

⁷ -Kaa -kɔɔn fei nɛn min -a "paa bɛ, -a man. Laa -fɛan "man, -e fɛ 'wɪɛ nɛn waa -fɔ fei zɪɛ -a da bɛ, e 'bɔla "kaga min nɛn -yee fei cɪ -a bɛ -yrɛ. Tɔɔn te Bali -le -fɛa a 'trɛ zɪɛ -a man. ⁸ 'Pian -te fei zɪɛ lu -wɪdɪ 'bɛ bɔa "da "bɛ, min nɛn -yee fei cɪ -a bɛ ya'a "nɛn 'ble dɪ. -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn e ya "le fei zɪɛ -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, tɔ 'ka "nyian -fulɛ "kaga "dɪ, -e Bali 'e tin -tɛ "da -e 'e -nan -nyan 'tɛ 'a.

⁹ 'An beenun, kɔ 'wɪ 'pla 'cɛɛ 'wɪnun zɪɛ -a vɪdɪ -a, 'bɛ a zɪ. 'Pian kɔ yi -tɛala "da 'nan 'cee vɛ bɛ, ka ya -si tɪglɪ nɛn min 'sia 'wɪ 'ji "da "bɛ -a da. ¹⁰ Kɔɔ Bali a tɪglɪ, ɛn 'cee 'nyranman nɛn 'ka "paa bɛ -a -cin 'ka 'saan "ji "dɪ. ɛn "nyian 'cee 'pa nɛn kaa wo Zozinɔn 'va 'cee Bali yɪdɪ "yi "le "wɛan bɛ, -a -cin 'ka 'saan Bali ji dɪ. ¹¹ Kɔ ya "vale 'nan 'ka 'fɔ 'wɪ zɪɛ -a drɛnan -trilii, -e 'wɪ nɛn 'ka yiɛ yra -yrɛ "bɛ 'e drɛ 'cee vɛ -a "fo. ¹² Kɔ 'ka "va 'nan 'ka 'pɛ 'e plɔ Bali -sru 'ta wɔdɪ man dɪ. Minnun nɛn o yi -tɛra Bali da, ɛn o -pɔan 'sɔ bɛ, 'o drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "mannɔn 'a! Kɔɔ minnun 'bɔ zɪɛ, fɛ nɛn Bali -tɔ "da 'nan 'e -nɔan "minnun lɛ bɛ, o -taa -a yɪɛ.

Bali ci 'ka 'limlan dɪ

¹³ Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan, 'e "ta fɛ -tɔ -nɔan -yrɛ, ɛn yaa -ci pɛ wluan 'e 'bɔ 'fli da. Kɔɔ fɛ -tɔ "ka -e Bali 'e 'pɛ wluan 'bɛ da, te 'bɛ -dan "mlian Bali da dɪ. ¹⁴ -Yee "wɛan yaa 'vɪ Abraam lɛ 'nan:

«Maan ve 'yiɛ 'nan,
an -taa "fɛa vɪɛ 'i man,
ɛn an -taa 'i kluda 'nɔn drɛɛ "kaga.»

¹⁵ Abraam 'e -pɔan "sran 'e cin da, ɛn 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ yaa man -pɛn. -Yee "wɛan "bɛ -sru e drɛ -yee vɛ -a.

¹⁶ -Te min "ta 'wɪ 'tɔ -ji -pɛ wuanla bɛ, fɛ nɛn -a -dan "mlian "da "bɛ, -a man nɛn 'e 'pɛ wuanla. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan 'wɪ tɪglɪ nɛn yaa 'vɪ, te -sa 'ka "nyian "da "dɪ. ¹⁷ 'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn Bali -a drɛ Abraam lɛ. 'E 'pɛ wluan 'e 'fli da, 'nan -e minnun nɛn o -taa 'wɪ zɪɛ -a "nɛn "blɪɛ bɛ, 'o -tɔ 'nan 'wɪ 'kpa

nɛn yaa ve. ¹⁸ Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan e "ta fɛ -tʊ -nɔan -yrɛ, ɛn Bali e 'pɛ wluan 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -a -ji. 'Wɪ "fli zɪɛ -a drɛdɪ -a bɛ, Bali -a kɔɔn -cɛɛ 'nan -te 'e 'wɪ 'vɪ bɛ, 'e 'ci 'ka 'limlan 'li "fo "dɪ. ɛn ya'a 'kɔlaman -e 'e 'wlu 'sɛn dɪ. 'Wɪ zɪɛ e ya "le -e -kaa "koe "tɔ -kaa da, -e 'wɪ nɛn -kaa yɪɛ yra -yrɛ "bɛ -kaa man -pɛn. ¹⁹ 'Wɪ nɛn -kaa yɪɛ yra -yrɛ "bɛ, 'wlu wɪ "cɛɛ dɪ, ɛn -yɛɛ -maan -e -kaa tɔ 'plɛblɛ. Zozi lɛ nɛn -kaa yɪɛ yra, ɛn -yɛɛ wla fɛnan nɛn Bali cɪ bɛ -a -nan. ²⁰ Fɛ zɪɛ -a -nan nɛn Zozi -trɔa -kaa 'lɛ, 'nan -e 'e 'pa -kaa 'va. Kɔɔ -yɛɛ drɛ -cee Bali -panzan -dan a, "le zɪ Mɛlcisedɛk cɪ Bali -panzan -a 'li bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ. ɛn e -fo -a 'li 'trilii.

7

Mɛlcisedɛk -le 'wɪ

¹ Mɛlcisedɛk zɪɛ e ya Salem 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a, ɛn e ya Bali nɛn fɛ pɛɛnɔn 'ta lou "bɛ -a -panzan -a. Tʊ nɛn Abraam "sia mingɔnnɛnnun 'klɪnan, ɛn e ya -tanan bɛ, -a -nan nɛn Mɛlcisedɛk -kʊ -a 'lɛ, ɛn e -fɛa 'vɪ "man. ² Fɛnun pɛɛnɔn nɛn Abraam -a 'si te e mingɔnnɛnnun klɪ bɛ, yaa -fuzan -nɔn Mɛlcisedɛk lɛ. Mɛlcisedɛk -ci nɛn 'nan, mingɔnnɛn nɛn e 'wɪ tɪglɪ dra. ɛn "nyian bɛ, e ya Salem 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a. -A -ci nɛn 'nan, mingɔnnɛn nɛn e -fɔdɪ -trɔɔ -nɔan "min lɛ. ³ Min -tʊ 'ka Mɛlcisedɛk "tɪ tɔa dɪ, ɛn min -tʊ 'ka -a "bʊ tɔa dɪ, ɛn min -tʊ 'ka -a tra -tʊ tɔa dɪ. Min -tʊ 'ka -a -yadɪ 'lee -a -kadɪ tɔa dɪ. -Yɛɛ 'wɪ drɛ "le Bali -pɪ -le vɛ drɛ bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ, e -fo Bali -panzan -a 'li 'trilii.

⁴ Mɛlcisedɛk -le -dan nɛn, e cɪ -a 'li bɛ, -kaa ci "nrɔn "da! Abraam 'bɔ nɛn e ya -kaa tra tɛdɛ -a bɛ, fɛnun pɛɛnɔn nɛn yaa 'si mingɔnnɛnnun lɔ bɛ, yaa -fuzan -nɔn -yrɛ. 'Wɪ zɪɛ yaa -kɔɔnman -cɛɛ 'nan, Mɛlcisedɛk -dan "mlian Abraam da. ⁵ E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan, Levi kluda 'nɔn nɛn Bali -pannɔn 'a bɛ, 'o fɛ -fuzan 'si Izrael 'nɔn 'lɔ. Levi kluda 'nɔn 'lee Izrael 'nɔn bɛ, o pɛɛnɔn a Abraam kluda 'nɔn 'a. ⁶ 'Pian Mɛlcisedɛk 'ka Abraam kluda min -a dɪ, ɛn -yɛɛ fɛ -fuzan 'si Abraam -lɔ. ɛn "nyian bɛ,

Abraam nɛn Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan, e "ta fɛ -tʊ -nɔan -yrɛ "bɛ, Mɛlcisedɛk -fɛa 'vɪ "man. ⁷ -Kaa -tɔa 'nan min ceje 'bɛ -fɛa ve 'nɛn "wɛnnɛn man. -Sa 'ka 'wɪ zɪɛ -a da dɪ. ⁸ Levi kluda 'nɔn 'bɔ nɛn o fɛ -fuzan "sia bɛ, blaminnun nɛn waa, o kaa "le -cee 'wɪ 'zʊ. 'Pian Mɛlcisedɛk nɛn e fɛ -fuzan 'si Abraam -lɔ bɛ, waa crɛn -tɛ 'nan, -a yɪɛ a "man 'li 'trilii. ⁹ Levi kluda 'nɔn lɛ nɛn minnun fɛ -fuzan -nɔan. 'Pian Levi 'bɔ fɛ -fuzan -nɔn min lɛ. -Yɛɛ drɛ -a tra Abraam -le fɛ -fuzan -nɔndɪ -a Mɛlcisedɛk lɛ. ¹⁰ Tʊ nɛn Abraam fɛ -fuzan -nɔan Mɛlcisedɛk lɛ bɛ, te wa'a tian Levi -yalɛ dɪ. 'Pian te Bali -a 'pla 'e 'cɛn 'nan, Levi a Abraam kluda min -a, -yɛɛ "wɛan o -kɔlaman waa ve 'nan Levi 'bɛ -nɔn.

¹¹ Bali -pan nyranman nɛn waa -nɔn Levi kluda 'nɔn lɛ bɛ, -yɛɛ -maan min 'ta wɔla Moizi -le -pei -tɔ wɪnun da, 'pian ya'a 'kɔlaman -e 'e min drɛ 'saun Bali 'lɛ dɪ. "Te e min dra 'saun Bali 'lɛ bɛ, "te Bali 'ka 'talɛ 'e 'panzan pee -a dɪ. 'Pian -kaa 'yɪ 'nan, e -ta 'e 'panzan pee -a. 'Bɛ a "le Mɛlcisedɛk -le 'wɪ 'zʊ, ɛn e 'ka "le Levi kluda min nɛn Arɔn -a bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ dɪ. ¹² Bali -pan nyranman nɛn Levi kluda 'nɔn -a "paa bɛ, 'bɛ nɛn 'gʊɛ Bali -a -pɛ man 'lila. -Yɛɛ "wɛan e -pei -tɔ wɪ man lila "nyian. ¹³ Kɔɔ min 'bɔ nɛn o -yɛɛ 'wɪ 'vɪ 'gʊɛ, e 'ka Levi kluda min -a dɪ, ɛn -a kluda min -tʊ 'ka tian 'li Bali -pan nyranman 'palɛ dɪ. ¹⁴ -Kaa -tɔa 'wein 'nan, -kaa san Zozi Crizi a Zuda kluda min -a. ɛn tʊ nɛn Moizi Bali -pannɔn 'le 'wɪ ve bɛ, ya'a Zuda kluda 'nɔn 'fɔlɛ "va "dɪ.

¹⁵ 'Wɪ 'kpa nɛn, Bali -pei -tɔ wɪ man 'lila. Kɔɔ Bali -ta 'e 'panzan pee -a, te 'bɛ a "le Mɛlcisedɛk -le 'wɪ 'zʊ. ¹⁶ E 'ka Bali -pannɔn kluda min -a 'vaa ɛn Bali -a -tɔ 'e 'panzan -a dɪ. 'Belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -yrɔ, -yɛɛ "wɛan yaa -tɔ. ¹⁷ Zɪ e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji zɪɛ, kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«I ya 'an -panzan -a,
"le Mɛlcisedɛk -le 'wɪ 'zʊ,
ɛn i -fo "a 'li 'trilii.»

¹⁸ 'Wɪnun zɪɛ -wɛɛ -kɔɔnman -cɛɛ 'nan, -pei -tɔ wɪnun nɛn Bali -a -nɔn Moizi lɛ bɛ, Bali -a klu -sran ji. Kɔɔ 'plɛblɛ 'ka -yrɔ "dɪ, e ya 'wɪ "tun "a, ¹⁹ ɛn

ya'a -kələle min dredi -a 'saun Bali 'le di. 'Be nen 'gυe, fe nen e ci 'kpa e "mlian -a pɛnən da be, -kaa yie yra -yre, en -yee -kaa -pliman Bali man.

²⁰ En "nyian be, Bali -a -ci -pe wluan. -A -cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan, Bali 'ka 'e 'pe wunləa 'vaa en e Levi kluda 'nən dre 'e 'pannən 'a di. ²¹ 'Pian Bali -a -ci -pe wluan 'vaa en e Zozi dre 'e 'panzan -a. Koo e ya 'e 'cɛn -tedi 'nan:

«'An 'bə Minsan be,
maan -ci -pe wluan,
en 'an wei 'ka 'limlan 'li "fo "di.
I ya 'an 'panzan -a,
en i -fo "a 'li 'trilii.»

²² Zi Bali Zozi -tə 'e 'panzan -a be, yaa -ci -pe wluan, 'pian ya'a Arən -le ve -ci -pe wunləa di. 'Wɪ zɪe -yee -koonman -cɛɛ 'nan, fe nen Bali -a 'si en e blamin pli 'a 'e man "nyian 'e 'pee be, e "mlian -a tede ve da. En Bali Zozi -tə -ji 'nan -e -kaa -tə 'nan 'wɪ 'kpa nen.

²³ -A -cin 'e 'kən -kaa 'ji "nyian 'nan, Bali -pannən nen Arən kluda 'nən 'a be, o ya "kaga, "təgə -te o va min -tu -ka be, -e Bali -pandi 'e 'le 'tə. ²⁴ 'Pian Zozi yie a "man 'li 'trilii, -yee "wean min -tu "ka -e 'e Bali -pan -a "pa 'ji di. ²⁵ 'Be nen 'gυe, minnun nen o ciɪa Zozi 'va, en o pli Bali man be, Zozi o "sia 'wɪ 'ji 'li "fo "le ve -a. Koo Zozi yie a "man 'li 'trilii, 'nan te e Bali tru "baa -wle.

²⁶ Bali -panzan -dan nen -a 'wɪ ci -kaa man be, -a 'bə nen Zozi 'a. E 'sə Bali le, ya'a 'wɪ 'wɪdi "tu dreɛ di, en 'tə 'ka 'e 'padi "man "di. Bali -a 'si 'wɪ 'wɪdi "drenən yei, en e -kɪ -a laji lou. ²⁷ Bali -pannən -dandan nen -a tedenun -a be, o 'bə 'fli -le 'wɪ 'wɪdi "man fe -nən Bali le. "Be -sru 'vaa -e 'o min nen e 'wɪ 'wɪdi dre en e -ta -a -nan fe -a be, -yee ve -nən Bali le. 'Pian Zozi 'le ve 'ka dreɛ zɪ di. Koo zɪ Zozi wɪ "man en e -ka yiba "plan da be, -cee 'wɪ 'wɪdi pɛnən 'nan fe nen yaa -nən 'li "fo "le ve -a. ²⁸ Moizi -le -pei be, blamin nen tu -mie bəa e 'wɪ 'wɪdi "dra be, -a 'bə nen -pei -a -tə Bali -panzan -dan a. 'Pian 'be nen 'gυe, Moizi -le -pei klu -sran. Koo zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ pɛnən 'le sədi man Bali 'le be, Bali 'e 'pe wluan, en 'e 'pɪ -tə 'e 'panzan -dan a 'li "fo "le ve -a.

8

-Cee Bali -panzan -dan nen Zozi 'a

¹ 'Wɪ pɛnən nen kɪ ci -a vɪnan 'gυe, -a -wulo nen 'gυ. -Cee Bali -panzan -dan a laji lou. E ya 'e -nyrandɪ Bali nen 'yee mingənnən pein -da be -a -pe "yi "da. ² E ya Bali -pan nyranman 'panan fenan 'saun nen Bali -a man dre 'wɪ zɪe -a drenan -a be -a -nan. Blamin "cɛɛ fenan zɪe -a man dre di, 'pian Bali 'be man dre 'e 'bə 'a.

³ Bali -panzan -dan pɛnən nen waa -təa "be, waa -təa 'nan -e 'e Bali -pan nyranman 'pa. -Yee "wean -cee Bali -panzan -dan "e "fe -tu -nən "nyian Bali le. ⁴ "Te Crizi 'e 'kən tian 'treda be, "te e 'ka Bali -panzan -a di. Koo Bali -pannən a -nan 'va. En o ya Bali -pan nyranman 'panan "le zɪ Moizi -le -pei -a 'vɪ be -yee 'wɪ 'zɪ. ⁵ Bali -pan nyranman nen minnun zɪe waa "paa be, e ya "le -a 'kpa nen waa dra laji be -a -kəon "manve -le 'wɪ 'zɪ. Koo zɪ Bali -a 'vɪ Moizi le 'nan 'e -tandan -tə 'yre be, yaa 'vɪ 'nan:

«'I dre "yi!
-Tandan nen maan kəon 'yie
te i ya pən da be,
-a 'lein nen 'i -tə 'mɛn.»

⁶ Bali -pan nyranman nen Bali -a -nən Zozi le be, -a 'kpa "mlian Bali -pannən pɛnən 'le ve da. Koo Zozi nen Bali -a 'si en e Bali 'lee blamin yei "sen 'e cin va "nyian 'e 'pee. En blamin 'lee Bali yei "sendɪ 'e cin va pee zɪe -a 'kpa "mlian -a tede ve da. Koo fe nen Bali -a 'vɪ 'nan 'e -nən "blamin le 'wɪ zɪe -a -ji be -a 'kpa "mlian -a tede ve da.

⁷ Bali -a 'yɪ "yi -e 'e blamin pli 'e man "nyian 'e 'pee, koo -a tede ve nen Bali -a dre Izraəl 'nən le be, ya'a -kələle -e 'e o dre 'saun Bali 'le di. ⁸ Tu zɪe -a man nen Bali 'wɪ 'pla Izraəl 'nən 'bə le. Yaa 'vɪ -wle 'nan:

«Tu -tu -taa "bəle be,
an Izraəl 'nən
'lee Zude 'nən -pliman 'an man 'e 'pee.

⁹ O -pli "nen
maan wo 'an man 'e 'pee be,
ya'a 'kəon "le -a tede nen
maan dre o tranun le
te an o 'si Ezipti 'leɣlən 'ji be
-yee 'wɪ 'zɪ di.

-A tede ve nen
 maan dre zie
 wa'a 'ta wolea "da "di,
 -yee "wean 'an "trōen 'si o va.
 10 'Pian tu -tu -taa "bōle be,
 an -tōa 'an wei da 'nan
 -e 'an Izrael 'nōn -pli
 'an man "nyian 'e 'pee.
 Tu zie -a man be,
 'men -pei -tō winun -cin -kōanla o ji,
 en zi kō min 'e 'ta wv 'trēda be
 -yee "paaman o ji.
 An -kōan -wee Bali -a,
 en o -kōan 'men minnun -a.
 11 -E 'e "sia nannannun man
 -e 'e 'bō min cejenun da be,
 o pēenōn -taa -a -tōle 'nan
 mēen ci Bali -a.
 'Wī zie min -tō "cēe "paaman "nyian
 'e bōezan -tō ji di.
 -Te 'be "cēe di,
 min -tō "cēe ve 'e "būi -tō le 'nan,
 'i 'ta -e 'i Minsan yi di!
 12 -Te o 'winun dre 'an 'va 'wli di 'e 'cēn
 oo,
 maan "cēa -wle.
 En -te o 'men -pei -tō wī -mie srē 'e 'cēn
 oo,
 ma'an "nyian 'an 'ci nrōnman "da
 "di.»
 13 -Te Bali -tō 'e wei da 'nan 'e
 blamin -pliman 'e man 'e 'pee be, yaa
 -kōnman 'cēe 'nan, -a tede ve nen Bali
 -a dre be, e dre "le sō ceje -le 'wī 'zv. Kōō
 -te sō dre ceje be, -a 'yi "sia "ji, te 'be
 'fōladi 'bō.

9

Minnun Bali -paan 'e tede 'kō?

1 Zi Bali -tō 'e wei da -kaa tranun le
 'e tede 'nan 'e o -pliman 'e man be, pē
 pēenōn nen kō 'o Bali 'bō 'pan -a be yaa
 kōōn -wle. Yaa 'vī -wle 'nan 'o fēnan
 'saun 'tō dre 'nan -e 'wee 'pan -nan. 2 -
 A -nan nen o -tandan -tō. O -kannen -
 trōa "dave dre -tandan zie -a -ji nun, en
 o 'tablo dre "nyian -ji. 'Tablo zie -a da
 nen 'o 'kpōun nen waa -nōn Bali le be
 -a "paala. 3 -Tandan zie e ya 'e 'cēndi
 -ji sō -tō -a. Fēnan nen -kannen 'lee
 'tablo ci 'e -trōadi be, waa laabo fēnan
 'saun. En fēnan nen sōla -sru zia be,
 waa -nan laabo fēnan 'saunzaun 'kpa.
 4 O Bali -pan "dave -trōa fēnan 'saun
 'nan. -Siga 'yi nen 'e wōdi "man, en -a

da nen o fē -tō nen -a -kōei "a 'nōnōn
 be -a 'tē 'ble Bali le. En o 'cezu -tō -trōa
 fēnan 'saunzaun 'kpa 'nan. -Siga 'yi
 nen 'e wōdi "man 'e pēenōn. Fē yaaga
 nen 'cezu zie -a -ji be -nyren 'gv, -pō -
 tō a 'e drēdi -siga -a, en o -blife -tō nen
 waa laabo manen be waa -sen -ji, e ya
 -ji. En Arōn -le "tonyrin nen -a 'nen a
 'e bōdi "da "be, e ya -ji. En -kōle 'fōnūn
 nen Bali -le -pei -tō winun a "da 'e 'cēn
 -tēdi be, o ya -ji. 5 Bali -le 'pasianōn
 nen laji be, waa -mie laabo Sheriben.
 O min yiba "fli "a 'e 'tōdi 'cezu zie -a ta
 "bluve da. -Yee -kōnman 'nan Bali -le
 -dan a -nan, en o -pē "jē "a 'e cin yidi
 "da. -A ta "blu ve 'bō da nen o nyen -
 seānla -e Bali 'e min -le 'wī 'wli di "fui.
 'Wī 'sezenun pēenōn zie kō 'ka "vale 'kō
 ve 'cēe tō 'gvē -a di.

6 Kō 'sia -a vīnan 'cēe 'nan -tandan
 zie e ya 'e 'cēndi -ji. Fēnan 'saun
 'nan nen Bali -pannōn -wlamlan yi -
 tōdv pēenōn man 'nan -e 'o Bali -pan
 nyranman 'pa. 7 'Pian fēnan 'saun-
 zaun 'kpa be, Bali -pannōn 'tazan -dan
 'be -wlamlan 'nan nun 'e -tōwli. Le -
 tō -ji be e -wlamlan 'nan nun 'e 'pa -a
 -tōwli "cē. E -wlamlan 'e 'lō le -wi nyen
 -a -e 'e -sran 'cezu ta "blu ve da lou.
 Yaa -seānla 'e 'bō 'le 'wī 'wli di "nen ya'a
 drēle 'e yie man diē -a man. En yaa -
 seānla "nyian minnun pēenōn 'le 'wī
 'wli di "nen wa'a drēle 'o yie man diē -
 a man.

8 'Wī zie -a nen Bali lei 'saun -a -
 kōnman 'cēe 'nan, tō nen -tandan tede
 a -nan be, minnun 'ka 'kōlaman -e 'o
 wla fēnan 'saun da di. Kōō te -si nen e
 blamin -pliman Bali man be, e 'ka tian
 'e 'le 'sōdi di. 9 Tō nen -kaa ci -ji 'gvē,
 'winun nen waa dre -tandan tede zie -a
 -ji be, e ya -cēe 'wī -kōōn "manve -a. Kōō
 minnun fēnun -nōn Bali le en o Bali -
 pan -winun -a, 'pian 'winun nen waa
 dre zie, ya'a -kōlale o drēdi -a 'saun Bali
 'le di. 10 Min nen e Bali -paan "be, -
 blife -mienun a -a 'srōen 'a, en mlinve
 -mienun a -a 'srōen 'a, en e -sru -mie
 wo 'vaa -e 'e Bali -pan. 'Wī pēenōn zie
 -a drēdi be, e ya min 'kōle da lou. E -fv
 zie -trilii en tō nen Bali -a lila 'e 'trē be
 'e 'bō.

Zozi Bali -pandi lila

11 Zi Crizi -ta bε, εn tɔ zɪε e 'bɔ. E ya Bali -panzan -dan a, εn "yinun nɛn Bali "e 'nan, 'e dra minnun lɛ bε, -yεε -si 'lɛ 'sɔ. -Tandan 'kpa nɛn -a "yi "mlian -a tɛdɛ vɛ da, εn blamin "cɛε -tɔ dɪε, e ya laji. -Tandan zɪε -a -ji nɛn Crizi ciɔa 12 'nan -e 'e -wla fɛnan 'saunzaun 'kpa -nan, te e ya -nan nun 'li "fo. Ya'a -wlaɛ -nan nun 'e 'lɔ le bo nyɛn -a dɪ, εn ya'a -wlaɛ 'e 'lɔ le tri nyɛn -a dɪ, 'pian e wlala 'nan nun 'e 'bɔ 'fli nyɛn -a. 'Wɪ nɛn yaa drɛ zɪε -yεε -maan -kaa 'si 'wɪ 'ji 'li "fo "le vɛ -a. 13 -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -te min 'wɪ 'tɔ drɛ, εn 'wɪ zɪε e min 'bɔ "tri "tɔ Bali 'lɛ bε, 'wɪ nɛn -cee -pei "e 'nan 'o drɛ -yrɛ "bɛ -nyɛn 'gɔ. Bo nyɛn nɛn waa wɛɛnman "da, -te 'bɛ "cɛε dɪ, tri nyɛn nɛn waa wɛɛnman "da, -te 'bɛ "cɛε dɪ, tri nɛn waa 'tɛ blɪ Bali -pan "dave da bε, -a 'tɛ 'yie nɛn waa wɛɛnman "da, -e min zɪε 'e -kɔla Bali 'sudɪ -a "nyian 'e "pa 'ji. 14 -Te 'bɛ a zɪε, maan ve 'cɛε 'nan Crizi nyɛn min dra 'saun Bali 'lɛ 'e -ciala "da, 'dɔ -e -a san 'e -kɔla Bali nɛn -a yie cɪ "man "bɛ -a 'sudɪ -a. Bali lei 'saun nɛn -yrɔ "bɛ, -yee "wɛan nɛn e wɪ "man εn e -ka. E ya "le Bali -panvɛ nɛn 'tɔ 'ka 'e 'padɪ "man "dɪε -yee 'wɪ 'zɔ.

15 -Yee -kadɪ zɪε, -yεε -maan Bali 'lee blamin yei "sɛn 'e cin va "nyian 'e 'pee. 'Wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn nɛn blamin -a drɛ 'e tɛdɛ bε, -yee -kadɪ -le "wɛan nɛn Bali -a fui -kaa man. -Yee "wɛan "yi "nɛn Bali -a 'vɪ 'nan e dra -yee minnun lɛ bε, e ya minnun nɛn Bali o laabo bε -wee vɛ -a. "Yi zɪε 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪε -nyɛn.

16 -Kaa -tɔa 'nan, -te min 'e -zia paala bε, min zɪε e -kaa 'vaa εn waa -zia 'bɔ -nɔan "minnun nɛn e cɪ -wee vɛ -a bε -wɪε. 17 'Pian -te min zɪε -a yie a tian "man "bɛ, min 'ka -a -zia -ble dɪ. 18 -Yee "wɛan tɔ nɛn Bali -tɔ 'e wei da 'nan 'e o -pliman 'e man bε, fɛ -tɔ -ka -a 'wɪ 'ji. 19 Kɔɔ -kaa ta ve Bali -le 'fluba 'ji 'nan, zɪ Moizi cɛɛn Bali -le -pei -tɔ wɪnun ta vɪdɪ man Izraɛl 'nɔn lɛ bε, trinun 'lee bonun nɛn yaa tɛε 'wɪ zɪε -a -ji. "Bɛ -sru e o nyɛn baa 'yi 'a, εn e yiba pɛnɛn yrɪ 'e cin man sɔ 'tɛndɛn 'a, εn yaa 'wɔ nyɛn zɪε -a va. Yaa wɛɛn Bali -le -pei 'bɔ

da, "bɛ -sru εn e cɪ -a wɛɛndɪ -a Izraɛl 'nɔn pɛɛnɔn nɛn o cin 'yi bε o da. 20 -A -nan nɛn Moizi -a 'vɪ -wɪε 'nan:

«Bali -tɔ 'e wei da 'cɛε 'nan e 'ka -pliman 'e man.

Nyɛn 'gɔε, -yεε -kɔɔnman 'cɛε 'nan -e 'e 'sia cɛεgɔ man bε 'ka drɛ Bali -le vɛ -a.»

21 Εn "nyian bε Moizi nyɛn zɪε -a wɛɛn -tandan 'lee fɛnun pɛɛnɔn nɛn o Bali -pan nyranman "paa -a bε -a da. 22 -Kaa -tɔa 'nan Moizi -le -pei "e 'nan, nyɛn -kɔlaman e fɛ pɛɛnɔn dra 'saun Bali 'lɛ. -Te min 'wɪ 'wɪdɪ drɛ bε, e -taa -a -nan fɛ -a, waa nyɛn -sɛanla 'vaa -e Bali 'e -yee 'wɪ 'wɪdɪ 'bɔ fui.

Crizi a -cee 'wɪ 'wɪdɪ "nan fɛ -a

23 Fɛnun nɛn o Bali -pan nyranman "paa -a 'trɛda 'gɔε, -wi nyɛn -a nɛn waa dra 'saun Bali 'lɛ. Εn fɛnun zɪε o ya "le fɛnun 'kpa nɛn laji bε -a -kɔɔn "manvɛ -le 'wɪ 'zɔ. 'Pian fɛnun nɛn laji bε, fɛ nɛn yaa dra 'saun bε -a 'kpa "mlian -wi nyɛn da. 24 -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -tandan nɛn blamin -a -tɔ -nyɛn laji bε -a -kɔɔn "manvɛ -a bε, -a -ji "cɛε Crizi wla dɪ. 'Pian laji 'bɔ -nan nun nɛn Crizi -kɔ, 'nan -e 'e 'tɔ -cee 'wɪ 'ji Bali 'lɛ. 25 Εn "nyian bε, -kaa -tɔa 'nan, lɛ -tɔdɔ pɛɛnɔn man nɛn Bali -panzan -dan -wɪamlan fɛnan 'saunzaun 'kpa -nan 'e 'lɔ le -wi nyɛn -a. 'Pian Crizi 'ka "e "drɛlɛ zɪ dɪ, "e wla 'wɔ 'e nyɛn -a 'e 'pa -a -tɔwɪ "cɛ. 26 "Te Crizi "e drɛ "le Bali -pannɔn 'le vɛ zɔ bε, "te e -ka 'e 'pa -a "kaga 'trilii -e 'e bɔ cɛεgɔ yi -a. 'Pian tɔ -nyranman nɛn -kaa cɪ -ji 'gɔε e -ta εn e -ka, 'nan -e 'yee -kadɪ zɪε 'e blamin -le 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn 'fui.

27 -Kaa -tɔa 'nan, blamin -kaa 'e 'pa -a -tɔwɪ, "bɛ -sru -e Bali 'e -yee tin 'ba.

28 'Wɪ 'tɔwɪ zɪε Crizi -a drɛ, e -ka 'e 'pa -a -tɔwɪ "cɛ 'nan, -e Bali 'e min "kaga 'le 'wɪ 'wɪdɪ 'fui. Crizi -ta pee wo "nyian, 'pian ya'a 'taa 'nan -e 'e 'ka -e Bali 'e minnun -le 'wɪ 'wɪdɪ 'fui dɪ. E -taa 'nan -e 'e minnun nɛn o cɪ -a -pɛnnan bε o 'si 'wɪ 'ji.

10

1 'Wɪ "yi "nɛn Bali -taa -a drɛlɛ -cɛε bε, -a 'bɔ nɛn Moizi -le -pei -a lei kɔɔn

-cεε, 'pian -a tıglı 'bɔ "cεε dı. Kɔɔ lε -tɔdɔ pεεnɔn man bε te Bali -pan nyranman -tɔwli 'bɔ zıε waa dra. Moizi -le -pei zıε ya'a -kɔlale -e 'e min drε 'saun Bali 'lε dı. ² "Te e -kɔla min drεdı -a 'saun Bali 'lε bε, "te Bali -pan nyranman 'padı 'le 'tɔ. 'Pian e 'ka zı dı, kɔɔ -wee -wulo -ji "nrɔndı tin -tεa "o da tɔ pεεnɔn man. ³ -A tıglı da bε, Bali -pan nyranman 'padı 'bɔ zıε 'wı 'wlıdınun nɛn minnun -a dra bε -a 'bɔ nɛn yaa -cin -tɔa "o ji lε -tɔdɔ pεεnɔn man. ⁴ Kɔɔ trinun nyɛn 'lee bonun nyɛn -srandı bε, ya'a 'kɔlaman -e 'e minnun -le 'wı 'wlıdı "fui dı.

⁵ 'Wınun zıε -yee "wεan bε, tɔ nɛn Crizi "ta -daa 'trɛda bε, yaa 'vı Bali lε 'nan:

«I 'ka 'sraga bɔdı 'va dı,
 ɛn i 'ka 'i 'pandı 'va dı.
 -Yee "wεan yian drε blamin -a.

⁶ -Wınun nɛn waa 'tε 'ble
 'i 'pan "dave da bε,
 yi'a yılε "yi "dı.
 ɛn 'wı 'wlıdı "man 'sraganun bε,
 yi'a yılε "yi "dı.

⁷ -Yee "wεan 'an 'bɔ
 maan 'vı 'yıε 'nan:
 «Maan nɛn 'gɔ,
 an -ta 'nan -e 'mɛin 'ci 'sɔ wınun drε.
 'Wı nɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdı
 'mɛn 'wı 'a Bali -le 'fluba 'ji bε, -nyrɛn

⁸ Crizi -a 'vı 'e tɛdε 'nan:
 «I 'ka 'sraga bɔdı 'va dı,
 ɛn i 'ka 'i 'pandı 'va dı.
 -Wınun nɛn waa 'tε 'ble
 'i 'pan "dave da bε,
 yi'a yılε "yi "dı.

ɛn 'wı 'wlıdı "man 'sraganun bε,
 yi'a yılε "yi "dı.»
 Bali -pandı zıε -kaa -tɔa 'nan Moizi -le
 -pei -a 'vı 'nan 'o drε, 'pian Crizi -a 'vı
 "man 'nan Bali 'ka 'bε 'va dı. ⁹ ɛn yaa
 'vı "nyian 'nan:
 «Maan nɛn 'gɔ,
 an -ta 'nan -e 'mɛin 'ci 'sɔ wınun drε.»
 'Wı zıε -yεε -kɔɔnman 'nan, -pε nɛn o
 Bali -paan "a 'e tɛdε bε Crizi -a 'le 'tɔ,
 ɛn Crizi 'bɔ 'le -kadı -a ta fɔɔ. ¹⁰ 'Wı nɛn
 Bali cı "va "bε Crizi -a drε. 'E 'fli -nɔn
 ɛn e -ka -e Bali 'e -cee 'wı 'wlıdı 'fui.
 'Sraga nɛn yaa 'bɔ Bali lε 'li "fo "le vε
 -a.

¹¹ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji "nyian 'nan,
 Bali -pannɔn pεεnɔn bε, o ya 'o 'tɔdı
 lou yi -tɔdɔ pεεnɔn man te o Bali -pan
 nyranman "paa. O 'sraga bɔ Bali lε
 te waa bɔ Bali lε, 'pian ya'a minnun
 -le 'wı 'wlıdı "fui lε dı. ¹² 'Pian Crizi -
 le vε nɛn yaa drε 'e 'pa -a -tɔwli "cε
 "bε, e 'sraga bɔdı pεεnɔn 'wulo cεεn,
 ɛn e minnun -le 'wı 'wlıdı pεεnɔn fui.
 "Bε -sru ɛn Crizi 'bɔ 'kɔ -nyɛnlεa Bali -
 pε "yi "da. ¹³ E -fo -nan nun -trilii, -a
 man -pɛndı -a 'nan Bali 'e 'cɛn 'e 'nan-
 mannɔn pεεnɔn 'klıdı man. ¹⁴ Minnun
 nɛn Bali o drε 'yee vε -a bε, 'sraga nɛn
 Crizi -a 'bɔ 'e 'pa -a -tɔwli "cε zıε, e o drε
 'saun Bali 'lε 'li "fo "le vε -a.

¹⁵ 'Wı 'tɔwli zıε Bali lei 'saun 'e 'vı
 "nyian, kɔɔ yaa 'vı 'nan:

¹⁶ «Tɔ -tɔ -taa "bɔlε bε,
 'an 'bɔ Bali,
 an -tɔa 'an wei da 'nan
 -e 'an Izraɛl 'nɔn -pli
 'an man "nyian 'e 'pee.

Tɔ zıε -a man bε,
 'mɛn -pei -tɔ wınun -cin -kɔanla o ji,
 ɛn zı kɔ min 'e 'ta wɔ 'trɛda bε
 -yεε "paaman o ji.»

¹⁷ ɛn yaa 'le 'sran 'nan:
 «-Te o 'wınun drε 'an 'va 'wlıdı 'e 'cɛn
 ɔɔ,
 ɛn -te o 'mɛn -pei -tɔ wı -mie srε 'e 'cɛn
 ɔɔ,
 ma'an "nyian 'an 'ci nrɔnman 'wı
 pεεnɔn zıε 'bε da dı.»

¹⁸ 'Wı zıε -yεε -kɔɔnman 'nan, min nɛn
 Bali -yee 'wı 'wlıdı fui bε, -a san 'ka
 "nyian 'sraganun bɔ Bali lε dı.

*Te 'ka 'pε -sru 'e -tɔa -e 'ka 'si Bali -
 sru "dı!*

¹⁹ 'An beenun, Zozi 'le -ka nɛn yaa
 'wɔ bε, -yεε -maan -kaa -tɔa 'nan -
 si a 'e 'lε 'sɔdı -cεε -e -kaa wla fɛnan
 'saunzaun 'kpa -nan. ²⁰ Kɔɔ sɔ nɛn 'e
 'tındı -a 'lε "nɛn "bε yaa 'fɔı 'bɔ. -Yee
 -ka nɛn yaa 'wɔ bε, -yεε drε sɔ zıε -a
 'fɔı bɔdı -a. -Si zıε, e ya 'e -trε, ɛn e
 'belidı -nɔan "min lε. ²¹ ɛn Zozi drε
 -cee Bali -panzan -dan a. Bali 'yee
 minnun pεεnɔn 'pɛba 'wɔ -yrɔ.

²² 'Wı nɛn Zozi -a drε zıε, -yee "wεan
 -kaa -pli Bali man. -Kaa yi -tɛra Bali
 da -kaa ci 'fıdaa 'a, -e -kaa -pli "man.

Koo -kaa ci "nrondi pɛɛnɔn nɛn e tin -tea -kaa da bɛ, yaa fui. En e -kaa -sru 'yi 'saun 'a. ²³ En "nyian bɛ, 'wɪ nɛn -kaa 'bli a -yrɛ en -kaa ve minnun lɛ bɛ, te -kaa 'pɛ 'e plv "man "dɪ, koo Bali nɛn yaa 'vɪ 'nan e -taa 'wɪ zɪɛ -a drɛɛ bɛ, -te e 'wɪ 'vɪ bɛ yaa dra. ²⁴ En "nyian bɛ, -kaa 'pa -kaa bɔɛnɔn va, -e 'o min yi "yi 'e 'ciɪla "da, en -e 'o 'wɪ "yinun drɛ. ²⁵ Cin nɛn kaa ye -e 'ka Bali trv 'ba bɛ, te 'ka -nan -kɔdɪ 'le 'tɔ dɪ. Min -mienun 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'e -trɔa waa 'va, te 'ka drɛ "le -wee 'wɪ 'zɔ dɪ! 'Pian 'ka cin "koe "tɔ 'ka da -e 'ka man 'e 'tɔ 'plɛblɛ -a -nan -kɔdɪ -a. Koo kaa -tɔa 'nan Minsan -tadɪ a bɔnan -kogo.

²⁶ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ ci 'nan, -kaa nɛn -kaa 'wɪ tɪgɪ -tɔ 'gɔvɛ, te -kaa kv "nyian 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ pou 'silɛa -kaa yiɛ man bɛ, 'sraga nɛn e -kɔlaman 'wɪ 'wɪdɪ zɪɛ -a fuidɪ -a -kaa man bɛ, e "ka "nyian "fo "dɪ. ²⁷ 'Pian 'wɪ nɛn e min -tea "kɪlan -a, en e ya minnun nɛn o yiɛ 'ka 'naan Bali man dɪɛ o man -pɛnnan bɛ, te -yɛɛ ci -kaa man -pɛnnan 'siɛn. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'gɔv: Bali tin -tea "o da -e 'e o -nan -nyan 'te -dan 'va.

²⁸ -Kaa -tɔa 'nan -te min -tv Moizi -le -pei -tɔ wɪnun srɛ, en min "fli yaa -a man wɪ 'pla bɛ, min zɪɛ -a nyrinda 'ka 'sɛan min da dɪ, waa -tea. ²⁹ -A -tɔwɪ "nɛn "nyian min nɛn e 'si Bali -pɪ -sru "bɛ, -yɛɛ vɛ -a. 'Wɪ nɛn e -taa "bɔlɛ -a san man bɛ, e "mlianla "da. Koo e Bali -pɪ 'sia min "sɔzɔ -a, en Zozi nyɛn nɛn Bali -a 'si en e blamin drɛ 'a 'saun 'nan -e 'e -pli 'e man bɛ, min zɪɛ yaa 'yi 'wɪ "tun "a. En "nyian bɛ, Bali lei 'saun nɛn e Bali -le "yi -nɔan "min lɛ bɛ, min zɪɛ e wɪ "man -wɪdɪ. ³⁰ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ ci 'nan, -kaa -tɔa 'nan Bali -a 'vɪ 'nan:

«'Mɛn vɛ nɛn 'wɪ 'lɛji -tɔdɪ -a. En -te min 'wɪ 'wɪdɪ drɛ bɛ, 'mɛn vɛ nɛn 'wɪ "nɛn -kɔɔndɪ -a san lɛ -a.»

En yaa 'vɪ "nyian 'nan:

«'An 'bɔ Minsan, an 'mɛn minnun -le tin "baa.»

³¹ Bali yiɛ a "man, en -yɛɛ tin -tɛdɪ min da a 'wɪdɪ "fo.

'Kayi -tera Zozi da 'ka 'ta le 'ka "koe "a!

³² 'Wɪnun nɛn o 'bɔ 'ka man te ka yi -tera Zozi da 'e tɛdɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. 'Wɪ "kaga 'bɔ 'ka man, en ka yra 'yi "kaga, 'pian 'ka 'pɛ -sru 'ka tɔalɛ -e 'ka 'si Zozi -sru "dɪ. ³³ Tv -mie 'bɔ bɛ, minnun 'ka srɔn, en o 'tɛ 'pa 'ka da minnun yiɛ man. En tv -mie 'bɔ bɛ, minnun nɛn o ci 'tɛ 'panan o da bɛ, kaa wɛɛ 'nan 'ka "paa o va. ³⁴ Minnun nɛn o ya -pv 'kuin bɛ 'o nyrinda -sɛn 'ka da. Minnun 'ka yɪfɛnɔn koo 'ka 'lɔ, 'pian 'wɪ zɪɛ e drɛ 'ka 'ci "nran wɪ -a. Koo kaa -tɔa 'nan, fɛ nɛn Crizi -a -nɔn 'cɛɛ bɛ, e "mlianla 'ka yɪfɛ 'bɔ zɪɛ -a da, en ya 'a 'li 'srɛman dɪ.

³⁵ 'Cee yi -teradɪ Zozi da -ji bɛ, kaa -ci kɔɔn 'nan 'ka -pɔan "sɔa. 'Wɪ zɪɛ te 'ka drɛdɪ 'le 'tɔ dɪ, koo -a man -kopa a -dan. ³⁶ 'Ka -pɔan -sran 'e cin da 'dɔ -e 'ka -kɔla 'wɪ nɛn e ci Bali ci 'sɔ 'a bɛ -a drɛdɪ -a. -Te kaa drɛ zɪɛ, fɛ nɛn e -tɔ "da 'nan 'e -nɔan 'cɛɛ bɛ, e dra 'cee vɛ -a. ³⁷ 'Wɪ nɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, -a -cin 'e -trɔa 'ka 'ji. Koo e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Tv -fv "wɛnnɔn, -e min nɛn e "ta -daa "bɛ, 'e 'ta. Ya 'a "nyian mɔan -tadɪ -a dɪ.

³⁸ Min nɛn Bali -a "siala min tɪgɪ 'a bɛ, yi -teradɪ Bali da man nɛn e 'belidɪ ye.

'Pian min nɛn e 'si 'an -sru "bɛ, 'an 'ci 'ka 'kɔan 'e 'sɔdɪ "va "dɪ.»

³⁹ -Cee vɛ bɛ, -kaa 'ka minnun nɛn o 'si Zozi -sru en o -nan -taa "nyanlɛ bɛ waa dɪ. 'Pian -kaa ya minnun nɛn o yi -tera Zozi da en o -taa 'belidɪ yɪɛ bɛ waa.

11

Minnun nɛn o yi -tera Bali da 'li bɛ 'o drɛ -cee 'wɪ -kɔɔn "mannɔn 'a

¹ Min nɛn e yi -teala Bali da bɛ, yaa -tɔa 'nan, fɛ nɛn Bali -tɔ "da 'nan 'e -nɔan 'yrɛ bɛ, e ye. En "nyian yi -teradɪ Bali da bɛ, -a -ci -kɔɔndɪ nɛn 'nan fɛ nɛn min 'ka -a ye 'e yiɛ 'a dɪɛ, e ya. ² -Kaa tranun nɛn 'li bɛ -wee yi -teradɪ Bali da man nɛn Bali o 'tɔ "yi 'vɪ.

³ -Kaa yi -teala Bali da, -yɛɛ "wɛan nɛn -kaa -tɔa 'nan, Bali wei 'bɛ 'trɛ 'bɔla. En -yɛɛ "wɛan nɛn -kaa -tɔa

"nyian 'nan, fε nen min -a ye bε, e 'si fε nen min 'ka -a ye 'e yiε 'a dε -a va.

4 Abel yi -tera Bali da, -yee "wεan nen 'sraga nen -a "yi "mlian 'e "bυ Kaen 'le vε da bε, yaa 'bυ Bali lε. -Yee yi -teradı Bali da zιε -yee "wεan nen Bali -a 'sia min tıglı 'a, εn e -yee 'sraga 'yi "yi. En "nyian bε, -te Abel yiε 'ka "man "dı oo, -yee yi -teradı Bali da zιε e 'wı "paaman tian -kaa 'ji cεεγυ yi -a.

5 Enək yi -tera Bali da, -yee "wεan nen Bali -a 'si εn e -kυ -a, ya'a 'kalε dı. Wa'a "nyian 'li -a yıle "fo "dı, Bali -a 'si 'le "wεan. Tυ nen te Enək a 'trεda bε, Bali -a 'vı 'nan, e 'sə 'yrε. 6 En -kaa -təa 'nan, min nen ya'a yi tεala Bali da dıε, ya'a 'səle Bali lε "fo "dı. -Yee "wεan min nen e ya "vale 'e -pliman Bali man bε, min zιε 'e yi -tera "da 'nan Bali a, εn 'e yi -tera "da 'nan, Bali "yi "dra minnun nen o cı -a -wεenan 'nan Bali 'e 'pa 'o 'va bε -wle.

7 Noe "e "yi -tera Bali da "nyian. 'Wı nen Bali -taa -a drele bε yaa -nan wı 'vı Noe lε. Fε -tυ 'ka -a -kəonman 'nan 'wı nen Bali -a 'vı bε e ya 'wı 'kpa -a dı, 'pian Noe 'ka -a -fəleā 'e "trəen -sru "dı, e 'ta 'wυla "da. E -kly -dan dre 'nan -e 'e 'mangulinun 'o 'si 'wı 'ji. -Yee yi -teradı Bali da man nen e tin -te minnun da, kəə 'o "trəen "yuyu 'tan. En -yee yi -teradı Bali da man nen Bali a 'sia min tıglı 'a.

8 Abraam yi -tera Bali da, -yee "wεan zı Bali tin 'ba -yrε "bε, e 'ta 'wυla "da. Bali -a 'vı -yrε 'nan, 'e 'si 'e fla, 'e -taa 'leglən 'tυ -nənle -yrε. -A -nan nen e -kυdı 'sia, 'pian fεnan nen e "ta -ko bε ya'a -nan təa dı. 9 Zı Abraam 'bəla 'leglən nen Bali -a kəon -yrε "bε -a -ji bε, e yi -tera Bali da, εn e -nyran nan nun -pən -a. -Tandannun -ji nen e -nyran. "Bε -sru Izak 'lee Zago "o dre "nyian zı. 'Wı nen Bali -tə "da Abraam lε bε, e -tə "da "nyian -wee "lε. 10 Abraam a 'fla -dan nen -a -pυ a 'e 'fədı 'tre 'ji 'pleble bε -a man -pennan, -yee "wεan nen e 'wı zιε -a dre. 'Fla zιε Bali 'bε cı -a plazan "a, εn -yεε cı -a -təzan -a.

11 Abraam nan Sara a lımən nen ya'a 'nen 'yaa dıε -a, εn Abraam 'bə dre "nyian ceje 'kpa, 'pian e yi -tera Bali da, -yee "wεan nen e kəla 'e klu

bəladı -a 'trεda. Kəə Abraam -a -təa 'nan, Bali nen e -tə 'e wei da 'yrε bε, -te e 'wı 'vı bε, yaa dra. 12 -Yee "wεan nen Abraam 'bə nen tra tεdε 'a bε, -a klu 'bəla 'trεda "kaga. -A kluda min a "kaga "le laji mlən crənnun -le 'wı 'zυ, εn o ya "nyian "kaga "le jemie man nyren -le 'wı 'zυ, min 'ka 'kəlamān -a "nrəndı -a dı.

13 Abraam 'lee Izak 'lee Zago bε, o -fυ yi -teranan Bali da, εn o kaa. Fε nen Bali -tə "da 'nan 'e -nəan -wle "bε, wa'a yıle dı. 'Pian Bali -a -nan kəon -wle -kəəbli, εn -a yıdı o ci nran. Tυ pεenən man bε, te waa ve 'nan, o ya -pən -a 'trεda, εn 'o 'ta tυ "wənnen "ce "drele. 14 -Te min 'wı zιε -a ve bε, yaa -kəonman 'nan, -a fla dra -a -tεa. 15 "Te o -ya tre dra 'bε o -tεa "bε, "te o -kəla o 'li 'o da -nan nun. 16 'Pian -a tıglı da bε, o fla nen e cı 'kpa εn e ya laji bε, -a dra 'bε o -tεa. 'Wı zιε -yee "wεan nen 'yra 'ka Bali tεa -a vıdı -a 'nan 'e ya -wee Bali -a dı. En -yee "wεan nen e 'fla fenyian -tυ man dre -wle.

17 Tυ nen Bali Abraam man 'tan 'nan 'e 'pı Izak -nən 'yrε 'sraga -a bε, Abraam yi -tera Bali da, εn e -kυ -a drele. 'Pian tυ 'bə zιε -a man bε te Bali -tə 'e wei da Abraam lε 'e 'cən 'nan:

18 «'I 'pı Izak 'bε 'i 'klu bəala 'trεda.»

19 Abraam 'wı zιε -a dre, te -a -cin a "ji 'nan, 'pleble a Bali lə -e 'e -kəla min nen e -ka bε, -a fuυdı -a. -Yee "wεan nen Bali Izak -nən Abraam lε 'e "pa 'ji. 'Wı zιε e ya 'wı -kəon "man wı -tυ -a.

20 Izak yi -tera Bali da, -yee "wεan nen e -fεa 'vı 'e 'pı Zago 'lee 'e 'pı Ezo man -wee "tre "wı da.

21 Zago yi -tera Bali da, -yee "wεan nen e -fεa 'vı 'e 'pı Zozεfυ ci nennun man te e "ta -kaa. "Tonyrin man nen e wluan lou, εn e Bali trυ 'ba.

22 Zozεfυ yi -tera Bali da, -yee "wεan nen zı -a -kadı 'bə bε, εn e Izrael 'nən 'le 'sidı Eziptı 'leglən 'ji wı 'vı. En yaa 'vı "nyian 'nan, -te 'e 'ka bε, te 'e 'wlenun 'o 'fυ Eziptı 'leglən 'ji dı.

23 Moizi "tı 'lee -a "bυ "yi -tera Bali da, -yee "wεan nen zı o Moizi -ya bε, waa yəə mlən yaaga 'nan -e minnun 'o vıle 'o 'tε dı. Waa 'yi 'nan 'nen zιε e ya

fenyian, en 'wɪ nɛn Ezipti mingɔnnɛn -a 'vɪ bɛ, wa'a 'ta wɔlɛa "da "dɪ.

²⁴ Moizi yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn zɪ e drɛ ceje bɛ, ya'a 'wɪlɛ "man -e 'wee laabɔ Ezipti mingɔnnɛn 'lu 'le 'nɛn dɪ. ²⁵ Moizi -a 'yɪ 'nan, -te 'o 'vale Bali -le minnɔn -a 'o yra 'yɪ 'e cin va bɛ, -a "yi mlin. Kɔɔ -te Moizi -fɔ mingɔnnɛn -le "kɔnnɛn "bɛ, yaa -tɔa 'nan 'e ya ci "nran nɛn ya'a 'mɔan dɛ -a -ji, ɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "dra. ²⁶ 'Wɪ 'kpa nɛn, Moizi -a -tɔ 'nan, -te minnɔn 'nan 'e man "le zɪ o 'nan Crizi man bɛ -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, 'bɛ "yi "mlian fɛnɔn 'kpagba nɛn Ezipti mingɔnnɛn -le 'kuin bɛ -a drɛdɪ 'yee vɛ -a bɛ -a da. Kɔɔ "yi "nɛn Bali -taa -a drɛlɛ -yrɛ "bɛ, -a 'lɛ nɛn -a yɪɛ cɪ.

²⁷ Moizi yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn e 'si Ezipti 'lɛglɔn 'ji. Ya'a "klanlɛ Ezipti mingɔnnɛn -le nyran -blɪdɪ -lɔ dɪ. Moizi "koe 'ka 'silɛ 'e da "fo "dɪ. Yaa drɛ "le 'nan min nɛn e Bali ye bɛ -yee 'wɪ 'zɔ, 'pian te wa'a ye 'o yɪɛ 'a dɪ. ²⁸ Moizi yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn yaa 'vɪ Izraɛl 'nɔn lɛ 'nan 'o 'blanun -tɛɛ "le zɪ Bali -a 'vɪ 'yrɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn yaa 'vɪ "nyian 'nan 'o -a nyɛn 'si, -e 'o ciɪ -kpɛɪn "fɔ yibanun man. 'O drɛ zɪɛ 'nan -te Bali -le 'pasiazan nɛn laji bɛ e -ta bɛ, -e 'e vɪlɛ 'e -wee 'nɛn flinnun -tɛɛ "dɪ. Izraɛl 'nɔn 'si nɔanba -ji "fɛdɪ bɛ, zɪ Moizi -a pou sia zɪɛ.

²⁹ Izraɛl 'nɔn yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn jemie 'tɛndɛn cɛɛn 'e cin man ɛn o 'ta 'wɔla -a yei. 'Pian zɪ Ezipti 'nɔn sɔnla o -sru "bɛ, 'yi o 'ta 'lɛ 'wɔ ɛn o -nan -nyan.

³⁰ Izraɛl 'nɔn yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn -klɔn -dan nɛn minnɔn -a 'bɔ Zeriko 'fla man bɛ, e -wɪ. Zɪ waa si -fɔ yi -tɔdɔ 'sɔravli "bɛ, ɛn e drɛ.

³¹ ɛn "nyian bɛ Zeriko 'fla 'bɔ da bɛ -kɔnnɛn -wɛɛzan -tɔ a -nan, waa laabo Rab. E yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn minnɔn nɛn Izraɛl 'nɔn o 'pa 'sia 'nan 'o 'kɔ 'fla 'nanjɛn bɛ, e 'pa o va. 'Wɪ nɛn yaa drɛ zɪɛ -yee "wɛan nɛn -a -nan 'ka 'nyanlɛ dɪ. 'Pian 'fla zɪɛ -a da 'nɔn "le 'nan -nan "fo, kɔɔ wa'a 'o "trɔɛn "tɔlɛ Bali wei lɛ dɪ.

³² -Mɛ "wɪ nɛn an -kɔlaman -a vɪdɪ -a "nyian 'cɛɛ? Kɔɔ -te maan 'vɪ 'nan

'an Zedeɔn -le 'wɪ ve, -e 'an Barak -le 'wɪ vɪ, -e 'an Samsɔn -le 'wɪ vɪ, -e 'an Zefete -le 'wɪ vɪ, -e 'an David -le 'wɪ vɪ, -e 'an Sanmian -le 'wɪ vɪ, -e 'an Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'wɪ vɪ bɛ, ya'a 'nyaan cɛɛgɔ dɪ. ³³ O pɛɛnɔn zɪɛ o yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn o 'wɪ -dandan drɛ. O -mienun mingɔnnɛnnun klɪ, ɛn o -mienun -a wɛɛ 'nan 'wɪ "yi "nɛn minnɔn 'o drɛ, ɛn fɛ nɛn Bali -tɔ "da 'nan e -nɔan -wɪlɛ "bɛ, o -mienun -a 'yɪ. ɛn "nyian bɛ, o -mienun -jranun 'le 'lɛ 'wɔ, ³⁴ ɛn o -mienun 'tɛ -dan dri, ɛn min 'ka -kɔlɛlɛ o -mienun -tɛdɪ -a -kuli -tan sɛn -a dɪ. ɛn zɪ o -mienun "koe 'si 'o da bɛ, "bɛ -sru 'plɛblɛ 'ta -wɔlɔ "nyian. O -mienun 'tɔ wɪ 'kuli man, o minnɔn klɪ ɛn -wee 'sounjanun flan bli. ³⁵ Lumɔn -mienun yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn zɪ -wee min -ka bɛ, Bali -a fuɔ ɛn yaa -nɔn -wɪlɛ 'e "pa 'ji.

ɛn "nyian bɛ, min -mienun yi -tɛra Bali da, minnɔn o -sɔn -trilii, 'pian wa'a 'wɪlɛ "man -e 'o 'si Bali -sru "dɪ. Waa -tɔa 'nan -te o -ka 'wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, Bali 'belidɪ nɛn e "mlianla "da "bɛ -a -nɔan 'wɪlɛ. ³⁶ ɛn minnɔn o -mienun sɛɛ 'wɔ, ɛn minnɔn o -mienun -sɔn, ɛn "nyian bɛ, minnɔn o -mienun yrɪ, ɛn o -kɔ o -fɔlɛ -pɔ 'kuin. ³⁷ Minnɔn o -mienun tɛɛ 'kɔlɛ -a, ɛn minnɔn o -mienun "nɛn jɛɛn 'ji "fli, ɛn minnɔn 'wɪ wɪ 'pa o -mienun da -a -nan nɛn minnɔn o tɛɛ -kuli -tan sɛn -a. ɛn o -mienun -le vɛ bɛ, minnɔn o -sɔn te o 'tɛ "paa o da. 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn o -nyrannan "ka "dɪ, te o -cia "wɔdɪ -a. O drɛ 'yalɛ -tɛnɔn 'a, ɛn -wɪ 'kɔlɛ nɛn waa wo 'o da "le sɔ -le 'wɪ 'zɔ. ³⁸ O -cia yɔɔdɪ -a "buinun da 'lee pɔnnun yei. O nyian kunun ji, ɛn -te o -yrɛ 'yɪ 'trɛ 'ji bɛ o nyian "ji. Minnɔn zɪɛ Bali 'ka -a yɪlɛ "yi "le o -fɔ 'trɛ nɛn e ya 'e fadɪ 'wɪ 'wɪdɪ "a 'gɔɛ -a da dɪ.

³⁹ Minnɔn pɛɛnɔn zɪɛ -wee yi -tɛradɪ Bali da -le "wɛan bɛ, Bali o 'tɔ "yi 'vɪ. 'Pian fɛ nɛn Bali -tɔ da 'nan -e -nɔan "minnɔn lɛ bɛ, ya'a -nɔnlɛ -wɪlɛ "dɪ.

⁴⁰ Kɔɔ 'wɪ nɛn e "mlianla "da "bɛ, -a -cin nɛn Bali 'ji 'nan e dra -kaa pɛɛnɔn lɛ. E 'ka 'vale e dra o 'saza lɛ dɪ -le "wɛan.

Bali 'wɪ-mie "paaman-kaa 'ji sɔnba "a

¹ -Cee vɛ bɛ minnun "kaga zɪɛ -wɛɛ drɛ -cee 'wɪ -kɔɔnmannɔn 'a, -yee "wɛan nɛn -kaa -pɔan 'e 'sɔ -cee Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji "le -wee 'wɪ 'zɔ! -Kaa 'pɛ 'e 'si 'wɪ nɛn e -si -tɔa -cee Bali -sru 'ta wɔdɪ lɔ bɛ, -a -sru! 'Wɪ zɪɛ 'wɪ 'wɪlɪdɪnɔn nɛn tɔ pɛɛnɔn man o ya "vale 'o -kaa man ye bɛ, -nyrɛn. ² -Cee Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji bɛ, Zozi -tɔwɪ "nɛn -kaa -nanjɛn. Zozi zɪɛ e yi -tɛra Bali da, -yɛɛ -si 'le 'sɔ -cɛɛ n e 'bɔ -a 'le 'srannan. E wɪ "man nɛn minnun -a -tɛ yiba "plan da. -Ka 'wɪlɪdɪ zɪɛ -a wɔdɪ bɛ e min -tɛa 'yra -a, 'pian Zozi 'ka 'e "trɔɛn "tɔlɛ -yrɛ "dɪ. Kɔɔ ci "nrandɪ -dan nɛn Bali -taa -a -nɔnlɛ -yrɛ -a 'le 'srannan "bɛ, -a 'le nɛn -a yiɛ ci. 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, e -nyran Bali -pɛ "yi "da, te e mingɔnnɛn -ble minnun da. ³ Minnun 'nan Zozi man -pɛ "kaga "ji, 'pian -a -pɛ 'ka plɔlɛ yi -tɛradɪ Bali da man dɪ. 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn 'ka 'ci "nrɔn, -e 'ka 'pɛ 'e vɪlɛ 'e plɔ yi -tɛradɪ Bali da man dɪ.

⁴ Maan -cin -trɔa 'ka 'ji 'nan, 'cee -tɔdɪ 'plɛblɛ -e 'ka vɪlɛ 'ka 'wɪ 'wɪlɪdɪ drɛ dɪɛ, -kadɪ 'wɪ 'ka tian bɔlɛ 'ka man dɪ. ⁵ 'Wɪ nɛn Bali -a 'pla 'yee 'nɛnnun lɛ bɛ, -a da nɛn 'ka 'ci "nrɔn! Yaa 'vɪ 'nan:

«'An 'bɔ Minsan,
-te an ya 'wɪ 'tɔdɪ "paanan
'i 'ji sɔnba "a bɛ,
te 'i 'ci 'e -tɔ lou 'an man dɪ.
ɛn -te an 'wɪ "nɛn kɔɔn 'yiɛ bɛ,
te 'i "koe 'e 'si 'i da 'an 'va dɪ.

⁶ Kɔɔ 'an 'bɔ Minsan,
min nɛn maan ye "yi "bɛ,
-a ji nɛn an 'wɪ 'tɔdɪ "paaman sɔnba "a.
ɛn min nɛn maan 'si "va 'mɛn 'nɛn 'a
bɛ,
-a ji nɛn an sɔnba 'lɛ wo.»

⁷ -Te yra yɪdɪnɔn a bɔnan 'ka man bɛ, 'ka 'sia "le 'nan 'ka "tɪ Bali 'bɛ ci 'wɪ planan 'cɛɛ. 'Wɪ 'kpa nɛn, 'nɛn 'tɔ "ka te -a "tɪ 'ka -a sɔan dɪ. ⁸ Bali 'yee 'nɛnnun pɛɛnɔn 'lɛ bo zɪɛ. -Yee "wɛan -te e ya "cee "drɛnan bɛ, yaa -kɔɔnman 'nan ka ya -yee 'nɛnnun -a. ⁹ -Kaa ci "nrɔn -kaa "tɪnɔn nɛn 'trɛda bɛ o da -tɔ! Zɪ o -kaa 'lɛ 'bɔ zɪɛ, 'pian te -kaa yiɛ "naan o man. -Yee "wɛan Bali nɛn e ya -kaa "tɪ -dan a bɛ, -kaa yiɛ 'e 'nan

'man 'e 'ciɪla "da -e -kaa 'belidɪ yɪ. ¹⁰ -Kaa "tɪnɔn nɛn 'trɛda bɛ, o -kaa 'lɛ 'bɔ o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪ yra man, nɛn waa drɛ tɔ "wɛnnɛn 'wɪ. 'Pian Bali -le vɛ bɛ, "e -kaa 'lɛ bo 'nan -e -kaa "yi "yɪ -ji, kɔɔ e ya "va 'nan -kaa -kɔn 'saun "le 'yee 'wɪ 'zɔ. ¹¹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ 'tɔdɪ nɛn waa "paaman 'nɛn 'ji sɔnba "a bɛ, -a pou sianan "bɛ 'wɪ "naan 'nɛn 'bɔ man, 'pian -a 'le 'srannan 'bɛ 'nɛn zɪɛ yaa "nɛn "ble. -Fɔdɪ -trɔɔ -kɔan -yrɔ, nɛn -yee 'ta wɔ -pɛ -kɔan tɪglɪ 'trɛ da.

Tɔ nɛn e 'ka "le 'o srɔan -tɛ dɪɛ, -a -ji nɛn -kaa ci 'gɔ

¹² -Yee "wɛan 'ka "koe 'e 'tɔ 'ka da, -e 'ka 'pɛ nɛn e ci plɔnan bɛ, 'ka -tɔ 'plɛblɛ! ɛn "nyian bɛ 'ka cɛin -sru "nɛn e ci tɔanan bɛ, 'ka -tɔ 'plɛblɛ! ¹³ -Si nɛn e 'sɔdɪ "ji "bɛ, -a da nɛn 'ka 'ta wɔla! 'Ka cɛin nɛn -a "koe "nyan bɛ, te 'e 'sia 'e cin "nɛn "dɪ, 'pian -a "koe 'e 'tɔ 'e da!

¹⁴ 'Ka -wɛɛ 'nan 'ka yei 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va 'ka 'vale min pɛɛnɔn 'a! ɛn 'ka -wɛɛ 'nan 'cee 'ta wɔ -pɛ 'e 'sɔ Bali lɛ! Kɔɔ -te 'cee 'ta wɔ -pɛ 'ka 'sɔlɛ Bali lɛ dɪɛ, ka 'a Bali ye "fo "dɪ. ¹⁵ 'Ka yiɛ 'tɔ 'ka cin va -e 'ka 'va min -tɔ 'e vɪlɛ 'e 'si Bali -le "yi "bɛ -a -sru "dɪ! ɛn "nyian bɛ, 'ka yiɛ 'tɔ 'ka cin va -e 'ka 'va min -tɔ 'e vɪlɛ 'e nyran 'sia 'e bɔɛzan -tɔ man dɪ! "Tɔgɔ min zɪɛ 'e 'wɪ 'fɔla 'ka yei -e 'wɪ 'bɔ 'e 'ka pɛɛnɔn 'sa. ¹⁶ ɛn "nyian bɛ, 'ka yiɛ 'tɔ 'ka cin va -e 'ka 'va min -tɔ 'e vɪlɛ 'e nyinnan lɪ 'lee -kɔnnɛn -a te wa 'a tian 'o cin 'palɛ dɪ! Te 'ka 'wɪ drɛ "le Ezo -le 'wɪ 'zɔ dɪ! 'E 'ci nrɔn 'trɛda wɪnɔn da 'saza, nɛn ya 'a "klanlɛ Bali lɔ dɪ, -yee "wɛan 'e 'blɪnan -tan fɛ 'kpɔngbo 'nɛn 'tɔ -va. ¹⁷ Kaa -tɔa 'nan "bɛ -sru yaa wɛɛ 'nan 'e "tɪ 'e -fɛa vɪ 'e man -e -a -blɪnan zɪɛ 'e drɛ -yee vɛ -a 'e "pa 'ji. 'Pian -a "tɪ 'ka 'wɪlɛ "man "dɪ. E -wɔɔ 'tandan, 'pian -a "tɪ 'ka -a drɛlɛ dɪ.

¹⁸ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'wɪ nɛn e drɛ Izrael 'nɔn lɛ bɛ, -yɛɛ "cɛɛ drɛ 'cee vɛ -a dɪ. Kɔɔ Izrael 'nɔn pli pɔn man, te Bali a "da. "Tɛ -dan bii pɔn zɪɛ -a da, waa 'yɪ. ɛn laa 'e 'wlei -wlei -fɔ pɔn zɪɛ -a da, waa 'yɪ. ɛn fulɔ 'plɛblɛ fɛɛn pɔn zɪɛ -a da, waa 'yɪ. ¹⁹ ɛn "nyian bɛ, 'bei -dan wɪ, waa 'man. ɛn "nyian bɛ, wei -tɔ wɪ 'plɛblɛ 'kpa, waa 'man. "Klan o

-tɛdɪ 'sia, -a -nan nɛn waa 'vɪ 'nan, e 'ka
"le o wei zɪɛ -a maan dɪ. ²⁰ Fɛ -le "wɛan
nɛn o 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, kɔɔ 'wɪ nɛn Bali
-a 'vɪ bɛ 'o 'wulo 'ka 'sɔa "wlu "dɪ. Yaa
'vɪ 'nan:

«-Te e ya blamin -a,
ɛn -te e ya -wi -a,
fɛ oo fɛ nɛn

e klɛ pɔn zɪɛ -a man bɛ,
minnun 'o 'tɛ -kɔlɛ -a.»

²¹ 'Wɪ nɛn e cɪ drɛnan zɪɛ e min -tɛa
"klan -a "bɔv "le "wɛan, Moizi -a 'vɪ
'nan:

«"Klan 'an -tɛa "le "wɛan
an nyɔndɪ 'sia.»

²² 'Pian 'cee vɛ bɛ, 'wɪ zɪɛ -yɛɛ "cɛɛ drɛ
'cɛɛ dɪ. Kɔɔ ka pli pɔn nɛn waa laabo
Ziɔn bɛ -a man, Bali nɛn -a yɪɛ cɪ "man
"bɛ 'yee 'fla nɛn ka wla. Zeruzalem
nɛn laji bɛ -nyɛn. Fɛ zɪɛ -a -nan nɛn
Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ o "kaga "cɪ
'o cin yɪdɪ te o "fɛdɪ -ble. ²³ ɛn "nyian
bɛ, ka pli Zozinɔn nɛn o -tɛ 'e cin da bɛ
o man. O ya "le Bali -le 'nɛn flinnun
nɛn o 'tɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ laji bɛ -wee 'wɪ
'zv. ɛn "nyian bɛ, ka pli Bali nɛn e ya
'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le tin 'bazan 'a bɛ -a
man. ɛn "nyian bɛ, minnun tɪglɪ nɛn
Bali o drɛ 'saun 'e 'lɛ, ɛn o kaa bɛ, o lei
man nɛn ka pli. ²⁴ ɛn "nyian bɛ, Zozi
nɛn -yɛɛ -maan ɛn Bali 'ka pli 'e man
"nyian 'e 'pee bɛ, -a man nɛn ka pli. ɛn
"nyian bɛ, Zozi nyɛn nɛn e -sran 'cee
"wɛan bɛ -a man nɛn ka pli. Nyɛn zɪɛ
-a 'plɛblɛ "mlian Abɛl -le vɛ da.

²⁵ 'Ka drɛ "yi! -Te Bali a 'wɪ tin
'banan 'cɛɛ bɛ, te 'ka -fɔla 'ka "trɔɛn
-sru "dɪ! Bali 'wɪ 'pla Izraɛl 'nɔn lɛ
Sinai pɔn "srɔn, 'pian 'wɪ zɪɛ waa -fɔla
'o "trɔɛn -sru, ɛn Bali 'wɪ "nɛn kɔɔn -
wɛ. 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, Bali a laji ɛn e ya
'wɪ planan -cɛɛ. -Te -kaa 'wɪ zɪɛ -a -
fɔla -kaa "trɔɛn -sru "bɛ, Bali 'wɪ "nɛn
-kɔɔnman -cɛɛ -kpɔ. ²⁶ Tɔ nɛn Bali a 'wɪ
planan Izraɛl 'nɔn lɛ 'li bɛ, -a wei 'trɛ
nyɔɔn. ɛn 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, e -tɔ 'e wei da. E
'nan:

«-A drɛdɪ -fɔ "nyian
'e 'pa -a -tɔ.

Tɔ zɪɛ -a man bɛ,
'trɛ 'saza "cɛɛ maan nyɔɔnman dɪ,
an labli "paa "va "nyian.»

²⁷ Bali -a 'vɪ 'nan, -a drɛdɪ -fɔ "nyian 'e
'pa -a -tɔ. 'Wɪ zɪɛ -a vɪdɪ -a -kɔɔnman

'nan, fɛ pɛɛnɔn nɛn Bali -a drɛ bɛ, -a
-nan -nyaan tɔ nɛn Bali 'trɛ 'lee labli
nyɔɔnman bɛ -a man. Bali 'wɪ zɪɛ
-a dra 'nan -e fɛnun tɪglɪ nɛn wa'a
'kɔlaman nyɔɔndɪ -a dɪɛ, 'o 'fɔ -nan.

²⁸ Bali -le mingɔnnɛn trɛ nɛn fɛ -tɔ
'ka 'kɔlaman -a nyɔɔndɪ -a dɪɛ, e ya -
cee vɛ -a. -Yee "wɛan -kaa Bali muo
"fɔ, ɛn -cee Bali 'sudɪ bɛ -kaa drɛ "le zɪ
e "sɔa Bali lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zv! -Kaa 'yra
-tɛ Bali lɔ -e -kaa drɛ, ɛn -kaa "klan Bali
lɔ -e -kaa drɛ! ²⁹ -A -cin 'e 'kɔn -kaa 'ji
'nan:

«-Cee Bali bɛ e ya "le 'tɛ -dan nɛn
e fɛ srɛman bɛ -yee 'wɪ 'zv!»

13

*'Wɪ "cɛn "nɛn min -a dra te e "sɔa
Bali lɛ?*

¹ Te 'ka cin yɪdɪ "yi 'le 'tɔ 'ka Zozinɔn
yɛi "dɪ! ² Te 'wɪ 'gɔvɛ -a -cin 'e 'san 'ka 'ji
dɪ, minnun nɛn o bɔala 'ka 'va bɛ, 'ka o
'kun 'ka 'pɛ "fli "a! 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ man
bɛ, min -mienun nyinnannan "nɔn
Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -wɛ, wa'a
-tɔlɛ dɪ. ³ Minnun nɛn -pɔ 'kuin bɛ, 'ka
'ci "nrɔn o da "le 'nan 'ka 'bɔ nɛn -pɔ
'kuin. ɛn minnun nɛn o cɪ 'tɛ 'panan o
da bɛ, 'ka 'ci "nrɔn o da "le 'nan 'ka da
nɛn o cɪ 'tɛ 'panan.

⁴ Lɪmɔn 'lee -klɔnmɔn -le cin 'padɪ
bɛ, 'ka 'sia 'wɪ -dan tɔ -a. Te -klɔnmɔn 'e
nyin lɪ pee -sru "nyian dɪ, ɛn te lɪmɔn
'e nyin -kɔnnɛn pee -sru "nyian dɪ. -
A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali tin -tɛa
"minnun pɛɛnɔn nɛn o nyianla lɪ 'lee
-kɔnnɛn -a te wa'a o cin 'palɛ dɪɛ o da,
ɛn e tin -tɛa "min nan -wɛɛnɔn 'lee min
-sran -wɛɛnɔn da.

⁵ Te 'ka "lala yɪ "yi "bɔv "dɪ! 'Pian
fɛnun nɛn 'ka 'lɔ bɛ, 'e 'ka 'ci "nran, kɔɔ
Bali -a 'vɪ 'e 'bɔ 'a 'nan:

«Mɛin 'tɔvɛ 'e "tun "dɪ,
ɛn ma'an 'pɛ 'sia 'i -sru "dɪ.»

⁶ 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn e ya "le -kaa
"koe 'e 'kɔn -kaa da -a vɪdɪ -a 'nan:

«Minsan 'bɛ "paa 'an 'va,
nyɛn 'ka 'an 'ji dɪ.

Blamin 'ka 'kɔlaman 'wɪ 'tɔ drɛdɪ -a
'mɛn

-e 'yaan 'tɛ "klan -a dɪ.»

⁷ 'Ka 'lɛnɔn nɛn o Bali -le 'wɪ 'paa 'ka
'ji 'e tɛdɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn -wee 'wɪ drɛdɪ
da, ɛn 'ka 'ci "nrɔn -wee -kadɪ da! 'Cee

yi -tera Zozi da -ji be, 'o dre 'cee 'wɪ -kɔn "mannɔn 'a. ⁸ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Zozi Crizi -tɔwli "nen 'li be, -nyren tian cɛɛɔ yi -a, en -yɛɛ fo -nan 'li 'trilii.

⁹ -Yee "wɛan te 'ka 'fli 'tɔl -e 'ka sɔnla 'wɪ "paadɪ -trɛ -sru -e 'ka 'si -si tɪɪ da dɪ! "Yi "nen Bali -a dre 'cɛɛ be -a da nen 'ka 'ci "nrɔn -e 'ka 'kɔn 'ka 'tɔdɪ 'plɛblɛ Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji. -Blifɛ -mienun drɛdɪ min 'srɔɛn 'a be, e ya 'e "tun. -Yɛɛ "cɛɛ min -tɔa 'plɛblɛ Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji dɪ.

¹⁰ 'Sraga nen Zozi 'a 'bɔ be, -cɛɛ "nen "ble. 'Pian minnun nen o Bali -paan tian "le Bali -pannɔn 'a dra 'li -tandan -ji be -yee 'wɪ 'zɔ be, wa'a 'kolaman -e "o "nen "blɪ dɪ.

¹¹ Fɛ nen maan 'vɪ zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'nan lɛ -tɔdɔ pɛɛnɔn man be, Izrael 'nɔn -taa -wee 'wɪ 'wɪdɪ "nan fɛ -a. Bali -pannɔn -a "sia -e 'o -tɛ. Bali -pannɔn 'tazan -a nyen "sia, -e 'e wla fɛnan 'saunzaun 'kpa -nan. Fɛ zɪɛ -a -nan nen e nyen 'bɔ -sɛanla -e Bali 'e -wee 'wɪ 'wɪdɪ fui. 'Pian -wi 'bɔ nen waa -tɛ be, o -ko -a 'tɛ 'blɪɛ 'fla -sru. ¹² 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nen zɪ Zozi nyen "ta -sɛanla -e 'e minnun dre 'saun Bali 'lɛ be, e -kɔ 'e yra yɪɛ 'fla -sru. ¹³ -Kaa 'bɔ "nyian, -kaa -kɔ Zozi 'va 'fla -sru, en -kaa 'wɪ "man -e -kaa yra yɪ -kaa 'vale waa 'e cin va. ¹⁴ -Kaa fla nen 'trɛ 'gɔɛ -a da be, ya'a 'fo 'nan 'li 'trilii dɪ, 'pian -kaa ya -a -wɛɛnan 'nan 'fla nen e -fo -nan 'li 'trilii be 'e dre -cee vɛ -a.

¹⁵ 'Wɪ nen Zozi -a dre zɪɛ, -yee "wɛan nen e ya "le -kaa Bali 'tɔ -dan vɪ tɔ pɛɛnɔn man! -Cee 'sraga nen -kaa bo Bali muo "fɔ vɛ -a be, -nyren zɪɛ.

¹⁶ 'Pian te 'ka 'ci 'e 'san "yi "drɛdɪ man dɪ! En te 'ka 'ci 'e 'san 'padɪ -a 'ka cin va dɪ! 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛdɪ 'sɔ Bali lɛ, 'cee 'sraga bɔdɪ Bali lɛ nen "nyian zɪɛ.

¹⁷ 'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ nen 'ka 'lɛnɔn -a ve 'cɛɛ be -yrɛ, en 'ka 'ta wɔla "da! -Wɛɛ yɪɛ -tɔa 'ka 'va, en 'wɪ pɛɛnɔn nen waa dra be waa 'sinan "paa Bali lɛ. -Te ka o wei 'man en ka 'ta 'wɔla "da "be, o -wee 'nyranman "paa ci "nrandɪ -a. Kɔɔ -te o 'nyranman 'pa 'wɪ 'nanmandɪ -a be, e 'ka 'cee 'wɪ "yi "a "fo "dɪ.

¹⁸ 'Ka Bali trɔ 'ba 'kɔɛ 'wɪ man! Kɔa -tɔa 'nan 'kɔɛ 'wɔlo -ji "nrɔndɪ 'ka tin tɛa 'kɔ da dɪ. Kɔɔ 'wɪ pɛɛnɔn 'ji be, kɔ -wɛɛman 'nan 'kɔɛ 'ta wɔ -pɛ 'e 'kɔn "yi.

¹⁹ Maan laabo 'ka 'lɔ 'nan, 'ka Bali trɔ 'ba 'mɛn 'wɪ man, 'dɔ -e Bali 'e 'si 'lɛ 'sɔ -e 'an 'li 'an da 'ka 'va.

Yaa 'le 'sran o 'tɔ bɔdɪ -a

²⁰ Bali 'be -fɔdɪ -trɔɔ -nɔan "min lɛ. -Kaa san Zozi a -yee 'bla -sru "pinzandɪ -a, en Bali 'bɔ 'be wluan -kanɔn 'va. Bali -a nyen 'si en e minnun pli 'a 'e man 'li "fo "le vɛ -a. ²¹ Bali zɪɛ 'e 'pa 'ka 'va, -e 'ka -kɔla 'wɪ "yi pɛɛnɔn nen e cɪ -a ci 'sɔ 'a be, -a drɛdɪ -a. Zozi Crizi 'e 'plɛblɛ 'nɔn 'cɛɛ -e 'ka 'wɪnun zɪɛ -a dre. 'Tɔ -dan 'e 'kɔn Zozi 'le vɛ -a 'li 'trilii! Amen!

²² 'An "bɔl Zozinɔn, 'wɪnun nen maan 'pla 'cɛɛ be, te 'ka -fɔla 'ka "trɔɛn -sru "dɪ, kɔɔ e 'ka 'wɪ "kaga "a dɪ.

²³ Maan -nan sɛɛ wo 'cɛɛ 'nan, o 'si -kaa "bɔl Timote man. -Te e 'bɔla 'an 'va 'gɔɛ, -e 'kɔ 'lɔ 'ka 'ta -nanjen.

²⁴ An 'ka 'lɛnɔn pɛɛnɔn 'tɔ bo, en an Zozinɔn 'tɔ bo. Zozinɔn nen Itali be, o 'nan 'o 'ka 'tɔ bo.

²⁵ Bali -le "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va!

'Fluba nɛn Zaji -a crɛn -tɛ

¹ An 'bɔ Zaji nɛn an Bali 'lee Minsan Zozi Crizi "sua bɛ, mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ. Maan crɛn -tɛ Bali -le minnun pɛɛnɔn nɛn 'o fuiladi "man 'trɛda bɛ, -wɛ. An 'ka 'tɔ bo.

E 'ka "le Zozizan 'e 'ci -fɔɔ "di!

² An "bʊi Zozinɔn, 'wɪ 'tɔndɔn pɛɛnɔn nɛn o bɔa 'ka man bɛ, 'ka yɪ 'cee ci "nran wɪ -a. ³ Kɔɔ te ka yi -tɛra Bali da bɛ, ka bɔala 'ji, -e 'e -pɔan 'sɔdi -nɔn 'cɛɛ. ⁴ 'Ka yie 'trɔa "da, -e -pɔan 'sɔdi zɪɛ 'e 'kʊ 'kaa -trilii "le zɪ e ci Bali ci 'sɔ 'a bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. -E 'ka 'kɔn tɪglɪ, te 'ka drɛ wɪ a 'e 'sɔdi "ji Bali 'lɛ.

⁵ 'Pian -te min -tʊ a 'ka yei 'nan 'wɪ nɛn kɔ 'e drɛ ya'a tɔa dɪɛ, 'e laabʊ Bali 'lɔ. Bali 'wɪ 'tɔdi -nɔan -yrɛ "le zɪ yaa laabʊ -yrɔ "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Kɔɔ ya'a min bo "va "di, ɛn yaa -nɔan 'e "tun. ⁶ 'Pian min 'bɔ 'e yi -tɛra "da -e 'e laabʊ -yrɔ. Te 'e 'ci -fɔɔ "di! Kɔɔ min nɛn 'e 'ci -fɔɔman bɛ, e ya "le "pɛzannɛn nɛn fulɔ 'ta -tɔa "man "bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. ⁷ Maan ve 'cɛɛ 'nan, te -a -cin 'e 'kɔn min zɪɛ -a -ji 'nan, 'e fɛ -tʊ ye Minsan 'lɔ "fo "di. ⁸ Kɔɔ min nɛn 'e 'ci -fɔɔman bɛ, -a -wulo -ji wɪ 'ka -tʊwli "di. ɛn -yee 'wɪ pɛɛnɔn drɛdi -ji bɛ, ya'a 'e yie 'tɔala 'wɪ 'tʊ da tɪglɪ -e 'e drɛ di.

Seezan 'lee fɛzan -le 'wɪ

⁹ Min nɛn e ya seezan -a, ɛn e sɔɔnla Zozi -sru "bɛ, -a san ci 'e "nran 'nan, Bali 'e dra min -dan a. ¹⁰ 'Pian min nɛn e ya fɛzan -a, ɛn e sɔɔnla Zozi -sru "bɛ, -a -cin 'e 'kɔn -a san ji 'nan, e 'ka min -dan a Bali 'lɛ "fo "di. Kɔɔ e "sia 'e yifɛ -sru "le zɪ lu 'e -fui -tɛa, -e 'e 'sran bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ¹¹ -Te yidɛ bii 'plɛblɛ bɛ, -e lu -fui 'e 'sran, te -yee fɛnyian -nyan. Zɪ fɛzan "sia 'e yifɛ da zɪɛ.

'Wɪ 'wɪdi "drɛdi -taala 'kɔ!

¹² Min nɛn 'wɪ 'wɪdi "cin -trɔa "ji ɛn ya'a dreɛ dɪɛ, Bali -le -fɛa -a san man. Kɔɔ -te -a san 'yee 'plɛblɛ 'ci kɔɔn zɪɛ -trilii ɛn e 'bɔla -a -wulo planan "bɛ,

'belidi nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -yee vɛ -a. Minnun nɛn o Bali ye "yi "bɛ o -kopa nɛn zɪɛ.

¹³ Min nɛn 'wɪ 'wɪdi "cin -trɔa "ji "bɛ, te 'e 'pa Bali da di! Kɔɔ 'wɪ 'wɪdi "cin 'ka Bali ji di, ɛn Bali 'ka 'wɪ 'wɪdi "cin tɔala min ji di. ¹⁴ 'Pian blamin 'bɔ 'wulo -ji wɪ 'bɛ see "paaman, -e 'e 'wɪ 'wɪdi "drɛdi -cin -tɔ "ji. ¹⁵ -Te min sɔɔnla 'e 'wulo -ji "nrɔndi 'wɪdi zɪɛ -a -sru "bɛ, -e 'e 'wɪ 'wɪdi "drɛ. ɛn -te min 'wɪ 'wɪdi drɛ 'trilii bɛ, -a 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a.

¹⁶ An "bʊi Zozinɔn, an 'ka ye "yi 'kpa. Te 'ka 'wɪ 'gʊɛ -a "sia 'ka see "paa wɪ -a di. ¹⁷ Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ "yi 'lee 'wɪ tɪglɪ pɛɛnɔn "sia Bali va lou. -Yɛɛ laji fɛnɔn pɛɛnɔn nɛn o "bia bɛ o drɛ. Fɛnɔn pɛɛnɔn zɪɛ 'o 'man limlan, 'pian Bali 'ka 'limlan 'li "fo "di. ¹⁸ Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a nɛn, e -kaa drɛ 'yee 'nɛnnun -a. Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn e ya 'wɪ tɪglɪ 'a bɛ, -a 'bɔ 'a nɛn e 'belidi 'nɔn -cɛɛ 'nan, -e -kaa kɔn 'e 'pɛ drɛvɛ flin -a.

'Ka "trɔɛn "tɔ Bali wei lɛ, -e 'ka 'ta wɔla "da!

¹⁹ An "bʊi Zozinɔn, an 'ka ye "yi 'kpa. 'Wɪ 'gʊɛ -a -cin 'e 'fɔla 'ka 'ji. 'Ka "trɔɛn 'e 'wɪ man! Te 'ka 'lebo 'e 'fɔ 'e 'flin -e 'e 'wɪ di! ɛn te 'bli 'e 'fɔ 'ka 'ji tada di! ²⁰ Kɔɔ -te 'bli 'fɔ min ji bɛ, ya'a Bali ci 'sɔ wɪnɔn dra "fo "di! ²¹ -Yee "wɛan nɛn 'ka 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ -a 'tʊl, 'lee 'wɪ 'wɪdi pɛɛnɔn, -e 'ka 'wɪ Bali wei nɛn waa 'vɪ 'cɛɛ bɛ -a man, -e 'e -kɔla 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji -le "wɛan.

²² Te 'ka 'fli sɛɛ wɔ 'nan ka ya Bali wei mannan di! 'Pian -te kaa 'man bɛ, 'ka 'ta wɔla "da! ²³ -Yɛɛ ci 'nan, min nɛn 'e "trɔɛn -tɔa Bali wei lɛ, te ya'a 'ta 'wo "da "dɪɛ, yaa dra "le 'nan min -tʊ 'bɛ 'e 'fli -nanjɛɛn -niannun 'ji, ɛn 'e 'fli -tɔ klɔ 'yɪ. ²⁴ Zɪ e cɛɛn "man ɛn e -kʊ bɛ, 'nun tɔɔn -a -tɔ klɔ 'san 'e 'fli ji. ²⁵ 'Pian bii nɛn 'i yie -trɔa Bali wei tɪglɪ nɛn e min "sia 'wɪ 'wɪdi "le nɔanba -ji bɛ -a da bɛ, Bali -fɛa ve 'i man. Kɔɔ 'i "trɔɛn "tɔ -yrɛ, ɛn i kɔala "man, ɛn -a -cin 'ka 'sanlɛ 'i 'ji di, 'pian i 'ta 'wɔla "da.

²⁶ Min nɛn e 'nan e ya Bali -sru, te ya'a 'kɔlaman 'e wei 'kundɪ -a dɪɛ, te e ya 'e 'fli sɛɛ wɔnan. Te -yee 'ta wɔdi

Bali -sru "bε -a -ci "ka "dɪ. ²⁷ 'Pian -kaa "tɪ Bali bɔdɪ tɪglɪ nɛn 'nan, blamin 'e yɪε 'tɔ "tɪ 'lee "bɔ "ka "da "nɛnnun 'lee -calenun va 'wee yra yɪdɪ -ji. ɛn "nyian 'nan blamin 'e 'fli 'kun -e 'e vɪε 'e 'wɪ 'wɪdɪ "tɔwɪ "drɛ dɪ.

2

Te 'ka min bɔ "va dɪ!

¹ 'An "bɔɪ Zozinɔn, kaa nɛn ka yɪ -tɛra mingɔnnɛn -kaa san Zozi Crizi da bɛ, te 'ka min bɔ "va "dɪ. ² 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔvɛ -a da. Fɛzan -tɔ wɪa 'cee cin yɪ 'kuin 'e 'pɛ 'wɪε man le -siga, ɛn 'e 'ta le sɔ fɛnyian -a. Seezan -tɔ wɪa "nyian 'cee cin yɪ 'kɔn 'lein zɪε -a -ji, te sɔ "cɛɛndɪ a "da. ³ Min nɛn 'e 'ta le sɔ fɛnyian -a bɛ, kaa -nanjɛn, ɛn 'ka 'nyrannan fɛnyian -nɔn -yrɛ. 'Pian kaa 'vɪ seezan "le "lɛ 'nan: «Bii 'gɔ, "i "tɔ wɔ lou, ɛn -te i ya "va "bɛ, 'i 'nyran 'mɛn pɛin "srɔn "tra.» ⁴ 'Wɪ zɪε -a drɛdɪ bɛ, e ya min bɔdɪ "va "wɪdɪ "a.

⁵ 'An "bɔɪ Zozinɔn, an 'ka ye "yɪ 'kpa. 'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gɔvɛ -yrɛ! Maan ve 'cɛɛ 'nan, minnɔn nɛn o cɪ seenɔn 'a 'trɛ 'gɔvɛ -a da bɛ, Bali o 'si "va 'nan, -e 'e o drɛ fɛnɔn 'a 'wee yɪ -tɛradɪ 'e da man, -e 'o 'kɔ 'yee mingɔnnɛn trɛ nɛn yaa 'pla minnɔn nɛn waa ye "yɪ "bɛ, -wɪε "bɛ -a da. ⁶ 'Pian 'cee vɛ bɛ, ka'a seenɔn 'siala min -a dɪ, fɛnɔn nɛn ka o ye "yɪ. -Mɛ "le "wɛan nɛn kaa dra zɪ? Fɛnɔn 'bɛ 'tɛ "paa 'ka da, ɛn -wɛɛ -ko 'kaa tin 'banɔn 'cɛin -da. ⁷ ɛn -wɛɛ 'tɔ "srɔnman 'tɔ fɛnyian nɛn Zozi Crizi 'tɔ a bɛ -a man.

⁸ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, -yee -pei -tɔ wɪ -dan tɔ -a. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«'I bɔɛzan -tɔ yɪ "yɪ

"le 'yie 'wɪ 'zɔ!»

-Te 'wɪ zɪε -a drɛnan nɛn ka cɪ bɛ, te ka 'wɪ "yɪ drɛ. ⁹ 'Pian -te ka min 'bɔ "va "bɛ, te ka 'wɪ 'wɪdɪ drɛ. ɛn te Bali -le -pei zɪε e tin -tɛa 'ka da Bali 'lɛ. ¹⁰ Kɔɔ -te min Bali -le -pei -tɔwɪ "cɛ srɛ bɛ, te yaa pɛɛnɔn srɛ "fo. ¹¹ Bali -a 'vɪ 'nan:

«Te blamin 'e min nan -wɛɛ "dɪ,

ɛn te 'e min -sran -wɛɛ "dɪ!»

ɛn yaa 'vɪ "nyian 'nan:

«Te blamin 'e drɛ min -tɛzan -a dɪ!»

-Te min 'ka min nan -wɛɛɛ dɪ, 'pian ɛn e drɛ min -tɛzan -a bɛ, te ya'a 'ta wɔlɛa Bali wei da "fo "dɪ.

¹² -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'ka "ta "we, ɛn 'ka "ta 'wɪ dra bɛ, -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali wei nɛn e min "sia 'wɪ 'wɪdɪ "le nɔanba -ji bɛ, e 'cee tin "baa. ¹³ Kɔɔ yɪ nɛn Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa bɛ, min nɛn ya'a 'e bɔɛnɔn nyrinda 'silɛ dɪε, Bali 'ka -a san nyrinda sia dɪ. 'Pian min nɛn 'e bɔɛnɔn nyrinda 'si bɛ, te "klan 'e 'kɔn -a san -ji dɪ.

Yɪ -tɛradɪ Bali da 'lee min drɛ wɪ

¹⁴ 'An "bɔɪ Zozinɔn, -te min -a 'vɪ 'nan, an yɪ -tɛala Bali da, te ya'a kɔɔnman 'e drɛ wɪ -a dɪε, -a -ci nɛn 'nɔn? -Yee yɪ -tɛradɪ Bali da zɪε, ya'a sia 'wɪ 'ji "fo "dɪ. ¹⁵ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔvɛ -a da. 'Ka "bɔɪ Zozizan 'tɔ a 'ka 'va, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'ka "blu Zozizan 'tɔ a 'ka 'va, -a ta sɔ "ka "dɪ, ɛn -a -blɪfɛ "ka "dɪ. ¹⁶ ɛn kaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Kɔ ya yɪ pee nyan. I -fɔ -trɔɔ. Bali 'e fɛ nɛn yɪa -wɛɛman bɛ -a -nɔn 'yie.» 'Pian fɛ nɛn 'e klɪ "man "bɛ, ka'a -nɔnɛ -yrɛ "dɪ. 'Wɪ zɪε -a drɛdɪ bɛ, -a -ci "ka "fo "dɪ. ¹⁷ -A -tɔwɪ "nɛn "nyian yɪ -tɛradɪ Bali da -a. Min nɛn e yɪ -tɛala Bali da, ɛn ya'a kɔɔnman 'e drɛ wɪnɔn -a dɪε, min zɪε -yee yɪ -tɛradɪ Bali da -ci "ka "fo "dɪ.

¹⁸ ɛn "nyian bɛ, -te min -a 'vɪ 'mɛn 'nan: «Min -tɔ yɪ -tɛala Bali da, ɛn min pee "e "yɪ "dra minnɔn lɛ.»

Tɔɔn maan laabo min zɪε -yrɔ 'nan, 'i 'yie yɪ -tɛradɪ Bali da nɛn wa'a kɔɔnman o drɛ wɪ -a dɪε, -a -ci -kɔɔn 'mɛn! -E 'an 'mɛn yɪ -tɛradɪ Bali da -ci -kɔɔn 'yie 'an drɛ wɪ -a. ¹⁹ I yɪ -tɛala "da 'nan Bali a -tɔwɪ "cɛ. 'Wɪ 'kpa nɛn. 'Pian -a -cin 'e 'kɔn 'i 'ji 'nan, -yɔ -wɪdɪnɔn "o yɪ -tɛala "nyian "da zɪ, ɛn o "klanman -yrɔ.

²⁰ -Blɔzan, i ya "vale 'an -ci -kɔɔn 'yie 'nan, yɪ -tɛradɪ Bali da nɛn wa'a kɔɔnman 'o drɛ wɪ -a dɪε, -a -ci "ka "dɔvɔ? ²¹ -Mɛ "le "wɛan nɛn Bali -kaa tra Abraam 'sia min tɪglɪ 'a? -A drɛ wɪ man nɛn. Kɔɔ Abraam wɪ "man, ɛn e 'e 'pɪ Izak 'si, yaa -nɔn Bali lɛ 'sraga bɔvɛ -a Bali -pan "davɛ da. ²² Yɪa 'yɪ? -A drɛ wɪ 'lee -yee yɪ -tɛradɪ Bali da drɛ 'tɔwɪ. ɛn -yee yɪ -tɛradɪ Bali da 'e 'lɛ sɔɔ

-a drɛ wɪ man. ²³ 'Wɪ 'bɔ zɪɛ -yee "wɛan e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan: «Abraam yi -tɛra Bali wei da, ɛn Bali -a 'sia min tɪglɪ 'a 'yee yi -tɛradɪ 'e da man.» Bali -a laabu 'e bee. ²⁴ -Yee "wɛan maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, Bali min "siala min tɪglɪ 'a 'e drɛ wɪ 'lee 'yee yi -tɛradɪ 'e da man, 'pian ya'a siala min tɪglɪ 'a 'yee yi -tɛradɪ Bali da 'saza "cɛ "man dɪ.

²⁵ 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -yɛɛ drɛ "nyian -kɔnnɛn -wɛɛzan nɛn waa laabo Rab bɛ -yee vɛ -a. Bali -a "sia lɪmɔn tɪglɪ 'a 'e drɛ wɪ man. Kɔɔ minnɛn nɛn Zozue o 'pa 'sia bɛ, e 'pa 'o 'va, ɛn e -si -tɔ kɔɔn -wɪɛ 'nan 'o 'tɛ -ji "da.

²⁶ Kaa -tɔa 'nan -te 'flindɪ -nyan min lɔ bɛ, te e -ka. -A -tɔwli "nɛn "nyian yi -tɛradɪ Bali da -le vɛ -a. Yi -tɛradɪ Bali da nɛn wa'a kɔɔnman 'o drɛ wɪ -a dɪɛ, te e ya 'e 'kadɪ.

3

Min nrɛn 'le 'wɪ

¹ 'An "bɔɪ Zozinɔn, te 'ka vɪnan 'ka pɛɛnɔn 'e drɛ Bali wei "paanɔn 'a dɪ. Kɔɔ kaa -tɔa 'nan, 'kɔ Bali wei "paanɔn bɛ, Bali 'kɔɛ 'wɪ tin "baa 'plɛblɛ 'e "mlian min peenun -le vɛ da. ² -Kaa pɛɛnɔn -pɛ "saanman 'wɪ 'wɪdɪ 'va 'wɪ "kaga 'ji. -Te min 'lewei 'ka "saanɛ -tɔwli 'wɪ 'wɪdɪ 'va dɪɛ, te min nɛn -a drɛ wɪ a 'e 'lɛ sɔɔdɪ bɛ, -nyrɛn. Te e -kɔlaman 'e 'fli 'kundɪ -a "fo.

³ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔɛ -a da. -Kaa -bulalɛ wɪɛ wo -sɔnɔn 'le, 'nan -e 'o -kaa wei man, -e -kaa -kɔla "o pladɪ -a. ⁴ ɛn "nyian bɛ, 'ka 'ci "nrɔn -klɔ -dandannun da. -Te -klɔ a -dan 'kɔ oɔ, -a -trɔa "vɛ -si yra a "wɛnnɔn. -Te fulɔ 'plɛblɛ a 'ta 'tɔnan "man "bɛ, -a -trɔa "vɛ -si yra "wɛnnɛn zɪɛ -yɛɛ -maan -e -a -fɔzan 'e -trɔa -si yra. ⁵ -A -tɔwli "nɛn "nyian min nrɛn 'le vɛ -a. E ya min man mɛnnun va "wɛnnɔn, 'pian -yɛɛ -maan -e 'wɪ -dan 'e 'fɔla.

ɛn "nyian bɛ 'ka 'ci "nrɔn plɔ -dan nɛn 'tɛ "wɛnnɛn -fɔala 'ji bɛ -a da. ⁶ Min nrɛn a "le 'tɛ 'le 'wɪ 'zɔ. -A da nɛn 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn cɪ. E ya -kaa man mɛnnun va, ɛn -yɛɛ -kaa mun -muan "tri -tɔa. Maan ve 'cɛɛ 'nan, -e

'e 'sia yi nɛn o min -yaa "da "trilii, -e -a -ka yi 'e bɔ bɛ, -a nrɛn 'bɛ 'tɛ wo -yee 'trɛda va. 'Tɛ zɪɛ Satan -va nɛn e "sia.

⁷ Min -kɔlaman -e 'e luji wi pɛɛnɔn, 'lee "lomannun, 'lee pɔnɛnnun, 'lee fɛ pɛɛnɔn nɛn o 'ta wɔla 'o 'kɔlɛnɛn "bɛ, o 'lɛbɔ. ⁸ 'Pian min -tɔ 'ka 'kɔlaman 'e nrɛn pladɪ -a "fo "dɪ. Fɛ -wɪdɪ "nɛn, ya'a 'tɔa 'e "pa 'ji flu dɪɛ, -nyrɛn. E ya 'e fadɪ min -tɛ 'yile -a.

⁹ Nrɛn zɪɛ -a 'bɔ 'a nɛn -kaa Minsan nɛn e cɪ -kaa "tɪ "a bɛ, -a 'tɔ bɔa. ɛn -a 'bɔ 'a nɛn -kaa wei "paala blamin nɛn Bali -a drɛ "le 'yee 'wɪ 'zɔ bɛ, -a man. ¹⁰ Min 'le 'a nɛn min -fɛa ve min man. ɛn min 'le 'tɔwli zɪɛ -a 'bɔ 'a nɛn min 'e wei "paala min man. 'An beenun, te 'cee vɛ 'e 'kɔn zɪɛ dɪ! ¹¹ Fɛnan nɛn 'yi bɔala bɛ, 'e drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a! 'Yi 'nɔnnɔn 'lee 'yi nyrannyran 'ka 'bɔala fɛ -tɔwli zɪɛ -a -nan 'e cin -a dɪ. ¹² ɛn "nyian bɛ, -lomin yiba 'ka 'baa -voga -a dɪ, ɛn -mango yiba 'ka 'baa -lomin -a dɪ. ɛn 'yi 'wɛwɛa 'lee 'yi 'nɔnnɔn 'ka bɔala 'yi bɔlanan 'tɔwli "nan dɪ.

Laji 'wɪ 'tɔdɪ

¹³ -Te min -tɔ a 'ka yei, te 'wɪ pɛɛnɔn 'cin a "ji, ɛn e 'wɪ -tɔa "bɛ, 'e -kɔɔn 'yee -kɔndɪ "yi 'lee 'e drɛ winun tɪglɪ 'a. ¹⁴ 'Pian -te man bɔdɪ -nɔnnɔn -cin a 'ka 'ji bɛ, te 'ka 'fli -kɔɔn 'cee 'wɪ 'tɔdɪ -a "fo "dɪ. ɛn -te bɔɛ "blɪdɪ -cin a 'ka 'ji bɛ, te 'ka 'fli -kɔɔn 'cee 'wɪ 'tɔdɪ -a "fo "dɪ. Kɔɔ -te 'ka 'fli -kɔɔn 'nan ka ya 'wɪ 'tɔnɔn 'a bɛ, te ka 'wɪ -sɛan. ¹⁵ 'Wɪ 'tɔdɪ zɪɛ, Bali "cɛɛ 'bɛ -nɔan "dɪ. E "sia 'trɛda 'gɔ, ɛn min 'bɔ -wulo -ji nɛn e -tɔala. Satan -va nɛn e "sia. ¹⁶ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, -te man bɔdɪ a fɛnan, ɛn bɔɛ "blɪdɪ a fɛnan bɛ, fɛ zɪɛ -a -nan 'ka flu "fo "dɪ. 'Wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn a -nan.

¹⁷ 'Pian 'wɪ 'tɔdɪ nɛn e "sia Bali va bɛ, e ya 'wɪ 'tɔdɪ tɪglɪ 'a. E min dra min -trɔɔ -a, ɛn e min dra min ci "yizan 'a. Min zɪɛ e min wei maan, min nyrinda -sɛan "da, ɛn e "yi "dra min lɛ. Ya'a min bo "va "dɪ, ɛn ya'a 'wɪ 'dra -dawli a dɪ. ¹⁸ Minnɛn nɛn waa -wɛɛman -trɔɔ 'nan minnɛn yei 'e 'fɔ -trɔɔ bɛ, -a 'le 'srannan "bɛ 'wɪ "yi "drɛdɪ nun 'bɛ -taa "bɔlɛa.

4

'Ka Satan 'twi-e 'ka-səɔnla Bali-sru!

¹ Kulinun a 'ka yei, ɛn 'wɪ 'blɪdɪnun a 'ka yei. Nyin zia nɛn 'wɪnun zɪɛ -a pou 'si? Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'ka 'bɔ 'wulo -ji "nrɔndɪ -wɪdɪnun nɛn ka 'ta wɔla "da "bɛ -yɛɛ -maan 'wɪnun a 'ka yei. ² Ka ya "vale fɛ -tɔ 'e drɛ 'cee vɛ -a, 'pian -te ka'a ye dɪɛ, te ka 'nandɪ 'sia min man "le 'ka -tɛ. ɛn ka ya "vale 'nan 'ka bɔɛzan -tɔ -lɔ fɛ 'e drɛ 'cee vɛ -a, 'pian -te ka'a 'kɔlaman -a yɪdɪ -a dɪɛ, te -kulinun 'lee 'wɪ 'blɪdɪnun wɪla 'ka yei. Fɛ nɛn ka cɪ "va "bɛ ka'a ye dɪ, ka'a laabo Bali lɔ dɪ -le "wɛan. ³ ɛn -te kaa laabu Bali lɔ bɛ, ya'a nɔan 'cɛɛ dɪ, kɔɔ -a laabu "manwɪ a -wɪdɪ. Kaa laabo 'nan, -e 'ka 'fli cɪ 'sɔ wɪnun drɛ -a.

⁴ Ka "we "flivli Bali man "le lɪmɔn nɛn e 'si 'e 'sran wɪlɔ, ɛn e -kɔ -kɔnnɛn pee -va bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Trɛda fɛnun yɪdɪ "yi "bɛ, e ya Bali 'nan man wɪ -a. Ka'a -ci tɔa dɔv? Min oo min nɛn e 'trɛda fɛnun pɛɛnɔn ye "yi "bɛ, 'e 'fli dra Bali 'nanmanzan 'a. ⁵ E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Lei nɛn Bali -a -nɔn 'cɛɛ bɛ,
Bali -a ye "yi, ɛn e man bɔ "da!»

Te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'wɪ zɪɛ e ya 'wɪ "tun "a dɪ! ⁶ 'Pian "yi "nɛn Bali -a dra -cɛɛ bɛ e "mlianla "da. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Minnun nɛn o 'fli dra -dandan bɛ
Bali 'ka o ye "yi "dɪ.

'Pian e "yi "dra minnun nɛn
wa'a 'o 'fli kɔɔnman dɪɛ -wɪɛ.»

⁷ -Yee "wɛan nɛn 'ka 'wɪ "man 'ka 'ci 'fɪdaa 'a, -e 'ka 'ta wɔla Bali -sru! Te 'ka tɔa Satan lɛ dɪ! 'Ka drɛ zɪɛ -e 'e 'si 'ka man -kɔɔbli! ⁸ 'Ka -pli Bali man, -e 'e -pli 'ka man! 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn, 'ka 'pɛ 'e 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru! Kaa nɛn 'ka 'ci -fɔɔman Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji bɛ, 'ka 'ci 'si 'fɪdaa -e 'ka 'ta wɔla Bali -sru. ⁹ 'Wɪ 'wɪdɪnun nɛn kaa dra bɛ, -a 'wɪ 'e 'nan 'ka man! 'O 'ka 'ta drɛ -trɔdrɔ! 'Ka 'wuɔ! 'Ka 'cee 'shɛ 'blɪdɪ lɪla "da -wuɔdɪ -a! 'Ka 'cee 'ci "nrandɪ lɪla "da -trundɪ -a! ¹⁰ 'Ka 'fli drɛ "wɛnnɔn Bali 'lɛ, -e 'e 'ka drɛ -dan!

Te 'ka min 'tɔ 'tɛ dɪ!

¹¹ 'An "bɔɪ Zozinɔn, te 'ka 'wɪ 'ka cin man -wɪdɪ "dɪ! Min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ 'e "bɔɪ -tɔ man, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ yaa 'tɔ 'tɛ

bɛ, te e 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ Bali -le -pei man, ɛn e tin -tɛ "da. -Yɛɛ cɪ 'nan, -te i 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ Bali -le -pei man bɛ, te yi'a 'ta wɔlɛa "da "dɪ, 'pian te i drɛ -a man tin 'bazan 'a. ¹² Bali -tɔwɪ 'bɛ -pei -tɔ minnun lɛ, ɛn -yɛɛ cɪ -a ta tin 'bazan a. -A -tɔwɪ 'bɛ -kɔlaman min 'sɪdɪ -a 'wɪ 'ji, 'lee min -tɛdɪ -a. 'I 'fli "sɪala 'kɔ, ɛn i "we 'i bɔɛnun man zɪɛ.

Fɛnɔn, te 'ka 'fli 'sia -dan dɪ!

¹³ Kaa nɛn kaa ve 'nan: «Cɛɛgɔ 'lee "trɛ "a kɔ -ko 'fla 'gɔɛ -a da, kɔ lɛ -tɔ -tɛa "nan nun, kɔ 'flɛ -taan -e 'kɔ 'lala yɪ» bɛ, 'ka drɛ "yi! ¹⁴ 'Ka'a "trɛ wɪ tɔa dɪ. Ka ya "le "lolu -kɔɛi "wɛnnɛn nɛn e -tɔala -voo, -e 'e 'si 'nan bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹⁵ 'Wɪ nɛn kɔ 'ka vɪ bɛ, -nyrɛn 'gɔ. 'Ka vɪ 'nan: «-Te Minsan wɪ "man 'nan 'belɪdɪ 'bɔ 'kɔ man bɛ, kɔ fɛ 'gɔ 'lee fɛ 'gɔɛ -a dra.» ¹⁶ 'Pian ka'a 'wɪ zɪɛ 'bɛ 've dɪ. 'Ka 'fli "sɪala -dan, ɛn 'ka 'fli -kɔɔnman. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e ya -wɪdɪ.

¹⁷ Maan ve 'cɛɛ 'nan, min oo min nɛn e 'wɪ "yi "nɛn kɔ 'e drɛ bɛ -a -tɔa, ɛn ya'a drɛɛ dɪɛ, te e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ.

5

Fɛnɔn, 'ka drɛ "yi, "tɔgɔ 'wɪ 'e bɔ 'ka man!

¹ Fɛnɔn, an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, 'ka wɪ 'sia 'plɛblɛ, 'wɪ 'nɔnnɔan nɛn e -taa "bɔlɛ 'ka man bɛ -yee "wɛan. ² Tɔ zɪɛ -a man bɛ, 'ka yɪfɛnun srɛman, ɛn fadrɔnɛn 'cee sɔnun -ble. ³ -Jeza -fɔa 'cee -sɪga 'lee 'cee "lalanun man. -Jeza zɪɛ -yɛɛ 'ka man wɪ -tɔa lou -e 'e 'ka kɔlɛbɔ "blɪ "le 'tɛ 'zɔ. 'Trɛda -nyan tɔ 'bɔ 'kogo, 'pian te ka -ko 'ka yɪfɛnun tredɪ -a "kaga. ⁴ Minnun nɛn o 'nyranman 'pa 'cee fei ɛn ka'a o -pan wɔlɛ dɪɛ, 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san Bali -wee -paandɪ man. ⁵ ɛn "nyian bɛ fɛ -tɔ 'ka 'klɪlɛ 'ka man dɪ, 'ka 'ci 'sɔ wɪnun pɛɛnɔn drɛ 'trɛda. 'Trɛda -nyan tɔ 'bɔ 'kogo, 'pian te ka -ko fɛnun -blɪdɪ -a, ɛn ka -ko bɔadɪ -a "le -sru nɛn o cɪ -a 'lɛ bɔnan 'nan -e 'o -blɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ⁶ ɛn "nyian bɛ minnun nɛn wa'a 'wɪ 'tɔ drɛɛ dɪɛ, ka 'wɪ 'pa o da, ɛn ka o tɛɛ. Wa'a 'wɪ 'tɔ vɪɛ dɪ.

'Ka-pɔan 'e 'sɔ!

⁷ 'An "bɔɪ Zozinɔn, 'ka -pɔan 'e 'sɔ 'trilii, -e Minsan -ta tɔ 'e bɔ. 'Ka 'ci "nrɔn fei 'pazan nɛn e 'yee fɛ 'wlɛ -fɔa 'trɛ 'ji bɛ -a da. Yaa man -pɛan -pɔan 'sɔɔɪ -a -trilii, -e laa 'e 'fɛn "man, -e -a -tɛ tɔ 'e bɔ. ⁸ 'Ka 'bɔ "nyian, "cee -pɔan 'e 'sɔ zɪɛ! 'Ka -pɔan 'kun, kɔɔ Minsan -tadɪ 'bɔ 'kogo.

⁹ 'An "bɔɪ Zozinɔn, te 'ka cin man wɪ 'pa dɪ, "tɔgɔ Bali 'e tin -tɛ 'ka da! Min nɛn 'e tin -tɛa "min da bɛ, e 'bɔ 'kogo. ¹⁰ Minnun nɛn o Bali 'lewei 'vɪ Minsan 'tɔ da bɛ, o -pɔan 'sɔ 'wee yra yɪdɪ -ji. 'Ka 'ci "nrɔn o da, -e 'o drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "mannɔn 'a. ¹¹ Minnun nɛn o -pɔan 'sɔ yra yɪdɪ -ji bɛ, kɔa ve o man 'nan 'wee 'wɪ a "yi. Ka Zob -le -pɔan 'sɔɔɪ 'wɪ 'man. ɛn fɛ nɛn Bali -a -nɔn -yrɛ -a 'le 'srannan "bɛ, kaa -tɔa. Maan ve 'cɛɛ 'nan, Minsan ci a "yi, ɛn min nyrinda -sɛan "da.

¹² 'An "bɔɪ Zozinɔn, te 'ka 'wɪ 'tɔ -ji -pɛ wluan dɪ! Te 'ka 'pɛ wluan labli man dɪ, ɛn te 'ka 'pɛ wluan 'trɛ man dɪ, ɛn te 'ka 'pɛ wluan "nyian fɛ pee man dɪ! 'Pian 'wɪ tɪgɪ nɛn 'ka vɪ! -Te 'wɪ a 'wɪ 'kpa -a bɛ, 'ka vɪ -inyan! ɛn -te 'wɪ a 'wlu 'a bɛ, 'ka vɪ -cɛjɛ! "Tɔgɔ yi nɛn Bali tin -tɛa 'trɛdanɔn da bɛ, 'e vɪɛ 'e 'ka 'tɔɪ 'e "tun "dɪ.

'Ka Bali trɔ 'ba!

¹³ -Te min -tɔ a 'ka yei 'nan e ya 'e yra yɪnan bɛ, 'e Bali trɔ 'ba! -Te min -tɔ a 'ka yei 'nan -a ci "nranman bɛ, 'e Bali 'tɔ 'bɔ "dre "fɔ! ¹⁴ -Te min -tɔ a 'ka yei 'nan -a man "yaaman bɛ, 'e -leglizinɔn ceje laabɔ, -e 'o Bali trɔ 'ba -yrɛ, te o 'nyrɔn -sɛan -a -win -ji Minsan 'tɔ da. ¹⁵ -Wee Bali trɔ 'badɪ nɛn waa dra yi -tɛradɪ Bali da -a bɛ, e man "yaazan zɪɛ -a "belia, ɛn Minsan -a wuanla. -Te 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn yaa drɛ bɛ, Bali -a fuiman.

¹⁶ -Yee "wɛan nɛn 'ka 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "vɪ 'ka cin lɛ 'vaa -e 'ka Bali trɔ 'ba 'ka cin lɛ, 'dɔ -e 'ka 'beli. Kɔɔ -te min a tɪgɪ Bali 'lɛ bɛ, -yee Bali trɔ 'badɪ 'e 'bli pɛɛnɔn 'a bɛ, -a 'lɛ a "man.

¹⁷ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan -tɔ -a drɛ 'li bɛ -a da. Bali 'lewei vɪzan zɪɛ waa laabo Eli, ɛn e ya blamin -a "le -cee 'wɪ 'zv. E Bali trɔ 'ba 'e 'bli pɛɛnɔn 'a 'nan, te laa 'e 'fɛn dɪ. ɛn 'wɪ 'kpa, laa 'ka 'fɛnlɛ 'trɛda dɪ. Yaa drɛ

lɛ yaaga mlɛn 'shɛɛdɔ. ¹⁸ "Bɛ -sru ɛn e Bali trɔ 'ba "nyian, tɔɔn laa 'fɛn, ɛn fɛ pɛɛnɔn bɔdɪ 'sia.

¹⁹ 'An "bɔɪ Zozinɔn, -te min -tɔ a 'ka yei, ɛn e 'si 'wɪ tɪgɪ man -kɔɔbli bɛ, 'ka drɛ -e 'e sɔɔnla "nyian 'wɪ tɪgɪ zɪɛ -a -sru. ²⁰ 'Ka -tɔ 'nan, min oo min nɛn yaa drɛ ɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan 'si 'si 'wɪdɪ "da ɛn yaa sɔɔnla 'wɪ tɪgɪ -sru "bɛ, -yɛɛ -maan ɛn Bali 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔn min zɪɛ -yrɛ, kɔɔ Bali -yee 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn fui.

'Fluba tēdε nēn Piēri -a crēn -tε

¹ 'An 'bō Piēri nēn Zozi Crizi 'an 'pa 'sia bε, mēēn 'fluba 'gυε -a crēn -tε. Zozinōn nēn o -nyēanla Pōnt 'lēglōn 'ji, 'lee Galatı 'lēglōn 'ji, 'lee Kapadōs 'lēglōn 'ji, 'lee Azi 'lēglōn 'ji, 'lee Bitini 'lēglōn 'ji bε, maan crēn -tε -wlε. Bali 'ka 'si "va 'nan -e 'ka 'kōn 'yee vε -a. Ka ya -pēn -a 'trε 'gυε -a da, εn ka ya minnūn nēn wa'a Bali tōa dıε o yei. ² -Kaa "tı Bali 'ka 'si "va 'li 'e 'cēn. -Yee lei 'saun 'bε 'ka drε -yee vε -a, 'nan -e 'ka 'ta wōla Zozi Crizi wei da, -e -a nyēn nēn e -sran bε 'e 'ka drε 'saun Bali 'lε.

Maan laabo Bali 'lō 'nan 'e 'yee "yi 'lee 'yee -fōdı -trōō -nōn 'cēε tū pēēnōn man 'e 'cıladı "da.

'Belidı nēn ya'a 'nyaan dıε Bali -a -nōn -cēε

³ -Kaa Bali 'tō 'bō! -Yēε cı -kaa san Zozi Crizi "tı "a. E -kaa nyrinda 'si, εn e -kaa drε min -trε -a. Zozi Crizi wluan -kanōn 'va, -yee "wēan -kaa 'bli 'e 'kōn "da 'nan -kaa wuanla -kanōn 'va "nyian. ⁴ εn -zia nēn Bali -a paala 'yee 'nēnnun -le vε -a bε, yaa -nōan -cēε. -Zia zıε ya'a 'srēman 'li "fo "dı, ya'a "tri 'tōa dı, εn -yee fēnyian 'ka 'nyaan dı. Yaa 'pla 'cee vε -a laji. ⁵ Ka yi -tēra Bali da, -yee "wēan Bali 'e yiε -tōa 'ka 'va, 'nan -e 'e 'ka 'si 'wı 'ji. 'Cee 'sidı 'wı 'ji zıε -a ta bōala yi -fōla "da "ji.

⁶ 'Wınnun zıε -yēε -maan 'lōō cı "nran a 'ka 'lō. -Te 'wı 'tōndōn 'tō -tūdū pēēnōn a bōnan 'ka man tū "wēnnēn 'a, te 'ka yra ye -yrō oō, cı "nran a 'ka 'lō.

⁷ 'Wınnun 'bō nēn o bōa 'ka man zıε bε, -wēε 'cee yi -tēradı Bali da -kōōnman. 'Ka 'ci "nrōn -siga da, e ya fε -tū nēn ya'a 'fo 'trılıı dıε -a, 'pian o -yee 'kpa -nanjēan 'tε 'a. εn 'cee yi -tēradı Bali da -ji bε, 'wınnun 'plēblε bōa 'ka man, -a -tūwlı "nēn "nyian zıε, 'pian 'cee yi -tēradı Bali da "le 'kpa "mlıan -siga da. -Te ka yi -tēra Bali da 'nan 'ka 'pε -sru 'ka tōalε dıε, tū nēn Zozi Crizi -taa "man "bε, Bali 'ka 'tō "yi "ve, e 'ka 'tō bōa, εn e 'ka yra 'fuo -fōa. ⁸ Ka'a tian

Zozi ylıε -tū dı, 'pian kaa ye "yi. εn ka'a Zozi 'bō 'ye dı, 'pian ka yi -tēala "da. -Yee "wēan cı "nrandı -dan a 'ka 'lō. Cı "nrandı zıε e -ciala "da "bōv "le "wēan min 'ka 'kōlaman -e 'e vı 'e 'le dı. ⁹ Cı "nrandı zıε e ya 'ka 'lō, kōō 'cee yi -tēradı Bali da 'le 'srannan "bε kaa -tōa. -Nyren 'nan, ka ya 'ka 'sidı 'wı 'ji.

¹⁰ Zı e dra 'lōō -e Bali 'e min 'si 'wı 'ji bε, 'li bε Bali 'lewei vınnōn -a man wēε 'nan "o -tōa, εn o -yee 'wı 'vı minnūn lε 'e 'cēn 'a, 'nan "yi zıε e ya 'cee vε -a. ¹¹ εn zı Crizi -taa 'e yra ylıε bε, 'lee 'tō -dan nēn Bali -a -nōan -yrε "bε -sru "bε, Crizi lei nēn o da bε, -yēε 'vı -wlε 'e 'cēn 'a. Tū nēn 'wınnun zıε o dra "man "bε, εn zı 'wınnun 'bō -taa "drēlε bε, Bali 'lewei vınnōn -a -ci laabū. ¹² εn Bali -a -ci 'si -wlε 'nan, 'wınnun zıε ya'a dra o tū va dı, 'pian 'ka 'bō nēn an 'fluba 'gυε -a crēn -tε 'cēε bε, 'ka tū va nēn e dra. 'Wı zıε Zozi Crizi -le 'wı 'nōnnōn nēn minnūn -a 'vı 'cēε bε, -nyren. Bali lei 'saun nēn Bali -ta -a bε, -yēε 'wı zıε -a 'pa o 'le. Bali -le 'pasianōn 'bō nēn laji nun bε, o ya "va 'nan "o 'wı zıε -a -tōa.

'Ta wū -pε nēn e "sōa Bali lε bε

¹³ 'Wı pēēnōn nēn Bali -a drε 'cēε bε, -yee "wēan 'ka 'man 'e 'kōn 'e wūvđı, εn 'ka 'fli 'kun! "Yi "nēn Bali -taa -a drēlε 'cēε tū nēn Zozi Crizi -taa "man "bε, -a da nēn 'cee cı "nrōndı pēēnōn 'e 'kōn! ¹⁴ 'Ka 'ta wōla Bali wei da tū pēēnōn man! 'Ka 'bō cı 'sō wınnun nēn o 'ka "paala 'li 'e tēdε, te ka'a tian Bali tōa dıε, te 'ka 'fli 'tū "nyian -włō "dı! ¹⁵ Bali 'bō nēn e 'ka laabū bε e ya 'saun. -Yee "wēan 'ka drε wı pēēnōn 'e 'kōn 'saun, εn ka -kōōn 'nan, ka ya -yee vε -a. ¹⁶ Kōō e ya 'e 'crēn -tēdı Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali "e 'nan,
'an 'bō Bali an ya 'saun,
-yee "wēan 'ka 'kōn 'saun!»

¹⁷ 'Cee Bali trū 'badı -ji bε, ka Bali laabo «'an "tū», εn Bali -tūwlı zıε ya'a min bō "va "dı. E min -tū -le 'wı tin "baa "le zı e 'ta 'wū bε -a yra man. -Yee "wēan 'cee tū nēn e -fū -e 'ka drε 'trε 'gυε -a da bε, 'ka -kōōn 'ka drε wı pēēnōn 'a 'nan, 'ka "klanman Bali lō.

¹⁸ Fε nēn Bali -a 'si, εn e 'ka 'ta pan 'wū 'a, 'nan -e 'ka 'si 'ka tranun drēnan

wɪ -sru "bɛ, kaa -tɔa. Fɛ nɛn e srɛman "le -siga 'lee "lala -zv bɛ, -njɛɛ yaa 'si dɪ. ¹⁹ 'Pian Crizi nyɛn nɛn e "mlian fɛ pɛɛnɔn da bɛ, -a 'bɔ a nɛn e 'ka 'ta pan 'wɔ. Crizi -ka "le 'nan 'sraga bɔ 'bla fɛnyian nɛn 'tɔ 'ka 'e 'padɪ "man "dɪɛ -yɛɛ 'wɪ 'zv. ²⁰ Tɔ nɛn te Bali 'ka tian 'trɛ drɛɛ dɪɛ, e Crizi 'si "va 'wɪ zɪɛ -a drɛvɛ -a, ɛn yaa 'pla tɔ -nyranman nɛn ka cɪ 'ji 'gʊɛ -a -ji, 'nan -e 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji. ²¹ Crizi 'bɔ 'bɛ -maan, ɛn ka yi -tɛra Bali da. Bali -a wluan -kanɔn 'va, ɛn e 'tɔ -dan -nɔn -yrɛ 'nan, -e 'ka yi -tɛra Bali da, -e 'ka 'bli 'e 'kɔn Bali lɛ.

²² 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn kaa 'man bɛ, -a da ta wɔdɪ -a drɛ ɛn 'ka 'pɛ 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru, 'nan -e 'ka 'ka "bɔ 'lee 'ka "blu Zozinɔn yɪ "yi, te -a -sru "ka "dɪ. -Yɛɛ "wɛan 'ka cin yɪ "yi tɔ pɛɛnɔn man 'ka 'ci 'fɪdaa 'a! ²³ ɛn -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali 'ka 'ya 'e -trɛ. Blamin nɛn yi -tɔ bɔa -e 'e 'ka bɛ, -yɛɛ "cɛɛ 'ka 'ya 'e -trɛ dɪ. 'Pian Bali wei nɛn ya'a 'li 'srɛman dɪ, ɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ, -yɛɛ 'ka 'ya min -trɛ -a. ²⁴ E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«'Trɛda blamin a "le lu -le 'wɪ 'zv, e -kaa.

-Yɛɛ -dan a "le lu -fui "le 'wɪ 'zv, e -sɛanla.

²⁵ 'Pian Minsan wei a -nan 'li 'trilii.»
-A wei zɪɛ 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn kaa 'man bɛ -nyrɛn.

2

Bali 'ka 'si "va 'nan -e 'ka 'kɔn 'yɛɛ vɛ -a

¹ Bali 'ka 'ya 'e -trɛ, -yɛɛ "wɛan 'ka 'pɛ 'e 'si 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn -sru! Te 'ka 'wlu 'sɛn "nyian dɪ! Te 'ka wei 'e 'kɔn "flivli "nyian dɪ! Te 'ka 'bli 'e bɔ min -le fɛ man "nyian dɪ! Te 'ka 'wɪ min man -wɪdɪ "nyian 'e koda dɪ! ² "Le zɪ nɛn 'linɛn e "bɔ 'nyɔn -wɛɛman tɔ pɛɛnɔn man bɛ, ka 'bɔ "nyian zɪ 'ka Bali wei nɛn e 'ka 'e baadɪ fɛ -tɔ -a dɪɛ -a -wɛɛ! -Te kaa drɛla "da "bɛ, 'cɛɛ yi -tɛradɪ Bali da "paa "da -trilii, -e 'ka 'si 'wɪ 'ji tɔ 'e bɔ. ³ 'Wɪ 'kpa nɛn, ka Minsan -le "yi -kɔnnɛn 'yɪ 'va.

⁴ 'Ka -pli Minsan man! -Yɛɛ 'belidɪ -nɔan "min lɛ, ɛn -yɛɛ cɪ 'kɔn 'tɔ -kɔɛ nɛn

minnɔn -a tɔv 'o 'pɛla koda bɛ -a. 'Pian Bali -a 'si "va 'nan -yɛɛ cɪ -kɔɛ 'kpa -a. ⁵ 'Ka 'bɔ "nyian, ka ya "le -kɔɛnɔn nɛn 'belidɪ a -wɔɔ "bɛ -wee 'wɪ 'zv. 'Ka 'bɔ -a nɛn Bali 'yɛɛ 'kɔn -tɔa, -e Bali lei 'saun 'e -nyran ji. 'Kaa nɛn Bali 'ka 'si "va 'e 'pannɔn 'a. Bali -panvɛ nɛn kaa -nɔan -e 'e 'sɔ Bali lɛ bɛ, 'cɛɛ 'nyranman nɛn kaa "paa Zozi Crizi 'le "wɛan bɛ -nyrɛn. ⁶ E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«'Ka 'yɪɔ, an -kɔɛ 'kpa 'si, ɛn maan 'pla Zeruzalɛm.

-A da nɛn an 'mɛn 'kɔn -tɔala.

Min oo min nɛn e yi -tɛra "da "bɛ,

-a -pɛ 'ka 'sɛanla 'e "tun "dɪ.»

⁷ Fɛ nɛn -a -pɛ -tɔala "da "bɛ, 'tɔ -dan nɛn Bali -a -nɔan 'cɛɛ bɛ -nyrɛn, kɔɔ ka yi -tɛra Zozi da. 'Pian minnɔn nɛn wa'a yi -tɛɛa "da "dɪɛ, e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ -wee vɛ -a 'nan:

«-Kɔɛ nɛn 'kɔn 'tɔnɔn -a tɔv

'o 'pɛla koda bɛ,

-yɛɛ drɛ 'kɔn 'pɔ -fɔ -kɔɛ -a.

⁸ ɛn -yɛɛ drɛ -kɔɛ nɛn

minnɔn srɔɛn -wia "man "bɛ -a.

-Kɔɛ zɪɛ e minnɔn -tiala.»

Bali -a 'pla 'nan -e 'o -tria "da, kɔɔ wa'a 'ta wɔɛa Bali wei da dɪ.

⁹ 'Pian 'cɛɛ vɛ bɛ, ka ya 'lɛglɔn nɛn Bali -a 'si "va "bɛ -a. Ka ya Bali nɛn mingɔnnɛn -a bɛ -a -pannɔn 'a, ka ya minnɔn 'pa 'tɔ nɛn o ya 'saun bɛ waa, ɛn ka ya minnɔn nɛn o ya Bali -le vɛ -a bɛ waa. Bali 'ka 'si "va 'nan -e 'ka 'yɛɛ 'wɪ -dandan vɪ minnɔn lɛ. Bali 'bɔ 'bɛ 'ka 'bɔla klun va, ɛn e -ta 'ka 'a 'yɛɛ 'tɛ 'san fɛnyian da. ¹⁰ 'Li 'e tɛdɛ bɛ, te ka 'ka Bali -le minnɔn -a dɪ, ɛn 'ka nyrinda 'ka 'sɛan Bali da dɪ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, ka drɛ -yɛɛ minnɔn -a, ɛn 'ka nyrinda -sɛan "da.

Zɪ Bali -le min 'ta wo minnɔn va bɛ

¹¹ 'An beenun, -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'trɛ 'gʊɛ -a da bɛ, ka ya -pɛn -a, ɛn ka ya cinɔn 'a. -Yɛɛ "wɛan an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, 'ka yɪɛ 'si blamin ci 'sɔ winun lɛ! -Wɛɛ min -le 'belidɪ srɛman. ¹² 'Ka drɛ wɪ 'e 'kɔn 'e 'sɔdɪ "ji minnɔn nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ o va. -Te minnɔn 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn vɛ 'ka man oo, 'ka drɛ wɪ "yinun bɛ 'wɛɛ yɪ, -e tɔ

nən Bali 'bɔ 'e 'fli -kɔɔnman -wɛ 'bɛ, 'o -yee -dan sɪ -fɔ.

¹³ Minnun nən o ci min tanən 'a bɛ, Minsan -le "wɛan bɛ, 'ka 'ta wɔla o wei da! -Te e ya mingɔnnɛnnun tazan a oo, ¹⁴ -te e ya -yee -kɔnmandannun a oo, 'ka o wei man "yi. Mingɔnnɛnnun tazan 'bɔ 'bɛ o 'pla 'nan, -e 'o 'wɪ "nɛn -kɔɔn 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn lɛ, -e 'o 'wɪ "yi "drɛnɔn 'tɔ "yi "vɪ. ¹⁵ Kɔɔ 'wɪ nɛn Bali ci "va "bɛ -nyrɛn 'nan, 'cee 'wɪ "yi "drɛdɪ 'e minnun nɛn wa'a tian Bali -tɔlɛ dɪ, ɛn o 'wɪ "tun "ve bɛ, o 'lɛbo 'pla "da. ¹⁶ Ka ya minnun nɛn o ya 'o 'fli -ji bɛ waa. 'Pian te 'ka vɪ 'nan, ka ya 'ka 'fli -ji -e te ka 'wɪ 'wɪdɪ "dra dɪ. 'Ka -kɔɔn 'pian 'nan ka ya Bali 'sunɔn 'a. ¹⁷ 'Ka min pɛɛnɔn 'sia min -a! 'Ka "bɔɪ Zozinɔn yɪ "yi! 'Ka "klan Bali lɔ! 'Ka mingɔnnɛnnun tazan 'sia min -a!

'Nyranman 'pazan 'lee 'e 'tazan -le 'wɪ

¹⁸ Kaa nɛn ka 'nyranman "paa min lɔ bɛ, 'ka 'ta wɔla 'ka 'tazan wei da "klandɪ a Bali lɔ -pɛ pɛɛnɔn da. Te 'ka 'ta wɔla o nɛn o ci a "yi "bɛ o wei da 'saza dɪ! 'Pian o nɛn o 'tɛ "paa 'ka da bɛ, 'ka 'ta wɔla o wei da "nyian! ¹⁹ 'Wɪ nɛn e 'kla -si yra dɪɛ, -te waa dra 'cɛɛ -e 'ka yra yɪ bɛ, min nɛn e wɪ 'wɪ zɪɛ -a man 'ta wɔladɪ Bali wei da -le "wɛan bɛ, te -a san 'wɪ "yi drɛ. ²⁰ -Te min 'wɪ 'wɪdɪ drɛ, ɛn -a san 'e 'wulo -tɔ 'yee -sɔndɪ wɪ bɛ, -tɪɛ 'tɔ "yi "ve? 'Pian -te 'wɪ "yi "nɛn kaa dra te min 'tɛ "paa 'ka da, ɛn 'ka 'wulo -tɔ "wɪ "bɛ, 'wɪ zɪɛ -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. ²¹ Bali 'ka laabɪ 'nan, -e 'ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ, kɔɔ Crizi 'e yra 'yɪ "nyian 'cee "wɛan. E -si kɔɔn 'cɛɛ 'nan -e 'ka 'ta wɔla 'e "pa "da.

²² «Ya'a 'wɪ 'wɪdɪ "tɔwɪ "cɛ "drɛlɛ dɪ, ɛn 'wɪ wɪ -tɔwɪ "cɛ 'ka bɔlɛa -a 'le dɪ.»

²³ Minnun -a srɔn, ya'a 'lɛji -tɔlɛ dɪ. 'E yra 'yɪ minnun lɔ, ya'a 'e wei 'palɛa o man dɪ. 'Pian e yɪ -tɛra Bali nɛn e min -le 'wɪ tin "baa 'e -nɔan da bɛ -a da. ²⁴ Crizi 'bɔ 'bɛ -cee 'wɪ 'wɪdɪ "sɛn 'e 'fli da, ɛn e -ka yiba "plan da. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e -kaa 'pɛ 'e 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru, -e 'wɪ nɛn e 'sɔ Bali lɛ bɛ -kaa drɛ. 'Wɪ 'kpa nɛn, tuonun nɛn yaa 'wɔ bɛ -yɛɛ -maan ka 'beli. ²⁵ -Yɛɛ ci 'nan 'li 'e tɛdɛ bɛ, te ka ya "le 'nan 'blanun nɛn 'o saan "bui

"da bɛ -wee 'wɪ 'zɔ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔvɛ ka 'li 'ka da Zozi Crizi -va. -Yɛɛ 'e yɪɛ -tɔa 'ka 'va, ɛn e ya "le 'bla -sru "pinzan -zɔ.

3

Min 'lee 'e nan -le 'wɪ drɛdɪ 'o cin va

¹ 'Ka lɪmɔnnun, -a -tɔwɪ "nɛn "nyian 'cee vɛ -a, 'ka 'ta wɔla 'ka -srannun wei da! ɛn -te 'ka -srannun 'ka yɪ -tɛlɛa tian Bali wei da dɪɛ, 'ka 'ta wɔla o wei da "nyian! 'Dɔ -e 'ka drɛ wɪ 'e -si 'lɛ 'sɔ -wɛ Bali va, te ka'a 'wɪ tin 'balɛ 'ka 'le dɪ. ² 'Ka drɛ wɪ fɛnyian nɛn waa 'yɪ bɛ, ɛn 'cee "klandɪ Bali lɔ nɛn waa 'yɪ bɛ, -yɛɛ -kɔlɛ "sia o cɛin -da. ³ Te 'ka -wɛɛ 'nan 'ka 'fli dra fɛnyian 'ka 'kɔlɛ da lou "dɪ! -Yɛɛ ci "le 'ka 'wulo "jɛ "man drɛdɪ zɔ, "le -siga fɛnɪn -sɛndɪ 'ka man zɔ, "le sɔnɪn fɛnyian fɛnyian 'padɪ 'ka man zɔ. ⁴ 'Pian 'cee fɛnyian e 'si 'wɪ nɛn 'ka 'ji bɛ -a va. 'Ka 'ci 'e 'kɔn "yi, ɛn 'ka 'kɔn -trɔɔ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ ci 'wɪ "yi "a Bali 'lɛ. ⁵ 'Li bɛ, lɪmɔnnun nɛn Bali o 'si "va, ɛn o 'bli a Bali lɛ bɛ, zɪ o 'wee fɛnyian wɛɛ zɪɛ, o 'ta 'wɔla 'o -srannun wei da. ⁶ -A 'bɔ nɛn Sara 'e drɛ. E 'ta 'wɔla 'e -sran Abraam wei da, ɛn yaa laabɪ 'an 'san. Ka drɛ Sara -le 'nɛnnun -a. -Yee "wɛan 'ka 'wɪ "yi "drɛ! Te 'wɪ 'tɔ 'e 'ka 'tɛ "klan -a dɪ!

⁷ 'Ka -klɔnmɔnnun, -a -tɔwɪ "nɛn "nyian 'cee vɛ -a. 'Wɪ 'tɔdɪ -a nɛn 'ka 'ta wɔ 'ka 'nan va! -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -wee 'plɛblɛ 'ka "le 'cee vɛ -zɔ dɪ. 'Ka o 'sia min -a! Kɔɔ "yi "nɛn Bali -a drɛ minnun lɛ 'belidɪ -a bɛ, e -wee vɛ -nɔn. 'Ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ, -e 'wɪ 'tɔ 'e vɪlɛ 'e 'si -tɔ 'ka "flinɔn 'le Bali trɔv 'badɪ lɔ dɪ.

⁸ Maan 'le -sɛanla 'ka pɛɛnɔn lɛ 'nan, 'ka 'wulo -ji "nrɔn 'wɪ -tɔwɪ "da! 'Ka cin nyirinda 'si! 'Ka cin yɪ "yi "le "bɔɪ 'lee "blu -le 'wɪ 'zɔ! 'Ka "yi "drɛ 'ka cin lɛ! 'Ka cin bɔ! ⁹ -Te min -tɔ 'wɪ 'wɪdɪ drɛ -cɛɛ bɛ, te 'ka man 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ dɪ! -Te min 'ka srɔn bɛ, te 'ka 'lɛji -tɔ dɪ, 'pian -fɛa nɛn 'ka vɪ -a san man! Kɔɔ Bali 'ka laabɪ 'nan, -e 'e -fɛa vɪ 'ka man, -yee "wɛan 'ka 'bɔ "nyian "ka -fɛa vɪ min man! ¹⁰ E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nɛn e ya "va 'nan, 'e 'ci 'e 'kɔn 'e 'sɔdɪ 'trɛda, te 'e 'ci yra "tra "bɛ,

-a san zɪɛ 'e wei 'kun.
 Te 'e 'wɪ 'wɪdɪ "vɪ min man dɪ,
 ɛn te 'e 'wɪ 'sɛn dɪ!
 11 -A san 'e 'pɛ 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru,
 'wɪ "yi "nɛn 'e drɛ!
 'Wɪ nɛn yaa -wɛɛman tʊ pɛɛnɔn man
 bɛ,
 -nyrɛn 'nan o 'vale 'e bɔɛnɔn -a bɛ
 o yei 'e 'fʊ -trɔɔ!
 12 Kɔɔ Minsan yiɛ a minnɔn nɛn
 o ci min tɪglɪ 'a bɛ o va,
 ɛn -a "trɔɛn "a 'e 'tɔdɪ
 -wee Bali trʊ 'badɪ lɛ.
 'Pian minnɔn nɛn
 o 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ,
 Minsan -le nyran -blɪdɪ a o -pɛnnan.»

*Minnun 'tɛ "paa 'ka da Zozi Crizi -le
 "wɛɛn*

13 -Te ka ya 'wɪ "yi "drɛdɪ 'panan
 'nyranman -a bɛ, -tɪɛ -kɔlamɛn 'wɪ
 'wɪdɪ "drɛdɪ -a 'cɛɛ? 14 -A san "ka "dɪ.
 'Pian -te 'wɪ tɪglɪ nɛn Bali ci "va "bɛ -
 a drɛdɪ -le "wɛɛn, minnɔn 'tɛ "paa 'ka
 da bɛ, Bali 'bɔ -fɛa ve 'ka man. Te 'ka
 "klan minnɔn zɪɛ -wɪɔ dɪ, ɛn te 'ka 'ci
 'e baa -ji dɪ! 15 'Pian Crizi nɛn 'ka 'san
 -a bɛ, -a -tɔwɪ "da nɛn 'ka 'ci "nrɔndɪ
 pɛɛnɔn 'pla! -Te minnɔn -a laabʊ 'ka
 'lɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛɛn 'ka yiɛ yra Zozi
 lɛ» bɛ, tʊ pɛɛnɔn man 'ka 'man 'e 'kɔn
 'e wɔɔdɪ, -e 'ka 'ci vɪ -wɪɛ. 16 'Pian 'ka
 'ci vɪ -wɪɛ -trɔɔ, ɛn 'ka "klan Bali lɔ. 'Ka
 man -wɛɛ 'nan 'cee 'wɪ pɛɛnɔn 'e 'kɔn 'e
 'sɔdɪ "ji Bali 'lɛ. 'Ka drɛ zɪɛ, -te minnɔn
 'wɪ 'tɔ 'ka man, te o 'wɪ 'wɪdɪ "ve 'cee
 'ta wɔdɪ Crizi -sru fɛnyian man bɛ, -e
 'wɪ 'bɔ nɛn waa ve bɛ 'e tin -tɛ o da.

17 -Te 'wɪ "yi "drɛdɪ man nɛn min-
 nɔn ci 'tɛ 'panan 'ka da, ɛn Bali wɪ
 "man "bɛ, e ya 'kpa e "mlɪan 'wɪ 'wɪdɪ
 "drɛdɪ -e min 'e 'tɛ 'pa 'ka da bɛ, 'bɛ da.

18 Kɔɔ Crizi 'bɔ 'e yra 'yɪ min pɛɛnɔn
 'le 'wɪ 'wɪdɪ "le "wɛɛn. Ya'a 'wɪ 'wɪdɪ
 -tɔwɪ "drɛɛ dɪ, ɛn e -ka 'wɪ 'wɪdɪ
 "drɛnɔn 'lɛji 'e 'pa -a -tɔwɪ 'li "fo "le
 vɛ -a. Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e 'e 'ta 'ka 'a
 Bali va. Waa -tɛ "le 'nan min nɛn e ya
 blamin -a bɛ -yee 'wɪ 'zʊ, ɛn e wɪuan
 -kanɔn 'va "le 'nan min nɛn e ya Bali
 lei -a bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 19 Tʊ zɪɛ -a man
 nɛn, e -kʊ fɛnan nɛn lei -wɪdɪnɔn ci
 bɛ -a -nan, ɛn e 'yee 'wɪ tin 'ba -wɪɛ.

20 'Li 'e tɛdɛ bɛ, leinɔn zɪɛ o Bali wei
 tʊv 'o 'pɛla koda. Bali 'e -pɔan -sran

'e cin da, ɛn e 'o man -pɛn Noe -le -
 klɔ -dan drɛ tʊ -a. Min "wɛnnɔn 'bɛ
 wɪa -klɔ -ji, o ya min 'sɔra "cɛ, -wɛɛ
 'sʊ 'yi 'lɔ. 21 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, 'yi zɪɛ -yɛɛ
 ci "le 'ka -batize drɛdɪ -kɔɔn "manvɛ -
 zʊ. Min -batize drɛdɪ 'ka min drɛ wɪ -
 wɪdɪ 'sia 'e 'lɔ dɪ, 'pɪan -a -ci nɛn 'nan,
 min wɪ "man 'nan 'e drɛ wɪ 'e 'kɔn 'e
 'sɔdɪ "ji Bali 'lɛ. 'Ka -batize drɛdɪ zɪɛ
 e 'ka 'sia 'wɪ 'ji, kɔɔ Zozi Crizi wɪuan -
 kanɔn 'va. 22 Zozi 'kʊ laji, ɛn e -nyran
 Bali -pɛ "yi "da. Bali -le 'pasianɔn 'lee
 lei -wɪdɪnɔn pɛɛnɔn 'lee fɛnɔn pɛɛnɔn
 nɛn 'plɛblɛ a -wɪɔ "bɛ, -yɛɛ ci o da.

4

'Ka 'fli -nɔn Bali lɛ "fo!

1 Kaa -tɔa 'nan, Crizi wɪ "man ɛn
 'e yra 'yɪ. 'Wɪ 'tɔwɪ zɪɛ -a da nɛn 'ka
 'ci "nrɔn. Kɔɔ min nɛn 'e yra 'yɪ bɛ,
 te -a san 'e 'pɛ 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru. 2 -
 Yee "wɛɛn 'cee tʊ nɛn e -fʊ -e 'ka drɛ
 'trɛda bɛ, Bali ci 'sɔ wɪnɔn da nɛn 'ka
 'ta wɪa! Te 'ka 'ta wɪa 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn
 blamin ci 'sɔ -a bɛ -a da dɪ! 3 -Yɛɛ ci
 'nan ka tʊ "kaga drɛ, te 'cee 'ta wɔ -pɛ
 a "le minnɔn nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ -
 wee vɛ zʊ. 'E tɛdɛ bɛ, 'ka 'fli -nɔn 'wɪ
 'wɪdɪ "drɛdɪ lɛ, ɛn tʊ pɛɛnɔn man bɛ 'ka
 'bɔ 'ka 'ci 'sɔ wɪnɔn -wɪdɪnɔn nɛn kaa
 dra. Ka -wɛn mlɪndɪ -trɔa 'ka 'wɪn -ji,
 ɛn 'ka 'fli -nɔn "fɛdinɔn lɛ fɛ -blɪdɪ 'lee
 -wɛn mlɪndɪ -a, te ka -yɔnɔn -paan,
 'bɛ a -wɪdɪ "fo. 4 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, -te o
 ya 'wɪnɔn zɪɛ o drɛnan bɛ, ka'a 'kʊla
 "nyian 'o -sru "dɪ. 'Wɪ zɪɛ e ciɪla o da, -
 yee "wɛɛn o 'ka "srɔnman. 5 'Pian Bali
 yi -tʊ 'pla, -e 'o 'wɪ zɪɛ -a -sru "vɪ. Yi zɪɛ
 e 'bɔ 'kogo. -A da nɛn e minnɔn nɛn 'o
 yiɛ ci "man, 'lee minnɔn nɛn o -ka bɛ,
 e -wee 'wɪ tin "baa. 6 Minnɔn nɛn o -
 ka bɛ, o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ -wɪɛ, te
 'o yiɛ a tɪan "man, 'nan -te o -ka oo, -e
 'o 'kɔn min 'belɪdɪ -a Bali "le 'va zɪa.

7 Yi nɛn 'trɛ 'gʊɛ e -nyaan "man "bɛ,
 e 'bɔ 'kogo. -Yee "wɛɛn te 'ka 'wɪ drɛ
 "le minnɔn nɛn o -wɪɔ 'ka 'o da dɪɛ -
 wee 'wɪ 'zʊ dɪ, 'pɪan 'ka 'fli 'kun, -e 'ka
 Bali trʊ 'ba! 8 'Wɪ -dan nɛn e "mlɪan
 'wɪ pɛɛnɔn da bɛ -nyrɛn 'nan, 'ka cin yɪ
 "yi, te -a 'leda 'e 'kɔn dɪ! Kɔɔ fɛnan nɛn
 yɪdɪ "yi "ci bɛ, 'wɪ 'wɪdɪ -nyaan "nan.
 9 Minnɔn nɛn o 'bɔala 'ka 'va bɛ, 'ka 'o
 'kun 'ka 'pɛ "fli "a, te 'ka drɛ 'ka 'ci "pou

"a dı! ¹⁰ Bali "yi dre 'ka 'tɔdɔ pɛɛnɔn lɛ -pɛ "kaga "ji, -yee "wɛan te min -tɔ 'e 'yee vɛ 'tɔi 'e 'saza 'le vɛ -a dı, 'pian 'ka "yi "dre -a 'ka cin lɛ! ¹¹ -Te Bali "yi dre 'yie 'nan, -e 'i 'yee 'wɪ vɪ bɛ, 'wɪ nɛn e "sia Bali va bɛ -nyrɛn 'i vɪ! -Te Bali "yi dre 'yie 'nan, -e 'i 'pa minnun va bɛ, zɪ Bali 'plɛblɛ 'nɔn 'yie bɛ -a da nɛn 'i dre! 'Ka dre zɪ, -e minnun 'o Bali 'tɔ dre -dan, 'wɪ nɛn Zozi Crizi -a dre bɛ -a man. 'Tɔ -dan 'lee 'plɛblɛ 'o 'fɔ -yee vɛ -a 'li 'trilii. Amɛn!

-Mɛ "le "wɛan 'wɪ 'tɔndɔn bɔa Zozizan man?

¹² 'Mɛn 'nɛnnun, 'tɛ nɛn minnun cɪ -a 'panan 'ka da 'plɛblɛ bɛ, te -a 'wɪ 'e 'ka 'kan dı! E ya "le 'wɪnun zɪɛ 'o bɔ 'ka man, -e 'wɪnun 'bɔ zɪɛ 'o 'cee yi -teradɪ Bali da -kɔɔn. ¹³ Yra nɛn Crizi -a 'yɪ bɛ, 'cee vɛ nɛn ka cɪ "ka "yɪnan. -Yee "wɛan 'ka 'ci 'e "nran, -e tɔ nɛn Crizi -le -dan ta bɔala bɛ, te ci "nrandɪ a 'ka 'lɔ 'e 'ciɪladɪ "da. ¹⁴ -Te minnun 'ka "srɔnman 'nan ka ya Zozi -srɔnɔn 'a -le "wɛan bɛ, Bali -fɛa ve 'ka man. 'Wɪnun zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan Bali lei nɛn -yee -dan "mlian fɛ pɛɛnɔn da bɛ, e ya 'ka 'lɔ.

¹⁵ Maan ve 'cɛɛ 'nan, min -tɛdɪ a -tɔ, crin wɔdɪ a -tɔ, 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ a -tɔ, ɛn 'tɔ wɔdɪ min pee -le 'wɪ 'ji a -tɔ. Te 'ka yra yɪ 'wɪnun zɪɛ -a -tɔwɪ "cɛ "le "wɛan dı. ¹⁶ 'Pian -te 'ka 'va min -tɔ a, ɛn e ya 'e yra yɪnan, 'nan e ya Zozizan -a -le "wɛan bɛ, te 'wɪ zɪɛ -a 'yra 'e -tɛ dı, 'pian 'e Bali 'tɔ dre -dan 'wɪ zɪɛ -yee "wɛan.

¹⁷ -Yɛɛ cɪ 'nan, tɔ nɛn Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa bɛ e 'bɔ. -Yɛɛ pou 'sia Bali -le minnun da zɪɛ. -Te Bali tin 'badɪ "siala 'ka da bɛ, minnun nɛn wa'a 'ta wɔlɛa Bali 'bɔ 'le 'wɪ 'nɔnnɔn da dɪɛ, -wee vɛ -ciala "da "fo. ¹⁸ E ya "le 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-Te min tɪgɪnun 'sidɪ 'wɪ 'ji dre 'plɛblɛ bɛ,
'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'le vɛ -taa 'ciɪlɛa "da "fo.»

¹⁹ Minnun nɛn o cɪ 'o yra yɪnan 'nan Bali 'wɪ zɪɛ a 'pla 'wee vɛ -a bɛ, 'o 'fli -pɛba wɔ Bali 'lɔ! -Yɛɛ fɛ pɛɛnɔn dre, ɛn -te e -tɔ 'wɪ -tɔ da bɛ, yaa 'lɛ sɔɔman. Minnun zɪɛ 'o kɔala 'wɪ "yi "drɛdɪ man!

5

Bali -leglizi -pɛba 'wɔ minnun lɔ

¹ Minnun nɛn o o 'tɔ min ceje -a -leglizi bɛ, an 'wɪ "paala "mɛn 'cɛɛ. 'An 'bɔ, "an "ya wo "nyian -leglizi min ceje -a. Crizi -le yra nɛn yaa 'yɪ bɛ, an ya -a -nan yɪzan -tɔ -a, ɛn tɔ nɛn Crizi -le -dan ta bɔala bɛ, 'an 'tɔ -kɔɔn "va "nyian. An 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan: ² Ka ya "le 'bla -sru "pinnɔn 'zɔ. 'Ka yie 'tɔ minnun nɛn Bali 'o -nɔn 'cɛɛ bɛ o va. Te 'ka yie 'tɔ o va, "le 'nan min 'bɛ 'tɔ 'ka -sru ɛn ka ya -a drɛnan dı, 'pian 'ka dre ci 'fidaa 'a, "le zɪ Bali cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Te 'ka dre "lala -le "wɛan dı, 'pian 'ka dre 'ka 'ci -a -tɔwɪ. ³ Te 'ka -va -blɪ o da dı, 'pian 'ka 'kɔn -wee 'wɪ -kɔɔn "mannɔn 'a! ⁴ -E tɔ nɛn Zozi 'bɔ nɛn 'bla -sru "pinnɔn 'tazan -a bɛ e -taa "man "bɛ, 'ka 'cee -kopa yɪ. -Kopa zɪɛ, 'tɔ -dan nɛn -yee fɛnyian 'ka 'nyaan dɪɛ -nyrɛn.

⁵ 'Ka -gobonun bɛ, an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ta wɔla min cejenun wei da!

ɛn ka pɛɛnɔn, te 'ka 'fli 'sia -dandan 'ka cin man dı! E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali 'ka minnun nɛn
'o 'fli dra -dandan bɛ
o ye "yi "dɪ,

'pian e "yi dra minnun nɛn

wa'a 'o 'fli kɔɔnman dɪɛ -wɪɛ.»

⁶ -Yee "wɛan 'ka 'fli dre "wɛnnɔn Bali nɛn e cɪ fɛ pɛɛnɔn da bɛ -a 'lɛ. Tɔɔn tɔ nɛn yaa kɔɔn bɛ, -te e 'bɔ -e 'e 'ka dre -dan. ⁷ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn 'ka 'man wɪ -a bɛ, 'ka 'pɛ 'ba wɔ -yrɔ, kɔɔ -yɛɛ yie -tɔa 'ka 'va.

⁸ 'Ka 'fɔv, ɛn 'ka 'fli 'kun! 'Ka 'nan -manzan nɛn Satan -a bɛ, e ya "le -jra nɛn e ya -paannan bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. E -cia fɛ pɛɛnɔn 'nan min -wɛɛdɪ -a, -e 'e 'blɪ. ⁹ 'Ka 'tɔ -kli -a 'lɛ! 'Cee yi -teradɪ Bali da -ji bɛ, te 'ka 'pɛ 'e plɔ dı! Kɔɔ kaa -tɔa 'nan, yra -tɔwɪ zɪɛ 'ka "bɔv Zozi -a ye 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'nan.

¹⁰ 'Ka yra ye tian tɔ "wɛnnɛn 'a, 'pian Bali nɛn -yɛɛ cɪ "yi 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'san -a bɛ, e 'ka laabɔ Zozi Crizi 'ji 'nan, -e 'ka 'kɔn -yee -dan nɛn -a 'leda "ka "dɪɛ, -a "nɛn "blɪnɔn 'a. -Yɛɛ 'ka -tɔa 'plɛblɛ 'e 'bɔ 'a, ɛn -yɛɛ 'ka "koe -tɔa 'ka da 'e 'bɔ

'a, en -yεε dra -e 'ka 'pε 'e vιε 'e plv dι.
 11 'Plεblε 'e 'fυ -yee vε -a 'li 'trilii. Amen!

Piəri minnun 'tə 'bv

12 -Kaa "bvι Zozizan Sila nεn, maan
 'yι 'nan min -kəlaman e yi -tεala "da
 "bε, -yεε 'pa 'an 'va 'fluba "tiennεn 'gυε
 -a crεn -tεnan, εn maan 'pa 'sia 'cεε. An
 ya "va 'nan, 'an 'ka "koe -təa 'ka da, -e
 zι Bali -le "yi tıglι cι bε, 'an 'ci vι 'cεε. Te
 'ka 'si "yi zιε -a -sru "dι!

13 -Leglizi 'nən nεn Babilən 'fla bε, o
 'ka 'tə bo. Bali 'o 'si "va 'yee vε -a "le
 'cee 'wι 'zv. En 'mεn 'nεn Mark 'ka 'tə
 bo "nyian. 14 'Ka cin 'tə bv -atu 'lee -
 azəyι -tεdι -a 'ka cin man!

'Ka pεεnən nεn ka cι Crizi -le vε -a bε,
 Bali 'e 'fudι -trəw -nən 'cεε.

'Fluba "flizan nēn Piēri -a crēn -tē

¹ 'An 'bō Simōn Piēri bē, an ya Zozi Crizi 'suzan 'a, ēn an ya -yee 'pasiāzan -a. Mēēn 'fluba 'gūē -a crēn -tē, minnūn pēēnōn nēn Bali -a drē ēn o yi -tēra Zozi da "le 'kūē 'wī 'zū bē, -wlē. Zozi Crizi nēn -cee Bali -a, ēn e ya -kaa 'sīzan 'wī 'jī -a bē, ya 'a min bō "va "dī, -yee "wēan 'wī zīē e drē -kaa pēēnōn 'le vē -a.

² Maan laabo Bali 'lō 'nan 'e 'yee "yi 'lee 'yee -fūdi -trōō -nōn 'cēē 'e 'cīla "da. Zī 'cee Bali -tōdi "paa "da 'lee -kaa san Zozi 'tōdi "paa "da "bē, -a da nēn "yi 'lee -fūdi -trōō zīē o dra 'cee vē -a.

'Ka 'cee 'plēble pēēnōn 'sia -e 'cee 'ta wv -pē 'e 'sō Bali lē

³ Fē pēēnōn nēn yaa -maan 'lōō -e -cee 'ta wv -pē 'e 'sō Bali lē bē, Zozi -a -nōn -cēē, kōō Bali -le 'plēble a -yrō. -Yee -dan nēn yaa -ci kōōn -cēē 'wī -dandan drēdi -a bē, -a 'bō 'a nēn e -kaa laabu.

⁴ 'En -a 'bō 'a nēn e "yi "nēn e "mlīan fē pēēnōn da bē, -a -nōn -cēē "le zī yaa 'vī 'e 'cēn bē -yee 'wī 'zū. Yaa drē zīē 'nan -e Bali -le 'belīdi 'e drē 'cee vē -a, -e 'ka 'sū min cī 'sō wīnūn nēn o min -nan -nyan bē -wlō. Min cī 'sō wīnūn zīē -wēē 'trē 'gūē -a da 'sī "fo.

⁵ 'Wīnūn zīē -yee "wēan bē, 'ka 'cee 'plēble pēēnōn 'sia, -e 'ka 'cee yi -tēradī Zozi da -kōōn 'ka drē wīnūn "yi "a. 'Ka drē wīnūn "yi zīē cēē kōōn bē, "bē -sru -e 'ka 'wī 'tō wī drē. ⁶ 'En ka 'wī 'tō wī drē bē, "bē -sru -e 'ka 'fī 'plā. 'En 'ka 'fī 'plā bē, "bē -sru -e 'ka -pōan 'e 'sō. 'En 'ka -pōan 'sō bē, "bē -sru -e 'ka Bali cī 'sō wī drē. ⁷ 'En ka Bali cī 'sō wī drē bē, "bē -sru -e 'ka "būi Zozinōn yī "yi. 'En 'ka "būi Zozinōn yī "yi "bē, "bē -sru -e 'ka min pēēnōn yī "yi.

⁸ -Te ka 'wīnūn pēēnōn zīē -a dra, te e -ko 'padī -a "da "bē, yaa -kōōnman 'nan -kaa san Zozi Crizi -tōdi bē, e 'ka 'wī "tūn "a dī. 'Pīan ka dra 'wī "yi "kaga "drēnōn 'a. ⁹ 'Pīan min nēn 'wīnūn pēēnōn zīē, ya 'a -kōōnman dīē, -a san a "le 'nan min nēn ya 'a fēnan -nanjēan -kōōbli dīē, -yee 'wī 'zū, e drē yīē 'wīzan

-a. 'En -a cī a 'e 'sandī 'nan Bali 'yee 'wī 'wīdi fūi.

¹⁰ 'An beenun, te 'ka 'kōn "le min zīē -yee 'wī 'zū dī! Bali 'ka laabu, ēn e 'ka 'sī "va. 'Ka 'cee 'plēble pēēnōn 'sia, -e 'ka 'tō "da 'plēble 'kpa! Kōō -te kaa drēla "da "bē, 'ka 'pē 'ka 'saanman 'wī 'wīdi 'va 'lī "fo "dī. ¹¹ Tōōn Bali -taa -sī 'lē 'sūlē 'cēē -gbaun -e 'ka -wla mingōnōn trē nēn -a 'leda "ka "dīē -a da. Mingōnōn trē zīē, -kaa san Zozi Crizi nēn -kaa 'sīzan 'wī 'jī -a bē, -yee vē nēn.

'Wī pēēnōn nēn 'e 'crēn -tēdi Bali -le 'fluba 'jī bē, 'ka 'sia 'wī tīglī 'a!

¹² 'Cēē -wladī mingōnōn 'trēda -le "wēan bē, an 'wī pēēnōn zīē -a -cīn -tōa 'ka 'jī tū pēēnōn man. Maan -tōa 'nan kaa -tōa 'va, ēn 'wī tīglī nēn kaa 'man bē, ka ya 'ka 'tōdi "da 'plēble. ¹³ 'Pīan -a -cīn a 'an 'jī 'nan 'bē nēn an ya tīan 'trēda 'gūē, 'an 'wī pēēnōn zīē -a -cīn -tōa 'ka 'jī, te 'ka 'man a 'e wōōdi. ¹⁴ Maan -tōa 'nan 'an 'lē 'bō 'e pu, -e 'an 'ka. -Kaa san Zozi Crizi 'wī zīē -a -nan kōōn 'mēn. ¹⁵ -Yee "wēan zīē kōō 'an drē bē, maan dra -te an -ka bē, te 'wīnūn zīē -a -cīn yra 'ka 'jī tū pēēnōn man.

¹⁶ Kūa 'vī 'cēē 'nan -kaa san Zozi Crizi -ta pēē wo -e 'e 'yee 'plēble pēēnōn 'cī -kōōn. Fīēn "cēē kūa 'pā 'cēē dī, ēn kūa "nrōnlē 'kū 'jī ēn kūa 'vī dī. 'Pīan kū -yee -dan cī 'yī 'kū yīē 'a, ¹⁷ tū nēn te 'tō -dan nēn e "mlīan fē pēēnōn da bē -kaa "tī Bali -a -nōn -yrē "bē -a man. Bali 'bō nēn -yee -dan "mlīan fē pēēnōn da bē, e 'wī tīn 'ba Zozi lē. Yaa 'vī -yrē 'nan: «I ya 'an 'pī nēn e 'sō 'mēn tīglī bē -a, 'i 'bō nēn mēin 'sī "va.» ¹⁸ Wei zīē e 'sī lajī, ēn kūa 'man 'kū 'bō 'a, te kū ya Zozi "srōn Bali -le pōn da.

¹⁹ Zīē kū wei zīē -a 'man bē, ēn kū yī -tēra 'wī nēn Bali 'lēwei vīnōn -a 'vī 'e 'cēn bē -a da 'kpa tīglī. 'Ka drē "yi 'wī nēn waa 'vī bē -a va. Kōō 'wī zīē e ya "le 'tē 'san nēn e cī 'binan klun va bē -yee 'wī 'zū. E "bia zīē -trīlīi, -e tū nēn yīē 'san bōala bē e 'bō. Tū zīē -a man nēn tū 'cēn mlēn crēn bōala. Zozi nēn, -yēē 'wī pēēnōn 'cī "sia -cēē 'weīn.

²⁰ 'Wī 'gūē te -a -cīn 'e 'san 'ka 'jī "fo "dī. 'Wī nēn Bali 'lēwei vīnōn -a 'vī 'lī 'e 'cēn, ēn waa crēn -tē Bali -le 'fluba 'jī

bε, blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ -a "cεε waa -ci ve dɪ. ²¹ Kɔɔ 'wɪ 'bɔ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ bε, blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ "cεε 'pa o -wulo -ji dɪ. 'Pian Bali lei 'saun 'bε 'ta 'tɔ o man, ɛn 'wɪ nɛn e 'si Bali 'le bε, waa 'vɪ.

2

'Ka drε 'yi minnun nɛn o 'wɪ ve 'wlu 'a Bali wei da bε o va!

¹ 'Li bε, Izrael 'nɔn 'bɔ yei "bε, min -mienun 'wlu -sɛan, te waa ve 'nan 'o ya Bali 'lewei vɪnɔn 'a. -A -tɔwli "nɛn "nyian 'cee vε -a, minnun nɛn o 'wlu -sɛan, te waa ve 'nan o ya Bali -le 'wɪ "paanɔn 'a bε, o -taa "kɔnle 'ka yei. 'Winun nɛn e ya 'wlu 'a, ɛn e min -nan -nyaan "bε, o -taa -a "paale 'ka 'ji. Minsan nɛn 'bε o 'si 'wɪ 'ji bε, wa'a 'bε 'siala min -a dɪ. 'Wɪ nɛn waa dra zɪε -yee "wεan bε, Bali -taa 'wɪ "nɛn -kɔɔnle -wle o kligli tɔ va. ² 'Winun nɛn waa dra, te e ya -wli dɪ "bε, -a -sru "nɛn min "kaga -taa -sɔɔnle a. 'Wɪ zɪε -yee "wεan bε, minnun -taa 'wle -wli dɪ Bali -le -si tɪgli bε -a man. ³ "Lala yɪ dɪ "yi "le "wεan bε, o 'ka see "paaman wei 'nɔnnɔn 'a, -e 'o "lala "koo 'ka 'lɔ. 'Pian 'wɪ nɛn e -taa "bɔle o man bε, Bali -a 'pla 'e 'cɛn -a -nan 'mɔn, ɛn o -nan -nyandɪ 'bɔ 'kogo.

⁴ Maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan, zɪ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bε o 'wɪ 'wli dɪ drε bε, Bali 'ka o 'tɔle 'e "tun "dɪ, 'pian e o -fɔ klun 'pɔ tiidii 'va. Fε zɪε -a -nan nɛn, o -fo 'li 'trilii, -e tin 'ba yi 'e bɔ.

⁵ ɛn "nyian bε, Noe tɔ va 'li bε, min -nun nɛn o yiε 'ka 'naan Bali man dɪε, Bali 'ka o 'tɔle 'e "tun "dɪ, 'pian e laa -dan fɛn -trilii, ɛn o pɛɛnɔn -nan -nyan. Min 'sɔra "cε "nɛn Bali -a 'si 'wɪ 'ji, Noe 'lee min 'sɔravli. Noe zɪε -yεε 'vɪ minnun le 'nan, 'o 'si 'wɪ 'wli dɪ "drɛ dɪ man, -e 'o 'ta wɔla 'wɪ tɪgli -sru.

⁶ ɛn "nyian bε, 'fla nɛn waa laabo Sodɔm 'lee Gomɔr bε, Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔn -wle, e o -nan -nyan 'tε 'a. 'Wɪ zɪε Bali -a drε 'nan, -e 'e drε minnun nɛn wa'a 'klanman Bali 'lɔ dɪε, -wee 'wɪ -kɔɔn "manvε -a. ⁷ 'Fla 'bɔ zɪε -a da bε, min -tɔwli "cε "nɛn Bali -a 'si 'wɪ 'ji. Waa laabo Lɔt. E ya min tɪgli 'a, ɛn 'wɪ 'wli dɪ nɛn minnun zɪε waa

dra bε -a 'wɪ "naan "man. ⁸ Tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn e "cɛan bε, te e 'o drε wɪ -wli dɪ nɛn ye. ɛn 'wɪ 'wli dɪ nɛn nɛn waa ve bε, te yaa maan. 'Wɪ zɪε e "naan Lɔt man 'e -ciala "da, e ya min tɪgli 'a -le "wεan. ⁹ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪε yaa -kɔɔnman -cεε 'nan, zɪ kɔ Minsan 'e minnun nɛn o ci -yee vε -a bε o 'si 'wɪ 'ji bε, yaa -tɔa. ɛn yaa -kɔɔnman "nyian 'nan, -si nɛn kɔ Minsan 'e 'ciila "da, -e 'e 'wɪ "nɛn -kɔɔn 'wɪ 'wli dɪ "drɛnɔn le bε, yaa -tɔa.

¹⁰ Minnun nɛn Minsan 'wɪ "nɛn -kɔɔnman -wle "bɔ bε, minnun nɛn o 'ta wɔla 'o 'bɔ 'ci 'sɔ winun -wli dɪ -sru "bε o nɛn. -A -cin 'ka o 'ji 'nan, Bali a 'plɛble, ɛn e 'wee tin "baa dɪ. Wa'a 'klanman 'wɪ 'tɔ -lɔ "fo "dɪ, ɛn 'o 'fli "siala 'kpa. 'Yra 'ka o yiε man Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bε o "srɔnnan dɪ. ¹¹ Bali -le 'pasianɔn 'bɔ nɛn o 'plɛble "mlian minnun zɪε o da bε, wa'a 'wɪ 'wli dɪ 've minnun zɪε o man Minsan 'le dɪ.

¹² Lua winun 'ka 'o 'wulo 'ji nrɔnman dɪ, o 'bɔla 'trɛda 'nan, -e 'o -fɔ san 'ji, -e min 'e o -tε. Minnun 'bɔ 'labε, o ya "le -wee 'wɪ 'zɔ. Fε nɛn wa'a tɔa dɪε, o "we "man -wli dɪ. -Wee -kadɪ dra "le -winun zɪε -wee vε zɔ.

¹³ 'Wɪ 'wli dɪ "nɛn waa drε bε, o -taa -a "nɛn "yɪle yra yɪ dɪ -a. -Te tɔ cɛɛn bε, 'wɪ nɛn e 'o ci "nranman bε -nyrɛn "fɛdɪ -blɪ dɪ -a. Minnun zɪε -te o yra 'cee -blɪ fε -sru "bε, 'wɪ nɛn e ya paan "le 'e o -tε 'yra -a bε, e o ci "nranman. Wεε -maan minnun 'ka 'tɔ srɛman. ¹⁴ O yiε 'ka 'ciala lɪmɔn da dɪ, ɛn o "koe 'ka 'nyaan 'wɪ 'wli dɪ "drɛ dɪ -a dɪ. Minnun nɛn o 'ka 'o 'tɔdɪ Bali wei da tɪgli dɪε, o o "sia -si tɪgli da. Fε yɪ dɪ da nɛn -wee ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn ci. Bali -le nyran -blɪ dɪ a -wee vε -a. ¹⁵ O 'si -si tɪgli bε 'bε da, ɛn o 'san. -Si -tɔwli "nɛn Beɔr -pɪ Balam -a 'sia 'li bε, -a da nɛn o sɔɔnla. "Lala yɪ dɪ "yi "le "wεan Beɔr -pɪ zɪε, e ya "vale 'e 'wɪ 'wli dɪ "dra, ¹⁶ 'pian Bali a "trɔɛn nyuɔn 'wɪ zɪε -a man. -Aflumun nɛn ya'a 'we dɪε, e 'wɪ tin 'ba -yrε blamin wei -ji. E -si -tɔ Bali 'lewei vɪzan zɪε -yrɔ, 'nan te 'e 'wɪ 'wli dɪ "drε dɪ.

¹⁷ Minnun 'bɔ zɪε, o ya "le 'nan, 'yi ku nɛn 'yi 'ka 'bɔala "ji "dɪε, -yee 'wɪ 'zɔ.

En o ya "nyian "le 'nan, laa 'bē wla "ji, en fulō cī cilanan "a "da "bē, -yee 'wī 'zō. Klun 'pū tiidii 'kpa nēn Bali -a 'pla -wee yra yīnan -a. ¹⁸ En minnun 'bō zīē, 'wī -dandan nēn waa ve minnun lē te -a -ci "ka "dī. 'O 'bō 'cī 'sō winun -wliđi "bē, -a 'bō nēn waa "paaman minnun ji, 'nan -e 'o o see "paa, -e 'o 'wī 'wliđi "drē. Zī waa dra zīē -e 'o minnun nēn o -si tīgli 'sia 'e -trē bē o man yī. ¹⁹ Waa ve minnun lē 'nan, o 'ka "nyian fē -tū -le nōan -a dī, te o 'bō o ya 'o drē wī -wliđi "nēn waa dra bē -yee nōan -a. -Yēē o -nan -nyaan. Kōō 'wī nēn min -a dra, en ya'a 'kolaman -e 'e 'pē 'si -a -sru "dīē, te e ya 'wī zīē -yee nōan -a.

²⁰ Min nēn e -kaa san Zozi Crizi nēn -kaa 'sizan 'wī 'ji -a bē, -a -tō bē, te 'e 'pē 'si 'trēda winun -wliđi -sru. 'Pian -te -a san 'li 'e da "nyian 'winun zīē -a va, en ya'a 'kolaman -e 'e 'pē 'si -a -sru "dīē, -a 'le 'srannan "bē -yee -kōndi -wliđi "mlīan -a tēdē vē da. ²¹ Min zīē -a "yī mlin paan -e 'e vīlē 'e -si tīgli zīē -a -tō dī. Kōō Bali -le -pei -tō winun nēn waa paa "ji "bē, yaa -tō 'vaa, en e 'si -a -sru. ²² 'Wī nēn e 'bō min zīē -a man bē, -kōnnēn "fli 'gūē -a da wī nēn. Waa -fō 'nan: «Fē nēn -plēn fēē 'a bē, yaa 'sia "nyian, yaa blī.» En «'Sru nēn o 'si -a -srūnan bē, e 'li 'e da "nyian -feli -va.»

3

Minsan Zozi Crizi -taa "nyian

¹ 'An beenun, 'fluba nēn maan crēn -tēa -e 'an 'pa 'sia 'cēē bē, -a "flīzan nēn 'gū 'va. 'Fluba "fli zīē -a -ji bē, 'wī nēn kaa -tōa 'va bē, -a 'bō nēn maan -cin -trōa 'ka 'ji, 'nan -e 'ka 'wulo -ji "nrōn "da tīgli. ² 'Wī nēn Bali 'lewei vīnōn -a 'vī 'li 'e 'cēn bē, 'ka 'cī "nrōn "da. En 'wī nēn Minsan nēn min 'sizan 'wī 'ji -a bē, yaa 'vī 'nan 'ka drē bē, 'ka 'cī "nrōn "da "nyian. 'Wī zīē -yee 'pasianōn 'bē paa 'ka 'ji.

³ 'Wī nēn e cī "le 'ka 'pla 'ka 'ji 'e tēdē bē, -nyrēn 'gū, tū -fōla "da "ji bē, min -nun nēn o 'ta wō 'o 'bō 'cī 'sō 'winun da bē o -kōan. Minnun zīē o 'ka sēē wō. ⁴ Waa ve 'cēē 'nan: «Zozi "e 'nan, 'e 'ta pee wō "nyian, -njēē dūv? En e ya "mēn nyin zia? 'Kū tranun cēēn -kaadī man, en zī Bali 'trē drē 'li bē, fē -tū 'ka tian

līēa dī.» ⁵ Minnun zīē, -te o ya 'wī zīē -a vīnan bē, -a -cin 'ka o ji 'nan, 'trē tēdē a 'li dī. -A -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan Bali wei da nēn 'trē 'lee la 'bōla 'li 'kpa. 'Yī 'va nēn Bali 'trē 'bōla, en 'yī 'a nēn Bali 'trē -sru cēēn. ⁶ Bali wei da nēn "nyian laa -dan fēn, en 'trē tēdē zīē 'e srē. ⁷ En Bali wei -tūwli zīē, -yēē 'vī 'nan, 'trē 'lee labli nēn -nan cēēgū yī -a 'gūē, 'tē 'bē -taa "o srēlē. 'Pian Bali o ta -tō, -e tū nēn e minnun -le tin "baa bē 'e bō. Minnun nēn o yīē 'ka 'naan Bali 'bō man dīē, tū zīē -a man nēn e o -nan -nyaan.

⁸ 'An beenun, 'cēē vē bē, -a -cin 'e 'kōn "cēē 'ji 'nan, Minsan "le 'va bē, yī -tūwli "cē "bē, lē -kpi tū nēn (1.000), en lē -kpi tū bē yī -tūwli "cē "nēn. ⁹ Min -mienun 'o 'cī "nrōnman 'nan, 'wī nēn Minsan -a 'vī bē, e 'ka -a drēnan tada dī. -Wee tin 'ka 'nōnnōn dī, 'pian e -sēanla minnun man -trōō, kōō e 'ka "vale 'nan min -tū -nan 'e 'nyan dī. 'Wī nēn e cī "va "bē, -nyrēn 'nan, min -tūdv pēēnōn 'o 'si 'o drē wī -wliđi "man, -e 'o -sōōnla 'e -sru.

¹⁰ 'Bē a zī, 'pian Minsan -taa "kpō. -Yee -tadī dra kligli, "le 'nan zī crīnzān -taa "min va bē -yee 'wī 'zō. Tū zīē -a man nēn labli 'tē 'blīdī "siala -wuuuu, te wa'a "nyian -a ye dī. Laji fēnun pēēnōn 'yī bō 'tē 'lō, en 'trē 'lee 'e 'ta fēnun pēēnōn 'nan -nyaan.

¹¹ -Yee "wēan -pēnēn e "sōa Bali lē bē, -a man nēn 'ka 'ta wū 'kpa tīgli, kōō zī fē pēēnōn 'nan -taa "nyanlē bē -a -cin a 'ka 'ji. ¹² 'Ka yīē yra Bali -le yī zīē -yrē, zī 'kō 'ka drē 'lōō, -e 'e bō tada bē, -nyrēn 'ka drē. Yī zīē -a da nēn, 'tē labli -nan -nyaan "fo, en yī zīē -a da nēn, laji fēnun pēēnōn 'yī bō 'tē 'lō. ¹³ 'Pian Bali "e 'nan, 'e labli -trē dra, en 'e 'trē -trē dra. Bali 'cī 'sō winun 'saza 'bē dra fē zīē -a -nan. 'Winun zīē -a man -pēnnan nēn -kaa cī.

¹⁴ 'An beenun, 'wīnūn zīē -a man -pēnnan nēn ka cī, -yee "wēan 'ka 'cēē 'plēblē pēēnōn 'sia, -e 'ka yēi 'e 'kōn 'e 'sēndī 'e cin va 'ka 'vale Bali -a. En 'ka 'cēē 'plēblē pēēnōn 'sia "nyian, -e 'ka 'kōn 'saun Bali 'lē, te 'wī 'wliđi -tūwli 'e 'kōn 'ka man dī. ¹⁵ 'Ka -tō 'ka 'fli -a 'nan, -te -kaa san 'e man -sran bē, e ya "va 'nan 'ka 'si 'wī 'ji. 'Wī -tūwli zīē, -kaa

"bʊi Pɔl nɛn -cee min 'kpa -a bɛ, yaa crɛn -tɛ 'cɛɛ. Bali 'wɪ 'tɔdɪ -nɔn -yrɛ, ɛn e 'wɪ zɪɛ -a crɛn -tɛ. ¹⁶-Yee 'fluba -tʊdʊ pɛɛnɔn 'ji bɛ, 'wɪ zɪɛ e ya -ji. ɛn 'winun nɛn -a -ci a 'plɛblɛ bɛ, o ya -ji "nyian. 'Pian minnun nɛn, wa'a 'wɪ 'tɔa 'kpa dɪ, ɛn o 'ka 'o 'tɔdɪ Bali wei da tɪglɪ dɪɛ, waa -ci ve -wɪdɪ. ɛn Bali wei pee nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ, waa dra "nyian zɪ. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ bɛ e ya o 'bɔ 'fli -nan -nyan wɪ -a.

¹⁷'An beenun, 'cee vɛ bɛ, 'wɪ zɪɛ -a -cin a "cee 'ji 'va. -Yee "wɛan 'ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va, "tɔgɔ minnun -wɪdɪ zɪɛ o 'ka see "paa. Kɔɔ o ya "vale 'nan 'o 'ka "sia -si nɛn, ka ya 'ka 'tɔdɪ "da -kli 'va bɛ, -a da, -e 'ka -sɔɔnla o -sru. ¹⁸'Wɪ nɛn e ci "le 'ka drɛ bɛ, -nyrɛn 'nan: -Kaa san Zozi Crizi nɛn -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a, ɛn ka sɔɔnla -a -sru "bɛ, 'ka 'kʊ -a 'e 'lɛ, -e 'e 'yee "yi "nɔn 'cɛɛ. ɛn -a -tɔ nɛn kaa 'wʊ bɛ, 'e 'pa "da. 'Tɔ -dan 'e 'kɔn -yee vɛ -a cɛɛgʊ, ɛn 'e 'kɔn -yee vɛ -a 'li 'trilii. Amɛn!

'Fluba tεδε nen Zan -a crεn -tε

Zozi a Bali wei -a

¹ Wei nen e 'belidi -nɔan "min lε bε, ku -yee 'wɪ 'crεn -tεa 'cεε. E ya 'li 'e 'cεn 'wɪ pou sianan "nun, kva 'man, kva 'yɪ 'ku yɪε 'a, kva buu tɪgɪ, εn ku klε "man 'ku 'pε -a.

² 'Belidi zɪε 'e 'fli kɔɔn, kva 'yɪ. Ku ya -a -nan yɪnɔn 'a, εn ku -yee 'wɪ ve 'cεε. 'Belidi nen ya'a 'nyaan dɪε -nyrεn. E ya "nen -kaa "tɪ Bali va, εn 'bε nen 'gυε, yaa kɔɔn 'kυε.

³ 'Wɪ nen kva 'yɪ, εn kva 'man bε, ku "cee 've "nyian, 'dυ -e -kaa drε min -tɔwli "a, kɔɔ -kaa pεεnɔn drε min -tɔwli "a -kaa "tɪ Bali 'lee 'e 'pɪ Zozi Crizi nun -a. ⁴ 'Wɪ 'gυε kva crεn -tε 'cεε 'nan, -e -cee ci "nran 'e 'ciɪla "da "fo.

'Ka 'kɔn 'tε 'san da

⁵ 'Wɪ nen kva 'man Zozi da, εn ku "ta "cee "ve bε -nyrεn 'gυ: E 'nan Bali a 'tε 'san -a, εn klun 'ka "man "dɪ.

⁶ -Te -kaa 'vɪ 'nan, -kaa 'vale Bali -a -kaa drε min -tɔwli "a, te -kaa 'ta wo klun va bε, te -kaa 'wlu -sεan, εn -ka'a 'ta 'wɔla 'wɪ tɪgɪ da dɪ. ⁷ 'Pian -te -kaa 'ta wo 'tε 'san da "le Bali nen 'tε 'san -a bε -yee 'wɪ 'zυ bε, te -kaa drε -kaa cin yei min -tɔwli "a. -A -nan nen -a -pɪ Zozi nen waa -tε bε, -a nyen e -cee 'wɪ 'wɪdɪ pεεnɔn fuiman, -e -kaa drε 'saun.

⁸ -Te -kaa 'vɪ 'nan, 'wɪ 'wɪdɪ 'ka -kaa man dɪε, te -kaa ya -kaa 'fli see "paanan, εn -ka'a 'ta 'wɔla 'wɪ tɪgɪ da dɪ. ⁹ 'Pian -te -kaa -cee 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ Bali lε 'wein bε, Bali nen e ya tɪgɪ bε, e 'ta wɔla 'e wei da, -e 'e -cee 'wɪ 'wɪdɪ "fui, εn "nyian e -kaa dra 'saun 'e 'lε 'wɪ 'wɪdɪ pεεnɔn 'sidɪ -a -kaa 'lɔ.

¹⁰ -Te -kaa 'vɪ 'nan, -kaa 'wɪ 'wɪdɪ "drεlε dɪε, te -kaa Bali drε 'wluzan 'a, εn -kaa 'ta 'wɔla Bali wei da dɪ.

2

¹ 'Mεn 'nennun, 'wɪ 'gυε maan crεn -tε 'cεε 'nan, -e 'ka vɪlε 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "drε dɪ. E n -te min -tυ 'wɪ 'wɪdɪ drε bε, 'ka

-tɔ 'nan min nen e -nyεanla -cee 'wɪ -sru, -e 'e -cee 'wɪ 'si "va "bε, e ya -kaa "tɪ Bali "srɔn. Zozi Crizi nen e ya tɪgɪ bε, -nyrεn. ² -A 'bɔ 'bε drε 'sraga buve -a -kaa man, 'nan -e Bali 'e -cee 'wɪ 'wɪdɪ 'fui. Wa'a vɪlε 'nan -kaa 'saza "cε "dɪ, 'pian -e 'e 'trɛdanɔn pεεnɔn 'le 'wɪ 'wɪdɪ "fui.

'Wɪ nen Bali -a vɪ bε, 'ka drε

³ 'Wɪ nen yaa -kɔɔnman 'nan, -kaa Bali -tɔa "bε, -nyrεn 'nan -kaa 'ta wo Bali -le -pei da. ⁴ Min nen yaa 'vɪ 'nan: «'An Bali -tɔa», te ya'a 'ta wɔla -yee -pei da dɪε, te 'wluzan nen -a san -a, εn te -a san 'lee 'wɪ tɪgɪ 'ka 'si -tɔwli "da dɪ. ⁵ 'Pian bii nen i 'ta wo Bali wei da bε, te 'yɪε Bali yɪdɪ "yɪ "a 'e 'lε sɔɔdɪ. 'Wɪ zɪε -yεε -kɔɔnman -cεε 'nan, -kaa 'vale Bali -a -kaa drε min -tɔwli "a. ⁶ E n min nen yaa 've 'nan: «'Ku 'vale -a ku ya min -tɔwli "a» bε, -a san -le 'ta wɔ cεin -kɔan "le Zozi 'le 'ta wɔ cεin -zɔ.

Bali -le -pei "e 'nan, 'ka cin yɪ "yɪ!

⁷ 'An beenun, wa'a vɪlε 'nan -pei -trε nen maan crεn -tεa 'cεε dɪ, 'pian -pei ceje nen kaa 'yɪ -a pou sianan "bε -nyrεn. -Pei ceje zɪε wei nen kaa 'man bε, -nyrεn. ⁸ E n -pε -tυ da zia bε, -pei -trε nen maan crεn -tεa 'cεε. 'Wɪ 'kpa nen, kɔɔ Crizi -le 'ta wɔ cεin -pei -trε zɪε -a kɔɔn, εn 'cee vε a -a -kɔɔnnan "nyian. -Yεε ci 'nan, 'tε 'san tɪgɪ bii 'va, εn klun a -nyannan.

⁹ Min nen yaa 'vɪ 'nan, 'e ya 'tε 'san da, -e te ya'a 'e "buɪ -tυ ye "yɪ "dɪε, te e ya tian klun va. ¹⁰ Min nen 'e "buɪ -tυ ye "yɪ "bε, e -fo 'tε 'san da, εn fε -tυ 'ka -yee ci "nrɔndɪ va -e 'e -tria dɪ. ¹¹ 'Pian bii nen yɪ'a 'i "buɪ -tυ ye "yɪ "dɪε, te i ya klun va. I 'ta wo klun va. E n fεnan nen i ci -kɔnan bε, yɪ'a tɔa dɪ, kɔɔ klun 'i yɪε 'wɪ.

Te 'ka yɪε 'e 'kɔn 'trɛda fεnun lε dɪ!

¹² 'Mεn 'nennun, an ya 'wɪ 'gυε -a crεn -tenan 'cεε 'nan Zozi 'tɔ 'jɪ nen Bali 'cee 'wɪ 'wɪdɪ fui. ¹³ "Tinun, an ya 'wɪ 'gυε -a crεn -tenan 'cεε 'nan, min nen e ci 'wɪ pou sianan "a bε, kaa -tɔ. -Gobonun, an ya 'wɪ 'gυε -a crεn -tenan 'cεε 'nan, ka Satan nen e 'wɪ 'wɪdɪ "paa 'nyranman -a bε, -a klɪ.

14 'Men 'nennun, 'wɪ 'gʊɛ maan cɾɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan, ka -kaa "tɪ Bali -tɔ. "Tɪnun, 'wɪ 'gʊɛ maan cɾɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan, min nɛn e cɪ 'wɪ pou sianan "a bɛ, kaa -tɔ. -Gobonun, 'wɪ 'gʊɛ maan cɾɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan, ka ya 'plɛblɛ, Bali wei a 'ka 'ji, ɛn ka Satan nɛn e 'wɪ 'wɪlɪdɪ "paa 'nyranman -a bɛ, -a klɪ.

15 'Winun nɛn 'trɛda minnun -a dra bɛ te 'ka yɪ "yi "dɪ! -Te min 'winun zɪɛ -a drɛdɪ ye "yi "bɛ, te -kaa "tɪ Bali yɪdɪ "yi 'ka -a san ji dɪ. 16 Kɔɔ o drɛ winun 'bɔ nɛn 'gʊ, min 'kɔlɛ 'ci 'sɔ winun 'wɪlɪdɪ "a -tɔ, 'lee fɛ pɛɛnɔn nɛn min yɪɛ -a ye bɛ min a "vale 'e 'kɔn 'yee vɛ -a, e ya "nyian -tɔ. ɛn fɛ pɛɛnɔn nɛn min lɔ bɛ min a "vale 'e 'fli -kɔɔnman -a, 'bɛ a "nyian -tɔ. 'Winun pɛɛnɔn zɪɛ, wa'a 'sia -kaa "tɪ Bali va dɪ, 'pian o "sia 'trɛda 'gʊ. 17 ɛn 'trɛ 'gʊɛ, e -nyaan 'o 'vale fɛ pɛɛnɔn nɛn min cɪ "vale 'e 'kɔn "nyian 'yee vɛ -a bɛ waa. 'Pian min nɛn e Bali cɪ 'sɔ winun dra bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -a san -le vɛ -a.

'Ka drɛ "yi Crizi 'nanmanzan 'va

18 'Men 'nennun, tɔ -nyranman -ji nɛn -kaa cɪ 'gʊ. Kaa 'man 'nan, Crizi 'nanmanzan -taa "talɛ. ɛn 'bɛ nɛn 'gʊɛ, Crizi 'nanmannɔn 'bɔla "kaga 'va. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan tɔ -nyranman -ji nɛn -kaa cɪ. 19 Crizi 'nanmannɔn zɪɛ o ya "nɛn 'kʊ 'va, 'pian kʊ 'ka waa -tɔwɪ "dɪ, -yee "wɛan nɛn o 'bɔla 'kʊ 'va. "Te 'e 'kɔn 'nan kʊ ya waa -tɔwɪ "bɛ, "te o -fʊ 'kʊ 'va. 'Pian o 'bɔla 'kʊ 'va, 'dʊ -e 'e -kɔɔn 'wein, 'nan kʊ 'ka waa -tɔwɪ "dɪ.

20 'Cee vɛ bɛ, Bali lei 'saun nɛn Crizi -a -nɔn 'cɛɛ, ɛn 'ka pɛɛnɔn 'wɪ tɪglɪ -tɔa. 21 Wa'a vɪɛ 'nan ka'a 'wɪ tɪglɪ 'tɔa dɪ, -yee "wɛan an 'wɪ 'gʊɛ -a cɾɛn -tɛ 'cɛɛ dɪ, 'pian 'nan -kaa -tɔa. ɛn kaa -tɔa 'nan 'wɪlɪ -tɔwɪ 'ka 'sia 'wɪ tɪglɪ 'va dɪ.

22 -Tɪɛ cɪ 'wɪluzan 'a? Min nɛn yaa ve 'nan Zozi 'ka min nɛn Bali -a 'si "va -e 'e minnun 'si 'wɪ 'ji bɛ -a dɪɛ -a san nɛn. Crizi 'nanmanzan zɪɛ, min nɛn ya'a -kaa "tɪ Bali 'lee 'e 'pɪ siala fɛ -tɔ -a dɪɛ -a san nɛn. 23 ɛn min oo min nɛn ya'a Bali -pɪ siala fɛ -tɔ -a dɪɛ, te 'o 'vale -a "tɪ "a o 'ka min -tɔwɪ "a "dɪ. 'Pian min nɛn yaa 'vɪ 'wein 'nan Zozi a Bali -pɪ -a

bɛ, te 'o 'vale -a "tɪ "a, o ya min -tɔwɪ "a.

24 'Cee vɛ bɛ, 'wɪ nɛn kaa 'man -a pou sianan "bɛ, -a -cin 'e 'fɔla 'ka 'ji. Kɔɔ -te 'wɪ nɛn kaa 'man -a pou sianan, 'nan -a -cin -fɔla 'ka 'ji bɛ, te 'ka 'vale -kaa "tɪ Bali 'lee 'e 'pɪ -a ka ya min -tɔwɪ "a, 25 te 'wɪ nɛn e 'nan 'e dra -cɛɛ bɛ, e ya -cee vɛ -a, -nyɾɛn 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a.

26 'Wɪ 'gʊɛ maan cɾɛn -tɛ 'cɛɛ minnun nɛn o ya "vale 'o 'ka 'sia -si tɪglɪ da bɛ -wee "wɛan. 27 'Cee vɛ bɛ, Bali lei 'saun nɛn Crizi -a -nɔn 'cɛɛ bɛ, e ya 'ka 'lɔ. -Yee "wɛan e 'ka "le min 'e 'bɛ "paa "nyian 'ka 'ji dɪ. 'Pian -yee lei 'saun 'bɔ 'bɛ 'wɪ pɛɛnɔn "paaman 'ka 'ji. ɛn 'wɪ tɪglɪ nɛn, yaa "paaman 'ka 'ji, 'wɪlɪ "cɛɛ dɪ. -Yee "wɛan 'ka 'vale Crizi -a 'ka 'fʊ -tɔwɪ, "le zɪ lei 'saun -a paa 'ka 'ji bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ.

Bali -le 'nennun 'ka 'wɪ 'wɪlɪdɪ dra dɪ

28 'Men 'nennun, -maan ve "nyian 'cɛɛ 'nan 'ka 'vale Crizi -a 'ka 'fʊ -tɔwɪ, 'dʊ -e tɔ nɛn e -taa "man 'bɛ, te 'ka 'ci a 'e 'sɔdɪ 'nan 'ka 'man a 'e wɔɔdɪ. ɛn 'yɾa 'ka 'kɔɔn yɪɛ man yɪ zɪɛ -a da dɪ.

29 Zɪ kaa -tɔa 'nan Zozi Crizi a min tɪglɪ 'a bɛ, -a -tɔwɪ "nɛn 'ka -tɔ "nyian 'nan min nɛn e 'wɪ tɪglɪ dra bɛ, te Bali -le 'nɛn nɛn -a san -a.

3

1 "Ka 'yɪɔ "le zɪ -kaa "tɪ Bali -kaa 'yɪ "yi -dan, ɛn e -kaa laabʊ 'yee 'nennun, ɛn -kaa ya "nyian -yee 'nennun -a 'kpagba. 'Trɛdanɔn 'ka -a -ci tɔa 'nan -kaa ya Bali -le 'nennun -a dɪ, kɔɔ wa'a Bali -tɔlɛ dɪ. 2 'An beenun 'bɛ nɛn 'gʊɛ, -kaa drɛ Bali -le 'nennun -a, ɛn zɪ -kaa -taa "kɔnɪ bɛ, ka'a tian -a tɔa dɪ. 'Pian tɔ nɛn Crizi -taa "man 'bɛ, -kaa -kɔɔn "le -yee 'wɪ 'zʊ kɔɔ -kaa ye "le zɪ e cɪ bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. 3 Min nɛn 'wɪ zɪɛ -a -cin cɪ "ji "bɛ, 'e yɪɛ -tɔa 'e 'fli -va, -e 'e vɪɛ 'e 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛdɪ "le zɪ Crizi "e drɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

4 Min nɛn e 'wɪ 'wɪlɪdɪ "dra bɛ, te -a pei a 'e 'padɪ Bali man, kɔɔ 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛdɪ bɛ, e ya pei 'padɪ -a Bali man.

5 ɛn kaa -tɔa 'nan Crizi -ta -e 'e -cee 'wɪ 'wɪlɪdɪ pɛɛnɔn bɛ -a "nɛn "wɪ yɪ, te ya'a 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛɪ dɪ. 6 -Yee "wɛan min nɛn 'o 'vale Crizi -a o ya min -tɔwɪ "a

bε, ya'a 'wɪ 'wliɔɔ 'dra dɪ. 'Pian bii nɛn i 'wɪ 'wliɔɔ "dra bε, te zɪ Crizi cɪ bε, yi'a 'tɔa dɪ, ɛn yi'a tian Crizi -tɔlɛ "fo "dɪ.

7 'Mɛn 'nɛnnun, te min 'e 'ka see "paa dɪ! Min nɛn e 'wɪ tɪglɪ dra Bali 'lɛ bε, te e ya tɪglɪ, "le Zozi a tɪglɪ bε -yee 'wɪ 'zʊ. 8 'Pian bii nɛn i 'wɪ 'wliɔɔ "dra bε, te Satan -le 'nɛn nɛn 'yia. -Yɛɛ cɪ 'nan, Satan 'wɪ 'wliɔɔ "drɛdɪ 'sia 'trɛda pou sianan. -Yee "wɛan nɛn Bali -pɪ -ta, 'nan -e 'e Satan -le 'nyranman sɛ.

9 Min nɛn e cɪ Bali -le 'nɛn a bε, ya'a 'wɪ 'wliɔɔ 'dra dɪ, kɔɔ Bali -le 'belidɪ a -a san lɔ. Ya'a 'kɔlamɛn te e 'wɪ 'wliɔɔ "dra dɪ, e ya Bali -le 'nɛn 'a -le "wɛan. 10 'Pian bii nɛn yi'a 'wɪ tɪglɪ 'dra dɪɛ, te Bali -le 'nɛn "cɛɛ 'yia dɪ. ɛn -te yi'a 'i "bʊɪ -tʊ ye "yi "dɪɛ, te Bali -le 'nɛn "cɛɛ 'yia dɪ. 'Wɪnun zɪɛ -a man nɛn o Bali -le 'nɛn 'lee Satan -le 'nɛn -kɔnnɛn "ye.

'Ka cin yi 'yi!

11 'Wɪ nɛn -kaa man -a pou sianan "bε, -nyrɛn 'nan -kaa cin yi "yi!

12 Te -kaa 'kɔn "le min -tʊ nɛn waa laabo Kaɛn bε -yee 'wɪ 'zʊ dɪ! -Yɛɛ cɪ 'nan e ya Satan nɛn e 'wɪ 'wliɔɔ "paa 'nyranman a bε, -yee 'nɛn 'a. ɛn 'e -suannɛn "bʊ "tʊwli, "tɪ "tʊwli "tɛ. -Mɛ "le "wɛan nɛn yaa -tɛ "mɛn? Kɔɔ Kaɛn 'pa nyranman a -wliɔɔ, 'pian -a -suannɛn "le 'pa nyranman a "yi.

13 'An "bʊɪ Zozinɔn, -te 'trɛdanɔn 'ka 'ka 'ye "yi "dɪɛ, te 'wɪ 'e 'ka 'kan dɪ. 14 Kɔɔ -kaa -tɔa 'nan, -kaa 'sʊ 'ka -lɔ, ɛn 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -cee vɛ -a. -Kaa "bʊɪnun ye "yi "le "wɛan nɛn -kaa -tɔa zɪɛ. -Te min -tʊ a 'nan, ya'a 'e "bʊɪ -tʊ ye "yi "dɪɛ, te -a san a tian 'ka -lɔ. 15 Min oo min nɛn e "naan 'e "bʊɪ -tʊ man bε, te min -tɛzan nɛn -a san -a. ɛn kaa -tɔa 'nan 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e 'ka min -tɛzan -le vɛ -a dɪ.

16 'Wɪ 'gʊɛ -a nɛn -kaa yidɪ "yi "ci -tɔa: Zozi Crizi -ka -cee "wɛan. -Yee "wɛan -kaa "ka wʊ "nyian -kaa "bʊɪnun 'tɔ 'ji. 17 -Te 'trɛda fɛnun a min -tʊ -lɔ 'nan 'e "bʊɪ -tʊ 'yi, te -yee "ka "dɪ, ɛn -a 'wɪ a "man "bε, -te -a nyrinta 'ka 'sɛnɛ "da "dɪɛ, -a -ci a 'wein 'nan Bali -le yidɪ "yi 'ka -a san lɔ dɪ.

18 'Mɛn 'nɛnnun, te -kaa min yi "yi -kaa 'le lou "dɪ! 'Pian -kaa drɛ wɪ 'e -kɔɔn 'nan -kaa min ye "yi. 19 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman -cɛɛ 'nan -kaa ya Bali -le 'wɪ tɪglɪ -sru, te -kaa ci yra "tra Bali 'lɛ. 20 ɛn -te -cee ci "nrɔndɪ tin -tɛa -kaa da bε, -kaa -tɔ 'nan Bali -dan "mlian -cee ci "nrɔndɪ da ɛn e -kaa drɛ wɪ pɛɛnɔn -tɔa.

21 'An beenun, -te -cee ci "nrɔndɪ 'ka tin -tɛa -kaa da dɪɛ, te -kaa Bali trʊ 'ba -kaa 'ji le "klan -a dɪ, 22 ɛn fɛ pɛɛnɔn nɛn -kaa laabo -yrɔ "bε, yaa -nɔan -cɛɛ. Kɔɔ -kaa 'ta wo -yee -pei da, ɛn 'wɪ nɛn e cɪ -a -ci 'sɔ 'a bε, -kaa dra.

23 ɛn 'wɪ nɛn yaa laabʊ -kaa 'lɔ bε -nyrɛn 'nan, -kaa yi -tɛra 'e 'pɪ Zozi Crizi da, ɛn -kaa cin yi "yi "le zɪ 'e 'vɪ -cɛɛ bε, -yee 'wɪ 'zʊ. 24 Min nɛn e 'ta wo 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ bε -a da bε, -a san 'lee Bali a min -tʊwli "a. ɛn Bali 'lee -a san a min -tʊwli "a. Bali -le lei 'saun nɛn yaa -nɔn -cɛɛ bε, -yɛɛ -ci -kɔɔnman 'nan -kaa 'vale Bali -a -kaa ya min -tʊwli "a.

4

O Bali lei 'saun -tɔa 'kɔ?

1 'An beenun, te 'ka yi -tɛra minnun -tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn waa ve 'nan Bali lei a 'o 'lɔ bε, o da dɪ. 'Pian 'ka o bʊɪ 'kpa -e 'ka -tɔ 'nan lei nɛn -wɔ "bε, e "sia Bali va. -Yɛɛ cɪ 'nan, 'wlunɔn "kaga fuila "man 'trɛda, te o 'nan 'o ya Bali 'lewei vɪnɔn 'a. 2 Fɛ nɛn e Bali lei 'saun 'nɔan -kɔɔnman bε -nyrɛn 'gʊ: Min nɛn yaa ve min pɛɛnɔn yiɛ man 'wein 'nan Zozi Crizi -ta 'trɛda blamin -a bε, te -a san zɪɛ Bali lei 'saun a -yrɔ.

3 'Pian bii nɛn yi'a 'wɪ zɪɛ -a ve Zozi man dɪɛ, te Bali lei 'saun 'ka 'i 'lɔ dɪ. Lei zɪɛ e "sia Crizi 'nanmanzan 'va. Kaa 'man 'nan lei zɪɛ e -taa "talɛ, ɛn 'e -ta 'trɛda 'va.

4 'Mɛn 'nɛnnun, ka ya Bali -le 'nɛnnun -a. ɛn minnun nɛn o Bali 'lewei ve 'wlu 'a bε, ka o kɪ, kɔɔ lei nɛn 'ka 'ji bε, -a 'plɛblɛ "mlian lei nɛn 'trɛda minnun ji bε, -a da. 5 'Wlunɔn zɪɛ, 'trɛdanɔn nɛn waa -yee "wɛan o 'wɪ ve "le 'trɛdanɔn 'le 'wɪ 'zʊ, ɛn 'trɛdanɔn o wei maan "yi. 6 -Kaa 'gʊɛ, -cɛɛ cɪ Bali -le 'nɛnnun -a. -Yee "wɛan min nɛn e Bali -tɔa "bε, e -kaa wei maan "yi, 'pian min nɛn e 'ka Bali -le 'nɛn 'a dɪɛ, -a san

'ka -kaa wei maan "yi "di. Zi -kaa lei nen e 'wɪ tɪɣɪ ve bɛ, 'lee lei nen e 'wlu -sɛan "bɛ, -a -tɔa zɪɛ.

Bali va nen yidi "yi "sia

⁷An beenun, -kaa cin yi "yi, kɔɔ Bali va nen yidi "yi "sia. Min nen e min ye "yi "bɛ, te Bali -le 'nen -a san -a, ɛn e Bali -tɔa. ⁸Pian bii nen yi'a min ye "yi "diɛ, te yi'a Bali tɔa di, kɔɔ Bali min ye "yi. ⁹Zi Bali -a -ci kɔɔn -cɛɛ 'nan e min ye "yi-gv, e 'yee 'nen -tɔwli 'pa 'sia 'trɛda, 'nan -e 'e 'belidi -nɔn -cɛɛ. ¹⁰ɛn -yee yidi "yi zɪɛ, e 'ka 'nan -cɛɛ Bali yi "yi "di, 'pian -yɛɛ -kaa 'yi "yi. -Yee "wɛan e -ta 'yee 'nen 'a, -e 'e drɛ 'sraga bu ve -a -kaa man, 'nan -e Bali 'bɔ 'e -cee 'wɪ 'wliɪ 'fui.

¹¹'An beenun, Bali -kaa 'yi "yi zɪɛ, -yee "wɛan -kaa "cin yi "yi "nyian. ¹²Min -tv 'ka tian Bali yɪɛ di. -Te -kaa cin ye "yi "bɛ, te -kaa 'vale Bali -a, -kaa ya min -tɔwli "a, ɛn te Bali yidi "yi "a 'e 'lɛ sɔɔɪ -kaa 'ji.

¹³Bali 'yee lei 'saun 'nɔn -cɛɛ, -yɛɛ -kɔɔnman 'nan -kaa ya waa min -tɔwli "a, ɛn -kaa fo waa min -tɔwli "a. ¹⁴-Kaa "ti Bali 'yee 'nen 'pa 'sia 'nan -e 'e 'trɛdanɔn 'si 'wɪ 'ji. Ku 'bɔ 'gvɛ kva -nan 'yi, ɛn kv ya -a vɪnan minnun lɛ. ¹⁵-Te min -tv -a 'vɪ minnun pɛɛnɔn yɪɛ man 'wein 'nan Zozi a Bali -pɪ -a bɛ, te -a san 'lee Bali a min -tɔwli "a, ɛn Bali 'lee -a san a min -tɔwli "a. ¹⁶-Kaa 'gvɛ, -kaa -tɔa 'nan Bali -kaa ye "yi, ɛn -kaa yi -tera 'wɪ zɪɛ -a da.

Bali min ye "yi, -yee "wɛan min nen e minnun ye "yi ɛn e Bali ye "yi "bɛ, te -a san 'lee Bali a min -tɔwli "a, ɛn Bali 'lee -a san a min -tɔwli "a. ¹⁷'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan minnun yidi "yi 'lee Bali yidi "yi "a 'e 'lɛ sɔɔɪ -kaa 'ji. -Te 'wɪ zɪɛ e ya 'e 'lɛ sɔɔɪ -kaa 'ji bɛ, "klan 'ka 'kɔɔn -kaa 'ji tin 'ba nyan di, kɔɔ -kaa 'wɪnɔn drɛ 'trɛ da 'le Zozi Crizi -le 'wɪ 'zv. ¹⁸Min nen Bali -a ye "yi "bɛ "klan 'ka 'ji "di, -yɛɛ ci 'nan -a -nan nen Bali -le yidi "yi "ci 'e 'lɛ sɔɔɪ bɛ, "klan "sia -nan "fo. Min nen yaa -tɔa 'nan o 'wɪ "nen -kɔɔnman 'yɛ bɛ, "klan a "ji, min nen "klan a "ji zɪɛ, te -yee Bali yidi "yi 'ka 'e 'lɛ sɔɔɪ di. ¹⁹Bali

'bɔ 'bɛ -kaa 'yi "yi 'e 'flin, -yee "wɛan -kaa minnun 'lee Bali ye "yi.

²⁰-Te min -a ve 'nan, an Bali ye "yi -e te ya'a 'e "buɪ -tv ye "yi "diɛ, te 'wluzan nen -a san -a. -Yɛɛ ci 'nan, min nen ya'a 'e "buɪ nen yɛɛ ye bɛ, 'bɛ ye "yi "diɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e Bali nen ya'a 'bɛ ye diɛ, 'bɛ yi "yi "di. ²¹-Pei nen yaa -tɔ -cɛɛ bɛ, -nyɛn 'gv. E 'nan: Min nen 'e Bali ye "yi "bɛ 'e "buɪ -tv yi "yi "nyian.

5

¹Minnun nen o yi -tɛala "da 'nan Zozi 'bɛ ci min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi -a bɛ, te Bali -le 'nɛnnun nen waa. ɛn -te min 'e "ti ye "yi "bɛ, yaa ci 'nɛnnun ye "yi "nyian. ²'Wɪ nen yaa -kɔɔnman 'nan -kaa Bali -le 'nɛnnun ye "yi "bɛ, -cee Bali yidi "yi 'lee 'ta wɔladɪ -a wei da nen. ³-Te -kaa 'ta wɔla 'wɪ nen Bali -a 'vɪ bɛ -a da bɛ, -yɛɛ ci Bali yidi "yi "a. -Yee 'wɪnɔn 'bɔ 'ta 'ta wɔdɪ 'ka 'plɛblɛ di, ⁴kɔɔ min nen Bali -le 'nen 'a bɛ, e 'trɛda fɛnɔn klɪ.

Min nen e yi -tera Bali da bɛ 'wɪ "yi "nen yaa -si 'sia

Fɛ nen yaa -maan 'lɔɔ -kaa 'trɛda fɛnɔn klɪ bɛ, -cee yi -teradɪ Bali da nen. ⁵-Tɪɛ -kɔlaman 'trɛda fɛnɔn 'klɪɪ -a? Min nen e yi -tɛala "da 'nan Zozi a Bali -pɪ -a bɛ -a san nen.

⁶Zozi Crizi zɪɛ e -ta. Zi e -ta bɛ, 'yi nen waa -batize drɛ -a bɛ, -yɛɛ -maan waa -tɔ 'nan Bali -pɪ nen. ɛn -a -tɛ nen waa 'wɔ -a nyɛn nen e -sran bɛ, -yɛɛ -maan waa -tɔ 'nan Bali -pɪ nen. Wa'a vɪɛ 'yi 'saza 'bɛ -maan waa -tɔ di, 'pian o "flinɔn nen. ɛn Bali lei "e 'vɪ 'nan 'wɪ zɪɛ, 'wɪ 'kpa nen, kɔɔ Bali lei 'ka 'wlu 'sɛan di. ⁷Fɛ nen yaa -kɔɔnman 'nan 'wɪ 'kpa nen bɛ, e ya yaaga. ⁸Bali lei 'saun a, ɛn 'yi a, ɛn nyɛn a, o yaaga zɪɛ o wei drɛ 'tɔwli.

⁹'Wɪ nen min -a ve bɛ, -kaa "siala 'wɪ 'kpa -a. 'Pian 'wɪ nen Bali -a ve bɛ -a 'kpa "mlian 'wɪ nen min -a ve bɛ -a da, ɛn "mɛn "bɛ Bali 'bɛ 'vɪ 'nan 'e 'pɪ nen. ¹⁰Min nen e yi -tɛala Bali -pɪ da bɛ, 'wɪ nen Bali -a 'vɪ zɪɛ, yaa -tɔa 'nan 'wɪ 'kpa nen. ɛn min nen ya'a yi tɛala Bali da diɛ, e Bali "siala 'wluzan 'a, kɔɔ ya'a yi -tɛlɛa 'wɪ nen Bali -a 'vɪ 'e 'pɪ man bɛ -a

da di. ¹¹ 'Wɪ 'bɔ nɛn Bali-a 'vɪ bɛ -nyɛn 'gʊ: 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan diɛ Bali 'bɔ -a -nɔn -cɛɛ. 'Belidɪ zɪɛ yaa -nɔn -cɛɛ 'e 'pɪ -a. ¹² Min nɛn 'o 'vale Bali -pɪ -a o ya min -tɔwli "a bɛ, te 'belidɪ zɪɛ e ya -yrɔ. ɛn min nɛn 'o 'vale Bali -pɪ -a o 'ka min -tɔwli "a diɛ, 'belidɪ zɪɛ e 'ka -a san lɔ di.

Te 'ka 'pɛ 'si 'cee yi -tɛradɪ Bali da -sru "di!

¹³ Kaa nɛn ka yi -tɛala Bali -pɪ da bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ maan crɛn -tɛ 'cɛɛ -e 'ka -tɔ 'nan 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan diɛ, e ya 'ka 'lɔ.

¹⁴ Fɛ nɛn yaa -maan 'lɔɔ nyɛn 'ka -kaa 'ji Bali 'lɛ diɛ, -nyɛn 'gʊ, -te -kaa fɛ -tɔ laabu -yrɔ "le zɪ e cɪ -a cɪ 'sɔ 'a -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, e -kaa wei maan. ¹⁵ -Te -kaa fɛ -tɔ laabu -yrɔ "bɛ, -kaa -tɔa 'nan e -kaa wei maan, -yee "wɛan -kaa -tɔ "nyian 'nan, fɛ nɛn -kaa laabu -yrɔ "bɛ, yaa -nɔan -cɛɛ.

¹⁶ -Te min 'e "bɔɪ Zozizan -tɔ 'yɪ, te e ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnan bɛ, 'e Bali trɔ 'ba -yee 'wɪ man. 'Wɪ 'wɪdɪ "nɛn min zɪɛ ya'a drɛ bɛ -te ya'a 'belidɪ sia min lɔ diɛ, Bali 'belidɪ -nɔan -yrɛ. 'Pian 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ a bɛ, e 'belidɪ "sia min lɔ. -Te min -a drɛ bɛ, te 'ka Bali trɔ 'ba -a san lɛ "fo "di! ¹⁷ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn min -a dra te e 'kla -si yra diɛ, e ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ -a Bali 'lɛ. 'Pian -a -mie a bɛ, 'bɛ 'ka 'belidɪ sia min lɔ di.

¹⁸ -Kaa -tɔa 'nan Bali -le 'nɛn 'ka 'wɪ 'wɪdɪ dra te yaa dra di. Bali -pɪ 'bɔ 'bɛ yiɛ -tɔa "va -e Satan 'e vɪɛ 'e 'wɪ 'tɔ drɛ -yrɛ "di.

¹⁹ -Kaa -tɔa 'nan Bali -le 'nɛnnun nɛn -kaa a, ɛn 'trɛdanɔn pɛɛnɔn a Satan -lɔ.

²⁰ -Kaa -tɔa "nyian 'nan Bali -pɪ -ta, e 'pa -kaa 'va ɛn -kaa Bali tɪglɪ 'tɔ. ɛn -kaa 'vale Bali tɪglɪ 'a -kaa drɛ min -tɔwli "a, kɔɔ -kaa 'vale -a -pɪ Zozi Crizi -a -kaa drɛ min -tɔwli "a. -A -pɪ zɪɛ, -yɛɛ cɪ Bali tɪglɪ 'a, ɛn -yɛɛ cɪ 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan diɛ -a.

²¹ 'Mɛn 'nɛnnun, te 'ka -sɔɔnla fɛ nɛn min -a -paan "bɛ -a -sru "di.

'Fluba "flizan nɛn Zan -a crɛn -tɛ

¹ 'An 'bɔ 'gʊɛ, an ya -leglizi min ceje -tʊ -a, mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ -leglizi nɛn, Bali -a 'si "va "bɛ, -yrɛ. Maan crɛn -tɛ -a 'bɔ 'lee 'e 'jinɔn lɛ. An 'ka ye "yi 'kpa, 'pian 'an 'saza "cɛɛ dɪ, minnɔn pɛɛnɔn nɛn o -si tɪglɪ -tɔa "bɛ "o 'ka ye "yi "nyian. ² Kɔɔ Bali wei tɪglɪ a -kaa 'ji, ɛn -a -cin yra -kaa 'ji 'li 'trilii.

³ -Kaa "tɪ Bali 'lee 'e 'pɪ Zozi Crizi bɛ, o "yi "dra -cɛɛ, o -kaa nyrinda "sia, ɛn o -fʊdɪ -trɔɔ -nɔan -cɛɛ. -Te -kaa ya -tʊwli 'wɪ tɪglɪ -sru, ɛn -kaa cin ye "yi "bɛ, -a pɛɛnɔn zɪɛ, waa -nɔan -cɛɛ -kpɔ.

'Ka cin yɪ "yi!

⁴ 'An 'ci nran 'kpa, kɔɔ an 'ka -mienun 'yɪ, te o 'ta wɔla 'wɪ tɪglɪ -sru, "le zɪ -kaa "tɪ a 'vɪ bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. ⁵ ɛn 'bɛ nɛn 'gʊɛ, 'an "bʊɪ Zozinɔn, an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, -kaa cin yɪ "yi! -Pei -trɛ "cɛɛ an cɪ -a crɛn -tɛnan dɪ, 'pian -pei ceje nɛn -a pou sianan -kaa 'man bɛ, -nyrɛn. ⁶ Yɪdɪ "yi "nɛn maan ve bɛ, -nyrɛn 'nan, -kaa 'ta wɔla Bali wei da. -Pei ceje nɛn -a pou sianan kaa 'man bɛ, -nyrɛn. 'Ka 'ta wɔla "da!

'Ka drɛ "yi minnɔn nɛn o Bali 'lewei ve 'wlu 'a bɛ o va

⁷ Minnɔn nɛn o min see "paaman -e min 'e 'si 'wɪ tɪglɪ -sru "bɛ, o ya "kaga, ɛn o fuila "man 'trɛda. Minnɔn zɪɛ, o 'ka "vale 'o "we "man 'nan Zozi Crizi nɛn e -ta 'trɛda bɛ blamin nɛn dɪ. Min nɛn yaa dra zɪɛ, Zozi Crizi 'nanmanzan nɛn, ɛn min nɛn 'e min see "paaman bɛ -nyrɛn. ⁸ 'Ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va, -e 'ka 'ka -kopa yɪ 'e 'ciila "da. -Te ka'a drɛɛ dɪɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn -kaa drɛ bɛ, -a "nɛn "fo 'e "tun. ⁹ 'Wɪ nɛn Crizi 'a paa minnɔn ji bɛ, min nɛn ya'a 'bɛ "paalɛ minnɔn ji dɪɛ, 'pian "e pee 'pa "da "bɛ, te -a san 'lee Bali 'ka min -tʊwli "a dɪ. 'Wɪ nɛn Crizi 'a paa minnɔn ji bɛ, min nɛn yaa 'lein "paaman minnɔn ji bɛ, te -a san a min -tʊwli "a 'o 'vale -kaa "tɪ 'lee 'e 'pɪ -a. ¹⁰ -Te min -ta 'ka 'va 'nan, ɛn -yee 'wɪ

"paadɪ a 'e 'pee Crizi 'le vɛ man bɛ, te 'ka 'wɪ "man -e 'e 'fʊ 'cee "kɔnnɛn "dɪ, ɛn te 'ka 'bɔ 'tɔ bʊ "fo "dɪ. ¹¹ Kɔɔ min nɛn yaa 'tɔ 'bʊ bɛ, 'wɪ 'wliɪdɪ "nɛn min zɪɛ yaa drɛ bɛ, te e drɛ o "fli "le vɛ -a.

¹² 'Wɪ "kaga "a 'an 'ji -e 'an vɪ 'cɛɛ, 'pian an 'ka "vale 'an crɛn -tɛa "dɪ. An ya "vale 'an "lo 'ka 'va -e 'an 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ 'an 'bɔ 'a, 'dʊ -e -kaa ci 'e "nran 'kpa.

¹³ 'Ka "bʊɪ Zozinɔn nɛn Bali o 'si "va "nyian 'gʊɛ, o "we 'ka 'va.

'Fluba yaagazan nɛn Zan -a crɛn -tɛ

¹ 'An 'bɔ 'gʊɛ, an ya -leglizi min ceje -tv -a, mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ. Maan crɛn -tɛ 'an bee Gai nɛn maan ye 'yi 'kpa bɛ -yrɛ.

² 'An bee, an Bali trʊ "baa 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn 'e drɛ 'yie 'yi, 'nan 'i 'kɔn 'i 'belidɪ 'i kɔlebo 'ji. Maan -tɔa 'nan, Bali 'lɛ bɛ 'i lei a 'e 'belidɪ. ³ Kɔɔ -kaa "bʊi Zozinɔn -mienun -ta 'gʊ, ɛn zɪ i cɪ 'wɪ tɪglɪ -sru "bɛ, 'lee zɪ i 'ta wɔla "da "bɛ, waa 'vɪ 'mɛn. 'Wɪ zɪɛ yaan 'ci nran 'kpa. ⁴ 'Wɪ 'pee 'ka "nyian 'an 'ci nranman -e 'bɛ 'mlin -a mandɪ 'nan 'mɛn 'nɛnnun 'ta wɔla 'wɪ tɪglɪ -sru "bɛ -a da dɪ.

Zan Gai 'tɔ 'yi 'vɪ

⁵ 'An bee, i 'wɪ dra 'i 'ci -a -tɔwli 'i "bʊi Zozinɔn lɛ. -Te yi 'a o tɔa dɪ oo, yia dra -wɛ "nyian zɪ. ⁶ Minnun zɪɛ, o 'yie min yɪdɪ 'yi 'vɪ -leglizi -ji 'nɔn lɛ 'gʊ. Mɛin trʊ "baa, -te o "ta -ko fɛ pee -nan bɛ, 'i 'pa o va. -Yɛɛ cɪ Bali ci 'sɔ wɪnun -a. ⁷ O 'si 'wee vɛ -nan 'nan -e 'o Zozi Crizi -le 'nyranman 'pa. Wa'a 'wɪlɛ "man -e minnun nɛn wa'a tian -sɔɔnlɛa Zozi -sru "dɪɛ, 'o o lɔ fɛ 'si dɪ. ⁸ 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan bɛ, -kaa nɛn -kaa -sɔɔnla Zozi -sru "bɛ, -kaa 'pa minnun zɪɛ o va. Zɪ -kaa "paa o va 'wɪ tɪglɪ fuiladɪ -a "man zɪɛ.

Zan min -tv nɛn waa laabo Diotrɛfu bɛ -yee 'wɪ 'vɪ

⁹ An 'wɪ -mie crɛn -tɛ 'e tɛdɛ, maan 'pa 'sia -leglizi nɛn Diotrɛfu cɪ -ji bɛ, -a -ji 'nɔn lɛ. 'Pian Diotrɛfu 'bɔ nɛn e cɪ "vale 'e dra o tazan -a bɛ, 'wɪ nɛn maan 'vɪ bɛ, ya'a 'silɛa "da "dɪ. ¹⁰ -Yee "wɛan -te an 'bɔla 'nan nun bɛ, 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn nɛn yaa dra bɛ, maan ta bɔala. E "we 'kʊ man -wɪdɪ, ɛn e 'wɪlɪ -sɛan 'kʊ man. 'Pian 'bɛ nɛn zɪɛ 'bɛ 'ka -a ci sɔa dɪ. -Kaa "bʊi Zozinɔn nɛn o bɔala "va "bɛ, ya'a 'we "man -e 'o 'fʊ -yee "kɔnnɛn "dɪ. ɛn -te min nɛn e -kʊ min zɪɛ -a 'yee "kɔnnɛn "bɛ, yaa san -pian -leglizi -ji.

¹¹ 'An bee, te 'i 'wɪ nɛn e cɪ -wɪdɪ "bɛ -a -nan yɪ min lɔ -e 'i drɛ dɪ. 'Pian 'wɪ "yi "nɛn 'i drɛ. Min nɛn e 'wɪ "yi "dra bɛ, te Bali -le 'nɛn nɛn -a san -a. ɛn min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, te ya'a Bali tɔa dɪ.

Zan min -tv nɛn waa laabo Demetri bɛ -yee 'wɪ 'vɪ

¹² Demetri -le vɛ bɛ, min pɛɛnɔn -yee 'wɪ "yi "ve. ɛn 'wɪ tɪglɪ nɛn e 'ta wɔla "da "bɛ -yɛɛ 'tɔ "yi bɔala "nyian. 'Kʊ 'bɔ 'gʊ, "kʊ 'tɔ "yi "ve "nyian, ɛn yia -tɔa 'nan 'wɪ nɛn kʊa ve bɛ, 'wɪ 'kpa nɛn.

¹³ 'Wɪ "kaga "a 'an 'ji -e 'an vɪ 'yie, 'pian an 'ka "vale 'an crɛn -tɛa "dɪ.

¹⁴ Maan "nrɔnman 'nan tv -fʊ "wɛnnɔn -e 'kʊ cin yɪ, -e 'kʊ -sɛɛ "wʊ 'kʊ cin yei.

¹⁵ 'I 'fʊ -trɔɔ! 'I beenun "we 'i 'va, ɛn an "we 'kʊ beenun pɛɛnɔn 'va 'tʊdʊ.

'Fluba nɛn Zud -a crɛn -tɛ

¹An 'bɔ Zud nɛn Zaji "bʊl -a bɛ, an ya Zozi Crizi 'suzan 'a. Mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ minnun pɛɛnɔn nɛn Bali o laabu bɛ -wɛ. -Kaa "tɪ Bali 'ka ye "yi, ɛn -a yɪɛ a 'ka da -trilii -e Zozi Crizi 'e 'ta.

²Bali -le nyrinda, 'lee 'yee -fʊdɪ -trɔɔ, 'lee 'yee yɪdɪ "yi 'e drɛ 'cee vɛ -a 'e 'ciɪa "da!

*'Ka drɛ "yi minnun nɛn o 'wɪ ve 'wlu
'a Bali wei da bɛ o va!
(2 Pi 2.1-17)*

³An beenun, -a -cin a 'an 'ji 'e tɛdɛ 'kpa tɪglɪ 'nan, 'an 'fluba 'crɛn -tɛa 'cɛɛ, -kaa 'si nɛn Bali -a 'wʊ 'wɪ 'ji bɛ -a da. 'Pian maan 'yɪ 'nan, e ya "le 'an 'wɪ 'pla 'cɛɛ. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan: Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn -kaa yi -tɛra "da "bɛ, 'ka 'tɔ "da 'plɛblɛ! Bali -a -nɔn minnun nɛn o cɪ -yee vɛ -a bɛ -wɛ, ɛn ya'a 'limlan 'li "fo "dɪ. ⁴'Wɪ zɪɛ maan 'pla 'cɛɛ, kɔɔ min -mienun wla 'ka yei 'e yɔɔdɪ. Wa'a 'ta 'wʊla Bali wei da dɪ, ɛn o 'wɪ 'wɪdɪ "dra te waa "paa 'nan, Bali -le "yi 'bɛ -si -nɔn 'wɛ. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -ji bɛ, Minsan Zozi Crizi nɛn -kaa tazan -a 'e -tʊwli "bɛ, -a 'bɔ nɛn waa -tua 'o 'pɛla koda. Minnun zɪɛ 'wɪ nɛn e "ta -taa "bɔɛ o man bɛ, waa crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn.

⁵'Winun nɛn 'gʊɛ kaa -tɔa 'e 'cɛn 'va, ɛn an ya "vale 'an -cin -tɔa "nyian 'ka 'ji. 'Li 'kpa bɛ, Minsan 'yee minnun Izraɛl 'nɔn 'si Ezipti nɔanba -ji, 'pian "bɛ -sru minnun nɛn wa'a yi -tɛɛa "da "dɪɛ, e o -nan -nyan. ⁶ɛn "nyian bɛ 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn e 'bɔ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ o -mienun man bɛ -a da. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan: Bali 'plɛblɛ 'nɔn -wɛ, ɛn wa'a 'wɪɛ 'bɛ man dɪ. Fɛnan nɛn Bali o -nyran bɛ, -wɛɛ 'tʊl. -Yee "wɛan Bali o yɪl, ɛn e o 'pla klun 'pʊ 'va. O -fo -nan zɪɛ, -trilii -e tin 'ba yi -dan 'e 'bɔ. ⁷'Fla nɛn waa laabo Sodɔm 'lee Gomɔr bɛ 'lee 'flanun nɛn o "srɔn "bɛ, o -cin 'e -trɔa 'ka 'ji "nyian. 'Fla zɪɛ -a da 'nɔn bɛ, 'wɪ 'tʊwli "nɛn Bali -le 'pasianɔn zɪɛ waa drɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn

"o drɛ. Kɔɔ 'o 'fli -nɔn -kɔnnɛn -wɛɛdɪ 'lee lɪ -wɛɛdɪ lɛ, te 'winun nɛn blamin 'ka -a dra dɪɛ, waa "paa 'nyranman -a. -Yee "wɛan Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔn -wɛɛ 'tɛ nɛn ya'a 'driman 'li 'mlɔnmlɔn dɪɛ -a. Bali 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'nan -e 'e drɛ -cee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a.

⁸Minnun nɛn o wla 'ka yei "bɛ, 'wɪ 'tʊwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn waa dra. Nyrin nɛn waa -tɛa "bɛ, -a da nɛn o 'wɪ "paa -e 'o 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ, -e 'o Bali wei -fɔla 'o "trɔɛn -sru, -e 'o 'tɔ srɔ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji ɛn o cɪ -dan -a bɛ, o man. ⁹Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, o tazan -dan nɛn waa laabo Mishɛl bɛ, ya'a 'wɪ zɪɛ -a drɛɛ dɪ. Tʊ nɛn 'o 'vale Satan -a o Moizi pa ta wɪ 'vɪ bɛ, ya'a 'tɔ srɔɛ Satan man dɪ. Yaa 'vɪ 'pian -yrɛ 'nan: «Minsan 'e 'wɪ "nɛn -kɔɔn 'yɪɛ!»

¹⁰'Pian minnun 'labɛ o 'tɔ srɔman fɛ nɛn wa'a 'tɔa dɪɛ -a man. O -blʊ "taan "le -winun -zʊ. 'Wɪ nɛn e -trɔa 'o 'wulo -ji bɛ, -a da nɛn o 'ta 'wɔla, o 'bɔ 'nan -nyan wɪ nɛn.

¹¹'Wɪ -taa "bɔɛ o man. Kɔɔ -si -tʊwli "nɛn Kaɛn 'ta 'wɔla "da 'li bɛ, -a da nɛn o -sɔɔnla. ɛn "lala yɪdɪ "yi "le "wɛan, 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn Balam a drɛ 'li bɛ, -a -tʊwli "nɛn o cɪ -a drɛnan. ɛn o wluan Bali man "le zɪ Kore -a drɛ 'li bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. O -nan -nyan wɪ nɛn.

¹²-Te Zozinɔn 'o cin 'yɪ 'nan, -e 'o fɛ -blɪ 'e cin va bɛ, vɛ -mienun zɪɛ o ya 'o yei. 'Yra 'ka 'o yɪɛ man fɛ -blɪnan dɪ. O 'bɔ 'pɔn -ji fɛ nɛn waa -wɛɛman. Wɛɛ -maan minnun 'ka 'tɔ srɛman. Vɛ -mienun zɪɛ o ya "le 'nan laa 'bɛ wla "ji, 'pian 'yɪ 'ka "ji -e 'e 'fɛn dɪ, fulɔ -ciala waa "da. ɛn o ya "nyian "le yiba "nɛn -a ba tʊ 'bɔ, te -a 'blʊ "ka "man "dɪɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. O ya "le yiba "nɛn waa 'sʊra bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. O -ka "fo. ¹³Waa dra "le zɪ jemie 'e 'blʊ -fɔa, -e 'e 'va "tri wɛɛn bei "bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. Waa dra "le mlɛn crɛn nɛn e 'si 'e 'tɔ -nan bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. Klun 'pʊ tiidii 'va nɛn Bali o -nyran "nan 'pla. -A -nan nɛn, o -fo 'li 'trilii.

¹⁴'Li bɛ Enɔk nɛn Adan klu 'sɔravɪzan 'a bɛ, e minnun zɪɛ 'wee 'wɪ 'vɪ. Yaa 'vɪ 'nan: «"Ka 'yɪɔ! Minsan -taa 'o 'vale 'yee 'pasianɔn nɛn laji bɛ o "kaga 'kpa -a, ¹⁵-e 'e 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le tin 'ba. E 'wɪ "nɛn -kɔɔnman

minnun nen o dre wɪ ci -wliɔtɪ "bɛ -wɛ,
'wɪnun nen waa dre "va 'zia -wliɔtɪ 'lee
'wɪnun nen waa 'vɪ "va 'zia -wliɔtɪ "bɛ
-a man.»

¹⁶ Minnun zɪɛ o ci 'ka 'li 'sɔɛ dɪ.
'Wɪ pɛɛnɔn nen e bɔa "o man bɛ, o
wunwun "ve "da. O 'ta 'wɔla 'o 'ci
'sɔ wɪnun -wliɔtɪ "da. Wei -dandan a
o 'le, ɛn o minnun see "paaman wei
'nɔnnɔn 'a, te o o -ble.

Te 'ka 'pɛ -sru 'e tɔa dɪ!

¹⁷ 'An beenun, 'wɪnun nen -kaa san
Zozi Crizi -le 'pasianɔn -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ,
-a -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji. ¹⁸ Waa 'vɪ 'cɛɛ 'nan:
«Tɔ -fɔla "da "ji bɛ, Bali sɛɛ wɔnɔn -
kɔan. O 'ta wɔ 'o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun 'wliɔtɪ
-sru.»

¹⁹ Minnun zɪɛ -wɛɛ Zozinɔn "cɛan 'e
cin man. 'O 'bɔ 'wulo -ji 'wɪnun da nen
o 'ta wɔla, Bali lei 'ka -wɔ "fo "dɪ.

²⁰ 'Pian 'an beenun, 'cee vɛ bɛ, 'wɪ
'nɔnnɔn nen e 'si Bali 'bɔ 'va, ɛn ka yi
-tɛra "da "bɛ, 'ka 'pa 'ka cin va -a -e 'ka
'tɔ 'plɛblɛ! 'Ka Bali trɔ 'ba Bali lei 'saun
'le 'plɛblɛ 'a! ²¹ Bali 'ka ye "yi, 'ka 'fɔ
'ka lɛadɪ "man! -Kaa san Zozi Crizi -
kaa nyrinda 'si, 'ka yiɛ 'trɔa "da "trilii,
-e tɔ nen e 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɛ
-a -nɔan -cɛɛ bɛ, 'e bɔ.

²² Minnun nen 'o 'ci -fɔɔdɪ 'sia bɛ,
'ka o nyrinda 'si! ²³ ɛn "nyian min -
mienun a bɛ, o dre wɪ o 'pla Bali -le tin
'badɪ wlu. 'Ka o 'si 'wɪ 'ji, "tɔgɔ 'o 'kɔ 'tɛ
'va! ɛn "nyian min -mienun a bɛ, 'ka
o nyrinda 'si! 'Pian 'ka "klan Bali lɔ! -
Wee "tri "nen -wɔ "bɛ, te 'ka 'pɛ wɔ "va
"dɪ!

²⁴ 'Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a! E -
kɔlaman 'e yiɛ 'tɔdɪ -a 'ka 'va, -e 'ka vɛɛ
'ka 'wɪ 'wliɔtɪ "dre dɪ.

'Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a! E -
kɔlaman e -ko 'kaa, -e 'ka -yee -dan ci
yɪ, te 'tɔ 'ka 'e 'padɪ 'ka man dɪ, te ci
"nrandɪ a 'ka 'lɔ.

²⁵ 'Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a! E ya
'e 'tɔwli, ɛn -yɛɛ ci min 'sizan 'wɪ 'ji -a.
-Kaa san Zozi Crizi -le "wɛan bɛ, 'tɔ -
dan a -yee vɛ -a, ɛn mingɔnnɛn -blidɪ
a -yee vɛ -a, ɛn 'plɛblɛ a -yee vɛ -a, ɛn
-kɔladɪ a -yee vɛ -a. -A pou sianan 'li 'e
'cɛn, -e 'e 'bɔ cɛɛgɔ yi -a bɛ, zɪ Bali ci zɪɛ,
ɛn e -fo -a 'li 'trilii. Amɛn!

'Wɪnun nɛn Zozi -a -nan kɔɔn Zan lɛ bɛ -nyrɛn 'gʊ Apokalis

¹ 'Wɪnun nɛn Bali -a ta 'bɔla Zozi Crizi lɛ bɛ -nyrɛn 'gʊ. 'Wɪnun zɪɛ Bali -a ta bɔla -yrɛ 'nan -e 'wɪ nɛn e -taa "drɛlɛ bɛ, Zozi 'e -kɔɔn 'e 'sunɔn lɛ. -Yee "wɛan nɛn Zozi 'yee 'pasianɔn nɛn laji bɛ -a -tʊ 'pa 'sia 'e 'suzan Zan -va, ɛn yaa -a -nan kɔɔn -yrɛ.

² 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali -a ta 'bɔla Zozi lɛ, ɛn Zozi -a -nan kɔɔn Zan lɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn Zan -a 'sinan 'pa 'fluba 'gʊɛ -a -ji. ³ Min nɛn e 'fluba 'gʊɛ -a ta ve bɛ, Bali -le -fɛa a "man. ɛn minnɔn nɛn 'o "trɔɛn -tɔa -a -ji wɪ lɛ, waa "paala 'o 'ji te o 'ta wɔla "da "bɛ, Bali -le -fɛa a o man. Minnɔn zɪɛ 'o 'ci 'e "nran, kɔɔ 'wɪnun nɛn Zozi -a -nan kɔɔn bɛ -a drɛdɪ tʊ 'bɔ 'kogo.

Zan Zozi nɛn 'tɔ 'bʊ

⁴ 'An 'bɔ Zan, mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ 'ka -leglizi 'sɔravli "nɛn Azi 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'cɛɛ. Bali -a -nan tʊ pɛɛnɔn man, e ya -nan 'li 'e 'cɛn, ɛn e -taa.

'E 'yee "yi 'lee 'yee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ. ɛn "nyian bɛ, lei 'sɔravli "nɛn Bali -le mingɔnnɛn pɛin 'lɛ bɛ, Bali lei 'saun nɛn. 'O 'wee "yi 'lee 'wee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ. ⁵ ɛn "nyian bɛ, Zozi Crizi 'e 'yee "yi 'lee 'yee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ. -Yɛɛ cɪ 'wɪ zɪɛ -a -nan yɪzan -a, ya'a 'wɪ ve 'wlu 'a dɪ. ɛn -yɛɛ cɪ min nɛn Bali -a wluan -kanɔn 'va 'e tɛdɛ bɛ -a, ɛn -yɛɛ mingɔnnɛnnun pɛɛnɔn nɛn 'trɛda bɛ o "paala.

Zozi Crizi -kaa ye "yi. E wɪ "man ɛn minnɔn -a -tɛ, 'nan -e -a nyɛn 'e -kaa 'sʊ 'wɪ 'wɪdɪ 'lɔ. ⁶ E -kaa drɛ Bali -le mingɔnnɛn trɛda 'nɔn 'a. E -kaa drɛ Bali -pannɔn 'a, 'nan -e -kaa 'e "tɪ Bali 'su. 'Tɔ -dan 'e 'kɔn Zozi 'le vɛ -a, ɛn 'plɛblɛ 'e 'kɔn 'yee vɛ -a 'li 'trilii. Amɛn!

⁷ 'Ka drɛ "yi! Zozi Crizi -taa "nyian 'e 'pee. E -taala "lolu -koei "da, ɛn minnɔn pɛɛnɔn -a ye. Minnɔn 'bɔ nɛn o -tin 'wɔ -a 'sɛan da oo, "o "ye "nyian. Yi zɪɛ -a da bɛ, 'lɛglɔn pɛɛnɔn

'ji minnɔn -wɔdɪ "siala "klan -dan 'lɔ. 'Wɪ tɪglɪ nɛn, Amɛn!

⁸ Minsan Bali "e 'nan, 'yɛɛ cɪ 'wɪ pɛɛnɔn pou sianan "a, ɛn 'yɛɛ cɪ 'wɪ pɛɛnɔn 'le 'srannan "a. 'E ya -nan tʊ pɛɛnɔn man, 'e ya -nan 'li 'e 'cɛn, ɛn 'e -taa. 'Yɛɛ cɪ 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san Bali -a.

Zozi 'e 'fli kɔɔn Zan lɛ

⁹ 'An 'bɔ Zan nɛn 'ka "bʊt Zozizan 'tʊ -a bɛ, an ya 'an yra yinan 'le 'cee 'wɪ 'zʊ. An ya Bali -le mingɔnnɛn trɛdave -a "le 'cee 'wɪ 'zʊ. Zozi "paa 'an 'va, -yee "wɛan nɛn an -pɔan "sɔa 'wɪnun -ji "le 'cee 'wɪ 'zʊ. An -tɔ Bali -le 'wɪ -sru, ɛn an -tɔ 'wɪnun nɛn Zozi -a -ci 'si 'mɛn bɛ -a da, -yee "wɛan nɛn minnɔn 'an 'kun, ɛn o -kʊ 'maan 'yi yei 'trɛ nɛn waa laabo Patmo bɛ -a da. ¹⁰ -Kaa san -le yi da nɛn Bali lei -sɛn 'an da, ɛn an wei -tʊ 'man 'an koda. E wɪ 'plɛblɛ "le 'bei 'le 'wɪ 'zʊ. ¹¹ Wei zɪɛ e 'nan: «'Wɪnun nɛn yia -nan ye bɛ, 'i crɛn -tɛ 'fluba da, -e 'i 'pa 'sia -leglizi 'sɔravli 'gʊɛ -wɛ. Efɛz -leglizi a -tʊ, ɛn Simiri -leglizi a -tʊ, ɛn Pergami -leglizi a -tʊ, ɛn Tiatire -leglizi a -tʊ, ɛn Sardo -leglizi a -tʊ, ɛn Filadɛfi -leglizi a -tʊ, ɛn Laodize -leglizi a -tʊ, o lɛ nɛn 'i 'fluba zɪɛ -a 'pa 'sia.»

¹² -A -nan nɛn 'an 'man lila 'nan -e 'an min nɛn e cɪ 'wɪ tin 'banan 'mɛn bɛ -a yɪ. Zi 'an 'man lila bɛ, an -kannɛn -tɔra "dave 'yɪ 'sɔravli. O ya 'o drɛdɪ -siga -a. ¹³ -Kannɛn -tɔra "dave zɪɛ o yei "bɛ, an fɛ -tʊ 'yɪ. E ya "le Blamin -pɪ -le 'wɪ 'zʊ. Sɔ -gblɔ nɛn 'e wɔdɪ "da, ɛn -tɪɛn 'kɔlɛ nɛn 'e drɛdɪ -siga -a bɛ, -a 'bɔ nɛn yaa -tɔ 'e kugu da. ¹⁴ -A -wulo "jɛ "a 'fuvu "le 'nanwɛ luɔ "le 'wɪ 'zʊ. E ya 'fuvu 'yɪyɪ. ɛn -a yɪɛ "bia "le 'tɛ 'le 'wɪ 'zʊ. ¹⁵ ɛn -a cɛin "fli "nɛn 'e 'wlu bɛ, o "bia "le -bulalɛ nɛn waa 'wɔ 'tɛ 'a ɛn e 'man bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ɛn -a wei -klunman "le 'yi -dan 'bɛ cɪ -sɛnnan -klo -ji. ¹⁶ ɛn mlɛn crɛn 'sɔravli "a -a -pɛ "yi 'lɔ. Sɛn nɛn -a 'lɛ a "man ɛn -a 'lɛ a -pɛ "fli "da bɛ, e ya -a 'le. ɛn -a yra "bia "le yidɛ 'bɛ cɪ 'binan 'plɛblɛ 'kpa.

¹⁷ Zi an min zɪɛ -a 'yɪ bɛ, ɛn an -tria "wlu. An 'sʊra "ji "le min -kadɪ -le 'wɪ 'zʊ. -A -nan nɛn 'e 'pɛ "yi 'pla 'an da, ɛn e 'mɛn 'nan: «Te "klan 'e 'i 'tɛ dɪ! Mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn pou sianan "a, ɛn mɛɛn

cı 'wı pɛɛnɔn 'le 'srannan "a. ¹⁸ Mɛɛn 'belidı -nɔan "min lɛ. An -ka ɛn an fuɔ, 'bɛ nɛn 'gʊɛ 'an yie a "man 'li 'trilii. 'Plɛblɛ a 'an 'lɔ -e 'an minnun wluan -kanɔn 'va. ɛn 'plɛblɛ a 'an 'lɔ -e 'an minnun 'si -yremo fla.

¹⁹ -Yee "wɛan 'wɪnɪn nɛn yia 'yɪ bɛ, 'i crɛn -tɛ. -A -mienun a drɛnan 'va, ɛn -a -mienun -taa "drɛlɛ. ²⁰ I mlɛn crɛn 'sɔravli 'yɪ 'an 'pɛ "yɪ 'lɔ, ɛn i -kannɛn -trɔa "davɛ nɛn -siga -a bɛ -a 'yɪ 'sɔravli. 'Wɪnɪn zɪɛ -a -ci nɛn 'gʊ, mlɛn crɛn 'sɔravli "bɛ, -wɛɛ cı Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, o 'sɔravli "nɛn 'o yie -tɔa -leglizı 'sɔravli 'bɔ 'va bɛ waa. ɛn -kannɛn -trɔa "davɛ 'sɔravli "bɛ -leglizı 'sɔravli 'bɔ nɛn.»

2

'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ Efɛz 'nɔn 'le vɛ -a bɛ -nyrɛn 'gʊ

¹ «'Wɪ 'gʊɛ 'i crɛn -tɛ -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nɛn Efɛz -leglizı -ji bɛ -yrɛ. 'I crɛn -tɛ 'nan:

'An 'pɛ "yɪ 'lɔ nɛn mlɛn crɛn 'sɔravli "cı, ɛn 'mɛn 'ta 'wɔla -kannɛn -trɔa "davɛ nɛn -siga -a bɛ -a yei. 'An 'bɔ "e 'nan:

² 'Ka Zozinɔn nɛn Efɛz bɛ, an 'ka drɛ wɪnɪn -tɔa, ɛn 'ka 'fli nɛn kaa -nɔan 'mɛn 'nyranman -ji 'plɛblɛ bɛ, maan -tɔa. ɛn 'ka yie nɛn ka -tɔala 'wɪ da bɛ, maan -tɔa. Maan -tɔa 'nan 'ka 'vale min -wɪdɪnɪn -a ka'a 'sɔala dɪ. Minnun nɛn waa ve 'o 'fli man 'nan Zozi 'le 'pasianɔn nɛn 'waa, te o 'ka 'a dɪɛ, ka o -nanjɛn ɛn kaa -tɔ 'nan 'wɪnɪn nɛn waa. ³ Maan -tɔa 'nan 'ka yie -tɔala 'wɪ da, ɛn 'mɛn "wɛan 'ka yra 'yɪ, 'pian 'ka 'pɛ 'ka plɔlɛ dɪ.

⁴ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa drɛ "yɪ "bɛ, maan -tɔa, 'pian 'wɪ 'tɔ a 'an 'ji -e 'an 'pla 'cɛɛ. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan, 'an yɪdɪ "yɪ "tɛdɛ nɛn 'ka 'ji bɛ, 'ka 'pɛ plɔ "man. ⁵ 'Cee 'an yɪdɪ "yɪ "tɛdɛ te ka drɛ 'an -srɪnɔn 'a 'e 'trɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da! 'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'wɪ "yɪ "nɛn kaa drɛ 'e tɛdɛ bɛ 'ka drɛdɪ 'sia "nyian! -Te ka'a drɛlɛ dɪɛ, an "lo 'ka 'va -e 'an 'cee -kannɛn -trɔa "davɛ 'si 'an man -kɔɔbli. ⁶ 'Wɪ nɛn kaa dra "nyian "yɪ "bɛ, -nyrɛn 'gʊ, 'wɪnɪn nɛn Nikolai -srɪnɔn -a

dra bɛ, -a 'wɪ "naan 'ka man "le zɪ -a 'wɪ "naan 'an man bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

⁷ Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cı -a -wulo -man bɛ, 'wɪ nɛn Bali lei cı -a vɪnan Zozinɔn lɛ bɛ -a san 'e man. Min nɛn e 'ta wɔla 'wɪnɪn zɪɛ -a da ɛn -a -wulo 'bɔla "va "bɛ, yiba "nɛn e 'belidı -nɔan "min lɛ bɛ, maan 'blɔ -nɔan -a san lɛ -e 'e -bli. Yiba zɪɛ e ya 'e 'tɔdɪ Bali -le fei.»

'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ Simiri 'nɔn 'le vɛ -a bɛ -nyrɛn 'gʊ

⁸ «'Wɪ 'gʊɛ 'i crɛn -tɛ -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nɛn Simiri -leglizı -ji bɛ -yrɛ. 'I crɛn -tɛ 'nan:

Mɛɛn cı 'wɪ pɛɛnɔn pou sianan "a, ɛn mɛɛn cı 'wɪ pɛɛnɔn 'le 'srannan "a. An -ka ɛn an fuɔ. 'An 'bɔ "e 'nan:

⁹ 'Ka Zozinɔn nɛn Simiri bɛ, 'ka yra nɛn ka cı -a vɪnan bɛ, maan -tɔa. ɛn 'yalɛ nɛn e 'ka 'tɛ bɛ, maan -tɔa. 'Pian maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan ka ya fɛnɔn 'a. Zuif 'nɔn nɛn waa ve 'o 'fli man 'nan 'o ya Bali -le minnun -a bɛ, 'wɪnɪn nɛn waa ve 'ka man -wɪdɪ "bɛ, maan -tɔa. 'Pian maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan, o 'ka Bali -le minnun -a dɪ. O ya Bali 'nanmanzan nɛn waa laabo Satan bɛ, -yee minnun -a. ¹⁰ Yra yɪdɪnɪn nɛn o -taa "bɔlɛ "nyian 'ka man bɛ, te 'ka "kɪlan -wɔlɔ "dɪ! Bali 'nanmanzan nɛn waa laabo Satan bɛ, yaa dra -e 'o 'ka 'va min -mienun -fɔ -pʊ 'kuin. Yaa dra zɪɛ 'nan -e 'e 'cee yɪ -tɛradɪ 'an da -nanjɛn. ɛn "nyian bɛ minnun 'tɛ "paa 'ka da yɪ -fu. -Te 'ka 'va min -mienun -ka 'wɪ zɪɛ -a -ji oo, te 'ka yɪ -tɛradɪ 'an da 'le 'tɔ "fo "dɪ! -Te kaa drɛ zɪɛ, 'belidı nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, maan -nɔan 'cɛɛ 'ka -kopa 'a.

¹¹ Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cı -a -wulo -man bɛ, 'wɪ nɛn Bali lei cı -a vɪnan Zozinɔn lɛ bɛ -a san 'e man. Min nɛn e 'ta 'wɔla 'wɪnɪn zɪɛ -a da ɛn -a -wulo 'bɔla "va "bɛ, 'belidı nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e dra -yee vɛ -a. -Yɛɛ cı 'nan -a san 'ka -ka "flizan 'wo dɪ.»

'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ Pɛrgami 'nɔn 'le vɛ -a bɛ -nyrɛn 'gʊ

¹² «'Wɪ 'gʊɛ 'i crɛn -tɛ -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nɛn Pɛrgami -leglizı -ji bɛ -yrɛ. 'I crɛn -tɛ 'nan:

Sen nen -a 'le a "man en -a 'le a -pe
"fli "da be, 'an 'lo nen e ci. 'An 'bo "e
'nan:

¹³ 'Ka Zozinon nen Pergami be, ka
-nyeanla 'fla nen Bali 'nanmanzan
Satan mingonnen -ble "da "be -a da.
'Pian 'ka 'pe -sru 'ka toale -e 'ka 'si 'an
-sru "di. Maan -toa zie. Antipa nen
'an -sruzan 'pleble 'a be, minnun -a
-te 'ka 'va nun, 'pian ka'a yi -teradi
'an da 'le 'tole di.

¹⁴ 'Wi pegenon zie kaa dre "yi, 'pian
'wi 'tu a 'an 'ji -e 'an 'pla 'cee. 'Wi
zie -nyren 'nan, 'winun nen Balam -
a paa minnun ji 'li be, min -mienun
a -a drenan "nyian 'cee -leglizi -ji. -A
-cin 'e 'to 'ka 'ji 'nan, -si nen ko Izrael
'non 'o 'ciila "da -e 'o 'wi 'wli di "dre
be, Balam -a kon Balak le, en Balak
-a kon -wle. -A -nan nen Izrael 'non -
yo -pan wi -bli di 'sia, en o nyinnandi
'sia li 'lee 'konnen -a te wa'a 'o cin
'pale di. ¹⁵ 'Wi 'towli zie, -a 'bo nen
Nikolai -srunon ci -a drenan, en min
-mienun a 'ka 'va te o ya 'wi zie -a -
sru. ¹⁶ 'Ka 'si 'wi 'wli di zie -a dre di
man! -Te ka'a 'sile -a dre di man die,
an "lo 'ka 'va -e 'an 'wi "nen -kon
"minnun nen o ci 'wi zie -a drenan
be -wle. Sen nen 'an 'le 'gve, -a 'bo 'a
nen maan dra.

¹⁷ Min nen 'wi man "tron "ci -a -
wulo -man be, 'wi nen Bali lei ci -a
vnan Zozinon le be -a san 'e man.
Min nen e 'ta 'wula 'winun zie -a da
en -a -wulo 'bola "va "be, -blife nen e
ya laji, waa laabo mannen be, maan
-non -yre. En "nyian be, an -kole
'fuvu -non -yre. -Kole zie -a da nen
min 'bo 'to 'tre -kon 'e 'cren -tedi. 'To
zie -a 'bo 'towli 'be -toa, min pee 'ka -
a toa "fo "di.»

*'Wi nen Zozi -a 'vi Tiatire 'non 'le ve
-a be -nyren 'gv*

¹⁸ «'Wi 'gve 'i cren -te -e 'i 'pa 'sia Bali
-le 'pasiazan nen Tiatire -leglizi -ji be
-yre. 'I cren -te 'nan:

Meen ci Bali -pi -a, en 'an yie 'be
"bia "le 'te 'le 'wi 'zv, en 'an 'cein -
man 'be "bia "le -siga -le 'wi 'zv. 'An
'bo "e 'nan:

¹⁹ 'Ka Zozinon nen Tiatire be, an
'ka dre winun -toa, en 'cee 'an yidi
'yi "be, maan -toa. En 'cee yi -teradi

'an da be, maan -toa. En 'cee 'nyran-
man nen kaa "paa 'men be, maan -
toa. En 'ka yie nen kaa -toala 'wi da
be, maan -toa. En maan -toa "nyian
'nan, 'wi "yinun nen ka ci -a drenan
'e 'fola "da 'gve, -a "kaga "mlian -a
tede ve da.

²⁰ 'Wi pegenon nen kaa dre "yi "be,
maan -toa, 'pian 'wi 'tu a 'an 'ji -e 'an
'pla 'cee. 'Wi zie -nyren 'nan, lunon
nen waa laabo Zezabel be, ka'a -si
toa -yro "di. Yaa ve 'e 'fli man 'nan
Bali 'lewei vnan nen 'yaa. 'Pian
-yee 'wi "paadi -a -maan minnun
nen 'cee -leglizi -ji be, o 'wi 'wli di
"dre di 'sia. O -yo -panwi -bli di 'sia,
en o nyinnandi 'sia li 'lee 'konnen -a
te wa'a 'o cin 'pale di. ²¹ An tu -non -
yre 'nan -e 'e 'si 'wi 'wli di zie -a dre di
man. 'Pian ya'a 'wle "man -e 'e 'si
'e dre wi -wli di zie -a man "fo "di. ²² -
Yee "wean an "ta -a nyianla -saa nen
min 'e yra ye "da "kaga "be -a da.
En "nyian be, an 'wi "nen -konman
minnun nen o 'si 'an -sru en o sounla
-a -sru "be -wle. 'Pian -te o 'si 'o dre
wi -wli di nun man be, ma'an dra di.
²³ An Zezabel -le 'nennun -teeman.
Kon zi min -to 'wi dre be, -a "nen "fe
nen maan -non -a san le. Maan dra
zie -e -leglizi 'non pegenon 'o -to 'nan,
an min ci wi -toa 'e pegenon.

²⁴ Maan -toa 'nan, Zozinon -
mienun a Tiatire be, wa'a -sounlea
'wi "paadi -wli di zie -a -sru "di. En
wa'a -wele 'nan Satan -le 'winun
nen minnun -a "siala 'wi -dan a be,
'o -toa "di. 'Ka Zozinon zie, 'ka le nen
an ci 'wi 'gve -a vnan. An 'ka 'an
'to di 'ka man -sa -a 'nan 'an 'wi 'pee
"paa "da 'cee -e 'ka dre di. ²⁵ 'Pian
'winun nen kaa -toa 'va be, -a da nen
'ka yie -traa -trilii, -e 'men 'lodi 'e bo.

²⁶ Min nen e 'ta 'wula 'an 'ci 'so
winun da -trilii en e 'bo -a 'le 'sran-
nan "be, -yee ci min nen -a 'wulo
'bola "va "be, -a. Min zie an 'trada
'leglon pegenon 'peba wo -yro, -yee
"paala.

²⁷ «En -bulale "tonyrin -a nen

e -va -ble 'leglunnun zie o da.

E o -wiiman "le zi -po -wia "be -yee 'wi
'zv.»

28 'An "tī 'bē 'plēble zīe -a -nōn 'mēn, en an min zīe -yee -nōan "nyian. En "nyian bē, an bodrun mlēn crēn -nōan -yrē.

29 Min nēn 'wī man "trōen "cī -a -wulo -man bē, 'wī nēn Bali lei cī -a vīnan Zozinōn lē bē, -a san 'e man.»

3

'Wī nēn Zozi -a 'vī Sardo 'nōn 'le vē -a bē -nyrēn 'gū

1 «'Wī 'gūe 'i crēn -tē -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nēn Sardo -leglizi -ji bē -yrē. 'I crēn -tē 'nan:

'An 'lō nēn Bali lei 'sōravli "cī, en 'an 'lō nēn mlēn crēn 'sōravli "cī. 'An 'bō "e 'nan:

'Ka Zozinōn nēn Sardo bē, an 'ka drē wīnun -tōa. 'Ka 'tō "we 'nan 'belidī a 'ka 'lō, 'pian -a tīglī da bē ka ya 'ka 'kadī. 2 'Ka drē "yī, "tōgō ka -kaala 'nan "fo! 'Ka 'wī "wēnwēnnēn -mienun dra bē, e ya 'an 'cī 'sō wīnun yra man, 'wīnun zīe -a -sru "nēn 'ka 'kōla, "tōgō 'ka -kaala 'nan "fo! Fē nēn maan vē zīe -yēē cī 'nan, zī an 'ka drē wīnun -nanjēēn bē, maan 'yī 'nan ya'a 'sōlē 'an "tī "lē dī. 3 Bali -le 'wīnun nēn kaa 'man bē, 'ka 'cī "nrōn "da, en 'wīnun nēn waa paa 'ka 'jī "da "bē, 'ka 'cī "nrōn "da! 'Wīnun zīe -a -cīn 'e 'fōla 'ka 'jī -e 'ka 'sī 'wī 'wīdī "drēdī man. -Tē ka'a 'wī zīe -a manlē "yī "dī, en ka -fō yī -tēnan bē, an bōa 'ka man klīglī, "lē zī crīnzān -taa "mīn va bē -yēē 'wī 'zō. 'Ka drē "yī, kōō tō nēn an -taa "man "bē ka'a tōa dī.

4 Maan -tōa 'nan, Zozinōn -mienun a Sardo bē, wa'a 'o 'fī "trī "tōlē Bali 'lē dī. -Yēē "wēan nēn Bali -taa sō 'fuvu wōlē o da, -e 'kō 'ta wōla waa. -A -nōan da nēn -e Bali 'e 'wī zīe -a drē -wlē. 5 Min nēn e 'ta 'wōla 'wīnun zīe -a da en -a -wulo 'bōla "va "bē, sō 'fuvu zīe -a 'bō nēn e -taa -a wōlē. En "nyian bē, min zīe -a 'tō nēn 'e 'crēn -tēdī Bali -le min 'belī 'fluba 'jī bē, ma'an fuiman "fo "dī. 'Pian maan vē 'an "tī 'lēē 'yēē 'pasianōn nēn lajī bē -wlē 'nan, 'mēn min nēn.

6 Min nēn 'wī man "trōen "cī -a -wulo -man bē, 'wī nēn Bali lei cī -a vīnan Zozinōn lē bē -a san 'e man.»

'Wī nēn Zozi -a 'vī Filadēfi 'nōn 'le vē -a bē -nyrēn 'gū

7 «'Wī 'gūe 'i crēn -tē -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nēn Filadēfi -leglizi -ji bē -yrē. 'I crēn -tē 'nan:

'An 'bō 'gūe, an ya 'saun, en an ya tīglī. 'An 'lō nēn David -le -laglē cī, -a -cī nēn 'nan mēēn Bali -le mingōnnēn trē "paala. -Tē maan 'lē 'sō bē, min pēē 'ka 'kōlaman -a 'lē wōdī -a dī. En -tē maan -fō -jī bē, min pēē 'ka 'kōlaman -a 'lē 'sōdī -a dī. 'An 'bō "e 'nan:

8 'Ka Zozinōn nēn Filadēfi bē, an 'ka drē wīnun -tōa. Maan -tōa 'nan, minnūn yīē 'ka 'naan 'ka man dī, 'pian ka 'ta 'wōla 'an wēi da, en ka'a 'sīlē 'an -sru "dī. -Yēē "wēan an -kpēin 'lē 'sō 'cēē. -Kpēin zīē min pēē 'ka 'kōlaman -a 'lē wōdī -a dī. 9 'Wī nēn an -taa -a drēlē bē -nyrēn 'gū. Zuif 'nōn nēn waa vē 'o 'fī man 'nan, 'o ya Bali -le minnūn -a, tē o 'ka 'a dīē, 'wlunōn nēn waa. Kōō Bali 'nanmanzan nēn Satan -a bē, -a -srunōn nēn waa. Minnūn zīē an -taa "tōlē o man -sa -a 'nan 'o "pō -sōōn 'ka 'wlu, -e 'o -tō 'nan an 'ka yē "yī. 10 'Ka 'pē 'ka plōlē dī, 'wīnun nēn maan 'vī 'cēē bē ka 'ta 'wōla "da. -Yēē "wēan yra yīdī -dan nēn e -taa "bōlē 'trēdanōn man bē, 'an yīē -tōa 'ka 'va. Yra yīdī zīē an -taa "a 'trēda 'nan -e 'an o drē wīnun -nanjēn.

11 -A -nan 'ka "nyian mōan dī, tē an "ta "lō. 'Wīnun nēn kaa -tōa 'va bē, 'ka yīē -trōa "da. 'Ka drē zīē -e 'ka -kōpa 'e -fō 'ka 'lō, "tōgō 'e drē min pēē -le vē -a. 12 Min nēn e 'ta 'wōla 'wīnun zīē -a da en -a -wulo 'bōla "va "bē, maan dra 'kōladrēn 'a 'an "tī Bali -le 'kuin. 'Kōn zīē -a -jī nēn e -fō 'lī "fo. 'An "tī Bali 'tō nēn maan crēn -tēa min zīē -a man. En 'an "tī Bali -le 'fla 'tō nēn maan crēn -tēa "nyian "man. 'Fla zīē Zeruzalēm -trē nēn e "sia 'an "tī Bali "srōn "lajī bē -nyrēn. En "nyian bē, 'an 'tō -trē nēn 'an man 'gūē, -a 'bō nēn maan crēn -tēa min zīē -a man.

13 Min nēn 'wī man "trōen "cī -a -wulo -man bē, 'wī nēn Bali lei cī -a vīnan Zozinōn lē bē -a san 'e man.»

'Wī nēn Zozi -a 'vī Laodize 'nōn 'le vē

-a bε -nyren 'gv

¹⁴ «'wɪ 'gʊe 'i cɾen -tε -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nɛn Laodize -leglizi -ji bε -yrε. 'I cɾen -tε 'nan:

Mεεn cɪ Amɛn -a. Mεεn cɪ 'wɪ nɛn Bali -a drε bε, -a -nan yɪzan tɪglɪ 'a, ɛn ma'an 'wɪ 've 'wlu 'a dɪ. Bali cɪla 'an 'va ɛn e fε pɛɛnɔn drε. 'An 'bɔ "e 'nan:

¹⁵ 'Ka Zozinɔn nɛn Laodize bε, an 'ka drε winun -tɔa. Maan -tɔa 'nan, ka 'ka 'mɛn 'wɪ 'ji 'plɛblɛ dɪ, ɛn ka 'ka 'mɛn 'wɪ 'ji 'ka tɔadɪ dɪ. Ka -kɔan paan 'pɛ -tɔ da. ¹⁶ 'Pian ka ya -a yei, -yee "wɛan an 'ta 'ka -pian 'an -sru. ¹⁷ 'Ka 'fli "siala fɛnɔn 'a. Kaa ve 'ka 'fli man 'nan, fε a 'kʊ 'lɔ, kʊ 'ka "nyian fε pee -va dɪ. Ka'a -ci tɔa dɪ, -yee "wɛan nɛn ka 'wɪ zɪε -a ve. -A tɪglɪ da bε, -pɛ nɛn ka cɪ -ji bε, e ya -wɪdɪ "fo. 'Yalɛ 'ka 'tɛ, 'ka yɪɛ a 'e 'wɪdɪ, ɛn ka ya 'ka plɔdɪ. ¹⁸ -Yee "wɛan an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, -siga nɛn o -yee 'kpa -nanjɛn 'tɛ 'va bε, 'ka 'ta -a 'lɔ 'an 'lɔ. -Te ka 'wɪ zɪε -a drε bε, ka -taa "drɛlɛ fɛnɔn tɪglɪ 'a. ɛn "nyian bε, an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ta sɔ 'fuvu 'lɔ 'an 'lɔ, -e 'ka wʊ 'ka da. -Te ka 'wɪ zɪε -a drε bε, 'yra -taa 'silɛ 'ka yɪɛ man. ɛn "nyian bε, an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ta yɪɛ 'yɪlɛ 'lɔ 'an 'lɔ, -e 'ka -sɛn 'ka yɪɛ -goei -e 'ka -kɔla "fɛnan yɪdɪ -a.

¹⁹ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, minnun nɛn an o ye "yi "bε, an 'wɪ "paala -wɛ, ɛn an 'wɪ tɔdɪ "paaman o ji sɔnba "a. -Yee "wɛan 'ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'ka 'tɔ 'mɛn 'wɪ 'ji 'plɛblɛ. ²⁰ Maan nɛn, 'an -tɔdɪ 'cee 'kɔn -yrε "nɛn 'gv. An ya -a -tɛnan 'ka da. Min nɛn yaan wei 'man ɛn e 'kɔn 'lɛ 'sʊ 'mɛn bε, an -wɪlamlan -a san -le 'kuin -e 'kʊ fɛnun -blɪ -a 'e cin va.

²¹ Zɪ an 'wɪ pɛɛnɔn drε, ɛn 'an 'wulo 'bɔla "va "bε, -a -nan nɛn 'an "tɪ Bali 'an 'nyran 'e "srɔn 'yee mingɔnnɛn pɛin -da. Min nɛn e 'ta 'wula 'winun zɪε -a da ɛn -a -wulo 'bɔla "va "bε, 'wɪ 'tʊwɪ zɪε -a 'bɔ nɛn 'an 'bɔ "nyian "an "dra -a san lɛ. Maan -nyɛanla 'an "srɔn 'mɛn mingɔnnɛn pɛin -da.

²² Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cɪ -a -wulo -man bε, 'wɪ nɛn Bali lei cɪ -a

vɪnan Zozinɔn lɛ bε -a san 'e man.»

4*Fɛnun pɛɛnɔn nɛn laji bε o Bali bɔa*

¹ Zɪ e cɛɛn 'winun zɪε -a tin 'badɪ man 'mɛn bε, ɛn an fε pee yɪdɪ 'sia "nyian. An -kpɛin "tʊ 'yɪ 'e 'lɛ 'sʊdɪ laji. Wei nɛn maan 'man paan 'e tɛdɛ 'plɛblɛ "le 'bei 'le 'wɪ 'zʊ bε, e wɪ "nyian. E 'nan: «'I 'ta 'an 'va lou 'gv! 'Winun nɛn o -taa "drɛlɛ "bε -sru "bε -e 'an -nan -kɔn 'yɪɛ.» ² Nun tɔɔn Bali lei -sɛn 'an da, ɛn an mingɔnnɛn pɛin -tʊ 'yɪ laji. Bali a 'e -nyrandɪ "da. ³ E "bia -nyrannyran, ɛn -a cɾen 'bɔ a fɛnyian 'e -ciala "da. -Yee mingɔnnɛn pɛin zɪε -pɔblɛn a 'e 'sʊdɪ "ta lou te e "bia. -Pɔblɛn zɪε -a cɾen a fɛnyian 'e -ciala "da. ⁴ Mingɔnnɛn pɛin zɪε e ya 'e 'si -fɔdɪ mingɔnnɛn pɛin -yɔ -tʊ 'wɛ sinjɛn -a. Mingɔnnɛn pɛinnun zɪε min cejenun yra 'o -nyrandɪ "da, te sɔ 'fuvu a o pɛɛnɔn da. -Siga kle "a o pɛɛnɔn 'wulo -man. ⁵ Mingɔnnɛn pɛin zɪε laa 'wɛi -wɛi -fɔdɪ "sia "va 'zia te e -ko -pɛ pɛɛnɔn da, te laa -paan "we. ɛn -kannɛn -pɔ 'sɔravɪ "nɛn o "bia 'plɛblɛ 'kpa bε, o ya 'o -trɔadɪ -a 'lɛ. Lei 'sɔravɪ "nɛn Bali lei 'saun 'a bε -nyren. ⁶ Mingɔnnɛn pɛin zɪε -a 'lɛ bε, jemie a -nan. E ya 'e siadɪ "da.

ɛn pɛin 'bɔ zɪε -a "srɔn -e 'e si -fɔ "da "bε, fɛnun sinjɛn a 'o -tɔɔdɪ -nan. O yɪɛ a "kaga, ɛn e ya o fε pɛɛnɔn 'nan. ⁷ Fɛnun zɪε -a -tʊ a "le -jra -le 'wɪ 'zʊ, ɛn -a -tʊ a "le tri -kɔnnɛn -le 'wɪ 'zʊ, ɛn -a -tʊ yra a "le blamin -le 'wɪ 'zʊ, ɛn -a -tʊ a "le kɔɛbo -le 'wɪ 'zʊ. "Loman zɪε e ya 'sʊnan. ⁸ Fɛnun zɪε o -pɛ "jɛ "a 'shɛɛdʊ, 'shɛɛdʊ 'o pɛɛnɔn. Yɪɛ "kaga "a o -pɛ "jɛ "ta lou, ɛn -a -mie a o -pɛ "jɛ 'wlu. Wa'a 'flian "dre -fɔdɪ -a dɪ. Bodrun funnin te o "dre -fɔa, waa -fɔa 'nan:

«Minsan Bali a 'saun 'saun 'saun.

-Yɛɛ cɪ 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san -a.

E ya -nan tʊ pɛɛnɔn man,

e ya -nan 'li 'e 'cɛn, ɛn e -taa.»

⁹ Fɛnun sinjɛn 'bɔ zɪε, "dre "nɛn waa -fɔa "bε, min nɛn -a yɪɛ a "man 'li 'trilii ɛn e ya 'e -nyrandɪ mingɔnnɛn pɛin -da bε, -a 'tɔ nɛn waa dra -dan, te waa bɔa, te waa muo -fɔa. ¹⁰ -Te o ya "dre zɪε -a -fɔnan bε, min ceje -yɔ -tʊ 'wɛ sinjɛn bε, 'o "po -sɔɔnman min nɛn -a

yie a "man 'li 'trilii en e ya 'e -nyrandi mingōnne pein -da be, -a wlu. O 'wee -siga klenun -seanla -a 'le te waa bōa "drenun -a. Waa -fōa 'nan:

¹¹ «'Kv 'san, yie ci 'kve Bali -a.

Yie fe pēenōn dre,
en fenun pēenōn nen 'trēda 'gve,
'i 'ci 'sō winun da nen i o dre.
-Yee "wēan -a -nōan da nen
-e min 'e 'tō -dan 'nōn 'yie,
en -a -nōan da nen
-e min 'e 'i bō,
en -a -nōan da nen
-e min 'e vī 'nan 'pleble pēenōn a 'yie ve
-a.»

5

Fenun pēenōn nen laji be o Bali -le 'bla bōa

¹ "Be -sru en min nen 'e -nyrandi mingōnne pein -da be, an 'fluba 'tō 'yi -a -pe "yi 'lō. 'Fluba zie e ya 'e plindi, en 'winun a 'e 'cren -tēdi "man bei, en e ya 'e 'cren -tēdi -ji. En "nyian be, -a -yrinan a 'sōravli. ² -A -nan nen Bali -le 'pasianōn nen laji be, maan 'pleble 'tō 'yi, te e -paanman wei 'pleble 'ji. Yaa laabu 'nan: «-Tie ci "le 'e 'fluba 'gve -a baanun "flu -e 'e 'le 'sō?» ³ Min 'ka yie laji di, en min 'ka yie 'trēda di, en min 'ka yie 'tre 'wlu di. Min -tō 'ka yie -e 'e -kōla 'e 'fluba zie -a "flu -e 'e yie 'tō -ji di. ⁴ 'Wī zie, zi maan -nan 'yi be, -a 'wī 'nan 'an man, en an -wuōdi 'sia. Kōō min -tō 'ka yie -e 'e 'fluba zie -a 'le 'sō, -e 'e yie 'tō -ji di. ⁵ -A -nan nen min ceje -tō "e 'mēn 'nan: «Te 'i 'wuō di! -Jra nen 'e "sia Zuda -le kunnin -wulo da be, David kluda min be -a 'bō nen. E fe pēenōn klī, en 'be nen 'gve 'e -kōlaman 'fluba 'labē -a -yrive pēenōn "cēendi -a -e 'e yie 'tō -ji.»

⁶ En an fe -tō 'yi, e ya 'e 'tōdi mingōnne pein 'le. Min cejenun 'lee fenun sinjen be waa si -fō. Bali -le 'bla nen. E ya "le fe nen waa -blō cēen 'sraga -a be -yee 'wī 'zō. -A 'bei a 'sōravli, en -a yie a 'sōravli. Yie 'sōravli zie Bali lei 'sōravli "nen Bali o 'pa 'sia 'trēda fe pēenōn 'nan be, o 'bō nen.

⁷ 'Bla zie e pli min nen 'e -nyrandi mingōnne pein -da be -a man, en e 'fluba 'si -a -pe "yi 'lō. ⁸ Zi e 'fluba 'bō

'si be, 'nun tōōn en fenun sinjen be 'lee min ceje -yō -tō 'wle sinjen be, 'o "pō sōōn "wlu. "Dre "fō "dave nen e ya "le -gōēdi -le 'wī 'zō be, e ya o pēenōn 'lō. En -siga 'kulenen nen e ya 'e fadi -laziglo -a be, e ya "nyian o pēenōn 'lō. -Laziglo zie minnun nen o ci Bali -le ve -a be, -wee Bali trō 'badī nen. ⁹ -A -nan nen o "dre "tre -fōdi 'sia. Waa -fōa 'nan:

«-A -nōan da nen i 'fluba 'sia,
'nan -e 'i -a -yrivenun "cēen "man.

Kōō yie dre 'sraga bōve -a
'leglōn -tōdō pēenōn nen
'trēda 'gve -a -ji minnun man,
'lee minnun nen
o wei -tōdō pēenōn -fōa
'trēda 'gve o man.

'I nyen nen e -sran be,
-a 'bō 'a nen i o ta pan 'wō Bali le.

¹⁰ Yia dre zie
en o dre Bali -le mingōnne trēda 'nōn
'a,

en o dre Bali -pannōn 'a,
'nan -e 'o -kaa "tī Bali 'su.
-Wēē -taa "mingōnne -blīle
'trēda fe pēenōn da.»

¹¹ "Be -sru en Bali -le 'pasianōn nen laji be, an o "kaga 'yi. O ya "kaga, blamin 'ka 'kōlaman -e 'e o "nrōn di. An o 'yi mingōnne pein "srōn, o ya fenun sinjen 'lee min cejenun yei. An o wei 'man, ¹² te o "dre -fōa wei 'pleble 'ji. Waa -fōa 'nan:

«Bali -le 'bla nen
waa -blō cēen 'sraga bōve -a minnun
man be,

-a -nōan da nen minnun -a ve 'nan,
'pleble a -yrō.
En -a -nōan da nen minnun -a ve 'nan,
"yi pēenōn 'san nen.

En -a -nōan da nen minnun -a ve 'nan,
'wī 'tōdi pēenōn "sia "va.

En -a -nōan da nen minnun -a ve 'nan,
-a lō nen "koe "ci.

En -a -nōan da nen minnun -a ve 'nan,
'tō bōdi a -yee ve -a.

En -a -nōan da nen minnun -a ve 'nan,
'tō -dan a -yee ve -a.

En -a -nōan da nen minnun -a ve 'nan,
'tō "yi "vīdi a -yee ve -a.»

¹³ En "nyian fenun pēenōn nen Bali o dre be, an o wei 'man te o "dre -fōa. -A -mienun a laji, en -a -mienun

a 'trɛda, ɛn -a -mienun a 'trɛ 'wlu, ɛn -
a -mienun a jemie -va. Waa -fɔa 'nan:
«Min nɛn 'e -nyrandi mingɔnnɛn pɛin
-da bɛ,
'lee Bali -le 'bla bɛ,
-kaa o 'tɔ 'yi 'vi,
ɛn -kaa o 'tɔ bɔ,
ɛn -kaa o 'tɔ -dan vi,
ɛn -kaa vi o man 'nan
o ya 'plɛblɛ 'li 'trilii.»

¹⁴ -A -nan nɛn fɛnun sinjɛn bɛ, o
wula "man 'nan: «Amɛn!» ɛn min
cejɛnun 'o "po sɔɔn, te waa bɔa.

6

*Bali -le 'bla 'fluba -yrivɛnun "cɛɛndi
'sia "man*

¹ "Bɛ -sru ɛn an Bali -le 'bla 'yi, te
e ya 'fluba -yrivɛ 'sɔravli "bɛ -a tɛdɛ
'cɛnnan. Zɪ yaa cɛɛn bɛ, -a -nan nɛn
fɛnun sinjɛn bɛ, -a tɛdɛ paan 'kpa
'plɛblɛ "le laa -paan 'bɛ wɪ. Yaa 'vi fɛ
-tɔ lɛ 'nan: «'I 'ta!» ² 'An yie 'tɔ, ɛn an -
sɔ 'fuvu 'yi 'tanɛn. Min nɛn -sɔ zɪɛ -a da
bɛ, "sa "a -yrɔ. Fɛ pɛɛnɔn 'klɪzɛn nɛn ɛn
e "ta -ko "nyian o 'klɪɛ. Bali -siga kle
'wɔ -a -wulo -man.

³ Zɪ Bali -le 'bla 'fluba -yrivɛ "flizɛn
cɛɛn bɛ, ɛn fɛnun sinjɛn bɛ -a "flizɛn
paan. Yaa 'vi fɛ -tɔ lɛ 'nan: «'I 'ta!»

⁴ ɛn an -sɔ pee 'yi "nyian -tanɛn. E ya
'tɛndɛn "le 'tɛ nyin -le 'wɪ 'zɔ. Min nɛn
-sɔ zɪɛ -a da bɛ, Bali sɛn -plɔun -nɔn -
yrɛ, 'nan -e 'e 'kuli -fɔla 'trɛdanɔn yei.
Yaa dra zɪɛ 'nan -e 'o cin -tɛɛ.

⁵ Zɪ Bali -le 'bla 'fluba -yrivɛ
yaagazan cɛɛn bɛ, ɛn fɛnun sinjɛn bɛ -
a yaagazan paan. Yaa 'vi fɛ -tɔ lɛ 'nan:
«'I 'ta!» 'An yie 'tɔ, ɛn an -sɔ tiidii 'yi
'tanɛn. -Yee tiidii "a "le 'tɛ -drɛn 'zɔ.
Min nɛn -sɔ zɪɛ -a da bɛ, fɛ -kali "vɛ
a -yrɔ. ⁶ ɛn an wei -tɔ 'man fɛnun
sinjɛn bɛ o yei. Yaa 'vi 'nan: «'I drɛ
-e -blɪfɛnun pɛɛnɔn 'flɛ 'e drɛ 'plɛblɛ,
'pian 'nyrɔn 'lee -wɛn bɛ, te o 'flɛ 'e 'pa
"da "di!»

⁷ Zɪ Bali -le 'bla 'fluba -yrivɛ
sinjɛzan cɛɛn bɛ, ɛn fɛnun sinjɛn bɛ
-a -nyranman paan. Yaa 'vi fɛ -tɔ lɛ
'nan: «'I 'ta!» ⁸ 'An yie 'tɔ, ɛn an -sɔ
'yi 'tanɛn. -A crɛn min -tɛa "klan -a.
Min nɛn -sɔ zɪɛ -a da bɛ, -a 'tɔ nɛn -
ka. -Yremo fla a -a -sru, te e -taa. Bali

'plɛblɛ 'nɔn -wɪɛ 'nan 'o 'trɛ 'fɔi 'tɔ da
minnun -tɛɛ, kɔɔ e 'trɛ 'bɔ cɛɛn 'e cin
man sinjɛn. Waa -mie -tɛɛman sɛn -
a, ɛn waa -mie -tɛɛman dra -tɛdi -a,
ɛn waa -mie -tɛɛman -cɛ -tɔ nɛn e min
"saa bɛ -a, ɛn waa -mie -tɛɛman plɔ
winun -a.

⁹ Zɪ Bali -le 'bla 'fluba -yrivɛ
'sooluzɛn cɛɛn bɛ, ɛn an min leinun
'yi Bali -pan "davɛ wlu. Minnun nɛn
o -tɔ Bali -le 'wɪ -sru 'kpa tɪglɪ minnun
yie man, ɛn minnun o tɛɛ bɛ, o leinun
nɛn. ¹⁰ Min leinun zɪɛ, o -paandi 'sia
'kpa 'plɛblɛ. O -paanman 'nan: «'Kɔ
'san, i ya 'saun, ɛn i ya tɪglɪ. Tɔ "cɛn
"nɛn i cɪ -a -pɛnnan, -e 'i 'wɪ "nɛn -kɔɔn
'trɛdanɔn lɛ, 'wɪ nɛn waa drɛ 'kɔvɛ bɛ
-a man?» ¹¹ Bali sɔ 'fuvu 'wɔ o pɛɛnɔn
da, ɛn yaa 'vi -wɪɛ 'nan, 'o man -pɛn
tian "nyian. Kɔɔ o "blu 'lee o "bɔɪnun
nɛn o 'nyranman -tɔwli zɪɛ -a "paa bɛ,
minnun -taa "o -tɛɛɛ "le -wee 'wɪ 'zɔ.
ɛn o pɛɛnɔn 'ka tian 'o cin yidi di.

¹² Zɪ Bali -le 'bla 'fluba -yrivɛ
'shɛɛdɔzɛn cɛɛn bɛ, 'an yie 'tɔ ɛn an 'trɛ
nyɔɔndi -dan 'yi. Yidɛ yra drɛ tiidii "le
-cɛ bɔ sɔ -le 'wɪ 'zɔ, ɛn mlɛn drɛ 'tɛndɛn
"le nyɛn -le 'wɪ 'zɔ. ¹³ -A -nan nɛn mlɛn
crɛnnun 'sidi 'sia laji te o -tɛɛmlɛn
"tra. O -sɛanla "le 'nan -te fulɔ 'plɛblɛ
yiba nyɔɔn -a 'blɔ -sɛanla bɛ -yee 'wɪ
'zɔ. ¹⁴ ɛn labli 'sandɪ 'sia 'sɛzɛnɔn "le
'nan 'fluba nɛn o cɪ -a 'bunɛn bɛ -yee
'wɪ 'zɔ. Pɔnnun pɛɛnɔn 'lee 'yi yei trɛ
pɛɛnɔn 'san 'o 'tɔnan.

¹⁵ Zɪ 'trɛ nyɔɔndi 'sia bɛ, 'trɛda
blamin pɛɛnɔn yɔɔ. -Te e ya
mingɔnnɛn a oo, ɛn -te e ya minnun
tazan a oo, ɛn -te e ya 'sounjanun
tazan a oo, ɛn -te e ya fɛzan a oo, ɛn
-te e ya min 'plɛblɛ 'a oo, ɛn -te e ya
nɔan -a oo, ɛn -te e 'ka nɔan -a di oo, o
pɛɛnɔn yɔɔ 'tredre. O -mie yɔɔ kunun
ji, ɛn o -mie yɔɔ -kɔɛ -dandannun yei,
ɛn o -mie yɔɔ pɔnnun yei. ¹⁶ Waa ve
pɔnnun 'lee -kɔɛ -dandannun lɛ 'nan:
«'Ka 'tɛ 'kɔ da -e 'kɔ 'ta 'e 'san, "tɔgɔ
min nɛn 'e -nyrandi mingɔnnɛn pɛin
-da bɛ 'e 'kɔ yi, ɛn "tɔgɔ Bali -le 'bla 'le
nyran -blɪdi 'e bɔ 'kɔ man. ¹⁷ Kɔɔ -wee
nyran -blɪ yi -dan bɛ, -yɛɛ 'bɔ. Min -tɔ
'ka 'kɔlaman -e 'e 'tɔ o 'lɛ di.»

7

Bali 'yee minnun -kønnen 'pla

¹ "Bε -sru εν Bali -le 'pasianøn nen laji bε, an o sinjen 'yι. -A -tv a 'e 'tødι yidε wluan "nan 'zia, εν -a -tv a 'e 'tødι yidε 'fō -nan "va 'zia, εν -a -tv a 'e 'tødι 'trεda "tre 'zia, εν -a -tv a 'e 'tødι 'trεda lou 'zia. Waa drε zιε 'nan -e fulō 'e vιε 'e "fεεν 'trεda dι, εν -e fulō 'e vιε 'e "fεεν jemie da dι, εν -e fulō 'e vιε 'e "fεεν yiba "tøwli "man dι. ² Εν Bali -le 'pasianøn nen laji bε, maan pee 'yι "nyian, te e ya 'sinan yidε wluan "nan 'zia. Bali nen -a yιe a "man "bε, -yee fε -kønnen pla "vε a -yrō. -A -nan nen e paan wei 'plεble 'ji Bali -le 'pasianøn sinjen bε -wlε, kōō o le nen Bali 'plεble 'nøn 'nan 'o 'trε 'lee jemie srε. ³ E paan -wlε 'nan: «Te 'ka klε tian 'trε man dι! Εν te 'ka klε tian jemie man dι! Εν te 'ka klε tian yibanun man dι! 'Ka ta -pen, 'kø 'cøn -kaa "tι Bali 'sunøn -kønnen pladι man 'o yra 'vaa -e 'ka drε.»

⁴ -A -nan nen minnun nen Bali -le 'pasianøn nen laji bε, o o -kønnen 'pla Izrael kunnin -wulo -tødv pεenøn da bε, an o "nen 'man. O ya min -kpi yaa tv 'e 'ta le min -fuba sinjen 'wlε sinjen (144.000).

⁵ Zuda -le kunnin -wulo da minnun "nen "nen 'gυ,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),

εν Ruben -le vε nen 'gυ,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),

εν Gad -le vε nen 'gυ,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000).

⁶ Εν Aser -le vε nen 'gυ,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),

εν Nεfōtali -le vε nen 'gυ,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),

εν Manase -le vε nen 'gυ,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000).

⁷ Εν Simeøn -le vε nen 'gυ,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),

εν Levi -le vε nen 'gυ,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),

εν Izaka -le vε nen 'gυ,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000).

⁸ Εν Zabuløn -le vε nen 'gυ,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),

εν Zozεfv -le vε nen 'gυ,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),

εν Benzamen -le vε nen 'gυ,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000).

'Lεgløn -tødv pεenøn 'ji minnun "kaga 'o cin 'yι Bali 'ε

⁹ "Bε -sru εν an min "kaga 'kpa 'yι. Blamin 'ka 'kølaman o "nrøndι -a "fo "dι. 'Lεgløn 'tødv pεenøn nen 'trεda 'gυε -a -ji minnun nen waa. Εν o wei -tødv pεenøn nen 'trεda 'gυε -a -fōa. O ya 'o 'sændι mingønne pein 'lee Bali -le 'bla 'ε. Sō 'fuvu nen o pεenøn da εν lo 'la a o pεenøn 'lō. ¹⁰ O -paanman wei 'plεble 'ji 'nan:

«'Kø "tι Bali nen

'e -nyrandι 'yee mingønne pein -da bε,

'o 'vale 'yee 'bla 'a

-wεε -maan kø 'si 'wι 'ji.»

¹¹ -A -nan nen Bali -le 'pasianøn pεenøn nen laji bε, 'lee min cejenun, 'lee fenun sinjen bε, o mingønne pein zιε -a si -fō. O pεenøn 'ta "blulεa mingønne pein zιε -a 'ε εν o Bali 'bō.

¹² Waa 'vι 'nan:

«'Wι tighι nen.

'Kø "tι Bali bε,

køi 'tō "yι "ve,

εν køi 'tō -dan ve,

εν køi 'yie 'wι 'tødι ve,

εν køi muo -fōa,

εν køi 'tō bōa,

εν køa ve 'nan

'plεble 'lee -køladi a 'yie vε -a 'li 'trilii.

Amøn!»

¹³ -A -nan nen min ceje -tv 'wι laabu 'an 'lō. Yaa laabu 'nan: «Minnun nen sō 'fuvu 'ji 'labε, -tūnun nen waa? Εν o "sia nyin zia?»

¹⁴ Εν maan 'vι -yre 'nan: «'An 'san, ma'an 'kølaman -e 'an -tō dι, 'pian 'i 'bō yia -tōa. 'I yra 'si, 'i vι 'møn!»

Εν e 'nan 'møn 'nan: «Minnun nen o "sia 'o yra yūnan -dan bε o nen. Bali -le 'bla nyen -wee sō ci 'bōla. ¹⁵ -Yee "wεan nen o ya 'o 'sændι Bali -le mingønne pein 'ε, te o Bali "sua bodrun, funnin -yee 'kuin. Bali nen 'e -nyrandι pein zιε -a da bε, 'e yie -tōa "o va. ¹⁶ Dra 'ka "nyian o tεa dι, εν 'yι dra 'ka "nyian o tεa dι, εν yidε 'ka "nyian o tεa dι, εν 'tεdε 'ka "nyian o tεa dι. ¹⁷ Kōō Bali -le 'bla nen Bali -le mingønne pein "srøn

"bε, e -blufe -nəan -wle, en e 'yi nen e 'belidi -nəan "min le bε, -a -nəan -wle, en Bali o yie 'yi pεenən buuman.»

8

Bali -le 'bla 'fluba -yrive 'səravlizan cεen

¹ Zı Bali -le 'bla 'fluba -yrive 'səravlizan cεen bε, en laji -tə flu. E 'mən fəonən. E bəa 'leri -bu -a.

² "Bε -sru en Bali -le 'pasianən nen laji bε, an o 'səravli 'yi 'o 'tədi Bali 'le. Bali 'bei 'səravli "nən -wle.

³ En Bali -le 'pasianən nen laji bε -a pee -ta -təle Bali -pan "dave "srən. Fε -tu a -yrə, e ya 'e drədi -siga -a. Fε zıe -a -ji nen o -laziglə 'tε 'ble Bali le. Bali -laziglə "kaga "nən -yre, 'nan -e 'e baa Bali -le minnun -le Bali trv 'badı -a. -A pεenən zıe, yaa 'tε bli Bali -pan "dave nen 'e drədi -siga -a, en e ya 'e -trəadı Bali -le mingənnən pein 'le bε -a da.

⁴ -A -koei wluan -yrə, te e -ko Bali va zia 'o 'vale Bali -le minnun -le Bali trv 'badı -a. ⁵ "Bε -sru en Bali -le 'pasiazan zıe e fε nen o -laziglə 'tε 'ble -ji bε -a 'si, en e 'tε nen Bali -pan "dave da bε -a -sən -ji. -A -nan nen yaa tuv 'trəda. Zı yaa tuv bε, en laa -paan 'wıdı 'sia, te laa 'e 'wlei -wlei -fəa, te 'trε 'nyəonman.

-Te 'bei -tv wu bε 'wı a -a -sru

⁶ Bali -le 'pasianən nen 'bei 'səravli "a -wle "bε, 'o 'man wv 'nan -e 'o 'fεn.

⁷ -A tədə -a fεen, en lalo 'lee 'tε nyin -srandı 'sia 'trəda. O ya 'e baadı nyen -a. -Te o 'trε cεen 'e cin man yaaga bε, -a 'fvi 'tv nen yaa 'tε bli "fo 'o 'vale 'e 'ta yibanun 'lee 'e 'ta lunun pεenən 'a.

⁸ -A "flizan -a fεen, en pən -dan tv nen e drε 'tε 'a "fo "bε, e -kv -təle jemie -va. -Te o jemie cεen 'e cin man yaaga bε, -a 'fvi 'tv nen yaa drε nyen -a "fo. ⁹ -Winun pεenən nen jemie -va bε, -te o cεen 'e cin man yaaga bε, -a 'pa 'tv nen yaa -nan -nyan "fo. 'Wı zıe -yεε drε -klv -dandannun pεenən nen jemie da bε -wee vε -a "nyian.

¹⁰ -A yaagazan -a fεen, en mlen cren -dan tv 'si laji 'e -tria te 'e -ble "le 'nan srəan -le 'wı 'zv. 'Yi ba pεenən nen 'trəda bε 'lee 'yi ku pεenən nen 'trəda bε, -te waa cεen 'e cin man yaaga bε,

-a 'fvi 'tv -va nen e -tε. ¹¹ Mlen cren zıe -a 'tə nen 'yile nyrannyran. Kəə 'yi pεenən zıe yaa lila nyrannyran, en minnun nen waa mlin bε o kaa.

¹² -A sinjenzan -a fεen, 'nun təon en yide 'le 'bidi -ta "tra. Kəə yide 'le 'bidi -le 'plεble cεen 'e cin man yaaga, en -a 'fvi 'tv 'si "va. 'Wı 'towli zıe, -yεε drε mlen 'lee mlen crennun pεenən le. Zı 'wı zıe e drε bε, klun -le tiidii 'pa "da en yide drε "le klun "ta -təala.

¹³ 'An yie 'tə en an kəəbo 'yi te 'e -cia 'wıdı -a laji 'plεble. Yaa ve 'nan: «'Trədanən, 'wı "ta bəa 'ka man! 'Trədanən, 'wı "ta bəa 'ka man! 'Wı "ta bəa 'ka man, kəə Bali -le 'pasianən yaaga "ta -daa 'wee 'beinun 'fεnlε.»

9

'Bei 'sooluzan wu en 'wı yıdı 'e pou 'sia

¹ Bali -le 'pasiazan 'sooluzan 'yee 'bei fεen, en an mlen cren -tv 'yi 'sinan laji, e -tria. -Klu nen -a 'leda "ka "diε, Bali -a -lagle 'wle 'nən mlen cren zıe -yre. ² Yaa 'le 'sv, en 'tε -goei wluandı 'sia -klu zıe -a ji. E ya "le 'nan -yre bli -dan nen waa 'tε 'wv. 'Tε -goei zıe e yide drε tiidii, en e fulv drε tiidii.

³ 'Flεvlənun bəladı 'sia "va, en o fuila "man 'trəda. Bali 'plεble 'nən -wle, -wee 'shε wv "yaaman "le zı 'trəda -sanjre 'shε "yaaman bε -yee 'wı 'zv. ⁴ En yaa 'vı -wle 'nan, te 'o klε 'trəda lu -tvwli "man dı, en te 'o klε yiba "tvwli "man dı. 'Pian minnun nen o 'ka 'o -kənnən pladı fε -tv -a 'o yra diε, o man nen 'o 'shε wv. ⁵ Ya'a -si -nənlε -wle 'nan 'o minnun zıe o -tεε "dı. 'Pian yaa 'vı -wle 'nan 'o 'wı "nen -kəon -wle mlen 'soolu 'wlu. -Wee 'shε wv "yaaman "le 'nan -te -sanjre 'shε 'wv min man e "yaaman bε -yee 'wı 'zv. ⁶ Tv zıe -a man bε, minnun 'bə -a -wεeman 'nan 'o 'fli -tεa, 'pian wa'a 'kaa dı. O -kadı -wεeman 'o 'bə 'a, 'pian wa'a ye "fo "dı.

⁷ 'Flεvlənun zıe 'o "nen 'pa "le 'nan -sənun nen o -sən o "ta -ko -kuli man bε -wee 'wı 'zv. Fε -tv a o -win -ji 'e pladı "le -siga kle "le 'wı 'zv, en o yra a "le blamin -le vε -zv. ⁸ En o -wulo "jε "a "le limən -wulo "jε 'zv, en o 'shε a "le -jra 'shε 'zv. ⁹ O 'kələ da yəəve -kuli -lə

bε, e ya -bulalε -a. En o -pε "jεnun 'o 'cin "we 'plεblε "le 'nan odronun nen -su -a -klanman bε, o "kaga 'bε ci flan 'blinan -kɔdɪ -a -kuli man. ¹⁰ O wei "a, en -a "nen "a 'e bɔdɪ "le -sanjre -le vε -zv. O wei 'bɔ zɪε, fε -tv nεn e "yaaman bε e ya "ji. -Yεε -maan o -taa 'wɪ "nen -kɔɔnɪε minnun lε mlɛn 'soolu 'wlu. ¹¹ Satan -le 'pasiazan nen 'e yɪε -tɔa -klu nen -a 'leda "ka "dɪε -a va bε, -yεε ci 'flɛvlɛnun zɪε o da mingɔnnɛn -a. Satan -le 'pasiazan 'bɔ zɪε waa laabo Ebre wei -ji «Abadɔn», en waa ve Grɛk wei -ji «Apoliyɔn». 'Tɔ "fli zɪε -a -ci nen fε klu 'svzan.

¹² 'Wɪ yɪdɪ tɛdε "sia -nyannan, en 'wɪ yɪdɪ "fli nen -a tɛdε -sru "bε -nyrɛn 'gɔ.

'Bei 'shεεdɔzan wu en 'wɪ yɪdɪ 'pa "da

¹³ Bali -le 'pasiazan 'shεεdɔzan "e 'yee 'bei fεen, en an wei -tv 'man Bali -pan "dave nen o -siga 'yi 'wɔ "man "bε, -a -gan sinjen ji. Bali -pan "dave zɪε, e ya 'e -trɔadɪ Bali 'lε. ¹⁴ Wei zɪε yaa 'vɪ Bali -le 'pasiazan 'shεεdɔzan nen 'bei a -yrɔ "bε -yrɛ 'nan: «Bali -le 'pasianɔn sinjen nen 'o -yrɪdɪ 'yi nen waa laabo Efra bε -a "srɔn bε, 'i o "flu.» ¹⁵ -A -nan nen e o flu. E o flu 'nan -e 'o 'trɛdanɔn pεenɔn nen Bali o cεen 'e cin man yaaga bε, o 'fɔɪ 'tv -tεε. Kɔɔ 'wɪ zɪε -a man -pennan nen o ci 'e 'cɛn, en tv 'gɔε e 'bɔ o man. Bali -a lε 'pla 'e 'cɛn, en yaa mlɛn 'pla 'e 'cɛn, en yaa yi 'pla 'e 'cɛn. ¹⁶ -Wee minnun a -sv da. An o "nen 'man. O ya min -kpi yaa -tɔdɔ -trilii -mlinyɔn -yaa 'fili (200.000.000).

¹⁷ -A -nan nen an -sɔnun 'lee 'o 'ta minnun 'bɔ 'yɪ. Minnun zɪε o 'kɔlε da yɔɔvε -kuli -lɔ bε, -a crɛn -mie a 'tɛnden "le 'tε 'le 'wɪ 'zv, en -a crɛn -mie a tiidii "le 'tε -goei "le 'wɪ 'zv, en -a crɛn -mie min -tεa "klan "a. -Sunun zɪε o -wulo a "le -jra -wulo -zv, en 'tε bɔala o 'le, te 'tε -goei bɔala o 'le, te -kɔlε 'tε bɔala o 'le. ¹⁸ 'Tε a -tv, en 'tε -goei "a -tv, en -kɔlε 'tε a -tv, fε yaaga zɪε, -wεε 'trɛda minnun pεenɔn nen Bali o cεen 'e cin man yaaga bε, o 'fɔɪ 'tv tεε "fo. ¹⁹ Kɔɔ -sɔnun zɪε, 'wee 'plεblε a 'o 'le, en e ya o wei 'ji. O wei "a "le -mlɛn -le 'wɪ 'zv, -a -wulo a "da. -A 'bɔ 'a nen o 'wɪ 'wɪdɪ "dra minnun lε.

²⁰ 'Wɪ yɪdɪ -dan zɪε, ya'a minnun pεenɔn -tεεlε dɪ. 'Pian minnun nen o yɪε 'fɔ "man "bε, wa'a 'silε 'o drε wɪ -wɪdɪnun man dɪ, en wa'a 'silε -yɔnun -pandɪ man dɪ, en wa'a 'silε fɛnun -pandɪ man dɪ. -Te e ya -siga a oo, en -te e ya -bulalε a oo, en -te e ya -kɔlε a oo, en -te e ya yiba "a oo, wa'a 'silε -a -tv -pandɪ man "fo "dɪ. Fɛnun zɪε wa'a fɛnan ye dɪ, en wa'a 'wɪ maan dɪ, en wa'a 'ta 'wo dɪ. ²¹ Wa'a 'silε min -tɛdɪ man dɪ, en wa'a 'silε 'bui 'fɔdɪ man dɪ, en wa'a 'silε nyinnandɪ lɪ 'lee 'kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palε dɪε -a man dɪ, en wa'a 'silε crin wɔdɪ man dɪ.

10

Bali -le 'pasiazan -tv 'fluba 'nɔn Zan lε 'nan 'e -bli

¹ "Bε -sru en Bali -le 'pasianɔn nen laji bε, maan pee nen e ya 'plεblε 'kpa bε -a 'yɪ, te e ya 'sinan laji. "Lolu -koei -a man 'si, en -pɔblɛn a 'e 'sɔdɪ -a -wulo -man. -A yra "bia "le yidε 'le 'wɪ 'zv, en -a cεinnun "bia "le 'tε nrɛn -le 'wɪ 'zv. ² 'Fluba "wɛnnɛn 'tv a -yrɔ 'e 'le 'sɔdɪ. 'E 'pε "yi "cɛin -trɔa jemie da, en 'e 'pε bɔ cɛin -trɔa 'trɛ da. ³ -A -nan nen e paan wei 'plεblε 'kpa -ji "le zɪ -jra -paanman bε -yee 'wɪ 'zv. Zɪ e cεen -paandɪ man bε, en laa -paan wu 'sɔravli. ⁴ 'Wɪ nen maan 'man laa -paan zɪε -a wlu bε, an "ta -a crɛn -tεa, en an wei -tv man laji. E 'nan 'mɛn 'nan: «'Wɪnun nen laa -paan 'sɔravli -a 'vɪ 'labε te 'yɪε 'crɛn -tε "fo "dɪ.»

⁵ Bali -le 'pasiazan nen maan 'yɪ 'e 'tɔdɪ lou 'trɛ 'lee jemie da zɪε, 'e 'pε "yi wluan laji. ⁶ En e 'nan: «Bali yɪε a "man 'li 'trilii, en -yεε labli 'lee 'e 'ci fɛnun pεenɔn drε, en -yεε 'trɛ 'lee 'e 'ta fɛnun pεenɔn drε, en -yεε jemie 'lee 'e 'va fɛnun pεenɔn drε. Bali zɪε -a man nen 'an 'pε wluan 'gɔ, ya'a "nyian mɔan dɪ, ⁷ -e Bali -le 'pasiazan 'sɔravlizan 'e 'yee 'bei 'fɛn. -Te yaa fɛen bε, 'wɪ nen Bali -a yɔɔ minnun man bε te -a drε tv 'bɔ. 'Pian 'wɪ zɪε Bali -a 'vɪ 'e 'lewei vɪnɔn nen 'e 'sunɔn 'a bε -wɪε 'e 'cɛn.»

⁸ "Bε -sru en wei nen maan 'man paan laji bε, e 'nan "nyian 'mɛn 'nan: «Bali -le 'pasiazan nen 'e 'tɔdɪ 'trɛ 'lee

jemie da bε, 'i 'kʊ 'fluba "wɛnnɛn nɛn 'e 'lɛ 'sʊdɪ -yrɔ "bɛ -a 'si.»

⁹ An -kʊ Bali -le 'pasiazan zɪɛ -a va, ɛn maan 'vɪ -yrɛ 'nan, 'e 'fluba 'bɔ 'nɔn 'mɛn. -A -nan nɛn e 'nan 'mɛn 'nan: «'I 'fluba 'bɔ 'si, 'i "sʊv -e 'i 'mɛn! E -kɔan 'i 'le 'nɔnnɔn "le -srɔ 'nyrɔn 'zʊ, 'pian 'i -pɔan 'ka 'taa -a yɪɛ "yi "dɪ.» ¹⁰ Yaa -nɔn 'mɛn, ɛn maan "sʊdɪ 'sia, e ya 'an 'le 'nɔnnɔn "le -srɔ 'nyrɔn 'zʊ. 'Pian zɪ maan mɛɛn bɛ, ɛn 'an 'ci plɛndɪ 'sia.

¹¹ "Bɛ -sru ɛn Bali -le 'pasiazan 'bɔ "e 'nan 'mɛn 'nan: «'Wɪ nɛn e -taa "drɛɛ bɛ, 'i tin 'ba "nyian Bali 'tɔ da minnʊn nɛn 'lɛglɔn 'tʊdʊ pɛɛnɔn 'ji bɛ -wɛɛ, ɛn 'i tin 'ba minnʊn nɛn o wei -tʊdʊ pɛɛnɔn -fɔa "bɛ -wɛɛ, ɛn 'i tin 'ba mingɔnnɛnnʊn lɛ.»

11

Bali 'yee 'wɪ vɪnɔn "fli 'pa 'sia

¹ "Bɛ -sru ɛn e -cɛan -kɔ -tʊ -nɔn 'mɛn. E ya fɛ -sunzun drɛ vɛ -a. ɛn e 'nan 'mɛn 'nan: «'I 'kʊ Bali -pan 'kɔn 'sunzun drɛ, -e 'i Bali -pan "dave -sunzun drɛ! ɛn "nyian bɛ, minnʊn nɛn o Bali trʊ "baa 'kɔn 'bɔ 'ji bɛ, 'i o "nrɔn! ² 'Pian -klɔn nɛn e -cia Bali -pan 'kɔn 'bɔ man bɛ, 'yɪɛ 'tʊɪ 'e "tun, te 'yɪɛ 'ci -sunzun drɛ dɪ! Kɔɔ minnʊn nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ o fɛ zɪɛ -a -nan "sia -e 'o srɛ. Bali -le 'fla 'saun zɪɛ, waa ta srɛman mlɛn -fuba sinjɛn 'wɛɛ 'fili 'wlu.»

³ ɛn Bali "e 'nan: «An 'mɛn 'wɪ vɪnɔn "fli "paa -sia, -e 'o 'wɪ nɛn e -taa "drɛɛ bɛ -a tin 'ba minnʊn lɛ 'an 'tɔ da. -Cɛ bʊ sɔ 'bɛ -kɔan 'e wʊdɪ o da, ɛn waa tin "baa -wɛɛ yi -kpi tʊ yi -yaa 'fili 'e 'ta le yi -fuba 'shɛɛdʊ (1.260) wlu.»

⁴ Min "fli zɪɛ, o ya "le Olivie yiba "fli "le 'wɪ 'zʊ, ɛn o ya "nyian "le -kannɛn -trɔa "dave "fli "le 'wɪ 'zʊ. Bali nɛn e 'trɛ "paala bɛ -a 'lɛ nɛn o cɪ 'o 'tɔdɪ. ⁵ -Te min "ta 'wɪ 'wɪdɪ "dra -wɛɛ "bɛ, 'tɛ bɔala o 'le -e 'e min zɪɛ -a -nan -nyan. E ya 'wɪ 'kpa -a, min nɛn e ya "vale 'e 'wɪ 'wɪdɪ "dra -wɛɛ "bɛ, zɪ e -kaa zɪɛ. ⁶ Tʊ nɛn o "ta 'wɪ nɛn e -taa "drɛɛ bɛ -a ve minnʊn lɛ Bali 'tɔ da bɛ, 'plɛblɛ a -wɔ -e 'o 'tɛ 'pa minnʊn da. O -kɔlaman laa 'cɛndɪ -a, ɛn "nyian bɛ o -kɔlaman -e 'o 'yi lila nyɛn -a. -Te o ya "va "bɛ, o 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn bɔa 'trɛdanɔn man.

⁷ -Te o cɛɛn 'wɪ nɛn e -taa "drɛɛ bɛ -a vɪdɪ man minnʊn lɛ bɛ, -wɪ -tʊ bɔala -klu nɛn -a 'leda "ka "dɪɛ -a ji, -e 'e 'kuli -tɔ o man. E o "flinɔn "kle -e 'e o -tɛɛ. ⁸ O -kadɪ -fɔla 'fla -dan zɪɛ -a -guada. 'Fla 'bɔ zɪɛ -a da nɛn minnʊn Minsan pɛɪn yiba "plan da. 'Fla zɪɛ e ya "le 'o laabu Sodɔm, ɛn e ya "le 'o laabu "nyian Ezipti. ⁹ Minnʊn 'ka 'wɛɛ "man -e 'o min "fli zɪɛ o wʊ dɪ. 'Lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn 'ta o pa -nanjɛnɛ yi -tʊdʊ yaaga 'e 'ta le 'e -bu. ¹⁰ -Wee -kadɪ bɛ, -a 'wɪ 'trɛda 'nɔn pɛɛnɔn 'ci nran. O ci "nran 'e 'ciila "da, ɛn waa -ci "yinun drɛ 'o cin lɛ. Kɔɔ min "fli zɪɛ o 'tɛ 'pa 'trɛdanɔn da "kaga.

¹¹ Zɪ yi yaaga 'e 'ta le 'e -bu zɪɛ e cɪɪ bɛ, lei nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ, Bali -a 'pa -sia 'yee 'wɪ vɪnɔn "fli 'bɔ lɛ. E wlala o ji ɛn o wluan lou 'o 'cɛɪn -da. -A -nan nɛn minnʊn nɛn o ya 'wɪ zɪɛ -a -nan yɪnan bɛ, nyɛn -dan o cɛɛn. ¹² ɛn o wei 'plɛblɛ 'tʊ 'man laji. Wei zɪɛ yaa 'vɪ Bali -le 'wɪ vɪnɔn "fli zɪɛ -wɛɛ 'nan: «'Ka 'ta 'an 'va lou 'gʊ!» -A -nan nɛn o wluandɪ 'sia "lolu -koei 'va te o 'nanmannɔn -a -nan ye.

¹³ Tʊ 'bɔ 'lein zɪɛ -a wlu bɛ, 'trɛ 'nyɔɔndɪ 'sia 'kpa tɪglɪ. 'Fla zɪɛ -te waa cɛɛn 'e cin man -fu bɛ, -a 'fʊɪ 'tʊ -nan -nyan "fo. Min -kpi 'sɔravli (7.000) 'bɛ kaa 'wɪ zɪɛ -a -ji. Min -mienun nɛn o -fʊ bɛ, nyɛn o cɛɛn 'wɪdɪ, -a -nan nɛn o wʊ "man "mɛn 'nan Bali nɛn laji lou "bɛ, -yɛɛ cɪ o da.

¹⁴ 'Wɪ yɪdɪ "flizan "sia -nyannan, 'pian 'ka drɛ "yi -a yaagazan 'bɔla 'kogo.

'Bei 'sɔravlizan wu ɛn 'wɪ yɪdɪ yaagazan 'e pou 'sia

¹⁵ "Bɛ -sru ɛn Bali -le 'pasiazan 'sɔravlizan 'yee 'bei fɛɛn. -A -nan nɛn weinun 'wɪdɪ 'sia laji 'kpa 'plɛblɛ. Waa 'vɪ 'nan:

«Mingɔnnɛn trɛ pɛɛnɔn nɛn 'trɛda bɛ o drɛ "mɛn 'kʊ 'san Bali -le ve -a, ɛn o drɛ -a -pɪ Zozi Crizi -le vɛ -a. E mingɔnnɛn -ble "da 'li 'trilii.»

¹⁶ Min cejenun -yɔ -tʊ 'wɛɛ sinjɛn nɛn 'o -nyrandɪ 'wee mingɔnnɛn pɛɪnnʊn

da Bali 'lɛ bɛ, o blula 'o 'kɔlɛ "nɛn ɛn o
 Bali 'bɔ. ¹⁷ Waa 'vɪ 'nan:
 «'Kv "tɪ Bali, kvɪ muo -fɔa.
 Yɪɛ cɪ 'kv 'san -a,
 ɛn 'plɛblɛ pɛɛnɔn a 'yie vɛ -a.
 I ya -nan 'li 'e 'cɛn,
 ɛn i ya -nan cɛɛgv yi -a.
 I 'yie 'plɛblɛ -dan ci kɔɔn,
 ɛn 'bɛ nɛn 'gvɛ
 i ya mingɔnnɛn -a fɛ pɛɛnɔn da.
¹⁸ 'Lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn 'ka 'i wei
 manlɛ "yi "dɪ,
 -yee "wɛan 'yie nyran -blɪ tv 'bɔ o va.
 ɛn "nyian bɛ,
 minnɔn pɛɛnɔn nɛn o kaa bɛ,
 -wee tin 'badɪ 'bɔ.
 I 'sunɔn nɛn 'i 'lewei vɪnɔn 'a bɛ,
 'lee 'yie minnɔn bɛ,
 'lee minnɔn nɛn o 'yra -tɛa 'i man bɛ,
 o -ko 'pa tv 'bɔ.
 -Te e ya 'i -sruzan "wɛnnɛn 'a oo,
 ɛn -te e ya 'i -sruzan -dan a oo,
 o -ko 'pa tv 'bɔ.
 ɛn "nyian bɛ,
 minnɔn nɛn o 'trɛda srɛ 'trilii bɛ,
 o -nan -nyan tv 'bɔ.»
¹⁹ -A -nan nɛn Bali -pan 'kɔn nɛn laji
 bɛ, Bali -a 'lɛ 'sv. ɛn an Bali -le 'cezu
 nɛn -yee -pei -tɔ wɪnɔn cɪ -ji bɛ -a 'yl.
 ɛn laa 'e 'wlei -wlei -fɔdɪ 'sia, te laa -
 paan -klunman, te 'trɛ 'nyɔɔnman, te
 lalo -sɛanla 'kpa 'plɛblɛ.

12

Limɔn -tv 'lee -mlɛngan -dan

¹ ɛn 'lɛbo "fɔ wɪ -dan tv drɛ laji. 'Wɪ
 zɪɛ -nyrɛn 'gv: Limɔn -tv nɛn, yidɛ -a
 man 'si 'e pɛɛnɔn bɛ, -a cɛin "fli "a 'e
 'tɔdɪ mlɛn da, ɛn -siga kle "nɛn mlɛn
 crɛn a "man 'sɔravli "bɛ, e ya 'e wɔdɪ -
 a -wulo -man. ² Lɪ zɪɛ -a -pɔn a 'e man,
 ɛn e -fɔ -srunan, -yee "wɛan e -paandɪ
 'sia.
³ Zɪ e -paandɪ 'sia bɛ, ɛn 'lɛbo "fɔ
 wɪ pee drɛ laji. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'gv:
 -Mlɛngan nɛn, e ya -dan, ɛn e ya
 'tɛndɛn. -A -wulo a "da 'sɔravli, ɛn
 -a 'bei a "da "fu, ɛn -siga kle "a 'e
 wɔdɪ -a -wulo 'sɔravli 'bɔ man. ⁴ Mlɛn
 crɛn pɛɛnɔn nɛn Bali o cɛɛn 'e cin man
 yaaga bɛ, -mlɛngan zɪɛ -a wei -a 'fɔ
 'tv wɛɛn 'trɛda. -A -nan nɛn -mlɛngan
 pli lɪ zɪɛ -a man, 'nan -te e cɛɛn 'nɛn

'yadɪ man bɛ -e 'e 'nɛn 'bɔ 'blɪ. ⁵ Kɔɔ
 'nɛn zɪɛ -a 'bɔ nɛn Bali -a 'pla 'nan -yɛɛ
 -taa "mingɔnnɛn -blɪlɛ 'lɛglɔn pɛɛnɔn
 'ji 'nɔn da "fo. Lɪ zɪɛ e 'nɛn 'bɔ 'ya -
 klɔnmɔn -a, ɛn Bali -kv -a 'e "srɔn. 'Wɪ
 'kpa nɛn, e ya Bali -le mingɔnnɛn pɛin
 "srɔn, -mlɛngan 'ka -kɔlɛ -a -blɪdɪ -a
 dɪ. ⁶ -A -nan nɛn lɪ 'bɔ flɛn 'sia, ɛn e -
 kv "bui "da zia. E -kv fɛnan nɛn Bali
 -a man drɛ -a yɔɔnan -a bɛ -a -nan. Fɛ
 zɪɛ -a -nan nɛn waa 'lɛ 'bv 'trilii yi -kpi
 tv yi -yaa 'fiili 'e 'ta le yi -fuba 'shɛɛdɔ
 (1.260).

Bali -le 'pasianɔn 'kuli -tɔ Satan man ɛn waa klɪ

⁷ -Kuli 'sv laji. Bali -le 'pasiazan
 nɛn waa laabo Mishɛl bɛ, o 'vale 'yee
 'pasianɔn 'a, o -kuli -tɔ -mlɛngan man.
 ɛn -mlɛngan 'lee 'yee 'pasianɔn -a -
 tan 'o 'vale waa. ⁸ 'Pian zɪ -mlɛngan
 -pɛ 'ka 'sɔlɛ -kuli -a dɪɛ, ɛn 'o 'vale
 'yee 'pasianɔn 'a o -nyrannan 'ka yɪlɛ
 "nyian laji dɪ. ⁹ -A -nan nɛn Bali -
 le 'pasianɔn o -pin laji, ɛn o 'ta 'tɔ
 o pɛɛnɔn man 'trɛda. -Mlɛn nɛn e
 blamin see paa 'li bɛ, -a 'bɔ nɛn. Waa
 laabo Bali 'nanmanzan, ɛn waa laabo
 "nyian Satan. -Yɛɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ
 "paa 'trɛda blamin lɔ.

¹⁰ "Bɛ -sru ɛn an wei 'plɛblɛ 'tv 'man
 laji. Wei zɪɛ yaa 'vɪ 'nan:

«'Bɛ nɛn 'gvɛ,
 tv nɛn -kaa "tɪ Bali min "sia 'wɪ 'ji bɛ, e
 'bɔ.

E 'yee 'plɛblɛ 'ci kɔɔn,

ɛn yaa -ci kɔɔn 'nan

'yɛɛ cɪ mingɔnnɛn -a.

ɛn e 'plɛblɛ 'nɔn

'e 'pɪ Zozi Crizi lɛ

'nan 'e mingɔnnɛn -blɪ fɛ pɛɛnɔn da.

'Wɪ 'kpa nɛn 'wɪnɔn zɪɛ -a,

kɔɔ o Satan -pin laji.

Ya'a 'kɔlaman "nyian -tɔdɪ -a Bali 'lɛ,

-e 'e 'wɪ 'tɔ -kaa "bvɪ

'lee -kaa "blu Zozinɔn man dɪ.

'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn

yaa dra 'e 'cɛn bodrun funnin,

ɛn waa 'le 'tɔ -yrɔ 'sɪɛn.

¹¹ ɛn "nyian bɛ,

Bali -le 'wɪ nɛn

waa 'vɪ minnɔn lɛ bɛ,

'lee Bali -le 'bla nyɛn nɛn,

e -sran bɛ,

-yee "wεan -kaa "bυi
 'lee -kaa "blu Zozinon Satan klι.
 Wa'a "klanε -kadι lυ
 'wee yi -tεradι Zozi da -ji dι.

12 'Wι zιε -yee "wεan bε,
 laji fεnun 'lee 'ka pεεnōn nēn
 ka -nyεanla 'nan nun bε,
 'ka 'ci 'e "nran!
 'Pian 'trε 'lee jemie -le vε bε,
 'wι -taa "bōε "wee "man,
 kōō Satan 'e yra 'pa o da.
 'Bli a 'e 'fōdι "ji -dan,
 kōō yaa -tōa
 'nan 'yee tυ 'ka "nyian -fυε "kaga "dι.»

13 Zι -mlεngan -a 'yι 'nan laji si a 'e
 'lε wōdι 'e 'lō bε, -a -nan nēn e sōōnla
 limōn nēn e 'nēn 'ya -klōnmōn -a bε -
 a -sru. 14 'Pian lι zιε, Bali kōεbo -pε
 "jε -dandan "fli "nōn -yrε, 'nan -e 'e 'kυ
 "bui "da, fεnan nēn Bali 'bō -a 'pla -yrε
 "bε -a -nan. Fε zιε -a -nan nēn waa 'lε
 'bυ 'trilii lε yaaga 'e 'ta le 'e -bu, εn -
 mlεngan 'ka -kōlale -a man yιdι -a dι.
 15 Tυ zιε -a man bε -mlεngan 'yi bōladι
 'sia 'e 'le te e "yro, 'nan -e 'yi 'bō 'e -kυ
 lι zιε -a. 16 'Pian 'trε 'pa lι zιε -a va. E 'lε
 'sυ, εn 'yi nēn e 'bōla -mlεngan 'le bε,
 e -sēn "ji 'e pεεnōn. 17 -A -nan nēn 'bli
 'fō -mlεngan -ji lι zιε -a man -wlidι. -
 Yee "wεan e -kuli -tō 'sien lι zιε -a kluda
 'nōn man. Minnun nēn o 'ta wōla Bali
 wei da, εn o -tō 'winun nēn Zozi 'a -ci 'si
 -wlε "bε -a da bε, -wεε cι lι zιε -a kluda
 'nōn 'a.

Satan -wi -tv 'pa 'sia 'trεda

18 "Bε -sru εn -mlεngan 'bō 'kυ jemie
 man.

13

1 -A -nan nēn an -wi -tv 'yι, te e ya
 bōlanan jemie -va. -Wι zιε -a 'bei a
 -fu, εn -a -wulo a 'sōravli. Εn -siga
 kle "a 'e wōdι -a 'bei pεεnōn man. Εn
 "nyian bε 'tōnun nēn e ya Bali sεε wōdι
 -a bε, e ya 'e 'crēn -tēdι -a -wulonun
 'bō man. 2 E ya "le 'nan kōanēn 'le
 'wι 'zυ. -A cεinnun a -dandan, εn -a
 srōēn a 'e trōdι. Εn -a 'le a "le -jra 'le
 'zυ. -Mlεngan 'yee 'plεblε 'nōn -wi zιε
 -yrε, εn e 'yee mingōnnēn pεin 'bōla -
 yrε 'nan 'e mingōnnēn -blι "da. 3 -Wι
 'bō zιε -a -wulo -tv tuo 'plεblε, 'pian -a
 mlōn "a 'e 'nyandι, -a "pa 'ji "tun "nēn

-nan. 'Wι zιε e 'trēdanōn pεεnōn 'lεbo
 "fō, -yee "wεan o sōōnla -a -sru. 4 -A -
 nan nēn o pεεnōn 'o "po sōōn -mlεngan
 zιε -a wlu, εn waa 'bō, kōō -yεε 'plεblε
 'nōn -wi lε. Εn o pεεnōn 'o "po sōōn
 "nyian -wi 'bō 'wlu, εn waa 'bō -a vιdι
 -a 'nan: «Min -tv 'ka 'kōlaman -e 'e 'fli
 -kōōn -wi 'gυε -a man dι. Εn min -tv 'ka
 'kōlaman -a 'klidι -a dι.»

5 -Si a e 'lε 'sōdι -wi zιε -yrε -e 'e 'fli
 'sia -dandan, εn "nyian -e 'e 'wι Bali
 man -wlidι. -Si a 'e 'nōndι -yrε mlēn
 -fuba sinjēn 'wlε "fli (42) 'wlu. 6 -Yee
 "wεan nēn e Bali "srōndι 'sia. E wυ
 Bali man -wlidι, εn e wυ fεnan nēn
 Bali -nyεanla bε -a man -wlidι, εn e wυ
 minnun nēn o -nyεanla laji bε o man
 -wlidι. 7 Εn -si a 'e 'lε 'sōdι "nyian -
 wi zιε -yrε -e 'e Bali -le minnun 'klι -
 kuli -a. Εn "nyian -si a 'e 'nōndι -yrε -e
 'e mingōnnēn -blι 'lεglōn pεεnōn 'jinōn
 da. 8 -Yee "wεan nēn 'trēdanōn pεεnōn
 'o "po sōōn "wlu εn waa 'bō. 'Pian Bali
 -le minnun 'ka "o "drεlε dι. Kōō Bali o
 'tō 'crēn -tε min 'beli 'fluba 'ji 'vaa εn
 Bali 'trε drε. 'Fluba zιε Bali -le 'bla nēn
 waa 'nōn 'sraga -a bε, e ya -yee vε -a.

9 Min nēn 'wι man "trōēn "cι -a -wulo
 -man bε, -a san 'e "trōēn "tō 'wι nēn an
 "ta -a ve 'gυε -yrε! 10 Min nēn Bali -a
 'pla 'nan 'e 'pυ 'kōn 'blι bε, e -pυ 'kōn
 'ble. Εn min nēn Bali -a 'pla 'nan 'e 'ka
 -kuli 'tan sēn "nēn "bε, waa -tεa -kuli
 'tan sēn -a. -Yee "wεan nēn e ya "le Bali
 -le minnun -pōan 'e 'sō. Te -wee yi -
 tεradι Bali da 'le 'e 'tō dι!

Satan -wi pee 'pa 'sia 'trεda

11 "Bε -sru εn an -wi pee 'yι, te e ya
 bōlanan 'trε 'ji. -Wι zιε -a 'bei a "fli, εn
 o ya "wεnwεnnōn "le 'bla 'nēn 'bei 'le
 'wι 'zυ. 'Pian -a wei min -tεa "klan -
 a "le -mlεngan wei -le 'wι 'zυ. 12 -Wι
 tēdε nēn -a -wulo -tv tuo 'plεblε, εn -a
 mlōn 'bō 'nyan bε, e 'yee 'plεblε pεεnōn
 'nōn -wi "flizān zιε -yrε. -A -nan nēn e
 -tō 'trēdanōn pεεnōn man -sa -a, 'nan
 'o "po -sōōn -wi tēdε wlu -e 'o bō. 13 E
 'lεbo "fō winun -dandan drε, e 'tε 'si
 laji minnun pεεnōn yιε man, εn yaa -
 sran 'trεda. 14 'Lεbo "fō winun nēn -
 wi tēdε -a -si -nōn -yrε 'nan 'e drε bε,
 -a 'bō 'a nēn e kōla 'trēdanōn 'ci srēdι -
 a. Yaa 'vι -wlε 'nan, -wi nēn waa tuo

sen -a en ya'a 'kale die, 'o -a min yiba "nyaan. ¹⁵ En -wi tede -a -si -non -yre "nyian 'nan, 'e 'belidi -non min yiba 'bo le. Zi yaa dre be, en min yiba 'bo 'widi 'sia. En minnun nen wa'a 'o "po -sounlea "wlu -e 'o bo die, min yiba 'bo o tee. ¹⁶ Yaa dre en min -tudv pegenon plo 'pla 'o 'pe "yi "man, -te 'be "cee die waa 'pla 'o nyrenbon da. -E 'e 'sia min -dan man, 'lee min nen e 'ka -dan die -a man, 'lee fezan man, 'lee yale -tezan man, 'lee min nen e ya non -a be -a man, 'lee min nen e 'ka non -a die -a man, o pegenon plo zie -a 'pla 'o man 'tredre.

¹⁷ Min oo min nen plo zie e ya "man "be, -a san -kolaman fenun 'lodi -a, en -a san -kolaman fenun -tandi -a. 'Pian min nen plo 'ka "man "die, ya'a 'kolaman -e "e "dre di. -Wi 'bo 'to nen waa 'pla 'o man. -Te 'be "cee die, waa 'to 'bo 'fluba 'wle -tudv -te 'e cin da, en waa cren -te 'o man. Koo -a 'to 'cren 'fluba 'wle 'to "we fe "nrondi -a, en -a -to "we fe "nrondi -a.

¹⁸ 'Wi 'todi -a nen min -kolaman 'wi zie -a -ci mand -a. -Yee "wean min nen e 'wi -toa "be, 'e -wi zie -a 'to 'cren 'fluba 'wle -tudv -te 'e cin da, -e 'e -to. E -tiala min 'to 'le ve -a. En -a "nen "nen 'gv, e ya -yaa 'sheedu -fuba 'sheedu 'wle 'sheedu (666).

14

Minnun nen Bali -le 'bla o 'si 'wi 'ji be o "dre "fo

¹ "Be -sru en an Bali -le 'bla 'yi 'e 'todi pon nen waa laabo Zion be -a da. Pon zie e ya Zeruzalem fla yei. Min -kpi yaa tv 'e 'ta le min -fuba sinjen 'wle sinjen (144.000) a 'o 'todi -a "srön. Bali -le 'bla 'to 'lee -a "ti 'to a 'e 'cren -tedi o pegenon nyrenbon da. ² En an wei -tv -klundi 'man laji. E wu "le 'nan 'yi -dan 'be ci 'yronan, en e wu "nyian "le 'nan laa -paan 'be wu 'pleble. En e wu "nyian 'nonnon "le 'nan "dre "nen min "kaga "ci -a -fonan -gædi -ji. ³ Bali -le 'pasianon nen laji be, o ya 'o 'todi Bali -le mingonnen pein 'lee min cejenun 'lee fenun sinjen be o 'le, en o "dre zie -a -foa. Min -tv 'ka 'kolaman -e 'e "dre 'bo -tranladi. 'Pian min -kpi yaa tv 'e 'ta le min -fuba sinjen 'wle sinjen (144.000)

be, -wee -foa "sidö. Minnun nen Bali o 'si 'wi 'ji 'treda be, o 'bo nen. ⁴ 'Wi 'kpa, minnun zie Bali o 'si 'wi 'ji 'nan -e 'o 'kon Bali -le ve -a, en "nyian -e 'o 'kon Bali -le 'bla 'le ve -a. Te o ya "le 'nan fei fe 'wle tede nen waa -non Bali le be -yee 'wi 'zv. Fenan pegenon nen Bali -le 'bla 'ko be, te o -ciala -a -sru. Minnun zie wa'a lumon -töle di. Wa'a 'o 'fli "tri "töle Bali 'le nyinnandi -a lumon -sru "di. ⁵ Wa'a 'wlu -towli "senle "fo "di. En 'to 'to 'ka 'e 'padi o man di.

Bali -le 'pasianon yaaga 'wi 'pla minnun le

⁶ "Be -sru en an Bali -le 'pasiazan -tv 'yi, te e ya 'sonan laji. 'Wi 'nonnon nen ya'a 'li sremen "fo "die, -a vidi -a nen e ya cinan 'leglon pegenon 'ji minnun 'lee minnun nen o wei -tudv pegenon -foa "be -wle. ⁷ Yaa 'vi wei 'pleble 'ji 'nan: «Ka yie 'e 'nan Bali man, en 'ka Bali 'bo 'to dre -dan! Tv nen e 'tredanon 'le tin "baa be e 'bo. Bali nen e 'tre 'lee la 'lee jemie 'lee 'yi pegenon dre be, 'ka "po soun "wlu -e 'ka bo.»

⁸ Bali -le 'pasiazan "flizan sounla -a tede -sru "nyian, te yaa ve 'nan: «Babilon -nan -nyan. Babilon -dan nen e -to 'leglon pegenon 'jinon man -sa -a 'nan 'o 'si Bali -sru "be, -a -nan -nyan.»

⁹ En Bali -le 'pasiazan yaagan sounla -a "flizan -sru "nyian, te yaa ve wei 'pleble 'ji 'nan: «Min oo min nen 'e "po sounla -wi nen waa min yiba dre be -a wlu en yaa 'bo be, Bali 'wi "nen -koonman -a san le. Min nen 'e "po sounla -a min yiba 'bo wlu en yaa 'bo be, Bali 'wi "nen -koonman "nyian -a san le. En "nyian be min nen e plo 'pla 'e nyrenbon da, -te 'be "cee di yaa 'pla 'e 'pe -man be, Bali 'wi "nen -koonman -a san le. ¹⁰ Bali nyran -ble minnun zie o va 'pleble. O -taa 'o yra yile -wli di 'te 'va. -Kole nen e 'le "sia be e -kon "va. Bali -le 'pasianon 'saun nen laji be 'lee Bali -le 'bla yie man nen 'wi zie e dra. ¹¹ O -taa 'o yra yile bodrun funnin 'te zie -a va, te -a -koei "ko laji 'li 'trilii. En -wee yra yidi 'leda "ka "di.»

¹² 'Wi zie -yee "wean nen e ya "le Bali -le minnun -pan 'e 'so. Te 'o 'ta wladu

Bali -le -pei da 'le 'tɔ dɪ, ɛn te -wee yi -teradɪ Zozi da 'le 'e 'tɔ dɪ!

¹³ "Bɛ -sru ɛn an wei -tʊ 'man laji. E 'nan 'mɛn 'nan: «'I 'wɪ 'gʊɛ -a crɛn -tɛ! Minnun nɛn o -fɔ yi -teranan Minsan da ɛn minnun o tɛɛ bɛ, 'bɛ nɛn 'gʊɛ tʊ nɛn Bali -le -fɛa dra -wee vɛ -a bɛ 'e 'bɔ.»

ɛn Bali lei 'saun -a 'vɪ "nyian 'nan: «'Wɪ 'kpa, o "flian 'wee 'nyranman 'padɪ -a, kɔɔ 'wɪ "yinun nɛn waa drɛ bɛ, -a "nɛn "blɪdɪ 'bɔ.»

Bali 'trɛdanɔn 'le tin 'badɪ pou 'siala 'kɔ?

¹⁴ "Bɛ -sru ɛn an "lolu -koei 'fuvu 'yɪ laji. Fɛ -tʊ a 'e -nyrandɪ "lolu -koei zɪɛ -a da, e ya "le Blamin -pɪ -le 'wɪ 'zʊ. -Siga kle "a 'e wɔdɪ -a -wulo -man, ɛn fɛ -tʊ nɛn o 'saa -tɛa "a "bɛ e ya -yrɔ. Fɛ zɪɛ -a 'lɛ a "man 'kpa tɪglɪ. ¹⁵ -A -nan nɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -a -tʊ 'bɔla Bali -pan 'kɔn 'bɔ 'ji, ɛn e paan 'kpa 'plɛblɛ min nɛn 'e -nyrandɪ "lolu -koei "da bɛ -yrɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «'I 'yie 'saa 'tɛvɛ 'si -e 'i 'saa 'tɛdɪ 'sia! 'Saa 'tɛ tʊ 'bɔ, kɔɔ 'saa pɛɛnɔn tran 'trɛda.» ¹⁶ -A -nan nɛn min nɛn 'e -nyrandɪ "lolu -koei "da bɛ, e 'trɛda 'saa pɛɛnɔn 'tɛ.

¹⁷ "Bɛ -sru ɛn -a pee 'bɔla "nyian Bali -pan 'kɔn 'bɔ nɛn laji bɛ, -a -ji. 'Saa 'tɛvɛ nɛn -a 'lɛ a "man 'kpa bɛ -a -tʊ a "nyian -yee 'lɔ.

¹⁸ ɛn Bali -le 'pasianɔn 'bɔ nɛn laji bɛ, -a -tʊ nɛn -te e 'wɪ 'vɪ 'tɛ lɛ yaa dra bɛ, e 'si Bali -pan "dave va zia. E paan 'kpa 'plɛblɛ Bali -le 'pasiazan nɛn 'saa 'tɛvɛ 'lɛ 'lɛa a -yrɔ "bɛ -yrɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «'I 'yie 'saa 'tɛvɛ 'si -e 'i rɛzɛn 'blɔ "cɛɛndɪ 'sia! Kɔɔ rɛzɛn yiba pɛɛnɔn nɛn rɛzɛn fei bɛ o 'blɔ tran.» ¹⁹ -A -nan nɛn Bali -le 'pasiazan zɪɛ e rɛzɛn yiba pɛɛnɔn 'bɔ 'nan. ɛn yaa -sɛn fɛnan nɛn o rɛzɛn "blo "bɛ -a -nan. Zi Bali -le nyran -blɪdɪ -taa "drɛlɛ zɪɛ. ²⁰ O -taa "minnun -tɛɛlɛ -e 'o o pɔlɛ "bʊ. O nyɛn "yro "le 'yi ba -le 'wɪ 'zʊ. E -ko -trilii e bɔa kilo -ya yaaga da, ɛn -a klu trʊdɪ bɔa -mɛnliɛ -tʊ.

15

Bali 'wɪ "nɛn "nyranman -kɔɔnman 'trɛdanɔn lɛ 'kɔ?

¹ "Bɛ -sru ɛn an 'lɛbo "fɔ wɪ -dan 'yɪ "nyian laji. An Bali -le 'pasianɔn 'sɔravli 'yɪ. Bali o 'pla 'nan -wɛɛ 'wɪ "nɛn "nyranman -kɔɔnman 'trɛdanɔn lɛ. -A -tʊ 'yee vɛ -kɔɔnman, "bɛ -sru -e -a -tʊ 'e 'yee vɛ -kɔɔn. Bali -le nyran -blɪdɪ -nyranman 'leda nɛn zɪɛ.

² ɛn an fɛ -tʊ nɛn e ya "le jemie -le 'wɪ 'zʊ bɛ -a 'yɪ "nyian. 'Pian e ya 'e siadɪ "da, ɛn 'tɛ a "va. ɛn "nyian bɛ, an minnun 'yɪ. Minnun zɪɛ -wɛɛ 'ka 'o "po -sɔɔnlɛa -wi nɛn waa min yiba drɛ bɛ -a wlu dɪ, ɛn -wɛɛ 'ka 'o "po -sɔɔnlɛa -a min yiba 'bɔ 'wlu dɪ, ɛn -wɛɛ 'ka -wi 'bɔ 'tɔ 'crɛn -tɛlɛ 'o man dɪ, ɛn -wɛɛ 'ka "nyian -wi 'bɔ 'tɔ 'crɛn 'fluba 'wɛlɛ 'tʊdʊ -tɛlɛ 'e cin da, -e 'o 'pla 'o man dɪ. O ya 'o 'tɔdɪ jemie 'bɔ da lou. Bali "dre "fɔ "dave nɛn e ya "le -gɔɛdɪ -le 'wɪ 'zʊ bɛ, -a -nɔn o pɛɛnɔn lɛ. ³ ɛn o "dre "nɛn Moizi nɛn Bali 'suzan 'a bɛ yaa 'pa bɛ, -a -fɔdɪ 'sia. "Dre zɪɛ e ya "nyian Bali -le 'bla 'le "dre "a. Waa -fɔa 'nan:

«Bali, yie cɪ 'kʊ 'san -a,

ɛn 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san nɛn 'yia,

'i drɛ 'wɪnun a -dandan,

ɛn o ya 'lɛbo "fɔ wɪnun -a.

Yie cɪ 'kʊ 'san -a

ɛn 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san nɛn 'yia.

-Si tɪglɪ nɛn yia -kɔɔnman minnun lɛ,

ɛn -yɛɛ cɪ -a 'kpa -a.

Yie cɪ mingɔnnɛn -a

'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn da.

⁴ -Tɪɛ 'ka 'klanman 'i 'lɔ dɪ?

ɛn -tɪɛ 'ka 'i 'tɔ -dan 've dɪ?

-A san "ka "fo "dɪ.

Kɔɔ yie cɪ 'saun 'i -tʊwli.

'Lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn

'o "po -sɔɔnmlan 'i 'wlu -e 'wei bɔ.

Kɔɔ o -taa -a -tɔlɛ 'nan

'wɪnun nɛn o cɪ tɪglɪ bɛ,

-nyrɛn yia dra.»

⁵ "Bɛ -sru, ɛn an Bali -pan 'kɔn 'yɪ 'e 'lɛ 'sʊdɪ laji, te -tandan yra 'e -trɔadɪ fɛnan 'saunzaun 'kpa -nan. ⁶ ɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, an o 'sɔravli 'yɪ bɔlanan -tandan zɪɛ -a -ji. -Wɛɛ "ta -daa 'wɪ "nɛn "tʊdʊ 'sɔravli -kɔɔnmlɛ 'trɛda 'nɔn lɛ 'gʊ. Sɔ 'fuvu 'yɪrɪyɪ nɛn 'e wɔdɪ o da, ɛn -tɪɛn 'kɔlɛ nɛn e ya -siga -a bɛ, -a 'bɔ nɛn 'e 'tɔdɪ o kugu da.

⁷ -A -nan nɛn fɛnun sinjɛn nɛn Bali 'lɛ

bε, -a -tv -siga 'kulenennun -nən Bali -le 'pasianən 'səravli 'bɔ lε. Yaa -nən o pɛɛnən lε 'səravli. En 'kulenennun zɪɛ, Bali nən -a yɪɛ a "man 'li 'trilii bε, -yee nyran -blɪdɪ nən -a pɛɛnən 'ji. ⁸ 'Nun tɔɔn en Bali -le 'plɛblɛ 'lee -yee -dan -le "wɛan bε, 'tɛ -goei Bali -pan 'kən 'bɔ 'ci 'si. -Te Bali -le 'pasianən 'səravli zɪɛ wa'a tian 'cɛnlɛ 'wɪ "nən -kɔɔndɪ man 'trɛdanən lɛ dɪɛ, min -tv 'ka 'kɔlamən -e 'e -wla Bali -pan 'kən 'bɔ 'ji dɪ.

16

Bali -le 'pasianən 'səravli 'wɪ "nən kɔɔn 'trɛdanən lɛ

¹ -A -nan nən an wei 'plɛblɛ 'tv 'man. Wei zɪɛ e wɪ Bali -pan 'kən 'bɔ 'ji, en yaa 'vɪ Bali -le 'pasianən 'səravli "lɛ 'nan: «'Ka 'kɔ Bali -le nyran -blɪdɪ 'səravli "nən 'kulenennun -ji 'labɛ -a -sran 'trɛda.»

² Bali -le 'pasiazan tɛdɛ -kɔ en e 'yee 'kulenən 'wun sɔɔn 'trɛda. -A -nan nən mlɔnnun -sɛn minnun nən -wi 'tɔ 'crɛn plɔ a o man en 'o "pɔ -sɔɔnmlan -wi zɪɛ -a min yiba 'wlu -e 'o bɔ bε o man. Mlɔnnun zɪɛ o ya "wɪdɪ 'kpa en o ya "nyian 'o 'lɛ 'sidɪ.

³ "Bɛ -sru en -a "flizan 'kɔ, e 'yee vɛ -wun sɔɔn jemie -va. Jemie zɪɛ e 'nyin "lɛ 'nan min -kadɪ nyɛn -le 'wɪ 'zv. -A -nan nən fɛnun pɛɛnən nən "va te o yɪɛ a "man "bɛ, o kaa.

⁴ "Bɛ -sru -a yaagazan 'kɔ, en e 'yee vɛ -wun sɔɔn 'yi banun 'lee 'yi kunun va. -A -nan nən o pɛɛnən lila nyɛn -a.

⁵ En Bali -le 'pasiazan nən -te e 'wɪ 'vɪ 'yi lɛ yaa dra bε, maan wei 'man. Yaa 'vɪ 'nan:

«Bali, yɪɛ cɪ Bali -a,
en i ya -nan 'li 'e 'cɛn,
en yɪɛ cɪ 'saun.

'Yie 'wɪ "nən -kɔɔndɪ minnun lɛ bε,
e ya 'e 'nɔan da.

⁶ Kɔɔ o 'yie minnun tɛɛ
en wei 'le 'wei vɪnɔn tɛɛ,
-yee "wɛan o tɛɛ nən yia 'wɔ bε,
yia drɛ 'e nɔan da.»

⁷ En an wei -tv 'man, e 'si Bali -pan "davɛ va zia. Wei zɪɛ e 'nan:

«'Kɔ "tɪ Bali,
yɪɛ cɪ 'kɔ 'san -a,
en yɪɛ cɪ 'plɛblɛ pɛɛnən 'san -a,

en 'yie tin -tɛdɪ min da bε,
'wɪ 'kpa, e ya 'e 'nɔan da.»

⁸ "Bɛ -sru Bali -le 'pasiazan sinjɛzan -kɔ, en e 'yee 'kulenən -wun sɔɔn yidɛ da. 'Nun tɔɔn Bali 'plɛblɛ 'nən yidɛ lɛ 'nan -yee 'bidɪ 'e minnun 'tɛ 'blɪ. ⁹ -A -nan nən yidɛ 'bidɪ 'sia 'kpa 'plɛblɛ, en e minnun 'tɛ 'blɪdɪ 'sia. Bali 'bɔ nən -yɛɛ cɪ 'wɪ "nən -kɔɔnnan minnun lɛ 'e 'bɔ 'a bε, waa "srɔndɪ 'sia, 'pian wa'a 'silɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'o Bali 'tɔ -dan vɪ dɪ.

¹⁰ "Bɛ -sru Bali -le 'pasiazan 'sooluzan 'kɔ, en e 'yee 'kulenən 'wun sɔɔn -wi nən waa min yiba drɛ bε -yee mingɔnnɛn pɛin -da. 'Nun tɔɔn klun -trɔa -wi 'bɔ 'le mingɔnnɛn trɛda "fo. En minnun 'o yra yɪdɪ 'sia 'wɪdɪ te o 'shɛ wɔɔman 'o nɛn man. ¹¹ Mlɔnnun nən o -sɛn o man bε, 'lee yra nən o cɪ -a yɪnən -wɪdɪ "bɛ -yee "wɛan o Bali nən laji lou "bɛ -a "srɔndɪ 'sia. 'Pian wa'a 'o 'pɛ 'silɛ 'o drɛ wɪ -wɪdɪnun -sru "dɪ.

¹² "Bɛ -sru en Bali -le 'pasiazan 'shɛɛdɔzan -kɔ, en e 'yee 'kulenən 'wun sɔɔn 'yi -dan nən waa laabo Efra bε -a da. 'Nun tɔɔn 'yi zɪɛ 'e bee 'ji, 'nan -e mingɔnnɛnnun nən o "sia yidɛ wluən "nan 'zia bε -wee -si 'e 'lɛ 'sɔ. ¹³ En an fɛ -wɪdɪ yaaga 'yɪ. O ya "lɛ 'nan yolunun -le 'wɪ 'zv. -A -tv 'bɔla -mlɛngan -dan 'lɛ, en -a -tv 'bɔla -wi nən waa min yiba drɛ bε -a 'lɛ, en -a -tv 'bɔla min nən e 'wlu -sɛan te yaa ve 'nan 'e ya Bali 'lewei vɪnən bε -a 'lɛ. ¹⁴ -Yɔ -wɪdɪnun nən o 'lɛbo "fɔ wɪnun dra bε o 'bɔ nən. O yaaga zɪɛ o -kɔ 'trɛda mingɔnnɛnnun cin yidɛ 'nan -e 'o 'man wɔɔ -kuli -tandɪ da. -Kuli zɪɛ waa -taan Bali man, yɪ -dan nən 'plɛblɛ pɛɛnən 'san Bali -a 'pla bε -a da.

¹⁵ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ nən Minsan -a 'vɪ bε -a da. Yaa 'vɪ 'nan: «'Mɛn -tadɪ dra kligli. E dra "lɛ crinzan -le vɛ 'zv, ma'an yɪ paa dɪ. Min nən -a yɪɛ 'fɔ "man en 'e 'man wɔɔ bε, Bali -le -fɛa a -a san man. 'Pian min nən ya'a 'e 'man wɔɔlɛ dɪɛ, an bɔa "man 'e plɔdɪ, -e 'yra 'e san -tɛ min pɛɛnən yɪɛ man.»

¹⁶ -Yɔ -wɪdɪ yaaga zɪɛ o 'trɛda mingɔnnɛnnun cin 'yɪ fɛnan nən waa laabo Ebre wei -ji «Armajɛdɔn» bε -a -nan.

17 "Bε -sru εν Bali -le 'pasiazan 'sɔravlizan 'kɔ, εν e 'yee 'kulenen 'wun sɔɔn fɛnan 'wein nen labli 'lee 'trɛ yei "bε -a va. 'Nun tɔɔn an wei 'pleble 'tɔ 'man Bali -pan 'kuin. Wei zɪε e 'si Bali -le mingɔnnen pɛin -va zia, εν yaa 'vɪ 'nan: «'Bε nen 'gɔε, e -nyan "mɛn "fo!» 18 Εν laa 'e 'wlei -wlei -fɔdɪ 'sia, εν laa -paan -klundɪ 'sia, εν 'trɛ 'nyɔɔndɪ 'sia 'kpa 'pleble. Zɪ Bali blamin sɔɔnla 'li 'trɛda bε, -a sɔman 'trɛ 'ka tian 'nyɔɔnlɛ dɪ. 19 Babilɔn 'fla -dan bε, e cɛɛn 'e cin man yaaga. Εν 'fla pɛɛnɔn nen 'trɛda bε, o -nan -nyan. Bali 'yee nyran -blɪdɪ -ci kɔɔn Babilɔn lɛ 'pleble, kɔɔ 'wɪ 'wɪdɪnɔn nen yaa drɛ bε, -a -cin 'ka 'sanlɛ "ji "dɪ. 20 'Yi yei 'trɛnɔn pɛɛnɔn saan, εν pɔn -tɔ 'ka "nyian yɪlɛ 'trɛda dɪ. 21 Εν lalo 'wlɛ -dandan -srandɪ 'sia 'trɛda. -A 'wɛnɔn cibɛn a -wɪdɪ. -A -tɔ -kɔlaman e bɔa kilo -fuba 'soolu. Lalo nen e cɪ -srannan -wɪdɪ zɪε, -yee "wɛan minnɔn Bali "srɔndɪ 'sia.

17

-Kɔnnɛn pɛɛnɔn -wɛɛzan -le 'wɪ

1 "Bε -sru εν Bali -le 'pasianɔn 'sɔravli "nen 'kulennɔn a -wɔ "bε, -a -tɔ -ta 'wɪ tin 'balɛ 'mɛn. E 'nan: «'Wɪ nen e -taa "bɔlɛ Babilɔn man bε, 'i 'ta -e 'an -kɔɔn 'yɪlɛ! 'Fla zɪε e ya 'e 'tɔdɪ 'yɪ -dandannɔn "srɔn, εν e drɛ -kɔnnɛn pɛɛnɔn -wɛɛzan 'a. 2 Mingɔnnɛn pɛɛnɔn nen 'trɛda bε, o -fɔ -a -sru. -Yee -kɔnnɛn -wɛɛdɪ 'bɔ zɪε e 'trɛda minnɔn pɛɛnɔn 'sianan, εν 'o 'fli -nɔn -yrɛ.»

3 E drɛ 'mɛn "le 'nan nyrin -tɛnan nen an cɪ. Εν Bali -le 'pasiazan zɪε e -kɔ 'maan "bui "da. An lɪmɔn -tɔ 'yɪ fɛ zɪε -a -nan. E ya 'e -nyrandɪ -wi 'tɛndɛn 'tɔ da. -Wi zɪε -a -wulo a 'sɔravli, εν -a 'bei a -fu. 'Tɔnɔn nen e ya Bali sɛɛ wɔdɪ -a bε, e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ -wi 'bɔ man. 4 Εν sɔ 'tɛndɛn nen -a 'flɛ a bε -a 'bɔ nen lɪ zɪ -a da. Min -dandannɔn da sɔ nen. -Siga 'lee fɛnɔn nen -a 'flɛ a bε, e lɪ zɪε -a man 'si 'e pɛɛnɔn. Εν -siga 'kulenen a -yrɔ. 'Wɪ 'wɪdɪnɔn nen yaa drɛ -kɔnnɛn -wɛɛdɪ -a bε e ya 'e fadɪ 'kulenen zɪε -a.

5 'Wɪ 'tɔ nen -a -ci a 'e yɔɔdɪ bε, e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ lɪ zɪε -a nyɛnbɔn da. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

Mɛɛn cɪ Babilɔn -dan a.

Mɛɛn cɪ -kɔnnɛn -wɛɛnɔn pɛɛnɔn "bɔ "a.

Εν mɛɛn cɪ 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn "bɔ "a.

6 An lɪ zɪε -a 'yɪ Bali -le minnɔn nen e o tɛɛ bε o nyɛn mlinnan, 'lee Zozi -srunɔn nen e o tɛɛ bε o nyɛn mlinnan. Εν yaa -tɛdɪ 'sia "le -wɛn -le 'wɪ 'zɔ. 'Wɪ zɪε yaan 'lɛbɔ "fɔ 'e ciɪla "da.

7 -A -nan nen Bali -le 'pasiazan zɪε, e 'nan 'mɛn 'nan: «-Mɛ "le "wɛan 'i 'lɛbɔ "fɔ? Lɪ nen yɪa 'yɪ 'labɛ, e ya 'wɪ yɔɔdɪ -tɔ -a, 'pian an -taa -a -ci vɪlɛ 'yɪlɛ. Εν -wi nen -a -wulo a 'sɔravli, εν -a 'bei a -fu tɛ lɪ 'bɔ a 'e -nyrandɪ "da 'labɛ, e ya 'wɪ yɔɔdɪ -tɔ -a, 'pian an -taa -a -ci vɪlɛ 'yɪlɛ. 8 -Wi nen i 'sia -a yɪnan 'gɔε, 'li tɛ e ya, 'pian 'bɛ nen 'gɔε e "ka "nyian dɪ. Yi -tɔ bɔa "bε, -wi zɪε e bɔala -klu nen -a 'leda "ka "dɪε -a ji, -e Bali 'e -nan -nyan "fo. Tɔ zɪε -a man bε, minnɔn nen Bali 'ka o 'tɔ 'crɛn -tɛlɛ 'yee min 'beli 'fluba 'ji 'vaa εν e 'trɛ drɛ dɪε, -wi zɪε -a yɪdɪ o 'lɛbɔ -fɔa. Kɔɔ -wi zɪε, 'li tɛ e ya, 'pian 'bɛ nen 'gɔε e "ka "nyian dɪ.

9 'Wɪ 'tɔdɪ -a nen min -kɔlaman 'wɪ zɪε -a -ci mandɪ -a.

-A -wulo 'sɔravli "nen yɪa 'yɪ 'labɛ, pɔn 'sɔravli "nen lɪ 'bɔ cɪ 'e -nyrandɪ "da "bε -nyɛn. Pɔnnɔn zɪε o ya "le mingɔnnen 'sɔravli "le 'wɪ 'zɔ. 10 Mingɔnnɛn zɪε o 'soolu yɪlɛ 'ka "nyian "man "dɪ. 'Pian -a -tɔ a mingɔnnen -blɪnan cɛɛgɔ yɪ -a, εν -a -tɔ 'ka tian 'talɛ dɪ. -Tɛ e -ta bε, ya'a mingɔnnen -ble tɔ "kaga 'wɪ dɪ. 11 -Wi 'bɔ nen, e ya 'li, 'pian 'bɛ nen 'gɔε e "ka "nyian dɪε, -yɛɛ -taa "mingɔnnen 'sɔrazan 'a, -e Bali 'e -nan -nyan "fo. -Wi zɪε e ya "nyian mingɔnnen 'sɔravlinɔn 'bɔ 'va.

12 'Bei 'fu nen yɪa 'yɪ bε, mingɔnnen -fu nen waa. 'Pian wa'a tian mingɔnnen -blɪdɪ 'silɛa dɪ. Bali -taa -a -si -nɔnlɛ -wlɛ 'nan 'o mingɔnnen -blɪ 'o 'vale -wi bε waa tɔ "wɛnnɛn 'a. E bɔa 'lɛrɪ -tɔ. 13 Mingɔnnɛn zɪε 'wɪ -tɔwɪ "cin a o pɛɛnɔn 'ji. O 'wee -kɔladɪ 'lee 'wee 'pleble 'pa -wi zɪε -yee vɛ da. 14 Εν o -kɔ -kuli -tɔlɛ Bali -le 'bla man. 'Pian Bali -le 'bla o klɪ, kɔɔ

-yee ci minsannun da Minsan -a, en -yee ci mingonnennun da mingonnen -a. Minnun nen Bali -le 'bla o laabu en e o 'si 'va 'yee ve -a be, -wee -taa mingonnennun 'klile 'o 'vale Bali -le 'bla 'a.»

¹⁵ "Be -sru en Bali -le 'pasiazan zie, yaa 'vi 'men "nyian 'nan: «I 'yi -dandannun 'yi, te -konnen pennen -weezan a 'e -nyrandi -a "srøn. 'Yinun zie -wee ci "le 'legløn pennen 'ji minnun -le 'wi 'zv, 'lee minnun nen o wei -tudv pennen -foa "be -wee 'wi 'zv.

¹⁶ En 'bei 'fu nen yia 'yi be, 'o 'vale -wi -a, o -taa 'nanle -konnen pennen -weezan 'bo man. O -taa fe pennen "koolε "man -e 'o 'tvi 'e plvdi. O -taa li 'bo 'blile, -e 'o -nyranman 'te 'bli. -A fe -tv 'ka 'fo "fo "di. ¹⁷ 'Wi pennen nen o -taa -a drele be, Bali 'bo 'be 'cin -toa "o ji, 'nan -e 'wi nen yaa 'pla 'e 'cen be 'e 'le soo.

¹⁸ En lumøn nen yia 'yi be, Babiløn 'fla -dan 'bo nen. -Yee 'trēda mingonnennun pennen "paala.»

18

-Konnen pennen -weezan -nan -nyan

wi

¹ "Be -sru en an Bali -le 'pasiazan pee 'yi, te e ya 'sinan laji. E ya 'pleble 'kpa, en -yee 'te 'san 'trēda 'si "fo. ² E paan 'kpa 'pleble -a vidi -a 'nan:

«Babiløn -nan -nyan.

Babiløn 'fla -dan be,

-a -nan -nyan.

E dre -yv -wliidunun fla -a.

-Yv -wliidi 'to 'tudv pennen -nyēanla 'nan nun.

"Loman 'to 'tudv pennen nen o 'ka 'saun Bali 'le di,

en minnun 'ka o ye "yi "die,

o ya -nan nun.

[-Wi -tudv pennen nen

o 'ka 'saun Bali 'le di,

en minnun 'ka o ye "yi "die,

o ya -nan nun.]

³ 'Legløn pennen 'ji minnun

Babiløn 'fla 'le -wēn mlin 'e 'ciila "da.

-Yee ci 'nan

e o pennen wee 'konnen -a.

En "nyian be

'trēda mingonnennun -fo -a -sru,

en o 'wi 'wliidi "tvwli zie -a dre.

En 'fle 'tannøn nen 'trēda be,

o dre fēnøn 'a,

Babiløn 'fla yife a "kaga 'le "wean.»

⁴ "Be -sru en an wei pee 'man laji.

Wei zie yaa 'vi 'nan:

«'Men minnun,

'ka 'si Babiløn 'fla!

'Ka 'si 'nan nun,

-e -yee 'wi 'wliidi 'e vile e baa 'ka man

di,

"təgə 'wi nen e -taa "bōle "man "be,

e 'bo 'ka man.

⁵ 'Fla zie -yee 'wi 'wliidi a "kaga,

e bōa labli man.

-Yee 'wi 'wliidunun 'bo zie

-a -cin -trōa Bali ji.

⁶ 'Winun nen yaa dre minnun le be,

'men 'pasianøn "o "dra "nyian -yee "le.

Waa 'leji bōala 'e 'pa -a "fli.

'Kulenen nen e 'wi 'wliidi 'fa 'a

en yaa -nøn minnun le be,

waa faa 'e 'pa -a "fli

-e 'o -nøn -yee "le.

⁷ 'Fla zie,

zi 'e 'to 'widi 'yi "yi

en e fe yidi 'yi "yi "be,

-a da nen o 'te "paa "da,

en -a da nen waa ta dra -trōdrō.

Yaa 'vi 'e 'fli man 'nan,

e ya mingonnen -blinan,

en -konnen 'ka 'kalε 'e da di,

en 'e 'ta 'ka 'li 'dra -trōdrō "fo "di.

⁸ 'Wi nen yaa 'vi zie -yee "wean be,

'winun nen o -taa "bōle "man

yi -tvwli "ce 'wlu be -nyren 'gv,

-ce bōdi a -tv,

en ta dredi -trōdrō a -tv,

en dra -tedi a -tv.

En 'te 'be -taa -a -nan -nyanle.

Kōo Minsan Bali nen e tin -te "da "be,

e ya 'pleble.»

⁹ 'Trēda mingonnennun nen o -fo -a

-sru, en -yee 'wi 'wliidi zie "o dre, en "o

fe yidi 'yi "yi "be, 'wi -taa 'nanle o man.

Tv nen o 'fla zie -a -yee 'te 'blinan be, -a -

nan nen 'wi 'nandi "siala o man. ¹⁰ 'Wi

nen e -taa "bōle 'fla zie -a man be, e o -

tea "klan -a, -yee "wean wa'a -kolaman

-e 'o -pli "man "kogo di. 'Pian o -fo -

kōbli te o -paanman. Waa ve 'nan:

«Babiløn 'fla -dan,

'wi 'bo 'i man,

'wi 'bo 'i man.

Tv "wēnen "ce 'wlu nen

Bali cēen 'wi "nen -kōondi man 'yi.»

11 'Wɪ nɛn e -taa "bɔlɛ 'fla zɪɛ -a man bɛ, -yee "wɛan 'flɛ 'tannɔn 'wuɔdɪ "siala, kɔɔ min 'ka "nyian -wee 'flɛ 'lɔa dɪ. 12 -Wee 'flɛnɔn 'bɔ nɛn 'gʊ: -siga fɛnɔn 'lee "lala fɛnɔn, 'lee -kɔlɛnɔn nɛn o 'flɛ "mlɪan -siga da bɛ, 'lee mingɔnnɛnnɔn da sɔnɔn, 'lee yɪba "nɛn -a 'flɛ cɪ bɛ, 'lee -fɪ 'shɛ fɛnɔn, 'lee -bulalɛ fɛnɔn, 'lee -kɔlɛ 'kpagba, 13 'lee -lazɪglɔ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn, 'lee rɛzɛn -wɛn, 'lee 'nyrɔn, 'lee -fari puu, 'lee fei fɛ 'wɛnɔn, 'lee trinɔn, 'lee 'blanɔn, 'lee -sɔnɔn, 'lee odronɔn, 'lee nɔannɔn.

14 Yɪba "bɛ 'wlɛ "trandɪ pɛɛnɔn nɛn yaa 'yɪ "yɪ "bɛ, -a -nan -nyan. ɛn -a yɪfɛnɔn pɛɛnɔn bɛ, o 'san -yrɔ, wa'a "nyian taa "fo "dɪ.

15 'Flɛ 'tannɔn nɛn o drɛ fɛnɔn 'a Babilɔn 'fla 'le "wɛan bɛ, 'wɪ nɛn e -taa "bɔlɛ 'fla zɪɛ -a man bɛ, e o -tɛa "klan -a, -yee "wɛan wa'a 'kɔlaman -e 'o -pli "man "kogo dɪ. 'Pian o -fo -kɔɔbli te o -wua. 16 Waa 've 'nan:

«Babilɔn 'fla -dan,

'wɪ 'bɔ 'i man,

'wɪ 'bɔ 'i man.

'I man a 'e 'padɪ

"nɛn mingɔnnɛnnɔn da sɔnɔn -a

'lee -siga fɛnɔn 'lee -kɔlɛnɔn nɛn

o 'flɛ "mlɪan -siga da bɛ -a.

17 ɛn tʊ "wɛnnɛn 'wɪ nɛn

Bali -a pɛɛnɔn zɪɛ -a -nan -nyan.

E bɔa 'lɛrɪ -tʊ.»

'Wɪ nɛn e -taa "bɔlɛ 'fla zɪɛ -a man bɛ, -yee "wɛan -klɔ -dandan -fɔnɔn 'lee minnɔn nɛn o "ta 'ta wo ɛn o ya -klɔ 'bɔ 'jɪ bɛ, 'lee minnɔn nɛn o 'nyranman "paa -klɔ 'bɔ 'jɪ bɛ, 'lee minnɔn nɛn o 'wee -blɪfɛ ye 'yɪ yɪɛ da bɛ, o pɛɛnɔn 'fʊ -kɔɔbli. 18 Zɪ 'fla zɪɛ e ya -blɪnan, ɛn waa 'tɛ -goei 'yɪ bɛ, ɛn o pɛɛnɔn -a vɪdɪ 'sia 'wɪ 'nanmandɪ -a 'nan: «Babilɔn 'fla -dan, 'i yra "nɛn 'fla 'ka yɪɛ 'trɛda 'li "fo "dɪ.» 19 O 'trɛ 'wɪ 'o da, te o -wua 'wɪ

'nanmandɪ -a. Waa ve 'nan:

«Babilɔn 'fla -dan,

'wɪ 'bɔ 'i man,

'wɪ 'bɔ 'i man.

Minnɔn pɛɛnɔn nɛn

'wee -klɔ -dandannɔn a 'yɪ yɪɛ da bɛ

o drɛ fɛnɔn 'a,

'i yɪfɛ a "kaga "le "wɛan.

Tʊ "wɛnnɛn "cɛ 'wɪ nɛn

Bali cɛɛn 'wɪ "nɛn -kɔɔndɪ man 'yɪɛ.

20 'Pian kaa nɛn ka cɪ laji bɛ,

'lee kaa nɛn

ka cɪ Bali -le minnɔn -a bɛ,

'lee kaa nɛn

ka cɪ Zozi -le 'pasianɔn 'a bɛ,

'lee kaa nɛn

ka cɪ Bali 'lewei vɪnɔn 'a bɛ,

'ka 'cɪ 'e "nran!

Kɔɔ Bali 'wɪ "nɛn kɔɔn Babilɔn 'fla -dan

lɛ,

'wɪ nɛn yaa drɛ 'cɛɛ bɛ -yee "wɛan.»

21 -A -nan nɛn Bali -le 'pasiazan -tʊ

nɛn e ya 'plɛblɛ 'kpa bɛ, e -kɔlɛbu -dan

'kpa 'sia ɛn yaa tʊv jemɪɛ -va, ɛn yaa

'vɪ 'nan:

«Zɪ Babilɔn 'fla -dan bɛ

o -taa -a tʊvɛ zɪɛ,

te wa'a "nyian -a ye 'li "fo "dɪ.

22 Wa'a "nyian "dre "fɔ "da "fɛnɔn -cin

'wɪdɪ maan

-nan 'li "fo "dɪ,

ɛn wa'a "nyian "dre maan

-nan 'li "fo "dɪ.

Wa'a bla bɔnɔn 'ye

'nan 'li "fo "dɪ,

ɛn wa'a "nyian fɛ -sɔndɪ -cin 'wɪdɪ

maan

-nan 'li "fo "dɪ.

23 Wa'a "nyian -kannɛn 'san ye

-nan 'li "fo "dɪ,

ɛn lɪ 'pa "fɛdinɔn 'ka "nyian -kɔan

-nan 'li "fo "dɪ.

Fɛ -le "wɛan nɛn 'wɪ zɪɛ e 'bɔ 'i man bɛ,

-nyrɛn 'nan:

'Yɪɛ 'flɛ 'tannɔn 'tɔ bɛ wɪ 'trɛ 'gʊɛ -a da.

'Yɪɛ -dravia wɪnɔn drɛdɪ -a nɛn

i 'trɛda minnɔn pɛɛnɔn see paa.

24 Babilɔn 'fla -dan,

yɪɛ Bali 'lewei vɪnɔn tɛɛ,

ɛn yɪɛ Bali -le minnɔn tɛɛ.

ɛn "nyian bɛ minnɔn pɛɛnɔn nɛn

minnɔn o tɛɛ bɛ,

yɪɛ -maan ɛn e drɛ.

'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn

Bali 'wɪ "nɛn kɔɔn 'yɪɛ.»

19

Cɪ "nrandɪ -dan drɛ laji

1 "Bɛ -sru ɛn an wei -tʊ 'man laji

'plɛblɛ 'kpa. E wɪ "le 'nan min "kaga

'bɛ cɪ -a vɪnan 'nan:

«-Kaa Bali 'tɔ "yɪ "vɪ!

-Kaa "tɪ Bali 'bɔ

'bɛ cɪ min 'sizɔn 'wɪ 'jɪ -a,

'tə -dan a -yee vɛ -a,
 ɛn 'plɛblɛ pɛɛnɔn a -yee vɛ -a.
 2 -Yee tin -tɛdɪ min da a 'e 'nɔan da,
 ɛn e ya 'wɪ tɪglɪ da.
 E 'wɪ 'nɛn kɔɔn Babilɔn 'fla -dan nɛn
 e drɛ -kɔnnɛn pɛɛnɔn -wɛɛzan 'a bɛ -
 yrɛ.

Lɪmɔn zɪɛ -yɛɛ 'trɛda srɛ 'yee 'wɪnɪn
 nɛn
 yaa dra bɛ -a.

Bali -le 'nyranman 'panɔn nɛn

e o tɛɛ bɛ,

-a 'tɔ 'ji nɛn Bali 'wɪ 'nɛn kɔɔn -yrɛ.»

3 ɛn waa 'vɪ 'nyian 'nan:

«-Kaa Bali 'tɔ 'yi 'vɪ!

Babilɔn 'fla -dan zɪɛ,

e ya 'tɛ 'blɪnan.

-A 'tɛ -koei wuanla 'li 'trilii.»

4 -A -nan nɛn min cejenun -yɔ -tɔ
 'wlɛ sinjɛn 'lee fɛnɪn sinjɛn bɛ, o 'pɔ
 sɔɔn Bali -le mingɔnnɛn pɛɪn 'lɛ, ɛn o
 Bali 'bɔ. Waa 'vɪ 'nan:

«Amɛn! -Kaa Bali 'tɔ 'yi 'vɪ!»

5 ɛn wei -tɔ 'si Bali -le mingɔnnɛn
 pɛɪn zɪɛ -a va zia. Wei zɪɛ yaa 'vɪ 'nan:

«'Ka pɛɛnɔn nɛn

ka cɪ Bali -le 'nyranman 'panɔn 'a bɛ,

'lee 'ka pɛɛnɔn nɛn

'ka yɪɛ 'naan Bali man bɛ,

-e 'e 'sia 'nɛn 'wɛnnɛn man

-e 'e bɔ min ceje da bɛ,

'ka -cee Bali 'tɔ 'yi 'vɪ!»

6 "Bɛ -sru ɛn an wei -tɔ 'man 'nyian.
 E wɪ 'le 'nan min 'kaga 'bɛ cɪ -a vɪnan,
 ɛn e wɪ 'nyian 'le 'nan 'yi -dan 'bɛ cɪ
 'yrɔnan, ɛn e wɪ 'nyian 'le 'nan laa
 paan 'bɛ wɪ 'plɛblɛ. Yaa 'vɪ 'nan:

«-Kaa Bali 'tɔ 'yi 'vɪ!

Kɔɔ -kaa san Bali nɛn

e cɪ 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san -a bɛ,

e mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia.

7 -Kaa cɪ 'e 'nran!

-Kaa -paan cɪ 'nran "dre "fɔdɪ -a!

-Kaa Bali 'tɔ bɔ!

Kɔɔ Bali -le 'bla 'le lɪ 'pa tɔ 'bɔ,

ɛn -a nan 'bɔ 'e man wɔv 'va.

8 O sɔ 'fuvu 'yrɪyrɪ nɛn

"tri 'ka 'ji "dɪɛ -a -nɔn -yrɛ

'nan -e 'e 'wɔ 'e da.»

Sɔ 'fuvu zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪ tɪglɪnɪn nɛn Bali
 -le minnɪn -a drɛ bɛ, -a -kɔɔn "manvɛ
 -a.

9 Bali -le 'pasiazan bɛ, e 'nan 'mɛn
 'nan: «'I crɛn -tɛ 'nan: Minnɪn nɛn o

o laabɔ Bali -le 'bla 'le lɪ 'pa "fɛdɪ da bɛ,
 Bali -le -fɛa a o man.» ɛn yaa -tɔ "nɛn
 "nyian 'nan: «'Wɪ zɪɛ e ya 'wɪ tɪglɪ 'a, ɛn
 e 'si Bali 'bɔ 'le.»

10 'Nun tɔɔn ɛn an blula "wɪ 'nan -
 e 'an bɔ. 'Pian e 'nan 'mɛn 'nan: «Te 'i
 'wɪ zɪɛ -a drɛ "fo "dɪ! Bali nɛn 'i bɔ! Kɔɔ
 an ya Bali 'suzan 'a "le 'yɪɛ 'wɪ 'zɔ. ɛn
 an ya Bali 'suzan 'a "le 'i "bɔvɪ Zozinɔn
 'le 'wɪ 'zɔ. -Wɛɛ cɪ 'o 'tɔdɪ 'wɪnɪn nɛn
 Zozi 'a -cɪ 'si -wlɛ "bɛ -a da.» 'Wɪnɪn
 nɛn Zozi 'a -cɪ 'si minnɪn lɛ bɛ, -yɛɛ 'ta
 -tɔa "o man ɛn o Bali 'lewei vɛ.

Min -tɔ a 'e -nyrandɪ -sv 'fuvu da

11 "Bɛ -sru ɛn an lablɪ 'yɪ 'e 'lɛ 'sɔdɪ te
 an -sɔ 'fuvu ye. Min nɛn -sɔ zɪɛ -a da bɛ
 waa laabo yɪɛ -trɔazan 'wɪ da, ɛn waa
 laabo "nyian 'wɪ tɪglɪ drɛzan. E tin -
 tɛa "min da 'e 'nɔan da, ɛn e -kɪlɪ -taan
 'e 'nɔan da. 12 -A yɪɛ "bia "le 'tɛ 'le 'wɪ
 'zɔ. -Siga kle "kaga "a 'e wɔdɪ -a -wɪlo
 -man. 'Tɔ 'tɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ "man. Min
 -tɔ 'ka 'tɔ zɪɛ -a tɔa "fo "dɪ, -te ya 'a 'silɛa
 -a 'bɔ 'tɔwɪlɪ "a dɪɛ. 13 Sɔ nɛn e ya 'e 'fɔdɪ
 nyɛn -a bɛ, -a 'bɔ nɛn 'e wɔdɪ "da. O
 min 'bɔ laabo Bali wei. 14 -Kɪlɪ man
 'nɔn nɛn laji bɛ, o yɪ -a -sru. O ya -
 sɔ 'fuvunɪn da o pɛɛnɔn, ɛn sɔ 'fuvu
 'yrɪyrɪ nɛn "tri 'ka 'ji "dɪɛ, -a 'bɔ nɛn o
 da. 15 Sɛn nɛn -a 'lɛ a "man "bɛ, e ya -
 a 'le. -A 'bɔ a nɛn e 'wɪ 'nɛn -kɔɔnman
 'lɛglɔn pɛɛnɔn lɛ. ɛn -bulalɛ "tonyrin -
 a nɛn e -va -ble o da. E o pɔlɛ "bɔ "le zɪ
 minnɪn rɛzɛn pɔlɛ "bɔ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.
 Zɪ 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san Bali -le nyran -
 blɪdɪ bɔa "o man zɪɛ. 16 'Tɔ 'tɔ a 'e 'crɛn
 -tɛdɪ -yee sɔ da -a "pin "man. Waa crɛn
 -tɛ 'nan:

Mingɔnnɛnnɪn da mingɔnnɛn,

ɛn minsannɪn da Minsan.

17 "Bɛ -sru ɛn an Bali -le 'pasiazan -
 tɔ 'yɪ 'nyian 'e 'tɔdɪ yɪɛ yɪ. E paan
 'kpa 'plɛblɛ "lomannɪn nɛn o -wɪ -
 ble bɛ -wlɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «Bali
 fɛ -dan tɔɛn, 'ka 'ta 'ka cɪn yɪ "man!

18 'Ka 'ta mingɔnnɛnnɪn wɪ -blɪ! 'Ka
 'ta 'sounjanɪn tanɔn wɪ -blɪ! 'Ka 'ta
 'sounjanɪn wɪ -blɪ! 'Ka 'ta -sɔnɪn 'lee
 minnɪn nɛn o -sɔnɪn -fɔa "bɛ, o wɪ -
 blɪ! 'Ka 'ta minnɪn pɛɛnɔn wɪ -blɪ! -Te
 e ya nɔan -a oo, ɛn -te e 'ka nɔan -a dɪ
 oo, -te e ya min -dan a oo, ɛn -te e 'ka
 min -dan a dɪ oo, 'ka 'ta o wɪ -blɪ!»

19 -A -nan nen an -wi be -a 'yi, en an 'trɛda mingɔnnɛnnun 'yi o 'vale waa. O -ta 'wee 'sounjanun -a, 'nan -e o 'kuli -tan min nen 'e -nyrandi -su 'fuvu da be 'lee 'yee 'sounjanun man. 20 -Wi zɪɛ waa 'kun o 'vale min nen e 'wlu -sɛan te yaa ve 'nan 'e ya Bali 'lewei vɪnan be waa. 'Wluzan zɪɛ e 'lɛbo "fɔ winun drɛ "le zɪ -wi 'bɔ 'a 'vɪ -yrɛ "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Minnun nen -wi 'bɔ 'tɔ 'crɛn plɔ a o man en 'o "po -sɔɔnmlan -wi zɪɛ -a min yiba 'wlu -e 'o bɔ be, 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a nen e o man 'yi. O -wi 'lee 'wluzan zɪɛ o tuv 'tɛ -dan nen -a ta a "le 'yi 'le 'wɪ 'zɔ be -a va te o yiɛ a "man. 'Tɛ zɪɛ e ya -wɪdɪ en -kɔlɛ nen e 'lɛ "sia be e ya "va. 21 Min nen -su da be e o -nyranman tɛɛ sɛn nen -a 'le be -a. En "lomannun -ta 'kanɛ minnun zɪɛ o wi -a.

20

Zozi Crizi -mlɛngan -fɔ -pv 'kuin lɛ -kpi tv (1.000)

1 "Bɛ -sru en an Bali -le 'pasiazan 'yi te e ya 'sinan laji. -Klu nen -a 'leda "ka "dɪɛ, -a -lagle 'wɪɛ a -yrɔ, en -bulalɛ baa a -yrɔ "nyian. 2 E -mlɛngan be -a 'kun, en yaa yrɪ 'nan 'e 'fɔla baa da lɛ -kpi tv. -Mɛn nen e blamin see paa 'li be, -a 'bɔ nen. Waa laabo Bali 'nanmanzan, en waa laabo "nyian Satan. 3 Yaa tuv -klu nen -a 'leda "ka "dɪɛ -a ji. Yaa -fɔ -ji "da, en yaa -kɔnnɛn 'pla. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e -mlɛngan 'e vɪɛ 'e 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji minnun see "paa "nyian dɪ. E -fo -nan zɪɛ -trilii -e lɛ -kpi tv (1.000) 'e 'ciɪ. -Te lɛ -kpi tv ciɪ be, -e 'o "flu tv "wɛnnɛn 'wlu.

4 "Bɛ -sru en an mingɔnnɛn pɛinnun 'yi. Minnun nen 'o -nyrandi pɛinnun zɪɛ -a da be, Bali 'plɛblɛ 'nɔn -wɪɛ 'nan 'o minnun -le tin 'ba. Minnun nen o -tɔ 'winun nen Zozi 'a -ci 'si -wɪɛ "bɛ -a da, en o -tɔ Bali -le 'wɪ -sru "bɛ o 'bɔ nen. Minnun zɪɛ -wɛɛ 'ka 'o "po -sɔɔnɛa -wi zɪɛ -a wlu -e 'o bɔ dɪ, en -wɛɛ 'ka 'o "po -sɔɔnɛa -wi zɪɛ -a min yiba 'wlu -e 'o bɔ dɪ. En "nyian -wɛɛ 'ka -wi 'bɔ 'tɔ 'crɛn plɔ 'palɛa 'o nyɛnɔn da dɪ, en wa'a 'palɛa "nyian 'o 'pɛ -da dɪ. -Wɛɛ wluan -kanɔn 'va, en -wɛɛ mingɔnnɛn blɪ 'o 'vale Crizi a lɛ -kpi tv 'bɔ 'wlu. 5 'Pian

min -kadɪ -mienun be wa'a 'wunɛa -kanɔn 'va dɪ. O -fɔ zɪɛ -trilii en lɛ -kpi tv be e -nyan.

Zɪ wluandi -kanɔn 'va tɛdɛ drɛ zɪɛ. 6 Minnun nen wluandi -kanɔn 'va tɛdɛ zɪɛ e drɛ 'wee vɛ -a be, Bali -le -fɛa a o man. -Wɛɛ cɪ Bali -le minnun -a. Wa'a 'ka "flizan 'wo dɪ. -Wɛɛ -kɔan Bali 'lee Crizi -pannɔn 'a, en -wɛɛ mingɔnnɛn ble 'o 'vale Crizi -a lɛ -kpi -tɔwɪ 'bɔ 'wlu.

7 Lɛ -kpi tv zɪɛ -te e -nyan be, o "sia Satan man, 8 -e 'e 'kɔ 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'nan. E -ko 'trɛda 'lɛglɔnnun see "paalɛ 'nan 'o 'tɛ 'e cin da -e 'o 'kɔ -kuli man. 'Lɛglɔnnun zɪɛ o o laabo Go, en o o laabo "nyian Mago. -A -ji minnun a "kaga "le jemie man nyɛn -le 'wɪ 'zɔ. 9 O fuila "man 'trɛda 'nan -e 'o 'kɔ minnun nen o cɪ Bali -le vɛ -a be o fla si -fɔ. 'Fla zɪɛ Bali -a ye "yi. -A -nan nen 'tɛ -dan 'si laji en e minnun nen Satan o cin 'yi be o -nan -nyan "fo. 10 "Bɛ -sru en Bali 'nanmanzan nen e minnun see paa be, waa tuv 'tɛ -dan nen -a ta a "le 'yi 'le 'wɪ 'zɔ be -a va. 'Tɛ zɪɛ e ya -wɪdɪ en -kɔlɛ nen e 'lɛ "sia be e ya "va. 'Tɛ zɪɛ -a va nen -wi 'lee min nen e 'wlu -sɛan te yaa ve 'nan e ya Bali 'lewei vɪnan be o o tuv. Fɛ zɪɛ -a -nan nen o -fo 'o yra yɪnan bodrun funnin 'lɛ 'fu 'lɛ man.

Bali yi -tv 'pla 'nan -e 'e 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le 'wɪ tin 'ba

11 "Bɛ -sru en an mingɔnnɛn pɛin 'fuvu -dan 'yi, te Bali a 'e -nyrandi "da. En Bali 'bɔ 'lɛ be an 'trɛ 'lee labli 'yi te o -ko 'sandɪ -a. Wa'a "nyian o yɪɛ 'li "fo "dɪ. 12 'Nun tɔɔn en minnun nen o -kaa be an o yɪdɪ 'sia. -E 'e 'sia 'nen "wɛnnɛn man, -e 'e bɔ min ceje da be, an o pɛɛnɔn 'yi 'o 'tɔdɪ lou Bali -le mingɔnnɛn pɛin 'bɔ 'lɛ. En 'flubanun nen o drɛ winun a 'e 'crɛn -tɛdɪ -ji be, Bali -a 'lɛ sɔv. "Bɛ -sru en Bali 'fluba pee 'lɛ 'sɔ, min 'beli 'fluba be -nyɛn. Minnun zɪɛ o drɛ winun nen 'e 'crɛn -tɛdɪ 'fluba 'ji be, -a da nen Bali tin -tɛ o da. 13 Minnun nen o kaa jemie -va be, jemie o bɔɔla bei. Minnun nen o kaa, en o ya -ka 'lɔ be, -ka o bɔɔla 'ji. En minnun nen o kaa, o ya -yremo fla be, -yremo fla o bɔɔla 'ji. 'Winun nen

o pɛɛnɔn 'tɔvɔ -a drɛ bɛ, -a da nɛn Bali tin -tɛ o da. ¹⁴ "Bɛ -sru ɛn Bali fɛ 'bɔ nɛn waa laabo -ka bɛ 'lee fɛ nɛn waa laabo -yremo fla bɛ o tuv 'tɛ -dan nɛn -a ta a "le 'yi 'le 'wɪ 'zɔ bɛ -a va. 'Tɛ zɪɛ -a va nɛn min -ka "flizan wo. ¹⁵ Min oo min nɛn -a 'tɔ 'ka yɪɛ 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le min 'beli 'fluba zɪɛ -a -ji dɪɛ, 'tɛ zɪɛ -a va nɛn waa tuv.

21

Bali 'trɛ -trɛ 'lee labli -trɛ drɛ

¹ "Bɛ -sru ɛn an 'trɛ -trɛ 'lee labli -trɛ 'yɪ. 'Trɛ tɛdɛ 'lee labli tɛdɛ bɛ, "wee "nan -nyan, ɛn jemie -nan -nyan "nyian. ² ɛn an Bali -le 'fla 'saun 'yɪ 'sinan Bali "srɔn "laji te e -taa. Zeruzalɛm -trɛ bɛ -nyrɛn. -A man 'e drɛdɪ fɛnyian "le zɪ lɪmɔn 'e 'man dra fɛnyian te e ya 'e bɔɛ -pɛnnan 'nan -e 'o cin 'pa bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ³ ɛn an wei 'plɛblɛ 'tɔ 'man. Wei zɪɛ e 'si Bali -le mingɔnnɛn pɛin zɪɛ -a va zia. Yaa 'vɪ 'nan: «"Ka 'yɪɔ! Fɛnan nɛn Bali -nyɛanla bɛ, 'bɛ nɛn 'gɔvɛ e ya minnun yei. E -fo o va, ɛn o -kɔan -yee minnun -a. Bali 'bɔ -nyɛanla o va ɛn e -kɔan -wee Bali -a. ⁴ Bali 'bɔ 'bɛ -taa "o yɪɛ 'yi bɔvɛ. -Kadɪ 'ka "nyian kɔan min man dɪ, ɛn -cɛ 'ka "nyian bɔa min da dɪ, ɛn -wuɔdɪ 'ka "nyian kɔan min man dɪ, ɛn 'wɪ 'nanmandɪ 'ka "nyian kɔan min man dɪ. Kɔɔ 'wɪnɪn nɛn e dra 'e tɛdɛ bɛ, 'bɛ yɪ -ka.»

⁵ -A -nan nɛn Bali nɛn 'e -nyrandɪ mingɔnnɛn pɛin -da bɛ, yaa 'vɪ 'nan: «"Ka 'yɪɔ! An fɛ pɛɛnɔn dra 'e -trɛ.» ɛn e 'nan 'mɛn 'nan: «'I crɛn -tɛ! Kɔɔ 'wɪnɪn pɛɛnɔn zɪɛ e ya "le min 'e yɪ -tɛra "da, ɛn e ya 'wɪ tɪglɪ 'a.»

⁶ ɛn e 'nan "nyian 'mɛn 'nan: «An cɛɛn -a drɛdɪ man. Mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn pou sianan "a, ɛn mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn 'le 'srannan "a. Min nɛn 'yi dra -a -tɛa "bɛ, an -taa 'yi 'nɔnɛ -yrɛ. Maan -nɔan -yrɛ 'yi nɛn e 'belidɪ -nɔan -yrɛ "bɛ -a ba ji. Maan -nɔan -yrɛ 'e "tun, ma'an fɛ -tɔ sia -yrɔ "fo "dɪ. ⁷ Min nɛn e 'bɔla -a 'le 'srannan "bɛ, -a san lɛ nɛn an "yi zɪɛ -a dra. Mɛɛn -kɔan -yee Bali -a, ɛn e -kɔan 'mɛn 'nɛn 'a. ⁸ 'Pian minnun nɛn o klan 'an -sru 'ta wɔdɪ lɔ bɛ, 'lee minnun nɛn -wee yɪ -tɛradɪ

'an da 'le 'tɔ bɛ, 'lee minnun nɛn o 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ 'pa 'nyranman -a bɛ, 'lee minnun nɛn o drɛ min -tɛnɔn 'a bɛ, 'lee minnun nɛn o nyinnan lɪ 'lee 'kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɪɛ, 'lee minnun nɛn o 'bui 'fɔ bɛ, 'lee minnun nɛn o -yɔnɪn -pan bɛ, 'lee minnun pɛɛnɔn nɛn o 'wɪ 'sɛn bɛ, 'tɛ -dan nɛn -a ta a "le 'yi "le 'wɪ 'zɔ bɛ -a va nɛn Bali 'wɪ "nɛn -kɔanman -wɛ. 'Tɛ zɪɛ e ya -wɪdɪ ɛn -kɔlɛ nɛn e 'lɛ "sia bɛ e ya "va. -Yɛɛ cɪ -wee -kadɪ "flizan 'a.»

Zeruzalɛm -trɛ -kɔan 'kɔ?

⁹ "Bɛ -sru ɛn Bali -le 'pasiazan -tɔ -ta 'an 'va. Bali -le 'pasianɔn 'sɔravɪ "nɛn 'wɪ "nɛn -kɔan "vɛ -nyranman a -wɔlɔ 'kulɛnɛn 'sɔravɪ "ji bɛ, o vazan -tɔ nɛn. ɛn e 'nan 'mɛn 'nan: «'I -ta -e 'an lɪmɔn nɛn e -taa "drɛɛ Bali -le 'bla nan -a bɛ, -a -kɔan 'yɪɛ.»

¹⁰ E drɛ 'mɛn "le 'nan nyrin -tɛnan nɛn an cɪ. ɛn Bali -le 'pasiazan -kɔ 'maan pɔn loulou 'kpa -tɔ -win -ji. ɛn e Bali -le 'fla 'saun bɛ -a kɔan 'mɛn. Zeruzalɛm 'bɛ cɪ 'sinan Bali "srɔn "laji ɛn e ya -tanan. ¹¹ Bali -le 'tɛ 'san a "da 'e 'sɛndɪ. 'Fla 'bɔ "bia "le 'nan -kɔlɛ fɛnyian -tɔ nɛn -a 'flɛ a 'kpa tɪglɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹² 'Fla zɪɛ e ya 'e 'si -fɔdɪ -klɔn loulou 'kpa -a. ɛn -kpɛin "a -klɔn 'bɔ man -fuda 'fili. Bali -le 'pasianɔn a o -tɔdɪ -tɔvɔ -kpɛin "fuda "fli 'bɔ 'lɛ "nɛn 'e pɛɛnɔn. Izraɛl kunnin -wulo -fuda "fli "bɛ, 'o 'tɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ -kpɛinnun 'bɔ man -tɔvɔ 'e pɛɛnɔn. ¹³ -Kpɛin yaaga a yidɛ wɪuan "nan 'zia, ɛn -a yaaga a yidɛ 'fɔ -nan "va 'zia, ɛn -a yaaga a 'trɛda lou 'zia, ɛn -a yaaga a 'trɛda "tre 'zia. ¹⁴ 'Fla 'bɔ man -klɔn bɛ e ya 'e -trɔadɪ -kɔlɛ -tɔvɔ -fuda 'fili "da. -Kɔlɛnɪn zɪɛ o man bɛ Bali -le 'bla 'le 'pasianɔn 'fuda 'fili 'bɔ 'tɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ "man "tɔvɔ 'e pɛɛnɔn.

¹⁵ Bali -le 'pasiazan 'bɔ nɛn e cɪ 'wɪ tin 'banan 'mɛn bɛ, fɛ -sunzun drɛ vɛ a -yrɔ. E ya -siga -a. -A 'bɔ 'a nɛn e "ta -daa 'fla 'bɔ 'sunzun drɛɛ, ɛn -a 'bɔ 'a nɛn e "ta -daa -klɔn 'bɔ 'lee -kpɛinnun -sunzun drɛɛ. ¹⁶ 'Fla 'bɔ 'pɛ sinjɛn bɛ, e bɔa 'e cin man 'sɛzɛ. Zɪ yaa -sunzun drɛ bɛ, -a loulou "da 'lee -a -pɛ sinjɛn 'bɔ bɛ e ya stad -kpi fuda "fli. (Kilo 2.500) ¹⁷ ɛn e 'fla 'bɔ 'sunzun drɛ

'e loulou "da, 'bε a kude -yaa tv -fuba sinjen 'wle sinjen. (-Menlie 35) ¹⁸ Fla 'bɔ man -klɔn bε e ya 'e dɾedi -kɔle fenyian -tv nɛn -a 'fle a 'kpa tɪglɪ bε -a. En 'fla 'bɔ bε e ya 'e 'tɔdi -siga 'tɛnden tɪglɪ 'a. E "bia "le -niannun nɛn e ya "segasega 'kpa bε -yee 'wɪ 'zɔ. ¹⁹ -Kɔle -fuda "fli "nɛn o -klɔn 'bɔ 'pɔ -fɔ "da "bε, o man a 'e 'padɪ -kɔle fenyian fenyian nɛn -a 'fle a 'kpa tɪglɪ bε -a. -A tɛde a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Yaspe bε -a, en -a "flizan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Safi bε -a, en -a yaagazan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Kalzedo bε -a, en -a sinjenzan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Emero bε -a, ²⁰ en -a 'sooluzan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Sadoni bε -a, en -a 'shɛɛdɔzan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Sadoan bε -a, en -a 'sɔravlizan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Crizoli bε -a, en -a 'sɔrazan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Beri bε -a, en -a 'sɔrasienzan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Topaze bε -a, en -a -fuzan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Crizopla bε -a, en -a -fuda -tvzan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Yasɛn bε -a, en -a -fuda "flizan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Ameti bε -a. ²¹ -Kpɛin "fuda 'fili 'bɔ bε o ya 'o dɾedi -kɔle fenyian -tv nɛn -a 'fle "mlian -siga da bε -a. -Kɔle -tv "fo "a nɛn -kpɛin "tv a 'e dɾedi. En -si nɛn 'fla 'bɔ yei "bε, e ya 'e dɾedi -siga 'tɛnden tɪglɪ 'a. E "bia "le -niannun nɛn e ya "segasega bε -yee 'wɪ 'zɔ.

²² Ma'an Bali -pan 'kɔn yɪle 'fla 'bɔ da "fo "di. Kɔɔ Minsan Bali nɛn 'plɛble pɛɛnɔn 'san Bali -a bε, -yɛɛ cɪ -nan "le Bali -pan 'kɔn 'le 'wɪ 'zɔ, 'o 'vale 'yee 'bla 'a. ²³ Fla 'bɔ zɪe e 'ka 'nan yide 'san 'lee mlɛn -san nɛn 'o 'ta dɾe 'wein di. Kɔɔ Bali -le 'tɛ 'san 'bε ta dra 'wein, en Bali -le 'bla 'bε cɪ -yee -kannɛn -a. ²⁴ Fla 'bɔ san 'bε 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji minnun man dra 'wein. En 'trɛda mingɔnnɛnnun -ko 'o yɪfɛnun -a -nan nun. ²⁵ Fla 'bɔ man -kpɛinnun bε, o -fo 'o 'le "sɔvɔdi tv pɛɛnɔn man, kɔɔ -pei 'ka 'taan -nan nun di. ²⁶ Minnun -ko fɛnun fenyian 'lee 'o yɪfɛnun pɛɛnɔn 'a -nan nun. ²⁷ Pian fɛ nɛn e ya 'e "tri "tɔdi Bali 'le bε, ya'a 'ko 'nan nun "fo "di. En min nɛn e 'wɪ 'wɪdi "dra bε,

ya'a 'ko 'nan nun "fo "di. En min nɛn e 'wɪ -sɛan "bε, ya'a 'ko 'nan nun "fo "di. Minnun nɛn 'o 'tɔ a 'e 'crɛn -tɛdi Bali -le min 'beli 'fluba 'ji bε -wɛɛ -ko -nan nun. Min 'beli 'fluba zɪe, Bali -le 'bla 'le vɛ nɛn.

22

¹ "Bε -sru en Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bε -a -tv 'yi nɛn e 'belidi -nɔan "min lɛ bε -a kɔɔn 'mɛn. 'Yi zɪe e ya 'e ba -a, en e ya 'e siadi "da. E bɔala mingɔnnɛn pɛin nɛn e ya Bali -le vɛ -a en e ya "nyian Bali -le 'bla 'le vɛ -a bε -a wɪ. ² En e "yro -si nɛn 'fla 'bɔ da bε -a yei. Yibanun nɛn o 'belidi -nɔan "min lɛ bε, o ya 'o 'tɔdi -a 'plo "fli 'bɔ da. Yibanun zɪe o baa 'e 'pa -a -fuda "fli 'le man. En mlɛn -tv -ji bε o baa 'e 'pa -a -tv. En o 'la 'bε 'belidi -nɔan 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji minnun lɛ. ³ Fɛ -tv 'ka 'kɔan 'fla zɪe -a da, te Bali wei a 'e pladi "man "fo "di.

Mingɔnnɛn pɛin nɛn e ya Bali -le vɛ -a, en e ya Bali -le 'bla 'le vɛ -a bε, e ya 'e -trɔadi 'fla 'bɔ da, te Bali 'sunɔn Bali bɔa. ⁴ O Bali ye 'o yɪe 'a, en -a 'tɔ 'crɛn -kɔan 'e 'tɛdi o nyɛnbɔn da. ⁵ Wa'a wɛɛman 'nan -kannɛn 'san 'e 'o 'man dɾe 'wein di. En wa'a wɛɛman "nyian 'nan yide 'san 'e 'o 'man dɾe 'wein di. Kɔɔ klun 'ka 'nan di, Minsan Bali 'bε o man dra 'wein 'le "wɛan. En o mingɔnnɛn -ble 'li 'trilii lɛ -fu 'le man.

'Wɪ tɪglɪ, Zozi -taa

⁶ "Bε -sru en Bali -le 'pasiazan -a 'vɪ 'mɛn 'nan: «'Wɪnun pɛɛnɔn zɪe e ya 'wɪ tɪglɪ 'a, en e ya "le min 'e yi -tɛra "da. Minsan Bali nɛn e 'yee lei 'saun 'nɔn 'e 'lewei vɪnɔn lɛ bε, -yɛɛ 'yee 'pasiazan 'pa 'sia 'nan -e 'e 'wɪ nɛn e -taa "dɾɛ lɛ bε -a 'sinan 'pa 'e 'sunɔn lɛ.»

⁷ En Zozi "e 'nan: «'Ka dɾe "yi! 'An 'lɔdi 'bɔ 'kogo. 'Wɪnun nɛn o -taa "dɾɛ lɛ en o ya 'o 'crɛn -tɛdi 'fluba 'gɔvɛ -a -ji bε, min oo min nɛn e -tɔ "da "bε, Bali -le -fɛa -a -a san man.»

⁸ 'An 'bɔ Zan, 'wɪnun pɛɛnɔn zɪe maan 'man 'an "trɔɛn "a, en maan -nan 'yi 'an yɪe 'a. Zi Bali -le 'pasiazan cɛɛn 'wɪnun pɛɛnɔn zɪe -a -nan -kɔɔndɪ man 'mɛn bε, en 'an "po sɔɔn "wɪ 'nan -e 'an bɔ. ⁹ Pian e 'nan 'mɛn 'nan: «'Te 'i 'wɪ zɪe -a dɾe "fo "di! Bali nɛn 'i bɔ! Kɔɔ

an ya Bali 'suzan 'a "le 'yie 'wɪ 'zʊ. En an ya Bali 'suzan 'a "le 'i "bʊi Zozinən nən o Bali 'lewei ve bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. En an ya Bali 'suzan 'a "le minnun nən o ya 'o 'tɔdɪ 'wɪnʊn nən 'fluba 'gʊɛ -a -ji bɛ -a da bɛ -wee 'wɪ 'zʊ.»

10 En yaa -tɔ "nən "nyian 'nan: «'wɪnʊn nən o -taa "drɛɛ ɛn o ya 'o 'crɛn -tɛdɪ 'fluba 'gʊɛ -a -ji bɛ, te 'i 'tʊɪ 'i 'tʊwli -le vɛ -a dɪ. Kɔɔ tʊ nən 'wɪnʊn zɪɛ o 'lɛ sɔɔman bɛ, e 'bɔ 'kogo. 11 Min nən e 'ka "vale 'e "sia 'wɪ 'wliɪdɪ "drɛdɪ man dɪɛ, -a san 'e 'wɪ 'wliɪdɪ "drɛ. En min nən e ya "vale 'e 'fli "tri -tɔa "bɛ, -a san 'e drɛ. 'Pian min nən e 'wɪ tɪgɪ dra bɛ, -a san 'e drɛ tian 'trilii. En min nən e ya Bali -le vɛ -a bɛ, -a san 'e -kən Bali -le vɛ -a 'e cɪla "da.»

12 En Zozi "e 'nan: «'Ka drɛ "yi! 'An 'lʊdɪ 'bɔ 'kogo. 'Ka 'kopa a 'an 'lɔ. Zi min -tʊ drɛ wɪ cɪ bɛ, -a da nən maan -ko "paa. 13 Mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnən pou sianan "a, ɛn mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnən 'le 'srannan "a.

14 Minnun nən o 'wee sɔ -sruman bɛ, Bali -le -fɛa a o man. En -si a 'e 'lɛ 'sʊdɪ -wɛ -e 'o -wɪa Bali -le 'fla, 'dʊ -e yiba "nən e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ 'o 'blʊ 'blɪ. 15 'Pian minnun nən 'o 'fli -nən 'wɪ 'wliɪdɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnən lɛ bɛ, 'lee minnun nən o 'bui 'fɔ "bɛ, 'lee minnun nən o nyinnan lɪ 'lee 'kɔnnɛn -a te wa 'a 'o cin 'palɛ dɪɛ, 'lee minnun nən o drɛ min -tɛnən 'a bɛ, 'lee minnun nən o

-yʊnʊn -pan bɛ, 'lee minnun pɛɛnən nən o 'wɪ -sɛndɪ 'yɪ "yi "bɛ o -fo bei.

16 'An 'bɔ Zozi, an 'mɛn 'pasiazan nən laji bɛ -a 'pa 'sia, ɛn 'wɪnʊn zɪɛ yaa -ci 'si -leglizinun -le vɛ -a. David klu da min nən 'maan. Mɛn crɛn nən e "bia bodrun bɛ -nyrɛn 'maan.»

17 Bali lei 'saun 'lee lɪmən nən e -taa "drɛɛ Bali -le 'bla nan -a bɛ, waa 'vɪ 'nan: «'I 'ta!»

En min oo min nən e 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, "e "vɪ "nyian 'nan: «'I 'ta!»

Min nən 'yi dra -a -tɛa "bɛ, 'e 'ta. En min nən e ya "va "bɛ, 'e 'ta 'yi nən e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ -a 'kolu 'e "tun.

18 'wɪnʊn nən o -taa "drɛɛ bɛ e ya 'fluba 'gʊɛ -a -ji. -Yee "wɛan min oo min nən e "trɔɛn -tɔa -a ci 'wɪnʊn lɛ bɛ, 'an 'bɔ Zan, an 'wɪ "paala -a san lɛ 'nan: Te min -tʊ 'e 'wɪ 'pee 'pa -a ci 'wɪnʊn va "fo "dɪ, "tɔgɔ Bali 'e 'wɪ "nən -kɔn -a san lɛ "le zɪ e cɪ 'fluba 'bɔ 'gʊɛ -a -ji bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 19 En "nyian bɛ te min -tʊ 'e -a ci 'wɪ -tʊwli "cɛ 'si "va "fo "dɪ, "tɔgɔ Bali 'e 'si -tɔ -yrɔ. -A san 'ka -wɪlamlan Bali -le 'fla 'saun da dɪ, ɛn -a san 'ka yiba "nən e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ -a 'blʊ 'ble dɪ.

20 Zozi 'bɔ nən yaa 'vɪ 'nan 'wɪ pɛɛnən nən 'fluba 'gʊɛ -a -ji bɛ, e ya 'wɪ 'kpa 'a bɛ, e 'nan: «'wɪ tɪgɪ, 'an 'lʊdɪ 'bɔ 'kogo.»

Amɛn! Minsan Zozi, 'i 'ta!

21 Minsan Zozi 'le "yi 'e drɛ 'ka pɛɛnən 'le vɛ -a.